

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

Ι΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Γ΄

Έκτακτη συνεδρίαση 6^{ης} Μαΐου 2014

Ωρα έναρξης: 10.15 π.μ.

Αρ. 34

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Σ. ΦΥΤΤΗΣ)

Καλημέρα, αγαπητοί συνάδελφοι. Κηρύσσω την έναρξη της σημερινής έκτακτης συνεδρίας της Βουλής. Παρακαλώ το γραμματέα να διαπιστώσει αν υπάρχει απαρτία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

(Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ)

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζουμε με τα θέματα της ημερήσιας διάταξης.

Νομοθετική εργασία δεν υπάρχει.

Κεφάλαιο Δεύτερο, κατάθεση νομοσχεδίων και εγγράφων. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, υπάρχουν δύο νομοσχέδια τα οποία πρέπει να κατατεθούν σήμερα και να παραπεμφθούν για εξέταση στις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές προ της παρέλευσης σαράντα οκτώ ωρών από την κατάθεσή τους. Τα νομοσχέδια αυτά τιτλοφορούνται «Ο περί Προϋπολογισμού του Ενιαίου Φορέα Εξώδικης Επίλυσης Διαφορών Χρηματοοικονομικής Φύσης του 2014 Νόμος του 2014» και «Ο περί Πολιτικής Δικονομίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2014».

Αν δεν υπάρχει οποιαδήποτε ένσταση, κηρύσσονται επείγοντα και παραπέμπονται στις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές.

Τα υπόλοιπα προτεινόμενα νομοθετήματα κατατίθενται και παραπέμπονται στις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές σύμφωνα με το σχετικό κατάλογο που έχει ήδη διανεμηθεί σε όλους.

(Η κατάθεση νομοσχεδίων και εγγράφων)

Νομοσχέδια, κανονισμοί, έγγραφα, εκθέσεις	Κατατέθηκαν από τους υπουργούς	Παραπέμπονται στις επιτροπές
1. Ο περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2014. (Αρ. Φακ. 23.01.055.095-2014).	Εσωτερικών	Εσωτερικών
2. Ο περί της Διαφάνειας των Τιμών Αερίου και Ηλεκτρικής Ενέργειας για τον Τελικό Βιομηχανικό Καταναλωτή (Τροποποιητικός) Νόμος του 2014. (Αρ. Φακ. 23.01.055.097-2014).	Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	Εμπορίου και Βιομηχανίας
3. Ο περί Ίσης Μεταχείρισης Ανδρών και Γυναικών στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση (Τροποποιητικός) Νόμος του 2014. (Αρ. Φακ. 23.01.055.098-2014).	Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

4.	Ο περί Ίσης Μεταχειρίσεως Ανδρών και Γυναικών στα Επαγγελματικά Σχέδια Κοινωνικής Ασφάλισης (Τροποποιητικός) Νόμος του 2014. (Αρ. Φακ. 23.01.055.099-2014).	Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
5.	Ο περί Ίσης Αμοιβής μεταξύ Ανδρών και Γυναικών για την Ίδια Εργασία ή για Εργασία Ίσης Αξίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2014. (Αρ. Φακ. 23.01.055.100-2014).	Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
6.	Ο περί Τμήματος Φορολογίας Νόμος του 2014. (Αρ. Φακ. 23.01.055.101-2014).	Οικονομικών	Οικονομικών και Προϋπολογισμού
7.	Ο περί Δικηγόρων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2014. (Αρ. Φακ. 23.01.055.102-2014).	Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως	Νομικών
8.	Ο περί Αφαιρέσεων και Μεταμοσχεύσεων των Οργάνων Ανθρώπινης Προελεύσεως (Τροποποιητικός) Νόμος του 2014. (Αρ. Φακ. 23.01.055.103-2014).	Υγείας	Υγείας
9.	Ο περί Πολιτικής Αεροπορίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2014. (Αρ. Φακ. 23.01.055.104-2014).	Συγκοινωνιών και Έργων	Συγκοινωνιών και Έργων
10.	Οι περί Αναπτύξεως Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.051.027-2014).	Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	Εμπορίου και Βιομηχανίας
11.	Οι περί Ιατρών (Ειδικά Προσόντα) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.051.028-2014).	Υγείας	Υγείας
12.	Οι περί Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Ειδικές Απαλλαγές) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.051.029-2014).	Οικονομικών	Οικονομικών και Προϋπολογισμού
13.	Οι περί της Υγείας των Ζώων (Τέλη Τοποθέτησης Ενωτίων στα Αιγοπρόβατα) Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.051.030-2014).	Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος	Γεωργίας και Φυσικών Πόρων
14.	Οι περί Οργανισμού Νεολαίας (Συντάξεις και Χορηγήματα) Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.051.031-2014).	Παιδείας και Πολιτισμού	Παιδείας
15.	Οι περί της Θέσπισης Διαδικασιών Ενημέρωσης Σχετικά με την Ανταλλαγή Οργάνων Ανθρώπινης Προελεύσεως που Προορίζονται για Μεταμόσχευση Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.051.032-2014).	Υγείας	Υγείας
16.	Οι περί Πολιτικής Αεροπορίας (Καθορισμός Κανόνων Τεχνικής Εκμετάλλευσης Υπερέλαφρων Πτητικών Αεραθλητικών Μηχανών) Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.051.033-2014).	Συγκοινωνιών και Έργων	Συγκοινωνιών και Έργων
17.	Ειδικά εντάλματα πληρωμής (αρ. 1, 2, 4, 6, 7, 9, 12, 13 και 14) του 2014 αποσταλέντα από το Υπουργείο Οικονομικών στις 10 Απριλίου 2014 σύμφωνα με το εδάφιο (1) του άρθρου 4 του περί Προϋπολογισμού του 2014 Νόμου του 2013 [Ν. αρ. 52(II)/2013].	Οικονομικών	Οικονομικών και Προϋπολογισμού

(Αρ. Φακ. 13.04.001).

18.	Πρώτη έκθεση πεπραγμένων αναφορικά με τη διαχείριση της συμμετοχής της Δημοκρατίας στην ιδιοκτησιακή δομή πιστωτικών ιδρυμάτων σύμφωνα με τον περί της Σύστασης και Λειτουργίας Μονάδας Διαχείρισης της Συμμετοχής της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ιδιοκτησιακή Δομή Πιστωτικών Ιδρυμάτων Νόμο του 2013 [Ν. αρ. 106(I)/2013]. (Αρ. Φακ. 13.24.004).	Οικονομικών	Οικονομικών και Προϋπολογισμού
19.	Έκθεση όσον αφορά την παραχώρηση εγκρίσεων που δόθηκαν από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού προς τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού (Πίνακας αρ. 1 του 2013) σύμφωνα με το άρθρο 4 του περί Προϋπολογισμού του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού του 2013 Νόμου του 2013 [Ν. αρ. 38(II) του 2013]. (Αρ. Φακ. 10.04.002.001).	Παιδείας και Πολιτισμού	Οικονομικών και Προϋπολογισμού

Προτάσεις νόμου

Κατατέθηκαν από

Παραπέμπονται στις επιτροπές

1.	Ο περί Στρατού της Δημοκρατίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2014. (Αρ. Φακ. 23.02.055.041-2014).	Σωτήρη Σαμψών εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού	Άμυνας
2.	Ο περί Πολιτικών Κομμάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2014. (Αρ. Φακ. 23.02.055.042-2014).	Φειδία Σαρίκα εκ μέρους του Κινήματος Σοσιαδημοκρατών ΕΔΕΚ	Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως
3.	Ο περί Πολιτικών Κομμάτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2014. (Αρ. Φακ. 23.02.055.043-2014).	Αβέρωφ Νεοφύτου εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού, Δημήτρη Συλλούρη εκ μέρους του Ευρωπαϊκού Κόμματος και Γιώργο Περδίκη εκ μέρους του Κινήματος Οικολόγων Περιβαλλοντιστών	Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Διερωτώμαι για τα δύο νομοσχέδια που λέγαμε πιο πάνω...

Ν. ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ.

Ν. ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Να πω ότι ο Δημοκρατικός Συναγερμός έχει καταθέσει την πρόταση νόμου που τροποποιεί τον περί Πολιτικών Κομμάτων Νόμο του 2012 και ζητούμε από την ολομέλεια να κηρυχθεί κατεπείγουσα η συγκεκριμένη πρόταση και να οδηγηθεί προς ψήφιση την ερχόμενη Πέμπτη στην ολομέλεια της Βουλής.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Διευκρινίζουμε ότι η πρόταση νόμου του Δημοκρατικού Συναγερμού είναι η πρόταση νόμου που τροποποιεί τον περί Πολιτικών Κομμάτων Νόμο του 2012. Υπάρχει και πρόταση της ΕΔΕΚ.

Παρακαλώ, κύριε Σαρίκα.

Φ. ΣΑΡΙΚΑΣ:

Κι εμείς, κύριε Πρόεδρε...

Γ. ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Δεν είναι μόνο του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Φ. ΣΑΡΙΚΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κι εμείς προτείνουμε όπως η δική μας η πρόταση νόμου που τροποποιεί τον περί Πολιτικών Κομμάτων Νόμο του 2012 κηρυχθεί ως κατεπείγουσα και εξεταστεί στην επόμενη συνεδρία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα. Με το ίδιο σκεπτικό και με τον ίδιο τίτλο.

Και, κύριε Περδίκη, η πρόταση νόμου του Δημοκρατικού Συναγερμού έχει υπογραφή του κ. Αβέρωφ Νεοφύτου εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού. Εσείς λέτε ότι είναι και άλλων;

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Ναι.

Γ. ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αναφέρτε στην ολομέλεια ποιου...

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Έχω υπογράψει και εγώ και ο κ. Περδίκης.

Γ. ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Στην κατάθεση λέει ότι είναι του Δημοκρατικού Συναγερμού και του Κινήματος Οικολόγων και του ΕΥΡΩΚΟ. Έτσι λέει στην κατάθεση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι. Πρώτα πρώτα τα δύο που έχουμε αναφέρει παραπέμπονται... Και επειδή λέει σε σαράντα οκτώ ώρες... Δηλαδή ο περί Προϋπολογισμού του Ενιαίου Φορέα Εξώδικης Επίλυσης Διαφορών Χρηματοοικονομικής Φύσης του 2014 Νόμος του 2014 και ο περί Πολιτικής Δικονομίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2014 φαντάζομαι θα εξεταστούν σήμερα, αύριο, μεθαύριο στις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές και την Πέμπτη θα παραπεμφθούν στην ολομέλεια προ της παρέλευσης σαράντα οκτώ ωρών.

Τώρα, όσον αφορά τις δύο προτάσεις νόμου περί των Πολιτικών Κομμάτων, ο κ. Γιάννος Λαμάρης έχει το λόγο.

Γ. ΛΑΜΑΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, όπως ενημερωθήκαμε και στη σύσκεψη που προηγήθηκε, ήδη από πλευράς κυβέρνησης, που έχει και τη βασική ευθύνη να ρυθμίσει αυτά τα ζητήματα, είναι προς το τέλος η διαδικασία κατάθεσης νομοσχεδίων. Θεωρούμε πως θα ήταν ορθό να μην υπάρξει αυτή η βιασύνη μέσα σε σαράντα οκτώ ώρες να λύσουμε αυτά τα ζητήματα, αλλά να περιμένουμε να ακούσουμε και την άποψη της κυβέρνησης, της Νομικής Υπηρεσίας και των αρμόδιων πολιτειακών φορέων, έτσι που πραγματικά να διαμορφώσουμε ένα πλαίσιο πάνω στο οποίο να μπορεί να λειτουργήσει η πολιτική ζωή του τόπου, χωρίς τα προβλήματα που έχουμε ή που είχαμε μέχρι σήμερα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Νικόλας Παπαδόπουλος.

Ν. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, ενώ συμφωνούμε σε ό,τι αφορά την αρχή ότι το συγκεκριμένο ζήτημα πρέπει να διευθετηθεί στη βάση των υποδείξεων της έκθεσης GRECO σε σχέση με τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων, θεωρούμε ότι είναι ένα ιδιαίτερα σημαντικό ζήτημα το οποίο ακριβώς θα πρέπει να εξεταστεί με την πρέπουσα προσοχή και εις βάθος. Γι' αυτό ενδεχομένως, επειδή σήμερα έχουμε παραλάβει τις προτάσεις, να μη μας δίνεται επαρκής χρόνος μέχρι την Πέμπτη. Πλην όμως τονίζουμε ότι εκ πρώτης όψεως εγείρονται

σωρεία σημαντικών ζητημάτων, τα οποία θα πρέπει να εξεταστούν και που αφορούν ακριβώς ενδεχομένως και άλλες νομοθεσίες και όχι μόνο τον περί Πολιτικών Κομμάτων Νόμο.

Απλά, να δώσω ένα παράδειγμα. Εμείς δε θεωρούμε ότι μόνο τα κόμματα έχουν υποχρεώσεις σε ό,τι αφορά τις χρηματοδοτήσεις τους και τη διαφάνεια. Την ίδια υποχρέωση έχουν και μη κυβερνητικές οργανώσεις. Και εκείνες θα πρέπει ακριβώς να τελούν υπό τον έλεγχο ή κάποια εποπτεία από κάποιες αρμόδιες αρχές. Όλα αυτά τα ζητήματα θα πρέπει να τα εξετάσουμε. Εμείς είμαστε έτοιμοι να συζητήσουμε και συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα τα οποία θα τεθούν, έτσι ώστε αυτό το ζήτημα να επιλυθεί το συντομότερο δυνατό. Από την άλλη όμως οφείλουμε να τονίσουμε και το εξής: Η κυβέρνηση έχει και εκείνη ευθύνες. Η Νομική Υπηρεσία έχει καθήκον να μας παρουσιάσει μία πρόταση η οποία θα συμμορφώνεται με τις υποδείξεις αυτής της έκθεσης, γιατί αυτές οι υποχρεώσεις έχουν να κάνουν ακριβώς με τις υποχρεώσεις του κράτους μας. Διερωτώμαι, αν αναλάβουμε εμείς την ευθύνη και προχωρήσουμε με προτάσεις νόμου να τροποποιήσουμε κάποια πράγματα και για κάποιους λόγους στη συνέχεια αυτές οι προτάσεις κριθούν ως ανεπαρκείς, ποιος θα φέρει την ευθύνη. Εμείς; Το κράτος έχει ευθύνη συμμόρφωσης σε ό,τι αφορά τις διεθνείς του υποχρεώσεις και επομένως η Νομική Υπηρεσία έχει, θεωρούμε εμείς, την ευθύνη να παρουσιάσει και τη δική της πρόταση, για να μπορέσουμε ακριβώς να τη συνδυάσουμε με τις δικές μας εισηγήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα.

Ο κ. Γιώργος Περδίκης.

Γ. ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Εγώ δεν είμαι σίγουρος αν μπορούμε, κύριε Πρόεδρε, εν τάχει να περάσουμε αυτές τις προτάσεις νόμου, αλλά βέβαια αντιλαμβάνομαι ότι τα δύο κόμματα που ζητούν να κηρυχθούν επείγουσες θέλουν να στείλουν και κάποια μηνύματα σε μία κοινωνία η οποία αμφισβητεί πλέον τη διάθεση των κομμάτων, βάσιμα εγώ πιστεύω, να έχουν διαφάνεια στα οικονομικά τους.

Θέλω να δώσω μία απάντηση σε αυτό που είπε ο πολύ καλός φίλος πρόεδρος του Δημοκρατικού Κόμματος. Μου δημιουργεί όντως απορία. Μετά από τέσσερα-πέντε... Τι τέσσερα-πέντε; Εγώ είμαι στη Βουλή πάνω από δέκα χρόνια τζιαι έσιει δέκα χρόνια που συζητά η Βουλή τούτο το θέμα, τον περί Κομμάτων Νόμο, και ουδέποτε τέθηκε το θέμα του πώς, δηλαδή να έρθει η κυβέρνηση να μας φέρει νομοσχέδιο. Πάντα η πορεία σκέψης που ακολουθείτο ήταν ότι ήταν ευθύνη των κομμάτων να γίνει αυτό το σχέδιο νόμου και έγιναν τρεις προσπάθειες ως τώρα, δυστυχώς όχι πλήρεις. Προχωρούμε προς κάτι καλύτερο. Έχω την άποψη ότι, εάν περιμένουμε την κυβέρνηση να φέρει νομοσχέδιο, θα υπάρξει ακόμα μεγαλύτερη καθυστέρηση. Η δική μου η πληροφόρηση είναι ότι δεν είναι έτοιμη η κυβέρνηση να φέρει πλήρες νομοσχέδιο. Μπορούμε να προχωρήσουμε στη συζήτηση των προτάσεων νόμου που έχουμε μπροστά μας και, αν έχει η κυβέρνηση θέσεις και απόψεις ή η Γενική Εισαγγελία, να τις καταθέσει και, αν στη συνέχεια φανεί ότι υπάρχει περιθώριο για περαιτέρω συζήτηση... Εμείς έχουμε την άποψη ότι μπορούμε να ψηφίσουμε αυτή τη νομοθεσία είτε ως κατεπείγον θέμα είτε μέσα στις επόμενες λίγες εβδομάδες, για να είναι πιο πλήρης και πιο ολοκληρωμένη. Καλοδεχούμενη η κυβέρνηση, αν έχει απόψεις, καλοδεχούμενη η Γενική Εισαγγελία, αλλά νομίζω ότι, αν αφήσουμε την μπάλα στο γήπεδο της κυβέρνησης, θα υπάρξει μεγάλη καθυστέρηση, γεγονός το οποίο θα χρεωθούν και πάλι τα κόμματα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου, παρακαλώ.

Α. ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, καταγράφουμε την κοινή θέση όλων των κομμάτων να προχωρήσουμε στη ρύθμιση του ζητήματος της χρηματοδότησης των κομμάτων με πλήρη εναρμόνιση στις οδηγίες και τις συστάσεις της GRECO. Δεν προσφέρεται αυτή η συζήτηση, για να καταδείξουμε ποιοι είναι πιο υπέρμαχοι και ποιοι λιγότερο υπέρμαχοι. Από τη στιγμή που συνάδελφοι εγείρουν ζητήματα όπως «θέλουμε χρόνο» ή «θέλουμε χρόνο, για να δούμε αυτό το σοβαρό θέμα με περισσότερη προσοχή», νομίζω ότι όλοι μπορούμε να συγκατατεθούμε σε αυτό, υπογραμμίζοντας τη βούληση όλωνών μας. Και θα βάλω και ένα χρονικό πλαίσιο. Να μην πάμε διακοπές το καλοκαίρι, δηλαδή πριν κλείσουμε για τις διακοπές του καλοκαιριού, αυτό το θέμα να λυθεί οριστικά.

Και θα παρακαλέσω όμως και για μία δεύτερη διευκρίνιση. Αν η κυβέρνηση δε φέρει νομοσχέδιο, να μην πούμε ότι δεν ψηφίζουμε για το εν λόγω θέμα. Το καλύτερο είναι η κυβέρνηση να φέρει νομοσχέδιο. Ανεξάρτητα από αυτό όμως, επειδή μπορούμε και από μόνοι μας να λύσουμε αυτό το ζήτημα -είναι ξεκάθαρες οι συστάσεις της GRECO και του Συμβουλίου της Ευρώπης- να μην κάνουμε ψηφοφορίες για το κατά πόσο θα κηρυχθεί κατεπείγον ή όχι, να πάμε όλοι με αυτή την πολιτική θέση, ότι το συντομότερο δυνατό και μετά

βεβαιότητας πριν από τις διακοπές του καλοκαιριού να εναρμονιστούμε πλήρως προς τις συστάσεις της GRECO.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Σαρίκας, παρακαλώ.

Φ. ΣΑΡΙΚΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, παρ' όλο που η δική μας η πρόταση αφορά μόνο το θέμα των ανώνυμων εισφορών, που, όπως θα θυμόμαστε όλοι, η ΕΔΕΚ με το Κίνημα Οικολόγων είχαμε προτείνει το 2012, κατά τη διάρκεια της συζήτησης του περί Πολιτικών Κομμάτων Νόμου, υπό μορφή τροπολογίας -και δυστυχώς όλα τα υπόλοιπα κόμματα τάχθηκαν εναντίον αυτής της πρότασης- θα συμφωνήσουμε με το να περιμένουμε σε κάποιο άλλο στάδιο να συζητηθούν τα δύο νομοσχέδια, με την προοπτική η κυβέρνηση να είναι έτοιμη να παρουσιάσει ολοκληρωμένο νομοσχέδιο. Απλώς, και για σκοπούς ενημέρωσης, να πω ότι τελευταία εκπροσώπησα την επιτροπή Θεσμών και, όπως είναι γνωστό, μετά από απόφαση της σύσκεψης αρχηγών και εκπροσώπων των κομμάτων και ομόφωνη απόφαση της επιτροπής Θεσμών, ζητήσαμε από τη Γενική Εισαγγελία και την κυβέρνηση να αναλάβουν να μας παρουσιάσουν ένα ολοκληρωμένο νομοσχέδιο για την πλήρη προσαρμογή μας προς τις υποδείξεις της GRECO. Στη σύσκεψη έχει διαφανεί ότι υπάρχει προθυμία, αλλά λόγω φόρτου εργασίας πιθανόν να μην προλαβαίνουν πριν από τις καλοκαιρινές διακοπές να παρουσιάσουν ένα νομοσχέδιο. Γι' αυτό, επειδή συμφωνώ με τον πρόεδρο του Δημοκρατικού Συναγερμού, να κάνουμε παράκληση στο Υπουργείο Εσωτερικών να επισπεύσουν τη διαδικασία, ούτως ώστε να έχουμε και την κυβερνητική πρόταση το συντομότερο δυνατόν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα.

Ο κ. Κουλίας,

Ζ. ΚΟΥΛΙΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, υπάρχει ευχάριστος συνωστισμός στο να λύσουμε αυτό το πρόβλημα, τωρά που πάθαμε τη ζημιά ασφαλώς. Τωρά που εγίνηκεν το κακό. Και θυμίζει μου τες τράπεζες. Άμα πάεις στην τράπεζα, πατάς ένα κουμπί τζιαι βάλλει σε στον προθάλαμο. Κλείει μια πόρτα, για να ανοίξει άλλη. Τωρά που εφάν τα λεφτά δηλαδή, εθυμηθήκαν τες πόρτες. Όμως κάλλιο αργά παρά ποτέ. Και είναι ευχάριστο που υπάρχει δέσμευση από όλες τις πλευρές ότι επιτέλους πρέπει να κάμουμε τι; Το σωστό!

Και έτσι για την ιστορία θέλω να θυμίσω την πολύ σπουδαία δουλειά που έκαμε εκ μέρους του Δημοκρατικού Κόμματος ο Ανδρέας ο Αγγελίδης. Θυμάστε, συνάδελφοι, που μαζί με το Δημήτρη το Συλλούρη στην επιτροπή Θεσμών και Αξιών έκαναν αγώνα δρόμου να περάσει μια σωστή νομοθεσία. Στο τέλος εψαλιδίσατέ την κατά τέτοιο τρόπο, που το αποτέλεσμα ήταν τούτο που έχουμε σήμερα, διότι ο νόμος που έγινε δεν ήταν σωστός. Το μόνο που καταφέραμε ήταν να αποκτήσουν νομική προσωπικότητα τα κόμματα. Αυτό και αν ήταν απαραίδεκτο! Και αυτό μας βαρύνει όλους. Αλλά να μην πάθουμε όπως εκείνο το €1,8 δις του Σιαρλή και του Δημητριάδη, που ήρθαν μονονυχτού να περάσουμε το νόμο και στο τέλος αντί νόμο επεράσαμεν λαιμητόμο στο λαιμό μας. Και αυτό βαρύνει εμάς εδώ, για να ξέρετε, το οποίο εν το είδα στην έκθεση, κύριε Πρόεδρε, αλλά εννά τα πούμε από το βήμα αυτά για τα του οίκου μας.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Δεν το είδες, αλλά ήταν...

Ζ. ΚΟΥΛΙΑΣ:

Όμως είναι σωστή η δέσμευση του μεγαλύτερου κόμματος...

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Δεν εδκιάβασες την έκθεση.

Ζ. ΚΟΥΛΙΑΣ:

Προσπάθησα να τη διαβάσω. Εδώκετέ την το Σάββατο. Διαβάζω ούλλη μέρα, ούλλη νύχτα. Έτην δαμαί την έκθεσή σου. Πόσες να διαβάσω;

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Υπάρχει στην έκθεση.

Ζ. ΚΟΥΛΙΑΣ:

Τωρά να μην πάμε στην έκθεση, διότι φαντάζομαι εννά μας δώκετε την ευκαιρία να το συζητήσουμε και την άλλη εβδομάδα ή μετά από δεκαπέντε μέρες, που εννά το διαβάσουμε.

Όμως λέω, κύριε Πρόεδρε -και είναι σωστή η θέση που διατύπωσε ο αγαπητός συνάδελφος και πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού- ότι η δέσμευση πρέπει να είναι, πριν να κλείσει η Βουλή, ή να περάσει το νομοσχέδιο ή να είναι η κύρια δουλειά τουλάχιστον. Και δεσμευόμαστε όλοι ότι τούτη τη φορά εννά κάμουμε το σωστό και δε θέλει πολλή τέχνη να κάμεις το σωστό, άμα θέλεις.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και τελευταίος ο κ. Συλλούρης.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Πολύ σύντομα. Η δέσμευση να περάσει πριν από το καλοκαίρι υπάρχει ομόφωνα στη σύσκεψη των αρχηγών, όπως και αυτά που είπε ο Φειδίας είναι σωστά. Εγώ θεωρώ ότι η συζήτηση η σημερινή σχετίζεται και με την έκθεση που θα συζητήσουμε, αν τελειώσουμε τα άλλα θέματα, εφόσον ήταν και το μόνο θέμα, υπό την εξής έννοια: Είναι σωστά ανταντακλαστικά για αξιοποίηση των ευρημάτων της έκθεσης. Τέτοιες όμως θεσμικές παρεμβάσεις πρέπει να κάμουμε καμιά εκατοστή, όχι μόνο για τα κόμματα, αλλά και για πολλά άλλα πράγματα.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, συνάδελφοι, απ' ό,τι αντιλαμβάνομαι...

Ν. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Παπαδόπουλος.

Ν. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Απλά, να ξεκαθαρίσω κάτι, για να μη δημιουργούνται εντυπώσεις. Όπως γνωρίζουν πάρα πολύ καλά οι αγαπητοί συνάδελφοι, στη σύσκεψη των αρχηγών δεν είπα ότι, αν δεν έρθει πρόταση από την κυβέρνηση, δε θα ψηφίσουμε. Αυτό που είπαμε είναι να μπει συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Μπήκε.

Ν. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Αυτό λέω. Απλώς, για μη δημιουργούνται εντυπώσεις, όπως λέχθηκε προηγουμένως. Να μπει συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, να μας έρθουν οποιοσδήποτε εισηγήσεις από την κυβέρνηση, αλλά, αν δεν έρθουν εισηγήσεις από την κυβέρνηση, εμείς να ψηφίσουμε, γιατί εμείς είναι που τρώμε τη φθορά και το πολιτικό κόστος, επειδή δε διευθετείται αυτό το ζήτημα. Και εμείς ως Δημοκρατικό Κόμμα δεν είμαστε διατεθειμένοι πλέον να επωμιζόμαστε αυτό το πολιτικό κόστος.

Συμφωνούμε με το χρονοδιάγραμμα του καλοκαιριού. Τον Ιούνιο να διευθετηθεί αυτό το ζήτημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, οι δύο προτάσεις κατατίθενται, δεν κρίνονται ως επείγουσες, επομένως μένουν εκεί και πάνε στην επιτροπή Θεσμών. Και καλούμε την κυβέρνηση να καταθέσει τις δικές τις απόψεις υπό τύπον νομοσχεδίου, φαντάζομαι, έχοντας υπόψη και τις απόψεις που εκτίθενται στις δύο προτάσεις νόμου, ει δυνατόν.

Λοιπόν, έληξε το θέμα αυτό. Πάμε παρακάτω.

Κεφάλαιο Τρίτο: Ερωτήσεις και απαντήσεις. Αυτές έχουν ήδη δοθεί γραπτώς.

(Οι ερωτήσεις των βουλευτών)

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.590, ημερομηνίας 10 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Έχω πληροφορηθεί για το αίτημα του νοσηλευτικού προσωπικού του νοσοκομείου Κυπερούνας αναφορικά με την επαναφορά του επιδόματος σανατορίου για τους 35 νοσηλευτές του νοσοκομείου Κυπερούνας.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων αν προτίθεται να ικανοποιήσει το αίτημα του νοσηλευτικού προσωπικού του νοσοκομείου Κυπερούντας.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.591, ημερομηνίας 10 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Κυριάκου Χατζηγιάννη

«Παρακαλείται ο αρμόδιος υπουργός να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων σχετικά με τις περιουσίες Ελληνοκυπρίων στην εντός των τειχών πόλη της Αμμοχώστου. Συγκεκριμένα, παρακαλείται να μας πληροφορήσει για τα ακόλουθα:

1. Πώς αντιμετωπίστηκαν τα περιουσιακά δικαιώματα ατόμων που εκδιώχτηκαν την περίοδο πριν από την τουρκική εισβολή, με δεδομένο ότι οι ιδιοκτήτες των περιουσιών εντός των τειχών είχαν εκδιωχθεί πριν από την ανεξαρτησία της Κύπρου;
2. Ποιο καθεστώς ίσχυε στη συνέχεια και πώς το έχει διαχειριστεί νομικά η Δημοκρατία; Ηγέρθη ποτέ το θέμα και υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία όσον αφορά τις κατηγορίες των εν λόγω περιουσιών και τους αριθμούς σε κάθε κατηγορία;
3. Επειδή γίνεται η διεκδίκηση από πλευράς των ιδιοκτητών ή των απογόνων τους, έχετε στοιχεία κατά πόσο ηγέρθη σχετικό αίτημα στην “επιτροπή αποζημιώσεων” του ψευδοκράτους;»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.592, ημερομηνίας 14 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Κυριάκου Χατζηγιάννη

«Παρακαλείται ο αρμόδιος υπουργός να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων σε ποιο στάδιο βρίσκεται η ανέγερση της λέσχης ενηλίκων εντός των ορίων του δήμου Δερύνειας, ενός έργου συγχρηματοδοτούμενου από το Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το δήμο Δερύνειας, καθώς και πότε υπολογίζεται να διεκπεραιωθεί το εν λόγω έργο.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.593, ημερομηνίας 14 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Κυριάκου Χατζηγιάννη

«Παρακαλείται ο αρμόδιος υπουργός να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων σε ποιο στάδιο βρίσκεται η κατασκευή του περιφερειακού κολυμβητηρίου Αμμοχώστου στη Δερύνεια, καθώς και πότε υπολογίζεται να ολοκληρωθεί το έργο.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.594, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ειρήνης Χαραλαμπίδου

«Παρακαλούμε τον αρμόδιο υπουργό να μας πληροφορήσει ως προς τις διαδικασίες πώλησης της χρονοθυρίδας των Κυπριακών Αερογραμμών στο αεροδρόμιο “Heathrow” της Μεγάλης Βρετανίας. Παρακαλούμε επίσης όπως η γραπτή συμφωνία για την πώληση της χρονοθυρίδας μεταξύ Middle East Air και Κυπριακών Αερογραμμών κατατεθεί άμεσα στο κοινοβούλιο και απαντηθούν τα ακόλουθα ερωτήματα:

1. Προκηρύχθηκε ανοικτός διαγωνισμός για την πώληση της χρονοθυρίδας;
2. Ποιος ο αριθμός των ενδιαφερομένων που επέδειξαν ενδιαφέρον; Να κατατεθούν οι προσφορές.
3. Πώς δικαιολογείται η χαμηλή τιμή πώλησης της χρονοθυρίδας στα €6,3 εκατομ. σε σχέση με προηγούμενη πώληση στη Virgin Atlantic χρονοθυρίδας η οποία κοστολογήθηκε 3,5 φορές περισσότερο από το ποσό που καταβλήθηκε από την Middle East Air;
4. Ποιοι μετείχαν στις διαπραγματεύσεις;
5. Υπήρξε διαβούλευση με το διοικητικό συμβούλιο; Η απόφαση ήταν ομόφωνη;
6. Υπάρχει πρόθεση πώλησης της τελευταίας χρονοθυρίδας των Κυπριακών Αερογραμμών που απέμεινε στο Heathrow του Λονδίνου;»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.595, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Νίκου Νουρή

«Αναφορικά με την εφαρμογή του Συστήματος Αξιολόγησης της Αναπηρίας και Λειτουργικότητας, παρακαλείται ο αρμόδιος υπουργός να ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων αν με τη διαφοροποίηση της αρχικής απόφασης, που καθιστά από υποχρεωτική σε προαιρετική την αξιολόγηση της λειτουργικότητας του ατόμου, επηρεάζεται η αξιοπιστία του υπό δημιουργία εθνικού μητρώου αναπήρων, αλλά και η ισότιμη αντιμετώπιση των μελών του μητρώου.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.596, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Έχω πληροφορηθεί ότι κάποιοι δήμοι και κοινότητες τυγχάνουν αντισταθμιστικών μέτρων, γιατί στα όρια τους λειτουργούν διεθνή αεροδρόμια. Σε πρόσφατη συνάντησή μου με το κοινοτικό συμβούλιο

Περβολιών, μου υποδείχθηκε ότι οι επιπτώσεις στο περιβάλλον και στην ποιότητα της ζωής των πολιτών δεν αφορούν μόνο όσους δήμους και κοινότητες φιλοξενούν στα όρια τους αεροδρόμια, αλλά και κοινότητες και δήμους που βρίσκονται κάτω από αεροδιαδρόμους προσγείωσης και απογείωσης των αεροδρομίων.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων αν υπάρχουν αντισταθμιστικά οφέλη για τους δήμους και τις κοινότητες που φιλοξενούν τα διεθνή αεροδρόμια της Κύπρου, ποια είναι αυτά τα οφέλη και αν μπορούν να επωφελούνται και άλλες κοινότητες που επηρεάζονται από τη λειτουργία των αεροδρομίων.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.597, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Από επιστολή του Συνδέσμου Γονέων των Κρατικών Παιδοκομικών Σταθμών, ημερομηνίας 7 Μαρτίου 2014, που μου κοινοποιήθηκε, πληροφορήθηκα για τις ανησυχίες του συνδέσμου αναφορικά με πιθανό κλείσιμο κάποιων παιδοκομικών σταθμών και γηροκομείων που υπάγονται στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων αν ισχύουν οι πιο πάνω πληροφορίες σχετικά με κλείσιμο παιδοκομικών σταθμών και γηροκομείων, ποιοι είναι οι λόγοι που το υπουργείο εξετάζει το κλείσιμο τους, αν έχουν ληφθεί τελικές αποφάσεις και ποιοι σταθμοί και γηροκομεία έχει αποφασιστεί όπως κλείσουν.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.598, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Έχω πληροφορηθεί από επιστολή του δημάρχου Αγίας Νάπας, ημερομηνίας 17 Φεβρουαρίου 2014, η οποία κοινοποιήθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων, αναφορικά με το σοβαρό πρόβλημα ηχορρύπανσης εξαιτίας των κέντρων αναψυχής, γεγονός που μειώνει την ποιότητα του τουριστικού μας προϊόντος. Αίτημα του δήμου Αγίας Νάπας είναι όπως δοθεί άμεση προτεραιότητα στην οριστική νομοθετική ρύθμιση του θέματος για άμεση και αποτελεσματική επίλυση του προβλήματος το συντομότερο δυνατόν. Όπως έχω πληροφορηθεί από την εν λόγω επιστολή, το θέμα θα εξεταστεί σε επίπεδο υπουργικής επιτροπής, ενώ παράλληλα εξετάζονται οι νομοθετικές ρυθμίσεις που πρέπει να εφαρμοσθούν, για να απαμβλυνθεί το πρόβλημα της ηχορρύπανσης.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τις αποφάσεις που έχουν ληφθεί από την εν λόγω υπουργική επιτροπή αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, καθώς επίσης και αν προωθείται οποιαδήποτε νομοθετική ρύθμιση για την επίλυση του προβλήματος της ηχορρύπανσης που προκαλείται από τη λειτουργία των κέντρων αναψυχής.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.599, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Από επιστολή του Συλλόγου Πολιτικών Μηχανικών Κύπρου, ημερομηνίας 21^{ης} Φεβρουαρίου 2014, που κοινοποιήθηκε στις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές Συγκοινωνιών και Έργων και Εσωτερικών πληροφορήθηκα για τις ανησυχίες του συλλόγου αναφορικά με τις οικοδομές που έχουν σχεδιαστεί και ανεγερθεί πριν από την εφαρμογή οποιουδήποτε αντισεισμικού κανονισμού. Όπως αναφέρει στην επιστολή ο πρόεδρος του συλλόγου, η ανησυχία είναι εντονότερη στις περιπτώσεις που στις οικοδομές αυτές γίνονται προσθήκες οι οποίες ενδεχομένως να μειώνουν ακόμη περισσότερο την ικανότητά τους να αντεπεξέλθουν σε ένα σεισμό. Προβληματισμός υπάρχει και για τις οικοδομές που τροποποιούνται ή αλλάζουν χρήση χωρίς να γίνεται ο ανάλογος έλεγχος στατικής επάρκειας. Στην επιστολή του ο Σύλλογος Πολιτικών Μηχανικών Κύπρου αναφέρει μια σειρά από μέτρα που θα μπορούσαν να ληφθούν. Αυτά περιλαμβάνουν τα ακόλουθα: "1. Έλεγχος του επιπέδου αντισεισμικής προστασίας όλων των οικοδομών δημόσιας χρήσης που έχουν ανεγερθεί πριν την εφαρμογή του Κυπριακού Αντισεισμικού Κανονισμού. 2. Εκστρατεία επιθεώρησης παλαιών οικοδομών, οπτικός έλεγχος και εντοπισμός ευάλωτων σε σεισμό κατασκευών. 3. Νομοθετική ρύθμιση και καθορισμός διαδικασιών για υποχρεωτικό περιοδικό έλεγχο όλων των κτιρίων δημόσιων και ιδιωτικών. 4. Ολοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου που διέπει τις προσθήκες σε υφιστάμενες οικοδομές."

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τα μέτρα που προτίθεται να λάβει, προκειμένου να προχωρήσει στην υλοποίηση των πιο πάνω μέτρων και άλλων που προτείνει ο Σύλλογος Πολιτικών Μηχανικών Κύπρου.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.600, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Σύμφωνα με δημοσίευμα, εδώ και πέντε μήνες λειτουργεί στο μικτό χωριό Πύλα, υπό τη μορφή ίντερνετ καφέ, το πρώτο δικοινοτικό καζίνο. Σύμφωνα με το δημοσίευμα, ο Τουρκοκύπριος ιδιοκτήτης είναι γνωστός επιχειρηματίας της Αμμοχώστου και έχει συνεργαστεί ξανά με Ελληνοκύπριο στο παρελθόν, ενώ οι περισσότεροι εργαζόμενοι σε αυτό είναι Ελληνοκύπριοι.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων αν είναι ενήμερος για τη λειτουργία του πιο πάνω δικοινοτικού καζίνου και ποια είναι η θέση της κυβέρνησης για το θέμα αυτό.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.601, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Έχω πληροφορηθεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προτείνει την αναθεώρηση του κοινοτικού κανονισμού για τη βιολογική γεωργία, με στόχο την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και των παραγωγών, την αντιμετώπιση των αδυναμιών του συστήματος και τη διευκόλυνση των αγροτών, ώστε να στραφούν σε βιολογικά προϊόντα. Την τελευταία δεκαετία το μέγεθος της αγοράς βιολογικών προϊόντων στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχει τετραπλασιαστεί και ως εκ τούτου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να αναθεωρήσει τους σχετικούς κανόνες, ώστε ο κλάδος να μπορέσει να συνεχίσει την ανοδική του πορεία. Παράλληλα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε ένα σχέδιο δράσης για το μέλλον της παραγωγής βιολογικών προϊόντων στην Ευρώπη, που σκοπό έχει να βοηθήσει τους γεωργούς, τους παραγωγούς και τους εμπόρους λιανικής πώλησης βιολογικών προϊόντων να αντιμετωπίσουν τις μελλοντικές προκλήσεις.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων κατά πόσο υπάρχουν στοιχεία για την αύξηση της αγοράς βιολογικών προϊόντων στην Κύπρο τα τελευταία δέκα χρόνια. Παρακαλώ επίσης τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τα μέτρα που προτίθεται να λάβει σε σχέση με το σχέδιο δράσης που ενέκρινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για ενίσχυση της παραγωγής βιολογικών προϊόντων στην Κύπρο.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.602, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Έχω γίνει αποδέκτης παραπόνων αναφορικά με περιπτώσεις κλοπής της ταυτότητας ατόμων, τα οποία στη συνέχεια καλούνται να πληρώσουν το αντίτιμο των €40 για επανέκδοσή της. Θεωρώ ότι στις περιπτώσεις όπου γίνεται καταγγελία και κατάθεση στην αστυνομία και αποδεικνύεται ότι όντως η απώλεια της ταυτότητας οφείλεται σε κλοπή δε θα έπρεπε να καλούνται οι πολίτες να πληρώνουν το αντίτιμο των €40.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων αν προτίθεται να δώσει οδηγίες στα αρμόδια τμήματα για αλλαγή των διαδικασιών, έτσι ώστε να μην καλούνται πολίτες των οποίων η ταυτότητα έχει κλαπεί να καταβάλουν το αντίτιμο των €40.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.603, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Στον κρατικό προϋπολογισμό για το 2014 προνοείται ποσό ύψους €140.000 για την προκήρυξη αρχιτεκτονικού διαγωνισμού για το έργο της μετατροπής της κοινότητας Λέμπας στην Πάφο σε “πολιτιστικό χωριό της Κύπρου”. Σημειώνεται ότι το έργο αποτελεί κοινό όραμα των αείμνηστων Στας Παράσχου και Άκη Κλεάνθους και εξαγγέλθηκε σε κοινή τους δημοσιογραφική διάσκεψη, στις 11 Ιανουαρίου 2006. Έχουν περάσει οκτώ χρόνια και δεν έχει προχωρήσει η υλοποίηση του έργου.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων αν μέσα στους επόμενους λίγους μήνες του 2014 θα προχωρήσει το αρμόδιο υπουργείο στην προκήρυξη του διαγωνισμού και στην κατακύρωση της μελέτης του έργου, ώστε να δαπανηθεί το προβλεπόμενο κονδύλι για το έργο για το οποίο προορίζεται.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.604, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Σε απάντηση, ημερομηνίας 7 Απριλίου 2014, της Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Ζέτας Αιμιλιανίδου σε ερώτησή μου με αρ. 23.06.010.03.386 αναφορικά με τα ποσά της συνολικής χορηγίας που θα λάβει το Ίδρυμα Προστασίας Ατόμων με Νοητική Αναπηρία “Άγιος Στέφανος” για τα έτη 2013 και 2014 πληροφορήθηκα για τη χορηγία που έλαβε το ίδρυμα για τα έτη 2012 και 2013.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων για το ποσό της συνολικής χορηγίας που θα λάβει το Ίδρυμα Προστασίας Ατόμων με Νοητική Αναπηρία “Άγιος Στέφανος” για το έτος 2014.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.605, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Από επιστολή της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων και Κηδεμόνων Δημόσιων και Κοινωνικών Νηπιαγωγείων, ημερομηνίας 9 Απριλίου 2014, πληροφορήθηκα για το αίτημά της όπως οι εκπαιδευτικοί στα νηπιαγωγεία παραμένουν στο ίδιο σχολείο για περίοδο τεσσάρων ετών, ενώ, σε περίπτωση που χρειάζεται το προσωπικό να μετατεθεί, να παραμένει πάντα ένα άτομο, για να μπορεί να ενημερώνει το νέο εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τα μέτρα που προτίθεται να λάβει, προκειμένου να ικανοποιήσει το πιο πάνω αίτημα της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων και Κηδεμόνων Δημόσιων και Κοινοτικών Νηπιαγωγείων.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.606, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Από επιστολή της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων και Κηδεμόνων Δημόσιων και Κοινοτικών Νηπιαγωγείων, ημερομηνίας 9 Απριλίου 2014, πληροφορήθηκα για την ύπαρξη μόνο δύο επιθεωρητών για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προσωπικού των δημοσίων και κοινοτικών νηπιαγωγείων σε όλη την Κύπρο.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων εάν προτίθεται να προχωρήσει σε άμεση πρόσληψη επιθεωρητών για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προσωπικού των δημοσίων και κοινοτικών νηπιαγωγείων.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.607, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Από επιστολή της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων και Κηδεμόνων Δημόσιων και Κοινοτικών Νηπιαγωγείων, ημερομηνίας 9 Απριλίου 2014, πληροφορήθηκα για τα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζουν νηπιαγωγεία σε θέματα εκπαίδευσης και υγείας. Συγκεκριμένα, όπως πληροφορήθηκα, υπάρχουν νηπιαγωγεία τα οποία δε διαθέτουν αμμοδόχο στην αυλή τους, ενώ κάποια διαθέτουν, αλλά είναι εκτός προδιαγραφών.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τα μέτρα που προτίθεται να λάβει, προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα σε θέματα υγείας και εκπαίδευσης που αντιμετωπίζουν ορισμένα νηπιαγωγεία στην ελεύθερη Κύπρο.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.608, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Από επιστολή της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων και Κηδεμόνων Δημόσιων και Κοινοτικών Νηπιαγωγείων, ημερομηνίας 9 Απριλίου 2014, πληροφορήθηκα για το θέμα που προκύπτει αναφορικά με το ωράριο λειτουργίας των κοινοτικών νηπιαγωγείων. Αίτημα της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων και Κηδεμόνων Δημόσιων και Κοινοτικών Νηπιαγωγείων είναι όπως όλα τα κοινοτικά νηπιαγωγεία κλείνουν στις 2.45 μ.μ.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων αν προτίθεται να ικανοποιήσει το πιο πάνω αίτημα της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων και Κηδεμόνων Δημόσιων και Κοινοτικών Νηπιαγωγείων.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.609, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Από επιστολή της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων και Κηδεμόνων Δημόσιων και Κοινοτικών Νηπιαγωγείων, ημερομηνίας 9 Απριλίου 2014, πληροφορήθηκα για το αίτημά της όπως τα κοινοτικά νηπιαγωγεία παραμένουν ανοιχτά το μήνα Ιούλιο χωρίς την καταβολή επιπλέον μισθού στους εργαζομένους.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τα μέτρα που προτίθεται να λάβει, προκειμένου να ικανοποιήσει το πιο πάνω αίτημα της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων και Κηδεμόνων Δημόσιων και Κοινοτικών Νηπιαγωγείων.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.610, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Από επιστολή της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων και Κηδεμόνων Δημόσιων και Κοινοτικών Νηπιαγωγείων, ημερομηνίας 9 Απριλίου 2014, πληροφορήθηκα για τις ιατρικές εξετάσεις (οφθαλμολογικές και ακουσολογικές εξετάσεις, εξετάσεις για το σπόνδυλο και εξετάσεις για το σύνδρομο ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητας) που γίνονται σε μαθητές που φοιτούν στα δημοτικά σχολεία. Εισήγηση της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων και Κηδεμόνων Δημόσιων και Κοινοτικών Νηπιαγωγείων είναι όπως οι εξετάσεις αυτές γίνονται στην προδημοτική ηλικία, ώστε να προλαμβάνεται η εξέλιξη αυτών των παθήσεων και να υπάρχει έγκαιρη αντιμετώπισή τους.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων κατά πόσο προτίθεται να προχωρήσει με την υλοποίηση της πιο πάνω εισήγησης της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων και Κηδεμόνων Δημόσιων και Κοινοτικών Νηπιαγωγείων.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.611, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Έχω πληροφορηθεί ότι ορισμένοι ξενοδόχοι πιέζουν τις καμαριέρες να εργάζονται στα όρια των αντοχών τους, αφού απαιτούν στη διάρκεια ενός κανονικού οκταώρου να τακτοποιήσουν και να ετοιμάσουν μεγάλο αριθμό δωματίων. Πολλές καμαριέρες υποχρεώνονται να καθαρίζουν και να τακτοποιούν μέχρι και είκοσι έξι δωμάτια την ημέρα, με αποτέλεσμα να παρουσιάζονται φαινόμενα υποβάθμισης της παρεχόμενης υπηρεσίας ή να αναγκάζονται να εργάζονται στα όρια των αντοχών τους.

Παρακαλώ τους αρμόδιους υπουργούς να μας πληροφορήσουν αν εξετάζουν το ενδεχόμενο θεσμοθέτησης μέγιστων ορίων στον όγκο της εργασίας των εργαζομένων στον τουριστικό τομέα, όπως π.χ. καμαριέρες, καθώς και αν υπάρχουν έρευνες που αφορούν τη θνησιμότητα και το επίπεδο υγείας στη συγκεκριμένη κατηγορία εργαζομένων.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.612, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Έχω πληροφορηθεί ότι η πλειοψηφία των υποστατικών της Βιομηχανικής Περιοχής Εργατών, τα οποία ανεγέρθηκαν αποκλειστικά για την ανάπτυξη της βιομηχανίας, έχουν μετατραπεί λόγω και της διαφοροποίησης της κυπριακής οικονομίας σε αποθήκες για φύλαξη εισηγμένων προϊόντων από το εξωτερικό. Αυτό φαίνεται οξύμωρο, γιατί οι βιομηχανικές περιοχές δημιουργήθηκαν, για να ενισχυθεί η κυπριακή βιομηχανική παραγωγή και όχι οι εισαγωγές προϊόντων που ανταγωνίζονται τα κυπριακά βιομηχανικά προϊόντα.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων αν όντως μεγάλος αριθμός βιομηχανικών υποστατικών στη Βιομηχανική Περιοχή Εργατών έχει μετατραπεί σε αποθήκες φύλαξης εισηγμένων βιομηχανικών προϊόντων και τι σκέφτεται να κάνει για αυτή την οξύμωρη κατάσταση.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.613, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Από επιστολή της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων και Κηδεμόνων Δημόσιων και Κοινοτικών Νηπιαγωγείων, ημερομηνίας 9 Απριλίου 2014, πληροφορήθηκα ότι υπάρχουν προβλήματα στις εγκαταστάσεις ορισμένων νηπιαγωγείων. Για παράδειγμα, στο σχολείο Εθνομάρτυρα Κυπριανού στο συνοικισμό "Κόκκινες" στη Λάρνακα δεν υπάρχουν παράθυρα με μόνωση και σε ορισμένα νηπιαγωγεία σε προσφυγικούς συνοικισμούς τα παράθυρα δεν έχουν αλλαχθεί από τη δεκαετία του 1970.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων αν προτίθεται να λάβει οποιαδήποτε μέτρα για τη βελτίωση των κτιριακών εγκαταστάσεων των νηπιαγωγείων που αντιμετωπίζουν προβλήματα.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.614, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Έχω πληροφορηθεί για τα προβλήματα οικονομικής φύσεως που δημιουργήθηκαν σε οικογένειες μετά την τροποποίηση του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου και τη διαγραφή του εδαφίου (8) του άρθρου 8, που αφορούσε την αλλαγή των συντάξεων χρειάς από την καταβολή φόρου. Με την τροποποίηση του νόμου αυτού δημιουργήθηκε ανισότητα και αδικία εις βάρος των οικογενειών αυτών, αφού ένα άτομο με παιδιά φορολογείται από τα €19.500, ενώ οικογένειες και με τους δύο γονείς εν ζωή φορολογούνται από τα €39.000.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων εάν προτίθεται άμεσα να προχωρήσει στην τροποποίηση του εν λόγω νόμου, έτσι ώστε να αρθεί αυτή η αδικία εις βάρος των οικογενειών αυτών.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.615, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Η κοινότητα της Λέμπας στην επαρχία Πάφου σχεδιάζει να προστατεύσει μία πανέμορφη κοιλάδα που βρίσκεται μέσα στα κοινοτικά όρια και να την αναδείξει ως ένα φυσικό πάρκο για αναψυχή και απόλαυση της φύσης. Στο χώρο αυτό υπάρχει μεγάλη ποικιλία δέντρων, όπως αιωνόβιες τρεμιθιές, βαλανιδιές, χαρουπιές και άλλη άγρια χλωρίδα και πανίδα. Στο χώρο υπάρχει και η υπολογιζόμενη ως η μεγαλύτερη σε ηλικία χαρουπιά της Κύπρου, υπολογιζόμενης ηλικίας άνω των οκτακοσίων ετών. Η χαρουπιά αυτή και κάποια άλλα μεγάλα δέντρα έχουν κηρυχθεί από το Τμήμα Πολεοδομίας μνημεία της φύσης ή είναι προτεινόμενα να κηρυχθούν μνημεία της φύσης.

Αίτημα του κοινοτικού συμβουλίου Λέμπας είναι όπως ολόκληρη η κοιλάδα κηρυχθεί σε ζώνη Δα1 και απαγορευτεί κάθε μορφή οικιστικής ανάπτυξης. Επειδή η διαδικασία αυτή μπορεί να καθυστερήσει και επειδή σημειώνονται οι εξελίξεις που πιθανόν να δημιουργήσουν τελεσμένα, το κοινοτικό συμβούλιο Λέμπας ζητά όπως κηρυχθεί άμεσα Λευκή Ζώνη ολόκληρη η περιοχή της κοιλάδας.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων αν προτίθεται άμεσα να ικανοποιήσει το αίτημα του κοινοτικού συμβουλίου Λέμπας για κήρυξη ολόκληρης της περιοχής της κοιλάδας σε Λευκή Ζώνη, ώστε να αποτραπούν οποιεσδήποτε αναπτύξεις μέχρι την οριστική ένταξη ολόκληρης της κοιλάδας σε ζώνη προστασίας Δα1.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.616, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Έχω πληροφορηθεί για το πρωτόκολλο συνεργασίας που έχει υπογραφεί μεταξύ του Υπουργού Εξωτερικών της Τουρκίας και του “Υπουργού Εξωτερικών” του ψευδοκράτους στην προσπάθεια προσαρμογής των κατεχομένων στο ευρωπαϊκό κεκτημένο.

Παρακαλώ τον αρμόδιο υπουργό να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων αν είναι ενήμερος για την υπογραφή του πιο πάνω πρωτοκόλλου συνεργασίας μεταξύ της Τουρκίας και του ψευδοκράτους, τι περιλαμβάνει το πρωτόκολλο αυτό, ποια είναι η θέση της Κυπριακής Δημοκρατίας και αν η Ευρωπαϊκή Ένωση, στην οποία κατέχουμε την ιδιότητα του πλήρους μέλους, έχει συμφωνήσει σε σχέση με αυτό το πρωτόκολλο.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.617, ημερομηνίας 28 Απριλίου 2014, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ειρήνης Χαραλαμπίδου

«Παρακαλούμε τον αρμόδιο υπουργό να μας ενημερώσει κατά πόσο υπάρχει σχέδιο διαχείρισης του φράγματος της Σολιάς και ποιες οι προτάσεις του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος για τη λειτουργία του φράγματος.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.618, ημερομηνίας 28 Απριλίου 2014, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ειρήνης Χαραλαμπίδου

«Παρακαλούμε τον αρμόδιο υπουργό να μας ενημερώσει σε ποιο στάδιο βρίσκεται η υλοποίηση του αποχετευτικού έργου της Σολιάς, το οποίο είναι συγχρηματοδοτούμενο έργο με την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία καλύπτει το 85%.

Εάν η Κυπριακή Δημοκρατία αποτύχει να τηρήσει τα χρονοδιαγράμματα, τότε θα κληθεί να πληρώσει αποζημιώσεις και ως εκ τούτου τίθεται το ερώτημα πότε αναμένεται η προκήρυξη προσφορών.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.619, ημερομηνίας 29 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πρόδρομου Προδρόμου

«Παρακαλείται ο αρμόδιος υπουργός να πληροφορήσει τη Βουλή σχετικά με τις αποφάσεις της κυβέρνησης για το Ίδρυμα Πολιτισμού Κύπρου και για τη χρηματοδότηση της οποίας αυτό τυγχάνει από το κράτος. Το ζήτημα που ενδιαφέρει είναι πότε θα σταματήσει να δαπανάται δημόσιο χρήμα για ένα έργο το οποίο έχει ήδη εγκαταλειφθεί.

Ως γνωστόν, οι διαδικασίες για την ανέγερση του Μεγάλου Πολιτισμού Κύπρου, με την οποία συνδέεται άμεσα η κρατική επιχορήγηση για τη λειτουργία του ιδρύματος, έχουν ματαιωθεί. Κατόπιν τούτου, θα έπρεπε να έχουν τερματιστεί και οι κρατικές δαπάνες που είναι σχετικές με αυτό το σκοπό. Φαίνεται όμως ότι το ίδρυμα αυτό εξακολουθεί να βασίζει τη λειτουργία του στην κρατική επιχορήγηση, ενώ ταυτόχρονα ο Γενικός Ελεγκτής σημειώνει και προχωρά να ερευνήσει σειρά παρατυπιών και πιθανών αδικημάτων.

Παρακαλείται επίσης ο αρμόδιος υπουργός όπως πληροφορήσει τη Βουλή για τις κρατικές δαπάνες που έχουν γίνει μέχρι στιγμής για το Μέγαρο Πολιτισμού Κύπρου, δίνοντας στοιχεία και για την κατανομή αυτών των δαπανών.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.620, ημερομηνίας 29 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Κουτσού

«Παρακαλούμε τον αρμόδιο υπουργό να μας ενημερώσει κατά πόσο δικαιούχοι για το επερχόμενο σχέδιο του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος θα είναι οι αλλοδαποί και κοινοτικοί κάτοικοι της Κυπριακής Δημοκρατίας.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.621, ημερομηνίας 30 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Κουτσού

«Παρακαλούμε τον αρμόδιο υπουργό να μας ενημερώσει για τον αριθμό των δημόσιων υπαλλήλων ανά κλίμακα και βαθμίδα στη δημόσια υπηρεσία, την εκπαιδευτική υπηρεσία και τις δυνάμεις ασφαλείας, καθώς και για τον αριθμό του ωρομίσθιου προσωπικού.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.622, ημερομηνίας 30 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Έχω πληροφορηθεί ότι διάφορα τμήματα του δημοσίου έχουν πάρει την απόφαση να μην προσλαμβάνουν έκτακτο εποχικό προσωπικό για τη διενέργεια εποχικών εργασιών, αλλά να προχωρούν στην προκήρυξη προσφορών αγοράς υπηρεσιών.

Παρακαλώ όπως ο αρμόδιος υπουργός ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων ποια τμήματα και ποιες υπηρεσίες προχωρούν στην προκήρυξη προσφορών για αγορά υπηρεσιών για εποχικές εργασίες, ποιες πιστώσεις έχουν παραχωρηθεί για αυτό το σκοπό στον αντίστοιχο προϋπολογισμό του κάθε τμήματος ή της κάθε υπηρεσίας, καθώς και ποιες εταιρείες έχουν κερδίσει τέτοιες προσφορές κατά τα έτη 2011 μέχρι και 2014

για τέτοιες φύσεως εργασίες, αποστέλλοντας αναλυτικά στοιχεία για κάθε τμήμα ή υπηρεσία, περιλαμβανομένου και του σχετικού ποσού. Παράλληλα, παρακαλώ όπως ενημερωθεί η Βουλή των Αντιπροσώπων αν έχουν ενταχθεί στους όρους των συμβολαίων ρήτρες που να ακυρώνουν αυτόματα τέτοιες συμβάσεις, εάν προκύψει θέμα απασχόλησης ατόμων που δεν έχουν δικαίωμα εργοδότησης στην Κυπριακή Δημοκρατία ή μη απόδοσης των κοινωνικών ασφαλίσεων στους εργαζομένους αυτών των εταιρειών ή μη τήρησης των συλλογικών συμβάσεων που αφορούν το προσωπικό τους.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.623, ημερομηνίας 30 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Πεردίκη

«Παρακαλώ όπως ο αρμόδιος υπουργός ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων πόσες επαγγελματικές άδειες οδήγησης που αφορούν άτομα που έχουν συνταξιοδοτηθεί ή λαμβάνουν επίδομα αναπηρίας εξακολουθούν να είναι εν ισχύ.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.624, ημερομηνίας 30 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Πεردίκη

«Έχω πληροφορηθεί ότι, βάσει απόφασης του Ανωτάτου Δικαστηρίου της 16^{ης} Απριλίου 2014 όσον αφορά τις υποθέσεις 637/2010 και 820/2010, πρέπει να ακυρωθούν οι διορισμοί τριάντα τεσσάρων ακολούθων των εξωτερικών υπηρεσιών του Υπουργείου Εξωτερικών.

Παρακαλώ όπως ο αρμόδιος υπουργός ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων για το πώς προτίθεται να χειριστεί αυτή την εξέλιξη, εφόσον οι αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου έχουν άμεση ισχύ.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.625, ημερομηνίας 30 Απριλίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Πεردίκη

«Έχω πληροφορηθεί ότι κάποια τμήματα έχουν προχωρήσει στην πρόσληψη των ωρομίσθιων εποχιακών εργατών τους, έχουν όμως απαιτήσει όπως τα άτομα που προσλήφθηκαν υπογράψουν ότι αποδέχονται αποκοπή του μισθού τους κατά 10%. Βάσει του περί Έκτακτης Εισφοράς Αξιοματούχων, Εργοδοτουμένων και Συνταξιούχων της Κρατικής Υπηρεσίας και του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα Νόμου του 2011 [Ν. 112(I)/2011], όσα άτομα αμείβονται με ποσό ύψους μέχρι και €1.500 το μήνα απαλλάσσονται από οποιαδήποτε έκτακτη αποκοπή μισθού.

Παρακαλώ όπως ο αρμόδιος υπουργός πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων γιατί έχει γίνει αυτή η αποκοπή, σε ποιο κονδύλι θα πιστωθούν τα ποσά που έχουν περικοπεί, γιατί έγινε αποκοπή τόσο μεγάλου ποσοστού από το συνολικό μισθό τόσο χαμηλόμισθων υπαλλήλων του δημοσίου και αν είναι νόμιμη η αποκοπή αυτή.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.626, ημερομηνίας 2 Μαΐου 2014, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Στέλλας Κυριακίδου

«Παρακαλείται ο αρμόδιος υπουργός να ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων πότε θα κατατεθεί στη Βουλή το νομοσχέδιο σχετικά με την ακολουθητέα διαδικασία για διάπραξη αυτόφωρου αδικήματος βίας σε αθλητικούς χώρους, καθώς και για τη διαδικασία προσαγωγής των συλληφθέντων στο δικαστήριο.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.627, ημερομηνίας 5 Μαΐου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Κυριάκου Χατζηγιάννη

«Παρακαλείται ο αρμόδιος υπουργός να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων κατά πόσο προτίθεται η αρμόδια αρχή να προχωρήσει σε επιδιορθώσεις στον παλαιό δρόμο Δεκέλειας-Αμμοχώστου, που βρίσκεται σε άσχημη κατάσταση και ενέχει κινδύνους για ατυχήματα. Εάν υπάρχει τέτοια πρόθεση, πότε υπολογίζεται να γίνουν οι εν λόγω επιδιορθώσεις.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.628, ημερομηνίας 5 Μαΐου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Κυριάκου Χατζηγιάννη

«Παρακαλείται ο αρμόδιος υπουργός να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων σε ποιο στάδιο βρίσκεται η ολοκλήρωση των οδικών έργων στη λεωφόρο 1^{ης} Απριλίου, από τα φώτα τροχαίας μέχρι τον κυκλικό κόμβο, στο δήμο Παραλιμνίου, για τα προβλήματα που πιθανό να υπάρχουν, καθώς και για το σχετικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του έργου.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.629, ημερομηνίας 5 Μαΐου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Κυριάκου Χατζηγιάννη

«Παρακαλείται ο αρμόδιος υπουργός να πληροφορήσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων σε ποιο στάδιο βρίσκεται η υλοποίηση της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου για παραχώρηση ποσότητας πετρελαίου κίνησης στους αγρότες ανάλογα με την ποσότητα χρωματισμένου πετρελαίου που χρησιμοποιούν.»

Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.630, ημερομηνίας 5 Μαΐου 2014, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Στέλλας Κυριακίδου

«Παρακαλείται ο αρμόδιος υπουργός να ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων για τα εξής:

1. Με ποια διαδικασία γίνεται η επιλογή των Κυπρίων ασθενών στους οποίους γίνεται μεταμόσχευση καρδιάς, όταν βρεθεί μόσχευμα;
2. Υπάρχει περίπτωση να επισκεφθούν την Κύπρο Κύπριοι ασθενείς που χρειάζονται μεταμόσχευση καρδιάς και κατοικούν στο εξωτερικό. Πώς το Υπουργείο Υγείας εξασφαλίζει ότι έγινε εκπαίδευση απόμων για ορθή λειτουργία των μηχανημάτων υποστήριξης των ασθενών αυτών;»

(Οι απαντήσεις των αρμόδιων υπουργών)
(Έχει διατηρηθεί η ορθογραφία και η σύνταξη των αποστολών.)

Απάντηση ημερομηνίας 24 Απριλίου 2014 του Υπουργού Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος κ. Νίκου Κουγιάλη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.02.383, ημερομηνίας 9 Ιανουαρίου 2013, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Πεردίκη

«Αναφέρομαι στην επιστολή της Γενικής Διευθύντριας της Βουλής των Αντιπροσώπων, με ημερομηνία 21 Ιανουαρίου 2013, σε σχέση με την πιο πάνω Ερώτηση του κ. Πεردίκη, και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με τον εγκριμένο από την Βουλή προϋπολογισμό, το κόστος για αγορά νερού το 2013 ανήλθε στα €35,2 εκ. Το πιο πάνω ποσό περιλαμβάνει τόσο το κόστος για αγορά νερού από τις μονάδες αφαλάτωσης όσο και το κόστος για διατήρηση των μονάδων σε εφεδρεία, κατά τις περιόδους που δεν χρειάστηκε να παράγουν νερό.

Η τιμή μονάδας για εφεδρεία αποτελείται από το ποσό απόσβεσης του κεφαλαιουχικού κόστους και ένα ποσοστό περίπου 40% του κόστους λειτουργίας και συντήρησης της μονάδας. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στο συμβόλαιο αφαλάτωσης Δεκέλειας οι τιμές μέχρι 30/09/2013 είχαν διαμορφωθεί στα 125,8 σ/κμ για την παραγωγή και στα 16,5 σ/κμ για την εφεδρεία.

Το ποσό που έχει δαπανηθεί μέχρι σήμερα ανά έτος από το 2009 έως και το 2012 για να μην εργάζονται οι μονάδες αφαλάτωσης και να παραμένουν σε εφεδρεία, καθώς και το ποσό που έχει δαπανηθεί για την παραγωγή των μονάδων έχει ως ακολούθως:

• 2009 Εφεδρεία = €285.914	Παραγωγή = €46.672.890
• 2010 Εφεδρεία = €14.927	Παραγωγή = €58.089.576
• 2011 Εφεδρεία = €4.856.520	Παραγωγή = €59.429.001
• 2012 Εφεδρεία = €11.671.123	Παραγωγή = €22.993.461

Τα πιο πάνω ποσά δεν περιλαμβάνουν ΦΠΑ.

Για τα ποσά που θα δαπανηθούν για εφεδρεία, για το 2014 καθώς και για τα επόμενα χρόνια δεν μπορεί να γίνει ασφαλής πρόβλεψη, καθώς αυτό εξαρτάται από τα αποθέματα νερού στα φράγματα τα οποία είναι αποτέλεσμα των καιρικών συνθηκών. Τα ακριβή ποσά για το 2013 θα μπορούν να υπολογιστούν εντός του πρώτου τριμήνου του 2014.

Πληροφοριακά αναφέρεται ότι οποιαδήποτε τροποποίηση στους όρους των συμβολαίων, θεωρείται αλλαγή για την οποία ο ανάδοχος, θα ζητήσει να αποζημιωθεί για διαφυγόντα κέρδη.

Όσον αφορά την μέθοδο των ευέλικτων προσωρινών μονάδων αφαλάτωσης σημειώνεται ότι λόγω της μικρής χρονικής διάρκειας των σχετικών συμβάσεων (3-5 χρόνια σε σύγκριση με 20-25 χρόνια για τις μόνιμες) είναι πολύ υψηλό το κόστος απόσβεσης της κεφαλαιουχικής δαπάνης ανά κυβικό μέτρο νερού, το οποίο σημαίνει και μεγαλύτερη τιμή μονάδας τόσο στη περίπτωση παραγωγής νερού όσο και σε κατάσταση εφεδρείας. Γι' αυτούς τους λόγους τέτοιες μονάδες ενδείκνυται να χρησιμοποιούνται μόνο σε έκτακτες περιπτώσεις προσωρινών λύσεων.

Συμπερασματικά αναφέρουμε ότι με τις υφιστάμενες μόνιμες μονάδες αφαλάτωσης σε πλήρη λειτουργία καλύπτονται πλήρως οι προβλεπόμενες ανάγκες ύδρευσης των μεγάλων αστικών κέντρων για τα επόμενα χρόνια, και ως εκ τούτου το ΤΑΥ δεν προγραμματίζει την κατασκευή οποιασδήποτε νέας μονάδας άμεσα.

Με την ευκαιρία αυτή, σας διαβιβάζω τους χαιρετισμούς μου.»

Απάντηση ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014 του Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως κ. Ιωνά Νικολάου στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.02.438, ημερομηνίας 6 Φεβρουαρίου 2013, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Στέλλας Κυριακίδου

«Αναφέρομαι στην επιστολή σας με αρ. φακ. Ερ. 23.06.010.02.438 και ημερ. 11.2.2013, καθώς επίσης και στην ταυτάριθμη επιστολή μας με ημερ. 12.4.2013 σχετικά με την υπό αναφορά ερώτηση της Βουλευτού κ. Στέλλας Κυριακίδου και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

Ερώτηση 1: Ποιες εγκύκλιοι υπάρχουν για τον τρόπο διεξαγωγής τέτοιων επιχειρήσεων με τους “συνεργάτες” της Αστυνομίας και σε ποιο βαθμό τηρούνται; Παρακαλώ να κατατεθούν οι εγκύκλιοι αυτοί.

Η πιο πάνω πρακτική της χρήσης “συνεργατών” που ακολουθεί η Αστυνομία Κύπρου, εντάσσεται στα πλαίσια της προσπάθειας καταστολής του αδικήματος της εμπορίας προσώπων ή/και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης ή ακόμα και αδικημάτων του Ποινικού Κώδικα. Σημαντικός παράγοντας για την επιτυχία της προσπάθειας αυτής, είναι η εξασφάλιση ενισχυτικής μαρτυρίας που απαιτείται από την υφιστάμενη νομολογία για την στοιχειοθέτηση των αδικημάτων αυτών στο δικαστήριο. Παρ’ όλων ότων η Νομοθεσία 87(Ι)/2007 προνοεί για τη μη αναγκαιότητα της ενισχυτικής μαρτυρίας, η Νομολογία την απαιτεί.

Η συγκεκριμένη πρακτική δεν ρυθμίζεται με εγκυκλίους αλλά:

A) με απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου

Συγκεκριμένα στις 4 Μαρτίου 2005 η Πλήρης Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου εξέδωσε ομόφωνη απόφαση στην Π.Ε. 7716 [Γενικός Εισαγγελέας ν Οδυσσέα Κανάρη] αναφορικά με την διάκριση θεμιτής και αθέμιτης συμπεριφοράς αστυνομικού κατά υπό κάλυψη επιχείρηση για σύλληψη εμπόρου ναρκωτικών.

Στην απόφαση του το Ανώτατο Δικαστήριο παρατήρησε αφενός ότι: “Η εξώθηση ή η υποκίνηση ή ο δελεασμός για διάπραξη αδικήματος, γενικά η παγίδευση ή η δημιουργία αδικήματος από όργανα του κράτους προς άσκηση εν τέλει ποινικής δίωξης για αυτό είναι απαράδεκτη”. Αφετέρου όμως, το Ανώτατο Δικαστήριο τονίζει ότι “όμως ούτε [στην Ευρωπαϊκή ή άλλη νομολογία] δεν διατυπώνεται εξαντλητικός ορισμός που να καλύπτει γενικά και άνευ εταίρου το πότε τα όργανα του κράτους ξεπερνούν πράγματι το απαράδεκτο όριο, ώστε η επακόλουθη ποινική δίωξη να απολήγει καταχρηστική ή να εκθέτει ως ανυπόληπτο το σύστημα απονομής της δικαιοσύνης. Δεν δικαιολογείται απόδοση [στην φράση “στην ουσία με παθητικό τρόπο”] υπερβολικά γραμματικής ή τεχνικής έννοιας ούτε η μηχανιστική χρήση της”. Έτσι το Ανώτατο Δικαστήριο καταλήγει ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, δεν αποδοκίμασε γενικά την παροχή ευκαιρίας για παράβαση του νόμου (την οποία θα πρέπει πάντα να επωφελείται ο κατηγορούμενος) κάτω από περιστάσεις που δείχνουν ότι αυτός, θα διέπραττε παρόμοιο αδίκημα αν του παρεχόταν η ευκαιρία από άλλο πρόσωπο.

Το Ανώτατο Δικαστήριο σημειώνει ότι για να είναι θεμιτές οι ενέργειες της Αστυνομίας θα πρέπει:

- Η ενέργεια να εντάσσεται στο πλαίσιο διερεύνησης συγκεκριμένης εγκληματικής δράσης και να υπάρχουν υποψίες ή δεδομένα που να αποκαλύπτουν ως δικαιολογημένη τη στόχευση προς ορισμένη κατεύθυνση, είτε αυτή αφορά πρόσωπο είτε τοποθεσία είτε συγκεκριμένο χώρο.
- Η δράση των αστυνομικών πρέπει να γίνεται κάτω από τις εντολές του αρμόδιου φορέα υπό την εποπτεία του οποίου πραγματοποιείται η επιχείρηση, με βάση τη φύση του αδικήματος που θα διερευνηθεί, π.χ. ΥΚΑΝ ή ΤΑΕ ή ΓΔΟΕ κ.λπ. και τηρούμενης της αναλογικότητας ή άλλων δυνατοτήτων που προσφέρονται.

Η Ολομέλεια του Δικαστηρίου καταλήγει ότι θα πρέπει να συνυπολογίζεται αριθμός παραγόντων με ποικίλλουσα βαρύτητα ανάλογα με τα περιστατικά της κάθε υπόθεσης και στο πλαίσιο αυτό, σημαντικό ρόλο διαδραματίζει το κατά πόσον η “αστυνομία δεν έκανε τίποτε πέραν της παροχής στον κατηγορούμενο μιας μη ασυνήθιστης ευκαιρίας για διάπραξη αδικήματος”.

Περαιτέρω τα γενικότερα θέματα που αφορούν στη διερεύνηση πληροφοριών, διεξαγωγή επιχειρήσεων και διερεύνηση για τις υποθέσεις εμπορίας προσώπων, καλύπτονται σε αναθεωρημένη εγκύκλιο του Αρχηγού Αστυνομίας ημερομηνίας 2 Οκτωβρίου 2013, η οποία και επισυνάπτεται.

B) με το Νόμο 11(III)2003 που κυρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος

Συγκεκριμένα το άρθρο 20 της Σύμβασης προνοεί “Ειδικές τεχνικές έρευνας - Αν είναι επιτρεπτό από τις βασικές αρχές του ημεδαπού νομικού του συστήματος, κάθε Κράτος Μέλος στα πλαίσια των δυνατοτήτων του και δυνάμει των προϋποθέσεων που καθορίζει το ημεδαπό του δίκαιο, λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για να επιτραπεί η κατάλληλη χρήση της ελεγχόμενης παράδοσης και όπου θεωρεί αναγκαίο, η χρήση άλλων ειδικών τεχνικών έρευνας, όπως ηλεκτρονικές ή άλλες μορφές παρακολούθησης και υπό κάλυψη επιχειρήσεις από τις αρμόδιες αρχές του στο έδαφός του για σκοπούς αποτελεσματικής καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος”.

Ερώτηση 2: Υπάρχει εγχειρίδιο αναγνώρισης θυμάτων εμπορίας και, εάν ναι, αυτό τηρείται; Παρακαλώ να κατατεθεί.

Επισυνάπτεται ο Επιχειρησιακός Οδηγός Αστυνομικών για την Εμπορία Ανθρώπων και το εγχειρίδιο διαδικασίας αναγνώρισης θυμάτων Εμπορίας Προσώπων.

Το εγχειρίδιο αναγνώρισης θυμάτων συντάχθηκε με βάση αναγνωρισμένες διαδικασίες αναγνώρισης διεθνών οργανισμών όπως Interpol, ILO, ICMPD και WHO και έχει αναθεωρηθεί το Δεκέμβριο του 2013 ως προς τους δείκτες αναγνώρισης αλλά και για θέματα ευαισθητοποίησης ως προς τη διάσταση του φύλου.

Το εγχειρίδιο είναι αντικείμενο διαλέξεων στα διάφορα προγράμματα της Αστυνομικής Ακαδημίας και έχει αναρτηθεί επίσης στην ιστοσελίδα της Αστυνομίας ώστε να είναι προσβάσιμο από όλους τους αστυνομικούς.

Εκτός από το εγχειρίδιο έχει συνταχθεί επίσης επιχειρησιακός οδηγός, σε μέγεθος τσέπης που απευθύνεται σε όλα τα μέλη της δύναμης.

Ο επιχειρησιακός οδηγός περιέχει σε συντομία τις μορφές της εμπορίας, τις διαφορές μεταξύ εμπορίας προσώπων και παράνομης μετανάστευσης, δείκτες αναγνώρισης, κατάλογο ενδεικτικών ερωτήσεων κατά τη διάρκεια συνέντευξης με πιθανό θύμα, τις άμεσες ανάγκες των θυμάτων, τις απαραίτητες άμεσες ενέργειες που πρέπει να γίνονται, άρθρα της νομοθεσίας, τηλέφωνα επικοινωνίας κ.ά.

Ερώτηση 3: Τι γίνεται σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες σε σχέση με το θέμα αυτό;

Σχετικά με το θέμα αυτό έχει αποσταλεί μήνυμα στη EUROPOL και έχουν ληφθεί οι πιο κάτω απαντήσεις:

ΛΕΤΤΟΝΙΑ: Η διερεύνηση αδικημάτων εμπορίας αρχίζει με τη συλλογή πληροφοριών και συνεχίζει με την εφαρμογή ειδικών μεθόδων διερεύνησης σύμφωνα με τον Ποινικό Κώδικα της χώρας και με την έγκριση του διερευνώντα δικαστή (investigating judge). Οι συνεργάτες είναι μέρος της ειδικής διερεύνησης.

ΕΛΛΑΔΑ: Οι επιχειρησιακές Αστυνομικές Υπηρεσίες, αρχικά καταγράφουν, αξιολογούν και διαβαθμίζουν πληροφορίες που παίρνουν από πληροφοριοδότες και προβαίνουν σε εξετάσεις για εξακρίβωση της βασιμότητάς τους.

Στην περίπτωση που από τις έρευνες προκύπτουν ενδείξεις για την τέλεση ενός αδικήματος, και εφόσον κριθεί αναγκαίο, τίθενται σε λειτουργία επιχειρήσεις παρακολούθησης (επιτήρηση ατόμων και χώρων-περιοχών) με στόχο τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων και τη βεβαίωση των αδικημάτων και για το σκοπό αυτό χρησιμοποιούνται ειδικά τεχνικά μέσα όπως κλειστά φορτηγά (van) παρακολούθησης, μοτοσυκλέτες κ.λπ. Οι επιχειρήσεις αυτές γίνονται για τη συλλογή των απαραίτητων αποδεικτικών μέσων και τη βεβαίωση των αδικημάτων, ώστε οι υποθέσεις να μπορούν να προσαχθούν σε δίκη και στο τελευταίο στάδιο γίνεται αστυνομική επιχείρηση για τη σύλληψη των παρανομοούντων, εφόσον τα αδικήματα έχουν διαπραχθεί στα όρια του αυτοφώρου.

Στις περιπτώσεις που αφορούν πολυμελείς εγκληματικές οργανώσεις οι οποίες δρουν με συγκαλυμμένο τρόπο, εκτός από τα προαναφερόμενα τεχνικά μέσα εφαρμόζονται οι ειδικές ανακριτικές πράξεις της άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών, των ελεγχόμενων μεταφορών, της ανακριτικής διείσδυσης και του συνδυασμού δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Όλα τα στάδια εξέλιξης των υποθέσεων εποπτεύονται από τον αρμόδιο εισαγγελέα για το Οργανωμένο έγκλημα ενώ για το χαρακτηρισμό των θυμάτων εμπορίας υπάρχει θεσμοθετημένος Εισαγγελικός Λειτουργός ο οποίος, αφού λάβει γνώση των καταθέσεων τους, προβαίνει στην έκδοση σχετικής διάταξης¹.

(Ανακριτική διείσδυση σημαίνει την ανακριτική πράξη δηλαδή τη χρησιμοποίηση των ιδίων των αστυνομικών οργάνων είτε έμπιστων σε αυτά πρόσωπα με σκοπό τόσο την εξασφάλιση αποδεικτικών μέσων ή την κατάληψη του δράστη τη στιγμή που διαπράττει την αξιόποινη πράξη, όπως και τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με την αντιμετώπιση της οργανωμένης εγκληματικότητας).

ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ: Χρησιμοποιούνται οι ειδικές τεχνικές διερεύνησης ως αναφέρεται πιο πάνω. Όταν και εφόσον κριθεί αναγκαίο χρησιμοποιείται και συνεργάτης για τον ίδιο σκοπό όπως και στην Κύπρο. Ωστόσο εφόσον το νομικό σύστημα επιτρέπει την τηλεφωνική παρακολούθηση, ηλεκτρονική παρακολούθηση, φωτογραφίες κ.λπ. ως μαρτυρία, η χρήση πράκτορα γίνεται μόνο σε ειδικές περιπτώσεις που τα άλλα μέσα δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Σε μεγάλο βαθμό πραγματοποιείται διακρατική συνεργασία.

ΒΕΛΓΙΟ: Σε συνδυασμό με την κλασική διερεύνηση, όπως για παράδειγμα τις έρευνες σε υποστατικά και τον έλεγχο σε τραπεζικούς λογαριασμούς, είναι παράλληλα διαθέσιμες και ειδικές τεχνικές σε συνδυασμό με την ποινική διαδικασία για υποθέσεις εμπορίας προσώπων. Το μέρος III του Κώδικα για την Ποινική Διερεύνηση προνοεί για "ειδικές μεθόδους έρευνας" οι οποίες ανάλογα με ειδικές περιστάσεις μπορεί να χρησιμοποιηθούν από το ειδικό τμήμα στην Ομοσπονδιακή Αστυνομία για την Ποινική Διερεύνηση ("BTS officers"). Οι μέθοδοι αυτοί περιέχουν τη διείσδυση και τη χρήση πληροφοριοδοτών. Η παγίδευση τηλεφώνων και η ηχογράφηση συνομιλιών είναι εφικτές όταν διερευνούνται αδικήματα εμπορίας, με επιβαρυντικές περιστάσεις.

ΙΡΛΑΝΔΙΑ: Χρησιμοποιούνται οι ειδικές τεχνικές διερεύνησης (παρακολούθηση, πληροφοριοδότες, παγίδευση, τεχνικές για οικονομική διερεύνηση).

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ: Χρησιμοποιούνται οι ειδικές τεχνικές διερεύνησης (παγίδευση τηλεφώνων, παρακολούθηση, διείσδυση, συνεργασία με άλλα κράτη)².

Είμαστε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε περαιτέρω διευκρίνιση.

¹ Τα πιο πάνω έχουν θεσμοθετηθεί στην εθνική νομοθεσία της Ελλάδας ως εναρμόνιση με το άρθρο 20 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών, για την καταπολέμηση του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος.

² Οι ειδικές τεχνικές διερεύνησης σε σχέση με την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος χρησιμοποιούνται κατά κόρο στις Ευρωπαϊκές χώρες με τη βαρύτητα να δίνεται στην παρακολούθηση τηλεφωνικών συνδιαλέξεων, παρακολούθηση υπόπτων και υποστατικών, λήψη φωτογραφιών κ.λπ. Το υλικό αυτό χρησιμοποιείται ως μαρτυρικό υλικό στο δικαστήριο και συνήθως η μαρτυρία του θύματος εξασφαλίζεται κατά την προ-δικαστική φάση, ή δεν χρησιμοποιείται καθόλου αφού η άλλη μαρτυρία είναι ικανοποιητική για τη σύλληψη των δραστών. Το παράδειγμα της Ελλάδας όπου έχουν ενσωματωθεί ειδικές τεχνικές με βάση την ενσωμάτωση του Πρωτοκόλλου των Ηνωμένων Εθνών είναι σημαντικότερο.»

Σημείωση: Τα επισυνημμένα έγγραφα έχουν καταχωρισθεί στο Αρχείο της Βουλής. Αντίγραφο τους δόθηκε στο βουλευτή που υπέβαλε την ερώτηση.

Απάντηση ημερομηνίας 17 Απριλίου 2014 του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων κ. Μάριου Δημητριάδη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.02.743 ημερομηνίας 8 Ιουλίου 2013, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Λήψη επιχορήγησης από τις χαμηλού κόστους αεροπορικές εταιρείες

Αναφέρομαι στο πιο πάνω θέμα και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

Μέσα στο πλαίσιο ενίσχυσης του Τουριστικού ρεύματος, της επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου κατά τους χειμερινούς μήνες, καθώς και της διάνοιξης νέων αγορών, έχουν συμφωνηθεί στις 4 Ιανουαρίου 2012 μεταξύ της Hermes και της Κυπριακής Δημοκρατίας σχέδια κινήτρων προς τις ενδιαφερόμενες αεροπορικές εταιρείες με σκοπό την προσέλκυση επιβατών. Τα σχέδια αυτά εξακολουθούν να υφίστανται.

Τα σχέδια, τα οποία απευθύνονται προς όλες ανεξαιρέτως τις αεροπορικές εταιρείες οι οποίες ικανοποιούν τα κριτήρια που έχουν τεθεί, αποσκοπούν στην στοχευόμενη προσέλκυση επιβατών με τρόπο ώστε να μην αποτελούν κρατική ενίσχυση προς Ιδιωτικές Εταιρείες.

Πληροφορίες, οι οποίες επισυνάπτονται για εύκολη αναφορά, σε ό,τι αφορά στους όρους και προϋποθέσεις καθώς και στις εκπτώσεις που παραχωρούνται στις συμβαλλόμενες αεροπορικές εταιρείες είναι διαθέσιμες προς όλους στην ιστοσελίδα της Hermes Airports. Στα σχέδια κινήτρων έχουν μέχρι στιγμής ενταχθεί 15 Αεροπορικές Εταιρείες και 20 νέα δρομολόγια παρέχουν αεροπορική σύνδεση του νησιού με ευρωπαϊκούς προορισμούς. Οι δε μέχρι σήμερα αξιολογήσεις των αποτελεσμάτων της εφαρμογής τους κρίνονται ως ικανοποιητικές, αφού από στοιχεία που έχουν καταγραφεί τα σχέδια έχουν προσελκύσει κατά το 2012 πέραν των 400,000 επιπρόσθετων επιβατών, αποφέροντας έσοδα προς τα Αεροδρόμια της τάξεως των 5 εκ. ευρώ.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στα ποσά αυτά δεν συνυπολογίζονται τα αθροιστικά οφέλη που προκύπτουν για την τουριστική οικονομία του τόπου, αλλά περιορίζονται αποκλειστικά και μόνο σε έσοδα των Αερολιμένων.

Σε ό,τι αφορά σε τυχόν ελέγχους που γίνονται σε σχέση με τη διαμονή των επιβατών που μεταφέρουν ενταγμένες στα σχέδια αεροπορικές εταιρείες, στις ελεύθερες ή κατεχόμενες περιοχές, έχουμε την άποψη ότι αποτελεί θέμα που άπτεται του Κανονισμού της Πράσινης Γραμμής και συνεπώς είναι θέμα το οποίο οι Αεροπορικές Εταιρείες δεν μπορούν να ελέγξουν ή να ρυθμίσουν.»

Σημείωση: Τα επισυνημμένα έγγραφα έχουν καταχωρισθεί στο Αρχείο της Βουλής. Αντίγραφο τους δόθηκε στο βουλευτή που υπέβαλε την ερώτηση.

Απάντηση ημερομηνίας 24 Απριλίου 2014 του Υπουργού Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος κ. Νίκου Κουγιάλη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.009, ημερομηνίας 12 Ιουλίου 2013, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Πάφου κ. Φειδία Σαρίκα

«Αναφέρομαι στην επιστολή της Γενικής Διευθύντριας της Βουλής των Αντιπροσώπων με ημ. 5 Φεβρουαρίου 2014, σε σχέση με την πιο πάνω ερώτηση του βουλευτή κ. Φειδία Σαρίκα, και σας πληροφορώ ότι ο Οργανισμός Γεωργικής Ασφάλισης έχει ήδη καταβάλει από τον Δεκέμβριο του 2013, στους δικαιούχους κατοίκους της Κοινότητας Παναγιά, τις αποζημιώσεις για τις ζημιές που υπέστησαν λόγω της χαλαζοθύελλας της 15^{ης} Απριλίου 2013.

Με την ευκαιρία αυτή, σας διαβιβάζω τους χαιρετισμούς μου.»

Απάντηση ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014 του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων κ. Μάριου Δημητριάδη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.075, ημερομηνίας 26 Αυγούστου 2013, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περγίδη

«Επιθυμώ να αναφερθώ στην πιο πάνω ερώτηση και να σας πληροφορήσω τα ακόλουθα:

1. Στις 24.4.2013 μια ομάδα οδηγών του Οργανισμού Συγκοινωνιών Πάφου, μετά τη διενέργεια των μαθητικών διαδρομών το πρωί, αρνήθηκαν να προσέλθουν στην εργασία τους επικαλούμενοι αυθαίρετη στάση της εταιρείας ΟΣΥΠΑ Λτδ, όχι εις βάρος των ιδίων, αλλά σε βάρος τρίτου προσώπου, που εργοδοτείτο από την εταιρεία.
2. Πέρα από την άρνηση τους να εκτελέσουν τα καθήκοντα τους, σύμφωνα με τη Σύμβαση εργοδότησης τους, οι εν λόγω οδηγοί προέβησαν στις ακόλουθες ενέργειες:
  - (α) απέκοψαν τη διέλευση των λεωφορείων της εταιρείας εμποδίζοντας με αυτό τον τρόπο τους υπόλοιπους συναδέλφους τους, οι οποίοι δεν συμμερίζονταν τις απόψεις τους και ήθελαν να εκτελέσουν κανονικά το πρόγραμμα των δρομολογίων τους,
  - (β) απέκοψαν την κυκλοφορία των οχημάτων στο χώρο των σταθμών λεωφορείων αλλά και σε δημόσιες οδούς της γύρω περιοχής, προκαλώντας ταλαιπωρία όχι μόνο στην εταιρεία αλλά και στο επιβατικό κοινό, καθώς και σε άτομα που ζουν και εργάζονται στην περιοχή.
3. Τα πιο πάνω είχαν ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση της εκτέλεσης των υποχρεώσεων και δεσμεύσεων της εταιρείας ΟΣΥΠΑ, όπως αυτές απορρέουν από τη Σύμβαση για τις Δημόσιες Συγκοινωνίες, αλλά και την πρόκληση οικονομικής ζημίας. Η εταιρεία ΟΣΥΠΑ έκανε διάφορες εκκλήσεις προς τους συγκεκριμένους οδηγούς προκειμένου να απελευθερώσουν τις δημόσιες οδούς, να επιτρέψουν τη διακίνηση οχημάτων και να επιστρέψουν στις θέσεις εργασίας τους. Επιπρόσθετα, η εταιρεία επικοινωνήσε με τις συντεχνίες, ώστε να μεσολαβήσουν για επαναφορά της ομαλής λειτουργίας της εταιρείας, χωρίς όμως οποιοδήποτε αποτέλεσμα.
4. Στη συνέχεια, λόγω του ότι οι πιο πάνω προσπάθειες δεν απέφεραν το επιθυμητό αποτέλεσμα, η εταιρεία κατήγγειλε το περιστατικό στην Αστυνομική Διεύθυνση Πάφου, η οποία με τη σειρά της προέβη σε διερεύνηση για ενδεχόμενη διάπραξη ποινικών αδικημάτων από μέρους των οδηγών και τελικά αποφάσισε ότι οι ενέργειες τους ήταν τέτοιες, που δικαιολογούσαν τη σύλληψη τους.
5. Στις 25/4/2013 πραγματοποιήθηκε συνάντηση στο Γραφείο Εργασίας Πάφου, ανάμεσα σε εκπροσώπους της εταιρείας ΟΣΥΠΑ και των συντεχνιών ΣΕΚ και ΠΕΟ. Στην εν λόγω συνάντηση το Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων ενημερώθηκε σχετικά για το περιστατικό, το οποίο επιβεβαίωσαν και οι εκπρόσωποι των δύο συντεχνιών, και το ζήτημα αφέθηκε στη διακριτική ευχέρεια της εταιρείας.
6. Ακολούθως, η εταιρεία ΟΣΥΠΑ ζήτησε από τους εμπλεκόμενους οδηγούς να τοποθετηθούν γραπτώς επί του ατυχού περιστατικού. Οι οδηγοί με επιστολή τους, ημερομηνίας 25/4/2013, παραδέχθηκαν τα όσα αναφέρονται ανωτέρω, χωρίς όμως να δώσουν ικανοποιητικές εξηγήσεις για την στάση εργασίας τους, κάτι που οδήγησε την εταιρεία στον τερματισμό της εργοδότησης τους. Σημειώνεται συναφώς ότι έγιναν προσπάθειες από τον προκάτοχο μου για να αποφευχθεί η απόλυση των οδηγών, χωρίς ωστόσο οποιοδήποτε αποτέλεσμα.
7. Περαιτέρω, αναφέρεται ότι οι συγκεκριμένοι οδηγοί έχουν συμβουλευθεί δικηγόρο και έχουν ήδη προσφύγει στο Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών εναντίον της εταιρείας ΟΣΥΠΑ, ζητώντας αποζημιώσεις για ισχυριζόμενη παράνομη απόλυση τους. Ως εκ τούτου το όλο ζήτημα έχει αφεθεί στην τελική απόφαση του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών Πάφου.
8. Εν κατακλείδι, επισημαίνεται ότι η εταιρεία ΟΣΥΠΑ, με επιστολή της ημερομηνίας 16 Οκτωβρίου 2013, αναφέρει ότι ουδέποτε είχε οποιαδήποτε πρόθεση να προβεί αδικαιολόγητα σε απολύσεις και διαβεβαιώνει ότι αποκλειστικός γνώμονας των ενεργειών της είναι η εφαρμογή της Σύμβασης και η καλύτερη εξυπηρέτηση του επιβατικού κοινού της Πάφου.»

Απάντηση ημερομηνίας 14 Απριλίου 2014 του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων κ. Μάριου Δημητριάδη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.122, ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 2013, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Κυριάκου Χατζηγιάνη

«Αντιθαμβωτικά συστήματα στους αυτοκινητόδρομους

Αναφέρομαι σας επιστολές σας αριθμό Ερ. 23.06.010.03.122 και ημερομηνία 3/10/2013 και 27/11/2013 σχετικά με το πιο πάνω θέμα και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

1. Το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων (Τμήμα Δημοσίων Έργων), τοποθέτησε αντιθαμβωτικό σύστημα στο κεντρικό στηθαίο ασφαλείας του αυτοκινητόδρομου Λευκωσίας-Λεμεσού προς αποφυγή εκτύφλωσης των οδηγών από τα φώτα πορείας των οχημάτων της αντίθετης κατεύθυνσης. Στους υπόλοιπους αυτοκινητόδρομους, πλην ορισμένων μικρών τμημάτων τους, δεν τοποθετήθηκε

αντιθαμβωτικό γιατί το ίδιο το κεντρικό διαχωριστικό (jersey barrier) με τα φυτά που υπάρχουν σ' αυτό εξυπηρετούν τον ίδιο σκοπό.

2. Το Τμήμα Δημοσίων Έργων έχει προμηθευτεί στο παρελθόν, στα πλαίσια τμηματικών προσφορών, ποσότητες αντιθαμβωτικών υλικών για χρησιμοποίηση στα τμήματα των δρόμων όπου κρίνεται απαραίτητο. Η τοποθέτηση και αντικατάστασή τους όταν καταστρέφονται γίνεται από τους οικείους Επαρχιακούς Μηχανικούς.
3. Στο τμήμα του αυτοκινητόδρομου Λευκωσίας-Λεμεσού μεταξύ Λευκωσίας- Αλάμπρας (6 λωρίδες) έχουν τοποθετηθεί, στα πλαίσια και των δύο συμβολαίων, αντιθαμβωτικά από τους εργολάβους που ανέλαβαν τα έργα και οι οποίοι παρέδωσαν πρόσθετες ποσότητες για σκοπούς συντήρησης. Η συντήρηση/αντικατάσταση γίνεται από τον Επαρχιακό Μηχανικό Λευκωσίας.»

Απάντηση ημερομηνίας 23 Απριλίου 2014 του Υπουργού Εσωτερικών κ. Σωκράτη Χάσιου στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.128, ημερομηνίας 11 Σεπτεμβρίου 2013, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Πεردίκη

«Αναφέρομαι στην Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.128 που υποβλήθηκε από το Βουλευτή Λευκωσίας κ. Γιώργο Πεردίκη και αποστάληκε στο Υπουργείο Εσωτερικών με επιστολή σας με ημερ. 18.9.2013 και επιθυμώ να σας πληροφορήσω για τα ακόλουθα:

- (α) Ο Δήμος Λάρνακας προωθεί τη δημιουργία κοιμητηρίου στο τεμάχιο με αρ. 127, Φ/Σχ. 50/14, το οποίο βρίσκεται στην Κοινότητα Τερσεφάνου.
- (β) Επειδή δεν έχει παραχωρηθεί η συγκατάθεση των ιδιοκτητών του υπό αναφορά τεμαχίου, ο Δήμος Λάρνακας προτίθεται να προβεί σε διαδικασία απαλλοτρίωσης, αφού πρώτα αξιολογηθεί η καταλληλότητα του χώρου. Προς το σκοπό αυτό, ο Δήμος Λάρνακας έχει ζητήσει από το Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος όπως τον συμβουλευτεί κατά πόσο κρίνεται αναγκαία η ετοιμασία μελέτης Εκτίμησης Επιπτώσεων στο περιβάλλον. Συγχρόνως, έχουν ζητηθεί οι απόψεις του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, για την ύπαρξη οποιωνδήποτε δεσμεύσεων που τυχόν επηρεάζουν το τεμάχιο.
- (γ) Σημειώνεται ότι το Κοινοτικό Συμβούλιο Τερσεφάνου δεν φέρει ένσταση στη δημιουργία του νέου κοιμητηρίου, νοουμένου ότι ικανοποιηθούν πλήρως τα αιτήματα που έθεσε προς το Δήμο Λάρνακας.»

Απάντηση ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014 του Υπουργού Οικονομικών κ. Χάρη Γεωργιάδη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.172, ημερομηνίας 2 Οκτωβρίου 2013, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πρόδρομου Προδρόμου

«Αναφέρομαι στην επιστολή σας με αρ. φακ. Ερ. 23.06.010.03.172 και ημερ. 11/10/2013 σχετικά με το πιο πάνω θέμα με την οποία ζητήσατε όπως απαντηθεί η πιο πάνω ερώτηση του έντιμου Βουλευτή της εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Πρόδρομου Προδρόμου.

2. Ενόψει των πιο πάνω, το Υπουργείο Οικονομικών διαβιβάζει σχετικό πίνακα στον οποίο φαίνονται οι εισπράξεις της κεντρικής κυβέρνησης των τελευταίων δέκα ετών από κάθε μορφή φορολογίας καθώς επίσης και εκτίμηση για τα φορολογικά έσοδα του 2014.»

Σημείωση: Τα επισυνημμένα έγγραφα έχουν καταχωρισθεί στο Αρχείο της Βουλής. Αντίγραφο τους δόθηκε στο βουλευτή που υπέβαλε την ερώτηση.

Απάντηση ημερομηνίας 5 Μαΐου 2014 του Υπουργού Υγείας κ. Φίλιππου Πατσαλή στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.193, ημερομηνίας 10 Οκτωβρίου 2013, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Πεردίκη

«Αναφέρομαι στην επιστολή σας με αρ. φακ. 23.06.010.03.193 ημερομηνίας 17/10/2013 αναφορικά με τη πιο πάνω ερώτηση σχετικά με την εισήγηση του κ. Πεردίκη να εισπράττεται με την εγγραφή ένα μικρό πρόσθετο ποσό €2-5 τόσο για φάρμακα όσο και για τις αναλύσεις και να εκδίδεται μια απόδειξη που να περιλαμβάνει όλες τις υπηρεσίες και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

1. Η εισαγωγή νέων τελών από 1^η Αυγούστου στόχευε μεταξύ άλλων και στον περιορισμό του φαινομένου της πολυφαρμακίας και γενικότερα της κατάχρησης των υπηρεσιών. Η επιβολή τελών συμπληρωμής για φάρμακα και αναλύσεις αποτελεί αντικίνητρο για τους ασθενείς που αδικαιολόγητα χρησιμοποιούσαν τις πιο πάνω υπηρεσίες.
2. Σύμφωνα με την παράγραφο 3.2(d) του μνημονίου σύναψης δανειακής σύμβασης με την Τρόικα η επιβολή συμπληρωμών αποτελούσε βασική πρόνοια και προϋπόθεση για την αποδέσμευση της πρώτης δόσης του δανείου [d] introduce financial disincentives (co-payment) to minimize the provision of medically unnecessary laboratory test and pharmaceuticals].
3. Το Υπουργείο Υγείας κατά την εισαγωγή των τελών συμπληρωμής εξέτασε διάφορους εναλλακτικούς τρόπους εισπράξης. Έχοντας υπόψη τους περιορισμούς στην εξασφάλιση επιπρόσθετου προσωπικού

και υιοθετώντας την εισήγηση της Γενικής Ελέκτριας της Δημοκρατίας επέλεξε τη χρήση των ενσήμων υγείας ως τον ενδεδειγμένο τρόπο για την είσπραξη των πιο πάνω τελών.

4. Ενόψει των πιο πάνω το Υπουργείο Υγείας έχει προχωρήσει σε εξέταση της εισήγησης του κ. Περδίκη ωστόσο, δεν μπορεί να υιοθετηθεί καθότι αφενός δεν διασφαλίζεται ο περιορισμός της κατάχρησης και αφετέρου δεν είναι συμβατή με τις υποχρεώσεις του Υπουργείου Υγείας όπως αυτές προκύπτουν από το μνημόνιο σύναψης δανειακής σύμβασης με την Τρόικα, ως αναφέρεται πιο πάνω.»

Απάντηση ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014 της Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Ζέτας Αιμιλιανίδου στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.223, ημερομηνίας 17 Οκτωβρίου 2013, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σκεύης Κούτρα Κουκουμά

«Αναφέρομαι στην επιστολή της Γενικής Διευθύντριας της Βουλής των Αντιπροσώπων με αρ. φακέλου 23.06.010.03.223 και ημερ. 18/10/2013 σχετικά με την πιο πάνω Ερώτηση και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

1. Οι επαγγελματίες υγείας, παιδείας και κοινωνικών υπηρεσιών έχουν υποχρέωση να αναφέρουν περιπτώσεις όταν διαπιστώνουν ότι παιδί ενδέχεται να είναι θύμα κακοποίησης/κακομεταχείρισης/εγκατάλειψης. Σε περίπτωση αμέλειας τους να το πράξουν, εφαρμόζεται το άρθρο 35Α του περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία θυμάτων) Νόμου, που προνοεί για τα ακόλουθα:

“**35Α.** Οποιοσδήποτε παραλείπει να καταγγείλει περίπτωση βίας σε βάρος ανήλικου προσώπου ή προσώπου με σοβαρές διανοητικές ή ψυχικές ανεπάρκειες, που περιέρχεται σε γνώση του, διαπράττει αδίκημα και σε περίπτωση καταδίκης υπόκειται σε φυλάκιση μέχρι δύο έτη ή σε χρηματική ποινή μέχρι χίλιες λίρες ή και στις δύο αυτές ποινές.”

2. Σημειώνεται ότι οι υποχρεώσεις των υπό αναφορά επαγγελματιών διέπονται επίσης από το Εγχειρίδιο Διατμηματικών Διαδικασιών για το Χειρισμό Περιστατικών Βίας στην Οικογένεια, καθώς κι από Εγκύκλιο του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, σύμφωνα με την οποία οι αρμόδιοι επαγγελματίες, στην αντίληψη των οποίων περιέρχονται υποθέσεις βίας ή πιθανής βίας στην οικογένεια, είναι υποχρεωμένοι να υποβάλουν αναφορά στο Γενικό Εισαγγελέα σε διάστημα 7 ημερών.»

Απάντηση ημερομηνίας 10 Απριλίου 2014 του Υπουργού Εσωτερικών κ. Σωκράτη Χάσικου στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.232, ημερομηνίας 21^{ης} Οκτωβρίου 2013, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ειρήνης Χαραλαμπίδου

«Αναφέρομαι στην Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.232 ημερομηνίας 21.10.2013, που υποβλήθηκε από τη Βουλευτή Λευκωσίας κ. Ειρήνη Χαραλαμπίδου και αποστάληκε στο Υπουργείο Εσωτερικών με επιστολή σας με ημερομηνία 25.10.2013 και, επιθυμώ να σας πληροφορήσω για τα ακόλουθα:

Μετά από επιτόπια έρευνα που έγινε από λειτουργό του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, διαφάνηκε ότι η κατοικία για την οποία γίνεται αναφορά βρίσκεται μέσα σε κρατικό δάσος, όπως φαίνεται με κίτρινο χρώμα και κόκκινες διαγραμμίσεις στο συνημμένο σχέδιο, σε χώρο που παλαιότερα διαχειριζόταν το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, για τις ανάγκες του Διδασκαλικού Κολλεγίου. Από πληροφορίες που λήφθηκαν από το Δήμο Αγλαντζιάς εντός της κατοικίας κατοικούσε ο νυκτοφύλακας της Παιδαγωγικής Ακαδημίας και η οικογένεια του. Σήμερα εξακολουθούν να κατοικούν η χήρα του υιού του καθώς και άλλος υιός του.

Κατά την επιτόπια έρευνα, από Λειτουργούς του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, διαπιστώθηκε επίσης ότι εντός της περιοχής, που βρίσκεται απέναντι από το πρώην Συνεδριακό Κέντρο “Φιλοξενία”, δίπλα από το Γυμνάσιο Αγλαντζιάς, το οποίο φαίνεται με καφέ περίγραμμα στο ίδιο σχέδιο, υπάρχουν τα κτίρια τα οποία φαίνονται με κίτρινο χρώμα στο ίδιο σχέδιο.

Τα κτίρια έχουν αναγορευθεί περί το έτος 1972 για χρήση από την Παιδαγωγική Ακαδημία Κύπρου. Η Ακαδημία σταμάτησε να λειτουργεί από το έτος 1990 με την ίδρυση του Πανεπιστημίου Κύπρου και έκτοτε τα κτίρια παραμένουν εγκαταλελειμμένα. Το κτίριο που φαίνεται με κόκκινο χρώμα στο ίδιο σχέδιο, δεν υφίσταται πλέον.

Εντός του περιφραγμένου χώρου μεταξύ του Γυμνασίου Αγλαντζιάς και των κτιρίων της Παιδαγωγικής Ακαδημίας λειτουργούσε Λόχος Διαβιβάσεων της Εθνικής Φρουράς ο οποίος μεταφέρθηκε περί το έτος 1990 σε άλλη περιοχή.

Καταλήγοντας, αναφέρω ότι το θέμα αφορά δασική γη, τη διαχείριση της οποίας έχει το Τμήμα Δασών, το οποίο είναι αρμόδιο για τη μελέτη της τυχόν χορήγησης άδειας χρήσης προς ιδιώτες.»

Σημείωση: Τα επισυνημμένα έγγραφα έχουν καταχωρισθεί στο Αρχείο της Βουλής. Αντίγραφο τους δόθηκε στο βουλευτή που υπέβαλε την ερώτηση.

Απάντηση ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014 της Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Ζέτας Αιμιλιανίδου στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.251, ημερομηνίας 25 Οκτωβρίου 2013, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Στέλλας Κυριακίδου

«Αναφέρομαι στην επιστολή της Γενικής Διευθύντριας της Βουλής των Αντιπροσώπων με αρ. φακέλου 23.06.010.03.251 και ημερ. 1/11/2013 σχετικά με την πιο πάνω Ερώτηση και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

1. Στο παρόν στάδιο βρίσκονται σε διαδικασία τροποποίησης/επεξεργασίας οι ακόλουθες τρεις νομοθεσίες που αφορούν τη σύσταση και εποπτεία των μη- κυβερνητικών οργανώσεων:

- Τροποποίηση του περί Σωματείων και Ιδρυμάτων Νόμου, ο οποίος εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Εσωτερικών. Το νομοσχέδιο, βρίσκεται στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνικό έλεγχο.
- Επεξεργασία νομοσχεδίου με τίτλο «Ο περί Ιδιωτικών Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας (Πιστοποίηση) Νόμος» ο οποίος θα αντικαταστάσει των περί Αγαθοεργών Ιδρυμάτων Νόμο. Το νομοσχέδιο, το οποίο εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Οικονομικών, βρίσκεται στο στάδιο της τελικής διαβούλευσης με τους εμπλεκόμενους φορείς.
- Τροποποίηση του περί Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού Νόμου, ο οποίος εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις στη νομοθεσία βρίσκονται στο στάδιο τελικής επεξεργασίας κι ακολούθως θα υποβληθούν στο Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού για σκοπούς διαβούλευσης. Υπολογίζεται ότι η τροποποίηση της υπό αναφορά νομοθεσίας θα ολοκληρωθεί το δεύτερο εξάμηνο του 2014.

2. Όλες οι πιο πάνω νομοθεσίες ενισχύουν τις διατάξεις για χρήση διοίκηση, εξάλειψη διακρίσεων μεταξύ διαφόρων νομικών μορφών οργανώσεων και υιοθετούν κριτήρια τα οποία ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες και το κοινοτικό κεκτημένο.»

Απάντηση ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014 του Υπουργού Εσωτερικών κ. Σωκράτη Χάσιου στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.253, ημερομηνίας 25 Οκτωβρίου 2013, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Αναφέρομαι στην Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.253 που υποβλήθηκε από το Βουλευτή Λευκωσίας κ. Γιώργο Περδίκη και αποστάληκε στο Υπουργείο Εσωτερικών με επιστολή σας ημερομηνίας 7 Νοεμβρίου 2013 και επιθυμώ να σας πληροφορήσω ότι, σύμφωνα με τον περί Δασών Νόμο του 2012, αρμόδια Υπηρεσία για πυροπροστασία μέσα σε Κρατικό Δάσος και σε απόσταση μέχρι και δύο χιλιόμετρα από την οριοθετική γραμμή Κρατικού Δάσους είναι το Τμήμα Δασών, το οποίο εφαρμόζει τις σχετικές διατάξεις του πιο πάνω Νόμου που αφορούν την απαγόρευση για άναμμα φωτιάς.

2. Με βάση το άρθρο 4 του περί Προλήψεως Πυρκαϊών στην Ύπαιθρο Νόμου του 1988 (Ν. 220/1988) «...επιτρέπεται από πρόσωπο το άναμμα φωτιάς μόνο κατόπιν άδειας από την αρχή τοπικής διοίκησης της περιοχής μέσα στα όρια της οποίας βρίσκεται το σημείο στο οποίο πρόκειται να ανάψει τη φωτιά και με την επίβλεψη των εν λόγω αρχών-».

3. Σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο του περί Προλήψεως Πυρκαγιών στην Ύπαιθρο Νόμου επιτρέπεται η καύση αποκλαδιών, αμπελιών και σπυροφόρων δένδρων κατά τους μήνες Δεκέμβριο και Ιανουάριο. Οι περισσότερες κλαδεύσεις γίνονται κατά το μήνα Φεβρουάριο, με αποτέλεσμα να συσσωρεύεται μεγάλος όγκος αποκλαδιών. Λόγω των αυστηρών ποινών σε περίπτωση ανάμματος φωτιάς στην ύπαιθρο (ποινή φυλάκισης τριών χρόνων ή πρόστιμο €5.000 ή και τις δύο ποινές), οι γεωργοί πολλές φορές ανάβουν φωτιά και εγκαταλείπουν το χώρο της πυρκαγιάς, με αποτέλεσμα η πυρκαγιά να μένει ανεξέλεγκτη με κίνδυνο να μεταδοθεί σε γειτονικά τεμάχια.

4. Η ελεγχόμενη πυρκαγιά για τους κατοίκους των ορεινών και ημιορεινών περιοχών είναι και ένας επιπρόσθετος τρόπος καταπολέμησης φυτικών ασθενειών και βλαβερών οργανισμών, ειδικά σε αμπέλια. Για να παρέχεται η δυνατότητα εξασφάλισης άδειας για ελεγχόμενη καύση κατά του κρίσιμους μήνες και οι γεωργοί να μην προβαίνουν σε καύση αποκλαδιών αυθαίρετα και ανεξέλεγκτα, χωρίς να λαμβάνουν οποιαδήποτε προληπτικά μέτρα, με συνεπακόλουθο την πρόκληση πυρκαγιών, όπως γνωρίζετε το Υπουργείο Εσωτερικών, με τη σύμφωνο γνώμη του Τμήματος Δασών και της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, αλλά και της Ένωσης Κοινοτήτων, υπέβαλε τροποποιητικό νομοσχέδιο στη Βουλή των Αντιπροσώπων, με βάση το οποίο το άρθρο 4 του βασικού νόμου τροποποιήθηκε ως ακολούθως:

Με την αντικατάσταση της παραγράφου (α) της δεύτερης επιφύλαξης του εδαφίου (1) αυτού, όπως αυτό αναριθμήθηκε, με την ακόλουθη νέα παράγραφο (α) ακόλουθη νέα παράγραφο:

«(α) για την καύση αποκλαδιών αμπελιών, ελαιόδεντρων και σπυροφόρων δένδρων:

- (i) κατά την περίοδο που αρχίζει από την 1^η Δεκεμβρίου και λήγει την 15^η Μαρτίου και

- (ii) κατά την περίοδο που αρχίζει από την 16^η Μαρτίου και λήγει την 31^η Μαρτίου, σε περιοχές υψομέτρου άνω των χίλιων μέτρων (1000 m) από τη στάθμη της θάλασσας, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στην άδεια, μετά από εισήγηση του Τμήματος Δασών και της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας.»

Είμαστε σίγουροι ότι η εν λόγω τροποποίηση θα συμβάλει στη μείωση των πυρκαγιών, διότι θα αποφευχθεί η αυθαίρετη και ανεξέλεγκτη καύση, χωρίς να λαμβάνουν οποιαδήποτε προληπτικά μέτρα.

5. Σημειώνεται επίσης ότι, το Υπουργείο Εσωτερικών έχει ενημερώσει την Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας για τις πρόνοιες του εν λόγω Νόμου και την έχει καλέσει να ελέγχει οποιοδήποτε άτομο παρατηρηθεί να ανάβει φωτιά, κατά πόσο έχει την απαιτούμενη άδεια και έχει πάρει τα κατάλληλα προστατευτικά μέτρα που απαιτεί η άδεια του για τη μη επέκταση της πυρκαγιάς.

6. Τέλος, το Υπουργείο Εσωτερικών έχει καλέσει τις Επαρχιακές Διοικήσεις να ενημερώσουν το κοινό για τις διατάξεις του Νόμου και να λάβουν τα απαιτούμενα μέτρα για την αυστηρή επιβολή του.»

Απάντηση ημερομηνίας 17 Απριλίου 2014 του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων κ. Μάριου Δημητριάδη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.259, ημερομηνίας 31^{ης} Οκτωβρίου 2013, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Νίκου Κουτσού

«Σχέδιο επιδότησης της αεροπορικής εταιρείας “Ryanair”

Αναφέρομαι στο πιο πάνω θέμα και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

Μέσα στο πλαίσιο ενίσχυσης του τουριστικού ρεύματος, της επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου κατά τους χειμερινούς μήνες, καθώς και της διάνοιξης νέων αγορών, έχουν συμφωνηθεί στις 4 Ιανουαρίου 2012 μεταξύ της Hermes και της Κυπριακής Δημοκρατίας σχέδια κινήτρων προς τις ενδιαφερόμενες αεροπορικές εταιρείες με σκοπό την προσέλκυση επιβατών. Τα σχέδια αυτά εξακολουθούν να υφίστανται.

Τα σχέδια, τα οποία απευθύνονται προς όλες ανεξαιρέτως τις αεροπορικές εταιρείες οι οποίες ικανοποιούν τα κριτήρια που έχουν τεθεί, αποσκοπούν στην στοχευόμενη προσέλκυση επιβατών με τρόπο ώστε να μην αποτελούν κρατική ενίσχυση προς ιδιωτικές Εταιρείες.

Πληροφορίες, οι οποίες επισυνάπτονται για εύκολη αναφορά, σε ό,τι αφορά στους όρους και προϋποθέσεις καθώς και στις εκπτώσεις που παραχωρούνται στις συμβαλλόμενες αεροπορικές εταιρείες είναι διαθέσιμες προς όλους στην ιστοσελίδα της Hermes Airports. Στα σχέδια κινήτρων έχουν μέχρι στιγμής ενταχθεί 15 Αεροπορικές Εταιρείες και 20 νέα δρομολόγια παρέχουν αεροπορική σύνδεση του νησιού με ευρωπαϊκούς προορισμούς. Οι δε μέχρι σήμερα αξιολογήσεις των αποτελεσμάτων της εφαρμογής τους κρίνονται ως ικανοποιητικές, αφού από στοιχεία που έχουν καταγραφεί, τα σχέδια έχουν προσελκύσει κατά το 2012 πέραν των 400,000 επιπρόσθετων επιβατών, αποφέροντας έσοδα προς τα Αεροδρόμια της τάξεως των 5 εκατομ. Αναμφίβολα τα σχέδια αυτά έχουν βοηθήσει στη διατήρηση της επιβατικής κίνησης σε καλό επίπεδο, παρ' όλες τις αρνητικές τάσεις που έχουν δημιουργηθεί λόγω της οικονομικής κρίσης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στα ποσά αυτά δεν συνυπολογίζονται τα αθροιστικά οφέλη που προκύπτουν για την τουριστική οικονομία του τόπου, αλλά περιορίζονται αποκλειστικά και μόνο σε έσοδα των Αερολιμένων.

Σε ό,τι αφορά τις Κυπριακές Αερογραμμές, τονίζεται ότι όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω, τα σχέδια απευθύνονται ανεξαιρέτως σε όλες τις αερογραμμές, νοουμένου ότι ικανοποιούν τα κριτήρια που έχουν τεθεί.»

Σημείωση: Τα επισυνημμένα έγγραφα έχουν καταχωρισθεί στο Αρχείο της Βουλής. Αντίγραφο τους δόθηκε στο βουλευτή που υπέβαλε την ερώτησή.

Απάντηση ημερομηνίας 10 Απριλίου 2014 του Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως κ. Ιωνά Νικολάου στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.266, ημερομηνίας 31^{ης} Οκτωβρίου 2013, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Πεردίκη

Σημείωση: Η απάντηση του υπουργού είναι εμπιστευτική.

Απάντηση ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014 του Υπουργού Υγείας κ. Φίλιππου Πατσαλή στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.270, ημερομηνίας 31^{ης} Οκτωβρίου 2013, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ειρήνης Χαραλαμπίδου

«Αναφέρομαι στην επιστολή σας, με αρ. Ερ. 23.06.010.03.270, ημερομηνίας 4/3/2014, σχετικά με την πιο πάνω Ερώτηση της κας Ειρήνης Χαραλαμπίδου και σας πληροφορώ τα ακόλουθα σε σχέση με τα επιμέρους ερωτήματα αναφορικά με τους Ιατρικούς φακέλους.

1. *Ποιος είναι ο αριθμός φακέλων ασθενών για τους οποίους υπάρχει καταγγελία ότι είναι απολεσθέντες;*

Συνολικά για το 2013 υπήρχαν 181 καταγγελίες για απώλεια φακέλων ασθενών. Για το κάθε Νοσοκομείο ξεχωριστά παρατίθενται στοιχεία πιο κάτω:

- ο Στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας κατά το 2013 έγιναν καταγγελίες για την απώλεια 151 ιατρικών φακέλων. Από αυτούς οι 92 ανευρέθηκαν ενώ εκκρεμεί η ανεύρεση των υπόλοιπων 59.
  - ο Στο Νοσοκομείο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ΙΙΙ, εντός του 2013, έγιναν 11 καταγγελίες για απώλεια ιατρικών φακέλων. Στις 8 από αυτές τις περιπτώσεις οι φάκελοι είχαν ανευρεθεί. Αξίζει να σημειωθεί η μείωση στον αριθμό των απολεσθέντων φακέλων, σε σύγκριση με το 2012, έτος κατά το οποίο είχαν απολεσθεί 17 φάκελοι.
  - ο Στο Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού ο αριθμός των μη εντοπισθέντων φακέλων ανήλθε στους 17 για το 2013 και στους 16 για το 2012. Σε αυτό το Νοσοκομείο, μεγάλο ποσοστό των φακέλων είχαν ανευρεθεί μετά την πάροδο κάποιων ημερών.
  - ο Στο Γενικό Νοσοκομείο Λάρνακας είχαν απολεσθεί 2 φάκελοι. Για την απώλεια του ενός πληρώθηκε πρόστιμο €3.000, παρά το γεγονός ότι ο φάκελος ανευρέθηκε μετά την καταβολή του ποσού.
  - ο Στο Γενικό Νοσοκομείο Πάφου, δεν υπάρχουν στοιχεία για αριθμό απολεσθέντων φακέλων για τους οποίους υπάρχει καταγγελία.
  - ο Στο Γενικό Νοσοκομείο Αμμοχώστου δεν υπάρχει οξύ πρόβλημα απώλειας φακέλων. Σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να υπάρξει προσωρινή και για μικρό χρονικό διάστημα (μερικών ημερών) αδυναμία ανεύρεσης του φακέλου λόγω λανθασμένης τοποθέτησης, όμως με τις άμεσες προσπάθειες του προσωπικού ανευρίσκεται. Υπάρχει μόνο μία καταγεγραμμένη καταγγελία για απώλεια ιατρικού φακέλου που έγινε στις 23/7/13 και να σημειωθεί ότι ο φάκελος ανευρέθηκε.
  - ο Στα Νοσοκομεία Κυπερούνας και Πόλεως Χρυσοχούς, δεν υπάρχουν καταγγελίες για απολεσθέντες φακέλους ασθενών.
2. *Πόσοι εξ αυτών αποτελούσαν τεκμήριο σε υποθέσεις που εκδικάζονται για ιατρική αμέλεια;*
- Από τα στοιχεία που υπάρχουν, από το σύνολο των απολεσθέντων φακέλων, οι 4 αποτελούσαν τεκμήρια σε υποθέσεις που εκδικάζονται. Οι δύο από αυτούς τους φακέλους είχαν χαθεί από το Νοσοκομείο Αρχ. Μακάριος Γ' και οι άλλοι δύο από το Γενικό Νοσοκομείο Λάρνακας.
3. *Έχουν γίνει πειθαρχικές έρευνες για πρόσωπα που αποτελούσαν την ιατρική ομάδα που παρακολουθούσε τον ασθενή όσον αφορά την απώλεια των προαναφερθέντων φακέλων, οι οποίοι ζητήθηκαν και από δικηγόρους και αφορούν εκδικαζόμενες υποθέσεις για ιατρική αμέλεια;*
- Δεν έγινε οποιαδήποτε πειθαρχική έρευνα που να αφορά την απώλεια ιατρικών φακέλων και σχετίζονται με εκδικαζόμενες υποθέσεις για ιατρική αμέλεια.
4. *Τι είδους έλεγχος γίνεται όσον αφορά τη φύλαξη των φακέλων ασθενών και την πρόσβαση σε αυτούς; Ποιοι έχουν πρόσβαση στους φακέλους σήμερα;*
- Το κάθε Νοσοκομείο λαμβάνει μέτρα για την ασφαλή φύλαξη και πρόσβαση στους φακέλους ως εξής:

Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας:

- i. Καταγραφή των ιατρικών φακέλων και επικαιροποίηση του Μητρώου σε καθημερινή βάση.
- ii. Διαχωρισμός ιατρικών φακέλων αποθανόντων και ο αριθμός των οποίων ανέρχεται γύρω στις 7.000.
- iii. Δημιουργία νέας αποθήκης χωρητικότητας μέχρι 100.000 ιατρικούς φακέλους. Θα επιλυθεί το πρόβλημα αποθήκευσης των ιατρικών φακέλων για 2-3 χρόνια.
- iv. Προγραμματισμός Συνένωση Φακέλων. Η συνένωση των φακέλων αφορά ασθενείς με περισσότερους από δύο φακέλους, οι οποίοι είναι κυρίως αλλοδαποί. Ο αριθμός των φακέλων ανέρχεται γύρω στις 4.500.
- v. Καταγραφή απολεσθέντων φακέλων στο μηχανογραφημένο σύστημα ώστε να είναι δυνατός ο εντοπισμός τους μέσω της διακίνησης.
- vi. Πρόσβαση στο Ιατρικό αρχείο. Γίνονται προσπάθειες βελτίωσης έλεγχου της εισόδου και της εξόδου με την τοποθέτηση πινακίδων όπου θα απαγορεύεται αυστηρά η διακίνηση φακέλων εκτός του νοσοκομείου.

Νοσοκομείο Αρχ. Μακαρίου Γ':

- i. Οι Ιατρικοί φάκελοι στέλνονται εκ των προτέρων στους Ιατρούς.
- ii. Τοποθετήθηκαν πόρτες ασφαλείας που εξασφαλίζουν επίπεδο ασφάλειας.

- iii. Αγοράστηκε πλαστικοποιητής όπου θα πλαστικοποιούνται οι ιατρικοί φάκελοι για αντιμετώπιση του προβλήματος της φθοράς και του περιεχομένου.
- iv. Έχει ενισχυθεί το Νοσοκομείο με προσωπικό το οποίο μεταφέρει και τοποθετεί με προσοχή τους φακέλους και άμεση πρόσβαση έχουν μόνο εξουσιοδοτημένοι κλητήρες και η υπεύθυνη του Ιατρικού Αρχείου.
- v. Γίνεται καταγραφή των φακέλων που προορίζονται για τα εξωτερικά ιατρεία.
- vi. Εφαρμόστηκε σύστημα μηχανογράφησης όπου θα καταγράφεται που βρίσκεται ο ιατρικός φάκελος των εσωτερικών ασθενών.

Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού:

- i. Φύλαξη των Φακέλων σε αποθήκη με ελεγχόμενη είσοδο με τη χρήση του συστήματος Φύλαξης φακέλων CARTEX. Πρόσβαση στους φακέλους έχουν μόνο εξουσιοδοτημένα άτομα.

Γενικό Νοσοκομείο Λάρνακας: Οι φάκελοι που διακινούνται καθημερινά από τους κλητήρες. Πρόσβαση στους φακέλους έχουν οι Γιατροί, οι Ειδικευόμενοι και Ασκούμενοι, το Νοσηλευτικό Προσωπικό των Κλινικών και Εξωτερικών Ιατρείων, το Ακτινολογικό τμήμα, το Λογιστήριο, το Τμήμα Εισαγωγών και Εξιτηρίων καθώς και το Τμήμα Διοίκησης του νοσοκομείου που ασχολείται με Ιατρικά Πιστοποιητικά-Παράπονα, Αγωγές και Ιατρικές Εκθέσεις.

Νοσοκομείο Πάφου: Μεγάλος αριθμός φακέλων κατακρατείται δυστυχώς από τους ίδιους τους ασθενείς. Έγιναν προσπάθειες από το προσωπικό του Αρχείου για να επιστραφούν οι φάκελοι. Ένας μεγάλος αριθμός έγινε κατορθωτό να επιστραφεί, όμως ένας άλλος σημαντικός αριθμός δεν έγινε κατορθωτό να επιστραφεί στο Αρχείο του Νοσοκομείου. Πρόσβαση στους φακέλους έχουν το προσωπικό που στελεχώνει το τμήμα εγγραφών Ασθενών και φύλαξης των φακέλων, καθώς επίσης και το Τμήμα Πρώτων Βοηθειών.

Γενικό Νοσοκομείο Αμμοχώστου-Παραλίμνι:

- i. Πρόσβαση στο χώρο φύλαξης των Ιατρικών φακέλων έχει μόνο το προσωπικό του Αρχείου.
- ii. Οι φάκελοι είναι αρχειοθετημένοι κατά αύξοντα αριθμό.
- iii. Οι φάκελοι μεταφέρονται από το Αρχείο στο ιατρείο και από το ιατρείο στο Αρχείο από το προσωπικό.

Το Περιφερειακό Νοσοκομείο Κυπερούντας: Η φύλαξη των φακέλων ελέγχεται συστηματικά από τον υπεύθυνο Ιατρικό Λειτουργό. Πρόσβαση έχουν κατά την πρωινή βάρδια δύο γραφείς και ο κλητήρας και κατά τις απογευματινές ώρες ο Ιατρός Πρώτων Βοηθειών με τον επί καθηκοντα οδηγό ασθενοφόρου που εκτελεί χρέη κλητήρα.

Το Νοσοκομείο Πόλης Χρυσοχούς: Οι φάκελοι φυλάγονται καθημερινά στο αρχείο από αχθοφόρο ή τη Γενική Βοηθό και δεν μπορεί να γίνει οποιοσδήποτε έλεγχος. Πρόσβαση έχουν οι γραφείς, οι νοσηλεύτες και οι Ιατροί.

5. *Προγραμματίζεται μηχανογράφηση τους;*

Έχει κατατεθεί στους προϋπολογισμούς του 2014-2016 πλάνο μηχανογράφησης και επέκτασης του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος υγείας (ΟΠΣΥ) για όλα τα κρατικά Νοσηλευτήρια. Το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης είναι διάρκειας 18 μηνών. Για το 2014 έχει περιληφθεί πρόνοια για τη μηχανογράφηση του Νοσοκομείου Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' και του Γενικού Νοσοκομείου Πάφου.»

Απάντηση ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014 της Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Ζέτας Αιμιλιανίδου στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.275, ημερομηνίας 31^{ης} Οκτωβρίου 2013, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σκεύης Κούτρα Κουκουμά

«Αναφέρομαι στην επιστολή της Γενικής Διευθύντριας της Βουλής των Αντιπροσώπων με αρ. φακέλου 23.06.010.03.275 και ημερ. 12/11/2013 σχετικά με την πιο πάνω Ερώτηση και σας πληροφορώ ότι σύμφωνα με το άρθρο 29 (1) του περί της Καταπολέμησης της Εμπορίας και της Εκμετάλλευσης Προσώπων και της Προστασίας των Θυμάτων Νόμου, η διαπίστωση και αναγνώριση ενός προσώπου ως θύματος εμπορίας προσώπων αποτελούν αρμοδιότητα της Αστυνομίας. Σύμφωνα με στοιχεία του Γραφείου Καταπολέμησης Εμπορίας Προσώπων της Αστυνομίας, το 2013 αναγνωρίστηκαν 30 θύματα εμπορίας προσώπων.»

Απάντηση ημερομηνίας 10 Απριλίου 2014 του Υπουργού Υγείας κ. Φίλιππου Πατσαλή στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.281, ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 2013, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λεμεσού κ. Ανδρέα Μιχαηλίδη

«Αναφέρομαι στο πιο πάνω θέμα και στη σχετική επιστολή σας με αρ. φακ.: 23.06.010.03.281 και ημερομηνία 12/11/2013 και σας ενημερώνω για τα εξής όσον αφορά στις ενέργειες του Υπουργείου Υγείας για αξιοποίηση του Νοσοκομείου Κυπερούντας:

1. Στα πλαίσια της στρατηγικής για προώθηση του Τουρισμού Υγείας στην Κύπρο, το Υπουργείο Υγείας υπέβαλε πρόταση στο Υπουργικό Συμβούλιο, η οποία και εγκρίθηκε στη συνεδρία του ημερομηνίας 4/11/2011 (αρ. απόφασης 72.766) για Αξιοποίηση χώρων, εγκαταστάσεων και υπηρεσιών του νοσοκομείου Κυπερούντας. Βάσει της πρότασης, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε τη σύσταση από τον Υπουργό Υγείας τεχνικής επιτροπής αποτελούμενης από εκπροσώπους των Υπουργείων Οικονομικών και Εμπορίου, Ενέργειας, Βιομηχανίας και Τουρισμού, της Γενικής Διεύθυνσης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης, του Τμήματος Δημοσίων Έργων και του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού για ετοιμασία ολοκληρωμένης πρότασης για παραχώρηση ή/και εκμίσθωση συγκεκριμένου χώρου που βρίσκεται στο Νοσοκομείο Κυπερούντας, για ανάπτυξη υπηρεσιών υγείας για παροχή εξειδικευμένης φροντίδας ή/και αποκατάστασης σε ξένους ασθενείς.
2. Η δέσμευση του κράτους για προώθηση της αξιοποίησης χώρων, εγκαταστάσεων και υπηρεσιών του νοσοκομείου Κυπερούντας επιβεβαιώθηκε στα πλαίσια δύο διυπουργικών συσκέψεων με συμμετοχή των Υπουργών Υγείας και Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, στις 3/07/2013 και 8/01/2014.
3. Για υλοποίηση των πιο πάνω, υποεπιτροπή υπό τη Διεύθυνση Αγορών και Προμηθειών του Υπουργείου Υγείας και με συμμετοχή του Τμήματος Δημοσίων Έργων ανέλαβε την ετοιμασία εγγράφων διαγωνισμού για προκήρυξη εκδήλωσης ενδιαφέροντος για χρήση μέρους των κτιρίων του Νοσοκομείου Κυπερούντας από επενδυτές.

Παραμένω στη διάθεσή σας για τυχόν επιπλέον πληροφόρηση ή/και διευκρινίσεις επί του συγκεκριμένου θέματος.»

Απάντηση ημερομηνίας 5 Μαΐου 2014 του Υπουργού Άμυνας κ. Χριστόφορου Φωκαΐδη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.284, ημερομηνίας 6 Νοεμβρίου 2013, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Ειρήνης Χαραλαμπίδου

«Αναφέρομαι στις επιστολές σας, με αριθμό φακέλου 23.06.010.03.284 και ημερομηνίες 12 Νοεμβρίου 2013 και 28 Ιανουαρίου 2014 και, σε σχέση με το ερώτημα της βουλευτού της εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κυρίας Ειρήνης Χαραλαμπίδου, αναφορικά με το χρόνο ολοκλήρωσης της περιβαλλοντικής μελέτης και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

- α. Το Υπουργείο Άμυνας, στις 8 Ιανουαρίου 2014, προκήρυξε διαγωνισμό για την υποβολή προσφορών από Ιδιώτες Μελετητές για την ετοιμασία Περιβαλλοντικής Μελέτης για το Πεδίο Βολής “Ξυντούς”.
  - β. Οι προσφορές υποβλήθηκαν στις 7 Φεβρουαρίου 2014 και ακολούθησε η αξιολόγηση τους, η οποία ολοκληρώθηκε στις 20 Μαρτίου 2014.
  - γ. Σύμφωνα με την Έκθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης Προσφορών, καμία από τις υποβληθείσες προσφορές ήταν εντός των προδιαγραφών.
2. Μετά την πιο πάνω εξέλιξη, το Υπουργείο Άμυνας θα προχωρήσει στην προκήρυξη νέου διαγωνισμού.»

Απάντηση ημερομηνίας 5 Μαΐου 2014 του Υπουργού Υγείας κ. Φίλιππου Πατσαλή στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.292, ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λεμεσού κ. Αντrea Καυκαλιά

«Αναφέρομαι στην επιστολή σας με αρ. φακ. 23.06.010.03.292 ημερομηνίας 12/11/2013 αναφορικά με την πιο πάνω ερώτηση για το ποσό που κατέβαλε τα προηγούμενα χρόνια για την παροχή δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στους φοιτητές, και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

1. Κατά τα προηγούμενα χρόνια οι φοιτητές ήταν δικαιούχοι ταυτότητας νοσηλείας «δικαιούχου Α» ανεξάρτητα από τα εισοδήματά τους, τα εισοδήματα της οικογένειάς τους ή των εισφορών τους στις Κοινωνικές Ασφαλίσεις.
2. Οι ταυτότητες νοσηλείας των φοιτητών δεν διαφοροποιούνταν από αυτές των υπόλοιπων «δικαιούχων Α» ως εκ τούτου τα Λογιστήρια των κρατικών νοσηλευτηρίων δεν τηρούν στοιχεία που να αφορούν συγκεκριμένα τους φοιτητές. Αντίστοιχο πρόβλημα αντιμετωπίζεται και στις χρεώσεις που αφορούν χρήση της Ευρωπαϊκής Κάρτας Ασφάλισης Ασθένειας και αποστολή φοιτητών για νοσηλεία στο εξωτερικό.
3. Πέραν των πιο πάνω και έχοντας υπ’ όψιν ότι:
  - α) η πλειονότητα των φοιτητών υπολογίζεται ότι παραμένουν δικαιούχοι,

- β) τα δικαιώματα των φοιτητών εξαρτώνται από τα εισοδήματα της οικογένειάς τους,
γ) οι φοιτητές που πάσχουν από συγκεκριμένες χρόνιες ασθένειες θα συνεχίσουν να καλύπτονται,
δ) τα στοιχεία που αφορούν τουρκοκύπριους φοιτητές δεν είναι προσβάσιμα,

σας πληροφορώ ότι η διαπίστωση των πραγματικών εξοικονομήσεων από την κατάργηση της χορήγησης παροχών ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στους φοιτητές ανεξάρτητα από εισοδηματικά και άλλα κριτήρια, είναι αδύνατη.»

Απάντηση ημερομηνίας 24 Απριλίου 2014 του Υπουργού Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος κ. Νίκου Κουγιάλη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.301, ημερομηνίας 13 Νοεμβρίου 2013, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Αναφέρομαι στην επιστολή της Γενικής Διευθύντριας της Βουλής των Αντιπροσώπων με ημ. 27 Νοεμβρίου 2013, σε σχέση με την πιο πάνω ερώτηση του βουλευτή κ. Γιώργου Περδίκη, και σας πληροφορώ ότι το Τμήμα Γεωργίας έχει λάβει μέτρα για περιορισμό των δαπανών στέγασης του προσωπικού του Επαρχιακού Γεωργικού Γραφείου Πάφου. Συγκεκριμένα, έχουν ληφθεί τα ακόλουθα μέτρα:

1. Έγινε σύμπτυξη προσωπικού και παραχωρήθηκαν δυο γραφεία στο Τμήμα Περιβάλλοντος που στεγάζεται στον 2^ο όροφο του κτιρίου.
2. Δηλώθηκε στη Διαχειριστική Επιτροπή του κτιρίου (Νέα Κυβερνητικά Κτίρια Πάφου) ότι, μια από τις τρεις αποθήκες που είναι χρεωμένη στο Επαρχιακό Γεωργικό Γραφείο Πάφου μπορεί να παραχωρηθεί σε άλλη υπηρεσία.

Διευκρινίζεται ότι, από τα 3.141 τ.μ. που είναι χρεωμένο το Επαρχιακό Γεωργικό Γραφείο Πάφου για κοινόχρηστα έξοδα, το εμβαδόν του γραφειακού και αποθηκευτικού χώρου που χρησιμοποιείται από τους υπαλλήλους ανέρχεται στα 1000 τ.μ., εκ των οποίων τα 550 τ.μ. αφορούν αποθηκευτικούς και βοηθητικούς χώρους. Ο καθαρά γραφειακός χώρος ανέρχεται στα 450 τ.μ. Τα υπόλοιπα 2.141 τ.μ. αφορούν τους κοινόχρηστους χώρους στο ισόγειο και δύο υπόγεια (χώροι στάθμευσης, αυλή, αμφιθέατρο κ.τ.λ.).

Με την ευκαιρία αυτή, σας διαβιβάζω τους χαιρετισμούς μου.»

Απάντηση ημερομηνίας 17 Απριλίου 2014 του Υπουργού Οικονομικών κ. Χάρη Γεωργιάδη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.320, ημερομηνίας 21^{ης} Νοεμβρίου 2013, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Αναφέρομαι στην αλληλογραφία που λήγει με την επιστολή σας προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών με αρ. 23.06.010.03.320 και ημερ. 28 Ιανουαρίου 2014 (στη Γενική Διεύθυνση ΕΠΣΑ προωθήθηκε στις 10 Φεβρουαρίου 2014 από τον ΓΔ του Υπ. Οικ.) σχετικά με την πιο πάνω ερώτηση και σας διαβιβάζεται η ακόλουθη απαντητική επιστολή της Γενικής Διεύθυνσης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Συντονισμού και Ανάπτυξης:

“ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Θέμα: Ερώτηση αρ. 23.06.010.03.320 ημερομηνίας 21^{ης} Νοεμβρίου 2013 του Βουλευτή Εκλογικής Περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

Η Πολιτική Συνοχής της Ε.Ε. εφαρμόζεται στα Κράτη Μέλη μέσω χρηματοδότησης έργων από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής, τα οποία συμβάλλουν στη δημιουργία αιεφόρου ανάπτυξης, καλύτερευση της ποιότητας ζωής και αύξηση της απασχόλησης.

2. Στα πλαίσια της Πολιτικής Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2007-2013, και συγκεκριμένα για την χρηματοδότηση παρεμβάσεων με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης εξασφαλίστηκαν €399,3 εκ. από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και για έργα υποδομής στους τομείς του περιβάλλοντος και των μεταφορών εξασφαλίστηκαν €213,2 εκ. από το Ταμείο Συνοχής, δηλαδή **συνολικά €612,5 εκ.**

3. Για την απορρόφηση των πιο πάνω διατεθέντων πόρων, έχουν καταρτισθεί, εγκριθεί και υλοποιούνται δύο συγχρηματοδοτούμενα, από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής, Επιχειρησιακά Προγράμματα:

- «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα»: Συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Συνοχής με €213,2 εκ. και από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης με €279,5 εκ.
- «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή»: Συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο με €119,8 εκ.

4. Σημειώνεται ότι τα πιο πάνω ποσά αποτελούν την κοινοτική συνεισφορά (85%). Συνεπώς, για να είναι δυνατή η απορρόφηση των ποσών αυτών το υπόλοιπο 15% συγχρηματοδοτείται από εθνικούς πόρους με αποτέλεσμα ο ελάχιστος απαιτούμενος συνολικός Προϋπολογισμός (κοινοτικής και εθνικής συνεισφοράς) να

ανέρχεται σε **€720,5 εκ.** και οι ελάχιστες δαπάνες έργων, που θα πρέπει να πραγματοποιηθούν ανά ταμείο να διαμορφώνονται ως εξής:

- Ταμείο Συνοχής €250,8 εκ.
- ΕΤΠΑ €328,8 εκ.
- ΕΚΤ €140,9 εκ.

5. Πέραν των πιο πάνω κονδυλίων, σύμφωνα με τον παρόντα προγραμματισμό, για την έγκαιρη υλοποίηση των προγραμμάτων και την εξασφάλιση της πλήρους απορρόφησης των πιο πάνω πόρων έχουν εγκριθεί/αναμένεται να εγκριθούν πρόσθετα κονδύλια από εθνικούς πόρους με υπερδέσμευση του πιο πάνω Προϋπολογισμού των €720,5 εκ. βάσει του οποίου υλοποιούνται έργα/σχέδια χορηγιών συνολικού προϋπολογισμού, **€989** εκ. που κατανέμεται ανά ταμείο, ως εξής:

- «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα»:
  - Ταμείο Συνοχής €412 εκ.
  - Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης €392 εκ.
- «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή»:
  - Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο €185 εκ.

Σημ. Υπολογίζεται ότι τα πιο πάνω ποσά θα είναι μειωμένα λόγω μείωσης των προϋπολογισμών των έργων.

6. Δηλαδή, προβλέπεται να υλοποιηθούν έργα που ξεπερνούν τα ελάχιστα ποσά όπως αυτά φαίνονται στην παράγραφο 3 πιο πάνω ώστε να διασφαλίζεται η πλήρης απορρόφηση έναντι του κινδύνου παρουσίας καθυστερήσεων στην έναρξη έργων, απρόβλεπτων γεγονότων (βλ. γεγονότα Μαρτίου 2013), ολοκλήρωσης έργων εκτός επιλέξιμης περιόδου που λήγει στις 31/12/2015 και άλλα.

7. Μέχρι σήμερα σημαντικά έργα έχουν ήδη ολοκληρωθεί και τα υπόλοιπα βρίσκονται στο στάδιο υλοποίησης, ενώ πολλοί ιδιώτες, άνεργοι και επιχειρήσεις έχουν λάβει/και λαμβάνουν χορηγίες από τα σχέδια χορηγιών. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι από σχέδια χορηγιών **ωφελήθηκαν περισσότερες/οι από 6000 επιχειρήσεις, ιδιώτες και άνεργοι, ενώ υλοποιήθηκαν/υλοποιούνται περί των 100 έργων.** Σύμφωνα με προβλέψεις που ετοιμάζονται από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, σε τακτά χρονικά διαστήματα, υπολογίζεται ότι οι δαπάνες που θα πραγματοποιηθούν μέχρι τα τέλη του 2014 θα είναι ικανοποιητικές για να επιτευχθεί ο ετήσιος στόχος απορρόφησης του 2014 ενώ καταβάλλεται συνεχής προσπάθεια και αναπροσαρμόζεται σε συνεχή βάση ο προγραμματισμός υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ώστε να διασφαλίζει ότι μέχρι την 31/12/2015 θα έχουν πραγματοποιηθεί δαπάνες τέτοιου ύψους ώστε να δύνανται να απορροφηθούν όλοι οι διαθέσιμοι κοινοτικοί πόροι. Επισυνάπτεται κατάλογος έργων/σχεδίων χορηγιών που υλοποιήθηκαν/υλοποιούνται με το συνολικό προς συγχρηματοδότηση κόστος τους και άλλες σχετικές πληροφορίες.

8. Η Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Ταμείων, Συντονισμού και Ανάπτυξης, ως Διαχειριστική Αρχή για τα Διαρθρωτικά Ταμεία, έχει προβεί και υλοποιεί σχέδιο εκπόνησης ακριβών και ρεαλιστικών προβλέψεων δαπανών συνεχούς επικαιροποίησης, ώστε με πολύ στενή παρακολούθηση, συντονισμό και έγκαιρη λήψη διορθωτικών μέτρων, να επαληθευθούν οι προβλέψεις αυτές και να επιτευχθεί η πλήρης απορρόφηση. Ήδη έχει αρχίσει η πιο πάνω διαδικασία και θα είναι σε συνεχή βάση μέχρι την επίτευξη των στόχων την 31/12/2015.

9. Τονίζεται ότι κατά την έγκριση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων έχουν καθοριστεί ετήσιοι ελάχιστοι στόχοι απορρόφησης ανά ταμείο που σε περίπτωση μη ικανοποίησής τους (δηλ. δεν απορροφηθούν τα ελάχιστα τεθέντα ποσά κάθε έτους) η διαφορά δεν μεταφέρεται σε επόμενα έτη αλλά αποδεσμεύεται αυτόματα, δηλ. δεν είναι δυνατόν να ανακτηθεί από το Κράτος Μέλος. Η Κύπρος κατάφερε παρόλες τις δυσχερείς οικονομικές συγκυρίες των τελευταίων ετών και κυρίως του 2013 (το οποίο συμπτωματικά ήταν και το έτος με τους ψηλότερους στόχους απορρόφησης) να επιτύχει πλήρη απορρόφηση των κατανεμηθέντων πόρων.

10. Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζεται η συνολική εικόνα σχετικά με τα ποσά των στόχων, την πορεία υλοποίησης, την απορρόφηση και τις προβλέψεις επίτευξης στόχων. Σημειώνεται ότι, επειδή άφορα σε μια δυναμική διαδικασία, οι προβλέψεις επικαιροποιούνται συχνά:

Ταμείο	Προϋπολογισμός: Ελάχιστη δαπάνη που πρέπει να διενεργηθεί για πλήρη απορρόφηση των Διαθέσιμων πόρων (€εκ.)	Διαθέσιμοι Κοινοτικοί Πόροι (στόχος απορρόφησης τους μέχρι 31/12/2015) (€εκ.)	Στόχος απορρόφησης Κοιν. Πόρων μέχρι 31/12/2014 (€εκ.)	Απορρόφηση Κοιν. Πόρων μέχρι 20/2/2014 (€εκ.)	Προβλέψεις απορρόφησης μέχρι 31/12/2014 (€εκ.)	Προβλέψεις απορρόφησης μέχρι 31/12/2015 (€εκ.)

ΕΤΠΑ	328,8	279,5	246,9	226,8 (81%)	267(+40)- 108%	100%
Ταμείο Συνοχής	250,8	213,2	162,6	120,6 (57%)	167(+46%) - 103%	100%
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	140,9	119,9	105,8	94,7 (79%)	115 (+20) - 108%	100%".»

Σημείωση: Τα επισυνημμένα έγγραφα έχουν καταχωρισθεί στο Αρχείο της Βουλής. Αντίγραφο τους δόθηκε στο βουλευτή που υπέβαλε την ερώτηση.

Απάντηση ημερομηνίας 24 Απριλίου 2014 του Υπουργού Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος κ. Νίκου Κουγιάλη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.331, ημερομηνίας 22 Νοεμβρίου 2013, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Πάφου κ. Φειδία Σαρίκα

«Αναφέρομαι στην επιστολή της Γενικής Διευθύντριας της Βουλής των Αντιπροσώπων, με ημερομηνία 2 Δεκεμβρίου 2013, σε σχέση με την πιο πάνω Ερώτηση του κ. Φειδία Σαρίκα και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων έχει σχεδιάσει και κατασκευάσει με κρατικά έξοδα ένα βιώσιμο συνδυασμένο Σχέδιο Ύδρευσης-Αρδευσης της κοινότητας Φασούλας του οποίου τη διαχείριση ανέλαβαν οι τοπικοί φορείς. Δυστυχώς λόγω κακοδιαχείρισης του Έργου δεν πληρώνονταν τα τέλη κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος με αποτέλεσμα η Α.Η.Κ. να διακόψει την παροχή ηλεκτρικού ρεύματος και το όλο Έργο να αδρανήσει. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Νομοθεσία περί Κρατικών Ενισχύσεων, οποιαδήποτε οικονομική ή τεχνική κρατική βοήθεια προς τα Αρδευτικά Τμήματα απαγορεύεται.

Για εξασφάλιση του πόσιμου νερού το κράτος διέθεσε €40.000 για σύνδεση της υδατοπρομήθειας της κοινότητας με το Κ.Υ.Ε. Πισσουρίου του οποίου η τιμή πώλησης είναι από τις χαμηλότερες Παγκύπρια (€0,46/m³ σε σύγκριση με €0,56/m³ από τα Κ.Υ.Ε. Πάφου και €0,77 από τα Κ.Υ.Ε. της υπόλοιπης Κύπρου).

Το Κ.Υ.Ε. Πισσουρίου λειτουργεί με βάση τον Περί Ενιαίας Διαχείρισης Υδάτων Νόμο με δική του Επιτροπή και Κανονισμούς. Αυτό δεν επιτρέπει την οποιαδήποτε παρέμβαση για διαφοροποίηση της τιμής πώλησης του νερού που πωλείται από το Έργο.

Από όσα έχουν πιο πάνω αναφερθεί φαίνεται ότι το Κράτος μέσω των Κρατικών του Υπηρεσιών έχει κάμει ό,τι είναι δυνατό να στηρίξει την κοινότητα Φασούλα στα πλαίσια της χρηστής διοίκησης.

Με την ευκαιρία αυτή σας διαβιβάζω τους χαιρετισμούς μου.»

Απάντηση ημερομηνίας 24 Απριλίου 2014 του Υπουργού Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος κ. Νίκου Κουγιάλη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.334, ημερομηνίας 22 Νοεμβρίου 2013, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Πάφου κ. Φειδία Σαρίκα

«Αναφέρομαι στην επιστολή της Γενικής Διευθύντριας της Βουλής των Αντιπροσώπων με ημερομηνία 2 Δεκεμβρίου 2013, αναφορικά με την πιο πάνω Ερώτηση του βουλευτή κ. Φειδία Σαρίκα και σας πληροφορώ τα πιο κάτω:

Το πρόβλημα άρδευσης της Κοινότητας Φασούλας δεν οφείλεται σε έλλειψη νερού του υδροφορέα της περιοχής αλλά στην κακοδιαχείριση του Αρδευτικού Τμήματος Φασούλας με την μη αποπληρωμή των τελών κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος που είχε ως αποτέλεσμα την αποκοπή της παροχής ηλεκτρισμού από την Α.Η.Κ. και την αδρανοποίηση Έργου.

Το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων έχει κατασκευάσει λίμνες εμπλουτισμού του υδροφορέα της περιοχής από το φράγμα Αρμίνου τις οποίες δύναται να ενεργοποιήσει όταν κριθεί σκόπιμο.

Με την ευκαιρία αυτή, σας διαβιβάζω τους χαιρετισμούς μου.»

Απάντηση ημερομηνίας 2 Μαΐου 2014 του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων κ. Μάριου Δημητριάδη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.357, ημερομηνίας 29 Νοεμβρίου 2013, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Επιθυμώ να αναφερθώ στην πιο πάνω ερώτηση και να σας πληροφορήσω ότι το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, λαμβάνοντας υπόψη τις δύσκολες οικονομικές συνθήκες που βιώνει ο τόπος, είχε επανεξετάσει, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, το θέμα της επιβολής κομίστρων στους μαθητές και είχε εκδώσει Γνωστοποίηση, που δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 11 Δεκεμβρίου, 2013 (Παράρτημα Τρίτο, Μέρος Ι, Κ.Δ.Π. 435/2013) και τέθηκε σε ισχύ από τις 7 Ιανουαρίου 2014. Σύμφωνα με τη Γνωστοποίηση αυτή η Αναθέτουσα Αρχή θα παραχωρούσε χωρίς χρέωση εισιτήρια, που αντιστοιχούν στο μηνιαίο κόμιστρο των €15, σε αριθμό μαθητών των οποίων οι οικογένειες είναι λήπτες βοήθηματος από το Γραφείο Ευημερίας. Περαιτέρω, το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων λαμβάνοντας υπόψη τις ανησυχίες που είχαν εκφραστεί από τους πολύτεκνους (Παγκύπρια Οργάνωση Πολυτέκνων,

Παγκύπρια Οργάνωση Πενταμελούς Οικογένειας) αποφάσισε για οικογένειες με περισσότερα από δύο παιδιά που φοιτούν ταυτόχρονα στη Μέση Δημόσια Εκπαίδευση, όπως καταβάλλεται το ποσό των €15, μόνο για κάθε ένα από τα δύο παιδιά και θα εξαιρούνται τα υπόλοιπα από την υποχρέωση καταβολής κομίστρου για τα δρομολόγια με σχολικό λεωφορείο.

Στη συνέχεια, αφού αξιολογήθηκε η εφαρμογή των προαναφερθέντων μέτρων και εντοπίστηκαν οι αδυναμίες του, σε συνεργασία με τα Υπουργεία Παιδείας και Πολιτισμού, Οικονομικών, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, και αφού προηγήθηκε ανταλλαγή απόψεων με όλα τα εμπλεκόμενα οργανωμένα σύνολα μαθητών, γονιών, εκπαιδευτικών, σε συναντήσεις που είχαν πραγματοποιηθεί στο Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων εκδόθηκε νέα Γνωστοποίηση, που δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 7 Μαρτίου, 2014 (Παράρτημα Τρίτο, Μέρος Ι, Κ.Δ.Π. 142/2014), η οποία τέθηκε σε ισχύ από την 1^η Απριλίου 2014. Σύμφωνα με τη νέα αυτή Γνωστοποίηση οι μαθητές που μεταβαίνουν σε δημόσια Εκπαιδευτικά Ιδρύματα με μαθητικά λεωφορεία σε συγκεκριμένα δρομολόγια (σχολικό λεωφορείο), καθώς και για τακτικές γραμμές καταβάλλουν μηνιαίο κόμιστρο €10. Οι μαθητές ιδιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων Μέσης Εκπαίδευσης που είναι εγκεκριμένα από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, καταβάλλουν το κόμιστρο των €10 για τακτικές διαδρομές. Περαιτέρω, το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων αποφάσισε όπως η Αναθέτουσα Αρχή παραχωρεί χωρίς χρέωση εισιτήρια, που αντιστοιχούν στο μηνιαίο κόμιστρο των €10, σε αριθμό μαθητών των οποίων οι οικογένειες είναι λήπτες βοήθηματος από το Γραφείο Ευημερίας. Σε ό,τι αφορά τις οικογένειες με περισσότερα από δύο παιδιά που φοιτούν ταυτόχρονα στη Μέση Δημόσια Εκπαίδευση, σύμφωνα με τη Γνωστοποίηση, καταβάλλεται το ποσό των €10, μόνο για κάθε ένα από τα δύο παιδιά και θα εξαιρούνται τα υπόλοιπα από την υποχρέωση καταβολής κομίστρου για τα δρομολόγια με σχολικό λεωφορείο, καθώς και για τακτικές γραμμές.

Καταλήγοντας θα ήθελα να επισημάνω ότι, παρόλο που τα οικονομικά δεδομένα είναι τέτοια που δεν επιτρέπουν, στο παρόν στάδιο τουλάχιστον, οποιαδήποτε διαφοροποίηση στα κόμιστρα, εντούτοις το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων βρίσκεται σε συνεχή επαφή με τα συναρμόδια Υπουργεία και κοινωνικούς φορείς σε μια προσπάθεια να στηρίξει τουλάχιστον τις πιο ευάλωτες ομάδες, έχοντας πάντοτε υπόψη ότι οι διαθέσιμες προς τούτο πιστώσεις είναι δραματικά περιορισμένες.»

Απάντηση ημερομηνίας 23 Απριλίου 2014 του Υπουργού Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος κ. Νίκου Κουγιάλη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.377, ημερομηνίας 17 Δεκεμβρίου 2013, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Πεردίκη

«Αναφέρομαι στην Ερώτηση του Βουλευτή περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Πεردίκη με αρ. 23.06.010.03.377 και ημερομηνία 17 Δεκεμβρίου 2013, η οποία διαβιβάστηκε με επιστολή της Γενικής Διευθύντριας της Βουλής των Αντιπροσώπων, με ημερομηνία 20 Δεκεμβρίου 2013, και σας πληροφορώ ότι οι κάτοχοι των λατομείων της Λατομικής Ζώνης Ανδρολύκου έχουν κατατεθειμένες στην Υπηρεσία Μεταλλείων χρηματικές τραπεζικές εγγυήσεις ύψους 870.000 ευρώ.

Με την ευκαιρία αυτή, σας διαβιβάζω τους χαιρετισμούς μου.»

Απάντηση ημερομηνίας 14 Απριλίου 2014 του Υπουργού Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού κ. Γιώργου Λακκοτρύπη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.389, ημερομηνίας 18 Δεκεμβρίου 2013, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Κυριάκου Χατζηγιάννη

«Αναφέρομαι στην επιστολή σας με αρ. φακ. 23.06.010.03.389 και ημερ. 17.1.2014, σχετικά με την πιο πάνω ερώτηση και σας πληροφορώ τα ακόλουθα με βάση ενημέρωσης που τύχαμε από τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού:

1. Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού, στα πλαίσια των ενεργειών του για αύξηση του τουριστικού ρεύματος προς την Κύπρο συνεργάζεται και στηρίζει οικονομικά, στον τομέα των ενεργειών Μάρκετινγκ, ξένους Οργανωτές Ταξιδιών (Ο.Τ) που διατηρούν εκδρομικά προγράμματα μόνο στις ελεύθερες περιοχές. Πάγια πολιτική του Οργανισμού είναι να μην συνεργάζεται με Ο.Τ που προσφέρουν τουριστικά πακέτα με διαμονή προς τα κατεχόμενα ή χρήση του παράνομου αεροδρομίου της Τύμπου (ERCAN).
2. Σε σχέση με το δεύτερο σκέλος του ερωτήματος του βουλευτή κ. Χατζηγιάννη, και συγκεκριμένα, για τα ποια μέτρα μπορούν να ληφθούν ώστε οι τουρίστες των εν λόγω τουριστικών γραφείων ή Ο.Τ να μην διανυκτερεύουν στα κατεχόμενα, ο Οργανισμός σε συνεργασία με τις κατά τόπους Πρεσβείες της Κυπριακής Δημοκρατίας και το Υπουργείο Εξωτερικών ενημερώνει τους ξένους Ο.Τ και ταξιδιωτικά γραφεία για τους κινδύνους που συνεπάγονται στην μεταφορά τουριστών στα κατεχόμενα για διαμονή, το παράνομο της χρήσης της πλειοψηφίας των ξενοδοχείων που εδρεύουν στα κατεχόμενα αφού ανήκουν ή έχουν ανεγερθεί ως επί το πλείστον σε γη που ανήκει σε Ελληνοκύπριους πρόσφυγες. Οι μεγάλοι ξένοι Ο.Τ δεν προωθούν τα κατεχόμενα, υπάρχουν όμως αρκετοί μικρομεσαίοι Ο.Τ από σχεδόν όλες τις αγορές της Ευρώπης που διατηρούν εκδρομικά προγράμματα για τα κατεχόμενα. Το κυριότερο κίνητρο τους είναι η υψηλή οικονομική στήριξη που τους παρέχεται από τα κατεχόμενα (η χρηματοδότηση γίνεται φυσικά από την Τουρκία) που με βάση πληροφορίες μας δύναται να κυμαίνονται μεταξύ €130-€150 ανά τουρίστα.

3. Τα γενικότερα θέματα των κατεχομένων χειρίζονται το Υπουργείο Εξωτερικών και η Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας και ο ΚΟΤ σε συνεργασία με το Υπουργείο Εξωτερικών και τις κατά τόπους Πρεσβείες της Κυπριακής Δημοκρατίας υλοποιεί τις πολιτικές αποφάσεις που λαμβάνονται.»

Απάντηση ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014 του Υπουργού Οικονομικών κ. Χάρη Γεωργιάδη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.394, ημερομηνίας 30 Δεκεμβρίου 2013, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

Σημείωση: Η απάντηση του υπουργού είναι εμπιστευτική.

Απάντηση ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014 του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων κ. Μάριου Δημητριάδη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.402, ημερομηνίας 8 Ιανουαρίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Κυριάκου Χατζηγιάννη

«Επιθυμώ να αναφερθώ στην πιο πάνω ερώτηση και να σας πληροφορήσω ότι, με βάση τους περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως Κανονισμούς του 1984, όπως αυτοί τροποποιήθηκαν μέχρι σήμερα, οχήματα που εμπίπτουν στις κατηγορίες L1e, L2e, L3e, L4e, L5e, L6e, L7e (δηλ. μοτοσυκλέτες, μοτοποδήλατα, μηχανοκίνητα τρίκυκλα) δεν συμπεριλαμβάνονται στις κατηγορίες οχημάτων που υποβάλλονται σε περιοδικό τεχνικό έλεγχο, για σκοπούς έκδοσης πιστοποιητικού καταλληλότητας. Οι εν λόγω Κανονισμοί είναι πλήρως εναρμονισμένοι με την Οδηγία 2009/40/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 6^{ης} Μαΐου 2009.

Σύμφωνα με την υπό αναφορά οδηγία τα κράτη μέλη δύνανται να επεκτείνουν την απαίτηση του περιοδικού ελέγχου και σε άλλες κατηγορίες οχημάτων, πέρα από αυτές που καθορίζονται σε αυτήν, κάτι που έπραξε ήδη η Ιταλία και η Ελλάδα. Επιπρόσθετα, σας πληροφορώ ότι, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Επιτροπής συζητείται πρόταση για τροποποίηση της Οδηγίας 2009/40/ΕΚ, ώστε οχήματα που εμπίπτουν στις πιο πάνω κατηγορίες να υπόκεινται υποχρεωτικά σε περιοδικό τεχνικό έλεγχο.

Μέσα σε αυτά τα πλαίσια το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων μελετά την προοπτική να εντάξει στον τεχνικό έλεγχο και τα δίκυκλα, καθώς και άλλες κατηγορίες οχημάτων.»

Απάντηση ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014 του Υπουργού Υγείας κ. Φίλιππου Πατσαλή στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.404, ημερομηνίας 8 Ιανουαρίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Κυριάκου Χατζηγιάννη

«Αναφέρομαι στην επιστολή σας με αρ. φακ. 23.06.010.03.404 και ημερ. 16.1.2014 σχετικά με το πιο πάνω θέμα και σας πληροφορώ τα ακόλουθα αναφορικά με την ιατρική ή φαρμακευτική κάνναβη:

1. Οι κύριες ενδείξεις της ιατρικής κάνναβης περιλαμβάνουν την ανακούφιση από τα συμπτώματα της κατά πλάκας σκλήρυνσης και άλλων νευροεκφυλιστικών νόσων, τον έμετο που προκαλείται από χημειοθεραπεία, τον χρόνιο πόνο κ.ά. Να σημειωθεί ότι σε καμία περίπτωση δεν χορηγείται με σκοπό την αποθεραπεία οποιασδήποτε νόσου.
2. Η ιατρική κάνναβη είναι νόμιμη ή αποποινικοποιημένη στην Τσεχία, Φινλανδία, την Ολλανδία, την Πορτογαλία και την Ισπανία. Η κατοχή μικρών ποσοτήτων κάνναβης είναι γενικά ανεκτή ή δεν διώκεται στο Βέλγιο, Κροατία, Εσθονία, Ιταλία και Ελβετία. Η Γερμανία έχει θεωρητικά αποποινικοποιήσει την ιατρική κάνναβη αλλά έχει επιβάλει πολύ αυστηρούς όρους για τη χρήση της.
3. Στην Κύπρο δεν υπάρχουν φαρμακευτικά προϊόντα αδειοδοτημένα από το Συμβούλιο Φαρμάκων που να περιέχουν ιατρική κάνναβη ή παράγωγα της. Σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες (Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Ιταλία και Γερμανία) έχει αδειοδοτηθεί σκεύασμα το οποίο περιέχει συστατικά κάνναβης και χορηγείται ως υπογλώσσιο αερόλυμα (σπρέι).
4. Οι προδιαγραφές της ιατρικής κάνναβης διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό από την κοινή κάνναβη που διοχετεύεται μέσω παράνομου εμπορίου. Μερικές σημαντικές προδιαγραφές περιλαμβάνουν:
  - Η ιατρική κάνναβη έχει συγκεκριμένη αναλογία δραστικών συστατικών. Η περιεκτικότητα σε cannabidiol (CBD) είναι π.χ. μεγαλύτερη από την περιεκτικότητα σε tetrahydrocannabinol (THC).
  - Η ουσία CBD εκτιμάται ότι έχει τις ανακουφιστικές ιδιότητες για τις πιο πάνω αναφερόμενες νόσους και δεν προκαλεί την ευφορία που προκαλεί η ουσία THC η οποία περιέχεται σε ψηλότερες ποσότητες στην κοινή κάνναβη.
  - Η ιατρική κάνναβη καλλιεργείται σε ειδικά αδειοδοτημένες μονάδες κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες ώστε να διασφαλίζεται η περιεκτικότητα της σε THC και CBD και γενικότερα η ποιότητα της.
  - Η ιατρική κάνναβη πρέπει να έχει χαμηλό βακτηριακό φορτίο λόγω του ότι ορισμένες μορφές λαμβάνονται μέσω ειδικού εκνεφωτή και δεν καπνίζονται.

- Η κοινή κάνναβη δυνατό να έχει υψηλή επιμόλυνση με τον μύκητα ασπέργιλλο ο οποίος δυνατό να προκαλέσει σοβαρή πνευμονία ειδικά σε ευάλωτους ασθενείς.
5. Το τρέχον νομοθετικό πλαίσιο στην Κύπρο για τη ρύθμιση της ιατρικής κάνναβης περιλαμβάνει:
    - Την Ενιαία Σύμβαση για τα Ναρκωτικά Φάρμακα του 1961 και ειδικότερα τα άρθρα 23 και 28 αυτής τα οποία μεταξύ άλλων προβλέπουν για την έκδοση άδειας για την καλλιέργεια οπίου και κάνναβης. Να σημειωθεί ιδιαίτερα ότι σύμφωνα με την πιο πάνω Σύμβαση, σε περίπτωση που παραχωρηθεί τέτοια άδεια, η παραγωγή θα πρέπει να αγοράζεται από την κυβέρνηση και η περαιτέρω διάθεση της να γίνεται με βάση κρατικό μονοπώλιο.
    - Τον περί Ναρκωτικών Φαρμάκων και Ψυχοτρόπων Ουσιών Νόμο (Ν. 29 του 1977), όπου η παραγωγή, κατοχή και προμήθεια της κάνναβης απαγορεύεται.
    - Τους περί Ναρκωτικών Φαρμάκων και Ψυχοτρόπων Ουσιών Κανονισμούς (1979) όπου ο Κανονισμός 4 εξουσιοδοτεί μεταξύ άλλων τον Υπουργό Υγείας να παραχωρεί άδεια για παραγωγή κάνναβης σύμφωνα με όρους (π.χ. ακαδημαϊκή έρευνα, αγροτική και βιομηχανική παραγωγή).
    - Τον περί Φαρμάκων Ανθρώπινης Χρήσης (Έλεγχος Ποιότητας, Προμήθειας και Τιμών) Νόμο 70(1) του 2001.
  6. Διευκρινίζεται ότι τίποτε από τα πιο πάνω αιτιολογεί την καλλιέργεια κοινής κάνναβης για προσωπική ιατρική χρήση.
  7. Για να είναι δυνατή η παραχώρηση άδειας παραγωγής ιατρικής κάνναβης, θα πρέπει να δημιουργηθούν οι απαραίτητες δομές για την επιτήρηση και εποπτεία τέτοιων μονάδων σε θέματα αποτροπής της παράνομης χρήσης, του ελέγχου ποιότητας κ.ά.
  8. Σας αναφέρεται ότι επί του παρόντος δεν υπάρχουν οι απαραίτητες δομές στη Δημοκρατία για την αποτελεσματική εποπτεία μονάδων παραγωγής ιατρικής κάνναβης.
  9. Σε κάθε περίπτωση, η ιατρική κάνναβη θα πρέπει να θεωρείται φαρμακευτικό προϊόν κατά την έννοια του περί Φαρμάκων Ανθρώπινης Χρήσης (Έλεγχος Προμήθειας και Τιμών) Νόμου και επομένως κάθε φαρμακευτικό προϊόν που περιέχει κάνναβη, πρέπει να εξασφαλίσει άδεια κυκλοφορίας ή ονομαστικής χρήσης από το Συμβούλιο Φαρμάκων.
  10. Για την εισαγωγή φαρμακευτικών προϊόντων που περιέχουν ιατρική κάνναβη από άλλο κράτος, θα πρέπει να εκδίδεται Άδεια Εισαγωγής δυνάμει των υποχρεώσεων της Δημοκρατίας που απορρέουν από την Ενιαία Σύμβαση που αναφέρεται πιο πάνω. Η εν λόγω άδεια υπόκειται σε όρους ανάλογα με την περίπτωση.
  11. Εξ όσο μας είναι γνωστό, προς το παρόν δεν έχει εκδηλωθεί ενδιαφέρον από φαρμακευτικές ή άλλες εταιρείες για τη δημιουργία καλλιέργειών ή εισαγωγή ιατρικής κάνναβης στην Κύπρο.»

Απάντηση ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014 του Υπουργού Οικονομικών κ. Χάρη Γεωργιάδη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.406, ημερομηνίας 10 Ιανουαρίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Κυριάκου Χατζηγιάννη

«Αναφέρομαι στην επιστολή σας με αριθμό φακέλου: Ερ. 23.06.010.03.406 και ημερομηνία 20 Ιανουαρίου 2014, σχετικά με την ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.406 του έντιμου Βουλευτή της εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου, κ. Κυριάκου Χατζηγιάννη, με την οποία ζητά όπως η Βουλή των Αντιπροσώπων πληροφορηθεί για τα πιο κάτω:

- i. Ποια ήταν η διαδικασία τερματισμού της λειτουργίας της Συνεργατικής Ένωσης Διακίνησης Σιτηρών (ΣΕΔΙΣ);
  - ii. Τι έχουν απογίνει τα περιουσιακά στοιχεία της ΣΕΔΙΣ, μεταξύ άλλων και τέσσερα οικόπεδα;
2. Σχετικά με τα πιο πάνω ερωτήματα και κατόπιν διερεύνησης του όλου θέματος με τον Έφορο Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών, πληροφορείσθε τα ακόλουθα:
    - (α) Η ΣΕΔΙΣ Λτδ για σειρά ετών παρουσίαζε ζημιές λόγω έντονου ανταγωνισμού και αδυναμίας να αντιμετωπίσει τη νέα κατάσταση πραγμάτων αφού η εγχώρια παραγωγή ήταν πλέον πολύ περιορισμένη και η εταιρεία δεν είχε ρευστότητα για πραγματοποίηση εισαγωγών με ανταγωνιστικές τιμές.
Κάτω από τις συγκεκριμένες συνθήκες λαμβάνοντας υπόψη τη ζημιογόνο πορεία της εταιρείας και αφού έγιναν προσπάθειες εξεύρεσης λύσης στο πρόβλημα χωρίς αποτέλεσμα, η Επιτροπεία οδηγήθηκε στην απόφαση αναστολής των εργασιών της τον Ιανουάριο του 2010.
    - (β) Παράλληλα καταβλήθηκε προσπάθεια είσπραξης των χρεωστών και αποπληρωμής των υποχρεώσεων της εταιρείας. Μέσα στα πλαίσια αυτά συμφωνήθηκε κατόπιν σχετικής έγκρισης του Εφόρου Υπηρεσίας

Συνεργατικών Εταιρειών ημερομηνίας 20.9.2012, όπως η ΣΕΔΙΣ Λτδ μεταβιβάσει στη Σ.Κ. Τράπεζα Λτδ τα ακίνητα της (4 οικόπεδα) έναντι του ποσού των €1.170.000. Με το ποσό αυτό κάλυψε όλες τις υποχρεώσεις της προς τη Σ.Κ. Τράπεζα Λτδ και προς τρίτους.»

Απάντηση ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014 του Υπουργού Οικονομικών κ. Χάρη Γεωργιάδη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.419, ημερομηνίας 16 Ιανουαρίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Πεردίκη

«Σχέδιο Παροχής Οικονομικής Βοήθειας σε Άτομα με Αναπηρία για Απόκτηση Αυτοκινήτου

Αναφέρομαι στην επιστολή σας με αρ. Ερ. 23.06.010.03.419 και ημερ. 21/1/2014 σχετικά με το πιο πάνω θέμα με την οποία ζητήσατε όπως απαντηθεί η πιο πάνω Ερώτηση του έντιμου Βουλευτή της εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας, κ. Γιώργου Πεردίκη και σας πληροφορώ τα πιο κάτω:

- (α) Στα πλαίσια των αρχικώς συμφωνηθέντων πριν το τέλος του 2012 μεταξύ της τότε Κυβέρνησης και της Τρόικα για το Μνημόνιο Συναντίληψης αναφορικά με τις κοινωνικές παροχές, συμφωνήθηκε και η μείωση του προϋπολογισμού του Σχεδίου Παροχής Οικονομικής Βοήθειας σε Άτομα με αναπηρία για Απόκτηση Αυτοκινήτου από €2.7 εκ. σε €700.000.
- (β) Το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες (ΤΚΕΑΑ), το οποίο είναι το καθ' ύλην αρμόδιο Τμήμα για την διαχείριση του Σχεδίου Παροχής Οικονομικής Βοήθειας σε Άτομα με Αναπηρία για Απόκτηση Αυτοκινήτου, έκρινε αναγκαία την τροποποίηση του Σχεδίου, τόσο λόγω της μείωσης των πιστώσεων στα πλαίσια των συμφωνηθέντων μέτρων του Μνημονίου Συναντίληψης, αλλά επιπρόσθετα και για λόγους απλοποίησης και επίσπευσης της λειτουργίας του.
- (γ) Ενόψει των πιο πάνω και ειδικά λόγω της τροποποίησης του Σχεδίου κρίθηκε αναγκαίο να παγοποιηθεί η έγκριση νέων αιτήσεων μέχρι να ολοκληρωθεί η τροποποίηση του υφιστάμενου Σχεδίου, ενώ για τις εγκρίσεις εκείνες για τις οποίες είχαν ήδη παραχωρηθεί από το ΤΚΕΑΑ, οι δικαιούχοι προχώρησαν στην υλοποίηση του δικαιώματός.
- (δ) Σημειώνεται ότι, δεν υπήρξε οποιαδήποτε δέσμευση του κονδυλίου ύψους €700.000 από το Υπουργείο Οικονομικών το οποίο από την παγοποίηση των νέων αιτήσεων μέχρι και σήμερα χρησιμοποιείται για την καταβολή της επιχορήγησης στους δικαιούχους.

2. Σε σχέση με το σκέλος της Ερώτησης του αξιότιμου Βουλευτή κατά πόσο υπάρχει πρόθεση του Υπουργείου Οικονομικών να προβεί σε δυναμικό αίτημα προς την Τρόικα για αλλαγή της σχετικής πρόνοιας του Μνημονίου Συναντίληψης ώστε να επανέλθει στην αρχική της μορφή, αναφέρεται ότι, οι υφιστάμενες δημοσιονομικές συνθήκες δεν επιτρέπουν την επαναφορά της αρχικής πρόνοιας.

2.1. Επισημαίνεται ότι, παρόλη τη μείωση των πιστώσεων το ΤΚΕΑΑ θεώρησε σημαντικό στο τροποποιημένο Σχέδιο, το οποίο έχει εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο στη συνεδρία του ημερ. 12/3/2014, να διατηρηθεί ο ορισμός του δικαιούχου και πιο συγκεκριμένα για τον καθορισμό των ποσών ανά δικαιούχο, λήφθηκε υπόψη ο μέσος αριθμός των ατόμων που **υλοποιούν** το εν λόγω δικαίωμα κάθε χρόνο, καθιστώντας το πιο κοινωνικά δίκαιο.»

Απάντηση ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014 του Υπουργού Εσωτερικών κ. Σωκράτη Χάσιου στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.420, ημερομηνίας 16 Ιανουαρίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Πεردίκη

«Αναφέρομαι στην Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.420 που υποβλήθηκε από το Βουλευτή Λευκωσίας κ. Γιώργο Πεردίκη και αποστάληκε στο Υπουργείο Εσωτερικών με επιστολή σας ημερ. 20.1.2014 και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

- (α) Τα όποια διαθέσιμα στοιχεία για τους Τ/Κ που "διαμένουν" στις κατεχόμενες περιοχές έχουν δοθεί κατά τη διάρκεια των συζητήσεων, ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών, του νομοσχεδίου που αναφερόταν στην αυτόματη εγγραφή, στον ειδικό εκλογικό κατάλογο των Ευρωεκλογών, των πολιτών της Δημοκρατίας που έχουν τη συνήθη διαμονή τους στις μη ελεγχόμενες από τη Δημοκρατία περιοχές.
- (β) Προσπάθειά μας είναι, μέσω προγραμμάτων όπως π.χ. το Biz-Εμείς, να δώσουμε τα απαιτούμενα μηνύματα για τη συμμετοχή των Τ/Κ.
- (γ) Σε συνεργασία με το Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Κύπρο, καταβάλλονται προσπάθειες να σταλούν μηνύματα συμμετοχής των Τ/Κ που αυτόματα έχουν περιληφθεί στον ειδικό εκλογικό κατάλογο.
- (δ) Η ιστοσελίδα των Ευρωεκλογών, η οποία είναι η ακόλουθη **euroelections2014.gov.cy**, έχει τη σχετική πληροφόρηση και στην τουρκική γλώσσα.

- (ε) Καταβάλλεται προσπάθεια δημοσίευσης της γνωστοποίησης υποβολής υποψηφιοτήτων και σε Τ/Κ εφημερίδες, υπό τη μορφή πληρωμένης διαφήμισης.»

Απάντηση ημερομηνίας 24 Απριλίου 2014 του Υπουργού Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος κ. Νίκου Κουγιάλη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.427, ημερομηνίας 20 Ιανουαρίου 2014, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σκεύης Κούτρα Κουκουμά

«Αναφέρομαι στην επιστολή της Γενικής Διευθύντριας της Βουλής των Αντιπροσώπων με ημ. 21 Ιανουαρίου 2014, σε σχέση με την πιο πάνω ερώτηση της βουλευτού κας Σκεύης Κούτρα Κουκουμά, και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

Αμέσως μετά τα έντονα καιρικά φαινόμενα που σημειώθηκαν στην Επαρχία Αμμοχώστου τον Δεκέμβριο του 2013, λειτουργοί τόσο του Τμήματος Γεωργίας όσο και του Οργανισμού Γεωργικής Ασφάλισης (ΟΓΑ), επισκεφτήκαν τις πληγείσες περιοχές για αρχική εκτίμηση της κατάστασης.

Ακολούθως, ο ΟΓΑ προχώρησε στην παραλαβή των εντύπων ζημιάς από τους πληγέντες γεωργοκτηνοτρόφους και στην άμεση αξιολόγησή τους. Στόχος είναι η όσο το δυνατόν πιο γρήγορη καταβολή των αποζημιώσεων στους δικαιούχους, σύμφωνα πάντα με τις προβλεπόμενες διαδικασίες, τόσο για τις ζημιές που εμπίπτουν στο γεωργοασφαλιστικό σύστημα του ΟΓΑ, όσο και για τις ζημιές που εμπίπτουν στο Εθνικό Πλαίσιο χορήγησης κρατικών ενισχύσεων για την αντιστάθμιση ζημιών στον τομέα της γεωργίας.

Με την ευκαιρία αυτή, σας διαβιβάζω τους χαιρετισμούς μου.»

Απάντηση ημερομηνίας 24 Απριλίου 2014 του Υπουργού Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος κ. Νίκου Κουγιάλη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.440, ημερομηνίας 23 Ιανουαρίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Πάφου κ. Αντρέα Φακοντή

«Αναφέρομαι στην επιστολή της Γενικής Διευθύντριας της Βουλής των Αντιπροσώπων με ημ. 29 Ιανουαρίου 2014, σε σχέση με την πιο πάνω ερώτηση του βουλευτή κ. Αντρέα Φακοντή, και σας πληροφορώ ότι ο έλεγχος και η φροντίδα των αιγοπροβάτων κατά τη βόσκησή τους έξω από περικλειστο χώρο ρυθμίζεται από τον περί Προβάτων και Αιγών (Άδεια Ποιμένων και Έλεγχος) Νόμο (Κεφ. 91). Με βάση την υπό αναφορά νομοθεσία, ο Έπαρχος έχει την αρμοδιότητα χορήγησης κατάλληλης άδειας, αλλά και ορθής εφαρμογής του Νόμου από τους κτηνοτρόφους.

Με την ευκαιρία αυτή, σας διαβιβάζω τους χαιρετισμούς μου.»

Απάντηση ημερομηνίας 10 Απριλίου 2014 του Υπουργού Εσωτερικών κ. Σωκράτη Χάσικου στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.449, ημερομηνίας 23 Ιανουαρίου 2014, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σκεύης Κούτρα Κουκουμά

«Αναφέρομαι στην Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.449, που υποβλήθηκε από τη Βουλευτή Αμμοχώστου κα Σκεύη Κούτρα Κουκουμά και αποστάληκε στο Υπουργείο Εσωτερικών με επιστολή σας με ημερ. 28.01.2014 και επιθυμώ να σας πληροφορήσω για τα ακόλουθα:

1. Η Διαμόρφωση του αλιευτικού καταφυγίου και του ποταμού Λιοπετρίου προωθείται ως Πολεοδομικό έργο και το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, σύμφωνα με σχετικές Αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, περί το τέλος του 2010 είχε προκηρύξει Αρχιτεκτονικό Διαγωνισμό σε δύο φάσεις για την ετοιμασία της μελέτης για τη διαμόρφωση του αλιευτικού καταφυγίου και του ποταμού. Ο εν λόγω διαγωνισμός έχει διεξαχθεί και ολοκληρωθεί με επιτυχία αρχές του 2012 και στο παρόν στάδιο εκκρεμεί, σύμφωνα με τους όρους ανάθεσης μελέτης/επίβλεψης των εγγράφων του Διαγωνισμού η ετοιμασία μιας πλήρους μελέτης ανάπτυξης της περιοχής από την Ομάδα Συμβούλων Μελετητών η οποία έχει κερδίσει το πρώτο βραβείο στον Αρχιτεκτονικό Διαγωνισμό (Ιερείδης & Μιχαήλ Αρχιτέκτονες και Συνεργάτες) και με τους οποίους θα πρέπει να συμβληθεί το Τμήμα.
2. Το 2012 δεν εξασφαλίσθηκε η έγκριση του Υπουργείου Οικονομικών για υπογραφή της Σύμβασης Υπηρεσιών Συμβούλων Μελετητών για την ετοιμασία της εν λόγω μελέτης, αφού ζητήθηκε βεβαίωση της Διαχειριστικής Αρχής (Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Έργων) ότι το έργο έχει εγκριθεί για ένταξη στη νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020.
3. Το Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Έργων ενημέρωσε αρχές του 2013 ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 δεν έχει ακόμα καταρτιστεί, εντούτοις η Ευρωπαϊκή Ένωση προβλέπεται να συγχρηματοδοτήσει αλιευτικές υποδομές σε ποσοστό 75%, έχοντας ως κριτήριο έγκρισης του έργου, την "ωριμότητά" του στο στάδιο υποβολής των σχετικών προτάσεων.
4. Επιπρόσθετα, σε συνάντηση του Υπουργού Εσωτερικών με το Κοινοτικό Συμβούλιο Λιοπετρίου στα πλαίσια της Περιφερειακής Σύσκεψης στο Φρέναρος στις 7.6.2013, δόθηκαν οδηγίες όπως εξευρεθεί τρόπος διενέργειας της δαπάνης για την ετοιμασία της μελέτης του έργου, ώστε να καταβληθεί προσπάθεια για προώθηση της κατασκευής του έργου μέσω των συγχρηματοδοτούμενων Ευρωπαϊκών κονδυλίων του άξονα αλιείας για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, η οποία θα ξεκινήσει στο άμεσο μέλλον.

5. Ενόψει των ανωτέρω, το Σεπτέμβριο του 2013 το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως αποτάθηκε εκ νέου στο Υπουργείο Οικονομικών για εξασφάλιση έγκρισης για υπογραφή της Σύμβασης και έναρξη της ετοιμασίας της μελέτης του έργου από τους ιδιώτες μελετητές, η οποία ακόμα δεν έχει εξασφαλισθεί.»

Απάντηση ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014 του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων κ. Μάριου Δημητριάδη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.456, ημερομηνίας 28 Ιανουαρίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Αναφέρομαι στην Ερώτηση που υπέβαλε ο Βουλευτής Λευκωσίας κ. Γιώργος Περδίκης με αρ. 23.06.010.03.456, η οποία διαβιβάστηκε στο Υπουργείο Εσωτερικών με την επιστολή σας ημερ. 29.1.2014 και σας πληροφορώ για τα ακόλουθα όσον αφορά την παράνομη αφαίρεση αλεξικέραυνων στους Οικισμούς Στέγασης Εκτοπισθέντων Τσιακκιλερού και Αγίων Αναργύρων στη Λάρνακα:

- (α) Η παράνομη αφαίρεση της αντικεραυνικής προστασίας από τις πολυκατοικίες των Οικισμών Στέγασης Εκτοπισθέντων, το οποίο αποτελείται από χάλκινες ταινίες, είναι τον τελευταίο καιρό πολύ συχνό φαινόμενο. Το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, στις πλείστες των περιπτώσεων έχει προβεί σε επιδιόρθωση και αποκατάσταση του συστήματος της αντικεραυνικής προστασίας με κόστος που κυμαίνεται στα €1.500-€2.000 για κάθε περίπτωση. Σημειώνεται ότι μόλις πληροφορηθεί το αρμόδιο Τμήμα την κάθε κακόβουλη ζημιά, προβαίνει άμεσα σε καταγγελία στις κατά τόπους Αστυνομικές Διευθύνσεις για διερεύνηση της κάθε υπόθεσης.
- (β) Το Υπουργείο Εσωτερικών, λαμβάνοντας υπόψη την σοβαρότητα του προβλήματος, έδωσε οδηγίες στο Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως να συνεχίσει να προβαίνει σε επιδιόρθωση και αποκατάσταση του συστήματος αντικεραυνικής προστασίας στους Οικισμούς Στέγασης Εκτοπισθέντων. Ως εκ τούτου, το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως έχει συμπεριλάβει στα νέα συμβόλαια Γενικής Συντήρησης, των οποίων οι εργασίες αρχίζουν σύντομα, την επιδιόρθωση και αποκατάσταση της αντικεραυνικής προστασίας.»

Απάντηση ημερομηνίας 24 Απριλίου 2014 του Υπουργού Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος κ. Νίκου Κουγιάλη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.468, ημερομηνίας 30 Ιανουαρίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Πάφου κ. Αντρέα Φακοντή

«Αναφέρομαι στην επιστολή της Γενικής Διευθύντριας της Βουλής των Αντιπροσώπων με ημ. 4 Φεβρουαρίου 2014, σε σχέση με την πιο πάνω ερώτηση του βουλευτή κ. Αντρέα Φακοντή, που αφορά τον Κανονισμό (ΕΕ) 229/2013, ο οποίος αναφέρεται στον καθορισμό ειδικών μέτρων για τη γεωργία στα μικρά νησιά του Αιγαίου και καταργεί τον Κανονισμό 1405/06, και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

1. Ο Κανονισμός 229/2013 εφαρμόζεται μόνο στα μικρά νησιά του Αιγαίου, για αντιμετώπιση των προβλημάτων που σχετίζονται με τη μικρή τους έκταση. Τα μέτρα που προβλέπονται στα πλαίσια του εν λόγω Κανονισμού εφαρμόζονται σε όλα τα νησιά του Αιγαίου, εκτός από την Κρήτη και την Εύβοια.
2. Η Κύπρος δεν καλύπτεται ούτε από τον πιο πάνω αναφερόμενο Κανονισμό, αλλά ούτε και από τον Κανονισμό για τις εξόχως απόκεντρες περιοχές της Ένωσης (POSEI), αφού οι σχετικές πρόνοιες δεν εφαρμόζονται στο σύνολο οποιουδήποτε Κράτους Μέλους, αλλά σε κάποιες περιοχές που είναι ήδη καθορισμένες με βάση συγκεκριμένα κριτήρια απόστασης και δυσχερειών, σε σχέση με το Κράτος Μέλος στο οποίο ανήκουν και όχι σε σχέση με την υπόλοιπη ΕΕ.
3. Σημειώνεται ότι, κατά τη συζήτηση διαφόρων θεμάτων με την ΕΕ, η Κύπρος επικαλείται τον νησιώτικο χαρακτήρα της και τη μεγάλη της απόσταση από τη μητροπολιτική Ευρώπη, διεκδικώντας καλύτερους όρους.

Με την ευκαιρία αυτή, σας διαβιβάζω τους χαιρετισμούς μου.»

Απάντηση ημερομηνίας 24 Απριλίου 2014 του Υπουργού Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος κ. Νίκου Κουγιάλη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.469, ημερομηνίας 30 Ιανουαρίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Πάφου κ. Αντρέα Φακοντή

«Αναφέρομαι στην επιστολή της Γενικής Διευθύντριας της Βουλής των Αντιπροσώπων με ημ. 4 Φεβρουαρίου 2014, σε σχέση με την πιο πάνω ερώτηση του βουλευτή κ. Αντρέα Φακοντή, και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

1. Η δύσκολη οικονομική κατάσταση που διέρχεται ο τόπος μας επηρέασε έντονα και τον τομέα της γεωργοκτηνοτροφίας και ειδικότερα τους επαγγελματίες γεωργούς, οι οποίοι αντιμετωπίζουν τόσο τη δυσκολία του δανεισμού και της χρηματοδότησης, όσο και του υψηλού κόστους παραγωγής.

Λαμβάνοντας επίσης υπόψη ότι οι εγκεκριμένες πιστώσεις, όπως περιλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών για το έτος 2014, δεν επαρκούσαν για κάλυψη ολόκληρου του ποσού των εκταρικών επιδοτήσεων σε μια δόση, λήφθηκε η απόφαση όπως δοθεί προτεραιότητα στους επαγγελματίες γεωργούς.

2. Η πληρωμή μέρους της εκταρικής επιδότησης προς όλους τους δικαιούχους, θα συνεπαγόταν μεγάλο διοικητικό κόστος για τον Οργανισμό Αγροτικών Πληρωμών. Ως εκ τούτου, αποφασίστηκε η καταβολή ολοκλήρου του ποσού της εκταρικής επιδότησης προς τους δικαιούχους σε δύο δόσεις.

Με την ευκαιρία αυτή, σας διαβιβάζω τους χαιρετισμούς μου.»

Απάντηση ημερομηνίας 29 Απριλίου 2014 του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού κ. Κώστα Καδή στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.472, ημερομηνίας 30 Ιανουαρίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λεμεσού κ. Γιάννου Λαμάρη

«Αναφέρομαι στην επιστολή σας με αρ. 23.06.010.03.472 και ημερ. 7/2/2014 για την πιο πάνω Ερώτηση και σας καταθέτω ονομαστικό κατάλογο των νομικών συμβούλων των Σχολικών Εφορειών, του ΚΟΑ, ΘΟΚ, Πανεπιστημίου Κύπρου, Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου, Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου και Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου.»

Σημείωση: Τα επισυνημμένα έγγραφα έχουν καταχωρισθεί στο Αρχείο της Βουλής. Αντίγραφο τους δόθηκε στο βουλευτή που υπέβαλε την ερώτηση.

Απάντηση ημερομηνίας 11 Απριλίου 2014 του Υπουργού Εσωτερικών κ. Σωκράτη Χάσικου στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.475, ημερομηνίας 31^{ης} Ιανουαρίου 2014, της βουλευτού εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Σκευής Κούτρα Κουκουμά

«Αναφέρομαι στην Ερώτηση που υπέβαλε η Βουλευτής Αμμοχώστου κα Σκευή Κούτρα Κουκουμά με αρ. 23.06.010.03.475, η οποία διαβιβάστηκε στο Υπουργείο Εσωτερικών με την επιστολή σας ημερ. 4.2.2014 και σας πληροφορώ για τα ακόλουθα, όσον αφορά την καθυστέρηση στις εργασίες εγκατάστασης ανελκυστήρων σε είκοσι μία (21) πολυκατοικίες στον Οικισμό Στέγασης Εκτοπισθέντων Αγίων Αναργύρων II στη Λάρνακα:

- (α) Το έργο που αφορούσε την κατασκευή φρεατίων από σκυρόδεμα και μεταλλική κατασκευή για εγκατάσταση ανελκυστήρων σε 21 υφιστάμενες πολυκατοικίες στον Οικισμό Στέγασης Εκτοπισθέντων Αγίων Αναργύρων II στη Λάρνακα, έχει τερματιστεί στις 13/6/2013, εξ υπαιτιότητας του εργολάβου.
- (β) Το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως ετοιμάζει νέο Συμβόλαιο για τη συνέχιση/συμπλήρωση των υπό ανέγερση φρεατίων από σκυρόδεμα ανελκυστήρων και μεταλλικών κατασκευών στις πιο πάνω υφιστάμενες πολυκατοικίες και υπολογίζεται ότι περί τα μέσα Απριλίου 2014 θα προκηρύξει το διαγωνισμό για ανάθεση των εργασιών σε νέο εργολάβο. Οι εργασίες αναμένεται να αρχίσουν περί το τέλος Μαΐου 2014.
- (γ) Σημειώνεται ότι για την ετοιμασία του νέου Συμβολαίου για συμπλήρωση των υπολειπόμενων εργασιών χρειάστηκε να γίνουν νέα σχέδια και έγγραφα προσφορών καθώς και επίσης ολοκλήρωση του τελικού λογαριασμού για το συμβόλαιο που έχει τερματιστεί.»

Απάντηση ημερομηνίας 14 Απριλίου 2014 της Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Ζέτας Αιμιλιανίδου στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.480, ημερομηνίας 4 Φεβρουαρίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λεμεσού κ. Ανδρέα Μιχαηλίδη

«Επιθυμώ να αναφερθώ στην επιστολή της Γενικής Διευθύντριας της Βουλής των Αντιπροσώπων με αρ. φακ. 23.06.010.03.480 ημερ. 5/3/2014 αναφορικά με την Κοινοβουλευτική Ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής Λεμεσού κ. Ανδρέας Μιχαηλίδης και να σας πληροφορήσω ότι η γη και τα κτίρια που χρησιμοποιούνται για τη στέγαση των κύριων εργασιών της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού είναι ιδιόκτητα. Οι μόνοι χώροι που ενοικιάζει η Αρχή παρουσιάζονται στον πιο κάτω Πίνακα:

Χρήση	Επαρχία	Εμβαδό	Μηνιαίο ενοίκιο
Αποθηκευτικός Χώρος	Λευκωσία	200 τ.μ.	€600
Χώρος Στάθμευσης	Λευκωσία	1000 τ.μ. (2 οικόπεδα)	€560

2. Η παρούσα αφορά αποκλειστικά την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού εφόσον, σύμφωνα με σχετική ενημέρωση από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, οι ζητούμενες πληροφορίες που αφορούν σε κρατικές υπηρεσίες (περιλαμβανομένων και των Τμημάτων/Υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων), θα αποσταλούν συνολικά και ολοκληρωμένα από το Υπουργείο Οικονομικών.»

Απάντηση ημερομηνίας 14 Απριλίου 2014 του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού κ. Γιώργου Λακκοτρύπη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.480, ημερομηνίας 4 Φεβρουαρίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λεμεσού κ. Ανδρέα Μιχαηλίδη

«Αναφέρομαι στην επιστολή σας, με αριθμό αναφοράς Ερ. 23.06.010.03.480 ημερομηνίας 5/3/2014, σχετικά με την πιο πάνω Ερώτηση και σας πληροφορώ για το μέρος της Ερώτησης που αφορά την ενοικίαση κτηρίων των Ημικρατικών Οργανισμών που υπάγονται στο Υπουργείο αυτό, τα ακόλουθα:

1. Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου (ΡΑΕΚ) στεγάζεται με ενοικίαση χώρου εμβαδού 771 τ.μ. στο κτήριο Iacovides Tower στη Λευκωσία. Σύμφωνα με τη ΡΑΕΚ το μηνιαίο ενοίκιο ανέρχεται σε €8.541. Από την 1^η Απριλίου 2013 το ενοίκιο ανέρχεται σε €6.400 μετά από διαβουλεύσεις με τον ιδιοκτήτη, επιτεύχθηκε δηλ. μείωση ύψους 25% περίπου. Από την 1^η Απριλίου 2014, συμφωνήθηκε προφορικά να υπάρξει περαιτέρω μείωση, περίπου ακόμα 7,5%. Το συμβόλαιο δεν έχει υπογραφεί ακόμη.
2. Ο Κυπριακός Οργανισμός Διαχείρισης Αποθεμάτων Πετρελαιοειδών (ΚΟΔΑΠ) διαθέτει ιδιόκτητα γραφεία και ως εκ τούτου δεν καταβάλλει οποιοδήποτε ενοίκιο από τον Ιανουάριο του 2013.
3. Ο Κυπριακός Οργανισμός Σήμανσης Αντικειμένων από Πολύτιμα Μέταλλα διαθέτει κτήρια μόνο στη Λάρνακα για εξυπηρέτηση του κλάδου Αργυροχρυσοχοΐας παγκυπρίως, χωρίς την ανάγκη περισσότερων κτηρίων σε άλλο σημείο της Κύπρου.
4. Η Αρχή Κρατικών Εκθέσεων δεν ενοικιάζει κτήρια για στέγαση των υπηρεσιών της.
5. Ο Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου (Δ. Σ. ΜΚ) για τα Κεντρικά Γραφεία στη Λευκωσία καταβάλλει ετήσιο ενοίκιο ύψους €105.600 για εμβαδόν 1.100 τ.μ. Αυτό αντιστοιχεί με €96/τ.μ. το έτος ή €8/τ.μ. το μήνα.
6. Όσον αφορά τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού (ΚΟΤ) επισυνάπτονται Καταστάσεις ως ακολούθως:
  - A) Κατάσταση για τα Γραφεία του ΚΟΤ στην Κύπρο (**Παράρτημα 1**).
  - B) Κατάσταση για τα Γραφεία του ΚΟΤ στο Εξωτερικό (**Παράρτημα 2**).
  - Γ) Κατάσταση για τα Γραφεία του Οργανισμού στο εξωτερικό, των οποίων η λειτουργία έχει τερματιστεί κατά το 2013 (**Παράρτημα 3**).

Σύμφωνα με τον ΚΟΤ κατά τα τελευταία τρία χρόνια, στην προσπάθειά του να μειώσει τα ενοίκια για τα γραφεία του στην Κύπρο και στο εξωτερικό, έχει προβεί σε πολλές διαβουλεύσεις με τους ιδιοκτήτες των υποστατικών, έτσι ώστε να μην καταβληθούν οι αυξήσεις που προνοούσαν τα ενοικιαστήρια συμβόλαια και ο Οργανισμός έχει εξασφαλίσει περαιτέρω μείωση σε ενοίκια μέχρι και 20%.

Περαιτέρω ο ΚΟΤ έχει προβεί σε μείωση της έκτασης/εμβαδών των γραφειακών χώρων που ενοικιάζει, με μεταστεγάσεις σε γραφεία με χαμηλότερο ύψος ενοικίου καθώς και με συστεγάσεις με τις κατά τόπους Πρεσβείες της Κυπριακής Δημοκρατίας, με Προξενία και Εμπορικά Κέντρα στο εξωτερικό, όπου είναι εφικτό. Οι εξοικονομήσεις που έχουν επιτευχθεί ανέρχονται για την Κύπρο σε €129.195 (**Παράρτημα 1**) και για το εξωτερικό σε €258.791 (**Παράρτημα 2**).

7. Αναφορικά με την Αρχή Ηλεκτρισμού επισυνάπτεται ως (**Παράρτημα 4**) αναλυτικός κατάλογος των υποστατικών που ενοικιάζει η Αρχή.»

Σημείωση: Τα επισυνημμένα έγγραφα έχουν καταχωρισθεί στο Αρχείο της Βουλής. Αντίγραφο τους δόθηκε στο βουλευτή που υπέβαλε την ερώτηση.

Απάντηση ημερομηνίας 28 Απριλίου 2014 του Υπουργού Εσωτερικών κ. Σωκράτη Χάσιου στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.494, ημερομηνίας 11 Φεβρουαρίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Αναφέρομαι στην Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.494 και ημερομηνία 11.02.2014, που υποβλήθηκε από το Βουλευτή Λευκωσίας κ. Γ. Περδίκη, με την οποία ζητεί να πληροφορηθεί κατά πόσο, στα πλαίσια χορήγησης πολεοδομικής έγκρισης, για την επέκταση του Γενικού Νοσοκομείου Λάρνακας, έχει εκπονηθεί Μελέτη Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (Μ.Ε.Ε.Π) και σημειώνω ότι, σύμφωνα με το Παράρτημα 1 του περί Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμο [Ν. 140(Ι)/2005], δεν απαιτείται η ετοιμασία και υποβολή Μ.Ε.Ε.Π, για το εν λόγω έργο. Παρόλα αυτά, και δεδομένου ότι πρόκειται για σημαντικό έργο, εντός του αστικού ιστού, η Πολεοδομική Αρχή (Αν. Διευθύντρια Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως) εισηγήθηκε στο Τμήμα Δημοσίων Έργων (αρμόδιο Κυβερνητικό Τμήμα) όπως ζητηθούν οι απόψεις του Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος αναφορικά με τυχόν όρους που θα πρέπει να τηρούνται, τόσο κατά το στάδιο κατασκευής όσο και κατά το στάδιο λειτουργίας του υπό αναφορά έργου.»

Απάντηση ημερομηνίας 30 Απριλίου 2014 του Υπουργού Συγκοινωνιών και Έργων κ. Μάριου Δημητριάδη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.495, ημερομηνίας 12 Φεβρουαρίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Κυριάκου Χατζηγιάννη

«Ανάληψη ευθύνης για τη δημιουργία και περιποίηση χώρων αστικού πρασίνου από μία μόνο Υπηρεσία

Αναφέρομαι στην επιστολή της Γενικής Διευθύντριας της Βουλής των Αντιπροσώπων με αριθμό Ερ. 23.06.010.03.495 και ημερομηνία 13/2/2014 σχετικά με το πιο πάνω θέμα και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

1. Σύμφωνα με την υφιστάμενη διαδικασία, το Τμήμα Δημοσίων Έργων χρηματοδοτεί τη φύτευση των πρανών και διαχωριστικών νησίδων των αυτοκινητοδρόμων που γίνεται από το Τμήμα Δασών. Στη

συνέχεια, η συντήρηση του πρασίνου γίνεται από το Τμήμα Δασών με πιστώσεις που περιλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό του.

2. Όσον αφορά τα πολεοδομικά έργα (αστικές λεωφόρους, πλατείες κλπ.), η φύτευση γίνεται συνήθως από τους Δήμους και η δαπάνη κατανέμεται μεταξύ Κράτους και Τοπικής Αρχής στην αναλογία του πολεοδομικού έργου. Η συντήρηση αναλαμβάνεται εξολοκλήρου από την Τοπική Αρχή.
3. Με την κατασκευή τα τελευταία χρόνια κυκλικών κόμβων σε συμβολές αυτοκινητοδρόμων με αστικό δίκτυο π.χ. κόμβοι Παρακαμπτηρίου Λεμεσού, κυκλικοί κόμβοι ΓΣΠ, Νοσοκομείου Λευκωσίας, Νότιου Παρακαμπτηρίου Λευκωσίας κλπ., έχουν δημιουργηθεί αμφισβητήσεις από κάποιους επηρεαζόμενους Δήμους για την ευθύνη της κάθε Αρχής τόσο για τη φύτευση όσο και για τη συντήρηση του πρασίνου ειδικά στις περιπτώσεις αυτές. Ο λόγος είναι προφανώς το ψηλό κόστος κατασκευής και συντήρησης του πρασίνου.
4. Το Τμήμα Δημοσίων Έργων σε συνεργασία με το Τμήμα Δασών και κάποιους επηρεαζόμενους Δήμους, έχει προχωρήσει με δικά του κονδύλια στην τοποτέχνηση των κόμβων του Παρακαμπτηρίου Λεμεσού και του ΓΣΠ. Το Τμήμα Δασών όμως, έχει ξεκαθαρίσει ότι δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη συντήρησης του πρασίνου στους κόμβους αυτούς.

Για τους κόμβους του Παρακαμπτηρίου Λεμεσού έχει γίνει ειδική διευθέτηση και με απόφαση του Υπουργείου Οικονομικών η συντήρηση γίνεται από τους Δήμους και χρηματοδοτείται στην αναλογία 80% από το Κράτος και 20% από τους Δήμους. Το Τμήμα Δημοσίων Έργων δεν έχει την τεχνογνωσία και το αρμόδιο προσωπικό (γεωπόνους, δασονόμους κλπ.) για επίβλεψη και έλεγχο τέτοιων εργασιών και για το σκοπό αυτό έχει ζητήσει τη συνδρομή των Τμημάτων Δασών και Γεωργίας.

5. Στην πορεία διαφάνηκε ότι η διαδικασία αυτή είναι χρονοβόρα και δημιουργούνται προβλήματα με την επίβλεψη/έγκριση των εργασιών που γίνονται από τους Δήμους. Το πρόβλημα αναμένεται να κλιμακωθεί με τη λήξη της περιόδου συντήρησης όλων των κόμβων του Παρακαμπτηρίου Λεμεσού καθώς και του ΓΣΠ και με την τοποτέχνηση του Κάθετου Δρόμου Λεμεσού που θα πρέπει να γίνει στο εγγύς μέλλον.
6. Η άποψη του Τμήματος Δημοσίων Έργων είναι ότι το θέμα θα πρέπει να επιλυθεί με τη θεσμοθέτηση ξεκάθαρων διαδικασιών και την κατανομή των αρμοδιοτήτων σε Τμήματα/Υπηρεσίες που διαθέτουν τεχνογνωσία και προσωπικό για τέτοια έργα. Πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη και το ψηλό κόστος που έχει η δημιουργία και η συντήρηση χώρων πρασίνου με ανάλογη αύξηση των Προϋπολογισμών των Υπηρεσιών που θα αναλάβουν.»

Απάντηση ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014 του Υπουργού Εσωτερικών κ. Σωκράτη Χάσιου στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.504, ημερομηνίας 17 Φεβρουαρίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Αρίστου Δαμιανού

«Αναφέρομαι στην Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.504 και ημερομηνία 17.02.2014, που υποβλήθηκε από το Βουλευτή Λευκωσίας κ. Α. Δαμιανού, με την οποία ζητεί να πληροφορηθεί αναφορικά με το νομικό καθεστώς που διέπει τα υποστατικά που λειτουργούν ως αγοραστήρια χρυσού ή και ενεχυροδανειστήρια και σας ενημερώνω ότι οι εν λόγω αναπτύξεις, με βάση τις πρόνοιες της Πολεοδομικής Νομοθεσίας, θεωρούνται καταστήματα και κατά συνέπεια, για τη λειτουργία τους, απαιτείται η εκ των προτέρων εξασφάλιση Πολεοδομικής Άδειας, Άδειας Οικοδομής και Πιστοποιητικό Εγκρίσεως. Οι αναπτύξεις, για τις οποίες έχουν εξασφαλισθεί οι απαιτούμενες ανωτέρω αναφερόμενες άδειες, είναι καταχωρημένες στα αντίστοιχα, σχετικά Μητρώα των Πολεοδομικών και Οικοδομικών Αρχών, τα οποία είναι προσβάσιμα στο κοινό.»

Απάντηση ημερομηνίας 14 Απριλίου 2014 του Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως κ. Ιωνά Νικολάου στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.510, ημερομηνίας 20 Φεβρουαρίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Πάφου κ. Αντρέα Φακοντή

«Αναφέρομαι στην επιστολή σας με αρ. φακ. Ερ. 23.06.010.03.510 και ημερ. 20.2.2014, σχετικά με την υπό αναφορά ερώτηση του Βουλευτή κ. Αντρέα Φακοντή και σας πληροφορώ ότι, οι σοβαρές οδικές συγκρούσεις που έχουν σημειωθεί σε αυτοκινητοδρόμους ταχείας κυκλοφορίας τα τελευταία πέντε χρόνια ανέρχονται σε 124 (ποσοστό 5.33% του συνόλου των σοβαρών οδικών συγκρούσεων που είναι 2327). Η παρατηρούμενη μείωση των σοβαρών οδικών συγκρούσεων οφείλεται κυρίως στην αλλαγή του μοντέλου αστυνόμευσης της τροχαίας, εφαρμόζοντας το road policing. Παράλληλα αναφέρεται ότι για τα 17 από τα πιο πάνω δυστυχήματα, η αιτία πρόκλησης τους ήταν η υπερβολική ταχύτητα.

2. Για καλύτερη ενημέρωσή σας, επισυνάπτονται αναλυτικοί πίνακες με στατιστικά στοιχεία για τις σοβαρές οδικές συγκρούσεις για την πενταετία 2009-2013.
3. Είμαστε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε πρόσθετη ενημέρωση κρίνεται αναγκαία.»

Σημείωση: Τα επισυνημμένα έγγραφα έχουν καταχωρισθεί στο Αρχείο της Βουλής. Αντίγραφο τους δόθηκε στο βουλευτή που υπέβαλε την ερώτησή.

Απάντηση ημερομηνίας 2 Μαΐου 2014 του Υπουργού Εξωτερικών κ. Ιωάννη Κασουλίδη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.512, ημερομηνίας 21^{ης} Φεβρουαρίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Κερύνειας κ. Μάριου Μαυρίδη

«Θέμα: Χορήγηση εκπαιδευτικού επιδόματος το οποίο λαμβάνουν κυρίως διπλωμάτες

Αναφέρομαι στην επιστολή σας με αρ. φακ. 23.06.010.03.512 και ημερ. 24/02/2014, που υπέβαλε ο βουλευτής της εκλογικής περιφέρειας Κερύνειας κ. Μάριος Μαυρίδης, σχετικά με το πιο πάνω θέμα και παραθέτω πιο κάτω την απάντηση του Υπουργείου Εξωτερικών.

1. Το εκπαιδευτικό επίδομα είναι ένα από τα επιδόματα που καθορίζονται από τους περί Εξωτερικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας (Ειδικοί Όροι Υπηρεσίας) Κανονισμούς του 2006 έως 2013. Πιο συγκεκριμένα ο Κανονισμός 20 των υπό αναφορά Κανονισμών ορίζει ότι: «υπάλληλος που υπηρετεί στην Κύπρο ή στο εξωτερικό δικαιούται εκπαιδευτικό επίδομα για τα τέκνα του, σύμφωνα με σχέδιο που καταρτίζεται από τον Υπουργό Εξωτερικών και τον Υπουργό Οικονομικών».
2. Στόχος του επιδόματος αυτού δεν είναι η οικονομική ενίσχυση των υπαλλήλων που μετατίθενται στο εξωτερικό, αλλά η παραχώρηση ενός αντισταθμίσιμου στην απώλεια του δικαιώματος που έχει κάθε κύπριος πολίτης σε δωρεάν παιδεία. Επί του προκειμένου θα πρέπει να σημειωθεί κατ' αρχήν, ότι είναι παραδεκτό ότι τα παιδιά των διπλωματών εξ ανάγκης φοιτούν σε ιδιωτικά σχολεία, δεδομένης της φύσης της εργασίας των γονέων τους που τα υποχρεώνει να ακολουθούν, κατά το πλείστον, αγγλόφωνη, ή γαλλόφωνη εκπαίδευση, χάνοντας έτσι ουσιαστικά το δικαίωμα στη δωρεάν παιδεία. Ανάλογα δικαιώματα παραχωρούνται και στους υπαλλήλους άλλων υπηρεσιών που υπηρετούν στο εξωτερικό.
3. Σύμφωνα με τις διατάξεις του υφιστάμενου Σχεδίου Εκπαιδευτικού Επιδόματος, το Κράτος καλείται να καταβάλλει εκπαιδευτικό επίδομα στα μέλη της Εξωτερικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, των μόνιμων υπαλλήλων της Δημόσιας Υπηρεσίας, της Δημόσιας Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, της Αστυνομίας ή του Στρατού, οι οποίοι έχουν μετατεθεί ή τοποθετούνται ή αποσπώνται σε Διπλωματική Αποστολή της Δημοκρατίας στο εξωτερικό, καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησης των τέκνων τους τόσο στην κατώτερη (από την προδημοτική), όσο και στη μέση εκπαίδευση, είτε υπηρετούν στο εξωτερικό, είτε στην Κύπρο.
4. Τα μέλη της Εξωτερικής Υπηρεσίας, δικαιούνται εκπαιδευτικό επίδομα για τα τέκνα τους που φοιτούν σε ιδιωτικές σχολές στην Κύπρο ή στο εξωτερικό για όλη τη διάρκεια της καριέρας τους στο Υπουργείο Εξωτερικών. Όπως αναφέρεται και πιο πάνω είναι παραδεκτό ότι για τα παιδιά των διπλωματών, δεδομένου ότι οι γονείς τους είναι μεταθέσιμοι στο εξωτερικό δεν υπάρχει άλλη επιλογή, από το να φοιτούν σε αγγλόφωνα ή γαλλόφωνα σχολεία από πολύ μικρή ηλικία, αφού δεν είναι νοητό να αλλάζουν κάθε λίγο εκπαιδευτικό σύστημα και γλώσσα.
5. Όσον αφορά τους υπαλλήλους που δεν είναι μέλη της Εξωτερικής Υπηρεσίας και λαμβάνουν επίδομα κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στο εξωτερικό, όταν επιστρέψουν στην Κύπρο, συνεχίζουν να λαμβάνουν εκπαιδευτικό επίδομα, για διάστημα μόνο ενός έτους.
6. Το Σχέδιο Εκπαιδευτικού Επιδόματος καθορίζει τις προϋποθέσεις και τους όρους παραχώρησής του και ρυθμίζει το ύψος του εκπαιδευτικού επιδόματος, το οποίο καθορίζεται σε ποσοστά επί των δικαιωμάτων μορφώσεως των τέκνων του υπαλλήλου, ως ακολούθως: 85% επί του πραγματικού ετήσιου ποσού διδάκτρων για το πρώτο τέκνο, 90% για το δεύτερο και 95% για το τρίτο τέκνο. Επισημαίνεται, ότι το εκπαιδευτικό επίδομα, με βάση την πρόνοια στον περί Προϋπολογισμού του 2014 Νόμο, που αφορά τη μείωση των επιδομάτων μειώνεται περαιτέρω κατά 15%. Οι πρόνοιες του υφιστάμενου Σχεδίου προβλέπουν την ουσιαστική συνεισφορά των υπαλλήλων έναντι των δικαιωμάτων εκπαίδευσης των παιδιών τους, ενώ το δικαίωμα του κάθε Κύπριου πολίτη στην εκπαίδευση στην Κύπρο είναι εντελώς δωρεάν. Ως εκ τούτου το Σχέδιο στόχο έχει να συνεισφέρει στη μείωση του οικονομικού βάρους που επιμίζονται οι υπό μετάθεση λειτουργοί.
7. Το Υπουργείο Εξωτερικών, ανταποκρινόμενο στις προκλήσεις που επιβάλλουν οι δυσμενείς οικονομικές συνθήκες της χώρας μας, για επίτευξη του ευρύτερου στόχου για γρήγορη έξοδο από την οικονομική κρίση, καταβάλλει σημαντική προσπάθεια για μείωση των δαπανών του Προϋπολογισμού του. Η προσπάθεια αυτή δεν ήταν δυνατό να μη συμπεριλάβει και το εκπαιδευτικό επίδομα, με την υιοθέτηση κριτηρίων για την εξέταση των αιτημάτων, και καθορισμό μέγιστου ύψους διδάκτρων. Έτσι σε περίπτωση που το αίτημα αφορά δίδακτρα που υπερβαίνουν το καθορισμένο ύψος, ο υπολογισμός των ποσοστών για την παραχώρηση του επιδόματος θα γίνεται στη βάση του ορίου αυτού, και η κάλυψη της δαπάνης για το τυχόν υπόλοιπο θα αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του λειτουργού.»

Απάντηση ημερομηνίας 2 Μαΐου 2014 του Υπουργού Οικονομικών κ. Χάρη Γεωργιάδη στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.513, ημερομηνίας 21^{ης} Φεβρουαρίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Κερύνειας κ. Μάριου Μαυρίδη

«Αναφέρομαι στην επιστολή σας με στοιχεία αναφοράς Ερ. 23.06.010.03.513 και ημερ. 21.02.2013, με την οποία διαβιβάζετε ερώτηση που υπέβαλε ο αξιότιμος Βουλευτής κ. Μάριος Μαυρίδης, και σας πληροφορώ ότι τόσο οι άδειες ασθένειας όσο και οι άδειες ανάπαυσης των δημοσίων υπαλλήλων, τηρούνται σε υπηρεσιακούς ατομικούς φακέλους στα οικεία Υπουργεία/Τμήματα/Υπηρεσίες, τα οποία έχουν και την ευθύνη ορθής ενημέρωσής τους. Ωστόσο, δεν υπάρχει ενιαίο σύστημα τήρησης στοιχείων σε βάσεις δεδομένων, γι' αυτό και η συγκέντρωση πληροφοριών για ανάλυση και εξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με το κατά πόσο οι σχετικές πρόνοιες τυγχάνουν εκμετάλλευσης καθίσταται δύσκολη. Για τούτο, άλλωστε, όπως σας πληροφορήσαμε με την επιστολή μας με τον ίδιο αριθμό φακέλου και ημερ. 16.1.2014, η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου ανέλαβε το 2012 τη διεξαγωγή μελέτης για τις άδειες ασθένειας των κρατικών υπαλλήλων (δημόσια υπηρεσία, εκπαιδευτική υπηρεσία, αστυνομία), στο πλαίσιο της οποίας ζήτησε τη συγκέντρωση αναλυτικών/εξειδικευμένων στοιχείων από τις διάφορες Υπηρεσίες, αλλά ακόμη δεν έχει συνταχθεί τελική έκθεση, εξ όσων γνωρίζουμε, λόγω μη ανταπόκρισης κάποιων Υπηρεσιών.

2. Παρά την απουσία συστήματος που να επιτρέπει την συγκέντρωση και ανάλυση στοιχείων σε σχέση με τις άδειες ασθένειας των δημοσίων υπαλλήλων, το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού (ΤΔΔΠ), μέσω των επαφών του με τις αρμόδιες Υπηρεσίες, αλλά και των Εκθέσεων της Γενικής Ελέγκτριας, αντλεί πληροφόρηση για την εφαρμογή των σχετικών Κανονισμών και πράγματι έχει διαπιστωθεί ότι οι Κανονισμοί τυγχάνουν εκμετάλλευσης από κάποιους υπαλλήλους, με εντονότερο πρόβλημα σε ορισμένες Υπηρεσίες. Βάσει των διαπιστώσεων αυτών, το ΤΔΔΠ, προβαίνει σε καθοδήγηση για τη σωστή εφαρμογή των σχετικών διατάξεων των περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Χορήγηση Αδειών) Κανονισμών από τις Υπηρεσίες/Τμήματα της Δημόσιας Υπηρεσίας και κατά καιρούς έχει κυκλοφορήσει Εγκυκλίους προς το σκοπό αυτό. Επισυνάπτονται ενδεικτικά ως Παραρτήματα Ι και ΙΙ, αντίστοιχα:

- (i) Εγκύκλιος του ΤΔΔΠ με αρ. 1399 και ημερ. 8.12.2009 σε σχέση με τον ορθό τρόπο υπολογισμού των αδειών ασθένειας, σε περίπτωση που παρεμβάλλονται Σαββατοκύριακα ή/και δημόσιες αργίες, ώστε αυτά να προσμετρούν έναντι της δικαιούμενης άδειας ασθένειας του υπάλληλου, έστω και αν (καταχρηστικά σε αρκετές ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ) προσκομίζονται διαδοχικά ιατρικά πιστοποιητικά που καλύπτουν μόνο τις εργάσιμες ημέρες απουσίας, καθώς και
- (ii) πρόσφατη Εγκύκλιος Επιστολή με ημερ. 21.3.2014 για την αναγκαιότητα έγκαιρης υποβολής των περιπτώσεων παράτασης άδειας ασθένειας στις Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας για εξέταση τους από Ιατροσυμβούλιο, όπως προνοούν οι σχετικοί Κανονισμοί, με αφορμή σχετική διαπίστωση της Γενικής Ελέγκτριας της Δημοκρατίας για την καθυστέρηση που παρατηρείται.

3. Επιπρόσθετα πληροφορείστε ότι το ΤΔΔΠ μελετά το ενδεχόμενο αγοράς νέου ηλεκτρικού συστήματος ελέγχου του χρόνου προσέλευσης και αποχώρησης των υπαλλήλων από την εργασία τους, νοουμένου βέβαια ότι θα το επιτρέψουν τα δημοσιονομικά δεδομένα, βάσει του οποίου θα είναι δυνατή η άντληση στοιχείων και ο αποτελεσματικότερος έλεγχος των αδειών ασθένειας των υπάλληλων. Στο μεταξύ, σε ότι αφορά ειδικά το Υπουργείο Οικονομικών, με πρωτοβουλία του ίδιου του Υπουργού, για σκοπούς ελέγχου το ΤΔΔΠ συνέλεξε ανώνυμα στοιχεία για τις άδειες ασθένειας για το 2013 του προσωπικού του Υπουργείου Οικονομικών, συμπεριλαμβανόμενων των Τμημάτων του, τα οποία με οδηγίες του Υπουργού, έχουν αναρτηθεί και στην ιστοσελίδα ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ, ΓΙΑ λόγους διαφάνειας και ως «καλή πρακτική» που αναμένεται να την ακολουθήσουν και τα υπόλοιπα Υπουργεία. Για σκοπούς άμεσης ενημέρωσής σας επισυνάπτονται δύο Πίνακες με τα στοιχεία αυτά ως Παράρτημα ΙΙΙ.

4. Σ' ό,τι αφορά στο ζήτημα του ελέγχου της αυθεντικότητας των πιστοποιητικών που προσκομίζονται ΓΙΑ τη χορήγηση άδειας ασθένειας, ο Κανονισμός 15(6) των περί Δημόσιας Υπηρεσίας (Χορήγηση Αδειών) Κανονισμών παρέχει τη δυνατότητα στον Προϊστάμενο κάθε Υπηρεσίας, σε περίπτωση που έχει αμφιβολία ως προς την αντικειμενικότητα του πιστοποιητικού ασθένειας που εκδίδεται, όπως παραπέμψει το θέμα στο Υπουργείο Υγείας, το οποίο και μεριμνά για τη σύσταση ειδικής Επιτροπής για διερεύνηση του θέματος. Ωστόσο, είναι γενικά παραδεκτό ότι είναι δύσκολο για τους Προϊσταμένους να προβούν, δεοντολογικά, σε αμφισβήτηση πιστοποιητικών που εκδίδονται από επαγγελματίες ιατρούς, παρά μόνο αν υπάρχει βάσιμη υπόνοια για κατάχρηση των σχετικών διατάξεων των Κανονισμών. Προς την κατεύθυνση του περιορισμού τέτοιων φαινομένων κατάχρησης, θα ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη η συμβολή του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου.

5. Είμαστε στη διάθεσή σας για οποιοσδήποτε τυχόν πρόσθετες πληροφορίες.»

Σημείωση: Τα επισυνημμένα έγγραφα έχουν καταχωρισθεί στο Αρχείο της Βουλής. Αντίγραφο τους δόθηκε στο βουλευτή που υπέβαλε την ερώτηση.

Απάντηση ημερομηνίας 10 Απριλίου 2014 της Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Ζέτας Αιμιλιανίδου στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.516, ημερομηνίας 24 Φεβρουαρίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Πεردίκη

«Αναφέρομαι στην επιστολή της Γενικής Διευθύντριας της Βουλής των Αντιπροσώπων ημερομηνίας 04/03/14 σχετικά με την πιο πάνω ερώτηση, η οποία έχει υποβληθεί από το Βουλευτή Λευκωσίας, κ. Γιώργο

Περδίκη και επιθυμώ να σας ενημερώσω ότι το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων παρέχει τακτικά μηνιαία Επίδομα Φροντίδας σε Άτομα με Παραπληγία ή Τετραπληγία, ανεξαρτήτως εισοδημάτων, με βάση τα ακόλουθα Σχέδια:

- (α) Το Επίδομα Φροντίδας για Άτομα με Παραπληγία, ανεξαρτήτως εισοδημάτων και ηλικίας, σύμφωνα με το οποίο άτομο με «παραπληγία» ορίζεται το άτομο που παρουσιάζει μηδενική ή σχεδόν μηδενική κίνηση και στα δύο άνω ή κάτω άκρα, λόγω εκ γενετής πάθησης, ασθένειας ή ατυχήματος, που καθιστά αναγκαιότητα τη συνεχή και μόνιμη χρήση τροχοκαθίσματος για τη διακίνησή του. Το Επίδομα Φροντίδας σε Άτομα με Παραπληγία ανέρχεται στα €350 μηνιαίως.
  - (β) Το Επίδομα Φροντίδας για Άτομα με Τετραπληγία, ανεξαρτήτως εισοδημάτων και ηλικίας, σύμφωνα με το οποίο άτομο με «τετραπληγία» ορίζεται το άτομο, το οποίο παρουσιάζει μηδενικές κινήσεις ή σχεδόν μηδενικές κινήσεις και στα τέσσερα άκρα εξαιτίας εκ γενετής πάθησης, ασθένειας ή ατυχήματος. Το Επίδομα Φροντίδας σε Άτομα με Τετραπληγία ανέρχεται στα €854,30 μηνιαίως.
2. Σημειώνεται ότι, άτομα ηλικίας 12-65 ετών που έχουν ανάγκη συνεχούς και μόνιμης χρήσης αναπηρικού τροχοκαθίσματος για τη διακίνησή τους, ή που μπορούν να διακινούνται με βοήθεια σε πολύ μικρή απόσταση σε ομαλό έδαφος, δικαιούνται να λαμβάνουν και το Επίδομα Βαριάς Κινητικής Αναπηρίας το οποίο ανέρχεται στα €337,66 μηνιαίως.
  3. Διευκρινίζεται ότι τα πιο πάνω Επίδομα καταβάλλονται για να καλύψουν ανάγκες φροντίδας και το πρόσθετο κόστος που προκαλεί η αναπηρία γενικότερα, και παρέχονται ανεξαρτήτως εισοδημάτων.
  4. Οποιοσδήποτε περαιτέρω παροχές που αφορούν στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη ατόμων με παραπληγία ή τετραπληγία, εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Υγείας.»

Απάντηση ημερομηνίας 25 Απριλίου 2014 του Υπουργού Υγείας κ. Φίλιππου Πατσαλή στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.517, ημερομηνίας 24 Φεβρουαρίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Λευκωσίας κ. Γιώργου Περδίκη

«Αναφέρομαι στην επιστολή σας με αρ. φακ. 23.06.010.03.517 και ημερ. 4.3.2014 σχετικά με το πιο πάνω θέμα και σας πληροφορώ τα ακόλουθα:

Στις 25 Οκτωβρίου 2013, υπογράφηκε η σύμβαση μεταξύ των Φαρμακευτικών Υπηρεσιών ως Αναθέτουσας Αρχής και του επιτυχόντα οικονομικού φορέα P. T. HADJIGEORGIOU & CO LTD ως Ανάδοχου Σύμβασης, για την προμήθεια διαγνωστικών ταινιών γλυκόζης.

Συγκεκριμένα οι Φαρμακευτικές Υπηρεσίες μετά από διαδικασία ανοικτού διαγωνισμού εξασφάλισαν την προμήθεια αντιδραστηρίων σε ταινίες από τον πρώτο φθηνότερο προσφέροντα P. T. HADJIGEORGIOU & CO LTD που πρόσφερε προϊόν της εταιρείας OK BIOTECH CO LTD TAIWAN εντός προδιαγραφών και όρων των εγγράφων του διαγωνισμού.

Στον εν λόγω διαγωνισμό που προκηρύχθηκε για την αγορά διαγνωστικών ταινιών γλυκόζης είχαν συμπεριληφθεί, μεταξύ άλλων, οι πιο κάτω ειδικοί όροι 3 και 4:

«3. Ο Ανάδοχος έχει υποχρέωση, να προμηθεύσει τις Φαρμακευτικές Υπηρεσίες με 2 000 συμβατά συστήματα μετρητών γλυκόζης χωρίς χρέωση, σε 6 τμηματικές παραδόσεις, κατόπιν γραπτών οδηγιών (με τηλεομοιότυπο) των Φαρμακευτικών Αποθηκών. Οι ποσότητες και τμηματικές παραδόσεις δύναται να αυξομειωθούν μέχρι 30% αντίστοιχα.

4. Ο Ανάδοχος έχει υποχρέωση να προμηθεύσει τους δικαιούχους ασθενείς με συμβατά συστήματα μετρητών γλυκόζης (ενδεικτικά για 3 χρόνια 30 000 τεμάχια περίπου) σε τιμή που να ΜΗΝ υπερβαίνει τα 25,00 EUR/τεμάχιο, εξαιρουμένου του Φ.Π.Α.».

Όπως αναφέρεται στον ειδικό όρο 3, ο Ανάδοχος Σύμβασης είχε υποχρέωση, να προμηθεύσει τις Φαρμακευτικές Υπηρεσίες με 2 000 συμβατά συστήματα μετρητών γλυκόζης χωρίς χρέωση. Συγκεκριμένα τα 2 000 συμβατά συστήματα μετρητών γλυκόζης αναμένεται να καλύψουν τις ενδονοσοκομειακές και μόνο ανάγκες για περίοδο ισχύος της σύμβασης, δηλαδή τρία έτη.

Όστόσο οι Φαρμακευτικές Υπηρεσίες, μέσα στα πλαίσια δωρεάν παραχώρησης 50 μετρητών γλυκόζης αίματος στον Παγκύπριο Διαβητικό Σύνδεσμο και κατόπιν έγκρισης από τον Υπουργό Οικονομικών, βάσει του Κανονισμού Αποθηκών 91 «Δωρεές σε μη Κυβερνητικά Ιδρύματα», θα παραχωρούν δωρεάν, σε κάθε παιδί ηλικίας έως 18 ετών που έχει διαγνωστεί για πρώτη φορά με Σακχαρώδη Διαβήτη Τύπου Ι, ένα μετρητή γλυκόζης αίματος, μετά το πέρας της ενδονοσοκομειακής διαδικασίας ρύθμισής του, στο αντίστοιχο Νοσοκομείο.

Όπως αναφέρεται στον ειδικό όρο 4 ο Ανάδοχος Σύμβασης έχει υποχρέωση να προμηθεύσει τους δικαιούχους ασθενείς με συμβατά συστήματα μετρητών γλυκόζης σε τιμή που να ΜΗΝ υπερβαίνει τα 25,00 EUR/τεμάχιο, εξαιρουμένου του Φ.Π.Α.» Σε καμία περίπτωση δεν υπάρχει η δυνατότητα διαφοροποίησης του υπογραμμένου συμβολαίου γιατί αυτό αποτελεί αθέτηση συμβατικών όρων.

Εξάλλου, θίγει ουσιωδώς τον ανταγωνισμό και την ίση μεταχείριση των οικονομικών φορέων που συμμετείχαν στην εν λόγω προσφορά αφού, όλοι οι προσφέροντες πρέπει να έχουν τις ίδιες ευκαιρίες κατά τη διατύπωση των όρων που περιλαμβάνονται στις προσφορές όπως διατυπώνεται στις Γενικές Αρχές Δικαίου των Δημοσίων Συμβάσεων, Ευρωπαϊκές Οδηγίες (άρθρο 2, 2004/18/ΕΚ).

Η εξασφάλιση των αντίστοιχων μετρητών γλυκόζης για τις ανάγκες των διαβητικών δεν αφορά τις Φαρμακευτικές Υπηρεσίες αλλά τον Παγκύπριο Διαβητικό Σύνδεσμο και τον εκάστοτε ανάδοχο σύμβασης. Ωστόσο δεν κατέστη δυνατή η μέχρι τώρα συμφωνία μεταξύ των δύο εμπλεκομένων.

Επισημαίνεται ότι οι Φαρμακευτικές Υπηρεσίες δεν έχουν καμία εμπλοκή στη διαπραγμάτευση για την τιμή των συσκευών μέτρησης γλυκόζης αίματος.»

Απάντηση ημερομηνίας 23 Απριλίου 2014 του Υπουργού Εσωτερικών κ. Σωκράτη Χάσικου στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.557, ημερομηνίας 18 Μαρτίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Κερύνειας κ. Μάριου Μαυρίδη

«Θέμα: Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης 2014-2020

Αναφέρομαι στην Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.557 η οποία έχει υποβληθεί από τον Βουλευτή, κ. Μάριο Μαυρίδη και αποστάληκε στο Υπουργείο Εσωτερικών με την επιστολή σας ημερ. 26 Μαρτίου 2014 και, επιθυμώ να αναφέρω τα εξής:

Το Εθνικό Πρόγραμμα το οποίο θα καλύπτει την προγραμματική περίοδο 2014-2020, γίνεται με άξονα τις βασικές προτεραιότητες που απαιτούνται από τον Κανονισμό του Ταμείου αλλά και με βάση τις προτεραιότητες που είχαν συμφωνηθεί μεταξύ Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Κύπρου στο Διάλογο Πολιτικής που διεξήχθη στη Λευκωσία στις 4 Οκτωβρίου 2013. Το ποσοστό συγχρηματοδότησης είναι 75% με πιθανότητα να αυξηθεί στο 90%.

Σημειώνεται ότι για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 και τα Ταμεία Αλληλεγγύης το ποσοστό συγχρηματοδότησης ήταν 75% από την Ευρωπαϊκή Ένωση και 25% από την Κυπριακή Δημοκρατία. Για τα ετήσια προγράμματα όμως 2012 και 2013 ισχύει το ποσοστό 95% από την Ευρωπαϊκή Ένωση και 5% από την Κυπριακή Δημοκρατία, μετά από τροποποίηση που έγινε στη βασική νομοθεσία των Ταμείων Αλληλεγγύης για όσες χώρες έχουν υπογράψει μνημόνιο με την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στη βάση των πιο πάνω η Κυπριακή Δημοκρατία αναμένεται να αξιοποιήσει το ποσό των €32.308.677 στις δράσεις που φαίνονται στο Παράρτημα Ι που ακολουθεί.

Σχετικά με τα ποσά που δαπανήθηκαν κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013 σχετικοί πίνακες ανά κατηγορία υποβάλλονται στο Παράρτημα ΙΙ.»

Σημείωση: Τα επισυνημμένα έγγραφα έχουν καταχωρισθεί στο Αρχείο της Βουλής. Αντίγραφο τους δόθηκε στο βουλευτή που υπέβαλε την ερώτηση.

Απάντηση ημερομηνίας 29 Απριλίου 2014 του Υπουργού Εσωτερικών κ. Σωκράτη Χάσικου στην ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.573, ημερομηνίας 28 Μαρτίου 2014, του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Αμμοχώστου κ. Κυριάκου Χατζηγιάννη

«Αναφέρομαι στην Ερώτηση με αρ. 23.06.010.03.573 που υποβλήθηκε από το Βουλευτή Αμμοχώστου κ. Κυριάκο Χατζηγιάννη και αποστάληκε στο Υπουργείο Εσωτερικών με επιστολή σας ημερομηνίας 2 Απριλίου 2014 και επιθυμώ να σας πληροφορήσω ότι, με βάση το άρθρο 30 του περί Σκύλων Νόμου 184(Ι)/2002, «ο Υπουργός μπορεί με γνωστοποίησή του που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας να απαγορεύει την παρουσία σκύλων ή καθορισμένη φυλή σκύλων σε καθορισμένο τόπο, χώρους και μέσα μεταφοράς ή να επιτρέπει υπό όρους την κυκλοφορία σκύλων σε καθορισμένο τόπο, χώρους και μέσα μεταφοράς.»

2. Με βάση το πιο πάνω άρθρο, ο Δήμαρχος Στροβόλου, μετά από απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, ζήτησε από τον Υπουργό Εσωτερικών όπως με βάση τις εξουσίες που του παρέχονται από το άρθρο 30 του περί Σκύλων Νόμου 184(Ι)/2002, προβεί στην απαγόρευση κυκλοφορίας σκύλων σε 90 πάρκα/παιδοτόπους και πεζόδρομους στο Δήμο Στροβόλου.

3. Οι λόγοι που ώθησαν το Δημοτικό Συμβούλιο στην πιο πάνω απόφαση αφορούν:

- (α) τη διαφύλαξη της δημόσιας υγείας των μικρών παιδιών που παίζουν στα πάρκα,
- (β) την πρόκληση οχληρίας από περιττώματα των σκύλων, τα οποία οι δημότες δεν μαζεύουν,
- (γ) την ασφάλεια των επισκεπτών των πάρκων/παιδοτόπων και πεζοδρόμων.

4. Οι ιδιοκτήτες των σκύλων έχουν τη δυνατότητα να παίρνουν περίπατο τους σκύλους τους σε μεγάλο αριθμό χώρων πρασίνου και πάρκων που δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο. Η απαγόρευση ισχύει μέχρι τις 22 Μαΐου 2014.»

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κεφάλαιο Τέταρτο: Θέματα εγγραφέντα για συζήτηση. Όπως γνωρίζετε, στη σημερινή συνεδρία θα ασχοληθούμε με την έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος». Η σχετική έκθεση αποτελείται από το Εισαγωγικό Σημείωμα, το Μέρος Α΄, που είναι η προκαταρκτική έκθεση της επιτροπής με τα παραρτήματά της, και το Μέρος Β΄, που είναι η συμπληρωματική έκθεση της επιτροπής με τα παραρτήματά της.

(Η σχετική έκθεση)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως για το θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος»

Εισαγωγικό Σημείωμα

Η εξαιρετικά κρίσιμη κατάσταση στην οποία βρίσκεται η κυπριακή οικονομία έχει χαρακτηριστεί ως η δεύτερη μεγαλύτερη καταστροφή που υπέστη η Κύπρος στη σύγχρονη ιστορία της μετά τα τραγικά γεγονότα του 1974. Τα όσα διαδραματίστηκαν κατά τα τελευταία χρόνια στα κυπριακά οικονομικά δρώμενα και συνεχίζονται έως σήμερα και κυρίως η κορύφωσή τους την άνοιξη του 2013 δεν ήταν δυνατό να μην απασχολήσουν τη Βουλή των Αντιπροσώπων, καθώς είχαν ως αποτέλεσμα τον ανεξίτηλο στιγματισμό τη σύγχρονης κυπριακής ιστορίας σε όλες της τις εκφάνσεις.

Στα πλαίσια της άσκησης του κοινοβουλευτικού ελέγχου, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως αποφάσισε να εγγράψει στις 10 Ιουλίου 2012 για αυτεπάγγελτη εξέταση από την ίδια το πιο πάνω θέμα, το οποίο μελέτησε σε πολυάριθμες συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ της 10ης Ιουλίου 2012 και της 30ης Απριλίου 2014.

Το ιστορικό της εγγραφής και της συζήτησης του θέματος, οι αρχικές προθέσεις της επιτροπής, ο τελικός σκοπός της εξέτασής του και τα ζητήματα που την απασχόλησαν αναλύονται εκτενώς σε κατοπινό στάδιο της έκθεσης. Ωστόσο, στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι, λόγω του ασυνήθιστα παρατεταμένου χρόνου διάρκειας της εξέτασης του θέματος που συνήθως απαιτείται για σκοπούς άσκησης κοινοβουλευτικού ελέγχου, της πολυπλοκότητάς του, του μεγάλου εύρους των ζητημάτων που κρίθηκε αναγκαίο να εξεταστούν, αλλά και για διευκόλυνση τόσο των εργασιών της όσο και για να δοθεί ο απαραίτητος χρόνος στις εμπλεκόμενες πλευρές, η επιτροπή έκρινε σκόπιμο όπως, προτού διακόψει τις εργασίες της για τη λήξη της Β΄ Συνόδου της Βουλής, συντάξει προκαταρκτική έκθεση για όσα ζητήματα είχε καταρχήν εξετάσει μέχρι το χρονικό σημείο εκείνο, την οποία και εξέδωσε την 31η Ιουλίου 2013.

Στην προκαταρκτική έκθεση της επιτροπής περιλαμβάνονται τα κυριότερα από τα ζητήματα που απασχόλησαν ή και είχαν τεθεί ενώπιον της τελευταίας κατά το πρώτο στάδιο των εργασιών της, το οποίο διήρκεσε από τις 10 Ιουλίου 2012 μέχρι την προσωρινή διακοπή των εργασιών της τον Ιούλιο του 2013, ενώ στη συμπληρωματική έκθεση της επιτροπής περιλαμβάνονται αντίστοιχα τα όσα κατατέθηκαν, απασχόλησαν ή και εξετάστηκαν από αυτήν κατά το δεύτερο και τελικό στάδιο των εργασιών της, που έλαβε χώρα από τις 10 Σεπτεμβρίου 2013 μέχρι τις 30 Απριλίου 2014. Συναφώς, η προκαταρκτική έκθεση η οποία αποτελεί το Μέρος Α΄ της έκθεσης της επιτροπής για το υπό μελέτη θέμα θεωρείται και διαβάζεται ως αναπόσπαστο κείμενο με τα όσα καταγράφονται στη συμπληρωματική έκθεση της επιτροπής για το ίδιο θέμα η οποία αποτελεί το Μέρος Β΄ της παρούσας έκθεσης.

Με την ευκαιρία αυτή, η επιτροπή επιθυμεί να απευθύνει τις ευχαριστίες της προς όλους όσους εργάστηκαν για τη διεκπεραίωση των επίπονου έργου της, επιστέγασμα των οποίων αποτελεί η παρούσα έκθεση. Αξίζει να αναφερθεί ότι με την επιτροπή συνεργάστηκαν στενά και με απόλυτο επαγγελματισμό οι υπηρεσίες της Βουλής. Περαιτέρω, η επιτροπή εκφράζει την ευαρέσκειά της για τη συνδρομή διάφορων ομάδων και προσώπων στο εξαιρετικά δύσκολο έργο της, όπως είναι οι κοινοβουλευτικοί συνεργάτες, πρόσωπα που εργάστηκαν αφιλοκερδώς με τα μέλη της, αλλά και απλοί πολίτες που συνεισέφεραν στο έργο της, παραδίδοντας σε αυτά υλικό για σκοπούς διαφώτισής τους. Ιδιαίτερη ικανοποίηση εκφράζεται επίσης εκ μέρους των μελών της επιτροπής προς δημόσιες υπηρεσίες και τους επικεφαλής αυτών που συνέδραμαν εποικοδομητικά στο έργο της επιτροπής, όπως είναι η Ελεγκτική Υπηρεσία, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου και άλλες.

ΜΕΡΟΣ Α΄

Προκαταρκτική Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως για το θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος»

Παρόντες:

Δημήτρης Συλλούρης, πρόεδρος

Φειδίας Σαρίκας

Αντρέας Κυπριανού

Μη μέλη της επιτροπής:

Μαρία Κυριακού

Γιώργος Περδίκης

Άριστος Δαμιανού¹
Πανίκκος Σταυριανός
Ειρήνη Χαραλαμπίδου
Νεόφυτος Κωνσταντίνου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ
  - 1.1 Ιστορικό εγγραφής του θέματος και η πορεία εξέλιξης της εξέτασής του
  - 1.2 Τα πλαίσια του κοινοβουλευτικού ελέγχου και τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν στη διαδικασία
  - 1.3 Πηγές ενημέρωσης της επιτροπής
2. Επί μέρους θέματα των οποίων η κατ' αρχήν εξέταση ολοκληρώθηκε από την επιτροπή
  - 2.1 Τα αξιόγραφα κεφαλαίου
    - 2.1.1 Εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου
    - 2.1.2 Διαδικασία διάθεσης αξιογράφων κεφαλαίου
    - 2.1.3 Ιστορική αναδρομή γεγονότων
    - 2.1.4 Αρχικά ευρήματα Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου έπειτα από ειδικό έλεγχο που διεξήγαγε αναφορικά με τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου
      - 2.1.4.1 Έκθεση ειδικού ελέγχου για την Τράπεζα Κύπρου
      - 2.1.4.2 Έκθεση ειδικού ελέγχου για τη Λαϊκή Τράπεζα
  - 2.2 Οι εκτιμήσεις ακινήτων που διενεργήθηκαν στα πλαίσια του διαγνωστικού ελέγχου "Independent Due Diligence of the Banking System of Cyprus" της Pimco
    - 2.2.1 Τα μακροοικονομικά σενάρια της Συντονιστικής Επιτροπής
    - 2.2.2 Οι συμβαλλόμενες με την Pimco εταιρείες ακινήτων
    - 2.2.3 Η μεθοδολογία της Pimco και τα σχόλια των εμπλεκόμενων φορέων
    - 2.2.4 Άλλα θέματα που εξετάστηκαν σε σχέση με τις αξίες των ακινήτων ως εξασφαλίσεις των δανείων των τραπεζών
  - 2.3 Η πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα
    - 2.3.1 Οι λόγοι που οδήγησαν την πώληση
    - 2.3.2 Το χρονικό της πώλησης των υποκαταστημάτων στην Ελλάδα
    - 2.3.3 Οι συμμετέχοντες στις διαπραγματεύσεις
    - 2.3.4 Οι όροι πώλησης
    - 2.3.5 Η επιλογή της Τράπεζας Πειραιώς
    - 2.3.6 Το αποτέλεσμα της συναλλαγής
    - 2.3.7 Η ανακοίνωση της Τράπεζας Πειραιώς για τα οικονομικά αποτελέσματα του πρώτου τριμήνου 2013
  - 2.4 Η απορρόφηση Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (Emergency Liquidity Assistance-ELA) από τα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα
    - 2.4.1 Η απορρόφηση Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (ELA) από τη Λαϊκή Τράπεζα

---

¹ Σημειώνεται ότι, ο κ. Άριστος Δαμιανού ορίστηκε ως μέλος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως στις 11 Απριλίου 2013 σε αντικατάσταση του μέλους της κ. Κώστα Κώστα.

- 2.4.2 Η απορρόφηση Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (ELA) από την Τράπεζα Κύπρου
- 2.5 Άλλα επιμέρους θέματα των οποίων η εξέταση βρίσκεται σε εξέλιξη
  - 2.5.1 Οι εκροές κεφαλαίων από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Δημοκρατίας
  - 2.5.2 Η κατάθεση του Προέδρου της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, κ. Δημήτριου Τσιρώνη

3. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΘΕΣΜΩΝ, ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

- 3.1 Σε σχέση με τα αξιόγραφα κεφαλαίου
- 3.2 Σε σχέση με τις εκτιμήσεις ακινήτων που διενεργήθηκαν στα πλαίσια του διαγνωστικού ελέγχου “Independent Due Diligence of the Banking System of Cyprus” της Pimco
- 3.3 Σε σχέση με την πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα
- 3.4 Σε σχέση με την απορρόφηση Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (ELA) από τα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα
- 3.5 Σε σχέση με τις εκροές κεφαλαίων από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Δημοκρατίας

4. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

- Παράρτημα I
- Παράρτημα II
- Παράρτημα III
- Παράρτημα IV
- Παράρτημα V

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Ιστορικό εγγραφής του θέματος και η πορεία εξέλιξης της εξέτασής του

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως ενέγραψε το πιο πάνω θέμα για αυτεπάγγελτη εξέταση από την ίδια στις 10 Ιουλίου 2012. Η ανάγκη για εγγραφή και συζήτηση του υπό αναφορά θέματος, με τέτοια ευρεία έννοια, κρίθηκε επιβεβλημένη από την επιτροπή, δεδομένων των γεγονότων που διαδραματίζονταν στην κυπριακή επικαιρότητα το διάστημα εκείνο αλλά και της ανησυχητικής κατάστασης στην οποία είχε περιέλθει η κυπριακή οικονομία. Τέτοια γεγονότα ήταν, μεταξύ άλλων, η γενικότερη οικονομική ύφεση που ταλάνιζε το νησί, της οποίας χρονικό ορόσημο υπήρξε η κατάθεση, στις 25 Ιουνίου 2012, του επίσημου αιτήματος της Κυπριακής Δημοκρατίας στους διεθνείς εταίρους της για χρηματοοικονομική στήριξη, μετά από ένα μακρόχρονο πολιτικό και κοινωνικό προβληματισμό για το κατά πόσο η Κύπρος ήταν σε θέση να ανταπεξέλθει στην κρίση που ταλάνιζε την οικονομία της, καθώς και η νομοθεσία που αιφνιδιαστικά κλήθηκε να ψηφίσει η Βουλή για την ανακεφαλαιοποίηση της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd (στο εξής «Λαϊκή Τράπεζα»), μέσω της εξ ολοκλήρου αναδοχής των δικαιωμάτων προτίμησης της έκδοσης κεφαλαίου της εν λόγω τράπεζας από το κράτος, ύψους 1,8 δισεκατομ. ευρώ, ένα περίπου μήνα πριν από την εγγραφή του θέματος. Επιπροσθέτως των πιο πάνω, αφορμή για την εγγραφή του θέματος από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως στάθηκαν οι καταγγελίες/παράπονα πολιτών για τη διαχείριση των τοπικών φορέων του χρηματοπιστωτικού συστήματος σε σχέση με τα αξιόγραφα, τα τραπεζικά επιτόκια και άλλα χρηματοπιστωτικού περιεχομένου ζητήματα. Λόγω της ραγδαίας εξέλιξης και των διαστάσεων που λάμβαναν τα γεγονότα στον ευρύτερο οικονομικό και χρηματοπιστωτικό χώρο αλλά και της επικείμενης, κατά το χρόνο της εγγραφής του θέματος στην επιτροπή, διακοπής των εργασιών της Βουλής για τις θερινές διακοπές στα μέσα Ιουλίου 2012, η οποία δεν παρείχε χρονικά περιθώρια για σκοπούς καλύτερου προγραμματισμού της συζήτησης, η επιτροπή, μετά από σχετική συνεννόηση μεταξύ των μελών της, αποφάσισε όπως τύχει κατ' αρχήν ενημέρωσης για το θέμα αυτό

αυθημερόν.

Ας σημειωθεί ότι, αρχικά, η επιτροπή αποσκοπούσε στην εξέταση των πιο πάνω επί μέρους ζητημάτων της λειτουργίας των θεσμών που συνθέτουν το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα γι' αυτό και έτσι άρχισε την εξέταση του θέματος επικεντρώνοντας τη συζήτηση στο θέμα των τραπεζικών αξιογράφων. Και ενόσω η εξέταση του εξειδικευμένου αυτού επί μέρους θέματος, το οποίο αναλύεται ειδικότερα σε άλλο μέρος της παρούσας έκθεσης, έβαινε στην ολοκλήρωσή της, το Μάρτιο του 2013 η κυπριακή οικονομία βρέθηκε σε πολύ κρίσιμη οικονομική κατάσταση. Τα γεγονότα που ακολούθησαν υπήρξαν δραματικά για την Κύπρο, η εξέλιξη τους ραγδαία και η τροπή τους ιδιαίτερα απρόοπτη, αναπάντεχη και πρωτόγνωρη για την κυπριακή κοινωνία (βλ. Παράρτημα Ι). Η επιτροπή, αφουγκραζόμενη την απαίτηση της κοινής γνώμης για άμεση και διεξοδική εξέταση των παραμέτρων που οδήγησαν την κυπριακή οικονομία στη δεινή αυτή θέση, διαφοροποίησε τη μορφή και το περιεχόμενο της μέχρι εκείνης της στιγμής εξέτασης του θέματος, υπό την έννοια ότι έθεσε νέες προτεραιότητες και διαμόρφωσε ανάλογα τη διαδικασία. Συνεπώς, η επιτροπή, αντιλαμβανόμενη την πολυπλοκότητα και το εύρος των ζητημάτων που είχε ενώπιόν της να μελετήσει, την ατέρμονη εξέλιξη των γεγονότων που συνδέονταν με αυτά και την αδυναμία εφαρμογής της συνηθούς διαδικασίας άσκησης κοινοβουλευτικού ελέγχου, έκρινε σκόπιμο όπως, για τη διευκόλυνση των εργασιών της, καταρτίσει λεπτομερή, κατά το δυνατό, κατάλογο με τα κυριότερα εξειδικευμένα θέματα προς διερεύνηση, ο οποίος αποτελεί το Παράρτημα ΙΙ της παρούσας έκθεσης. Ο κατάλογος αυτός δεν αποτελεί εξαντλητική παράθεση των όσων η επιτροπή προτίθεται να μελετήσει, αλλά συνοψίζει τα ουσιαστικότερα και βασικότερα θέματα προς εξέταση από αυτή.

Στο σημείο αυτό, κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι εν μέσω και των αντικειμενικών δυσκολιών που αντιμετώπισε η επιτροπή, οι οποίες αναλύονται σε επόμενο μέρος της παρούσας έκθεσης και του γεγονότος ότι η επιτροπή δε στηρίχθηκε στην καθιερωμένη διαδικασία και κοινοβουλευτική πρακτική, αναγκάστηκε, σε αρκετές περιπτώσεις, να ακολουθήσει την πορεία των συζητήσεων, υπό την έννοια ότι προχώρησε στη διερεύνηση διαφόρων επιμέρους θεμάτων, όταν αυτά επισημαίνονταν ή ανέκυπταν μέσα από τη σε βάθος εξέταση ορισμένων ζητημάτων αντί στη βάση προειλημμένων από αυτή αποφάσεων.

Ενεργώντας μέσα στα πιο πάνω πλαίσια και υπό τις συνθήκες που περιγράφονται πιο πάνω, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως πραγματοποίησε για την κοινοβουλευτική διερεύνηση του υπό αναφορά θέματος πολυάριθμες συνεδριάσεις στο χρονικό διάστημα μεταξύ 10 Ιουλίου 2012 και 23 Ιουλίου 2013. Στο σημείο αυτό, επισημαίνεται ότι για μια σειρά από ζητήματα η επιτροπή δεν προχώρησε σε ενδελεχή μελέτη, ένεκα άλλων ερευνών για το ίδιο θέμα που βρίσκονται σε εξέλιξη αλλά επιφυλάσσεται στο μέλλον να συνεχίσει επί των θεμάτων αυτών.

Στις εν λόγω συνεδρίες τηρήθηκαν αποστενογραφημένα πρακτικά των όσων είχαν διαμειφθεί μεταξύ των παρευρισκόμενων σε αυτές, τα οποία είναι κατατεθειμένα στο απόρρητο αρχείο της Βουλής και είναι στη διάθεση κάθε μέλους του σώματος. Η επιτροπή θεωρεί σκόπιμο εκ προοιμίου να παρατηρήσει ότι τα πρακτικά αυτά παρέχουν πιστή εικόνα των όσων διαμείφθηκαν, αλλά και καταδεικνύουν τις πρακτικές δυσκολίες που η ίδια συνάντησε στη διερεύνηση του όλου θέματος.

Στα πλαίσια της διερεύνησης του όλου θέματος κλήθηκε και παρευρέθηκε ενώπιον της επιτροπής ευρύ φάσμα εμπλεκόμενων στη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, μεταξύ των οποίων ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ο τέως Υπουργός Οικονομικών, ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, ο Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, η πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, ο γενικός διευθυντής του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου, πρόεδροι και μέλη εν ενεργεία και απελθόντων διοικητικών συμβουλίων εμπορικών τραπεζών και συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων, ο πρόεδρος του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου, ο πρόεδρος του Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου και άλλοι εκπρόσωποι αρμόδιων φορέων και ιδιωτικών οργανισμών που κλήθηκαν να συνδράμουν στο έργο της επιτροπής. Λεπτομερής κατάλογος των προσώπων που κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής επισυνάπτεται στην παρούσα έκθεση ως Παράρτημα ΙΙΙ.

1.2. Τα πλαίσια του κοινοβουλευτικού ελέγχου και τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν στη διαδικασία

Όπως έχει αναφερθεί, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως άρχισε την εξέταση του υπό αναφορά θέματος τον Ιούλιο του 2012 κατά τη συνήθη κοινοβουλευτική πρακτική για σκοπούς άσκησης κοινοβουλευτικού ελέγχου. Ωστόσο, την πορεία εξέτασης του υπό συζήτηση θέματος επηρέασαν δραματικά, όπως προαναφέρθηκε, τα σημαντικότερα γεγονότα του Μαρτίου του 2013. Τα κρίσιμα αυτά γεγονότα αποτέλεσαν οι αποφάσεις των δύο συνόδων του Eurogroup για την Κύπρο το Μάρτιο του 2013

και ο διορισμός της Ερευνητικής Επιτροπής για την εξέταση της ευθύνης ή και των ευθυνών για την κατάσταση στην οποία περιήλθε το τραπεζικό σύστημα και γενικά η οικονομία της Κυπριακής Δημοκρατίας (στο εξής «Ερευνητική Επιτροπή») από το Υπουργικό Συμβούλιο. Στο διάστημα του Απριλίου του 2013, την επιτροπή αλλά και τη Βουλή γενικότερα, απασχόλησε έντονα ο καθορισμός της ακολουθητέας διαδικασίας που θα ήταν η πλέον ενδεδειγμένη για τη μελέτη του σοβαρού αυτού θέματος με τις τεράστιες διαστάσεις που είχε λάβει, την κοινωνική αναστάτωση που είχε αναπάντεχα προκαλέσει σε ολόκληρο τον κυπριακό λαό, αλλά και τις αντιδράσεις στο εξωτερικό και τις βέβαιες επιπτώσεις που ήταν εκ των προτέρων γνωστό ότι θα είχαν αντίκτυπο στην κυπριακή κοινωνία για τις επόμενες δεκαετίες. Συναφώς, με γνώμονα τις αρμοδιότητές της με βάση το Σύνταγμα και τον Κανονισμό της Βουλής, την πρακτική που ακολουθήθηκε σε προηγούμενες ανάλογες περιπτώσεις που γεγονότα μείζονος σημασίας συγκλόνιζαν την κυπριακή κοινωνία, αλλά λαμβάνοντας επίσης υπόψη την κοινοβουλευτική πρακτική σε σχέση με το σεβασμό ζητημάτων τα οποία άπτονται ποινικής διαδικασίας που βρίσκεται σε εξέλιξη, ώστε αυτή να μην επηρεαστεί, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως αποφάσισε να συνεχίσει την εξέταση του θέματος διερευνώντας όλο το φάσμα των γεγονότων που συντελέστηκαν και τις παραμέτρους που οδήγησαν την κυπριακή οικονομία στη σημερινή της κατάσταση.

Έχοντας υπόψη όλα τα πιο πάνω, η επιτροπή τονίζει ότι εξ αρχής δε στόχευε ούτε και ήταν σε θέση να εξαντλήσει με την έρευνά της τις συνθήκες, τα αίτια και τις ευθύνες που οδήγησαν την Κύπρο στη σημερινή οικονομική κατάσταση. Ταυτόχρονα, η επιτροπή επιθυμεί στο σημείο αυτό να τονίσει ότι ασχολήθηκε με το υπό αναφορά θέμα ενεργώντας μέσα στα πλαίσια άσκησης κοινοβουλευτικού ελέγχου ο οποίος αποτελεί αρμοδιότητα και υποχρέωση της Βουλής των Αντιπροσώπων και ασκείται εντός των ορίων που καθορίζει το Σύνταγμα και ο Κανονισμός της Βουλής και δεν υποκαθιστά, αλλά ούτε και υποκαθίσταται από οποιαδήποτε άλλη διαδικασία ή έρευνα που διεξάγεται σε σχέση με ένα θέμα. Με βάση τις πρόνοιες των πιο πάνω, είναι σαφές ότι ο κοινοβουλευτικός έλεγχος οδηγεί μόνο σε πολιτικές απόψεις και κριτική των πράξεων ή των παραλείψεων της εκτελεστικής εξουσίας, χωρίς να υποκαθιστά τις αρμοδιότητες ή το ρόλο οποιουδήποτε άλλου κρατικού οργάνου. Περαιτέρω, η επιτροπή καθιστά σαφές ότι δεν επιθυμεί σε καμιά περίπτωση να επηρεάσει δυσμενώς την εξέλιξη της πορείας οποιασδήποτε άλλης ανακριτικής/ποινικής, δικαστικής ή οιονεί δικαστικής διαδικασίας γύρω από τα ζητήματα που εμπíπτουν στο υπό εξέταση θέμα. Είναι όμως αρμόδια να διαπιστώσει και να καταγράψει γενικές συμπεριφορές, νοοτροπίες, αδυναμίες του συστήματος, αλλά και πολιτικές ευθύνες και να σχολιάσει και να κρίνει την ικανότητα, την ετοιμότητα και τις δυνατότητες της κυβερνητικής μηχανής και όσων προΐστανται αυτής.

Επομένως, στην παρούσα έκθεση δεν περιλαμβάνονται στοιχεία που η επιτροπή έκρινε ότι δυνατό να επηρεάσουν οποιαδήποτε σε εξέλιξη δικαστική διαδικασία ή οιονεί δικαστική διαδικασία. Είναι για το σκοπό αυτό που η επιτροπή, με το διορισμό της Ερευνητικής Επιτροπής και αφότου κλήθηκε από την τελευταία, παρέδωσε σε αυτή το σύνολο όλων ανεξαιρέτως των εγγράφων και πρακτικών των συζητήσεων της που έκρινε ότι θα συνέδραμαν στο έργο της εν λόγω Ερευνητικής Επιτροπής.

Για το θέμα αυτό, ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, χωρίς να αμφισβητήσει το δικαίωμα της Βουλής και το καθήκον της να εξετάσει τα υπό συζήτηση θέματα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων που θέτει το ίδιο το Σύνταγμα για κάθε φορέα εξουσίας, κατέστησε σαφές ότι αποτελεί καθήκον της κοινοβουλευτικής επιτροπής να διαβιβάζει άμεσα σε αυτόν οτιδήποτε προκύψει από την έρευνά της από το οποίο διαφαίνεται υποψία για διάπραξη αδικήματος.

Στη διάρκεια της όλης διαδικασίας, η επιτροπή αντιμετώπισε πληθώρα προβλημάτων τόσο τεχνικής όσο και άλλης φύσεως. Για σκοπούς υποβοήθησης των ενδιαφερομένων να κατανοήσουν τον τρόπο εργασίας της επιτροπής και των αιτιών που οδήγησαν σε ορισμένες αποφάσεις που υπήρξαν καθοριστικές και συνάμα περιοριστικές για τις εργασίες της, κρίνεται σκόπιμο όπως στην παρούσα έκθεση παρατεθούν τα κυριότερα από αυτά.

Συνακόλουθα, αναφέρεται ότι η διερεύνηση του όλου θέματος αποκλίνει μερικώς από την καθιερωμένη διαδικασία και κοινοβουλευτική πρακτική που συνήθως ακολουθείται με την εισαγωγική τοποθέτηση του εισηγητή του και την εν συνεχεία διερεύνησή του με βάση τα στοιχεία και τις πληροφορίες που κατατίθενται ενώπιον του συνόλου των μελών της επιτροπής. Στην περίπτωση αυτή, το εύρος των ζητημάτων που εξετάστηκαν ανέκδοτα στην πορεία της συζήτησής του, οι προσκεκλημένοι ενώπιόν της καλούνταν και προσέρχονταν ανάλογα με το υπόθεμα που εξεταζόταν, ενώ πλείστα κατατεθέντα στοιχεία τηρούνταν υπό φύλαξη σε απόρρητους φακέλους, τους οποίους οι ενδιαφερόμενοι βουλευτές είχαν τη δυνατότητα να διεξέλθουν μόνο κατόπιν σχετικής διευθέτησης με τους αρμοδίους της Βουλής.

Μεταξύ των προβλημάτων που παρουσιάστηκαν κατά την εξέλιξη της όλης διαδικασίας ήταν η πρόσβαση της επιτροπής σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία αναπόφευκτα θα έπρεπε να μελετηθούν, ώστε η επιτροπή να καταλήξει σε βάσιμες διαπιστώσεις. Για το σκοπό αυτό, η επιτροπή

μερίμνησε όπως εξασφαλίσει τις απόψεις του Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, ο οποίος δήλωσε, μεταξύ άλλων, ότι σύμφωνα και με την υφιστάμενη σχετική νομοθεσία, προσωπικό δεδομένο θεωρείται κάθε πληροφορία που αναφέρεται σε φυσικό πρόσωπο που βρίσκεται εν ζωή. Πιο συγκεκριμένα σε σχέση με τα υπό εξέταση θέματα, ο εν λόγω Επίτροπος επισήμανε ότι η οικονομική κατάσταση ή υπόσταση οποιουδήποτε φυσικού προσώπου αποτελεί πληροφορία που αφορά τον ίδιο και οποιαδήποτε επεξεργασία αυτών των δεδομένων πρέπει να είναι νόμιμη, να εξυπηρετεί συγκεκριμένο σκοπό και να είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας. Ειδικότερα, ο ίδιος διευκρίνισε ότι η επιτροπή δύναται να έχει πρόσβαση σε τέτοιου είδους δεδομένα, υπό την προϋπόθεση ότι θα μεριμνήσει κατάλληλα για τη μη δημοσιοποίησή τους. Όπως ο ίδιος δήλωσε καταληκτικά, ο περί Επεξεργασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Προστασία του Ατόμου) Νόμος σε καμιά περίπτωση δεν αποτελεί λόγο προστασίας οποιασδήποτε παρανομίας.

Ένα άλλο θέμα που προβλημάτισε την επιτροπή, ειδικά από το χρονικό ορόσημο του Μαρτίου του 2013 και εντεύθεν, ήταν το ζήτημα του κατά πόσο θα έπρεπε οι σχετικές συνεδρίες να διεξάγονται κεκλεισμένων των θυρών ή να επιτρέπεται η ελεύθερη πρόσβαση των μέσων μαζικής ενημέρωσης σ' αυτές για σκοπούς εξυπηρέτησης της διαφάνειας. Όπως είναι γνωστό, με βάση τον Κανονισμό της Βουλής και την πάγια κοινοβουλευτική πρακτική που ακολουθείται, οι συνεδρίες των κοινοβουλευτικών επιτροπών είναι ανοιχτές στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, εκτός αν η ίδια η επιτροπή αποφασίσει διαφορετικά. Για τη λήψη απόφασης επί του προκείμενου ζητήματος, η επιτροπή έλαβε υπόψη τις ιδιόμορφες συνθήκες υπό τις οποίες εξεταζόταν το όλο θέμα και την εκτίμηση ότι στις συνεδρίες δυνατό να γινόταν κατάθεση στοιχείων εμπιστευτικής φύσης, με αναφορά σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή που ενδεχομένως να επηρέαζαν την πορεία των εργασιών άλλων παράλληλων και ανεξάρτητων διαδικασιών που έχουν ήδη περιγραφεί. Μία άλλη σημαντική παράμετρος που συνεκτιμήθηκε για τη λήψη απόφασης ήταν οι επιφυλάξεις που εκφράστηκαν από ορισμένα πρόσωπα προκειμένου να προσέλθουν στην επιτροπή για να καταθέσουν τις απόψεις τους, αφού σύμφωνα με τους ίδιους η αποκάλυψη στοιχείων ενώπιον της επιτροπής ενδεχομένως να είχε δυσμενείς επιπτώσεις γι' αυτούς. Υπό το φως των πιο πάνω, η επιτροπή αποφάσισε όπως οι συνεδρίες της διεξάγονται κεκλεισμένων των θυρών, εκτός αν η ίδια έκρινε διαφορετικά.

Σε συνάρτηση με τα πιο πάνω, κρίνεται απαραίτητο να αναφερθεί ότι το έργο της επιτροπής δυσχέραναν περισσότερο ορισμένα δημοσιεύματα που ήταν αντίθετα με το πνεύμα και τη δέσμευση των μελών της επιτροπής για τη διεξαγωγή μιας αντικειμενικής διερεύνησης, η οποία δεν έπρεπε να επηρεάσει ούτε οποιοσδήποτε δικαστικές ή οιοιδήποτε δικαστικές διαδικασίες αλλά ούτε και να επιδράσει με οποιοδήποτε τρόπο στη φήμη και την υπόληψη προσώπων. Η επισήμανση αυτή δεν αποσκοπεί ούτε και πρέπει να ερμηνευθεί ως διάθεση παρακώλυσης του τύπου ή ακόμα άσκησης οποιασδήποτε μορφής λογοκρισίας σε βάρος του. Αντίθετα, την επιτροπή καθ' όλη τη διάρκεια της εξέτασης του θέματος απασχολούσε το αίτημα της κοινής γνώμης προκειμένου να ριχθεί φως στα ακριβή αίτια και τους υπεύθυνους που οδήγησαν την κυπριακή οικονομία στη σημερινή κατάσταση. Ωστόσο, η επιτροπή αισθάνεται ότι νομιμοποιείται και δικαιολογείται να παρατηρήσει ότι στη δημοκρατία κάθε εκφραστής και φορέας απόψεων και θέσεων οφείλει πολλές φορές να δέχεται αυτοπεριορισμούς προκειμένου να υπηρετηθεί ένας γενικότερος σκοπός. Ιδιαίτερα όταν το διακύβευμα αφορά ευαίσθητα θέματα, για τα οποία εύκολα μπορεί να σχηματιστούν θετικές ή αρνητικές εντυπώσεις στην κοινή γνώμη και οι οποίες στη συνέχεια δύσκολα ή καθόλου αναιρούνται, πράγμα που δεν υπηρετεί τα καλώς νοούμενα συμφέροντα του τόπου.

Μεταξύ των προβλημάτων που είχε να αντιμετωπίσει η επιτροπή ήταν και οι πρακτικές ή άλλες δυσκολίες να υποχρεώσει πολίτες της Δημοκρατίας που ζουν στο εξωτερικό ή πολίτες ξένων χωρών να προσέλθουν και να καταθέσουν στην επιτροπή αναφορικά με τα υπό εξέταση θέματα. Η επιτροπή εκτιμά ότι στην περίπτωση αυτή υπάρχουν τέτοια πρόσωπα που θα μπορούσαν να ρίξουν φως στα διαδραματισθέντα και στα αίτιά τους, αλλά που είναι δύσκολο να κληθούν για να παρευρεθούν ενώπιόν της ώστε να καταθέσουν τις απόψεις τους, ζήτημα το οποίο θα την απασχολήσει εκ νέου.

Ένα από τα τεχνικά προβλήματα που παρουσιάστηκαν, αφορά την κατάθεση στην επιτροπή τεράστιου όγκου έγγραφου υλικού σχετικού με το θέμα. Κατά τη διάρκεια της όλης διαδικασίας είτε αυτόβουλα είτε κατόπιν απαίτησης της επιτροπής, τόσο απλοί επηρεαζόμενοι πολίτες όσο και εμπλεκόμενοι με το θέμα κατέθεσαν πληθώρα υπομνημάτων και άλλης φύσεως υλικό, πολλές φορές με εξειδικευμένο περιεχόμενο, του οποίου η κωδικοποίηση και ταξινόμηση υπήρξε ιδιαίτερα επίπονη. Ιδιαίτερα μάλιστα η αξιολόγησή του υλικού αυτού όσον αφορά την ουσία και τη σημασία του υπήρξε χρονοβόρα και κοπιαστική. Αξίζει να σημειωθεί ότι, η διαδικασία αυτή συνεχίζεται για την εξυπηρέτηση ειδικότερων σκοπών που αφορούν τη συνέχιση του έργου της επιτροπής.

Περαιτέρω, ο τεράστιος όγκος του κατατεθέντος έγγραφου υλικού αλλά και των αποστενογραφημένων πρακτικών των συζητήσεων που διεξήχθησαν ενώπιον της επιτροπής, κατέστησαν εξαιρετικά δύσκολο τον εντοπισμό των αναγκαίων στοιχείων, αφού αυτά βρίσκονταν διασκορπισμένα σε διάφορα έγγραφα και στα πρακτικά διαφόρων συνεδριάσεων. Συναφώς, η διαδικασία διαπίστωσης των γεγονότων και των αιτιών που

οδήγησαν σε αυτά υπήρξε ιδιαίτερα επίπονη.

Είναι προφανές ότι, λόγω της πολυπλοκότητας και των τεράστιων διαστάσεων που έλαβε το όλο θέμα σε συγκεκριμένο με την ατέρμονη εξέλιξη των γεγονότων που το περιβάλλουν αλλά και την πίεση της απαίτησης της κοινής γνώμης για άμεση ενημέρωση σε σχέση με τα όσα διαδραματίστηκαν τα τελευταία χρόνια στον κυπριακό χρηματοπιστωτικό τομέα, η επιτροπή είχε να επιτελέσει υπέρογκη εργασία, της οποίας η ολοκλήρωση ήταν αδύνατο να γίνει κατορθωτή στον επιθυμητό χρονικό ορίζοντα. Συνεπώς, η επιτροπή, αφού μελέτησε και διαμόρφωσε άποψη για ορισμένα από τα ζητήματα που περιλαμβάνονται στο φάσμα του υπό εξέταση θέματος, αποφάσισε όπως, στο στάδιο αυτό, προχωρήσει στη σύνταξη της παρούσας προκαταρκτικής έκθεσης, για την ανάλυση αυτών. Ταυτόχρονα, διευκρινίζεται ότι, πρόθεση της επιτροπής είναι η συνεχής παρακολούθηση όλων των πτυχών και των εξελίξεων που αφορούν τη λειτουργία των θεσμών του κυπριακού χρηματοπιστωτικού συστήματος και η διερεύνηση όλων των ζητημάτων που η ίδια κρίνει ότι απορρέουν από αυτή.

1.3. Πηγές ενημέρωσης της επιτροπής

Για σκοπούς εξαγωγής των συμπερασμάτων της, η επιτροπή στηρίχθηκε σε υλικό από τις ακόλουθες πηγές πληροφόρησης:

- (α) Τις προφορικές καταθέσεις, δηλώσεις καθώς και τα έγγραφα που κατατέθηκαν στα πλαίσια των συνεδριάσεών της από τους εμπλεκόμενους φορείς που παρέστησαν σε αυτές. Ας σημειωθεί ότι, η επιτροπή εξασφάλισε, μεταξύ άλλων, αριθμό εγγράφων από τους νομικούς συμβούλους του τελευταίου διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας, τα οποία κατατέθηκαν εμπιστευτικά στη Βουλή και αποτελούν τεκμήρια σε υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιον δικαστηρίου και ως εκ τούτου έτυχαν απόλυτα εμπιστευτικού χειρισμού από τη Βουλή. Συναφώς, η επιτροπή έκρινε σκόπιμο στο στάδιο της συγγραφής της παρούσας έκθεσης να μην αναφερθεί σε στοιχεία που αφορούν τα εν λόγω έγγραφα, μέχρις ότου αυτά μελετηθούν.
- (β) Τα έγγραφα που κατατέθηκαν από βουλευτές μέλη της επιτροπής.
- (γ) Την αλληλογραφία μεταξύ της επιτροπής αλλά και του Προέδρου της Βουλής με διάφορους εμπλεκόμενους παράγοντες.
- (δ) Τα υπομνήματα και άλλα έντυπα που κατατέθηκαν από πρόσωπα που έκριναν σκόπιμο να αποστείλουν στην επιτροπή για σκοπούς ενημέρωσής της.
- (ε) Τις επίσημες ανακοινώσεις και άλλα έγγραφα που δημοσίευσαν φορείς της Κύπρου και του εξωτερικού.

2. ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΘΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ Η ΚΑΤ' ΑΡΧΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

2.1. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου

Πρώτο θέμα που απασχόλησε την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως στα πλαίσια της εξέτασης του γενικότερου θέματος της λειτουργίας των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος ήταν η εξέταση των αξιογράφων κεφαλαίου. Το θέμα αυτό απασχόλησε την επιτροπή σε έξι συνεδρίες της που πραγματοποιήθηκαν στο διάστημα μεταξύ 10 Ιουλίου και 27 Νοεμβρίου 2012.

Από τα στοιχεία που είχε ενώπιόν της η επιτροπή για το θέμα αυτό συνάγεται ότι οι δύο μεγαλύτερες τράπεζες της Κύπρου, η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ (στο εξής «Τράπεζα Κύπρου»), και η Λαϊκή Τράπεζα, προέβαιναν κατά καιρούς, τα τελευταία χρόνια, σε εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου με σκοπό την ενίσχυση των πρωτοβάθμιων κεφαλαίων τους. Η πρακτική αυτή αύξησης των κεφαλαίων των τραπεζών, ακολουθήθηκε λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες που επικρατούσαν στο ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον, αλλά και τη σημασία διατήρησης ισχυρών και ανταγωνιστικών δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας, με στόχο τη συνέχιση της ανάπτυξης των τραπεζών και την ενδυνάμωση της κεφαλαιακής τους βάσης. Οι πιο πάνω ενέργειες των τραπεζών, για αύξηση κεφαλαίου, διενεργούνταν στα πλαίσια των αρχών της τρίτης αναθεώρησης της συνθήκης της Βασιλείας, γνωστής ως Βασιλεία III.

(α) Χαρακτηριστικά αξιογράφων κεφαλαίου

Τα αξιόγραφα κεφαλαίου είναι περίπλοκα χρηματοοικονομικά προϊόντα χωρίς ημερομηνία λήξης, είναι δηλαδή αόριστης διάρκειας, με δυνατότητα όμως και κατ' επιλογή της τράπεζας και μετά από έγκριση της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, να εξαγοραστούν στο σύνολό τους στην ονομαστική τους αξία μαζί με οποιουσδήποτε δεδουλευμένους τόκους, μετά το πέρας πέντε χρόνων από την ημερομηνία έκδοσής τους ή σε οποιαδήποτε ημερομηνία πληρωμής τόκου που έπεται αυτής της ημερομηνίας. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου αποτελούν άμεσες, μη εξασφαλισμένες, δευτερεύουσες υποχρεώσεις των τραπεζών και η αποπληρωμή τους ακολουθεί σε προτεραιότητα την αποπληρωμή των υποχρεώσεων προς τους καταθέτες και άλλους πιστωτές και περιλαμβάνονται στα Βασικά Ίδια Κεφάλαια των τραπεζών. Πρόκειται για κινητές αξίες εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου και οι κάτοχοι τους θεωρούνται δανειστές των τραπεζών και κατά συνέπεια επενδυτές.

(β) Θέσεις εμπλεκόμενων

Οι εκπρόσωποι των κατόχων αξιογράφων που στη συνέχεια οργανώθηκαν σε σύνδεσμο, το Σύνδεσμο Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων εξέφρασαν, τόσο προφορικά ενώπιον της επιτροπής όσο και με γραπτές ανακοινώσεις, καθώς και με μεγάλο αριθμό επιστολών τους προς αυτή, την αγανάκτησή τους για τον τρόπο με τον οποίο εξαπατήθηκαν ή παραπλανήθηκαν, προκειμένου να επενδύσουν σε αξιόγραφα κεφαλαίου και ζήτησαν όπως η Βουλή συνδράμει στην εξεύρεση μιας συναινετικής λύσης για μετριασμό του προβλήματός τους.

Σύμφωνα με την ενημέρωση που είχε η επιτροπή από τους εκπροσώπους των εμπλεκόμενων τραπεζών η κρίση που έχει διαμορφωθεί στον ευρύτερο τραπεζικό τομέα, περιλαμβανομένης και της περίπτωσης των αξιογράφων κεφαλαίου, είναι αποτέλεσμα των πολύ δύσκολων οικονομικών συνθηκών που δημιουργήθηκαν τον τελευταίο καιρό στην Κύπρο και στο εξωτερικό. Σχετικά με τις διαδικασίες που ακολούθησαν οι τράπεζες για την πώληση των αξιογράφων, οι ίδιοι εκπρόσωποι ενημέρωσαν την επιτροπή ότι στην όλη διαδικασία πώλησης εμπλέκετο εξειδικευμένος σύμβουλος και παράλληλα οι επενδυτές προμηθεύονταν από τις τράπεζες σχετικό ενημερωτικό δελτίο, πληροφοριακό για το προϊόν. Παρά το γεγονός αυτό, σημείωσαν, ότι πιθανόν να έγιναν λάθη ή παραλείψεις από πλευράς των τραπεζών. Συναφώς, δήλωσαν οι ίδιοι, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το όλο ζήτημα και να αναληφθούν οι όποιες ευθύνες, η όποια προτεινόμενη λύση θα πρέπει να ικανοποιεί εκτός από τους κατόχους αξιογράφων και τις εποπτικές αρχές, ιδιαίτερα την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου αλλά και τις αρχές της Βασιλείας και της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών.

Πρόσθετα οι ίδιοι ενημέρωσαν την επιτροπή ότι δεν υπήρχε οποιαδήποτε προμήθεια από την πώληση των αξιογράφων προς το προσωπικό και το τελευταίο δε λάμβανε, σε καμία περίπτωση, οποιαδήποτε χρηματική αμοιβή, αλλά η πάγια τακτική που ακολουθείτο σε σχέση με την προώθηση των προϊόντων αυτών από τους υπαλλήλους των τραπεζών ήταν η καταγραφή κέρδους για τα καταστήματα στη βάση κάποιων ποσοστών επί των πωλήσεων που θα πραγματοποιούσαν.

Ειδικότερα ο εκπρόσωπος της Λαϊκής Τράπεζας ενημέρωσε την επιτροπή ότι για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα η τράπεζα δεν είχε τη δυνατότητα να καταβάλει τους συμφωνημένους τόκους των αξιογράφων κεφαλαίου στους επενδυτές λόγω του κουρέματος που υπέστησαν τα ομόλογα του ελληνικού δημοσίου στα οποία η τράπεζα είχε επενδύσει. Αυτός ήταν και ο λόγος που η εν λόγω τράπεζα χρειάστηκε στήριξη από το κράτος ύψους 1,8 δισεκατομ. ευρώ.

Σύμφωνα με στοιχεία που ο ίδιος κατέθεσε στην Επιτροπή, ο αριθμός των ιδιωτών που επένδυσαν σε αξιόγραφα κεφαλαίου της Λαϊκής Τράπεζας ανέρχεται σε 2500 περίπου άτομα. Αναλυτικότερα αναφέρθηκε ότι, οι μικροκαταθέτες κάτω από €50.000 είναι 1142 άτομα, από €50.000 μέχρι €100.000 είναι 826 άτομα, από €100.000 μέχρι €500.000 είναι 831, από €500.000 μέχρι €1 εκατομ. είναι 104 άτομα και για πάνω από €1 εκατομ. είναι 58 άτομα.

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ως η αρμόδια εποπτική αρχή για τις τράπεζες, μετά και από προτροπή της επιτροπής προχώρησε στη διεξαγωγή ειδικού ελέγχου αναφορικά με τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου από τις τράπεζες.

Σημειώνεται ότι η ετοιμασία του πιο πάνω πορίσματος κρίθηκε από την επιτροπή αναγκαία με στόχο να χρησιμοποιηθεί στις διαπραγματεύσεις της κυβέρνησης με την τρόικα ώστε αυτή να ληφθεί υπόψη στη χρηματοδότηση της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών.

2.1.1. Εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή από την πρόεδρο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, η Τράπεζα Κύπρου και η Λαϊκή Τράπεζα προέβαιναν σε εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου τα τελευταία χρόνια και συγκεκριμένα από το 2007 με σκοπό την αύξηση των πρωτοβάθμιων κεφαλαίων τους. Σημειώνεται ότι το πρωτοβάθμιο κεφάλαιο χρησιμοποιείται από τις τράπεζες σε περίπτωση που υπάρξουν ζημιές, με σκοπό την απορρόφησή τους.

Όπως ενημερώθηκε η επιτροπή από την πιο πάνω πρόεδρο και από τον εκπρόσωπο της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου η διαδικασία έκδοσης αξιογράφων κεφαλαίου περιλαμβάνει την καταρχήν αξιολόγηση των εκδόσεων των κεφαλαίων από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και ακολούθως την κατάταξή τους σε πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια κεφάλαια. Για σκοπούς υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών τα πρωτοβάθμια κεφάλαια, όπως είναι τα αξιόγραφα, πρέπει να ικανοποιούν τα ελάχιστα κριτήρια που τίθενται από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου με βάση ευρωπαϊκές οδηγίες. Μεταξύ των κριτηρίων αυτών περιλαμβάνεται και η δυνατότητα αναστολής ή ακύρωσης καταβολής των τόκων σε περίπτωση που μια τράπεζα δεν έχει διανεμητέα κέρδη ή όταν καταστεί αφερέγγυα ή όταν πάρει κρατική ενίσχυση. Ακολούθως, μετά την κατάταξη των αξιογράφων κεφαλαίου από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και προκειμένου η τράπεζα να προχωρήσει σε δημόσια προσφορά στο ευρύ κοινό, ο εκδότης οφείλει να καταρτίσει ενημερωτικό δελτίο για το προϊόν, το οποίο εγκρίνεται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και συνοδεύει τα εν λόγω χρηματοοικονομικά προϊόντα. Μετά την έγκριση του ενημερωτικού δελτίου ενημερώνεται το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Σε κάθε ενημερωτικό δελτίο περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, όλοι οι κίνδυνοι και τα ρίσκα που μπορεί να προκύψουν από την κάθε συγκεκριμένη επένδυση.

Ας σημειωθεί ότι όλες οι υπό διερεύνηση εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου των τραπεζών έχουν καταχωριστεί ως πρωτοβάθμια κεφάλαια, αφού προηγήθηκε έλεγχος από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ότι οι όροι έκδοσής τους ικανοποιούν τα ελάχιστα κριτήρια που θέτει η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου. Στα ενημερωτικά δελτία όλων των πιο πάνω αναφερόμενων εκδόσεων περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, και όρος έκδοσης για αναστολή καταβολής τόκων σε περίπτωση που η τράπεζα δεν ικανοποιεί την απαιτούμενη κεφαλαιακή επάρκεια όπως αυτή ορίζεται από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ή σε περίπτωση που η εκδότρια τράπεζα είναι αφερέγγυα.

Επιπροσθέτως των πιο πάνω όρων έκδοσης, οι εκδόσεις των μετατρέψιμων αξιογράφων ενισχυμένου κεφαλαίου (ΜΑΕΚ) του 2011 και των δύο τραπεζών περιλάμβαναν όρο υποχρεωτικής ακύρωσης καταβολής του τόκου και υποχρεωτικής μετατροπής των αξιογράφων κεφαλαίου σε μετοχές, σε προκαθορισμένη τιμή, με μονομερές δικαίωμα της τράπεζας, για τις περιπτώσεις που μια τράπεζα δεν ικανοποιεί την απαιτούμενη κεφαλαιακή επάρκεια ή είναι αφερέγγυα.

Εκδόσεις Τράπεζας Κύπρου

Η Τράπεζα Κύπρου πραγματοποίησε τρεις εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου κατά τα έτη 2007, 2009 και 2011. Από αυτές τις τρεις εκδόσεις στον ειδικό έλεγχο που διεξήγαγε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου περιλήφθηκαν μόνο οι δύο εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου που αφορούσαν τα έτη 2009 και 2011 καθ' ότι η έκδοση του 2007 είχε προηγηθεί της εναρμόνισης της εθνικής νομοθεσίας με την οδηγία MiFID, ενώ για τις εκδόσεις 2009 και 2011 δε θα πραγματοποιείτο η πληρωμή των οφειλόμενων τόκων από την τράπεζα.

Η έκδοση του 2009 αφορά μετατρέψιμα αξιόγραφα κεφαλαίου ονομαστικής αξίας 645 εκατομ. ευρώ με σταθερό επιτόκιο 5,50% ετησίως για τα πρώτα πέντε χρόνια και στη συνέχεια κυμαινόμενο επιτόκιο ίσο με το εξαμηνιαίο επιτόκιο του ευρώ πλέον 3% ετησίως και κατ' επιλογή του κατόχου τους θα μπορούσαν να μετατραπούν σε μετοχές της τράπεζας.

Η έκδοση του 2011 αφορά ΜΑΕΚ, η ονομαστική αξία των οποίων ανέρχεται σε €820 εκατομ. και \$95 εκατομ.. Τα ΜΑΕΚ που είχαν εκδοθεί σε ευρώ έφεραν σταθερό επιτόκιο 6,5% ετησίως για τα πρώτα πέντε χρόνια και ακολούθως Euribor πλέον 3% ετησίως. Τα ΜΑΕΚ που εκδόθηκαν σε δολάρια Αμερικής φέρουν σταθερό επιτόκιο 6% ετησίως για τα πρώτα πέντε χρόνια και ακολούθως κυμαινόμενο επιτόκιο ίσο με το εξαμηνιαίο Libor πλέον 3% ετησίως. Σημειώνεται ότι το Μάρτιο του 2012, ΜΑΕΚ ονομαστικής αξίας 432 εκατομ. ευρώ μετατράπηκαν σε μετοχές στα πλαίσια του Σχεδίου Κεφαλαιακής Ενίσχυσης. Επίσης αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι από τα 890 εκατομ. ευρώ που εκδόθηκαν το 2011, τα 695.3 εκατομ. ευρώ προήλθαν από μετατροπή των τριών προηγούμενων εκδόσεων της τράπεζας και μόνο τα 194.7 εκατομ. ευρώ αντιστοιχούσαν σε νέα κεφάλαια.

Εκδόσεις Λαϊκής Τράπεζας

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή, η Λαϊκή Τράπεζα πραγματοποίησε τέσσερις εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου κατά τα έτη 2008, 2009, 2010 και 2011. Ο ειδικός έλεγχος που διεξήγαγε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου περιλάμβανε και τις τέσσερις εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου της τράπεζας διότι με σχετική ανακοίνωσή της η τράπεζα ενημέρωσε τους κατόχους των τριών πρώτων εκδόσεων αξιογράφων ότι για τις επόμενες τριμηνίες και μέχρι το Διάταγμα του Υπουργού Οικονομικών είναι σε ισχύ, η καταβολή των τόκων διέπεται από αυτό, ενώ στην περίπτωση των ΜΑΕΚ του 2011 η τράπεζα προβαίνει σε υποχρεωτική ακύρωση πληρωμής τόκου σύμφωνα με τις πρόνοιες του ενημερωτικού δελτίου. Σημειώνεται ότι η τελευταία ημερομηνία καταβολής τόκων ήταν η 30^η Ιουνίου 2012.

Η αρχική έκδοση του 2008 αφορούσε αξιόγραφα κεφαλαίου ύψους 116 εκατομ. ευρώ που προσφέρθηκαν σε περιορισμένο κύκλο προσώπων, σε επαγγελματίες επενδυτές και σε πρόσωπα τα οποία επένδυσαν τουλάχιστον 50.000 ευρώ ο καθένας. Η δεύτερη έκδοση του 2008 αφορούσε αξιόγραφα κεφαλαίου ύψους 84 εκατομ. ευρώ που προσφέρθηκαν στο ευρύ κοινό μέσω δημόσιας προσφοράς. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου της αρχικής έκδοσης για τις πρώτες τέσσερις τριμηνιαίες περιόδους και τα αξιόγραφα κεφαλαίου της δεύτερης έκδοσης για τις πρώτες τρεις τριμηνιαίες περιόδους έφεραν σταθερό επιτόκιο 6,5% και μετέπειτα κυμαινόμενο επιτόκιο το οποίο αναθεωρείτο σε τριμηνιαία βάση. Το επιτόκιο ήταν ίσο με το τριμηνιαίο επιτόκιο για ευρώ στην αρχή της εκάστοτε τριμηνίας πλέον 1,5% και ο τόκος ήταν πληρωτέος κάθε τρεις μήνες. Κατά τις 30 Ιουνίου 2012 το υπόλοιπο των εν λόγω αξιογράφων ανερχόταν στα 154 εκατομ. ευρώ.

Η έκδοση αξιογράφων κεφαλαίου του 2009 απευθυνόταν σε περιορισμένο κύκλο προσώπων, σε επαγγελματίες επενδυτές και σε άτομα που επένδυσαν τουλάχιστον 50.000 ευρώ ο καθένας και το συνολικό ποσό ανήλθε σε 242,2 εκατομ. ευρώ. Το επιτόκιο καθορίστηκε στο 7% και ο τόκος ήταν πληρωτέος κάθε τρεις μήνες. Κατά τις 30 Ιουνίου 2012 το υπόλοιπο των εν λόγω αξιογράφων ανερχόταν στα 168 εκατομ. ευρώ.

Η πρώτη έκδοση αξιογράφων κεφαλαίου του 2010 απευθυνόταν σε περιορισμένο κύκλο προσώπων, σε επαγγελματίες επενδυτές και σε άτομα που επένδυσαν τουλάχιστον 50.000 ευρώ ο καθένας, το δε συνολικό ποσό ανήλθε σε 250,5 εκατομ. ευρώ. Η δεύτερη έκδοση του 2010 απευθυνόταν στο ευρύ κοινό και αφορούσε αξιόγραφα κεφαλαίου ύψους 45,1 εκατομ. ευρώ. Το επιτόκιο καθορίστηκε στο 7% και ο τόκος ήταν πληρωτέος κάθε τρεις μήνες. Κατά τις 30 Ιουνίου 2012 το υπόλοιπο των εν λόγω αξιογράφων ανερχόταν στα 238 εκατομ. ευρώ.

Η έκδοση του 2011 της Λαϊκής Τράπεζας αφορούσε 65,2 εκατομ. ευρώ ΜΑΕΚ που προσφέρθηκαν σε όλους τους υφιστάμενους μετόχους της τράπεζας μέσω δικαιωμάτων προτίμησης. Τα ΜΑΕΚ έφεραν σταθερό επιτόκιο 7% ετησίως. Σημειώνεται ότι η τιμή μετατροπής για όλες τις περιόδους μετατροπής είχε οριστεί σε 1,80 ευρώ ανά συνήθη μετοχή της τράπεζας και υπόκειτο σε συνήθεις αναπροσαρμογές για εταιρικές πράξεις με ελάχιστη τιμή την ονομαστική αξία. Η τιμή μετατροπής αναπροσαρμόστηκε από 1,80 ευρώ σε 1,54 ευρώ λόγω της διανομής μερίσματος για το έτος 2010. Κατά τις 31 Μαρτίου 2012 το υπόλοιπο των εν λόγω αξιογράφων ανερχόταν στα 65 εκατομ. ευρώ.

Συνολική κατανομή αξιογράφων κεφαλαίου στους επενδυτές

Με βάση τα στοιχεία που έχει στην κατοχή του το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου για το σύνολο των εκδόσεων αξιογράφων κεφαλαίου που διατέθηκαν στην Κύπρο, οι θεσμικοί επενδυτές αποτελούν το 25% και καλύπτουν ποσό ύψους 287 εκατομ. ευρώ ενώ οι ιδιώτες αποτελούν το 75% και καλύπτουν ποσό ύψους 879 εκατομ. ευρώ. Το συνολικό ποσό που επενδύθηκε σε αξιόγραφα κεφαλαίου συνοψίζεται στα 1,386 δισεκατομ. ευρώ, συμπεριλαμβανομένου και του ποσού που διατέθηκε στην ελληνική αγορά.

Ειδικότερα, σύμφωνα με στοιχεία της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, αναφορικά με το βαθμό εμπλοκής μικροκατόχων των αξιογράφων μέχρι €100.000, αφενός για την Τράπεζα Κύπρου αυτοί ανέρχονταν στο 92% του συνολικού αριθμού των κατόχων και κατέχουν ποσοστό 28% του συνολικού ποσού και αφετέρου για τη Λαϊκή Τράπεζα αυτοί ανέρχονται στο 71% του συνολικού αριθμού των κατόχων και κατέχουν ποσοστό 18% του συνολικού ποσού.

2.1.2. Διαδικασία διάθεσης αξιογράφων κεφαλαίου

Η διαδικασία διάθεσης αξιογράφων κεφαλαίου ρυθμίζεται από τις πρόνοιες του περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων και Ρυθμιζόμενων Αγορών Νόμου (στο εξής Νόμος), αλλά και από τις διατάξεις της οδηγίας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για την Επαγγελματική Συμπεριφορά των

Τραπεζών κατά την Παροχή Επενδυτικών ή Παρεπόμενων Υπηρεσιών και κατά την Άσκηση Επενδυτικών Δραστηριοτήτων (στο εξής Οδηγία). Σύμφωνα με τις εν λόγω πρόνοιες για προώθηση αξιογράφων κεφαλαίου, αλλά και γενικότερα χρηματοοικονομικών προϊόντων, προβλέπεται ότι τα πρόσωπα που επιτρέπεται να παρέχουν ή να παρουσιάζονται ότι παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες ή/και να ασκούν επενδυτικές δραστηριότητες σε επαγγελματική βάση στη Δημοκρατία, είναι οι Κυπριακές Επιχειρήσεις Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (ΚΕΠΕΥ), οι οποίες κατέχουν άδεια λειτουργίας, καθώς και οι διαχειριστές αγοράς, οι Επιχειρήσεις Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (ΕΠΕΥ) κρατών μελών, οι ΕΠΕΥ τρίτων χωρών, οι τράπεζες και τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα.

Από τα στοιχεία που έχουν κατατεθεί στην επιτροπή από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, η τελευταία τηρεί Δημόσιο Μητρώο Πιστοποιημένων Προσώπων, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου, στο οποίο περιλαμβάνονται πρόσωπα τα οποία απασχολούνται σε ΚΕΠΕΥ, σε τράπεζες και συνεργατικά. Συγκεκριμένα ο εν λόγω Νόμος απαιτεί από τα πρόσωπα που απασχολούνται στις τράπεζες και προσφέρουν επενδυτικές υπηρεσίες να κατέχουν τα απαραίτητα πιστοποιητικά τα οποία εξασφαλίζουν μετά από επιτυχία σε εξετάσεις και να είναι εγγεγραμμένα στο δημόσιο μητρώο. Στο εν λόγω μητρώο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς κατά την περίοδο εξέτασης του θέματος υπήρχαν καταγεγραμμένα στο καθήκον Παροχής Επενδυτικών Συμβουλών 517 πρόσωπα.

Σημειώνεται ότι ο προαναφερόμενος Νόμος, ο οποίος είναι πλήρως εναρμονισμένος με την ευρωπαϊκή οδηγία MiFID που αφορά τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και η οποία έχει, μεταξύ άλλων, ως πρωταρχικό στόχο την εναρμόνιση της προστασίας των επενδυτών σε όλη την Ευρώπη, θέτει τρεις πρωταρχικές αρχές τις οποίες οφείλουν να εφαρμόζουν, όταν παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες (προσωπικές συμβουλές), τα πρόσωπα τα οποία επιτρέπεται να παρέχουν αυτές τις υπηρεσίες. Οι εν λόγω αρχές προβλέπουν ότι τα πρόσωπα αυτά ενεργούν δίκαια, ώστε να εξυπηρετούν στον καλύτερο δυνατό βαθμό τα συμφέροντα των επενδυτών, παρέχουν στους επενδυτές ή υποψήφιους επενδυτές κατάλληλες και εκτενείς πληροφορίες που να μην είναι παραπλανητικές, για να βοηθήσουν τους επενδυτές στην κατανόηση των χρηματοοικονομικών μέσων και των υπηρεσιών και παρέχουν υπηρεσίες λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των επενδυτών ούτως ώστε να υπάρχει αντιστοιχία των επενδύσεων στο επενδυτικό προφίλ και στις απαιτήσεις των επενδυτών.

Με βάση τα υφιστάμενα κανονιστικά πλαίσια, πριν την πραγματοποίηση της επένδυσης και την παροχή επενδυτικής υπηρεσίας, τα πιο πάνω αναφερόμενα πρόσωπα οφείλουν να κατηγοριοποιήσουν τον πελάτη τους είτε ως ιδιώτη είτε ως επαγγελματία. Όπως συνάγεται από τα στοιχεία που κατατέθηκαν από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς οι πλείστες περιπτώσεις κατατάσσονται στην κατηγορία των ιδιωτών όπου τους προσφέρεται μεγαλύτερη προστασία λόγω του ότι διαθέτουν μικρή εμπειρία και γνώση. Στους επαγγελματίες επενδυτές περιλαμβάνονται συνήθως τράπεζες, κυβερνήσεις, συνταξιοδοτικά ταμεία, μεγάλες επιχειρήσεις και κατ' εξαίρεση ιδιώτες, εφόσον πληρούν καθορισμένα κριτήρια. Για την κατηγοριοποίηση των επενδυτών αλλά και για την παροχή επενδυτικών συμβουλών η προρρηθείσα οδηγία επιβάλλει μια διαδικασία που ονομάζεται «αξιολόγηση της καταλληλότητας» κατά την οποία τα αρμόδια πρόσωπα θέτουν στον επενδυτή σειρά ερωτημάτων ώστε να κατανοήσουν ποια είδη επενδύσεων είναι κατάλληλα για τον κάθε επενδυτή. Συνήθως τα ερωτήματα αφορούν τους επενδυτικούς στόχους, τη χρηματοοικονομική κατάσταση και τη γνώση και εμπειρία του επενδυτή. Σε περίπτωση που τέτοιο πρόσωπο δεν αποκτά ή δε δύναται να αποκτήσει τις αναγκαίες πληροφορίες προκειμένου να αξιολογήσει την καταλληλότητα του επενδυτή τότε δε δύναται να προβεί σε προσωπικές συστάσεις.

Πρόσθετα, στον προαναφερόμενο Νόμο περιλαμβάνεται πρόνοια για προστασία των επενδυτών, κατόχων οποιωνδήποτε χρηματοοικονομικών προϊόντων και αναφέρεται ρητά ότι αφού εκδοθεί το ενημερωτικό δελτίο των προϊόντων για να καταγραφούν οι κίνδυνοι και οι όροι του προϊόντος, αυτό προωθείται στη συνέχεια από εγκεκριμένους συμβούλους. Σε περίπτωση παραβίασης της νομοθεσίας προνοούνται διοικητικά πρόστιμα ή ποινές αναλόγως της περιπτώσεως.

2.1.3. Ιστορική αναδρομή γεγονότων

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς οι πρώτες καταγγελίες των κατόχων αξιογράφων απευθύνονταν στην τελευταία και αφορούσαν τις πρακτικές που ακολούθησαν οι τράπεζες για την προώθηση των υπό συζήτηση αξιογράφων κεφαλαίου τα οποία οι ίδιες εξέδωσαν από το 2007. Από τα στοιχεία αυτά συνάγεται ότι οι υποψήφιοι κάτοχοι δεν είχαν μελετήσει τα ενημερωτικά δελτία που εξέδιδαν οι τράπεζες και ότι οι συμβουλές που φαίνεται να έπαιρναν δεν προέρχονταν από εγκεκριμένους συμβούλους. Συναφώς η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, ως η αρμόδια εποπτική αρχή για τις ΚΕΠΕΥ, προχώρησε στη συλλογή στοιχείων από αυτές, ως προς την εμπλοκή τους στην προώθηση των εν λόγω προϊόντων και τις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν. Σημειώνεται ότι οι ΚΕΠΕΥ είναι θυγατρικές εταιρείες των υπό αναφορά τραπεζών. Περαιτέρω, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς μελέτησε και βεβαιώθηκε ότι στα

ενημερωτικά δελτία των αξιογράφων κεφαλαίου αναφέρονταν ρητά τα συγκεκριμένα ρίσκα (αναστολής τόκων, μη πληρωμή τόκων σωρευτικά, αόριστη διάρκεια, προτεραιότητα σε περίπτωση εκκαθάρισης τράπεζας), τα οποία ουσιαστικά δημιούργησαν το πρόβλημα και τις αντιδράσεις των κατόχων αξιογράφων.

Όπως προκύπτει από τα ίδια στοιχεία, το θέμα των καταγγελιών από κατόχους αξιογράφων συζητήθηκε κατά την τακτική σύσκεψη του ανωτάτου επιπέδου των εποπτικών αρχών του χρηματοοικονομικού τομέα της Κύπρου που έγινε στις 12 Νοεμβρίου 2010, στην παρουσία των επικεφαλής των εποπτικών αρχών. Ο τότε Πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, αναφερόμενος στις μεθόδους προώθησης πολύπλοκων χρηματοοικονομικών προϊόντων που ακολουθούνται από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, δήλωσε ότι θα έπρεπε να εξεταστεί από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου κατά πόσο η προώθηση τέτοιων προϊόντων, αυξημένου κινδύνου, από τις τράπεζες γίνεται σύμφωνα με τον Νόμο.

Σύμφωνα με τον εκπρόσωπο της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, στις αρχές Ιανουαρίου 2011 ο τέως Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, πέραν της πιο πάνω ενημέρωσης, έλαβε επιστολή από τον πρόεδρο του Παγκύπριου Συνδέσμου Επενδυτών Χρηματιστηριακών Αξιών (ΠΑΣΕΧΑ), στην οποία ουσιαστικά καταγγέλλονταν οι διαδικασίες σύμφωνα με τις οποίες οι τράπεζες, προέτρεπαν τους πελάτες τους να επενδύσουν σε αξιόγραφα και μετοχές των εν λόγω τραπεζών. Ενημερώνοντας την επιτροπή για τις εν λόγω ενέργειες της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου ο ίδιος εκπρόσωπος δήλωσε πως το Τμήμα Εποπτείας Τραπεζών έλαβε οδηγίες από τον τέως Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου να γίνει έλεγχος μέσα στα πλαίσια των προγραμματισμένων ελέγχων που πραγματοποιούνταν κατά καιρούς στις τράπεζες, χωρίς να πραγματοποιηθεί οποιαδήποτε εξειδικευμένη έρευνα.

Συνεπακόλουθα της πιο πάνω αναφερόμενης σύσκεψης, καθώς και της επιστολής που έλαβε ο τότε Διοικητής, ήταν η εγκύκλιος επιστολή που εξέδωσε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, ημερομηνίας 19 Ιανουαρίου 2011, προς όλες τις τράπεζες οι οποίες είχαν εισηγμένους τίτλους στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου και στην οποία γινόταν αναφορά στις καταγγελίες που περιήλθαν σε γνώση της αλλά και στις πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας και των οδηγιών που όφειλαν οι τράπεζες να εφαρμόζουν. Οι τράπεζες, με την εν λόγω επιστολή, καλούνταν να λάβουν όλα τα μέτρα προς συμμόρφωση τους με τις πρόνοιες του Νόμου και τις διατάξεις των σχετικών Οδηγιών. Περαιτέρω, στην ίδια επιστολή επισημαίνεται ότι σε περίπτωση που επαρέχετο συμβουλή και προτροπή πελατών από στελέχη τραπεζών έπρεπε απαραίτητα αυτά να κατέχουν τα απαιτούμενα πιστοποιητικά επαγγελματικής ικανότητας και να επροηγείτο η σύναψη γραπτής σύμβασης με τον πελάτη για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών αλλά και η συλλογή των απαραίτητων πληροφοριών για το επενδυτικό προφίλ του πελάτη, για σκοπούς αξιολόγησης της καταλληλότητας και της συμβατότητας του προϊόντος. Παράλληλα με την πιο πάνω εγκύκλιο, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, με επιστολή της με την ίδια ημερομηνία προς την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, ανέφερε ότι το θέμα θα ετύγχανε περαιτέρω εξέτασης κατά την διάρκεια επικείμενων επιθεωρήσεων που είχε προγραμματίσει να διεξάγει το Τμήμα Εποπτείας και Ρύθμισης Τραπεζικών Ιδρυμάτων για σκοπούς ελέγχου συμμόρφωσης των τραπεζών με το Νόμο και τις Οδηγίες.

Τους επόμενους μήνες, Φεβρουάριο και Μάρτιο του 2011, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου πραγματοποίησε προγραμματισμένους επιτόπιους ελέγχους στις δύο τράπεζες και συνέλεξε πληροφορίες όσον αφορά τις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν κατά την προώθηση των εν λόγω προϊόντων. Από τους πιο πάνω επιτόπιους ελέγχους δεν προέκυψε οποιοδήποτε στοιχείο που να υπονοεί ότι υπήρχε το στοιχείο της παροχής επενδυτικών συμβουλών. Η συγκεκριμένη έρευνα που πραγματοποιήθηκε αφορούσε, μεταξύ άλλων, τις εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου του έτους 2009 για την Τράπεζα Κύπρου και του έτους 2010 για τη Λαϊκή Τράπεζα.

Στις 18 Μαΐου 2012 εκδόθηκε το διάταγμα του Υπουργού Οικονομικών περί της Αναδοχής των Δικαιωμάτων Προτίμησης της Cyrgus Popular Bank Public Co Ltd προκειμένου να στηριχθεί από το κράτος η Λαϊκή Τράπεζα με ποσό 1,8 δισεκατομ. ευρώ για ενίσχυση της κεφαλαιακής της βάσης. Στο εν λόγω διάταγμα αναφερόταν ρητά η απαγόρευση πληρωμής οποιουδήποτε τόκου ή ανάκληση πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων κεφαλαίων, εκτός αν η τράπεζα είχε λάβει την προγενέστερη έγκριση από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και είχε συμβουλευθεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Σύμφωνα με τον εκπρόσωπο του Υπουργείου Οικονομικών, με βάση τις πρόνοιες του διατάγματος δεν ήταν επιτρεπτή η καταβολή τόκου από την τράπεζα για τα αξιόγραφα κεφαλαίου προκειμένου να εγκριθεί σχέδιο ανακεφαλαιοποίησης της τράπεζας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ο ίδιος μετέφερε στην επιτροπή την άποψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ότι το βάρος της κεφαλαιοποίησης των τραπεζών και τις ζημιές του κάθε ιδρύματος δε θα έπρεπε να το φέρει ο φορολογούμενος, αλλά πρώτα ο μέτοχος και ακολουθώς ο δανειστής του ιδρύματος αφού με αυτό τον τρόπο μειώνεται στο ελάχιστο το κόστος του φορολογούμενου πολίτη. Συναφώς, ανέφερε, ότι σε περίπτωση που δε δημοσιευόταν το διάταγμα τότε η Λαϊκή Τράπεζα θα διέκοπτε τις εργασίες της και όλοι θα έχαναν τις καταθέσεις τους.

Αναφερόμενος ο ίδιος στο διάταγμα που αφορούσε τη Λαϊκή Τράπεζα, δήλωσε, ότι οι τρεις πρώτες εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου που πραγματοποίησε η τράπεζα, θεωρούνταν συμβατές με αυτό και η καταβολή των τόκων αναστέλλετο λόγω αυτού του διατάγματος ενώ για την τελευταία έκδοση, η καταβολή των τόκων αναστέλλετο με βάση τους όρους έκδοσης που περιέχονται στο ενημερωτικό δελτίο.

Αναφορικά με την Τράπεζα Κύπρου, όπως συνάγεται από τα στοιχεία του πορίσματος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, στις 15 Ιουνίου 2012 με σχετική ανακοίνωσή της, η τελευταία, ενημέρωσε τους κατόχους αξιογράφων έκδοσης του 2009 ότι η πληρωμή τόκων θα αναβάλλετο και οι εν λόγω τόκοι θα καταβάλλονταν σε περίπτωση εξαγοράς των αξιογράφων από την τράπεζα, ενώ στην περίπτωση των ΜΑΕΚ του 2011, η πληρωμή των τόκων θα ακυρωνόταν και αυτοί δε θα ήταν πληρωτέοι από την τράπεζα.

Ακολούθως όπως συνάγεται από τα στοιχεία του πορίσματος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, στις 21 Ιουνίου 2012 η Λαϊκή Τράπεζα, με ανακοίνωσή της, ενημέρωσε τους κατόχους αξιογράφων ότι για τις τριμηνίες που ακολουθούσαν, η καταβολή των τόκων στις εκδόσεις αξιογράφων διέπετο από τους όρους του Διατάγματος του Υπουργού Οικονομικών περί της Αναδοχής των Δικαιωμάτων Προτίμησης της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd, που εκδόθηκε βάσει του περί Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κρίσεων Νόμου στις 18 Μαΐου 2012, το οποίο απαγόρευε την πληρωμή οποιουδήποτε τόκου σε αξιόγραφα που δεν ήταν συμβατή με τις απαιτήσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Συνεπακόλουθο των πιο πάνω, η καταβολή τόκου κατά τις 30 Ιουνίου 2012 ήταν η τελευταία για το χρονικό διάστημα που θα ήταν σε ισχύ το Διάταγμα. Επιπρόσθετα, η ανακοίνωση ανέφερε ότι η τράπεζα θα προέβαινε σε υποχρεωτική ακύρωση πληρωμής τόκου για τα ΜΑΕΚ του 2011, με βάση τις πρόνοιες του ενημερωτικού δελτίου, η οποία ήταν οριστική και δεν θα ήταν πλέον πληρωτέος ο εν λόγω τόκος από την τράπεζα.

Μετά τις πιο πάνω ανακοινώσεις, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου έγινε δέκτης μεγάλου αριθμού γραπτών και προφορικών καταγγελιών από κατόχους αξιογράφων για χρησιμοποίηση αθέμιτων πρακτικών ή/και παραπλάνησης από τις τράπεζες, με στόχο την προώθηση πώλησης τους σε πρόσωπα που δεν κατείχαν τις απαραίτητες γνώσεις για να αξιολογήσουν τους συνεπαγόμενους κινδύνους.

Ακολούθως η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς κάλεσε, με επιστολή της, το Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου να εξετάσει τις εν λόγω καταγγελίες ως η αρμόδια εποπτική αρχή και παράλληλα απέστειλε προς αυτόν, με επιστολή της, όλες τις καταγγελίες που είχε στην κατοχή της για το θέμα.

Στα πλαίσια της συζήτησης που διεξήχθη για το θέμα κατά τις πρώτες συνεδρίες της επιτροπής, η τελευταία ενημερώθηκε από τους εκπροσώπους της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου ότι η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου είχε πλέον ενώπιόν της επώνυμες καταγγελίες από επενδυτές, οι οποίες περιλάμβαναν συγκεκριμένα στοιχεία και είχε ήδη ξεκινήσει έλεγχο στις εμπλεκόμενες τράπεζες με στόχο να εξακριβώσει κατά πόσο οι εν λόγω τράπεζες παρείχαν την επενδυτική υπηρεσία της επενδυτικής συμβουλής κατά την προώθηση διάθεσης των αξιογράφων που εκδίδονταν από τις ίδιες καθώς και το βαθμό συμμόρφωσής τους με το Νόμο και τις Οδηγίες. Σκοπός της διεξαγωγής των εν λόγω ελέγχων, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που κατέθεσε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, ήταν το ενδεχόμενο επιβολής μέτρων, όπως αυτά αναφέρονται στο Νόμο και στην Οδηγία, σε περίπτωση που κάποια τράπεζα δε συμμορφώνεται με τις διατάξεις αυτών.

Στα ίδια πλαίσια κινήθηκε και ο τότε Υπουργός Οικονομικών κ. Βάσος Σιαρλή ο οποίος μέσω του εκπροσώπου του ζήτησε όπως το θέμα τύχει εξαντλητικής διερεύνησης αφού είχε ήδη εγερθεί και σε συναντήσεις με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και αποφασίστηκε η σε βάθος μελέτη του και η ενημέρωση της Βουλής των Αντιπροσώπων πριν τη λήψη οποιασδήποτε τελικής απόφασης. Ο ίδιος εκπρόσωπος μετέφερε στην επιτροπή τις απόψεις της τριόικας για το όλο ζήτημα η οποία ζήτησε όπως αυτό συζητηθεί εκ των προτέρων μαζί της, χωρίς να αποκλείει το αναφαίρετο δικαίωμα των επηρεαζομένων να προσφύγουν στα δικαστήρια.

Στα πλαίσια της συνέχισης της συζήτησης του θέματος από την επιτροπή η τελευταία κάλεσε το Υπουργείο Οικονομικών όπως συντονίσει συνάντηση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς για εξεύρεση πιθανής συναινετικής λύσης. Το Υπουργείο Οικονομικών υιοθετώντας την εισήγηση της επιτροπής συγκάλεσε την προτεινόμενη σύσκεψη η οποία όμως δεν κατέληξε σε οποιοδήποτε θετικό αποτέλεσμα. Παρ' όλα αυτά ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών δεσμεύτηκε να καθορίσει τον ακριβή τρόπο χειρισμού του θέματος μετά την ολοκλήρωση της έρευνας που εν τω μεταξύ διεξήγαγε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, ενώ παράλληλα ενημέρωσε ότι η κυβέρνηση κατέθεσε προτάσεις για το όλο θέμα προς την τριόικα και αναμένετο η εξέλιξη της πορείας των διαβουλεύσεων. Το θέμα των αξιογράφων, δήλωσε ο ίδιος, εμπεριέχεται στο όλο ζήτημα της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών, αφού θεωρούνται πρωτοβάθμια κεφάλαια των τραπεζών, και σε αυτό το πλαίσιο θα συζητείτο η εξεύρεση λύσης γιατί οποιαδήποτε απόφαση θα επηρέαζε το ύψος των κεφαλαίων που θα χρειαζόνταν οι τράπεζες.

2.1.4. Αρχικά ευρήματα Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου έπειτα από ειδικό έλεγχο που διεξήγαγε αναφορικά με τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της ως εποπτική αρχή των τραπεζών, έπειτα από επανειλημμένες προτροπές της επιτροπής και πάμπολλες καταγγελίες κατόχων αξιογράφων εναντίον των τραπεζών, πραγματοποίησε ειδικό έλεγχο για τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου που είχαν εκδοθεί από την Τράπεζα Κύπρου και τη Λαϊκή Τράπεζα. Οι λεπτομέρειες των εν λόγω ευρημάτων της κατατέθηκαν στην επιτροπή με γραπτά υπομνήματα της τα οποία επισυνάπτονται στην παρούσα έκθεση ως Παράρτημα IV.

Σκοπός του ελέγχου ήταν να εξεταστεί κατά πόσον οι τράπεζες παρείχαν την επενδυτική υπηρεσία της επενδυτικής συμβουλής κατά την προώθηση της διάθεσης των αξιογράφων που εξέδωσαν οι ίδιες και σε περίπτωση διαπίστωσης τέτοιου γεγονότος, το βαθμό συμμόρφωσης των τραπεζών κατά την άσκηση της εν λόγω δραστηριότητας στις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας. Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, τα αξιόγραφα κεφαλαίου θεωρούνται πολύπλοκα χρηματοοικονομικά μέσα λόγω των χαρακτηριστικών της αορίστου διάρκειας ή/και της μετατρεψιμότητάς τους σε μετοχές και ως εκ τούτου εμπεριέχουν κινδύνους οι οποίοι ενδεχομένως να μην είναι εύκολα και πλήρως κατανοητοί από ιδιώτες επενδυτές. Ο Νόμος απαιτεί από τις τράπεζες να επιβεβαιώνουν ότι τα χρηματοοικονομικά μέσα που παρέχουν στους πελάτες τους είναι κατάλληλα για αυτούς και περιέχει πρόνοιες για προστασία των επενδυτών, όταν παρέχονται σε αυτούς επενδυτικές υπηρεσίες σε σχέση με αυτά τα προϊόντα.

Για τη διενέργεια των ειδικών ελέγχων και ως βοήθημα στη διεξαγωγή της έρευνας, αλλά και για να διαπιστωθεί κατά πόσον υπήρχε επενδυτική συμβουλή, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου έλαβε υπόψη το έγγραφο της Δήλωσης Πολιτικής της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Κεφαλαιαγοράς, η οποία στοχεύει στη διευκρίνιση και παρουσίαση καταστάσεων όπου η προσφορά επενδυτικής υπηρεσίας από τράπεζες και εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών συνίσταται στην παροχή επενδυτικής συμβουλής. Σύμφωνα με το εν λόγω έγγραφο, για να αποφασιστεί κατά πόσον, υπό τις περιστάσεις, δόθηκε επενδυτική συμβουλή, από τις τράπεζες, πρέπει να απαντηθούν καταφατικά τα πιο κάτω ερωτήματα:

1. Εάν η υπηρεσία που προσφέρθηκε αποτελεί σύσταση.
2. Εάν η σύσταση είχε σχέση με μια ή περισσότερες συναλλαγές σε χρηματοοικονομικά μέσα.
3. Εάν παρουσιάστηκε η σύσταση ως κατάλληλη για τον επενδυτή ή/και βασίστηκε στις περιστάσεις του συγκεκριμένου ατόμου/ επενδυτή.
4. Εάν η σύσταση έγινε με διαφορετικούς τρόπους, εκτός από αποκλειστικά μέσω καναλιών επικοινωνίας ή απευθείας στο ευρύ κοινό.
5. Εάν έγινε η σύσταση προς ένα πρόσωπο υπό την ιδιότητά του ως επενδυτή ή δυνητικού επενδυτή.

Μετά την ολοκλήρωση των ειδικών ελέγχων, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, στις 17 Οκτωβρίου 2012, απέστειλε τις εκθέσεις της στις υπό έρευνα τράπεζες προωθώντας τα ευρήματά της και αναφέροντας ότι εκ πρώτης όψεως διαπιστώθηκαν συγκεκριμένες παραβάσεις και τις κάλεσε να δώσουν τα σχόλια και τις εξηγήσεις τους. Το συμπέρασμα στις εν λόγω επιστολές ήταν ότι εκ πρώτης όψεως διεφάνη ότι οι εν λόγω τράπεζες είχαν εμπλακεί σε διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου οι οποίες συνίσταντο στην παροχή της επενδυτικής υπηρεσίας της επενδυτικής συμβουλής, χωρίς να έχουν τηρηθεί οι πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας. Αυτό εσυνάγεται, μεταξύ άλλων, από το γεγονός ότι οι τράπεζες οργανωμένα προσέγγιζαν είτε τους πρώην κατόχους χρεογράφων είτε τους πρώην κατόχους αξιόγραφων ή καταθέτες ή μετόχους, τηλεφωνικώς ή με προσωπικές επαφές και έδιδαν σε αυτούς μεροληπτική κυρίως πληροφόρηση και όχι αντικειμενική, τονίζοντας δηλαδή τα θετικά των αξιογράφων (ψηλό επιτόκιο σε σύγκριση με άλλα καταθετικά προϊόντα, συγκρατημένη επενδυτική διάθεση σε σχέση με τις μετοχές, δυνατότητα ρευστοποίησης μέσω Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου ή δυνατότητα ενεχυρίασης για λήψη δανειοδότησης με πολύ ευνοϊκούς όρους).

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν από τους εκπροσώπους της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου στις συνεδρίες της επιτροπής και οι δύο τράπεζες ανταποκρίθηκαν και συνεργάστηκαν με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου για την παροχή σχολίων και εξηγήσεων επί των ευρημάτων της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ενώ προχώρησαν επίσης στην επιθεώρηση των φακέλων της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου των

σχετικών με τους ειδικούς ελέγχους που η τελευταία διεξήγαγε.

Ακολούθως, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου με σχετική επιστολή της, ημερομηνίας 15 Απριλίου 2013, ενημέρωσε την επιτροπή ότι μετά τις 15 Μαρτίου 2013 εργάζεται πυρετωδώς για τη διαχείριση της χρηματοοικονομικής κρίσης και την υλοποίηση των αποφάσεων του Eurogroup για την εξυγίανση του τραπεζικού συστήματος και ως εκ τούτου για το θέμα των αξιογράφων κεφαλαίου θα λάβει περαιτέρω αποφάσεις σε εύθετο χρόνο.

2.1.4.1. Έκθεση ειδικού ελέγχου για την Τράπεζα Κύπρου

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, η Τράπεζα Κύπρου ενημερώθηκε για τα ευρήματα του ειδικού ελέγχου που διεξήγαγε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου αναφορικά με τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου που εξέδωσε η τράπεζα κατά τα έτη 2009 και 2011, με επιστολή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου ημερομηνίας 17 Οκτωβρίου 2012. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρεται ότι εκ πρώτης όψεως η Τράπεζα Κύπρου είχε εμπλακεί σε διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου που εξέδωσε κατά τα έτη 2009 και 2011, οι οποίες συνίσταντο στην παροχή της επενδυτικής υπηρεσίας της επενδυτικής συμβουλής, χωρίς να έχουν τηρηθεί οι πρόνοιες του Νόμου και της σχετικής Οδηγίας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Στην ίδια επιστολή η αρμόδια εποπτική αρχή κάλεσε την εν λόγω τράπεζα προτού προβεί στη λήψη των αναφερόμενων στο Νόμο μέτρων, να υποβάλει αν το επιθυμούσε οποιαδήποτε σχόλια και εισηγήσεις επί των ευρημάτων της.

Η Τράπεζα Κύπρου με επιστολή των νομικών της συμβούλων ημερομηνίας 19 Νοεμβρίου 2012 απέστειλε στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου σχόλια και εξηγήσεις αλλά ταυτόχρονα ζήτησε επιθεώρηση του διοικητικού φακέλου του ειδικού ελέγχου που διεξήγαγε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου για σκοπούς προετοιμασίας και υποβολής προτάσεων. Στις 14 Μαρτίου 2013 και αφού η τράπεζα πραγματοποίησε επιθεώρηση του διοικητικού φακέλου, υπέβαλε τόσο γραπτές όσο και προφορικές προτάσεις προς το Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.

Στην έκθεση ειδικού ελέγχου της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για την Τράπεζα Κύπρου τόσο για την έκδοση μετατρέψιμων αξιογράφων κεφαλαίου του έτους 2009 όσο και για την έκδοση ΜΑΕΚ του έτους 2011 αναφέρεται ότι η Τράπεζα Κύπρου εφάρμοσε διαδικασίες και πρακτικές προώθησης των εν λόγω αξιογράφων κεφαλαίου οι οποίες κατέληγαν άμεσα ή έμμεσα στην παροχή επενδυτικής συμβουλής στους πελάτες, χωρίς να θέτει τις κατάλληλες διαδικασίες για να ικανοποιήσει τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για την παροχή τέτοιας συμβουλής.

2.1.4.2. Έκθεση ειδικού ελέγχου για τη Λαϊκή Τράπεζα

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου η Λαϊκή Τράπεζα ενημερώθηκε για τα ευρήματα του ειδικού ελέγχου που διεξήγαγε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου αναφορικά με τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου που εξέδωσε η τράπεζα κατά τα έτη 2008, 2009, 2010 και 2011, με επιστολή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου ημερομηνίας 17 Οκτωβρίου 2012. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρεται ότι εκ πρώτης όψεως η Λαϊκή Τράπεζα έχει εμπλακεί σε διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου που εξέδωσε κατά τα πιο πάνω έτη, οι οποίες συνίστανται στην παροχή της επενδυτικής υπηρεσίας της επενδυτικής συμβουλής, χωρίς να έχουν τηρηθεί οι πρόνοιες του Νόμου και της σχετικής Οδηγίας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Στην ίδια επιστολή η αρμόδια εποπτική αρχή κάλεσε την εν λόγω τράπεζα, προτού προβεί στη λήψη των αναφερόμενων στο Νόμο μέτρων, να υποβάλει, αν το επιθυμούσε, οποιαδήποτε σχόλια και εισηγήσεις επί των ευρημάτων της.

Η τράπεζα με επιστολή της, ημερομηνίας 13 Νοεμβρίου 2012, απέστειλε στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου σχόλια και εξηγήσεις της επί των ευρημάτων του ειδικού ελέγχου που τέθηκαν υπόψη της.

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου πληροφόρησε την τράπεζα με επιστολή της, ημερομηνίας 19 Φεβρουαρίου 2013, ότι παραβίασε τις διατάξεις του Νόμου και της Οδηγίας και την κάλεσε εκ νέου, αν το επιθυμούσε, να υποβάλει τις απόψεις της πριν την υποβολή κυρώσεων. Για το σκοπό αυτό η τράπεζα ζήτησε επιθεώρηση του διοικητικού φακέλου του ειδικού ελέγχου και εγγράφων που σχετίζονταν με τον ειδικό έλεγχο. Στις 14 Μαρτίου 2013 πραγματοποιήθηκε η επιθεώρηση του φακέλου από την τράπεζα αλλά δεν υποβλήθηκαν οποιαδήποτε σχόλια από αυτή.

Στην έκθεση ειδικού ελέγχου της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για τη Λαϊκή Τράπεζα για τις εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου των ετών 2008, 2009, 2010 και των ΜΑΕΚ του έτους 2011 αναφέρεται ότι η Λαϊκή Τράπεζα εφάρμοσε διαδικασίες και πρακτικές προώθησης των εν λόγω αξιογράφων κεφαλαίου οι οποίες κατέληγαν άμεσα ή έμμεσα στην παροχή επενδυτικής συμβουλής στους πελάτες, χωρίς να θέτει τις κατάλληλες διαδικασίες για να ικανοποιήσει τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για την παροχή τέτοιων συμβουλών.

2.2. Οι εκτιμήσεις ακινήτων που διενεργήθηκαν στα πλαίσια του διαγνωστικού ελέγχου “Independent Due Diligence of the Banking System of Cyprus” της Pimco

Αναμφισβήτητα, μια από τις κυριότερες παραμέτρους που διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στην εξέλιξη των υπό διερεύνηση γεγονότων αποτέλεσε ο διαγνωστικός έλεγχος για το κυπριακό τραπεζικό σύστημα (“Independent Due Diligence of the Banking System of Cyprus”) που διενεργήθηκε από τη διεθνή εταιρεία διαχείρισης επενδύσεων Pacific Investment Management Company, LLC (στο εξής «Pimco»).

Όπως καταγράφεται στην έκθεση της εταιρείας, ο εν λόγω έλεγχος ανατέθηκε στην προρρηθείσα εταιρεία με συμβόλαιο που υπογράφηκε μεταξύ της Pimco Europe Ltd και της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Σύμφωνα με τα όσα ανέφερε ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, την εταιρεία Pimco διόρισε, βάσει συμφωνηθέντων όρων, δεκαμελής Συντονιστική Επιτροπή² που συγκροτήθηκε ειδικά για τους σκοπούς της εν λόγω μελέτης.

Στη μελέτη αυτή, της οποίας πρωταρχικός σκοπός, όπως αναφέρεται στη σχετική έκθεση, ήταν η ποσοτικοποίηση των κεφαλαιακών αναγκών των 22 τραπεζικών ιδρυμάτων³ που ορίστηκαν να συμμετέχουν σ’ αυτή, με ημερομηνία αποτίμησης την 30^η Ιουνίου 2012, κατοπτρίζονται τα ανεξάρτητα ευρήματα του διαγνωστικού ελέγχου (due diligence) που διενεργήθηκε για το επίπεδο δανεισμού του κυπριακού τραπεζικού συστήματος σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που δόθηκαν στην εταιρεία από την πιο πάνω αναφερθείσα Συντονιστική Επιτροπή. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, οι υπολογισμοί της Pimco έλαβαν υπόψη τις προβλεπόμενες ζημιές από δάνεια, οι οποίες ακολούθως συμψηφίστηκαν με τα αναμενόμενα κέρδη προ προβλέψεων των τραπεζών για την περίοδο 30 Ιουνίου 2012 μέχρι 30 Ιουνίου 2015, βάσει δύο μακροοικονομικών σεναρίων, το βασικό και το ακραίο σενάριο, όπως ήταν οι οδηγίες της Συντονιστικής Επιτροπής.

Επειδή στο στάδιο της ετοιμασίας της παρούσας έκθεσης, δεν κατέστη εφικτό από την επιτροπή να διεξέλθει το σύνολο των πτυχών που αφορούν την υπό αναφορά μελέτη, η ίδια έκρινε σκόπιμο όπως, στην παρούσα φάση, επικεντρωθεί στο ζήτημα των εκτιμήσεων των αξιών ακινήτων, οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν από την Pimco για σκοπούς αποτίμησης των εξασφαλίσεων των τραπεζικών δανειακών χαρτοφυλακίων στα πλαίσια του υπολογισμού των προαναφερθεισών ζημιών από δάνεια. Η επιτροπή επιφυλάσσεται να μελετήσει ολοκληρωμένα το θέμα του υπό αναφορά διαγνωστικού ελέγχου σε μεταγενέστερο στάδιο.

2.2.1. Τα μακροοικονομικά σενάρια της Συντονιστικής Επιτροπής

Σύμφωνα με τα όσα δήλωσαν στην επιτροπή ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και οι συνεργάτες του, η Συντονιστική Επιτροπή, υπό την καθοδήγηση της οποίας ενεργούσε η Pimco, ενέκρινε και διαβίβασε, με τη συνδρομή των τεχνοκρατών της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου στην Pimco ορισμένα δεδομένα τα οποία αποτέλεσαν τη βάση των υπολογισμών της τελευταίας για το σύνολο του ελέγχου που διεξήγαγε. Τα υπό αναφορά δεδομένα περιλάμβαναν, μεταξύ άλλων, τις εκτιμήσεις της Συντονιστικής Επιτροπής για τις ποσοστιαίες μεταβολές του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος σε σταθερές τιμές, της

² Σύμφωνα με τα όσα κατατέθηκαν στην επιτροπή αλλά και αυτά που καταγράφονται στην έκθεση που παραδόθηκε από την Pimco, την εν λόγω Συντονιστική Επιτροπή αποτελούσαν εκπρόσωποι της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, του Υπουργείου Οικονομικών, της Υπηρεσίας Εποπτείας Συνεργατικών Εταιρειών, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της Ευρωπαϊκής Διευκόλυνσης Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας/ Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (European Financial Stability Facility/European Stability Mechanism), της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ως παρατηρητή).

³ Στην έκθεση της Pimco επισημαίνεται ότι, τα εν λόγω 22 τραπεζικά ιδρύματα, που αποτελούνται από εγχώριες τράπεζες, περιλαμβανομένων των υποκαταστημάτων τους σε ξένες χώρες, κυπριακές θυγατρικές ξένων τραπεζικών ιδρυμάτων και συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων, αποτελούν περίπου το 73% του συνόλου του ενεργητικού του κυπριακού τραπεζικού συστήματος κατά την 31^η Μαρτίου 2012. Εξαιρουμένων των αλλοδαπών τραπεζών, το εν λόγω ποσοστό ανέρχεται σε 83% περίπου των εγχώριων ιδρυμάτων για την ίδια περίοδο αναφοράς.

ανεργίας, του πληθωρισμού και των τιμών των κατοικιών⁴ για τα δύο μακροοικονομικά σενάρια που είχαν επίσης καθοριστεί από την πιο πάνω Επιτροπή, για τα έτη 2011 μέχρι 2015.

Ειδικότερα, για το δείκτη τιμών των κατοικιών (House Price Change), οι εκπρόσωποι της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου επισήμαναν στην επιτροπή ότι η Τράπεζα διατηρεί δεδομένα για τον εν λόγω δείκτη από το 2006, ο οποίος βασίζεται στις εκτιμήσεις που διενεργούνται από τους εκτιμητές ακινήτων για λογαριασμό των τραπεζών και ότι από το 2010 δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ανά τετραμηνία. Οι προβλέψεις της Συντονιστικής Επιτροπής για την πορεία του δείκτη αυτού μέχρι το 2015, όπως ανέφερε ο Διοικητής, στηρίχθηκαν σε οικονομετρικά μοντέλα, σε συσχετισμό και με διάφορα άλλα οικονομικά μεγέθη και δόθηκαν στην Pimco για σκοπούς διεκπεραίωσης των εργασιών της.

Στα πλαίσια της συζήτησης που διεξήχθη στην επιτροπή, οι εκπρόσωποι της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου υποστήριξαν ότι τα προβλεπόμενα υπό αναφορά μεγέθη που υιοθετήθηκαν από τη Συντονιστική Επιτροπή θεωρούνται ορθολογικά. Προς τεκμηρίωση της πιο πάνω άποψης, εξέφρασαν τη γνώμη ότι τα ακίνητα, ως εξασφαλίσεις σε τραπεζικά δάνεια, διατηρούν την εκτιμημένη αξία τους όταν η ελεύθερη αγορά λειτουργεί υπό τις ίδιες ή παρόμοιες συνθήκες κάτω από τις οποίες διενεργήθηκε η εκτίμηση. Αντίθετα, όπως επισήμαναν, όταν υπάρχει μεγάλος αριθμός δανείων που δεν εξυπηρετούνται και οι τράπεζες εξαρτώνται από την πώληση των εν λόγω ακινήτων για την είσπραξη των κεφαλαίων που δάνεισαν, ειδικά σε μια μικρού μεγέθους αγορά όπως είναι η Κύπρος, το πρόβλημα μετατρέπεται σε συστημικό, πιέζοντας τις τιμές σημαντικά προς τα κάτω.

Επιπροσθέτως των πιο πάνω, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, υποστηρίζοντας την αξιοπιστία των δοθέντων στοιχείων, επισήμανε ότι τα εν λόγω δεδομένα συνάδουν ως οικονομικά μεγέθη μεταξύ τους ενώ φαίνεται να επιβεβαιώνονται και στην πραγματικότητα. Περαιτέρω, ο ίδιος σημείωσε πως κατά τις σχετικές συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν σε τεχνοκρατικό επίπεδο μεταξύ της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και της τρόικας με την Pimco, διαφάνηκε ότι η φιλοσοφία που εκφραζόταν κυρίως εκ μέρους των εκπροσώπων της τρόικας, αλλά και της Pimco, ήταν αρκετά συντηρητική, υπό την έννοια ότι ήθελαν τις εκτιμήσεις αυτές να είναι συνετές, ώστε το υπολογισθέν ποσό ανακεφαλαιοποίησης να μην απέχει από τις πραγματικές ανάγκες, για σκοπούς αποφυγής σύναψης νέων μεταγενέστερων μνημονίων μεταξύ της Κύπρου και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας. Παρόμοια φιλοσοφία, σύμφωνα με το Διοικητή, ακολουθούσε και η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, καθότι πίστευε ότι τα μεγέθη της κυπριακής οικονομίας θα ακολουθούσαν καθοδική πορεία. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι στα γενικότερα σχόλιά του ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου εξέφρασε τη γνώμη ότι η Pimco διεκπεραίωσε το έργο της με επαγγελματικό και συνετό τρόπο και πως με αυτό τον τρόπο σχολιάστηκε και από τις αγορές του εξωτερικού.

Ο εκπρόσωπος του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας του Υπουργείου Εσωτερικών δήλωσε ότι οι απόψεις του τμήματός του δε ζητήθηκαν αναφορικά με τις τιμές των ακινήτων ή τις προβλέψεις σε σχέση με αυτές. Ο ίδιος, πρόσθεσε ότι διατηρεί αμφιβολίες σε σχέση με την ακρίβεια των στοιχείων της Συντονιστικής Επιτροπής, αφού αυτά στηρίχθηκαν σε ανάλυση των εκτιμήσεων που διενεργήθηκαν για λογαριασμό των τραπεζών και όχι στις συγκριτικές πωλήσεις ακινήτων που πραγματοποιήθηκαν.

Ο εκπρόσωπος του Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου, αφού εξέφρασε δυσαρέσκεια αναφορικά με το γεγονός ότι ούτε η Συντονιστική Επιτροπή, ούτε η Pimco ή άλλος αρμόδιος εμπλεκόμενος επικοινωνήσε με το σύνδεσμο του, ως του πλέον αρμόδιου τοπικού φορέα για να εκφράσει απόψεις επί των υπό συζήτηση θεμάτων, υποστήριξε ότι ο δείκτης τιμών των κατοικιών της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου στερείται αξιοπιστίας. Σύμφωνα με τον ίδιο εκπρόσωπο, ο εν λόγω δείκτης καταγράφει την ιστορική πορεία των τιμών των κατοικιών στην Κύπρο και μάλιστα σε περιορισμένο βάθος χρόνου, αφού τα σχετικά στοιχεία άρχισαν να συλλέγονται μόλις το 2006. Ως εκ τούτου, όπως υποστήριξε, ο δείκτης αυτός δεν είναι σε θέση να αποτελέσει τη βάση για την εξαγωγή ασφαλών προβλέψεων για τα επόμενα τέσσερα έως πέντε χρόνια. Επιπροσθέτως, ο πιο πάνω εκπρόσωπος τόνισε ότι οι προβλέψεις της Συντονιστικής Επιτροπής,

⁴ Η ποσοστιαία μεταβολή του Δείκτη Τιμών Κατοικιών όπως περιλαμβάνεται στην έκθεση της Pimco.

Βασικό Σενάριο						Ακραίο Σενάριο					
2011	2012	2013	2014	2015	Σωρευτική Μεταβολή 2012-2015	2011	2012	2013	2014	2015	Σωρευτική Μεταβολή 2012-2015
-4,1%	-5,2%	-7,0%	-5,0%	-0,5%	-12,1%	-4,1%	-5,2%	-14,0%	-10,0%	-1,5%	-23,8%

καθότι πραγματοποιήθηκαν με χρονικό σημείο αναφοράς την 30^η Ιουνίου 2012, δεν ήταν δυνατό να λάβουν υπόψη τις δυσμενείς επιπτώσεις από τα γεγονότα του Μαρτίου του 2013, οι οποίες υπήρξαν καθοριστικές για την πορεία του τομέα των ακινήτων και ως εκ τούτου εξέφρασε διαφωνία ενώπιον της επιτροπής με την προρρηθείσα άποψη ότι αυτές έγιναν κατά τον ορθό τρόπο και επαληθεύονται από τα σημερινά δεδομένα.

2.2.2. Οι συμβαλλόμενες με την Pimco εταιρείες εκτιμητών ακινήτων

Σύμφωνα με τα όσα κατέθεσε στην επιτροπή ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου οι συμφωνηθέντες, μεταξύ της Συντονιστικής Επιτροπής και της Pimco, όροι περιλάμβαναν μεταξύ άλλων και το διορισμό εκτιμητών για σκοπούς αποτίμησης των αξιών των ακινήτων που διατηρούσαν οι τράπεζες ως εξασφαλίσεις στα χορηγηθέντα δάνεια. Οι εταιρείες που διενήργησαν τις εν λόγω εκτιμήσεις, όπως πρόσθεσε, διορίστηκαν ανεξάρτητα, από την ίδια την Pimco και ήταν οι Antonis Loizou & Associates, Cleon Iacovides & Associates Ltd, Danos, Leaf Research και Proprius. Ας σημειωθεί ότι, η Pimco, στην έκθεσή της, αναφέρει ότι οι εκτιμήσεις των αξιών των ακινήτων που είναι υποθηκευμένα ως εξασφαλίσεις στα τραπεζικά δάνεια και που διενεργήθηκαν στα πλαίσια της μελέτης δέουσας επιμέλειας, χρησιμοποιήθηκαν εκ παραλλήλου με το μοντέλο ανάλυσης των ζημιών από δάνεια που ανέπτυξε και εφάρμοσε η ίδια.

Σε σχέση με τη διαδικασία επιλογής των εταιρειών που διενήργησαν τις εκτιμήσεις ακινήτων, ο πρόεδρος του Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου, ανέφερε στην επιτροπή ότι η Pimco κάλεσε αριθμό εταιρειών σε κατ' αρχήν συνεντεύξεις, από τις οποίες ζήτησε στη συνέχεια να υποβάλουν σχετικές προσφορές.

Υπό το φως των όσων κατέθεσαν στην επιτροπή οι παρευρισκόμενοι για το θέμα αυτό, συνάγεται ότι οι επιτυχόντες της πιο πάνω διαδικασίας ήταν οι εταιρείες που προαναφέρθηκαν.

Σύμφωνα με τα όσα δήλωσαν οι εκπρόσωποι των πιο πάνω αναφερόμενων εταιρειών, η Pimco ανέθεσε σε αυτές να υποβάλουν, για αριθμό συγκεκριμένων ακινήτων, στοιχεία που περιλάμβαναν, μεταξύ άλλων, την εκτίμηση της αγοραίας αξίας τους και της αξίας καταναγκαστικής πώλησής τους, με ημερομηνία αναφοράς την 30^η Ιουνίου 2012. Επίσης, ορισμένοι από αυτούς κλήθηκαν από την Pimco να υποβάλουν τις απόψεις τους αναφορικά με τις προοπτικές και τα προβλήματα του τομέα των ακινήτων.

Ειδικότερα, στην εταιρεία Leaf, όπως ο εκπρόσωπός της επισήμανε, εκτός από τη διενέργεια εκτιμήσεων για ορισμένα ακίνητα όπως και στις υπόλοιπες εταιρείες, ανατέθηκε, επιπρόσθετα, η διενέργεια προβλέψεων για τις τιμές τους όπως αυτές αναμένεται να διαμορφωθούν για το χρονικό διάστημα 2012 έως 2015. Για το σκοπό αυτό, όπως περαιτέρω δήλωσε, η εταιρεία του συνήψε δεύτερο συμβόλαιο με την Pimco, με εντολές από την τελευταία όπως οι προαναφερθείσες προβλέψεις της Συντονιστικής Επιτροπής για το δείκτη τιμών των κατοικιών ελεγχθούν ως προς την ορθότητά τους και ακολούθως διασπαστούν ανά επαρχία.

Ο ίδιος εκπρόσωπος δήλωσε στην επιτροπή πως ειδικά για τη διενέργεια των προβλέψεων των τιμών και με δεδομένη την απουσία των απαιτούμενων για την εργασία αυτή εξειδικευμένων γνώσεων από την ίδια την εταιρεία, η Leaf συνεργάστηκε με το University of Reading του Ηνωμένου Βασιλείου το οποίο, όπως ο ίδιος υποστήριξε, διαθέτει ένα από τα καλύτερα τμήματα ακινήτων στην Ευρώπη. Πιο συγκεκριμένα, ο εν λόγω εκπρόσωπος δήλωσε πως πρόσωπο του υπό αναφορά πανεπιστημίου, εξειδικευμένο σε δείκτες τιμών ακινήτων και στις προβλέψεις, διενήργησε, για λογαριασμό της Leaf, τις απαιτούμενες από την Pimco εργασίες. Συγκεκριμένα, ο εν λόγω επιστήμονας βασιζόμενος σε στοιχεία που είχε συλλέξει η Leaf τα τελευταία δύο χρόνια από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, επιβεβαίωσε τις προβλέψεις της Συντονιστικής Επιτροπής για τα δύο μακροοικονομικά σενάρια.

2.2.3. Η μεθοδολογία της Pimco και τα σχόλια των εμπλεκόμενων φορέων

Επιπροσθέτως των πιο πάνω, την επιτροπή απασχόλησαν επί μέρους θέματα που αφορούν τον τρόπο υπολογισμού των τιμών των ακινήτων που διατηρούν οι τράπεζες ως εξασφαλίσεις στα δάνεια που παραχώρησαν και που σχετίζονται με τη μεθοδολογία που ακολούθησε η Pimco για το σκοπό αυτό.

Όπως αναφέρεται στην έκθεση του οίκου Pimco, για τον καθορισμό των αξιών των εξασφαλίσεων των δανειακών χαρτοφυλακίων των τραπεζών, κατά το χρόνο της ρευστοποίησής τους, χρησιμοποιήθηκαν οι αγοραίες αξίες των υποθηκευμένων ακινήτων, οι αξίες καταναγκαστικής πώλησής αυτών και οι αξίες των άλλων υποθηκευμένων περιουσιακών στοιχείων ή άλλου είδους εξασφαλίσεων. Όπως περαιτέρω διευκρινίζεται, η Pimco υπέθεσε ότι τα ανακτώμενα ποσά από προβληματικούς δανειζόμενους θα περιοριστούν στη ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων που κατέχει το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, ενώ οι αξίες των

εξασφαλίσεων αυτών που θα ρευστοποιηθούν μέσω της πώλησης των υποθηκευμένων περιουσιακών στοιχείων θα υποστούν επιπρόσθετη μείωση ύψους 25% επί των προβλεπόμενων μελλοντικών τιμών πώλησης τους, λόγω των επιπλέον πιέσεων που θα επιδεχθούν σε σύγκριση με περιουσιακά στοιχεία που πωλούνται στην ελεύθερη αγορά.

Στα πλαίσια της συζήτησης που διεξήχθη ενώπιον της επιτροπής, κατά την οποία ορισμένοι από τους παρευρισκόμενους εξέφραζαν αμφιβολίες για την ορθότητα της πιο πάνω μεθόδου της Pimco, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου επισήμανε ότι οι υπολογισθείσες αξίες καταναγκαστικής πώλησης χρησιμοποιήθηκαν αποκλειστικά για ένα μέρος του δανειακού χαρτοφυλακίου που θεωρήθηκε ότι θα καταλήξει σε καταναγκαστική πώληση. Ο ίδιος, καταλήγοντας, ανέφερε ότι η μέθοδος που ακολούθησε η Pimco αναφορικά με την αποτίμηση των αξιών των εξασφαλίσεων, κρίνεται ορθή και σε σύγκριση με τη σημερινή κατάσταση φαίνεται να επαληθεύεται.

Επιπροσθέτως των πιο πάνω, στα πλαίσια της ίδιας συζήτησης αναφορικά με την αποτίμηση των αξιών των εξασφαλίσεων των δανειακών χαρτοφυλακίων, εξετάστηκε το ζήτημα των αξιών που αποδόθηκαν σε άλλου είδους εξασφαλίσεις που δεν αποτελούνται από υποθηκευμένη ακίνητη ιδιοκτησία. Τέτοιες εξασφαλίσεις περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, κυβερνητικές εγγυήσεις, χρηματοοικονομικά στοιχεία, οχήματα, εξοπλισμό και προσωπικές εγγυήσεις. Η Pimco, τόσο στο βασικό όσο και στο ακραίο σενάριο υπολογισμού των κεφαλαιακών αναγκών των τραπεζών, εφάρμοσε μια επίπεδη αποκοπή στις αξίες των πιο πάνω εξασφαλίσεων η οποία, όπως αναφέρεται στην έκθεσή της, συνυπολογίζεται σε περίπου 10% των διαθέσιμων εξασφαλίσεων. Το πιο αξιοσημείωτο από τα πιο πάνω, είναι ότι το ποσοστό αποκοπής που εφαρμόστηκε σε σχέση με τις προσωπικές εγγυήσεις των δανείων ήταν 100%, δηλαδή η Pimco απέδωσε σε αυτές μηδενική αξία κατά τη ρευστοποίηση των δανειακών χαρτοφυλακίων. Στην έκθεσή της η Pimco αναφέρει ότι παρόλο που οι προσωπικές εγγυήσεις αποτελούν μείζον τύπο δανειακής εξασφάλισης στην Κύπρο, η ίδια δεν τις έλαβε υπόψη, κατά ρητό τρόπο, ως εξασφαλίσεις και ως εκ τούτου εφάρμοσε ποσοστό αποκοπής στο 100%, τόσο στο βασικό όσο και στο ακραίο σενάριο των υπολογισμών της, καθώς έχει την άποψη ότι για να είναι σε θέση να αξιολογήσει την αξία μιας προσωπικής εγγυήσης, είναι σημαντικό να γνωρίζει την οικονομική θέση του εγγυητή. Μεταξύ άλλων, στην ίδια έκθεση καταγράφεται σχετικά ότι τα απαραίτητα στοιχεία για το σκοπό αυτό δεν παραχωρήθηκαν από τις τράπεζες.

Αξίζει να αναφερθεί ότι σε έγγραφο του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου που κατατέθηκε στην επιτροπή, επισημαίνεται, μεταξύ άλλων, ότι η Pimco, σε αντίθεση με προηγούμενους ίδιου τύπου ελέγχους που διενεργήθηκαν για παρόμοιες χώρες, στην περίπτωση της Κύπρου χρησιμοποίησε μια περισσότερο συντηρητική μεθοδολογία για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών αναγκών, προνοώντας άτυπα, ρυθμίσεις χειρότερες από το αναμενόμενο μακροοικονομικό σενάριο. Πιο συγκεκριμένα, όπως επίσης αναφέρεται στο πιο πάνω έγγραφο, σε αντίθεση με ανάλογες ασκήσεις προσομοίωσης, όπου οι αναμενόμενες ζημιές από δάνεια υπολογίζονται σε μη προεξοφλημένη βάση, δηλαδή χωρίς να γίνει προσαρμογή των προβλεπόμενων εισπράξεων σε σημερινή αξία, οι ίδιοι υπολογισμοί στην υπό συζήτηση άσκηση προέβλεψαν τις ανακτήσεις από δάνεια αφού προεξοφλήθηκαν στο αρχικό πραγματικό επιτόκιο του δανείου. Επίσης, όπως σημειώνεται στο ίδιο έγγραφο, πολύ συντηρητικές υποθέσεις χρησιμοποιήθηκαν και για την εκτίμηση των ποσών ανάκτησης των μη εξυπηρετούμενων δανείων, περιλαμβάνοντας ειδικότερα την εφαρμογή έκπτωσης καταναγκαστικής πώλησης, ύψους 25% επί της προβλεπόμενης καθοδικής αγοραστικής αξίας του ακινήτου.

Με βάση τα πιο πάνω, ο Σύνδεσμος Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου σε υπόμνημά του προς την επιτροπή, αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι η Pimco στήριξε τους υπολογισμούς της σε μειωμένες αγοραίες αξίες οι οποίες κατά την άποψη του συνδέσμου θεωρούνται αυθαίρετες και καθορίστηκαν κατά τρόπο που στερείται επιστημοσύνης, ενώ επέβαλε περαιτέρω αυθαίρετη μείωση στις αξίες των υποθηκευμένων ακινήτων, ύψους 25%, στις ήδη μειωμένες μελλοντικές αξίες τους για όσα δάνεια θεωρεί ότι δε θα εξυπηρετηθούν και θα καταλήξουν σε καταναγκαστική πώληση.

2.2.4. Άλλα θέματα που εξετάστηκαν σε σχέση με τις αξίες των ακινήτων ως εξασφαλίσεις των δανείων των τραπεζών

Στα πλαίσια της συζήτησης που διεξήχθη για το όλο θέμα, ο πρόεδρος του Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου όπως και ορισμένοι από τους παρευρισκόμενους εκτιμητές ακινήτων εξέφρασαν έντονα την άποψη ότι συναφή με την κτηματαγορά γεγονότα έπαιξαν σημαντικό αρνητικό ρόλο στις εκτιμήσεις των τιμών των ακινήτων που πραγματοποιήθηκαν για λογαριασμό της Pimco. Τέτοια γεγονότα, όπως οι ίδιοι ισχυρίστηκαν ήταν η αλλαγή στην ερμηνεία της Δήλωσης Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών αναφορικά με το θέμα της μεμονωμένης κατοικίας, ένα περίπου μήνα πριν την κάθοδο της τρώικας στην Κύπρο, η οποία επηρέασε το δικαίωμα για οποιαδήποτε οικοδομική ανάπτυξη στις γεωργικές ζώνες και ως εκ τούτου μείωσε κατακόρυφα την αξία των ακινήτων της υπαίθρου και συνακόλουθα τις αξίες των εξασφαλίσεων σημαντικού αριθμού τραπεζικών δανείων. Σύμφωνα με τις δηλώσεις των πιο πάνω

εκπροσώπων, οι ίδιοι ενημέρωσαν τις αρμόδιες αρχές σχετικά με τις επιπτώσεις της πιο πάνω απόφασης, καλώντας τις να την αναθεωρήσουν, χωρίς όμως θετική ανταπόκριση.

Επιπροσθέτως των πιο πάνω, οι ίδιοι προσκεκλημένοι τόνισαν ότι ο κυπριακός τομέας ακινήτων έχει πολλές ιδιαιτερότητες που τον καθιστούν μη συγκρίσιμο με οποιαδήποτε άλλη χώρα αλλά και εξαιρετικά δύσκολο για προβλέψεις. Τέτοιες ιδιαιτερότητες, όπως επισήμαναν, είναι η εποχικότητα των πωλήσεων των ακινήτων και η απουσία προηγούμενης εμπειρίας αναφορικά με τις επιπτώσεις μιας οικονομικής ύφεσης στην κυπριακή κτηματαγορά.

2.3. Η πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα

Στα κρίσιμα γεγονότα που διαδραματίστηκαν στο διάστημα μεταξύ 15^{ης} και 26^{ης} Μαρτίου 2013, συγκαταλέγονται και οι συμφωνίες πώλησης των υποκαταστημάτων που διατηρούσαν τα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα στην Ελλάδα.

Από τα στοιχεία που είχε ενώπιόν της η επιτροπή για το θέμα αυτό, συνάγεται ότι τα καταστήματα που διατηρούσαν η Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ (στο εξής «Ελληνική Τράπεζα»), η Λαϊκή Τράπεζα και η Τράπεζα Κύπρου στον ελλαδικό χώρο πωλήθηκαν, στις 26 Μαρτίου 2013, στην Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε. Τις σχετικές συμφωνίες πώλησης και μεταφοράς εκ μέρους των δύο τελευταίων τραπεζικών ιδρυμάτων υπέγραψε ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, υλοποιώντας σχετική πολιτική απόφαση που λήφθηκε στα πλαίσια του Eurogroup και ενεργώντας ως Αρχή Εξυγίανσης, καθώς όπως προαναφέρθηκε οι εν λόγω τράπεζες τελούσαν από την 25^η Μαρτίου 2013 υπό καθεστώς εξυγίανσης. Την αντίστοιχη συμφωνία εκ μέρους της Ελληνικής Τράπεζας υπέγραψε ο Πέτρος Ιωαννίδης, Γενικός Διευθυντής Διεύθυνσης Εξωτερικού της τράπεζας.

2.3.1. Οι λόγοι που οδήγησαν στην πώληση

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής, η πώληση των καταστημάτων τέθηκε ως προϋπόθεση από τους δανειστές της Κύπρου για τη χορήγηση χρηματοδοτικής στήριξης προς αυτή. Πιο συγκεκριμένα, για το θέμα αυτό ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών συμφώνησαν πως αποτελούσε θέση της τρώικας ότι, λόγω της μεγάλης επέκτασης του κυπριακού τραπεζικού τομέα αλλά και του χαρτοφυλακίου των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα, το δημόσιο χρέος της χώρας μας δεν ήταν βιώσιμο, καθώς οι επισφάλειες και οι απώλειες στην Ελλάδα θα μεταφερόντουσαν ως ελλείμματα στην Κύπρο και ότι χωρίς πρόγραμμα διάσωσης η Λαϊκή Τράπεζα θα πτώχευε, με ορατό κίνδυνο την κατάρρευση όλου του τραπεζικού συστήματος και την άτακτη χρεωκοπία του κράτους. Περαιτέρω, αξίζει να καταγραφεί ότι οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών σημείωσαν πως ήταν ευρέως παραδεκτό ότι η έκθεση των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα αποτελούσε απειλή για το κυπριακό τραπεζικό σύστημα από το 2010 και πως σχετικές υποδείξεις για το ζήτημα αυτό εμπεριείχονταν και στις αξιολογήσεις των διεθνών οίκων αξιολόγησης.

Επιπροσθέτως των πιο πάνω και σύμφωνα με τα όσα ανέφερε ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου τόσο σε τοποθέτησή του ενώπιον της επιτροπής όσο και με γραπτή επιστολή του προς αυτή ημερομηνίας 24 Μαΐου 2013, η απόφαση της συνόδου του Eurogroup της 16^{ης} Μαρτίου 2013 όξυνε την ανάγκη για αποξένωση των ελλαδικών δραστηριοτήτων των κυπριακών τραπεζών, καθώς η έκθεση του κυπριακού τραπεζικού συστήματος στον ελλαδικό χώρο έθετε σε άμεσο κίνδυνο την κυπριακή οικονομία στο σύνολό της ενώ η απόφαση για συνεισφορά των ανασφάλιστων καταθετών στην ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών σε συνδυασμό με την αδυναμία επιβολής οποιωνδήποτε περιορισμών στη διακίνηση κεφαλαίων των υποκαταστημάτων -εξουσία για τέτοια μέτρα έχουν οι αρμόδιες αρχές της χώρας υποδοχής- θα οδηγούσαν σε μαζικές αποσύρσεις καταθέσεων. Ως αποτέλεσμα της κατάστασης αυτής, οι τράπεζες θα ήταν αδύνατο να ανταποκριθούν και η κατάρρευσή τους θα ενεργοποιούσε το Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων. Το εν λόγω ταμείο, όπως ο ίδιος σημείωσε, το οποίο διαθέτει περί τα 130 εκατομ. ευρώ, υπό τέτοιες περιστάσεις δε θα μπορούσε να ανταποκριθεί, καθώς οι ασφαλισμένες καταθέσεις των υποκαταστημάτων στην Ελλάδα ανέρχονται σε περίπου 9 δισεκατομ. ευρώ, με αποτέλεσμα να συμπαρασύρει ολόκληρη την οικονομία του τόπου.

Στο σημείο αυτό, αξίζει να αναφερθεί ότι, στα γενικότερα σχόλιά του για το όλο θέμα, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου επισήμανε ότι παρόμοια προβλήματα αντιμετώπιζονταν και με τα υποκαταστήματα των δύο μεγάλων τραπεζών στο Ηνωμένο Βασίλειο και στη Ρουμανία. Συναφώς, ο ίδιος, ενεργώντας ως Αρχή Εξυγίανσης, εξέδωσε, την 1^η Απριλίου 2013, το «περί της Πώλησης Ορισμένων Εργασιών στο Ηνωμένο Βασίλειο της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd Διάταγμα του 2013» και την 25^η Απριλίου 2013 το «περί της Πώλησης Ορισμένων Εργασιών στη Ρουμανία της Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας

Εταιρείας Λτδ Διάταγμα του 2013». Από τα πιο πάνω διατάγματα, συνάγεται ότι δυνάμει του πρώτου, τα περιουσιακά στοιχεία, οι καταθέσεις και άλλες υποχρεώσεις του υποκαταστήματος της Λαϊκής Τράπεζας στο Λονδίνο πωλήθηκαν και μεταβιβάστηκαν στη θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας Κύπρου στο Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ αντίστοιχα, δυνάμει του δεύτερου διατάγματος, τα περιουσιακά στοιχεία, δικαιώματα και υποχρεώσεις των υποκαταστημάτων της Τράπεζας Κύπρου στη Ρουμανία πωλήθηκαν και μεταβιβάστηκαν στη θυγατρική εταιρεία της Λαϊκής Τράπεζας στην ίδια χώρα.

2.3.2. Το χρονικό της πώλησης των υποκαταστημάτων στην Ελλάδα

Σύμφωνα με τα όσα κατατέθηκαν στην επιτροπή η απαίτηση για πώληση των εργασιών των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα τέθηκε ξεκάθαρα από τους δανειστές μας για πρώτη φορά κατά την επίσκεψή τους στο νησί το πρώτο δεκαπενθήμερο Μαρτίου του 2013, στα πλαίσια της απαίτησης τους για σμίκρυνση του τραπεζικού τομέα. Όπως διαφαίνεται από τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν για το ζήτημα αυτό, η απαίτηση της τρόικας για αναδιάρθρωση και σμίκρυνση του τραπεζικού τομέα περιλαμβανόταν στη συμφωνία που συνομολογήθηκε το Νοέμβριο του 2012 μεταξύ της Κύπρου και των διεθνών δανειστών για το Μνημόνιο Συναντίληψης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εκ μέρους του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας και της Κυπριακής Δημοκρατίας, με βάση συγκεκριμένο πλαίσιο. Πιο συγκεκριμένα, στο γραπτό υπόμνημα του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ημερομηνίας 3 Ιουνίου 2013, αναφέρεται ότι στην εν λόγω συμφωνία, η οποία προνοούσε μεταξύ άλλων ότι η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών θα γινόταν μέσω της κυβέρνησης, στη βάση των κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για κρατική βοήθεια, περιλαμβανόταν πρόνοια ότι οι τράπεζες που λαμβάνουν κρατική βοήθεια θα πρέπει να καταρτίσουν σχέδιο αναδιάρθρωσης το οποίο να περιλαμβάνει και πώληση περιουσιακών στοιχείων, αν κριθεί απαραίτητο, για να καταστούν βιώσιμες.

Όπως ειδικότερα αναφέρεται σε γραπτό υπόμνημα της Μονάδας Εξυγίανσης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου προς το Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ημερομηνίας 26 Μαρτίου 2013, αντίγραφο του οποίου κατατέθηκε στην επιτροπή με την προαναφερθείσα επιστολή του Διοικητή, ημερομηνίας 24 Μαΐου 2013, η υλοποίηση της πιο πάνω απαίτησης της τρόικας άρχισε μετά από έντονες πιέσεις της τελευταίας. Για την υπό συζήτηση πώληση η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου προχώρησε αρχικά σε προκαταρκτικές τηλεφωνικές επαφές με την Τράπεζα της Ελλάδας στα πλαίσια των οποίων αποφασίστηκε όπως στις 9 Μαρτίου 2013 αντιπροσωπεία από λειτουργούς της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, του Υπουργείου Οικονομικών και της τρόικας μεταβούν στην Ελλάδα για απευθείας διαπραγματεύσεις με την Τράπεζα της Ελλάδας. Οι συναντήσεις αυτές, όπως επίσης επισημαίνεται, πραγματοποιήθηκαν στις 11 και 12 Μαρτίου 2013. Ωστόσο, στις εν λόγω διαβουλεύσεις δεν κατέστη δυνατό να επιτευχθεί συμφωνία λόγω του μεγάλου χάσματος στην αποτίμηση των δανειακών χαρτοφυλακίων των τραπεζών των οποίων οι εργασίες θα πωλούνταν.

Συνεπώς, το ζήτημα ανέλαβε η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης ετοιμάζοντας προσχέδιο των όρων της πώλησης, που περιλάμβανε τόσο το τίμημα της πώλησης όσο και την αξία αποτίμησης των δανειακών χαρτοφυλακίων λαμβάνοντας υπόψη τις αναμενόμενες ζημιές που υπολόγισε η Pimco στο ακραίο σενάριο. Το προσχέδιο αυτό αποτέλεσε θέμα συζήτησης στην τηλεδιάσκεψη του Euro Working Group με όλα τα εμπλεκόμενα μέρη που διεξήχθη στις 12 Μαρτίου 2013, η οποία πάλι κατέληξε σε αδιέξοδο και επομένως το όλο θέμα παρατέμφθηκε στη σύνοδο του Eurogroup της 15^{ης} Μαρτίου 2013, όπου και επικυρώθηκαν οι όροι της πώλησης.

Την απόφαση αυτή, σύμφωνα με τα όσα κατέθεσε το μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς, διαδέχτηκε η διαβίβαση ορισμένων στοιχείων από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου στην Τράπεζα της Ελλάδας αναφορικά με την οικονομική κατάσταση των υπό πώληση καταστημάτων. Η τελευταία, ενεργώντας σε συνεννόηση με την ελληνική κυβέρνηση και το ελληνικό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, στις 17 Μαρτίου απηύθυνε σχετική πρόσκληση σε τέσσερις ελληνικές τράπεζες, την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, την Alpha Bank, το Νέο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο και την Τράπεζα Πειραιώς με σκοπό τη διερεύνηση ύπαρξης κατ' αρχήν ενδιαφέροντος εκ μέρους τους για την υπό αναφορά συμφωνία. Η προτεινόμενη συναλλαγή, όπως ο ίδιος σημειώνει, προτάθηκε για αποδοχή ή απόρριψη, στα πλαίσια των όρων που είχαν διαμορφωθεί και όχι για πλειοδοσία. Ακολούθως, το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, ως ο παροχέας των κεφαλαίων για εξαγορά, ύστερα από συζητήσεις με τις ενδιαφερόμενες τράπεζες κατέληξε, στις 22 Μαρτίου, στην Τράπεζα Πειραιώς.

Παράλληλα, διεργασίες για το ίδιο θέμα εκτυλίσσονταν και στην Κύπρο, καθώς όπως επισημαίνεται στο προαναφερθέν σημείωμα της Μονάδας Εξυγίανσης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, η τελευταία κάλεσε, στις 18 Μαρτίου 2013, τις τρεις εμπλεκόμενες κυπριακές τράπεζες τις οποίες ενημέρωσε για τα πιο πάνω γεγονότα, δίνοντάς τους αντίγραφο με τους όρους που είχαν συμφωνηθεί στο Eurogroup της 15^{ης} Μαρτίου 2013. Οι εν λόγω τράπεζες συναντήθηκαν εκ νέου με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου στις 19 Μαρτίου 2013, όπου η Τράπεζα Κύπρου και η Λαϊκή Τράπεζα τοποθετήθηκαν εκ πρώτης όψεως αρνητικά επί της

προτεινόμενης πώλησης, ενώ η Ελληνική Τράπεζα επιφυλάχθηκε να τοποθετηθεί αφού επανεξετάσει τη στρατηγική της.

Κατά το χρονικό διάστημα που ακολούθησε μέχρι το Eurogroup της 25^{ης} Μαρτίου 2013 και μετά από παρεμβάσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας, του πρωθυπουργού της Ελλάδας και του Ευρωπαϊού Επιτρόπου για θέματα Ανταγωνισμού κ. J. Almunia, οι πιο πάνω όροι έτυχαν τροποποίησης. Περαιτέρω, η Τράπεζα της Ελλάδας σε επικοινωνία με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ενημέρωσε την τελευταία ότι μετά που απευθύνθηκε στις μεγάλες ελληνικές τράπεζες για διερεύνηση του ενδιαφέροντός τους να αγοράσουν τα ελληνικά υποκαταστήματα των κυπριακών τραπεζών με τους πιο πάνω όρους, η Τράπεζα Πειραιώς εκδήλωσε ενδιαφέρον. Συνεπώς, εκπρόσωποι της εν λόγω τράπεζας επισκέφθηκαν το νησί στις 23 Μαρτίου 2013 για σκοπούς συζήτησης των λεπτομερειών της πώλησης και υπογραφής των σχετικών συμβολαίων. Οι σχετικές διαπραγματεύσεις ολοκληρώθηκαν στις 26 Μαρτίου 2013 με την υπογραφή των συμφωνιών όπως προαναφέρθηκε στην αρχή της παρούσας ενότητας.

2.3.3. Οι συμμετέχοντες στις διαπραγματεύσεις

Όπως αναφέρθηκε στην επιτροπή, την κυπριακή διαπραγματευτική ομάδα για τη συμφωνία κατά τις αρχικές διαπραγματεύσεις αποτελούσαν τεχνοκράτες της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και του Υπουργείου Οικονομικών, οι οποίοι συνοδεύονταν από τους συμβούλους της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και εκπροσώπους της τρόικας. Ωστόσο, μετά το αδιέξοδο των επαφών στην Ελλάδα, τα ηνία ανέλαβε η Ευρωπαϊκή Ένωση και εν μέσω των γεγονότων που εκτυλίσσονταν μετά την απόφαση του Eurogroup της 15^{ης} Μαρτίου, το δίλημμα της αποδοχής ή της απόρριψης της συμφωνίας με όλα τα παρεπόμενα τέθηκε ενώπιον της κυπριακής κυβέρνησης.

Σύμφωνα με τις δηλώσεις των εκπροσώπων του Υπουργείου Οικονομικών στην επιτροπή, από κυπριακής πλευράς, βασικό ρόλο στις διαπραγματεύσεις που διεξήχθησαν σε σχέση με την υπό αναφορά πώληση, κυρίως λόγω τεχνογνωσίας, είχε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου. Για το θέμα αυτό, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ανέφερε ότι, για τα γεγονότα που έλαβαν χώρα στο χρονικό διάστημα μεταξύ 23^{ης} και 26^{ης} Μαρτίου 2013, οι επαφές πραγματοποιήθηκαν μεταξύ της τελευταίας και εκπροσώπων του αγοραστή, στην παρουσία και εκπροσώπων των κλιμακίων της ελληνικής και της κυπριακής τρόικας. Ωστόσο, όπως σημείωσε, αυτές αφορούσαν αποκλειστικά τη συνομολόγηση του νομικού εγγράφου της συμφωνίας, συμπληρώνοντας ότι το τίμημα και οι όροι πώλησης συμφωνήθηκαν σε πολιτικό επίπεδο μεταξύ Κύπρου και Ελλάδας στα πλαίσια των δύο συνόδων του Eurogroup το Μάρτιο.

Με τις πιο πάνω επισημάνσεις συμφώνησαν ο γενικός διευθυντής και οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, διευκρινίζοντας περαιτέρω ότι η όλη συμφωνία διενεργήθηκε με τη σύμφωνη γνώμη της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και επισημαίνοντας επιπρόσθετα ότι ακόμα και οι όροι που συμφωνήθηκαν τελικά στα πλαίσια της δεύτερης συνόδου του Eurogroup έγιναν με την έγκρισή της. Πιο συγκεκριμένα, οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών επισήμαναν ενώπιον της επιτροπής ότι η προεργασία της συμφωνίας έγινε σε τεχνοκρατικό επίπεδο από λειτουργούς της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.

Ο εκπρόσωπος της Τράπεζας Πειραιώς ανέφερε σχετικά ότι όλες οι διαπραγματεύσεις που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 23^{ης} και 26^{ης} Μαρτίου 2013 έγιναν στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, υπό την αιγίδα και την παρακολούθηση της ίδιας, με συντονιστές λειτουργούς της και στην παρουσία νομικών και τραπεζικών της συμβούλων. Παρόντες, όπως αναφέρει, ήταν επίσης εκπρόσωποι της τρόικας της Ελλάδας και της Κύπρου, της Τράπεζας της Ελλάδας και του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας της Ελλάδας, όχι όμως του κυπριακού Υπουργείου Οικονομικών.

Σε σχέση με το θέμα αυτό, ο πρόεδρος του τέως διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου με γραπτή επιστολή του, ημερομηνίας 22 Μαΐου 2013, ενημέρωσε την επιτροπή ότι η συμφωνία έτυχε διαπραγματεύσεως με την ελληνική πλευρά χωρίς οποιαδήποτε ανάμιξη ή ενημέρωση της Τράπεζας Κύπρου, παρά τις επανειλημμένες προφορικές και γραπτές εκκλήσεις της τράπεζας προς το σκοπό αυτό. Για το ίδιο θέμα οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών υποστήριξαν ότι η κυπριακή κυβέρνηση επιδίωξε τη συμμετοχή των τραπεζών, όμως η θέση της τρόικας ήταν αντίθετη με τη συμμετοχή τους στην προσπάθεια διαμόρφωσης του γενικού πλαισίου της συμφωνίας.

Περαιτέρω, ο πρόεδρος του τελευταίου διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας δήλωσε ότι ως διοικητικό συμβούλιο είχαν εισηγηθεί εναλλακτικές λύσεις για την αποξένωση των καταστημάτων της τράπεζας κατά τρόπο ώστε το όφελος της πώλησης να μη μεταφερόταν σε οποιοδήποτε ξένο επενδυτή ή κατά τρόπο που να προστατεύονταν τα συμφέροντα της τράπεζας. Το ενδεχόμενο αυτό, όπως ο ίδιος συμπλήρωσε, είχε συζητήσει και με αρμοδίους της Alvarez & Marsal, οι οποίοι ενεργούσαν ως σύμβουλοι της Κεντρικής Τράπεζας

της Κύπρου, ωστόσο δεν προχώρησε λόγω έλλειψης χρόνου, καταλήγοντας ότι αν η εν λόγω διαδικασία γινόταν εφικτό να ξεκινήσει έγκαιρα, θα μπορούσε να αποτελέσει τη λύση στο όλο ζήτημα.

2.3.4. Οι όροι πώλησης

Στα πλαίσια της εξέτασης των όρων πώλησης των καταστημάτων, οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών δήλωσαν ότι αυτοί είχαν επίσης επιβληθεί στις δύο πλευρές από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθότι οι μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου διαπραγματεύσεις απέβησαν όπως προαναφέρθηκε άκαρπες. Επομένως, στη σύνοδο του Eurogroup της 15^{ης} Μαρτίου 2013 είχαν συμφωνηθεί οι ακόλουθοι όροι:

- Αποτίμηση του δανειακού χαρτοφυλακίου με βάση το ακραίο σενάριο της Pimco, λαμβάνοντας όμως υπόψη και την αναμενόμενη κερδοφορία προ προβλέψεων που υπολόγισε ο πιο πάνω διεθνής οίκος.
- Καταβολή 50% του απαιτούμενου κεφαλαίου από τον αγοραστή και του υπόλοιπου 50% από τον πωλητή.
- Διεξαγωγή επιβεβαιωτικού ελέγχου για τα δάνεια που θα πωλούνταν, καθώς και επανυπολογισμός των προβλέψεων της Pimco, στον οποίο να λαμβάνεται υπόψη η επιδείνωση στο μακροοικονομικό περιβάλλον και υπολογισμός του κόστους αναδιοργάνωσης των καταστημάτων, με το ενδεχόμενο να προκύψει επιπρόσθετη μείωση στο τίμημα πώλησης το οποίο δεν θα μπορούσε να ξεπεράσει τα 350 εκατομ. ευρώ.

Ωστόσο, σύμφωνα με την προρρηθείσα επιστολή του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, έπειτα από παρεμβάσεις του Προέδρου της Δημοκρατίας, του πρωθυπουργού της Ελλάδας και του ευρωπαϊκού Επιτρόπου για θέματα Ανταγωνισμού κ. J. Almunia, στο Eurogroup της 25^{ης} Μαρτίου 2013, οι πιο πάνω όροι τροποποιήθηκαν ώστε το απαιτούμενο κεφάλαιο να καταβληθεί κατά τα 2/3 από τον αγοραστή και κατά το 1/3 από τον πωλητή, ενώ η επιπρόσθετη μείωση στο τίμημα πώλησης αυξήθηκε από 350 σε 450 εκατομ. ευρώ, αφαιρώντας ταυτόχρονα τη δυνατότητα του αγοραστή για επανυπολογισμό των προβλέψεων του οίκου Pimco, καθώς και του δικαιώματός του να ακυρώσει τη συμφωνία. Όπως εξηγείται στην ίδια επιστολή, η τροποποίηση αυτή προέκυψε λόγω της επιμονής της Τράπεζας Πειραιώς να συμπεριληφθεί όρος στη συμφωνία με τον οποίο να της παραχωρείται το δικαίωμα να ακυρώσει τη συμφωνία σε περίπτωση που το ποσό για το οποίο προϋπολογίστηκαν τα 350 εκατομ. ευρώ ξεπερνούσε τον αριθμό αυτό.

Ειδικότερα, αναφορικά με τους όρους της συμφωνίας πώλησης, το μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του Ομίλου της Τράπεζας Πειραιώς τόνισε ότι τόσο οι αριθμοί όσο και οι όροι της συμφωνίας ήταν δοθέντες και ξεκάθαροι. Περαιτέρω, ενημέρωσε την επιτροπή ότι οι προσφερόμενοι όροι της αγοραπωλησίας, όπως τέθηκαν υπόψη της τράπεζας του, περιλάμβαναν τα ακόλουθα:

1. Την αγορά των δανειακών χαρτοφυλακίων των τριών κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα, καθώς και συγκεκριμένων θυγατρικών τους (leasing, factoring και Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδας-IBG) μαζί με ορισμένα ναυτιλιακά δάνεια και κάποια άλλα δάνεια ελληνικής ιδιοκτησίας τα οποία είχαν παραχωρηθεί και τύγγαναν διαχείρισης στην Ελλάδα αλλά είχαν καταχωρηθεί στα λογιστικά βιβλία και στον ισολογισμό της Κύπρου. Όπως ο ίδιος σημείωσε, οι εκτιμήσεις της Pimco, με βάση το ακραίο δυσμενές σενάριο, αποτιμούσαν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία στα 16,2 δισεκατομ. ευρώ, ποσό 3,1 δισεκατομ. περίπου κάτω από την τιμή που αναφέρεται στα βιβλία των τραπεζών.
2. Την αγορά στοιχείων πάγιου ενεργητικού (ιδιόκτητα καταστήματα και γραφεία) σύμφωνα με την τιμή στα βιβλία τους, δηλαδή περίπου 0,25 δισεκατομ. ευρώ.
3. Την πληρωμή από τον αγοραστή των 2/3 της αναγκαίας κεφαλαιακής επάρκειας, που υπολογίστηκε σε σχεδόν 1,5 δισεκατομ. ευρώ, αφού αφαιρεθούν από το ποσό αυτό 450 εκατομ. ευρώ για «έξοδα προσαρμογής», καθώς δεν υπήρχε δυνατότητα διενέργειας μελέτης δέουσας επιμέλειας (due diligence) και οι ενδεχόμενοι αγοραστές δεν είχαν άλλο τρόπο εξασφάλισης τους. Συναφώς, η Τράπεζα Πειραιώς πλήρωσε 524 εκατομ. ευρώ.
4. Την ανάληψη από την Τράπεζα Πειραιώς των υποχρεώσεων όλων των καταθέσεων, οι οποίες στις 15 Μαρτίου 2013 ανέρχονταν σε 15 δισεκατομ. ευρώ, καθώς και όλων των όρων εργοδοσίας του προσωπικού των τριών κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα, το οποίο αριθμούσε 5268 εργαζόμενους.

Σε σχέση με την πιο πάνω αναφερόμενη εκκρεμότητα που φαίνεται να υπάρχει αναφορικά με την πώληση και μεταφορά του δανειακού χαρτοφυλακίου και υπό το φως των καταγγελιών που περιήλθαν σε γνώση μελών της επιτροπής οι οποίες αναφέρουν ότι η Τράπεζα Πειραιώς διαβουλεύεται με τις κυπριακές τράπεζες για το κατά πόσο αυτά περιλαμβάνονται στην υπογραφέισα συμφωνία πώλησης, ο πιο πάνω εκπρόσωπος, με γραπτή επιστολή του ημερομηνίας 5 Ιουνίου 2013, αναφέρει ότι η συμφωνία προνοεί πως όλα τα δάνεια που περιλαμβάνονταν στα βιβλία των υποκαταστημάτων στην Ελλάδα, ανεξαρτήτως ποιότητας και επιπέδου εξυπηρέτησης, μεταφέρθηκαν στην Τράπεζα Πειραιώς μαζί με δάνεια που περιλαμβάνονταν στα βιβλία των τραπεζών στην Κύπρο αλλά έχουν δημιουργηθεί στην Ελλάδα και τύγχαναν διαχείρισης από τα υποκαταστήματα των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα. Για τα τελευταία, όπως επίσης επισημαίνεται, τα οποία αποτελούνται κυρίως από δάνεια του ναυτιλιακού τομέα, διορίστηκαν από κοινού με τις τράπεζες ελεγκτικοί οίκοι για να εξετάσουν κατά πόσο αυτά εμπίπτουν στην πιο πάνω περιγραφή, σύμφωνα με καθορισμένα κριτήρια που βασίστηκαν στη διεθνή πρακτική. Από την εν λόγω διεξαχθείσα διαδικασία παρέμειναν σε εκκρεμότητα έξι δάνεια, όπως επισημαίνεται, τα δύο από τα οποία η Τράπεζα Πειραιώς ζήτησε να αγοράσει, επιπρόσθετα από την αρχική συμφωνία, στην εύλογη αξία που, σύμφωνα με την επιστολή, θα καθοριζόταν από ανεξάρτητο οίκο ο οποίος θα οριζόταν από κοινού με τις επηρεαζόμενες τράπεζες.

2.3.5. Η επιλογή της Τράπεζας Πειραιώς

Αναφορικά με την επιλογή της Τράπεζας Πειραιώς ως αγοραστή των προαναφερθέντων καταστημάτων, οι αρμόδιοι κυβερνητικοί φορείς, όπως επίσης και η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, δήλωσαν ότι η Κύπρος δεν είχε οποιαδήποτε ανάμιξη στην επιλογή του αγοραστή, ούτε και θα υπήρχε οποιοδήποτε ουσιαστικό νόημα η εμπλοκή της στο ζήτημα αυτό καθώς οι όροι πώλησης δε διαφοροποιούνταν ανάλογα με τον αγοραστή.

Το μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του ομίλου της τράπεζας δήλωσε σχετικά ότι, δοθέντος του περιγράμματος της συμφωνίας και του τιμήματος, βασικό κριτήριο το οποίο τέθηκε από το ελληνικό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας ήταν η ικανότητα των υποψήφιων αγοραστών να ανταποκριθούν στις απορρέουσες απαιτήσεις της συναλλαγής, δηλαδή την άμεση και ομαλή λειτουργία των καταστημάτων ώστε να αποφευχθεί η δημιουργία αναστάτωσης κατά την επανέναρξη των εργασιών τους αλλά και τη μακροπρόθεσμη ομαλή ενσωμάτωσή τους στην τράπεζα-αγοραστή. Η Τράπεζα Πειραιώς, όπως ο ίδιος χαρακτηριστικά ανέφερε, διαθέτει μακρά και αποδεδειγμένη εμπειρία απρόσκοπτης και ταχείας ενοποίησης τραπεζών, με περισσότερες από 15 εξαγορές και συγχωνεύσεις τα τελευταία 15 χρόνια. Περαιτέρω, όπως πρόσθεσε, ήδη η λειτουργία και ο προγραμματισμός ενοποίησης των δικτύων βαίνουν πολύ ικανοποιητικά.

2.3.6. Το αποτέλεσμα της συναλλαγής

Εξετάζοντας στην επιτροπή την έκβαση της υπό συζήτηση πώλησης, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, αφού τόνισε ότι η υπό αναφορά πώληση δεν αποτελεί μια συνήθη εμπορική πράξη, υποστήριξε ότι το αποτέλεσμα αυτής, υπό τις περιστάσεις που διενεργήθηκε, κρίνεται ως ικανοποιητικό. Προς τεκμηρίωση της άποψης του αυτής αναφέρθηκε σε αντίστοιχες συγκρίσιμες πράξεις που πραγματοποιήθηκαν πρόσφατα στην Ελλάδα, επισημαίνοντας ότι στις περιπτώσεις εκείνες οι ξένες τράπεζες που δέκοψαν τις δραστηριότητές τους στην Ελλάδα δεν εξασφάλισαν οτιδήποτε ως τίμημα. Στην περίπτωση αυτή, όπως συμπλήρωσε, η Κύπρος εξασφάλισε το 66% της αξίας στα λογιστικά βιβλία, το οποίο στις σημερινές συνθήκες κρίνεται ικανοποιητικό, ενώ ταυτόχρονα με την πώληση, όπως επισήμανε αποπληρώθηκε ποσό ύψους 500 εκατομ. ευρώ από την Επείγουσα Παροχή Ρευστότητας (ELA) που είχε απορροφήσει η Λαϊκή Τράπεζα. Τέλος, ο ίδιος δήλωσε ότι οι πραγματοποιηθείσες ζημιές από το δανειακό χαρτοφυλάκιο που πωλήθηκε δεν επηρεάζουν το κεφαλαιακό έλλειμμα των τραπεζών αφού αυτές περιλαμβάνονταν στους υπολογισμούς της Pimco.

Επιπρόσθετα, ο Διοικητής εξέφρασε την άποψη ότι η χρησιμοποίηση του ακραίου σεναρίου της Pimco για τον υπολογισμό της τιμής αποτελεί ορθολογική επιλογή, καθώς η έκθεση του εν λόγω οίκου έχει τύχει γενικότερης και διεθνούς αποδοχής, ενώ παράλληλα, όπως πρόσθεσε, φαίνεται ότι τα ακραία σενάρια τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Κύπρο υλοποιούνται, γεγονός που καταδεικνύει ότι οι βασικές παράμετροι της συμφωνίας ήταν λογικές.

Αντίθετα, ο γενικός διευθυντής και οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών παραδέχτηκαν ενώπιον της επιτροπής ότι έγινε μια κακή συμφωνία αλλά υπό την κρισιμότητα των περιστάσεων και κυρίως της έλλειψης χρόνου για ουσιαστική διαπραγμάτευση, δεν υπήρχε εναλλακτική επιλογή που να εξυπηρετούσε καλύτερα το συμφέρον του τόπου.

Ωστόσο, οι πιο πάνω αρχές, σε κοινή τους ανακοίνωση που εξέδωσαν την 11^η Ιουνίου 2013, συμφώνησαν στο γεγονός ότι με την πώληση των ελληνικών υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών

τερματίστηκε η αρνητική αλληλεπίδραση που υπήρχε μεταξύ των οικονομιών των δύο χωρών και επιτεύχθηκε η άμεση σμίκρυνση του κυπριακού τραπεζικού συστήματος κατά περίπου 130% του ΑΕΠ της Κύπρου.

Σε σχέση με το ίδιο θέμα, το μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Τράπεζας Πειραιώς εξέφρασε την άποψη ότι η όλη συναλλαγή, όπως διαμορφώθηκε τελικά, αποτελεί μια καλή συμφωνία, συμφέρουσα για την Κύπρο, καθώς η τιμή πώλησης που συμφωνήθηκε συνολικά και για τα τρία δίκτυα καταστημάτων ήταν πολύ ψηλότερη από πρόσφατες πωλήσεις ξένων τραπεζών στην Ελλάδα.

Ο πρόεδρος του τέως διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου χαρακτήρισε αρνητικό το αποτέλεσμα της όλης συμφωνίας, υποστηρίζοντας ότι οι όροι της ήταν πολύ επαχθείς για την Τράπεζα Κύπρου καθώς της επέφεραν ζημιά της τάξης των 2 δισεκατομ. ευρώ. Καθηκόντως, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει σε επιστολή του προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 22 Μαΐου 2013, το διοικητικό συμβούλιο ως θεματοφύλακας των συμφερόντων των μετόχων και των άλλων ενδιαφερόμενων μερών αρνήθηκε να συγκατανεύσει στην πώληση με τέτοιους δυσμενείς όρους, η οποία ωστόσο πραγματοποιήθηκε αφού εκδόθηκε το σχετικό διάταγμα της Αρχής Εξυγίανσης. Διευκρινίζοντας περαιτέρω την άποψή του, ανέφερε ότι η Τράπεζα Κύπρου πριν την πώληση των ελληνικών της καταστημάτων ήταν απόλυτα φερέγγυα και δε θα ήταν δυνατό να τεθεί σε εξυγίανση, δεδομένου ότι τα κεφάλαιά της ήταν θετικά και κυμαίνονταν μεταξύ 1,5 και 2 δισεκατομ., ενώ με την εν λόγω πώληση αυτά μετατράπηκαν σε αρνητικά.

2.3.7. Η ανακοίνωση της Τράπεζας Πειραιώς για τα οικονομικά αποτελέσματα του πρώτου τριμήνου 2013

Τέλος, την επιτροπή απασχόλησε η ανακοίνωση της Τράπεζας Πειραιώς αναφορικά με τα οικονομικά αποτελέσματα της τελευταίας για το πρώτο τρίμηνο του 2013. Σύμφωνα με την εν λόγω ανακοίνωση, τα κέρδη της τράπεζας για το εν λόγω τρίμηνο ανήλθαν σε 3,6 εκατομ. ευρώ περίπου, συμπεριλαμβανομένης της αρνητικής υπεραξίας (negative goodwill) που υπολογίστηκε σε 3,4 εκατομ. ευρώ και με ενσωματωμένο θετικό αναβαλλόμενο φόρο ύψους 540 εκατομ. ευρώ.

Στα πλαίσια της εξέτασης που διεξήχθη αναφορικά με το θέμα αυτό, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου τόσο με γραπτά υπομνήματά του προς την επιτροπή αλλά και σύμφωνα με τα όσα δήλωσε ενώπιόν της, αναφέρει ότι τα κέρδη αυτά, είναι λογιστικά και μη πραγματοποιηθέντα, τα οποία προέκυψαν από τη διαφορά μεταξύ της δίκαιης αξίας που η ίδια καθόρισε και της τιμής αγοράς των χορηγήσεων των ελληνικών υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών. Αυτά, όπως ο ίδιος επισημαίνει, αναμένεται να αντιλογιστούν σταδιακά μέσω των αυξημένων προβλέψεων από την αύξηση των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων. Όσο αφορά την υπολογισθείσα αρνητική υπεραξία, ο Διοικητής εξήγησε ότι το ποσό αυτό αφορά τις μελλοντικές ζημιές από το χαρτοφυλάκιο των δανείων που έχει εξαγοράσει, για το λόγο ότι, σύμφωνα με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα, στους ισολογισμούς καταγράφονται μόνο οι πραγματοποιηθείσες ζημιές και όχι οι μελλοντικές.

Τέλος, όπως ο Διοικητής επισημαίνει με γραπτή αναφορά στην πιο πάνω επιστολή του, το όλο θέμα έχει τεθεί και ενώπιον των αξιωματούχων της τράπεζας οι οποίοι κατά την ημερομηνία της επιστολής βρίσκονταν στην Κύπρο και ανέλαβαν να το εξετάσουν.

Με τις πιο πάνω επεξηγήσεις συμφώνησε και ο εκπρόσωπος της Τράπεζας Πειραιώς αναφέροντας ότι το ανακοινωθέν κέρδος είναι λογιστικό και όχι πραγματοποιηθέν, το οποίο απορρέει από τον ετεροχρονισμό των ζημιών που έχουν υπολογιστεί από τον οίκο Pimco. Όπως περαιτέρω εξήγησε ο ίδιος, για τον καθορισμό της εύλογης αξίας των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού των ελλαδικών δραστηριοτήτων των κυπριακών τραπεζών, καθώς και των ενδεχόμενων υποχρεώσεων των εξαγοραζόμενων στοιχείων, χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος επιμερισμού του κόστους αγοράς (Purchase Price Allocation) όπως προβλέπεται στις διατάξεις του ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων» (IFRS 3 "Business Combination"), σύμφωνα με την οποία τα αποκτηθέντα στοιχεία των κυπριακών τραπεζών έπρεπε να υπολογιστούν στην «εύλογη αξία» τους, αποτυπώνοντας μόνο τις πραγματοποιηθείσες ζημιές. Ως εκ τούτου, δεν ήταν επιτρεπτό να χρησιμοποιηθούν οι υπολογισμοί του οίκου Pimco για το σκοπό αυτό, οι οποίοι ήταν αποτέλεσμα μιας καθολικής άσκησης σε ολόκληρο το δανειακό χαρτοφυλάκιο. Το σενάριο της Pimco αναμένεται ότι θα επαληθευθεί ενδεχομένως, σε βάθος χρόνου, όταν τα προβληματικά δάνεια που εξαγόρασε η Τράπεζα Πειραιώς καταστούν μη εξυπηρετούμενα.

Ο Σύνδεσμος Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου, με απαντητική επιστολή του προς την επιτροπή, η οποία ζητούσε τις απόψεις του συνδέσμου για το λογιστικό χειρισμό της συγκεκριμένης πράξης όπως αυτή απεικονίστηκε στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας Πειραιώς, ημερομηνίας 2 Ιουλίου 2013, αναφέρει ότι σύμφωνα με τις πρόνοιες του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ 3) «Συνενώσεις

Επιχειρήσεων», ο αγοραστής συγκρίνει το τίμημα εξαγοράς με τα καθαρά περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν, σε εύλογες αξίες. Στην ίδια επιστολή επεξηγείται ότι τα καθαρά περιουσιακά στοιχεία προκύπτουν από τη διαφορά που προκύπτει μεταξύ της επιμέτρησης των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται και των υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται, στην εύλογη τους αξία, κατά την ημερομηνία της απόκτησης. Συναφώς, στην περίπτωση που η εύλογη αξία του τιμήματος εξαγοράς υπερβαίνει την εύλογη αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν προκύπτει θετική υπεραξία που αναγνωρίζεται στον ισολογισμό ως περιουσιακό στοιχείο, ενώ στην περίπτωση που η εύλογη αξία του τιμήματος εξαγοράς είναι μικρότερη από την εύλογη αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν προκύπτει αρνητική υπεραξία η οποία αναγνωρίζεται ως κέρδος στα αποτελέσματα του αγοραστή.

2.4. Η απορρόφηση Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (Emergency Liquidity Assistance - ELA) από τα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα

Στα πλαίσια της συζήτησης που διεξήχθη για το θέμα αυτό, εκπρόσωπος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου επισήμανε ότι ο Μηχανισμός Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (ELA) είναι εργαλείο μέσω του οποίου παραχωρείται ρευστότητα από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες σε φερέγγυες και αξιόχρεες τράπεζες, σε έκτακτες συνθήκες, έναντι ικανοποιητικών εξασφαλίσεων. Παραχωρείται, δηλαδή, όταν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αντιμετωπίζουν προσωρινή έλλειψη ρευστότητας και δεν μπορούν να την εξασφαλίσουν μέσω των αγορών ή μέσω της συνήθους συμμετοχής τους σε πιστοδοτικές πράξεις του ευρωσυστήματος. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες από την πλευρά τους, για την αντιστάθμιση των κινδύνων που αναλαμβάνουν με την εν λόγω παροχή ρευστότητας ζητούν από την τράπεζα εξασφαλίσεις από στοιχεία του ενεργητικού της και επιβάλλουν τόκο επί του ποσού του δανείου.

Όπως ο ίδιος περαιτέρω ανέφερε, ο ELA είναι ένα νομισματικό εργαλείο που δεν αποτελεί δικαίωμα των τραπεζών αλλά επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια της εθνικής κεντρικής τράπεζας, η οποία αξιολογεί την κρισιμότητα της κατάστασης και λειτουργεί ως δανειστής έσχατης ανάγκης παρέχοντας ELA αφού προηγουμένως εξασφαλίσει τη μη ένσταση του Διοικητικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας το οποίο αποφασίζει κατά πόσο ο ELA μπορεί να παρασχεθεί από τις εμπλεκόμενες εθνικές κεντρικές τράπεζες με βασικό κριτήριο απόφασης την πιθανή παρεμβολή του ELA στην αποτελεσματική εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής του ευρωσυστήματος.

2.4.1. Η απορρόφηση Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (ELA) από τη Λαϊκή Τράπεζα

Σύμφωνα με τα όσα κατέθεσε εκπρόσωπος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, η πρώτη φορά που παραχωρήθηκε ELA σε κυπριακό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ήταν στις 27 Σεπτεμβρίου 2011 στη Λαϊκή Τράπεζα. Τη δήλωση αυτή επιβεβαίωσε ο πρόεδρος του τελευταίου διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας, προσθέτοντας ότι το ποσό της πρώτης απορρόφησης ELA από την τράπεζα αυτή ανήλθε σε 300 εκατομ. ευρώ. Στη συνέχεια, όπως συνάγεται από τις σχετικές αναφορές του πιο πάνω εκπροσώπου της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, των μελών του τελευταίου διοικητικού συμβουλίου⁵ της Λαϊκής Τράπεζας που παρευρέθηκαν στην επιτροπή και του προέδρου του πρώην διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας, κ. Μιχάλη Σαρρή, το ύψος του ELA στην εν λόγω τράπεζα κυμάνθηκε όπως φαίνεται στον ακόλουθο Πίνακα:

Πίνακας: Επίπεδα Έκτακτης Παροχής Ρευστότητας στη Λαϊκή Τράπεζα.

Ημερομηνία	Ποσό (εκατομ. ευρώ)
Σεπτέμβριος 2011	490
Νοέμβριος 2011	3 300
Δεκέμβριος 2011	3 500
Μάιος 2012	17 Μαΐου 2012 4 300

⁵ Το τελευταίο διοικητικό συμβούλιο της Λαϊκής Τράπεζας παρέμεινε στη διοίκηση της τράπεζας μέχρι τις 25 Μαρτίου 2013 που ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ενεργώντας ως Αρχή Εξυγίανσης, διόρισε την κ. Αντρη Αντωνιάδου ως ειδική διαχειρίστρια της τράπεζας.

	23 Μαΐου 2012	4 100
	25 Μαΐου 2012	5 400
	29 Μαΐου 2012	5 700
Ιούνιος 2012	1 Ιουνίου 2012	5 900
	7 Ιουνίου 2012	6 200
	12 Ιουνίου 2012	6 400
	13 Ιουνίου 2012	6 700
Ιούλιος 2012	3 Ιουλίου 2012	9 820
	31 ^η Ιουλίου 2012	9 620
Αύγουστος 2012		9 600
Μάρτιος 2013		9 100

Σύμφωνα με τα όσα κατέθεσαν στην επιτροπή τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας που παρευρέθησαν στην επιτροπή, η ανάγκη για απορρόφηση ELA απορρέει από μια σειρά γεγονότων που σε συνδυασμό μεταξύ τους επέδρασαν αρνητικά στην ικανότητα της τράπεζας να ανταποκριθεί σε ρευστό. Εξετάζοντας τα εν λόγω γεγονότα, συνάγεται ότι η ανάγκη απορρόφησης ELA πηγάζει, κυρίως, από τα ακόλουθα:

- (α) Από το 2008 και έπειτα, το ύψος των καταθέσεων της τότε θυγατρικής της Λαϊκής Τράπεζας στην Ελλάδα ήταν χαμηλότερο από το ύψος των δανείων που είχαν παραχωρηθεί από αυτή. Το χάσμα αυτό έπρεπε να καλυφθεί από τη ρευστότητα της μητρικής εταιρείας, δηλαδή τη Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου, με αποτέλεσμα η ικανότητα της τράπεζας σε ρευστά διαθέσιμα σταδιακά να εξαντληθεί. Περαιτέρω, είχαν δημιουργηθεί αυξημένες προβλέψεις για επισφαλή δάνεια, κυρίως για το ελληνικό δανειακό χαρτοφυλάκιο, το οποίο σύμφωνα με τους ισχυρισμούς των πιο πάνω εκπροσώπων, μεγάλο κομμάτι του δεν καλυπτόταν από επαρκείς εξασφαλίσεις ή και είχε παραχωρηθεί σε δανειζόμενους με ειδικούς όρους.
- (β) Το Μάρτιο του 2011 η θυγατρική της τράπεζας στην Ελλάδα συγχωνεύθηκε με τη μητρική εταιρεία στην Κύπρο, γεγονός που επικυρώθηκε ουσιαστικά το Δεκέμβριο του ίδιου έτους, με σχετική απόφαση του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας. Το ίδιο χρονικό διάστημα παρατηρήθηκε διαφοροποίηση της δομής του χρέους της Λαϊκής Τράπεζας, κατά τέτοιο τρόπο που ενώ προηγουμένως το μεγαλύτερο μέρος των οφειλών της τράπεζας προερχόταν από ελλαδικές πηγές και κυρίως τη διατραπεζική αγορά, αυτό να έχει μεταφερθεί στο μεγαλύτερο του μέρος στην Κύπρο.
- (γ) Το Μάρτιο του 2012, η τράπεζα είχε υποστεί σημαντικές ζημιές λόγω της διαγραφής της ονομαστικής αξίας των ομολόγων του ελληνικού δημοσίου με απόφαση του Eurogroup, το γνωστό κούρεμα των ελληνικών ομολόγων, το οποίο στοίχισε σ' αυτή περίπου 2,5 δισεκατομ. ευρώ. Πρόσθετα, η Λαϊκή Τράπεζα, πέρα από τη διατραπεζική αγορά, όπως άλλωστε όλες οι τράπεζες, αντλούσε, διαχρονικά, πόρους από διάφορα χρηματοοικονομικά εργαλεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Με τη μείωση των αγοραίων αξιών των ομολόγων του ελληνικού δημοσίου, αυτά δε θεωρούνταν πλέον επαρκείς εξασφαλίσεις από την τελευταία κι έτσι η Λαϊκή Τράπεζα όφειλε να υποθηκεύει σε αυτή περισσότερα περιουσιακά στοιχεία ως εγγυήσεις.
- (δ) Τον Ιούνιο του 2012, με την εξ ολοκλήρου αναδοχή των δικαιωμάτων προτίμησης της έκδοσης κεφαλαίου της Λαϊκής Τράπεζας από τη Δημοκρατία, ύψους 1,8 δισεκατομ. ευρώ και ενώ η πρόσβαση στη διατραπεζική αγορά είχε εκλείψει για την τράπεζα αυτή, διαφάνηκε ότι υπήρχε πολύ μεγαλύτερη ανάγκη για προβλέψεις εκ μέρους της τράπεζας αναφορικά με επισφαλή δάνεια από ότι η τράπεζα είχε υπολογίσει, κυρίως στον ελλαδικό τομέα των δραστηριοτήτων της. Περαιτέρω, με τα προβλήματα που είχαν παρουσιαστεί με τα αξιόγραφα, όπως αναλύθηκε σε προηγούμενη ενότητα της παρούσας

έκθεσης, η φήμη της τράπεζας είχε καταστραφεί και η εμπιστοσύνη του κοινού προς αυτή είχε χαθεί, με αποτέλεσμα να παρατηρούνται μαζικές αποσύρσεις καταθέσεων, τόσο από την Κύπρο όσο και από την Ελλάδα και ως εκ τούτου το πρόβλημα της ρευστότητας να μεγεθύνεται.

Εξαιρετικά κρίσιμο και με άκρως δυσμενείς επιπτώσεις για τον ELA της τράπεζας, όπως οι ίδιοι εκπρόσωποι επισήμαναν, υπήρξε το δίμηνο του Μαΐου και Ιουνίου 2012. Την περίοδο αυτή, το ύψος του ELA είχε εκτιναχθεί, όπως φαίνεται στον πιο πάνω πίνακα, σε υπέρογκα ποσά λόγω των διαδικασιών που λάμβαναν χώρα για την αναδοχή των δικαιωμάτων προτίμησης της έκδοσης κεφαλαίου της Λαϊκής Τράπεζας από το κράτος, και λίγο αργότερα της αβεβαιότητας που ταλάνιζε ολόκληρη την Ελλάδα κατά την περίοδο των εκλογών στη χώρα αυτή αφού ο κίνδυνος κατάρρευσης της ήταν ορατός.

Την κατάσταση της Λαϊκής Τράπεζας κατά την ίδια χρονική περίοδο σχολίασε και ο πρόεδρος του πρώην διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας, κ. Μιχάλης Σαρρής, αναφέροντας ότι από τον Ιανουάριο μέχρι και τον Αύγουστο του 2012 το σοβαρότερο πρόβλημα της Λαϊκής Τράπεζας ήταν η εξεύρεση ρευστότητας για να ανταποκριθεί στις αυξημένες εκροές καταθέσεων που σημειώνονταν εκείνο το χρονικό διάστημα. Λόγω όμως και των υποβαθμίσεων, όπως ανέφερε, των εξασφαλίσεων που κατείχε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα από τη Λαϊκή Τράπεζα για την παροχή ρευστότητας μέσα από τα κανονικά πλαίσια της νομισματικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, η Λαϊκή Τράπεζα αναγκάστηκε να αντικαταστήσει αυτού του είδους τη ρευστότητα με έκτακτη, δηλαδή ELA. Οι παραχωρηθείσες εξασφαλίσεις, όπως ο ίδιος σημείωσε, αποτελούνταν από αξιόγραφα του ελληνικού και κυπριακού δημοσίου τα οποία είχαν τότε υποβαθμιστεί στην κατηγορία «σκουπίδια». Περαιτέρω, ο ίδιος επιβεβαίωσε τις δηλώσεις των πιο πάνω εκπροσώπων της τράπεζας αναφορικά με το χάσμα που υπήρχε μεταξύ των δανείων και των καταθέσεων στην Ελλάδα, καταλήγοντας χαρακτηριστικά στη δήλωση ότι «ο όμιλος αιμοδοτούσε τη δανειοδότηση στην Ελλάδα».

Στο ίδιο μήκος κύματος ήταν και οι δηλώσεις των μελών του τελευταίου διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας αναφορικά με το γεγονός ότι τα δάνεια της τράπεζας που παρέχονταν ως εξασφαλίσεις στον ELA, μετά από κάποιο στάδιο θεωρούνταν από τον πάροχο της χρηματοοικονομικής αυτής βοήθειας ως κακής ποιότητας άρα μη επαρκείς εξασφαλίσεις, σημειώνοντας παράλληλα ότι για την ίδια την τράπεζα δεν υπήρχε ουσιώδης σημασία αν η αναγκαία ρευστότητα παρεχόταν από ELA ή καταθέσεις. Τουναντίον, όπως ανέφεραν, ο ELA βοηθά την κερδοφορία της.

Όπως οι εν λόγω εκπρόσωποι κατέληξαν, ως απόρροια όλων των πιο πάνω, η υπηρεσία θησαυροφυλακίου (Treasury) της Λαϊκής Τράπεζας δεν ήταν σε θέση να προμηθεύει τα καταστήματα της τράπεζας ανά το παγκόσμιο με ρευστό, σύμφωνα με τη συνήθη διαδικασία γι' αυτό η τελευταία αναγκάστηκε να προσφύγει στον ELA και σταδιακά να εξαρτηθεί από αυτόν. Αξιοσημείωτη είναι επίσης η δήλωση του προέδρου του τελευταίου διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας ότι όλα τα περιουσιακά στοιχεία της εν λόγω τράπεζας, ακόμα και αυτά της Ελλάδας ήταν υποθηκευμένα στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου για τους σκοπούς του ELA.

Σε σχέση με την προαναφερθείσα μετατροπή της θυγατρικής της τράπεζας σε υποκατάστημα, οι πιο πάνω εκπρόσωποι ισχυρίστηκαν ότι αυτό αποτέλεσε ένα γεγονός καθοριστικής σημασίας για τη σημερινή κατάσταση της οικονομίας της χώρας μας, ζήτημα το οποίο η επιτροπή κρίνει ότι χρήζει περαιτέρω μελέτης. Η εν λόγω μετατροπή σήμαινε ότι η ευθύνη για τις καταθέσεις που είχαν πραγματοποιηθεί στη Λαϊκή Τράπεζα στην Ελλάδα μεταφέρθηκε από το ελληνικό Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων στο αντίστοιχο κυπριακό. Ας σημειωθεί ότι η ίδια άποψη εκφράστηκε ενώπιον της επιτροπής και από το Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Εναλλακτικά, όπως συνέχισαν οι ίδιοι πιο πάνω εκπρόσωποι, σε περίπτωση που δεν είχε πραγματοποιηθεί η μετατροπή αυτή, η τράπεζα θα μπορούσε να εγκαταλείψει την υπό αναφορά θυγατρική χωρίς στήριξη με άγνωστες επιπτώσεις για την επιβίωση της τελευταίας αλλά διασώζοντας ένα τεράστιο ποσό αρκετών δισεκατομ. ευρώ για την κυπριακή Λαϊκή Τράπεζα.

Αναφορικά με τις ενέργειες του πιο πάνω διοικητικού συμβουλίου, οι προαναφερθέντες εκπρόσωποι του επισήμαναν ότι αφότου ανέλαβαν τη διοίκηση της τράπεζας και σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της περί διαχείρισης χρηματοοικονομικών κρίσεων νομοθεσίας, προχώρησαν στην ετοιμασία δύο διαδοχικών σχεδίων αναδιάρθρωσης της τράπεζας, τον Αύγουστο του 2012 και το Μάρτιο του 2013, τα οποία υποβλήθηκαν στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου. Το πρώτο σχέδιο απορρίφθηκε από την τελευταία στα μέσα Ιανουαρίου 2013, ενώ το δεύτερο παρέμεινε αναξιόποιο καθώς λίγες μέρες μετά την κατάθεσή του στην πιο πάνω αρχή πραγματοποιήθηκε η σύνοδος του Eurogroup με τις γνωστές αποφάσεις και συνέπειες για τη Λαϊκή Τράπεζα.

Σε σχέση με το θέμα της έγκρισης του ELA, μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, κατήγγειλε ότι οι σχετικές αποφάσεις λαμβάνονταν μονομερώς από τον τότε Διοικητή της Τράπεζας και πως το διοικητικό συμβούλιο αυτής τύγγανε εκ των υστέρων γενικής ενημέρωσης ή και καθόλου

ενημέρωσης. Στο σημείο αυτό, επισημαίνεται ότι η επιτροπή προτίθεται να εξετάσει περαιτέρω τόσο το ζήτημα που αφορά την ενημέρωση της οποίας τύγγανε το διοικητικό συμβούλιο της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για το ELA και από τον νυν Διοικητή, όσο και διαχρονικά τον τρόπο συλλογικής λειτουργίας της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.

Υπό το φως των πιο πάνω, την επιτροπή προβληματίσε το παράδοξο ότι καθώς ο ELA αποτελεί εργαλείο μέσω του οποίου παραχωρείται ρευστότητα σε φερέγγυες και αξιόχρεες τράπεζες, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου συνέχισε να παραχωρεί αυτού του είδους τη ρευστότητα στη Λαϊκή Τράπεζα στο χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την αναδοχή των δικαιωμάτων προτίμησης της τράπεζας από το κράτος και μέχρι και τη θέση της σε καθεστώς εξυγίανσης. Για το ζήτημα αυτό, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου υποστήριξε ότι καθ' όλο εκείνο το χρονικό διάστημα τόσο η Λαϊκή Τράπεζα όσο και η Τράπεζα Κύπρου είχαν θετικούς κεφαλαιακούς δείκτες, καθότι πριν από την πώληση των εργασιών τους στην Ελλάδα οι ζημιές που αναφέρονται στην έκθεση Pimco δεν είχαν πραγματοποιηθεί. Η χορήγηση ELA γινόταν εκείνο το χρονικό διάστημα επειδή οι τράπεζες εκείνη τη στιγμή ήταν φερέγγυες και οι σχετικοί κανόνες του ευρωσυστήματος ικανοποιούνταν, ενώ παράλληλα οι μελλοντικές κεφαλαιακές ανάγκες των τραπεζών θα καλύπτονταν από το προσδοκώμενο τότε πρόγραμμα στήριξης της κυπριακής οικονομίας από την τρόικα.

Τέλος, την επιτροπή αναπόφευκτα προβληματίσε η ενημέρωση της οποίας έτυχε η Βουλή για την απορρόφηση ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα κατά τη μακρά και έντονη συζήτηση που διεξήχθη ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το νομοσχέδιο «ο περί της Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κρίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2012» το Μάιο του 2012. Για το θέμα αυτό, ο προρρηθείς πρόεδρος του πρώην διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας ισχυρίστηκε ότι στα πλαίσια της περιγραφής των συνθηκών υπό τις οποίες η τράπεζα αιτήθηκε κρατική στήριξη, η απορρόφηση ELA είχε αναφερθεί στη Βουλή. Παρομοίως, εκπρόσωπος του τελευταίου διοικητικού συμβουλίου της εν λόγω τράπεζας υποστήριξε ότι η εν λόγω πληροφορία περιλαμβανόταν στο ενημερωτικό δελτίο της τράπεζας που είχε εκδοθεί για την τότε αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου. Για το ίδιο θέμα, εκπρόσωπος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου υποστήριξε ότι στα πλαίσια της αλληλογραφίας της Τράπεζας με το Υπουργείο Οικονομικών αναφορικά με την ανάγκη παροχής στήριξης της Λαϊκής Τράπεζας από το κράτος, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου περιέλαβε όλα τα δεδομένα που αφορούσαν το εν λόγω θέμα. Λόγω όμως της εμπιστευτικότητας και της ευαισθησίας, όπως χαρακτηριστικά ανέφερε, του θέματος από πλευράς Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το θέμα αυτό περιορίστηκε στην ενημέρωση μόνο των αρμοδίων αρχών. Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως, αφού διεξήλθε με προσοχή τα αποσπασματικά πρακτικά της συγκεκριμένης συνεδρίας της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού, παρατηρεί ότι ουδεμία αναφορά είχε γίνει για το υπό αναφορά ζήτημα, ενώ το προαναφερθέν ενημερωτικό δελτίο δεν είχε ποτέ κατατεθεί στη Βουλή καθώς βρισκόταν ακόμα στο στάδιο της ετοιμασίας του. Περαιτέρω, η επιτροπή επισημαίνει ότι ο ισχυρισμός των εκπροσώπων της Λαϊκής Τράπεζας, όπως είχε εκφραστεί στην εν λόγω συνεδρία της πιο πάνω επιτροπής, πως η έκδοση του νέου μετοχικού κεφαλαίου της Λαϊκής Τράπεζας που θα ακολουθούσε την ψήφιση του εν λόγω νόμου από τη Βουλή, θα μπορούσε να καλυφθεί σε ποσοστό μέχρι και 50% από τον ιδιωτικό τομέα, έχει διαψευστεί.

2.4.2. Η απορρόφηση Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (ELA) από την Τράπεζα Κύπρου

Για το θέμα της ρευστότητας της Τράπεζας Κύπρου, γενικά, ο πρόεδρος του τέως διοικητικού συμβουλίου της ανέφερε ότι κατά της διάρκεια της προεδρίας του, αυτό εξεταζόταν σε κάθε συνεδρία του διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας κατά την οποία αποφασίζονταν, ανάλογα με την περίπτωση, μέτρα διατήρησης της ή βελτίωσης της. Ο ίδιος δήλωσε ότι η Τράπεζα Κύπρου δεν είχε αποταθεί στον ELA μέχρι τον Ιανουάριο του 2013 για προληπτικούς λόγους, αφού ακόμα και τότε η ρευστότητα της τράπεζάς του δεν είχε εξαντληθεί.

Παρομοίως, ο πρόεδρος του πρώην διοικητικού συμβουλίου της ίδιας τράπεζας κ. Θεόδωρος Αριστοδήμου, ανέφερε ότι κατά τη διάρκεια και της δικής του προεδρίας, το υπό αναφορά θέμα απασχολούσε πολύ τακτικά τις συνεδριάσεις του πιο πάνω συμβουλίου, χωρίς να τεθεί σε οποιαδήποτε περίπτωση πρόβλημα ρευστότητας για την τράπεζα.

2.5. Άλλα επί μέρους θέματα των οποίων η εξέταση βρίσκεται σε εξέλιξη

2.5.1. Οι εκροές κεφαλαίων από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Δημοκρατίας

Το θέμα αυτό απασχόλησε την επιτροπή στις συνεδρίες της οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στο χρονικό διάστημα που ακολούθησε τα κρίσιμα γεγονότα του Μαρτίου του 2013. Στα πλαίσια των συνεδριάσεων της επί του θέματος αυτού, η επιτροπή ζήτησε, από το Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και από τον

Έφορο της Υπηρεσίας Εποπτείας Συνεργατικών Εταιρειών, με επιστολές της ημερομηνίας 27 Μαρτίου 2013 και 28 Μαρτίου 2013, αντίστοιχα, όπως κατατεθούν ενώπιόν της στοιχεία σε σχέση με τις εκροές κεφαλαίων που πραγματοποιήθηκαν από φυσικά και νομικά πρόσωπα που απέσυραν ποσά από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στη Δημοκρατία και στα υποκαταστήματα ή/και στις θυγατρικές εταιρείες των εν λόγω ιδρυμάτων στο εξωτερικό, πέραν του ποσού των 100.000 ευρώ για συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Ακολούθως, οι πιο πάνω αρμόδιοι φορείς κατέθεσαν στην επιτροπή σχετικούς καταλόγους με στοιχεία, τα οποία η επιτροπή λόγω έλλειψης του αναγκαίου χρόνου δεν κατέστη δυνατό να εξετάσει και ως εκ τούτου προτίθεται να συνεχίσει τη μελέτη του όλου θέματος στη βάση και νέων δεδομένων που θα ζητηθούν και για άλλες χρονικές περιόδους.

Τέλος, ως σημειωθεί ότι η Βουλή απέστειλε τους σχετικούς καταλόγους, που εξασφάλισε για το θέμα αυτό η επιτροπή, στο Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων και στην Υπηρεσία Φόρου Προστιθέμενης Αξίας.

2.5.2. Η κατάθεση του Προέδρου της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, κ. Δημήτριου Τσιρώνη

Στα πλαίσια των εργασιών της για το υπό εξέταση θέμα, η επιτροπή έκρινε σκόπιμο να ακούσει τον πρώην βουλευτή της Βουλής των Ελλήνων, κ. Δημήτριο Τσιρώνη, ο οποίος το 2010 διετέλεσε Πρόεδρος της πιο πάνω ειδικής κοινοβουλευτικής επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων και προηγουμένως μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής για τη Διερεύνηση του Συνόλου του Σκανδάλου της Μονής Βατοπεδίου. Τα όσα κατέθεσε στην επιτροπή το εν λόγω πρόσωπο, περιλαμβάνονται στο γραπτό υπόμνημά του προς την επιτροπή, το οποίο επισυνάπτεται αυτούσιο στο Παράρτημα V της παρούσας έκθεσης.

3. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΘΕΣΜΩΝ, ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως, αφού μελέτησε όλα τα γραπτά και προφορικά στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν της και αφού αξιολόγησε και εκτίμησε τη βαρύτητά τους, προχώρησε στις ακόλουθες διαπιστώσεις:

3.1. Σε σχέση με τα αξιόγραφα κεφαλαίου

Με βάση τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον της επιτροπής και τα αρχικά ευρήματα των ειδικών ελέγχων που διεξήγαγε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου για το θέμα αυτό, η επιτροπή θεωρεί ότι προκύπτουν σοβαρά θέματα για διερεύνηση πιθανών ευθυνών.

3.2. Σε σχέση με τις εκτιμήσεις ακινήτων που διενεργήθηκαν στα πλαίσια του διαγνωστικού ελέγχου “Independent Due Diligence of the Banking System of Cyprus” της Pimco

- (α) Η επιτροπή, μέχρι το στάδιο της ετοιμασίας της παρούσας έκθεσης, δεν κατέστη δυνατό να εξασφαλίσει επαρκή πληροφόρηση γύρω από το θέμα των διαδικασιών επιλογής και το διορισμό της Pimco από τη Συντονιστική Επιτροπή². Ως εκ τούτου εξακολουθεί να διατηρεί ερωτηματικά για το κατά πόσο ακολουθήθηκαν οι πλέον ενδεδειγμένες διαδικασίες αναφορικά με το εν λόγω ζήτημα και επιφυλάσσει να μελετήσει περαιτέρω το θέμα αυτό σε κατοπινότερο στάδιο στα πλαίσια των εργασιών της. Επίσης, η επιτροπή θεωρεί ότι η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου έπρεπε να είχε εμπλακεί στο διορισμό των εταιρειών που διενήργησαν τις εκτιμήσεις των ακινήτων για λογαριασμό της Pimco.
- (β) Η επιτροπή έχει την άποψη ότι οι εκτιμήσεις των αξιών των ακινήτων που αποτελούσαν εξασφαλίσεις στα δανειακά χαρτοφυλάκια των τραπεζών και ιδιαίτερα οι προβλέψεις αυτών για τα επόμενα χρόνια είχαν σημαντικό ρόλο στον τελικό υπολογισμό των κεφαλαιακών αναγκών των τραπεζών και συναφώς στον καθορισμό του ποσού που η Δημοκρατία θα έπρεπε να δανειστεί από τους διεθνείς εταίρους της.
- (γ) Η επιτροπή θεωρεί ότι τα στοιχεία στα οποία βασίστηκαν οι υπολογισμοί της Pimco και κυρίως αυτά που αφορούσαν την αναμενόμενη πορεία των τιμών των ακινήτων στην Κύπρο, ενδεχομένως να μην αποτελούν ασφαλείς και επιστημονικά τεκμηριωμένες προβλέψεις για το σκοπό που χρησιμοποιήθηκαν. Η εν λόγω διαπίστωση εδράζεται στο γεγονός ότι η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου από την πλευρά της δεν αποτελεί τον αρμόδιο φορέα για την υποβολή

στοιχείων που αφορούν την κυπριακή αγορά ακινήτων, ενώ τα στοιχεία που όπως ανέφεραν οι εκπρόσωποι της συγκεντρώθηκαν σε αυτή αφορούσαν περιορισμένο βάθος χρόνου, σχεδόν απαγορευτικό για την εξαγωγή ορθών συμπερασμάτων αναφορικά με την πρόβλεψη των τιμών των ακινήτων. Πρόσθετα, η επιτροπή πιστεύει ότι είναι αμφίβολο κατά πόσο η γνώμη ενός μόνο εμπειρογνώμονα από το εξωτερικό, χωρίς μακρά και εμπειριστατωμένη γνώση για τον κυπριακό τομέα ακινήτων και τις ιδιαιτερότητές του, αποτελεί την πιο ενδεδειγμένη λύση για τη θέσπιση συμπερασμάτων που αφορούν ένα τόσο κρίσιμης σημασίας ζήτημα όπως είναι η πρόβλεψη των τιμών των ακινήτων για σκοπούς καθορισμού των αναγκών ανακεφαλαιοποίησης ολόκληρου του τραπεζικού συστήματος.

- (δ) Δεδομένης και της δήλωσης του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου σε σχέση με τη φιλοσοφία της Pimco αλλά και της ίδιας της Κεντρικής Τράπεζας αναφορικά με τα μακροοικονομικά μεγέθη στα οποία στηρίχθηκε η Pimco, η επιτροπή έχει την άποψη ότι η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ενήργησε με συντηρητισμό κατά τη στοιχειοθέτηση των πιο πάνω δεδομένων που παραδόθηκαν από αυτή στη Συντονιστική Επιτροπή και ακολούθως στην Pimco για τους σκοπούς του διαγνωστικού ελέγχου του κυπριακού τραπεζικού συστήματος.
- (ε) Η επιτροπή συμμερίζεται την απaréσκεια που εξέφρασαν οι εκπρόσωποι του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας και του Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου αναφορικά με τη μη εμπλοκή τους στα ζητήματα που αφορούσαν τους χειρισμούς της Pimco για τον τομέα των ακινήτων στην Κύπρο, καθότι αυτοί είναι οι πλέον αρμόδιοι τοπικοί φορείς για τα υπό εξέταση θέματα. Περαιτέρω, η επιτροπή ανησυχεί κατά πόσο η πληροφόρηση της εν λόγω εταιρείας υπήρξε ολοκληρωμένη και τεκμηριωμένη ελλείψει των απόψεων των δύο πιο πάνω καθ' ύλη αρμόδιων φορέων.
- (στ) Η επιτροπή έχει μορφώσει την άποψη ότι παρόλο που βάσει των δηλώσεων του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου οι προβλέψεις του ακραίου μακροοικονομικού σεναρίου της Pimco φαίνονται να επιβεβαιώνονται, τα δεδομένα στα οποία είχαν βασιστεί ήταν διαφορετικά από αυτά που υφίστανται σήμερα. Η εκτίμηση αυτή προκύπτει από το αναντίλεκτο γεγονός ότι τα γεγονότα του Μαρτίου του 2013 δεν άφησαν ανεπηρέαστα τα οικονομικά μεγέθη του τόπου και την πορεία εξέλιξής τους και μάλιστα σε τεράστιο βαθμό. Συνεπώς, εφόσον τα εν λόγω γεγονότα και οι μεταγενέστερες επιπτώσεις τους δεν ήταν εκ των πραγμάτων δυνατό να λαμβάνονταν υπόψη από όσους διενήργησαν τις προβλέψεις τον Ιούνιο του 2012, η επιτροπή καταλήγει ότι ενδεχομένως οι προβλέψεις αυτές να στηρίχθηκαν σε αβάσιμες εκτιμήσεις και δεδομένα. Άλλωστε, αποτελεί γενική παραδοχή ότι η ακραία εκδοχή της Pimco σχεδιάστηκε ώστε να καλύπτει θεωρητικά σενάρια που αντιπροσωπεύουν ακόμη πιο ακραίες μακροοικονομικές συνθήκες από τις αναμενόμενες.
- (ζ) Σε ό,τι αφορά τις δηλώσεις του Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου αναφορικά με την απαγόρευση ανέγερσης μεμονωμένης κατοικίας σε γεωργικές ζώνες με βάση τη Δήλωση Πολιτικής, η επιτροπή συμφωνεί ότι το ζήτημα αυτό συνέβαλε στην περαιτέρω μείωση των αξιών των υποθηκευμένων ακινήτων.

3.3. Σε σχέση με την πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα

- (α) Η διενέργεια της υπό αναφορά πώλησης δεν μπορούσε να αποφευχθεί, καθώς αυτή ήταν άρρηκτα συνδεδεμένη με τη διάσωση της Κυπριακής Δημοκρατίας από τον κίνδυνο της άτακτης χρεοκοπίας. Η εκτίμηση αυτή προκύπτει αξιολογώντας τις παραδοχές που αφορούν τα εξής:
  - (i) Η πώληση των υποκαταστημάτων τέθηκε ως επιτακτική προϋπόθεση από την τρόικα για την έγκριση του προγράμματος οικονομικής στήριξης της Κύπρου.
  - (ii) Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, με απόφασή της στις 21 Μαρτίου 2013, απείλησε με παγοποίηση της Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (ELA) μέχρι την επίτευξη προγράμματος στήριξης για την κυπριακή οικονομία.
  - (iii) Με δεδομένη την απόφαση του Eurogroup για κούρεμα καταθέσεων, η επαναλειτουργία των καταστημάτων στην Ελλάδα θα ήταν αδύνατη χωρίς την επιβολή περιορισμών στη διακίνηση κεφαλαίων, δυνατότητα που όμως δεν παρέχεται καθώς οι κυπριακές αρχές δεν έχουν τέτοια δικαιοδοσία στον ελλαδικό χώρο. Από την άλλη, η λειτουργία τους χωρίς περιορισμούς θα άφηνε ελεύθερο το πεδίο για μαζικές αποσύρσεις καταθέσεων που θα

σήμαινε αυτόματα την κατάρρευση των τραπεζών, την ενεργοποίηση του Ταμείου Προστασίας Καταθέσεων και τη συνακολουθούμενη κατάρρευση του κράτους.

- (β) Δεδομένης της παραδοχής του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου ότι οι κυπριακές τράπεζες μέχρι την 25^η Μαρτίου 2013 δεν ήταν αφερέγγυες και ότι η πώληση των καταστημάτων τους στην Ελλάδα, σε τιμή που υπολογίστηκε βάσει των εκτιμήσεων της Pimco, τις ανάγκασε να αναγνωρίσουν τη διαφορά ως πραγματοποιηθείσες ζημιές και ως εκ τούτου να καταστούν αφερέγγυες, συμπεραίνεται ότι η όλη συμφωνία πώλησης δεν ήταν συμφέρουσα για το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα.
- (γ) Η επιτροπή διαμόρφωσε την άποψη ότι η κυπριακή πλευρά δεν εξάντλησε όλα τα περιθώρια διαβούλευσης με στόχο την επίτευξη λιγότερο επαχθών όρων σε σχέση με την υπό συζήτηση συμφωνία, παρόλο που αντιλαμβάνεται τα εξαιρετικά στενά χρονικά περιθώρια της συγκεκριμένης διαπραγμάτευσης.
- (δ) Δεδομένης της πληθώρας των προειδοποιητικών κρούσεων σε σχέση με τους κινδύνους που απειλούσαν το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα, τόσο από το εσωτερικό όσο και από φορείς του εξωτερικού, η επιτροπή εντοπίζει αδυναμίες και προχειρότητα στις ενέργειες και στις εκτιμήσεις των αρμοδίων αρχών αναφορικά την αντιμετώπιση των εν λόγω κινδύνων και ιδιαίτερα με την απαίτηση της τρόικας για σμίκρυνση του τραπεζικού τομέα, η οποία από το Νοέμβριο του 2012 είχε προφανώς συγκεκριμενοποιηθεί εκ μέρους των δανειστών μας με την υπόδειξη για καταρτισμό σχεδίου αναδιάρθρωσης το οποίο να περιλαμβάνει και πώληση περιουσιακών στοιχείων αν αυτό κρινόταν απαραίτητο για να καταστούν βιώσιμες. Η επιτροπή θεωρεί πως η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου όφειλε να γνωρίζει τους κινδύνους και πως από το 2010 ήταν σε θέση να λάβει τέτοια μέτρα ώστε οι ενδεχόμενες συνέπειες να μην επηρέαζαν το τοπικό τραπεζικό σύστημα. Αλλά ακόμα και η αποτυχία λήψης μέτρων τρία χρόνια πριν τα κρίσιμα γεγονότα του Μαρτίου του 2013, η επιτροπή έχει τη γνώμη ότι από το Νοέμβριο του 2012, που υπογράφηκε η προκαταρκτική συμφωνία μεταξύ της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και της τρόικας, οπότε και τέθηκαν ξεκάθαρα οι απαιτήσεις των διεθνών δανειστών, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ολιγώρησε αναφορικά με τη λήψη των απαιτούμενων αποφάσεων και ενεργειών οι οποίες πιστεύεται ότι θα κατέληγαν σε μια πιο συμφέρουσα διευθέτηση τουλάχιστον του ζητήματος της αποξένωσης των υποκαταστημάτων των τραπεζών στην Ελλάδα ή ακόμα και σε αποφυγή της. Γενικότερα, η επιτροπή εντοπίζει διαχρονικά λάθη, πράξεις και παραλείψεις των εκάστοτε διοικήσεων των τραπεζών που πρέπει να διερευνηθούν.
- (ε) Η επιτροπή διαμόρφωσε την άποψη ότι οι σχέσεις και η συνεργασία μεταξύ εκτελεστικής εξουσίας και Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου υστερούσαν σημαντικά με επακόλουθο να έχουν σημειωθεί κενά ως προς το χειρισμό κρίσιμων θεμάτων που αφορούν την οικονομία.
- (στ) Η επιτροπή δεν έγινε εφικτό να διαμορφώσει άποψη για το ποιος ήταν τελικά, από κυπριακής πλευράς, ο βαθμός εμπλοκής των μερών που συμμετείχαν στη διαμόρφωση της συμφωνίας. Περαιτέρω, με λύπη της παρατηρεί ότι ακόμα και στο στάδιο αυτό η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και η εκτελεστική εξουσία εξακολουθούν να αλληλοεπιρρίπτουν ευθύνες αναφορικά με το ποια πρόσωπα είχαν ουσιαστικό ρόλο στη διαπραγμάτευση και τελικά αποδέχτηκαν την εν λόγω συμφωνία.
- (ζ) Η επιτροπή επικρίνει τον αποκλεισμό των διοικήσεων των δύο μεγαλύτερων τραπεζών από τις διαπραγματεύσεις σημειώνοντας ότι το γεγονός ότι οι δύο αυτές τράπεζες τελούσαν υπό καθεστώς εξυγίανσης δε φαίνεται να είναι άσχετο με την κατάληξη της όλης συμφωνίας πώλησης, καθώς αυτή η εξέλιξη αφαιρέσε τις εξουσίες από τα διοικητικά τους συμβούλια ώστε η πορεία της συμφωνίας για την πώληση των υποκαταστημάτων τους να υλοποιηθεί όπως είχε αρχικά σχεδιαστεί. Συνεπώς, παρόλο που η εκτελεστική εξουσία δήλωσε ότι η ίδια επιθυμούσε τη συμμετοχή των διοικητικών συμβουλίων των τραπεζών αλλά αυτό δεν έγινε αποδεκτό από την τρόικα, η επιτροπή σχημάτισε την άποψη πως για το σκοπό αυτό η εκτελεστική εξουσία μπορούσε και έπρεπε να προβάλει εντονότερα επιχειρήματα για την εμπλοκή τους.
- (η) Όσο αφορά τους όρους πώλησης, παρόλο που η επιτροπή αντιλαμβάνεται την κρισιμότητα των καταστάσεων υπό τις οποίες λήφθηκαν οι σχετικές αποφάσεις και την υπέρμετρη πίεση που ασκήθηκε στις αρμόδιες αρχές από το Eurogroup, εντούτοις έχει την πεποίθηση ότι η κυπριακή πλευρά είχε τη δυνατότητα να διαπραγματευτεί αποτελεσματικότερα και να επιτύχει πιο συμφέρουσα συμφωνία. Ειδικότερα, όσο αφορά την κατάληξη του τελικού τιμήματος της όλης

συμφωνίας, η επιτροπή θεωρεί ότι το ζήτημα θα μπορούσε και έπρεπε να τύχει σκληρότερης διαπραγμάτευσης από την κυπριακή πλευρά προκειμένου να επιτευχθεί υψηλότερο και δικαιότερο τίμημα πώλησης.

- (θ) Ιδιαίτερη ανησυχία εκφράζει η επιτροπή σε σχέση με το γεγονός ότι η υπό αναφορά πώληση δεν περιέλαβε κατά το χρόνο της συνομιλότητας της συμφωνίας το σύνολο του δανειακού χαρτοφυλακίου. Το όλο θέμα δημιούργησε εύλογα ερωτήματα στα μέλη της επιτροπής καθότι η συμφωνία ολοκληρώθηκε και υπογράφηκε αφήνοντας σημαντικά θέματα σε εκκρεμότητα και ενδεχομένως να άφηνε κατ' αυτό τον τρόπο την ευχέρεια στην τράπεζα-αγοραστή να αποκομίσει σημαντικά πλεονεκτήματα μέσω της επιλεγμένης μεταφοράς μόνο των δανείων του ναυτιλιακού τομέα που εκ των πραγμάτων αποτελούν τα πλέον εξασφαλισμένα δάνεια.
- (ι) Αναφορικά με την επιλογή της Τράπεζα Πειραιώς ως αγοραστή των υποκαταστημάτων των τραπεζών από την Τράπεζα της Ελλάδος, η επιτροπή πιστεύει ότι η απόφαση αυτή λήφθηκε από εξωτερικούς παράγοντες και ως εκ τούτου δεν εκτιμά ότι αυτό χρήζει σχολιασμού, παρόλο που εγείρονται πολλά και κρίσιμα ερωτήματα γύρω από τις ενέργειες όσων είχαν εμπλοκή στο ζήτημα αυτό. Παρά ταύτα, στο σημείο αυτό και υπό το φως των καταγγελιών που αναφέρουν ότι στελέχη της Τράπεζας Πειραιώς φέρονται να έχουν λάβει μεγάλα χρηματικά ποσά υπό μορφή δανείων από τη Λαϊκή Τράπεζα και μάλιστα με μη επαρκείς εξασφαλίσεις, η επιτροπή εκφράζει έντονη ανησυχία αναφορικά με την επιλογή της συγκεκριμένης τράπεζας και κατά πόσο το γεγονός αυτό αποτελεί την πιο ενδεδειγμένη υπό τις περιστάσεις επιλογή, μια τυχαία επιλογή ή ακόμα εξυπηρέτηση συγκεκριμένων συμφερόντων.
- (ια) Τέλος, η επιτροπή εκφράζει ανησυχία σε ό,τι αφορά τα ανακοινωθέντα κέρδη της Τράπεζας Πειραιώς και τους χρηματοοικονομικούς δείκτες του ομίλου, όπως αυτά διαμορφώθηκαν μετά την πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών, καθώς αυτά αποτελούν ενδεχομένως ισχυρή ένδειξη ότι η εν λόγω πώληση επέφερε τεράστια ζημιά στον κυπριακό τραπεζικό τομέα. Περαιτέρω, δοθέντων των προαναφερθέντων επεξηγήσεων των αρμοδίων όσο αφορά τα εν λόγω κέρδη, εύλογα δημιουργείται το ερώτημα κατά πόσο αυτά τα οικονομικά αποτελέσματα είναι παραπλανητικά για το επενδυτικό κοινό.

3.4. Σε σχέση με την απορρόφηση Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (ELA) από τα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα

- (α) Γενικότερα, η επιτροπή θεωρεί ότι έγιναν λανθασμένοι χειρισμοί από όλους τους εμπλεκόμενους στο θέμα του ELA, καθώς το χρηματοδοτικό αυτό εργαλείο βρίσκεται στη διακριτική ευχέρεια κάθε εθνικής κεντρικής τράπεζας για να χρησιμοποιείται σε έκτακτες συνθήκες και να παραχωρείται σε φερέγγυες και αξιόχρεες τράπεζες. Είναι προφανές ότι η χορήγηση ELA στη Λαϊκή Τράπεζα ξεπέρασε τα όρια των έκτακτων συνθηκών, ενώ η κατάσταση της εν λόγω τράπεζας κάθε άλλο παρά φερέγγυα και αξιόχρεη ήταν. Το γεγονός αυτό ήταν εν γνώσει όλων των αρμοδίων οργάνων τουλάχιστον από το Μάιο του 2012, ενώ επιβεβαιώθηκε με τα αποτελέσματα του διαγνωστικού ελέγχου της Pimco χωρίς όμως να τεθούν φραγμοί στην ασυδοσία που παρατηρήθηκε στο όλο ζήτημα. Ειδικότερα:
  - (i) Η επιτροπή κατέληξε στην εκτίμηση ότι ο ρόλος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου υπήρξε καταλυτικός στην εξέλιξη του όλου θέματος και κυρίως στο γεγονός ότι επέτρεψε στη Λαϊκή Τράπεζα να εξαρτηθεί σε τόσο μεγάλο βαθμό από την απορρόφηση έκτακτης ρευστότητας. Τα υπέρογκα ποσά ELA στην εν λόγω τράπεζα που έφθασαν σε κάποιο στάδιο να ξεπερνούν το 50% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της χώρας μας, δε θα μπορούσε να ήταν αναμενόμενο, κατά την άποψη της επιτροπής, να εξυπηρετήσουν το σκοπό της παραχώρησής τους, δηλαδή την αντιμετώπιση έκτακτων προβλημάτων ρευστότητας μιας τράπεζας. Περαιτέρω, οι διεργασίες που γίνονταν στο χρονικό διάστημα που ακολούθησε της αναδοχής των δικαιωμάτων προτίμησης της τράπεζας από το κράτος για την εξεύρεση ενός σχεδίου αντιμετώπισης των προβλημάτων της τράπεζας και αφορούσαν τα σχέδια αναδιάρθρωσης που προτάθηκαν από τη Λαϊκή Τράπεζα, για λόγους που δεν είναι γνωστοί στην επιτροπή, δεν έβρισκαν σύμφωνη την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου παρά την επείγουσα φύση των μέτρων που έπρεπε να ληφθούν. Περαιτέρω, η επιτροπή σημειώνει με έμφαση ότι αποτελεί παράδοξο γεγονός πως η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, ενώ από το Δεκέμβριο του 2012 που της κοινοποιήθηκε το προσχέδιο της έκθεσης του οίκου Pimco γνώριζε ότι ορισμένες από τις κυπριακές τράπεζες ήταν αφερέγγυες, προέβαινε σε παράλληλες ενέργειες προς την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ώστε να χορηγείται σε αυτές ELA. Η επιτροπή λαμβάνει υπόψη το

γεγονός ότι η απορρόφηση και διαχείριση ELA δημιουργεί οικονομικό όφελος για τις εθνικές κεντρικές τράπεζες.

- (ii) Από την πλευρά της Λαϊκής Τράπεζας, είναι φανερό ότι ο οργανισμός, για 18 μήνες, στήριξε την πολιτική για τη βιωσιμότητά του σε ένα εργαλείο που θα έπρεπε να χρησιμοποιείται μόνο σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο, αφού από τη φύση του ο ELA παραχωρείται στις τράπεζες μόνο για έκτακτες περιπτώσεις άντλησης ρευστότητας. Δημιουργούνται συνεπώς εύλογα ερωτήματα σε σχέση με τους χειρισμούς της διοίκησης της τράπεζας, η οποία θα έπρεπε να αναζητήσει άλλους τρόπους ανάκαμψης και επίλυσης των προβλημάτων ρευστότητας που αντιμετώπιζε. Δεδομένης και της πληροφόρησης που έτυχε η επιτροπή πως η απορρόφηση ELA βοηθά την κερδοφορία μιας τράπεζας σε σύγκριση με την άντληση καταθέσεων, καταλήγει ότι οι ενέργειες της τράπεζας αυτής ήταν τουλάχιστον ανεύθυνες.
- (β) Από όσα τέθηκαν ενώπιόν της, η επιτροπή διατηρεί προβληματισμούς σε σχέση με το κατά πόσο η Λαϊκή Τράπεζα είχε βρεθεί εγκλωβισμένη κάτω από συνθήκες που την ανάγκαζαν να απορροφά ELA ως τη μόνη επιλογή για απόκτηση ρευστότητας. Η επιτροπή αναγνωρίζει ότι υπήρξαν παράγοντες του εξωτερικού περιβάλλοντος της τράπεζας που επέδρασαν αρνητικά στο όλο πρόβλημα της διατήρησης της ρευστότητάς της, όπως ήταν η απομείωση της αξίας των ομολόγων του ελληνικού δημοσίου και οι οποίοι λειτούργησαν με συνέργεια μεταξύ τους, ώστε το πρόβλημα να επιδεινωθεί με ρυθμούς γεωμετρικής προόδου. Εντούτοις, θεωρεί ότι η τράπεζα είχε τη δυνατότητα και την ευχέρεια, τουλάχιστον στα αρχικά στάδια της εμφάνισης του προβλήματος, να αντιληφθεί έγκαιρα την περιρρέουσα πολιτικοοικονομική ατμόσφαιρα και να προχωρήσει στη λήψη των κατάλληλων μέτρων, θωρακίζοντας τον οργανισμό από πιέσεις που τελικά τον οδήγησαν στη σημερινή κατάσταση.
- (γ) Παρόμοιου τύπου ερωτήματα με τα ανωτέρω γείρονται και για την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα καθώς και αυτή έχει ρόλο και λόγο σε σχέση με την απορρόφηση ELA από τα τραπεζικά ιδρύματα. Συναφώς, η επιτροπή ανησυχεί σε σχέση με το κατά πόσο η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ενήργησε, στην περίπτωση της Λαϊκής Τράπεζας, στα πλαίσια που είναι εντεταλμένη να λειτουργεί, αφού σε καμιά περίπτωση δε διατύπωσε την ένστασή της για τη διοχέτευση τέτοιας ρευστότητας από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου προς μια τράπεζα που πληρούσε τα απαιτούμενα κριτήρια μόνο εικονικά.
- (δ) Η επιτροπή εκφράζει έντονη απάρεσκεια για την ελλιπή ενημέρωση που είχε τύχει η Βουλή κατά τη συζήτηση του νομοσχεδίου «ο περί της Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κρίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2012». Είναι γνωστό ότι οι αποφάσεις της Βουλής και των επιτροπών της λαμβάνονται με βάση τα στοιχεία και τις διαβεβαιώσεις που παρέχονται σε αυτές από τους αρμόδιους κυβερνητικούς φορείς και είναι για το λόγο αυτό που το νομοθετικό σώμα πρέπει να τυχάνει πάντοτε ορθής και ολοκληρωμένης πληροφόρησης. Η επιτροπή έχει την άποψη ότι στην περίπτωση αυτή η Βουλή δεν έτυχε ικανοποιητικής πληροφόρησης σε σχέση με το όλο θέμα και πιο συγκεκριμένα για το θέμα της απορρόφησης ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα. Για το λόγο αυτό, η επιτροπή πιστεύει ότι εάν η Βουλή είχε ενώπιόν της το πλήρες φάσμα της πληροφόρησης που αφορούσε το πιο πάνω προτεινόμενο νομοσχέδιο ενδεχομένως να ετοποθετείτο διαφορετικά.

3.5. Σε σχέση με τις εκροές κεφαλαίων από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Δημοκρατίας

Η επιτροπή διαπιστώνει ότι στην ευαίσθητη χρονική περίοδο μεταξύ 1^{ης} και 15^{ης} Μαρτίου 2013, πολλά φυσικά και νομικά πρόσωπα έχουν προβεί σε εκροές κεφαλαίων από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Δημοκρατίας. Τα ποσά των εν λόγω εκροών δεν έχουν εξεταστεί από την επιτροπή, η οποία θα συνεχίσει την εξέταση του όλου θέματος στη βάση και νέων δεδομένων που θα ζητηθούν και για άλλες περιόδους.

4. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Από όλη την ενημέρωση που έτυχε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως αναφορικά με τη λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος γενικότερα αλλά και των ειδικότερων θεμάτων που αναλύθηκαν στην έκθεση αυτή, είναι φανερό ότι στην περίπτωση της Κύπρου υπήρξαν θεσμικά προβλήματα, παραβιάσεις και λανθασμένοι χειρισμοί που είχαν ως αποτέλεσμα η χώρα μας

να αντιμετωπίζει σήμερα μείζον πρόβλημα επιβίωσης, με δυσβάσταχτες συνέπειες για ολόκληρη την κοινωνία. Υπό το φως των πιο πάνω, η επιτροπή θεωρεί επιβεβλημένη τη διερεύνηση όλων των αιτιών που οδήγησαν την οικονομία στην καταστροφή ώστε οι υπαίτιοι να τεθούν προ των ευθυνών τους ενώπιον της δικαιοσύνης.

Επομένως, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως επαναδιατυπώνει στο σημείο αυτό την πρόθεσή της να συνεχίσει, στα πλαίσια πάντοτε του ρόλου που της αποδίδεται για το σκοπό αυτό από το Σύνταγμα, την εξέταση του υπό αναφορά θέματος, ώστε να συνδράμει στις προσπάθειες που γίνονται για να ριχθεί φως στα αίτια που οδήγησαν στην καταστροφή της κυπριακής οικονομίας αλλά και στην εξεύρεση μελλοντικών λύσεων και εισηγήσεων που θα χρησιμεύσουν στην αποφυγή παρόμοιων δυσάρεστων και καταστροφικών καταστάσεων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΜΕΡΟΥΣ Α' *

---

* Στα πλαίσια των εργασιών της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως για το θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος» ορισμένα έγγραφα, που επισυνάπτονται ως παραρτήματα, χαρακτηρίστηκαν απόρρητα ή εμπιστευτικά. Εντούτοις, οι λόγοι χαρακτηρισμού τους ως τέτοιων εξέλιπαν, γι' αυτό και αποφασίστηκε η δημοσίευσή τους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Τα κυριότερα γεγονότα που διαδραματίστηκαν σε σχέση με το υπό εξέταση θέμα

Το βασικό ιστορικό του όλου θέματος, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που είχε ενώπιόν της η Επιτροπή, συνθέτουν χρονικά τα πιο κάτω κύρια γεγονότα:

- 17 Μαΐου 2012** Το Υπουργείο Οικονομικών κατέθεσε στη Βουλή, με τη διαδικασία του κατ' επείγοντος, το νομοσχέδιο «ο περί της Διαχείρισης των Χρηματοοικονομικών Κρίσεων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2012», το οποίο ψηφίστηκε σε νόμο από την τελευταία αυθημερόν.
- 18 Μαΐου 2012** Ο Υπουργός Οικονομικών εξέδωσε το «περί της Αναδοχής των Δικαιωμάτων Προτίμησης της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd Διάταγμα του 2012».
- 15 Ιουνίου 2012** Η Τράπεζα Κύπρου, με ανακοίνωσή της, ενημέρωσε τους κατόχους αξιογράφων έκδοσης του 2009 ότι η πληρωμή των τόκων θα αναβληθεί και θα καταβληθεί σε περίπτωση εξαγοράς των αξιογράφων από την τράπεζα και στην περίπτωση των μετατρέψιμων αξιογράφων ενισχυμένου κεφαλαίου του 2011 η πληρωμή των τόκων θα ακυρωθεί και δε θα είναι πληρωτέα από την τράπεζα.
- 21 Ιουνίου 2012** Η Λαϊκή Τράπεζα, με ανακοίνωσή της, ενημέρωσε τους κατόχους των αξιογράφων ότι για τις τριμηνίες που θα ακολουθούσαν η καταβολή των τόκων στις εκδόσεις αξιογράφων διέπετο από τους όρους του περί της Αναδοχής των Δικαιωμάτων Προτίμησης της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd Διατάγματος του 2012, που εκδόθηκε δυνάμει του περί Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κρίσεων Νόμου, το οποίο απαγορεύει την πληρωμή οποιουδήποτε τόκου σε αξιόγραφα που δεν είναι συμβατά με τις απαιτήσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.
- 25 Ιουνίου 2012** Η Κυπριακή Δημοκρατία απηύθυνε αίτημα στον πρόεδρο του Eurogroup για χρηματοοικονομική στήριξη από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας.
- 27 Ιουνίου 2012** Η Κυπριακή Δημοκρατία απηύθυνε αίτημα/πρόσκληση στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για συμμετοχή σε χρηματοοικονομική βοήθεια για την αντιμετώπιση των κινδύνων στην κυπριακή οικονομία.
- 30 Ιουνίου 2012** Το 84,04% του μετοχικού κεφαλαίου της Λαϊκής Τράπεζας περιήλθε στην κατοχή της κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- 10 Ιουλίου 2012** Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως ενέγραψε το θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος» για αυτεπάγγελτη εξέταση από την ίδια.
- 17 Οκτωβρίου 2012** Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, με επιστολή της, κοινοποίησε στην Τράπεζα Κύπρου και στη Λαϊκή Τράπεζα τα ευρήματα ειδικού ελέγχου αναφορικά με τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου.
- 18 Νοεμβρίου 2012** Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ανακοίνωσε την κατ' αρχήν δική της συμφωνία με την τρόικα που συστάθηκε από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ως προς την ενότητα του προγράμματος που αφορούσε τον χρηματοπιστωτικό τομέα.
- 8 Δεκεμβρίου 2012** Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου παρέλαβε το προκαταρκτικό πόρισμα του διεθνούς οίκου Pimco αναφορικά με τον ανεξάρτητο διαγνωστικό έλεγχο των χαρτοφυλακίων των κυπριακών τραπεζών.
- 1 Φεβρουαρίου 2013** Ο διεθνής οίκος Pimco κατέθεσε το πόρισμά του επί του ανεξάρτητου διαγνωστικού ελέγχου των χαρτοφυλακίων των κυπριακών τραπεζών, τα

αποτελέσματα του οποίου κατέδειξαν επιπρόσθετες κεφαλαιακές ανάγκες για το κυπριακό τραπεζικό σύστημα ύψους 6 δισεκατομ. ευρώ στο βασικό σενάριο και 8,9 δισεκατομ. ευρώ στο ακραίο σενάριο.

- 14 Μαρτίου 2013** Η Τράπεζα Κύπρου υπέβαλε τις γραπτές και προφορικές προτάσεις της επί των ευρημάτων ειδικού ελέγχου αναφορικά με τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου.
- 16 Μαρτίου 2013** Το Eurogroup, στα πλαίσια συνόδου του, αποφάσισε όπως η Κύπρος προχωρήσει σε γενική απομείωση των καταθέσεων όλων των τραπεζών που δραστηριοποιούνται στην επικράτεια της.
- 18 Μαρτίου 2013** Ο Υπουργός Οικονομικών, με σχετικό διάταγμά του, κήρυξε την 19^η και την 20^η Μαρτίου 2013 ως ειδικές τραπεζικές αργίες.
- 19 Μαρτίου 2013** Η Βουλή των Αντιπροσώπων καταψήφισε το κυβερνητικό νομοσχέδιο για την υλοποίηση της απόφασης του Eurogroup της 16^{ης} Μαρτίου 2013.
- 20 Μαρτίου 2013** Ο αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών, εξέδωσε νέο διάταγμα με το οποίο κήρυξε την 21^η και την 22^η Μαρτίου 2013 ως ειδικές τραπεζικές αργίες.
- 21 Μαρτίου 2013** Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ανακοίνωσε την απόφασή του με την οποία απείλησε για παγοποίηση του τότε επιπέδου της Επείγουσας Παροχής Ρευστότητας (ELA) μέχρι την 25^η Μαρτίου 2013, ενώ παράλληλα η μετέπειτα συνέχιση αυτής της παροχής, όπως αναφέρεται στην ίδια απόφαση, μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο μελέτης μόνο εφόσον θα υπήρχε πρόγραμμα στήριξης από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο με το οποίο να διασφαλίζεται η φερεγγυότητα των εμπλεκόμενων τραπεζικών ιδρυμάτων.
- 22 Μαρτίου 2013** Τέθηκε σε ισχύ ο περί Εξυγίανσης Πιστωτικών και Άλλων Ιδρυμάτων Νόμος του 2013.
- 25 Μαρτίου 2013** (1) Το Eurogroup ανακοίνωσε την επίτευξη συμφωνίας με τις κυπριακές αρχές στα κυριότερα στοιχεία του μακροοικονομικού προγράμματος αναπροσαρμογής.
- (2) Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου διόρισε ως ειδικούς διαχειριστές για την εκτέλεση των μέτρων εξυγίανσης τους κ. Ντίνο Χριστοφίδη και κ. Άντρη Αντωνιάδου για την Τράπεζα Κύπρου και τη Λαϊκή Τράπεζα, αντίστοιχα.
- (3) Ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου εξέδωσε το «περί της Πώλησης Εργασιών της Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρίας Λτδ Διάταγμα του 2013» και το «περί της Πώλησης Εργασιών της Cyrgus Popular Bank Public Co Ltd Διάταγμα του 2013».
- 26 Μαρτίου 2013** Υπογράφηκαν οι συμφωνίες πώλησης των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα.
- 28 Μαρτίου 2013** (1) Το Υπουργικό Συμβούλιο με διάταγμά του που εκδόθηκε δυνάμει του περί Ερευνητικών Επιτροπών Νόμου διόρισε τριμελή Ερευνητική Επιτροπή για να εξετάσει την ευθύνη ή και τις ευθύνες για την κατάσταση στην οποία περιήλθε το τραπεζικό σύστημα και γενικά η οικονομία της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- (2) Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ανακοίνωσε την επαναλειτουργία των τραπεζών στην Κύπρο, ενώ παράλληλα εξέδωσε το πρώτο «περί της Επιβολής Προσωρινών Περιοριστικών Μέτρων στις Συναλλαγές σε Περίπτωση Έκτακτης Ανάγκης Διάταγμα του 2013»⁶.

⁶ Σημειώνεται ότι, έκτοτε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και μέχρι την ημερομηνία της παρούσας έκθεσης εξέδωσε 18 τέτοια διαδοχικά διατάγματα που αφορούσαν περιοριστικά μέτρα στις οικονομικές συναλλαγές.

- 1 Απριλίου 2013** Ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ενεργώντας ως Αρχή Εξυγίανσης, εξέδωσε το «περί της Πώλησης Ορισμένων Εργασιών στο Ηνωμένο Βασίλειο της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd Διάταγμα του 2013».
- 24 Απριλίου 2013** Το Συμβούλιο Διοικητών του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, αποφάσισε την κατ' αρχήν παραχώρηση χρηματοοικονομικής στήριξης στην Κυπριακή Δημοκρατία, σύμφωνα με τις αποφάσεις που λήφθηκαν στα πλαίσια της συνόδου του Eurogroup της 25^η Μαρτίου 2013, ύψους 10 δισεκατομ. ευρώ. Σύμφωνα με τις ίδιες αποφάσεις, ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας αναμένεται να χορηγήσει για το σκοπό αυτό 9 δισεκατομ. ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο να συνεισφέρει περίπου 1 δισεκατομ. ευρώ, κατόπιν έγκρισης των αρμοδίων αρχών τους.
- 25 Απριλίου 2013** Ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ενεργώντας ως Αρχή Εξυγίανσης, εξέδωσε το «περί της Πώλησης Ορισμένων Εργασιών στη Ρουμανία της Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ Διάταγμα του 2013».
- 26 Απριλίου 2013** Διορίστηκαν τα μέλη του μεταβατικού Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου.
- 8 Μαΐου 2013** Υπογράφηκε η Συμφωνία Διευκόλυνσης Χρηματοδοτικής Στήριξης μεταξύ του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας και της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου η οποία συμπεριλαμβάνει τους Γενικούς και Ειδικούς Όρους αυτής και το Μνημόνιο Συναντίληψης και η οποία είχε κυρωθεί με τον περί της Συμφωνίας Διευκόλυνσης Χρηματοδοτικής Στήριξης (Κυρωτικό) Νόμο του 2013, που ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 30 Απριλίου 2013.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΘΕΣΜΩΝ, ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ

«Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ»

A. ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ (ΓΕΝΙΚΑ)

1. Οι εκροές κεφαλαίων που σημειώθηκαν κατά το χρονικό διάστημα 1-27/3/2013 από το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα και η πιθανότητα ύπαρξης προνομιακής πληροφόρησης.
2. Η πολιτική χορήγησης δανείων στο κυπριακό τραπεζικό σύστημα.
  - (α) Χορήγηση χαμηλότοκων δανείων ή δανείων χωρίς επαρκείς εξασφαλίσεις.
  - (β) Διαγραφές οφειλών.
3. Οι οικονομικές καταστάσεις των μεγαλύτερων εμπορικών τραπεζών για τα τελευταία τρία έτη (που η Κύπρος τέθηκε εκτός αγορών) και κατά πόσο αυτές απεικόνιζαν τον κίνδυνο κατάρρευσης τους και την ανάγκη λήψης μέτρων.
  - (α) Διερεύνηση ενεργειών διοικητικών συμβουλίων και ανώτερων στελεχών των τραπεζών (απόφαση έκδοσης αξιογράφων, χρεογράφων, αγορά ομολόγων και άλλες αποφάσεις).
  - (β) Διερεύνηση ενεργειών συνεργαζόμενων ελεγκτικών οίκων.

- (γ) Διερεύνηση ενεργειών εποπτικών αρχών (Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς).
4. Ο βαθμός υλοποίησης των αποφάσεων/οδηγιών/κανονισμών κ.α. μέτρων που εξέδωσε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου προς τις εμπορικές τράπεζες προς αντιμετώπιση των ιδιόμορφων οικονομικών συνθηκών κατά το χρονικό διάστημα 1^η Ιανουαρίου 2011-15^η Μαρτίου 2013.
5. Αξιολόγηση πορισμάτων/ συμπερασμάτων της μελέτης Alvarez & Marsal (χρειάζεται *εκτενέστερη ανάλυση*)
6. Τα αξιόγραφα.
- (α) Αξιολόγηση των πορισμάτων των ειδικών ελέγχων της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και οι προθέσεις της τελευταίας με βάση τα ευρήματα.
- (β) Μελέτη των καταγγελιών και άλλου υλικού που κατατέθηκε στην επιτροπή.
7. Οι αποφάσεις για επέκταση των κυπριακών τραπεζών σε ξένες χώρες -πέραν της Ελλάδας.
8. Οι αποφάσεις των τραπεζών σε σχέση με την αντιμετώπιση της πτώσης των τιμών στον τομέα των ακινήτων, η οποία μείωνε την αξία των εμπράγματων εγγυήσεων των δανείων.
9. Η ανάγκη εκτίμησης των κεφαλαιακών αναγκών των τραπεζών.
- (α) Η επιλογή της Pimco.
- (β) Η σύνθεση και ο ρόλος του steering committee και ειδικότερα της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.
- (γ) Οι ενέργειες της κυπριακής κυβέρνησης και της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου αναφορικά με τα αποτελέσματα της έκθεσης της Pimco.
- (δ) Οι επισημάνσεις της Pimco αναφορικά με:
- (i) Τη δανειστική φιλοσοφία των κυπριακών τραπεζών και του συνεργατικού κινήματος,
  - (ii) τη μεθοδολογία των προβλέψεων και άλλες χρηματοοικονομικές/ λογιστικές πρακτικές (π.χ. συμπερίληψη μη καταβλητέων τόκων στα έσοδα από τόκους),
  - (iii) την αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων,
  - (iv) την εξάρτηση των τραπεζών από τις διεθνείς τους δραστηριότητες.
10. Τα περιοριστικά μέτρα στις συναλλαγές και ο ρόλος του Συμβουλίου Παρακολούθησης.
11. Οι κατηγορίες για ξέπλυμα βρώμικου χρήματος.
12. Η συμφωνία πώλησης των ελλαδικών υποκαταστημάτων των μεγαλύτερων εμπορικών τραπεζών στην Τράπεζα Πειραιώς, οι συνθήκες που οδήγησαν στην εν λόγω συμφωνία, οι εμπλεκόμενοι παράγοντες και ο ρόλος τους.
13. Τα επίπεδα διατήρησης ρευστότητας, η παραβίαση των σχετικών κανόνων του ευρωσυστήματος για επαρκή ρευστότητα και οι ενέργειες των αρμοδίων αρχών.

B. ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

1. Οι συνθήκες που οδήγησαν στην ανάγκη κρατικής οικονομικής στήριξης, η έγκρισή της από τη Βουλή και οι μετέπειτα ενέργειες του οργανισμού για διαχείριση της κατάστασης.
2. Η λειτουργία της τράπεζας στον ελλαδικό χώρο πριν και μετά την ανάγκη απορρόφησης ELA.

- (α) Το ύψος του δανεισμού και η πολιτική χορήγησης δανείων στην Ελλάδα σε σχέση με τις σχετικές ευρωπαϊκές και τυχόν εθνικές (ελλαδικές) οδηγίες.
  - (β) Η μετατροπή των παραρτημάτων της τράπεζας σε υποκαταστήματα.
3. Η πολιτική χορήγησης δανείων ειδικά κατά την περίοδο της κρατικής στήριξης της τράπεζας (Μάιος 2012 - Μάρτιος 2013).
- (α) Χορήγηση χαμηλότοκων δανείων ή δανείων χωρίς επαρκείς εξασφαλίσεις.
  - (β) Διαγραφές οφειλών.
  - (γ) Κατά πόσον υπήρχαν αιτήσεις δανείων που έγιναν πριν από την κρατική στήριξη με €1,8 δις και οι οποίες ικανοποιήθηκαν μετά το γεγονός αυτό.
4. Η απορρόφηση ELA και η διαχείριση του.

Γ. ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ

- 1. Η λειτουργία των παραρτημάτων στην Ελλάδα.
- 2. Η απορρόφηση ELA και η διαχείρισή του.

Δ. ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

- 1. Η πολιτική χορήγησης δανείων στο κυπριακό συνεργατικό κίνημα (βλ. επίσης πόρισμα Pimco).

Ε. ΕΠΟΠΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

1. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

- (α) Οι ευθύνες γενικά αλλά και ειδικά αναφορικά με το ELA.
- (β) Οι συνθήκες κάτω από τις οποίες λήφθηκε η απόφαση για κρατική στήριξη της Λαϊκής Τράπεζας με €1,8 δις (ποιοι αποφάσισαν και με ποια δεδομένα).
- (γ) Αξιολόγηση των πορισμάτων/ συμπερασμάτων της Pimco. Υπήρχε δυνατότητα απόκλισης από αυτά τα συμπεράσματα;
- (δ) Η απόφαση για ενσωμάτωση της Λαϊκής Τράπεζας Ελλάδος στη Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου.
- (ε) Η συμφωνίας πώλησης των ελληνικών υποκαταστημάτων των τραπεζών στην Τράπεζα Πειραιώς.
- (στ) Η διαπραγμάτευση του Μνημονίου Συναντίληψης και των όρων της δανειακής σύμβασης.
- (ζ) Το εποπτικό πλαίσιο αναφορικά με:
  - (i) τον εντοπισμό και τη διαχείριση των χρηματοοικονομικών κινδύνων
  - (ii) την αξιολόγηση των χαρτοφυλακίων των τραπεζών
  - (iii) οποιαδήποτε ειδικά μέτρα εκδόθηκαν για την αντιμετώπιση της όλης κατάστασης (Ιανουάριος 2011-Μάρτιος 2013) και τα αποτελέσματα των επι τόπιων ελέγχων

2. ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Το εποπτικό πλαίσιο των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων και οι ευθύνες της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας αναφορικά με:

- (α) Τη χορήγηση δανείων

(β) Τα διατηρούμενα επίπεδα ρευστότητας

(γ) Οι κεφαλαιακές ανάγκες

3. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ

Ποια μέτρα θα μπορούσαν να ληφθούν δυνάμει των αρμοδιοτήτων της; Ποια από αυτά λήφθηκαν τελικά;

4. ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

(α) Η απόφαση και οι συνθήκες κάτω από τις οποίες λήφθηκε αυτή για κρατική στήριξη της Λαϊκής Τράπεζας με €1,8 δις.

(β) Αξιολόγηση των πορισμάτων/ συμπερασμάτων της Pimco. Υπήρχε δυνατότητα απόκλισης από αυτά τα συμπεράσματα;

(γ) Οι συμφωνίες πώλησης των ελληνικών υποκαταστημάτων των τραπεζών στην Τράπεζα Πειραιώς.

(δ) Η διαπραγμάτευση του Μνημονίου Συναντίληψης.

(ε) Η διαπραγμάτευση της δανειακής σύμβασης.

(στ) Η νομοθεσία και οι διαδικασίες που διέπουν το καθεστώς εκποίησης υποθηκών.

5. ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

(χρειάζεται εκτενέστερη ανάλυση)

6. ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

(χρειάζεται εκτενέστερη ανάλυση)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Κατάλογος προσώπων που παρευρέθηκαν στις συνεδρίες της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως κατά τη μελέτη του θέματος «Η Λειτουργία των Θεσμών του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος (Αυτεπάγγελτη εξέταση με απόφαση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως)»

Υπουργείο Οικονομικών	
Μιχάλης Σαρρής	Τέως Υπουργός Οικονομικών
Χρίστος Πατσαλίδης	Γενικός Διευθυντής Υπουργείου Οικονομικών
Ανδρέας Τρόκκος	Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Γιώργος Παντελή	Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Διονύσης Διονυσίου	Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Παναγιώτης Τήλλυρος	Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Ελπίδα Ηρακλέους	Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Γιώργος Σκλάβος	Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Λούση Ηροδότου – Μούσκου	Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	
Σπύρος Κόκκινος	Έφορος Εταιρειών και Επίσημος Παραλήπτης

Υπουργείο Εσωτερικών	
Κυριάκος Τσολάκης	Αναπληρωτής Πρώτος Κτηματολογικός Λειτουργός
Έφη Σαββίδου	Ανώτερη Κτηματολογικός Λειτουργός
Αστυνομία Κύπρου	
Μαριάννα Φραντζή	Εκπρόσωπος Αστυνομίας Κύπρου
Αναστασία Χατζηγιάννη	Εκπρόσωπος Αστυνομίας Κύπρου
Παναγιώτης Κουντουρέσις	Εκπρόσωπος Αστυνομίας Κύπρου
Γραφείο Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας	
Πέτρος Κληρίδης	Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας
Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου	
Πανίκος Δημητριάδης	Διοικητής Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Νίκος Κωνσταντίνου	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Κώστας Παπαδόπουλος	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Αργυρώ Προκοπίου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Γιώργος Ιωάννου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Έλενα Γρηγοριάδου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Μιχάλης Στυλιανού	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Αλίκη Στυλιανού	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Μαρία Κέττηρου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Γιάγκος Δημητρίου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Χριστίνα Ρουμπά	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Νατάσα Αναστασίου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Γιώργος Κυριάκου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών	
Αντώνης Νικολάου	Εκπρόσωπος Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών
Παύλος Λουκαΐδης	Εκπρόσωπος Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών
Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα	
Γιάννος Δανιηλίδης	Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
Μάριος Παπαχριστοδούλου	Εκπρόσωπος Γραφείου Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς	
Δήμητρα Καλογήρου	Πρόεδρος Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς
Γεώργιος Χαραλάμπους	Τέως Πρόεδρος Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς
Ανδρέας Ανδρέου	Εκπρόσωπος Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς
Κούλλα Θεοχάρους	Εκπρόσωπος Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς
Λιάνα Ιωαννίδου	Εκπρόσωπος Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς
Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου	
Νώντας Μεταξάς	Γενικός Διευθυντής Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου
Μαρία Πέτσα	Εκπρόσωπος του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου

Αγγελική Φράγκου	Εκπρόσωπος του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου
Ελίζα Στασοπούλου	Εκπρόσωπος του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου
Νίκος Τρυπάτσας	Εκπρόσωπος του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου
Αντιγόνη Μηλικούρι	Εκπρόσωπος του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου
Χριστίνα Πιερίδη	Εκπρόσωπος του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου
Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου	
Μιχάλης Καμμάς	Γενικός Διευθυντής Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου
Έλενα Φρίξου	Εκπρόσωπος Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου
Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ	
Σοφοκλής Μιχαηλίδης	Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Ανδρέας Αρτέμη	Τέως Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Θεόδωρος Αριστοδήμου	Πρώην Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Ευδόκιμος Ξενοφώντος	Τέως Αντιπρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Σάββας Σαββίδης	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Γιώργος Θεοχαρίδης	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Έρολ Ρίζα	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Μιχάλης Ζαννετίδης	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Κωνσταντίνος Δάμτσας	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Ανδρέας Ποιητής	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Λένια Γεωργιάδου	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Λάμπρος Παπαδόπουλος	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Φίλιππος Μαννάρης	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Κώστας Χατζηπαπάς	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Πανίκος Πούρος	Τέως Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Τάκης Ταουσιάνης	Τέως Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Γιώργος Γεωργιάδης	Τέως Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Βασίλης Ρολόγης	Τέως Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Κώστας Σεβέρη	Τέως Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ

Άννα Διογένους	Τέως Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Σταύρος Κωνσταντινίδης	Πρώην Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Μάνθος Μαυρομάτης	Πρώην Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Συμεών Μάτσης	Πρώην Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Ηλίας Νεοκλέους	Πρώην Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Φοίβος Ζωμενής	Γραμματέας Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Γιάννης Κυπρή	Διευθύνων Σύμβουλος Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Άννα Σοφρωνίου	Γενική Διευθύντρια της CISCO της Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Cyprus Popular Bank Public Co Ltd	
Άντρη Αντωνιάδου	Ειδική Διαχειρίστρια Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Παναγιώτης Νεοκλέους	Δικηγόρος Ειδικής Διαχειρίστριας Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Ανδρέας Φιλίππου	Πρόεδρος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Μιχάλης Σαρρής	Πρώην Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Χρίστος Παύλου	Μη Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Νίκος Χατζηνικολάου	Μη Εκτελεστικό Μέλος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Μάριος Χατζηγιαννάκης	Μη Εκτελεστικό Μέλος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Σπύρος Επισκόπου	Μη Εκτελεστικό Μέλος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Πανίκκος Πουτζιουρής	Μη Εκτελεστικό Μέλος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Ανδρέας Ζαχαριάδης	Μη Εκτελεστικό Μέλος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Παναγιώτης Κουνής	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος Ομίλου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Τάκης Φειδία	Εκτελών Χρέη Διευθύνοντος Συμβούλου Ομίλου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Χρίστος Στυλιανίδης	Πρώην Διευθύνων Σύμβουλος Ομίλου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Αννίτα Φιλιππίδου	Γενική Διευθύντρια-Οικονομική Διεύθυνση Ομίλου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd και πρώην Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Μιχάλης Αθανασίου	Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Κλεάνθης Χανδριώτης	Διευθυντής Διεύθυνσης –Corporate Financial Solutions Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Έρα Μιχαηλίδου	Πρώην Διευθύντρια Διεύθυνσης –Κανονιστική Συμμόρφωση Cyprus

	Popular Bank Public Co Ltd
Γιάννα Παπαθωμά	Νομική Σύμβουλος Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Νικόλ Φινοπούλου	Εξωτερικός Νομικός Σύμβουλος Cyprus Popular Bank Public Co Ltd, Ιωαννίδης Δημητρίου Δ.Ε.Π.Ε.
Δημήτρης Αραούζος	Νομικός Σύμβουλος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd (Χρύσης Δημητριάδης & Σία Δ.Ε.Π.Ε.)
Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε.	
Κωνσταντίνος Λοιζίδης	Μέλος Εκτελεστικής Επιτροπής Ομίλου Τράπεζας Πειραιώς ΑΕ
Μάριος Σαββίδης	Εκπρόσωπος Τράπεζας Πειραιώς (Κύπρου) Λτδ
Νάταλι Νικολάου	Εκπρόσωπος Τράπεζας Πειραιώς (Κύπρου) Λτδ
Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ	
Μαρίνος Αθανασιάδης	Εκπρόσωπος Ελληνικής Τράπεζας Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Μάριος Κληρίδης	Εκπρόσωπος Ελληνικής Τράπεζας Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρου) Λτδ	
Νικόλαος Μπέης	Εκπρόσωπος Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (Κύπρου) Λτδ
Alpha Bank Cyprus Ltd	
Γεώργιος Γεωργίου	Εκπρόσωπος Alpha Bank Cyprus Ltd
Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ	
Μάριος Ξενίδης	Εκπρόσωπος Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ
Άντρη Σολωμού	Εκπρόσωπος Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ
Ευθύμιος Πανταζής	Εκπρόσωπος Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ
Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο	
Λεωνίδα Πασχαλίδης	Εκπρόσωπος Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου
Δήμητρα Παλάοντα	Εκπρόσωπος Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου
Σύνδεσμος Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων	
Φοίβος Μαυροβουνιώτης	Πρόεδρος Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Σταύρος Γιαλλουρίδης	Αντιπρόεδρος Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Χρυσταλλίνη Θεοκλέους	Γραμματέας Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Κώστας Κωσταντινίδης	Ταμίας Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Μάριος Ηλιάδης	Δικηγόρος Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Κυριάκος Αριστείδου Σαρρής	Εκπρόσωπος Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Σάββας Ηλία	Εκπρόσωπος Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Λεόντιος Χατζηβασίλης	Εκπρόσωπος Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Μαρίνος Σιζόπουλος	Εκπρόσωπος Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Τάκης Ξενόπουλος	Εκπρόσωπος Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Φώτος Φωτιάδης	Εκπρόσωπος Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Κυπριακός Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών	
Λούης Κλάππας	Επίτιμος Πρόεδρος Κυπριακού Συνδέσμου Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών
Ανδρέας Κουφκής	Εκπρόσωπος Κυπριακού Συνδέσμου Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών

Παγκύπριος Σύνδεσμος Επενδυτών Χρηματιστηριακών Αξιών	
Μιχάλης Ολύμπιος	Πρόεδρος Παγκύπριου Συνδέσμου Επενδυτών Χρηματιστηριακών Αξιών
Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου	
Χρίστος Παναγίδης	Εκπρόσωπος Ένωσης Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου
Πανίκκος Σταυρή	Εκπρόσωπος Ένωσης Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου
Ανδρέας Ανδρέου	Εκπρόσωπος Ένωσης Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου
Σύνδεσμος Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου	
Χαράλαμπος Πετρίδης	Πρόεδρος Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου
Ανδρέας Ανδρέου	Εκπρόσωπος Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου
Οι εταιρείες εκτιμητών ακινήτων που διορίστηκαν από την Pimco	
Πάυλος Λοΐζου	Εκπρόσωπος Εταιρείας LEAF RESEARCH
Γιώργος Μούντης	Εκπρόσωπος Εταιρείας LEAF RESEARCH
Πάνος Δανός	Διευθύνων Σύμβουλος Εταιρείας Danos BNP Paribas
Χάρης Τιμοθέου	Εκπρόσωπος Εταιρείας Danos BNP Paribas
Αντώνης Λοΐζου	Εκπρόσωπος Εταιρείας Antonis Loizou & Associates
Κλέων Ιακωβίδης	Εκπρόσωπος Εταιρείας Cleon Iacovides & Associates
Κυπριακός Σύνδεσμος Καταναλωτών	
Φρύνη Μιχαήλ	Πρόεδρος Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών
Γιώργος Στυλιανού	Εκπρόσωπος Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών
Παγκύπρια Ένωση Καταναλωτών και Ποιότητας Ζωής	
Λούκας Αριστοδήμου	Πρόεδρος Παγκύπριας Ένωσης Καταναλωτών και Ποιότητας Ζωής

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

J. M. M. M.
Γ. Μ. Δ.
20/10/12

17 Οκτωβρίου 2012

Κύριο Ανδρέα Ι. Φιλίππου,
Πρόεδρο,
Cyprus Popular Bank Public Co Limited
Λευκωσία

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΗ

Αξιότιμε κύριε Φιλίππου,

Θέμα: Ευρήματα ειδικού ελέγχου αναφορικά με τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου

Αναφέρομαι στον πρόσφατο ειδικό έλεγχο που διεξήχθη στην τράπεζά σας από λειτουργούς της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ) με σκοπό την εξέταση των διαδικασιών και πρακτικών προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου τα οποία έκδωσε η τράπεζά σας.

Σχετικά, τίθεται υπόψη σας η έκθεση του ειδικού ελέγχου που διενήργησε η ΚΤΚ από τα ευρήματα της οποίας διαφαίνεται, εκ πρώτης όψεως, ότι η Cyprus Popular Bank Public Co Limited έχει εμπλακεί σε διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου που έκδωσε κατά τα έτη 2008, 2009, 2010 και 2011 οι οποίες συνίστανται στην παροχή της επενδυτικής υπηρεσίας της επενδυτικής συμβουλής, χωρίς να έχουν τηρηθεί οι πρόνοιες του περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων Νόμου («Νόμος») και της Οδηγίας που έκδωσε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου για την «Επαγγελματική Συμπεριφορά των Τραπεζών κατά την Παροχή Επενδυτικών ή Παρεπόμενων Υπηρεσιών και κατά τη Άσκηση Επενδυτικών Δραστηριοτήτων» («Οδηγία»). Συναφώς, η τράπεζά σας εκ πρώτης όψεως, παρέλειψε να συμμορφωθεί με τα άρθρα 18(2)(α), 36(1)(α),(β) και (γ) και 52(1) του Νόμου και τα άρθρα 6, 10 και 14 της Οδηγίας.

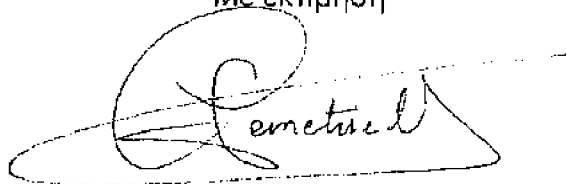
Η ΚΤΚ, ως η αρμόδια Εποπτική Αρχή για τις τράπεζες, δύναται να λάβει τα αναφερόμενα στα άρθρα 30, 42(3) και 57 του Νόμου μέτρα σε περίπτωση που τράπεζα παραλείπει να συμμορφωθεί με τις διατάξεις του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ που εκδόθηκε βάσει του Νόμου.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Προτού ληφθεί οποιαδήποτε απόφαση, καλείστε, μέχρι τις 26 Οκτωβρίου 2012, να υποβάλετε, εάν επιθυμείτε, γραπτώς οποιαδήποτε σχόλια και εξηγήσεις επί των ευρημάτων της επισυναπτόμενης έκθεσης. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί η απάντησή σας εντός του πιο πάνω τεθέντος χρονικού ορίου, η ΚΤΚ θα προχωρήσει στη λήψη απόφασης στη βάση των διαθέσιμων στοιχείων και πληροφοριών που έχει στην κατοχή της.

Με εκτίμηση

Πανίκος Δημητριάδης

- Κοιν.: 1. κ. Τάκης Φειδία
Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
2. κ. Πανίκος Ηρακλέους
Εσωτερικός Ελεγκτής Συγκροτήματος
3. κ. Στέλιος Κωνσταντίνου
PricewaterhouseCoopers Ltd

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Έκθεση ειδικού ελέγχου της Λαϊκής Κυπριακής Τράπεζας

1. ΣΚΟΠΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

Κατά το 2008, 2009 και 2010 η Λαϊκή Κυπριακή Τράπεζα είχε προβεί σε εκδόσεις αξιογράφων κεφαλαίου αόριστου διάρκειας και το 2011 σε έκδοση αξιογράφων αόριστου διάρκειας και μετατρέψιμων σε μετοχές (ΜΑΕΚ), με σκοπό την ενίσχυση των πρωτοβάθμιων κεφαλαίων της. Με ανακοίνωση της στις 21 Ιουνίου 2012, η Λαϊκή Κυπριακή Τράπεζα ενημέρωσε τους κάτοχους των αξιογράφων ότι για τις τριμηνίες που ακολουθούν η καταβολή των τόκων στις εκδόσεις αξιογράφων διέπεται από τους όρους του Διατάγματος του Υπουργού Οικονομικών περί της Αναδοχής των Δικαιωμάτων Προτίμησης της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd, που εκδόθηκε βάσει του περί Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κρίσεων Νόμου στις 18 Μαΐου 2012, το οποίο απαγορεύει την πληρωμή οποιουδήποτε τόκου σε αξιόγραφα που δεν είναι συμβατά με τις απαιτήσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Ως εκ τούτου, η καταβολή τόκου κατά τις 30 Ιουνίου 2012 ήταν η τελευταία για το χρονικό διάστημα που θα είναι σε ισχύ το Διάταγμα. Επιπρόσθετα, η τράπεζα ανακοίνωσε ότι προβαίνει σε Υποχρεωτική Ακύρωση Πληρωμής Τόκου για τα ΜΑΕΚ του 2011, με βάση τις πρόνοιες του Ενημερωτικού του Δελτίου, η οποία είναι οριστική και δεν θα είναι πλέον πληρωτέα από την τράπεζα.

Μετά την πιο πάνω ανακοίνωση της τράπεζας, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) έγινε δέκτης εκατοντάδων γραπτών και προφορικών καταγγελιών από κατόχους αξιογράφων για χρησιμοποίηση αθέμιτων πρακτικών ή/και παραπλάνησης τους από την τράπεζα, με στόχο την προώθηση πώλησης τους σε πρόσωπα που δεν κατείχαν τις απαραίτητες γνώσεις για να αξιολογήσουν τους συνεπαγόμενους κινδύνους.

Βάσει των αρμοδιοτήτων και εξουσιών που παρέχονται στην ΚΤΚ από τον περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων και Ρυθμιζόμενων Αγορών Νόμο του 2007 ('ο Νόμος'), το Τμήμα Εποπτείας & Ρύθμισης Τραπεζικών Εργασιών της ΚΤΚ ζήτησε την παροχή πληροφοριών και στοιχείων από την τράπεζα και διεξήγαγε επιτόπια επιθεώρηση σε αυτή, για σκοπούς εξέτασης των διαδικασιών και πρακτικών που εφαρμόζε κατά την προώθηση της διάθεσης αξιογράφων κεφαλαίου, ούτως ώστε να εξακριβωθεί ο βαθμός συμμόρφωσης της με τις διατάξεις του Νόμου και της Οδηγίας που η ΚΤΚ έχει εκδώσει στις 20 Δεκεμβρίου 2007 δυνάμει του εν λόγω Νόμου για την 'Επαγγελματική Συμπεριφορά των Τραπεζών κατά την Παροχή Επενδυτικών ή Παρεπόμενων Υπηρεσιών και κατά τη Άσκηση Επενδυτικών Δραστηριοτήτων' ('η Οδηγία').

Στόχος του ελέγχου ήταν να εξεταστεί κατά πόσο η τράπεζα παρείχε την επενδυτική υπηρεσία της

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

επενδυτικής συμβουλής κατά την προώθηση της διάθεσης των αξιογράφων που έκδωσε η ίδια και, σε περίπτωση διαπίστωσης τέτοιου γεγονότος, το βαθμό συμμόρφωσης της κατά την άσκηση της εν λόγω δραστηριότητας με τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ.

Τα αξιόγραφα κεφαλαίου θεωρούνται πολύπλοκα χρηματοοικονομικά μέσα, λόγω των χαρακτηριστικών της αορίστου διάρκειας ή/και μετατρεψιμότητας τους σε μετοχές και, ως εκ τούτου, εμπεριέχουν κινδύνους οι οποίοι ενδεχομένως να μην είναι εύκολα και πλήρως κατανοητοί από ιδιώτες επενδυτές. Σημειώνεται ότι ο μεγαλύτερος αριθμός των κατόχων αξιογράφων κεφαλαίου είναι ιδιώτες πελάτες οι οποίοι ήταν κυρίως καταθέτες της τράπεζας. Ο Νόμος απαιτεί από τις τράπεζες να επιβεβαιώνουν ότι τα χρηματοοικονομικά μέσα που παρέχουν στους πελάτες τους είναι συμβατά και κατάλληλα για αυτούς και περιέχει πρόνοιες για προστασία των επενδυτών, όταν παρέχονται σε αυτούς επενδυτικές υπηρεσίες σε σχέση με αυτά τα προϊόντα. Ωστόσο, ο Νόμος δεν απαγορεύει την έκδοση αξιογράφων ή άλλων πολύπλοκων χρηματοοικονομικών μέσων και την διάθεσή τους σε ιδιώτες πελάτες χωρίς να εφαρμόζονται οι απαιτήσεις του Νόμου, νοουμένου ότι ο εκδότης δεν παρέχει ταυτόχρονα επενδυτικές υπηρεσίες, περιλαμβανομένης της επενδυτικής συμβουλής.

2. ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Όπως αναφέρεται πιο πάνω, στόχος του ελέγχου ήταν να εξεταστεί κατά πόσο η τράπεζα παρείχε την επενδυτική υπηρεσία της επενδυτικής συμβουλής κατά την προώθηση διάθεσης αξιογράφων που έκδωσε η ίδια καθώς και, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, το βαθμό συμμόρφωσης της κατά την άσκηση της εν λόγω δραστηριότητας με τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ, που εκδόθηκε δυνάμει του εν λόγω Νόμου στις 20 Δεκεμβρίου 2007. Περαιτέρω, λήφθηκε υπόψη το έγγραφο της Δήλωσης Πολιτικής της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Κεφαλαιαγοράς (CESR) ημερομηνίας 19 Απριλίου 2010 αναφορικά με τον ορισμό της επενδυτικής συμβουλής (Understanding the definition of advice under MiFID). Οι σχετικές πρόνοιες των πιο πάνω είναι οι ακόλουθες:

Ο περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων Νόμος.

Το άρθρο 2 του Νόμου ορίζει την επενδυτική συμβουλή ως ακολούθως:

“Επενδυτική συμβουλή σημαίνει την παροχή προσωπικών συστάσεων σε πελάτη, είτε κατόπιν αίτησης του είτε με πρωτοβουλία της τράπεζας, σχετικά με μία ή περισσότερες συναλλαγές που αφορούν χρηματοοικονομικά μέσα. Για τους σκοπούς του παρόντος ορισμού, προσωπική σύσταση σημαίνει σύσταση που:

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

(α) δίνεται σε ένα πρόσωπο υπό την ιδιότητα του ως υφιστάμενου ή πιθανού πελάτη, ή υπό την ιδιότητα του ως αντιπροσώπου υφιστάμενου ή πιθανού πελάτη,

(β) παρουσιάζεται ως κατάλληλη για τον πελάτη ή βασίζεται στις ιδιαιτερότητες του πελάτη και συμβουλεύει τον πελάτη για τη διενέργεια ενός από τα ακόλουθα σύνολα ενεργειών:

(i) αγορά, πώληση, εγγραφή, ανταλλαγή, εξαγορά, διακράτηση ή αναδοχή συγκεκριμένου χρηματοοικονομικού μέσου,

(ii) άσκηση ή μη άσκηση οποιουδήποτε δικαιώματος που παρέχει συγκεκριμένο χρηματοοικονομικό μέσο για την αγορά, πώληση, εγγραφή, ανταλλαγή, ή εξαγορά χρηματοοικονομικού μέσου, αλλά δεν περιλαμβάνει σύσταση που εκδίδεται αποκλειστικά μέσω καναλιού επικοινωνίας ή απευθύνεται στο κοινό.”

Οι παράγραφοι α και β του εδαφίου 1 του άρθρου 36 του Νόμου αναφέρουν ότι “η τράπεζα οφείλει κατά την παροχή επενδυτικών και παρεπομένων υπηρεσιών σε πελάτες, να ενεργεί δίκαια, με εντιμότητα και επαγγελματισμό, ώστε να εξυπηρετεί με τον καλύτερο τρόπο τα συμφέροντα των πελατών της και να συμμορφώνεται ιδίως με τις κατωτέρω αρχές:

(α) Όλες οι πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των διαφημιστικών ανακοινώσεων, που απευθύνονται από τράπεζα σε πελάτες ή πιθανούς πελάτες, πρέπει να είναι ακριβείς, σαφείς και μη παραπλανητικές· οι διαφημιστικές ανακοινώσεις πρέπει να μπορούν να αναγνωρίζονται σαφώς ως τέτοιες,

(β) η τράπεζα οφείλει να παρέχει στους πελάτες ή στους πιθανούς της πελάτες κατάλληλη πληροφόρηση σε κατανοητή μορφή σχετικά με:

(i) την τράπεζα και τις υπηρεσίες της,

(ii) τα χρηματοοικονομικά μέσα και τις προτεινόμενες επενδυτικές στρατηγικές, περιλαμβανομένων κατάλληλης καθοδήγησης και προειδοποιήσεων σχετικά με τους κινδύνους που συνδέονται με τις επενδύσεις στα εν λόγω μέσα ή με την υιοθέτηση των εν λόγω επενδυτικών στρατηγικών,

(iii) τους τόπους εκτέλεσης,

(iv) το κόστος και άλλες συνδεόμενες επιβαρύνσεις, ώστε να είναι ευλόγως σε θέση να κατανοούν τη φύση και τους κινδύνους της προσφερόμενης επενδυτικής υπηρεσίας και του συγκεκριμένου τύπου του προτεινόμενου χρηματοοικονομικού μέσου και, ως εκ τούτου, να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις με επίγνωση· οι πληροφορίες αυτές δύνανται να παρέχονται σε τυποποιημένη μορφή.”

Η παράγραφος (γ) του εδαφίου 1 του άρθρου 36 του Νόμου, αναφορικά με τις υποχρεώσεις επαγγελματικής δεοντολογίας κατά την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών σε πελάτες αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι “η τράπεζα οφείλει, κατά την παροχή επενδυτικών και παρεπομένων υπηρεσιών σε πελάτες, να ενεργεί δίκαια, με εντιμότητα και επαγγελματισμό, ώστε να εξυπηρετεί με τον καλύτερο τρόπο τα συμφέροντα των πελατών της και όπως όλες οι πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

διαφημιστικών ανακοινώσεων, που απευθύνονται από τράπεζες σε πελάτες ή πιθανούς πελάτες, πρέπει να είναι ακριβείς, σαφείς και μη παραπλανητικές. Περαιτέρω στην παράγραφο (γ) του εδαφίου 1 του άρθρου 36 επιβάλλεται η υποχρέωση στις τράπεζες όταν παρέχουν επενδυτικές συμβουλές να αντλούν τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με την γνώση και την πείρα του πελάτη ή του πιθανού πελάτη στον επενδυτικό τομέα, σε σχέση με τον συγκεκριμένο τύπο χρηματοοικονομικού μέσου καθώς και σχετικά με την οικονομική κατάσταση και τους επενδυτικούς του στόχους, ώστε να του συστήσει τα χρηματοοικονομικά μέσα που είναι κατάλληλα για την περίπτωση του.”

Το άρθρο 52(1) του Νόμου απαιτεί από πρόσωπα που απασχολούνται στις τράπεζες και προσφέρουν επενδυτικές υπηρεσίες, περιλαμβανομένης της παροχής επενδυτικής συμβουλής, να κατέχουν τα απαραίτητα πιστοποιητικά αφού πετύχουν σε εξετάσεις και να είναι εγγεγραμμένα στο δημόσιο μητρώο, που προβλέπεται στο άρθρο 53 του Νόμου.

Περαιτέρω το άρθρο 18(2)(α) του Νόμου απαιτεί από τις “τράπεζες να εφαρμόζουν κατάλληλες πολιτικές και διαδικασίες για να εξασφαλίζεται επαρκώς η συμμόρφωσή τους, συμπεριλαμβανομένων των διευθυντικών τους στελεχών, υπαλλήλων, συνδεδεμένων αντιπροσώπων και άλλων αρμόδιων προσώπων, με τις υποχρεώσεις του παρόντος Νόμου και των δυνάμει αυτού εκδιδόμενων οδηγιών.”

Οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ) για την Επαγγελματική Συμπεριφορά των τραπεζών κατά την παροχή επενδυτικών ή παρεπόμενων υπηρεσιών και κατά την άσκηση επενδυτικών δραστηριοτήτων.

Η Οδηγία της ΚΤΚ, η οποία εκδόθηκε στις 20 Δεκεμβρίου του 2007, καθορίζει και εξειδικεύει τις διατάξεις του Νόμου καθώς και τις πρακτικές διαδικασίες που πρέπει να εφαρμόζονται από τις τράπεζες κατά την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών με σκοπό την προστασία των επενδυτών.

Συγκεκριμένα, το άρθρο 6 της πιο πάνω Οδηγίας καθορίζει τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί η πληροφόρηση για να είναι ακριβής, σαφής και μη παραπλανητική σε υφιστάμενους ή πιθανούς πελάτες (σύμφωνα με το άρθρο 36(1)(α) του Νόμου). Σύμφωνα με το άρθρο 6 της Οδηγίας, η τράπεζα οφείλει να “διασφαλίζει ότι όλες οι πληροφορίες, περιλαμβανομένων των διαφημιστικών ανακοινώσεων, τις οποίες απευθύνει σε, ή διαδίδει με τρόπο που καθιστά πιθανή τη λήψη τους από υφιστάμενους ή πιθανούς ιδιώτες πελάτες, πληρούν, μεταξύ άλλων, τους πιο κάτω όρους:

(α) είναι ακριβής και ιδίως δεν δίνει έμφαση σε πιθανά όφελη από μια επενδυτική υπηρεσία ή ένα χρηματοοικονομικό μέσο χωρίς να παρέχει παράλληλα μια δίκαιη και εμφανή ένδειξη για κάθε σχετικό κίνδυνο,

(β) είναι επαρκής και παρουσιάζεται με τρόπο ώστε να είναι πιθανή η κατανόησή της από ένα μέσο μέλος της ομάδας του κοινού στο οποίο απευθύνεται ή από το οποίο είναι πιθανό να ληφθεί,

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

(γ) δεν αποκρύπτει, υποβαθμίζει ή συγκαλύπτει σημαντικά στοιχεία, δηλώσεις ή προειδοποιήσεις.”
Δεδομένου ότι η τράπεζα παρέχει επενδυτικές υπηρεσίες, περιλαμβανομένης της επενδυτικής συμβουλής, το άρθρο 10 της Οδηγίας αναφέρει τις πληροφορίες σχετικά με τα χρηματοοικονομικά μέσα που πρέπει να παρέχει στους υφιστάμενους και πιθανούς πελάτες. Το εν λόγω άρθρο αναφέρει, μεταξύ άλλων, τα πιο κάτω:

“10. (1) Η τράπεζα παρέχει σε υφιστάμενους και πιθανούς πελάτες γενική περιγραφή της φύσης και των κινδύνων των χρηματοοικονομικών μέσων, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη την κατηγοριοποίηση του πελάτη ως ιδιώτη ή επαγγελματία πελάτη. Η περιγραφή αυτή πρέπει να εξηγήει τη φύση του σχετικού είδους χρηματοοικονομικού μέσου και τους ειδικούς κινδύνους που αυτό ενέχει, με επαρκείς λεπτομέρειες ώστε ο πελάτης να μπορεί να λαμβάνει επενδυτικές αποφάσεις βασισμένες σε σωστή ενημέρωση.

(2) Η περιγραφή των κινδύνων περιλαμβάνει, ανάλογα με το είδος του σχετικού χρηματοοικονομικού μέσου και την κατηγορία και το επίπεδο γνώσης του πελάτη, τα ακόλουθα στοιχεία:

(α) τους κινδύνους που σχετίζονται με το συγκεκριμένο είδος του χρηματοοικονομικού μέσου, με επεξηγήσεις για τη σχετική μόχλευση (leverage) και τα αποτελέσματά της, καθώς και για τον κίνδυνο απώλειας του συνόλου της επένδυσης,

(β) τη μεταβλητότητα της τιμής του συγκεκριμένου χρηματοοικονομικού μέσου και τυχόν περιορισμούς στη διαθέσιμη αγορά για αυτό το μέσο,

(γ) το γεγονός ότι ο επενδυτής ενδέχεται να αναλάβει, ως αποτέλεσμα συναλλαγών στα μέσα αυτά, επιπρόσθετες χρηματοοικονομικές δεσμεύσεις και άλλες πρόσθετες υποχρεώσεις περιλαμβανομένων ενδεχομένων οφειλών επιπρόσθετων από το κόστος απόκτησης των εν λόγω μέσων.

(3) Εάν μια τράπεζα παρέχει σε υφιστάμενο ή πιθανό ιδιώτη πελάτη πληροφορίες σχετικά με ένα χρηματοοικονομικό μέσο που αποτελεί αντικείμενο τρέχουσας προσφοράς στο κοινό στο πλαίσιο της οποίας έχει εκδοθεί ενημερωτικό δελτίο σύμφωνα με τον περί Δημοσίας Προσφοράς και Ενημερωτικού Δελτίου Νόμο, η εν λόγω τράπεζα ενημερώνει τον υφιστάμενο ή πιθανό πελάτη σχετικά με τις λεπτομέρειες διάθεσης του ενημερωτικού δελτίου στο κοινό.”

Το άρθρο 14 της Οδηγίας αναφέρεται στο τεστ καταλληλότητας που πρέπει να γίνεται πριν κάθε συναλλαγή κατά την παροχή της επενδυτικής υπηρεσίας της επενδυτικής συμβουλής, σύμφωνα με το άρθρο 36(1)(γ) του Νόμου. Συγκεκριμένα το εν λόγω άρθρο αναφέρει:

“14. (1) Η τράπεζα λαμβάνει από τους υφιστάμενους ή πιθανούς πελάτες τέτοιες πληροφορίες που της είναι απαραίτητες προκειμένου να κατανοήσει τα βασικά δεδομένα του πελάτη και να σχηματίσει εύλογα την πεποίθηση, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τη φύση και την έκταση της παρεχόμενης

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

υπηρεσίας, ότι η κάθε συγκεκριμένη συναλλαγή που συστήνεται στο πλαίσιο παροχής της υπηρεσίας επενδυτικών συμβουλών, πληροί τα ακόλουθα κριτήρια:

- (α) είναι σύμφωνη με τους επενδυτικούς στόχους του συγκεκριμένου πελάτη,
- (β) είναι τέτοια ώστε ο πελάτης να μπορεί οικονομικά να επωμισθεί το βάρος κάθε σχετικού επενδυτικού κινδύνου συμβατού με τους επενδυτικούς του στόχους,
- (γ) είναι τέτοια ώστε ο πελάτης, με την αναγκαία πείρα και τις απαιτούμενες γνώσεις που διαθέτει, να μπορεί να κατανοήσει τους κινδύνους που συνεπάγεται η συναλλαγή.

...

(3) Στις πληροφορίες σχετικά με την οικονομική κατάσταση υφιστάμενου ή πιθανού πελάτη περιλαμβάνονται, όπου αυτό έχει εφαρμογή, πληροφορίες σχετικά με την πηγή και το ύψος των τακτικών του εισοδημάτων, τα περιουσιακά του στοιχεία, περιλαμβανομένων των ρευστών του διαθέσιμων, τις επενδύσεις και τα ακίνητά του, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τις τακτικές οικονομικές του υποχρεώσεις.

(4) Στις πληροφορίες σχετικά με τους επενδυτικούς στόχους υφιστάμενου ή πιθανού πελάτη περιλαμβάνονται, όπου αυτό έχει εφαρμογή, πληροφορίες σχετικά με το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο πελάτης επιθυμεί να διατηρήσει την επένδυση, τις προτιμήσεις του όσον αφορά την ανάληψη κινδύνου, το προφίλ κινδύνου του και τους σκοπούς της επένδυσης.

(5) Όταν κατά την παροχή της επενδυτικής υπηρεσίας των επενδυτικών συμβουλών, η τράπεζα δεν λαμβάνει τις πληροφορίες που απαιτούνται βάσει του άρθρου 36(1)(γ) του Νόμου, τότε δεν συστήνει χρηματοοικονομικά μέσα στον συγκεκριμένο υφιστάμενο ή πιθανό πελάτη."

Δήλωση Πολιτικής της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Κεφαλαιαγοράς (CESR νυν ESMA ^{*1}) αναφορικά με τον ορισμό της επενδυτικής συμβουλής^{*2}.

Το πιο πάνω έγγραφο ημερομηνίας 19 Απριλίου 2010 είναι Δήλωση Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ) η οποία στοχεύει στην διευκρίνιση και παρουσίαση καταστάσεων όπου η προσφορά επενδυτικής υπηρεσίας από τράπεζες και εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών συνίσταται στην παροχή επενδυτικής συμβουλής. Συγκεκριμένα, το πιο πάνω έγγραφο αναφέρει ότι εάν μια εταιρεία επιθυμεί να βεβαιωθεί ότι η υπηρεσία που παρέχει αποτελεί παροχή επενδυτικών συμβουλών, μπορεί να εξετάσει κατά πόσο ή όχι οι περιστάσεις υπό τις οποίες

1. Η CESR ήταν μια ανεξάρτητη επιτροπή των ευρωπαϊκών ρυθμιστικών αρχών, που συστάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 6 Ιουνίου του 2001. Την 1η Ιανουαρίου 2011 αντικαταστάθηκε από την ESMA (Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών-ΕΑΚΑΑ). Η ΕΑΚΑΑ είναι μια ανεξάρτητη αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης που συμβάλλει στη διαφύλαξη της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη διασφάλιση της ακεραιότητας, της διαφάνειας, της αποδοτικότητας και της εύρυθμης λειτουργίας των αγορών κινητών αξιών, καθώς και την ενίσχυση της προστασίας των επενδυτών.

2. Η δήλωση πολιτικής βρίσκεται στην ιστοσελίδα της ΕΑΚΑΑ: http://www.esma.europa.eu/system/files/10_294.pdf.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

παρέχεται η υπηρεσία απαντούν καταφατικά σε πέντε ουσιαστικά ερωτήματα. Τα εν λόγω ερωτήματα είναι τα ακόλουθα:

Ερώτημα 1

Η υπηρεσία που προσφέρεται αποτελεί σύσταση;

Σε γενικές γραμμές, απλά η παροχή πληροφοριών σε επενδυτή ή δυνητικό επενδυτή χωρίς να γίνεται οποιοδήποτε σχόλιο ή αξιολόγηση σχετικά με την απόφαση που μπορεί να πάρει ο επενδυτής, δεν είναι συμβουλή. Σε μια τέτοια περίπτωση η πληροφόρηση θα πρέπει να περιορίζεται στην απλή δήλωση των γεγονότων ή των στοιχείων. Σε γενικές γραμμές, η παροχή αντικειμενικής πληροφόρησης, χωρίς να γίνεται οποιοδήποτε σχόλιο ή αξιολογική κρίση για τη απόφαση που ένας επενδυτής καλείται να πάρει, δεν αποτελεί σύσταση.

Ωστόσο οι πληροφορίες μπορούν να θεωρηθούν συμβουλές, εάν οι περιστάσεις υπό τις οποίες παρέχονται θεωρούνται τέτοιες. Για παράδειγμα, ένα άτομο μπορεί να παράσχει πληροφορίες σε μεροληπτική και όχι σε ισορροπημένη βάση (π.χ. με ιδιαίτερη έμφαση στα πλεονεκτήματα ενός προϊόντος), οι οποίες δύνανται να επηρεάσουν την απόφαση του παραλήπτη. Αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως έμμεση σύσταση. Παρόλο που τράπεζα ενδεχομένως να μην προτίθεται να προβεί σε συστάσεις προς τους πελάτες της, μπορεί να θεωρηθεί ότι το κάνει εάν οι πληροφορίες που παρέχει είναι υποκειμενικές, έτσι ώστε να οδηγήσουν τους πελάτες προς την επένδυση σε ένα συγκεκριμένο προϊόν σε σχέση με άλλα.

Ερώτημα 2

Η σύσταση έχει σχέση με μία ή περισσότερες συναλλαγές σε χρηματοοικονομικά μέσα;

Ο Νόμος ορίζει τις «συναλλαγές» που προέρχονται από σύσταση ως αυτές που έχουν σχέση με:

- 1) την αγορά, πώληση, εγγραφή, ανταλλαγή, εξαγορά, την κατοχή ή την αναδοχή ενός συγκεκριμένου χρηματοπιστωτικού μέσου,
- 2) την άσκηση ή την μη άσκηση οποιουδήποτε δικαιώματος που παρέχει ένα τέτοιο μέσο για την αγορά, πώληση, εγγραφή, ανταλλαγή ή εξαγορά χρηματοπιστωτικού μέσου.

Σε γενικές γραμμές, οποιαδήποτε συμβουλή που σχετίζεται με συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά μέσα, ανεξαρτήτως του εάν τελικά η συναλλαγή προχωρήσει, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως επενδυτική συμβουλή. Σημειώνεται ότι η παροχή γενικών συστάσεων στο ευρύ κοινό σχετικά με ένα είδος χρηματοοικονομικού μέσου δεν θεωρείται παροχή επενδυτικών συμβουλών κάτω από το πλαίσιο του Νόμου.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Σύμφωνα με τον Νόμο και την Οδηγία, ο ορισμός των συστάσεων δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη την θεώρηση από τον σύμβουλο ενός ευρύ φάσματος χρηματοοικονομικών μέσων. Η συμβουλή μπορεί να αναφέρεται σε προϊόν που εκδίδει η ίδια η τράπεζα.

Ερώτημα 3

Παρουσιάζεται η σύσταση ως κατάλληλη για τον επενδυτή και βασίζεται στις περιστάσεις του συγκεκριμένου ατόμου/επενδυτή;

Ένα χρηματοοικονομικό μέσο μπορεί να παρουσιάζεται ως κατάλληλο για τον επενδυτή με άμεση ή έμμεση μορφή. Για παράδειγμα, ένα χρηματοοικονομικό μέσο θα μπορούσε να παρουσιάζεται ως κατάλληλο με τη χρήση των φράσεων όπως "το προϊόν αυτό θα ήταν η καλύτερη επιλογή για σας". Εναλλακτικά η σύσταση θα μπορούσε να είναι έμμεση, αλλά να έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει τον πελάτη να αναλάβει δράση σε σχέση με ένα συγκεκριμένο χρηματοοικονομικό μέσο (για παράδειγμα, θα μπορούσε να περιλαμβάνει μια φράση όπως "άνθρωποι σαν εσάς έχουν την τάση να αγοράζουν αυτό το προϊόν"). Ένα επιπρόσθετο παράδειγμα προϊόντος που εμμέσως παρουσιάζεται ως κατάλληλο, είναι όταν παρέχονται πληροφορίες στον επενδυτή επιλεκτικά αναφέροντας μόνο τα πλεονεκτήματα ενός συγκεκριμένου προϊόντος. Εάν η παρουσίαση των πληροφοριών επιδιώκει να επηρεάσει την επιλογή του πελάτη, τότε θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι η τράπεζα κάνει μια σιωπηρή/έμμεση προσωπική σύσταση, και εφόσον ικανοποιούνται και τα υπόλοιπα κριτήρια/ερωτήματα, τότε παρέχεται επενδυτική συμβουλή.

Ακόμα και αν διατυπώνεται σαφής, εμφανής και κατανοητή αποποίηση στους όρους του Ενημερωτικού Δελτίου ότι καμία συμβουλή ή σύσταση δεν δίνεται, θα μπορούσε ακόμη να θεωρηθεί ότι εταιρεία, υπό τις περιστάσεις, συστήνει ένα χρηματοοικονομικό μέσο ως κατάλληλο για τον πελάτη. Πέραν της αποποίησης στο Ενημερωτικό Δελτίο, θα πρέπει επίσης να λάβει και άλλα μέτρα για να αποποιηθεί της ευθύνης της παροχής συμβουλής. Μια τράπεζα που δεν έχει την πρόθεση να δώσει συμβουλές, θα πρέπει να διασφαλίσει ότι, για παράδειγμα, τα εσωτερικά συστήματα ελέγχου θέτουν τις ασφαλιστικές δικλείδες για την επίτευξη αυτού του σκοπού.

Ερώτημα 4

Η σύσταση γίνεται με διαφορετικούς τρόπους εκτός από αποκλειστικά μέσω καναλιών επικοινωνίας ή απευθείας προς το ευρύ κοινό;

Εάν η σύσταση γίνεται αποκλειστικά μέσω των ΜΜΕ (εφημερίδων, περιοδικών, τηλεοπτικών καναλιών κλπ), θεωρείται ότι γίνεται μέσω καναλιών επικοινωνίας. Σε μια τέτοια περίπτωση δεν θεωρείται ως προσωπική σύσταση. Εάν γίνεται με απευθείας προσωπική επαφή, είτε τηλεφωνικώς, είτε σε κατ' ιδίαν

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

συνάντηση, τότε θα μπορεί να θεωρηθεί ως επενδυτική συμβουλή εάν απευθύνεται σε συγκεκριμένη κατηγορία υπογήφιων πελατών οι οποίοι επιλεγίσαν λόγω της προσωπικής τους κατάστασης (π.χ. μεγάλοι καταθέτες). Σημαντικός παράγοντας είναι και το περιεχόμενο και η γλώσσα της ελικοινωνίας η οποία μπορεί να εκληφθεί από τους πελάτες ως σύσταση, γνώμη ή επενδυτική συμβουλή.

Ερώτημα 5

Γίνεται η σύσταση προς ένα πρόσωπο υπό την ιδιότητά του ως επενδυτή ή δυνητικού επενδυτή;

Όταν μια τράπεζα κάνει μια σύσταση προς ένα πρόσωπο για να αγοράσει ή να πωλήσει ένα χρηματοοικονομικό μέσο, πρέπει να θεωρήσει ότι το πρόσωπο είναι επενδυτής ή δυνητικός επενδυτής, εκτός εάν ειδικές περιστάσεις καταδεικνύουν σαφώς το αντίθετο.

Δεν έχει σημασία, για τους σκοπούς του ορισμού της επενδυτικής συμβουλής, εάν ένας πελάτης πληρώνει ειδικά για τις συμβουλές ή αν συμβουλές παρέχονται ως μέρος ενός ευρύτερου πακέτου επενδυτικών υπηρεσιών.

3. ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Κατά τον έλεγχο εξετάστηκαν οι διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των πιο κάτω εκδόσεων αξιογράφων που διενήργησε η Λαϊκή Κυπριακή Τράπεζα.

	Ποσό που αφορούσαν οι αιτήσεις	Ποσό που εκδόθηκε	Συνολικό ποσό έκδοσης	Ποσό που αφορούσε η απόφαση του ΔΣ
	€	€	€	€
Σειρά 1 (Ιδιωτική Τοποθέτηση) 2008	116.159.000	116.159.000	200.000.000	200.000.000
Σειρά 2 (Δημόσια Προσφορά) 2008	100.918.000	83.841.000		
Ιδιωτική Τοποθέτηση 2009	242.229.000	242.229.000	242.229.000	250.000.000
Σειρά 1 (Ιδιωτική Τοποθέτηση) 2010	250.455.000	250.455.000	295.524.000	300.000.000
Σειρά 2 (Δημόσια Προσφορά) 2010	45.069.000	45.069.000		
Δημόσια Προσφορά 2011	65.439.624	65.439.624	65.439.624	294.056.786

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

1) Αξιόγραφα Κεφαλαίου 2008

Χαρακτηριστικά

Στις 17 Μαρτίου, 2008 το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενέκρινε την έκδοση μέχρι και €200 εκ. αξιόγραφων κεφαλαίου. Αξιόγραφα κεφαλαίου ύψους €116 εκ. προσφέρθηκαν σε περιορισμένο κύκλο προσώπων, σε επαγγελματίες επενδυτές και σε πρόσωπα τα οποία επένδυσαν τουλάχιστον €50.000 ο καθένας. Κατά τη δεύτερη φάση, αξιόγραφα κεφαλαίου ύψους €84 εκ. προσφέρθηκαν στο ευρύ κοινό μέσω Δημόσιας Προσφοράς. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου της αρχικής έκδοσης για τις πρώτες τέσσερις τριμηνιαίες περιόδους και τα αξιόγραφα κεφαλαίου της δεύτερης έκδοσης για τις πρώτες τρεις τριμηνιαίες περιόδους έφεραν σταθερό επιτόκιο 6,5%, και μετέπειτα φέρουν κυμαινόμενο επιτόκιο, το οποίο αναθεωρείται σε τριμηνιαία βάση. Το επιτόκιο είναι ίσο με το τριμηνιαίο επιτόκιο για Ευρώ (Euribor) στην αρχή της εκάστοτε τριμηνίας πλέον 1,5% και ο τόκος είναι πληρωτέος κάθε τρεις μήνες. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου δεν έχουν ημερομηνία λήξης αλλά θα μπορούν, κατ' επιλογή της Τράπεζας, κατόπιν έγκρισης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, να εξαγοραστούν στο σύνολό τους στην ονομαστική τους αξία μαζί με οποιουδήποτε δεδουλευμένους τόκους, πέντε χρόνια μετά την ημερομηνία έκδοσής τους ή σε οποιαδήποτε ημερομηνία πληρωμής τόκου που ακολουθεί. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου αποτελούν άμεσες, μη εξασφαλισμένες, δευτερεύουσες υποχρεώσεις της Τράπεζας και η αποπληρωμή τους ακολουθεί σε προτεραιότητα την αποπληρωμή των υποχρεώσεων προς τους καταθέτες και άλλους πιστωτές και περιλαμβάνονται στα Βασικά Ίδια Κεφάλαια της Τράπεζας. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου είναι εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Κατά τις 30 Ιουνίου 2012 το υπόλοιπο των εν λόγω αξιόγραφων ανερχόταν στα €154 εκ.

Ευρήματα

- Με ηλεκτρονικό μήνυμα που στάληκε από τον Τομέα Ιδιωτών στις 24 Μαρτίου 2008 προς όλους τους διευθυντές καταστημάτων αναφέρεται ότι την αποκλειστική ευθύνη και αρμοδιότητα της πρώτης επαφής με τους υποψήφιους επενδυτές την είχαν οι Relationship managers (οι οποίοι είναι ανάλογα με το κάθε υποκατάστημα είτε ο διευθυντής είτε οι λειτουργοί χορηγήσεων), οι οποίοι με την σειρά τους θα έπρεπε να ενημερώνουν σε καθημερινή βάση το συντονιστή της έκδοσης Margin CLR για τις αιτήσεις που παραλαμβάνονταν και την πιθανή έκφραση ενδιαφέροντος από πελάτες. Επιπρόσθετα, στο μήνυμα αναφερόταν ότι εάν υπάρξει ενδιαφέρον από πλευράς του επενδυτή, θα πρέπει να ενημερώνεται η Διεύθυνση και τα μέλη της Ομάδας Πώλησης για να αποφασιστεί η άμεση διευθέτηση

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

συνάντησης των επενδυτών με τα πιστοποιημένα/εξουσιοδοτημένα πρόσωπα (π.χ. για τον τομέα ιδιωτών υπεύθυνοι ήταν οι Personal Bankers). Από επιστολές με παράπονα κατόχων αξιογράφων, διαφαίνεται ότι οι επαφές γίνονταν είτε τηλεφωνικά είτε με προσωπικές συναντήσεις στα καταστήματα ή τους χώρους εργασίας των επενδυτών.

- Σε γραπτή ενημέρωση της CLR προς την διεύθυνση της τράπεζας στις 2 Απριλίου 2008, έγινε αναφορά σε απόφαση για βελτίωση των όρων των αξιογράφων με επέκταση του χρόνου καταβολής του σταθερού επιτοκίου του 6.50% στα τέσσερα πρώτα τρίμηνα αντί στα δύο που ήταν η αρχική απόφαση, κάτι το οποίο θα βοηθούσε στην προώθηση της έκδοσης και θα έφερε και πλεονέκτημα απόδοσης έναντι εναλλακτικών επενδύσεων και των καταθετικών προϊόντων.

- Κατά τον Ιούνιο του 2008, στάλθηκε στους κατόχους των προηγούμενων αξιογράφων της Λαϊκής Τράπεζας (τα οποία έκδωσε το 2003) επιστολή με την οποία φέρετο στην προσοχή τους ότι η τράπεζα θα προχωρούσε στην εξαγορά των αξιογράφων που κατείχαν στις 27 Ιουνίου 2008 και ενημερώνονταν ότι η τράπεζα θα προέβαινε σε νέα έκδοση κεφαλαίου τον Ιούνιο του 2008, με ευνοϊκότερους όρους των αξιογράφων του 2003 αναφορικά με το επιτόκιο, χωρίς να γίνεται αναφορά στο γεγονός ότι τα αξιόγραφα του 2008 ήταν αορίστου διάρκειας.

- Με εσωτερική εγκύκλιο ημερομηνίας 10 Ιουνίου 2008 προς τους Διευθυντές Τραπεζικών Μονάδων, η Διεύθυνση Λιανικής Τραπεζικής ενημέρωσε για την έκδοση των αξιογράφων και διαβίβασε σημείωμα με πιθανές ερωτήσεις και απαντήσεις, στο οποίο αναφέρονταν τα χαρακτηριστικά των αξιογράφων, τα επιχειρήματα για την πώληση τους και τα πλεονεκτήματα για τους πελάτες. Αναφορικά με τα πλεονεκτήματα, τονίζονταν τα ακόλουθα:

1. Το υψηλό επιτόκιο.
2. Συγκρατημένη επενδυτική διάθεση σε σχέση με τις μετοχές.
3. Περιορισμένες εναλλακτικές επιλογές, όπως οι καταθέσεις οι οποίες έδιναν ψηλές αποδόσεις αλλά για πολύ πιο μικρότερη διάρκεια και τα Μετατρέψιμα Χρεόγραφα της Τράπεζας Κύπρου. Κατά την σύγκριση με τα εν λόγω χρεόγραφα δεν γινόταν αναφορά στο γεγονός ότι τα χρεόγραφα ήταν διάρκειας 10 ετών με ημερομηνία λήξης.
4. Δυνατότητα ρευστοποίησης μέσω ΧΑΚ ή δυνατότητα ενεχυρίασης για λήψη δανειοδότησης με πολύ ευνοϊκούς όρους.

Επιπρόσθετα, στην προαναφερόμενη εγκύκλιο αναφέρονταν τα ακόλουθα:

1. Υφιστάμενοι πελάτες οι οποίοι έχουν λογαριασμούς καταθέσεων τακτής προθεσμίας και καταθέσεων υπό προειδοποίηση δεν θα χρεώνονται έξοδα πρόωρης εξόφλησης για να αγοράσουν αξιόγραφα.
2. Παροχή προμήθειας πώλησης ύψους 3% η οποία θα πιστώνεται μόνο στα καταστήματα ή μονάδες που αποδεδειγμένα επιτυγχάνουν πώληση (δηλαδή έχουν υποβάλει την αίτηση αγοράς των αξιογράφων με την σφραγίδα του καταστήματος ή της μονάδας τους). Η προμήθεια αυτή διδόταν ανεξάρτητα από το εάν πρόκειται για μετατροπή υφιστάμενης κατάθεσης ή για νέα κεφάλαια τα οποία προήλθαν εκτός Ομίλου.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

3. Πιθανότητα δέσμευσης των αξιόγραφων για εξασφάλιση δανειοδότησης μέχρι το 90% της αξίας τους με τιμολόγηση EURIBOR 3M +1% για φυσικά πρόσωπα και EURIBOR 3M +1,5% για νομικά πρόσωπα.
  4. Τονίζοταν η τεράστια σημασία της επιτυχίας της έκδοσης των αξιογράφων για την τράπεζα και καλούνταν τα καταστήματα να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την επιτυχή έκδοση των αξιόγραφων. Περαιτέρω, σημειωνόταν ότι αποτελεί καλή ευκαιρία απόσπασης πελατών από τον ανταγωνισμό.
- Η τράπεζα οργάνωσε παρουσιάσεις στους Personal Bankers (πρόσωπα πιστοποιημένα για παροχή επενδυτικών υπηρεσιών), ενώ οι Διευθυντές καταστημάτων ενημερώθηκαν μόνο μέσω της προαναφερόμενης ηλεκτρονικής εγκύκλιου υπό μορφή ερωτήσεων/απαντήσεων και του σχετικού ενημερωτικού δελτίου που εκδόθηκε. Σημειώνεται ότι η προσέγγιση των ιδιωτών πελατών γινόταν κυρίως από τους Διευθυντές υποκαταστημάτων και τους Relationship Managers ο οποίοι ήταν μη πιστοποιημένοι (δεν είχαν επιτύχει σε εξετάσεις και δεν ήταν εγγεγραμμένοι στο δημόσιο μητρώο σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Νόμου) και δεν τύγχαναν περαιτέρω εκπαίδευσης και πιο λεπτομερούς ενημέρωσης για το προϊόν.
  - Η Ομάδα Πώλησης υπεύθυνη για την επιτυχή διάθεση της έκδοσης των αξιογράφων, προέβηκε σε διαχωρισμό των υποψηφίων επενδυτών στις πιο κάτω κατηγορίες :
    1. Στοχευόμενοι επενδυτές οι οποίοι χωρίζονται σε Corporate/Institutional και Retail.
    2. Υφιστάμενοι κάτοχοι των ήδη εκδομένων αξιογράφων του 2003, χωρισμένοι σε Corporate/Institutional και Retail.
    3. Επενδυτές οι οποίοι βρίσκονται υπό την διακριτική διαχείριση της CLR.
    4. Επενδυτές οι οποίοι αφορούν το Τμήμα Wealth Management.
  - Από τα παράπονα που λήφθηκαν από κατόχους αξιογράφων, το κύριο στοιχείο που αναφέρεται ήταν ότι δεν ήταν ξεκάθαρο σε αυτούς το γεγονός ότι τα αξιόγραφα δεν ήταν καταθετικό προϊόν. Σημειώνεται ότι στην πληροφόρηση που δινόταν στους υποψήφιους επενδυτές πουθενά δεν γίνεται αναφορά ότι τα εν λόγω αξιόγραφα δεν είναι καταθετικό προϊόν και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτουν κάτω από το Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων.

Συμπέρασμα- Υπήρξε παροχή επενδυτικής συμβουλής

Σύμφωνα με τη Δήλωση Πολιτικής της ΕΑΚΑΑ που αναφέρεται πιο πάνω, για να αποφασιστεί κατά πόσο, υπό τις περιστάσεις, δόθηκε επενδυτική συμβουλή θα πρέπει να απαντηθούν καταφατικά τα πέντε ερωτήματα που τίθενται στο έγγραφο.

Ερώτημα 1

Η υπηρεσία που προσφέρεται αποτελεί σύσταση;

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Ναι. Σύμφωνα με τα εσωτερικά έγγραφα της τράπεζας και όπως αναφέρεται σε πολλά παράπονα κατόχων αξιογράφων, στις προσωπικές επαφές λειτουργών της τράπεζας με αυτούς τονίζονταν τα θετικά χαρακτηριστικά του εν λόγω χρηματοοικονομικού μέσου (π.χ. υψηλό επιτόκιο, δυνατότητα ενεχυρίασης για σκοπούς δανειοδότησης, μη αναφορά της μειωμένης δυνατότητας ρευστοποίησης στο ΧΑΚ, εξαγορά σε 5 έτη) και υποβαθμίζονταν οι κίνδυνοι που απέρρεαν από αυτό. Οι Διευθυντές καταστημάτων/μονάδων, οι οποίοι είχαν ενεργό ρόλο στην επικοινωνία με τους πελάτες κατά την προώθηση της έκδοσης, καθώς και οι υπόλοιποι υπάλληλοι που επικοινωνούσαν με τους πελάτες, δεν είχαν τις απαραίτητες γνώσεις ούτε κατείχαν τα απαραίτητα πιστοποιητικά για να αντιληφθούν πλήρως τους κινδύνους και να τους μεταφέρουν/εξηγήσουν ορθά και εμπειρισταιωμένα στους πελάτες. Η παροχή πληροφόρησης, κατά την οποία τονίζονται τα πλεονεκτήματα ενός προϊόντος και, ως εκ τούτου, δίδεται σε μεροληπτική βάση, είναι δυνατόν να επηρεάσει την απόφαση του παραλήπτη και ως εκ τούτου, υπό τις περιστάσεις, θεωρείται σύσταση.

Ερώτημα 2

Η σύσταση έχει σχέση με μία ή περισσότερες συναλλαγές σε χρηματοοικονομικά μέσα;

Ναι, εφόσον αφορά την αγορά αξιογράφων, τα οποία εμπίπτουν κάτω από τον ορισμό του χρηματοοικονομικού μέσου.

Ερώτημα 3

Παρουσιάζεται η σύσταση ως κατάλληλη για τον επενδυτή και βασίζεται στις περιστάσεις του συγκεκριμένου απόμου/επενδυτή;

Ναι. Το γεγονός ότι η τράπεζα προσέγγιζε πρωτίστως και οργανωμένα τους κατόχους προηγούμενων σειρών αξιογράφων της τράπεζας και τους μεγάλο-καταθέτες, εμμέσως παρουσίαζε σε αυτούς τα αξιόγραφα ως κατάλληλα και επηρέαζε την απόφασή τους να επενδύσουν σε αυτά.

Επιπρόσθετα, λόγω των κινήτρων που παρείχετο προς τις διευθύνσεις/καταστήματα που θα ενημέρωναν τους πελάτες για την έκδοση, και σύμφωνα με τα παράπονα που λήφθηκαν από κατόχους αξιογράφων, διαφαίνεται ότι η τράπεζα έθεσε ως πρωταρχικό στόχο την επιτυχία της έκδοσης των αξιογράφων τα οποία θεωρούσε κατάλληλη επένδυση για τους πελάτες της.

Έστω και εάν διατυπώνεται σαφής, εμφανής και κατανοητή αποποίηση στους όρους του Ενημερωτικού Δελτίου ότι καμία συμβουλή ή σύσταση δεν δίνεται, θεωρείται ότι η τράπεζα, υπό τις περιστάσεις, σύστηνε τα αξιόγραφα ως κατάλληλα για τους επενδυτές.

Πέραν της αποποίησης στο ενημερωτικό δελτίο, όφειλε η τράπεζα να λάβει και άλλα επιπρόσθετα μέτρα για να διασφαλίσει την παροχή μόνο αντικειμενικής πληροφόρησης (μειονεκτήματα/κίνδυνοι και πλεονεκτήματα) και να αποφύγει τη διατύπωση άμεσης ή έμμεσης σύστασης. Το προσωπικό που επικοινωνούσε με τους υποψήφιους επενδυτές δεν ήταν σε όλες τις περιπτώσεις κατάλληλα

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

εκπαιδευμένο για αυτό το έργο ούτε κατείχε τα απαραίτητα πιστοποιητικά, για να διασφαλιστεί η παροχή αντικειμενικής πληροφόρησης.

Ερώτημα 4

Η σύσταση γίνεται με διαφορετικούς τρόπους εκτός από αποκλειστικά μέσω καναλιών επικοινωνίας ή απευθείας προς το ευρύ κοινό;

Ναι, η επικοινωνία και επαφή με πολλούς επενδυτές έγινε μέσω προσωπικής συνάντησης ή/και τηλεφωνικώς, κυρίως με πρωτοβουλία της τράπεζας.

Ερώτημα 5

Γίνεται η σύσταση προς ένα πρόσωπο υπό την ιδιότητά του ως επενδυτή ή δυνητικού επενδυτή;

Ναι. Η διαδικασία προώθησης των αξιόγραφων προτίσταν απευθυνόταν σε συγκεκριμένη κατηγορία υποψήφιων πελατών οι οποίοι επιλεγήκαν λόγω της προσωπικής τους κατάστασης (π.χ. μεγάλο-καταθέτες, υφιστάμενοι μέτοχοι, κάτοχοι προηγούμενων εκδόσεων). Επιπρόσθετα, η σύσταση γινόταν ξεκάθαρα για επενδυτικό σκοπό.

Από τα πιο πάνω, διαφαίνεται ότι η τράπεζα εφάρμοσε διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των Αξιογράφων Κεφαλαίου του έτους 2008 οι οποίες κατέληγαν άμεσα ή έμμεσα στην παροχή επενδυτικής συμβουλής στους πελάτες. Δεδομένων των πιο πάνω, σημειώνεται ότι η τράπεζα δεν έθεσε τις κατάλληλες διαδικασίες για να ικανοποιήσει τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ για παροχή επενδυτικής συμβουλής κατά την έκδοση των Αξιογράφων Κεφαλαίου του 2008.

2) Αξιόγραφο Κεφαλαίου 2009

Χαρακτηριστικά

Στις 19 Μαρτίου 2009 το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενέκρινε την έκδοση αξιόγραφων κεφαλαίου μέχρι €250 εκ. Η έκδοση, η οποία απευθυνόταν σε περιορισμένο κύκλο προσώπων, σε επαγγελματίες επενδυτές και σε άτομα που επένδυσαν τουλάχιστον €50.000 ο καθένας, ολοκληρώθηκε στις 13 Μαΐου 2009 και ανήλθε σε €242,2 εκ. Το επιτόκιο καθορίστηκε στο 7% και ο τόκος είναι πληρωτέος κάθε τρεις μήνες. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου δεν έχουν ημερομηνία λήξης αλλά μπορούν, κατ' επιλογή της Τράπεζας, κατόπιν έγκρισης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, να εξαγορασθούν

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

στο σύνολό τους στην ονομαστική τους αξία μαζί με οποιουσδήποτε δεδουλευμένους τόκους, πέντε χρόνια μετά την ημερομηνία έκδοσής τους ή σε οποιαδήποτε ημερομηνία πληρωμής τόκου που ακολουθεί. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου αποτελούν άμεσες, μη εξασφαλισμένες, δευτερεύουσες υποχρεώσεις της Τράπεζας και η αποπληρωμή τους ακολουθεί σε προτεραιότητα την αποπληρωμή των υποχρεώσεων προς τους καταθέτες και άλλους πιστωτές και περιλαμβάνονται στα Βασικά Ίδια Κεφάλαια της Τράπεζας. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου είναι εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Κατά τις 30 Ιουνίου 2012 το υπόλοιπο των εν λόγω αξιόγραφων ανερχόταν στα €168 εκ.

Ευρήματα

- Στα πρακτικά της συνάντησης του Leadership Group της τράπεζας το οποίο αποτελείτο από όλους τους Γενικούς Διευθυντές οι οποίοι υπάγονται κάτω από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και έλαβε χώρα στις 26 Μαρτίου 2009, αναφέρεται ότι δοθήκαν οδηγίες προς τα Business Units για την προώθηση των αξιογράφων.

- Με εσωτερική εγκύκλιο ημερομηνίας 31 Μαρτίου 2009 προς τους Διευθυντές Τραπεζικών Μονάδων, η Διεύθυνση Λιανικής Τραπεζικής ενημέρωσε για την έκδοση των αξιογράφων και διαβίβασε ενημερωτικό σημείωμα με πιθανές ερωτήσεις και απαντήσεις, στο οποίο αναφέρονταν τα χαρακτηριστικά των αξιογράφων, τα επιχειρήματα για την πώληση τους και τα πιο κάτω πλεονεκτήματα για τους επενδυτές:

1. Υψηλή και σταθερή απόδοση τόκου.
2. Ίδανική επιλογή για επενδυτές που στοχεύουν σε ελάχιστες μελλοντικές ταμειακές εισροές.
3. Ίδανική επιλογή για επενδυτές που υιοθετούν μακροχρόνιο επενδυτικό ορίζοντα.
4. Περιορισμένες εναλλακτικές επιλογές, όπως οι καταθέσεις οι οποίες δίδουν υψηλές αποδόσεις αλλά για πολύ πιο μικρότερη διάρκεια και τα Μετατρέψιμα Χρεόγραφα της Τράπεζας Κύπρου. Κατά την σύγκριση με τα εν λόγω χρεόγραφα δεν γινόταν αναφορά στο γεγονός ότι τα χρεόγραφα ήταν διάρκειας 10 ετών με ημερομηνία λήξης.
5. Δυνατότητα εξασφάλισης ρευστότητας μέσω ενεχυρίασης με πολύ ευνοϊκούς όρους.

Επιπρόσθετα, στην προαναφερόμενη εγκύκλιο αναφέρονταν τα ακόλουθα:

1. Υφιστάμενοι πελάτες οι οποίοι έχουν λογαριασμούς καταθέσεων τακτής προθεσμίας και καταθέσεων υπό προειδοποίηση δεν θα χρεώνονται έξοδα πρόωρης εξόφλησης για να αγοράσουν αξιόγραφα. Δεν προέκυπταν έξοδα πρόωρης εξόφλησης ούτε έξοδα μετατροπής συναλλάγματος κατά την μετατροπή εμπρόθεσμης τακτής προθεσμίας κατάθεσης σε ξένο νόμισμα και σε ευρώ σε αξιόγραφα. Επιπρόσθετα σε περίπτωση που πελάτης απέσυρε μέρος του γραμματίου το υπόλοιπο ποσό παρέμενε με το ίδιο επιτόκιο.
2. Τα υπό επένδυση κεφάλαια θα μπορούν να κατατίθενται σε λογαριασμό από τις 6 Απριλίου μέχρι την επένδυση τους στις 5 Μαΐου 2009 με 5% ετήσιο επιτόκιο.
3. Ύπαρξη αναπροσαρμογής στόχων των καταθέσεων προς τα κάτω για όλα τα καταστήματα, τόσο στις υφιστάμενες τόσο και στις νέες καταθέσεις οι οποίες θα μετατραπούν σε αξιόγραφα.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

4. Παροχή προμήθειας πώλησης στα καταστήματα ύψους 5% (αύξηση από την αντίστοιχη του έτους 2008) η οποία θα πιστώνεται μόνο στα καταστήματα ή μονάδες που αποδεδειγμένα επιτυγχάνουν πώληση (δηλαδή έχουν υποβάλει την αίτηση αγοράς με την σφραγίδα του καταστήματος ή της μονάδας τους). Η προμήθεια αυτή δίδεται ανεξάρτητα από το εάν πρόκειται για μετατροπή υφιστάμενης κατάθεσης ή για νέα κεφάλαια τα οποία προήλθαν εκτός Ομίλου.
  5. Πιθανότητα δέσμευσης των αξιόγραφων για εξασφάλιση δανειοδότησης μέχρι το 100% της ονομαστικής τους αξίας. Το νομικό τμήμα της τράπεζας είχε επεξεργαστεί προσχέδιο επιστολής από τα καταστήματα προς επενδυτές με την οποία βεβαιωνόταν η δέσμευση της τράπεζας για την παροχή πιστωτικής διευκόλυνσης με εξασφάλιση το 100% της ονομαστικής αξίας των αξιόγραφων και με χρεωστικό επιτόκιο ίσο ή μικρότερο του 7%. Το εν λόγω γεγονός καταγράφεται και σε σειρά επιστολών που λήφθηκαν από κατόχους αξιόγραφων της Λαϊκής Τράπεζας και λειτούργησε ως ισχυρό κίνητρο για την απόφαση αγοράς των αξιόγραφων.
  6. Καλούνταν τα καταστήματα να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την επιτυχή έκδοση των αξιόγραφων.
- Από τα παράπονα που λήφθηκαν από κατόχους αξιόγραφων, το κύριο στοιχείο που αναφέρεται ήταν ότι δεν ήταν ξεκάθαρο σε αυτούς το γεγονός ότι τα αξιόγραφα δεν ήταν καταθετικό προϊόν. Σημειώνεται ότι στην πληροφόρηση που δινόταν στους υποψήφιους επενδυτές πουθενά δεν γίνεται αναφορά ότι τα εν λόγω αξιόγραφα δεν είναι καταθετικό προϊόν και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτουν κάτω από το Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων.
  - Η τράπεζα οργάνωσε παρουσιάσεις στους Personal Bankers (πρόσωπα πιστοποιημένα για παροχή επενδυτικών υπηρεσιών) ενώ οι Διευθυντές καταστημάτων ενημερώθηκαν μόνο μέσω της προαναφερόμενης ηλεκτρονικής εγκύκλιου υπό μορφή ερωτήσεων/απαντήσεων καθώς και μέσω του σχετικού ενημερωτικού δελτίου. Ωστόσο, η προσέγγιση των πελατών γινόταν κυρίως από τους Διευθυντές και relationship managers των καταστημάτων, οι οποίοι δεν κατείχαν τις απαραίτητες γνώσεις και πιστοποιητικά ούτε ήταν επαρκώς ενημερωμένοι για τα χαρακτηριστικά και τη φύση των αξιόγραφων. Από τα παράπονα που λήφθηκαν διαφαίνεται ότι υπήρχε προτροπή προς τους πελάτες για αγορά/μετατροπή των καταθέσεων τους σε αξιόγραφα, με παρουσίαση τους ως μια άλλης μορφή κατάθεσης, ως ένα προϊόν εγγυημένου κεφαλαίου χωρίς ρίσκο και κυρίως χωρίς να υπάρχει ξεκάθαρη επεξήγηση των όρων.

Συμπέρασμα -Υπήρξε παροχή επενδυτικής συμβουλής

Σύμφωνα με τη Δήλωση Πολιτικής της ΕΑΚΑΑ που αναφέρεται πιο πάνω, για να αποφασιστεί κατά πόσον, υπό τις περιστάσεις, δόθηκε επενδυτική συμβουλή θα πρέπει να απαντηθούν καταφατικά τα πέντε ερωτήματα που τίθενται στο έγγραφο.

Ερώτημα 1

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Η υπηρεσία που προσφέρεται αποτελεί σύσταση;

Ναι. Σύμφωνα με τα πιο πάνω έγγραφα/ερωτηματολόγια της τράπεζας και όπως αναφέρουν πολλά παράπονα κατόχων αξιογράφων, στις προσωπικές επαφές λειτουργών της τράπεζας με αυτούς τονίζονταν κυρίως ή αποκλειστικά τα θετικά χαρακτηριστικά του εν λόγω χρηματοοικονομικού μέσου (π.χ. υψηλό επιτόκιο, δυνατότητα ενεχυρίασης στην ονομαστική αξία για εξασφάλιση δανειοδότησης, αναφορά στο γεγονός ότι σε προηγούμενη έκδοση η τράπεζα εξαγόρασε τα αξιόγραφα της στα 5 έτη, κτλ.) και υποβαθμιζόνταν οι κίνδυνοι που απέρρεαν από αυτό. Οι Διευθυντές και τα άλλα στελέχη των Καταστημάτων/Μονάδων, οι οποίοι είχαν ενεργό ρόλο στην επικοινωνία με τους πιθανούς πελάτες κατά την προώθηση της έκδοσης, δεν είχαν τις απαραίτητες γνώσεις ούτε κατείχαν τα απαραίτητα πιστοποιητικά για να αντιληφθούν πλήρως τους κινδύνους και να τους εξηγήσουν/αναφέρουν ορθά και εμπειριστατωμένα στους πελάτες. Η παροχή πληροφόρησης, κατά την οποία τονίζονται τα πλεονεκτήματα ενός προϊόντος και, ως εκ τούτου, δίδεται σε μεροληπτική βάση είναι δυνατόν να επηρεάσει την απόφαση του παραλήπτη και συνεπώς σε μια τέτοια περίπτωση, υπό τις περιστάσεις, θεωρείται σύσταση.

Ερώτημα 2

Η σύσταση έχει σχέση με μία ή περισσότερες συναλλαγές σε χρηματοοικονομικά μέσα;

Ναι, εφόσον αφορά την αγορά αξιογράφων που εμπίπτουν κάτω από τον ορισμό του χρηματοοικονομικού μέσου.

Ερώτημα 3

Παρουσιάζεται η σύσταση ως κατάλληλη για τον επενδυτή και βασίζεται στις περιστάσεις του συγκεκριμένου ατόμου/επενδυτή;

Ναι. Το γεγονός ότι η τράπεζα προσέγγιζε πρωτίστως τους μεγάλο-καταθέτες, εμμέσως παρουσίαζε σε αυτούς τα αξιόγραφα ως κατάλληλα και επηρέαζε την απόφασή τους να επενδύσουν σε αυτά. Επιπρόσθετα, λόγω των κινήτρων (τα οποία βλέπουμε να αυξάνονται κατά το 2009 σε σύγκριση με το 2008) που δίδονταν προς τις διευθύνσεις/καταστήματα οι οποίοι αναλάμβαναν την επαφή με τους πελάτες καθώς και σύμφωνα με παράπονα κατόχων αξιογράφων που λήφθηκαν, διαφαίνεται ότι η τράπεζα έθεσε ως πρωταρχικό στόχο την επιτυχία της έκδοσης των αξιογράφων καθώς και την διάθεση τους στους καταθέτες της τράπεζας, τα οποία θεωρούσε κατάλληλη επένδυση για αυτούς.

Ερώτημα 4

Η σύσταση γίνεται με διαφορετικούς τρόπους εκτός από αποκλειστικά μέσω καναλιών επικοινωνίας ή απευθείας προς το ευρύ κοινό;

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Ναι, η επικοινωνία και επαφή με πολλούς επενδυτές έγινε μέσω προσωπικών συναντήσεων ή/και τηλεφωνικώς, κυρίως με πρωτοβουλία της τράπεζας.

Ερώτημα 5

Γίνεται η σύσταση προς ένα πρόσωπο υπό την ιδιότητά του ως επενδυτή ή δυνητικού επενδυτή;

Ναι. Η διαδικασία προώθησης των αξιόγραφων πρωτίστως απευθυνόταν σε συγκεκριμένη κατηγορία υποψήφιων πελατών οι οποίοι επιλεγήκαν λόγω της προσωπικής τους κατάστασης (μεγάλοι καταθέτες). Επιπρόσθετα, η σύσταση γινόταν ξεκάθαρα για επενδυτικό σκοπό.

Από τα πιο πάνω διαφαίνεται ότι η τράπεζα εφάρμοσε διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των Αξιογράφων Κεφαλαίου του έτους 2009 οι οποίες κατέληγαν άμεσα ή έμμεσα στην παροχή επενδυτικής συμβουλής στους πελάτες. Δεδομένων των πιο πάνω, σημειώνεται ότι η τράπεζα δεν έθεσε τις κατάλληλες διαδικασίες για να ικανοποιήσει τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ για παροχή επενδυτικής συμβουλής.

3) Αξιόγραφα Κεφαλαίου 2010

Χαρακτηριστικά

Στις 30 Μαρτίου 2010 το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενέκρινε την έκδοση αξιόγραφων κεφαλαίου, σε μία ή περισσότερες σειρές, μέχρι €300 εκ. Η πρώτη έκδοση, η οποία απευθυνόταν σε περιορισμένο κύκλο προσώπων, σε επαγγελματίες επενδυτές και σε άτομα που επένδυσαν τουλάχιστον €50.000 ο καθένας, ολοκληρώθηκε στις 19 Μαΐου 2010 και ανήλθε σε €250,5 εκ. Η δεύτερη έκδοση, η οποία απευθυνόταν στο ευρύ κοινό, ολοκληρώθηκε στις 25 Ιουνίου 2010 και ανήλθε σε €45,1 εκ. Το επιτόκιο καθορίστηκε στο 7% και ο τόκος είναι πληρωτέος κάθε τρεις μήνες. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου δεν έχουν ημερομηνία λήξης αλλά θα μπορούν, κατ' επιλογή της Τράπεζας, κατόπιν έγκρισης της ΚΤΚ, να εξαγοραστούν στο σύνολό τους στην ονομαστική τους αξία μαζί με οποιοσδήποτε δεδουλευμένους τόκους, πέντε χρόνια μετά την ημερομηνία έκδοσής τους ή σε οποιαδήποτε ημερομηνία πληρωμής τόκου που ακολουθεί. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου αποτελούν άμεσες, μη εξασφαλισμένες, δευτερεύουσες υποχρεώσεις της Τράπεζας και η αποπληρωμή τους ακολουθεί σε προτεραιότητα την αποπληρωμή των υποχρεώσεων προς τους καταθέτες και άλλους πιστωτές και περιλαμβάνονται στα Βασικά Ίδια

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Κεφάλαια της Τράπεζας. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου είναι εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Κατά τις 30 Ιουνίου 2012 το υπόλοιπο των εν λόγω αξιόγραφων ανερχόταν στα €238 εκ.

Ευρήματα

- Σε παρουσίαση που έγινε στις 23 Μαρτίου 2010 για την έκδοση από την Marfin CLR σε στελέχη της ανώτερης και μεσαίας διεύθυνσης της Τράπεζας, περιλαμβανομένων των διευθυντών των καταστημάτων, καθορίστηκαν στόχοι για την κάθε διεύθυνση (Retail, Corporate/Commercial, IBCs, Wealth Mgt, Marfin CLR) για σκοπούς κάλυψης της έκδοσης. Ο μεγαλύτερος στόχος για την κάλυψη της έκδοσης (49%) ανατέθηκε στον Τομέα Ιδιωτών. Στην εν λόγω παρουσίαση αναφέρθηκε ότι σε αρκετές περιπτώσεις κατά τις εκδόσεις των ετών 2008 και 2009 δεν κατανοήθηκαν και δεν εξηγήθηκαν στους επενδυτές σημαντικοί όροι (κυρίως το γεγονός ότι είναι αόριστης διάρκειας). Ως σημαντικό κίνητρο αναφέρθηκε η δέσμευση που έδωσε η τράπεζα ότι μετά την έκδοση τους μπορούν να γίνουν αποδεκτά ως εξασφάλιση για δανεισμό με ευνοϊκό επιτόκιο στη βάση της ονομαστικής τους αξίας. Ως selling point αναφέρθηκε επίσης η αξιοπιστία που προέκυψε από το 2008 κατά την εξαγορά των αξιογράφων του 2003 και η αντικατάστασή τους με αξιόγραφα υψηλότερης απόδοσης.
- Κατά την συνάντηση του Leadership Group της τράπεζας που έλαβε μέρος στις 24 Μαρτίου 2010, έγινε ενημέρωση για την νέα έκδοση που θα υποβληθεί στο ΔΣ για έγκριση στις 30 Μαρτίου 2010 και ζητήθηκε όπως γίνουν όλες οι προσπάθειες για επιτυχία της έκδοσης λαμβάνοντας υπόψη ότι πρόκειται για εναλλακτική μορφή κατάθεσης με απόδοση 7% σταθερή και ότι θα είναι αποδεκτά για εξασφάλιση ίση με 100% της αξίας τους για μελλοντικό δανεισμό. Κατά την επόμενη συνάντηση του Leadership Group που έλαβε μέρος στις 29 Απριλίου 2010, ζητήθηκε από όλους να εντατικοποιήσουν τις προσπάθειες τους ώστε να επιτευχθεί ο στόχος που έχει τεθεί για την πώληση αξιογράφων. Επιπρόσθετα ζητήθηκε όπως καθησυχαστούν οι οποιεσδήποτε ανησυχίες διαδίδονται όσον αφορά την ενδεχόμενη ανικανότητα του Ομίλου να καλύψει τους τόκους των αξιογράφων, αφού αυτοί θα καταβληθούν από το εισόδημα του Ομίλου.
- Στην παρουσίαση των αξιογράφων που έγινε από τον Τομέα Επενδυτών στους Product Specialists (υπάλληλοι οι οποίοι κατείχαν τα πιστοποιητικά που απαιτούνται από το Νόμο για παροχή επενδυτικών υπηρεσιών) στις 12 Απριλίου 2010, αναφέρεται ότι αναμένεται χαμηλή εμπορευσιμότητα των εν λόγω αξιογράφων στο ΧΑΚ και αυτός είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους παρέχουν υψηλό επιτόκιο. Επιπρόσθετα ως βασικό selling point αναφέρεται το γεγονός ότι η τράπεζα το 2008 εξαγόρασε τα αξιόγραφα που έκδωσε το 2003 μετά από 5 έτη και τα αντικατέστησε με αξιόγραφα υψηλότερου κόστους για να διασφαλίσει την αξιοπιστία της. Στην μεθοδολογία προώθησής τους, δίδονταν οδηγίες στους Product Specialists να συνεργαστούν με τους Διευθυντές των διαφόρων Μονάδων για επιλογή των πελατών (δηλ. υφιστάμενων καταθετών της τράπεζας) οι οποίοι θα προσεγγιστούν, καθώς και για προώθηση των αξιογράφων σε άτομα του κύκλου τους. Τα κίνητρα προς τους Product Specialists όπως αναφέρονται στην παρουσίαση ήταν:

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

1. Ανταμοιβή του συντονιστικού ρόλου σε επίπεδο Τομέα.
  2. Οι πωλήσεις θα αντικατοπτριστούν ως ανταμοιβή με βάση τη δική τους προσπάθεια στην αξιολόγηση της απόδοσής τους.
- Με εσωτερική εγκύκλιο ημερομηνίας 14 Απριλίου 2010 προς τους Διευθυντές Τραπεζικών Μονάδων, η Διεύθυνση Λιανικής Τραπεζικής ενημέρωνε για την έκδοση των αξιογράφων και διαβίβαζε ενημερωτικό σημείωμα με πιθανές ερωτήσεις και απαντήσεις, στο οποίο αναφέρονταν τα χαρακτηριστικά των αξιογράφων, τα επιχειρήματα για την πώληση τους και τα πιο κάτω πλεονεκτήματα για τους πελάτες:
    1. Υψηλή απόδοση τόκου που αποζημιώνει τους επενδυτές για τους κινδύνους που αναλαμβάνουν. Σε εσωτερική αλληλογραφία που στάληκε από την Διεύθυνση Λιανικής Τραπεζικής προς τους Διευθυντές των Τραπεζικών Μονάδων για την έκδοση προς το ευρύ κοινό, αναφέρεται ότι το υψηλό επιτόκιο αποτελεί ένα ισχυρό όπλο στα χέρια τους με το οποίο μπορούν να προσελκύσουν κεφάλαια από τον ανταγωνισμό όσο και να προστατέψουν τα υφιστάμενα κεφάλαια των πελατών τους.
    2. Σταθερό και παράλληλα υψηλό επιτόκιο, που δεν μεταφέρει τον κίνδυνο μεταβλητότητας επιτοκίου στους επενδυτές.
    3. Πολύ ελκυστική επιλογή για επενδυτές που υιοθετούν μακροχρόνιο επενδυτικό ορίζοντα και/ή στοχεύουν σε διασφάλιση ελάχιστων και σταθερών μελλοντικών ταμειακών εισροών μέσω πραγματοποίησης επενδύσεων σε επενδύσεις υψηλού/σταθερού επιτοκίου.
    4. Η συνέχιση και κορύφωση της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης είχε ως αποτέλεσμα την επικέντρωση στο εισόδημα από επενδύσεις και όχι στην κεφαλαιουχική υπεραξία, χώρο όπου η παραδοσιακή επιλογή των τραπεζικών καταθέσεων προσφέρει χαμηλότερες αποδόσεις και πολύ μικρότερη διάρκεια.
    5. Δυνατότητα εξασφάλισης ρευστότητας μέσω ενεχυρίασης με πολύ ευνοϊκούς όρους.
    6. Αξιοπιστία της τράπεζας, όπου το 2008 η τράπεζα προέβηκε σε εξαγορά των αξιογράφων του 2003 και τα αντικατέστησε σε υψηλότερο κόστος με την έκδοση των Αξιογράφων Κεφαλαίου του 2008.

Επιπρόσθετα, στην προαναφερόμενη εγκύκλιο αναφέρονταν τα ακόλουθα:

1. Υφιστάμενοι πελάτες οι οποίοι έχουν λογαριασμούς καταθέσεων τακτής προθεσμίας και καταθέσεων υπό προειδοποίηση δεν θα χρεώνονται έξοδα πρόωρης εξόφλησης για να αγοράσουν αξιόγραφα.
2. Σε περιπτώσεις που πελάτες διατηρούν καταθέσεις τακτής προθεσμίας σε ξένο νόμισμα, και επιθυμούν να επενδύσουν στα αξιόγραφα, δεν θα υπάρχει οποιαδήποτε χρέωση αναφορικά με έξοδα πρόωρου κλεισίματος λογαριασμού και έξοδα μετατροπής των καταθέσεων τους από ξένο νόμισμα σε Ευρώ.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

3. Σε περίπτωση που πελάτης επιθυμεί να αποσύρει μέρος των χρημάτων του από γραμμάτιο, τότε το υπόλοιπο ποσό που θα παραμείνει θα μπορεί να συνεχίσει να απολαμβάνει το ίδιο επιτόκιο όπως προηγουμένως.
  4. Τα υπό επένδυση κεφάλαια θα μπορούν να κατατίθενται σε λογαριασμό από την επόμενη μέρα της επένδυσης τους μέχρι τις 13 Μαΐου 2010 με 4% ετήσιο επιτόκιο.
  5. Αναπροσαρμογή στόχων των καταθέσεων προς τα κάτω για όλα τα καταστήματα, τόσο στις υφιστάμενες τόσο και στις νέες καταθέσεις οι οποίες θα μετατραπούν σε αξιόγραφα.
  6. Προμήθεια πώλησης ύψους 5%, η οποία θα πιστώνεται μόνο στα καταστήματα ή μονάδες που αποδεδειγμένα επιτυγχάνουν πώληση. Η προμήθεια αυτή δίδεται ανεξάρτητα εάν πρόκειται για μετατροπή υφιστάμενης κατάθεσης ή για νέα κεφάλαια τα οποία προήλθαν εκτός Ομίλου.
  7. Πιθανότητα δέσμευσης των αξιόγραφων για εξασφάλιση δανειοδότησης μέχρι το 100% της ονομαστικής τους αξίας και όχι της χρηματιστηριακής και με χρεωστικό επιτόκιο 7%.
  8. Καταβολή κάθε δυνατής προσπάθειας για την επιτυχή έκδοση των αξιόγραφων.
- Η αίτηση εγγραφής για αγορά των αξιογράφων δεν περιείχε το προειδοποιητικό μήνυμα που περιείχαν οι προηγούμενες εκδόσεις, δηλαδή, ότι ο αιτητής έχει την γνώση και τις ικανότητες να προβεί στην αξιολόγηση της εν λόγω προσφοράς ή ότι έλαβε ανεξάρτητη επαγγελματική συμβουλή αναφορικά με την επένδυση αυτή.
  - Με σημείωμα που στάληκε από τον υπεύθυνο των Product Specialists προς τους Τομάρχες στις 23 Ιουνίου 2010, αναφέρεται σε οδηγίες της Ανώτατης Διεύθυνσης για εντατικοποίηση των προσπαθειών για προώθηση των αξιογράφων και διαβιβάζεται λίστα με τους πελάτες του κάθε Τομέα οι οποίοι διατηρούσαν παράλληλα συνεργασία με ΣΠΙ και καλούνταν να προσεγγίσουν τα εν λόγω άτομα τα οποία εκτιμούνταν ως καλοί υποψήφιοι για αγορά των αξιογράφων.
  - Ο Τομέας Ιδιωτών της τράπεζας σε συνεργασία με το Customers Relationship Management (CRM) προχώρησαν στην δημιουργία ενός μοντέλου πρόβλεψης για να μπορέσουν με βάση τα χαρακτηριστικά των προηγούμενων κατόχων αξιογράφων, να επισημανθούν πιθανοί πελάτες για την αγορά των υπό έκδοση αξιογράφων. Όπως αναφέρει σχετική εσωτερική αλληλογραφία ημερομηνίας 23 Ιουνίου 2010, για ανάπτυξη του εν λόγω μοντέλου χρησιμοποιήθηκαν ως βάση 700 ιδιώτες πελάτες οι οποίοι αγόρασαν προηγούμενα αξιόγραφα της τράπεζας. Συναφώς, από την εν λόγω άσκηση κρίθηκε ότι άντρες κάτοικοι Κύπρου με μεγάλες καταθέσεις, ηλικίας 35+ ετών (ο μέγιστος αριθμός πελατών βρισκόταν στις ηλικίες 55-65), αποτελούν την κύρια ομάδα πελατών που θα πρέπει να προσεγγιστούν για την πώληση των αξιογράφων. Επιπρόσθετα, στις 5 Μαρτίου 2010 στάληκε από τον Τομέα Ιδιωτών προς τους διευθυντές καταστημάτων εσωτερική αλληλογραφία με λίστες πελατών που μείωσαν τα πιστωτικά τους υπόλοιπα με την τράπεζα πέραν των EUR 200 χιλ. κατά τον τελευταίο χρόνο, με οδηγίες για προσέγγιση τους, με όπλο το ψηλό επιτόκιο των αξιογράφων και στόχο την προσέλκυσή τους πίσω στην πελατεία της τράπεζας.
  - Από τα παράπονα που λήφθηκαν από κατόχους αξιογράφων, διαφαίνεται ότι τα εν λόγω αξιόγραφα παρουσιάστηκαν από την τράπεζα ως ένα σχέδιο για εκλεκτούς πελάτες με προνομιακό

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

επιτόκιο. Παράλληλα, παρεχόταν η διαβεβαίωση ότι ο τόκος ήταν εξασφαλισμένος και δινόταν η υπόσχεση (γραφτώς ή προφορικώς) ότι μπορεί να τους παραχωρηθεί ισόποσο δάνειο σε περίπτωση ανάγκης εξασφάλισης μετρητών με επιτόκιο ίσο με αυτό που πληρωνόταν στα αξιόγραφα.

- Δεν γίνονταν στοχευμένες παρουσιάσεις/εκπαιδεύσεις για τα χαρακτηριστικά των αξιογράφων προς τους Διευθυντές Καταστημάτων/Μονάδων, οι οποίοι είχαν ενεργό ρόλο στην επικοινωνία με τους πιθανούς πελάτες κατά την προώθηση της έκδοσης. Ως εκ τούτου, δεν είχαν ούτε τις απαραίτητες γνώσεις αλλά ούτε τα απαραίτητα πιστοποιητικά για να αντιληφθούν πλήρως τους κινδύνους και να τους μεταφέρουν/εξηγήσουν ορθά και αντικειμενικά στους επενδυτές.

- Από τα παράπονα που λήφθηκαν από κατόχους αξιογράφων, το κύριο στοιχείο που αναφέρεται ήταν ότι δεν ήταν ξεκάθαρο σε αυτούς το γεγονός ότι τα αξιόγραφα δεν ήταν καταθετικό προϊόν. Σημειώνεται ότι στην πληροφόρηση που δινόταν στους υποψήφιους επενδυτές πουθενά δεν γίνεται αναφορά ότι τα εν λόγω αξιόγραφα δεν είναι καταθετικό προϊόν και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτουν κάτω από το Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων.

Συμπέρασμα -Υπήρξε παροχή επενδυτικής συμβουλής

Σύμφωνα με τη Δήλωση Πολιτικής της ΕΑΚΑΑ που αναφέρεται πιο πάνω, για να αποφασιστεί κατά πόσον, υπό τις περιστάσεις, δόθηκε επενδυτική συμβουλή θα πρέπει να απαντηθούν καταφατικά τα πέντε ερωτήματα που τίθενται στο έγγραφο.

Ερώτημα 1

Η υπηρεσία που προσφέρεται αποτελεί σύσταση;

Ναι. Όπως φαίνεται από τα στοιχεία πιο πάνω και σύμφωνα με όσα αναφέρουν πολλά παράπονα κατόχων αξιογράφων, στις προσωπικές επαφές λειτουργών της τράπεζας με αυτούς τονίζονταν κυρίως ή/και αποκλειστικά τα θετικά χαρακτηριστικά του εν λόγω χρηματοοικονομικού μέσου (καθώς και δινόταν η λάθος εντύπωση ότι η τράπεζα θα αποπληρώσει τα αξιόγραφα στα πέντε έτη) και υποβαθμίζονταν ή δεν αναφέρονταν καθόλου οι κίνδυνοι που απέρρεαν από αυτό. Οι Διευθυντές και άλλα στελέχη των καταστημάτων/μονάδων, οι οποίοι είχαν ενεργό ρόλο στην επαφή και επικοινωνία με τους πιθανούς πελάτες κατά την προώθηση της έκδοσης, αλλά και άλλοι υπάλληλοι που επικοινωνούσαν με πελάτες, δεν κατείχαν τα απαραίτητα πιστοποιητικά και γνώσεις για να αντιληφθούν πλήρως τους κινδύνους και να τους εξηγήσουν/αναφέρουν ορθά και εμπεριστατωμένα στους πελάτες. Διαφάνηκε ότι η παροχή πληροφόρησης γινόταν δίδοντας έμφαση στα πλεονεκτήματα του προϊόντος και, ως εκ τούτου, παρείχεται σε μεροληπτική βάση. Σε μια τέτοια περίπτωση επηρεάζεται η απόφαση του παραλήπτη και υπό τις περιστάσεις, θεωρείται ότι γίνεται σύσταση.

Ερώτημα 2

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Η σύσταση έχει σχέση με μία ή περισσότερες συναλλαγές σε χρηματοοικονομικά μέσα;

Ναι, εφόσον αφορά την αγορά αξιογράφων, τα οποία εμπίπτουν κάτω από τον ορισμό του χρηματοοικονομικού μέσου.

Ερώτημα 3

Παρουσιάζεται η σύσταση ως κατάλληλη για τον επενδυτή και βασίζεται στις περιστάσεις του συγκεκριμένου ατόμου/επενδυτή;

Ναι. Το γεγονός ότι η τράπεζα προσέγγιζε πρωτίστως και οργανωμένα πελάτες-καταθέτες οι οποίοι εντοπίστηκαν από την δημιουργία του μοντέλου πρόβλεψης με βάση τα χαρακτηριστικά τους από τους κατόχους προηγούμενων σειρών αξιογράφων, εμμέσως παρουσίαζε σε αυτούς τα αξιόγραφα ως κατάλληλα και επηρέαζε την απόφασή τους να επενδύσουν σε αυτά. Επιπρόσθετα, λόγω των κινήτρων που δίδονταν προς τις διευθύνσεις/καταστήματα που ανελάμβαναν την επαφή με τους πελάτες, καθώς και από τα παράπονα κατόχων αξιογράφων που λήφθηκαν, διαφαίνεται ότι η τράπεζα έθεσε ως ύψιστο στόχο την επιτυχία της έκδοσης των αξιογράφων, τα οποία θεωρούσε ως κατάλληλη επένδυση για τους πελάτες της.

Ερώτημα 4

Η σύσταση γίνεται με διαφορετικούς τρόπους εκτός από αποκλειστικά μέσω καναλιών επικοινωνίας ή απευθείας προς το ευρύ κοινό;

Ναι, η επικοινωνία και επαφή με πολλούς επενδυτές έγινε μέσω προσωπικών συναντήσεων ή/και τηλεφωνικώς, κυρίως με πρωτοβουλία της τράπεζας.

Ερώτημα 5

Γίνεται η σύσταση προς ένα πρόσωπο υπό την ιδιότητά του ως επενδυτή ή δυνητικού επενδυτή;

Ναι. Η διαδικασία προώθησης της διάθεσης των αξιόγραφων πρωτίστως απευθυνόταν σε συγκεκριμένη κατηγορία επενδυτών, οι οποίοι επιλεγόταν λόγω της προσωπικής τους κατάστασης (π.χ. μεγάλο-καταθέτες). Επιπρόσθετα, η σύσταση γινόταν ξεκάθαρα για επενδυτικό σκοπό.

Από τα πιο πάνω διαφαίνεται ότι η τράπεζα εφάρμοσε διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των Αξιογράφων Κεφαλαίου του έτους 2010 οι οποίες κατέληγαν άμεσα ή έμμεσα στην παροχή επενδυτικής συμβουλής στους πελάτες. Δεδομένων των πιο πάνω, η τράπεζα δεν έθεσε τις κατάλληλες διαδικασίες για να ικανοποιήσει τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ για παροχή επενδυτικής συμβουλής κατά την έκδοση των Αξιογράφων Κεφαλαίου του έτους 2010.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

4) Μετατρέψιμα Αξιόγραφα Ενισχυμένου Κεφαλαίου 2011

Χαρακτηριστικά

Στις 29 Ιουλίου 2011 η Τράπεζα έκδωσε €65,2 εκ. ΜΑΕΚ, τα οποία προσφέρθηκαν σε όλους τους υφιστάμενους μετόχους της τράπεζας μέσω δικαιωμάτων προτίμησης. Τα ΜΑΕΚ αποτελούν Πρωτοβάθμια Κεφάλαια (Tier I) της τράπεζας, σύμφωνα με την Βασιλεία III. Τα ΜΑΕΚ φέρουν σταθερό επιτόκιο 7% ετησίως. Η τιμή μετατροπής για όλες τις περιόδους μετατροπής είχε οριστεί σε €1,80 ανά συνήθη μετοχή της Τράπεζας και υπόκειται σε συνήθεις αναπροσαρμογές για εταιρικές πράξεις με ελάχιστη τιμή την ονομαστική αξία (σήμερα €0,10). Η τιμή μετατροπής αναπροσαρμόστηκε από €1,80 σε €1,54 λόγω της διανομής μερίσματος για το έτος 2010 ύψους €0,10 ανά μετοχή ονομαστικής αξίας €0,85 υπό μορφή μετοχών έκδοσης της τράπεζας. Οι περίοδοι μετατροπής των ΜΑΕΚ σε μετοχές είναι η 1 έως 15 Σεπτεμβρίου και Νοεμβρίου για τα έτη 2011-2015 και 1 έως 15 Μαρτίου και Μαΐου για τα έτη 2012-2016.

Η τράπεζα μπορεί, κατά την κρίση της, σε οποιοδήποτε χρόνο, λαμβάνοντας υπόψη τη φερεγγυότητα καθώς και την οικονομική της κατάσταση, να επιλέξει να ακυρώσει την πληρωμή τόκου σε μη σωρευτική βάση. Η τράπεζα υποχρεωτικά προβαίνει σε ακύρωση πληρωμής τόκου αν (i) δεν τηρεί της ελάχιστες απαιτήσεις της φερεγγυότητας, όπως αυτή ορίζεται από την Κεντρική Τράπεζα, ή (ii) δεν διαθέτει τα απαιτούμενα διανεμητέα αποθεματικά. Σε περίπτωση που συμβεί οποιοδήποτε Γεγονός Έκτακτης Ανάγκης ή Γεγονός Βιωσιμότητας τα ΜΑΕΚ μετατρέπονται υποχρεωτικά σε συνήθεις μετοχές, στην τιμή υποχρεωτικής μετατροπής. Τα ΜΑΕΚ είναι αόριστης διάρκειας αλλά μπορούν να εξαγοραστούν, κατ' επιλογή της τράπεζας, στο σύνολό τους, αλλά όχι μέρος τους, στην ονομαστική τους αξία πλέον τους δεδουλευμένους τόκους, μετά τα πέντε χρόνια από την έκδοσή τους ή σε οποιαδήποτε ημερομηνία πληρωμής τόκου, κατόπιν έγκρισης της ΚΤΚ.

Τα ΜΑΕΚ είναι εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Κατά τις 31 Μαρτίου 2012 το υπόλοιπο των εν λόγω αξιογράφων ανερχόταν στα €65εκ.

Ευρήματα

- Η αίτηση συμμετοχής για την έκδοση προς το ευρύ κοινό δεν περιείχε βεβαίωση ότι ο αιτητής έχει την γνώση και τις ικανότητες για να προβεί στην αξιολόγηση της εν λόγω προσφοράς.
- Σε παρουσίαση που έγινε στις 16 Μαΐου το 2011 για την έκδοση από την Marfin CLR σε στελέχη της ανώτερης και μεσαίας διεύθυνσης της Τράπεζας, περιλαμβανομένων των διευθυντών των καταστημάτων, καθορίστηκαν στόχοι για την κάθε διεύθυνση (Retail, Corporate/Commercial, IBCs, Wealth Management, Marfin CLR) για κάλυψη της έκδοσης. Ο μεγαλύτερος στόχος για την κάλυψη της έκδοσης (55%) ανατέθηκε στον Τομέα Ιδιωτών.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

- Κατά την συνάντηση του Leadership Group της τράπεζας που έλαβε μέρος στις 30 Μαΐου 2011, ζητήθηκε όπως γίνει προσπάθεια από όλους και αξιοποίηση των προσβάσεων τους ούτως ώστε να επιτύχει η έκδοση. Αναφέρθηκε επίσης ότι υπάρχουν πολλά θετικά στοιχεία, όπως οι κεφαλαιακοί δείκτες της τράπεζας, και είναι σημαντικό αυτά να μεταδοθούν στο προσωπικό. Στην μεθοδολογία προώθησης τους, δόθηκαν οδηγίες στους Product Specialists να συνεργαστούν με τους Διευθυντές των διαφόρων Μονάδων για επιλογή των πελατών οι οποίοι θα προσεγγιστούν. Τα κίνητρα προς τους Product Specialists όπως αναφέρονταν στην παρουσίαση ήταν:
  1. Οι πωλήσεις αξιογράφων εμπίπτουν στους στόχους του κάθε τομέα.
  2. Οι πωλήσεις θα αντικατοπτριστούν στα εισοδήματα και στον αριθμό των επενδυτικών προϊόντων στην αξιολόγηση της απόδοσής τους.
- Με εσωτερική εγκύκλιο ημερομηνίας 8 Ιουνίου 2011 προς όλο το προσωπικό της τράπεζας, έγινε ενημέρωση για την έκδοση των αξιογράφων και διαβιβαζόταν ενημερωτικό σημείωμα με πιθανές ερωτήσεις και απαντήσεις. Στην εγκύκλιο αναφέρονταν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:
  1. Τα αξιόγραφα προσφέρονται κατά κύριο λόγο σε πελάτες οι οποίοι ζητούν ψηλότερες αποδόσεις από αυτές που προσφέρουν οι καταθέσεις και οι οποίοι μπορούν να αξιολογήσουν το ρίσκο που ενσωματώνει η επένδυση αυτή. Το προσφερόμενο επιτόκιο το οποίο είναι σταθερό για όλη τη διάρκεια των αξιογράφων αποτελεί ένα ισχυρό όπλο στα χέρια του προσωπικού για την προσέλκυση κεφαλαίων από τον ανταγωνισμό όσο και την προστασία των υφιστάμενων κεφαλαίων των πελατών.
  2. Υφιστάμενοι πελάτες οι οποίοι έχουν λογαριασμούς καταθέσεων τακτής προθεσμίας και καταθέσεων υπό προειδοποίηση δεν θα χρεώνονται έξοδα πρόωρης εξόφλησης για την αγορά αξιογράφων. Σε περιπτώσεις που πελάτες διατηρούν καταθέσεις τακτής προθεσμίας σε ξένο νόμισμα και επιθυμούν να επενδύσουν στα αξιόγραφα δεν θα υπάρχει οποιαδήποτε χρέωση αναφορικά με έξοδα πρόωρου κλεισίματος λογαριασμού και έξοδα μετατροπής των καταθέσεων τους από ξένο νόμισμα σε Ευρώ.
  3. Σε περίπτωση που πελάτης επιθυμεί να αποσύρει μέρος των χρημάτων του από γραμμάτιο, τότε το υπόλοιπο ποσό που θα παραμείνει θα μπορεί να συνεχίσει να απολαμβάνει το ίδιο επιτόκιο όπως προηγουμένως. Τα υπό επένδυση κεφάλαια θα μπορούν να κατατίθενται σε λογαριασμό από την επόμενη μέρα της επένδυσης τους μέχρι την ημέρα έκδοσης στις 2 Ιουλίου 2011 με 5% ετήσιο επιτόκιο.
  4. Αναπροσαρμογή στόχων των καταθέσεων προς τα κάτω για όλα τα καταστήματα, τόσο στις υφιστάμενες τόσο και στις νέες καταθέσεις οι οποίες θα μετατραπούν σε αξιόγραφα. Καταβολή κάθε δυνατής προσπάθειας για την επιτυχή έκδοση των αξιογράφων.
- Από τα παράπονα που λήφθηκαν από κατόχους αξιογράφων διαφαίνεται ότι τα εν λόγω αξιόγραφα παρουσιάστηκαν από το δίκτυο ως ένα σχέδιο για εκλεκτούς πελάτες με προνομιακό επιτόκιο. Παράλληλα, δινόταν η υπόσχεση (γραπτώς ή προφορικώς) ότι μπορεί να τους παραχωρηθεί ισόποσο δάνειο σε περίπτωση ανάγκης εξασφάλισης μετρητών με ευνοϊκό ή ίσο με το επιτόκιο που

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

έφεραν τα αξιόγραφα. Περαιτέρω, παρείχεται προμήθεια πώλησης ύψους 5% στα καταστήματα ή μονάδες που αποδεδειγμένα επιτύγχαναν πώληση (δηλαδή υπέβαλαν την αίτηση απόκτησης των αξιογράφων με την σφραγίδα του καταστήματος ή της μονάδας τους). Η προμήθεια αυτή διδόταν ανεξάρτητα από το εάν πρόκειται για μετατροπή υφιστάμενης κατάθεσης ή για νέα κεφάλαια τα οποία προέρχονταν από πηγές εκτός Ομίλου.

- Από τα παράπονα που λήφθηκαν από κατόχους αξιογράφων, το κύριο στοιχείο που αναφέρεται ήταν ότι δεν ήταν ξεκάθαρο σε αυτούς το γεγονός ότι τα αξιόγραφα δεν ήταν καταθετικό προϊόν. Σημειώνεται ότι στην πληροφόρηση που δινόταν στους υποψήφιους επενδυτές πουθενά δεν γίνεται αναφορά ότι τα εν λόγω αξιόγραφα δεν είναι καταθετικό προϊόν και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτουν κάτω από το Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων.

Συμπέρασμα - Υπήρξε παροχή επενδυτικής συμβουλής

Σύμφωνα με τη Δήλωση Πολιτικής της ΕΑΚΑΑ που αναφέρεται πιο πάνω, για να αποφασιστεί κατά πόσον, υπό τις περιστάσεις, δόθηκε επενδυτική συμβουλή θα πρέπει να απαντηθούν καταφατικά τα πέντε ερωτήματα που τίθενται στο έγγραφο.

Ερώτημα 1

Η υπηρεσία που προσφέρεται αποτελεί σύσταση;

Ναι. Σύμφωνα με τα ευρήματα πιο πάνω και όπως αναφέρουν πολλά παράπονα κατόχων αξιογράφων, στις προσωπικές επαφές λειτουργών της τράπεζας με αυτούς υπερτονίζονταν τα θετικά χαρακτηριστικά του εν λόγω χρηματοοικονομικού μέσου και υποβαθμίζονταν οι όποιοι ενδεχόμενοι κίνδυνοι που απέρρεαν από αυτό. Οι Διευθυντές και το προσωπικό των καταστημάτων/μονάδων, οι οποίοι είχαν ενεργό ρόλο στην επικοινωνία με πιθανούς επενδυτές κατά την προώθηση διάθεσης της έκδοσης, δεν είχαν τις απαραίτητες γνώσεις ούτε κατείχαν τα απαραίτητα πιστοποιητικά για να αντιληφθούν πλήρως τους κινδύνους και να τους μεταφέρουν/εξηγήσουν ορθά και εμπειριστατωμένα στους πελάτες. Η παροχή πληροφόρησης, κατά την οποία τονίζονταν τα πλεονεκτήματα ενός προϊόντος και, ως εκ τούτου, δίδεται σε μεροληπτική βάση, είναι δυνατόν να επηρεάσει την απόφαση του παραλήπτη. Συνεπώς σε μια τέτοια περίπτωση και υπό τις περιστάσεις, θεωρείται ως σύσταση.

Ερώτημα 2

Η σύσταση έχει σχέση με μία ή περισσότερες συναλλαγές σε χρηματοοικονομικά μέσα;

Ναι, εφόσον αφορά την αγορά αξιογράφων τα οποία εμπίπτουν κάτω από τον ορισμό του χρηματοοικονομικού μέσου.

Ερώτημα 3

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Παρουσιάζεται η σύσταση ως κατάλληλη για τον επενδυτή και βασίζεται στις περιστάσεις του συγκεκριμένου ατόμου/επενδυτή;

Ναι. Η τράπεζα προσέγγιζε οργανωμένα καταθέτες και εμμέσως παρουσίαζε σε αυτούς τα αξιόγραφα ως κατάλληλα για αυτούς.

Επιπρόσθετα, διαφαίνεται ότι η τράπεζα έθεσε ως ύψιστο στόχο την επιτυχία της έκδοσης των αξιογράφων, τα οποία θεωρούσε ως κατάλληλη επένδυση για τους πελάτες της.

Ερώτημα 4

Η σύσταση γίνεται με διαφορετικούς τρόπους εκτός από αποκλειστικά μέσω καναλιών επικοινωνίας ή απευθείας προς το ευρύ κοινό;

Ναι, η επικοινωνία και επαφή με πολλούς από τους επενδυτές έγινε μέσω προσωπικών συναντήσεων ή/και τηλεφωνικώς, κυρίως με πρωτοβουλία της τράπεζας.

Ερώτημα 5

Γίνεται η σύσταση προς ένα πρόσωπο υπό την ιδιότητά του ως επενδυτή ή δυνητικού επενδυτή;

Ναι. Η διαδικασία προώθησης της διάθεσης των αξιόγραφων πρωτίστως απευθυνόταν σε συγκεκριμένη κατηγορία υποψήφιων πελατών οι οποίοι επιλεγήκαν λόγω της προσωπικής τους κατάστασης (π.χ. καταθέτες). Επιπρόσθετα, η σύσταση γινόταν ξεκάθαρα για επενδυτικό σκοπό.

Από τα πιο πάνω διαφαίνεται ότι η τράπεζα εφάρμοσε διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των ΜΑΕΚ του έτους 2011 οι οποίες κατέληγαν άμεσα ή έμμεσα στην παροχή επενδυτικής συμβουλής στους πελάτες. Ως εκ τούτου, η τράπεζα δεν έθεσε τις κατάλληλες διαδικασίες για να ικανοποιήσει τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ για παροχή επενδυτικής συμβουλής κατά την έκδοση των ΜΑΕΚ του έτους 2011.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΛΕΥΚΩΣΙΤΙΜΑ

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

17 Οκτωβρίου 2012

Κύριο Ανδρέα Χ. Αρτέμη,
Πρόεδρο,
Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρίας Λτδ
Λευκωσία

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΗ

Αξιότιμε κύριε Αρτέμη,

Θέμα: Ευρήματα ειδικού ελέγχου αναφορικά με τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου

Αναφέρομαι στον πρόσφατο ειδικό έλεγχο που διεξήχθη στην τράπεζά σας από λειτουργούς της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ) με σκοπό την εξέταση των διαδικασιών και πρακτικών προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου τα οποία έκδωσε η τράπεζά σας.

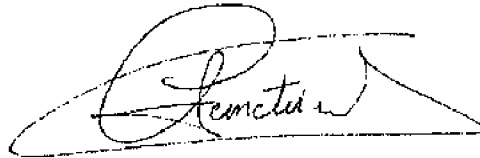
Σχετικά, τίθεται υπόψη σας η έκθεση του ειδικού ελέγχου που διενήργησε η ΚΤΚ από τα ευρήματα της οποίας διαφαίνεται, εκ πρώτης όψεως, ότι η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ έχει εμπλακεί σε διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου που έκδωσε κατά τα έτη 2009 και 2011 οι οποίες συνίστανται στην παροχή της επενδυτικής υπηρεσίας της επενδυτικής συμβουλής, χωρίς να έχουν τηρηθεί οι πρόνοιες του περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων Νόμου («Νόμος») και της Οδηγίας που έκδωσε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου για την «Επαγγελματική Συμπεριφορά των Τραπεζών κατά την Παροχή Επενδυτικών ή Παρεπόμενων Υπηρεσιών και κατά τη Άσκηση Επενδυτικών Δραστηριοτήτων» («Οδηγία»). Συναφώς, η τράπεζά σας εκ πρώτης όψεως, παρέλειψε να συμμορφωθεί με τα άρθρα 18(2)(α), 36(1)(α),(β) και (γ) και 52(1) του Νόμου και τα άρθρα 6, 10 και 14 της Οδηγίας.

Η ΚΤΚ, ως η αρμόδια Εποπτική Αρχή για τις τράπεζες, δύναται να λάβει τα αναφερόμενα στα άρθρα 30, 42(3) και 57 του Νόμου μέτρα σε περίπτωση που τράπεζα παραλείπει να συμμορφωθεί με τις διατάξεις του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ που εκδόθηκε βάσει του Νόμου.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Προτού ληφθεί οποιαδήποτε απόφαση, καλείστε, μέχρι τις 26 Οκτωβρίου 2012, να υποβάλετε, εάν επιθυμείτε, γραπτά οποιαδήποτε σχόλια και εξηγήσεις επί των ευρημάτων της επισυναπτόμενης έκθεσης. Σε περίπτωση που δεν ληφθεί η απάντησή σας εντός του πιο πάνω τεθέντος χρονικού ορίου, η ΚΤΚ θα προχωρήσει στη λήψη απόφασης στη βάση των διαθέσιμων στοιχείων και πληροφοριών που έχει στην κατοχή της.

Με εκτίμηση

Πανίκος Δημητριάδης

- Κοιν.: 1. κ. Γιάννης Κυπρή
Διευθύνων Σύμβουλος
2. κ. Κωνσταντίνος Τσολάκκης
Εσωτερικός Ελεγκτής
3. κ. Ανδρέας Δημητρίου
Ernst & Young Ltd

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Έκθεση ειδικού ελέγχου της Τράπεζας Κύπρου

1. ΣΚΟΠΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

Κατά το 2009 η Τράπεζα Κύπρου είχε προβεί σε έκδοση μετατρέψιμων αξιογράφων κεφαλαίου αόριστου διάρκειας και το 2011 σε έκδοση αξιογράφων αόριστου διάρκειας και μετατρέψιμων σε μετοχές (ΜΑΕΚ), με σκοπό την ενίσχυση των πρωτοβάθμιων κεφαλαίων της. Με ανακοίνωση της στις 15 Ιουνίου 2012, η Τράπεζα Κύπρου ενημέρωσε τους κατόχους αξιογράφων έκδοσης του 2009 ότι η πληρωμή των τόκων θα αναβληθεί και θα καταβληθεί σε περίπτωση εξαγοράς των αξιογράφων από την τράπεζα, και στην περίπτωση των ΜΑΕΚ του 2011, η πληρωμή τόκων θα ακυρωθεί και δεν θα είναι πληρωτέα από την τράπεζα.

Μετά την πιο πάνω ανακοίνωση της τράπεζας, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) έγινε δέκτης εκατοντάδων γραπτών και προφορικών καταγγελιών από κατόχους αξιογράφων για χρησιμοποίηση αθέμιτων πρακτικών ή/και παραπλάνησης τους από την τράπεζα, με στόχο την προώθηση πώλησης τους σε πρόσωπα που δεν κατείχαν τις απαραίτητες γνώσεις για να αξιολογήσουν τους συνεπαγόμενους κινδύνους.

Βάσει των αρμοδιοτήτων και εξουσιών που παρέχονται στην ΚΤΚ από τον περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων και Ρυθμιζόμενων Αγορών Νόμο του 2007 ('ο Νόμος'), το Τμήμα Εποπτείας & Ρύθμισης Τραπεζικών Εργασιών της ΚΤΚ ζήτησε την παροχή πληροφοριών και στοιχείων από την τράπεζα και διεξήγαγε επιτόπια επιθεώρηση σε αυτή, για σκοπούς εξέτασης των διαδικασιών και πρακτικών που εφαρμόζεε κατά την προώθηση της διάθεσης αξιογράφων κεφαλαίου, ούτως ώστε να εξακριβωθεί ο βαθμός συμμόρφωσης της με τις διατάξεις του Νόμου και της Οδηγίας που η ΚΤΚ έχει εκδώσει στις 20 Δεκεμβρίου 2007 δυνάμει του εν λόγω Νόμου για την 'Επαγγελματική Συμπεριφορά των Τραπεζών κατά την Παροχή Επενδυτικών ή Παρεπόμενων Υπηρεσιών και κατά τη Άσκηση Επενδυτικών Δραστηριοτήτων' ('η Οδηγία').

Στόχος του ελέγχου ήταν να εξεταστεί κατά πόσο η τράπεζα παρείχε την επενδυτική υπηρεσία της επενδυτικής συμβουλής κατά την προώθηση της διάθεσης των αξιογράφων που έκδωσε η ίδια και, σε περίπτωση διαπίστωσης τέτοιου γεγονότος, το βαθμό συμμόρφωσης της κατά την άσκηση της εν λόγω δραστηριότητας με τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ.

Τα αξιόγραφα κεφαλαίου θεωρούνται πολύπλοκα χρηματοοικονομικά μέσα, λόγω των χαρακτηριστικών της αόριστου διάρκειας ή/και μετατρεψιμότητας τους σε μετοχές και, ως εκ τούτου, εμπεριέχουν κινδύνους οι οποίοι ενδεχομένως να μην είναι εύκολα και πλήρως κατανοητοί από ιδιώτες

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

επενδυτές. Σημειώνεται ότι ο μεγαλύτερος αριθμός των κατόχων αξιογράφων κεφαλαίου είναι ιδιώτες πελάτες οι οποίοι ήταν κυρίως υφιστάμενοι μέτοχου/κάτοχοι αξιογράφων προηγούμενης έκδοσης της τράπεζας. Ο Νόμος απαιτεί από τις τράπεζες να επιβεβαιώνουν ότι τα χρηματοοικονομικά μέσα που παρέχουν στους πελάτες τους είναι κατάλληλα για αυτούς και περιέχει πρόνοιες για προστασία των επενδυτών, όταν παρέχονται σε αυτούς επενδυτικές υπηρεσίες σε σχέση με αυτά τα προϊόντα. Ωστόσο, ο Νόμος δεν απαγορεύει την έκδοση αξιογράφων ή άλλων πολύπλοκων χρηματοοικονομικών μέσων και την διάθεση τους σε ιδιώτες πελάτες χωρίς να εφαρμόζονται οι απαιτήσεις του Νόμου, νοουμένου ότι ο εκδότης δεν παρέχει ταυτόχρονα επενδυτικές υπηρεσίες, περιλαμβανομένης της επενδυτικής συμβουλής.

2. ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Όπως αναφέρεται πιο πάνω, στόχος του ελέγχου ήταν να εξεταστεί κατά πόσο η τράπεζα παρείχε την επενδυτική υπηρεσία της επενδυτικής συμβουλής κατά την προώθηση διάθεσης αξιογράφων που έκδωσε η ίδια καθώς και, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, το βαθμό συμμόρφωσης της κατά την άσκηση της εν λόγω δραστηριότητας με τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ, που εκδόθηκε δυνάμει του εν λόγω Νόμου στις 20 Δεκεμβρίου 2007.

Περαιτέρω, λήφθηκε υπόψη το έγγραφο της Δήλωσης Πολιτικής της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Κεφαλαιαγοράς (CESR) ημερομηνίας 19 Απριλίου 2010 αναφορικά με τον ορισμό της επενδυτικής συμβουλής (Understanding the definition of advice under MiFID). Οι σχετικές πρόνοιες των πιο πάνω είναι οι ακόλουθες:

Ο περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων Νόμος.

Το άρθρο 2 του Νόμου ορίζει την επενδυτική συμβουλή ως ακολούθως:

“Επενδυτική συμβουλή σημαίνει την παροχή προσωπικών συστάσεων σε πελάτη, είτε κατόπιν αίτησής του είτε με πρωτοβουλία της τράπεζας, σχετικά με μία ή περισσότερες συναλλαγές που αφορούν χρηματοοικονομικά μέσα. Για τους σκοπούς του παρόντος ορισμού, προσωπική σύσταση σημαίνει σύσταση που:

(α) δίνεται σε ένα πρόσωπο υπό την ιδιότητα του ως υφιστάμενου ή πιθανού πελάτη, ή υπό την ιδιότητα του ως αντιπροσώπου υφιστάμενου ή πιθανού πελάτη,

(β) παρουσιάζεται ως κατάλληλη για τον πελάτη ή βασίζεται στις ιδιαιτερότητες του πελάτη και συμβουλεύει τον πελάτη για τη διενέργεια ενός από τα ακόλουθα σύνολα ενεργειών:

(i) αγορά, πώληση, εγγραφή, ανταλλαγή, εξαγορά, διακράτηση ή αναδοχή συγκεκριμένου χρηματοοικονομικού μέσου,

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

(ii) άσκηση ή μη άσκηση οποιουδήποτε δικαιώματος που παρέχει συγκεκριμένο χρηματοοικονομικό μέσο για την αγορά, πώληση, εγγραφή, ανταλλαγή, ή εξαγορά χρηματοοικονομικού μέσου, αλλά δεν περιλαμβάνει σύσταση που εκδίδεται αποκλειστικά μέσω καναλιού επικοινωνίας ή απευθύνεται στο κοινό.”

Οι παράγραφοι α και β του εδαφίου 1 του άρθρου 36 του Νόμου αναφέρουν ότι “η τράπεζα οφείλει, κατά την παροχή επενδυτικών και παρεπομένων υπηρεσιών σε πελάτες, να ενεργεί δίκαια, με εντιμότητα και επαγγελματισμό, ώστε να εξυπηρετεί με τον καλύτερο τρόπο τα συμφέροντα των πελατών της και να συμμορφώνεται ιδίως με τις κατωτέρω αρχές:

(α) Όλες οι πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των διαφημιστικών ανακοινώσεων, που απευθύνονται από τράπεζα σε πελάτες ή πιθανούς πελάτες, πρέπει να είναι ακριβείς, σαφείς και μη παραπλανητικές· οι διαφημιστικές ανακοινώσεις πρέπει να μπορούν να αναγνωρίζονται σαφώς ως τέτοιες,

(β) η τράπεζα οφείλει να παρέχει στους πελάτες ή στους πιθανούς της πελάτες κατάλληλη πληροφόρηση σε κατανοητή μορφή σχετικά με:

(i) την τράπεζα και τις υπηρεσίες της,

(ii) τα χρηματοοικονομικά μέσα και τις προτεινόμενες επενδυτικές στρατηγικές, περιλαμβανομένων κατάλληλης καθοδήγησης και προειδοποιήσεων σχετικά με τους κινδύνους που συνδέονται με τις επενδύσεις στα εν λόγω μέσα ή με την υιοθέτηση των εν λόγω επενδυτικών στρατηγικών,

(iii) τους τόπους εκτέλεσης,

(iv) το κόστος και άλλες συνδεόμενες επιβαρύνσεις, ώστε να είναι ευλόγως σε θέση να κατανοούν τη φύση και τους κινδύνους της προσφερόμενης επενδυτικής υπηρεσίας και του συγκεκριμένου τύπου του προτεινόμενου χρηματοοικονομικού μέσου και, ως εκ τούτου, να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις με επίγνωση· οι πληροφορίες αυτές δύνανται να παρέχονται σε τυποποιημένη μορφή.”

Η παράγραφος (γ) του εδαφίου 1 του άρθρου 36 του Νόμου, αναφορικά με τις υποχρεώσεις επαγγελματικής δεοντολογίας κατά την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών σε πελάτες αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι “η τράπεζα οφείλει, κατά την παροχή επενδυτικών και παρεπομένων υπηρεσιών σε πελάτες να ενεργεί δίκαια, με εντιμότητα και επαγγελματισμό, ώστε να εξυπηρετεί με τον καλύτερο τρόπο τα συμφέροντα των πελατών της και όπως όλες οι πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των διαφημιστικών ανακοινώσεων, που απευθύνονται από τράπεζες σε πελάτες ή πιθανούς πελάτες, πρέπει να είναι ακριβείς, σαφείς και μη παραπλανητικές.” Περαιτέρω στην παράγραφο (γ) του εδαφίου 1 του άρθρου 36 επιβάλλεται “η υποχρέωση στις τράπεζες όταν παρέχουν επενδυτικές συμβουλές να αντλούν τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με την γνώση και την πείρα του πελάτη ή του πιθανού πελάτη στον επενδυτικό τομέα, σε σχέση με τον συγκεκριμένο τύπο χρηματοοικονομικού μέσου καθώς και σχετικά

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

με την οικονομική κατάσταση και τους επενδυτικούς του στόχους, ώστε να του συστήσει τα χρηματοοικονομικά μέσα που είναι κατάλληλα για την περίπτωση του.”

Το άρθρο 52(1) του Νόμου απαιτεί από πρόσωπα που απασχολούνται στις τράπεζες και προσφέρουν επενδυτικές υπηρεσίες, περιλαμβανομένης της παροχής επενδυτικής συμβουλής, να κατέχουν τα απαραίτητα πιστοποιητικά αφού πετύχουν σε εξετάσεις και να είναι εγγεγραμμένα στο δημόσιο μητρώο, που προβλέπεται στο άρθρο 53 του Νόμου.

Περαιτέρω το άρθρο 18(2)(α) του Νόμου απαιτεί από τις “τράπεζες να εφαρμόζουν κατάλληλες πολιτικές και διαδικασίες για να εξασφαλίζεται επαρκώς η συμμόρφωσή τους, συμπεριλαμβανομένων των διευθυντικών τους στελεχών, υπαλλήλων, συνδεδεμένων αντιπροσώπων και άλλων αρμόδιων προσώπων, με τις υποχρεώσεις του παρόντος Νόμου και των δυνάμει αυτού εκδιδόμενων οδηγιών.”

Οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ) για την Επαγγελματική Συμπεριφορά των τραπεζών κατά την παροχή επενδυτικών ή παρεπόμενων υπηρεσιών και κατά την άσκηση επενδυτικών δραστηριοτήτων.

Η Οδηγία της ΚΤΚ, η οποία εκδόθηκε στις 20 Δεκεμβρίου του 2007, καθορίζει και εξειδικεύει τις διατάξεις του Νόμου καθώς και τις πρακτικές διαδικασίες που πρέπει να εφαρμόζονται από τις τράπεζες κατά την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών με σκοπό την προστασία των επενδυτών.

Συγκεκριμένα, το άρθρο 6 της πιο πάνω Οδηγίας καθορίζει τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί η πληροφόρηση για να είναι ακριβής, σαφής και μη παραπλανητική σε υφιστάμενους ή πιθανούς πελάτες (σύμφωνα με το άρθρο 36(1)(α) του Νόμου). Σύμφωνα με το άρθρο 6 της Οδηγίας, η τράπεζα οφείλει να “διασφαλίζει ότι όλες οι πληροφορίες, περιλαμβανομένων των διαφημιστικών ανακοινώσεων, τις οποίες απευθύνει σε, ή διαδίδει με τρόπο που καθιστά πιθανή τη λήψη τους από υφιστάμενους ή πιθανούς ιδιώτες πελάτες, πληρούν, μεταξύ άλλων, τους πιο κάτω όρους:

- (α) είναι ακριβής και ιδίως δεν δίνει έμφαση σε πιθανά οφέλη από μια επενδυτική υπηρεσία ή ένα χρηματοοικονομικό μέσο χωρίς να παρέχει παράλληλα μια δίκαιη και εμφανή ένδειξη για κάθε σχετικό κίνδυνο,
- (β) είναι επαρκής και παρουσιάζεται με τρόπο ώστε να είναι πιθανή η κατανόησή της από ένα μέσο μέλος της ομάδας του κοινού στο οποίο απευθύνεται ή από το οποίο είναι πιθανό να ληφθεί,
- (γ) δεν αποκρύπτει, υποβαθμίζει ή συγκαλύπτει σημαντικά στοιχεία, δηλώσεις ή προειδοποιήσεις.”

Δεδομένου ότι η τράπεζα παρέχει επενδυτικές υπηρεσίες, περιλαμβανομένης της επενδυτικής συμβουλής, το άρθρο 10 της Οδηγίας αναφέρει τις πληροφορίες σχετικά με τα χρηματοοικονομικά μέσα

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

που πρέπει να παρέχει στους υφιστάμενους και πιθανούς πελάτες. Το εν λόγω άρθρο αναφέρει, μεταξύ άλλων, τα πιο κάτω:

“10. (1) Η τράπεζα παρέχει σε υφιστάμενους και πιθανούς πελάτες γενική περιγραφή της φύσης και των κινδύνων των χρηματοοικονομικών μέσων, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη την κατηγοριοποίηση του πελάτη ως ιδιώτη ή επαγγελματία πελάτη. Η περιγραφή αυτή πρέπει να εξηγεί τη φύση του σχετικού είδους χρηματοοικονομικού μέσου και τους ειδικούς κινδύνους που αυτό ενέχει, με επαρκείς λεπτομέρειες ώστε ο πελάτης να μπορεί να λαμβάνει επενδυτικές αποφάσεις βασισμένες σε σωστή ενημέρωση.

(2) Η περιγραφή των κινδύνων περιλαμβάνει, ανάλογα με το είδος του σχετικού χρηματοοικονομικού μέσου και την κατηγορία και το επίπεδο γνώσης του πελάτη, τα ακόλουθα στοιχεία:

(α) τους κινδύνους που σχετίζονται με το συγκεκριμένο είδος του χρηματοοικονομικού μέσου, με επεξηγήσεις για τη σχετική μόχλευση (leverage) και τα αποτελέσματά της, καθώς και για τον κίνδυνο απώλειας του συνόλου της επένδυσης,

(β) τη μεταβλητότητα της τιμής του συγκεκριμένου χρηματοοικονομικού μέσου και τυχόν περιορισμούς στη διαθέσιμη αγορά για αυτό το μέσο,

(γ) το γεγονός ότι ο επενδυτής ενδέχεται να αναλάβει, ως αποτέλεσμα συναλλαγών στα μέσα αυτά, επιπρόσθετες χρηματοοικονομικές δεσμεύσεις και άλλες πρόσθετες υποχρεώσεις περιλαμβανομένων ενδεχομένων οφειλών επιπρόσθετων από το κόστος απόκτησης των εν λόγω μέσων.

(3) Εάν μια τράπεζα παρέχει σε υφιστάμενο ή πιθανό ιδιώτη πελάτη πληροφορίες σχετικά με ένα χρηματοοικονομικό μέσο που αποτελεί αντικείμενο τρέχουσας προσφοράς στο κοινό στο πλαίσιο της οποίας έχει εκδοθεί ενημερωτικό δελτίο σύμφωνα με τον περί Δημοσίας Προσφοράς και Ενημερωτικού Δελτίου Νόμο, η εν λόγω τράπεζα ενημερώνει τον υφιστάμενο ή πιθανό πελάτη σχετικά με τις λεπτομέρειες διάθεσης του ενημερωτικού δελτίου στο κοινό.”

Το άρθρο 14 της Οδηγίας αναφέρεται στο τεστ καταλληλότητας που πρέπει να γίνεται πριν κάθε συναλλαγή κατά την παροχή της επενδυτικής υπηρεσίας της επενδυτικής συμβουλής, σύμφωνα με το άρθρο 36(1)(γ) του Νόμου. Συγκεκριμένα το εν λόγω άρθρο αναφέρει:

“14. (1) Η τράπεζα λαμβάνει από τους υφιστάμενους ή πιθανούς πελάτες τέτοιες πληροφορίες που της είναι απαραίτητες προκειμένου να κατανοήσει τα βασικά δεδομένα του πελάτη και να σχηματίσει εύλογα την πεποίθηση, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τη φύση και την έκταση της παρεχόμενης υπηρεσίας, ότι η κάθε συγκεκριμένη συναλλαγή που συστήνεται στο πλαίσιο παροχής της υπηρεσίας επενδυτικών συμβουλών, πληροί τα ακόλουθα κριτήρια:

(α) είναι σύμφωνη με τους επενδυτικούς στόχους του συγκεκριμένου πελάτη,

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

(β) είναι τέτοια ώστε ο πελάτης να μπορεί οικονομικά να επωμισθεί το βάρος κάθε σχετικού επενδυτικού κινδύνου συμβατού με τους επενδυτικούς του στόχους,

(γ) είναι τέτοια ώστε ο πελάτης, με την αναγκαία πείρα και τις απαιτούμενες γνώσεις που διαθέτει, να μπορεί να κατανοήσει τους κινδύνους που συνεπάγεται η συναλλαγή .

...

(3) Στις πληροφορίες σχετικά με την οικονομική κατάσταση υφιστάμενου ή πιθανού πελάτη περιλαμβάνονται, όπου αυτό έχει εφαρμογή, πληροφορίες σχετικά με την πηγή και το ύψος των τακτικών του εισοδημάτων, τα περιουσιακά του στοιχεία, περιλαμβανομένων των ρευστών του διαθέσιμων, τις επενδύσεις και τα ακίνητά του, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τις τακτικές οικονομικές του υποχρεώσεις.

(4) Στις πληροφορίες σχετικά με τους επενδυτικούς στόχους υφιστάμενου ή πιθανού πελάτη περιλαμβάνονται, όπου αυτό έχει εφαρμογή, πληροφορίες σχετικά με το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο πελάτης επιθυμεί να διατηρήσει την επένδυση, τις προτιμήσεις του όσον αφορά την ανάληψη κινδύνου, το προφίλ κινδύνου του και τους σκοπούς της επένδυσης.

(5) Όταν κατά την παροχή της επενδυτικής υπηρεσίας των επενδυτικών συμβουλών, η τράπεζα δεν λαμβάνει τις πληροφορίες που απαιτούνται βάσει του άρθρου 36(1)(γ) του Νόμου, τότε δεν συστήνει χρηματοοικονομικά μέσα στον συγκεκριμένο υφιστάμενο ή πιθανό πελάτη.''

Δήλωση Πολιτικής της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Εποπτικών Αρχών Κεφαλαιαγοράς (CESR νυν ESMA *¹) αναφορικά με τον ορισμό της επενδυτικής συμβουλής*².

Το πιο πάνω έγγραφο ημερομηνίας 19 Απριλίου 2010 είναι Δήλωση Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ), η οποία στοχεύει στην διευκρίνιση και παρουσίαση καταστάσεων όπου η προσφορά επενδυτικής υπηρεσίας από τράπεζες και εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών συνίσταται στην παροχή επενδυτικής συμβουλής. Συγκεκριμένα, το πιο πάνω έγγραφο αναφέρει ότι εάν μια εταιρεία επιθυμεί να βεβαιωθεί ότι η υπηρεσία που παρέχει αποτελεί παροχή επενδυτικών συμβουλών, μπορεί να εξετάσει κατά πόσο ή όχι οι περιστάσεις υπό τις οποίες παρέχεται η υπηρεσία απαντούν καταφατικά σε πέντε ουσιώδη ερωτήματα. Τα εν λόγω ερωτήματα είναι τα ακόλουθα:

1. Η CESR ήταν μια ανεξάρτητη επιτροπή των ευρωπαϊκών ρυθμιστικών αρχών, που συστάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 6 Ιουνίου του 2001. Την 1η Ιανουαρίου 2011 αντικαταστάθηκε από την ESMA (Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών-ΕΑΚΑΑ). Η ΕΑΚΑΑ είναι μια ανεξάρτητη αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης που συμβάλλει στη διαφύλαξη της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη διασφάλιση της ακεραιότητας, της διαφάνειας, της αλοδοκότητας και της εύρυθμης λειτουργίας των αγορών κινητών αξιών, καθώς και την ενίσχυση της προστασίας των επενδυτών.

2. Η δήλωση πολιτικής βρίσκεται στην ιστοσελίδα της ΕΑΚΑΑ: http://www.esma.europa.eu/system/files/10_294.pdf

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Ερώτημα 1

Η υπηρεσία που προσφέρεται αποτελεί σύσταση;

Σε γενικές γραμμές, απλά η παροχή πληροφοριών σε επενδυτή ή δυνητικό επενδυτή χωρίς να γίνεται οποιοδήποτε σχόλιο ή αξιολόγηση σχετικά με την απόφαση που μπορεί να πάρει ο επενδυτής, δεν είναι συμβουλή. Σε μια τέτοια περίπτωση η πληροφόρηση θα πρέπει να περιορίζεται στην απλή δήλωση των γεγονότων ή των στοιχείων. Σε γενικές γραμμές, απλά η παροχή αντικειμενικής πληροφόρησης, χωρίς να γίνεται οποιοδήποτε σχόλιο ή αξιολογική κρίση για την απόφαση που ένας επενδυτής καλείται να πάρει, δεν αποτελεί σύσταση.

Ωστόσο οι πληροφορίες μπορούν να θεωρηθούν συμβουλές, εάν οι περιστάσεις υπό τις οποίες παρέχονται θεωρούνται τέτοιες. Για παράδειγμα, ένα άτομο μπορεί να παράσχει πληροφορίες σε μεροληπτική και όχι σε ισορροπημένη βάση (π.χ. με ιδιαίτερη έμφαση στα πλεονεκτήματα ενός προϊόντος), οι οποίες δύνανται να επηρεάσουν την απόφαση του παραλήπτη. Αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως έμμεση σύσταση. Παρόλο που μια τράπεζα ενδεχομένως να μην έχει πρόθεση να προβεί σε συστάσεις προς τους πελάτες της, μπορεί να θεωρηθεί ότι το κάνει εάν οι πληροφορίες που παρέχει είναι υποκειμενικές, έτσι ώστε να οδηγήσουν τους πελάτες προς την επένδυση σε ένα συγκεκριμένο προϊόν σε σχέση με άλλα.

Ερώτημα 2

Η σύσταση έχει σχέση με μία ή περισσότερες συναλλαγές σε χρηματοοικονομικά μέσα;

Ο Νόμος ορίζει τις «συναλλαγές» που προέρχονται από σύσταση ως αυτές που είναι σε σχέση με:

- 1) την αγορά, πώληση, εγγραφή, ανταλλαγή, εξαγορά, την κατοχή ή την αναδοχή ενός συγκεκριμένου χρηματοπιστωτικού μέσου,
- 2) την άσκηση ή την μη άσκηση οποιουδήποτε δικαιώματος που παρέχει ένα τέτοιο μέσο για την αγορά, πώληση, εγγραφή, ανταλλαγή ή εξαγορά χρηματοπιστωτικού μέσου.

Σε γενικές γραμμές, οποιαδήποτε συμβουλή που σχετίζεται με συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά μέσα, ανεξαρτήτως του εάν τελικά η συναλλαγή προχωρήσει, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως επενδυτική συμβουλή. Σημειώνεται ότι η παροχή γενικών συστάσεων στο ευρύ κοινό σχετικά με ένα είδος χρηματοοικονομικού μέσου δεν θεωρείται παροχή επενδυτικών συμβουλών κάτω από το πλαίσιο του Νόμου.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Σύμφωνα με τον Νόμο και την Οδηγία, ο ορισμός των συστάσεων δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη την θεώρηση από τον σύμβουλο ενός ευρύ φάσματος χρηματοοικονομικών μέσων. Η συμβουλή μπορεί να αναφέρεται σε προϊόν που εκδίδει η ίδια η τράπεζα.

Ερώτημα 3

Παρουσιάζεται η σύσταση ως κατάλληλη για τον επενδυτή ή/και βασίζεται στις περιστάσεις του συγκεκριμένου ατόμου/επενδυτή;

Ένα χρηματοοικονομικό μέσο μπορεί να παρουσιάζεται ως κατάλληλο για τον επενδυτή με άμεση ή έμμεση μορφή. Για παράδειγμα, ένα χρηματοοικονομικό μέσο θα μπορούσε να παρουσιάζεται ως κατάλληλο με τη χρήση των φράσεων όπως "το προϊόν αυτό θα ήταν η καλύτερη επιλογή για σας". Εναλλακτικά η σύσταση θα μπορούσε να είναι έμμεση, αλλά να έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει τον πελάτη να αναλάβει δράση σε σχέση με ένα συγκεκριμένο χρηματοοικονομικό μέσο (για παράδειγμα, θα μπορούσε να περιλαμβάνει μια φράση όπως "άνθρωποι σαν εσάς έχουν την τάση να αγοράζουν αυτό το προϊόν"). Ένα επιπρόσθετο παράδειγμα προϊόντος που εμμέσως παρουσιάζεται ως κατάλληλο, είναι όταν παρέχονται πληροφορίες μόνο επιλεκτικά σχετικά με τα πλεονεκτήματα ενός συγκεκριμένου προϊόντος. Εάν η παρουσίαση των πληροφοριών επιδιώκει να επηρεάσει την επιλογή του πελάτη, τότε η τράπεζα θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι κάνει μια σιωπηρή/έμμεση προσωπική σύσταση, και εφόσον ικανοποιούνται και τα υπόλοιπα κριτήρια/ερωτήματα, τότε παρέχει επενδυτική συμβουλή.

Ακόμα και αν διατυπώνεται σαφής, εμφανής και κατανοητή αποποίηση στους όρους του Ενημερωτικού Δελτίου ότι καμία συμβουλή ή σύσταση δεν δίνεται, θα μπορούσε ακόμη να θεωρηθεί ότι η τράπεζα, υπό τις περιστάσεις, συστήνει ένα χρηματοοικονομικό μέσο ως κατάλληλο για τον πελάτη. Πέραν της αποποίησης στο Ενημερωτικό Δελτίο, θα πρέπει επίσης να λάβει και άλλα μέτρα για να αποποιηθεί της ευθύνης της παροχής συμβουλής. Τράπεζα που δεν έχει την πρόθεση να δώσει συμβουλές, θα πρέπει να διασφαλίσει ότι, για παράδειγμα, τα εσωτερικά συστήματα ελέγχου θέτουν τις ασφαλιστικές δικλίδες για την επίτευξη αυτού του σκοπού.

Ερώτημα 4

Η σύσταση γίνεται με διαφορετικούς τρόπους εκτός από αποκλειστικά μέσω καναλιών επικοινωνίας ή απευθείας στο ευρύ κοινό;

Εάν η σύσταση γίνεται αποκλειστικά μέσω των ΜΜΕ (εφημερίδων, περιοδικών, τηλεοπτικών καναλιών κλπ), θεωρείται ότι γίνεται μέσω καναλιών επικοινωνίας. Σε μια τέτοια περίπτωση δεν θεωρείται ως προσωπική σύσταση. Εάν γίνεται με απευθείας προσωπική επαφή, είτε τηλεφωνικά, είτε σε κατ'ιδίαν συνάντηση, τότε θα μπορεί να θεωρηθεί ως επενδυτική συμβουλή, εάν απευθύνεται σε συγκεκριμένη

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

κατηγορία υποψήφιων πελατών οι οποίοι επιλεγήκαν λόγω της προσωπικής τους κατάστασης (π.χ. μεγάλοι καταθέτες, υφιστάμενοι μέτοχοι ή κάτοχοι αξιογράφων). Σημαντικός παράγοντας είναι και το περιεχόμενο και η γλώσσα της επικοινωνίας η οποία μπορεί να εκληφθεί από τους πελάτες ως σύσταση, γνώμη ή επενδυτική συμβουλή.

Ερώτημα 5

Γίνεται η σύσταση προς ένα πρόσωπο υπό την ιδιότητά του ως επενδυτή ή δυνητικού επενδυτή;

Όταν μια τράπεζα κάνει μια σύσταση προς ένα πρόσωπο για να αγοράσει ή να πωλήσει ένα χρηματοοικονομικό μέσο, πρέπει να θεωρήσει ότι το πρόσωπο είναι επενδυτής ή δυνητικός επενδυτής, εκτός εάν ειδικές περιστάσεις καταδεικνύουν σαφώς το αντίθετο.

Δεν έχει σημασία, για τους σκοπούς του ορισμού της επενδυτικής συμβουλής, εάν ένας πελάτης πληρώνει ειδικά για τις συμβουλές ή αν συμβουλές παρέχονται ως μέρος ενός ευρύτερου πακέτου επενδυτικών υπηρεσιών.

3. ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Κατά τον έλεγχο εξετάστηκαν οι διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των πιο κάτω εκδόσεων αξιογράφων που διενήργησε η Τράπεζα Κύπρου. Σημειώνεται ότι η έκδοση του 2011 δεν είχε καλυφθεί πλήρως.

	Ημ. Έκδοσης	Ποσό απαιτούμενης έκδοσης	Ποσό αιτήσεων
Μετατρέψιμα Αξιογράφα Κεφαλαίου	Μάιος 2009	€ 645εκ	€ 659εκ
ΜΑΕΚ 2011	Μάιος 2011	€1.342εκ	€ 890εκ

1) Μετατρέψιμα Αξιογράφα Κεφαλαίου 2009

Χαρακτηριστικά αξιογράφων

Στις 6 Ιουνίου 2009, η τράπεζα έκδωσε Μετατρέψιμα Αξιογράφα Κεφαλαίου ονομαστικής αξίας €645 εκ. Τα Μετατρέψιμα Αξιογράφα Κεφαλαίου φέρουν σταθερό επιτόκιο 5,50% ετησίως για τα πρώτα πέντε χρόνια και ακολούθως κυμαινόμενο επιτόκιο ίσο με το εξαμηνιαίο επιτόκιο του Ευρώ (Euribor)

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

πλέον 3,00% ετησίως και μπορούν κατ' επιλογή του κατόχου τους να μετατραπούν σε μετοχές της τράπεζας. Σαν αποτέλεσμα της έκδοσης Δικαιωμάτων Προτίμησης προς τους μετόχους και της ειδικής διανομής προμερίσματος υπό μορφή μετοχών κατά το 2010, η τιμή άσκησης των Μετατρέψιμων Αξιογράφων Κεφαλαίου έχει αναπροσαρμοστεί σύμφωνα με τους σχετικούς όρους έκδοσής τους από €5,50 σε €4,24 κατά μετοχή. Οι περίοδοι μετατροπής είναι 15-30 Σεπτεμβρίου για τα έτη 2010-2013 και 15-31 Μαρτίου για τα έτη 2011-2014. Τα Μετατρέψιμα Αξιογραφα Κεφαλαίου είναι αόριστης διάρκειας, μπορούν όμως να εξαγοραστούν στο σύνολό τους κατ' επιλογή της τράπεζας και μετά από έγκριση της ΚΤΚ, στην ονομαστική τους αξία μαζί με οποιουσδήποτε δεδουλευμένους τόκους στις 30 Ιουνίου 2014 ή σε οποιαδήποτε ημερομηνία πληρωμής τόκου που έπεται. Στις 17 Μαΐου 2011, Μετατρέψιμα Αξιογραφα Κεφαλαίου ονομαστικής αξίας €572 εκατ. ανταλλάχθηκαν με Μετατρέψιμα Αξιογραφα Ενισχυμένου Κεφαλαίου αντίστοιχης ονομαστικής αξίας. Κατά το 2011, Μετατρέψιμα Αξιογραφα Κεφαλαίου ονομαστικής αξίας €6 χιλ. είχαν μετατραπεί σε 1 χιλ. μετοχές. Τα μετατρέψιμα αξιογραφα κεφαλαίου είναι εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Κατά τις 30 Ιουνίου 2012 το υπόλοιπο των εν λόγω αξιογραφων ανερχόταν στα €73εκ.

Ευρήματα

- Κατά το Μάρτιο και το Μάιο του 2009 το Τμήμα Λιανικής Τραπεζικής οργάνωσε συσκέψεις των Διευθυντών Καταστημάτων, των Διευθυντών των Business Centres και των Τομεαρχών, με σκοπό την ενημέρωσή τους για την απόφαση της τράπεζας να προχωρήσει στην πιο πάνω έκδοση και επεξήγηση των οργανωτικών διαδικασιών για την προώθηση της διάθεσής τους. Στην παρουσίαση τονίζονταν ότι κύριος στόχος των καταστημάτων/μονάδων ήταν η επικοινωνία με όσο το δυνατό περισσότερους κατόχους Μετατρέψιμων Χρεογράφων 2013/2018 για ενημέρωσή τους σχετικά με την έκδοση του 2009. Για επίτευξη του εν λόγω στόχου, στάλθηκαν σε όλα τα καταστήματα/υπηρεσίες καταστάσεις με τους πελάτες του κάθε καταστήματος/υπηρεσίας οι οποίοι ήταν κάτοχοι Μετατρέψιμων Χρεογράφων 2013/2018 με οδηγίες να δοθεί προτεραιότητα για επικοινωνία με αυτούς που κατείχαν χρεόγραφα αξίας τουλάχιστον €50,000. Παράλληλα, είχε τεθεί συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και διαδικασίες για οργάνωση της επαφής από τα καταστήματα και τις άλλες υπηρεσίες με τους κατόχους των χρεογράφων. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τις οδηγίες που δόθηκαν, τα άτομα που θα επικοινωνούσαν με τους υποψήφιους επενδυτές θα έπρεπε να απαντούν μόνο σε ερωτήσεις που είχαν σχέση με τα χαρακτηριστικά των αξιογράφων ή να επιλύουν βασικές απορίες στη βάση εγγράφου ερωτήσεων/απαντήσεων που είχε ετοιμαστεί από την CISCO. Το εν λόγω ερωτηματολόγιο έκανε απλή αναφορά στα χαρακτηριστικά των αξιογράφων, χωρίς να δίδει την λεπτομερή εικόνα των κινδύνων που είχαν τα εν λόγω αξιογραφα σε σχέση με την προηγούμενη έκδοση των χρεογράφων. Περαιτέρω, η παρουσίαση των κινδύνων των αξιογράφων, πέραν των συγκεκριμένων ορολογιών, δεν ήταν επαρκής για να αντιληφθούν σωστά οι ενδιαφερόμενοι τους κινδύνους καθώς και η σύγκριση που γινόταν με τις καταθέσεις δεν ανέφερε τους κινδύνους των αξιογραφων. Σύμφωνα με επιστολές με παράπονα που

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

λήφθηκαν από κατόχους αξιογράφων, οι επαφές γίνονταν είτε τηλεφωνικά, είτε με προσωπικές συναντήσεις και, σε κάποιες περιπτώσεις, αυτές στόχευαν στην επεξήγηση των πλεονεκτημάτων για τους επενδυτές από την νέα έκδοση των αξιογράφων.

- Με την Εγκύκλιο 2009/094 ημερομηνίας 21/5/2009 η τράπεζα έδωσε οδηγίες στα καταστήματα να μην επιβάλλουν οποιαδήποτε επιβάρυνση σε λογαριασμό υπό προειδοποίηση και εμπρόθεσμων καταθέσεων επί του ποσού που θα χρησιμοποιηθεί για την αγορά των αξιογράφων. Η εν λόγω εγκύκλιος δεν αναφέρεται στο θέμα της μη παροχής επενδυτικών συμβουλών.

- Τα αξιόγραφα του 2009 έφεραν επιτόκιο (5,50% για τα πρώτα πέντε έτη και 6M EURIBOR +3% για τα υπόλοιπα έτη) το οποίο ήταν αρκετά υψηλότερο σε σύγκριση με αυτό που πληρώνετο στα χρεόγραφα του 2008 (6M EURIBOR +1%). Το εν λόγω γεγονός λειτούργησε ως δελεαστικός παράγοντας για ανταλλαγή μεγάλου ποσοστού των χρεογράφων του 2008 με αξιόγραφα του 2009 (από τα €645 εκ. αξιογράφων που εκδόθηκαν το 2009, τα € 527 εκ. προήλθαν από ανταλλαγή με χρεόγραφα που είχε εκδώσει η τράπεζα το 2008). Από τα παράπονα που λήφθηκαν από κατόχους αξιογράφων, το κύριο στοιχείο που αναφέρεται ήταν ότι δεν ήταν ξεκάθαρο σε αυτούς το γεγονός ότι τα αξιόγραφα δεν ήταν καταθετικό προϊόν. Σημειώνεται ότι στην πληροφόρηση που δινόταν στους υποψήφιους επενδυτές πουθενά δεν γίνεται αναφορά ότι τα εν λόγω αξιόγραφα δεν είναι καταθετικό προϊόν και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτουν κάτω από το Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων.

Συμπέρασμα - Υπήρξε παροχή επενδυτικής συμβουλής

Σύμφωνα με τη Δήλωση Πολιτικής της ΕΑΚΑΑ που αναφέρεται πιο πάνω, για να αποφασιστεί κατά πόσον, υπό τις περιστάσεις, δόθηκε επενδυτική συμβουλή θα πρέπει να απαντηθούν καταφατικά τα πέντε ερωτήματα που τίθενται στο έγγραφο.

Ερώτημα 1

Η υπηρεσία που προσφέρεται αποτελεί σύσταση;

Ναι. Οι διαδικασίες που εφαρμόστηκαν δεν διασφάλιζαν την παροχή αντικειμενικής και ορθής πληροφόρησης, αφού αυτή γινόταν και από πρόσωπα τα οποία δεν ήταν πιστοποιημένα για παροχή επενδυτικών υπηρεσιών (δεν είχαν επιτύχει σε εξετάσεις και δεν ήταν εγγεγραμμένοι στο δημόσιο μητρώο σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Νόμου), ούτε έτυχαν της απαραίτητης εκπαίδευσης για αυτό το σκοπό και, ως εκ τούτου, δεν ήταν σε θέση να επεξηγήσουν ορθά και ολοκληρωμένα τα χαρακτηριστικά και τους όρους έκδοσης των αξιογράφων. Όπως αναφέρεται σε παράπονα πολλών κατόχων αξιογράφων, στις προσωπικές επαφές λειτουργών της τράπεζας με αυτούς τονίζονταν τα θετικά χαρακτηριστικά του εν λόγω χρηματοοικονομικού μέσου (π.χ. υψηλό επιτόκιο) και υποβαθμίζονταν οι κίνδυνοι που απέρρεαν από αυτό, κάτι το οποίο διαφαίνεται και από το ερωτηματολόγιο που αποστάληκε εσωτερικά στους υπαλλήλους της τράπεζας. Η παροχή πληροφόρησης κατά την οποία τονίζονται τα πλεονεκτήματα ενός

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

προϊόντος και, ως εκ τούτου, δίδεται σε μεροληπτική και ετεροβαρή βάση, είναι δυνατόν να επηρεάσει την απόφαση του παραλήπτη. Συνεπώς, σε μια τέτοια περίπτωση θεωρείται ότι παρέχεται σύσταση.

Ερώτημα 2

Η σύσταση έχει σχέση με μία ή περισσότερες συναλλαγές σε χρηματοοικονομικά μέσα;

Ναι, εφόσον αφορά την αγορά και ανταλλαγή αξιόγραφων τα οποία εμπίπτουν κάτω από τον ορισμό του χρηματοοικονομικού μέσου.

Ερώτημα 3

Παρουσιάζεται η σύσταση ως κατάλληλη για τον επενδυτή ή/και βασίζεται στις περιστάσεις του συγκεκριμένου ατόμου/επενδυτή;

Ναι. Το γεγονός ότι η τράπεζα προσέγγιζε πρωτίστως και οργανωμένα τους κατόχους των χρεογράφων 2013/2018, εμμέσως παρουσίαζε σε αυτούς τα αξιόγραφα ως κατάλληλα και επηρέαζε την απόφασή τους να επενδύσουν σε αυτά. Ως εκ τούτου, η ενέργεια της τράπεζας για σχεδιασμένη και συστηματική προσέγγιση των κατόχων χρεογράφων 2013/2018 υποδηλοί ότι θεωρούσε τα αξιόγραφα του 2009 ως κατάλληλη επένδυση για αυτούς.

Έστω και εάν διατυπώνεται σαφής, εμφανής και κατανοητή αποποίηση στους όρους του Ενημερωτικού Δελτίου ότι καμία συμβουλή ή σύσταση δεν δίνεται, θεωρείται ότι η τράπεζα, υπό τις περιστάσεις, συστήνει τα αξιόγραφα ως κατάλληλα για τους επενδυτές. Πέραν της αποποίησης στο ενημερωτικό δελτίο, όφειλε η τράπεζα να λάβει άλλα επιπρόσθετα μέτρα, για να διασφαλίσει την παροχή μόνο αντικειμενικής πληροφόρησης και όχι άμεσης ή έμμεσης σύστασης. Το προσωπικό που επικοινωνούσε με τους υποψήφιους επενδυτές δεν ήταν σε όλες τις περιπτώσεις κατάλληλα εκπαιδευμένο για αυτό το έργο ούτε κατείχε τα απαραίτητα πιστοποιητικά παροχής επενδυτικών υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, η τράπεζα δεν έλαβε όλα τα απαραίτητα μέτρα για διασφάλιση αντικειμενικής ενημέρωσης προς τους επενδυτές.

Ερώτημα 4

Η σύσταση γίνεται με διαφορετικούς τρόπους εκτός από αποκλειστικά μέσω καναλιών επικοινωνίας ή απευθείας στο ευρύ κοινό;

Ναι, η επικοινωνία με πολλούς από τους επενδυτές έγινε μέσω προσωπικής συνάντησης ή/και τηλεφωνικώς, κυρίως με πρωτοβουλία της τράπεζας.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Ερώτημα 5

Γίνεται η σύσταση προς ένα πρόσωπο υπό την ιδιότητά του ως επενδυτή ή δυνητικού επενδυτή;

Ναι. Η διαδικασία προώθησης της διάθεσης των αξιόγραφων πρωτίστως απευθυνόταν σε συγκεκριμένη κατηγορία επενδυτών οι οποίοι επιλεγήκαν λόγω της προσωπικής τους κατάστασης (π.χ. κάτοχοι προηγούμενων χρεογράφων σημαντικής αξίας). Επιπρόσθετα, η σύσταση γινόταν ξεκάθαρα για επενδυτικό σκοπό.

Από τα πιο πάνω διαφαίνεται ότι οι ενέργειες της τράπεζας καθώς και τα μέτρα που έλαβε ήταν ανεπαρκή για να διασφαλίσουν, ως ήταν η πρόθεση της, την μη παροχή, άμεσα ή έμμεσα, επενδυτικής συμβουλής κατά την διάθεση των Μετατρέψιμων Αξιογράφων Κεφαλαίου του έτους 2009, με αποτέλεσμα να εμπλακεί στην παροχή της εν λόγω επενδυτικής υπηρεσίας. Σημειώνεται ότι η τράπεζα δεν έθεσε τις κατάλληλες διαδικασίες για να ικανοποιήσει τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ για παροχή επενδυτικής συμβουλής κατά την έκδοση των Μετατρέψιμων Αξιογράφων του 2009.

2) Μετατρέψιμα Αξιογραφα Ενισχυμένου Κεφαλαίου (ΜΑΕΚ) 2011

Χαρακτηριστικά

Τα Μετατρέψιμα Αξιογραφα Ενισχυμένου Κεφαλαίου ('ΜΑΕΚ') εκδόθηκαν στις 18 Μαΐου 2011, μετά από έγκριση της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης των μετόχων στις 23 Μαρτίου 2011. Για σκοπούς εποπτικών κεφαλαίων, τα ΜΑΕΚ κατατάσσονται ως βασικά ίδια κεφάλαια (Tier 1 capital). Τα ΜΑΕΚ προσφέρθηκαν με δικαίωμα προτεραιότητας στους υφιστάμενους μετόχους της τράπεζας, οι οποίοι, μαζί με τους λοιπούς αιτητές, μπορούσαν να εγγραφούν στην έκδοση των ΜΑΕΚ καταβάλλοντας το αντίστοιχο ποσό της απαιτούμενης αντιπαροχής είτε σε μετρητά είτε σε αντίστοιχης ονομαστικής αξίας 'Επιλέξιμες Αξίες' της τράπεζας, και συγκεκριμένα (i) Μετατρέψιμα Χρεόγραφα 2013/2018, (ii) Μετατρέψιμα Αξιογραφα Κεφαλαίου, και (iii) Αξιογραφα Κεφαλαίου 12/2007, των οποίων οι κάτοχοι είχαν προτεραιότητα μετά τους μετόχους και πριν οποιουδήποτε άλλους αιτητές. Η ονομαστική αξία των ΜΑΕΚ που είχαν εκδοθεί ήταν €820 εκατ. σε Ευρώ και \$95 εκατ. σε Δολάρια Αμερικής, από τα οποία €695 εκατ. προέκυψαν από την ανταλλαγή Επιλέξιμων Αξιών. Τα ΜΑΕΚ που έχουν εκδοθεί σε Ευρώ φέρουν σταθερό επιτόκιο 6,50% ετησίως μέχρι τις 30 Ιουνίου 2016 και ακολούθως εξαμηνιαίο Euribor πλέον 3,00% ετησίως. Τα ΜΑΕΚ που έχουν εκδοθεί σε Δολάρια Αμερικής φέρουν σταθερό επιτόκιο 6,00% μέχρι τις 30 Ιουνίου 2016 και ακολούθως κυμαινόμενο επιτόκιο ίσο με το εξαμηνιαίο

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Libor πλέον 3,00% ετησίως. Τον Μάρτιο του 2012, ΜΑΕΚ ονομαστικής αξίας €432 εκατ. μετατράπηκαν σε μετοχές στα πλαίσια του Σχεδίου Κεφαλαιακής Ενίσχυσης. Τα αξιόγραφα κεφαλαίου είναι εισηγμένα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Κατά τις 30 Ιουνίου 2012 το ύψος των εν λόγω ΜΑΕΚ ανερχόταν στα €458εκ.

Σημειώνεται ότι από τα €890 εκ. που εκδόθηκαν το 2011, τα €695.3 εκ. προήλθαν από μετατροπή των τριών προηγούμενων εκδόσεων της τράπεζας και μόνο τα €194.7 εκ. ήταν νέα χρήματα.

Ευρήματα

- Οι Διευθυντές Καταστημάτων, οι Διευθυντές των Business Centres και οι Τομάρχες, έλαβαν ενημέρωση για την απόφαση της τράπεζας να προχωρήσει σε έκδοση των ΜΑΕΚ καθώς και για τις διαδικασίες προώθησης της διάθεσής τους σε παρουσίαση που οργάνωσε τον Απρίλιο του 2011 το Τμήμα Λιανικής Τραπεζικής. Η παρουσίαση για την έκδοση των ΜΑΕΚ 2011 περιλάμβανε, μεταξύ άλλων, ενημέρωση για την διαδικασία προώθησης της διάθεσης των ΜΑΕΚ στους μετόχους της τράπεζας οι οποίοι, σύμφωνα με τους όρους έκδοσης, είχαν προτεραιότητα για την απόκτησή τους. Συναφώς, αποφασίστηκε όπως οι μέτοχοι-πελάτες οι οποίοι είχαν από 1,000-5,000 μετοχές θα ενημερώνονταν για τα ΜΑΕΚ από το τηλεφωνικό κέντρο της τράπεζας, οι πελάτες που είχαν μετοχές ή και αξιόγραφα ή και χρεόγραφα από 5,000 μέχρι 99,999 τεμάχια καθώς και οι premium πελάτες (μεγάλο-καταθέτες) θα ενημερώνονταν από τα καταστήματα και τις υπηρεσίες στις οποίες διατηρούσαν συνεργασία (αλλά θα επικοινωνούσαν ακολούθως μαζί τους λειτουργοί του τηλεφωνικού κέντρου για περαιτέρω ενημέρωση). Παράλληλα, είχε τεθεί συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και διαδικασίες για οργάνωση της επαφής από τα καταστήματα και τις άλλες υπηρεσίες με τους κάτοχους των χρεογράφων. Από επιστολές με παράπονα κατόχων αξιογράφων, οι επαφές γίνονταν είτε τηλεφωνικά, είτε με προσωπικές συναντήσεις στα καταστήματα ή ακόμη και με επισκέψεις στους χώρους εργασίας των υποψήφιων επενδυτών. Οι μέτοχοι που είχαν πάνω από 100,000 μετοχές προσεγγίζονταν για ενημέρωση από την CISCO και την Υπηρεσία Προσωπικής Τραπεζικής της Τράπεζας.
- Η τράπεζα σύστησε ειδικό τηλεφωνικό κέντρο για παραπομπή των πελατών που επιθυμούσαν περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τους όρους των ΜΑΕΚ. Το εν λόγω κέντρο λειτουργούσε κάτω από την επίβλεψη της CISCO, με πιστοποιημένα άτομα για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών. Πέραν των πληροφοριών και οδηγιών που δόθηκε στα άτομα τα οποία το αποτελούσαν, δεν υπήρξαν συγκεκριμένες γραπτές διαδικασίες προς αυτούς.
- Με Γενική Εγκύκλιο ημερομηνίας 9 Μαΐου 2011, η τράπεζα ενημέρωσε τα καταστήματα ότι δεν θα επιβάλλεται οποιαδήποτε επιβάρυνση σε λογαριασμούς υπό προειδοποίηση και εμπρόθεσμες καταθέσεις επί του ποσού που θα χρησιμοποιηθεί για την αγορά των αξιογράφων. Για εμπρόθεσμες καταθέσεις Πρωτότοκος, για τις οποίες ο τόκος πληρώνεται προκαταβολικά, οι λογαριασμοί εξοφλούνταν χωρίς κόστος.
- Στις αρχές Μαΐου του 2011 η τράπεζα απέστειλε στο δίκτυο των καταστημάτων/υπηρεσιών της

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

έγγραφο για εσωτερική χρήση με ερωτήσεις και απαντήσεις αναφορικά με τους όρους έκδοσης και τα χαρακτηριστικά των ΜΑΕΚ. Καθοριζόταν στο έγγραφο ότι η χρήση του εν λόγω εντύπου γίνεται για γενικά θέματα που αφορούσαν την έκδοση και σε περιπτώσεις που υπήρχαν πιο εξειδικευμένες απορίες των επενδυτών να τους αποστέλλουν στην ειδική τηλεφωνική γραμμή. Στην απάντηση της ερώτησης για το ποιά είναι η διαφορά της κατάθεσης από τα ΜΑΕΚ, δεν αναφέρεται, εκτός από το πιο ψηλό επιτόκιο, το γεγονός ότι τα ΜΑΕΚ είναι επενδυτικά προϊόντα και εμπεριέχουν κινδύνους διαφορετικούς από αυτούς των καταθέσεων. Στο έγγραφο τονιζόταν ότι στόχος της τράπεζας είναι να καλυφθεί η έκδοση στο σύνολο της και ότι τα άτομα επικοινωνίας θα πρέπει να λύνουν βασικές απορίες μόνο και να λένε τα χαρακτηριστικά των ΜΑΕΚ, χωρίς να δίνουν επενδυτική συμβουλή. Σημειώνεται ότι πουθενά δεν έγινε αναφορά ότι τα εν λόγω αξιόγραφα δεν εμπίπτουν κάτω από το Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων.

- Επιπρόσθετα, οι υπάλληλοι στους οποίους είχε ανατεθεί η επαφή με υποψήφιους επενδυτές δεν είχαν εκπαιδευτεί/ενημερωθεί για τους κινδύνους των αξιογράφων ούτε κατείχαν τα απαραίτητα πιστοποιητικά παροχής επενδυτικών υπηρεσιών.

Συμπέρασμα - Υπήρξε παροχή επενδυτικής συμβουλής

Σύμφωνα με τη Δήλωση Πολιτικής της ΕΑΚΑΑ που αναφέρεται πιο πάνω, για να αποφασιστεί κατά πόσον, υπό τις περιστάσεις, δόθηκε επενδυτική συμβουλή θα πρέπει να απαντηθούν καταφατικά τα πέντε ερωτήματα που τίθενται στο έγγραφο.

Ερώτημα 1

Η υπηρεσία που προσφέρεται αποτελεί σύσταση;

Ναι. Οι διαδικασίες που εφαρμόστηκαν δεν διασφάλιζαν την παροχή αντικειμενικής και ορθής πληροφόρησης, αφού αυτή γινόταν και από πρόσωπα τα οποία δεν ήταν πιστοποιημένα για παροχή επενδυτικών υπηρεσιών, δεν έτυχαν της απαραίτητης εκπαίδευσης/ενημέρωσης και, ως εκ τούτου, δεν ήταν σε θέση να επεξηγήσουν ορθά και ολοκληρωμένα τα χαρακτηριστικά και τους όρους έκδοσης των ΜΑΕΚ. Όπως αναφέρεται σε παράπονα πολλών κατόχων αξιογράφων, στις προσωπικές επαφές λειτουργών της τράπεζας με αυτούς τονίζονταν τα θετικά χαρακτηριστικά του εν λόγω χρηματοοικονομικού μέσου (π.χ. υψηλό επιτόκιο) και υποβαθμιζόνταν οι κίνδυνοι που απέρρεαν από αυτό, κάτι το οποίο διαφαίνεται και από το ερωτηματολόγιο που είχε σταλεί εσωτερικά στην τράπεζα για ενημέρωση από τους υπαλλήλους προς τους πελάτες. Η παροχή πληροφόρησης κατά την οποία τονίζονται τα πλεονεκτήματα ενός προϊόντος και, ως εκ τούτου, δίδεται σε μεροληπτική και ετεροβαρή βάση, είναι δυνατόν να επηρεάσει την απόφαση του παραλήπτη. Συνεπώς, υπό τις περιστάσεις, η εν λόγω πληροφόρηση θεωρείται ως σύσταση.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Ερώτημα 2

Η σύσταση έχει σχέση με μία ή περισσότερες συναλλαγές σε χρηματοοικονομικά μέσα;

Ναι, εφόσον αφορά την αγορά ή μετατροπή αξιογράφων, τα οποία εμπίπτουν κάτω από τον ορισμό του χρηματοοικονομικού μέσου.

Ερώτημα 3

Παρουσιάζεται η σύσταση ως κατάλληλη για τον επενδυτή ή/και βασίζεται στις περιστάσεις του συγκεκριμένου ατόμου/επενδυτή;

Ναι. Το γεγονός ότι η τράπεζα προσέγγιζε πρωτίστως και σε οργανωμένη βάση τους μετόχους και τους μεγάλο-καταθέτες, εμμέσως παρουσίαζε σε αυτούς τα ΜΑΕΚ ως κατάλληλα και επηρέαζε την απόφασή τους να επενδύσουν σε αυτά.

Εστω και εάν διατυπώνεται σαφής, εμφανής και κατανοητή αποποίηση στους όρους του Ενημερωτικού Δελτίου ότι καμία συμβουλή ή σύσταση δεν δίνεται, θεωρείται ότι η τράπεζα, υπό τις περιστάσεις, σύστηνε τα αξιόγραφα ως κατάλληλα για τους επενδυτές.

Πέραν της αποποίησης στο ενημερωτικό δελτίο, η τράπεζα όφειλε να λάβει επιπρόσθετα μέτρα, για να διασφαλίσει την παροχή μόνο αντικειμενικής πληροφόρησης και όχι άμεσης ή έμμεσης σύστασης. Το προσωπικό που επικοινωνούσε με τους υποψήφιους πελάτες δεν ήταν σε όλες τις περιπτώσεις κατάλληλα πιστοποιημένο και εκπαιδευμένο για αυτό το έργο, ούτε κατείχε τα απαραίτητα πιστοποιητικά παροχής επενδυτικών υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, η τράπεζα δεν έλαβε όλα τα απαραίτητα μέτρα για διασφάλιση σωστής και αντικειμενικής ενημέρωσης προς τους ενδιαφερομένους.

Ερώτημα 4

Η σύσταση γίνεται με διαφορετικούς τρόπους εκτός από αποκλειστικά μέσω καναλιών επικοινωνίας ή απευθείας στο ευρύ κοινό;

Ναι, η επικοινωνία και επαφή με πολλούς επενδυτές μέσω προσωπικών συναντήσεων ή/και τηλεφωνικώς, κυρίως με πρωτοβουλία της τράπεζας.

Ερώτημα 5

Γίνεται η σύσταση προς ένα πρόσωπο υπό την ιδιότητά του ως επενδυτή ή δονητικού επενδυτή;

Ναι. Η διαδικασία προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων πρωτίστως απευθυνόταν σε συγκεκριμένη κατηγορία επενδυτών οι οποίοι επιλεγήκαν λόγω της προσωπικής τους κατάστασης (π.χ. υφιστάμενοι

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

μέτοχοι, μεγάλο-καταθέτες, κάτοχοι προηγούμενων εκδόσεων αξιογράφων ή χρεογράφων, κτλ.).
Επιπρόσθετα, η σύσταση γινόταν καθαρά για επενδυτικό σκοπό.

Από τα πιο πάνω διαφαίνεται ότι οι ενέργειες της τράπεζας καθώς και τα μέτρα που έλαβε ήταν ανεπαρκή για να διασφαλίσουν, ως ήταν η πρόθεση της, την μη παροχή, άμεσα ή έμμεσα, επενδυτικής συμβουλής κατά την διάθεση των ΜΑΕΚ του έτους 2011, με αποτέλεσμα να εμπλακεί στην παροχή της εν λόγω επενδυτικής υπηρεσίας. Σημειώνεται ότι η τράπεζα δεν έθεσε τις κατάλληλες διαδικασίες για να ικανοποιήσει τις πρόνοιες του Νόμου και της Οδηγίας της ΚΤΚ για παροχή επενδυτικής συμβουλής κατά την έκδοση των ΜΑΕΚ του 2011.

Εγινε διαωρεκή επί
βουλεύσει της επιτροπής

ΕΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ

ΤΣΙΡΩΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ημ. 18/6/2013.

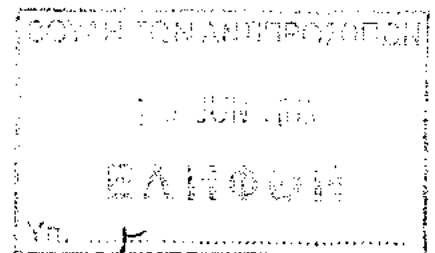
0818/6.

Πρώην Βουλευτής

Λευκωσία, 18 Ιουνίου 2013

Πρόεδρος Προανακριτικής Επιτροπής Βατοπεδίου

Βουλής των Ελλήνων

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΠΡΟΣ Κ.Κ. ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ

ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΘΕΣΜΩΝ, ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Στο πόρισμα της Προανακριτικής Επιτροπής της Ελληνικής Βουλής για την υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου το οποίο ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο 2010, παρόλο που το αντικείμενο της έρευνας αφορούσε στη διερεύνηση ευθυνών πολιτικών προσώπων, καταγράφηκαν με πλήρως στοιχειοθετημένο τρόπο στοιχεία από τα οποία προέκυπτε σημαντική εμπλοκή του Ομίλου Marfin στην υπόθεση του Βατοπεδίου ως βασικού χρηματοδότη της Μονής με δάνεια ύψους €156 εκατ., εκ των οποίων περίπου €116 εκατ. τοποθετήθηκαν σε αγορές μετοχών της εταιρείας MIG και των συνδεδεμένων με αυτή εταιρειών. Στο πλαίσιο αυτής της παράπλευρης έρευνας συγκεντρώθηκαν πλήθος στοιχείων μέσω επίσημης αλληλογραφίας με τις εποπτικές αρχές Ελλάδος και Κύπρου ενώ επίσης κλήθηκαν ως μάρτυρες και κατέθεσαν οι Διοικήσεις των ελληνικών εποπτικών αρχών, της Τράπεζας της Ελλάδας (ΤΤΕ) και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ) καθώς και στελέχη αυτών. Κατέθεσαν επίσης εκπρόσωποι της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου (ΙΜΒ) καθώς και ο ίδιος ο διαχειριστής των κεφαλαίων της ΙΜΒ κ. Άθως Κοιρανίδης, κύπριος υπήκοος, ο οποίος δραστηριοποιήθηκε στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ) και την αγορά ακινήτων στην Ελλάδα, μέσω των κυπριακών εταιρειών Rassadel και Madeus Ltd αντίστοιχα. Το πραγματικό ιδιοκτησιακό καθεστώς των εταιρειών αυτών, καθώς και εάν δραστηριοποιούνταν νομίμως σε τέτοιες συναλλαγές δεν έγινε ποτέ γνωστό στην Ελληνική Βουλή, καθώς μέχρι το πέρας των εργασιών των εξεταστικών επιτροπών δεν υπήρξε απάντηση στο αίτημα της δικαστικής συνδρομής που ζητήθηκε από τις Κυπριακές Αρχές. Επίσης δεν μάθαμε ποτέ εάν η Κυπριακή Αρχή Κεφαλαιαγοράς που είχε κινήσει αντίστοιχη έρευνα κατέληξε σε κάποια σχετικά συμπεράσματα.

Η διερεύνηση των χρηματοδοτήσεων της ΙΜΒ ανέδειξε ένα σύνολο "περίεργων και ανορθόδοξων" πρακτικών του Ομίλου της Marfin στην Ελλάδα (*Marfin Εγγατία, Επενδυτική*

Τράπεζα Ελλάδος), σε σχέση με την τραπεζική και χρηματοπιστηριακή νομοθεσία, οι οποίες εγκυμονούσαν αυξημένους κινδύνους τόσο για το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ελλάδος όσο και της Κύπρου λόγω της ισχυρής διασύνδεσης του Ομίλου Marfin μεταξύ των δύο (2) χωρών. Για τις διαπιστώσεις αυτές ζητήσαμε την περαιτέρω διερεύνησή τους από τα Υπουργεία Οικονομικών και Δικαιοσύνης, αλλά και τις Δικαστικές Αρχές μέσω σχετικού Υπομνήματος που κατέθεσε η Προανακριτική Επιτροπή στον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου. Επίσης ενημερώθηκε η Ελληνική Αρχή για το Ξέπλυμα Χρήματος και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας.

Συγκεκριμένα, από επίσημα έγγραφα που κατατέθηκαν στη Βουλή, προέκυψε ότι τον Μάρτιο 2009, ενώ είχε ήδη ξεσπάσει το "σκάνδαλο" περί της Μονής Βατοπεδίου και η ΤτΕ είχε ήδη παραδώσει το πρώτο της Πόρισμα (Δεκέμβριος 2008) προς την τότε Εξεταστική Επιτροπή, διενεργήθηκε από την ΤτΕ, σε συνεργασία με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου επιτόπιος έλεγχος στην Ελληνική θυγατρική του Ομίλου Marfin Popular Bank. Από στοιχεία του Πορίσματος αυτού τον Ιούνιο 2009 για το οποίο είχε λάβει πλήρη γνώση η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, προέκυπτε ότι η Marfin Egnatia Bank ενέκρινε δάνεια ύψους €801 εκατ. εκ των οποίων χορήγησε εν τέλει δάνεια ύψους €732 εκατ. προς Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα προκειμένου να συμμετάσχουν στην αύξηση κεφαλαίου ύψους €5,2 δις που πραγματοποίησε η Marfin Investment Group (MIG) τον Ιούλιο του 2007. Τα δάνεια αυτά αποτελούσαν το 15,4% του συνόλου της αύξησης κεφαλαίου της MIG και το 103% των κεφαλαίων τότε της Τράπεζας.

Τα εν λόγω δάνεια είχαν χορηγηθεί σε υποψήφιους επενδυτές με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους από πλευράς τιμολόγησης, με ενέχυρο τις μετοχές της ίδιας της MIG και αποπληρωμή του κεφαλαίου των δανείων εφάπαξ στη λήξη 3 – 5 ετών με ενδιάμεσες καταβολές μόνο τόκων, ενώ η πηγή αποπληρωμής των δανείων ήταν το ίδιο το προϊόν της ρευστοποίησης των μετοχών της MIG. Στο σύνολό τους τα δάνεια για αγορά μετοχών, συμπεριλαμβανομένων των ποσών που διατέθηκαν στην αύξηση κεφαλαίου της MIG, άγγιζαν στα τέλη του 2008 τα €1,3 δις ήτοι 130% των εποπτικών κεφαλαίων της Τράπεζας Marfin Egnatia Bank.

Επίσης η Τράπεζα Marfin Egnatia Bank είχε χορηγήσει δάνεια ύψους τότε €1,8 δις, σε επιφανείς εφοπλιστές και επιχειρηματικούς ομίλους που αποτελούσαν συνδεδεμένα μέρη με τον όμιλο MIG, με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους και έχοντας ως εξασφαλίσεις κυρίως μετοχές εταιρειών του Ομίλου MIG ή/και των ίδιων των εταιρειών των πιστούχων αποτελώντας κατ' αυτόν τον τρόπο ενιαίο και συνδεδεμένο πιστωτικό κίνδυνο.

Η ΤτΕ είχε μάλιστα διενεργήσει έλεγχο στη Marfin Egnatia Bank από τον Ιούλιο 2007, γνωρίζοντας από τότε το επακριβές ύψος των δανείων που είχαν χορηγηθεί με ενέχυρο μετοχές της MIG. Και στα δύο (2) πορίσματα που είχαν διενεργηθεί από αρμόδια κλιμάκια ελέγχου της ΤτΕ, είχε επισημανθεί ο υψηλός πιστωτικός κίνδυνος του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων της Τράπεζας, η ύπαρξη μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων, ενώ επίσης γινόταν σαφή μνεία περί σύγκρουσης συμφερόντων λόγω της στενής σχέσης μεταξύ των επιτροπών δανειοδοτήσεων της Marfin Popular στη Κύπρο και Marfin Egnatia στην Ελλάδα με τον Όμιλο MIG.

Αντίστοιχα δάνεια σημαντικού ύψους είχε δώσει και ο Κυπριακός Όμιλος Marfin Popular Bank κατέχοντας σημαντικό ποσοστό των μετοχών της MIG ως εξασφαλίσεις. Χαρακτηριστικό είναι ότι την 31/12/2010, ποσοστό 86% του συνόλου τραπεζικής χρηματοδότησης του Ομίλου MIG ύψους €976 εκατ., προερχόταν από την Marfin Popular

Bank, ενώ η Marfin Egnatia Bank παρουσίαζε δανειακό άνοιγμα προς τη MIG ύψους €506 εκατ.. Κατά συνέπεια προέκυπτε εμφανώς το μέγεθος της οικονομικής εξάρτησης και εταιρικής διασύνδεσης μεταξύ των δυο Ομίλων.

ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΟΥ ΕΠΙΣΗΜΑΝΘΗΚΑΝ

Με την μετοχή της MIG να έχει υποστεί απομείωση περίπου 70% στα τέλη του 2009 (σήμερα σχεδόν 95%), σε σχέση με την τιμή των €6,7 στην οποία πραγματοποιήθηκε η αύξηση κεφαλαίου της MIG τον Ιούλιο 2007, εγείρονταν σοβαρές αμφιβολίες κατά πόσον τα δάνεια αυτά μπορούσαν να αποπληρωθούν, καθώς ακόμα και με πλήρη ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων-καλυμμάτων θα κάλυπταν ένα ελάχιστο μόνο κλάσμα των κεφαλαίων που είχαν δοθεί. Παράλληλα ήταν σαφές ότι ο Όμιλος στην Ελλάδα (αλλά και κατ' επέκταση στη Κύπρο) παρουσίαζε αυξημένο κίνδυνο λόγω ανεπάρκειας εξασφαλίσεων ενώ όπως προέκυπτε από τις απαντήσεις των αρμόδιων αρχών η Τράπεζα δεν είχε προβεί στην άντληση πρόσθετων καλύψεων από τους πιστούχους-επενδυτές.

Περαιτέρω, προέκυπταν θέματα κεφαλαιακής επάρκειας για τον Όμιλο στην Ελλάδα, καθώς από την 01/01/2008 εφαρμοζόταν το νέο εποπτικό πλαίσιο της Βασιλείας II, σύμφωνα με το οποίο οι εποπτικές αρχές έπρεπε να αναπροσαρμόσουν τα εποπτικά κεφάλαια της Τράπεζας αφαιρώντας δάνεια τα οποία δόθηκαν για συμμετοχή στην αύξηση κεφαλαίου της MIG. Ειδικότερα, βάσει των διατάξεων της Ελληνικής Νομοθεσίας και συγκεκριμένα το Ν3601/2007 (ΦΕΚ Α' 178/1.8.2007) παρ 5 του άρθρου 2, σε συνδυασμό με την Πράξη Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας (ΠΔ/ΤΕ) 2587/2007 (ΦΕΚ Β'/1738/30.8.2007) όπου στην παράγραφο Γ.1.ζ οριζόταν ότι αφαιρετικά στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων είναι *"Το ποσό των δανείων του πιστωτικού ιδρύματος (καθώς και της μητρικής ή θυγατρικών του) προς νομικά ή φυσικά πρόσωπα (εξαιρουμένων των δανείων προς το προσωπικό), τα οποία κρίνεται από την Τράπεζα της Ελλάδος ότι διέθεσαν άμεσα ή εμμέσως το προϊόν των δανείων αυτών για την απόκτηση στοιχείων των ιδίων κεφαλαίων του δανειοδοτούντος πιστωτικού ιδρύματος ή και άλλων εταιρειών που ανήκουν στον όμιλο του εν λόγω πιστωτικού ιδρύματος, συνεκτιμωμένων σε αυτή την περίπτωση των όρων και διαδικασιών χορήγησης των εν λόγω δανείων"*.

Στο θέμα αυτό, το οποίο αναδείχθηκε στη διάρκεια των εξεταστικών επιτροπών αλλά και στο Υπόμνημα που κατέθεσε η Προανακριτική Επιτροπή στις Δικαστικές Αρχές, η επίσημη θέση της Διοίκησης της ΤτΕ ήταν ότι οι Όμιλοι MIG και Marfin Bank δεν μπορούσαν να θεωρηθούν ως ενιαίος Όμιλος καθώς μετά την ολοκλήρωση της αύξησης κεφαλαίου της MIG στην οποία η Τράπεζα δεν συμμετείχε, το ποσοστό συμμετοχής της στο μετοχικό κεφάλαιο της Marfin Investment Group A.E. μειώθηκε από τον Ιούλιο 2007 από 97% σε 6,45%. Επίσης σύμφωνα με την άποψη της ΤτΕ δεν προέκυπταν οι προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 42^ε του Ν2190/1920 *«Περί Ανωνύμων Εταιρειών»* αναφορικά με τις **συνδεδεμένες εταιρείες μέσω σχέσης μητρικής προς θυγατρική ή μέσω άσκησης Κυριαρχικής επιρροής ή ενιαίας διεύθυνσης.**

Αξίζει βέβαια να σημειωθεί ότι κατά την περίοδο στην οποία εγκρίθηκαν και εκταμιεύθηκαν τα δάνεια αυτά, τόσο η MIG (τότε επωνομαζόμενη ως Marfin Financial Group) όσο και η Marfin Egnatia Bank (όπως μετονομάστηκε το σχήμα που δημιουργήθηκε από τη συγχώνευση των τριών τραπεζών Λαϊκή-Εγνατία-Marfin), αποτελούσαν **θυγατρικές σχεδόν κατά 100%** της Marfin Popular Bank (όπως μετονομάστηκε ο Όμιλος της Λαϊκής

Τράπεζας στη Κύπρο), ενώ επίσης διοικούνταν από κοινή Διοίκηση με τον κ. Ανδρέα Βγενόπουλο να αποτελεί το Δ/ντα Σύμβουλο του Ομίλου της Λαϊκής αρχικά και τον Εκτελεστικό Αντιπρόεδρο της Marfin Popular Bank, ρόλο που διατήρησε μέχρι 04.11.2011 που ανακοίνωσε την παραίτησή του από το Δ.Σ. της Τράπεζας.

Η ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ

Ενώ λοιπόν προέκυπταν τα ανωτέρω σοβαρότατα ζητήματα που εγκυμονούσαν κινδύνους για τους καταθέτες και μετόχους, η Τράπεζα Marfin Egnatia Bank στις 15/05/2009 μέσω επίσημης εταιρικής ανακοίνωσης, ενημέρωσε το επενδυτικό κοινό για την απόφαση συγχώνευσης με την Marfin Popular Bank με απορροφώσα την Marfin Egnatia Bank και μεταφορά της έδρας στην Ελλάδα.

Όμως στις 15/09/2009 και ενώ είχαν προηγηθεί διευκρινιστικές απαντήσεις σε ερώτημα της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, το οποίο βεβαίως δεν γνωστοποιήθηκε, ανακοινώθηκε πλήρη αντιστροφή της εταιρικής μορφής συγχώνευσης με απορροφώσα πλέον εταιρεία την Marfin Popular Bank και μεταφορά της έδρας στη Κύπρο. Η διαδικασία διασυνοριακής συγχώνευσης ολοκληρώθηκε στις 23/12/2010 κατόπιν απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας.

Είναι προφανές ότι η απόφαση αυτή περί μεταφοράς της εταιρικής έδρας στη Κύπρο μετέφερε ταυτόχρονα τις υποχρεώσεις εποπτείας και ελέγχου βιωσιμότητας στη Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου απαλλάσσοντας την Ελληνική εποπτική αρχή από οποιαδήποτε σχετική αρμοδιότητα. Αντίστοιχα η υποχρέωση εγγύησης καταθέσεων δεν αφορούσε πλέον το ελληνικό ταμείο εγγύησης καταθέσεων (ΤΕΚΕ) αλλά το αντίστοιχο Κυπριακό, ενώ επίσης δεν υπήρχε η δυνατότητα πρόσβασης στα κεφάλαια του ΤΧΣ που προορίζονταν για την ανακεφαλαιοποίηση των Ελληνικών Τραπεζών.

Οι συνέπειες της απόφασης αυτής είναι γνωστές και οδυνηρές για την Κύπρο, με τη Λαϊκή Τράπεζα να έχει ήδη οδηγηθεί σε κατάρρευση και εκκαθάριση και την Κυπριακή οικονομία ακόμα να κλυδωνίζεται κατόπιν των αποφάσεων που ελήφθησαν στα τέλη Μαρτίου σε επίπεδο των ευρωπαϊών ηγετών και της Κυπριακής Κυβέρνησης.

Προκύπτουν σαφώς εύλογα ερωτήματα, όπως γιατί η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και ο τότε Διοικητής αποδέχθηκε και ενέκρινε την μετατροπή της Marfin Egnatias από θυγατρική εταιρεία σε παράρτημα της «Marfin Λαϊκή», όταν **γνώριζε επακριβώς** την κακή κατάσταση του δανειακού χαρτοφυλακίου στην Ελλάδα και την ανεπάρκεια κεφαλαίων και προβλέψεων. Προκύπτει επίσης το ερώτημα για ποιο λόγο κατά τη διάρκεια του 2010 που εξελισσόταν η διαδικασία της διασυνοριακής συγχώνευσης, αλλά η Marfin Egnatia παρέμενε Ελληνική, σχηματίστηκαν προβλέψεις απομείωσης για το χαρτοφυλάκιο δανείων μόνο €266 εκατ., ενώ αμέσως μετά την ολοκλήρωση της μεταφοράς της έδρας στη Κύπρο η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ζήτησε προβλέψεις ύψους €1,150 εκατ. και ενίσχυση των κεφαλαίων της Marfin Popular κατά €2,1 δις. Προκύπτει τέλος το ερώτημα για ποιο λόγο δεν ενημερώθηκε η Κυπριακή Βουλή για τους πιθανούς κινδύνους που εγκυμονούσε η απορρόφηση της Ελληνικής θυγατρικής και για τις απαιτούμενες ενέργειες προς εξασφάλιση των κεφαλαίων των μετόχων και καταθετών.

Όλα αυτά που καταθέτω μέσω του Υπομνήματος, είχαν παρατεθεί στα σχετικά πορίσματα που συνέταξαν οι συναρμόδιες αρχές Ελλάδος και Κύπρου βάσει του πρωτοκόλλου συνεργασίας τους και είχαν δημοσιοποιηθεί σε πλήθος άρθρων και ρεπορτάζ στα Ελληνικά, Κυπριακά αλλά και διεθνή ΜΜΕ με χαρακτηριστικότερο αυτό του πρακτορείου Reuters τον Ιούνιο 2012 με τίτλο «*Πως μια Ελληνική Τράπεζα μόλυνε την Κύπρο*». Στο συγκεκριμένο δημοσίευμα αναφερόταν ότι είχε διεξαχθεί κοινός έλεγχος της ΤΤΕ και της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου στη Marfin-Egnatia, το Μάρτιο του 2009 και ότι το σχετικό πόρισμα ελέγχου ανέφερε ότι η τράπεζα ανέλαβε ρίσκα, "το επίπεδο των οποίων αλλά και η φύση τους προκαλούν ανησυχία στις εποπτικές αρχές αναφορικά με την ορθή και επαρκή διαχείρισή τους".

ΜΕΡΟΣ Β΄

Συμπληρωματική έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως για το θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος»

Παρόντες:

Δημήτρης Συλλούρης, πρόεδρος
Φειδίας Σαρίκας
Αντρέας Κυπριανού
Κώστας Κωνσταντίνου
Αντρέας Θεμιστοκλέους
Άριστος Δαμιανού
Πανίκκος Σταυριανός
Ειρήνη Χαραλαμπίδου
Νεόφυτος Κωνσταντίνου

Μη μέλη της επιτροπής:

Σε αριθμό συνεδριάσεων της επιτροπής παρέστησαν οι πιο κάτω βουλευτές:

Μαρία Κυριακού
Γιώργος Λουκαΐδης
Γιώργος Γεωργίου
Γιώργος Περδίκης
Νίκος Κουτσού

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ
2. ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ
  - 2.1. “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”
  - 2.2. Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ
3. ΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΣΕ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΟΜΟΛΟΓΑ
  - 3.1. “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”
  - 3.2. Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ
  - 3.3. Άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα
4. “MARFIN EGNATIA BANK”
  - 4.1. Διασυνοριακή Συγχώνευση
  - 4.2. Δανειοδοτική πολιτική της “Marfin Egnatia Bank”
  - 4.3. Παραχώρηση δανείων στην Ιερά Μονή Βατοπεδίου του Αγίου Όρους και σε άλλες ιερές μονές
5. Ο ΔΙΑΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ, Η ΕΚΤΑΚΤΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΕ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ (ELA) ΚΑΙ Η ΚΡΑΤΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΜΕ €1,8 ΔΙΣ
  - 5.1. Διατραπεζικός δανεισμός
  - 5.2. Έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα (ELA) και κρατική στήριξη με €1,8 δις
6. ΟΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ
  - 6.1. Η εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum” από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ
    - 6.1.1. Η δυνατότητα υπαναχώρησης και η επαναδιαπραγμάτευση της συμφωνίας από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

- 6.1.2. Η έγκριση της εξαγοράς της “Uniastrum” από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
- 6.2. Η επένδυση της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ στην “Banca Transilvania”
  - 6.2.1. Η αναζήτηση στρατηγικού επενδυτή από την “Banca Transilvania” και η εκδήλωση ενδιαφέροντος από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ
  - 6.2.2. Η παροχή προνομιακών δανείων σε εταιρείες ιδιοκτησίας των ιδρυτών της “Banca Transilvania”
  - 6.2.3. Αναδιρθώσεις των δανείων του ομίλου του κ. Ciocila
  - 6.2.4. Η αγορά μετοχών της “Banca Transilvania” για λογαριασμό της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ
  - 6.2.5. Η αγορά μετοχών της “Banca Transilvania” και του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ
  - 6.2.6. Η υπόθεση χειραγώγησης της αγοράς στη Ρουμανία
- 6.3. Η επέκταση της Ελληνικής Τράπεζας στο εξωτερικό
- 7. ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ ΠΕΛΑΤΩΝ ΣΕ ΞΕΝΟ ΝΟΜΙΣΜΑ
  - 7.1. “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”
  - 7.2. Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ
  - 7.3. Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ
  - 7.4. “Alfa Bank Cyprus Ltd”
- 8. ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ, ΔΑΝΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΠΟ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
  - 8.1. Οι χορηγήσεις του συνεργατισμού βάσει των συμφωνιών που συνήφθησαν με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων
  - 8.2. Οι χορηγήσεις του συνεργατισμού σε αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης
- 9. ΔΑΝΕΙΑ/ΠΡΟΝΟΜΙΑΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ
  - 9.1. “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”
  - 9.2. Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ
  - 9.3. Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ
  - 9.4. Άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα
- 10. ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΩΦΕΛΗΜΑΤΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΩΝ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ
  - 10.1. “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”
  - 10.2. Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ
  - 10.3. Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρία Λτδ
  - 10.4. Άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

11. ΤΑ ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΑ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΟΥ EUROGROUP ΤΗΣ 15^{ΗΣ} ΜΑΡΤΙΟΥ 2013
  - 11.1. Εκροές κεφαλαίων από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Δημοκρατίας
  - 11.2. Επιτροπή για την Εφαρμογή και την Παρακολούθηση των Περιοριστικών Μέτρων, η οποία συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 9 του περί Επιβολής Περιοριστικών Μέτρων στις Συναλλαγές σε Περίπτωση Έκτακτης Ανάγκης Νόμου του 2013
  - 11.3. Η πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα
12. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ
  - 12.1. Υπεραξία
  - 12.2. Άλλα θέματα
    - 12.2.1. Η εξαγορά της “Marfin Bank” από τη “Marfin Financial Group “ στις 10 Ιανουαρίου 2007
    - 12.2.2. Απομείωση της επένδυσης της Λαϊκής Τράπεζας στη “Marfin Financial Group”
  - 12.3. Δάνεια για επενδύσεις σε μετοχές της “Marfin Investment Group”, αγορά ομολόγων του ελληνικού δημοσίου και εγγυήσεις προς τη “Marfin Egnatia Bank”
  - 12.4. Χορηγήσεις για επενδύσεις σε μετοχές της “Marfin Investment Group”
  - 12.5. Προβλέψεις κερδών που δεν πραγματοποιήθηκαν
  - 12.6. Αμοιβή Διαχείρισης
  - 12.7. Η αξία της επένδυσης της Λαϊκής στη “Marfin Investment Group” και των άλλων επενδύσεων της σε χρηματοοικονομικά στοιχεία
  - 12.8. Εγγυήσεις
  - 12.9. Διαγραφές δανείων
13. ΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ (ΛΟΓΙΣΤΕΣ, ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ)
14. ΧΡΕΩΣΕΙΣ “ALVAREZ & MARSAL”: ΑΜΟΙΒΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ (RECAPITALIZATION FEE), ΑΜΟΙΒΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ (SUCCESS FEE)
15. Ο ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ “INDEPENDENT DUE DILIGENCE OF THE BANKING SYSTEM OF CYPRUS” ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΟΙΚΟΥ PIMCO
16. ΑΛΛΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΕΡΙΗΛΘΑΝ ΕΙΣ ΓΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ
  - 16.1. Διαγραφές δεδομένων απο τα αρχεία της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ
  - 16.2. “Marfin Investment Group” και “Tosca Fund”
  - 16.3. Πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα (PEPs)
  - 16.4. “J.P. Morgan & Co”

- 16.5. Η ανάθεση του διαγνωστικού ελέγχου για το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα στον οίκο PIMCO και των ειδικών ερευνών για θέματα της τραπεζικής κρίσης στον οίκο "Alvarez & Marsal"
- 16.6. Οι πληροφορίες για χρηματισμό πολιτικών προσώπων, κομμάτων και μέσων μαζικής ενημέρωσης
- 16.7. Οι πληροφορίες αναφορικά με σύγκρουση συμφερόντων προσώπων που εμπλέκονται στο υπό εξέταση θέμα
- 16.8. Οι ενέργειες της επιτροπής για εξασφάλιση της λίστας "Lagarde" για την Κύπρο
- 17.* ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ/ΑΠΟΦΕΙΣ/ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΘΕΣΜΩΝ, ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ
- 17.2. Σε σχέση με τα αξιόγραφα κεφαλαίου
- 17.3. Σε σχέση με τις επενδύσεις των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων σε κυβερνητικά ομόλογα
- 17.4. Σε σχέση με τη "Marfin Egnatia Bank"
- 17.5. 17.5.1. Σε σχέση με το διατραπεζικό δανεισμό της Λαϊκής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ
- 17.5.2. Σε σχέση με την έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα (ELA) και την κρατική στήριξη με €1,8 δις της Λαϊκής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ
- 17.6. 17.6.1. Σε σχέση με την εξαγορά της τράπεζας "Uniastrum" από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ
- 17.6.2. Σε σχέση με την επένδυση της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ στη "Banca Transilvania"
- 17.8. Σε σχέση με τις χορηγήσεις του συνεργατισμού, τα δάνεια της τοπικής αυτοδιοίκησης και τα σχέδια δανειοδότησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- 17.9. Σε σχέση με τα δάνεια που παραχωρήθηκαν από κυπριακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με όρους ευνοϊκότερους από τους συνήθεις
- 17.10. Σε σχέση με τις αμοιβές και τα ωφελήματα των τραπεζικών στελεχών και των μελών των διοικητικών συμβουλίων των κυπριακών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων
- 17.11. 17.11.1. Σε σχέση με τις εκροές κεφαλαίων από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Δημοκρατίας σε διάφορες κρίσιμες περιόδους και ιδιαίτερα κατά την περίοδο πριν από τη σύνοδο του Eurogroup της 15ης Μαρτίου 2013
- 17.11.3. Σε σχέση με την πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα
- 17.12. Σε σχέση με τις οικονομικές καταστάσεις του ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας
- 17.13. Σε σχέση με τις πληρωμές των εξωτερικών συμβούλων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων
- 17.14. Σε σχέση με την Αμοιβή Ανακεφαλαιοποίησης και την Αμοιβή Επιτυχίας του οίκου "Alvarez & Marsal"
- 17.15. Σε σχέση με το διαγνωστικό έλεγχο "Independent Due Diligence of the Banking System of Cyprus" του οίκου PIMCO

* Η αρίθμηση του κεφαλαίου αυτού είναι αντίστοιχη με την αρίθμηση των κεφαλαίων και υποκεφαλαίων της

συμπληρωματικής έκθεσης της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως για το θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

- 17.16. 17.16.1. Σε σχέση με τις διαγραφές δεδομένων από τα αρχεία της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ
- 17.16.2. Σε σχέση με την εξαγορά μετοχών της Λαϊκής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ από τη “Marfin Investment Group” και το επενδυτικό ταμείο “Tosca Fund”
- 17.16.5. Σε σχέση με την ανάθεση του διαγνωστικού ελέγχου για το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα στον οίκο PIMCO και των ειδικών ερευνών για θέματα της τραπεζικής κρίσης στον οίκο “Alvarez & Marsal”
- 17.16.6. Σε σχέση με τις πληροφορίες για χρηματισμό πολιτικών προσώπων, κομμάτων και μέσων μαζικής ενημέρωσης
- 17.16.7. Σε σχέση με τις πληροφορίες αναφορικά με σύγκρουση συμφερόντων προσώπων που εμπλέκονται στο υπό εξέταση θέμα

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως συνέχισε την εξέταση του πιο πάνω θέματος, πραγματοποιώντας σαράντα τέσσερις συνεδρίες στο χρονικό διάστημα μεταξύ 10^{ης} Σεπτεμβρίου 2013 και 30^{ης} Απριλίου 2014. Στο χρονικό αυτό διάστημα η επιτροπή εξακολούθησε να ενημερώνεται για τις πολύπλοκες πτυχές του όλου θέματος, ενώ παράλληλα νέα γεγονότα και εξελίξεις διαδραματίζονταν στο προσκήνιο.

Σκοπός της παρούσας συμπληρωματικής έκθεσης, όπως έχει ήδη αναφερθεί και στο εισαγωγικό σημείωμα, είναι η όσο το δυνατόν πιο αντικειμενική και ολοκληρωμένη καταγραφή των όσων τέθηκαν ενώπιον της επιτροπής στο δεύτερο στάδιο της εξέτασης του θέματος ή εξετάστηκαν από αυτήν κατά το στάδιο αυτό, παρ' όλο που, όπως έχει τονιστεί και στην προκαταρκτική έκθεση, τα ζητήματα που χρήζουν μελέτης σε σχέση με το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα φαίνεται να είναι ανεξάντλητα, αλλά και απροσπέλαστα σε πολλές περιπτώσεις, λόγω των αδυναμιών που απορρέουν από τα πλαίσια που το σύνταγμα και ο κανονισμός της Βουλής των Αντιπροσώπων καθορίζουν για τον κοινοβουλευτικό έλεγχο.

Η διαδικασία που ακολουθήθηκε κατά το δεύτερο στάδιο των εργασιών της επιτροπής υπήρξε ως επί το πλείστον η ίδια όπως και στο πρώτο στάδιο εξέτασης του θέματος, η οποία και περιγράφεται στο σχετικό κεφάλαιο της προκαταρκτικής έκθεσης της επιτροπής. Η μόνη ουσιαστική διαφοροποίηση που χαρακτηρίζει το δεύτερο κύκλο συνεδριάσεων της επιτροπής ήταν ότι αυτές πραγματοποιούνταν ως επί το πλείστον με ελεύθερη την πρόσβαση προς τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Το ζήτημα αυτό είχε απασχολήσει εκτεταμένα την επιτροπή κατά το πρώτο στάδιο της εξέτασής του θέματος, κατά το οποίο κρίθηκε σκόπιμο για τους λόγους που αναλύονται στην προκαταρκτική της έκθεση οι συνεδρίες να διεξάγονται κεκλεισμένων των θυρών. Ωστόσο, λόγω του τεράστιου ενδιαφέροντος που επέδειξε η κοινωνία γενικότερα, αλλά και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης για τις εργασίες της επιτροπής, η τελευταία αποφάσισε να διεξάγει γενικά τις συνεδρίες της με ελεύθερη την πρόσβαση, εκτός αν αυτό κρινόταν απαραίτητο να διαφοροποιηθεί, όπως και έγινε σε ορισμένες μόνο περιπτώσεις. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί το γεγονός ότι είχαν γίνει παρεμβάσεις προς την επιτροπή κατά την περίοδο που διεξάγονταν οι εργασίες της τριμελούς ερευνητικής επιτροπής για την οικονομία, η οποία είχε διοριστεί από το Υπουργικό Συμβούλιο, ώστε να αναστείλει τις εργασίες της, προωθώντας ταυτόχρονα το σύνολο του συλλεγέντος υλικού στην εν λόγω τριμελή επιτροπή. Η επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη τα επιχειρήματα που τέθηκαν ενώπιόν της, αποφάσισε αντί της πλήρους αναστολής των εργασιών της την επιβράδυνση των ρυθμών τους εκείνη την περίοδο, προκειμένου να μην επηρεάσει το έργο της εν λόγω τριμελούς επιτροπής. Η απόφαση αυτή της επιτροπής για μη αναστολή των εργασιών της είχε ως αποτέλεσμα να καταστούν σήμερα οι πολίτες κοινωνοί του έργου της, θέτοντας ενώπιόν τους μέσω της παρούσας έκθεσης τα ευρήματα και τα συμπεράσματά της.

Συναφώς, στα πλαίσια της συνέχισης των συνεδριάσεών της για το θέμα, κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής για σκοπούς κατάθεσης των απόψεών τους επιπροσθέτως των προσώπων που αναφέρονται στο σχετικό παράρτημα του Μέρους Α' της έκθεσης τα πρόσωπα που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα 2 του παρόντος μέρους. Στο σημείο αυτό υπογραμμίζεται ότι η επιτροπή στα πλαίσια της εξέτασης του όλου θέματος κατέβαλε κάθε δυνατή προσπάθεια να ακούσει τις απόψεις όλων των εμπλεκόμενων στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό και να συλλέξει όλα τα στοιχεία που αφορούσαν το θέμα. Ωστόσο, για διάφορους λόγους αυτό δεν κατέστη πλήρως εφικτό, όπως περιγράφεται αναλυτικότερα πιο κάτω, και ως εκ τούτου το

ζήτημα θα πρέπει να συγκαταλέγεται στις αδυναμίες των όσων καταγράφονται στην έκθεση και να λαμβάνεται δεόντως υπόψη από κάθε ενδιαφερόμενο.

Είναι επίσης σημαντικό να αναφερθεί ότι, με τα γεγονότα να εκτυλίσσονται ασταμάτητα και τις παραμέτρους που έχρηζαν εξέτασης ολόένα να αυξάνονται, αντί να μειώνονται, η επιτροπή βρέθηκε πολλές φορές αντιμέτωπη με νέα δεδομένα και εξειδικευμένα ζητήματα προς επίλυση ή και χειρισμό τα οποία προέκυψαν κατά τη συνέχιση της συζήτησης από αυτή. Υπό το φως των δεδομένων μέχρι εκείνη τη στιγμή περιστάσεων, η επιτροπή λάμβανε τις ανάλογες αποφάσεις και προέβαινε σε ανάλογους χειρισμούς, με γνώμονα πάντα την επίτευξη των στόχων της στα πλαίσια που της επιτρέπονται από το περίγραμμα που καθορίζει ο κοινοβουλευτικός έλεγχος. Ακολούθως καταγράφονται τα κυριότερα από τα πιο πάνω ζητήματα που απασχόλησαν την επιτροπή σε θέματα διαδικασίας, καθώς επίσης οι αποφάσεις και ο τρόπος διαχείρισής τους.

Πρώτιστα, η επιτροπή καταγράφει με λύπη το γεγονός ότι αριθμός προσώπων που κλήθηκε να προσέλθει, για να καταθέσει τις απόψεις του στην επιτροπή, τελικά δεν το έπραξε, παρ' όλες τις προσπάθειες που κατέβαλε η τελευταία. Τα εν λόγω πρόσωπα, λόγω της ιδιότητας που κατείχαν στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της Κύπρου κατά την υπό εξέταση περίοδο, κρίθηκε αναγκαίο να προσέλθουν, για να καταθέσουν τις απόψεις τους, αλλά για διάφορους λόγους αυτό δεν κατέστη εφικτό. Τα κυριότερα από τα πρόσωπα που κλήθηκαν αλλά δεν παρευρέθηκαν στην επιτροπή ήταν ο πρώην Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ) κ. Αθανάσιος Ορφανίδης, ο Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της "Marfin Popular Bank Public Co Ltd" (MPB) κατά την περίοδο 2006 έως 2011 κ. Ανδρέας Βγενόπουλος, ο Διευθύνων Σύμβουλος της ίδιας τράπεζας για την περίοδο 2006 μέχρι 2011 κ. Ευθύμιος Μπουλούτας, τα πρώην μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής του ομίλου της MPB κ. Κυριάκος Μάγειρας και κ. Δημήτρης Σπανοδήμος, καθώς και ο Ελλαδίτης εφοπλιστής κ. Μιχάλης Ζολώτα¹.

Ας σημειωθεί ότι η επιτροπή αντάλλαξε αλληλογραφία με τα υπό αναφορά πρόσωπα, στην προσπάθειά της να επεξηγήσει την κρισιμότητα και την αναγκαιότητα της συμβολής τους στο έργο της, ωστόσο, επειδή ακριβώς η Βουλή στην περίπτωση αυτή δεν ενήργησε ως να πραγματοποιούσε ερευνητική διαδικασία -το ρόλο αυτό διαδραμάτισε η διορισθείσα επιτροπή από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, καθώς επίσης ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας- έκρινε υπό τις περιστάσεις ορθότερο να μην κλητεύσει ενώπιόν της τα υπό αναφορά πρόσωπα, αλλά και άλλα που δεν προσήλθαν ενώπιόν της, παρ' όλο που είχε τη δυνατότητα δυνάμει του περί Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στη Βουλή των Αντιπροσώπων και στις Κοινοβουλευτικές Επιτροπές Νόμου. Με δεδομένο τον οργανικό ρόλο που διαδραμάτισαν τα εν λόγω πρόσωπα στα ιδρύματα στα οποία ήταν αναμεμιγμένα, η μη εμφάνισή τους ενώπιον της επιτροπής δημιουργεί εύλογα ερωτήματα για το ρόλο που διαδραμάτισαν στο υπό εξέταση θέμα.

Ένα άλλο μείζον θέμα που απασχόλησε την επιτροπή αποτέλεσε η έντονη επιφυλακτικότητα, δυστοκία και εσκεμμένη παράλειψη των εμπλεκόμενων μερών να καταθέσουν συγκεκριμένα στοιχεία και απόψεις σε αυτήν, ενδεικτικός κατάλογος των οποίων περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 4, καθώς επίσης η τεκμηριωμένα ισχυρή άποψη που σχημάτισε η επιτροπή αναφορικά με την ανακρίβεια και την αναλήθεια που χαρακτηρίζει ορισμένα από τα κατατεθέντα σε αυτή στοιχεία. Είναι γεγονός ότι σε πολλές περιπτώσεις η επιτροπή σχημάτισε δικαιολογημένα την εντύπωση πως τα πρόσωπα που βρίσκονταν ενώπιόν της κατά τη συζήτηση του θέματος δεν επιθυμούσαν την πλήρη, αληθινή και δίκαιη παρουσίαση των γεγονότων που διαδραματίστηκαν σε σχέση με το υπό εξέταση θέμα ή τουλάχιστον δε συνέβαλαν αποφασιστικά και αποτελεσματικά, όπως αναμενόταν, στην όσο το δυνατόν ακριβέστερη διακρίβωσή τους. Η επιτροπή, στην προσπάθειά της να υπερκεράσει το πρόβλημα αυτό, κατέβαλε τεράστιες προσπάθειες για τη διασταύρωση των πληροφοριών και των στοιχείων που λάμβανε. Ωστόσο, τελεί υπό αμφισβήτηση και παραμένει δυστυχώς αναπάντητο το κατά πόσο οι δυσμενείς επιπτώσεις στην ουσία της όλης κοινοβουλευτικής διερεύνησης κατέστη δυνατό να αποκλειστούν πλήρως. Συνεπώς, στο σημείο αυτό τονίζεται ότι ενδεχομένως ορισμένα από τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή και αξιοποιήθηκαν από αυτή πιθανό να περιλαμβάνουν λάθη, παραλείψεις και ανακρίβειες, γεγονός το οποίο δυσχέρανε ή εμπόδισε το έργο της επιτροπής για την πλήρη τεκμηρίωση του συνόλου των ευθυνών για όλους τους εμπλεκόμενους.

Περαιτέρω, η επιτροπή τονίζει την απόλυτη ευθύνη όσων έχουν καταθέσει στοιχεία που αφορούν συγκεκριμένα πρόσωπα και ιδιαίτερα στην περίπτωση που αυτά είναι λανθασμένα ή παραπλανητικά. Επιπροσθέτως των πιο πάνω, όσα από τα εν λόγω στοιχεία αφορούν συγκεκριμένα πρόσωπα, είναι αναγκαίο να υπογραμμιστεί ότι αυτά δε στοιχειοθετούν απαραίτητα οποιαδήποτε ποινική ή άλλη ευθύνη, καθώς αυτό αρμοδίως θα πρέπει να εξακριβωθεί από τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας για κάθε περίπτωση ξεχωριστά.

¹ Σημειώνεται ότι οι συνθέσεις των διοικητικών συμβουλίων των τριών κυριότερων κυπριακών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων για το χρονικό διάστημα που εξετάζεται παρατίθενται όπως καταγράφονται στις ετήσιες εκθέσεις τους που κατατέθηκαν στην επιτροπή, στο Παράρτημα 3.

Ειδικότερα, χωρίς ουσιαστικό αποτέλεσμα παρέμεινε το αίτημα της επιτροπής όπως της κατατεθούν τα πρακτικά των επίμαχων συνόδων του Eurogroup του Μαρτίου 2013, το οποίο υποβλήθηκε κατ' επανάληψη στις συνεδρίες της προς τους λειτουργούς και το γενικό διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, αλλά και με επιστολές αρχικά της γενικής διεύθυνσης της Βουλής προς τον εν λόγω γενικό διευθυντή, με ημερομηνία 13 Δεκεμβρίου 2013, και έπειτα του προέδρου της επιτροπής προς τον αρμόδιο υπουργό, με ημερομηνία 14 Ιανουαρίου 2014. Η απάντηση του γενικού διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών στην πρώτη επιστολή περιορίστηκε στη διαβίβαση των δηλώσεων του Eurogroup που αφορούσαν τις ζητηθείσες συναντήσεις, επισημαίνοντας ότι οποιαδήποτε άλλη πληροφόρηση σε σχέση με τις εργασίες της ομάδας του Eurogroup, όπως πρακτικά ή άλλα σχετικά έγγραφα, είναι άκρως απόρρητα και δε δημοσιοποιούνται, ενώ η απάντηση του Υπουργού Οικονομικών, ημερομηνίας 13 Φεβρουαρίου 2014, επισήμανε στη Βουλή ότι «[...] το Υπουργείο Οικονομικών όχι μόνο δεν κατέχει πρακτικά των συνόδων του Eurogroup, αλλά ούτε και τηρούνται πρακτικά σε αυτές τις συνόδους», σημειώνοντας περαιτέρω τα εξής: «[...] οι σύνοδοι του Eurogroup πραγματοποιούνται κεκλιμένων των θυρών και είναι εμπιστευτικές. Σύμφωνα με το Πρωτόκολλο 14 της Συνθήκης της Λισσαβόνας το Eurogroup είναι ανεπίσημος θεσμός στον οποίο καθορίζεται η πολιτική κατεύθυνση χωρίς όμως να λαμβάνονται σε αυτό νομοθετικές ή άλλες επίσημες αποφάσεις. Αυτές οι αποφάσεις λαμβάνονται στις Συνόδους του Συμβουλίου Οικονομικών και Νομισματικών Υποθέσεων (ECOFIN). Μέρος των Συνόδων του ECOFIN είναι προσβάσιμες στο κοινό και στα ΜΜΕ μέσω ηλεκτρονικής αναμετάδοσης και ηλεκτρονικού αρχείου». Ακολούθως, η επιτροπή με επιστολή του προέδρου της προς τον Υπουργό Οικονομικών, ημερομηνίας 26 Φεβρουαρίου 2014, τον κάλεσε όπως καταθέσει σε αυτήν το σύνολο της αλληλογραφίας του υπουργείου με το Eurogroup για την περίοδο μεταξύ 1^{ης} Ιανουαρίου 2012 και 15^{ης} Μαρτίου 2013, το οποίο όμως μέχρι σήμερα δεν της έχει διαβιβαστεί.

Περαιτέρω, μείζον πρόβλημα είχε παρουσιαστεί, όταν η επιτροπή με επιστολή της, ημερομηνίας 27 Μαρτίου 2013, προς τον τότε Διοικητή της ΚΤΚ κ. Π. Δημητριάδη, κάλεσε τον τελευταίο να καταθέσει στοιχεία αναφορικά με τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που απέσυραν ποσά από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στη Δημοκρατία και στα υποκαταστήματα ή/και στις θυγατρικές εταιρείες των εν λόγω ιδρυμάτων στο εξωτερικό πέραν του ποσού των €100.000 για την περίοδο μέχρι δύο μήνες πριν από την έγκριση του ποσού του €1,8 δις με βάση τις πρόνοιες του περί της Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κρίσεων (Τροποποιητικού) (Αρ. 2) Νόμου του 2012 και του περί της Αναδοχής των Δικαιωμάτων Προτίμησης της "Cyprus Popular Bank Public Co Ltd" Διατάγματος (Κ.Δ.Π. 182/2012), που τέθηκαν σε ισχύ τη 18^η Μαΐου 2012 μέχρι την 27^η Μαρτίου 2013. Στην επιστολή αυτή απάντησε ο τότε Υποδιοικητής της ΚΤΚ κ. Σπ. Σταυρινάκης στις 5 Απριλίου 2013, καταθέτοντας στην επιτροπή δύο καταλόγους αποσύρσεων καταθέσεων πέραν των €100.000 μόνο για την περίοδο μεταξύ 1^{ης} μέχρι 15^{ης} Μαρτίου 2013 που αφορούσαν την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ και τη Λαϊκή Κυπριακή Τράπεζα Δημόσια Εταιρία Λτδ, με την επισήμανση ότι το αίτημα της επιτροπής θα κατέληγε στη συλλογή ενός τεράστιου όγκου πληροφοριών που, σύμφωνα με τον ίδιο, πιθανό να μην εξυπηρετούσε τους σκοπούς της έρευνας της επιτροπής. Στην πορεία της εξέτασης των ζητημάτων που αφορούσαν τις εν λόγω αποσύρσεις η επιτροπή διαπίστωσε με λύπη της πως οι αρχικά κατατεθέντες έντυποι κατάλογοι ήταν ελλιπείς στις καταχωρήσεις που περιλάμβαναν, αλλά και ακατόρθωτο να επεξεργαστούν από την επιτροπή με τον τρόπο που υποβλήθηκαν.

Παρόμοιοι τύπου ζήτημα είχε προκύψει στα πλαίσια της συνεδρίας της επιτροπής που διεξήχθη την 11^η Ιουνίου 2013 με την άρνηση του τέως Διοικητή της ΚΤΚ να παρέχει στοιχεία στην επιτροπή που αφορούσαν τις συζητήσεις που διεξάγονταν στους κύκλους της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) κατά την περίοδο που προηγήθηκε της απομείωσης καταθέσεων στη Δημοκρατία την άνοιξη του 2013, προβάλλοντας ως δικαιολογία τη δέσμευσή του για τήρηση του απορρήτου αυτών. Σχετική ήταν η ακόλουθη καταληκτική δήλωση του τέως Διοικητή της ΚΤΚ: «Κοιτάξτε, τώρα το γεγονός ότι συζητείται σαν ένα γενικό πλαίσιο αυτό το πράγμα (εννοεί τη συνεισφορά καταθετών στη διάσωση των τραπεζών) και γίνεται μια ευρωπαϊκή συζήτηση, δε σημαίνει κατ' ανάγκη ότι θα χρησιμοποιηθεί στην Κύπρο. Το ένα είναι αυτό. Το δεύτερο, πάλι νομικά δε θα σας απαντήσω, κανένα μέλος της Κεντρικής Τράπεζας μέλος του ευρωσυστήματος δεν είναι εκεί, για να εκπροσωπεί τη χώρα του. Είναι εκεί ως πρόσωπο ανεξάρτητο...».

Ένα άλλο θέμα που απασχόλησε έντονα την επιτροπή αποτελεί το γεγονός ότι στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή και θα μπορούσαν να είναι χρήσιμα σε κυβερνητικές υπηρεσίες για περαιτέρω έρευνα και διαπίστωση παραπτώματων δεν κατέστη τελικά δυνατό να προωθηθούν σε αυτές για επεξεργασία για λόγους που δεν αφορούσαν την επιτροπή. Τέτοια παραδείγματα αποτέλεσαν ο ηλεκτρονικός κατάλογος των αποσύρσεων χρηματικών ποσών από τα κυπριακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που κατατέθηκε στην επιτροπή, αλλά δεν ήταν δυνατό να διαβιβαστεί στο Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων για σκοπούς αποφυγής της παραβίασης των διατάξεων του περί της Επεξεργασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Προστασία του Ατόμου) Νόμου, αλλά και ο κατάλογος που κατέθεσε στην επιτροπή η Τράπεζα Κύπρου σε σχέση με τους λογαριασμούς της Τράπεζας Κύπρου Λονδίνου για το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων, ζήτημα που αναλύεται σε κατοπινότερο στάδιο της έκθεσης. Ο διευθυντής του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων με επιστολή του, ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2013, προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων κάλεσε την επιτροπή να τον εφοδιάσει με τον κατάλογο που περιέχει τους λογαριασμούς πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων στην

Τράπεζα Κύπρου Ηνωμένου Βασιλείου για σκοπούς άσκησης των καθηκόντων του στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του. Η γενική διευθύντρια της Βουλής των Αντιπροσώπων, ενεργώντας με οδηγίες του Προέδρου της Βουλής, στην απαντητική επιστολή της προς τον πιο πάνω αρμόδιο, ημερομηνίας 7 Ιανουαρίου 2014, τον πληροφόρησε ότι λόγω σχετικής πρόνοιας στον κανονισμό της Βουλής των Αντιπροσώπων ο κατάλογος δε δύναται να του παραχωρηθεί, αφού έχει χαρακτηριστεί ως εμπιστευτικός από το πρόσωπο που τον κατέθεσε στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Παρ' όλα τα πιο πάνω, η επιτροπή κατέβαλε υπέρμετρες προσπάθειες για την επίτευξη του απώτερου στόχου της, να αποκτήσει δηλαδή την όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένη εικόνα για τα γεγονότα, τα αίτια και τους λόγους που η κυπριακή οικονομία βρέθηκε σε εξαιρετικά κρίσιμη κατάσταση. Το αποτέλεσμα των εργασιών της το οποίο αποτυπώνεται στην έκθεση αυτή αναμφισβήτητα δεν μπορεί να θεωρηθεί εξαντλητικό για τις πολυάριθμες πτυχές του θέματος ούτε αποτελεί αδιάσειστο τεκμήριο των γεγονότων και των χειρισμών που έλαβαν χώρα κατά την υπό εξέταση περίοδο. Παράλληλα, τονίζεται ότι η ενδεικτική αναφορά που γίνεται για τα κυριότερα ζητήματα που άπτονται του συνόλου των θεμάτων που εξετάστηκαν δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι υποβαθμίζει οποιαδήποτε άλλα ζητήματα που δυνατό να ρίχνουν φως σε όσα αφορούν το χρηματοπιστωτικό σύστημα της χώρας.

Αποτελεί αδήριτη ανάγκη να υπογραμμιστεί ότι η επιτροπή εργάστηκε με γνώμονα την απόδοση της ορθής εικόνας και των πραγματικών προεκτάσεων του θέματος. Εντούτοις, μια άκρως διεξοδική και σε βάθος ανάλυση ενός τέτοιου θέματος υπό το πρίσμα του κοινοβουλευτικού ελέγχου και των δεδομένων που είχε να αντιμετωπίσει η επιτροπή ήταν αδύνατο να επιτευχθεί, παρ' όλες τις προσπάθειες που κατέβαλε η επιτροπή, οδηγούμενη από το έντονο αίσθημα των μελών να προχωρήσουν υπό την ιδιότητά τους ως εκλεγμένων αντιπροσώπων του λαού στην πλήρη διαλεύκανση των περιστάσεων και των αιτιών που οδήγησαν την οικονομία του τόπου στη διαμορφωθείσα κατάσταση, για σκοπούς ικανοποίησης στο μέτρο του δυνατού του περι δικαίου αισθήματος των πολιτών. Ωστόσο, η επιτροπή εκτιμά ότι η έκθεση αυτή αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εφελκυστικό ενημέρωσης για το όλο θέμα πέρα από τα μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων και από όσους ενδιαφερθούν να ασχοληθούν με οποιοδήποτε τρόπο με αυτό.

Τέλος, σε σχέση με τις έρευνες που διεξάγονται από κυβερνητικής πλευράς και πιο συγκεκριμένα από το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, η επιτροπή, όπως τονίστηκε και στην προκαταρκτική της έκθεση, θεωρεί χρέος της την υποβολή σε αυτόν όσων ήρθαν στο φως κάτω από το πρίσμα των ερευνών της κατά τρόπο εντελώς ανεξάρτητο, ώστε να αποφευχθεί ο επηρεασμός με οποιοδήποτε τρόπο του έργου των ανακριτικών αρχών. Συνεπώς, η επιτροπή, ως όφειλε, με επιστολή της, ημερομηνίας 5 Φεβρουαρίου 2014, προς το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, τον πληροφόρησε ότι έχει συλλέξει υλικό το οποίο θεωρεί ουσιώδους σημασίας για τις ποινικές έρευνες που διεξάγει το γραφείο του στα θέματα της οικονομίας και πως, αφού το στάδιο της συλλογής στοιχείων από την επιτροπή έχει ολοκληρωθεί, αυτά βρίσκονται στη διάθεσή του για τους σκοπούς των πιο πάνω ερευνών. Στην απαντητική του επιστολή, ημερομηνίας 10 Φεβρουαρίου 2014, ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας ενημέρωσε την επιτροπή ότι έδωσε οδηγίες προς την αρμόδια ανακριτική ομάδα της αστυνομίας να προβεί στις δέουσες ενέργειες για εξασφάλιση των συλλεγέντων στοιχείων.

2. ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ

Το θέμα αυτό αναλύθηκε εκτενώς στην προκαταρκτική έκθεση της επιτροπής, καθώς η τελευταία το είχε εξετάσει κατά την περίοδο που προηγήθηκε της εν λόγω έκθεσής της. Επιπροσθέτως των όσων καταγράφονται σε αυτή και στα πλαίσια της συνέχισης της εξέτασης του όλου θέματος από την επιτροπή, ορισμένα νέα στοιχεία κατατέθηκαν ενώπιόν της στα πλαίσια των συνεδριάσεών της που ακολούθησαν και αφορούν τις αποφάσεις της ΚΤΚ σε σχέση με τους ειδικούς ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν από αυτή στις δύο μεγαλύτερες τράπεζες της χώρας για τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιολογούμενων κεφαλαίου.

Πιο συγκεκριμένα, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ με επιστολή του, ημερομηνίας 16 Σεπτεμβρίου 2013², προς τον Πρόεδρο της Βουλής αναφορικά με τους ειδικούς ελέγχους της ΚΤΚ για τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιολογούμενων κεφαλαίου που είχαν εκδοθεί από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ και τη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” ενημέρωσε για τις αποφάσεις της ΚΤΚ, οι οποίες κοινοποιήθηκαν στις δυο τράπεζες με επιστολές του ιδίου, ημερομηνίας 13 Σεπτεμβρίου 2013.

2.1. “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”

² Επιστολή τέως Διοικητή της ΚΤΚ προς τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, ημερομηνίας 16 Σεπτεμβρίου 2013, με θέμα «Οι ειδικοί έλεγχοι της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για τις διαδικασίες και τις πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιολογούμενων κεφαλαίου που είχαν εκδοθεί από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ και τη Cyprus Popular Bank Public Co Ltd».

Σύμφωνα με την πιο πάνω επιστολή του τότε Διοικητή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 13 Σεπτεμβρίου 2013, προς την Ειδική Διαχειρίστρια της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” αναφορικά με τις διαδικασίες και πρακτικές που εφάρμοσε η τράπεζα κατά την προώθηση της διάθεσης αξιογράφων κεφαλαίου που είχε εκδόσει κατά τα έτη 2008, 2009 και 2010 και των μετατρέψιμων αξιογράφων ενισχυμένου κεφαλαίου (ΜΑΕΚ) το 2011, με βάση τα στοιχεία που βρίσκονται ενώπιον της ΚΤΚ, «τεκμηριώθηκε ότι τα μέτρα που έλαβε η τράπεζα ήταν ανεπαρκή, για να διασφαλίσουν τη μη παροχή, άμεσα ή έμμεσα, επενδυτικής συμβουλής κατά τη διάθεση των εν λόγω αξιογράφων, με αποτέλεσμα να εμπλακεί στην παροχή της εν λόγω επενδυτικής υπηρεσίας».

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 120 του περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων και Ρυθμιζόμενων Αγορών Νόμου (στο εξής “Νόμος”), η ΚΤΚ δύναται να επιβάλει στην τράπεζα κυρώσεις, το ύψος των οποίων δύναται να ανέλθει στα €2.450.000 για τις παραβάσεις που έχουν διαπιστωθεί. Έχοντας υπόψη τα όσα είχαν επισυμβεί τους τελευταίους μήνες στην ίδια την τράπεζα, στους ανασφάλιστους καταθέτες και άλλους πιστωτές της, την κατάσταση της εξυγίανσης στην οποία βρίσκεται η τράπεζα μέχρι σήμερα και την επερχόμενη εκκαθάρισή της, ως επίσης και τις αρχές που διέπουν την επιβολή διοικητικών κυρώσεων, η ΚΤΚ αποφάσισε να μην επιβάλει για τις διαπιστωθείσες παραβιάσεις διοικητικό πρόστιμο στη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”.

2.2. Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Όπως αναφέρεται στην επιστολή του τέως Διοικητή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 13 Σεπτεμβρίου 2013, προς τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, με βάση τα ενώπιόν του στοιχεία αναφορικά με τις διαδικασίες και πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου που εξέδωσε η τράπεζα κατά το έτος 2009, η τελευταία έχει παραβιάσει διατάξεις του Νόμου, καθώς επίσης τις διατάξεις της οδηγίας της ΚΤΚ για την Επαγγελματική Συμπεριφορά των Τραπεζών κατά την Παροχή Επενδυτικών ή Παρεπόμενων Υπηρεσιών και κατά την Άσκηση Επενδυτικών Δραστηριοτήτων (στο εξής “Οδηγία”).

Αναφορικά με την έκδοση των ΜΑΕΚ του έτους 2011, όπως αναφέρεται στην ίδια επιστολή, η ΚΤΚ θεωρεί ότι είχαν ληφθεί μέτρα από την Τράπεζα Κύπρου που να αποτρέπουν την παροχή της επενδυτικής συμβουλής κατά την προώθηση διάθεσής τους. Ας σημειωθεί ότι η εν λόγω διαπίστωση δεν αποκλείει την πιθανότητα παροχής επενδυτικής συμβουλής σε μεμονωμένες περιπτώσεις.

Οι παραβιάσεις των σχετικών διατάξεων του Νόμου και της Οδηγίας δεικνύουν κενά και αδυναμίες στα μέτρα και διαδικασίες που εφάρμοσε η υπό αναφορά τράπεζα κατά την έκδοση αξιογράφων κεφαλαίου του έτους 2009, περιλαμβανομένης της σωστής παροχής αντικειμενικής και ορθής πληροφόρησης προς τους ενδιαφερομένους. Λαμβάνοντας υπόψη το μεγάλο αριθμό επενδυτών οι οποίοι είχαν προβεί στην αγορά αξιογράφων κεφαλαίου και την περιπλοκότητα των εν λόγω χρηματοοικονομικών μέσων, η ΚΤΚ θεωρεί ως ιδιαίτερα σημαντική την αυστηρή τήρηση των προνοιών του Νόμου και της Οδηγίας για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των κινδύνων που προκύπτουν από πιθανές λανθασμένες πρακτικές.

Συγκεκριμένα, στην εν λόγω επιστολή αναφέρεται ότι έχουν παραβιαστεί τα ακόλουθα:

- α. Το άρθρο 18(2)(α) του Νόμου, καθότι η τράπεζα δεν εφάρμοσε κατάλληλες πολιτικές και διαδικασίες, για να εξασφαλίζεται επαρκώς η συμμόρφωσή της με τις υποχρεώσεις της δυνάμει του Νόμου και της Οδηγίας.
- β. Το άρθρο 36(1)(α) του Νόμου, καθώς οι πληροφορίες που απευθύνονταν σε πελάτες ή πιθανούς πελάτες δεν ήταν σαφείς, ακριβείς και μη παραπλανητικές.
- γ. Το άρθρο 26(1)(β) του Νόμου, καθώς η πληροφόρηση που παρείχε η τράπεζα στους πελάτες ή πιθανούς πελάτες δεν ήταν σε κατανοητή μορφή σχετικά με τα ίδια τα χρηματοοικονομικά μέσα, ώστε να είναι ευλόγως σε θέση να κατανοήσουν τη φύση και τους κινδύνους της προσφερόμενης επενδυτικής υπηρεσίας και του συγκεκριμένου τύπου του προτεινόμενου χρηματοοικονομικού μέσου και ως εκ τούτου να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις με επίγνωση.
- δ. Το άρθρο 36(1)(γ) του Νόμου, καθώς δεν τηρήθηκε από την τράπεζα η υποχρέωση άντλησης πληροφοριών για τους πελάτες ή πιθανούς πελάτες σχετικά με τις γνώσεις και πείρα τους στον επενδυτικό τομέα, καθώς και την οικονομική κατάσταση και επενδυτικούς τους στόχους.
- ε. Το άρθρο 52(1) του Νόμου, καθώς πρόσωπα που απασχολούνταν στην τράπεζα και παρείχαν επενδυτικές συμβουλές δεν ήταν κατά τον ουσιώδη χρόνο εγγεγραμμένα στο δημόσιο μητρώο.

- στ. Το άρθρο 6 της Οδηγίας, καθότι οι προϋποθέσεις σε σχέση με την πληροφόρηση την οποία είχε υποχρέωση η τράπεζα να απευθύνει στους πελάτες ή πιθανούς πελάτες δεν είχαν τηρηθεί.
- ζ. Το άρθρο 10 της Οδηγίας, καθότι η τράπεζα δεν παρείχε σε ιδιώτες πελάτες ή πιθανούς πελάτες γενική περιγραφή της φύσης και των κινδύνων των χρηματοοικονομικών μέσων με επαρκείς λεπτομέρειες, ώστε ο πελάτης να μπορεί να λάβει επενδυτικές αποφάσεις βασισμένες σε σωστή ενημέρωση.
- η. Το άρθρο 14 της Οδηγίας, καθότι η τράπεζα δεν είχε προβεί σε αξιολόγηση της καταλληλότητας των πελατών ή πιθανών πελατών να επενδύσουν σε αξιόγραφα.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του άρθρου 120 του Νόμου, η ΚΤΚ δύναται να επιβάλει τις προβλεπόμενες στα άρθρα 30, 42(3) και 57 του Νόμου κυρώσεις στις τράπεζες, όπως αυτές αναφέρονται στο άρθρο 118 του Νόμου.

Δεδομένων των όσων έχουν επισυμβεί τους τελευταίους μήνες στην υπό αναφορά τράπεζα, τη θέση της σε εξυγίανση και την τεράστια προσπάθεια που επιδεικνύεται για τη συνέχιση των τραπεζικών εργασιών σε ορθή και στέρεα βάση, λαμβάνοντας υπόψη και τη νέα μετοχική δομή της τράπεζας, η ΚΤΚ θεωρεί ότι οι νέοι μέτοχοι της τράπεζας δεν έχουν υποχρέωση να υποβληθούν σε κυρώσεις οι οποίες προέρχονται από λανθασμένες πρακτικές του παρελθόντος.

Έχοντας υπόψη τα γεγονότα και τα περιστατικά, καθώς και τις αρχές που διέπουν την επιβολή διοικητικών κυρώσεων (οι διοικητικές κυρώσεις δε συνιστούν κολασμό εγκληματικής συμπεριφοράς και δεν έχουν ποινικό χαρακτήρα, αλλά αποσκοπούν στη διασφάλιση της λειτουργίας της διοίκησης και της συμμόρφωσης ως προς τις πράξεις της) και ενεργώντας σύμφωνα με την εξουσία που παρέχει στην ΚΤΚ ο Νόμος για επιβολή προστίμου, το οποίο δύναται να ανέλθει μέχρι το €1.225.000 για τις εν λόγω παραβιάσεις, επιβλήθηκε συμβολικό διοικητικό πρόστιμο στην τράπεζα αναφορικά με την έκδοση αξιογράφων κεφαλαίου του έτους 2009, ύψους €500 για κάθε παραβίαση. Το συνολικό πρόστιμο ανήλθε στις €4.000 και ήταν πληρωτέο εντός δεκατεσσάρων ημερών από την ημερομηνία της απόφασης.

Η επιτροπή στη συνεδρία της, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013³, ενημερώθηκε από τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ ότι η τράπεζα έχει αποπληρώσει το εν λόγω διοικητικό πρόστιμο υπό διαμαρτυρία.

3. ΟΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΣΕ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΟΜΟΛΟΓΑ

3.1. “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”

Λόγω των εκκρεμοσών δικαστικών διαδικασιών μεταξύ της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” και της Ελληνικής Δημοκρατίας, η επιτροπή θεώρησε σκόπιμο να μην εξετάσει το εν λόγω θέμα.

Για τους ίδιους λόγους, ο οίκος “Alvarez & Marsal” στις έρευνες που διεξήγαγε για σκοπούς της έκθεσης “STATEMENT OF PROTOCOL TO REPORT OF INVESTIGATIONS INTO SPECIFIC ASPECTS OF CYPRUS BANKING CRISIS” δεν προχώρησε στη διερεύνηση του θέματος αυτού, παρ’ όλο που περιλαμβάνονταν στους αρχικά δοθέντες όρους εντολής του. Πιο συγκεκριμένα, στην έκθεσή του ο πιο πάνω οίκος αναφέρει ότι είχε υποδειχθεί σε αυτόν από την ΚΤΚ πως το ενδεχόμενο εσωτερικής διερεύνησης των συνθηκών οι οποίες οδήγησαν τη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” να ζητήσει κρατική στήριξη ενδεχομένως να έβλαπτε τη δικαστική διαδικασία που αναφέρεται πιο πάνω.

3.2. Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

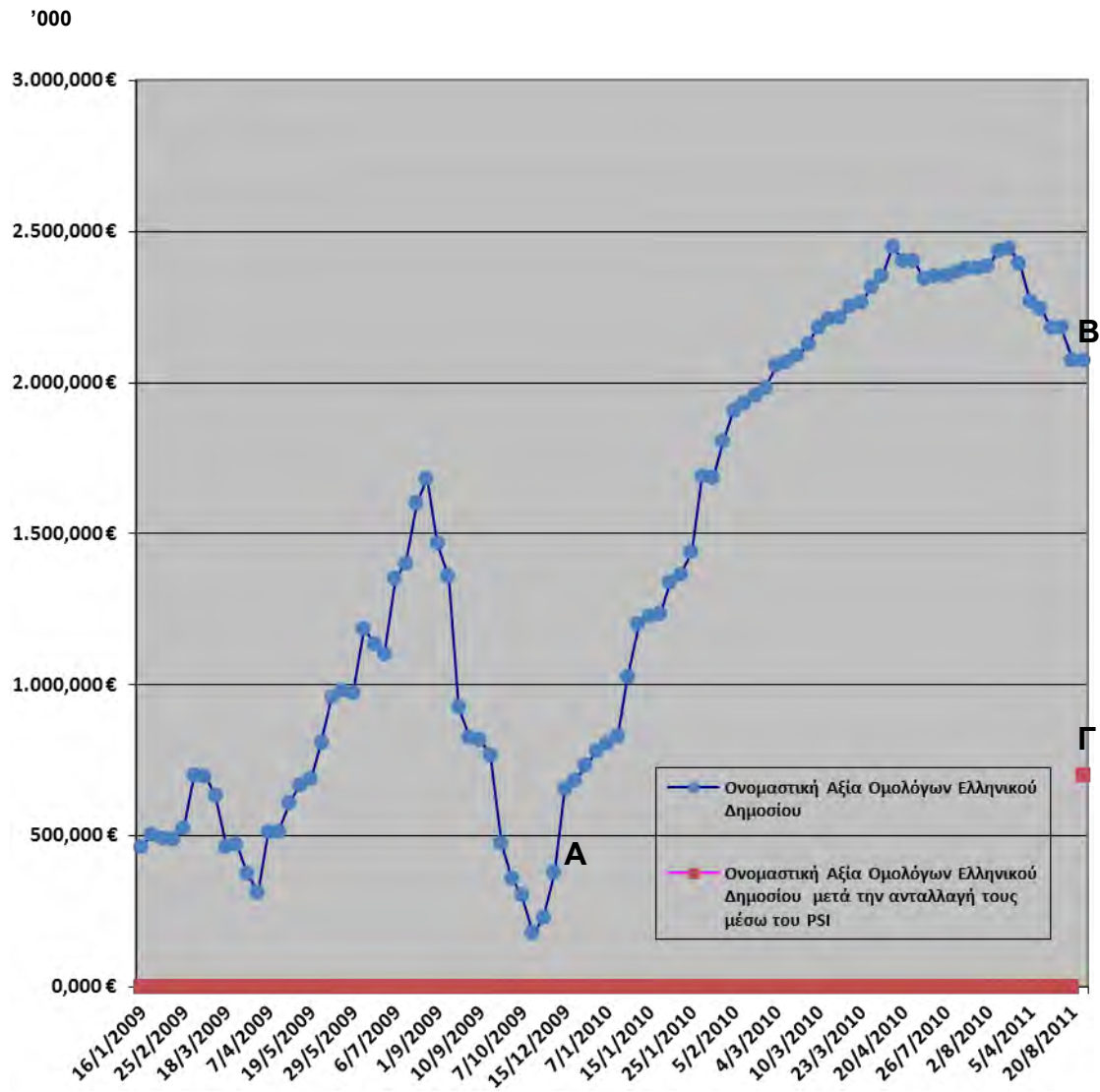
Σύμφωνα με την έκθεση “Alvarez & Marsal”, η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ επένδυε τουλάχιστον από το 2007 μέρος των κεφαλαίων της σε ομόλογα ελληνικού δημοσίου (ΟΕΔ), οι οποίες επενδύσεις το 2009 δεν ξεπερνούσαν τα €500 εκατομ. Όπως περαιτέρω αναφέρεται στην εν λόγω έκθεση, το ύψος των πιο πάνω αναφερόμενων επενδύσεων διαφοροποιείται από το 2009 και μετά, γεγονός που διαπιστώνεται και από την πιο κάτω γραφική παράσταση, στην οποία φαίνεται η αυξομείωση στη συνολική ονομαστική αξία των ΟΕΔ που είχε η τράπεζα στην κατοχή της, κατά την περίοδο από τις 16 Ιανουαρίου 2007 έως τις 24 Φεβρουαρίου 2012⁴, ημερομηνία κατά την οποία το Eurogroup αποφάσισε την ανταλλαγή τους για την απομείωση του ελληνικού δημοσίου χρέους (PSI):

³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013, σελ.43-44.

⁴ Κατάσταση των συναλλαγών της Τράπεζας Κύπρου, όπως περιλαμβάνεται στο Πόρισμα της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς αναφορικά με την επένδυση της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ σε ΟΕΔ που περιλαμβάνεται στην έκθεση “Alvarez & Marsal”.

Γραφική Παράσταση 1: Η διακύμανση της συνολικής ονομαστικής αξίας των ΟΕΔ της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ κατά το χρονικό διάστημα 16 Ιανουαρίου 2007 – 24 Φεβρουαρίου 2012¹⁶.

A: Η συνολική ονομαστική αξία των ομολόγων που είχε στην κατοχή της η τράπεζα στις 10 Δεκεμβρίου 2009, ημερομηνία των δημόσιων δηλώσεων του Πρώτου Γενικού Διευθυντή του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου, ανερχόταν σε €378 εκατομ.

B: Η συνολική ονομαστική αξία των ομολόγων που είχε στην κατοχή της η τράπεζα στις 24 Φεβρουαρίου 2011, ημερομηνία κατά την οποία η σύνοδος του Eurogroup αποφάσισε την ανταλλαγή τους για την απομείωση του ελληνικού δημόσιου χρέους, ανερχόταν σε €2,075 δις.

Γ: Η συνολική ονομαστική αξία των ομολόγων της τράπεζας στις 24 Φεβρουαρίου 2011, μετά την απόφαση του Eurogroup για ανταλλαγή τους με σκοπό την απομείωση του ελληνικού δημόσιου χρέους, διαμορφώθηκε στα €701 εκατομ.

Από τα πιο πάνω στοιχεία φαίνεται να εξάγεται η αναφορά της έκθεσης “Alvarez & Marsal” πως στις 10 Δεκεμβρίου 2009, ενώ ο τότε Πρώτος Γενικός Διευθυντής του Συγκροτήματος κ. Γιάννης Κυπρής ανακοίνωσε στη χρηματαγορά ότι η Τράπεζα Κύπρου είχε πουλήσει ΟΕΔ αξίας €1,7 δις που είχε στην κατοχή της, επισημαίνοντας ότι από την αρχή της χρονιάς η τράπεζα είχε μειώσει την έκθεσή της σε ελληνικά ομόλογα από €1,8 δις σε €0,1 δις, την ίδια ακριβώς μέρα η εν λόγω τράπεζα άρχισε την επαναγορά τέτοιων ομολόγων, καταλήγοντας τον Ιούνιο του 2010, σύμφωνα με την ίδια πιο πάνω έκθεση, σε ένα χαρτοφυλάκιο ελληνικών ομολόγων ύψους €2,4 δις, το οποίο η τράπεζα διατήρησε μέχρι και την 21^η Φεβρουαρίου 2012, ημερομηνία κατά την οποία το Eurogroup αποφάσισε το PSI.

Πιο συγκεκριμένα, στην έκθεση “Alvarez & Marsal” αναφέρεται ότι κατά το πρώτο τρίμηνο του 2010, η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ προέβη στην αγορά ΟΕΔ αξίας €1,6 δις, αυξάνοντας το εν λόγω χαρτοφυλάκιο της σε €2 δις. Τον Απρίλιο του 2010 η τράπεζα συνέχισε να επενδύει σε ΟΕΔ, φτάνοντας συνολικά στα €2,3 δις σε επενδύσεις. Το εν λόγω συνολικό ποσό επενδύσεων υπερέβαινε το μέγιστο όριο των €2 δις για αγορά ΟΕΔ που καθόρισε η Επιτροπή Assets and Liabilities Committee (ALCO) της τράπεζας το Δεκέμβριο του 2009.

Στην ίδια έκθεση επισημαίνεται ότι, παρά το γεγονός ότι τον Απρίλιο του 2010 τα ΟΕΔ είχαν υποβαθμιστεί στο επίπεδο “σκουπίδια”, το Μάιο του 2010 η Επιτροπή ALCO προχώρησε στην αύξηση του ορίου επενδύσεων για τα εν λόγω ομόλογα στα €2,3 δις. Η εν λόγω πράξη της τράπεζας, όπως προκύπτει από τα στοιχεία, πραγματοποιήθηκε, προφανώς για να καλύψει εκ των υστέρων τις αγορές ΟΕΔ πέραν του ορίου των €2 δις που είχε αρχικά καθοριστεί, όπως αναφέρεται πιο πάνω.

Πιο συγκεκριμένα, στην εν λόγω έκθεση αναφέρεται ότι η τράπεζα κατά τη διάρκεια του 2010 προέβη σε επενδύσεις πέραν του €1 δις σε μακράς διάρκειας ομόλογα συνδεδεμένα με τον πληθωρισμό (Inflation Linked Bonds - ILB's), προϊόν με την ψηλότερη απόδοση στην αγορά. Περαιτέρω, αναφέρεται ότι η τράπεζα είχε αγοράσει τουλάχιστον 7% του συνολικού αριθμού τέτοιων ομολόγων που εξέδωσε η Ελλάδα, ενώ κατά τη διάρκεια του 2011 δεν υπήρξαν άλλες αγορές ΟΕΔ από την τράπεζα. Συνεπώς, διαφαίνεται ότι τόσο οι αριθμοί όσο και οι χειρισμοί που ανακοινώθηκαν από το πιο πάνω αναφερόμενο στέλεχος της τράπεζας απείχαν από τα όσα καταδεικνύονται από τα πιο πάνω στοιχεία.

Σε σχέση με τη λήψη των αποφάσεων της τράπεζας που αφορούν τις αγοραπωλησίες ομολόγων, η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ με επιστολή της⁵ προς την επιτροπή αναφέρει μεταξύ άλλων ότι το διοικητικό συμβούλιο δεν ενέκρινε την αγορά ομολόγων, λόγω του ότι δεν είχε αυτή την αρμοδιότητα. Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, το διοικητικό συμβούλιο είχε την ευθύνη διαχείρισης του κινδύνου της διεξαγωγής επενδύσεων, την οποία εκχώρησε στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνου του Διοικητικού Συμβουλίου (Board Risk Committee). Η εν λόγω επιτροπή με τη σειρά της επιφόρτισε με την ευθύνη διαχείρισης του κινδύνου των επενδύσεων την Executive Risk Committee, που ήταν υπεύθυνη για τη διαχείριση του πιστωτικού και του λειτουργικού κινδύνου (credit and operational risk), καθώς και την Επιτροπή

⁵ Επιστολή της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, ημερομηνίας 22 Ιουλίου 2013.

ALCO, που ήταν υπεύθυνη για τη διαχείριση του κινδύνου αγοράς (market risk management), οι οποίες έδιναν αναφορά για τις εργασίες τους στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνου του Διοικητικού Συμβουλίου και η τελευταία με τη σειρά της έδιδε αναφορά στο διοικητικό συμβούλιο. Συγκεκριμένα, σχετικό με τις πιο πάνω αναφορές είναι το διάγραμμα⁶ στην έκθεση που παρουσιάζει τις προαναφερθείσες επιτροπές διαχείρισης κινδύνου και την αλληλεπίδρασή τους με άλλα τμήματα της τράπεζας, συλλογικά αποτελούσαν το μοντέλο τριών γραμμών άμυνας που ήταν σχεδιασμένο, για να διαχειρίζεται τους ενδεχόμενους κινδύνους των επενδύσεων στις οποίες προέβαινε η τράπεζα. Η έκθεση της “Alvarez & Marsal” επισημαίνει ότι οι μηχανισμοί άμυνας της τράπεζας δε λειτούργησαν, ενδεχομένως διότι δεν εφαρμόζονταν πιστά οι εν λόγω διαδικασίες ή διότι τύγχαναν παράκαμψης. Πιο συγκεκριμένα, στην εν λόγω έκθεση σημειώνονται τα ακόλουθα:

Ο κ. Ηλιάδης, Κυπρή, Καρυδάς και Χατζημιτσής ήταν όλοι μέλη της Executive Risk Committee, καθώς επίσης και της Επιτροπής ALCO, ενώ ο κ. Ηλιάδης ήταν επίσης μέλος και της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνου του Διοικητικού Συμβουλίου (Board Risk Committee). Παρ’ όλο που ο κ. Καρυδάς δεν ήταν μέλος της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνου του Διοικητικού Συμβουλίου, παρευρισκόταν σε όλες τις συνεδρίες του οργάνου κατά τα έτη 2009-2010. Οι κ. Καρυδάς και Χατζημιτσής, που δεν ήταν επίσης μέλη της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνου του Διοικητικού Συμβουλίου (Board Risk Committee), παρευρέθηκαν μόνο σε δύο συνεδρίες της εν λόγω επιτροπής. Στην έκθεση της “Alvarez & Marsal” επισημαίνεται ότι η συμμετοχή των ανώτερων στελεχών της τράπεζας σε όλα τα σημαντικά όργανα στρατηγικής και διαχείρισης κινδύνου τόσο σε εκτελεστικό επίπεδο όσο και στο επίπεδο διοικητικού συμβουλίου δημιουργούσε σύγκρουση συμφερόντων που οδήγησε στις ζημιές που υπέστη η τράπεζα από τις επενδύσεις της σε ΟΕΔ⁷. Χαρακτηριστικά, στην εν λόγω έκθεση⁸ σχολιάζεται ότι η διπλή ιδιότητα του κ. Καρυδά ως Group General Manager Risk Management και Group General Manager Markets καθιστούσε παραβίαση της βέλτιστης πρακτικής και πιθανή δημιουργία σύγκρουσης συμφέροντος, παρ’ όλο που ο κ. Καρυδάς σχολίασε ότι ο ρόλος του στο Τμήμα Διαχείρισης Κινδύνου δεν αποτελούσε σύγκρουση συμφέροντος, αφού ήταν καθαρά διοικητικός, κάτι που προέκυψε, διότι ο επικεφαλής του εν λόγω τμήματος της τράπεζας είχε μετατεθεί στην Ελλάδα.

Επιπρόσθετα, αναφέρεται ότι μια εκ των σοβαρών αδυναμιών του συστήματος εταιρικής διακυβέρνησης της τράπεζας αναφορικά με τις επενδύσεις της σε ΟΕΔ, ήταν η επικράτηση των ανώτερων στελεχών και συγκεκριμένα:

- α. η δυνατότητά τους να δίδουν προφορικές εντολές στο Treasury για την διενέργεια επενδύσεων χωρίς να υπάρχει απαίτηση για γραπτή αιτιολόγηση και στοιχειοθέτηση των εν λόγω εντολών, προτού αυτές εκτελεστούν,
- β. η καταγραφή στα πρακτικά των συνεδριών μόνο των αποφάσεων που λαμβάνονταν, χωρίς να γίνεται αναφορά στις συζητήσεις που προηγούνταν,
- γ. η συμμετοχή των δύο ανώτερων εκτελεστικών συμβούλων κ. Ηλιάδη και Καρυδά σε όλες τις συναντήσεις εκτός από αυτές του Εσωτερικού Ελέγχου (που αποτελούσε την τελευταία γραμμή άμυνας της τράπεζας), ενδεχομένως για να έχουν ίδια γνώση και επιρροή επί των επενδυτικών αποφάσεων που θα λαμβάνονταν.

Σχετικά με τις πιο πάνω αναφορές στην εν λόγω έκθεση, αναφέρεται ότι ελάχιστα στοιχεία υπήρχαν στη διάθεσή των ερευνητών που να μαρτυρούν ότι το διοικητικό συμβούλιο της τράπεζας ενεπλάκη ενεργά στην αγορά των ΟΕΔ ή κατά πόσο αμφισβήτησε τις εν λόγω επενδύσεις μέχρι το έτος 2011.

Περαιτέρω, στην ίδια έκθεση αναφέρεται ότι στο διοικητικό συμβούλιο της τράπεζας συμμετείχαν μέλη τα οποία παραδέχτηκαν στους ερευνητές ότι δεν είχαν τραπεζική εμπειρία και ότι δεν τους παρέχονταν ικανοποιητική πληροφόρηση αναφορικά με τις ενέργειες των executives της τράπεζας, για να μπορέσουν να τις αμφισβητήσουν.

Πέραν του πιο πάνω θέματος, στην ίδια επιστολή της Τράπεζας Κύπρου προς την επιτροπή⁹ αναφέρεται ότι το διοικητικό συμβούλιο ενέκρινε τα σχετικά όρια για επενδύσεις σε ΟΕΔ, προσθέτοντας ότι τα ομόλογα εκδίδονται στην πρωτογενή αγορά και διαπραγματεύονται στις δευτερογενείς αγορές μέσω διαπραγματευτών ομολόγων, οι οποίοι αποκομίζουν όφελος από τη διαφορά μεταξύ της τιμής αγοράς και της τιμής πώλησης¹⁰.

⁶ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, παράγραφος 7.2.1, σελ. 46.

⁷ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, παράγραφος 2.4.1.5, σελ. 9.

⁸ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, παράγραφος 2.1.4.4.

⁹ Επιστολή της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, ημερομηνίας 22 Ιουλίου 2013.

¹⁰ Επιστολή της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, ημερομηνίας 22 Ιουλίου 2013.

Σχετικά με τον καθορισμό ορίων για επενδύσεις σε ΟΕΔ, στην έκθεση της “Alvarez & Marsal” αναφέρεται ότι η Επιτροπή ALCO της τράπεζας, ήταν επιφορτισμένη με τον καθορισμό των ορίων για επενδύσεις σε ομόλογα και δεν ακολουθούσε το εσωτερικό μοντέλο καθορισμού της συγκέντρωσης επενδύσεων για κάθε χώρα, το οποίο βασιζόταν στις αξιολογήσεις των εν λόγω χωρών. Η εν λόγω επιτροπή καθόριζε υψηλότερα όρια επενδύσεων για την Ελλάδα και την Κύπρο, χωρίς όμως να αιτιολογείται ο καθορισμός των εν λόγω ορίων.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την πιο πάνω έκθεση σχετικά με το εν λόγω θέμα, αναφέρεται ότι ενδεικτικές είναι οι αποφάσεις της Επιτροπής ALCO για αύξηση του ορίου των επενδύσεων σε ΟΕΔ από €500 εκατομ. σε €1,005 δις τον Ιανουάριο του 2009, έπειτα σε €2 δις το Μάρτιο του 2009, καθώς και η μετέπειτα αύξηση του ορίου σε €3 δις, παρ’ όλο που η Ελλάδα, τον Ιανουάριο του 2009, είχε υποβαθμιστεί από την κατηγορία Α σε Α-, ενώ παράλληλα η ελληνική οικονομία κατά το πρώτο εξάμηνο του 2009 συρρικνώθηκε κατά 1,2%. Τα συγκεκριμένα γεγονότα εύλογα δημιουργούσαν ανησυχίες ότι η χώρα εισερχόταν σε περίοδο ύφεσης.

Σύμφωνα με την ίδια έκθεση¹¹, η πρώτη αύξηση του ορίου επενδύσεων σε ΟΕΔ, όπως αναφέρεται πιο πάνω, πιθανόν να πραγματοποιήθηκε, αφού ο Διευθύνων Σύμβουλος της Τράπεζας Κύπρου κ. Ηλιάδης επιθυμούσε να εκμεταλλευτεί την υψηλή απόδοση των ΟΕΔ που ίσχυε κατά το εν λόγω χρονικό σημείο. Στην ίδια έκθεση σχετική επίσης είναι η αναφορά¹² σε ηλεκτρονικό μήνυμα που απέστειλε ο δρ Πατσαλίδης προς άλλους συναδέλφους του σχετικά με τον καθορισμό της στρατηγικής επενδύσεων σε ομόλογα, στο οποίο εξέφραζε ανησυχίες για μια ενδεχόμενη αύξηση της διάρκειας του χαρτοφυλακίου ομολόγων, αφού μια τέτοια ενέργεια δυνάτον να προκαλούσε πολύ αρνητικές συνέπειες στο αποθεματικό της τράπεζας, στην περίπτωση που η τάση της εν λόγω αγοράς άλλαζε.

Επιπρόσθετα, σχετικά με το πιο πάνω θέμα, στην εν λόγω έκθεση αναφέρεται ότι, το εν λόγω όριο επενδύσεων παρέμεινε σε υψηλό επίπεδο, παρ’ όλο που στις 8 και 17 Δεκεμβρίου 2009, ο οίκος “FITCH” αξιολόγησε εκ νέου αρνητικά την ελληνική οικονομία, υποβιβάζοντάς την από την κατηγορία Α- στην κατηγορία BBB+, υποβάθμιση η οποία υιοθετήθηκε και από τον οίκο “Standard & Poor’s”, ο οποίος επιπλέον της υποβάθμισης όρισε αρνητικό ορίζοντα στην εν λόγω οικονομία. Παράλληλα, σημειώνεται ότι, παρά το γεγονός ότι το όριο επενδύσεων σε ΟΕΔ στην τράπεζα είχε μειωθεί την 11^η Δεκεμβρίου 2009 σε €2 δις, εάν ακολουθούσαν πιστά οι κανόνες του εσωτερικού μοντέλου καθορισμού της συγκέντρωσης επενδύσεων, όπως γίνονταν για τα όρια επενδύσεων σε ομόλογα άλλων χωρών, το όριο για επενδύσεις σε ΟΕΔ δε θα έπρεπε να υπερβαίνει τα €560 εκατομ.

Γενικότερα, σχετικά με τις επενδύσεις σε ΟΕΔ η έκθεση της “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ επέλεγε να επενδύει σε ΟΕΔ λόγω:

- α. της αναμενόμενης υψηλής τους απόδοσης, με στόχο την αύξηση των κερδών της και κατά συνέπεια την κάλυψη των ζημιών που προέκυπταν από τα συνεχώς αυξανόμενα μη εξυπηρετούμενα δάνεια,
- β. της εφαρμογής στρατηγικής απόλυτης απόδοσης, όπως προκύπτει από τις συναλλαγές που έγιναν κατά το έτος 2009, οι οποίες αποσκοπούσαν αφενός στην αύξηση των εσόδων από τόκους και αφετέρου στην αποκόμιση κέρδους από την πώληση ομολόγων, όταν οι συνθήκες ήταν ευνοϊκές,
- γ. της εξάρτησης της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ από εισοδήματα από τόκους, τα οποία προέκυπταν από τις επενδύσεις της ίδιας σε ΟΕΔ¹³.

Στην ίδια έκθεση, η εν λόγω αναφορά τεκμηριώνεται με την επισήμανση ότι το 2009 το 30% των κερδών της τράπεζας πριν από τη φορολογία, προήλθε από εργασίες που σχετίζονταν με τα ΟΕΔ.

Για το ίδιο θέμα, ο τότε Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων της τράπεζας κ. Ν. Καρυδάς στο υπόμνημα που κατέθεσε ενώπιον της επιτροπής αναφέρει ότι η Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων, η οποία, σύμφωνα με τον ίδιο, βρισκόταν υπό την πλήρη ευθύνη και εποπτεία του τότε Πρώτου Γενικού Διευθυντή του Συγκροτήματος κ. Γ. Κυπρή, δε δίστασε να συμβάλει αποφασιστικά στην αύξηση του ορίου για επενδύσεις σε ελληνικά ομόλογα σε €3 δις και στη χρησιμοποίηση συμφωνιών επαναγοράς της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) (ECB repos) μέχρι €3 δις για μερική χρηματοδότησή τους.

¹¹ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, παράγραφος 4.2.3.

¹² Έκθεση “Alvarez & Marsal”, παράγραφος 4.2.7.

¹³ Στην έκθεση της “Alvarez & Marsal” αναφέρεται ότι κατά το έτος 2009 η Τράπεζα Κύπρου κέρδισε €112 εκατόμ από το χαρτοφυλάκιο ομολόγων της. Ποσοστό 89% των εν λόγω κερδών προέκυψε από τις πωλήσεις ΟΕΔ. Επίσης, κατά το έτος 2009 η τράπεζα κέρδισε €7,53 εκατόμ. από εισπρακτέους τόκους από τα εν λόγω ομόλογα.

Σχετικές με την πιο πάνω τοποθέτηση είναι οι αναφορές της “Alvarez & Marsal” για χρηματοδότηση που εξασφάλισε η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ από την ΕΚΤ για σκοπούς διενέργειας επενδύσεων σε ΟΕΔ.

Συγκεκριμένα, όπως αναφέρεται στην εν λόγω έκθεση, στις 16 Δεκεμβρίου 2009, η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ αιτήθηκε και έλαβε €3 δις χρηματοδότηση από την ΕΚΤ για επενδύσεις σε ομόλογα, τη στιγμή που οι ελληνικές τράπεζες εξασφάλισαν συνολικά €3,5 δις στην ίδια προσφορά ρευστότητας¹⁴. Περαιτέρω, στην ίδια έκθεση¹⁵ αναφέρεται ότι στη συνεδρία της Επιτροπής ALCO στις 10 Απριλίου 2009 συζητήθηκε το ενδεχόμενο εξασφάλισης δανεισμού από την ΕΚΤ και επένδυσης των χρημάτων που θα αντλούσαν σε ΟΕΔ. Χαρακτηριστικά, αναφέρεται πως στην εν λόγω συνεδρία αποφασίστηκε η ανάθεση της διενέργειας μελέτης στην Υπηρεσία Διαχείρισης Διαθεσίμων Συγκροτήματος (Treasury) της Τράπεζας Κύπρου αναφορικά με τα οφέλη και τους κινδύνους μιας τέτοιας ενέργειας. Ακολούθως, στις 30 Απριλίου ο δρ Πατσαλίδης παρουσίασε τη σχετική έκθεση που ετοίμασε στην Επιτροπή ALCO, επισημαίνοντας ότι η τράπεζα κατείχε ομόλογα αξίας περίπου €2,6 δις διαθέσιμα για επαναγορά (repo), αναφέροντας παράλληλα ότι η εφαρμογή της εν λόγω στρατηγικής συνεπαγόταν κίνδυνο για την τράπεζα, σε περίπτωση χρεοκοπίας μιας χώρας της Ευρωζώνης. Παρ’ όλο που ο εν λόγω κίνδυνος εθεωρείτο απόμακρος, ο δρ Πατσαλίδης αναγνώρισε ότι σε μια τέτοια περίπτωση οι επιπτώσεις στα κεφάλαια της τράπεζας θα ήταν σοβαρές, λόγω των μεγάλων χρηματικών ποσών που θα επενδύονταν.

Επιπρόσθετα, στην ίδια έκθεση αναφέρεται ότι ο δρ Πατσαλίδης ανέφερε στους ερευνητές ότι, κατά την άποψή του, η ΕΚΤ δεν έλεγχε πού ξοδεύονταν τα χρήματα που δάνειζε στην τράπεζα μέσω των συμφωνιών επαναγοράς ομολόγων (repos).

Περαιτέρω, για το ίδιο θέμα αναφέρεται ότι την 21^η Δεκεμβρίου 2009, έπειτα από την εξασφάλιση της χρηματοδότησης από την ΕΚΤ, η Επιτροπή ALCO ενέκρινε τη συνολική αύξηση του χαρτοφυλακίου ομολόγων της τράπεζας σε €6 δις, ενώ παράλληλα μείωσε το όριο των επενδύσεων σε ελληνικά και κυπριακά ομόλογα στα €2 δις αντίστοιχα, επίπεδο που ο κ. Ν. Καρυδάς χαρακτήρισε ως αποδεκτό ρίσκο, αφού το ελληνικό χρέος είχε μειωθεί και οι τιμές των ομολόγων είχαν σταθεροποιηθεί¹⁶.

Σύμφωνα με τον κ. Ν. Καρυδά, η εκποίηση των ελληνικών ομολόγων αποφασίστηκε από τον ίδιο σε συνεννόηση με τον κ. Χρ. Πατσαλίδη, μετά από ενημέρωση του τότε Διευθύνοντος Συμβούλου της τράπεζας κ. Α. Ηλιάδη¹⁷.

Στο εν λόγω υπόμνημα, για την πιο πάνω απόφαση εκποίησης αναφέρονται τα ακόλουθα: «Η απόφαση αυτή στηρίχθηκε στην εκτίμηση ότι, όπως συμβαίνει πάντοτε μετά τις ελληνικές εκλογές, η κυβέρνηση θα ισχυριζόταν ότι το πραγματικό έλλειμμα που παρέλαβε θα ήταν πολύ μεγαλύτερο και ότι τούτο θα οδηγούσε παροδικά σε μείωση της τιμής των ελληνικών ομολόγων. Η απόφασή μας αυτή δεν ήταν απόρροια διαφοροποιημένης εκτίμησης για τον κίνδυνο χρεοκοπίας της ελληνικής οικονομίας ή για απομείωση της αξίας των ομολόγων της. Την περίοδο εκείνη ουδείς μπορούσε να φανταστεί ότι υπήρχε τέτοιο ενδεχόμενο. Αντίθετα, με βάση την πείρα του παρελθόντος, πιστεύαμε ότι η μείωση της τιμής των ελληνικών ομολόγων θα ήταν προσωρινή και μετά θα σταθεροποιείτο.».

Όπως φαίνεται από τα πιο πάνω στοιχεία, οι απόψεις οι οποίες περιλαμβάνονται στο υπόμνημα που κατέθεσε στην επιτροπή ο εν λόγω προσκεκλημένος βρίσκονται σε αντιπαράθεση με τα όσα καταγράφονται στην έκθεση “Alvarez & Marsal”, ενώ παράλληλα, σύμφωνα με το συγγραφέα του προρρηθέντος υπομνήματος, ο πιο πάνω οίκος έτυχε παραπλάνησης από άλλα στελέχη της ίδιας τράπεζας.

Σε σχέση με τις ζημιές που υπέστη η τράπεζα από ομόλογα, ο, κ. Α. Ηλιάδης, δήλωσε πως η συνολική ζημιά της τράπεζας από αυτά ανήλθε σε περίπου €1,6 δις¹⁸.

Για το ίδιο θέμα, στη δήλωσή του ενώπιον της ερευνητικής επιτροπής που διορίστηκε από το υπουργικό συμβούλιο, δήλωσε την οποία κατέθεσε και στην επιτροπή, ο πρώην πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ κ. Ανδρέας Αρτέμης ανέφερε ότι για το κυπριακό τραπεζικό μας σύστημα στο σύνολό του η ζημιά από ομόλογα ανήλθε στα €4,5 δις περίπου, ενώ για την Τράπεζα Κύπρου στο €1,8 δις περίπου. Συνεχίζοντας, στην ίδια δήλωση αναφέρει επίσης ότι «[...] η ισχυρή όμως οικονομική κατάσταση της Τράπεζας Κύπρου της επέτρεψε να απορροφήσει την τεράστια αυτή ζημιά χωρίς

¹⁴ Την εν λόγω πληροφόρηση έδωσε σε συνέντευξή του με την “Alvarez & Marsal” ο δρ Πατσαλίδης.

¹⁵ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, σελ. 26-27.

¹⁶ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, σελ. 33.

¹⁷ Υπόμνημα προς την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως που κατατέθηκε από τον κ. Ν. Καρυδά στη συνεδρία της, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013.

¹⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 61.

καταστροφικές συνέπειες[...]»¹⁹.

Ωστόσο, για το θέμα αυτό στην έκθεση “Alvarez & Marsal” αναφέρεται ότι η έκθεση της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ σε ΟΕΔ και η συγκέντρωση αυτών εντός του χαρτοφυλακίου ομολόγων της φαίνεται να είναι μεγαλύτερη από τα πρότυπα της αγοράς για τράπεζες του μεγέθους αυτού, καθώς επίσης ότι οι συνολικές ζημιές που σημειώθηκαν στο πιο πάνω χαρτοφυλάκιο ανέρχονται στο €1,9 δις, εκ των οποίων τα €910 εκατομ. επήλθαν λόγω της απόφασης του Eurogroup για ανταλλαγή τους με σκοπό την απομείωση του ελληνικού δημόσιου χρέους.

Σε σχέση με την καταγραφή και παρουσίαση της πραγματικής αξίας των επενδύσεων της τράπεζας σε ΟΕΔ στις οικονομικές της καταστάσεις, στην έκθεση της “Alvarez & Marsal” επισημαίνεται ότι από τα στοιχεία που συνέλεξε κατά τη διάρκεια των ερευνών της ενδεχομένως η τράπεζα να μην απεικόνιζε ορθή εικόνα στις οικονομικές της καταστάσεις αναφορικά με την πραγματική αξία των ΟΕΔ που είχε στο χαρτοφυλάκιο της, κάνοντας αναφορά σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Ειδικότερα, στην ίδια έκθεση αναφέρεται²⁰ ότι γινόταν εκ των υστέρων επανακατηγοριοποίηση ομολόγων που είχαν ήδη πωληθεί από Hold To Maturity (HTM) ως Available For Sale (AFS), ενώ γίνεται εκτενής αναφορά και στην επανακατηγοριοποίηση, τον Απρίλιο του 2010 των αξίας €1,6 δις ΟΕΔ ως “Δανείων και Ποσών Εισπρακτέων (Loans & Receivables, L&R)”, σύμφωνα με συγκεκριμένο λογιστικό πρότυπο που επιτρέπει την επανακατηγοριοποίηση τέτοιων επενδύσεων, εάν και εφόσον δεν υπάρχει ενεργή αγορά για αυτές²¹.

Αναφορικά με το ίδιο θέμα, στην εν λόγω έκθεση περιλαμβάνεται σχετική αλληλογραφία μεταξύ της κ. Ε. Λιβαδιώτου της Τράπεζας Κύπρου και του κ. Πενταρά της “Ernst & Young”, σύμφωνα με την οποία κοινοποιήθηκε στους εξωτερικούς ελεγκτές της τράπεζας η πρόθεσή της να επανακατηγοριοποιήσει τα εν λόγω ομόλογα ως “Δάνεια και Ποσά Εισπρακτέα” λόγω έλλειψης ενεργής αγοράς για αυτά, ζητώντας τη γνώμη τους κατά πόσο οι προϋποθέσεις του εν λόγω λογιστικού προτύπου πληρούνταν. Σύμφωνα με τα στοιχεία που υπάρχουν στη διάθεση των ερευνητών της “Alvarez & Marsal”, παρ’ όλο που η απάντηση της “Ernst & Young” ήταν αρνητική, η τράπεζα φαίνεται να προχώρησε στην επανακατηγοριοποίηση των εν λόγω ομολόγων ως “Δάνεια και Ποσά Εισπρακτέα”.

Επιπρόσθετα, στην ίδια έκθεση τονίζεται ότι η βάση της αιτιολόγησης της εν λόγω απόφασης της τράπεζας δεν είναι ξεκάθαρη²², διότι η τράπεζα αφενός επικαλείτο την έλλειψη ενεργής αγοράς για τα ΟΕΔ και αποφάσιζε την επανακατηγοριοποίησή τους, αφετέρου προέβαινε την ίδια μέρα, σε αγορά τέτοιων ομολόγων αξίας €50 εκατομ., οι οποίες συνεχίζονταν και μετά την 7^η Απριλίου του 2010. Περαιτέρω, στην ίδια έκθεση επισημαίνεται ότι οι λόγοι για τους οποίους η τράπεζα δεν προχώρησε στην απομείωση (impairment) των ΟΕΔ που κατείχε, καθώς και πώς ικανοποίησε τους εξωτερικούς ελεγκτές της για το ότι δεν υπήρχε ανάγκη απομείωσης του χαρτοφυλακίου ομολόγων της δεν είναι γνωστοί.

Στην ίδια έκθεση αναφέρεται ότι οι υποβαθμίσεις που υπέστη η Ελλάδα, καθώς και η αυξανόμενη απώλεια στην αξία των ΟΕΔ στην αγορά ήταν παράγοντες που θα έπρεπε, σύμφωνα με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα, να αντανakλώνονται στις οικονομικές καταστάσεις της τράπεζας. Σχετική είναι η αναφορά²³ στην εν λόγω έκθεση σε ηλεκτρονική αλληλογραφία μεταξύ των υπαλλήλων της Υπηρεσίας Διαχείρισης Διαθεσίμων στο οποίο γινόταν αναφορά στα ομόλογα που η τράπεζα θεωρούσε ότι είχαν υποστεί ζημιά και στο οποίο αναφέρεται ότι, παρά τα πιο πάνω, δε συμφωνούσαν με την απομείωση των ΟΕΔ, αφού δεν ανέμεναν ότι θα χρεοκοπούσε η Ελλάδα.

Σύμφωνα με την ίδια έκθεση, παρόμοια ήταν η θέση τους και για σειρά άλλων τραπεζικών ομολόγων του χαρτοφυλακίου τους που ήταν επίσης χαρακτηρισμένα στην κατηγορία Baa1 ή και χαμηλότερα, δηλαδή σκουπίδια, γεγονός που οδήγησε στο συμπέρασμα ότι ήταν απρόθυμοι να αποδεχτούν ότι οι επενδύσεις τους σε ομόλογα είχαν υποστεί σημαντικές ζημιές και συνεπώς έπρεπε να τύχουν απομείωσης, ούτως ώστε οι οικονομικές καταστάσεις να δίδουν στους επενδυτές μια σωστή και ακριβή εικόνα της κατάστασης της τράπεζας κατά τον ουσιώδη χρόνο.

Σχετικά με το πιο πάνω θέμα, η έκθεση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου της 25^{ης} Οκτωβρίου 2012²⁴ με τίτλο “Πόρισμα Αναφορικά με την Επένδυση της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ σε Ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ)”, αναφέρει ότι η μη διενέργεια απομείωσης των ΟΕΔ στους ετήσιους

¹⁹ Δήλωση κ. Ανδρέα Αρτέμη, τέως Προέδρου ΔΣ Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου ενώπιον της Ερευνητικής Επιτροπής για την Οικονομία - 17 .07.2013.

²⁰ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, σελ. 26.

²¹ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, σελ. 42-43.

²² Έκθεση “Alvarez & Marsal”, παράγραφος 6.3.6.

²³ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, σελ. 44.

²⁴ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, τεκμήριο 12, σελ. 34-35.

λογαριασμούς της τράπεζας ενδεχομένως να παραβίαζε τη νομοθεσία.

Συγκεκριμένα, στην πιο πάνω αναφερόμενη έκθεση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου επισημαίνεται ότι, παρά την υποβάθμιση της Ελλάδας, η τράπεζα δεν προέβη στην απομείωση της αξίας των ομολόγων που τηρούσε στο χαρτοφυλάκιό της, ως όφειλε να πράξει, αφού μέχρι το χρόνο υπογραφής των οικονομικών καταστάσεων της για το έτος 2010, την 28^η Φεβρουαρίου 2010, τα ΟΕΔ που κατείχε είχαν ήδη υποστεί μείωση στην αξία τους κατά 30%.

Στην εν λόγω έκθεση επισημαίνεται επίσης ότι η απομείωση των ΟΕΔ της τράπεζας, σύμφωνα με την απώλεια αξίας που είχαν υποστεί, θα είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό των αδιανέμητων κερδών της (retained profits) και κατά συνέπεια της καθαρής αξίας της (equity) κατά €530 εκατομ.

Σε σχέση με την επιτήρηση των τραπεζών από την ΚΤΚ αναφορικά με την αγορά ΟΕΔ, η έκθεση της “Alvarez & Marsal” κατέγραψε ότι το Τμήμα Επιτήρησης της ΚΤΚ ήταν υποστελεχωμένο, συνεπώς αδυνατούσε να ασκήσει επιτήρηση επί των επενδυτικών ενεργειών της τράπεζας.

Περαιτέρω, σε σχέση με το πιο πάνω θέμα επισημαίνεται ότι δεν είναι ξεκάθαρο κατά πόσο η ΚΤΚ αναγνώρισε, αξιολόγησε ή διερεύνησε της εξάρτηση της τράπεζας από τα εισοδήματα που προέκυπταν από εισπρακτέους τόκους και από τις πωλήσεις ομολόγων, για να διατηρήσει την κερδοφορία της. Παράλληλα, τόνισε ότι η χρονική καθυστέρηση στη λήψη στοιχείων αναφορικά με τις αγορές και πωλήσεις ΟΕΔ, που πραγματοποιείτο ανά τρίμηνο, παρείχε μια ετεροχρονισμένη εικόνα που δεν επέτρεπε την ορθή άσκηση εποπτείας από την ΚΤΚ.

Επιπρόσθετα, σχετικά με το εν λόγω θέμα, στην ίδια έκθεση αναφέρεται ότι σύμφωνα με τα ενώπιον της στοιχεία, το Μάρτιο του 2010 η ΚΤΚ αντιλήφθηκε ότι η τράπεζα είχε προβεί σε σημαντικές επενδύσεις σε ΟΕΔ και συνεπώς, ο κ. Πουλλής, ζήτησε με επιστολή του, ημερομηνίας 1^{ης} Μαρτίου 2010, πληροφορίες από την τράπεζα αναφορικά με τη στρατηγική επενδύσεών της σε ΟΕΔ. Όπως αναφέρεται στην ίδια έκθεση, η εν λόγω επιστολή του απαντήθηκε γραπτώς το Φεβρουάριο του 2012. Από τη διερεύνηση των πιο πάνω δεδομένων, διαφάνηκε ότι υπήρξε προφορική συνεννόηση μεταξύ του τότε Διοικητή της ΚΤΚ κ. Α. Ορφανίδη, του κ. Πουλλή και της τράπεζας πως η τελευταία δε θα προέβαινε σε άλλες αγορές ΟΕΔ. Η εν λόγω υπόσχεση, σύμφωνα με τα όσα ανέφερε ο κ. Πουλλής δεν τηρήθηκε, αφού οι αγορές σε ΟΕΔ από την τράπεζα συνεχίστηκαν μέχρι τον Απρίλιο του 2010. Συνεπώς, η ΚΤΚ επέδειξε ολιγωρία σε ότι αφορούσε την άσκηση ουσιαστικού ελέγχου επί των επενδύσεων της Τράπεζας Κύπρου σε ΟΕΔ, αφού δεν έλαβε κανένα μέτρο όταν δεν απαντήθηκε από την τράπεζα η επιστολή της με ημερομηνία 1^η Μαρτίου 2010, αλλά ούτε και όταν έγινε αντιληπτή η συνέχιση της αγοράς ομολόγων παρά την προφορική διαβεβαίωση που είχε δοθεί προς αυτήν από την Τράπεζα Κύπρου.

Στην έκθεση της “Alvarez & Marsal”, αναφέρεται επίσης ότι σύμφωνα με έναν ανώτερο διευθυντή της ΚΤΚ ο κίνδυνος που υπήρχε από τις επενδύσεις σε ΟΕΔ, θα μπορούσε να είχε αναγνωριστεί και να τύχει αξιολόγησης, μέσω της ανάλυσης των μηνιαίων λογαριασμών κερδοζημιών της τράπεζας από την ΚΤΚ, εάν η τελευταία ανάλυε την επαναταξινόμηση τους ως ΗΤΜ και L&R στην οποία προέβη η Τράπεζα Κύπρου²⁵.

Σε σχέση με το πιο πάνω θέμα αναφέρεται ότι, παρά το γεγονός ότι η έκθεση της τράπεζας την 31^η Μαρτίου 2010 αναφορικά με τις επενδύσεις της σε ΟΕΔ πιθανώς να ήταν η πρώτη έκθεσή της στην οποία ήταν ξεκάθαρο ότι η τράπεζα είχε αυξήσει τις επενδύσεις της σε ΟΕΔ πέραν των €2 δις²⁶, εντούτοις καμία αντίδραση δεν υπήρξε από πλευράς της ΚΤΚ. Το πιο πάνω σημείο τεκμηριώνεται και από την αξιολόγηση της οποίας έτυχε η τράπεζα από την ΚΤΚ στις 30 Σεπτεμβρίου 2010, στην οποία αυτή ταξινομήθηκε στη 2^η βαθμίδα σε κλίμακα τεσσάρων βαθμίδων, όπου η 1^η βαθμίδα είναι η λιγότερο επικίνδυνη και η 4^η βαθμίδα είναι η πιο επικίνδυνη. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρεται στην ίδια έκθεση, κατά το χρόνο αξιολόγησης της τράπεζας η τελευταία κατείχε στο χαρτοφυλάκιό της ΟΕΔ αξίας €2,4 δις και η ΚΤΚ παρουσίασε την εν λόγω τράπεζα στο Κολλέγιο των Επιτηρητών της ως μια τράπεζα “εστιασμένη σε παραδοσιακές τραπεζικές εργασίες λήψης καταθέσεων και δανεισμού”, που το 95% των εισοδημάτων της προέρχεται από τραπεζικές δραστηριότητες. Τέλος, σημειώνεται ότι στην εν λόγω παρουσίαση η ΚΤΚ δεν έκαμε αναφορά στη συνεισφορά των επενδύσεων της Υπηρεσίας Διαχείρισης Διαθεσίμων στα κέρδη του ομίλου της Τράπεζας Κύπρου, παρ’ όλο που έκαμε αναφορά στην αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων της εν λόγω τράπεζας.

3.3. Άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

Η Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ με επιστολή της²⁷, ημερομηνίας 14 Ιανουαρίου 2013,

²⁵ Σύμφωνα με την έκθεση της A&M, η επαναταξινόμηση των ΟΕΔ εξυπάκουε ότι αυτά δεν υπόκεινταν πλέον στον κανόνα τήρησης ισάξιας επιπλέον κεφαλαιουχικής επάρκειας – Pillar 2].

²⁶ Τα €1.79 δις εκ των €2 δις ομολόγων ήταν ήδη μη ρευστά.

²⁷ Επιστολή Ελληνικής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 14

ανέφερε ότι κατείχε ομόλογα του κυπριακού δημοσίου συνολικής ονομαστικής αξίας €325 εκατομ.. Αναφορικά με τις επενδύσεις της τράπεζας σε ΟΕΔ, ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της με επιστολή του²⁸, ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 2013, προς την επιτροπή αναφέρει μεταξύ άλλων πως υπήρξε «[...] Απόφαση του ομίλου να προχωρήσει άμεσα και έγκαιρα στην απομείωση των ομολόγων ελληνικού δημοσίου που κατείχε και ενέπιπταν στο εθελοντικό σχέδιο συμμετοχής των ιδιωτών στην αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους που εκδόθηκε την 21^η Ιουλίου 2011, το οποίο πρότεινε στους κατόχους επιλέξιμων ομολόγων ελληνικού δημοσίου την ανταλλαγή των υφιστάμενων ομολόγων τους με νέα ομόλογα. Με την οριστικοποίηση των όρων του σχεδίου την 21^η Φεβρουαρίου 2012, ο όμιλος προχώρησε σε επιπρόσθετη απομείωση, με αποτέλεσμα την 31^η Δεκεμβρίου 2011 το συνολικό ύψος της απομείωσης ανερχόταν σε €77 εκατομ. και αντιπροσώπευε το 70% της ονομαστικής αξίας των ομολόγων που κατείχε ο όμιλος.[...]».

Η “Alpha Bank” με επιστολή της²⁹, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, επισημαίνει ότι η ίδια δεν έχει επενδύσει σε ΟΕΔ. Η ίδια τράπεζα με μεταγενέστερη επιστολή της³⁰, ημερομηνίας 9 Ιανουαρίου 2013, ενημέρωσε την επιτροπή ότι κατέχει ομόλογα και γραμμάτια δημοσίου της Κυπριακής Δημοκρατίας συνολικής ονομαστικής αξίας €45,8 εκατομ.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι στα πλαίσια των γενικότερων συζητήσεων που διεξάγονταν ενώπιον της επιτροπής για το χρηματοπιστωτικό σύστημα περί τα τέλη του 2012, αφού είχαν περιέλθει σε γνώση της διάφορα θέματα, περιλαμβανομένων των ζημιών που σημειώθηκαν σε αυτό από ομόλογα, η τελευταία είχε θέσει το ζήτημα του κατά πόσο υπήρχε πρόθεση από τον τότε Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας να διορίσει ποινικούς ανακριτές. Για το ζήτημα αυτό ο τότε Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας κ. Π. Κληρίδης σε επιστολή του³¹, ημερομηνίας 16 Ιανουαρίου 2013, αναφέρει τα ακόλουθα: «Όπως γνωρίζετε, αναφορικά με την Τράπεζα Κύπρου Λτδ και τη Λαϊκή Τράπεζα Λτδ διεξάγεται ήδη έρευνα από τον οίκο “Alvarez & Marsal” (A&M), σε σχέση με την αγορά των ελληνικών ομολόγων. Συνακόλουθα, σε καμιά περίπτωση δεν ενδείκνυται, κατά την άποψή μου, παράλληλη ποινική έρευνα στο παρόν στάδιο, είτε από την αστυνομία είτε από ποινικό ανακριτή, στις γενικότερες δραστηριότητες των τραπεζών, η οποία, αν γίνει, θα θέσει σε κίνδυνο ή σίγουρα θα δυσκολέψει την έρευνα που γίνεται από τον οίκο A&M. Κατά την άποψή μου, είναι απαραίτητο να ολοκληρωθεί η έρευνα του συγκεκριμένου οίκου και με βάση τα ευρήματά της, αλλά και τυχόν άλλα πρόσθετα στοιχεία που θα προκύψουν, να δοθούν οδηγίες προς την αστυνομία για τη διερεύνηση του ενδεχομένου διάπραξης ποινικών αδικημάτων από συγκεκριμένα πρόσωπα.

Αν κατά τις ανακρίσεις που θα διενεργεί η αστυνομία προκύψει ανάγκη διορισμού εμπειρογνομόνων τους οποίους δε διαθέτει η ίδια, τότε και μόνο τότε δικαιολογείται, κατά την κρίση μου, ο διορισμός από το Υπουργικό Συμβούλιο ή από το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, με βάση την εξουσιοδότηση που έχει, εκείνων και τόσων εμπειρογνομόνων ποινικών ανακριτών οι οποίοι θα μπορέσουν με τις γνώσεις τους να ενισχύσουν το ανακριτικό έργο.».

4. MARFIN EGNATIA BANK

Στα πλαίσια της εξέτασης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, η επιτροπή διαπίστωσε ότι αριθμός ζητημάτων που έρχονταν διερεύνησης αφορούσαν την ελλαδική “Marfin Egnatia Bank” (MEB), θυγατρική της “Marfin Popular Bank Public Co Ltd” (MPB), η οποία σχηματίστηκε από τη συγχώνευση των τραπεζών “Egnatia”, “Laiki” και “Marfin” το 2006 και λειτουργούσε ως θυγατρική εταιρεία μέχρι την άνοιξη του 2011 που συγχωνεύτηκε με τη μητρική εταιρεία.

4.1. Διασυνοριακή συγχώνευση

Από τις συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν ενώπιον της επιτροπής, στα πλαίσια της εξέτασης του όλου θέματος φαίνεται ότι ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο για το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα ήταν η διασυνοριακή συγχώνευση της MEB, μέχρι τότε θυγατρικής της

Ιανουαρίου 2013, με θέμα ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος (Επιστολή 20 Δεκεμβρίου 2012) ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΛΤΔ.

²⁸ Επιστολή Ελληνικής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ προς τον πρόεδρο και τα μέλη της επιτροπής, ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

²⁹ Επιστολή “Alpha Bank” προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

³⁰ Επιστολή “Alpha Bank” προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 9 Ιανουαρίου 2013, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

³¹ Επιστολή του τότε Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας προς το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, ημερομηνίας 16 Ιανουαρίου 2013, με θέμα «Ερώτηση του βουλευτή εκλογικής περιφέρειας Πάφου κ. Φειδία Σαρίκα - Διορισμός Ποινικού Ανακριτή».

MPB, με τη μητρική εταιρεία, πράξη η οποία ολοκληρώθηκε την 31^η Μαρτίου 2011 με την απορρόφηση της θυγατρικής από τη μητρική εταιρεία, σύμφωνα με την απόφαση του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας, ημερομηνίας 15^{ης} Δεκεμβρίου 2010, η οποία δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας την 7^η Ιανουαρίου 2011.

Είναι γνωστό πως το θέμα αυτό είχε απασχολήσει έντονα την κοινή γνώμη και τους πολιτικούς και δημοσιογραφικούς κύκλους την περίοδο εκείνη, καθώς η αρχική πρόθεση της εταιρείας ήταν να μεταφέρει την έδρα της στην Ελλάδα.

Στα πλαίσια των συνεδριάσεων της επιτροπής, ο πρώην Πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” κ. Κωνσταντίνος Μυλωνάς, σχολιάζοντας το εν λόγω ζήτημα, ανέφερε ότι «[...] όσον αφορά τη διασυνοριακή συγχώνευση θέλω να πω ότι όλα έγιναν νομότυπα και βάσει αποφάσεων των έκτακτων γενικών συνελεύσεων των μετόχων -οι μέτοχοι αποφασίζουν- και με τελικό βήμα έγκριση της διασυνοριακής συγχώνευσης από το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας, το οποίο όρισε ως ημερομηνία έναρξης της ισχύος της συγχώνευσης την 1^η Απριλίου 2011. Ήθελα να προσθέσω και να παρακαλέσω για αυτά που εξετάζουμε να λαμβάνουμε υπόψη τις συνθήκες κάτω από τις οποίες λήφθηκαν αυτές οι αποφάσεις»³².

Αναφορικά με την εμπλοκή των ελεγκτών της τράπεζας στο ζήτημα αυτό, ο εκπρόσωπος του ελεγκτικού οίκου PwC της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, κ. Σ. Κωνσταντίνου δήλωσε τα ακόλουθα: «[...] Όσον αφορά τα υποκατάστηματα, αν είχαμε ερωτηθεί ως ελεγκτές, όχι. Σίγουρα δεν είχαμε ρωτηθεί. Δεν είναι στους όρους εντολής. Είμαστε ανεξάρτητοι ελεγκτές, δε λαμβάνουμε μέρος σε οποιαδήποτε απόφαση παίρνει η τράπεζα για αγορές. Δεν είναι θέμα που αφορά τους ελεγκτές. Το ότι είχε λογιστικοποιηθεί σωστά και απεικονίζεται σωστά στις οικονομικές καταστάσεις, ναι, αυτό το ελέγξαμε και ικανοποιηθήκαμε ότι σωστά είχαν γίνει οι λογιστικές εγγραφές γι’ αυτή την ενοποίηση. Αυτό το είχαμε κάνει. Αλλά δε ρωτηθήκαμε εμείς για... Δεν είναι δουλειά δική μας»³³.

Σε σχέση με το ζήτημα του κατά πόσο το ύψος και τα χαρακτηριστικά του δανειακού χαρτοφυλακίου της MEB ήταν γνωστά στην ΚΤΚ κατά τη στιγμή της συγχώνευσης, ο εκπρόσωπος της ΚΤΚ κ. Δημήτρης Αριστοτέλους δήλωσε πως η τελευταία είχε υπόψη της όλα τα πιο πάνω από το Μάρτιο του 2009³⁴, όταν αυτή είχε διεξαγάγει επιτόπιο έλεγχο στην τράπεζα.

Συναφώς, την επιτροπή απασχόλησε ο εποπτικός ρόλος της ΚΤΚ στο όλο θέμα της διασυνοριακής αυτής συγχώνευσης, για το οποίο η εκπρόσωπος της ΚΤΚ κ. Έλενα Γρηγοριάδου ανέφερε τα εξής: «[...] Δε χρειαζόταν η άδεια της Κεντρικής Τράπεζας για την εν λόγω μετατροπή. Η απόφαση για τη μετατροπή είχε ληφθεί από τα διοικητικά συμβούλια των δύο τραπεζών κατά το τέλος του 2009 και λογιστικά η θυγατρική απεικονιζόταν στα βιβλία της Λαϊκής ως υποκατάστημα πολύ πολύ ενωρίτερα από το 2011 που έγινε η επίσημη συγχώνευση. Ο λόγος που δε χρειαζόταν η έγκριση της Κεντρικής Τράπεζας είναι ότι υπάρχει ευρωπαϊκή Οδηγία που λέει ότι, αν μια εταιρεία έχει θυγατρική, μπορεί να γίνει αυτή η μετατροπή χωρίς να χρειάζεται η οποιαδήποτε συγκατάθεση από οποιαδήποτε αρχή. Ταυτόχρονα, στο Banking Law ασφαλώς δεν υπήρχε οποιαδήποτε πρόνοια που να έλεγε ότι χρειαζόταν η έγκριση της Κεντρικής Τράπεζας. Γι’ αυτό το λόγο εμείς ως Κεντρική Τράπεζα, παρ’ όλο που δε χρειαζόταν η έγκρισή μας, εξετάσαμε κατά πόσο θα επηρεαζόταν αρνητικά το κεφάλαιο ή η ρευστότητα της Λαϊκής Τράπεζας. Ήταν μόνο πάνω σ’ αυτή τη βάση που το κοιτάξαμε. Η ρευστότητα και τα κεφάλαια της Λαϊκής σε ενοποιημένη και on a solo basis δεν επηρεάζονταν αρνητικά, μάλλον επηρεάζονταν θετικά, διότι θα έπαυε η Marfin Egnatia να είναι θυγατρική, αλλά θα ήταν υποκατάστημα, άρα χρειαζόντουσαν λιγότερα κεφάλαια on a consolidated basis, έτσι προχώρησε η μετατροπή της θυγατρικής σε υποκατάστημα. Να υπενθυμίσω και κάτι: Η Λαϊκή Τράπεζα, όταν είχε θυγατρική στην Ελλάδα ή οπουδήποτε είχε θυγατρική, η οποιαδήποτε τράπεζα έχει υποχρέωση να τηρεί ορισμένα κεφάλαια γι’ αυτή τη θυγατρική. Άρα, αν η “Egnatia” χρειαζόταν κεφάλαια, είναι η μητρική που έχει υποχρέωση να βρει τα κεφάλαια και να τα στείλει στη θυγατρική της»³⁵. Συνεχίζοντας επί του ίδιου θέματος, η εν λόγω εκπρόσωπος της ΚΤΚ δήλωσε τα ακόλουθα: «[...] Κοντά μας ήρθε απλώς η γνωστοποίηση, για να σταλεί προς την Τράπεζα της Ελλάδος το γεγονός ότι πλέον θα λειτουργούσε ως υποκατάστημα. Δηλαδή, όπως είπε ο κ. Μυλωνάς, μετά που εγκρίθηκαν από τις γενικές συνελεύσεις και λήφθηκε η απόφαση, η διασυνοριακή συγχώνευση μπορούσε να προχωρήσει άνευ της έγκρισης της Κεντρικής Τράπεζας και άνευ της έγκρισης της Τράπεζας της Ελλάδος [...]»³⁶.

Όπως είναι γνωστό, η μετατροπή της MEB από θυγατρική εταιρεία σε υποκατάστημα της μέχρι τότε

³² Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 80.

³³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 71.

³⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 50-51.

³⁵ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 72.

³⁶ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 84.

μητρικής MPB περιλήφθηκε και στους όρους εντολής που δόθηκαν στον οίκο “Alvarez & Marsal”. Στην έκθεση του εν λόγω οίκου παρατίθενται σε σχέση με τη συγχώνευση αυτή τρία πλεονεκτήματα και τρία μειονεκτήματα για την ΚΤΚ και τη ΜΡΒ, δίνοντας ειδικότερα έμφαση στη μεταφορά των υποχρεώσεων της θυγατρικής τράπεζας στην Κύπρο και κυρίως στην υποχρέωση κάλυψης των καταθετών λόγω της αυτόματης μετάπτωσης από το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων της Ελλάδας στο Σχέδιο Προστασίας Καταθέσεων και στο Ταμείο Αποζημίωσης Επενδυτών Πελατών Τραπεζών της Κύπρου.

Πιο συγκεκριμένα, για το σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι στην πιο πάνω έκθεση καταγράφεται πως, παρ’ όλο που ενδεχομένως να αναμένεται διεθνώς από μια μητρική τράπεζα να καλύψει συνδεδεμένο με αυτή ίδρυμα που αντιμετωπίζει προβλήματα, ωστόσο δεν αποτελεί νομική υποχρέωση της μητρικής εταιρείας να ανακεφαλαιοποιήσει θυγατρική που εδρεύει σε άλλο κράτος μέλος, ένεκα του γεγονότος ότι οι δύο εταιρείες αποτελούν ξεχωριστές νομικές οντότητες.

Επιπρόσθετα, αξίζει να αναφερθεί ότι η πιο πάνω έκθεση καταλήγει στη διαπίστωση ότι η ΚΤΚ δεν έλαβε οποιαδήποτε μέτρα, για να εμποδίσει τη διασυνοριακή συγχώνευση των δύο εταιρειών, λόγω της μη υποχρέωσης των συγχωνευθεισών εταιρειών να ζητήσουν την έγκρισή της. Ωστόσο, με την ειδοποίηση της συγχώνευσης αυτής, όπως αναφέρεται στην έκθεση, παρέχονταν στην ΚΤΚ δύο επιλογές, είτε αποδοχή της μετατροπής είτε τερματισμό των εργασιών της εταιρείας στην Ελλάδα.

4.2. Δανειοδοτική πολιτική της “MARFIN EGNATIA BANK”

Η επιτροπή, στα πλαίσια της εξέτασης των πρακτικών και των ακολουθούμενων διαδικασιών της ΜΕΒ, μελέτησε μεταξύ άλλων την πολιτική που ακολουθούσε αυτή σε σχέση με τις χορηγήσεις που παραχωρούσε σε πελάτες της. Ακολούθως συγκεντρώνονται τα κυριότερα ζητήματα που περιήλθαν στην αντίληψή της για το κεφάλαιο αυτό.

Αναφορικά με τον εποπτικό έλεγχο των εργασιών της ΜΕΒ, ο εκπρόσωπος της ΚΤΚ κ. Μιχάλης Στυλιανού ανέφερε στην επιτροπή τα ακόλουθα: «Ο πρώτος μας έλεγχος έγινε Μάρτη του 2009 σε συνεργασία με την Τράπεζα της Ελλάδας (ΤτΕ). Η πρώτη απόπειρα για έλεγχο ήταν Οκτώβρη του 2008, αλλά η διεύθυνση της τότε θυγατρικής είπε ότι η ΚΤΚ δεν έχει θέση για έλεγχο, είναι αδειοδοτημένο ίδρυμα από την ΤτΕ, άρα μόνο η ΤτΕ ή η ΚΤΚ joint με την ΤτΕ μπορεί να μπει στην τράπεζα.»³⁷.

Τα πορίσματα του εν λόγω ελέγχου μαζί με τη συνοδευτική επιστολή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 6 Ιουλίου 2009, προς τον τότε Διευθύνοντα Σύμβουλο του ομίλου ΜΡΒ, κ. Ευθύμιο Μπουλούτα κατατέθηκαν στην επιτροπή από την ΚΤΚ και επισυνάπτονται ως Παράρτημα 5. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρεται ότι κατά τον πιο πάνω επιτόπιο έλεγχο, ο οποίος διεξήχθη από την ΚΤΚ σε συνεργασία με την ΤτΕ, διαπιστώθηκε πως η τράπεζα αναλάμβανε αυξημένους πιστωτικούς κινδύνους. Οι κίνδυνοι αυτοί, όπως επισημαίνεται στην ίδια επιστολή, προκύπτουν κυρίως από τα χαρακτηριστικά των δανείων που παραχωρούνταν για επενδυτικούς σκοπούς, τα οποία είχαν μεγάλη διάρκεια με αποπληρωμή στη λήξη, ανεπαρκή κάλυψη με εξασφαλίσεις ουσίας και υψηλή συγκέντρωση σε συγκεκριμένο επιχειρηματικό όμιλο. Η εν λόγω επιστολή καταλήγει με την υπόδειξη ότι απαιτούνται πρόσθετες προβλέψεις και ενίσχυση των ίδιων κεφαλαίων για την κάλυψη των αυξημένων κινδύνων που αναλαμβάνονται από την τράπεζα, αποδεικνύοντας ταυτόχρονα ότι η ΚΤΚ εκ των πραγμάτων είχε ίδια γνώση για την κατάσταση που επικρατούσε στη ΜΕΒ, πλην όμως παρέλειψε να ενεργήσει.

Ειδικότερα, στο προρρηθέν πόρισμα καταγράφεται ως βασική διαπίστωση του ελέγχου αυτού ότι ο όμιλος παρουσίαζε ένα υψηλού κινδύνου προφίλ με έμφαση στην επενδυτική τραπεζική και σε χρηματιστηριακές δραστηριότητες που παρουσιάζουν αυξημένους κινδύνους, ειδικά εν μέσω της τρέχουσας παγκόσμιας οικονομικής κρίσης. Πιο συγκεκριμένα, στο τμήμα του πορίσματος με τίτλο “Βασικές Διαπιστώσεις” αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «[...] Συγκεκριμένα, κατά τον έλεγχό μας έχει εντοπισθεί συγκέντρωση σε αριθμό κινδύνων:

1. Χορηγήσεις με σκοπό την αγορά μετοχών που ανέρχονταν σε €1,3 δις και αντιπροσωπεύουν το 11% του δανειακού χαρτοφυλακίου της τράπεζας (περιλαμβανομένων δανείων συνολικού υπολοίπου €570 εκατομ. που είχαν χορηγηθεί κατά το 2007 για συμμετοχή στην αύξηση κεφαλαίου της MIG) και το 130% της κεφαλαιακής της βάσης κατά την 31 Δεκεμβρίου 2008. Σημειώνεται ότι το αρχικό ποσό δανεισμού για αγορά μετοχών της MIG ανήλθε στα €800 εκατομ. ή στο 101% και 74% της ενοποιημένης κεφαλαιακής βάσης του ομίλου της ΜΕΒ κατά τις 30 Ιουνίου 2007 και την 31^η Δεκεμβρίου 2007, αντίστοιχα. Το πρόγραμμα αποπληρωμής των δανείων αυτών προνοεί την καταβολή μόνο τόκων καθ’ όλη τη διάρκεια της χορήγησης και αποπληρωμή ολόκληρου του ποσού στη λήξη τους, με κύρια πηγή αποπληρωμής τα εισοδήματα από την πώληση των μετοχών.

³⁷

Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 47.

2. Χορηγήσεις, κυρίως προς τον όμιλο MIG, όπου κρίνεται ότι σε αρκετές περιπτώσεις υπήρξε ευνοϊκή μεταχείριση και δεν τηρήθηκαν οι διαδικασίες συνετής τραπεζικής (χαμηλή τιμολόγηση, μεγάλο χρονικό διάστημα αποπληρωμής κ.λπ.), με αποτέλεσμα η τράπεζα να είναι εκτεθειμένη σε αυξημένους κινδύνους [...].».

Στην εκτενέστερη ανάλυση των πιο πάνω διαπιστώσεων αναφορικά με τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου, όπως αυτή περιλαμβάνεται στο εν λόγω πόρισμα, καταγράφεται μεταξύ άλλων ότι «[...] από το δειγματοληπτικό έλεγχο χορηγήσεων προέκυψαν αδυναμίες, ορισμένες εκ των οποίων θεωρούνται σημαντικές [...]», σε σχέση με τις χορηγήσεις για αγορά μετοχών, τα δάνεια για επενδυτικούς σκοπούς προς τον όμιλο MIG και άλλους πελάτες της, καθώς και ορισμένες άλλες παρατηρήσεις που κατέδειξαν ότι υπήρχαν περιπτώσεις που δεν τηρήθηκε η πιστωτική πολιτική της τράπεζας ή οι όροι και ο σκοπός της χορήγησης δεν ήταν σε συνάφεια με τη συνετή τραπεζική πρακτική, περιλαμβανομένων σημαντικών παρατυπιών στη συμπλήρωση των συμβατικών εγγράφων των δανείων και εξασφαλίσεων, κενών στις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν κατά τη χορήγηση των εν λόγω δανείων και μη τήρησης των όρων που τέθηκαν από τις εγκριτικές αρχές.

Πιο συγκεκριμένα, αναφορικά με τις χορηγήσεις για αγορά μετοχών, των οποίων τα ποσά ανέρχονταν στα πιο πάνω αναφερόμενα, οι εποπτικές αρχές είχαν επισημάνει ότι οι χορηγήσεις αυτές είχαν δοθεί αρχικά έναντι σημαντικού καλύμματος μετοχών, αλλά λόγω της γενικότερης πτώσης των τιμών των μετοχών είχε δημιουργηθεί σημαντικό άνοιγμα εξασφαλίσεων το οποίο οι πελάτες δεν κλήθηκαν να καλύψουν όπως προνοούσε η έγκριση. Περαιτέρω, οι ίδιες αρχές είχαν διαπιστώσει ότι το πρόγραμμα αποπληρωμής των χορηγήσεων αυτών προέβλεπε την καταβολή μόνο τόκων για όλη την περίοδο της χορήγησης, αποπληρωμή ολόκληρου του ποσού της χορήγησης στη λήξη της και ότι αρκετοί από τους πιστούχους ήταν εταιρείες για τις οποίες δεν υπήρχαν στοιχεία για την οικονομική τους κατάσταση και δεν είχαν ληφθεί οι προσωπικές εγγυήσεις των φορέων τους, παρ' όλο που η θέση της τράπεζας ήταν ότι οι χορηγήσεις αυτές δόθηκαν κυρίως σε πελάτες με μεγάλη οικονομική επιφάνεια.

Όσον αφορά τα δάνεια που χορηγήθηκαν για επενδυτικούς σκοπούς προς τον όμιλο MIG, στο εν λόγω πόρισμα αναλύονται ως ακολούθως:

«Όμιλος MIG:

- (α) χρηματοδότηση ύψους €30 εκατομ. για αγορά μετοχών της κυπριακής εταιρείας “Cyprus Tourism and Development Ltd” (ιδιοκτήτρια ξενοδοχείου Hilton),
- (β) χρηματοδότηση ύψους €28,5 εκατομ. για αγορά των μετοχών της κυπριακής εταιρείας “Christis Dairies”,
- (γ) χρηματοδότηση ύψους €19 εκατομ. για αγορά μετοχών της ΛΗΤΩ Συμμετοχών Α.Ε.,
- (δ) χορήγηση προς τη “Vivartia” ύψους €4 εκατομ. για επενδυτικούς σκοπούς χωρίς εξασφαλίσεις, και
- (ε) χρηματοδότηση €220 εκατομ. προς το Διαγνωστικό και Θεραπευτικό Κέντρο Αθηνών “Υγεία” Α.Ε. για επενδυτικούς σκοπούς και κεφάλαιο κίνησης με εξασφάλιση ισόποση κατάθεση».

Επιπροσθέτως των πιο πάνω, στο ίδιο πόρισμα αναφέρεται ότι δάνεια χορηγήθηκαν για επενδυτικούς σκοπούς και σε άλλους πελάτες, από τους οποίους οι δειγματοληπτικοί έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν αναφέρουν τον όμιλο Φράγκου, τον όμιλο Βενιάμη, τον όμιλο Κούμπα, τον όμιλο Πηλαδάκη, την “IRF European Finance Investments Ltd”, τη “Eurohellenic A.E.” και το Φρέρη Στέλιο. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι παρατηρήσεις που περιλαμβάνονται στο πόρισμα καταδεικνύουν σε όλες τις περιπτώσεις κάποιου είδους σύνδεση των πιο πάνω επιχειρήσεων με τον όμιλο MIG. Συνεπώς, οι αρχές που διεξήγαγαν τον έλεγχο αυτό, καταλήγοντας, αναφέρουν ότι «έχοντας υπόψη τη σχέση που υπάρχει μεταξύ του ομίλου MPB και του ομίλου MIG, δημιουργείται η εντύπωση ότι οι στενοί δεσμοί που υπάρχουν μεταξύ των δύο ομίλων διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην έγκριση των χορηγήσεων αυτών».

Περαιτέρω, με το ίδιο πόρισμα ελέγχου είχαν υποδειχθεί στη διοίκηση της τράπεζας παραλείψεις ή και παραβάσεις της Οδηγίας MiFID, ενώ επιπρόσθετα είχε υποδειχθεί και η ανάγκη ανάληψης ορισμένων ενεργειών που θα έπρεπε να υιοθετηθούν από την τράπεζα στα πλαίσια της χρηστής διοίκησης και ορθής εταιρικής διακυβέρνησης αναφορικά με ζητήματα σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ συγκεκριμένου μέλους του διοικητικού της συμβουλίου και συνεργάτη της που παρείχε σε αυτή νομικές υπηρεσίες. Η ίδια επισήμανση είχε τεθεί και για τη συμμετοχή του εν λόγω μέλους στη διαδικασία έγκρισης ή αναθεώρησης των λογαριασμών εταιρειών συγκεκριμένου επιχειρηματικού ομίλου.

Τέλος, επισημαίνεται ότι στο πόρισμα του ελέγχου των εποπτικών αρχών, εκτός από την ανάλυση για τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου, παρατηρήσεις και εισηγήσεις για βελτίωση περιλαμβάνονται και για τους τομείς της Διεύθυνσης Υποστήριξης Πιστώσεων και Διεθνούς Εμπορίου, της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων, της Διεύθυνσης Χρεών προς Είσπραξη, της Αξιολόγησης Κινδύνου Αγοράς και Διαχείρισης Διαθεσίμων, της Κερδοφορία του Ομίλου, της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου, της Πολιτικής Ασφαλείας, του Σχεδίου Συνέχειας Εργασιών και Σχεδίου Ανάκαμψης από Καταστροφή, της Μονάδας Πληροφορικής, του Ελέγχου για την Οδηγία MiFID στη ΜΕΒ, στη "Marfin Leasing A.E.", στη "Marfin Factors and Forfaiters A.E." και στην Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος.

Σύμφωνα με τα όσα κατέθεσαν ενώπιον της επιτροπής οι εκπρόσωποι της ΚΤΚ, η τελευταία διεξήγαγε εκ νέου έλεγχο στις εργασίες της ίδιας τράπεζας το 2011, κοινοποιώντας και πάλι τα αποτελέσματα αυτού στο Διευθύνοντα Σύμβουλο της ΜΡΒ κ. Ε. Μπουλούτα με επιστολή της, ημερομηνίας 24 Αυγούστου 2011, έγγραφα τα οποία επίσης κατατέθηκαν στην επιτροπή και επισυνάπτονται ως Παράρτημα 6. Από την εν λόγω επιστολή διαπιστώνεται ότι τα ίδια θέματα που είχαν ανακύψει κατά τον έλεγχο του 2009 εξακολουθούσαν να υφίστανται, προκαλώντας, όπως αναφέρεται, ανησυχίες στην ΚΤΚ. Πιο συγκεκριμένα, στην εν λόγω επιστολή επισημαίνεται πως «[...] οι εργασίες του καταστήματος εξακολουθούν να παρουσιάζουν ένα υψηλό κινδύνου προφίλ με μεγάλη συγκέντρωση σε επενδυτική τραπεζική και χρηματιστηριακές δραστηριότητες [...]». Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται για τα δάνεια που έχουν δοθεί για επενδυτικούς σκοπούς, επισημαίνοντας ότι «[...] το πρόβλημα αυτό οξύνεται σημαντικά [...]», λόγω της φύσης των εξασφαλίσεων τους και του προγράμματος αποπληρωμής τους, χαρακτηριστικά που αυξάνουν τον πιστωτικό κίνδυνο της τράπεζας και της δημιουργούν πρόβλημα ρευστότητας. Ειδικότερα, αναφέρονται τα ακόλουθα: «[...] Η έλλειψη ρευστότητας που παρατηρείται στο κατάστημα Ελλάδας είναι ιδιαίτερα ανησυχητική, με το δείκτη ρευστών διαθεσίμων να κυμαίνεται πολύ πιο κάτω από το ελάχιστο απαιτούμενο όριο που τέθηκε από την Τράπεζα της Ελλάδος.

Τα πιο πάνω έχουν συμβάλει στη δημιουργία μιας ιδιαίτερα ανησυχητικής κατάστασης. Ως αποτέλεσμα σημαντικός αριθμός πελατών αδυνατούν να αποπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους και απαιτούνται σημαντικές προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις που ανέρχονται στα €500 εκατομ. Επιπρόσθετα, θα απαιτηθεί και η διακράτηση αυξημένων πρόσθετων κεφαλαίων έναντι των αυξημένων κινδύνων που αντιμετωπίζει η τράπεζα. Ως εκ τούτου, η τράπεζα θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της και να λάβει άμεσα διορθωτικά μέτρα που να περιλαμβάνουν την εφαρμογή ενός πιο συντηρητικού προφίλ, τη μείωση της έκθεσής της σε επενδυτικής φύσεως εργασίες, την αύξηση της τιμολόγησης, τη μείωση του ανοίγματος εξασφαλίσεων, τη μείωση του δανειακού χαρτοφυλακίου, την απομόχλευση και την περαιτέρω βελτίωση των διαδικασιών έγκρισης, παρακολούθησης και είσπραξης των οφειλών της τράπεζας, καθώς και την άμεση λήψη διορθωτικών μέτρων για τη βελτίωση της ρευστότητας [...]».

Καταληκτικά, η ΚΤΚ, στην πιο πάνω επιστολή της καλούσε την τράπεζα να την ενημερώσει για τις ενέργειες τις οποίες προτίθεται να αναλάβει για την πλήρη συμμόρφωση με τις υποδείξεις της.

Επιπροσθέτως, το πόρισμα ελέγχου που συνοδεύει την πιο πάνω επιστολή περιλαμβάνει μεταξύ άλλων το ακόλουθο απόσπασμα:

«[...] 6. Περιπτώσεις χορηγήσεων που χρήζουν ιδιαίτερης αναφοράς:

Έχει εντοπισθεί αριθμός περιπτώσεων όπου ο χειρισμός από πλευράς της διεύθυνσης της τράπεζας στην Ελλάδα δεν ήταν ο ενδεδειγμένος. Οι κυριότερες περιπτώσεις είναι οι ακόλουθες:

6.1. Όμιλος MIG:

Η Κεντρική Τράπεζα έχει εκφράσει επανειλημμένα την ανησυχία της για τη σημαντική θέση που έχει η τράπεζα στον όμιλο MIG. Το σύνολο των χρηματοδοτήσεων ανήλθε σε €542 εκατομ. εκ των οποίων τα €133 εκατομ. είναι ανεξασφάλιστα.

Η οικονομική κατάσταση του ομίλου MIG έχει επιδεινωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Για το 2010 ο όμιλος υπέστη συνολικές ζημιές που ανήλθαν σε πολύ υψηλά επίπεδα (€1,984 δις), ενώ η καθαρή αξία του ομίλου έχει μειωθεί σε €2,2 δις σε σχέση με €5,2 δις που ήταν αρχικά. Η φθίνουσα πορεία του ομίλου MIG συνεχίζεται και κατά το τρέχον έτος, όπως φαίνεται και από τις συνολικές ζημιές ύψους €72 εκατομ. που κατέγραψε το πρώτο τρίμηνο του 2011, ενώ η κατάσταση αναμένεται να επιδεινωθεί περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη και τη διεθνή οικονομική κρίση. Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω, καθώς και το πρόβλημα ρευστότητας που αντιμετωπίζει η τράπεζα και τις αυξημένες ανάγκες κεφαλαίου που προκύπτουν, η θέση της Κεντρικής Τράπεζας είναι ότι η τράπεζα θα πρέπει να περιορίσει την έκθεσή της στον εν λόγω όμιλο.

Παρά ταύτα, ο όμιλος MIG εξακολουθεί να τυγχάνει προνομιακής μεταχείρισης από την τράπεζα λόγω της ειδικής σχέσης που έχουν οι δύο οργανισμοί. Το θέμα αυτό είχε εγερθεί κατ' επανάληψη και στο παρελθόν

από την Κεντρική Τράπεζα. Τα θέματα που προέκυψαν κατά τον πρόσφατο έλεγχο της Κεντρικής Τράπεζας και δείχνουν ότι ο όμιλος MIG εξακολουθεί να τυγχάνει προνομιακής μεταχείρισης είναι τα ακόλουθα:

- Το κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο που εξέδωσε η MIG και στο οποίο συμμετέχει η τράπεζα με ποσό €15 εκατομ. προβλέπει ότι θα καλύπτεται με μετοχές εισηγμένες στο χρηματιστήριο, η χρηματιστηριακή αξία των οποίων θα πρέπει να υπερβαίνει το 130% του εκάστοτε ανεξόφλητου υπολοίπου του δανείου. Σε αντίθετη περίπτωση, η MIG μετά από πρόσκληση της τράπεζας υποχρεούται να ενεχυριάζει επιπρόσθετες μετοχές, ούτως ώστε να ικανοποιεί το ποσοστό κάλυψης. Στο ποσοστό κάλυψης περιλαμβάνονταν και μετοχές της VIVARTIA, η οποία έχει διαγραφεί από το χρηματιστήριο από τις 24 Ιανουαρίου 2011. Ως εκ τούτου, το ποσοστό κάλυψης έχει μειωθεί σήμερα στο 53% και υπολείπεται σημαντικά από το 130% που απαιτείται. Παρά ταύτα και παρά την παρέλευση έξι μηνών από τότε, η τράπεζα δεν έχει προβεί σε οποιαδήποτε ενέργεια και δεν έχει ακόμη ζητήσει από τον όμιλο MIG να ενεχυριάζει επιπρόσθετες μετοχές, ούτως ώστε να βελτιώσει την εξασφαλιστική της θέση. Επιπρόσθετα, εκφράζονται αμφιβολίες και για την αξία των υπόλοιπων μετοχών που έχει η τράπεζα ως εξασφάλιση, καθώς πέρα από μετοχές της MPB οι υπόλοιπες αφορούν μετοχές του ομίλου MIG, οι οποίες δεν έχουν σχεδόν καθόλου εμπορευσιμότητα, όπως για παράδειγμα οι μετοχές της εταιρείας ΑΤΤΙΣΑ, όπου η MIG κατέχει το 90% των μετοχών.
- Στα πλαίσια των οικονομικών προβλημάτων και των δυσκολιών αποπληρωμής που αντιμετώπιζε ο όμιλος VIVARTIA, θυγατρική του ομίλου MIG, κατά το 2010 πώλησε τη θυγατρική της εταιρεία CHIPITA, από την οποία είχε καθαρές εισροές περίπου €403 εκατομ. Στα πλαίσια αυτά αναχρηματοδοτήθηκαν όλες οι θυγατρικές της VIVARTIA με νέα κοινοπρακτικά ομολογιακά δάνεια όπου η συμμετοχή της τράπεζας ανήλθε στο 11,05%. Συνολικά οι χρηματοδοτήσεις της τράπεζας προς τον όμιλο VIVARTIA ανήλθαν σε €79,5 εκατομ., και εξασφαλίζονται με δεσμευμένες καταθέσεις ύψους €20 εκατομ. Υπάρχει δηλαδή συνολικό άνοιγμα εξασφαλίσεων ύψους €59,5 εκατομ. Σημειώνεται ότι, πριν από την πώληση της CHIPITA, η συμμετοχή της τράπεζας στο προηγούμενο κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο ήταν μόλις 2%. Παράλληλα, οι συνολικές χρηματοδοτήσεις ανέρχονταν σε €93 εκατομ. και εξασφαλίζονταν με δεσμευμένες καταθέσεις ύψους €60 εκατομ. Υπήρχε δηλαδή συνολικό άνοιγμα εξασφαλίσεων ύψους €33 εκατομ. Συναφώς, παρά τη διαχρονικά μεγάλη έκθεση της τράπεζας στον όμιλο MIG, η τράπεζα συμμετείχε με αυξημένο ποσοστό (από 2% σε 11,05%) σε κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο προς τον όμιλο VIVARTIA, ο οποίος αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα αποπληρωμής των υποχρεώσεων του προς τις τράπεζες, αποδυναμώνοντας τη θέση της καθώς το άνοιγμα εξασφαλίσεων αυξήθηκε από τα €33 εκατομ. στα €59,5 εκατομ. Η τράπεζα δε θα έπρεπε να συμμετάσχει στα νέα κοινοπρακτικά δάνεια (και μάλιστα με αυξημένο ποσοστό), αλλά αντίθετα θα έπρεπε να επιδιώξει τη μείωση των χρηματοδοτήσεων προς τον όμιλο VIVARTIA και τη βελτίωση της θέσης της, έχοντας υπόψη και τη συνολική έκθεσή της στον όμιλο MIG.
- Η πολιτική της τράπεζας όσον αφορά την κατάθεση ιδιωτικών επιταγών προνοεί valeur τριών ημερών. Παρά ταύτα, με εσωτερικό σημείωμα, ημερομηνίας 11 Φεβρουαρίου 2011, η τράπεζα έγκρινε τη χορήγηση ορίου αγοράς επιταγών προς εταιρείες του ομίλου MIG συνολικού ύψους €9,65 εκατομ. με valeur ίδιας μέρας (same day). Σύμφωνα με το πιο πάνω υπηρεσιακό σημείωμα της τράπεζας, οι λόγοι έγκρισης του πιο πάνω ορίου είναι να διευκολύνουν σημαντικά τις εταιρείες του ομίλου MIG στις καθημερινές τους συναλλαγές και για να επεκτείνουν την υφιστάμενη συνεργασία της τράπεζας με τις εταιρείες του ομίλου MIG. Η πρακτική αυτή αποτελεί καταφανή προνομιακή μεταχείριση προς τον όμιλο MIG, καθώς δε συνάδει με την πολιτική που εφαρμόζεται στο σύνολο των πελατών της τράπεζας, ενώ παράλληλα συνεπάγεται και κόστος για την ίδια την τράπεζα.

Επιπρόσθετα, με επιστολή, ημερομηνίας 13 Μαΐου 2010, προς την εταιρεία OLYMPIC AIR A.E., θυγατρική της MIG, η τράπεζα ενημερώνει την εταιρεία για ειδικές προνομιακές χρεώσεις σε σχέση με την έκδοση εγγυητικών επιστολών, κίνηση κεφαλαίων, κατάθεση επιταγών και λοιπές εργασίες.

- Η θέση της Κεντρικής Τράπεζας όσον αφορά την τιμολόγηση των χρηματοδοτήσεων προς τον όμιλο MIG (εξαιρουμένων εκείνων που καλύπτονται με δεσμευμένες καταθέσεις) είναι ότι είναι χαμηλή και δεν αντικατοπτρίζει τον κίνδυνο στον οποίο είναι εκτεθειμένη η τράπεζα, έχοντας υπόψη και το κόστος ρευστότητας και κεφαλαίου που αντιμετωπίζει.
- Η MIG έχει ταξινομηθεί στη βαθμίδα 2 στη 10βάθμια κλίμακα διαβάθμισης που χρησιμοποιεί η τράπεζα, η οποία είναι ιδιαίτερα χαμηλή και δε δείχνει τον πραγματικό πιστωτικό κίνδυνο στον οποίο είναι εκτεθειμένη η τράπεζα, και δε βοηθά στην ορθολογιστική τιμολόγηση της εν λόγω εταιρείας.

6.2. Όμιλος Ζολώτα:

Ο όμιλος Ζολώτα απολαμβάνει συνολικές χρηματοδοτήσεις από το κατάστημα Ελλάδος ύψους €600

εκατομ. περίπου³⁸. Το μεγαλύτερο μέρος της έκθεσης προς τον εν λόγω όμιλο αφορά τις εταιρείες “Focus Maritime” (€254 εκατομ.) και “Terra Stabile” (€238,9 εκατομ.). Ο έλεγχός μας κατέδειξε εκ πρώτης όψεως σημαντικές αδυναμίες/παραλείψεις τόσο κατά την έγκριση όσο και κατά την παρακολούθηση της έκθεσης στις προαναφερόμενες δύο εταιρείες. Οι εν λόγω αδυναμίες/παραλείψεις παρατίθενται πιο κάτω:

- Αρχικά η τράπεζα είχε εγκρίνει όριο ύψους €80 εκατομ. προς την εταιρεία “Focus Maritime” (τον Φεβρουάριο του 2007), με σκοπό τη συμμετοχή της εταιρείας στην έκδοση μετατρέψιμων χρεογράφων της εταιρείας “NewLead Holdings Ltd”. Το όριο στη συνέχεια αυξήθηκε μέχρι τα €240 εκατομ. ώστε ο πελάτης να λαμβάνει κερδοσκοπικές θέσεις στις διεθνείς αγορές συναλλάγματος κ.ά. Η τράπεζα δεν καθόρισε μέγιστο περιθώριο ασφάλειας η παραβίαση του οποίου θα καθιστούσε την υποχρέωση του πελάτη άμεσα πληρωτέα (margin call). Πέραν τούτου, το περιθώριο ασφαλείας έπρεπε να διασφαλίζεται με την ενεχυρίαση μετρητών.

Συναφώς, η μη εφαρμογή της προαναφερόμενης συνετής τραπεζικής πρακτικής οδήγησε στις συνεχείς αυξήσεις του υπολοίπου της τραπεζικής υποχρέωσης του πελάτη λόγω αρνητικών μεταβολών στην ισοτιμία του ιαπωνικού γεν. Συγκεκριμένα, λόγω της πορείας του ιαπωνικού γεν, η τράπεζα είχε αυξήσει το όριο του εν λόγω τρεχούμενου από €200 εκατομ. σε €240 εκατομ. ώστε να καλύψει υπερβάσεις που προέκυψαν λόγω των ζημιών. Κατά την ημερομηνία του ελέγχου μας οι συναλλαγματικές ζημιές αυξήθηκαν, με αποτέλεσμα το υπόλοιπο να υπερβαίνει το όριο και να ανέρχεται σε €254 εκατομ.

Σημειώνεται ότι μέγιστο περιθώριο ασφάλειας δεν είχε καθοριστεί ούτε στην περίπτωση της εταιρείας “Terra Stabile”.

- Οι συμβάσεις των τραπεζικών διευκολύνσεων που χορηγήθηκαν προς τις εταιρείες “Focus Maritime” και “Terra Stabile” δεν κατοχυρώνουν το δικαίωμα της τράπεζας να μετατρέψει την υποχρέωση του πελάτη σε ευρώ σε προκαθορισμένη συναλλαγματική ισοτιμία, ούτως ώστε ο πιστωτικός κίνδυνος που αναλήφθηκε να περιοριστεί.
- Δεν καθορίστηκαν όρια διασποράς των εξασφαλίσεων που λήφθηκαν έναντι του ορίου που χορηγήθηκε προς την εταιρεία “Focus Maritime”, με αποτέλεσμα το 85% των εξασφαλίσεων να αποτελείται από το μετατρέψιμο ομόλογο που εξέδωσε η εταιρεία “NewLead Holdings Ltd”. Συνεπώς, σε περίπτωση που η εν λόγω εταιρεία βρεθεί σε δεινή οικονομική κατάσταση, τότε η τράπεζα θα βρεθεί αντιμέτωπη με σημαντικό ακάλυπτο ποσό. Όρια διασποράς εξασφαλίσεων δεν έχουν τεθεί ούτε για την εταιρεία “Terra Stabile”.
- Το ελάχιστο ποσοστό κάλυψης των εξασφαλίσεων (MVC) είναι κατά πολύ χαμηλότερο από το ελάχιστο που είχε καθοριστεί στις αρχικές εγκρίσεις. Συγκεκριμένα, ανέρχεται σε 40,1% και 68,6% για τη “Focus Maritime” και την “Terra Stabile” αντίστοιχα, ενώ το ελάχιστο απαιτούμενο ποσοστό κάλυψης ήταν της τάξης του 100% περίπου.

Η Κεντρική Τράπεζα εκφράζει τις ανησυχίες της για την πρακτική που ακολουθήθηκε κατά την έγκριση των εν λόγω διευκολύνσεων. Συνεπώς, αναμένει λεπτομερείς εξηγήσεις από την ανώτατη διεύθυνση της τράπεζας και τη διεύθυνση διαχείρισης κινδύνων για τους λόγους που οδήγησαν στην έγκριση των εν λόγω διευκολύνσεων χωρίς να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για μείωση του πιστωτικού κινδύνου που αναλήφθηκε. Τονίζεται ότι, ως αποτέλεσμα των εν λόγω παραλείψεων, η τράπεζα να κινδυνεύει υποστεί σημαντικές ζημιές της τάξης των €220 εκατομ.

6.3. Όμιλος Κούμπα:

Ο όμιλος Κούμπα απολαμβάνει συνολικές χρηματοδοτήσεις από το κατάστημα Ελλάδος που ανέρχονται σε €30,4 εκατομ. και από ολόκληρο τον όμιλο MPB σε €100,95 εκατομ., και αδυνατεί να αποπληρώνει τις υποχρεώσεις του που παρουσίαζαν καθυστερημένους τόκους. Στην προσπάθειά της η τράπεζα να αποφύγει συμπερίληψη του εν λόγω ομίλου ως μη εξυπηρετούμενου, καθώς και στην αποφυγή διενέργειας πιθανής πρόβλεψης, η τράπεζα κατά το Σεπτέμβριο του 2010 εξαγόρασε για €8,8 εκατομ. το 100% της Β.Ε.Κ. Α.Ε., εταιρείας του ομίλου Κούμπα, η οποία ασχολείται με επενδύσεις σε εμπορικά ακίνητα, με βάση την εσωτερική αξία της τελευταίας. Παρά ταύτα, λίγους μήνες αργότερα, δηλαδή την 31^η Δεκεμβρίου 2010, διέγραψε €6.729 χιλ. ως υπεραξία από την επένδυσή της στη Β.Ε.Κ. Α.Ε., η οποία είναι πλέον θυγατρική της τράπεζας. Συναφώς, αντί να εξαγοράσει την Β.Ε.Κ. Α.Ε. στην πραγματική της αξία, η τράπεζα υπέστη ζημιά €6.729 χιλ. από την επένδυσή της την οποία διέγραψε ως υπεραξία και αποφεύγοντας τη διενέργεια πρόβλεψης έναντι του

³⁸ Σύμφωνα με πληροφορίες βουλευτή, μέλους της επιτροπής, που τέθηκαν ενώπιον της επιτροπή κατά τη συνεδρία της ημερομηνίας 14 Απριλίου 2014 το ποσό αυτό στη συνέχεια ανήλθε σε €729 εκατομ. περίπου.

ομίλου Κούμπα.

Αυτή η ενέργεια δείχνει προνομιακή μεταχείριση προς τον όμιλο Κούμπα, καθώς και προσπάθεια της τράπεζας για μείωση των προβλέψεων και ωραιοποίηση προβληματικού δανεισμού προς τον εν λόγω όμιλο.

6.4. Δάνεια που δόθηκαν για συμμετοχή στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της MIG και άλλων εταιρειών.

Όσον αφορά τα δάνεια που δόθηκαν για συμμετοχή στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας MIG, παρατηρείται ότι σημαντικό μέρος των δανείων έληξε τον Ιούλιο του 2010 χωρίς να αποπληρωθούν πλήρως. Παρά τις προσπάθειες της τράπεζας για βελτίωση της θέσης της και τις αναδιαρθρώσεις που έχουν γίνει, η κατάσταση εξακολουθεί να παραμένει ιδιαίτερα ανησυχητική, καθώς οι εν λόγω πελάτες αδυνατούν να αποπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους και η αποπληρωμή των δανείων τους έχει μεταφερθεί σε βάθος χρόνου, υπάρχουν σημαντικά ελλείμματα στις εξασφαλίσεις, ενώ και η τιμολόγηση των δανείων κρίνεται ως ιδιαίτερα χαμηλή σε σχέση και με τον κίνδυνο που είναι εκτεθειμένη η τράπεζα. Συναφώς, απαιτείται η διενέργεια πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις, που σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και με βάση τις τιμές κλεισίματος των μετοχών κατά το 2010 είναι ύψους €45 εκατομ. Η τράπεζα έχει μέχρι στιγμής προβεί σε γενική πρόβλεψη ύψους €16 εκατομ. και ως εκ τούτου θα πρέπει να αυξήσει το ποσό της πρόβλεψης στο ύψος της εκτίμησης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, λαμβάνοντας υπόψη και την περαιτέρω μείωση της αξίας των μετοχών που κατέχει ως εξασφάλιση. Σημειώνεται ότι η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου απέστειλε στην τράπεζα επιστολή, ημερομηνίας 9 Νοεμβρίου 2010, στην οποία τόνιζε τις ανησυχίες της για τα εν λόγω δάνεια και την ανάγκη διενέργειας πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις.

Επιπρόσθετα, πέραν των πιο πάνω, σημειώνεται με μεγάλη ανησυχία ότι μεγάλο μέρος των εν λόγω δανείων καθίστανται πληρωτέα τον Ιούλιο του 2012. Έχοντας υπόψη ότι και σε πολλές από αυτές τις περιπτώσεις οι πελάτες αδυνατούν να αποπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους, καθώς και το γεγονός ότι το άνοιγμα στις εξασφαλίσεις που έχει δημιουργηθεί είναι ιδιαίτερα σημαντικό, είναι πιθανό, με βάση τα σημερινά δεδομένα και αν δεν προκύψει σημαντική βελτίωση της κατάστασης, να καταστεί αναγκαία η διενέργεια περαιτέρω πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις που θα υπερβαίνει τα €200 εκατομ. Ως εκ τούτου, καθίσταται επιτακτική ανάγκη η τράπεζα να λάβει άμεσα μέτρα που χρειάζονται για βελτίωση της κατάστασης και αποφυγή δυσάρεστων εξελίξεων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι μέσα στα πλαίσια ελέγχου που διενεργήθηκε από το Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου υπάρχει αριθμός περιπτώσεων για τις οποίες οι σημαντικές αδυναμίες/ελλείψεις στις συμβάσεις/νομικά έγγραφα των δανείων παραμένουν μέχρι σήμερα. Σημειώνεται ότι σε κάποιες από αυτές τις περιπτώσεις, όπως η Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου και η Ιερά Μονή Σίμωνος Πέτρας, το εμπλεκόμενο δικηγορικό γραφείο είναι το γραφείο “Βγενόπουλος & Συνεργάτες”.

Τέλος, σημειώνεται ότι ο υπολογισμός της εξασφαλιστικής αξίας ενεχυριασμένων μετοχών μη εισηγμένων εταιρειών πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις πρόνοιες των σχετικών οδηγιών της Κεντρικής Τράπεζας, δηλαδή να ισούται με το 50% της καθαρής θέσης της εταιρείας [...]».

Εκτός από τα πιο πάνω, εντύπωση δημιούργησαν στην επιτροπή και τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο πιο πάνω πόρισμα αναφορικά με τις χορηγήσεις που πραγματοποιήθηκαν για αγορά μετοχών, χωρίς άλλη πηγή αποπληρωμής μεταξύ άλλων και προς την οικογένεια του Μιχάλη Σάλλα, ο οποίος ως γνωστό σχετίζεται με την Τράπεζα Πειραιώς, στις οποίες την κυριότητα περιήλθαν τα υποκαταστήματα των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα την άνοιξη του 2013. Για το σκοπό αυτό βουλευτής μέλος της επιτροπής με επιστολή προς τον τότε Διοικητή της ΚΤΚ κάλεσε τον τελευταίο όπως καταθέσει περαιτέρω στοιχεία για το ζήτημα αυτό. Συναφώς, ο τότε Διοικητής της ΚΤΚ, με επιστολή του, ημερομηνίας 24 Απριλίου 2013, η οποία στη συνέχεια κατατέθηκε στην επιτροπή από το μέλος της, ανέφερε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

«Σύμφωνα με τα ευρήματα του επιτόπιου ελέγχου της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου στο υποκατάστημα της Λαϊκής Τράπεζας στην Ελλάδα τον Ιούνιο του 2011, διαπιστώθηκε ότι μεγάλος αριθμός χορηγήσεων είχε ως αρχικό σκοπό τη χρηματοδότηση επενδύσεων σε μετοχές. Πηγή αποπληρωμής κατά την εγκριτική διαδικασία των εν λόγω δανείων δεν ήταν άλλη από τη χρηματοδοτούμενη επένδυση. Η επενδυτική φύση των εν λόγω δανείων σε συνδυασμό με τη μη αξιολόγηση ύπαρξης άλλης πηγής αποπληρωμής, καθώς και την εφαρμογή προγράμματος αποπληρωμής όπου ολόκληρο ή σημαντικό μέρος του κεφαλαίου καθίστατο πληρωτέο στη λήξη του αποτελούσε σημαντικό κίνδυνο για την τράπεζα. Στις χορηγήσεις για αγορά μετοχών χωρίς άλλη πηγή αποπληρωμής που εντοπίστηκε κατά τον προαναφερόμενο έλεγχο συμπεριλαμβάνονταν εταιρείες συμφερόντων της οικογένειας του Μιχάλη Σάλλα.

Συγκεκριμένα, αρχικά δόθηκε όριο σε ανοικτό αλληλόχρεο λογαριασμό (ΑΑΛ) ύψους €150 εκατομ. για την αγορά μετοχών της Τράπεζας Πειραιώς σε εταιρείες συμφερόντων του Μιχάλη Σάλλα (“ΚΑΕΟ Enterprises”, “Shent Enterprises”, “Benidver Investments”). Στη συνέχεια οι δύο τελευταίες εταιρείες μεταφέρθηκαν στα δύο

παιδιά του Μιχάλη Σάλλα, Γεώργιο και Μυρτώ, διατηρώντας στο όνομα του Μιχάλη Σάλλα την εταιρεία “ΚΑΕΟ Enterprises”.

Κατά τη στιγμή του ελέγχου, τα συνολικά όρια των τριών ΑΑΛ ανέρχονταν στα €150 εκατομ. (€50 εκατομ. η καθεμιά), με συνολικά χρεωστικά υπόλοιπα €112,5 εκατομ. Οι παρεχόμενες εξασφαλίσεις αφορούσαν εγγυητική επιστολή ύψους €7,5 εκατομ. από την Τράπεζα Πειραιώς, χωρίς να έχουν ληφθεί οι προσωπικές εγγυήσεις των μετόχων των εταιρειών. Κατά την εποπτική αξιολόγηση των κινδύνων και των ελάχιστων απαιτούμενων εποπτικών κεφαλαίων, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου απαίτησε από την τράπεζα τη διενέργεια προβλέψεων σχετικά με τις προαναφερόμενες χορηγήσεις συνολικού ύψους €87,8 εκατομ.

Στη συνέχεια εντοπίστηκαν στην Κύπρο δύο εταιρείες με τελικό δικαιούχο τον κ. Τσατσόπουλο, στέλεχος του ομίλου Πειραιώς, “Sidabel και Dimaline”, οι οποίες διατηρούσαν συνολικά χρεωστικά υπόλοιπα σε ΑΑΛ ύψους €21,5 εκατομ., με μοναδική εξασφάλιση την ενεχυρίαση 12,8 εκατομ. μετοχών της Τράπεζας Πειραιώς. Για αυτούς τους λογαριασμούς απαιτήθηκε από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου πρόσθετη πρόβλεψη ύψους €18,16 εκατομ.».

Περισσότερες τέτοιες περιπτώσεις χορηγήσεων αναφέρονται και στην Ετήσια Έκθεση της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου της “Marfin Laiki Bank” για το 2011, η οποία κοινοποιήθηκε στο διοικητικό συμβούλιο της τράπεζας, την ΚΤΚ και τους ελεγκτές της, δηλαδή τις εταιρείες “PricewaterhouseCoopers” (PwC) και “Grant Thornton”. Στην εν λόγω έκθεση καταγράφεται ότι περιπτώσεις έγκρισης χορηγήσεων που ενέχουν υψηλούς κινδύνους χωρίς επαρκή ανάλυση εντοπίστηκαν στη ΜΕΒ, ενώ υπήρξαν επίσης περιπτώσεις που ο σκοπός της εκταμίευσης εσκεμμένα παραποιήθηκε με τη συγκατάθεση της εγκριτικής αρχής. Τέτοια παραδείγματα, όπως επίσης αναφέρεται, αποτελούν οι χορηγήσεις προς “Alter”, του ομίλου Κούμπα, Πηλαδάκη και Τοπούζογλου, η τελευταία ύψους €50 εκατομ., η οποία δε χρησιμοποιήθηκε για αναπτυξιακό έργο, όπως αναφερόταν στη σχετική αίτηση, αλλά για την αγορά ομολόγων της MIG.

Στην ίδια έκθεση καταγράφονται επίσης τα ακόλουθα:

«[...] In MEB, incidents of material omissions in security documentation (e.g. re MIG loans) have been noted in the past. Those could be attributed to the occasional sacrifice of prudent banking for the sake of increased short term profitability and / or other commercial benefits. [...]»^{39 40}.

Ας σημειωθεί ότι στην προρρηθείσα έκθεση εμπεριέχονται εκτενείς αναφορές σε παραλείψεις και προβλήματα που γενικότερα παρατηρούνταν στις εργασίες της τράπεζας και ειδικότερα σε όσες από αυτές διεξάγονταν στην Ελλάδα. Χαρακτηριστικά, κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι στην περίληψη (executive summary) της έκθεσης αυτής περιλαμβάνεται μεταξύ άλλων το ακόλουθο απόσπασμα:

«[...] Furthermore, the impact on the credit provisions charge and to a lesser degree to our liquidity position, would have been less severe had prudent lending criteria always been adhered to. Top management in Greece had shown disregard to the principles of diversification and violated the good lending criteria when approving outsize credit exposures in the Greek loan portfolio. In few cases conflict of interest was also noted as some cases were directly or indirectly connected to MIG. Most of these cases resulted to heavy provisions. Furthermore, our liquidity problem was exacerbated by the disbursement of loans, even during times of extreme difficulty [...]»⁴¹.

Στοιχεία αναφορικά με τα δανειακά ανοίγματα της ΜΕΒ απαντούν και στο υπόμνημα που κατέθεσε στην

³⁹ «[...] Στη ΜΕΒ, καταγράφηκαν στο παρελθόν περιπτώσεις ουσιαστικών παραλείψεων στην τεκμηρίωση (π.χ. σε δάνεια που αφορούσαν την MIG. Αυτές οφείλονταν στην περιστασιακή πρακτική θυσιασμού της ορθής τραπεζικής πρακτικής προς όφελος της αύξησης της βραχυπρόθεσμης κεροδοφορίας και/ή άλλων εμπορικών ωφελημάτων. [...]».

⁴⁰ Marfin Popular Bank Public Co Ltd 's Annual Report 2010 (σελ. 13) όπως αυτό επισυνάπτεται στην επιστολή της Ειδικού Διαχειριστή της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd προς τον Αναπλ. Γενικό Διευθυντή της Βουλής των Αντιπροσώπων, ημερομηνίας 6 Σεπτεμβρίου 2013.

⁴¹ «[...] Περαιτέρω, οι επιπτώσεις επί των προβλέψεων επισφαλειών για τις χορηγήσεις και σε μικρότερο βαθμό στην ρευστότητα μας, θα ήταν λιγότερο σοβαρές εάν εφαρμόζονταν πάντοτε οι κανόνες της ορθής τραπεζικής πρακτικής στις χορηγήσεις. Η ανώτατη διοίκηση στην Ελλάδα, επέδειξε περιφρόνηση προς τις αρχές της διασποράς του κινδύνου και παραβίασαν τα κριτήρια χορηγήσεων κατά την έγκριση χορηγήσεων που εξέθεσαν την τράπεζα σε επισφάλεις στο Ελληνικό χαρτοφυλάκιο. Σε ορισμένες περιπτώσεις, παρατηρήθηκε σύγκρουση συμφερόντων αφού ήταν άμεσα ή έμμεσα συνδεδεμένες στην MIG. Οι πλείστες των εν λόγω περιπτώσεων κατέληξαν σε σοβαρές προβλέψεις επισφαλειών. Περαιτέρω, το πρόβλημα ρευστότητας της τράπεζας επιδεινώθηκε από τις χορηγήσεις δανείων ακόμα και σε καιρούς μέγιστης δυσκολίας.[...]» (σε ελεύθερη μετάφραση).

επιτροπή ο πρώην βουλευτής της Βουλής των Ελλήνων κ. Δημήτριος Τσιρώνης ο οποίος κλήθηκε και παρευρέθηκε σε συνεδρία της επιτροπής, όπως αναλύεται σε κατοπινότερο στάδιο της παρούσας έκθεσης με τίτλο “Η παραχώρηση δανείων στην Ιερά Μονή Βατοπεδίου του Αγίου Όρους και σε άλλες ιερές μονές”.

Όπως καταγράφεται στην ετήσια έκθεση του Τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου της Λαϊκής Τράπεζας για το 2011, σε κάποιες αιτήσεις δανείων υπάρχει θέμα που αφορά ανεπαρκή τεκμηρίωση των αιτούντων στην ικανότητα αποπληρωμής, μερικά με μη υποβολή ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων και άλλες λίγες εξαιρέσεις όπου οι εγκρίσεις χορηγούνταν από κάποια κατώτερη εγκριτική αρχή. Διαπιστώθηκαν περιπτώσεις, συγκεκριμένα στην Ελλάδα, ιδίως όσον αφορά τις κερδοσκοπικές επενδύσεις, όπου οι εγκρίσεις είχαν χορηγηθεί παρά την προφανή απουσία μιας ικανοποιητικής αποπληρωμής. Επιπροσθέτως των πιο πάνω, σε κάποιες περιπτώσεις που χρειαζόταν έγκριση δανείων δεν παρουσιαζόταν ο συνολικός δανεισμός κάποιου ομίλου ηθελημένα ή αθέλητα, π.χ. Σάλας (€113 εκατομ. ηθελημένα), για να αποφύγουν σχετική εξέταση από τη σωστή εγκριτική αρχή, ώστε η έγκριση να είναι στα πλαίσια της διαχείρισης των ελληνικών ορίων. Από την ίδια έκθεση διαπιστώνεται ότι υποθέσεις εγκρίσεων δανείων υψηλού κινδύνου που δεν είχαν επαρκώς αναλυθεί ήταν εμφανείς στη ΜΕΒ (π.χ. Alter, Koumbas, Piladakis). Επιπλέον, εντοπίστηκαν περιπτώσεις στις οποίες, όπως διαπιστώθηκε, ο σκοπός παραχώρησης του δανείου είχε παραποιηθεί εσκεμμένα με την κατανόηση και συγκατάθεση της εγκριτικής αρχής. Μια περίπτωση, για παράδειγμα, είναι η υπόθεση Τοπούζογλου, όπου κεφάλαια €50 εκατομ. είχαν χορηγηθεί από την Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος (IBG) όχι για αναπτυξιακό έργο, όπως καταγράφεται στην αίτηση, αλλά για αγορά μετοχών της MIG.

Στα πλαίσια της συζήτησης που διεξήχθη ενώπιον της επιτροπής για τα ζητήματα που αφορούν τη ΜΕΒ, ο τελευταίος Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, κ. Μιχάλης Αθανασίου ανέφερε ότι «[...] το 2008 η “Marfin Egnatia” ως θυγατρική είχε €11,4 δις καταθέσεις και είχε €12,8 δις δάνεια. Αν έρθουμε τέλος του 2010, πήγαν €13,9 δις τα δάνειά τους, ενώ οι καταθέσεις τους πήγαν στο €9,7 δις. Άρα, μπορεί κάποιος να υποθέσει ότι συνέχισαν και δάνειζαν σε μια οικονομία που πήγαινε έτσι (δείχνει προς τα κάτω), τη στιγμή που έχαναν και καταθέσεις. Η ερώτηση η επόμενη είναι “ποιος έκανε support αυτό το δανεισμό;”. Η απάντηση είναι διπλή, η Κύπρος συν η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.». Επιπρόσθετα, ο ίδιος προσκεκλημένος ανέφερε τα ακόλουθα: «Οι gross δανεισμοί τέλος του 2010 στη “Marfin Egnatia” ήταν €13,9 δις. Οι καταθέσεις τους ήταν €9,7 δις, άρα απ’ εδώ βλέπετε ότι υπάρχει ένα gap €4,1 δις. Πώς μπορεί να καλύψεις αυτό το gap; Μπορεί να το καλύψεις με πολλούς τρόπους. Ένας είναι το ότι, αν έχει περιουσιακά στοιχεία η θυγατρική μας στην Ελλάδα, θα μπορούσε να τα έπαιρνε η ίδια η θυγατρική στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και να έπαιρνε ρευστότητα. Το έκαναν αυτό μέχρι ενός σημείου και έπαιρνε, νομίζω, κοντά στα €4 δις»⁴².

Σχετική είναι και η δήλωση του εκπροσώπου του ελεγκτικού οίκου PwC της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, κ. Στέλιου Κωνσταντίνου ότι «[...] για το θέμα της μεταφοράς των καταθέσεων ή της χρηματοδότησης της ΜΕΒ, ναι, ήταν ξεκάθαρο στις οικονομικές καταστάσεις ότι, όταν είχε αρχίσει η ανάγκη για ρευστότητα στην Ελλάδα, χρηματοδοτείτο μέσω της Κύπρου, αλλά φαινόταν ξεκάθαρα μέσα στις οικονομικές καταστάσεις αυτή η έκθεση που υπήρχε προς την Ελλάδα. Υπάρχουν δυο-τρεις σημειώσεις που δείχνουν βασικά τόσο τα δάνεια...»⁴³.

Διευκρινίζοντας περαιτέρω, ο κ. Μ. Αθανασίου, ανέφερε ότι όταν έγινε η διασυνοριακή συγχώνευση, υπήρχε ένα χάσμα μεταξύ δανείων και καταθέσεων της ΜΕΒ, ύψους €4,1 δις, το οποίο μερικούς μήνες μετά μεταφέρθηκε εξ ολοκλήρου στη μητρική, καθώς στην Ελλάδα συνέχιζαν να χάνουν καταθέσεις το 2011. Παράλληλα, σύμφωνα με τους πιο πάνω προσκεκλημένους μειώθηκε η αξία των εξασφαλίσεων και έτσι η “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” αναγκάστηκε να αντικαταστήσει τη χρηματοδότηση από την ΕΚΤ με ΕΛΑ, καθώς εντός περιόδου έξι μόλις μηνών η εν λόγω χρηματοδότηση εξαλείφθηκε εντελώς και το χάσμα διευρύνθηκε, αφού απωλέσθησαν κι άλλες καταθέσεις. Με τα πιο πάνω συμφώνησε και η Γενική Διευθύντρια Οικονομικής Διαχείρισης της τράπεζας κ. Αννίτα Φιλιππίδου⁴⁴.

4.3. Παραχώρηση δανείων στην Ιερά Μονή Βατοπεδίου του Αγίου Όρους και σε άλλες ιερές μονές

Στα πλαίσια της εξέτασης από την επιτροπή του γενικότερου θέματος της χορήγησης δανείων από τα κυπριακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και με αφορμή πληροφορίες που περιήλθαν στην αντίληψη της επιτροπής ότι αριθμός δανείων παραχωρήθηκαν από τη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, ενδεχομένως, με ευνοϊκούς όρους σε μονές, περιλαμβανομένης της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου του Αγίου Όρους, η επιτροπή κάλεσε ενώπιόν της αριθμό προσώπων, προκειμένου να ενημερωθεί σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα.

Τα πιο πάνω επιβεβαίωσε ενώπιον της επιτροπής ο πρώην Πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της

⁴² Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 15.

⁴³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 71.

⁴⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 16.

“Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” κ. Μ. Σαρρής, ο οποίος πρόσθεσε ότι επί προεδρίας του είχε διαταχθεί ειδική έρευνα για την εξακρίβωση των περιστάσεων υπό τις οποίες παραχωρήθηκαν τα εν λόγω δάνεια, τα οποία σύμφωνα με τον ίδιο ανέρχονταν σε περίπου €4 δις⁴⁵.

Στα πλαίσια της εξέτασης των θεμάτων που αφορούν το δανεισμό των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και βάσει του πορίσματος των ειδικών ελέγχων που διεξήγαγε η ΚΤΚ στη ΜΕΒ το 2009, το οποίο επισυνάπτεται στην επιστολή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 6 Ιουλίου 2009, προς τον τότε Διευθύνοντα Σύμβουλο του ομίλου ΜΡΒ (Παράρτημα 5), όπως κατατέθηκε στην επιτροπή, προκύπτει ότι τα εν λόγω δάνεια προς την Ιερά Μονή Βατοπεδίου ήταν εις γνώση της ΚΤΚ από την ημερομηνία των ελέγχων αυτών, γεγονός που επιβεβαίωσε ο εκπρόσωπος της ΚΤΚ κ. Μ. Στυλιανού, ο οποίος είχε επισημάνει στην επιτροπή ότι «[...] τα δάνεια της μονής [...] είχαν δοθεί πριν τον πρώτο μας έλεγχο»⁴⁶. Στο ίδιο πιο πάνω πόρισμα καταγράφεται ότι παρόμοιου τύπου χορηγήσεις είχαν παραχωρηθεί στην Ιερά Μονή Σίμωνος Πέτρας και στη Μονή Εμμανουήλ ύψους €83,3 εκατομ. και €60 εκατομ., αντίστοιχα. Τα όσα αναφέρονται στο εν λόγω πόρισμα για τις πιο πάνω μονές είναι τα ακόλουθα⁴⁷ «[...] Για την Ιερά Μονή Σίμωνος Πέτρας σύνολο χορηγήσεων ύψους €83,3 εκατομ. με επιτόκιο τριμηνιαίο Euribor + 1% από ΜΕΒ (€61,3 εκατομ.) και Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος (ΕΤΕ) (€22 εκατομ.), από το οποίο ποσό ύψους €50,25 εκατομ. χορηγήθηκε για αγορά μετοχών της MIG με αποπληρωμή εφάπαξ στη λήξη του, πέντε έτη από την εκταμίευση, από τη ρευστοποίηση μετοχών. Το υπόλοιπο ποσό της χορήγησης δόθηκε για σκοπούς κεφαλαίου κίνησης (€7 εκατομ.) και για εξόφληση δανείου με άλλη τράπεζα ύψους €26 εκατομ. που είχε δοθεί για αγορά ακινήτων. Η αποπληρωμή του ποσού αυτού είναι σε τριμηνιαίες δόσεις με λήξη τα τριάντα χρόνια από την εκταμίευση. Εξασφαλίσεις αποτελούν δεσμευμένες καταθέσεις ύψους €10 εκατομ., προσημιώσεις ακινήτων ύψους €37,35 εκατομ. και μετοχές MIG €17,9 εκατομ. (αποτίμηση 19 Μαρτίου 2009). Επίσης, έχει εγκριθεί χορήγηση ύψους €40 εκατομ. με επιτόκιο μηνιαίο Euribor + 1% για επένδυση στο προϊόν “Chooser deposit” το οποίο προσφέρει η τράπεζα και στοχεύει στην επίτευξη κέρδους από τις μεταβολές στις ισοτιμίες των νομισμάτων.

Μονή Εμμανουήλ σύνολο χορηγήσεων ύψους €60 εκατομ., με επιτόκιο τριμηνιαίο Euribor + 1% από ΜΕΒ (€35 εκατομ.) και ΕΤΕ (€25 εκατομ.), από το οποίο τα €35,4 εκατομ. χρηματοδότησαν αγορά ακινήτων και τα υπόλοιπα €24,6 εκατομ. δόθηκαν ως κεφάλαιο κίνησης και για άλλες επενδύσεις. Ως εξασφάλιση για το σύνολο των χορηγήσεων η τράπεζα κατέχει προσημιώσεις επί ακινήτων ύψους €55,77 εκατομ., εκχώρηση ενοικίων περίπου €2 εκατομ. το χρόνο και μετοχές ομίλου (κυρίως MIG) αξίας περίπου €5 εκατομ.. Η αποπληρωμή για το μέρος των χορηγήσεων που χρηματοδοτήσαν τα ακίνητα (€35,4 εκατομ.) είχε καθορισθεί σε σαράντα έτη με πενταετή περίοδο χάριτος και τριμηνιαίες δόσεις για την υπόλοιπη περίοδο. Όσον αφορά τη χορήγηση για επενδυτικούς σκοπούς και κεφάλαιο κίνησης, η αποπληρωμή θα γίνει εφάπαξ στη λήξη, σαράντα έτη μετά την εκταμίευση. Η μεγάλη περίοδος που είχε καθορισθεί με εφάπαξ ποσό στη λήξη ενδεχομένως να υποδηλοί δυσκολίες στην αποπληρωμή της χορήγησης. Επίσης, έχει εγκριθεί χορήγηση ύψους €20 εκατομ. προς την εταιρεία “Ellorria Maritime S.A.” του ομίλου της Μονής Εμμανουήλ, με επιτόκιο μηνιαίο Euribor + 1% για επένδυση στο προϊόν “Chooser deposit” το οποίο προσφέρει η τράπεζα και στοχεύει στην επίτευξη κέρδους από τις μεταβολές στις ισοτιμίες των νομισμάτων[...]».

Βάσει των πιο πάνω, αλλά και άλλων ισχυρισμών που τέθηκαν ενώπιον της επιτροπής για το θέμα αυτό από μέλος πρώην διοικητικού συμβουλίου της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, η επιτροπή έκρινε σκόπιμο να ακούσει τον πρώην βουλευτή της Βουλής των Ελλήνων κ. Δημήτριο Τσιρώνη, ο οποίος το 2010 διετέλεσε πρόεδρος της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου (στο εξής “η Ειδική Επιτροπή”) και προηγουμένως μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής για τη Διερεύνηση του Συνόλου του Σκανδάλου της Μονής Βατοπεδίου του εν λόγω κοινοβουλίου. Τα όσα κατέθεσε στην επιτροπή ο εν λόγω προσκεκλημένος περιλαμβάνονται στο υπόμνημά του προς την επιτροπή το οποίο επισυνάπτεται αυτούσιο στο Παράρτημα 7 της παρούσας έκθεσης μαζί με τα αποσπάσματα του πορίσματος της Ειδικής Επιτροπής και του πορίσματος της Εξεταστικής Επιτροπής για τη Διερεύνηση του Συνόλου του Σκανδάλου της Μονής Βατοπεδίου, τα οποία επίσης κατέθεσε ο ίδιος προσκεκλημένος.

Επιπροσθέτως των πιο πάνω και σύμφωνα με τα όσα κατέθεσε ο εν λόγω πρώην βουλευτής στην επιτροπή, η πιο πάνω Ειδική Επιτροπή, αφού ολοκλήρωσε τις εργασίες της, ενημέρωσε γραπτώς τα Υπουργεία Οικονομικών και Δικαιοσύνης της Ελλάδας, αλλά και τον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου για τα όσα περιήλθαν στην αντίληψή της αναφορικά με το ρόλο του ομίλου MIG και την εμπλοκή του με την τότε ΜΡΒ, καθώς επίσης για τους κινδύνους που ελλόχευαν τόσο για την κυπριακή όσο και για την ελληνική οικονομία.

⁴⁵ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 12 Μαΐου 2013, σελ. 40.

⁴⁶ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 47.

⁴⁷ Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ. 11 και 12.

Στην εν λόγω επιστολή που απευθύνεται προς τον τότε Πρόεδρο του Αρείου Πάγου κ. Γεώργιο Καλαμίδα, ημερομηνίας 18 Οκτωβρίου 2010, με τίτλο “Παράπλευρες Σκανδαλώδεις Υποθέσεις με το σκάνδαλο της Μονής Βατοπεδίου (Ευρήματα για το ρόλο της MIG και της MARFIN μέσω της διερεύνησης του σκανδάλου του Βατοπεδίου)”, αντίγραφο της οποίας κατατέθηκε στην επιτροπή και επισυνάπτεται στην παρούσα έκθεση ως Παράρτημα 8, αναφέρονται χαρακτηριστικά τα ακόλουθα: «Η διερεύνηση του σκανδάλου της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου από την Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προκαταρκτικής Εξέτασης για το σκάνδαλο του Βατοπεδίου [...] αποκάλυψε ένα παράπλευρο οικονομικό και χρηματιστηριακό σκάνδαλο με επίκεντρο τον επιχειρηματικό όμιλο (MIG) και τις συνδεδεμένες τράπεζες του ομίλου “Marfin”, με πιθανές απρόβλεπτες συνέπειες για τη σταθερότητα του ελληνικού και κυπριακού τραπεζικού συστήματος και τα συμφέροντα των καταθετών και των επενδυτών».

Στην ίδια επιστολή η εν λόγω Ειδική Επιτροπή αναφέρεται σε ευθύνες των ελλαδικών εποπτικών αρχών και στο συστημικό κίνδυνο από μόχλευση (leverage) σε μετοχοδάνεια (δηλαδή δάνεια που δίνονται για αγορά μετοχών με εξασφάλιση τις ίδιες τις μετοχές) της MPB για τη χρηματιστηριακή στήριξη της μετοχής του επιχειρηματικού ομίλου MIG, δίνοντας τέτοια δάνεια σε επώνυμους εφοπλιστές και επιχειρηματίες, αλλά και επιχειρήσεις οι οποίες είναι μετοχικά συνδεδεμένες με τον όμιλο MIG. Τα εν λόγω μετοχοδάνεια, όπως καταγράφεται στην επιστολή, «είναι τριπλάσια των ιδίων κεφαλαίων του ομίλου “Marfin”, δόθηκαν με εξαιρετικά ευνοϊκούς όρους για τους δανειζομένους λόγω των στενών δεσμών μεταξύ της MIG και της Marfin και η εξόφλησή τους έχει οριστεί να γίνει εφάπαξ μέσα στα επόμενα λίγα χρόνια [...] καταβάλλοντας μόνο τόκους στο μεσοδιάστημα. [...] Με δεδομένο ότι η μετοχή της MIG στο ΧΑΑ έχει απωλέσει σχεδόν το 90% της αρχικής τιμής της στην οποία διενεργήθηκε η αύξηση κεφαλαίου το καλοκαίρι του 2007, τα δάνεια αυτά παρουσιάζουν τεράστια ανοίγματα κάλυψης με αυξημένους κινδύνους για τη βιωσιμότητα της τράπεζας [...]».

Παρόμοιες αναφορές στις ευθύνες των ελλαδικών εποπτικών αρχών υπάρχουν και στα αποσπάσματα του πορίσματος της Ειδικής Επιτροπής, όπου αναφέρονται τα ακόλουθα: «Σημαντικές ευθύνες προκύπτουν όμως και για τα αρμόδια εποπτικά όργανα του κράτους (Τράπεζα της Ελλάδος, Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς) τα οποία, αντί να ασκήσουν ενεργά τον εποπτικό τους ρόλο, αρκούνται στην επιβολή κάποιων μικροπροστίμων ή στην απλή διαβίβαση στοιχείων στην Προκαταρκτική Επιτροπή, τα οποία αποστέλλουν οι ίδιες οι τράπεζες, χωρίς να αναλαμβάνουν να “διακινδυνεύσουν” τη γνωμοδότηση περί εγκυρότητας και πληρότητας των νομιμοποιητικών εγγράφων, καθώς και της νομιμότητας των διαδικασιών που ακολουθήθηκαν βάσει αυτών, όπως θα έπρεπε ως ελεγκτές του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου [...]»⁴⁸. Αξιοσημείωτη για το θέμα αναφορά του πορίσματος της Ειδικής Επιτροπής είναι επίσης η ακόλουθη: «[...] Οι συγκεκριμένες τραπεζικές πρακτικές και ο ιδιαίτερα “ανεκτικός” ρόλος της ΤτΕ σε σχέση με την πιστή εφαρμογή κανόνων της τραπεζικής νομοθεσίας για τη διαμόρφωση της πραγματικής εικόνας επάρκειας των κεφαλαίων της τράπεζας προβλημάτισαν ιδιαίτερα τα μέλη της Προκαταρκτικής Επιτροπής [...]»⁴⁹.

Περαιτέρω, στο εν λόγω πόρισμα της Ειδικής Επιτροπής γίνεται αναφορά και στις κυπριακές αρχές και πιο συγκεκριμένα στις δυσκολίες που αντιμετωπίστηκαν σε σχέση με το άνοιγμα των λογαριασμών των κυπριακών εταιρειών. Ειδικότερα, στην ενότητα του πορίσματος που πιλοφορείται “Άνοιγμα λογαριασμών Κυπριακών Εταιρειών” αναφέρονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα: «Η πιο σημαντική από όλες τις διαπιστώσεις που μπορεί να κάνει κάποιος που θα επιχειρήσει να διερευνήσει σε βάθος αυτή την υπόθεση είναι οι δυσκολίες, οι πολύπλοκες διαδικασίες και το τείχος που θα συναντήσει στο άνοιγμα των λογαριασμών των κυπριακών εταιρειών από τις αρμόδιες κυπριακές αρχές, ακόμη και όταν ζητηθεί δικαστική συνδρομή, παρά το γεγονός ότι διμερείς διακρατικές συμφωνίες ή κοινοτικοί κανόνες επιτρέπουν τη συνεργασία και την παροχή ή την ανταλλαγή τέτοιου είδους πληροφοριών μεταξύ των δύο χωρών (Ελλάδας - Κύπρου). Το γεγονός αυτό δεν έχει μέχρι σήμερα επιτρέψει να εξαχθούν ολοκληρωμένα συμπεράσματα ως προς τις διαδρομές του χρήματος που διακινήθηκε προς πολλές και άγνωστες κατευθύνσεις [...]».

Παράλληλα, σημειώνεται ότι σε αίτημα δικαστικής συνδρομής, η κυπριακή Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης (ΜΟΚΑΣ) ανέφερε ότι στην Κύπρο έχουν λογαριασμό εταιρείες που ανήκουν ή σχετίζονται με τον όμιλο ΠΑΠΙΣΤΑ, οι οποίες και κατονομάστηκαν. Αναφέρεται δε ότι ζητήθηκε από τη ΜΟΚΑΣ η αποστολή της κίνησης των λογαριασμών των εν λόγω εταιρειών και ότι στο στάδιο εκείνο αναμένονταν οι σχετικές πληροφορίες⁵⁰.

Αναφορικά με τη σχέση της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου και του ομίλου “Marfin”, η προαναφερθείσα επιστολή της Ειδικής Επιτροπής προς τον τότε Πρόεδρο του Αρείου Πάγου κ. Γεώργιο Καλαμίδα, ημερομηνίας

⁴⁸ Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ. 41.

⁴⁹ Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ. 46.

⁵⁰ Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ. 48.

18 Οκτωβρίου 2010, αναφέρει ανάμεσα σε άλλα ότι η μονή «έλαβε από τη “Marfin” δάνεια συνολικού ύψους €157 εκατομ., εκ των οποίων €115 εκατομ. χρησιμοποιήθηκαν για τη χρηματοπιστηριακή στήριξη των μετοχών της MIG και των θυγατρικών της, μέσω των κυπριακών εταιρειών Rassadel και Madeus του Κυπρίου επενδυτικού συμβούλου Α. Κοιρανίδη.».

Η προρρηθείσα επιστολή καταλήγει ως ακολούθως:

- «- Στο επόμενο διάστημα το πρόβλημα αποπληρωμής των μετοχοδανείων θα δημιουργήσει σοβαρό πρόβλημα επάρκειας κεφαλαίων. Ήδη ο όμιλος MIG - σε άμεση συσχέτιση κινδύνου με τον Όμιλο Marfin- δημοσίευσε στα οικονομικά αποτελέσματα Α΄ εξαμήνου 2010 ζημιές ύψους €1,4 δις με τεράστια απομείωση της καθαρής του θέσης.
- Η συνέχιση της ανεξέλεγκτης λειτουργίας του ομίλου “Marfin” θέτει σε κίνδυνο το τραπεζικό και το χρηματοπιστηριακό σύστημα σε Ελλάδα και Κύπρο (η “Marfin Popular Bank” είναι η 2^η μεγαλύτερη τράπεζα της Κύπρου).
- Οι παραβάσεις του τραπεζικού και χρηματοπιστηριακού κανονιστικού πλαισίου, καθώς και οι ενδείξεις συνέργειας και ηθικής αυτουργίας φυσικών και νομικών προσώπων έχουν τεκμηριωθεί με τεχνική επάρκεια και ακρίβεια, με στόχο τη διαβίβασή τους στους αρμόδιους διοικητικούς και δικαστικούς φορείς προς περαιτέρω ενέργειες».

Βάσει των στοιχείων που προέκυψαν από την πιο πάνω επιστολή, ότι δηλαδή διαχειριστής των κεφαλαίων της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου ήταν ο Κύπριος υπήκοος κ. Α. Κοιρανίδης, ο οποίος δραστηριοποιήθηκε στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και στην αγορά ακινήτων στην Ελλάδα μέσω των κυπριακών εταιρειών “Rassadel” και “Madeus”, η επιτροπή πραγματοποίησε στις 15 Οκτωβρίου 2013 συνεδρία στην παρουσία του κ. Α. Κοιρανίδη, με σκοπό να ακούσει τις απόψεις του επί των θεμάτων που ηγήθηκαν.

Ο πιο πάνω προσκεκλημένος της επιτροπής στα πλαίσια της συνεδρίας αυτής δήλωσε πως οι εταιρείες “Rassadel” και “Madeus” είναι εταιρείες κυπριακής εγγραφής με ιδιοκτήτη, δηλαδή μέτοχο και διευθυντή, τον ίδιο και πως αυτές λειτουργούσαν με σκοπό τη διαχείριση δικών του επενδύσεων οι οποίες εξυπηρετούσαν επενδύσεις αποκλειστικά και μόνο της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου⁵¹. Σύμφωνα με τα λεχθέντα του, οι εταιρείες αυτές διαχειρίζονταν χρήματα τα οποία η Ιερά Μονή Βατοπεδίου έδινε στον ίδιο, για να χρησιμοποιηθούν σε συγκεκριμένες επενδύσεις, διευκρινίζοντας περαιτέρω ότι «[...] αυτές οι εταιρείες δε δανείστηκαν ποτέ χρήματα, οι μόνες συναλλαγές τις οποίες έκαναν ήταν μέσω του τραπεζικού λογαριασμού τους, έπαιρναν χρήματα από τη Μονή Βατοπεδίου τα οποία επένδυαν σε συγκεκριμένες επενδύσεις βάσει ενός επιχειρηματικού επενδυτικού σχεδίου το οποίο εγκρινόταν από τη μονή. [...]».

Πιο συγκεκριμένα, ο ίδιος δήλωσε τα ακόλουθα: «[...] Η Μονή Βατοπεδίου είχε κάποια χρήματα προς επένδυση τα οποία εγώ, ο σύμβουλος της μονής, τους εισηγήθηκα, επειδή δεν ήθελαν ούτε ήξεραν οι πατέρες να τα διαχειρίζονται, ότι ήταν καλύτερο να γίνουν εταιρείες ξεχωριστές, επενδυτικές, να βάλουν κάποιον άνθρωπο της εμπιστοσύνης τους στον οποίο να δίνουν τα χρήματα και να επενδύονται αυτά τα χρήματα με βάση το επενδυτικό πλάνο το οποίο θα εγίνετο και για το ποιος θα διεύθυνε και έτσι και έγινε. Άρα, αυτές οι δύο εταιρείες ενεγράφησαν στο όνομά μου, ήταν υφιστάμενες εταιρείες, αγοράστηκαν από δικηγορικό γραφείο εδώ στην Κύπρο, όπως συνηθίζεται, ήταν εταιρείες επενδυτικές, η “Rassadel” και “Madeus”. Τα ονόματα τα κληρονομήσαμε, όπως ήταν τα πήραμε, και ενεγράφηκα ως μέτοχος και σ’ αυτές τις εταιρείες έδινε χρήματα η μονή από πόρους τους οποίους εξασφάλιζε η μονή και γίνονταν οι επενδύσεις από εκεί. Τα κέρδη αποδίδονταν στη μονή, οι ζημιές έβγαιναν έναντι της απομείωσης του χαρτοφυλακίου. Αυτές οι δύο εταιρείες ουδέποτε είχαν cheque book, ουδέποτε διακίνησαν ένα ευρώ μετρητά ή μέσω επιταγής. Όλα τα χρήματα έμπαιναν από τη Μονή Βατοπεδίου ως εμβάσματα μέσω του τραπεζικού λογαριασμού και εμβάζονταν στους επενδυτικούς λογαριασμούς των εταιρειών της Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων στην Ελλάδα, όπου γίνονταν οι επενδύσεις με βάση τις οδηγίες τις δικές μας [...]».

Ωστόσο, στο πιο πάνω αναφερθέν πόρισμα της Ειδικής Επιτροπής καταγράφεται ότι σύμφωνα με τα όσα δήλωσε ο κ. Α. Κοιρανίδης σε αυτή είχε καταρτιστεί Σύμβαση Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών μεταξύ της “Rassadel” και της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου, η οποία μάλιστα είχε δοθεί και στην ΤΤΕ. Εντούτοις, τόσο η ΤΤΕ όσο και η ελληνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς δήλωσαν μέσω επίσημων επιστολών τους στην εν λόγω Ειδική Επιτροπή ότι δεν είχε περιέλθει στην κατοχή τους τέτοια Σύμβαση Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών και ότι δε γνώριζαν την ύπαρξη τέτοιου εγγράφου. Αντιθέτως, όπως αναφέρεται, η Τράπεζα της Ελλάδος και η ελληνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς δήλωσαν την ύπαρξη τέτοιας σύμβασης μεταξύ της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου και της εταιρείας “Madeus”, η οποία τους διαβιβάστηκε από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου

⁵¹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 21.

την 1^η Σεπτεμβρίου 2010, αναφέροντας επιπρόσθετα ότι η τελευταία ερευνοούσε από το 2008 την τυχόν τέλεση αξιόποινων πράξεων από τον κ. Α. Κοιρανίδη⁵².

Σημειώνεται ότι βάσει των πιο πάνω η επιτροπή κάλεσε την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου να την ενημερώσει σχετικά. Η τελευταία ανταποκρίθηκε στο εν λόγω αίτημα της επιτροπής με την επιστολή της, ημερομηνίας 13 Ιανουαρίου 2014, το περιεχόμενο της οποίας αναλύεται στο τέλος της παρούσας ενότητας.

Επιπροσθέτως των πιο πάνω και σε σχέση με την ιδιοκτησία των εταιρειών “Rassadel” και “Madeus”, τα αποσπάσματα του πορίσματος της Ειδικής Επιτροπής που κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τις ακόλουθες αναφορές: «[...] Κανείς δεν μπορεί πλέον να είναι βέβαιος σήμερα για τους πραγματικούς ιδιοκτήτες των δύο εταιρειών “Rassadel” και “Madeus”, που έως σχετικά πρόσφατα εθεωρείτο σχεδόν βέβαιο ότι ανήκαν στην Ιερά Μονή Βατοπεδίου. Εταιρείες μέσω των οποίων διακινήθηκαν τεράστια ποσά προς άγνωστους προορισμούς από δάνεια που έλαβαν κυρίως από τη “Marfin Egnatia Τράπεζα”, καθώς και από την αξιοποίηση των ανταλλαχθέντων ακινήτων μεταξύ δημοσίου και Ιεράς Μονής Βατοπεδίου από τις εταιρείες του ομίλου ΠΑΠΙΣΤΑ [...]». Πέραν αυτού, αξίζει να σημειωθεί ότι η πιο πάνω Ειδική Επιτροπή αναφέρει στο πόρισμά της ότι το ιδρυτικό έγγραφο της εταιρείας “Rassadel”, το οποίο κατατέθηκε σε αυτή, δεν έφερε ημερομηνία σύνταξης και υπογραφής του από τους εταίρους, παρατηρώντας περαιτέρω ότι η αποστολή αυτού στην εν λόγω Ειδική Επιτροπή δεν πραγματοποιήθηκε από τον Έφορο Εταιρειών και Επίσημο Παραλήπτη, όπως άλλωστε θα έπρεπε, αλλά από το δικηγορικό γραφείο που είχε εγγράψει αρχικά την εταιρεία⁵³.

Περαιτέρω, στα ίδια πιο πάνω αποσπάσματα, παρά τα προαναφερθέντα σχετικά με την ιδιότητα του κ. Α. Κοιρανίδη ως μετόχου στις δύο εταιρείες, περιέχεται αναφορά σε αντιφατικές δηλώσεις του κ. Κοιρανίδη σε σχέση με το ιδιοκτησιακό καθεστώς των δύο εταιρειών⁵⁴. Ειδικότερα, αναφέρεται ότι ο κ. Α. Κοιρανίδης «είχε παρουσιάσει ενώπιον δύο εξεταστικών επιτροπών (1 Δεκεμβρίου 2008 και 9 Μαρτίου 2010), δηλώνοντας ως ο αποκλειστικός ιδιοκτήτης και μόνος μέτοχος των εταιρειών “Rassadel” και “Madeus”, μέσω των οποίων είχε συνάψει με την Ιερά Μονή Βατοπεδίου συμφωνίες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών», αναφορές οι οποίες εκ των υστέρων ανασκευάστηκαν, όπως επίσης αναφέρεται, δεδομένου ότι ο ίδιος ακολούθως ισχυρίστηκε ότι οι εν λόγω εταιρείες ανήκουν στην Ιερά Μονή Βατοπεδίου.

Με αφορμή τα πιο πάνω, η επιτροπή κάλεσε το Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη να καταθέσει τα σχετικά στοιχεία. Συναφώς, το εν λόγω τμήμα, ανταποκρινόμενο στο αίτημα της επιτροπής με επιστολή του, ημερομηνίας 25 Ιουνίου 2013, απέστειλε σε αυτήν τα πιστοποιητικά μετόχων για τις πιο πάνω εταιρείες από την ημερομηνία εγγραφής τους και τα οποία επισυνάπτονται ως Παράρτημα 9 στην παρούσα έκθεση.

Στα εν λόγω πιστοποιητικά ο κ. Α. Κοιρανίδης παρουσιάζεται ως μόνος μέτοχος στις εταιρείες “Rassadel” και “Madeus”. Περαιτέρω, σύμφωνα με αυτά οι εν λόγω εταιρείες δεν έχουν υποβάλει ετήσια έκθεση στο Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη από την ημερομηνία της εγγραφής τους.

Όσον αφορά τον τρόπο που η Ιερά Μονή Βατοπεδίου βρέθηκε να επενδύει χρηματικά ποσά σε χρηματιστηριακούς τίτλους και τη συνεργασία της με τον κ. Α. Κοιρανίδη, ο τελευταίος κατέθεσε στα πλαίσια της πιο πάνω αναφερθείσας συνεδρίας της επιτροπής ότι η μονή «[...] είχε στα χέρια της κεφάλαια, μετρητά, €50 εκατομ. και αρκετά άλλα ακίνητα, εμπορεύσιμα ακίνητα, με τα οποία βρέθηκε χωρίς να το θέλει, λόγω της επιβολής της ανταλλαγής που έγινε και αυτά τα χρήματα έπρεπε με κάποιο τρόπο να επενδυθούν [...]». Πιο συγκεκριμένα, ο ίδιος δήλωσε ότι «[...] ως αποτέλεσμα της ανταλλαγής της λίμνης Βιστωνίδας που επιβλήθηκε στη μονή από το ελληνικό δημόσιο και την έναρξη της δημοπράτησης των ακινήτων τα οποία ανταλλάχθηκαν, προέκυψαν €50 εκατομ. μόνο από την πώληση του ολυμπιακού ακινήτου, τα οποία κατατέθηκαν στη “Marfin Laiki” [...]»⁵⁵.

Από τη συζήτηση που διεξήχθη ενώπιον της επιτροπής προέκυψε ότι τα €50 εκατομ. που περιήλθαν στην κατοχή της μονής, όπως έχει προαναφερθεί, δε χρησιμοποιήθηκαν για την αγορά χρηματιστηριακών

⁵² Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ. 39-40.

⁵³ Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ. 38.

⁵⁴ Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ. 40-41.

⁵⁵ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 29.

τίτλων, αλλά για κατάθεση στην υπό αναφορά τράπεζα⁵⁶. Ο πιο πάνω προσκεκλημένος κατέθεσε στην επιτροπή πως αυτό αποτέλεσε δική του συμβουλή, αφού «[...] Καταρχήν, δέχτηκε η “Marfin” το δάνειο καταθέσεων να είναι λιγότερο από 1% διαφορά από δανειστικό επιτόκιο, άρα δεν πληρώναμε πολύ περισσότερους τόκους, και η συμβουλή όλων -ήταν ομόφωνο- όλων των συμβούλων που ήμασταν μαζί, ότι ήταν καλύτερα να έχουμε τα μετρητά σε λογαριασμό δικό μας, παρά να τα... Διότι προβλέπαμε ότι τα μετρητά θα αποκτούσαν πολύ μεγαλύτερη αξία στο μέλλον. Και έτσι και έγινε, παρ’ όλο που τα πράγματα δούλεψαν ανάποδα στο τέλος [...]»⁵⁷.

Αναφορικά με τον τρόπο που προέκυψε η συνεργασία μεταξύ της μονής και της ΜΕΒ, ο ίδιος εξέφρασε άγνοια για τον τρόπο που αυτή προέκυψε, αλλά εξέφρασε την πεποίθηση πως η πιο πάνω τράπεζα πιθανόν να προσέγγισε τη μονή, προσφέροντας αρκετά ελκυστικούς όρους, προκειμένου να εξασφαλίσει την κατάθεση του ποσού των €50 εκατομ., όπως έπραξαν και άλλες τράπεζες⁵⁸.

Από όσα κατέθεσε στην επιτροπή ο κ. Α. Κοιρανίδης προκύπτει πως η “Marfin Laiki Bank” αποτελούσε τον κύριο χρηματοδότη της Μονής Βατοπεδίου και πως η τελευταία δανείστηκε μεγάλα ποσά, με σκοπό να τα επενδύσει. Απαντώντας σε σχετικά ερωτήματα των βουλευτών μελών της επιτροπής, ο εν λόγω προσκεκλημένος εξέφρασε την άποψη πως τα δάνεια αυτά ήταν επαρκώς εξασφαλισμένα και πως η χορήγηση ενός τραπεζικού δανείου με τους τότε συμφωνηθέντες όρους θεωρείτο κατά την άποψή του μια εξαιρετικά καλή τραπεζική πράξη για το δανειστή.

Μεγαλύτερη λεπτομέρεια σε σχέση με το θέμα των πηγών χρηματοδότησης της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου περιέχεται στο πόρισμα της προαναφερθείσας Ειδικής Επιτροπής, στο οποίο αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι «[...] οι κύριες πηγές κεφαλαίων της μονής τα οποία διαχειρίστηκαν οι κυπριακές εταιρείες του Α. Κοιρανίδη, “Rassadel” και “Madeus”, προήλθαν στο μεγαλύτερο μέρος τους από δάνεια (συνολικά €173.600.811), εκ των οποίων το μεγαλύτερο μέρος τους (€156.920.780) χορηγήθηκε από την “Marfin Egnatia Τράπεζα” και τη θυγατρική της, την Επενδυτική Τράπεζα της Ελλάδος, ενώ τα υπόλοιπα αφορούσαν σε χρηματοδοτήσεις κυρίως της Εμπορικής Τράπεζας. [...]»⁵⁹.

Σε σχέση με τους λόγους που οι πλείστες επενδύσεις πραγματοποιήθηκαν στον όμιλο της MIG, ο πιο πάνω προσκεκλημένος δήλωσε στην επιτροπή τα ακόλουθα: «[...] Όταν έγινε αυτή η συμφωνία με τη MIG και δόθηκε το δάνειο με αυτούς τους ευνοϊκούς όρους και την κατάθεση που σας είπα κ.τ.λ., εκεί έγινε η συμφωνία ότι όλες οι επενδύσεις θα γίνονταν από την Επενδυτική Τράπεζα της Ελλάδας, οι οποίοι ενεργούσαν ως χρηματιστές, οι οποίοι είναι του ομίλου της MIG. Η συμφωνία ήταν ξεκάθαρη, εμείς, η “Rassadel” αποφάσιζε και έδινε εντολές για το πού θα επενδύονταν τα χρήματα, η Επενδυτική Τράπεζα έδινε advice, όπως γίνεται σε όλες τις πράξεις ενός χρηματιστή με έναν επενδυτή. [...] Έγιναν και άλλες επενδύσεις, όμως η συντριπτική πλειοψηφία, έχετε δίκαιο, έγινε σε εταιρείες του ομίλου, δηλαδή στη “Vivartia”, στη “Singular”, στη MIG, στη... Έγιναν όμως και στον ΟΤΕ, αγοράστηκε ακίνητο στη Σερβία. Έγιναν και άλλες... [...] Όμως όντως η συντριπτική πλειοψηφία των επενδύσεων έγιναν στον όμιλο της MIG, που βέβαια δεν υπήρχε δέσμευση ότι θα γίνονταν εκεί μόνο, απλώς υπήρχε περισσότερη πληροφόρηση από εκεί προς εμάς και εμείς... Όπως γινόταν σε άλλες περιπτώσεις χρηματιστών. [...] δεν υπήρχε καμία δέσμευση, ήταν στην απόλυτη κρίση τη δική μας πού θα επενδύονταν, με οδηγίες δικές μας. Όμως αυτοί μας συμβούλευαν και ήταν μέρος της σύμβασης η οποία υπογράφηκε [...]»⁶⁰.

Σύμφωνα με το πόρισμα της Ειδικής Επιτροπής το οποίο βασίζεται στις σχετικές εκθέσεις της ΤΤΕ, οι επενδυτικές τοποθετήσεις που πραγματοποιήθηκαν από τις εταιρείες “Rassadel” και “Madeus” για λογαριασμό της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου ήταν οι ακόλουθες⁶¹:

- «• €30,2 εκατομ. τοποθετήθηκαν από την στην αύξηση κεφαλαίου της MIG ύψους €5,2 δις, η οποία ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο 2007.
- €30 εκατομ. χρησιμοποιήθηκαν για την αγορά μετοχών του ΟΤΕ κατά την προεκλογική περίοδο από τις 12 Σεπτεμβρίου 2007 μέχρι 14 Σεπτεμβρίου 2007 και οι οποίες πωλήθηκαν μετεκλογικά στις 20 Σεπτεμβρίου 2007. Από το προϊόν της πώλησης ποσό €20 εκατομ. τοποθετήθηκε ισομερώς μέσω του private banking της “Marfin Popular Bank” στην Κύπρο σε δύο Hedge Funds. Το πρώτο από τα δύο

⁵⁶ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 29.

⁵⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 30.

⁵⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 30.

⁵⁹ Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ. 43.

⁶⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 31-34.

⁶¹ Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ. 44.

Hedge Funds διαχειρίζεται θυγατρική της “Marfin” με διαχειριστή κορυφαίο στέλεχος της “Marfin”, ενώ στο δεύτερο Hedge Fund η “Marfin” ελέγχει ποσοστό 30% της εταιρείας διαχείρισης.

- €6,3 εκατομ. τοποθετήθηκαν σε μετοχές του ΥΓΕΙΑ του ομίλου MIG.
- €4,79 εκατομ. τοποθετήθηκαν σε μετοχές της “Marfin Popular Bank Κύπρου”, το βασικό τραπεζικό βραχίονα της MIG.
- €10,4 εκατομ. χρησιμοποιήθηκαν για αγορές μετοχών της VIVARTIA, η οποία αποτέλεσε αντικείμενο εξαγοράς από τη MIG το καλοκαίρι του 2007, όταν πραγματοποιήθηκε η αύξηση κεφαλαίου της MIG.
- €4 εκατομ. διατέθηκαν για συμμετοχή στην εταιρεία “Singular Logic” του ομίλου MIG.
- €21 εκατομ. χρηματοδότησαν την αγορά ακινήτου από την “Torcaso Investment Ltd” (€6 εκατομ.) και τη συμμετοχή της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου στην εταιρεία ΠΑΠΙΣΤΑΣ Συμμετοχική ΑΕ μέσω της “Madeus Ltd”, επίσης συμφερόντων της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου(€15 εκατομ.).
- €0,6 εκατομ. χρηματοδότησαν την εταιρική συμμετοχή της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου στην ΑΝΘΕΜΙΑΣ (την κατασκευαστική εταιρεία που αγόρασε οικοπέδα που ανταλλάχθηκαν με το ελληνικό δημόσιο στην περιοχή της Θεσσαλονίκης).
- €21,7 εκατομ. εξόφλησαν προηγούμενα δάνεια (€20,4 εκατομ. αφορούσαν χορηγήσεις της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου από την Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος).
- €22,7 εκατομ. τοποθετήθηκαν σε επιπλέον αγορές μετοχών της MIG.».

Συνολικά, όπως αναφέρει η Ειδική Επιτροπή, «η συνολική επενδεδυμένη θέση της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου στη MIG και στις εταιρείες του ομίλου της ανήλθε σε €115,5 εκατομ., ενώ κατά την ημερομηνία σχετικού πορίσματος της ΤτΕ (3 Μαΐου 2010) η υπολειπόμενη επενδυτική θέση ανερχόταν σε €69,2 εκατομ. από τα οποία τα €56 εκατομ. αφορούν στη μετοχή της MIG [...]».

Γενικότερα, η Ειδική Επιτροπή αναφέρει τα ακόλουθα: «Βάσει της τραπεζικής και χρηματιστηριακής νομοθεσίας προκύπτουν σοβαρά θέματα παραβάσεων αναφορικά με την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών, καθώς η συγκεκριμένη δραστηριότητα της τράπεζας “Marfin” εντάσσεται στις παρεπόμενες επενδυτικές υπηρεσίες και κατά συνέπεια προϋπέθετε την κατάρτιση ειδικού τύπου σύμβασης για την παροχή επενδυτικών συμβουλών, την αξιολόγηση μέσω ελέγχων συμβατότητας και καταλληλότητας της “Rassadel” και της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου ως τελικού αποδέκτη των επενδύσεων και την έγγραφη αποδοχή του πελάτη-επενδυτή αναφορικά με την κατανόηση των αναλαμβανόμενων κινδύνων. Παράλληλα, προκύπτουν σοβαρά θέματα σύγκρουσης συμφερόντων για τα υπόχρεα πρόσωπα και τη διοίκηση της τράπεζας “Marfin” η οποία, έχοντας στενούς δεσμούς με τον όμιλο MIG, μεσολάβησε και ενέκρινε τη δανειοδότηση της IM, ενός νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, με υπέρογκα ποσά για κάλυψη επενδυτικών κινήσεων, με στόχο τελικά την επωφελή για τους μετόχους της MIG και ταυτόχρονα εκτελεστικά μέλη της διοίκησης της “Marfin” χρηματιστηριακή στήριξη των συνδεδεμένων με την MIG εταιρειών και την επιτυχή αύξηση κεφαλαίου της ίδιας της MIG. Η εταιρεία “Rassadel”, όπως προέκυψε από τις συμβάσεις δανείων μεταξύ της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου και της “Marfin Egnatia Bank” που προσκομίστηκαν στο πλαίσιο των εξεταστικών της Βουλής, φαίνεται να δρα ως εγγυητής σε συμβάσεις δανείων προς την Ιερά Μονή Βατοπεδίου ύψους συνολικά €147,9 εκατομ. Αποτελεί εντύπωση το γεγονός ότι μια εταιρεία με μετοχικό κεφάλαιο μόλις 1.000 κυπριακών λιρών και δρώντας ως επενδυτικός σύμβουλος μιας μονής μπορούσε να έχει τις προϋποθέσεις ρόλου φερέγγυου εγγυητή έναντι τόσο μεγάλου ύψους δανείων, γεγονός που σχολιάστηκε ως μη συνετή τραπεζική πρακτική και από το Διοικητή της ΤτΕ κ. Γ. Προβόπουλο στην κατάθεσή του στην Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής την 31^η Αυγούστου 2010. Επίσης, μεγάλη εντύπωση προκαλεί η μεγάλη απόκλιση μεταξύ των προβλεπόμενων σκοπών της χρηματοδότησης της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου, βάσει των αναφερόμενων ορίων στις συμβάσεις χορηγήσεων της “Marfin Egnatia Bank” και της πραγματικής χρήσης των κεφαλαίων, όπως προέκυψαν από τις αναλύσεις των λογαριασμών της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου και των εταιρειών “Rassadel” και “Madeus” που ερεύνησαν οι ελεγκτές της ΤτΕ»⁶².

Εκφράζοντας τις απόψεις του αναφορικά με τον κίνδυνο που ενδεχομένως να παρουσίαζαν οι εν λόγω επενδυτικές επιλογές, ο κ. Α. Κοιρανίδης κατέθεσε στην επιτροπή τα εξής: «[...] Πρέπει να πω ότι όντως αυτό το πράγμα, ότι επενδύονταν και το exposure ήταν στον όμιλο της MIG, ήταν ένα πράγμα που εμένα και άλλους

⁶² Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ. 45.

μας προβληματίζει, όμως από την άλλη, επειδή όλες οι εταιρείες που επενδύαμε ήταν public companies και δεν ήταν ιδιωτικές εταιρείες οι οποίες ελέγχονταν αποκλειστικά και μόνο από αυτούς, θεωρήσαμε ότι υπήρχε το spread μέσω του χρηματιστηρίου. Όμως ουδέποτε διερωτήθηκα αν υπήρχε σύγκρουση συμφερόντων εσωτερικά από την τράπεζα. Αλίμονο τώρα ο κάθε άνθρωπος που πάει και δανείζεται από την τράπεζα, για να κάνει μία πράξη, αν αρχίσει να σκέφτεται πώς σκέφτεται η τράπεζα, για να δει αυτό το πράγμα. Όμως αυτό το πράγμα με προβληματίσει, το ότι από πλευράς της μονής υπήρχε συγκέντρωση των επενδύσεων σε έναν όμιλο. Δηλαδή από τα €130 εκατομ., €140 εκατομ. που είχαμε επενδύσει σε ακίνητα τα ογδόντα ήταν σ' αυτό τον ευρύτερο όμιλο της MIG. Και αυτό ήταν ένα exposure το οποίο και εμένα δε με πολυανάπαυε ως σύμβουλο [...]»⁶³.

Παράλληλα, αξίζει να σημειωθεί πως, κληθείς να σχολιάσει κατά πόσο οι εγγυήσεις που έπαιρνε η υπό αναφορά τράπεζα δικαιολογούσαν τη χορήγηση των δανείων, ο κ. Α. Κοιρανίδης απάντησε ότι για το θέμα αυτό πρέπει να λογοδοτήσουν αυτοί που χορήγησαν τα δάνεια, συμπληρώνοντας ότι «[...] υπάρχουν τράπεζες που είναι πολύ πιο συντηρητικές από άλλες· υπάρχουν τράπεζες οι οποίες είναι πολύ πιο risk seekers [...]»⁶⁴.

Σε σχέση με τη σημερινή κατάσταση των υπό συζήτηση επενδύσεων, ο κ. Α. Κοιρανίδης ανέφερε στην επιτροπή πως η αξία τους έχει μειωθεί δραματικά και πιο συγκεκριμένα στο ένα τρίτο της αξίας αγοράς τους, ενώ υπάρχει η κατάθεση των €50 εκατομ. Στο ζήτημα που ηγέρθη από την επιτροπή αναφορικά με το κατά πόσο η μονή κλήθηκε να καλύψει τη διαφορά από τη μείωση στην τιμή των μετοχών οι οποίες θα αποτελούσαν εξασφαλίσεις ως ήταν η υποχρέωση του δανειολήπτη, ο εν λόγω προσκεκλημένος κατέθεσε πως όντως η μονή κλήθηκε να πληρώσει τη διαφορά, αλλά δεν το έπραξε, δηλώνοντας χαρακτηριστικά «[...] από το μη έχοντα ουκ αν λάβοις [...]»⁶⁵.

Συνεπώς, την επιτροπή απασχόλησε η σημερινή κατάσταση του δανεισμού της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου από τη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” και για το σκοπό αυτό κάλεσε την Ειδικό Διαχειριστή να της δώσει τις σχετικές πληροφορίες. Ως εκ τούτου, με επιστολή της Ειδικού Διαχειριστού της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013 η επιτροπή ενημερώθηκε ότι με βάση τα υπόλοιπα της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2012 ο συνολικός δανεισμός της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου ανέρχεται στα €119,141 εκατομ., οι εξασφαλίσεις στα €18,543 εκατομ., οι προβλέψεις στα €77,296 εκατομ. και οι καθυστερήσεις στα €7,399 εκατομ. Επίσης, στην ίδια επιστολή αναφέρεται ότι το σύνολο του εν λόγω δανεισμού την 31^η Δεκεμβρίου 2012 είχε καταταγεί στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

Παράλληλα, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, ανταποκρινόμενη στο αίτημα της επιτροπής να ενημερώσει την τελευταία σε σχέση με τα όσα περιήλθαν στην αντίληψή της για τη συνεργασία της με τις ελληνικές αρχές, όπως προαναφέρθηκε, απέστειλε επιστολή προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 13 Ιανουαρίου 2014, αναφέροντας ότι παρείχε στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς της Ελλάδας επανειλημμένα πληροφορίες που της ζητήθηκαν αναφορικά με θέματα τα οποία διερευνούνταν από τις ελληνικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών αναφορικά με το Βατοπέδι. Συμπληρώνει ωστόσο ότι ουδέποτε διενήργησε οποιαδήποτε ειδική έρευνα για δάνεια του ομίλου “Marfin” προς την Ιερά Μονή Βατοπεδίου. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου διενήργησε, όπως αναφέρεται στην ίδια επιστολή, αυτεπάγγελτη έρευνα για ενδεχόμενη παράβαση του περί των Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Ε.Π.Ε.Υ.) Νόμου από το συνεργάτη του Βατοπεδίου κ. Α. Κοιρανίδη, με αφορμή τηλεοπτικές παρουσιάσεις του. Για τους σκοπούς της έρευνας αυτής, όπως επίσης επισημαίνεται, λήφθηκαν στοιχεία τόσο από την Κύπρο όσο και από την Ελλάδα. Ωστόσο, όπως περαιτέρω αναφέρεται στην ίδια επιστολή, πριν από την ολοκλήρωση της διερεύνησης μεσολάβησε δικαστική απόφαση με την οποία κρίθηκε ότι η σύνθεση/διορισμοί των μελών του συμβουλίου της επιτροπής από το Υπουργικό Συμβούλιο ήταν λανθασμένοι και παράνομοι, με αποτέλεσμα να επηρεαστούν πέραν των ογδόντα υποθέσεων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν και αυτή.

Στη συνέχεια, σύμφωνα πάντα με την ίδια επιστολή, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου σημειώνει ότι στις 14 Νοεμβρίου 2011 εξέτασε ενδεχόμενη παράβαση του άρθρου 4 του περί των Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Ε.Π.Ε.Υ.) Νόμου από τον κ. Α. Κοιρανίδη, αλλά με βάση τα στοιχεία που είχε ενώπιόν της έκρινε μεταξύ άλλων ότι «θα ήταν δύσκολο να στοιχειοθετηθεί» ότι οι ενέργειες του κ. Α. Κοιρανίδη ενέπιπταν στις πρόνοιες του εν λόγω νόμου και ειδικότερα στις διατάξεις που ρυθμίζουν την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών χωρίς την κατοχή άδειας. Περαιτέρω, αναφέρει ότι απέστειλε επιστολή στις 26 Ιανουαρίου 2011 στην ΚΤΚ, για να ενημερωθεί κατά πόσο τίθεται θέμα παραπλανητικών οικονομικών καταστάσεων της MPB, διότι ενδεχομένως να μην προέβη στις απαραίτητες προβλέψεις αναφορικά με επισφάλειες που προέκυψαν από δάνεια τα οποία ενδεχομένως να είχε δώσει για απόκτηση μετοχών της MIG.

⁶³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 34.

⁶⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 36.

⁶⁵ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 55.

Η ΚΤΚ, όπως αναφέρει στην επιστολή της η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, απάντησε ότι η ΜΡΒ τελεί υπό την εποπτεία της και ότι διενεργεί όλους τους ελέγχους για πιθανούς κινδύνους. Τέλος, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς δηλώνει ότι διόρισε ερευνητές λειτουργούς, με σκοπό τη διερεύνηση ενδεχόμενης παράβασης της νομοθεσίας περί των Προϋποθέσεων Διαφάνειας (Κινητές Αξίες προς Διαπραγμάτευση σε Ρυθμιζόμενη Αγορά) Νόμου από τη “Cyprus Popular Bank Co Ltd”.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι στο πόρισμα της Ειδικής Επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων περιλαμβάνεται αναφορά σε «αποδεδειγμένη ψευδορκία» του κ. Α. Κοιρανίδη στην οποία προέβη μέσω των καταθέσεών του, «καθώς και σε πλήθος αντιφατικών στοιχείων που προέκυψαν μέσω της στοιχειοθετημένης έρευνας της Προανακριτικής Επιτροπής επί συγκεκριμένων παραβάσεων σε Ελλάδα και Κύπρο», που εκλαμβάνονται από την Ειδική Επιτροπή «ως ιδιαίτερα ενοχοποιητικό στοιχείο για τον Α. Κοιρανίδη, αλλά και τους λοιπούς εμπλεκόμενους φορείς, το οποίο πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο άμεσης εισαγγελικής έρευνας»⁶⁶.

5. Ο ΔΙΑΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ, Η ΕΚΤΑΚΤΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΕ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑ (ΕΛΑ) ΚΑΙ Η ΚΡΑΤΙΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΜΕ €1,8 ΔΙΣ

5.1. Διατραπεζικός δανεισμός

Σύμφωνα με σχετική επιστολή που κατέθεσε ενώπιον της επιτροπής η Ειδικός Διαχειριστής της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, ημερομηνίας 30 Οκτωβρίου 2013, παρατίθενται τα ακόλουθα στοιχεία που αφορούν το διατραπεζικό δανεισμό στον οποίο είχε προβεί η Λαϊκή Τράπεζα στην Κύπρο, στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες, συμπεριλαμβανομένου και του δανεισμού από κεντρικές τράπεζες, καθώς επίσης και την άντληση έκτακτης ρευστότητας [Emergency Liquidity Assistance (ELA)].

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Ο διατραπεζικός δανεισμός της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” όπως κατατέθηκε από την Ειδικό Διαχειριστή της

ΔΙΑΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ (ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΕΛΑ)									
Χώρα	2006	2007	2008	2009	2010	2011	1 ^ο τρ. 2012	2 ^ο τρ. 2012	3 ^ο τρ. 2012
	€'000								
Κύπρος*	222	430	1,434	3,006	2,915	↑6,477	6,049	↑9,695	10,058
Ελλάδα	444	1,932	5,007	7,145	7,509	↓3,784	2,409	↓645	78
Άλλες χώρες	86	347	422	320	225	41	23	24	22
Σύνολο**	752	2,709	6,863	10,471	10,649	10,302	8,481	10,364	10,158
**Περιλαμβανομένων υποχρεώσεων προς Κεντρικές Τράπεζες									
ΚΤΚ									
Τράπεζα της Ελλάδας	N/A	N/A	N/A	2,690	2,501	6,321	5,806	9,360	9,907
	N/A	N/A	N/A	3,300	4,444	2,972	1,967	503	---
*Περιλαμβανομένου δανεισμού μέσω									

⁶⁶ Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην Υπουργών για την Ενδεχόμενη Τέλεση Αδικημάτων Σχετικά με την Υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου, σελ. 41.

KTK/ELA									
	N/A	N/A	N/A	2,690	2,501	↑6,321	5,806	↑9,360	9,907

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω στοιχεία και μετά από μια προσεκτική μελέτη, διαφαίνεται μια διαχρονική αύξηση του διατραπεζικού δανεισμού της Λαϊκής Τράπεζας, καθότι το 2006 ανερχόταν στο συνολικό ποσό των μόλις €752 εκατομ., ενώ το τρίτο τρίμηνο του 2012 εκτοξεύτηκε στα €10,2 δις. Από τα στοιχεία που παρατίθενται επίσης πιο πάνω είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι το 2011 σε σύγκριση με το 2010 ο διατραπεζικός δανεισμός στην Ελλάδα είχε μειωθεί κατά €3,7 δις, ενώ για την ίδια χρονική περίοδο ο διατραπεζικός δανεισμός στην Κύπρο είχε αυξηθεί περίπου κατά €3,6 δις.

Περαιτέρω, από τα εν λόγω στοιχεία διαφαίνεται επίσης ότι υπήρχε μια διαχρονική τάση μείωσης του διατραπεζικού δανεισμού στην Ελλάδα, φθάνοντας το τρίτο τρίμηνο του 2012 στο πολύ χαμηλό επίπεδο των μόλις €78 εκατομ., αυξάνοντας αντίθετα θεαματικά το ύψος του διατραπεζικού δανεισμού για την Κύπρο στο πολύ υψηλό επίπεδο των €10 δις την αντίστοιχη χρονική περίοδο.

Συγκρίνοντας επίσης τα εν λόγω στοιχεία, δεν είναι καθόλου άσχετη και η αυξητική τάση που παρατηρήθηκε στην άντληση έκτακτης ρευστότητας ELA. Από τα εν λόγω στοιχεία διαφαίνεται ενδεχομένως ότι μεγάλα ποσά τα οποία αντλούσε η Λαϊκή Τράπεζα στην Κύπρο ως έκτακτη ρευστότητα ELA μεταφέρονταν για μείωση του διατραπεζικού δανεισμού στην Ελλάδα. Από τη σύγκριση των στοιχείων αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι, ενώ ο ELA το 2010 ανερχόταν στο ποσό των €2,501 δις, αυξήθηκε το 2011 στα €6,321 δις, δηλαδή παρατηρήθηκε μια αύξηση €3,820 δις, ενώ ταυτόχρονα την αντίστοιχη χρονική περίοδο ο διατραπεζικός δανεισμός στην Ελλάδα μειώθηκε περίπου κατά το ίδιο ποσό, δηλαδή κατά €3,725 δις. Περαιτέρω, όσον αφορά την αύξηση ELA κατά €1,8 δις στις 18 Μαΐου 2012 και από τη σύγκριση των πιο πάνω στοιχείων (βλ. 1^ο τρίμηνο 2012 με 2^ο τρίμηνο 2012) διαφαίνεται επίσης ότι υπήρξε ταυτόχρονη μείωση του διατραπεζικού δανεισμού στην Ελλάδα κατά το ίδιο περίπου ποσό, που αφορά την άντληση σε ELA.

5.2. Έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα (ELA) και κρατική στήριξη με €1,8 δις

Σύμφωνα με τις διαδικασίες που υποστηρίζουν τις λειτουργίες του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ και ειδικότερα το άρθρο 14.4 του Καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και της ΕΚΤ αναφορικά με την παροχή έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα προς μεμονωμένα πιστωτικά ιδρύματα, τα πιστωτικά ιδρύματα στη ζώνη του ευρώ έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν χρηματοδότηση από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες όχι μόνο μέσω της διενέργειας πράξεων νομισματικής πολιτικής, αλλά σε εξαιρετικές περιπτώσεις και μέσω της παροχής έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα.

Ως έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα νοείται η παροχή εκ μέρους εθνικής κεντρικής τράπεζας του ευρωσυστήματος χρήματος κεντρικής τράπεζας ή/και κάθε άλλης μορφής στήριξης η οποία ενδέχεται να επιφέρει αύξηση του χρήματος κεντρικής τράπεζας προς φερέγγυο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ή προς όμιλο φερέγγυων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που αντιμετωπίζει προσωρινά προβλήματα ρευστότητας, χωρίς ωστόσο η ενέργεια αυτή να εντάσσεται στο πλαίσιο άσκησης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής.

Η έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα παρέχεται με ευθύνη της ενδιαφερόμενης εθνικής κεντρικής τράπεζας η οποία αναλαμβάνει συνεπακόλουθα το κόστος και τους κινδύνους που ενδέχεται να προκύψουν από την τακτική αυτή. Εντούτοις, βάσει του άρθρου 14.4 του καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ, δηλαδή του καταστατικού του ΕΣΚΤ, ανατίθεται στο διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ η αρμοδιότητα περιστολής των πράξεων παροχής έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα, εφόσον το διοικητικό συμβούλιο αποφανθεί ότι οι εν λόγω πράξεις παρακωλύουν τους στόχους και τα καθήκοντα του ευρωσυστήματος.

Στην πιο πάνω περίπτωση, το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ αποφασίζει με πλειοψηφία των δύο τρίτων των ψήφων, ενώ, προκειμένου να είναι σε θέση να αξιολογήσει ορθώς κατά πόσον τίθεται θέμα παρακώλυσης των στόχων και καθηκόντων του ευρωσυστήματος, το εν λόγω διοικητικό συμβούλιο πρέπει να ενημερώνεται εγκαίρως για τη διενέργεια τέτοιων πράξεων.

Σημειώνεται ότι οι σχετικές διαδικασίες θεσπίστηκαν το 1999 και έκτοτε αναθεωρούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα, τα δε βασικά χαρακτηριστικά τους συνοψίζονται παρακάτω:

Στα πλαίσια που καθορίζονται πιο πάνω, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες πρέπει να παρέχουν στην ΕΚΤ λεπτομερή στοιχεία για κάθε πράξη έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα, το αργότερο εντός δύο εργάσιμων

ημερών από τη διενέργεια της κάθε πράξης. Τα στοιχεία αυτά πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα εξής:

1. Τον αντισυμβαλλόμενο προς τον οποίο χορηγήθηκε ή πρόκειται να χορηγηθεί έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα.
2. Την αξία και την ημερομηνία λήξης της έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα είτε που χορηγήθηκε είτε που πρόκειται να χορηγηθεί.
3. Το νόμισμα, στο οποίο χορηγήθηκε ή πρόκειται να χορηγηθεί έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα.
4. Τις εξασφαλίσεις/εγγυήσεις έναντι των οποίων χορηγήθηκε ή πρόκειται να χορηγηθεί έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα, περιλαμβανομένης της αποτίμησης των παρεχόμενων εξασφαλίσεων και τυχόν περικοπών αποτίμησης που εφαρμόζονται σε αυτές και, όπου κρίνεται σκόπιμο, λεπτομερών στοιχείων σχετικά με τις παρεχόμενες εγγυήσεις.
5. Το επιτόκιο που θα καταβληθεί από τον αντισυμβαλλόμενο επί του ποσού της έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα που χορηγήθηκε ή που πρόκειται να χορηγηθεί.
6. Τους ειδικούς λόγους για τους οποίους χορηγήθηκε ή πρόκειται να χορηγηθεί έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα (π.χ. κάλυψη διαφορών αποτίμησης, εκροές καταθέσεων κ.λπ.).
7. Τη βραχυμεσοπρόθεσμη αξιολόγηση εκ μέρους του φορέα προληπτικής εποπτείας σχετικά με την κατάσταση ρευστότητας και το βαθμό φερεγγυότητας του πιστωτικού ιδρύματος που λαμβάνει την έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα, περιλαμβανομένων των κριτηρίων που χρησιμοποιήθηκαν, προκειμένου να εξαχθούν θετικά συμπεράσματα όσον αφορά τη φερεγγυότητά του.
8. Όπου κρίνεται σκόπιμο, μια αξιολόγηση των διασυνωριακών προεκτάσεων ή/και των πιθανών συστημικών επιδράσεων της κατάστασης που επέβαλε/επιβάλλει την παροχή έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα.

Επιπλέον, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις και εφόσον κρίνεται σκόπιμο, το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ μπορεί να αποφασίσει να ζητήσει πρόσθετες πληροφορίες από την αντίστοιχη εθνική κεντρική τράπεζα ή/και να διευρύνει τις απαιτήσεις υποβολής πληροφοριών/στοιχείων ή/και να τις καταστήσει πιο αυστηρές.

Σε περίπτωση που το συνολικό ποσό των σχεδιαζόμενων πράξεων παροχής έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα προς ένα συγκεκριμένο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα ή όμιλο χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων σε ενοποιημένη βάση και συμπεριλαμβανομένων των υποκαταστημάτων του στο εξωτερικό υπερβαίνει το όριο των €500 εκατομ., η ενδιαφερόμενη εθνική κεντρική τράπεζα οφείλει να ενημερώσει σχετικώς την ΕΚΤ το ενωρίτερο δυνατόν πριν από την παροχή της αιτούμενης ενίσχυσης.

Περαιτέρω, σε περίπτωση που το συνολικό ποσό των σχεδιαζόμενων πράξεων έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα αναμένεται να υπερβεί το όριο των €2 δις, το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ εξετάζει κατά πόσο η διενέργεια των εν λόγω πράξεων δημιουργεί κίνδυνο παρακώλυσης των στόχων και των καθηκόντων του ευρωσυστήματος.

Σημειώνεται ότι, κατόπιν σχετικού αιτήματος της ενδιαφερόμενης εθνικής κεντρικής τράπεζας, το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ είναι δυνατό να αποφασίσει να θεσπίσει όριο και να μην προβάλλει αντιρρήσεις για τις σχεδιαζόμενες πράξεις έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα, το ποσό των οποίων δεν υπερβαίνει το εν λόγω όριο και οι οποίες διενεργούνται εντός προκαθορισμένου σύντομου χρονικού διαστήματος.

Σκοπός των διαδικασιών αυτών είναι να διασφαλιστεί επαρκώς η άσκηση των λειτουργιών του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ δυνάμει του άρθρου 14.4 του καταστατικού του ΕΣΚΤ όσον αφορά την παροχή έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα προς μεμονωμένα πιστωτικά ιδρύματα. Οι διαδικασίες είναι δεσμευτικές για όλες τις εθνικές κεντρικές τράπεζες και η αποτελεσματικότητά τους εξετάζεται ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Όπως είναι γνωστό, σημαντικό ρόλο στην κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Κύπρου αποτέλεσε η αυξανόμενη και χωρίς όρια άντληση ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα.

Στο σημείο αυτό είναι αξιοσημείωτο και βαρύνουσας σημασίας να αναφερθούν οι αναφορές/δηλώσεις των αρμόδιων στελεχών και αξιωματούχων οι οποίοι παρευρέθηκαν σε ορισμένες από τις συνεδρίες της επιτροπής και κατέθεσαν τις απόψεις τους ενώπιόν της αναφορικά με τη χρήση/άντληση ELA από τη Λαϊκή

Τράπεζα.

Πιο συγκεκριμένα, ο Πρόεδρος του τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας κ. Α. Φιλίππου ανέφερε μεταξύ άλλων ότι μετά την έκδοση του σχετικού διατάγματος που ήταν προϊόν της ψηφισθείσας από τη Βουλή των Αντιπροσώπων νομοθεσίας που αφορά τη διαχείριση χρηματοοικονομικών κρίσεων του 2012, με την οποία παρείχε στη Λαϊκή Τράπεζα κρατική εγγύηση ύψους €1,8 δις, το πρώτο σχέδιο αναδιάρθρωσης που υποβλήθηκε στην ΚΤΚ ήταν περί τα τέλη Αυγούστου 2012. Συνεπώς, ανέφερε το εν λόγω σχέδιο «...προέβλεπε τη δημιουργία ενός NAMA, National Asset Management Company, για το “κακό” μέρος των εργασιών της Λαϊκής Τράπεζας...[...]67, το οποίο απορρίφθηκε από την ΚΤΚ τρεις μήνες μετά την παρουσίασή του αυτή. Σύμφωνα με τον ίδιο, το Φεβρουάριο του 2013 πραγματοποιήθηκε νέα προσπάθεια για σχέδιο αναδιάρθρωσης, στα πλαίσια του οποίου χρησιμοποιήθηκαν οι εμπειρογνώμονες που εισηγήθηκε η ΚΤΚ, οι οποίοι εργάζονταν για λογαριασμό της ίδιας. Αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας ήταν η υποβολή μιας αναφοράς (report) στη Λαϊκή Τράπεζα στις 12 Μαρτίου 2013, η οποία στάλθηκε ακολούθως στην ΚΤΚ και η οποία δεν αναφερόταν σε διάλυση (resolution) της τράπεζας. Αντίθετα, η λύση της διάλυσης είχε αποκλειστεί, καθώς δεν αποτελούσε την καλύτερη λύση, όπως ο ίδιος επισήμανε, και η τράπεζα θα παρέμενε εν ζωή. Όπως είναι γνωστό, το πρώτο σχέδιο αναδιάρθρωσης απορρίφθηκε από την ΚΤΚ στα μέσα Ιανουαρίου 2013, ενώ το δεύτερο παρέμεινε αναξιόποιον, καθώς λίγες μέρες μετά την κατάθεσή του στην πιο πάνω αρχή πραγματοποιήθηκε η σύνοδος του Eurogroup με όλες τις γνωστές αποφάσεις και συνέπειές της για τη Λαϊκή Τράπεζα.

Αξιοσημείωτη ήταν και η δήλωση μέλους του τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας που επισήμανε ότι «...αν δεν έπαιρνε ELA η τράπεζα... αυτόματα ήταν bankrupt [...]»⁶⁸.

Περαιτέρω, σε ερώτημα που τέθηκε από μέλη της επιτροπής αναφορικά με το ενδεχόμενο το κράτος να κλήθηκε να στηρίξει τη Λαϊκή Τράπεζα με €1,8 δις, ώστε η Λαϊκή Τράπεζα να καταστεί δυνατό να συνεχίσει να αντλεί ELA, ο τελευταίος πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας κ. Α. Φιλίππου εξέφρασε την πεποίθηση ότι η εν λόγω ενίσχυση δεν αποτέλεσε τη βάση για την έγκριση παροχής ELA προς την τράπεζα και ότι για σκοπούς ρευστότητας ήταν εντελώς άχρηστο. Σε πλήρη σύμπτωση με την πιο πάνω τοποθέτηση, η Γενική Διευθύντρια Οικονομικής Διαχείρισης της Λαϊκής Τράπεζας κ. Α. Φιλίππιδου δήλωσε ότι το ποσό των €1,8 δις η Λαϊκή το χρειαζόταν, για να ικανοποιήσει το κριτήριο του 9% σε σχέση με το δείκτη κεφαλαιουχικής βάσης, όπως ήταν υποχρεωμένη.

Αναλυτικότερα, σε τοποθετήσεις τους τα πιο πάνω στελέχη της Λαϊκής Τράπεζας, καθώς και ο τελευταίος Γενικός Διευθυντής της Υπηρεσίας Διαχείρισης Κινδύνου της Λαϊκής Τράπεζας κ. Μ. Αθανασίου ανέφεραν ότι προς το τέλος του 2011 η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών διεκπεραίωσε μια προσομοίωση ακραίων καταστάσεων (stress test) στις τράπεζες, από την οποία διαφάνηκαν ζημιές τεράστιων ποσών για τις δύο κυπριακές τράπεζες, όπως εκπορεύονταν κυρίως από κυβερνητικά ομόλογα και τα χαρτοφυλάκιά τους. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, όπως πρόσθεσαν, όλες οι ευρωπαϊκές τράπεζες θα έπρεπε να ανακεφαλαιοποιηθούν μέχρι 30 Ιουνίου και ως εκ τούτου μέχρι 20 Ιανουαρίου 2012 θα έπρεπε να καταθέσουν πλάνο ανακεφαλαιοποίησης της τράπεζας.⁶⁹ Αξίζει επίσης να αναφερθεί η δήλωση του κ. Μ. Αθανασίου ότι από το τέλος του 2011 η τράπεζα βασικά δεν είχε δείκτες κεφαλαιουχικής επάρκειας.⁷⁰

Επιπρόσθετα, ο κ. Μ. Αθανασίου δήλωσε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα: «Αρα θεωρώ ότι είναι σωστό να λέμε ότι το €1,8 δις χρειαζόταν, για να έχει η τράπεζα επαρκή ίδια κεφάλαια και νομίζω ότι, αν δεν έμπαινε το €1,8 δις, για να πετύχει τα ίδια κεφάλαια που χρειαζόταν, δε θα μπορούσε μετά να παίρνει και ELA. Σωστό; Νομίζω είναι ένα εύλογο συμπέρασμα να προκύψει τούτο το πράγμα. Δε θα λειτουργούσε, αφού δε θα πετύχαινε το 9%. Είναι πως διασυνδέεται το κεφάλαιο, η κεφαλαιουχική επάρκεια με τη ρευστότητα. Το €1,8 δις δε χρησιμοποιήθηκε για σκοπούς ρευστότητας, γιατί δεν ήταν ποτέ αποδεκτό από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Αν ήταν αποδεκτό, το ELA θα μειωνόταν από το 9% κατά €1,8 δις. [...]»⁷¹. Ο ίδιος, δήλωσε επίσης, μεταξύ άλλων, ενώπιον της επιτροπής αναφορικά με την κρατική ενίσχυση της Λαϊκής από την αναδοχή δικαιωμάτων προτίμησης της τράπεζας από το κράτος ποσού ύψους €1,8 δις και ειδικότερα σε σχέση με την αύξηση του ELA τα ακόλουθα: «Εγώ θα αρχίσω με τα γεγονότα, διότι δεν είναι σωστό να κρίνεις μετά, πρέπει να κρίνεις με τα γεγονότα που ήταν μπροστά σου. Τι είχαμε εκείνη την εποχή; Έγιναν οι εκλογές στην Ελλάδα στις αρχές Μαΐου. Βγήκε ένα αποτέλεσμα, το οποίο δημιούργησε τεράστια ανασφάλεια, υπήρξε μια τεράστια αιμορραγία από πλευράς Ελλάδας, χάσαμε γύρω στα €1,3 δις καταθέσεις σε περίοδο ενάμιση μήνα, γι' αυτό και πετάχτηκε απότομα το ELA εκείνη την περίοδο, από €3,5 δις στο €6 δις και κάτι [...]»⁷². Η Βουλή των

⁶⁷ Πρακτικά συνεδρίας της επιτροπής, ημερομηνίας 26 Μαρτίου 2013, σελ. 26.

⁶⁸ Πρακτικά συνεδρίας της επιτροπής, ημερομηνίας 26 Μαρτίου 2013, σελ. 22.

⁶⁹ Πρακτικά συνεδρίας της επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 17-25.

⁷⁰ Πρακτικά συνεδρίας της επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 21.

⁷¹ Πρακτικά συνεδρίας της επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 21.

⁷² Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 27.

Αντιπροσώπων ενημερώθηκε για την ανάγκη κρατικής ενίσχυσης προς αυτή την τράπεζα στις 18 Μαΐου 2012, ημερομηνία κατάθεσης του νομοσχεδίου. Στα πλαίσια της εξέτασης του εν λόγω νομοσχεδίου, ο τότε Υπουργός Οικονομικών, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και οι εκπρόσωποι της Λαϊκής Τράπεζας δήλωναν στην αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή, αλλά και ενώπιον πολλών άλλων μελών του σώματος την εκτίμησή τους ότι θα υπήρχε συμμετοχή ή εμπλοκή των υφιστάμενων μετόχων και ιδιωτών επενδυτών. Ωστόσο, εκ των υστέρων, διαφάνηκε ότι η εκτίμηση αυτή απέιχε πολύ από την πραγματικότητα [...]»⁷³.

Σε σχέση με το πιο πάνω ζήτημα, ο τότε εκτελεστικός διευθυντής της Λαϊκής Τράπεζας κ. Χρ. Στυλιανίδης δήλωσε ότι στη χρονική στιγμή εκείνη πράγματι πίστευε ότι οι ιδιώτες θα συμμετείχαν στην ανακεφαλαιοποίηση αυτή της τράπεζας, συνεχίζοντας ως ακολούθως: «[...] Εάν γνώριζα το τι θα ακολουθούσε τη στήριξη της Λαϊκής, με πολλές δηλώσεις διαφόρων, δηλώσεις ότι η τράπεζα κινδυνεύει με χρεοκοπία, τότε την επόμενη της 21^{ης} θα έπρεπε κανονικά η Λαϊκή να είχε καταρρεύσει[...]»⁷⁴.

Περαιτέρω, για το συγκεκριμένο αυτό θέμα ο πρώην πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας δήλωσε ενώπιον της επιτροπής τα εξής: «[...] έγινε μια σοβαρή προσπάθεια να βρεθούν επενδυτές από τον ιδιωτικό τομέα για την τράπεζα. Αυτή ήταν καταδικασμένη σε αποτυχία λόγω της έκθεσης στην Ελλάδα. Το ξέραμε από τον Ιανουάριο του 2012 και κάναμε έντονες προσπάθειες, αυτό που έγινε σε σαράντα οκτώ ώρες υπό την απειλή του όπλου να το κάμουμε σταδιακά και με τη βοήθεια συμβούλων και με τη βοήθεια της Ελλάδας, διότι δε μας εδόθη. Επομένως, το €1,8 δις ήταν υποχρέωση του κράτους. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, όπως όλοι οι πρόεδροι, υπέγραψαν συμφωνία αρχηγών κρατών που έλεγε: “Για τις τράπεζες που έχουν πρόβλημα, θα πάτε πρώτα στους υπάρχοντες μετόχους, μετά σε καινούριους μετόχους· αν δεν τα βρείτε, πρέπει να τα δώσει το κράτος.” [...]»⁷⁵.

Την επιτροπή, μέσα στα πλαίσια της άσκησης του κοινοβουλευτικού της ελέγχου, απασχόλησαν οι καταγγελίες που τέθηκαν ενώπιόν της σε σχέση με την τροφοδότηση της ΜΕΒ, με ρευστότητα από τη Λαϊκή Τράπεζα. Ειδικότερα, καταβλήθηκε προσπάθεια από την επιτροπή να εξετάσει κατά πόσο ευσταθούσαν οι ισχυρισμοί ότι για την ενίσχυση της ρευστότητας της ΜΕΒ, η οποία αντιμετώπιζε προβλήματα σ’ αυτό το θέμα, τεράστια κεφάλαια διοχετεύονταν από τη Λαϊκή Τράπεζα μέσω ξένων τραπεζών, όπως από Γερμανία, Ελλάδα, Πορτογαλία -ακόμη μέσω και της Τράπεζας Πειραιώς- προς τη ΜΕΒ.

Για το συγκεκριμένο αυτό θέμα ο πρόεδρος του πρώην διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας, κ. Μ. Σαρρής, δήλωσε ενώπιον της επιτροπής ότι «... είναι γεγονός ότι στον ελληνικό χώρο υπήρχε ένα μεγάλο χάσμα μεταξύ δανείων και καταθέσεων. Δηλαδή, για να σας δώσω έτσι αριθμούς γενικούς, ενώ το χαρτοφυλάκιο ήταν περίπου €12 δις, οι καταθέσεις στα υποκαταστήματα της Λαϊκής στην Ελλάδα ήταν περίπου €6 δις. Επομένως, με τον έναν τρόπο ή τον άλλο ο όμιλος αιμοδοτούσε τη δανειοδότηση στην Ελλάδα [...]»⁷⁶.

Αναφορικά με την άντληση/απορρόφηση ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα και σε συνάρτηση με τη συγχώνευση το Μάρτιο του 2011 της θυγατρικής της Λαϊκής Τράπεζας στην Ελλάδα με τη μητρική εταιρεία στην Κύπρο, που επέδρασε αρνητικά στη σημερινή κατάσταση της κυπριακής οικονομίας, αφού η εν λόγω μετατροπή σήμαινε ότι η ευθύνη για τις καταθέσεις που είχαν πραγματοποιηθεί στη Λαϊκή Τράπεζα στην Ελλάδα μεταφέρθηκαν από το Ελληνικό Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων στο αντίστοιχο κυπριακό, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ κ. Πανίκος Δημητριάδης για το ειδικό αυτό θέμα δήλωσε μεταξύ άλλων ότι «...μια ελληνική τράπεζα, η οποία ήταν και προβληματική τράπεζα και ήταν γνωστά τα προβλήματά της και μέχρι τότε την ευθύνη για την εποπτεία της είχε η Τράπεζα της Ελλάδος και επίσης οι καταθέσεις τους ήταν ευθύνη του Ελληνικού Ταμείου Προστασίας Καταθέσεων, μετατράπηκε με αυτή την απορρόφηση σε ευθύνη του κυπριακού κράτους [...]»⁷⁷.

Ειδικότερα, όσον αφορά την έγκριση για άντληση/απορρόφηση έκτακτης ρευστότητας ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ δήλωσε μεταξύ άλλων ενώπιον της επιτροπής τα ακόλουθα: «Υπάρχουν δύο τμήματα της Κεντρικής Τράπεζας τα οποία ασχολούνται με το θέμα αυτό. Το ένα τμήμα είναι το τμήμα της εποπτείας, το οποίο πρέπει να διαπιστώσει τη φερεγγυότητα της τράπεζας, διότι, εάν η τράπεζα δεν είναι φερέγγυα, δεν μπορεί να δοθεί ELA, και το δεύτερο είναι το τμήμα το οποίο ασχολείται με το θέμα των εγγυήσεων, των collaterals, τα οποία έρχονται στο τμήμα αγορών, των εξασφαλίσεων, το οποίο παίρνει τις εξασφαλίσεις, ούτως ώστε να δίνει το ELA βάσει εξασφαλίσεων και αυτές οι εξασφαλίσεις υπόκεινται σε πολύ μεγάλα haircuts, ούτως ώστε να υπάρχει πλήρης κάλυψη της Κεντρικής Τράπεζας, όταν δίνεται αυτή η

⁷³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 21 Μαΐου 2013, σελ. 67-69.

⁷⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 21 Μαΐου 2013, σελ. 67-69.

⁷⁵ Πρακτικά συνεδρίας της επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 75.

⁷⁶ Πρακτικά συνεδρίας της επιτροπής, ημερομηνίας 21 Μαΐου 2013, σελ. 36 και 43.

⁷⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 78.

ρευστοτική στήριξη. Επίσης φυσικά είναι και το νομικό τμήμα της τράπεζας που κάνει τα έγγραφα για την παροχή του ELA, διότι ουσιαστικά είναι ένα δάνειο της Κεντρικής Τράπεζας προς τη συγκεκριμένη εμπορική τράπεζα. [...] Πρώτα πρέπει να πάρουμε το non-objection της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Δηλαδή η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει το δικαίωμα να φέρει ένσταση ή όχι. Αν φυσικά φέρει ένσταση, τότε σταματά, δεν μπορεί να δοθεί η ρευστότητα και μετά, όταν πάρουμε το non-objection, δίδεται η ρευστότητα και ανανεώνεται αυτό κάθε δύο βδομάδες. [...]»⁷⁸.

Αξιοσημείωτη είναι επίσης η δήλωση του τέως Διοικητή της ΚΤΚ ότι η απόφαση για χορήγηση έκτακτης ρευστότητας λαμβάνεται από το Διοικητή, βάσει των συστάσεων που κάνουν τα αρμόδια τμήματα της ΚΤΚ. Δήλωσε επίσης σχετικά ότι για όλες τις εκτελεστικές πράξεις της ΚΤΚ αρμοδιότητα έχει ο Διοικητής και πως το διοικητικό συμβούλιο εποπτεύει και λαμβάνει γνώση για πολλές από τις αποφάσεις του⁷⁹.

Περαιτέρω, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ δήλωσε τα εξής ενώπιον της επιτροπής: «Το ELA, όπως ανέφερα και στην Ερευνητική Επιτροπή, δεν έχει καμιά μα καμιά σχέση με τη φερεγγυότητα της τράπεζας. Καμιά απολύτως σχέση. Είναι θέμα ρευστότητας και το ELA ουσιαστικά αντικαθιστά τις καταθέσεις οι οποίες φεύγουν για τον άλφα ή βήτα λόγο. Πολλές φορές οι καταθέσεις φεύγουν, όχι γιατί οι καταθέτες ανησυχούν για τη φερεγγυότητα της τράπεζας, αλλά μπορεί να ανησυχούν για τη φερεγγυότητα της χώρας. Μπορεί απλά να έχουν δει τον ήλιο εκείνη την ημέρα να έχει βγει ανάποδα! [...] η ρευστοτική στήριξη της τράπεζας δεν έχει σχέση με τη φερεγγυότητα [...]. Η φερεγγυότητα της τράπεζας κρίνεται από την ποιότητα του χαρτοφυλακίου των δανείων της. [...]»⁸⁰ από τη στιγμή που το κυπριακό κράτος στήριξε τη Λαϊκή με αυτά τα €1,8 δις, τα οποία ήταν χρήματα τα οποία ουσιαστικά δεν είχαν ουσιαστικό αντίκρισμα, διότι το κυπριακό κράτος δεν είχε πρόσβαση στις διεθνείς αγορές το Μάιο του 2012, δημιουργήθηκαν αμφιβολίες ως προς τη βιωσιμότητα της τράπεζας, διότι ένα κράτος το οποίο δεν ήταν φερέγγυο εγγυόταν τη φερεγγυότητα ενός συστημικού τραπεζικού ιδρύματος. Από εκείνη τη στιγμή είμαστε και εμείς υπόχρεοι και πιστεύω ενεργήσαμε με τον τρόπο, ώστε να πείσουμε το κράτος να κάνει την αίτηση για το πρόγραμμα, απ' εκείνη τη στιγμή η ασφαλιστική δικλίδα για την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ήταν αυτό το πρόγραμμα, ότι αυτής της τράπεζας θα αντιμετωπιστούν τα προβλήματά της μέσω του προγράμματος που θα πάρει τη στήριξη το κυπριακό κράτος. Είναι γι' αυτό το λόγο που συνέχιζε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα να δίνει ρευστοτική στήριξη και στις δύο κυπριακές τράπεζες [...]»⁸¹.

Τέλος, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ, αναφορικά με τα προβλήματα που αντιμετώπιζε η Λαϊκή Τράπεζα δήλωσε τα ακόλουθα: «3 Μαΐου 2012 ήρθα στην Κύπρο. 3 Μαΐου 2012 ανέλαβα και αμέσως, μόλις ανέλαβα, ήρθαν τα προβλήματα της Λαϊκής να με βρουν και ήθελε η Λαϊκή στήριξη κ.λπ.... Αντιλήφθηκα αμέσως ότι η κυπριακή οικονομία χρειαζόταν πρόγραμμα στήριξης. Δε θέλω να αυξήσω τη δική μου σημασία, αλλά σίγουρα συνέβαλα στο να πειστεί ο τότε Πρόεδρος της Δημοκρατίας να υποβάλει την αίτηση για το πρόγραμμα και όπως επίσης συνέβαλλα συνεχώς στην ενθάρρυνση, ας το πούμε, της κυβέρνησης να ολοκληρώσει τις διαπραγματεύσεις. Αν θυμάστε, το Νοέμβριο εμείς πρώτοι συμφωνήσαμε με την τρόικα για το πρόγραμμα στήριξης του τραπεζικού τομέα κ.λπ. Αλλά ένα σημαντικό στοιχείο [...] όλη αυτή την περίοδο [...] συζητούσαμε για ένα πρόγραμμα στήριξης bail-out, όχι bail-in €10 δις [...]»⁸².

Σύμφωνα με τα κατατεθέντα ενώπιον της επιτροπής στοιχεία και ειδικότερα τα στοιχεία που εξάγονται από σχετική επιστολή της Ειδικής Διαχειρίστριας της Λαϊκής Τράπεζας, ημερομηνίας 25 Απριλίου 2013, η οποία προέβη σε διαχρονική επισκόπηση αναφορικά με την πορεία άντλησης ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα ανέφερε ότι: «Μετά το ξέσπασμα της κρίσης του 2008 που ακολούθησε την κατάρρευση της "Lehman Brothers", το τραπεζικό σύστημα κλονίστηκε και οι τράπεζες άρχισαν να μην εμπιστεύονται η μια την άλλη, με αποτέλεσμα να σταματήσουν σε μεγάλο βαθμό οι διατραπεζικές τοποθετήσεις». Όπως αναφέρεται στην ίδια επιστολή, η ΕΚΤ, λειτουργώντας ως "lender of last resort" (δανειστής έσχατης ανάγκης), άρχισε να παρέχει σε όλες τις τράπεζες της ευρωζώνης άπλετη ρευστότητα με χαμηλό κόστος (το βασικό επιτόκιο της ΕΚΤ που τώρα βρίσκεται στο 0,75%) έναντι εξασφαλίσεων. Οι εξασφαλίσεις αυτές περιλαμβάνουν ομόλογα, καλυμμένα ομόλογα, τιτλοποιήσεις απαιτήσεων από ομολογιακά και επιχειρηματικά δάνεια, διάφορα άλλα eligible credit claims (δάνεια) κ.λπ., ενώ η ρευστότητα παρέχεται σε πολύ χαμηλή τιμή, παρ' όλο που υπάρχουν αυστηρά κριτήρια για την πιστοληπτική διαβάθμιση των ομολόγων, καλυμμένων ομολόγων κ.λπ., που γίνονται αποδεκτά από την ΕΚΤ.

Όπως περαιτέρω αναφέρεται, η ΚΤΚ ως μέρος του ευρωσυστήματος αποτελεί κατά τον ίδιο τρόπο "lender of last resort" στις κυπριακές τράπεζες, σε περίπτωση που αυτές χρήζουν ρευστότητας, αλλά των οποίων τα στοιχεία ενεργητικού δεν επαρκούν προς υποθήκευση από την ΕΚΤ.

⁷⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 39-42.

⁷⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 43.

⁸⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 36.

⁸¹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 45.

⁸² Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 46.

Επιπρόσθετα σημειώνεται ότι τα κριτήρια των στοιχείων ενεργητικού που γίνονται αποδεκτά από την ΚΤΚ για παροχή ρευστότητας είναι χαλαρότερα από αυτά που απαιτεί η ΕΚΤ, αλλά το κόστος δανεισμού του μηχανισμού αυτού (ELA) είναι υψηλότερο και ανέρχεται στο 2,5%.

Η Λαϊκή Τράπεζα, βασιζόμενη στους κανόνες του ευρωσυστήματος, μετά από τις σταδιακές υποβαθμίσεις της Ελλάδας και των ελληνικών καλυμμένων ομολόγων, ομολόγων και τιτλοποιήσεων που κατείχε και που βάσει αυτών αντλούσε μέχρι τότε ρευστότητα από την ΕΚΤ, τα οποία δεν ήταν πλέον αποδεκτά βάσει των κριτηρίων της ΕΚΤ, αλλά και συνεπεία της απώλειας καταθέσεων στην Ελλάδα ένεκα της κατάστασης της χώρας, άρχισε σύμφωνα με την Ειδικό Διαχειριστή το Σεπτέμβριο του 2011 να αντλεί ELA από την ΚΤΚ, παράλληλα με τα εναπομείναντα περιθώρια δανεισμού της από την ΕΚΤ, ο οποίος ήταν ακόμα αποδεκτός για άντληση ρευστότητας. Η ίδια σημειώνει στην επιστολή της προς την επιτροπή ότι ο δανεισμός της Λαϊκής Τράπεζας γενικά, αλλά και όσον αφορά υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες παρουσιάζεται στις Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις της Λαϊκής Τράπεζας του 2011 (Σημείωση 31), ενώ το επίπεδο των "Υποχρεώσεων προς Κεντρικές Τράπεζες" παρουσιάζεται στις Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις του 2009 (Σημείωση 32).

Σημειώνεται ότι για την περίοδο από την 31^η Δεκεμβρίου 2011 και κάθε τρίμηνο μέχρι την 30^η Σεπτεμβρίου 2012 το σύνολο των οφειλών σε κεντρικές τράπεζες και άλλες τράπεζες παρουσιάζεται στη σελίδα 5 των Συνοπτικών Ενδιάμεσων Οικονομικών Καταστάσεων ως "Οφειλές σε Κεντρικές και άλλες Τράπεζες". (Δεν παρέχεται ανάλυση, λόγω της συνοπτικότητας των Ενδιάμεσων Οικονομικών Καταστάσεων).

Σύμφωνα με την ίδια, η στήριξη της τράπεζας από το ευρωσύστημα που άρχισε από το τέλος του 2008 μέσω της ΕΚΤ διαγράφεται λεπτομερειακά στις εν λόγω σημειώσεις, στις οποίες παρουσιάζεται επίσης και η στήριξη από την ΚΤΚ δηλαδή ELA, αφού η ΚΤΚ αποτελεί μέρος του ευρωσυστήματος.

Πέραν των πιο πάνω αναφορών, θα πρέπει να σημειωθεί, πάντα σύμφωνα με την Ειδικό Διαχειριστή, ότι η τράπεζα είχε δώσει πληροφορίες στους μετόχους και στο επενδυτικό κοινό αναφορικά με το δανεισμό της τράπεζας, οι οποίες περιέχονται στο Ενημερωτικό Δελτίο Αύξησης Κεφαλαίου €1,8 δις, ημερομηνίας 22 Μαΐου 2012 (σελίδες 70-73).

Όπως εξάγεται από έρευνα της επιτροπής, στη σελίδα 72 του Ενημερωτικού Δελτίου του Ομίλου Λαϊκής Τράπεζας, γίνεται σχετική αναφορά, σύμφωνα με την οποία η συνολική χρηματοδότηση του ομίλου κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2011 μέσω διάφορων προγραμμάτων της ΕΚΤ και του Ευρωσυστήματος ανήλθε στα €9,2 δις (ή 27,5% επί του συνόλου του ισολογισμού). Αναφέρεται επίσης ότι η χρηματοδότηση αυτή είναι καλυμμένη με την ενεχυρίαση στοιχείων ενεργητικού της.

Περαιτέρω και σύμφωνα με άλλα στοιχεία που κατατέθηκαν από την Ειδικό Διαχειριστή της Λαϊκής Τράπεζας, όπως αυτά εξάγονται από επιστολή της προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 30 Οκτωβρίου 2013, τα συνολικά ποσά άντλησης του ELA φαίνονται στον Πίνακα 2.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Ο δανεισμός της "Cyprus Popular Bank Public Co Ltd" από άλλες τράπεζες περιλαμβανομένης της έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	1 ^ο τρ. 2012	2 ^ο τρ. 2012	3 ^ο τρ. 2012
	(€)								
Δανεισμός* από άλλες τράπεζες	-222	-430	-1,434	-3,006	-2,915	-6,477	-6,049	-9,695	-10,058
*Περιλαμβανομένου δανεισμού μέσω ΚΤΚ/ELA	N/A	N/A	N/A	-2,690	-2,501	-6,321	-5,806	-9,360	-9,907

Περαιτέρω, σύμφωνα με τα αναλυτικά στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής κατά χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από την 27^η Σεπτεμβρίου 2011, ημερομηνία κατά την οποία ο εν λόγω δανεισμός ανερχόταν στο ποσό των μόλις €300 εκατομ., παρατηρείται ότι ο ELA ανήλθε την 28^η Μαρτίου 2013

στο ποσό των €9,1 δις. Ειδικότερα, η διακύμανση του ELA της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd παρατίθεται αναλυτικά στον πιο κάτω πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Η διακύμανση του ELA της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” όπως κατατέθηκε στην επιτροπή από την Ειδικό Διαχειριστή με την επιστολή της ημερομηνίας 25 Απριλίου 2013.

Όμιλος Λαϊκής Τράπεζας - Δανεισμός ELA		
Ημερομηνία	Αύξηση/Μείωση	Υπόλοιπο
	(€) εκατομ.	
27.09.2011	---	300
29.09.2011	190	490
05.10.2011	1.010	1.500
17.10.2011	300	1.800
18.10.2011	150	1.950
20.10.2011	550	2.500
09.11.2011	500	3.000
15.11.2011	300	3.300
17.11.2011	1.300	4.600
30.11.2011	-1.300	3.300
06.12.2011	200	3.500
18.01.2012	200	3.700
10.02.2012	200	3.900
13.02.2012	200	4.100
24.02.2012	400	4.500
28.02.2012	700	5.200
08.03.2012	-300	4.900
12.03.2012	-600	4.300
19.03.2012	-300	4.000
20.04.2012	-200	3.800
23.05.2012	300	4.100
25.05.2012	1.300	5.400

Όμιλος Λαϊκής Τράπεζας - Δανεισμός ELA		
Ημερομηνία	Αύξηση/Μείωση	Υπόλοιπο
	(€) εκατομ.	
29.05.2012	300	5.700
01.06.2012	200	5.900
07.06.2012	300	6.200
12.06.2012	200	6.400
13.06.2012	300	6.700
15.06.2012	300	7.000
19.06.2012	200	7.200
27.06.2012	820	8.020
03.07.2012	1.800	9.820
06.07.2012	-200	9.620
03.08.2012	-120	9.500
07.08.2012	100	9.600
10.08.2012	85	9.685
28.08.2012	-85	9.600
21.09.2012	300	9.900
19.10.2012	-100	9.800
15.11.2012	100	9.900
23.11.2012	50	9.950
07.12.2012	-150	9.800
21.12.2012	-400	9.400
25.01.2013	-300	9.100
22.02.2013	100	9.200
12.03.2013	200	9.400
15.03.2013	100	9.500
26.03.2013	-500	9.000
28.03.2013	100	9.100

Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι στις 26 Οκτωβρίου 2011, σε συνάντηση που είχαν οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ προέβησαν σε σχετική δήλωση κατά την οποία, λαμβάνοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 23^{ης} Οκτωβρίου 2011 σχετικά με τις σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και της ζώνης του ευρώ, τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, αφού συζήτησαν την επικρατούσα κατάσταση, υπογράμμισαν την κοινή τους βούληση να καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την υπέρβαση της κρίσης και την αντιμετώπιση σε πνεύμα αλληλεγγύης των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση και η ζώνη του ευρώ. Περαιτέρω, σημείωσαν με ικανοποίηση τη συναίνεση επί των μέτρων αποκατάστασης της εμπιστοσύνης στον τραπεζικό τομέα στην οποία κατέληξε το συμβούλιο (ECOFIN) στις 22 Οκτωβρίου 2011. Βάσει αυτών συμφώνησαν σε μια σειρά μέτρων που στόχο είχαν μεταξύ άλλων την ενίσχυση του προληπτικού ελέγχου του τραπεζικού τομέα της ΕΕ, την ανάγκη να διασφαλιστεί η μεσοπρόθεσμη χρηματοδότηση των τραπεζών, με στόχο την αποφυγή της πιστωτικής ασφυξίας και τη διασφάλιση της ροής πιστώσεων στην πραγματική οικονομία, καθώς επίσης την ανάγκη να ενισχυθούν η ποιότητα και η ποσότητα των κεφαλαίων των τραπεζών, ώστε να αντέξουν τους κλυδωνισμούς, καθώς και να επιτευχθεί η ενίσχυση αυτή με αξιόπιστο και εναρμονισμένο τρόπο.

Ως εκ τούτου και σύμφωνα με την πιο πάνω δέσμη μέτρων, το συμβούλιο αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ, ειδικότερα όσον αφορά την κεφαλαιοποίηση των τραπεζών και τη χρηματοδότηση της κεφαλαιακής ενίσχυσής τους, σημειώνει ότι οι τράπεζες θα πρέπει πρωτίστως να χρησιμοποιήσουν ιδιωτικούς κεφαλαιακούς πόρους μεταξύ άλλων μέσω αναδιάρθρωσης και μετατροπής του χρέους σε μετοχικούς τίτλους. Περαιτέρω, οι τράπεζες θα πρέπει να υπόκεινται σε περιορισμούς ως προς την καταβολή μερισμάτων και πρόσθετων παροχών (bonus payments), μέχρι που να επιτευχθεί ο στόχος της ανακεφαλαιοποίησής τους.

Τέλος, σημειώνεται ότι ένα από τα πιο σημαντικά μέτρα που λήφθηκαν είναι ότι, εάν και εφόσον χρειαστεί, οι εθνικές κυβερνήσεις θα πρέπει να παρέχουν σχετική στήριξη και, σε περίπτωση που αυτή δεν μπορεί να παρασχεθεί, η ανακεφαλαιοποίηση θα πρέπει να χρηματοδοτηθεί μέσω δανείου από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ) - European Financial Stability Facility (EFSF), εφόσον πρόκειται για κράτη μέλη της ευρωζώνης, μέτρο το οποίο η Κυπριακή Δημοκρατία δεν είχε υιοθετήσει, ειδικότερα από το Μάρτιο του 2012, ημερομηνία κατά την οποία η Λαϊκή Τράπεζα είχε υποστεί σημαντικές ζημιές λόγω της διαγραφής της ονομαστικής αξίας των ΟΕΔ με απόφαση του Eurogroup, το γνωστό κούρεμα των ελληνικών ομολόγων, το οποίο είχε στοιχίσει σ' αυτήν περίπου €2,5 δις.

6. ΟΙ ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

6.1. Η εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum” από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης του θέματος της επέκτασης των κυπριακών τραπεζών στο εξωτερικό, ο πρώην Διευθύνων Σύμβουλος της Τράπεζας Κύπρου κ. Α. Ηλιάδης ανέφερε τα εξής: «[...] Η Τράπεζα Κύπρου πάντα είχε σαν στόχο να στηρίξει την οικονομία, [...] πάντα μέσα στη στρατηγική της ήταν και το πώς θα μπορέσει να βοηθήσει γενικότερα τον κυπριακό ελληνισμό και αυτός ήταν ο λόγος που το 1955 πήγε στο Λονδίνο και έκανε τα καταστήματα εκεί. Για τον ίδιο λόγο και για εξυπηρέτηση της παροικίας και του ελληνισμού στην Ελλάδα επεκτάθηκε το 1990 στην Ελλάδα και σαν πολιτική της είχε να πάει εκεί όπου υπάρχουν οι Έλληνες, για να μπορέσει να τους εξυπηρετήσει.⁸³ [...] Στρατηγικά, επομένως, η τράπεζα αποφάσισε να πάει στις αναπτυσσόμενες οικονομίες της Ανατολικής Ευρώπης, σε συγκεκριμένες οικονομίες, στη Ρωσία, στην Ουκρανία και στη Ρουμανία, με σκοπό η παρουσία της εκεί να αξιοποιήσει σε κάποιο βαθμό τα οφέλη που είχαν οι οικονομίες αυτές από την ανάπτυξή τους, αλλά ιδιαίτερα για να μπορέσουμε μέσα από αυτή την παρουσία μας, την επικράτηση του ονόματός μας σ' αυτές τις αγορές, να φέρουμε περισσότερες δουλειές στην Κύπρο και όχι μόνο δουλειές όσον αφορά το offshore αλλά και για τον τουρισμό. [...] Επομένως, η κίνηση αυτή της τράπεζας είχε σκοπό να εξασφαλίσει και να αυξήσει αυτή τη δουλειά η οποία ερχόταν από το εξωτερικό. Στη Ρωσία μπήκαμε το 2007, αν δεν κάνω λάθος, στην αρχή του 2007 με το άνοιγμα καταστημάτων. Η άδεια που είχαμε ήταν άδεια για παραχώρηση χορηγήσεων για άνοιγμα καταστημάτων, αλλά χωρίς να μπορούμε να αντλούμε καταθέσεις retail. Καταθέσεις μόνο wholesale. Μεγάλες καταθέσεις. Αυτό δεν είναι φυσιολογικός τρόπος επέκτασης μίας τράπεζας και μας απασχολούσε πάντοτε, διότι αν μία τράπεζα είναι με ένα πόδι, κάποια στιγμή - και το απέδειξε η κρίση - θα σκόνταφτε, αν δεν είχε βάση καταθέσεων. Είναι για αυτό το λόγο που κάποια στιγμή είπαμε ότι θέλουμε δίκτυο, να έχουμε παρουσία, αφετέρου δε να μπορούμε να αντλούμε [καταθέσεις]... αυτά καταγράφονται, [...] μέσα στις μελέτες που έγιναν και στα πρακτικά που υπάρχουν.»⁸⁴

Σχολιάζοντας τον τρόπο με τον οποίο η Τράπεζα Κύπρου πραγματοποιούσε τις εν λόγω επενδύσεις, ο κ. Ηλιάδης ανέφερε τα ακόλουθα: «Είναι μετρημένα τα βήματα που γίνονται κάθε φορά και το πώς θα έκανε αυτά τα βήματα η τράπεζα γινόταν μετά από μελέτες της οικονομίας στον τόπο στον οποίο θα απευθυνόταν,

⁸³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 48.

⁸⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 53.

μετά από πολύ προβληματισμό από όλο το διοικητικό συμβούλιο και την εκτελεστική διεύθυνση για τα βήματα τα οποία θα κάνει και μετά από συμβουλές, ιδιαίτερα για τις νέες οικονομίες, των συμβούλων τους οποίους χρησιμοποιούσε, όπως για παράδειγμα στην περίπτωση της “Uniastrum” χρησιμοποίησε την “JP Morgan”, την “White & Case”, τους ελεγκτές, την “Ernst & Young”. [...]»⁸⁵ και τους εσωτερικούς νομικούς συμβούλους, τους κ. Χρυσάφινη και Πολυβίου. Ο κ. Α. Ηλιάδης, ανέφερε επίσης τα εξής: «[...] Όλοι αυτοί εξέτασαν όλες τις πτυχές, εξέτασαν τη ρωσική οικονομία. Το πόσες μελέτες έγιναν και με τα δεδομένα που υπάρχουν είναι καταγεγραμμένα στα πρακτικά του διοικητικού συμβουλίου και υπάρχει σωρεία εγγράφων τα οποία είναι στην τράπεζα»⁸⁶. Σχετικές με το θέμα είναι επίσης οι αναφορές του πρώην μέλους του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου κ. Χ. Παντζιαρή⁸⁷, οποίος προέβη σε αναφορά σε ορισμένα σημεία από το πρακτικό του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου της 26^{ης} Ιουνίου 2008 (αρ. πρακτ. 350/2008). «[...] [Αναφορικά με την αγορά την εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum”] Έγινε ενδελεχής οικονομικός, νομικός και λειτουργικός έλεγχος (financial, legal and operational due diligence), ο οποίος ήταν λεπτομερέστατος και διήρκησε πάρα πολύ χρόνο. [...] Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου εξέφρασε ικανοποίηση για την πολύ προσεκτική δουλειά που έγινε στην αξιολόγηση από πλευράς της Τράπεζας Κύπρου και επιφυλάχθηκε για τη θέση της, αφού λάβει και εξετάσει όλα τα χρέη. [...] Ο κ. G. Andronikashvili της “JP Morgan” προέβη σε λεπτομερή παρουσίαση στη ρωσική οικονομία και αναφέρθηκε επίσης στο ρωσικό τραπεζικό τομέα και ειδικότερα στη ραγδαία ανάπτυξη του τραπεζιτικού τομέα, καθώς και στην τεράστια προοπτική για διείσδυση στην αγορά. Ο κ. W. Schuster της “JP Morgan” σημείωσε ότι το αντίτιμο του δικαιώματος εξαγοράς αντιστοιχεί σε ένα ελκυστικό πολλαπλασιαστική εξαγοράς 3,1%⁸⁸ εξαγοράς προς λογιστική αξία το οποίο θεωρείται λογικό. Ο κ. Schuster πρόσθεσε επίσης: Η κίνηση αποτελεί εξαιρετικό επίτευγμα εξαγοράς (extraordinary achievement buy). Η Τράπεζα Κύπρου με την εξαγορά έχει σημαντική προοπτική την οποία έχει τη δυνατότητα να αξιοποιήσει προς όφελος της. Η τιμή εξαγοράς είναι τέτοια η οποία δε θα προκαλέσει αρνητική κριτική. Οι σύμβουλοι “JP Morgan & Co” σχολίασαν θετικότερα τους δύο ιδιοκτήτες, τις ικανότητές τους, τα προσόντα τους, την προσωπικότητά τους και την αναγνώρισή τους στη ρωσική τραπεζική αγορά. Αυτά είναι μερικά από τα όσα ελέχθησαν και καταγράφηκαν στα πρακτικά». Σχετικό με τις πιο πάνω αναφορές του κ. Ηλιάδη και του κ. Παντζιαρή είναι το μέρος της έκθεσης της “Alvarez & Marsal”⁸⁸, στο οποίο αναφέρεται ότι η Τράπεζα Κύπρου, υλοποιώντας την απόφασή της να επεκταθεί στη ρωσική αγορά, ήταν η πρώτη κυπριακή τράπεζα που το έπραξε με το άνοιγμα υποκαταστήματος στη Μόσχα το έτος 2007, ενώ το 2008 ο όμιλος της Λαϊκής Τράπεζας δραστηριοποιήθηκε επίσης στην εν λόγω αγορά με την εξαγορά της “CB Rosprombank LLC”, γεγονός που την κατέστησε ως τον πρώτο τραπεζικό οργανισμό σε Κύπρο και Ελλάδα που προχώρησε στην εξαγορά ρωσικής τράπεζας⁸⁹. Η “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι, ενόψει της επέκτασης άλλων κυπριακών και ξένων τραπεζών στη Ρωσία, η Τράπεζα Κύπρου επιθυμούσε επίσης να δημιουργήσει δίκτυο καταστημάτων στη Ρωσία. Ενόψει της πολυπλοκότητας της ρωσικής νομοθεσίας που απαιτούσε την έκδοση άδειας για κάθε τοποθεσία εντός της Ρωσίας όπου μια τράπεζα επιθυμούσε να δραστηριοποιηθεί με υποκατάστημα, η Τράπεζα Κύπρου προχώρησε στη διεξαγωγή έρευνας δέουσας επιμέλειας (due diligence work) προς εξεύρεση μιας ρωσικής τράπεζας με εδραιωμένο δίκτυο καταστημάτων για σκοπούς εξαγοράς της.

Αναφορικά με την κατάσταση της ρωσικής αγοράς κατά τον ουσιώδη χρόνο, η “Alvarez & Marsal” αναφέρει στην έκθεσή της ότι, παρ’ όλο που ο τραπεζικός τομέας και η ρωσική οικονομία παρουσίασαν δυναμική ανάπτυξη κατά το έτος 2007, με συνολική ανάπτυξη για τη ρωσική οικονομία της τάξης του 7% κατά το 2007 την περίοδο 1990-2007 και 8% κατά το πρώτο εξάμηνο του 2008, εντούτοις ο οίκος “Standard & Poor’s” αξιολόγησε αρνητικά την πιστοληπτική ικανότητα της Ρωσίας στις 23 Οκτωβρίου 2008. Παράλληλα, αναφέρεται ότι η Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank), κατέγραψε επίσης επιβράδυνση της ρωσικής οικονομίας την 1^η Νοεμβρίου 2008, ενώ ο οίκος “FITCH” στην εκτίμησή του για τη ρωσική οικονομία κατέγραψε επίσης σοβαρή επιδείνωση των ρωσικών κεφαλαιαγορών.

Όσον αφορά το ιστορικό της τράπεζας “Uniastrum”, σύμφωνα με τα στοιχεία που παραθέτει στην έκθεσή της η “Alvarez & Marsal”, η εν λόγω τράπεζα ιδρύθηκε το 1994 και εξασφάλισε άδεια άσκησης τραπεζικών

⁸⁵ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 48.

⁸⁶ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 49.

⁸⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 49.

⁸⁸ Σύμφωνα με την παράγραφο 1.1.2 των όρων εντολής που η ΚΤΚ έδωσε στην “Alvarez & Marsal”, της ζητήθηκε να προβεί στη διεξαγωγή έρευνας που θα βοηθούσε τον τότε Διοικητή της ΚΤΚ να λάβει όλες τις αναγκαίες νομικές και ρυθμιστικές θεραπείες, είτε αυτές αφορούσαν την άσκηση ελέγχου από την ΚΤΚ ή τις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν από μερικές συστημικές τράπεζες της Κύπρου για να [...] επενδύσουν στο εξωτερικό υπό τη μορφή δικτύου υποκαταστημάτων και/ή θυγατρικές τράπεζες, λαμβάνοντας υπόψη τις πρόνοιες των περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμων του 1997 έως και (αρ. 2) του 2011. Συνεπώς, η έκθεση της “Alvarez & Marsal” παραθέτει τα ευρήματα, τα συμπεράσματα και τις εισηγήσεις της που βασίζονται στην έρευνα που διεξήγαγε μέχρι την 26^η Φεβρουαρίου 2013 σε σχέση με την εξαγορά του 80% του μετοχικού κεφαλαίου της τράπεζας “Uniastrum” στη Ρωσία.

⁸⁹ Η τράπεζα “Barclays” είχε επίσης εξαγοράσει την ρωσική τράπεζα “Exprobank” έναντι ποσού \$745 εκατομ. σε μετρητά την 1^η Ιουλίου 2008 με πολλαπλασιαστική τιμή αγοράς προς λογιστική αξία 4, έπειτα από την αύξηση του κεφαλαίου της (price to book value multiple of 4).

εργασιών στη Ρωσία το Μάιο του 2005. Η τράπεζα, αναφέρεται, την 31^η Δεκεμβρίου 2007 διέθετε 209 γραφεία με 43 υποκαταστήματα σε 41 περιοχές, κεντρικά γραφεία στη Μόσχα και εργοδοτούσε 3 413 υπαλλήλους, διαθέτοντας το 9^ο μεγαλύτερο δίκτυο καταστημάτων στη Ρωσία το 2007, παρ' όλο που μερικά από τα υποκαταστήματά της ήταν μικρά γραφεία ή κιόσκια. Κατά το 2008 οι κύριες εργασίες της "Uniastrum", αναφέρεται, αποτελούνταν από τη λήψη καταθέσεων, τη διενέργεια χορηγήσεων, την έκδοση εγγυήσεων, συνάλλαγμα και τη διενέργεια επενδύσεων σε αξίες. Στην έκθεσή της η "Alvarez & Marsal" καταγράφει ότι το 2001 η "Uniastrum" ίδρυσε την επιχείρηση μεταφοράς χρημάτων "Unistream", η οποία το 2006 ανεξαρτητοποιήθηκε από αυτήν, έπειτα από την εξασφάλιση ξεχωριστής άδειας τραπεζικών εργασιών. Κατά την ανεξαρτητοποίηση της εν λόγω εταιρείας από τη "Uniastrum", αναφέρεται ότι μεταφέρθηκαν στοιχεία ενεργητικού σε αυτή που αποτελούνταν από 75 γραφεία (cash desks), 145 σημεία εξυπηρέτησης και συμφωνιών αντιπροσώπευσης, καθώς και 200 υπάλληλοι που προηγουμένως ανήκαν στην "Uniastrum". Έπειτα από τον εν λόγω διαχωρισμό των εταιρειών, τα κέρδη της "Unistream" δεν περιλαμβάνονταν στον ισολογισμό της "Uniastrum", η οποία όμως συνέχισε να λαμβάνει προμήθεια επί των συναλλαγών της πρώτης, αφού οι εν λόγω συναλλαγές συνέχισαν να παρέχονται από το δίκτυο υποκαταστημάτων της "Uniastrum". Σύμφωνα με την "Alvarez & Marsal", η Τράπεζα Κύπρου επέλεξε την εξαγορά της τράπεζας "Uniastrum", αφού η εν λόγω τράπεζα:

1. διέθετε ένα εδραιωμένο δίκτυο υποκαταστημάτων,
2. απλή δομή ιδιοκτησίας που αποτελείτο από δύο μετόχους που κατείχαν πλειοψηφικό κεφάλαιο,
3. παρουσίαζε προοπτική κερδοφορίας και
4. υπήρχε επίσης η δυνατότητα διατήρησης της ρωσικής τραπεζικής γνώσης μέσω της συνέχισης της στήριξης των καινούριων της ιδιοκτητών, δηλαδή της Τράπεζας Κύπρου, από τους δύο κύριους μετόχους, οι οποίοι θα διατηρούσαν την εργασία τους στην τράπεζα "Uniastrum".

Ιδιαίτερα διαφωτιστική αναφορικά με τους λόγους που η Τράπεζα Κύπρου επέλεξε να εξαγοράσει την τράπεζα "Uniastrum", είναι η ακόλουθη αναφορά του πρώην Διευθύνοντος Σύμβουλου της Τράπεζας Κύπρου κ. Α. Ηλιάδη⁹⁰: «Η συγκεκριμένη τράπεζα, την οποία μελετήσαμε και εξαγοράσαμε, είχε περισσότερες καταθέσεις από χορηγήσεις. Συγκεκριμένα, οι καταθέσεις της τη στιγμή της εξαγοράς [της] ήταν, αν θυμάμαι καλά, πέραν του €1 δις, ενώ οι χορηγήσεις της ήταν κάπου λίγο περισσότερο από τα €900 εκατομ. 87% των καταθέσεων ήταν οι χορηγήσεις. Άρα, ήταν μία υγιής κατάσταση η οποία θα μπορούσε μέσω του ονόματος [της]... Και μάλιστα εκείνη την περίοδο έπιασε το βραβείο για το "Best Russian Brand" στο banking sector η "Uniastrum". Άρα, ήταν μία σχετικά μικρή επένδυση, η οποία θα μπορούσε να βοηθήσει την παρουσία της τράπεζας, το όνομα της τράπεζας, και στο να φέρουμε και τουρισμό και offshore business στην Κύπρο, που είναι απ' εκεί που δημιουργήθηκε αυτή η ευημερία. [...] η προσπάθειά μας ήταν κάθε τμήμα να γίνει με πολύ μεγάλη ανάλυση με τις μελέτες που γίνονταν με τις συμβουλές των ξένων οίκων και επίσης με πολύ προσεκτικά βήματα [...]». Ο κ. Ηλιάδης ανέφερε επίσης τα εξής: «[...] Η "Uniastrum" επομένως ήταν μία τράπεζα η οποία είχε περισσότερες καταθέσεις από χορηγήσεις. Σημειώστε ότι στη Ρωσία η τράπεζα η οποία ξεκινήσαμε, μέσα σε δύο χρόνια είχε €600 εκατομ. χορηγήσεις χωρίς να είχε καταθέσεις. Φαντάζεστε τι θα γινόταν ή τι δυσκολίες θα αντιμετωπίζαμε, αν συνεχίζαμε να επεκτεινόμαστε και είχαμε πολύ περισσότερες χορηγήσεις χωρίς να καταφέρουμε, γιατί το να πιάσεις καταθέσεις ήταν πολύ πιο δύσκολο από τις χορηγήσεις. Το ότι σήμερα ή αργότερα μετά την εξαγορά η "Uniastrum" είχε περισσότερες χορηγίες από τις καταθέσεις ήταν, γιατί κυρίως μεταφέραμε και τα δάνεια που είχαμε στην "Bank Kirga", ένα μεγάλο stock, τα καταστήματά μας δηλαδή που είχαμε στη Ρωσία και τα μεταφέραμε και τα δώσαμε για διαχείριση στη "Uniastrum". Επομένως, αυτός είναι ο λόγος. Η επένδυση - και αν δείτε στα πρακτικά, τα 576 εκατομ. δολάρια της επένδυσης ήταν €371 εκατομ., άρα μιλούμε για €371 εκατομ. - η επένδυση ήταν το 70% των κερδών του χρόνου που έγινε».

Σύμφωνα με την έκθεση της "Alvarez & Marsal", η βασική ομάδα που προέβη σε όλες σχεδόν τις διαπραγματεύσεις για την εξαγορά της "Uniastrum" εκ μέρους της Τράπεζας Κύπρου αποτελείτο από τους κ. Ηλιάδη, Κυπρή και Χατζημιτσή, ενώ για σκοπούς διενέργειας της εξαγοράς της ρωσικής τράπεζας η Τράπεζα Κύπρου διατήρησε τις υπηρεσίες του οίκου "JP Morgan" που ξεκίνησε άμεσα τις εργασίες δέουσας επιμέλειας (due diligence work). Το Μάρτιο του 2008, αναφέρεται, η Τράπεζα Κύπρου προσέλαβε επίσης τον οίκο "Ernst & Young" για τη διενέργεια χρηματοοικονομικής και φορολογικής δέουσας επιμέλειας (financial and tax due diligence). Σύμφωνα με τους όρους εντολής του, ο οίκος "Ernst & Young" εργοδοτήθηκε, για να «παρέχει στην Τράπεζα Κύπρου επαρκή πληροφόρηση, ούτως ώστε να δύναται να αποφασίσει αν θα προχωρούσε με την εξαγορά ή αν θα προέβαινε σε επαναδιαπραγμάτευση της συμφωνίας εξαγοράς [της "Uniastrum"]» [σε ελεύθερη μετάφραση].

⁹⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ 53.

Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, η έκθεση του οίκου “Ernst & Young”, κατέγραψε τα ακόλουθα αναφορικά με την τράπεζα “Uniastrum”:

1. Οι μέτοχοι της εν λόγω τράπεζας έλεγχαν πολλές άλλες εταιρείες, συμπεριλαμβανομένης της εταιρείας μεταφοράς χρημάτων “Unistream” η οποία ανεξαρτητοποιήθηκε από την “Uniastrum”, επισημαίνοντας, παράλληλα, ότι €43,6 εκατομ. από τα κέρδη της τράπεζας για το 2007 προήλθαν από την πώληση μετοχών της “LLC Unistream Properties”.
2. Οι εν λόγω μέτοχοι ήταν επίσης ανώτερα στελέχη της “Uniastrum” και συνεπώς διέθεταν τη δυνατότητα να επηρεάσουν τη λειτουργία της, ειδικότερα σε ό,τι αφορά τη χορήγηση δανείων.
3. Δεν ήταν καθαρή η έκθεση της τράπεζας σε συναλλαγές με πρόσωπα συνδεδεμένα με τους μετόχους.
4. Το χαρτοφυλάκιο επιχειρηματικών δανείων την 31^η Δεκεμβρίου περιλάμβανε σημαντική συγκέντρωση χορηγήσεων σε Οντότητες Ειδικού Σκοπού (Special Purpose Entities - SPE’s) με ασαφή ή μη δηλωμένο σκοπό, όπως αρμενικές οντότητες και συνδεδεμένα πρόσωπα.
5. Στις οικονομικές καταστάσεις του 2006, η “Uniastrum” παρουσίαζε σημαντικό κενό στη βραχυπρόθεσμη ρευστότητά της ύψους €42 εκατομ., που αυξήθηκε σε €177 εκατομ. την 31^η Δεκεμβρίου 2007.
6. Υπήρχαν σημαντικές αδυναμίες στη διαδικασία χορήγησης δανείων, συμπεριλαμβανομένης της ανεπαρκούς ανάλυσης της οικονομικής κατάστασης των δανειστών.
7. Γύρω στο τέλος του έτους 2007, είκοσι πέντε από τα σαράντα τρία υποκαταστήματα της τράπεζας παρουσίαζαν ζημιές.
8. Η αύξηση στην πραγματική αξία (equity) της “Uniastrum” κατά €64 εκατομ. το 2006 οφειλόταν στην επανεκτίμηση των ακινήτων που αγόρασε ένα συνδεδεμένο σε αυτήν μέρος.
9. Γινόταν ανεπίσημη καταβολή ποσοστού μέχρι και 40% των μισθών του προσωπικού της “Uniastrum”, ώστε η τράπεζα να μην επωμίζεται την ανάλογη φορολογία.
Η “Alvarez & Marsal”, επισημαίνει ότι, παρ’ όλο που ο οίκος “Ernst & Young” επισήμανε ότι η θέση της “Uniastrum” δεν ήταν καθαρή σε ό,τι αφορούσε τις χορηγήσεις σε συνδεδεμένα πρόσωπα, εντούτοις δεν προέβη στην κατάρτιση έκθεσης δέουσας επιμέλειας (due diligence report) αναφορικά με το θέμα.

Σε ό,τι αφορούσε τα αμοιβαία κεφάλαια που διαχειριζόταν η “Uniastrum”, η έκθεση του οίκου “Ernst & Young” που αναφέρεται πιο πάνω επισήμανε τα ακόλουθα:

1. Η συνολική καθαρή αξία των αμοιβαίων κεφαλαίων της “Uniastrum” σημείωσε πτώση της τάξης του 659% την περίοδο Δεκεμβρίου 2007- Σεπτεμβρίου 2008.
2. Η τιμή μονάδας για κάθε ένα από τα δεκατέσσερα ταμεία αμοιβαίων κεφαλαίων μειώθηκε κατά 85%, γεγονός του η διεύθυνση της τράπεζας απέδωσε στην πτώση της αγοράς των αξιών στη Ρωσία, καθώς και στην κρίση ρευστότητας που αντιμετώπιζε η χώρα.
3. Υπήρχε αρνητική εικόνα στον τύπο αναφορικά με τα αμοιβαία κεφάλαια που διαχειριζόταν η “Uniastrum”, ενώ παράλληλα διαπιστώθηκε ότι η σχετική άδεια της τράπεζας είχε ανασταλεί για δύο εβδομάδες το Δεκέμβριο του 2008.
4. Ύπαρξη εκκρεμοτήτων αναφορικά με συμφωνίες επαναγοράς (repo transactions).
5. Εκκρεμότητες θεμάτων που αφορούσαν τη ρευστότητα των γραμματίων της “Utrade LLC”.

Υπό το φώς των πιο πάνω και ενόψει των αναμενόμενων ζημιών που θα προέκυπταν από τα αμοιβαία κεφάλαια της “Uniastrum”, η “Alvarez & Marsal” αναφέρει στην έκθεσή της ότι αποφασίστηκε να κατατεθούν \$67.095.992 σε λογαριασμό “Escrow”, το υπόλοιπο του οποίου θα αποδεσμευόταν προς τους πωλητές μετά την 31^η Οκτωβρίου 2011. Η έκθεση της A&M επεξηγεί ότι ο εν λόγω λογαριασμός “Escrow” δημιουργήθηκε, για να παρέχει προστασία στην Τράπεζα Κύπρου από επιλεγμένα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και από τις ζημιές που θα προέκυπταν από τα αμοιβαία κεφάλαια. Ειδικότερα, αναφέρεται ότι με τη χρήση μαθηματικής φόρμουλας κατατέθηκαν στον εν λόγω λογαριασμό χρήματα που δεσμεύτηκαν από το χρηματικό ποσό της εξαγοράς της “Uniastrum” για σκοπούς κάλυψης τυχόν ζημιών που θα προέκυπταν από τις επισφάλειες της τράπεζας. Σύμφωνα με τις αναφορές της “Alvarez & Marsal”, ο λογαριασμός “Escrow” προσαρμόζει το ποσό

που αποκόπτεται από την τιμή πώλησης, για να καλυφθούν οι ενδεχόμενες ζημιές που θα προκύψουν με πολλαπλασιαστή 1x, ενώ στην προκειμένη περίπτωση η χρήση μεγαλύτερου πολλαπλασιαστή ενδεχομένως να ήταν πιο κατάλληλη για την προστασία των συμφερόντων της Τράπεζας Κύπρου. Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, το ποσό που κατατέθηκε στον πρώτο λογαριασμό “Escrow” που αφορούσε τα επισφαλή δάνεια κάλυπτε μόνο το 60% του συνόλου των εν λόγω δανείων και ανερχόταν συνολικά σε \$226.615.884, ενώ κατατέθηκε επίσης σε δεύτερο λογαριασμό “Escrow” ποσό \$67.095.992 που αφορούσε τα αμοιβαία κεφάλαια της “Uniastrum”.

Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, συγκεκριμένα ευρήματα της έκθεσης δέουσας επιμέλειας που συντάξε ο οίκος “Ernst & Young” δεν τέθηκαν ενώπιον του διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας κατά τη συνεδρία στην οποία προγραμματίστηκε η έγκριση της εξαγοράς της “Uniastrum”. Ειδικότερα, η “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι δεν αναφέρθηκαν στο διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας Κύπρου τα ακόλουθα:

1. Το 1/3 των συνολικών εισπράξεων από προμήθειες και δικαιώματα της τράπεζας προέρχονταν από συναλλαγές μέσω της εταιρείας “Unistream”.
2. Έγινε πρόταση από τον οίκο “Ernst & Young” όπως υπογραφούν επίσημες συμφωνίες με τη “Unistream” προς διασφάλιση των συμφερόντων της Τράπεζας Κύπρου.
3. Το εύρημα ότι οι μέτοχοι της “Uniastrum” έλεγχαν ή είχαν στην ιδιοκτησία τους πολλές άλλες εταιρείες και συνεπώς ότι είχαν τη δυνατότητα να επηρεάσουν τις αποφάσεις της τράπεζας, ειδικότερα σε ό,τι αφορούσε τις χορηγήσεις.
4. Είκοσι πέντε από τα σαράντα τρία υποκαταστήματα της “Uniastrum” ήταν ζημιογόνα για την τράπεζα. Η “Alvarez & Marsal” επισημαίνει ότι σύμφωνα με τα στοιχεία που συνέλεξε η πιο πάνω έκθεση δέουσας επιμέλειας κατέστη διαθέσιμη στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου τη μέρα πριν από τη συνεδρία κατά την οποία θα αποφασιζόταν η εξαγορά της “Uniastrum”, μεταξύ των ωρών 9:30 π.μ. μέχρι και τις 6 μ.μ. μόνο, ενέργεια που οδήγησε μέλη του διοικητικού συμβουλίου, όπως ο κ. Ξενοφώντος, να διαμαρτυρηθούν ότι δεν είχαν στη διάθεσή τους επαρκή χρόνο, για να προβούν στη δέουσα εξέταση των εν λόγω εγγράφων.

6.1.1. Η δυνατότητα υπαναχώρησης και η επαναδιαπραγμάτευση της_ συμφωνίας από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Σε ερώτηση που τέθηκε από βουλευτή⁹¹ προς τον πρώην Διευθύνοντα Σύμβουλο του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου κατά πόσο «μετά την κατάρρευση της “Lehman Brothers” τον Οκτώβριο του 2008 υπήρχε οποιαδήποτε αλλαγή στις εισηγήσεις των συμβούλων σας, όπως της “JP Morgan” κ.λπ., σε σχέση είτε με την αγορά της “Uniastrum” είτε σε σχέση με το τίμημα πώλησης», ο κ. Ηλιάδης απάντησε τα εξής: «Και τα δύο σημεία αυτά ήταν σημεία προβληματισμού. Και το θέμα της τιμής και το κατά πόσο προχωρούμε με την αγορά ή όχι. Έγινε εκτενής συζήτηση με το ΔΣ και είναι καταγεγραμμένα πράγματα και στα πρακτικά του ΔΣ τότε, διότι εθίγηκαν θέματα και συζητήθηκε το θέμα κατά πόσο έπρεπε να προχωρήσουμε και κατά πόσο η τιμή έπρεπε να τύχει επαναδιαπραγμάτευσης. Σας αναφέρω ότι και όσον αφορά την τιμή, είναι δυο-τρεις φορές που έγινε επαναδιαπραγμάτευση. Μεταξύ Ιουνίου και Οκτωβρίου που λήφθηκαν και οι άδειες των κεντρικών τραπεζών και τελείωσε η εξαγορά η τιμή ήταν καλύτερη και οι εξασφαλίσεις που είχαμε αντί 60 εκατομ. δεσμευμένη κατάθεση για τυχόν κινδύνους που θα υπήρχαν στην πορεία πείσαμε και αυξήσαμε σε 197 εκατομ. το ποσό το οποίο θα ήταν δεσμευμένο για τρία χρόνια, ούτως ώστε, αν υπήρχαν κίνδυνοι, να τα πάρουμε να καλύψουμε». Αναφορικά με το θέμα της υπαναχώρησης ή της επαναδιαπραγμάτευσης της συμφωνίας εξαγοράς της τράπεζας “Uniastrum”, η “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι η Τράπεζα Κύπρου ζήτησε νομική συμβουλή από τον οίκο “White & Case” αναφορικά με τις πρόνοιες της Συμφωνίας Αγοράς - Πώλησης (Sale-Purchase Agreement - SPA) που ενδεχομένως να της επέτρεπαν να υπαναχωρήσει από τη συναλλαγή ή να επαναδιαπραγματευθεί την τιμή αγοράς με τη “Uniastrum” υπό το φως της κρίσης που αντιμετώπιζε ο τραπεζικός τομέας και των δυσμενών επιπτώσεων της επί της “Uniastrum”. Η “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι σύμφωνα με τη γνωμάτευση του οίκου “White & Case”, παρ’ όλο που η συμφωνία αγοράς - πώλησης δεν προέβλεπε ρητά για υπαναχώρηση από την εν λόγω συμφωνία, η Τράπεζα Κύπρου ενδεχομένως να μπορούσε είτε να υπαναχωρήσει είτε να επαναδιαπραγματευθεί τη συμφωνία με την επίκληση των εξής συγκεκριμένων προνοιών της συμφωνίας αποδεικνύοντας την πραγματική δυσμενή αλλαγή στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία της “Uniastrum” και με την επίκληση της παροχής παραπλανητικής εγγύησης από τους πωλητές. Περαιτέρω, η “Alvarez & Marsal” καταγράφει στην έκθεσή της ότι ο οίκος “White & Case” εκτός από τα αναφερθέντα πιο πάνω συμβούλευσε την τράπεζα να ζητήσει γνωμάτευση από Βρετανούς δικηγόρους αναφορικά με τη δυνατότητα υπαναχώρησης ή επαναδιαπραγμάτευσης της συμφωνίας εξαγοράς, κάτι που η

⁹¹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 13, σελ. 61.

τράπεζα δεν έπραξε. Αναφορικά με το θέμα της υπαναχώρησης ή επαναδιαπραγμάτευσης της συμφωνίας εξαγοράς της “Uniastrum”, σύμφωνα με τα στοιχεία που συνέλεξε η “Alvarez & Marsal” κατά τη διεξαγωγή των ερευνών της, προέκυψε ότι:

1. ουδέποτε έγινε συζήτηση στο διοικητικό συμβούλιο αναφορικά με τα όπλα που η Τράπεζα Κύπρου διέθετε για υπαναχώρηση από τη συμφωνία⁹²,
2. το διοικητικό συμβούλιο έκρινε ότι η ενδεχόμενη υπαναχώρηση από τη συμφωνία θα είχε δυσμενείς επιπτώσεις στη φήμη και την εικόνα της Τράπεζας Κύπρου γεγονός που, σύμφωνα με την εκτίμησή τους, δύσκολα θα μπορούσε να διαχειριστεί η τράπεζα,
3. ουδέποτε τέθηκε επίσημα ως επιλογή της τράπεζας το ενδεχόμενο επαναδιαπραγμάτευσης της συμφωνίας,⁹³
4. το δικηγορικό γραφείο “Χρυσ αφίνης και Πολυβίου” κατά τον ουσιώδη χρόνο εκτίμησε ότι η αλλαγή στο οικονομικό περιβάλλον δεν αποτελούσε αιτία για τερματισμό της συμφωνίας αφού δεν επήλθαν ουσιαστικές αλλαγές στη “Uniastrum”, και ότι η προσπάθεια υπαναχώρησης από τη συμφωνία ενδεχομένως να οδηγούσε σε πολυετή δικαστική διαμάχη,
5. ο κ. Ηλιάδης συμφώνησε ότι δεν υπήρξε ουσιαστική αλλαγή στη “Uniastrum” που να δικαιολογεί υπαναχώρηση από τη συμφωνία εξαγοράς,
6. ο κ. Καρυδάς εξέφρασε την εκτίμηση ότι, αν η τράπεζα επιθυμούσε να υπαναχωρήσει από τη συμφωνία εξαγοράς, τότε θα έβρισκε έναν τρόπο, για να το πράξει, αναφέροντας παράλληλα ότι ο μόνος που εξέφρασε άποψη υπέρ της υπαναχώρησης της Τράπεζας Κύπρου από τη συμφωνία εξαγοράς της “Uniastrum” ήταν το μέλος του διοικητικού συμβουλίου, κ. Ξενοφώντος.

Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά το ενδεχόμενο επαναδιαπραγμάτευσης της συμφωνίας εξαγοράς της “Uniastrum”, η “Alvarez & Marsal” καταγράφει στην έκθεσή της ότι οι ανώτεροι αξιωματούχοι της Τράπεζας Κύπρου εκτιμούσαν ότι η συμφωνία ήταν πολύ συμφέρουσα για την τράπεζα, αφού η τιμή αγοράς γινόταν με πολλαπλασιαστή 3,1x επί των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της “Uniastrum” έναντι 3,8x ή 4x που προνοείτο για την εξαγορά στην αρχή των διαπραγματεύσεων με τους πωλητές της εν λόγω τράπεζας. Περαιτέρω, σύμφωνα με τα στοιχεία που συνέλεξε η “Alvarez & Marsal”, ο κ. Ηλιάδης φαίνεται να εξέφρασε την ανησυχία ότι η περαιτέρω διαπραγμάτευση της συμφωνίας δυνατόν να απέκοπτε το σχοινί που συνέδεε την Τράπεζα Κύπρου με τους προηγούμενους ιδιοκτήτες. Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, το μέλος του διοικητικού συμβουλίου κ. Ξενοφώντος ανέφερε ότι κατά τη δική του άποψη η έκθεση δέουσας επιμέλειας παρείχε στην τράπεζα αρκετό υλικό, για να προβεί σε σημαντική μείωση της τιμής εξαγοράς της “Uniastrum” ή ακόμα και για να εγκαταλείψει την εξαγορά.

Η “Alvarez & Marsal” καταγράφει στην έκθεσή της ότι, μετά την απόφαση που έλαβε η Τράπεζα Κύπρου να προχωρήσει με την εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum”, ο οίκος “FITCH” την υποβάθμισε στη βαθμίδα BBB+ από τη βαθμίδα A- που κατείχε, αναφέροντας ότι «η πρόσφατη εξαγορά της “Uniastrum” έχει αρνητικές επιπτώσεις στο προφίλ κινδύνου του ομίλου. Ο οίκος θεωρεί την τιμή και το χρόνο της εξαγοράς ως δυσμενή, έπειτα από την σοβαρή επιδείνωση της αγοράς αξιών της Ρωσίας που επηρέασε δυσμενώς την αξία και την προοπτική της τράπεζας “Uniastrum”» [σε ελεύθερη μετάφραση]. Υπό το φως των πιο πάνω, η “Alvarez & Marsal” στην έκθεσή της καταλήγει ότι, παρά τη γενικότερη επιδείνωση της παγκόσμιας οικονομίας και την επιβράδυνση της ανάπτυξης της ρωσικής οικονομίας, η Τράπεζα Κύπρου προχώρησε στην εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum”, χωρίς να ακολουθήσει τη νομική συμβουλή που της είχε παρασχεθεί και χωρίς να επικαλεστεί τις πρόνοιες της συμφωνίας αγοράς – πώλησης, για να επαναδιαπραγματευθεί την τιμή αγοράς ή να υπαναχωρήσει από τη συμφωνία εξαγοράς της εν λόγω τράπεζας.

Αναφορικά με το θέμα κατά πόσο υπήρξε ουσιαστική δυσμενής αλλαγή στην κατάσταση της “Uniastrum”, η έκθεση της “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι ο οίκος “White & Chase”, αναφερόμενος στην παράγραφο 7.2(i) της συμφωνίας αγοράς - πώλησης, εκτίμησε ότι στην έκταση που οι δυσκολίες στην τραπεζική αγορά έχουν ουσιαστικό αντίκτυπο στα στοιχεία ενεργητικού της τράπεζας, καθώς και στα δάνειά της και, εφόσον ο εν λόγω αντίκτυπος δύναται να μετρηθεί με λογιστικούς όρους κατά τη διάρκεια της χρηματοοικονομικής επισκόπησης της “Uniastrum”, η εν λόγω παράγραφος ενδεχομένως να επιτρέπει στον αγοραστή να μην προχωρήσει με το κλείσιμο της συμφωνίας. Η “Alvarez & Marsal”, επισήμανε στην έκθεσή της ότι η τελική έκθεση δέουσας επιμέλειας κατέδειξε μείωση στην αξία των στοιχείων ενεργητικού της “Uniastrum” από €148,6 εκατομ. σε €119,1 εκατομ. στις 30 Σεπτεμβρίου 2008 και επιπλέον €57 εκατομ. μη

⁹² Δήλωση που έγινε από τον κ. Χατζημισητά κατά τη διάρκεια συνέντευξής του με την “Alvarez & Marsal”.

⁹³ Δήλωση που έγινε από τον κ. Κυπρή κατά τη διάρκεια συνέντευξής του με την “Alvarez & Marsal”.

εξυπηρετούμενων δανείων, όπως και αύξηση της έκθεσης της τράπεζας σε δάνεια με μοναδική εξασφάλιση εγγυήσεις, κατά €70 εκατομ.

Στην έκθεση της “Alvarez & Marsal” καταγράφεται ότι σύμφωνα με τα στοιχεία που συλλέχθηκαν κατά τη διάρκεια των ερευνών της προκύπτει ότι η Τράπεζα Κύπρου προέβηκε σε δανεισμό της “Uniastrum” πριν την εξαγορά της. Ειδικότερα, στην εν λόγω έκθεση αναφέρεται ότι η Επιτροπή ALCO (Assets & Liabilities Committee) της Τράπεζας Κύπρου δάνεισε \$15 εκατομ. στην “Uniastrum” στις 26 Αυγούστου 2008 για 3 μήνες μέσω της Τράπεζας Κύπρου Ρωσίας, ενώ παράλληλα κατέθεσε στην εν λόγω τράπεζα 360 εκατομ. ρούβλια μέχρι τις 25 Νοεμβρίου 2008. Σύμφωνα με τα εν λόγω στοιχεία, η Τράπεζα Κύπρου Ρωσίας φαίνεται ότι κατέθεσε στη “Uniastrum” 740 εκατομ. ρούβλια για τρεις μήνες στις 17 Σεπτεμβρίου 2008, συναλλαγή που επικυρώθηκε εκ των υστέρων από την Επιτροπή ALCO στις 29 Σεπτεμβρίου 2008. Περαιτέρω, σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal” η τράπεζα “Kypra”, δηλαδή η ρωσική τράπεζα της Τράπεζας Κύπρου, φαίνεται να αγόρασε δάνεια της “Uniastrum” έναντι ποσού €60 - €80 εκατομ. τα οποία στη συνέχεια πωλήθηκαν πίσω στη “Uniastrum” προτού η τράπεζα “Kypra” συγχωνευθεί με την “Uniastrum”. Η “Alvarez & Marsal” αναφέρει επίσης ότι τα εν λόγω δάνεια φαίνεται να αγοράστηκαν από τον κ. Εργατούδη της Τράπεζας Κύπρου Ρωσίας κατ’ εντολή του κ. Χατζημισή, ενώ η εν λόγω συναλλαγή φαίνεται να εγκρίθηκε από την Εκτελεστική Επιτροπή Δανείων (Executive Loans Committee) στις 30 Οκτωβρίου 2008. Αναφορικά με την εν λόγω πρακτική στην έκθεσή της, η “Alvarez & Marsal” παραθέτει τα σχόλια ενός εκ των υπαλλήλων της “Uniastrum”, ο οποίος εξέφρασε τον τρόπο του για την αγορά δανείων από την Τράπεζα Κύπρου, προφανώς για να την στηρίξει. Σύμφωνα με την “Alvarez & Marsal”, ο εν λόγω υπάλληλος ανέφερε ότι συζήτησε το θέμα με τον κ. Χατζημισή της Τράπεζας Κύπρου, ο οποίος του είπε ότι, αν η τράπεζα δεν προέβαινε στην αγορά των εν λόγω δανείων, η συμφωνία εξαγοράς της “Uniastrum” θα εγκαταλειπόταν. Σχετική με το θέμα είναι επίσης η αναφορά του κ. Καρυδά, ο οποίος φαίνεται να ανέφερε στην “Alvarez & Marsal” ότι η “Uniastrum” χρειαζόταν κεφάλαια, για να επιβιώσει πριν την εξαγορά της από την Τράπεζα Κύπρου, όπως και όλες οι άλλες ρωσικές τράπεζες που αντιμετώπιζαν προβλήματα ρευστότητας. Στην έκθεσή της η “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι δεν υπάρχει πληροφόρηση αναφορικά με την έκταση της οικονομικής βοήθειας που η Τράπεζα Κύπρου προσέφερε στην “Uniastrum” πριν την εξαγορά της και κατά πόσο αυτό ήταν γνωστό στο διοικητικό συμβούλιο της τράπεζας, όπως επίσης ότι δεν είναι γνωστό κατά πόσο η εν λόγω βοήθεια που έλαβε η “Uniastrum” προ της εξαγοράς της δυνατό να ενέπιπτε στην ερμηνεία της ουσιαστικής δυσμενούς αλλαγής για σκοπούς τερματισμού της συμφωνίας εξαγοράς της τράπεζας.

6.1.2. Η έγκριση της εξαγοράς της “Uniastrum” από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ)

Σύμφωνα με τα στοιχεία που καταγράφονται στην έκθεση της “Alvarez & Marsal”, η αίτηση έγκρισης της εξαγοράς της “Uniastrum” υποβλήθηκε στην ΚΤΚ και στη ρωσική κεντρική τράπεζα στις 26 Ιουνίου 2008. Στην εν λόγω έκθεση αναφέρεται ότι ο κ. Πουλλής, εκπρόσωπος της ΚΤΚ μετέβη στη Ρωσία για σκοπούς της εξαγοράς της “Uniastrum” από την Τράπεζα Κύπρου και δήλωσε ότι συμφωνούσε με την εξαγορά της τράπεζας, αφού δεν υπήρχαν ρυθμιστικά θέματα σε εκκρεμότητα που να εμποδίζουν την ΚΤΚ από το να δώσει τη συγκατάθεσή της για την εξαγορά. Κατά την εξέταση της εν λόγω αίτησης, αναφέρεται στην έκθεση της “Alvarez & Marsal”, η ΚΤΚ επισήμανε τα ακόλουθα:

1. σε ό,τι αφορούσε τις γενικές προκλήσεις της “Uniastrum”, εντοπίστηκαν θέματα κακής εταιρικής διακυβέρνησης, δυσκολίες στην αναγνώριση της έμμεσης κυριότητας που είχαν οι μέτοχοι επί της τράπεζας, υψηλό ποσοστό δανείων χωρίς ξεκάθαρο σκοπό, καθώς και κακή κερδοφορία της τράπεζας,
2. κακή εσωτερική παραγωγή κεφαλαίου που δημιουργούσε δυσκολία στην κεφαλαιακή επάρκεια της τράπεζας, και
3. τη διενέργεια της ανεπίσημης πληρωμής ποσοστού μέχρι και 40% των μισθών του προσωπικού από την τράπεζα προ του έτους 2007, με στόχο την αποφυγή της πληρωμής φόρου.

Παρ’ όλα αυτά, σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, ο κ. Πουλλής, αφού αξιολόγησε την έκθεση του Τμήματος Αδειοδότησης της ΚΤΚ, κατάρτισε περίληψη της εν λόγω έκθεσης την οποία προώθησε στον τότε Διοικητή της ΚΤΚ μαζί με την εισήγησή του για έγκριση της εξαγοράς της τράπεζας “Uniastrum” για λήψη της τελικής απόφασης επί του θέματος. Σε ό,τι αφορούσε την τιμή της εξαγοράς της “Uniastrum” που καθορίστηκε στα €371 εκατομ., σύμφωνα με την έκθεση της A&M, ο κ. Πουλλής κατέγραψε ότι το εν λόγω ποσό δεν ήταν υπερβολικά υψηλό σε σύγκριση με άλλες παρόμοιες εξαγορές. Αναφορικά με τον πολλαπλασιαστική εξαγοράς⁹⁴ που ανερχόταν σε 3.1x, ο κ. Πουλλής εκτίμησε ότι ο εν λόγω πολλαπλασιαστής ήταν πολύ ελκυστικός σε σύγκριση με άλλες πρόσφατες εξαγορές, όπως εξαγορά ρωσικής τράπεζας στην οποία προέβη η τράπεζα “Barclays”, όπου ο εν λόγω πολλαπλασιαστής ανήλθε στο 4.1x.

⁹⁴ Ο πολλαπλασιαστικός εξαγοράς αποτελεί τη σύγκριση της τιμής εξαγοράς με την λογιστική αξία της περιουσίας της τράπεζας (price to book value).

Σύμφωνα με την “Alvarez & Marsal”, στη συνέντευξή του ο κ. Πουλλής ανέφερε ότι, παρ’ όλο που η ΚΤΚ δεν έχει αρμοδιότητα να αξιολογεί τις εκτιμήσεις που εφαρμόζονται στις εξαγορές, εντούτοις αναφέρει ότι πιθανώς να εξετάζαν το ενδεχόμενο διορισμού ειδικού, για να προβεί σε ανάλυση των εν λόγω αξιολογήσεων, στην περίπτωση που κρινόταν ότι οι υπολογισμοί που υποβλήθηκαν δεν ήταν λογικοί. Στην περίπτωση της “Uniastrum”, πρόσθεσε, είχε εκτιμήσει ότι, αφού ο πολλαπλασιαστής της εξαγοράς ήταν χαμηλότερος από αυτόν της περίπτωσης της εξαγοράς στην οποία προέβη η “Barclays”, η αξία που αποδιδόταν στην εξαγορά δεν ήταν παράλογη. Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, ο κ. Πουλλής πρότεινε στον τότε Διοικητή της ΚΤΚ την έγκριση της αίτησης της Τράπεζας Κύπρου για την εξαγορά της “Uniastrum”, λαμβάνοντας υπόψη:

1. την αναπτυσσόμενη αγορά της Ρωσίας,
2. το σχετικό χαμηλό κόστος της εξαγοράς της “Uniastrum”,
3. το γεγονός ότι τα πλείστα προβλήματα που αντιμετώπιζε η υπό εξαγορά τράπεζα είχαν αναγνωριστεί και είχαν ήδη εισαχθεί ικανοποιητικές διασφαλίσεις προς αντιμετώπισή τους,
4. ότι η ρωσική κεντρική τράπεζα δεν προέβη σε αρνητικές αναφορές αναφορικά με τη “Uniastrum” και τους μετόχους της, και
5. ότι το κόστος της εξαγοράς δεν επηρέαζε αρνητικά το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας Κύπρου.

Στην έκθεση της “Alvarez & Marsal” η αίτηση της Τράπεζας Κύπρου για την εξαγορά της “Uniastrum” εγκρίθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 2008, πριν από την ολοκλήρωση της τελικής έκθεσης δέουσας επιμέλειας του οίκου “Ernst & Young” που ολοκληρώθηκε στις 22 Οκτωβρίου 2008. Σύμφωνα με την “Alvarez & Marsal”, ο κ. Πουλλής κατά τη διάρκεια της συνέντευξής του ανέφερε ότι η τελική απόφαση της ΚΤΚ δυνατόν να μεταβαλλόταν, προτού ολοκληρωθεί η συναλλαγή, στην περίπτωση που υπήρχε ουσιαστική αλλαγή, γεγονός που δεν ίσχυε της περίπτωσης της “Uniastrum”. Η “Alvarez & Marsal” επισημαίνει επίσης στην έκθεσή της, ότι στην επιστολή του κ. Πουλλή προς τον τότε Διοικητή της ΚΤΚ δε γινόταν αναφορά σε θέματα που αφορούσαν την αναπτυσσόμενη οικονομική ύφεση, συμπεριλαμβανομένης της κατάρρευσης της “Lehman Brothers” ή τις επιπτώσεις που η εν λόγω κατάσταση δυνατόν να είχε στην τιμή εξαγοράς που συμφωνήθηκε μεταξύ των μερών της συμφωνίας. Αναφορικά με τις αλλαγές που σημειώθηκαν στην αγορά έπειτα από την κατάρρευση της “Lehman Brothers”, ο κ. Πουλλής φαίνεται ότι δήλωσε στην “Alvarez & Marsal” ότι η ΚΤΚ δε θεωρούσε ότι η κατάρρευση της εν λόγω επενδυτικής τράπεζας ήταν ιδιαίτερα σχετική στην περίπτωση της εξαγοράς της “Uniastrum”, αφού [μέχρι εκείνο το χρονικό σημείο] οι κυπριακές τράπεζες παρέμειναν σε μεγάλο βαθμό ανεπηρέαστες από την τραπεζική κρίση του 2007. Στην έκθεσή της η “Alvarez & Marsal” τονίζει ότι ο οίκος “FITCH” υποβάθμισε την αξιολόγηση της Τράπεζας Κύπρου από τη βαθμίδα A- στη βαθμίδα BBB+ έπειτα από την εξαγορά της “Uniastrum”, για τους λόγους που αναφέρονται στην ταυτόσημη αναφορά πιο πάνω. Η “Alvarez & Marsal” επισημαίνει παράλληλα ότι δεν υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία που να καταδεικνύουν ότι η εξαγορά της “Uniastrum” έτυχε επαναξιολόγησης στο μεσοδιάστημα της έκθεσης του Τμήματος Αδειοδότησης της ΚΤΚ που καταρτίστηκε στις 4 Σεπτεμβρίου 2008, και της επιστολής του κ. Πουλλή, με ημερομηνία 30 Σεπτεμβρίου 2008, προς το Διοικητή της ΚΤΚ, με την οποία εισηγείτο την έγκριση της εν λόγω αίτησης για την εξαγορά της “Uniastrum”.

Απαντώντας σε ερώτηση βουλευτή⁹⁵ κατά πόσο υπήρχε όφελος επιτυχίας (success fee) προς οποιουδήποτε συμβούλους ή αξιωματούχους της τράπεζας για την εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum”, ο πρώην Διευθύνων Σύμβουλος Τράπεζας Κύπρου, κ. Α. Ηλιάδης ανέφερε τα εξής: «Δε νομίζω ότι υπήρχαν bonus ή ήταν συνδεδεμένα οποιαδήποτε bonus με το αν θα εξαγοράζαμε ή αν δε θα εξαγοράζαμε τη “Uniastrum”. Δεν είδα πουθενά αυτό το πράγμα.[...] Success fee σε κανέναν δεν υπήρχε [...]».

Κατά τη διάρκεια της διερεύνησης της εξαγοράς της “Uniastrum” από την Τράπεζα Κύπρου, η “Alvarez & Marsal” καταγράφει στην έκθεσή της ότι έλαβε εμπιστευτικές πληροφορίες για παράνομες πληρωμές και δωροδοκίες που αφορούσαν την εξαγορά της εν λόγω τράπεζας. Ειδικότερα, η “Alvarez & Marsal”, αναφέρει ότι οι εν λόγω φήμες αφορούσαν την ισχυριζόμενη πληρωμή €50 εκατομ. από τα έσοδα της εξαγοράς της “Uniastrum” σε πέντε πρόσωπα. Στην έκθεσή της η “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι δεν ήταν σε θέση να τεκμηριώσει τις εν λόγω φήμες, παρά τη διεξαγωγή συνεντεύξεων με μεγάλο αριθμό προσώπων, συμπεριλαμβανομένων των πωλητών της εν λόγω τράπεζας και των αξιωματούχων της Τράπεζας Κύπρου. Η “Alvarez & Marsal” επισημαίνει ότι, παρ’ όλο που ζητήθηκαν οι καταστάσεις των προσωπικών λογαριασμών των δύο μετόχων της “Uniastrum”, για σκοπούς διακρίβωσης κατά πόσο έγιναν οποιεσδήποτε παράνομες πληρωμές από τους εν λόγω λογαριασμούς, εντούτοις τα εν λόγω πρόσωπα αρνήθηκαν να τις παραδώσουν. Ο ένας εκ των δύο μετόχων, ο κ. Zakaryan, δήλωσε ότι οι εν λόγω ισχυρισμοί για δωροδοκία και διαφθορά αναφορικά με τη “Uniastrum” ήταν αβάσιμοι και ότι καμία πληρωμή οποιουδήποτε ποσού έγινε σε

⁹⁵ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 64.

αξιωματούχους της Τράπεζας Κύπρου από τους προσωπικούς λογαριασμούς των μετόχων. Η “Alvarez & Marsal” επισήμανε στην έκθεσή της ότι η λογιστική τεκμηρίωση της τράπεζας “Kypra” παραδόθηκε στους νέους της ιδιοκτήτες, όταν εξαγοράστηκε το 2010, οπότε, αν οποιοσδήποτε πληρωμές έγιναν μέσω της εν λόγω τράπεζας, οι καταστάσεις των λογαριασμών που αφορούσαν, καθώς και οι οδηγίες διενέργειας των εν λόγω πληρωμών δε θα υπήρχαν στην Τράπεζα Κύπρου αλλά ούτε και στη “Uniastrium”.

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, η “Alvarez & Marsal” προβαίνει σε συγκεκριμένες εισηγήσεις για την περαιτέρω διερεύνηση του, αναφέροντας ότι, εξαιτίας της έλλειψης δυνατότητας κλήτευσης για σκοπούς της έρευνας, μερικές ενέργειες δεν κατέστη δυνατό να ολοκληρωθούν. Ειδικότερα, η “Alvarez & Marsal”, προτείνει:

1. τον εξαναγκασμό των μερών να παραδώσουν ή να εκδώσουν καταστάσεις τραπεζικών λογαριασμών, για σκοπούς διακρίβωσης των πληρωμών που σχετίζονται με την εξαγορά της “Uniastrium”,
2. την απόκτηση και την εξέταση των ηλεκτρονικών αρχείων πληρωμών από τη Ρωσία, και
3. την προμήθεια και την ανάλυση των πληρωμών που διενεργήθηκαν, έπειτα από την εξαγορά της “Uniastrium” από το λογαριασμό “Escrow” που ανοίχθηκε για το σκοπό αυτό.

6.2. Η επένδυση της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ στην “Banca Transilvania”

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης του θέματος της επέκτασης των κυπριακών τραπεζών στο εξωτερικό, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ κ. Π. Δημητριάδης, σχολιάζοντας τους λόγους για τους οποίους δόθηκε εντολή στην “Alvarez & Marsal” να διεξαγάγει έρευνα αναφορικά με τις επεκτάσεις της Τράπεζας Κύπρου στο εξωτερικό, ανέφερε τα εξής:⁹⁶ «[...] Η επέκταση της Τράπεζας Κύπρου στη Ρουμανία το 2008-2009 και [η] εξαγορά της “Uniastrium” το 2008 ... Απ’ ό,τι φαίνεται υπήρχε ένας μη υγιής ανταγωνισμός όπου οι τράπεζες επεκτείνονταν πέραν των δυνατοτήτων τους και ικανοτήτων τους. Αυτός ουσιαστικά είναι και ο λόγος που φτάσαμε εδώ που φτάσαμε, διότι οι επεκτάσεις που έκαναν τόσο εκτός Κύπρου όσο και στην Κύπρο ήταν τέτοιες που δημιούργησαν αυτό το τεράστιο contingent liability για το κράτος και υποχρέωσαν το κράτος να προχωρήσει σε συνομολόγηση προγράμματος και, από ό,τι γνωρίζετε, όλα τα σχόλια και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από τον κ. Ο. Rehn και από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μάς μιλούν για ένα υπερμέγεθες τραπεζικό σύστημα το οποίο δημιουργήσαμε και [το οποίο] δεν μπορούσαμε να στηρίξουμε. Αυτό είναι ένα γεγονός». Σχετική είναι η αναφορά στους όρους εντολής της “Alvarez & Marsal”, σύμφωνα με την παράγραφο 1.1.2 των οποίων η ΚΤΚ της ζήτησε «να προβεί στη διεξαγωγή έρευνας που θα βοηθούσε το Διοικητή της ΚΤΚ να λάβει όλες τις αναγκαίες νομικές και ρυθμιστικές θεραπείες, είτε αυτές αφορούσαν την άσκηση ελέγχου από την ΚΤΚ ή τις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν από μερικές συστημικές τράπεζες της Κύπρου, για να [...] επενδύσουν στο εξωτερικό υπό τη μορφή δικτύου υποκαταστημάτων και/ή θυγατρικών τραπεζών, λαμβάνοντας υπόψη τις πρόνοιες των περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμων του 1997 έως και (Αρ. 2) του 2011.».

Ο πρώην Διευθύνων Σύμβουλος της Τράπεζας Κύπρου κ. Α. Ηλιάδης, σχολιάζοντας γενικότερα την επένδυση της Τράπεζας Κύπρου στην “Banca Transilvania”, ανέφερε τα ακόλουθα:⁹⁷ «Στη Ρουμανία επεκταθήκαμε με καταστήματα για τα οποία στην πορεία είπαμε ότι θα μπορούσε να είναι καλύτερη η επέκτασή μας, αν είχαμε σχέση με μια μεγάλη τράπεζα και μέσα απ’ αυτή τη σχέση μας έφερνε πελατεία στο offshore business στην Κύπρο και διοχετεύαμε και τις εμπορικές σχέσεις και της τουριστικές σχέσεις Κύπρου-Ρουμανίας μέσα απ’ αυτή την περισσότερη παρουσία, χωρίς να έχουμε μεγάλη επένδυση» Σχολιάζοντας την έκθεση της “Alvarez & Marsal” αναφορικά με τις επενδύσεις της Τράπεζας Κύπρου στο εξωτερικό, ο κ. Α. Ηλιάδης ανέφερε χαρακτηριστικά⁹⁸ «[...] Η έκθεση της “Alvarez & Marsal” εστιάστηκε μεταξύ άλλων ειδικά για την Τράπεζα Κύπρου στις επεκτάσεις στο εξωτερικό και ιδιαίτερα στη “Uniastrium Bank” και στην “Banca Transilvania”. Διαβάζοντας την εισαγωγή της έκθεσης της “Alvarez & Marsal”, λέει “οι οδηγίες που μου δόθηκαν από την Κεντρική Τράπεζα είναι να εξετάσω τις συνθήκες κάτω από τις οποίες οι τράπεζες επεκτάθηκαν στο εξωτερικό σε θυγατρικές και σε branch”. Το πρώτο στοιχείο είναι ότι η “Banca Transilvania” δεν είναι ούτε θυγατρική ούτε branch, είναι μια απλή επένδυση. Μια εξαγορά του εννιά κόμμα κάτι τοις εκατό με €58 εκατομ. Με τραπεζικούς όρους, κύριε πρόεδρε, δεσμεύει €5 εκατομ. από το κεφάλαιο της τράπεζας. Δηλαδή από τα €2,5 δις που έχει κεφάλαιο η τράπεζα δεσμεύονται τα €5 εκατομ. Δηλαδή ήταν μια επένδυση €5 εκατομ. ουσιαστικά κεφαλαίου, του 2%. Είναι δυνατόν ποτέ κανείς να υποθέσει ότι το 2% επηρέασε την κεφαλαιακή επάρκεια της τράπεζας; Γιατί λοιπόν πληρώσαμε τόσα λεφτά, για να ασχοληθούμε με την “Banca Transilvania”; Γιατί είχε δικαστική υπόθεση πίσω; Μα, η Τράπεζα Κύπρου έχει πάρα πολλές δικαστικές. Αν θυμάστε και την “Aremis Soft” και ένα σωρό άλλα πράγματα, που θα μπορούσε... και είναι φυσικό. Η φύση της δουλειάς και οι πράξεις μπορεί να αμφισβητηθούν πολλές φορές και να καταλήξει κάτι στο δικαστήριο, το οποίο εκδικάζει την υπόθεση και καταλήγει αν η τράπεζα είχε δίκαιο ή αν δεν είχε δίκαιο. Ήταν λοιπόν μια πολύ μικρή επένδυση, δεν

⁹⁶ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 79.

⁹⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 53.

⁹⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 58.

επηρέασε καθόλου την τράπεζα [...] όσον αφορά την ίδια την επένδυση €58 εκατομ., αν μπορούμε στο “Bloomberg” σήμερα, η αξία της είναι €70 εκατομ. το 10% της “Banca Transilvania”. Και, αν αποφάσιζε σήμερα να πουλήσει την “Banca Transilvania” η Τράπεζα Κύπρου, θα την πουλούσε και με premium, διότι είναι μια ξενική τράπεζα και θα την πουλούσε και με premium και θα έπαιρνε γύρω στα €80 εκατομ. Τώρα, ο λόγος που η Τράπεζα Κύπρου αποφάσισε να επενδύσει κατά κάποιο τρόπο στην “Banca Transilvania” είναι ότι θεωρήσαμε κάποια στιγμή ότι η “Banca Transilvania” ήταν μια καλή τράπεζα, θα μπορούσαμε να έχουμε ένα ποσοστό το οποίο θα μπορούσε να ήταν 10% ή 20% της τράπεζας αυτής, να έχουμε μια σχέση με την τράπεζα αυτή και να υποβαθμίσουμε τη δική μας παρουσία με branch, το οποίο branch, όταν είσαι ξένη τράπεζα, έχεις μεγαλύτερες δυσκολίες να γίνεις established και να μπορέσεις να βρεις τις καταθέσεις που είναι... Εκείνο που μας ενδιέφερε σε κάθε αγορά από αυτές που μπήκαμε – και, αν πάτε στα πρακτικά του διοικητικού συμβουλίου όλα τα τελευταία χρόνια, θα το δείτε να καταγράφεται παντού - είναι το να μπορέσουμε μέσω της παρουσίας μας σε συγκεκριμένες χώρες να φέρουμε δουλειά στην Κύπρο και θα εξηγήσω πώς επηρέασε αυτό το πράγμα. Στη Ρουμανία ουσιαστικά εξυπηρετείτο καλύτερα ο στόχος μας να έχουμε μια παρουσία που θα ήταν πολύ μικρή επένδυση στην “Banca Transilvania” και γι’ αυτό το λόγο ξεκινήσαμε αυτή την επένδυση. Ελάχιστη επένδυση, πολύ μικρή επένδυση, που δεν ήταν καν θυγατρική και ... Επομένως, γιατί ασχολήθηκε με αυτό το πράγμα; Δεν επηρέασε καν την τράπεζα στην πορεία της». Περαιτέρω, ο κ. Ηλιάδης ανέφερε τα εξής:⁹⁹ «[...] Η παρουσία μας στο εξωτερικό δεν ήταν μεγάλη, ήταν το 10% του group μας και δεν επηρέασε [...], ήταν μικρό το exposure μας στο εξωτερικό. Το μέγεθος, δηλαδή το κομμάτι της τράπεζας ... Πάντα ακούμε Ρουμανία, Ουκρανία, Αγγλία, Αυστραλία, Channel Islands, Ρωσία κ.λπ. Εκτός της Ελλάδας το μέγεθος της Τράπεζας Κύπρου στο εξωτερικό ήταν 10% περίπου και το 2004 και το 2012, 10% με 12% καταθέσεις και χορηγήσεις. Άρα, δεν μπορεί να επηρέασε [...]».

6.2.1. Η αναζήτηση στρατηγικού επενδυτή από την “Banca Transilvania” και η εκδήλωση ενδιαφέροντος επένδυσης από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, η “Banca Transilvania” ιδρύθηκε το 1994 στη Ρουμανία και εδραιώθηκε στη ρουμανική αγορά ως μία από τις πέντε καλύτερες τράπεζες της χώρας, ενώ κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2008 προέκυψε ανάγκη περαιτέρω χρηματοδότησής της. Συνεπώς, αναφέρει η “Alvarez & Marsal”, τον Οκτώβριο του 2008 η “Banca Transilvania” προσέλαβε την εταιρεία “Merrill Lynch”, για να προβεί σε εντοπισμό στρατηγικών επενδυτών εκ μέρους της. Κατά τη διάρκεια της εν λόγω διαδικασίας, όπως αναφέρεται, εκδήλωσαν ενδιαφέρον έξι συνολικά στρατηγικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας Κύπρου. Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, τον Απρίλιο του 2009 το Τμήμα Συγχωνεύσεων και Εξαγορών (Mergers & Acquisitions) της Τράπεζας Κύπρου ανέλαβε τη διεξαγωγή μελέτης δέουσας επιμέλειας (due diligence), με στόχο τη διενέργεια επένδυσης στην “Banca Transilvania”. Στη συνέχεια, σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, η Τράπεζα Κύπρου απέσυρε το ενδιαφέρον της, λόγω των περιορισμών που επέβαλλε το καταστατικό της “Banca Transilvania”, το οποίο απαγόρευε σε ξένους επενδυτές να αποκτήσουν μερίδιο στην τράπεζα πέραν του 10%.

Η “Alvarez & Marsal” στην έκθεσή της επισημαίνει ότι, σύμφωνα με στοιχεία που περιλαμβάνονται σε ηλεκτρονικές επικοινωνίες τις οποίες εξασφάλισε κατά τη διάρκεια της έρευνάς της,¹⁰⁰ παρά την επίσημη απόσυρση του ενδιαφέροντός της για τη διενέργεια επένδυσης στην “Banca Transilvania”, η Τράπεζα Κύπρου συνέχισε να ενδιαφέρεται για την απόκτηση ποσοστού μέχρι 20% στην εν λόγω τράπεζα. Σύμφωνα με την “Alvarez & Marsal”, το ενδιαφέρον της Τράπεζας Κύπρου για την αγορά ποσοστού επί της “Banca Transilvania” τεκμηριώνεται επίσης και σε εσωτερικό άτυπο έγγραφο που διανεμήθηκε στα μέλη του Τμήματος Συγχωνεύσεων και Εξαγορών της Τράπεζας Κύπρου, το οποίο σκιαγραφούσε ένα μηχανισμό που προέβλεπε για την αγορά μεριδίου 20% της “Banca Transilvania” μέσω ενός ή περισσότερων εκ των ιδρυτικών προσώπων της και την αλλαγή του καταστατικού της, για να καταστεί δυνατή η αγορά του μεριδίου 20% της “Banca Transilvania”, αφού το μέγιστο ποσοστό που το καταστατικό της επέτρεπε σε ξένους επενδυτές να αποκτήσουν ήταν το 10% των μετοχών της εν λόγω τράπεζας¹⁰¹. Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, οι μηχανισμοί που σύμφωνα με το πιο πάνω άτυπο έγγραφο φαίνεται να δημιουργήθηκαν για την απόκρυψη της πραγματικής ιδιοκτησίας των μετοχών της “Banca Transilvania” που αγοράζονταν για λογαριασμό της Τράπεζας Κύπρου ενδεχομένως να ευθύνονται για τον περιορισμό της αύξησης της τιμής των μετοχών της εν λόγω τράπεζας, αφού το επενδυτικό κοινό στη Ρουμανία δεν ήταν ενήμερο για το ενδιαφέρον της Τράπεζας Κύπρου να αγοράσει μερίδιο επί της ρουμανικής τράπεζας.

Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, οι αγορές μετοχών φαίνεται να πραγματοποιήθηκαν με

⁹⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 61.

¹⁰⁰ Έκθεση “Alvarez & Marsal”: Bank of Cyprus – Investigation into Banka Transilvania Investment, παράγραφος 2.2.3.

¹⁰¹ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, παράγραφος 2.2.4, όπου γίνεται αναφορά στο έγγραφο με τίτλο “Draft Non-Paper on a possible Structure and Consideration for the acquisition of 20% strategic interest in Beatrice [Banka Transilvania] and subsequent Call Options” - Τεκμήριο 5 στην εν λόγω έκθεση.

τη χρήση των ακόλουθων μέσων:

1. Μέσω της συνομολόγησης συμφωνίας με έναν εκ των ιδρυτών της “Banca Transilvania” να αγοράσει μετοχές της εν λόγω τράπεζας στην αγορά τις οποίες στη συνέχεια θα πωλούσε στην Τράπεζα Κύπρου σε προσυμφωνημένη τιμή.
2. Μέσω της παροχής προνομιακών δανείων σε εταιρείες ιδιοκτησίας των ιδρυτών της “Banca Transilvania”, με αντάλλαγμα να αγοράσουν μετοχές της τράπεζας τις οποίες αργότερα θα πωλούσαν στην Τράπεζα Κύπρου.
3. Μέσω της παροχής τραπεζικού δανείου σε υπάλληλο της Τράπεζας Κύπρου ο οποίος, ενεργώντας ως πληρεξούσιος αντιπρόσωπός της, θα αγόραζε από την αγορά μετοχές της “Banca Transilvania”.

6.2.2. Η παροχή προνομιακών δανείων σε εταιρείες ιδιοκτησίας των ιδρυτών της “Banca Transilvania”

Αναφορικά με το θέμα της παροχής προνομιακών δανείων σε εταιρείες ιδιοκτησίας των ιδρυτών της “Banca Transilvania” με αντάλλαγμα την αγορά μετοχών της εν λόγω τράπεζας και την μετέπειτα πώλησή τους στην Τράπεζα Κύπρου, στην έκθεσή της η “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι ένας εκ των ιδρυτών της “Banca Transilvania”, ο κ. Ciorcila, είχε αιτηθεί στην Τράπεζα Κύπρου την παραχώρηση δανείου ύψους €17 εκατομ., με σκοπό την αποπληρωμή άλλου δανείου που είχε συνάψει με την “Alpha Bank”. Σύμφωνα με την “Alvarez & Marsal”, σε εσωτερικό σημείωμα τη τράπεζας αναφέρεται ότι η αποπληρωμή του δανείου θα γινόταν με χρήματα που θα προέκυπταν από την πώληση άλλης εταιρείας του κ. Ciorcila, αξίας €11 εκατομ., ενώ οι πληρωμές έναντι του δανείου θα γίνονταν ως εξής:

1. €3 εκατομ. το Σεπτέμβριο του 2009.
2. €8 εκατομ. τον Μάρτιο του 2010.
3. Τελική πληρωμή €6 εκατομ. τον Ιούλιο του 2011.

Αξιοσημείωτη είναι επίσης η αναφορά στο εν λόγω σημείωμα ότι η τελευταία πληρωμή των €6 εκατομ. προς εξόφληση του δανείου θεωρείτο αβέβαιη, αφού εξαρτάτο από εισοδήματα που θα προέκυπταν από άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες του ομίλου του κ. Ciorcila. Σύμφωνα με την “Alvarez & Marsal”, ο κ. Ciorcila πρότεινε τη δέσμευση 11 788 961 επιπλέον μετοχών της “Banca Transilvania” που ανήκαν στην εταιρεία του “Casternet Ltd”, 8 918 671 μετοχές της εν λόγω τράπεζας που ανήκαν στην επίσης δικής του ιδιοκτησίας εταιρεία “Dodworth Ltd”, καθώς και 16 441 000 μετοχές άλλης εταιρείας που ανήκαν επίσης σε αριθμό εταιρειών του ομίλου του συνολικής αξίας €14 εκατομ. προς εξασφάλιση του δανείου που είχε αιτηθεί. Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, η αξία των μετοχών που προσφέρονταν ως εξασφάλιση όχι μόνο δεν κάλυπτε το ποσό του εν λόγω δανείου, αλλά αποτελούσε επίσης χαμηλότερη εξασφάλιση για την Τράπεζα Κύπρου από αυτή που προνοείτο στα αρχικά δάνεια του κ. Ciorcila. Υπό το φως των πιο πάνω, η “Alvarez & Marsal” καταγράφει στην έκθεσή της την εκτίμηση ότι η έγκριση του εν λόγω δανείου θα εξέθετε την Τράπεζα Κύπρου σε περαιτέρω ζημιά που δε θα μπορούσε να καλυφθεί, στην περίπτωση μη πληρωμής του εν λόγω δανείου. Περαιτέρω, η “Alvarez & Marsal” αναφέρει στην έκθεσή της ότι στο εσωτερικό σημείωμα της Τράπεζας Κύπρου όπου καταγράφονταν οι πιο πάνω επισφάλειες του δανείου που αιτήθηκε ο κ. Ciorcila τονίζονταν ότι με τις μετοχές της “Banca Transilvania” που θα δεσμεύονταν ως εξασφάλιση του δανείου η Τράπεζα Κύπρου θα είχε ενεχυριασμένο προς όφελός της πέραν του 10,47% του μετοχικού κεφαλαίου της εν λόγω τράπεζας. Σε μεταγενέστερο σημείωμα της Τράπεζας Κύπρου, με ημερομηνία 25 Σεπτεμβρίου 2009, επισημαίνει η “Alvarez & Marsal”, αναφέρεται επίσης ότι το δάνειο που είχε συνάψει ο κ. Ciorcila με την “Alpha Bank” καθίστατο πληρωτέο τον Οκτώβριο του 2009 και ότι η αυστηρή στάση της εν λόγω τράπεζας ήταν ασύμβατη με τη στάση της Τράπεζας Κύπρου (που ήταν πιο ανεκτική με τον εν λόγω πελάτη) και ότι εμμέσως επηρέαζε τη θέση της ως προς τα δάνεια, καθιστώντας τη δομή των δανείων του ομίλου του κ. Ciorcila μεταξύ των δυο τραπεζών «ως μη λειτουργήσιμη». Συνεπώς, στο εν λόγω σημείωμα, αναφέρει η “Alvarez & Marsal”, προτάθηκε η κατ’ εξαίρεση έγκριση του δανείου του κ. Ciorcila λόγω της ειδικής σχέσης του με την Τράπεζα Κύπρου, ενώ επισημαίνεται ότι το εν λόγω δάνειο έτυχε έγκρισης από τους κ. Κυπρή, Σιαρλή, Ηλιάδη και Καρυδά.

Υπό το φως των πιο πάνω, η “Alvarez & Marsal” καταγράφει ότι η αναχρηματοδότηση των δανείων του ομίλου του κ. Ciorcila φαίνεται να πραγματοποιήθηκε με γνώμονα το στόχο της Τράπεζας Κύπρου να αποκτήσει ένα σημαντικό ποσοστό επί του μετοχικού κεφαλαίου της “Banca Transilvania”.

6.2.3. Αναδιάρθρωσεις των δανείων του Ομίλου του κ. Ciorcila

Σε ό,τι αφορά τις αναδιάρθρωσεις των δανείων του ομίλου εταιρειών του κ. Ciorcila, η “Alvarez & Marsal” καταγράφει στην έκθεσή της ότι σε υπόμνημα της Τράπεζας Κύπρου, με ημερομηνία 27 Αυγούστου 2009, αναφέρεται ότι ο εν λόγω επιχειρηματίας είχε προτείνει στην Τράπεζα Κύπρου να τις πουλήσει τις μετοχές της “Banca Transilvania” που κατείχε, εάν αυτό γινόταν στα πλαίσια ενός παράλληλου διακανονισμού αναφορικά με τα δάνειά του. Ειδικότερα, η “Alvarez & Marsal” επισημαίνει στην έκθεσή της, ότι σύμφωνα με σημείωμα της Τράπεζας Κύπρου, με ημερομηνία 6 Αυγούστου 2009, τα δάνεια του κ. Ciorcila στην Τράπεζα Κύπρου Ρουμανίας ανέρχονταν σε €59 εκατομ., για τα οποία υπήρχαν εξασφαλίσεις αξίας €37.321.884, δηλαδή ποσοστό εξασφάλισης που κάλυπτε μόνο το 63% της οφειλής. Επισημαίνεται επίσης ότι, σύμφωνα με το σημείωμα του Εταιρικού Τμήματος (Corporate Department) της Τράπεζας Κύπρου, κ. Ciorcila παρουσίαζε δυσκολία καταβολής ακόμα και των τόκων των εν λόγω δανείων. Παράλληλα, στην έκθεση της “Alvarez & Marsal” καταγράφεται ότι, παρ’ όλο που η αξία των μετοχών της “Banca Transilvania”¹⁰² που είχαν ενεχυριαστεί ως εξασφάλιση των πιο πάνω δανείων είχε μειωθεί σε επίπεδο χαμηλότερο από την ελάχιστη αξία σύμφωνα με την οποία είχε συμφωνηθεί ότι θα ενεργοποιούνταν οι διαδικασίες εκποίησης τους για την αποπληρωμή των δανείων του κ. Ciorcila, εντούτοις η Τράπεζα Κύπρου δεν προχώρησε στην εκποίησή τους.

Υπό το φώς των πιο πάνω και σύμφωνα με τα στοιχεία που συνέλεξε η “Alvarez & Marsal”, η Τράπεζα Κύπρου φαίνεται ότι προχώρησε στη συνολολόγηση συμφωνιών με τον κ. Ciorcila που προνοούσαν την αναδιάρθρωση των δανείων του ομίλου εταιρειών του με παράλληλη αποδέσμευση ορισμένων περιουσιακών του στοιχείων που ήταν υποθηκευμένα προς όφελος της τράπεζας ως εξασφάλιση για τα δάνειά του έναντι ανταλλάγματος που αφορούσε την έμμεση πώληση 15% του μετοχικού κεφαλαίου της “Banca Transilvania” που ανήκε στους κ. Ciorcila και Silaghi.

Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, η πρώτη φάση εφαρμογής της συμφωνίας αγοράς μετοχών της “Banca Transilvania” αφορούσε την αγορά μεριδίου 8,7% επί του μετοχικού κεφαλαίου της τράπεζας, έπειτα από αναδιάρθρωση των δανείων του ομίλου “Ciorcila”. Σύμφωνα με την αναθεωρημένη συμφωνία της 28¹⁵ Νοεμβρίου 2009, αναφέρει στην έκθεση της η “Alvarez & Marsal”, η Τράπεζα Κύπρου συμφώνησε την αναδιάρθρωση των δανείων του ομίλου “Ciorcila” μέχρι τις 30 Ιουνίου 2010, προβαίνοντας στις ακόλουθες ενέργειες:

1. Άρση των προσωπικών εγγυήσεων του κ. Ciorcila και των συνεργατών του.
2. Αύξηση του επιτοκίου επί των δανείων του¹⁰³ από την 1^η Ιουλίου 2009 μέχρι την 30^η Ιουνίου 2010, ημερομηνία κατά την οποία τα εν λόγω δάνεια θα αναδιρθρώνονταν.
3. Παραίτηση της Τράπεζας Κύπρου από τους όρους πώλησης των εγγυήσεων του κ. Ciorcila μέχρι την 30^η Ιουνίου 2010.
4. Άρση των αυστηρών ελέγχων επί της διαχείρισης τόσο στις επενδύσεις αλλά και στις θυγατρικές της εταιρείας “Powerax” που ανήκε στον όμιλο του κ. Ciorcila.
5. Έγκριση του δανείου που αναφέρθηκε πιο πάνω προς αποπληρωμή του δανείου του κ. Ciorcila στην “Alpha Bank” και τη μεταφορά των εγγυήσεων του εν λόγω δανείου (που αποτελούσαν μεταξύ άλλων από 20 707 632 μετοχές της “Banca Transilvania”) προς όφελος της Τράπεζας Κύπρου.

Περαιτέρω, όπως αναφέρεται στην έκθεση της “Alvarez & Marsal”, στις 12 Οκτωβρίου 2009 υπογράφηκε μεταξύ του κ. Χατζημιτσής εκ μέρους της Τράπεζας Κύπρου και των κ. Ciorcila και Silaghi συμφωνία αποκλειστικότητας που προνοούσε ότι οι τελευταίοι δε θα πωλούσαν μετοχές που είχαν στην κατοχή τους σε οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο εκτός από την Τράπεζα Κύπρου μέχρι την 30^η Ιουνίου 2010. Αναφορικά με την αναδιάρθρωση των δανείων του κ. Ciorcila, η “Alvarez & Marsal” καταγράφει στην έκθεσή της ότι συνολολογήθηκε συμφωνία αναδιάρθρωσης των εν λόγω δανείων για περίοδο δέκα ετών, η οποία προνοούσε ότι για τα πρώτα τρία χρόνια δε θα καταβάλλονταν δόσεις, οι τόκοι που θα προέκυπταν κατά τα πρώτα τρία χρόνια θα κεφαλαιοποιούνταν και για τα υπόλοιπα επτά χρόνια της διάρκειας των δανείων θα γινόταν κανονική αποπληρωμή τους. Σύμφωνα με την “Alvarez & Marsal”, συμφωνήθηκε περαιτέρω ότι το επιτόκιο των δανείων θα καθοριζόταν σε τρίμηνο Euribor + 3% από την 1^η Ιουλίου 2010 με δυνατότητα καθορισμού σταθερού επιτοκίου, ενώ η τράπεζα θα εξέταζε επίσης την πιθανότητα αποδέσμευσης περαιτέρω εγγυήσεων, εάν το επέτρεπαν οι συνθήκες της αγοράς. Σύμφωνα με την “Alvarez & Marsal”, στην περίπτωση που δε θα γινόταν οποιαδήποτε αποδέσμευση εγγυήσεων, η Τράπεζα Κύπρου συμφώνησε ότι για τους σκοπούς αναδιάρθρωσης

¹⁰² Είχαν ενεχυριαστεί συνολικά 39 654 590 μετοχές της εν λόγω τράπεζας που κατείχαν οι εταιρείες “Castorius” και “Casternet”.

¹⁰³ Το επιτόκιο καθορίστηκε από τρίμηνο Euribor + 2% σε τρίμηνο Euribor + 3% για την εν λόγω περίοδο.

των δανείων του κ. Ciorcila οι ισχύουσες εξασφαλίσεις θα θεωρούνταν ως ικανοποιητικές. Επιπλέον, αναφέρεται ότι η αναδιάρθρωση των δανείων θα λάμβανε χώρα, μόνο εφόσον οι κ. Ciorcila και Silaghi διασφάλιζαν ότι η Τράπεζα Κύπρου θα αποκτούσε τουλάχιστον 8,7% του μετοχικού κεφαλαίου της “Banca Transilvania”.

Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, η δεύτερη φάση εφαρμογής της συμφωνίας μεταξύ της Τράπεζας Κύπρου και των κ. Ciorcila και Silaghi προέβλεπε την τροποποίηση του καταστατικού της “Banca Transilvania”, για να επιτραπεί στην Τράπεζα Κύπρου η αγορά ποσοστού πέραν του 10% του μετοχικού της κεφαλαίου της τράπεζας και την εξεύρεση τρόπου με τον οποίο να επιτραπεί στην Τράπεζα Κύπρου να αγοράσει τις εν λόγω μετοχές. Ειδικότερα, η “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι η εν λόγω συμφωνία προέβλεπε ότι μέχρι την 30^η Ιουνίου 2010 η Τράπεζα Κύπρου θα έπρεπε να απολαμβάνει τα ίδια μετοχικά δικαιώματα που απολαμβάνουν οι ιδρυτικοί μέτοχοι της, να εξαιρείται από τον περιορισμό του 10% που ίσχυε για τις ξένες επενδύσεις στην εν λόγω τράπεζα μέσω αλλαγής του καταστατικού της και να διορίζει ένα εκ των μελών του διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας.

Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, η συμφωνία προνοούσε επίσης ότι οι κ. Ciorcila και Silaghi θα διασφάλιζαν ότι η “Banca Transilvania” θα προχωρούσε στην αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά περίπου €50 εκατομ. όχι αργότερα από την 31^η Μαΐου 2010 και ότι το 60% των νέων μετοχών θα προσφέρονταν για αγορά στην Τράπεζα Κύπρου σε τιμή που δε θα υπερέβαινε το 10% της ονομαστικής τους αξίας. Σε αυτό το στάδιο, επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τα ευρήματα της “Alvarez & Marsal”, η δεύτερη φάση της συμφωνίας δεν τέθηκε σε ισχύ, όταν διατάχθηκε η έρευνα αναφορικά με πιθανή χειραγώγηση της αγοράς που ξεκίνησαν οι ρουμανικές αρχές, και συνεπώς η αναδιάρθρωση των δανείων του ομίλου “Ciorcila” δεν πραγματοποιήθηκε.

6.2.4. Η αγορά μετοχών της “Banca Transilvania” για λογαριασμό της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Αναφορικά με την αγορά μετοχών της “Banca Transilvania” για λογαριασμό της Τράπεζας Κύπρου, η “Alvarez & Marsal” αναφέρει στην έκθεσή της ότι η εκτέλεση της πρώτης αγοράς μετοχών της τράπεζας από τον κ. Silaghi για λογαριασμό της Τράπεζας Κύπρου ρυθμιζόταν από συμφωνία η οποία έτυχε επικαιροποίησης και η οποία κάλυπτε μεταξύ άλλων θέματα που αφορούσαν τον αριθμό μετοχών που θα αγοράζονταν, το χρόνο εκτέλεσης της κάθε συναλλαγής, τη συμφωνηθείσα τιμή αγοράς, την τιμή που θα ανακοινωνόταν στο χρηματιστήριο του Βουκουρεστίου (προφανώς, για να συνάδει η αγορά με τους κανόνες του χρηματιστηρίου¹⁰⁴) και τυχόν επιστροφή χρημάτων στα μέρη της συμφωνίας στην περίπτωση που η τιμή που ανακοινωνόταν διέφερε από την τιμή αγοράς. Στην έκθεση της η “Alvarez & Marsal” επισημαίνει ότι σε εσωτερικό σημείωμα της Τράπεζας Κύπρου, με ημερομηνία 4 Νοεμβρίου 2009, αναφερόταν ότι υπήρχε εξουσιοδότηση για την προσφορά προμήθειας (στον κ. Silaghi) ύψους 15% επί των συναλλαγών (για την αγορά μετοχών) αντί του 12% που είχε προηγουμένως συμφωνηθεί, εάν όλες οι συναλλαγές ολοκληρώνονταν μέχρι τη 18^η Δεκεμβρίου 2009, τονίζοντας, παράλληλα ότι οι εν λόγω συναλλαγές δε θα έπρεπε να υπερβούν το έτος 2009, αφού σε μια τέτοια περίπτωση η παροχή δανείων θα υπέκειτο στον έλεγχο των εξωτερικών ελεγκτών της τράπεζας και ενδεχομένως η φύση των συναλλαγών να αποκαλυπτόταν¹⁰⁵.

Σύμφωνα με τα ευρήματα της “Alvarez & Marsal”, την 7^η Δεκεμβρίου, ο κ. Χριστοφόρου, υπάλληλος της Τράπεζας Κύπρου, προέβη στην αγορά 33 600 000 μετοχών της “Banca Transilvania” στην προκαθορισμένη τιμή των RON 2,40 ανά μετοχή από την πεθερά του κ. Silaghi για λογαριασμό της τράπεζας, δυνάμει πληρεξουσίου που του είχε παραχωρηθεί από τους κ. Ηλιάδη και Κυπρή στις 26 Νοεμβρίου 2009, το οποίο τον εξουσιοδοτούσε να ενεργεί εκ μέρους της τράπεζας.

Αναφορικά με τη δεύτερη αγορά μετοχών της “Banca Transilvania”, στην έκθεσή της η “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι η συμφωνία της 28^{ης} Νοεμβρίου 2009 προνοούσε ότι η εταιρεία “Dodworth” θα πωλούσε 8 918 671 μετοχές της “Banca Transilvania” στην Τράπεζα Κύπρου μέχρι τις 10 Δεκεμβρίου 2009 οι οποίες, όπως επισημαίνεται πιο πάνω, αρχικά θα δεσμεύονταν ως εξασφάλιση για το δάνειο των €17 εκατομ. που παραχώρησε η Τράπεζα Κύπρου στην εν λόγω εταιρεία του κ. Ciorcila προς αποπληρωμή άλλου δανείου στην “Alpha Bank” στην τιμή των RON 2,40 ανά μετοχή. Οι εν λόγω μετοχές, αναφέρεται στην έκθεση της “Alvarez & Marsal”, αγοράστηκαν από τον πληρεξούσιο αντιπρόσωπο της Τράπεζας Κύπρου κ. Χριστοφόρου με χρήματα

¹⁰⁴ Σύμφωνα με τους κανόνες του χρηματιστηρίου του Βουκουρεστίου, η τιμή που πληρώνεται για κάθε μετοχή δεν μπορεί να είναι υψηλότερη ή χαμηλότερη από το 15% της τιμής στην οποία η εν λόγω μετοχή ή άλλη αξία έκλεισε τη μέρα πριν την πώληση (Πηγή: Έκθεση A&M με τίτλο: Bank of Cyprus - Investigation into Banka Transilvania Investment, σελίδα 24).

¹⁰⁵ Έκθεση “Alvarez & Marsal”: Bank of Cyprus - Investigation into Banka Transilvania Investment, παράγραφος 4.4.10, σελ. 25.

της τράπεζας που είχαν μεταφερθεί σε λογαριασμό ειδικά για τον εν λόγω σκοπό¹⁰⁶.

Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, στην έρευνα που ακολούθησε από τις ρουμανικές δικωτικές αρχές έγινε προσπάθεια να αποδειχθεί ενώπιον δικαστηρίου ότι η εταιρεία “Dodworth” ανήκε στον κ. Ciorcila και συνεπώς ότι οι εν λόγω συναλλαγές αποτελούσαν χειραγώγηση της αγοράς, αφού έγιναν σε συνέργεια μεταξύ των μερών. Ειδικότερα, η “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία που συνέλεξε κατά τις έρευνές της, υπάρχουν έγγραφα της Τράπεζας Κύπρου που υποδεικνύουν ότι ο κ. Ciorcila ήταν ο πραγματικός ιδιοκτήτης της εταιρείας “Dodworth”, όπως και οι ρουμανικές δικωτικές αρχές επίσης ισχυρίζονταν. Ειδικότερα, όπως αναφέρεται στην έκθεση της “Alvarez & Marsal”, ο κ. Ciorcila εμφανιζόταν ως ο ιδιοκτήτης της “Dodworth” σε έγγραφα της εν λόγω εταιρείας στις 3 Φεβρουαρίου 2009, ενώ στις 30 Οκτωβρίου 2009 ο ιδιοκτήτης φαίνεται να έχει αλλάξει και εμφανιζόταν ως ιδιοκτήτης ο κ. Radu. Σύμφωνα με την “Alvarez & Marsal”, το έγγραφο της 30^{ης} Οκτωβρίου 2009 που τεκμηριώνει την αλλαγή ιδιοκτησίας της εταιρείας πιστοποιήθηκε από τον ελεγκτικό οίκο “Ιωαννίδης & Σία”, αλλά οι σφραγίδες επί του εν λόγω εγγράφου υποδηλώνουν ότι αυτό λήφθηκε από το Τμήμα Διεθνών Επιχειρήσεων της Τράπεζας Κύπρου στις 20 Ιανουαρίου 2011, ημερομηνία μεταγενέστερη της εξαγγελίας των ερευνών των ρουμανικών δικωτικών αρχών.

Η “Alvarez & Marsal” επισημαίνει στην έκθεσή της ότι δεν της παρασχέθηκε πρόσβαση στα αρχεία του εν λόγω ελεγκτικού οίκου για σκοπούς διακρίβωσης της ημερομηνίας αλλαγής ιδιοκτησίας της εταιρείας “Dodworth”. Περαιτέρω, σύμφωνα με τα ευρήματα της “Alvarez & Marsal”, στην ελεγκτική έκθεση αναφορικά με τα μεγάλα μη εξυπηρετούμενα δάνεια της Τράπεζας Κύπρου για την περίοδο 2006-2011 ο κ. Ciorcila φαίνεται να όφειλε στην τράπεζα περίπου €84 εκατομ., εκ των οποίων τα €22 εκατομ. αφορούσαν την εταιρεία Dodworth, ενώ παράλληλα, ο κ. Κυπρή σε συνέντευξή του με την “Alvarez & Marsal” αναφέρθηκε σε σύσκεψη που έγινε με τον κ. Ciorcila αναφορικά με τις οφειλές του προς την τράπεζα, συμπεριλαμβανομένων και των δανείων της εταιρείας “Dodworth” της οποίας πίστευε ότι ήταν επίσης ιδιοκτήτης.

Υπό το φως των πιο πάνω, η “Alvarez & Marsal” καταγράφει στην έκθεσή της πως δημιουργείται εύλογη υποψία ότι η αλλαγή του ιδιοκτήτη της εταιρείας “Dodworth” πιθανώς να αποτελούσε μια προσπάθεια αποστασιοποίησης του κ. Ciorcila από την εν λόγω εταιρεία και κατ’ επέκταση από την ιδιοκτησία των μετοχών της “Banca Transilvania” που πωλήθηκαν στην Τράπεζα Κύπρου, για σκοπούς παραπλάνησης της δικαστικής διαδικασίας στη Ρουμανία.

Σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, η τελευταία συναλλαγή με την οποία η Τράπεζα Κύπρου απέκτησε μετοχές της “Banca Transilvania”, αφορούσε την εξαγορά της εταιρείας “Salecom Ltd”, που είχε εγγραφεί στην Κύπρο και η οποία ήταν θυγατρική εταιρεία της “Casternet Ltd”, ιδιοκτησίας του κ. Ciorcila. Η εν λόγω εξαγορά, επισημαίνεται στην έκθεση, περιλαμβανόταν επίσης στην αναθεωρημένη συμφωνία της 28^{ης} Νοεμβρίου 2009, στην οποία γινόταν αναφορά τόσο στον αριθμό των μετοχών της “Banca Transilvania” που θα αποκτούσαν από την Τράπεζα Κύπρου, αλλά και την τιμή αγοράς τους, που είχε καθοριστεί επίσης στα RON 2,40 ανά μετοχή.

Η “Alvarez & Marsal” επισημαίνει στην έκθεσή της ότι ο κ. Ciorcila χρησιμοποίησε μέρος των εσόδων από την πώληση των μετοχών της “Banca Transilvania” στην Τράπεζα Κύπρου για την αγορά μετοχών της εν λόγω τράπεζας, χωρίς όμως να αναφέρεται ο ακριβής λόγος για την πράξη. Σύμφωνα με τα ευρήματα της “Alvarez & Marsal”, σε εσωτερικό σημείωμα της Τράπεζας Κύπρου Ρουμανίας με ημερομηνία 10 Μαρτίου 2010 και με οποίο ζητείτο από τη μητρική εταιρεία η έγκριση των ενεργειών της καταγραφόμενων ότι αναφορικά με τα 60 263 108 μετοχές της “Banca Transilvania” που ήταν δεσμευμένες ως εξασφάλιση για τα δάνεια των εταιρειών “Casternet” και “Dodworth” του ομίλου “Ciorcila” βρισκόταν σε εξέλιξη διαδικασία ανταλλαγής τους με μετοχές της Τράπεζας Κύπρου, καθώς και με εταιρική εγγύηση της “Peramant Ltd”, άλλης εταιρείας συμφερόντων του κ. Ciorcila. Οι πιο πάνω ενέργειες, αναφέρει στη έκθεσή της η “Alvarez & Marsal”, εγκρίθηκαν από τους κ. Ηλιάδη και Σιαρλή.

Σύμφωνα με στοιχεία που συλλέχθηκαν από την “Alvarez & Marsal” κατά τη διεξαγωγή της έρευνάς της, ο κ. Ισαακίδης, υπάλληλος της Τράπεζας Κύπρου στη Ρουμανία, προέβη στην αγορά 3 541 500 μετοχών της “Banca Transilvania”, για λογαριασμό της τράπεζας που τον εργοδοτούσε. Σύμφωνα με επιστολή του κ. Πεχλιβανίδη προς τον εισαγγελέα των ρουμανικών αρχών, αναφέρει στην έκθεσή της η “Alvarez & Marsal”, του είχε δοθεί εξουσιοδότηση, για να αγοράσει τις εν λόγω μετοχές και να τις πωλήσει στις 15 Δεκεμβρίου στην Τράπεζα Κύπρου. Η εν λόγω αγορά μετοχών μέσω αντιπροσώπου, αναφέρει η “Alvarez & Marsal”, προφανώς έγινε με στόχο την απόκρυψη της πραγματικής ταυτότητας του αγοραστή των μετοχών. Σύμφωνα με την “Alvarez & Marsal”, το εν λόγω συμπέρασμα συνάγεται επίσης και από το εσωτερικό σημείωμα της 4^{ης} Νοεμβρίου 2009 στο οποίο αναφερόταν ότι όλες οι συναλλαγές (δηλαδή οι αγορές μετοχών) θα έπρεπε να

¹⁰⁶ Έκθεση “Alvarez & Marsal”: Bank of Cyprus - Investigation into Banka Transilvania Investment, παράγραφος 4.4.18, σελ. 27.

ολοκληρωθούν πριν τη 18^η Δεκεμβρίου 2009, διότι, στην περίπτωση που οι συναλλαγές υπερέβαιναν το έτος 2009, η παροχή δανείων θα υπέκειτο στον έλεγχο των εξωτερικών ελεγκτών της τράπεζας και ενδεχομένως η φύση των συναλλαγών να αποκαλυπτόταν.

Στην έκθεσή της η “Alvarez & Marsal” αναφέρει επίσης ότι τα δάνεια που δίδονταν σε αντιπρόσωπους της Τράπεζας Κύπρου για σκοπούς αγοράς μετοχών της “Banca Transilvania” εγκρίνονταν με ελλιπή στοιχεία και χωρίς εξασφαλίσεις και συνεπώς κατά παράβαση του Εγχειριδίου Διαχείρισης Κινδύνων Δανεισμού (Credit Risk Manual). Αναφορικά με την έγκριση του δανείου προς τον κ. Ισαακίδη που αναφέρεται πιο πάνω, η “Alvarez & Marsal” αναφέρει ότι εγκρίθηκε από τους ανώτερους διευθυντές της τράπεζας κ. Καρυδά και Σιαρλή, παρακάμπτοντας τους εσωτερικούς ελέγχους και τις διαδικασίες ξεπλύματος βρόμικου χρήματος που ήταν σε ισχύ στην τράπεζα.

6.2.5. Η αγορά μετοχών της “Banca Transilvania” και το διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Στην έκθεση της “Alvarez & Marsal” αναφέρεται ότι στα πρακτικά του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου δεν υπάρχει πουθενά αναφορά στην αναδιάρθρωση των δανείων του ομίλου “Ciorcila”, αλλά ούτε και στην αγορά μετοχών της “Banca Transilvania” ή στο γεγονός ότι οι εν λόγω μετοχές που εξασφάλισε η Τράπεζα Κύπρου αγοράστηκαν από τον κ. Ciorcila με προμήθεια 15% ανά μετοχή. Αναφορικά με τη διενέργεια της επένδυσης της Τράπεζας Κύπρου στην “Banca Transilvania”, η “Alvarez & Marsal” αναφέρει στην έκθεσή της ότι οι ανώτεροι διευθυντές είχαν ήδη ολοκληρώσει τις διαπραγματεύσεις για την αγορά μεριδίου πέραν του 5% του μετοχικού κεφαλαίου της εν λόγω τράπεζας, προτού αποσταθούν στο διοικητικό συμβούλιο για έγκριση της επένδυσης, παρακάμπτοντας με τον τρόπο αυτό την εξουσία και το σκοπό του διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας.

6.2.6. Η υπόθεση χειραγώγησης της αγοράς στη Ρουμανία

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τα ευρήματα της “Alvarez & Marsal”, παρ’ όλο που η στοιχειοθέτηση του εγκλήματος της χειραγώγησης της αγοράς διαφέρει από κράτος σε κράτος, εντούτοις σε ηλεκτρονικό της μήνυμα η εταιρεία “JP Morgan & Co” εξέφρασε ανησυχία αναφορικά με τον τρόπο αγοράς μετοχών της “Banca Transilvania” από την Τράπεζα Κύπρου, επισημαίνοντας παράλληλα ότι οι εν λόγω μέθοδοι πιθανόν να μη συνάδουν με το πνεύμα των ρουμανικών κανονισμών. Η “Alvarez & Marsal” επισημαίνει ότι, παρά την πιο πάνω συμβουλή, η Τράπεζα Κύπρου προχώρησε με το σχέδιό της για την αγορά των εν λόγω μετοχών της “Banca Transilvania”. Έπειτα από την εξασφάλιση ποσοστού 9,7% επί του μετοχικού κεφαλαίου της “Banca Transilvania” από την Τράπεζα Κύπρου με τις πιο πάνω μεθόδους, η “Alvarez & Marsal” επισημαίνει στην έκθεσή της ότι οι ρουμανικές διωκτικές αρχές ξεκίνησαν τη διερεύνηση υπόθεσης χειραγώγησης της αγοράς εναντίον δύο εκ των ιδρυτικών στελεχών της “Banca Transilvania”, του Διευθύνοντος Συμβούλου της κ. Ciorcila και του κ. Silaghi, καθώς και των υπαλλήλων της Τράπεζας Κύπρου κ. Χριστοφόρου και Ισαακίδη με την κατηγορία ότι ενήργησαν στη βάση εκ των έσω πληροφόρησης.

Εκτός από τα θέματα χειραγώγησης της αγοράς για τα οποία διεξάγεται δίκη στη Ρουμανία, στην έκθεσή της η “Alvarez & Marsal” εκφράζει ανησυχία αναφορικά με τον τρόπο που αποκτήθηκε μερίδιο 9,7% επί του μετοχικού κεφαλαίου της “Banca Transilvania” από την Τράπεζα Κύπρου και επισημαίνει ότι τα ακόλουθα θέματα θα πρέπει να τύχουν περαιτέρω διερεύνησης αναφορικά με τη νομιμότητά τους:

1. Η συμφωνία που φαίνεται να συνομολογήθηκε μεταξύ της Τράπεζας Κύπρου και του κ. Silaghi για την αγορά 3% μεριδίου επί της “Banca Transilvania” για σκοπούς μεταπώλησής του στην Τράπεζα Κύπρου σε προσυμφωνημένη τιμή επέτρεπε στον κ. Silaghi να αποκομίσει όφελος από πληροφορίες οι οποίες δεν ήταν δημοσιευμένες, όπως για παράδειγμα, τον αριθμό μετοχών της “Banca Transilvania” που προτίθετο να αγοράσει η Τράπεζα Κύπρου.
2. Η συμφωνία που φαίνεται να συνομολογήθηκε μεταξύ της Τράπεζας Κύπρου και του κ. Ciorcila για την αναδιάρθρωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων του τελευταίου έναντι ανταλλάγματος που αφορούσε στην πώληση μεριδίου 5% επί της “Banca Transilvania” που αυτός κατείχε στην Τράπεζα Κύπρου σε προκαθορισμένη τιμή, καθώς επίσης για τη μετέπειτα διασφάλιση ότι η “Banca Transilvania”, μετά από τη διενέργεια αλλαγής στο καταστατικό της, θα προέβαινε στην έκδοση μετοχών τις οποίες θα αγόραζε η Τράπεζα Κύπρου, για να αυξήσει το μερίδιό της επί της “Banca Transilvania” σε 20%.
3. Η υπογραφή συμφωνιών αποκλειστικότητας με τους κ. Silaghi και Ciorcila και της Τράπεζας Κύπρου που προνοούσαν ότι οι πρώτοι δε θα πωλούσαν σε κανέναν το μερίδιό τους επί της “Banca Transilvania” παρά μόνο στην Τράπεζα Κύπρου μέχρι τις 30 Ιουνίου 2010.
4. Η αποδεδειγμένη εξασφάλιση ποσοστού επί της “Banca Transilvania” ύψους 9,1% στις 7 Δεκεμβρίου

2009 από την Τράπεζα Κύπρου, χωρίς όμως να προβεί σε σχετική ανακοίνωση μέχρι την 8^η Δεκεμβρίου 2014, ημερομηνία κατά την οποία ενημέρωσε τη ρουμανική αρχή ότι προτίθετο να αγοράσει ποσοστό πέραν του 5% επί της “Banca Transilvania”. Στην έκθεση της “Alvarez & Marsal” επισημαίνεται επίσης ότι τη 16^η Δεκεμβρίου 2009 η Τράπεζα Κύπρου ανακοίνωσε ότι απέκτησε σημαντικό ποσοστό επί του μετοχικού κεφαλαίου της “Banca Transilvania”, ενώ σύμφωνα με τους ρουμανικούς κανόνες θα έπρεπε να το είχε πράξει εντός τριών ημερών από την ημερομηνία διενέργειας της επένδυσης.

Σύμφωνα με την εν λόγω έκθεση, η Τράπεζα Κύπρου φαίνεται να μην αποκάλυψε στο ρουμανικό δικαστήριο την αλληλουχία των γεγονότων που οδήγησαν στην αγορά των μετοχών της “Banca Transilvania” ούτε όμως και τη φύση των συμφωνιών που από τα στοιχεία που συνελέγησαν φαίνεται να συνομολογήθηκαν μεταξύ των ιδρυτικών στελεχών της “Banca Transilvania” και της Τράπεζας Κύπρου. Αντιθέτως, στην έκθεση της “Alvarez & Marsal” αναφέρεται ότι η Τράπεζα Κύπρου φαίνεται να παρουσίασε μια πλασματική εικόνα των γεγονότων ενώπιον του ρουμανικού δικαστηρίου, με στόχο τη δημιουργία της εντύπωσης ότι τα ανώτερα στελέχη της Τράπεζας Κύπρου δε γνώριζαν ότι οι μετοχές της “Banca Transilvania” που απέκτησε η τράπεζα είχαν αγοραστεί εμμέσως από τους κ. Silaghi και Ciorcila¹⁰⁷.

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης της επένδυσης της Τράπεζας Κύπρου στην “Banca Transilvania”, ο πρώην Διευθύνων Σύμβουλος Τράπεζας Κύπρου, κ. Α. Ηλιάδης ανέφερε τα εξής:¹⁰⁸ «Η επένδυσή μας στην “Banca Transilvania” ήταν €58 εκατομ. Αν την πουλήσει η τράπεζα σήμερα, θα πάρει αρκετά περισσότερα πιστεύω. Ήδη η χρηματιστηριακή αξία νομίζω είναι μεγαλύτερη, αλλά, σαν πακέτο να το πουλήσει σήμερα, θα πάρει πολύ περισσότερα. Ο επηρεασμός των κεφαλαίων απ’ αυτή την επένδυση είναι μόνο €5 εκατομ., άρα δε νομίζω, κύριε πρόεδρε, ότι ουσιαστικά αυτό αποτελούσε παράγοντα που επηρέαζε τα κεφάλαια της τράπεζας σ’ αυτή την πορεία. [...]». Ωστόσο, σύμφωνα με στοιχεία¹⁰⁹ που κατατέθηκαν ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως, προκύπτει ότι το υπόλοιπο των δανείων του κ. Ciorcila που σύμφωνα με την έκθεση της “Alvarez & Marsal” ενδεχομένως να αποτελούσαν μέρος της συναλλαγής με την οποία η Τράπεζα Κύπρου απέκτησε ποσοστό επί του μετοχικού κεφαλαίου της “Banca Transilvania” ήταν €84.072.058 την 31^η Δεκεμβρίου 2011 ενώ έγιναν προβλέψεις σε σχέση με αυτά για το 2012 ύψους €46.000.000. Επισημαίνεται επίσης ότι στην εν λόγω έκθεση γίνεται αναφορά σε αριθμό κακών χειρισμών που ενδεχομένως να οδήγησαν στην επισφάλεια των εν λόγω χορηγήσεων.

Σχολιάζοντας πώς επηρέασε η επέκταση της τράπεζας στο εξωτερικό την πορεία της τράπεζας κατά τα τελευταία δέκα έτη, ο κ. Α. Ηλιάδης, ανέφερε τα ακόλουθα:¹¹⁰ «[...] Τώρα, για το γενικότερο πρόβλημα που σας απασχολεί, επειδή με ρωτήσατε και την περασμένη φορά που ήμουν εδώ, κύριε πρόεδρε, έκατσα και προβληματίστηκα πώς θα μπορέσω να το πω απλά, για να μπορέσει να είναι ξεκάθαρο το πώς επηρέασε η επέκταση της τράπεζας στο εξωτερικό την ίδια την πορεία της τράπεζας των τελευταίων δέκα χρόνων. Έκατσα και έβαλα τα πράγματα κάτω και είδα ότι ουσιαστικά από το 2004 το ΑΕΠ της Κύπρου ήταν 12,9%, €13 δις το 2004. Το 2008 έφτασε στο 17,5%. Αυτό σημαίνει ένα 34% αύξηση. Αν πάμε στους επιμέρους τομείς, θα δείτε ότι διψήφιο ποσοστό επέκτασης είχαν κάποιοι συγκεκριμένοι τομείς, που ήταν το offshore business ουσιαστικά, ήταν η δικηγορία, οι τράπεζες και η λογιστική... Και ο δεύτερος τομέας ήταν η δευτερογενής κατοικία, η οποία επίσης έφερε και πολλά έσοδα. Τα έσοδα στα ταμεία της κυβέρνησης από €80 εκατομ. βγήκαν πάνω από €1 δις το χρόνο απλώς με μεταβιβάσεις. Λοιπόν, όλα αυτά τα έσοδα αύξησαν το ΑΕΠ. Σε πραγματικούς όρους αυξήθηκε κατά 17% από 13%. Είδα επίσης τις προβλέψεις για το 2014. Οι προβλέψεις για το 2014 υπολογίζουν ότι θα είναι σε πραγματικούς όρους πάλι στα €13 δις το ΑΕΠ της Κύπρου. Ε, τι πάθαμε; Ουσιαστικά, επιστρέφουμε στο 2004[...]».

6.3. Η επέκταση της Ελληνικής Τράπεζας στο εξωτερικό

Αναφορικά με την επέκταση της Ελληνικής Τράπεζας στο εξωτερικό ο πρόεδρός της, κ. Α. Παναγιώτου ανέφερε τα εξής:¹¹¹ «[...] Όταν αποφασίσαμε να πάμε [...] Ρωσία [...] πουθενά αλλού δεν έχουμε, έχουμε μόνο γραφεία ως αντιπροσωπίες, αλλά ως θυγατρική έχουμε μία στη Ρωσία- η προετοιμασία μας άρχισε από το 2006. Είχαμε αναθέσει τότε σε ξένο οίκο να κάνει μία μελέτη κατά πόσο θα μπορούσαμε να προχωρήσουμε και με βάση την εμπειρία την οποία είχαμε αποκτήσει λειτουργώντας εκεί γραφείο αντιπροσωπίας τα δέκα

¹⁰⁷ Έκθεση “Alvarez & Marsal”, παράγραφος 2.3.7.4, σελ. 9, επισημαίνεται ότι τα ενώπιον της στοιχεία βρίσκονται σε αντίθεση με την ένορκη δήλωση του κ. Καρυδά ενώπιον του ρουμανικού δικαστηρίου, αναφορικά με την αγορά μετοχών της “Banca Transilvania”.

¹⁰⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 53.

¹⁰⁹ Επιστολή της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου, με ημερομηνία 2 Ιανουαρίου 2013, προς τον κ. Γιάννη Κυπρή, Διευθύνοντα Σύμβουλο, με θέμα «Χρηματοδοτήσεις που παραχωρήθηκαν την περίοδο 2006-2011 και παρουσίαζαν προβλήματα κατά την αξιολόγηση των αιτημάτων τους», σελίδα 34.

¹¹⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 60.

¹¹¹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 88-90.

τελευταία χρόνια. Επίσης, λειτουργώντας στην Κύπρο το Κέντρο Διεθνών Επιχειρήσεων, οι πλείστοι πελάτες μας είναι Ρώσοι και με την παρότρυνση και των ιδίων να δημιουργήσουμε τράπεζα στη Μόσχα προχωρήσαμε, ετοιμάσαμε τις σχετικές μελέτες, πάρα πολλές μελέτες γύρω απ' αυτό το θέμα με διαφορετικούς εμπειρογνώμονες και τελικά, μετά που πήραμε την άδεια τόσο από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου όσο και την Τράπεζα της Ρωσίας, λειτουργήσαμε την τράπεζά μας σε ιδιόκτητο κτίριο το Γενάρη του 2001. Αλλά, λόγω της κατάστασης που επικρατεί και ιδιαίτερα λόγω και του περιορισμένου κεφαλαίου που έχει η τράπεζά μας, πάμε πάρα πολύ προσεκτικά, τα δάνεια που έχουμε δώσει μέχρι στιγμής δεν υπερβαίνουν... Συγκεκριμένα, είναι €10,8 εκατομ., δεν υπάρχει καμία επισφάλεια και λειτουργούμε με έναν αριθμό προσώπων, με τριάντα δύο ... Στη Ρωσία λειτουργούμε κανονικά, αλλά αντιμετωπίζουμε αντιλαμβάνεστε αρκετά προβλήματα[...] Είναι οργανική ουσιαστικώς ανάπτυξη. Είχαμε προτάσεις, για να αγοράσουμε, τις απορρίψαμε και δημιουργήσαμε εκ του μηδενός την τράπεζά μας και με βάση τα πρότυπα τα δικά μας με τα οποία λειτουργούμε στην Κύπρο με την εποπτεία βέβαια και των δύο τραπεζών, της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ενώ ενημερώνεται και πλήρως η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, αποστέλλονται τα πρακτικά των συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου και οτιδήποτε άλλο σχετικό χρειάζεται αποστέλλεται στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, για να είναι πλήρως ενήμερη».

7. ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ ΠΕΛΑΤΩΝ ΣΕ ΞΕΝΟ ΝΟΜΙΣΜΑ

7.1. “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”

Η “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, με επιστολή της¹¹², ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2012, ενημέρωσε την επιτροπή ότι το ύψος του συνολικού δανεισμού που παραχώρησε σε ξένο νόμισμα ανερχόταν σε €2 δις περίπου, κυρίως σε αμερικανικά δολάρια. Από τα ίδια στοιχεία φαίνεται ότι τέτοια δάνεια είχαν δοθεί για στεγαστικούς σκοπούς τόσο σε Κυπρίους όσο και σε ξένους υπηκόους στο ναυτιλιακό τομέα, αλλά και στην τουριστική βιομηχανία.

7.2. Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ με επιστολή της¹¹³, ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 2012, επισημαίνει μεταξύ άλλων ότι τα δάνεια που έχουν παραχωρηθεί από αυτή σε ξένο νόμισμα αποτελούν μόνο το 10% του χαρτοφυλακίου της στην Κύπρο και πως το μεγαλύτερο μέρος αυτών παραχωρήθηκε για επιχειρηματικούς σκοπούς. Πολύ μικρός αριθμός δανείων, όπως επίσης αναφέρεται, έχει χορηγηθεί για στεγαστικούς σκοπούς σε κατοίκους εξωτερικού σε στερλίνες ή ελβετικά φράγκα. Τέλος, στην ίδια επιστολή επισημαίνεται ότι, παρ' όλο που τα δάνεια σε ξένο νόμισμα δε θεωρούνται επενδυτικό προϊόν από την ίδια, εντούτοις η τράπεζα ενημερώνει τους πελάτες της για τους σχετικούς κινδύνους που εμπερικλείει η εν λόγω δανειοδότηση με βάση σχετικές οδηγίες της ΚΤΚ.

7.3. Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ

Η Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ με επιστολή της¹¹⁴, η οποία στάλθηκε στην επιτροπή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στις 10 Δεκεμβρίου 2012, αναφέρει ότι την 30^η Σεπτεμβρίου 2012 το ύψος του δανεισμού - δάνεια και τρεχούμενοι λογαριασμοί- που παραχωρήθηκε από αυτή σε ξένο νόμισμα ανερχόταν σε €576 εκατομ.

7.4. Alpha Bank Cyprus Ltd

Η “Alpha Bank Cyprus Ltd” με επιστολή της¹¹⁵, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, επισημαίνει ότι η ίδια έχει συνολολογήσει δανειακές συμβάσεις σε ξένο νόμισμα τόσο σε φυσικά όσο και σε νομικά πρόσωπα. Στην περίπτωση των φυσικών προσώπων, όπως περαιτέρω αναφέρεται, η πλειοψηφία αποτελείται από Βρετανούς υπηκόους και αφορούν κυρίως στεγαστικά δάνεια για την αγορά ακινήτων σε έργα που κατασκευάζονται στην Κύπρο από εταιρείες ανάπτυξης γης, ενώ στις περιπτώσεις των νομικών προσώπων τα δάνεια αφορούν κυρίως τη χρηματοδότηση των εταιρειών ανάπτυξης γης για την κατασκευή των έργων αυτών. Η εν λόγω τράπεζα αναφέρει επίσης ότι σε δανειακές συμβάσεις αυτού του είδους περιέχεται αναφορά στον κίνδυνο που προκύπτει από την πιθανότητα δυσμενούς διαφοροποίησης της σχετικής ισοτιμίας και το ενδεχόμενο τελικά να

¹¹² Επιστολή “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

¹¹³ Επιστολή Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 2012.

¹¹⁴ Επιστολή Ελληνικής Τράπεζας, η οποία στάλθηκε στην επιτροπή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στις 10 Δεκεμβρίου 2012.

¹¹⁵ Επιστολή “Alpha Bank Cyprus Ltd” προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

απαιτηθεί μεγαλύτερο ποσό για την αποπληρωμή του χρέους, καθώς επίσης ότι οι πιστούχοι υπέγραψαν δήλωση ότι είναι ενήμεροι για το γεγονός της έκθεσής τους σε συναλλαγματικό κίνδυνο λόγω του ενδεχομένου ανατίμησης του νομίσματος δανεισμού έναντι του ευρώ, δηλαδή του νομίσματος στο οποίο αποτιμάται το περιουσιακό στοιχείο, η αγορά του οποίου χρηματοδοτείται με τη σχετική δανειακή σύμβαση.

Τέλος, για το θέμα αυτό η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου με υπόμνημά της¹¹⁶, ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 2012, επισήμανε ότι το θέμα του δανεισμού σε ξένο συνάλλαγμα, ειδικά όταν το δάνειο γίνεται από καταναλωτές, έχει απασχολήσει τα ευρωπαϊκά σώματα. Ωστόσο, η ίδια επιτροπή στο εν λόγω υπόμνημά της, επικαλούμενη στενά χρονικά πλαίσια, ανέφερε ότι δεν κατέστη δυνατό να ενημερωθεί πλήρως αναφορικά με το ζήτημα του κατά πόσο τα δάνεια σε ξένο συνάλλαγμα θεωρούνται επενδυτικό προϊόν, ανάλογο ίσως με τα αξιόγραφα κεφαλαίου, και ως εκ τούτου επιφυλάχθηκε να επανέλθει επί του θέματος αυτού. Περαιτέρω, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου επισήμανε ότι, επειδή τα δάνεια αυτού του είδους παραχωρήθηκαν από τις τράπεζες, για τις οποίες αρμόδια εποπτική αρχή είναι η ΚΤΚ, η ίδια δε φαίνεται να έχει οποιαδήποτε αρμοδιότητα, ακόμη και αν κριθεί ότι τα δάνεια αυτά αποτελούν επενδυτικά προϊόντα, όπως ισχύει και στην περίπτωση των αξιογράφων κεφαλαίου.

8. ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ, ΔΑΝΕΙΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΠΟ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ με επιστολή¹¹⁷ της, ημερομηνίας 29 Ιανουαρίου 2013, κοινοποίησε στην επιτροπή τα ακόλουθα: «Ο συνεργατισμός συνεχίζει τον κοινωνικοοικονομικό του ρόλο, χρηματοδοτώντας κυρίως τις ανάγκες των μελών του, αλλά και τις μικρές επιχειρήσεις. Συγκεκριμένα, από σύνολο δανείων €11,95 δις στις 30/11/2012 έχουν παραχωρηθεί σε μέλη του €9,89 δις, δηλαδή ποσοστό 82,76%. Επίσης, έχουν παραχωρηθεί στον τομέα του εμπορίου δάνεια ύψους €344,75 εκατομ. ή ποσοστό 2,88% σε 3 499 επιχειρήσεις, στον τομέα της οικοδομικής βιομηχανίας δάνεια ύψους €654,33 εκατομ. ή ποσοστό 5,47% σε 3 391 επιχειρήσεις και στον τομέα της τουριστικής βιομηχανίας δάνεια ύψους €131,44 εκατομ. ή ποσοστό 1,10% σε 1 070 επιχειρήσεις [...]».

Παράλληλα, με μεταγενέστερη επιστολή της, ημερομηνίας 1^{ης} Μαρτίου 2013, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ ενημέρωσε την επιτροπή ότι οι χορηγήσεις που παραχωρήθηκαν από αυτήν κατά τομέα με χρονικό σημείο αναφοράς την 31^η Δεκεμβρίου 2012 έχουν ως ακολούθως:

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Οι χορηγήσεις του συνεργατισμού κατά οικονομικό τομέα την 31^η Δεκεμβρίου 2012.

Τομείς	€ εκατομμύρια	%
Κυβέρνηση και αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης	780	52
Τράπεζες και ασφαλιστικές	74	5
Εμπόριο και βιομηχανία	188	12
Υπηρεσίες	232	15
Ιδιώτες/Στεγαστικά	166	11
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	31	2
Γεωργία	23	2
Άλλοι τομείς	12	1
Σύνολο	1506	100

¹¹⁶ Επιστολή της προέδρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου προς τον πρόεδρο και τα μέλη της επιτροπής, ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

¹¹⁷ Επιστολή Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 29 Ιανουαρίου 2013, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος (Αυτεπάγγελτη εξέταση με απόφαση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως)».

Επιπρόσθετα, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ με επιστολή της¹¹⁸, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, ενημέρωσε την επιτροπή ότι κατά τη χρονική περίοδο 2008-2012 δεν προέβη σε προνομιακές διαγραφές χρεών προς οποιοδήποτε πρόσωπο ή εταιρεία, καθώς επίσης ότι κατά την ίδια χρονική περίοδο είχε χορηγήσει χαμηλότοκα δάνεια στις ακόλουθες κατηγορίες πελατών:

1. Δάνεια προς το προσωπικό της βάσει συμβατικών υποχρεώσεων χωρίς καμιά απόκλιση από αυτές.
2. Δάνεια σε δικαιούχους του Κεντρικού Φορέα Ισότιμης Κατανομής Βαρών, σημειώνοντας ότι η τράπεζα χρεώνει τα δάνεια με τα εκάστοτε επιτόκια της αγοράς και η Κυπριακή Δημοκρατία επιδοτεί το επιτόκιο με 3,5%.
3. Δάνεια σε συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα βάσει των σχεδίων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων και των Ειδικών Κυβερνητικών Τίτλων.

Για το ίδιο θέμα, ο Έφορος Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών κ. Κ. Λύρας είχε δηλώσει στην επιτροπή ότι «το συνεργατικό κίνημα ήταν πολύ συνεπές, διότι ήταν υποχρεωμένες οι συνεργατικές εταιρείες, διότι στους κανονισμούς τους περιλάμβανε το 70% και στα δάνεια αυτά υπάρχουν υποθήκες και εξασφαλίσεις με 70%¹¹⁹».

Σε ό,τι αφορά τις μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις του συνεργατισμού, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ με επιστολή της, ημερομηνίας 1^{ns} Μαρτίου 2013, αναφέρει ότι τα μη εξυπηρετούμενα δάνειά της (δάνεια με καθυστέρηση πέραν των ενενήντα ημερών) την 31ⁿ Δεκεμβρίου 2012 ανέρχονταν σε €193,5 εκατομ., από τα οποία €108,16 εκατομ. αφορούν χορηγήσεις προς δήμους και εταιρείες και €85,34 εκατομ. χορηγήσεις προς ιδιώτες (δάνεια Κεντρικού Φορέα Ισότιμης Κατανομής Βαρών, καταναλωτικά, πιστωτικές κάρτες).

Γενικότερα για το συνεργατισμό, η Υπηρεσία Εποπτείας Συνεργατικών Εταιρειών με επιστολή της, ημερομηνίας 29 Ιανουαρίου 2013, αναφέρει ότι το συνολικό ποσό των μη εξυπηρετούμενων δανείων στο συνεργατισμό, δηλαδή δάνεια στα οποία παρατηρείται καθυστέρηση καταβολής της συμφωνημένης δόσης πέραν των τριών μηνών και που δεν καλύπτονται από εμπράγματα εξασφαλίσεις, ανέρχονταν στις 30 Σεπτεμβρίου 2012 στο 14,56% ή €1,66 δις από το συνολικό ποσό χορηγήσεων που είναι €11,39 δις.

8.1. Οι χορηγήσεις του συνεργατισμού βάσει των συμφωνιών που συνήφθησαν με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων

Στα πλαίσια της εξέτασης του γενικότερου θέματος των χορηγήσεων που παραχωρήθηκαν από το συνεργατισμό, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ με την προαναφερθείσα επιστολή της, ημερομηνίας 1^{ns} Μαρτίου 2013, ενημέρωσε την επιτροπή ότι κατά τα έτη 2010 και 2011 συνήψε δυο δανειακές συμφωνίες με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, με σκοπό τη χρηματοδότηση πολύ μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων, αυτοεργοδοτούμενων και ελεύθερων επαγγελματιών. Σύμφωνα με την ίδια επιστολή, τα δύο αυτά σχέδια προνοούσαν χρηματοδότηση των επιχειρήσεων με ευνοϊκούς όρους και το συνολικό ποσό που εξασφαλίστηκε ανέρχεται σε €58 εκατομ.

Στη βάση αυτής της ενημέρωσης και αφού περιήλθαν στην αντίληψη της επιτροπής πληροφορίες ότι ενδεχόμενες ατασθαλίες πιθανό να πραγματοποιηθήκαν κατά την παραχώρηση δανείων από συνεργατικά ιδρύματα προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις, η επιτροπή κάλεσε τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ να καταθέσει περισσότερες λεπτομέρειες σε σχέση με αυτά. Συναφώς, η τελευταία με την επιστολή της¹²⁰, ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 2013, ενημέρωσε την επιτροπή ότι το Μάρτιο του 2010 συνήψε συμφωνία δανείου ύψους €50 εκατομ. με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων εκ μέρους και για λογαριασμό του συνεργατικού κινήματος για χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων με ευνοϊκούς όρους επιτοκίου και χρονοδιαγραμμάτων αποπληρωμής. Ερωτηθείς για τα κριτήρια με τα οποία λαμβάνονταν οι αποφάσεις για τέτοια δάνεια, ο πιο πάνω εκπρόσωπος δήλωσε πως λαμβάνονταν υπόψη οι εξασφαλίσεις του πελάτη, το ιστορικό του, οι προοπτικές του έργου που χρηματοδοτείτο και άλλα τραπεζικά κριτήρια. Ίδιου τύπου συμφωνία, όπως επίσης αναφέρεται στην επιστολή, συνήφθη και με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, με σκοπό τη χρηματοδότηση από τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα πολύ μικρών επιχειρήσεων ύψους €8 εκατομ.

¹¹⁸ Επιστολή Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

¹¹⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ 29.

¹²⁰ Επιστολή Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ, ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 2013, προς τον πρόεδρο της επιτροπής με θέμα «Ενημερωτικό υπόμνημα σχετικά με τα δάνεια που παραχωρήθηκαν από τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα στα πλαίσια συμφωνίας μεταξύ της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων».

Στην εν λόγω επιστολή για τη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων αναφέρονται μεταξύ άλλων οι όροι και οι προϋποθέσεις που προβλέπονταν από τους δύο πιο πάνω ευρωπαϊκούς φορείς, καθώς επίσης οι στόχοι και τα κριτήρια που έπρεπε να ικανοποιούν οι δανειζόμενες επιχειρήσεις. Στην επιστολή αυτή αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι δεκατέσσερα από τα 250 δάνεια που παραχωρήθηκαν στα πλαίσια της πιο πάνω χρηματοδότησης, δηλαδή ποσοστό 5,6% του συνολικού ποσού των €2,8 εκατομ., είχαν παραχωρηθεί σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις στις οποίες είχαν συμφέρον μέλη των επιτροπείων των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων και ότι από τα εν λόγω δεκατέσσερα δάνεια τα δύο είχαν ήδη εξοφληθεί. Περαιτέρω, στην επιστολή αυτή επισυνάπτεται παράρτημα με την κατάσταση των δώδεκα δανείων που παραχωρήθηκαν σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις που είχαν σχέση με μέλη των επιτροπείων των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων.

Σχετικά με τη χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, στην προαναφερθείσα επιστολή, αφού επισημάνθηκαν ορισμένα στοιχεία και χαρακτηριστικά του σχεδίου που αφορούν τους όρους και τις προϋποθέσεις τους, αναφέρεται ότι από το σχέδιο αυτό παραχωρήθηκαν 135 δάνεια συνολικού ύψους €2,9 εκατομ., από τα οποία το ένα δόθηκε σε επιχείρηση που είχε συμφέρον μέλος της επιτροπείας του συνεργατικού πιστωτικού ιδρύματος που το παραχώρησε.

Τέλος, για το θέμα αυτό αξίζει να αναφερθεί ότι από τα παραρτήματα που επισυνάφθηκαν στην προαναφερθείσα επιστολή καταδεικνύεται ότι από τα πιο πάνω δώδεκα δάνεια του σχεδίου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων έξι από αυτά συνολικής αξίας €810.000 δεν εξυπηρετούνται.

Μετά την ανάδειξη του θέματος αυτού από την επιτροπή και το διορισμό του νέου προέδρου της επιτροπείας της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ, ο εν λόγω πρόεδρος με επιστολή του, ημερομηνίας 27 Φεβρουαρίου 2014, ενημέρωσε την επιτροπή ότι ζήτησε εγγράφως από την Επιτροπή Ελέγχου της τράπεζας να προχωρήσει σε έρευνα αναφορικά με το θέμα.

8.2. Οι χορηγήσεις του συνεργατισμού σε αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης

Με επιστολή της η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ, ημερομηνίας 1^{ης} Μαρτίου 2013, ενημέρωσε την επιτροπή ότι οι χορηγήσεις της προς την κυβέρνηση και τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης την 31^η Δεκεμβρίου 2012 ανέρχονταν σε €780 εκατομ., δηλαδή 52% του συνόλου των χορηγήσεων της. Στα πλαίσια των συνεδριάσεων της επιτροπής για το ζήτημα αυτό, ο τότε γενικός διευθυντής της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ κ. Ε. Χλωρακιώτης δήλωσε τα ακόλουθα: «Σε ό,τι αφορά τα δάνεια μας σε δήμους, που πρώτιστα τα δίνει η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, είναι γεγονός ότι η πολιτική του κινήματος ήταν -και το θεωρούσε μέσα στα πλαίσια της πολιτικής του- να δανειοδοτεί δημαρχεία, ημικρατικούς οργανισμούς και το κράτος το ίδιο. Αυτό είναι γνωστό ότι αποτελούσε πάγια, πολύχρονη, εφαρμοζόμενη πολιτική του κινήματος. [...] Ως Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα έχουμε περίπου €217 εκατομ. σύνολο στα δημαρχεία. Πρέπει να πω ότι έχουμε ικανοποιητικές δομές στη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα. Έχουμε μία μονάδα του risk management η οποία εξετάζει όλα αυτά τα δάνεια. Όπως είναι γνωστό, υπάρχουν δάνεια στα δημαρχεία που είναι με κυβερνητική εγγύηση και δάνεια που είναι με υποθήκες δικές των δημαρχείων. Επιπρόσθετα, έχουμε ή απαιτούμε πάντοτε την εκχώρηση της επιδότησης του κράτους η οποία πάνω σε ετήσια βάση ανάλογα με το δημαρχείο δίδεται και εκείνο χρησιμεύει για την εξυπηρέτηση των δανείων τα οποία δίνονται προς τα δημαρχεία.[...] Η συντριπτική πλειοψηφία των δανείων τούτων μέχρι σήμερα εξυπηρετούνται¹²¹».

Σε κατοπινότερο στάδιο των συνεδριάσεων της επιτροπής, εκπρόσωπος της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ ανέλυσε περαιτέρω το εν λόγω ζήτημα στην επιτροπή, δηλώνοντας τα εξής: «Έχουμε σήμερα ένα χαρτοφυλάκιο ως συνεργατισμός προς τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης €363 εκατομ., εκ των οποίων τα €235 εκατομ. είναι εξασφαλισμένα με κυβερνητική εγγύηση, τα €37 εκατομ. με υποθήκες ή δεσμεύσεις καταθέσεων και €91 εκατομ. με άλλες μη εμπράγματα εξασφαλίσεις. Υπάρχουν μη εξυπηρετούμενα δάνεια τα οποία ανέρχονται σήμερα σε €25 εκατομ. από τα €363 εκατομ. και από αυτά τα €206 εκατομ. είχαν γίνει βάσει κάποιας διευθέτησης το 2006-2007, για αναχρηματοδότηση των υφιστάμενων δανείων των δήμων με κυβερνητική εγγύηση [...]»¹²². Τα πιο πάνω κατατέθηκαν και γραπτώς από τον πιο πάνω εκπρόσωπο με λεπτομερή ανάλυση για κάθε τοπική αρχή σε σχετικό παράρτημα της επιστολής της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ, ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 2013¹²³.

Με νεότερη επιστολή της η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ, ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 2013,

¹²¹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ 29.

¹²² Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013, σελ. 8.

¹²³ Επιστολή Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ, ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 2013, προς τον πρόεδρο της επιτροπής με θέμα «Ενημερωτικό υπόμνημα σχετικά με τα δάνεια που παραχωρήθηκαν από τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα στα πλαίσια συμφωνίας μεταξύ της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων».

κατέθεσε στην επιτροπή αναλυτικό πίνακα με τα δάνεια που παραχωρήθηκαν από συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα σε αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης. Από τον πιο πάνω πίνακα φαίνεται ότι είκοσι επτά δημοτικές και 128 κοινοτικές αρχές έλαβαν ένα ή περισσότερα δάνεια από συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα, συνολικού ύψους €410.307.903 με υπόλοιπα στις 30 Σεπτεμβρίου 2013 ύψους €362.670.684 και καθυστερήσεις ύψους €7.938.265, ενώ τα συνολικά υπόλοιπα των μη εξυπηρετούμενων δανείων ανέρχονται σε €25 εκατομ. περίπου.

Περαιτέρω, ερωτηθείς σε σχέση με χρηματικά ποσά που διακινήθηκαν προς αθλητικά σωματεία, ο τέως γενικός διευθυντής της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ ανέφερε ότι «σε ό,τι αφορά προϋπολογισμούς και ποιοι εντάσσαμε μέσα στους προϋπολογισμούς σε αθλητικά σωματεία κ.λπ., εμείς ως Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα δεν έχουμε τέτοιες χρηματοδοτήσεις ή στηρίξεις αθλητικών σωματείων πέραν μικροποσών, να δώσουμε για μια εκδήλωση €1.000, €500, €1.500 κ.λπ.»¹²⁴.

Παρ' όλο που οι εκπρόσωποι της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ δεν ήταν δυνατό να διαφωτίσουν περαιτέρω την επιτροπή, από τα στοιχεία που κατατέθηκαν σε αυτή και πιο συγκεκριμένα από την έκθεση και τις οικονομικές καταστάσεις του Συνεργατικού Ταμειοτηρίου Λεμεσού Λτδ για το έτος που έληξε την 31^η Δεκεμβρίου 2012 προκύπτει ότι είχαν δαπανηθεί για σκοπούς προβολής και δημοσιότητας προς σωματεία €429.607 το 2012 και €719.629 το 2011. Παρομοίως, από τις αντίστοιχες οικονομικές καταστάσεις της Συνεργατικής Πιστωτικής Εταιρείας Μακράσυκας τα αντίστοιχα ποσά ανέρχονταν σε €81.065 και €72.805.

9. ΔΑΝΕΙΑ/ΠΡΟΝΟΜΙΑΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ

Στα πλαίσια της εξέτασης του γενικότερου θέματος της χορήγησης δανείων από τα κυπριακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και με αφορμή πληροφορίες που περιήλθαν στην αντίληψη της επιτροπής ότι αριθμός δανείων παραχωρήθηκε ενδεχομένως με ευνοϊκούς όρους, η επιτροπή με επιστολές της, ημερομηνίας 4 και 20 Δεκεμβρίου 2012¹²⁵, προς όλους τους εμπλεκόμενους ζήτησε όπως ενημερωθεί σχετικά με τις χορηγήσεις δανείων και τους όρους με βάση τους οποίους παραχωρήθηκαν τα εν λόγω δάνεια.

9.1. “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”

Η “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” με επιστολή της, ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2012¹²⁶, αφού ενημέρωσε την επιτροπή ότι η ίδια δεν προβαίνει σε προνομιακές διαγραφές χρεών, επεξηγεί περαιτέρω ότι οποιεσδήποτε διαγραφές χρεών γίνονται σύμφωνα με τις σχετικές εσωτερικές διαδικασίες της τράπεζας και πως οι προτάσεις για διαγραφές που απασχολούν τα αρμόδια εγκριτικά όργανα της τράπεζας προκύπτουν μέσα από διαπραγματεύσεις με τους πελάτες της και αφού ληφθούν υπόψη όλα τα δεδομένα, ιδιαίτερα όσον αφορά τις εξασφαλίσεις και την ικανότητα αποπληρωμής, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη το καλώς νοούμενο συμφέρον της τράπεζας.

Για τις πιο πάνω αναφερθείσες εσωτερικές διαδικασίες η “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” επισημαίνει ότι, όταν διαπιστωθεί ότι εξαντλήθηκαν όλες οι προσπάθειες για είσπραξη του χρέους, οι οποίες ποικίλουν ανάλογα σε κάθε περίπτωση και σχετίζονται με το στάδιο της νομικής διαδικασίας και τη δυνατότητα του χρεώστη να αποπληρώσει, γίνεται εισήγηση/αίτημα για διαγραφή, όπου προσδιορίζονται όλες οι ενέργειες που έγιναν, τα αποτελέσματα των ενεργειών αυτών και οι λόγοι του αιτήματος για διαγραφή. Ακολουθώντας, το αίτημα τυγχάνει εξέτασης από τις αρμόδιες αρχές και μόνο κατόπιν έγκρισης γίνεται διαγραφή, αφού έχουν εξαντληθεί τα νομικά μέτρα. Συνεχίζοντας επί του ίδιου θέματος, η “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” στην ίδια επιστολή της αναφέρει επίσης ότι η εκάστοτε πολιτική της τράπεζας για διαγραφές κοινοποιείται στην ΚΤΚ με εξαμηνιαίες καταστάσεις, ενώ για διαγραφές που υπερβαίνουν το ποσό των €50.000 είναι απαραίτητη και η έγκριση της ΚΤΚ.

Στην ίδια επιστολή η “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” αναφέρεται και στην πολιτική της αναφορικά με τη χορήγηση δανείων, με την οποία ενημερώνει την επιτροπή πως τα δάνεια σε πελάτες παραχωρούνται με βάση τις εσωτερικές διαδικασίες της τράπεζας και αφού υπάρξει σχετική αξιολόγηση του κινδύνου του πελάτη, της εξασφάλισης, του σκοπού, του είδους του δανείου και αφού ληφθεί σχετική έγκριση από τα αρμόδια εγκριτικά κλιμάκια της τράπεζας.

Στην ίδια επιστολή αναφέρεται ότι δάνεια προς το προσωπικό της τράπεζας παραχωρούνται στη βάση είτε συμβατικών υποχρεώσεων είτε ειδικών σχεδίων που κατά καιρούς εκδίδει η τράπεζα για το προσωπικό της

¹²⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 24.

¹²⁵ Επιστολές του προέδρου της επιτροπής προς πίνακα αποδεκτών, ημερομηνίας 4 και 20 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

¹²⁶ Επιστολή της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

είτε βάσει της κατά καιρούς πολιτικής που εγκρίνει το διοικητικό συμβούλιο για δανειοδοτήσεις του προσωπικού, ενώ οποιαδήποτε εμπορικά δάνεια τόσο των μελών του διοικητικού συμβουλίου όσο και του προσωπικού εγκρίνονται στη βάση των κανονικών διαδικασιών έγκρισης της τράπεζας. Οι δανεισμοί προς μέλη του διοικητικού συμβουλίου και συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα υπόκεινται σε διατάξεις και περιορισμούς της ΚΤΚ.

Ο τελευταίος γενικός διευθυντής της Υπηρεσίας Διαχείρισης Κινδύνου της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” ανέφερε στην επιτροπή τα εξής:¹²⁷ «[...] Συνήθως μια τράπεζα δεν έχει πολιτική διαγραφής χρεών. Αυτό το οποίο γίνεται είναι, όταν ένα δάνειο καταλήξει προβληματικό, πηγαίνει στο Τμήμα Επανάκτησης (Recoveries), το οποίο εξαντλεί όλες τις δυνατότητες, για να μπορέσει να πάρει όσα λεφτά μπορεί από τον πελάτη. Σε περιπτώσεις οι οποίες είτε θα έρθουν σε ένα συμβιβασμό με τον πελάτη και θα υπάρξει μία μικρή διαγραφή, εγκρίνονται. Όσον αφορά τη Λαϊκή Τράπεζα για το 2012 που γνωρίζω, ήταν ρητό στις οδηγίες της Κεντρικής Τράπεζας ότι απαγορεύονταν οποιεσδήποτε διαγραφές πέραν των €50.000».

Ο κ. Μ. Χατζηγιαννάκης, μέλος του τελευταίου διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας, δήλωσε ότι¹²⁸ «υπάρχει ένα χαρτοφυλάκιο στην τράπεζα, το ελλαδικό κομμάτι κυρίως, το οποίο ήταν ιδιαίτερα μεγάλο και ιδιαίτερα ανασφάλιστο ή/και με εξειδικευμένους όρους...». Συνεχίζοντας, ο ίδιος ανέφερε τα ακόλουθα: «...Το διοικητικό συμβούλιο (αναφέρεται στο τελευταίο διοικητικό συμβούλιο της Λαϊκής Τράπεζας) όταν μπήκε, είχε δύο βασικούς σκοπούς: Ο ένας σκοπός ήταν να δημιουργήσει το πλαίσιο αναδιοργάνωσης σε ιδιωτικό και στρατηγικό επίπεδο και το δεύτερο ήταν να κοιτάξει αυτά τα μεγάλα θέματα που αφορούν σε δανεισμούς χωρίς εξασφαλίσεις ή ως πούμε μπορεί να μην ήταν συνήθεις, να ήταν αδικαιολόγητοι ή μη συνήθεις πρακτικές».

Όσον αφορά το δανειακό χαρτοφυλάκιο της Ελλάδας και την αναφορά για το εν λόγω θέμα στην έκθεση της PwC, ο πρώην Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας κ. Μ. Σαρρής ανέφερε τα εξής:¹²⁹ «[...] Ενώ οι προβλέψεις για το 2010 ήταν €266 εκατομ., οι προβλέψεις μέχρι τον Ιούνιο του 2012 πήγαν στα €2 δις, δηλαδή σχεδόν δεκαπλασιάστηκαν. Και δόθηκαν και οδηγίες να γίνει έρευνα των περιστάσεων υπό τας οποίας έγιναν αυτά τα δάνεια, [...]. Αυτό όσον αφορά το ερώτημά σας τι έγινε με την έκθεση η οποία έδειξε ότι το χαρτοφυλάκιο, ιδιαίτερα της Ελλάδος, ήταν χειρότερο απ' ό,τι απεικονιζόταν ιστορικά. Το δεύτερο, είναι γεγονός ότι, όταν γίνονταν τα δάνεια στην Ελλάδα, γίνονταν από καταθέσεις Ελλήνων στις κυπριακές τράπεζες στην Ελλάδα. Όταν άρχισε η μεγάλη εκροή των καταθέσεων από τις ελληνικές τράπεζες, που είναι γνωστό, που φημολογείται η δραχμοποίηση, οι κυπριακές τράπεζες, και μπορώ να αναφερθώ ιδιαίτερα στη Λαϊκή, βρέθηκαν στο εξής πρόβλημα: Είχαν ένα χαρτοφυλάκιο, παραδείγματος χάριν, των €12 δις, ενώ οι καταθέσεις από Έλληνες καταθέτες ήταν περίπου €6 δις. Επομένως, [...] υπήρξε -μπορεί να συμφωνεί κανένας ή να διαφωνεί- ανάγκη να χρηματοδοτηθούν τα ελληνικά δάνεια με καταθέσεις Κυπρίων και αυτά αντικατοπτρίζονταν στις καταστάσεις της τράπεζας [...] χάθηκαν πολλές καταθέσεις στην Ελλάδα και ως αποτέλεσμα αυτού του γεγονότος ένα μεγάλο έλλειμμα μεταξύ καταθέσεων και δανείων καλύπτετο από καταθέσεις από τις κυπριακές τράπεζες, από την Κύπρο, τη Λαϊκή [...]».

Σχετικά με το θέμα της παραχώρησης δανείων, η Ειδικός Διαχειριστής με επιστολή της, ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013¹³⁰, κοινοποίησε στην επιτροπή στοιχεία αναφορικά με δάνεια που δόθηκαν σε συμβούλους, σε μέλη του διοικητικού συμβουλίου και της ανώτατης εκτελεστικής διεύθυνσης, καθώς και διαγραφές χορηγήσεων συγκεκριμένων ομάδων ατόμων, όπως μέλη του διοικητικού συμβουλίου και της ανώτατης εκτελεστικής διεύθυνσης, αλλά και πρόσωπα που θεωρούνται πολιτικά εκτεθειμένα. Ενδεικτικά στοιχεία από τα πιο πάνω παρατίθενται στο Παράρτημα 10 της παρούσας έκθεσης.

Όσον αφορά τη παραχώρηση δανείων με προνομιακούς όρους, όπως η τιμολόγηση, η χρονική διάρκεια και οι εξασφαλίσεις, καθορίζονται από πάρα πολλούς παράγοντες, με αποτέλεσμα να καθίσταται δύσκολη η εξαγωγή στοιχείων που να δείχνουν εύκολα και αδιαμφισβήτητα ότι ένα δάνειο παραχωρήθηκε με προνομιακούς όρους. Παρά το πιο πάνω γεγονός, η Ειδικός Διαχειριστής κατέθεσε στην επιτροπή πληροφόρηση σχετικά με στοιχεία για μετοχοδάνεια από τη ΜΕΒ, δάνεια από τη ΜΕΒ, άλλα δάνεια από την Ελλάδα που παραχωρήθηκαν με ευνοϊκούς όρους και δάνεια που υπήρχαν στα βιβλία της τράπεζας στην Κύπρο στις 28 Μαρτίου 2013 σε ευρώ και το συνολικό επιτόκιο ήταν κάτω από 5% για ποσά πάνω από €500.000, όπως καταγράφονται στους πιο κάτω πίνακες:

¹²⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ 37.

¹²⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 26 Μαρτίου 2013.

¹²⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 69.

¹³⁰ Επιστολή της Ειδικού Διαχειριστή της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013, με θέμα «Στοιχεία που ζητήθηκαν στη συνεδρία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών και Αξιών ημερ. 15 Οκτωβρίου 2013».

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Δάνεια με εξασφαλίσεις μετοχές MIG και με ελάχιστη χρηματική εξασφάλιση, όπως καταγράφονται στην επιστολή της Ειδικού Διαχειριστή της “Cyprus Popular Bank Co Ltd”, ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013

ΤΡΑΠΕΖΑ	ΟΝΟΜΑ	ΔΑΝΕΙΟ €	ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ (€)		
			ΣΕ ΜΕΤΟΧΕΣ MIG (ΑΞΙΑ 31/12/12)	ΑΛΛΕΣ (ΑΞΙΑ 31/12/12)	ΧΡΗΜΑΤΙΚΕΣ
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΖΟΛΩΤΑΣ/ ΦΥΣΤΕΣ ΙΟΝΙΑ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ	1,464,844	128,700	52,855	85,575
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΔΕΡΜΑΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ	1,156,087	57,636		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	GOURDOMICHALIS VENTURES	504.177	44.380		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	SIMON HOLDING	531.199	32.175		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΚΑΛΑΠΟΤΛΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	544,857	42,852		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΖΕΠΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	487,457	32,175		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ (LEGEND)	538,791	16,087		1,216
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΣΟΦΙΑΝΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ	510,973	32,175		
ΛΑΙΚΗ ΚΥΠΡΟΥ	ΕΛΛΗΝΑΣ ΝΙΚΟΣ	502,528	32,014		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΠΟΛΥΠΛΑ-ΤΑΝΟΣ ΝΑΟΥΣΗΣ	519,287	16,087		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΘΗΛΥΖΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	420,246	35,561		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΜΠΑΦΑΛΟΥΚΟΣ ΝΙΚΟΛ.	476,424	25,691		12,012
IBG	ΕΛΛ. ΘΕΑ -ΕΛΛΗΝΙΚΗ	315,918	16,087		7,500
ΛΑΙΚΗ ΚΥΠΡΟΥ	ΚΟΥΜΠΑΣ ΑΝ. ΕΤΑΙΡΕΙΑ	20,769,913	2,037,750	48,924	2,985,142

ΤΡΑΠΕΖΑ	ΟΝΟΜΑ	ΔΑΝΕΙΟ €	ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ (€)		
			ΣΕ ΜΕΤΟΧΕΣ MIG (ΑΞΙΑ 31/12/12)	ΆΛΛΕΣ (ΑΞΙΑ 31/12/12)	ΧΡΗΜΑΤΙΚΕΣ
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΜΑΛΑΜΑΤΙΝΑΣ ΔΙΟΝΥΣ.	13,492,935	640,298		6.66
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΤΡΙΓΚΟΓΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ	12,358,524	271,003	36,168	38,925
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΚΟΥΜΠΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	11,000,372	171,600	210,000	
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΠΟΝΗΡΑΚΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	3,279,487	41,844	470,287	
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	FARMHOUSE	5.056.405	132.585		17.014
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	1,134,376	78,078		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΜΠΕΝΡΟΥΜΠΗ ΑΛΙΚΗ	588.408		65.385	2.289
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΚΟΥΜΠΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ	1,105,544	32,175		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΚΟΥΜΠΑΣ ΜΙΧΑΛΗΣ	1,102,064	32,175		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΚΟΜΝΗΝΟΣ ΑΛΕΞΗΣ	449,060	35,561		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΚΟΤΣΙΦΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	435,984	16,087	2,592	7,952
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	PIGADIA	44.885.909	1.607.548		751.509
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	AMADEUS MARITIME	41.230.136		501.780	1.265
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ALMIRANTE	39.832.399		586.825	834.695
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	MAGNUM	24.220.904	960.531		66
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	PROSPERITY MARITIME	22.620.122		194.974	
ΛΑΙΚΗ	UNIMAR SPIRIT	18.507.514		159.524	

ΤΡΑΠΕΖΑ	ΟΝΟΜΑ	ΔΑΝΕΙΟ €	ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ (€)		
			ΣΕ ΜΕΤΟΧΕΣ MIG (ΑΞΙΑ 31/12/12)	ΆΛΛΕΣ (ΑΞΙΑ 31/12/12)	ΧΡΗΜΑΤΙΚΕΣ
ΕΛΛΑΔΑΣ					
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	THEOCHARAKIS / MEGABRIT	14.125.662	1.457.152		1.190
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΚΤΗΤΩΡ ΑΣΤΙΚΗ	14.940.599	429.000	15.500	429.419
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	SIVET HOLDINGS	12.555.934		227.673	
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	LEADER FINANCE	12.617.741	456.212		
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	BENIAMHΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	11,956,425	658,729		310,791
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	SUNNY VIEW TRUST	11.917.246		220.153	654.879
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΘΕΟΧΑΡΑΚΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	6,034,279	386,100		41
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	DERBY SHIPPING	5.278.947		91.999	134.560
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	DST SHIPPING GROUP	3.609.093	240.240		116
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ZOLOTAS / TERRA NORMA	3.628.240		45.789	60.514
ΛΑΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΚΑΜΠΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	2.042.148	160.875		
ΛΑΙΚΗ ΚΥΠΡΟΥ	ΚΤΩΡΙΔΗΣ ΝΑΣΟΣ	3.355.389	214.500	40.345	

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Χαμηλότοκα δάνεια με επιτόκιο μεταξύ 0%-1%, όπως καταγράφονται στην επιστολή της Ειδικού Διαχειριστή της "Cyprus Popular Bank Co Ltd", ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013

ΟΝΟΜΑ	ΗΜΕΡ. ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΥΨΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΝΕΙΟΥ (€)
IRVA INVESTICIJE LTD BELGRADE	7/5/2012	7/5/2012	0	6.004.932

ΟΝΟΜΑ	ΗΜΕΡ. ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΥΨΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΝΕΙΟΥ (€)
IRVA INVESTICIJE LTD BELGRADE	7/5/2012	7/5/2012	0	2.960.313
IRVA INVESTICIJE LTD BELGRADE	7/5/2012	7/5/2012	0	1.794.495
IRVA INVESTICIJE LTD BELGRADE	7/5/2012	7/5/2012	0	662.249
PATERAKIS ANDREAS V.	10/6/2008	12/6/2013	0,68	5.000.000
KINOTIKO SYMBOULIO PANO PLATRON	24/11/2006	6/1/2022	0,7	559.893
OBAFEMI HOLDINGS	15/6/2012	6/5/2037	0,72	6.810.445
CHRYSSSES DEMETRIADES AND CO	16/2/2009	11/2/2039	0,73	17.365.641
KARAHANAS ANTHONY	14/11/2005	14/11/2015	0,81	800.835
DINOS ANTONIOU & CO LTD AND GLOBAL.	14/1/2008	28/2/2023	0,87	1.123.707
SYMV. APOHETEFS. L/SOU AMATHOUN.	19/5/2006	15/8/2023	0,89	3.758.920
IATRIKA PROIONTA E.P.E	12/6/2012	15/6/2017	0,93	1.000.000
LATRAVIA LTD	9/4/2008	18/4/2013	0,95	650.001
LION INVEST & TRADE	11/4/2008	18/4/2013	0,95	4.000.000
ZOUNINI	11/4/2008	18/4/2013	0,95	2.000.000

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Χαμηλότοκα δάνεια με επιτόκιο μεταξύ 1%-2%, όπως καταγράφονται στην επιστολή της Ειδικού Διαχειριστή της “Cyprus Popular Bank Co Ltd”, ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013

ΟΝΟΜΑ	ΗΜΕΡ. ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΥΨΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΝΕΙΟΥ (€)
PROTOPAPAS CONSTANTINOS	3/10/2005	5/10/2017	1	700.617
ANTONIOU TASSOS SAVVA	8/3/2010	30/6/2013	1,18	515.148
ORPHANIDES PHILIPPE IOANNI	8/5/2009	27/4/2013	1,18	808.361
MARKITANIS GREGORIS AND MAGDA	13/7/2009	28/5/2015	1,19	2.014.517

ΟΝΟΜΑ	ΗΜΕΡ. ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΥΨΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΝΕΙΟΥ (€)
PAPETTAS ANTONIOS	5/12/2011	30/7/2013	1,19	1.094.662
PARASKEVA STELIOS G.	16/8/2010	23/8/2013	1,19	500.835
NICOLAOU ANDREAS K.	12/10/2009	5/10/2013	1,2	899.833
GEORGIΟΥ GEORGIOS KYRIACOU	21/5/2009	19/8/2013	1,21	596.554
MAVROKORDATOS CHRISTOS	17/8/2009	3/11/2013	1,22	920.059
ELEFThERIOU ADAMOS & MALAMO	9/2/2010	27/7/2013	1,23	517.602
EXCELSIOR HOTEL ENTER.	7/8/2009	17/8/2014	1,23	4.155.016
PETRIDES STYLIANOS PETROU	22/10/2009	13/10/2013	1,23	892.299
CYBARCO (AKAMAS BAY VILLAS)	15/11/2010	28/10/2019	1,35	4.761.922
CYBARCO (AKAMAS BAY VILLAS)	2/5/2012	28/10/2019	1,35	1.134.366
IOANNOU ANDREAS ODYSSEA	5/10/2009	25/9/2013	1,37	637.475
CYBARCO (AKAMAS BAY VILLAS)	9/10/2009	28/10/2019	1,42	3.432.501
ROTIS ERACLIS	8/2/2010	2/2/2025	1,42	607.268
DEMOS LIVADION	28/7/2005	25/9/2017	1,49	1.293.007
KINOTIKO SYMBOULIO KITIOU	1/3/2006	28/3/2019	1,49	1.247.927
KINOTIKO SYMBOULIO MAZOTOU	2/3/2006	1/3/2019	1,49	836.343
PAG HOLDINGS LIMITED	15/9/2008	7/10/2013	1,68	753.584
VASOS HARTOUPALLOS & SONS (AISERKITES)	11/3/2010	5/11/2013	1,68	582.203
YAKOVLEVSKAYA CHARAZVESOCHNAYA F.	24/6/2008	24/6/2018	1,68	1.000.000
YAKOVLEVSKAYA CHARAZVESOCHNAYA F.	16/9/2008	16/9/2018	1,68	1.000.000
OLYMPIA DEVELOPMENT A.E.	17/3/2010	17/3/2015	1,69	100.299.305
YAKOVLEVSKAYA CHARAZVESOCHNAYA F.	3/12/2008	3/12/2018	1,69	1.000.000
CYPROMETAL	26/4/2010	10/7/2013	1,71	686.159
OCEANLINK HOLDINGS	28/8/2008	28/8/2013	1,71	7.743.310

ΟΝΟΜΑ	ΗΜΕΡ. ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΥΨΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΝΕΙΟΥ (€)
YAKOVLEVSKAYA CHARAZVESOCHNAYA F.	27/5/2008	27/5/2018	1,71	1.000.000
YAKOVLEVSKAYA CHARAZVESOCHNAYA F.	22/8/2008	22/8/2018	1,71	1.000.000
LA TOUR LIMITED	22/5/2003	31/8/2013	1,72	729.763
YAKOVLEVSKAYA CHARAZVESOCHNAYA F.	16/2/2009	16/2/2019	1,72	1.000.000
OLYMPIC INSURANCE CO LTD	26/4/2010	23/10/2013	1,73	828.643
YAKOVLEVSKAYA CHARAZVESOCHNAYA F.	3/11/2008	3/11/2018	1,73	1.000.000
YAKOVLEVSKAYA CHARAZVESOCHNAYA F.	4/2/2009	4/2/2019	1,73	1.000.000
ANTONIOU LATOUROS ANTONIS KOSTA	13/12/2002	13/5/2013	1,75	3.286.296
KOUMPAS ANONIMH ETAIREIA	30/9/2011	30/9/2018	1,89	72.781.220
DEMARI DEVELOPERS	27/2/2008	10/4/2013	1,91	3.939.601
ZOGORA FINANCE LIMITED	7/12/2009	15/3/2013	1,93	555.433

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: Χαμηλότοκα δάνεια με επιτόκιο μεταξύ 2%-3%, όπως καταγράφονται στην επιστολή της Ειδικού Διαχειριστή της "Cyprus Popular Bank Co Ltd", ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013

ΟΝΟΜΑ	ΗΜΕΡ. ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΥΨΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΝΕΙΟΥ (€)
MEDILENS DOO BEOGRAD	22/4/2008	22/4/2018	2,12	798.025
MATERO LIMITED	18/3/2009	10/4/2019	2,19	833.205
KOUMPAS ANONIMH ETAIREIA	26/6/2009	30/6/2013	2,32	28.465.991
TERRA STABILE	6/3/2009	30/7/2026	2,32	16.977.487
TERRA STABILE	6/3/2009	30/7/2020	2,32	4.485.457
CYPRUS FOOTBALL ASSOCIATION	26/7/2010	21/7/2017	2,36	739.188
GEROSKIPOU MUNICIPALITY	10/6/2010	26/10/2025	2,45	1.660.778
DEMETRIADES VASSOS POLYDOROU	11/3/2010	25/2/2035	2,5	538.333

ΟΝΟΜΑ	ΗΜΕΡ. ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΗΜΕΡ. ΛΗΞΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΥΨΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΝΕΙΟΥ (€)
ERAMALL HOLDINGS	17/1/2011	14/1/2020	2,5	874.252
SYMEΟΥ, KONNARIS & CO	23/9/2010	3/10/2035	2,5	2.198.289
LAKEMIA ΚΤΙΜΑΤΙΚΙ	24/1/2007	16/7/2016	2,65	843.679
PROTEAS YACHTING	23/7/2012	23/5/2022	2,68	788.886
MARFIN EGNATIA FIN	14/6/2012	4/2/2014	2,71	500.001
PROTEAS CONSULTING	19/1/2012	23/1/2022	2,73	648.701
C. KASINOS CONSTRUCTIONS	8/6/2005	21/6/2022	2,75	805.801
MYLONA-CHRISTOU AVGI CONSTANTINOU	5/9/2007	31/12/2027	2,85	749.819
ASHIOTIS ANTHONY T.	29/4/2011	28/4/2035	2,89	693.092
G. & C. CHAPPAS ESTATES LTD	16/11/2006	13/5/2024	2,9	1.889.644
YIANNAKIS SAVVIDES & SONS LTD	7/8/2009	28/10/2018	2,96	692.287

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: Χαμηλότοκες πιστωτικές διευκολύνσεις που παραχωρήθηκαν σε πρόσωπα με επιτόκιο κάτω από 3% και χωρίς ημερομηνία αποπληρωμής, όπως καταγράφονται στην επιστολή της Ειδικού Διαχειριστή της “Cyprus Popular Bank Co Ltd”, ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013

ΟΝΟΜΑ	ΗΜΕΡ. ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ	ΥΨΟΣ ΕΠΙΤΟΚΙΟΥ (%)	ΠΟΣΟ ΔΑΝΕΙΟΥ (€)
ANTONIOU LATOUROS ANTONIS KOSTA	24/11/1995	1,34	2.548.404
BENTECH INVEST LIMITED	28/6/2005	1,71	1.443.768
CHRYSSSES DEMETRIADES AND CO. LLC	19/12/2008	0,76	997.017
NICOLAOU MICHALIS LOIZOU	21/11/2008	1,21	631.919
COSTA & CO. MANAGEMENT	10/7/2006	2,84	609.991
THEOPHANIS KYTHREOTIS TRADING	17/12/1998	2,71	597.692

Στην ίδια επιστολή αναφέρεται ότι δεν εντοπίστηκαν διαγραφές δανείων προς όφελος δημοσιογράφων ή ατόμων που σχετίζονται με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Από τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιον της επιτροπής με την πιο πάνω αναφερόμενη επιστολή, προκύπτει ο πιο κάτω πίνακας στον οποίο καταγράφονται οι καθαρές ειλημμένες υποχρεώσεις του ομίλου από τα χρηματοδοτικά ανοίγματα προς τους συμβούλους και συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα την περίοδο 2006-2012:

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: Οι καθαρές ειλημμένες υποχρεώσεις του ομίλου από τα χρηματοδοτικά ανοίγματα προς τους συμβούλους και συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα την περίοδο 2006-2012

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΤΟΜΩΝ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΑΚΑΛΥΠΤΟ ΠΟΣΟ
2006	152	£ 127.106.000	£33.389.000
2007	98	£178.206.000	£53.636.000
2008	96	€449.699.000	€103.201.000
2009	96	€494.768.000	€120.648.000
2010	102	€471.941.000	€94.178.000
2011	92	€508.993.000	€114.249.000
2012	92	€32.034.000	€11.684.000

Σύμφωνα με τις συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα της Λαϊκής Τράπεζας, όπως καταγράφονται στον κώδικα εταιρικής διακυβέρνησης¹³¹ που κατέθεσε η ίδια η τράπεζα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου και καταγράφεται και στον πιο κάτω πίνακα, υπήρχε διαχρονικά μια ανοδική τάση στο σύνολο των δανείων και άλλων χορηγήσεων που παραχωρούνταν.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: Δάνεια και άλλες χορηγήσεις σε συνδεδεμένα με την τράπεζα πρόσωπα που παραχωρήθηκαν κατά τα έτη 2005-2011

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	€000						
Δάνεια και άλλες χορηγήσεις σε μέλη του διοικητικού συμβουλίου και συνδεδεμένα πρόσωπα:							
- πέραν του 1% των καθαρών περιουσιακών στοιχείων του Ομίλου	56.568	45.499	110.367	271.744	307.732	323.610	395.169
- λιγότερο του 1% των καθαρών περιουσιακών στοιχείων του							

¹³¹ Κώδικες Εταιρικής Διακυβέρνησης της Λαϊκής Τράπεζας για τα έτη 2005-2011 όπως κατατέθηκαν στην επιτροπή με επιστολή του γενικού διευθυντή του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012.

Ομίλου	3.551	2.296	2.727	8.339	9.073	12.721	5.201
Δάνεια και άλλες χορηγήσεις σε άλλα βασικά διευθυντικά στελέχη και συνδεδεμένα πρόσωπα	934	2.042	263	7.153	12.926	12.653	18.238
Σύνολο δανείων και άλλων χορηγήσεων	61.053	49.837	113.357	287.236	329.731	348.984	418.608

Οι επιστολές της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, ημερομηνιών 19 Δεκεμβρίου 2012 και 16 Ιανουαρίου 2013¹³² προς την ΚΤΚ καταγράφουν τις διαγραφές χορηγήσεων πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων ως ακολούθως:

- Αριστοφάνης Γεωργίου¹³³ (δικηγόρος και πρώην βουλευτής). Έχει σχέση “secretary” με την εταιρεία G.Z. (ZENIOS TRAVEL) LTD, για την οποία έχει διαγραφεί ποσό €39.000 το 2012. Πρέπει να σημειωθεί ότι η σχέση “secretary” ίσως να μη θεωρείται λόγος σύνδεσης για σκοπούς καθορισμού των πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων με βάση τον ορισμό της επιστολής της ΚΤΚ.
- Αντρέας Γεωργίου¹³⁴ (δικηγόρος και πρώην βουλευτής). Έγινε συμφωνία τον Οκτώβρη του 2007 για διευθέτηση με την καταβολή €171.000 από το υπόλοιπο των €183.000 με βάση τη δικαστική απόφαση. Η είσπραξη έγινε με την άμεση καταβολή €137.000 και αποπληρωμή του υπόλοιπου σε περίοδο τεσσάρων χρόνων με επιτόκιο 7,5%. Οι υπόλοιπες €71.000 που παρέμειναν διαγράφηκαν. Στο ποσό της διαγραφής συμπεριλαμβάνεται και ποσό που αφορούσε διαφορά μεταξύ του υπολοίπου στο σύστημα της τράπεζας με το ποσό της δικαστικής απόφασης.
- Σοφοκλής Χατζηγιάννης¹³⁵ (δικηγόρος και πρώην βουλευτής). Για τη χορήγηση δεν υπήρχαν εξασφαλίσεις, μόνο προσωπικές εγγυήσεις και οι εγγυητές δεν είχαν ακίνητη περιουσία στο όνομά τους στις ελεύθερες περιοχές. Το 2008 σε διαπραγμάτευση που έγινε με τον πελάτη συμφωνήθηκε η καταβολή του ποσού των €46.000 χωρίς τόκους και η διαγραφή των υπόλοιπων €54.000 στις 14 Σεπτεμβρίου 2010.
- Αιμιλίου Πόλα (πρώην σύζυγος του Νίκου Αιμιλίου, γενικού διευθυντή του Υπουργείου Εξωτερικών). Χορηγήθηκε δάνειο τον Ιούνιο του 2008 για αγορά και ανακαίνιση διαμερίσματος. Το χρέος διευθετήθηκε τον Ιούνιο του 2010 με την πληρωμή €218.000 και τη διαγραφή των υπόλοιπων €18.500. Το ποσό της διαγραφής αντιπροσωπεύει τη διαφορά του τόκου και τα διάφορα έξοδα.
- C&D Palas Developers Ltd. Στην εταιρεία αυτή είναι μέτοχος ο Νέαρχος Παλάς, πρέσβης. Οι διευκολύνσεις που παραχωρήθηκαν δεν καλύπτονταν από εμπράγματα εξασφάλιση. Έγινε διευθέτηση

¹³² Επιστολές της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” προς τον Ανώτερο Διευθυντή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 19 Δεκεμβρίου 2012 και 16 Ιανουαρίου 2013, με θέμα «(1) Δάνεια σε μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και της ανώτερης εκτελεστικής διεύθυνσης και (2) διαγραφές χορηγήσεων συγκεκριμένων ομάδων ατόμων», οι οποίες κοινοποιήθηκαν στην επιτροπή με την επιστολή της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013, με θέμα «Στοιχεία που ζητήθηκαν στη συνεδρία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών και Αξιών ημερ. 15/10/2013».

¹³³ Κατ’ εφαρμογή της απόφασης της επιτροπής, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, όπως επισυνάψει στην παρούσα έκθεση όσες επιστολές απέστειλαν σε αυτήν πρόσωπα των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στην έκθεση, η επιστολή του κ. Αρ. Γεωργίου περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 12.

¹³⁴ Κατ’ εφαρμογή της απόφασης της επιτροπής, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, όπως επισυνάψει στην παρούσα έκθεση όσες επιστολές απέστειλαν σε αυτήν πρόσωπα των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στην έκθεση, η επιστολή του κ. Α. Γεωργίου περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 12.

¹³⁵ Κατ’ εφαρμογή της απόφασης της επιτροπής, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, όπως επισυνάψει στην παρούσα έκθεση όσες επιστολές απέστειλαν σε αυτήν πρόσωπα των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στην έκθεση, η επιστολή του κ. Σ. Χατζηγιάννη περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 12.

το 2012 για πληρωμή €77.000 και διαγραφή των υπόλοιπων €14.000.

- ERE (Middle East) Ltd που ανήκει κατά 51% σε εταιρείες που ελέγχονται από τον κ. Γιώργο Βασιλείου¹³⁶ (πρώην πρόεδρο της Δημοκρατίας). Εκκρεμεί στη Διεύθυνση Είσπραξης Χρεών η υλοποίηση της γραπτής συμφωνίας του Ιουλίου 2011 με τον κ. Βασιλείου, ως έναν από τους εγγυητές, βάση της οποίας θα διαγραφεί ποσό USD 5,8 εκατομ. το οποίο αφορά τόκους από τον Αύγουστο 2008 μέχρι τον Μάιο 2011 πλέον τους τόκους μέχρι το κλείσιμο της υπόθεσης. Η διαγραφή θα γίνει μετά την είσπραξη συνολικού ποσού USD 21 εκατομ. μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2014 (είσπραξαμε USD 15 εκατομ. στις 29 Ιουλίου 2011 και αναμένεται είσπραξη USD 6 εκατομ. μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2014).

9.2. Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ με επιστολή της, ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 2012¹³⁷, ενημέρωσε την επιτροπή ότι όλες οι προβληματικές υποθέσεις σε σχέση με δάνεια εξετάζονται από την τράπεζα με προκαθορισμένες διαδικασίες, λαμβανομένων όλων των δυνατών μέτρων για μεγιστοποίηση του λαβείν της, με καθαρά επιχειρηματικά κριτήρια και κύριο γνώμονα τα συμφέροντα της τράπεζας. Κάθε περίπτωση, όπως περαιτέρω επισημαίνεται, εξετάζεται από την τράπεζα χωριστά και αξιολογείται με βάση τις ιδιαιτερότητες και τα δεδομένα της, ενώ όπου διαπιστωθεί ότι έχουν εξαντληθεί όλα τα δυνατά μέτρα η τράπεζα μπορεί να προβεί και σε διαγραφές οφειλών.

Στην ίδια επιστολή αναφέρεται ότι η τράπεζα στην Κύπρο κατά τα τελευταία πέντε χρόνια προέβη στις διαγραφές οφειλών που φαίνονται στον πιο κάτω πίνακα και πως υπάρχουν περιπτώσεις που, ακόμη και μετά από τη διαγραφή των οφειλών, εισπράττονται πρόσθετα ποσά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12: Διαγραφές οφειλών πελατών της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ και αντίστοιχες εισπράξεις

Έτος	Διαγραφές εκατομ. (€)	Εισπράξεις εκατομ. (€).
2008	20,7	23,2
2009	19,5	12,9
2010	32,2	4,7
2011	8,3	3,5
2012 (9 μήνες)	6,3	2,2
Σύνολο	87,0	46,5

Επιπρόσθετα, αναφέρεται ότι η διαδικασία ανάκτησης προβληματικών χρεών είναι ιδιαίτερα χρονοβόρα και πολλές φορές έχει ως αποτέλεσμα τη συσσώρευση τόκων και άλλων χρεώσεων που συχνά αποτελούν μεγάλο μέρος του ποσού που διαγράφεται.

Στην ίδια επιστολή αναφέρεται ότι η τράπεζα αποστέλλει στην ΚΤΚ ανά εξαμηνία κατάσταση με τις διαγραφές πέραν των €170.000 και συνεπώς, όπως η τράπεζα σημειώνει, υπάρχει πλήρης διαφάνεια προς τις εποπτικές αρχές. Παράλληλα, η τράπεζα αναφέρει ότι για μεγάλα ποσά διαγραφών η ίδια διερευνά αρχικά κατά πόσο ορθά παραχωρήθηκαν τα δάνεια και με επαρκείς εξασφαλίσεις με βάση τα δεδομένα που ίσχυαν τη στιγμή που παραχωρήθηκαν και έπειτα τα δεδομένα που αφορούν τη διαγραφή των δανείων αυτών.

Αναφορικά με τον τρόπο χορήγησης των δανείων, η πιο πάνω τράπεζα στην ίδια επιστολή επισημαίνει ότι οι όροι του κάθε δανείου εξαρτώνται από το είδος του δανείου, τα δεδομένα του κάθε πελάτη και τις συνθήκες της αγοράς τη δεδομένη στιγμή της παραχώρησης ή αναθεώρησης των δανείων και ότι χρηματοδοτήσεις προς μέλη του διοικητικού συμβουλίου και προς συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα

¹³⁶ Ο κ. Γ. Βασιλείου, με δημόσιες δηλώσεις του, έδωσε ανάλογες εξηγήσεις στις οποίες παραπέμπουμε.

¹³⁷ Επιστολή του Διευθύνοντος Συμβούλου της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ κ. Γ. Κυπρή προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 2012.

παραχωρούνται με συνήθεις εμπορικούς όρους που ισχύουν για συγκρίσιμες συναλλαγές με πελάτες παρόμοιας πιστοληπτικής ικανότητας κατά το χρόνο χορήγησής τους. Συνεχίζοντας, στην ίδια επιστολή η τράπεζα αναφέρει σχετικά ότι όπου διαπιστώνονται αποκλίσεις ή παρατυπίες γίνονται οι σχετικές διορθώσεις ή άλλες δέουσες ενέργειες, ενώ παράλληλα, για τα δάνεια αυτά υποβάλλονται τριμηνιαίες αναλυτικές καταστάσεις στην ΚΤΚ, ενώ επίσης σχετικά συνολικά στοιχεία δημοσιοποιούνται στις οικονομικές καταστάσεις της τράπεζας.

Ο πρώην Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου, κ. Θ. Αριστοδήμου¹³⁸ ανέφερε χαρακτηριστικά: «[...] Στις δικές μου εταιρείες προσωπικά ή σε συνδεδεμένα με εμένα πρόσωπα όλες οι δανειοδοτήσεις που είχαν δοθεί ήταν με πλήρεις εξασφαλίσεις, με επιτόκια πάνω από τους μέσους όρους των χρεωστικών επιτοκίων που δάνειζαν οι τράπεζες. Όσο δε αφορά τις καταθέσεις μου, διότι είχα και καταθέσεις και εγώ προσωπικά και συνδεδεμένα με εμένα πρόσωπα, στις καταθέσεις μου, επιστώνοντο με λιγότερα από τους μέσους όρους των επιτοκίων που εδίδοντο σε παρόμοιες καταθέσεις και παρακαλώ Κεντρική Τράπεζα, ελεγκτές, τους οποιουδήποτε να τα ζητήσουν και να δημοσιοποιηθούν, διότι αυτό το θέμα έχει γίνει και ένα θέμα γενικότερα το οποίο παρουσιάζεται και δημιουργεί αναστάτωση στον κόσμο με παραπληροφόρηση και δεν είναι σωστό ούτε η παραπληροφόρηση να υπάρχει». Ωστόσο, με βάση την επιστολή του Γενικού Ελεγκτή του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου κ. Κ. Τσολάκη, ημερομηνίας 29 Οκτωβρίου 2013, το εν λόγω πρόσωπο έλαβε δάνεια ως αυτά περιλαμβάνονται στο Παράρτημα 11, μαζί με άλλα δάνεια¹³⁹.

Ο Γενικός Ελεγκτής του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου κ. Κ. Τσολάκης, αναποκρινόμενος σε αιτήματα της επιτροπής με την επιστολή του, ημερομηνίας 29 Οκτωβρίου 2013¹⁴⁰, προς τον πρόεδρο της επιτροπής, κοινοποίησε στην τελευταία μεταξύ άλλων καταστάσεις με χορηγήσεις της τράπεζας προς τους συμβούλους του συγκροτήματος κατά τα έτη 2006 μέχρι 2012 και καταστάσεις με διαγραφές χρεών πολιτικών προσώπων. Ενδεικτικά στοιχεία από τον κατατεθέντα κατάλογο περιλαμβάνονται στο Παράρτημα 11. Παράλληλα, οι εν λόγω διευκολύνσεις με επιτόκια ύψους κάτω του 4% περιλαμβάνονται στον ακόλουθο Πίνακα ο οποίος συντάχθηκε βάσει της εξαμηνιαίας αναλυτικής κατάστασης πιστωτικών διευκολύνσεων σε συμβούλους και σε συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα που κατατέθηκε με την πιο πάνω επιστολή:

ΠΙΝΑΚΑΣ 13: Πιστωτικές διευκολύνσεις (με επιτόκιο κάτω του 4%) που παραχωρήθηκαν σε μέλη του διοικητικού συμβουλίου και αξιωματούχους της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ και σε συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΧΑΤΖΗΠΑΠΑΣ Κ.	2007	3,89	£20.000	MORTGAGES
		3,33	£8.000	MORTGAGES
	2008	2,72	€40.000	MORTGAGES
		1,56	€14.000	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ
		2,33	€12.000	ΒΟC
	2009	1,56	€43.000	MORTGAGES
		0,89	€11.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ
		1,33	€10.000	ΒΟC
	2010	1,56	€31.000	
		0,89	€48.000	MORTGAGES
			€8.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ

¹³⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 10 Σεπτεμβρίου 2013, σελ 67.

¹³⁹ Κατ' εφαρμογή της απόφασης της επιτροπής, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, όπως επισυνάψει στην παρούσα έκθεση όσες επιστολές απέστειλαν σε αυτήν πρόσωπα των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στην έκθεση, η επιστολή του κ. Θ. Αριστοδήμου περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 12.

¹⁴⁰ Επιστολή του Γενικού Ελεγκτή του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 29 Οκτωβρίου 2013.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	
		1,33 1,56	€8.000 €26.000	BOC	
	2011	0,89 1,33 1,56	€4.000 €5.000 €21.000	MORTGAGES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ BOC	
	2012	1,36 0,78 1,17 1,36	€51.000 €1.000 €3.000 €16.000	BOC SHARES MORTGAGES	
	ΧΑΤΖΗΠΑΠΑ ΕΛΕ.	2007	3,78	£8.000	MORTGAGES
	ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΥ Θ. ¹⁴¹ ARISTO DEVELOPERS A.E. (ΕΛΛΑΔΑ)	2007	Euribor + 2,25 Euribor + 2,25 Euribor + 2,25 Euribor + 2,25 Euribor + 1,60	£1.288.000 £114.000 £2.157.000 £536.000 £4.682.000	MORTGAGES
		2008	BEX – 2,25 BEX – 2,25 Euribor + 1,40	€2.200.000 €3.071.000 €8.000.000	MORTGAGES
2009		BEX – 2,25	€2.200.000	MORTGAGES, CORPORATE GUARANTEE BY ARISTO DEVELOPERS	
ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΥ Θ. ¹⁴² P.P. GOLDEN STALES (ΕΛΛΑΔΑ)	2007	Euribor + 1,50	£499.000	Alexandra Beach Shares	
ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΥ Θ. DCI HOLDINGS TWO LTD	2009	3,93	€85.958.000	ARISTO DEVELOPERS SHARES, DOLPHIN CAPITAL ATLANTIS SHARES	
ΗΛΙΑΔΗΣ Α. ΚΥΠΡΟΣ	2007	3,89	£261.000	MORTGAGES	
	2008	2,72	€199.000	MORTGAGES, ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ ΒΟC	

¹⁴¹ Κατ' εφαρμογή της απόφασης της επιτροπής, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, όπως επισυνάψει στην παρούσα έκθεση όσες επιστολές απέστειλαν σε αυτήν πρόσωπα των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στην έκθεση, η επιστολή του κ. Θ. Αριστοδήμου περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 12.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
	2009	1,56	€271.000	BOC SHARES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ BOC
	2010	1,56	€288.000	ΧΩΡΙΣ
	2011	1,56	€295.000	ΧΩΡΙΣ
ΗΛΙΑΔΗΣ Α. ΕΛΛΑΔΑ [2009 Euribor = 0,70% The 2,60 is Euribor (0,70%) + 1,90%]	2007	3,00	£67.000	MORTGAGES
	2008	3,00 3,69	€106.000 €81.000	MORTGAGES
	2009	3,00 1,47 1,97 1,97 2,60	€92.000 €72.000 €54.000 €62.000 €750.000	MORTGAGES
ΗΛΙΑΔΗΣ (ΕΛΛΑΔΑ) ΜΑΡΑΘΟΥΝΤΑ Α.Ε.	2010	3,00 2,91	€77.000 €1.928.000	MORTGAGES
	2011	3,27	€1.859.000	MORTGAGES
	2011	2,08	€2.260.000	MORTGAGES
ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΕΥ.	2007	3,89 3,89	£20.000 £35.000	MORTGAGES LIFE INSUR. BOC SHARES
ΜΟΥΣΚΗΣ ΧΡ. ¹⁴² Γ.Μ. ΞΕΝΟΔΟΧ. – ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Α.Ε (ΕΛΛΑΔΑ)	2007	Euribor + 1,9	€6.376.000	MORTGAGES
	2008	Euribor + 1,5	€9.805.000	MORTGAGES
	2009	Euribor + 2,35	€8.715.000	MORTGAGES
	2010			
	2011			
	2012			
ΣΤΑΥΡΑΚΗΣ Χ.	2007	3,89	£393.000	BOC SHARES
ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ Α	2009	1,46	€262.000	MORTGAGES

¹⁴² Κατ' εφαρμογή της απόφασης της επιτροπής, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, όπως επισυνάψει στην παρούσα έκθεση όσες επιστολές απέστειλαν σε αυτήν πρόσωπα των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στην έκθεση, η επιστολή του κ. Α. Γεωργίου περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 12.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
		1,46	€266.000	
	2010	1,79 1,79	€251.000 €255.000	MORTGAGES
	2011	2,21 2,21	€240.000 €244.000	MORTGAGES
	2012	1,11 1,11	€228.000 €232.000	MORTGAGES
ΚΥΠΡΗ Γ. (ΚΥΠΡΟΣ)	2007	3,89	£108.000	MORTGAGES
	2008	2,72 2,72 3,50	€132.000 €11.000 €159.000	MORTGAGES, ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ ΒΟC
	2009	1,56 1,56 3,25	€156.000 €8.000 €217.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC
	2010	1,56 1,56 3,25	€166.000 €5.000 €200.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC MORTGAGES ΒΟC SHARES
	2011	1,56 1,56 3,25	€170.000 €2.000 €182.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC MORTGAGES ΒΟC SHARES
	2012	3,36 2,00 3,00 3,42	€186.000 €83.000 €163.000 €533.000	MORTGAGES ΒΟC SHARES
ΚΥΠΡΗ Γ. (ΕΛΛΑΔΑ)	2009	2,15 2,15	€96.000 €37.000	MORTGAGES
	2010	2,15 2,15	€90.000 €35.000	MORTGAGES
	2011	2,15 2,15	€83.000 €32.000	MORTGAGES
	2012	1,90	€76.000	MORTGAGES

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
		1,90	€30.000	
ΤΣΙΑΚΟΥΡΗΣ Α.	2007	3,89	£53.000	MORTGAGES
		1,00	£33.000	BOC SHARES
	2008	2,72 3,00 1,00	€95.000 €6.000 €57.000	MORTGAGES, ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ ΒΟC, BOC SHARES
2009	1,56 1,00	€106.000 €57.000	MORTGAGES, ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ BOC	
ΣΙΑΡΛΗ Β.	2007	3,89	£49.000	MORTGAGES BOC SHARES
	2008	2,87 3,50 3,50	€87.000 €51.000 €183.000	MORTGAGES, BOC SHARES ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ ΒΟC, LIFE INSURANCE.
		2009	1,56 3,25	€97.000 €88.000
	2010	1,56 3,90	€130.000 €240.000	MORTGAGES BOC SHARES ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ ΒΟC
	2011	1,56	€97.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC
ΣΕΙΡΑΔΑΚΗΣ ΙΩΑ. (ΕΛΛΑΔΑ)	2007	2,70	£19.000	MORTGAGES
	2008	2,70	€29.000	MORTGAGES
	2009	2,70 2,60 2,20	€25.000 €12.000 €70.000	MORTGAGES
		2010	2,70 2,60 2,20	€22.000 €8.000 €65.000
	2011	2,70 2,60 2,20	€18.000 €5.000 €61.000	MORTGAGES

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
	2012	2,70 2,60 1,95	€14.000 €1.000 €57.000	MORTGAGES
ΧΑΤΖΗΜΙΤΣΗΣ ΧΡ.	2007	3,89	£47.000	MORTGAGES
	2008	2,72	€85.000	MORTGAGES, ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ ΒΟC
	2009	1,56 3,99	€94.000 €485.000	MORTGAGES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC
	2010	1,56	€100.000	MORTGAGES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC
	2011	1,56	€102.000	MORTGAGES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC
	2012	1,36 3,36	€102.000 €445.000	MORTGAGES ΒΟC SHARES
ΕΡΓΑΤΟΥΔΗΣ Μ.	2007	3,89 3,89	£55.000 £16.000	ΒΟC SHARES
	2008	2,72	€80.000	MORTGAGES, ΒΟC SHARES ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ ΒΟC
		3,50	€26.000	
		3,50	€14.000	
		2,72	€35.000	
		3,50	€169.000	
		3,50	€19.000	
	2,72	€24.000		
	2009	1,56	€80.000	MORTGAGES ΒΟC SHARES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC
		2,00	€23.000	
2,00		€12.000		
1,56		€32.000		
2,35		€398.000		
3,25		€158.000		
1,56		€20.000		
2010	1,56 2,00	€80.000 €19.000	MORTGAGES ΒΟC SHARES	

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
		2,00 1,56 2,35 3,25 1,56	€10.000 €28.000 €376.000 €146.000 €17.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΝΙΚ. (ΕΛΛΑΔΑ)	2007	2,70 0,00	£47.000 £6.000	MORTGAGES
		2008	2,70 0,00 2,60	€78.000 €9.000 €13.000
	2009	2,70 0,00 2,60	€75.000 €7.000 €10.000	MORTGAGES
		2010	2,70 0,00 2,60	€72.000 €6.000 €6.000
	2011	2,70 0,00 2,60	€69.000 €4.000 €3.000	MORTGAGES
		2012	2,70 0,00	€66.000 €2.000
ΤΑΛΑΡΟΣ ΙΩΑΝ. (ΕΛΛΑΔΑ)	2007	2,60 0,00	£6.000 £8.000	ΧΩΡΙΣ
		2008	2,60 0,00	€8.000 €12.000
ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ ΓΡ. (ΕΛΛΑΔΑ)	2007	2,60	£4.000	ΧΩΡΙΣ
	2008			
	2009			
ΑΝΔΡΕΑΔΑΚΗΣ ΑΘΑ.	2007	2,70	£25.000	MORTGAGES, LIFE INSURANCE
	2008	2,70	€41.000	MORTGAGES, LIFE INSURANCE
	2009	2,70	€38.000	MORTGAGES, LIFE

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
				INSURANCE
	2010	2,70	€35.000	MORTGAGES, LIFE INSURANCE
	2011			
	2012	2,70	€29.000	MORTGAGES
ΝΤΕΡ ΚΡΙΚΟΡΙΑΝ ΜΙΛΤΟΣ (ΕΛΛΑΔΑ)	2007	2,70	£17.000	MORTGAGES
		0,00	£3.000	
	2008	2,70	€24.000	MORTGAGES
		0,00	€1.000	
	2009	2,70	€20.000	MORTGAGES
	2010	2,70	€15.000	MORTGAGES
		1,79	€102.000	
	1,79	€59.000		
2011	2,70	€10.000	MORTGAGES	
	2,21	€84.000		
	2,21	€54.000		
2012	2,70	€5.000	MORTGAGES	
	1,12	€62.000		
	1,12	€48.000		
ΚΑΡΥΔΑΣ Ν.	2007	3,89	£47.000	MORTGAGES
		2,22	£26.000	
	2008	2,72	€85.000	MORTGAGES ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ ΒΟC
		1,56	€40.000	
	2009	1,56	€94.000	MORTGAGES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC
0,89		€36.000		
1,56		€21.000		
	1,56	€19.000		
2010	1,56	€100.000	MORTGAGES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC,	
	0,89	€32.000		

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
		1,56	€17.000	BOC SHARES
		1,56	€17.000	
	2011	1,56	€102.000	MORTGAGES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC, BOC SHARES
		0,89	€28.000	
		1,56	€25.000	
		1,56	€15.000	
	2012	1,36	€102.000	MORTGAGES
		1,78	€24.000	
1,36		€22.000		
1,36		€13.000		
ΚΑΝΑΡΗΣ Π.	2007	3,89	£47.000	ΧΩΡΙΣ
ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ ΗΛΙΑΣ	2012	2,66 3,82	€85.000 €1.672.000	BLOCKED DEPOSIT
ΚΥΡΙΤΣΗΣ ΣΠΥ. (ΕΛΛΑΔΑ)	2007	2,60	£14.000	MORTGAGES
		0,00	£7.000	
	2008	2,60	€17.000	MORTGAGES
		2,70	€79.000	
		0,00	€8.000	
	2009	2,60	€10.000	MORTGAGES, LIFE INSURANCE
		2,70	€76.000	
0,00	€5.000			
2010	2,60	€3.000	MORTGAGES	
	2,70	€72.000		
0,00	€1.000			
2011	2,70	€69.000	MORTGAGES	
2012	2,70	€65.000	MORTGAGES	
	2,60	€11.000		
ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ Α. UNICARS LTD	2007			
	2008	3,50	€720.000	ASSIGNED INVOICES BONDED CARS
	2009	3,50	€684.000	ASSIGNED INVOICES BONDED

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
				CARS, MORTGAGES
ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ Π.	2012	3,85	€46.000	MORTGAGES BOC SHARES
ΓΑΛΑΤΑΡΙΩΤΗΣ Κ. ¹⁴³ L'UNION NATIONALE (Tourist & Sea Resorts) Ltd	2008	1,87	€5.062.000	MORTGAGES 70% ON LBDs
		1,87	€5.532.000	
		1,87	€2.105.000	
		1,87	€1.482.000	
		1,87	€4.151.000	
		1,87	€2.572.000	
		1,87	€3.850.000	
	2009	3,80	€5.051.000	MORTGAGES
		3,80	€5.519.000	
		3,80	€2.044.000	
		3,80	€1.477.000	
		3,80	€4.142.000	
		3,80	€3.841.000	
	ΧΑΤΖΗΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Α. (ΣΥΝΔΕΔ. ΜΕ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟ)	2008	1,56	€63.000
2009		0,89	€60.000	MORTGAGES LIFE INSURANCE
2010		0,89	€56.000	MORTGAGES LIFE INSURANCE
2011		0,89	€52.000	MORTGAGES LIFE INSURANCE
2012		0,78	€48.000	MORTGAGES LIFE INSURANCE
ΠΟΥΑΓΚΑΡΕ ΧΑΡΗΣ	2010	1,56	€70.000	LIFE INSURANCE ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC, BOC SHARES
		3,81	€101.000	
		3,82	€146.000	
		3,95	€84.000	

¹⁴³ Κατ' εφαρμογή της απόφασης της επιτροπής, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, όπως επισυνάψει στην παρούσα έκθεση όσες επιστολές απέστειλαν σε αυτήν πρόσωπα των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στην έκθεση, η επιστολή του κ. Κ. Γαλαταριώτη περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 12.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
		1,56	€25.000	
		1,56	€25.000	
		0,89	€6.000	
		3,50	€97.000	
	2011	1,56	€71.000	LIFE INSURANCE ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC, ΒΟC SHARES
		1,56	€22.000	
		1,56	€22.000	
		0,89	€3.000	
		3,50	€93.000	
	2012	1,36	€71.000	LIFE INSURANCE ΒΟC SHARES ΜΟRΤGΑGΕS
		3,79	€27.000	
		3,11	€94.000	
		3,11	€118.000	
		1,36	€18.000	
1,36		€18.000		
3,50		€89.000		
ΣΤΡΑΠΑΤΣΑΚΗΣ ΝΙΚ.	2008	2,60	€22.000	ΧΩΡΙΣ
	2009	2,60	€7.000	ΧΩΡΙΣ
ΣΤΡΑΠΑΤΣΑΚΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ (ΧΡΗΣΤΟΣ)	2012	0,81	€120.000	ΜΟRΤGΑGΕ CASH COLLATERAL
ΣΤΡΟΜΠΟΛΑΣ ΝΙΚΟ	2008	2,60	€21.000	ΧΩΡΙΣ
		0,00	€15.000	
	2009	2,60	€22.000	ΧΩΡΙΣ
		0,00	€12.000	
	2010	0,00	€9.000	ΜΟRΤGΑGΕS
		3,81	€137.000	
	2011	0,00	€6.000	ΜΟRΤGΑGΕS
	2012	0,00	€5.000	ΜΟRΤGΑGΕS
		2,99	€125.000	
	ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ	2010	1,56	€41.000
ΔΑΜΤΣΑΣ Κ.	2011	1,56	€42.000	ΧΩΡΙΣ
	2012	1,36	€42.000	ΧΩΡΙΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
	2008	3,75	€98.000	BOC SHARES
ΔΑΜΤΣΑΣ Κ. (ΜΟΥΖΟΥΡΙΔΟΥ ΣΤΕΛΛΑ)	2011	1,56	€30.000	MORTGAGES
		0,89	€3.000	LIFE INSURANCE
		1,33	€9.000	
2012	1,36	€30.000	MORTGAGES	
	1,17	€2.000	LIFE INSURANCE	
	1,36	€35.000		
ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ	2008	2,72	€54.000	MORTGAGES
		2,72	€34.000	ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ ΒΟC
	2009	1,56	€61.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC,
	1,56	€31.000	MORTGAGES,	
			CORPORATE GUARANTEE BY ARISTO DEVELOPERS	
2010	1,56	€69.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC,	
	1,56	€27.000	MORTGAGES,	
			CORPORATE GUARANTEE BY ARISTO DEVELOPERS	
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ Γ. (ΚΥΠΡΟΣ)	2010	1,59	€69.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC
		0,89	€39.000	MORTGAGES
	2011	1,59	€71.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC
	0,89	€35.000	MORTGAGES	
			LIFE INSURANCE	
2012	1,36	€71.000	BOC SHARES	
	0,78	€31.000	MORTGAGES	
	1,36	€20.000	LIFE INSURANCE	
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ Γ. (ΕΛΛΑΔΑ)	2012	1,95	€116.000	MORTGAGES
ΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΦΟΙ.	2008	2,72	€47.000	MORTGAGES
		1,56	€29.000	
		3,50	€195.000	

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
	2009	1,56 0,89	€54.000 €26.000	MORTGAGES
	2010	1,56 0,89 1,95	€69.000 €22.000 €57.000	MORTGAGES
	2011	1,56 0,89 1,95	€71.000 €18.000 €53.000	MORTGAGES
	2012	1,36 0,78 3,21	€71.000 €14.000 €50.000	BOC SHARES MORTGAGES
ΕΙΣΟΔΙΟΥ ΛΕΩΝΙΔΑΣ	2010	1,56 1,33 3,50	€69.000 €1.000 €190.000	MORTGAGES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC, LIFE INSURANCE
	2011	1,56	€71.000	MORTGAGES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC, LIFE INSURANCE
	2012	1,36 3,50	€71.000 €168.000	MORTGAGES BOC SHARES LIFE INSURANCE
ΕΙΣΟΔΙΟΥ ΑΡΤΕΜΗΣ	2010	1,56 0,89 1,33	€41.000 €1.000 €13.000	MORTGAGES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC
	2011	1,56 1,33	€42.000 €10.000	MORTGAGES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC
	2012	1,36 1,17	€42.000 €8.000	MORTGAGES BOC SHARES LIFE INSURANCE
ΠΑΤΣΑΛΙΔΗΣ ΧΡΙΣΤ.	2009	1,56 3,25	€56.000 €1.000	MORTGAGES
	2010	1,56	€69.000	MORTGAGES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC
	2011	1,56	€71.000	MORTGAGES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
	2012	1,36	€71.000	MORTGAGES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC
ΣΟΦΡΩΝΙΟΥ ANNA	2010	1,56	€37.000	BOCSHARES MORTGAGES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC
		2,00	€13.000	
		1,33	€7.000	
		0,89	€59.000	
	2011	1,56	€41.000	BOCSHARES MORTGAGES ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC
		2,00	€10.000	
		1,33	€5.000	
		0,89	€56.000	
	2012	1,36	€41.000	BOC SHARES MORTGAGES
1,75		€8.000		
1,17		€3.000		
0,78		€52.000		
3,75		€74.000		
ΤΣΟΛΑΚΗΣ Κ.	2012	1,36 0,78	€49.000 €25.000	BOC SHARES MORTGAGES
ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ ΑΡΙΣ.	2008	2,72	€106.000	BOC SHARES MORTGAGES, ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ ΒΟC, LIFE INSURANCE
		3,50	€50.000	
		3,50	€244.000	
		3,50	€17.000	
		2,72	€9.000	
		2,72	€14.000	
		1,55	€23.000	
	2009	1,56	€73.000	BOC SHARES MORTGAGES, ΧΡΕΩΓΡΑΦΑ ΒΟC, LIFE INSURANCE
		2,00	€44.000	
		3,50	€234.000	
		2,00	€14.000	
		1,56	€35.000	
		0,89	€20.000	
2010	1,56	€78.000	ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC, MORTGAGES BOC SHARES	
	2,00	€37.000		
	3,50	€223.000		
	2,00	€10.000		

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	
		1,56	€34.000		
		3,50	€186.000		
		1,56	€28.000		
		0,89	€16.000		
	2011	1,56	€80.000		ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΒΟC, MORTGAGESBOC SHARES
		2,00	€31.000		
		2,00	€6.000		
		1,56	€34.000		
		3,50	€190.000		
		1,56	€27.000		
		0,89	€12.000		
	2012	1,36	€85.000		MORTGAGESBOC SHARES LIFE INSURANCE
		3,36	€22.000		
		1,75	€24.000		
2,85		€201.000			
3,35		€128.000			
1,36		€32.000			
3,45		€165.000			
3,50		€180.000			
1,36		€24.000			
0,78	€8.000				
ΠΑΝΤΕΛΙΔΟΥ Μ.	2010	1,59	€40.000	MORTGAGES	
		0,89	€36.000		
		1,33	€11.000		
	2011	1,59	€42.000		
		0,89	€31.000		
		1,33	€8.000		
ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Α.	2012	1,36	€33.000	MORTGAGES	
		0,78	€47.000		
		2,26	€7.000		
ΒΡΥΩΝΙΔΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ	2012	3,94	€35.000	ΧΩΡΙΣ	
ΚΡΙΘΑΡΙΩΤΗ ΒΑΣΙΛ. (ΤΣΑΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ)	2009	2,30	€416.000	MORTGAGES	
		2,30	€442.000		
ΤΣΑΚΟΣ SHIPPING &					

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΤΟΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (%)	ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΔΕΥΚΟΛΥΝΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
TRADING SA		2,25	€2.608.000	
ΤΣΑΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΣΑΚΟΣ SHIPPING & TRADING SA	2010	2,29	€4.262.000	MORTGAGES
		2,29	€2.841.000	
	2011 €	2,51 2,51	€3.474.000 €2.316.000	MORTGAGES
ΤΣΑΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ (ΚΡΙΘΑΡΙΩΤΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ)	2012 €	2,31	€2.502.000	MORTGAGES
		2,31	€1.668.000	
ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ Φ.	2009	1,75	€318.000	MORTGAGES VALUE OF FLOATING CHARGES, BLOCKED DEPOSIT, LESS CORPORATE GUARANTEE
			€1.360.000	
			€180.000	
	€860.000			
	€387.000			
	2,66	€750.000		
2010	1,89	€93.000	MORTGAGES VALUE OF FLOATING CHARGES, BLOCKED DEPOSIT, LESS CORPORATE GUARANTEE	
		€577.000		
		€946.000		
2,97	€750.000			
2012	2,45	€750.000		MORTGAGES

Στην ίδια επιστολή αναφέρεται επίσης ότι σε σχέση με τις χορηγήσεις που ενδεχομένως παραχωρήθηκαν με ευνοϊκούς όρους προς πολιτικά πρόσωπα, κρατικούς αξιωματούχους, μέλη ημικρατικών οργανισμών, αθλητικά σωματεία, κόμματα, δημοσιογράφους, μέσα μαζικής ενημέρωσης, ιδιοκτήτες μέσω μαζικής ενημέρωσης κατά τα έτη 2006 μέχρι 2011, με βάση την ανάλυση των στοιχείων των πελατών από τις αρμόδιες υπηρεσίες της τράπεζας, δεν προκύπτει χορήγηση διευκολύνσεων με ευνοϊκή τιμολόγηση ή μη τήρηση των κριτηρίων δανεισμού.

Όπως προκύπτει από την ανάλυση των στοιχείων που συνόδευαν την πιο πάνω επιστολή, υπήρχαν δέκα περιπτώσεις κατά τις οποίες η τράπεζα προχώρησε σε διαγραφή μέρους ή ολόκληρου του ποσού της χορήγησης που παραχωρήθηκε, όπως φαίνεται στον πιο κάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 14: Διαγραφές χορηγήσεων Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

	Όνομα	Υποχρεώσεις	Εξασφαλίσεις	Άνοιγμα
		€		
1.	Tamasos Hotel Enterprises Ltd	2,7 εκατομ.	0	2,7 εκατομ.
2.	Cycan Industries Ltd	1,3 εκατομ.	0	1,3 εκατομ.
3.	Atrotos Ltd	1,237 εκατομ.	780 χιλ.	420 χιλ.
4.	Ξενοφώντος Μαρία	530 χιλ.	173 χιλ.	357 χιλ.
5.	Τίμης Ευθυμίου	603 χιλ.	381 χιλ.	222 χιλ.
6.	ΠΕΟ	531 χιλ.	0	531 χιλ.
7.	Πρόδρομος Προδρόμου ¹⁴⁴	155 χιλ.	52 χιλ.	103 χιλ.
8.	Σοφοκλής Χατζηγιάννης	58 χιλ.	0	58 χιλ.
9.	MAIROZA ESTATES LTD	4,264 εκατομ.		
10.	K. K. NEW EXTRA LTD	1,754 εκατομ.		

- Με απόφαση του Δ.Σ. ημερομηνίας 24 Απριλίου 2012 εγκρίθηκε η διαγραφή των υποχρεώσεων ύψους €2,7 εκατομ. πλέον τόκους, νοουμένου ότι θα καταβληθεί ποσό ύψους €361.000 έναντι των υποχρεώσεων της ΠΕΟ για πλήρη εξόφληση. Στο ποσό της διαγραφής περιλαμβάνεται πρόσθετη επιβάρυνση επιτοκίου ύψους €764.000 περίπου.
- Η πρωτοφειλέτης εταιρεία ήταν σε αδράνεια, χωρίς περιουσιακά στοιχεία και δεδομένης της απαλλαγής των εγγυητών της, αφού κατέβαλαν τα ποσά που καθορίστηκαν, το Δ.Σ. αποφάσισε στις 14 Ιουλίου 2011 να εγκρίνει τη διαγραφή των υποχρεώσεων που παρέμειναν, ύψους €1,3 εκατομ. περίπου.
- Με απόφαση του Δ.Σ., ημερομηνίας 21^{ης} Φεβρουαρίου 2006, εγκρίθηκε η διευθέτηση των υποχρεώσεων των πελατών έναντι καταβολής ποσού ύψους €769.000 από τους πελάτες πλέον ποσό ύψους €34.000 περίπου από διαφημίσεις της Τράπεζας Κύπρου στην εφημερίδα «Η Μάχη» και τη διαγραφή ποσού ύψους €434.000 περίπου. Λόγω καθυστέρησης στην υλοποίηση του πλαισίου διευθέτησης, εγκρίθηκε, τον Ιούλιο του 2006, η αύξηση του ποσού των διαφημίσεων σε €50.400, για να καλυφθεί μέρος των τόκων που προέκυψαν. Το 2010 εγκρίθηκε πρόσθετη διαγραφή ποσού ύψους €11.000 η οποία αφορούσε τόκους επί του ποσού των διαφημίσεων, το οποίο καταβαλλόταν σταδιακά από την τράπεζα με βάση τις διαφημίσεις που καταχωρούνταν. Η συνολική διαγραφή ανήλθε στις €445.000 περίπου.
- Τον Ιούλιο του 2007 οι υποχρεώσεις ανέρχονταν σε €1,275 εκατομ. και οι πελάτες κατέβαλαν την περίοδο 2007-2008 ποσό ύψους €893.000 έναντι των υποχρεώσεων τους και €21.000 περίπου σε δικηγорικά έξοδα. Η Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση της Τράπεζας αποφάσισε στις 27 Νοεμβρίου 2007 τη διαγραφή ποσού ύψους €344.000 που αφορούσε εξ ολοκλήρου μη δικαστικά εισπράξια/διεκδικήσιμα ποσά και τόκους.
- Με απόφαση της Ανώτατης Εκτελεστικής Διεύθυνσης της Τράπεζας, ημερομηνίας 7 Ιανουαρίου 2008, εγκρίθηκε η διευθέτηση των υποχρεώσεων του πελάτη έναντι καταβολής συνολικού ποσού ύψους €510.000 περίπου και η διαγραφή του υπόλοιπου ποσού ύψους €93.000 περίπου, ενώ είχε προηγηθεί διαγραφή ποσού ύψους €100.000 περίπου το Μάρτη του 2007, το οποίο ήταν μη δικαστικά εισπράξιμο. Η τελική συνολική διαγραφή πλέον τόκους ήταν €199.000, εκ των οποίων €107.000 ήταν μη δικαστικά εισπράξιμες.
- Με αποφάσεις του Δ.Σ. του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου, ημερομηνίας 7 Μαρτίου 2012 και 24

¹⁴⁴ Κατ' εφαρμογή της απόφασης της επιτροπής, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, όπως επισυνάψει στην παρούσα έκθεση όσες επιστολές απέστειλαν σε αυτήν πρόσωπα των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στην έκθεση, η επιστολή του κ. Π. Προδρόμου περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 12.

Απριλίου 2012, εγκρίθηκε η διευθέτηση των υποχρεώσεων έναντι καταβολής ποσού ύψους €361.000 το οποίο περιλαμβάνει κεφάλαιο πλέον τόκους προς 6% περίπου. Η διαγραφή ανήλθε σε €190.000 περίπου, εκ των οποίων €170.000 αφορούσαν πρόσθετη επιβάρυνση επιτοκίου.

7. «Με αποφάσεις του ΑΕΔΣ, ημερομηνίας 26 Φεβρουαρίου 2009 και 7 Ιουλίου 2009, εγκρίθηκε η καταβολή ποσού ύψους €67.000 για πλήρη διευθέτηση των σχετικών υποχρεώσεων. Η διαγραφή ποσού ύψους €85.000 πλέον τόκους περιλάμβανε €32.000 μη δικαστικά διεκδικήσιμα ποσά και €23.000 πρόσθετη επιβάρυνση επιτοκίου».
8. Με απόφαση του Διευθυντή της Υπηρεσίας Recoveries Διοίκησης, ημερομηνίας 23 Απριλίου 2007, εγκρίθηκε η διευθέτηση των υποχρεώσεων έναντι καταβολής ποσού ύψους €26.000 περίπου. Η διαγραφή ποσού ύψους €32.000 περίπου περιλάμβανε μη δικαστικά διεκδικήσιμα ποσά ύψους €4.400 περίπου και πρόσθετη επιβάρυνση επιτοκίου €10.250 περίπου.
9. Εγκρίθηκε η εισήγηση της Υπηρεσίας Recoveries Λεμεσού για διευθέτηση των υποχρεώσεων των εταιρειών Mairoza Estates Ltd και M. Zakakiotis & Sons Ltd έναντι καταβολής ποσού ύψους €3 εκατομ. περίπου πλέον τόκους από 30 Νοεμβρίου 2008 και η διαγραφή του υπόλοιπου ύψους €1,2 εκατομ. περίπου.
10. Εγκρίθηκε η εισήγηση της Υπηρεσίας Recoveries Λεμεσού για διευθέτηση των υποχρεώσεων έναντι καταβολής ποσού ύψους €1.250.000 και η διαγραφή του υπολοίπου.

Ο πρώην Διευθύνων Σύμβουλος του Συγκροτήματος κ. Α. Ηλιάδης απέστειλε στην επιτροπή σημείωμα¹⁴⁵ στο οποίο αναφέρεται μεταξύ άλλων σε δάνειο που χορηγήθηκε στον ίδιο την 21^η Δεκεμβρίου 2009 από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ Ελλάδας, αρχικού ποσού €2 εκατομ. Το επιτόκιο του εν λόγω δανείου, όπως αναφέρεται, είναι το εκάστοτε τριμηνιαίο επιτόκιο Euribor πλέον προσαύξηση 1.90% και αυτό είναι το επιτόκιο που χρέωνε στους πελάτες της η τράπεζα, την εν λόγω περίοδο, για στεγαστικούς σκοπούς. Όπως επίσης αναφέρεται, το εν λόγω δάνειο είναι πλήρως εξασφαλισμένο με υποθήκη μεγαλύτερης αξίας και αποπληρώνεται ανελλιπώς.

Από το υλικό που κατατέθηκε στην επιτροπή από το Γενικό Ελεγκτή του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου¹⁴⁶ και συγκεκριμένα από τις αναλυτικές καταστάσεις των πιστωτικών διευκολύνσεων σε συμβούλους και σε συνδεδεμένα πρόσωπα φαίνεται ότι κατά το έτος 2008 ο κ. Α. Ηλιάδης είχε δύο δάνεια στην τράπεζα στην Κύπρο ύψους €290.000 και €970.000 με επιτόκια 4,75% και 7,50%, αντίστοιχα, και άλλα τέσσερα δάνεια στην Ελλάδα για μικρότερα ποσά. Κατά το έτος 2009, όπως επιβεβαιώνεται από τα στοιχεία, τα δάνεια του κ. Ηλιάδη στην Ελλάδα αυξάνονται από τέσσερα σε πέντε. Το ύψος του νέου δανείου, όπως φαίνεται, ανέρχεται σε €750.000 με επιτόκιο 2,60%. Κατά την ίδια χρονιά τα δάνεια του ίδιου στην Κύπρο αυξάνονται σε τρία, ενώ το νέο δάνειο φαίνεται να έχει εξοφληθεί πλήρως κατά την ίδια χρονιά. Κατά το έτος 2010, όπως φαίνεται από τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή, τα δύο δανεία του στην Κύπρο έχουν εξοφληθεί πλήρως, ενώ στην Ελλάδα το δάνειο που συνήψε κατά το έτος 2009 αυξάνεται από €750.000 σε €1.928.000, ενώ από τα άλλα τέσσερα δάνεια φαίνεται ότι έχουν εξοφληθεί τα τρία δάνεια. Τέλος, κατά το έτος 2011 το εν λόγω πρόσωπο φαίνεται να έχει ένα μόνο δάνειο με την τράπεζα στην Ελλάδα ύψους €1.859.000 με επιτόκιο 3,27%.

Ο πρώην Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου κ. Ε. Ιωάννου κατέθεσε στην επιτροπή σημείωμα, ημερομηνίας 14 Οκτωβρίου 2013¹⁴⁷, και σχετικά με τις πολιτικές που ακολουθούνταν για τη χορήγηση δανείων σε πελάτες κατά το έτος 2007 αναφέρει μεταξύ άλλων ότι όλες οι συναλλαγές με μέλη του διοικητικού συμβουλίου και με τα συνδεδεμένα τους πρόσωπα γίνονται με συνήθεις εμπορικούς όρους. Όσον αφορά τα βασικά διευθυντικά στελέχη και τα συνδεδεμένα τους πρόσωπα, αριθμός πιστωτικών διευκολύνσεων έχει χορηγηθεί με βάση τους ισχύοντες όρους, όπως και για το υπόλοιπο προσωπικό της τράπεζας. Οι αιτήσεις για χορήγηση δανείων σε τέτοια πρόσωπα υποβάλλονταν για έγκριση στην ολομέλεια του διοικητικού συμβουλίου και η συζήτηση και η απόφαση λαμβανόταν στην απουσία του ενδιαφερομένου. Περαιτέρω, αναφέρει ότι τα δάνεια και οι σχετικές προβλέψεις διαγράφονται, όταν δεν είναι εφικτή η είσπραξή τους. Το διοικητικό συμβούλιο ενέκρινε τις διαγραφές για δάνεια πέραν ενός συγκεκριμένου ορίου, ενώ για τις υπόλοιπες διαγραφές λάμβανε γνώση.

¹⁴⁵ Σημείωμα του πρώην Διευθύνοντος Συμβούλου του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου κ. Α. Ηλιάδη προς τον πρόεδρο της επιτροπής.

¹⁴⁶ Επιστολή του Γενικού Ελεγκτή του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου κ. Κ. Τσολάκη προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 29 Οκτωβρίου 2013.

¹⁴⁷ Σημείωμα του πρώην Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου κ. Ε. Ιωάννου προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 14 Οκτωβρίου 2013, με τίτλο «Σημείωμα σχετικά με την πρόσκληση να παραστώ στη συνεδρία της Τρίτης 15 Οκτωβρίου, 2013 σε σχέση με το θέμα 2(β)».

Αναφορικά με τις συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου, όπως καταγράφονται στον κώδικα εταιρικής διακυβέρνησης¹⁴⁸ που κατέθεσε η ίδια η τράπεζα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, το σύνολο των δανείων και άλλων χορηγήσεων παρουσιάζει αύξηση από το 2008, ενώ μετά φαίνεται να κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα, όπως καταγράφεται και στον πιο κάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 15: Δάνεια και άλλες χορηγήσεις σε συνδεδεμένα με την τράπεζα πρόσωπα

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	£ 000						
Δάνεια και απαιτήσεις από μέλη του διοικητικού συμβουλίου και συνδεδεμένα πρόσωπα:							
- πέραν του 1% των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της εταιρίας ανά σύμβουλο	70.689	71.542	70.583	196.079	187.737	184.753	224.042
- λιγότερο του 1% των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της εταιρίας ανά σύμβουλο	18.842	12.688	11.904	24.569	23.454	57.821	58.680
Δάνεια και απαιτήσεις από βασικά διευθυντικά στελέχη και συνδεδεμένα πρόσωπα	1.310	523	513	2.657	2.581	1.769	1.690
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων	90.841	84.753	83.000	223.305	213.772	244.343	284.412
Δάνεια και απαιτήσεις:							
- μέλη διοικητικού συμβουλίου και βασικά διευθυντικά στελέχη	6.568	4.806	5.744	7.321	8.576	7.330	7.970
- συνδεδεμένα πρόσωπα	84.273	79.947	77.256	215.984	205.196	237.013	276.442

¹⁴⁸ Κώδικες Εταιρικής Διακυβέρνησης της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ για τα έτη 2005-2011 όπως κατατέθηκαν στην επιτροπή με επιστολή του γενικού διευθυντή του ΧΑΚ ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012.

9.3. Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ

Η Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ με υπόμνημά της το οποίο στάλθηκε στην επιτροπή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στις 10 Δεκεμβρίου 2012¹⁴⁹ αναφέρει ότι η ίδια δε διενεργεί “προνομιακές” διαγραφές χρεών. Στο ίδιο υπόμνημα η εν λόγω τράπεζα επισημαίνει επίσης τα ακόλουθα: «Γενικά, η διαδικασία διαγραφής χρεών διέπεται από την πολιτική διαγραφής χρεών της τράπεζας. Υπάρχει Επιτροπή Διαγραφής Χρεών η οποία λειτουργεί μέσα στα πλαίσια της πολιτικής αυτής και βάσει των ορίων που της εκχωρούνται από το διοικητικό συμβούλιο. Για ορισμένες περιπτώσεις που είναι εκτός των ορίων ή όρων εντολής της Επιτροπής Διαγραφών, αυτές παραπέμπονται για διαγραφή στο διοικητικό συμβούλιο. Οι διαγραφές είναι κατά κανόνα επιχειρηματικές αποφάσεις τη δεδομένη στιγμή και ανάλογα με όλα τα στοιχεία και παραμέτρους που περιβάλλουν την υπό διαγραφή υπόθεση. Σε όλες τις περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει πιθανότητα οποιασδήποτε εισπραξης η τράπεζα ακολουθεί τα διεθνή λογιστικά πρότυπα που επιβάλλουν τη διαγραφή τέτοιων μη εισπράξιμων ποσών».

Επιπροσθέτως των πιο πάνω και σε σχέση με το θέμα της χορήγησης χαμηλότοκων δανείων, η Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ αναφέρει ότι ο όρος “χαμηλότοκο δάνειο” είναι σχετικός και ότι το ζήτημα αυτό δεν την αφορά, καθώς αυτή δεν έχει παραχωρήσει διευκολύνσεις καθ’ υπέρβαση των γενικά ακολουθούμενων αρχών, σύμφωνα με τις οποίες ο καθορισμός του τελικού επιτοκίου των πελατών καθορίζεται με βάση την τιμολογιακή πολιτική της κάθε τράπεζας. Η τιμολογιακή πολιτική, όπως επίσης αναφέρεται, είναι άμεσα συνυφασμένη με το κόστος του χρήματος και επιπλέον με το ύψος και το είδος των εξασφαλίσεων, καθώς επίσης και τη φερεγγυότητα του πελάτη.

Στην ίδια επιστολή σχετικά με τις διαγραφές δανείων από την τράπεζα, καθώς και τη χορήγηση δανείων με μηδαμινά επιτόκια αναφέρεται ότι η ΚΤΚ ενημερώνεται για όλες τις διαγραφές και πραγματοποιεί ελέγχους στα χαρτοφυλάκια των τραπεζών για σχεδόν όλα τα άλλα θέματα βάσει πλαισίου εποπτείας.

Ο Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής της Ελληνικής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ κ. Μ. Κεραυνός ανέφερε¹⁵⁰ στην επιτροπή τα εξής: «Ευνοϊκά δάνεια και ρυθμίσεις με ευνοϊκούς όρους δανείων δεν έχουμε ούτε σε συμβούλους ούτε σε πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα, όπως έχει καθοριστεί με νομοθεσία το Σεπτέμβριο που πέρασε απ’ εδώ, από τη Βουλή, και καθορίζει με μεγάλη λεπτομέρεια ποια είναι αυτά τα άτομα. [...] Όσον αφορά τις διαγραφές δεν υπάρχουν ευνοϊκές διαγραφές. Η διαγραφή είναι πρακτική στις τράπεζες, όταν διευθετούνται, γίνονται ρυθμίσεις, εκτελούνται δάνεια κ.λπ. Δεν υπάρχουν ευνοϊκές διαγραφές. Να σας πω ότι υπάρχει εγκριμένη δανειοδοτική πολιτική από το διοικητικό συμβούλιο κοινοποιημένη βεβαίως και στην εποπτική αρχή που εγχειρίδιο κρατά ο κάθε λειτουργός, καθορίζει τα πάντα, δεν έχει παράμετρο που αφορά ή πιστωτικό κριτήριο που να μην περιλαμβάνεται και είναι απόλυτα καθοδηγητικό πλαίσιο από το οποίο δεν μπορεί να βγει κανένας ούτε υπάρχει περίπτωση να αποφασίσει ένα άτομο».

Στη συνέχεια η επιτροπή με επιστολή της, ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2013 προς την τράπεζα¹⁵¹ ζήτησε όπως κατατεθεί σε αυτή κατάλογος δανείων ύψους άνω των €100.000 που παραχωρήθηκαν από την τράπεζα κατά την περίοδο 2006-2013 με επιτόκιο χαμηλότερο από το μέσο όρο επιτοκίων. Στην εν λόγω επιστολή ζητήθηκε όπως για τα υπό αναφορά δάνεια συμπεριληφθούν συγκεκριμένες πληροφορίες, όπως το ύψος του επιτοκίου, οι εξασφαλίσεις, το συνολικό ποσό χορήγησης και το κατά πόσο είναι εξυπηρετούμενα ή όχι.

Στην απαντητική επιστολή της τράπεζας ημερομηνίας 18 Δεκεμβρίου 2013¹⁵², αναφέρεται ότι το σύνολο των δανείων για ποσά μεγαλύτερα των €100.000 που παραχωρήθηκαν από την τράπεζα κατά την περίοδο 2006-2013 και με επιτόκιο χαμηλότερο από το μέσο όρο επιτοκίων αριθμούν σε 7 100 περίπου. Περαιτέρω αναφέρεται ότι οι τράπεζες παραχωρούν δάνεια σε διάφορες κατηγορίες πελατών ανάλογα με τον τομέα δραστηριότητας, όπως είναι οι τομείς της παιδείας, της υγείας, της μεταποίησης, της γεωργίας, της ανάπτυξης γης, αλλά και άλλα τυποποιημένα σχέδια όπως στεναστικής πίστης, καταναλωτικής πίστης επαγγελματικής στέγης και αγοράς αυτοκινήτου. Για τις πιο πάνω αναφερόμενες χορηγήσεις δανείων, οι τράπεζες, στην προσπάθειά τους να τιμολογήσουν ορθολογικά το κάθε είδος πίστης έχουν δημιουργήσει αριθμό βασικών επιτοκίων και περιθωρίων ανάλογα με τον πιστωτικό κίνδυνο του προϊόντος και του πελάτη. Το συνολικό

¹⁴⁹ Υπόμνημα τews Ανώτερου Γενικού Διευθυντή του Ομίλου της Ελληνικής Τράπεζας κ. Μ. Κληρίδη το οποίο στάλθηκε στην επιτροπή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στις 10 Δεκεμβρίου 2012.

¹⁵⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ 9-10.

¹⁵¹ Επιστολή της Γενικής Διευθύντριας της Βουλής των Αντιπροσώπων προς το Διευθύνοντα Σύμβουλο της Ελληνικής Τράπεζας Λτδ, ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

¹⁵² Επιστολή του Ανώτερου Γενικού Διευθυντή της Ελληνικής Τράπεζας κ. Μ. Κληρίδη προς τη Γενική Διευθύντρια της Βουλής, ημερομηνίας 18 Δεκεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

επιτόκιο αποτελείται από το βασικό επιτόκιο της τράπεζας, που αντανακλά το κόστος του χρήματος και το περιθώριο το οποίο αντανακλά τον πιστωτικό κίνδυνο που αναλαμβάνεται κάθε φορά. Σημειώνεται επίσης ότι η δανειοδοτική και τιμολογιακή πολιτική της τράπεζας εγκρίνεται από το διοικητικό συμβούλιο της τράπεζας και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ευρύτερης στρατηγικής κατεύθυνσης της τράπεζας.

Στην εν λόγω επιστολή αναφέρεται επίσης ότι τα βασικά επιτόκια κυμαίνονται ανάλογα με το κόστος του χρήματος σε τοπικό επίπεδο, καθώς και ανάλογα με τη νομισματική πολιτική που ασκεί η ΕΚΤ σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Το ύψος των βασικών επιτοκίων καθορίζεται επίσης ανάλογα με τη στρατηγική της τράπεζας για διείσδυση σε συγκεκριμένους τομείς της οικονομίας ή και για διευκόλυνση ομάδων πελατών.

Επιπρόσθετα αναφέρεται ότι τα περιθώρια των δανείων (spreads) αναθεωρούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα ή και ad hoc ανάλογα με καθορισμένες πολιτικές ή και οδηγίες των εποπτικών αρχών. Επιπλέον αναφέρεται ότι υπάρχουν πολλά είδη επιτοκίων και δε διευκρινίζεται επαρκώς ο ακριβής ορισμός μέσος όρος επιτοκίων, ο οποίος δε χρησιμοποιείται στην πιστωτική πολιτική της τράπεζας.

Στην ίδια επιστολή η τράπεζα διαβεβαιώνει την επιτροπή ότι είναι πάγια και σταθερή πολιτική της διοίκησης της η τιμολόγηση των παρεχόμενων δανείων να είναι πάντοτε στα πλαίσια της εγκριμένης πολιτικής και να εφαρμόζεται πάντοτε η νενομισμένη διαδικασία εγκρίσεων, ενώ τα μεγάλα ποσά δανείων εγκρίνονται από το διοικητικό συμβούλιο. Ειδικά για τα δάνεια που παραχωρούνται στους συμβούλους και στα συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα απαιτείται έκθεση της ανεξάρτητης υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου και της Επιτροπής Ελέγχου του διοικητικού συμβουλίου ότι δεν υπάρχει ευνοϊκή μεταχείριση. Επίσης, αναφέρεται ότι όλα τα δάνεια παραχωρούνται πάντοτε με τις αναγκαίες εξασφαλίσεις, σύμφωνα με τις συνήθεις τραπεζικές πρακτικές, την εγκεκριμένη πολιτική της τράπεζας και τις οδηγίες της ΚΤΚ.

Αναφορικά με τις χορηγήσεις προς το προσωπικό των τραπεζών (συμβατικά δάνεια) σημειώνεται ότι τα επιτόκια είναι χαμηλότερα από την εγκεκριμένη τιμολογιακή πολιτική για συγκεκριμένες κατηγορίες δανείων, όπως είναι οι χορηγήσεις στεγαστικής πίστης και αγοράς αυτοκινήτου, τα οποία καθορίζονται στις συλλογικές συμβάσεις και δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα €100.000.

Τέλος, η τράπεζα διαβεβαιώνει την επιτροπή ότι αυτή ενεργεί στα πλαίσια των οδηγιών και κατευθυντήριων γραμμών της εποπτικής αρχής, αλλά και σε πλήρη συμμόρφωση με την τιμολογιακή και δανειοδοτική πολιτική της, η οποία εγκρίνεται από το διοικητικό συμβούλιο και γνωστοποιείται στην εποπτική αρχή.

Σε δεύτερη απαντητική επιστολή της τράπεζας προς την επιτροπή, ημερομηνίας 17 Ιανουαρίου 2014¹⁵³, αναφέρεται περαιτέρω ότι η τράπεζα διατηρεί 1 449 δάνεια (εξαιρούνται τα συμβατικά δάνεια του προσωπικού), συνολικού ύψους €156,3 εκατομ. τα οποία τιμολογούνται με τελικά επιτόκια κάτω του 3%. Η συντριπτική πλειοψηφία των εν λόγω δανείων, ποσοστό 72,5%, αφορά σε στεγαστικά δάνεια τα οποία φέρουν επιτόκια άμεσα συνδεδεμένα είτε με το επιτόκιο της ΕΚΤ, το οποίο στο παρόν στάδιο ανέρχεται στο 0,25%, είτε με το ευρωπαϊκό επιτόκιο αναφοράς Euribor 3 ή 6 μηνών, τα οποία στο παρόν στάδιο ανέρχονται στο 0,282% και 0,39%, αντίστοιχα. Σημειώνεται ότι όλα τα στεγαστικά δάνεια ήταν κατά την ημερομηνία χορήγησής τους πλήρως εξασφαλισμένα με εμπράγματα εξασφάλιση. Επίσης αναφέρεται ότι ποσοστό 20% των δανείων με επιτόκια κάτω του 3% αφορά δάνεια που χορηγήθηκαν σε δήμους και κοινότητες, καθώς επίσης σε δημόσια εταιρεία, με εξασφάλιση κυβερνητικές εγγυήσεις.

Τέλος, στην πιο πάνω αναφερόμενη επιστολή σημειώνεται ότι, λόγω των γεγονότων του Μαρτίου του 2013, η τράπεζα προχώρησε στη διακοπή μονομερώς της παροχής χαμηλότοκων συμβατικών δανείων προς το προσωπικό της, όπως αυτά περιλαμβάνονται στη συλλογική σύμβαση μεταξύ των τραπεζών και της συντεχνίας των τραπεζικών υπαλλήλων (ΕΤΥΚ) και περιλαμβάνει τις ακόλουθες κατηγορίες δανείων:

ΠΙΝΑΚΑΣ 16: Τύποι δανείων που παραχωρούνταν στο προσωπικό της τράπεζας μέχρι το Μάρτιο του 2013

	Κατηγορία Δανείου	Επιτόκιο	Μέγιστο Ποσό
1.	Στεγαστικό δάνειο	0,56%	€ 85.000

¹⁵³ Επιστολή του Διευτητή του Γραφείου του Ανώτατου Εκτελεστικού Διευτητή της Ελληνικής Τράπεζας κ. Ν. Χατζημάρκου προς τη Γενική Διευθύντρια της Βουλής, ημερομηνίας 17 Ιανουαρίου 2014, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

2.	Δάνειο αυτοκινήτου	0,83%	€16.000
3.	Δάνειο γάμου	0,83%	3 μηνιαίοι μισθοί
4.	Δάνειο καθαριστριών	0,83%	4 ετήσιοι μισθοί
5.	Χρηματοδοτήσεις	0,83%	€17.000
6.	Δάνειο για την απόκτηση διπλώματος από το American Institute of Bankers	Άτοκο	€10.250
7.	Φοιτητικό δάνειο	0,97%	€35.000

Η πιο πάνω ενέργεια της τράπεζας προκάλεσε την αντίδραση της ΕΤΥΚ η οποία προσέφυγε στο Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων το οποίο εξέδωσε σχετική απόφαση την 31^η Δεκεμβρίου 2013, σύμφωνα με την οποία διαπιστώνεται παραβίαση των όρων εργοδότησης εκ μέρους της τράπεζας.

Αναφορικά με τις συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα του ομίλου της Ελληνικής Τράπεζας, όπως καταγράφονται στις ετήσιες εκθέσεις¹⁵⁴ της οι οποίες κατατέθηκαν στην επιτροπή από εκπροσώπους της, το σύνολο των δανείων και άλλων χορηγήσεων κυμαινόταν διαχρονικά στα ίδια επίπεδα με εξαίρεση το έτος 2011 κατά το οποίο παρατηρείται αύξηση, όπως καταγράφεται και στον πιο κάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 17: Δάνεια και άλλες χορηγήσεις σε συνδεδεμένα με την τράπεζα πρόσωπα

	2008	2009	2010	2011
	€ 000			
Δάνεια και άλλες χορηγήσεις σε μέλη του διοικητικού συμβουλίου και συνδεδεμένα πρόσωπα:				
- πέραν του 1% των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της τράπεζας ανά σύμβουλο	13.940	13.069	11.849	17.306
- λιγότερο του 1% των καθαρών περιουσιακών στοιχείων της τράπεζας ανά σύμβουλο	1.253	1.165	4.881	4.663
Δάνεια και χορηγήσεις βασικά διευθυντικά στελέχη που δεν είναι διοικητικοί σύμβουλοι και σε συνδεδεμένα πρόσωπα	1.156	793	589	1.216
Σύνολο	16.348	15.027	17.319	23.185

Τέλος σε σχέση με δημοσιεύματα που αφορούσαν διαγραφή χρέους του βουλευτή κ. Νίκου Κουτσού ο τελευταίος σε συζήτηση ενώπιον της επιτροπής δήλωσε ότι εξέδωσε δύο ανακοινώσεις για το θέμα οι οποίες περιλαμβάνονται στο Παράρτημα 12. Όπως ανέφερε στην επιτροπή ο εν λόγω βουλευτής η τράπεζα απαιτούσε ένα ποσό από τον ίδιο το οποίο αυτός αμφισβήτησε και η υπόθεση έληξε οριστικά στο δικαστήριο με εξώδικη ρύθμιση .

9.4. Άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρου) με επιστολή της, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012¹⁵⁵,

¹⁵⁴ Ετήσιες Εκθέσεις της Ελληνικής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ για τα έτη 2008 έως 2011.

¹⁵⁵ Επιστολή του Διευθύνοντος Συμβούλου της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (Κύπρου) κ. Ν. Μπέη προς τον

αναφέρει ότι ουδείς ιδιώτης, επιχείρηση ή όμιλος εταιρειών έχει λάβει από αυτήν προνομιακά ή χαμηλότοκα δάνεια, εκτός από αυτά που χορηγούνται στο προσωπικό της τράπεζας βάσει σχετικών συλλογικών συμβάσεων. Στην ίδια επισήμανση προέβη και η “Alpha Bank Cyprus Ltd” με δική της επιστολή, ημερομηνίας επίσης 10 Δεκεμβρίου 2012¹⁵⁶.

Η “Alpha Bank Cyprus Ltd”, στην επιστολή της, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, επισημαίνει επίσης ότι δεν έχει προβεί σε προνομιακή διαγραφή χρεών σε πολιτικά είτε σε άλλα πρόσωπα. Περαιτέρω, σημειώνει ότι όπου διαγράφονται χρέη, αυτό γίνεται με κριτήρια αμιγώς επιχειρηματικά και βάσει καθορισμένης διαδικασίας. Κατά κανόνα, όπως αναφέρεται στην ίδια επιστολή, θέμα διαγραφής χρεών για την τράπεζα τίθεται στις περιπτώσεις όπου έχουν εξαντληθεί όλα τα μέσα που η τράπεζα έχει στη διάθεσή της για είσπραξη του λαβείν της, καθώς επίσης σε περιπτώσεις που για οποιοδήποτε λόγο η οφειλή παραμένει ανεξασφάλιστη. Τότε η τράπεζα μπορεί να καταλήξει σε συμφωνία με τον οφειλέτη, ώστε να διαγραφεί ένα ποσοστό της οφειλής με αντάλλαγμα την πληρωμή του υπολοίπου. Εν πάση περιπτώσει, όπως επεξηγείται στην εν λόγω επιστολή, η οποιαδήποτε απόφαση για διαγραφή χρεών λαμβάνεται ανάλογα με το ποσό από το αρμόδιο Συμβούλιο Καθυστερήσεων της τράπεζας, ενώ, στις περιπτώσεις που το υπό συζήτηση ποσό υπερβαίνει το ανώτατο ποσό που καθορίζουν οι κανονισμοί της τράπεζας, το ζήτημα παραπέμπεται για απόφαση στα αρμόδια όργανα του ομίλου στην Αθήνα.

Η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ με επιστολή της, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012¹⁵⁷, ενημέρωσε την επιτροπή πως αυτή δεν προέβη σε προνομιακές διαγραφές χρεών προς οποιοδήποτε πρόσωπο ή εταιρεία κατά την περίοδο 2008-2012. Παράλληλα, αναφέρει ότι η τράπεζα έχει χορηγήσει χαμηλότοκα δάνεια κατά την περίοδο 2008-2012 στις πιο κάτω κατηγορίες πελατών:

1. Δάνεια προς το προσωπικό της τράπεζας βάσει συμβατικών υποχρεώσεων χωρίς καμιά απόκλιση.
2. Δάνεια σε δικαιούχους του Κεντρικού Φορέα Ισότιμης Κατανομής Βαρών, για τα οποία η τράπεζα χρεώνει τα δάνεια με τα εκάστοτε επιτόκια της αγοράς και η Δημοκρατία επιδοτεί το επιτόκιο με 3,5%.
3. Δάνεια σε ΣΠΙ βάσει των σχεδίων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων και των Ειδικών Κυβερνητικών Τίτλων.

Η Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών (ΥΕΑΣΕ) με επιστολή της, ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 2012¹⁵⁸, κοινοποίησε στην επιτροπή τις απαντήσεις των πέντε μεγαλύτερων ΣΠΙ της Κύπρου (Συνεργατικό Ταμειούχιο Λεμεσού, ΣΠΕ Στροβόλου, Συνεργατική Μακράσucas, Συνεργατική Οικοδομική Εταιρεία Δημοσίων Υπαλλήλων Κύπρου Λτδ και Συνεργατικό Ταμειούχιο Δασκάλων Κύπρου Λτδ) στα ερωτήματα που τέθηκαν με την επιστολή της επιτροπής, ημερομηνίας 4 Δεκεμβρίου 2012, σχετικά με το θέμα των δανείων.

Συγκεκριμένα, καταγράφεται ότι τα πέντε μεγαλύτερα ΣΠΙ δεν έχουν παραχωρήσει προνομιακά χαμηλότοκα δάνεια, καθώς και ότι κανένας πελάτης τους δεν έχει τύχει προνομιακής διαγραφής χρεών, ενώ οποιεσδήποτε διαγραφές πραγματοποιούνται, γίνονται στα πλαίσια των προνοιών της νομοθεσίας και αφού ενημερωθεί εκ των προτέρων η ΥΕΑΣΕ, η οποία δίνει τη σχετική έγκριση για διαγραφή.

Ο Έφορος της Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών, κ. Κ. Λύρας ανέφερε στην επιτροπή τα εξής¹⁵⁹: «[...] Όσον αφορά τα δάνεια σε υπαλλήλους με βάση σχέδια κ.λπ., είναι με βάση τις συλλογικές συμβάσεις. [...] Είναι πολύ μικρά, είναι καθορισμένα και περιορισμένα. [...] Επειδή επικρατεί η εντύπωση ότι αξιωματούχοι δανείζονται με ευνοϊκούς όρους κ.λπ., τονίζω ότι είναι μέσα στη νομοθεσία του συνεργατισμού που απαγορεύει... στο συνεργατισμό δεν μπορεί είτε αξιωματούχος είτε υπάλληλος να παίρνει οποιαδήποτε ευνοϊκή μεταχείριση σε σύγκριση με τους πελάτες της συνεργατικής.»

---

¹⁵⁶ πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012.
Επιστολή του Διευθύνοντος Συμβούλου της “Alpha Bank Cyprus Ltd” κ. Γ. Γεωργίου προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012.

¹⁵⁷ Επιστολή του Επικεφαλής της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ κ. Μ. Ξενίδη προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

¹⁵⁸ Επιστολή του Εφόρου Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών κ. Κ. Λύρα προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

¹⁵⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ 39-40.

Ο πρόεδρος της Επιτροπείας της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ κ. Γ. Ιωσήφ ανέφερε¹⁶⁰ ότι «υπάρχει σχετική οδηγία που απαγορεύει στις καταθέσεις οποιουδήποτε αξιωματούχου ή υπαλλήλου ευνοϊκότερο επιτόκιο από αυτό που παίρνουν τα υπόλοιπα μέλη και το ίδιο στο δανεισμό, απαγορεύεται το ευνοϊκότερο επιτόκιο».

Με την επιστολή της ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 2013, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ¹⁶¹ κατέθεσε στοιχεία σε σχέση με τις χορηγήσεις των ΣΠΙ προς γραμματείς, διευθυντές και αξιωματούχους ΣΠΙ με ημερομηνία αναφοράς την 20^η Σεπτεμβρίου 2013. Από τα στοιχεία αυτά διαφαίνεται ότι ΣΠΙ είχαν παραχωρήσει δανειακές διευκολύνσεις προς τέτοια πρόσωπα ή και σε συνδεδεμένα με αυτά πρόσωπα με μειωμένες εξασφαλίσεις και ότι υπάρχουν δάνεια που δεν εξυπηρετούνται. Περαιτέρω, στην ίδια επιστολή επισυνάπτονται στοιχεία με ημερομηνία αναφοράς την 30^η Ιουνίου 2013 για χρηματοδοτικά ανοίγματα που παραχωρήθηκαν σε συμβούλους και αξιωματούχους της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας και συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα και εταιρείες. Τα εν λόγω στοιχεία υποβλήθηκαν εκ νέου από την τράπεζα με την επιστολή της, ημερομηνίας 5 Δεκεμβρίου 2013¹⁶², και με ημερομηνία αναφοράς την 30^η Σεπτεμβρίου 2013, όπως φαίνονται στον πίνακα πιο κάτω:

ΠΙΝΑΚΑΣ 18: Χρηματοδοτικά ανοίγματα που παραχωρήθηκαν σε συμβούλους και αξιωματούχους της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας και σε συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα και εταιρείες

	Θέση	Συνεργατικό Πιστωτικό Ίδρυμα	Ποσό 30/6/2013 €	Ποσό 30/9/2013 €
1.	Εκτελεστικό μέλος Δ.Σ.	Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα	330.000	-
		ΣΠΕ Στροβόλου	14.463.000	14.451.000
		ΣΠΕ Λήδρα	254.000	247.000
2.	Εκτελεστικό μέλος Δ.Σ.	Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα	48.000	40.000
3.	Μη εκτελεστικό μέλος	ΣΠΕ Στροβόλου	1.278.000	863.000
4.	Μη εκτελεστικό μέλος	ΣΠΕ Παραλιμνίου	3.041.000	901.000
5.	Μη εκτελεστικό μέλος	ΣΠΕ Μακράσucas	551.000	279.000
6.	Μη εκτελεστικό μέλος	ΣΟΤΑΔΥΚ Λτδ	208.000	203.000
7.	Μη εκτελεστικό μέλος	ΣΠΕ Αλληλεγγύης	790.000	494.000
8.	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος	Συν. Ταμ. Λευκωσίας	25.000	20.000
9.	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος	ΣΠΕ Γερίου	139.000	123.000
10.	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος	Συν. Ταμ. Δασκάλων Κύπρου	163.000	44.000

¹⁶⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ 41.

¹⁶¹ Επιστολή του προϊσταμένου της Υπηρεσίας Χορηγήσεων της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 2013, με θέμα «Προσκόμιση στοιχείων στα πλαίσια της εξέτασης της Επιτροπής με θέμα "Η λειτουργία των Θεσμών του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος"».

¹⁶² Επιστολή του Προϊσταμένου της Υπηρεσίας Χορηγήσεων της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 5 Δεκεμβρίου 2013, με θέμα «Προσκόμιση στοιχείων στα πλαίσια της εξέτασης της Επιτροπής με θέμα "Η λειτουργία των Θεσμών του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος"».

	Θέση	Συνεργατικό Πιστωτικό Ίδρυμα	Ποσό 30/6/2013 €	Ποσό 30/9/2013 €
11.	Μη εκτελεστικό μέλος	ΣΠΕ Ανατολικής Λεμεσού	10.000	10.000
12.	Μη εκτελεστικό μέλος	Σ.Τ. Λεμεσού	884.964	363.000
13.	Μη εκτελεστικό μέλος	ΣΠΕ Καϊμακλίου	0	-
14.	Μη εκτελεστικό μέλος	Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα	0	-
15.	Ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος	Σ.Τ. Αστυνομικών Κύπρου	0	-

Στη συνεδρία της επιτροπής στις 3 Δεκεμβρίου 2013 ο εκπρόσωπος της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ κ. Σ. Λίγγης ανέφερε ότι κατατέθηκαν στοιχεία μόνο για δάνεια προς γραμματείς και μέλη της εκτελεστικής διεύθυνσης των ΣΠΙ, διότι δεν υπήρχαν ακόμη στο στάδιο εκείνο στοιχεία για τα μέλη των επιτροπείων, όπως ήταν το αρχικό αίτημα της επιτροπής.

Τέλος, σημειώνεται ότι την επιτροπή απασχόλησε επίσης ο δανεισμός που παραχωρήθηκε προς σωματεία και άλλους οργανισμούς, κυρίως αθλητικά σωματεία, όμως στοιχεία δεν κατατέθηκαν ενώπιόν της, παρ' όλο που ζητήθηκαν επανειλημμένα από τους αρμοδίους.

10. ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΩΦΕΛΗΜΑΤΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΩΝ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

10.1. "Cyprus Popular Bank Public Co Ltd"

Στοιχεία σχετικά με τις αμοιβές των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των βασικών διευθυντικών στελεχών της "Cyprus Popular Bank Public Co Ltd", περιλαμβάνονται τόσο στις ετήσιες εκθέσεις της όσο και στον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης της που κατέθεσε η ίδια η τράπεζα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου και παρουσιάζονται στον ακόλουθο Πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 19: Οι αμοιβές των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των βασικών διευθυντικών στελεχών της "Cyprus Popular Bank Public Co Ltd", όπως καταγράφονται στον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης που κατέθεσε η ίδια η τράπεζα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	000					
	(£)	(£)	(€)	(€)	(€)	(€)
Δικαιώματα ως μέλη προς διοικητικούς συμβούλους	20	85	190	110	187	294
Σύνολο απολαβών διοικητικών συμβούλων υπό εκτελεστική ιδιότητα	249	861	1.871	1.939	1.900	2.094
Δικαιώματα για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς διοικητικούς συμβούλους υπό μη εκτελεστική ιδιότητα	128	194	320	429	382	263
Σύνολο αμοιβών άλλων βασικών διευθυντικών στελεχών	477	563	1.212	1.631	2.081	2.081
Παροχές βασικών διευθυντικών στελεχών που εξαρτώνται από την αξία μετοχών	-	568	1.381	-	-	-

Σύνολο αμοιβών βασικών διευθυντικών στελεχών	874	2.271	4.974	4.109	4.550	4.732
---	------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Η "Cyprus Popular Bank Public Co Ltd" με επιστολή¹⁶³ της, ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2012, ενημέρωσε την επιτροπή ότι τα συμβόλαια των μελών του διοικητικού συμβουλίου, σε περίπτωση που υπάρχουν τέτοια, δεν περιλαμβάνουν πρόνοιες για φιλοδωρήματα. Με την εν λόγω επιστολή η πιο πάνω τράπεζα κατέθεσε επίσης πίνακες με τις αμοιβές των μελών του διοικητικού συμβουλίου της, οι οποίοι επισυνάπτονται στην παρούσα έκθεση ως Παράρτημα 13.

Περαιτέρω, με μεταγενέστερη επιστολή της, ημερομηνίας 8 Φεβρουαρίου 2013, κατέθεσε λεπτομερή στοιχεία αναφορικά με την πολιτική αμοιβών της τράπεζας, η οποία όπως επισημαίνεται διαφοροποιήθηκε το 2011. Χαρακτηριστικά, αναφέρεται ότι στις 25 Φεβρουαρίου 2010 το διοικητικό συμβούλιο της "Cyprus Popular Bank Public Co Ltd" ενέκρινε την καταβολή «normal bonus» σε 725 περίπου μέλη του προσωπικού της, συνολικού ύψους €1,4 εκατομ., ενώ επιπρόσθετα στις 15 Ιουνίου του ίδιου έτους η Εκτελεστική Επιτροπή Κύπρου της τράπεζας ενέκρινε την καταβολή ειδικού φιλοδωρήματος («exceptional bonus») σε 32 μέλη του προσωπικού ύψους 319 000 ευρώ. Στην ίδια επιστολή αναφέρονται επίσης και άλλα παραδείγματα καταβολής φιλοδωρημάτων και άλλων ωφελημάτων.

Ανάμεσα στα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής από την Ειδικό Διαχειριστή της τράπεζας, με την επιστολή της¹⁶⁴ ημερομηνίας 6 Σεπτεμβρίου 2013, περιλαμβάνονται τα εγκεκριμένα πρακτικά της συνεδρίας της Εκτελεστικής Επιτροπής της τότε Marfin Popular Bank Public Co Ltd, που πραγματοποιήθηκε στις 15 Ιουνίου 2010, κατά την οποία αποφασίστηκε, μετά από εισήγηση του Διευθυντή Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού, η παραχώρηση κανονικού φιλοδωρήματος (normal bonus) ύψους €1.486.000 σε 743 υπαλλήλους, ειδικού φιλοδωρήματος (exceptional bonus) ύψους €219.000 σε 31 υπαλλήλους, δικαίωμα προαίρεσης αγοράς 9 047 000 μετοχών (stock options) σε 374 υπαλλήλους και 670 000 μετοχών σε εννιά υπαλλήλους άλλης εταιρείας του ομίλου.

Επιπρόσθετα, λεπτομερή στοιχεία σε σχέση με τις αμοιβές και τα φιλοδωρήματα των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των στελεχών της "Cyprus Popular Bank Public Co Ltd" κατατέθηκαν από την Ειδικό Διαχειριστή με επιστολές της, ημερομηνιών 8¹⁶⁵ και 11¹⁶⁶ Νοεμβρίου 2013. Από τα στοιχεία αυτά διαφαίνεται ότι για τα έτη 2007 έως 2012 η "Cyprus Popular Bank Public Co Ltd" κατέβαλε φιλοδωρήματα σε μετρητά συνολικού ύψους €17.860.942 σε 2 546 εργαζομένους της στην Κύπρο και €33.293.807 σε 1 820 εργαζομένους της στην Ελλάδα και τα οποία, σύμφωνα με τις δηλώσεις εκπροσώπου της Ειδικού Διαχειριστή¹⁶⁷, υπόκεινταν στη νενομισμένη φορολόγηση. Από τα ίδια πιο πάνω στοιχεία διαπιστώνεται ότι τα υψηλότερα ποσά σε φιλοδωρήματα σε μετρητά καταβλήθηκαν το 2008 για το έτος 2007. Στον πίνακα που ακολουθεί, έχουν συγκεντρωθεί τα δέκα ψηλότερα ποσά σε φιλοδωρήματα σε μετρητά για τα έτη 2007-2012 στην Ελλάδα και στην Κύπρο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 20: Τα δέκα υψηλότερα ποσά που δόθηκαν από τη "Cyprus Popular Bank Public Co Ltd" σε προσωπικό της στην Κύπρο και στην Ελλάδα, όπως καταγράφονται στους πίνακες που επισυνάπτονται στην επιστολή της Ειδικού Διαχειριστή της, ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013.

Κύπρος			Ελλάδα		
A/A	Θέση στην τράπεζα	Σύνολο φιλοδωρήματος σε μετρητά για τα έτη 2007-2012 (€)	A/A	Θέση στην τράπεζα	Σύνολο φιλοδωρήματος σε μετρητά για τα έτη 2007-2012 (€)

¹⁶³ Επιστολή CPB Public Co Ltd προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

¹⁶⁴ Επιστολή Ειδικού Διαχειριστή προς τη Βουλή των Αντιπροσώπων, ημερομηνίας 6 Σεπτεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

¹⁶⁵ Επιστολή Ειδικού Διαχειριστή προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013, με θέμα «Στοιχεία που ζητήθηκαν στη συνεδρία της Κοινοβουλευτικής Θεσμών και Αξιών ημερ. 15/10/2013».

¹⁶⁶ Επιστολή Ειδικού Διαχειριστή προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 11 Νοεμβρίου 2013, με θέμα «Στοιχεία που ζητήθηκαν στη συνεδρία της Κοινοβουλευτικής Θεσμών και Αξιών ημερ. 15/10/2013».

¹⁶⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 51.

Κύπρος			Ελλάδα		
A/A	Θέση στην τράπεζα	Σύνολο φιλοδωρήματος σε μετρητά για τα έτη 2007-2012 (€)	A/A	Θέση στην τράπεζα	Σύνολο φιλοδωρήματος σε μετρητά για τα έτη 2007-2012 (€)
1.	Group Chief Executive Officer	302.000	1.	Director Investment Banking	3.350.375
2.	Deputy Group Chief Executive Officer	302.000	2.	Director Group Corporate	1.875.000
3.	General Manager Greece	302.000	3.	Group Chief Executive Officer	1.850.000
4.	Group Director – Inter Bus Banking & RU	252.000	4.	Chief Executive Officer IBG	1.775.000
5.	Chief Executive Officer – Romania	212.000	5.	General Manager IBG	1.628.500
6.	Group Chief Financial Officer	202.000	6.	Director Group Treasury	800.000
7.	Vice Chairman of Board of Directors	152.000	7.	Δεν αναφέρεται	660.000
8.	Group Director – Organisation	146.632	8.	Director Group Strategic Develop. Div.	600.000
9.	Group Director – Administration	131.754	9.	Director Group Legal	550.000
10.	Director – Treasury	127.000	10.	Δεν αναφέρεται	515.000

Από την επεξεργασία των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν ενώπιον της επιτροπής, συνάγεται ότι το σύνολο των φιλοδωρημάτων σε μετρητά που παραχώρησε η “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” στους εργαζόμενους της στην Ελλάδα για τα υπό αναφορά έτη ήταν κατά πολύ υψηλότερα σε σύγκριση με αυτά που παραχωρούνταν στους εργαζομένους της στην Κύπρο.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τον πιο πάνω εκπρόσωπο της Ειδικού Διαχειριστή «[...] Επιπρόσθετα, υπήρχε κάποιο άλλο σχέδιο επιβράβευσης κάποιων στελεχών το οποίο ονομάζετο restricted stock scheme, το οποίο με βάση τα στοιχεία που μου έχουν σταλεί κόστισε στην τράπεζα €1,1 εκατομ. και δόθηκε το 2011. Επιπρόσθετα, η τράπεζα πλήρωσε το φόρο εισοδήματος διότι βάσει της γνωμάτευσης του φόρου θα έπρεπε οι συνάδελφοι που ωφελήθηκαν απ’ αυτό το ωφέλημα να φορολογηθούν βάσει του tax bank που ενέπιπτε ο καθένας το οποίο συνολικά ήταν €223.000 φόρος, τα οποία πληρώθηκαν τελικά από την τράπεζα για το 2011.»¹⁶⁸.

Επιπρόσθετα, ο τότε διευθυντής Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, κ. Π. Βότσης, δήλωσε πως κατά τις χρονιές που εξετάζονται στην παρούσα έκθεση, υπήρξε πρόεδρος διοικητικού συμβουλίου, ο οποίος, όταν ανέλαβε τη διοίκηση της τράπεζας, παραχώρησε φιλοδώρημα ύψους

¹⁶⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 52.

€2.000 σε όλο το προσωπικό της τράπεζας, τον οποίο και κατονόμασε¹⁶⁹.

Σύμφωνα με την αναφορά του τελευταίου διευθύνοντα συμβούλου της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, κ. Χρ. Στυλιανίδη, οι αποφάσεις που αφορούσαν τα φιλοδωρήματα λαμβάνονταν από την Επιτροπή Αμοιβών του διοικητικού συμβουλίου της¹⁷⁰. Τα λεχθέντα αυτά επιβεβαίωσε σε μεταγενέστερο στάδιο και ο προαναφερόμενος διευθυντής Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού της τράπεζας, συμπληρώνοντας περαιτέρω ότι τα φιλοδωρήματα που λάμβαναν τα στελέχη της τράπεζας, εξαιρουμένου του διευθύνοντος συμβούλου, ήταν δικαιολογημένα και βασισμένα στη διαχρονική τους απόδοση¹⁷¹.

Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη το εσωτερικό σημείωμα της τράπεζας ημερομηνίας 21 Φεβρουαρίου 2011, το οποίο κατατέθηκε στην επιτροπή ως επισυνημμένο της επιστολής¹⁷² της Ειδικού Διαχειριστή, ημερομηνίας 6 Σεπτεμβρίου 2013, η πιο πάνω δικαιολόγηση των φιλοδωρημάτων δημιουργεί ερωτήματα, καθώς όπως τεκμηριώνεται με το εν λόγω σημείωμα τέτοια φιλοδωρήματα παραχωρήθηκαν ακόμα και περί τα τέλη του Φεβρουαρίου του 2011, όταν η τράπεζα είχε αποφασίσει την πώληση ορισμένων δραστηριοτήτων της, στην προσπάθεια της να ανταπεξέλθει στις προκλήσεις που αντιμετώπιζε. Στα πλαίσια αυτά και μετά την επίτευξη της πώλησης των εργασιών της τράπεζας στην Αυστραλία, η διοίκηση της τράπεζας είχε εισηγηθεί την απονομή φιλοδωρήματος ύψους €517.500, ενώ περαιτέρω στην πιο πάνω εισήγηση περιλαμβανόταν πρόταση όπως το εν λόγω ποσό αφαιρεθεί από τα κέρδη που πραγματοποιήθηκαν με την εν λόγω συναλλαγή, αντί αυτό να βαρύνει τα έξοδα του ομίλου στο λογαριασμό κερδοζημιών (profit and loss account) του.

Για το θέμα αυτό, η Ειδικός Διαχειριστής ανέφερε ενώπιον της επιτροπής¹⁷³ τα ακόλουθα: «[...] Επειδή η Λαϊκή είναι δημόσια εταιρεία, για να δώσεις κάτι over and above, υποτίθεται από ένα μισθό, πρέπει να μπορείς να το δικαιολογήσεις. Δηλαδή συνήθως βάζεις κάτω στόχους στους υπαλλήλους για να δικαιολογήσεις το bonus. Εγώ δεν ξέρω αν υπήρχαν τούτοι οι στόχοι.». Για το σημείο αυτό, ο τότε διευθυντής Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, κ. Π. Βότσης, αναφερόμενος στα στελέχη της τράπεζας, εξαιρουμένης της διευθυντικής ομάδας, διαβεβαίωσε την επιτροπή ότι τέτοιοι στόχοι υπήρχαν, συμπληρώνοντας ότι «[...] στις ιδιωτικές εταιρείες, και η τράπεζα μια ιδιωτική εταιρεία ήταν η οποία επιβράβευε εκείνους τους ανθρώπους που κατά την κρίση της διοίκησης πετύχαιναν και υπερκάλυπταν κάποιους στόχους είτε οι στόχοι τούτοι αφορούσαν πωλήσεις, είτε συγκεκριμένα έργα εντός χρονοδιαγραμμάτων και υπάρχουν μέσα στα files της τράπεζας εκθέσεις και από τη Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού, και με τα σχόλια και με τις ημερομηνίες συναντήσεων των δύο αναπληρωτών διευθύνοντων συμβούλων με τη Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού και από το κάθε ένα από τα διευθυντικά στελέχη με γραπτές παρατηρήσεις που τους έλεγε τα επιτεύγματά τους και τα δυνατά τους σημεία.».

Συνεχίζοντας επί του ίδιου θέματος, η Ειδικός Διαχειριστής¹⁷⁴ ανέφερε τα εξής: «Συνήθως bonus, όπως ξέρω εγώ που εργαζόμαι στην HSBC is based on performance. Εδώ που τα είδα, δεν μπορώ να κάνω justified, δε φαίνεται το performance, είναι με άλλο τρόπο· δεν μπορώ να πω τον τρόπο που δόθηκαν. Αν έχει άλλους που μπορούν... Δεν έχει λογική. Οι μεγάλες οι τράπεζες, όταν βλέπεις the bonus structure¹⁷⁵, έχει μια λογική πίσω. Με τούτα που έβλεπα στη Λαϊκή, δε φαίνονται να έχει λογική.».

Επί του ίδιου θέματος, ο τελευταίος πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” κ. Α. Φιλίππου¹⁷⁶ ανέφερε: «[...] βγήκε στην επιφάνεια ότι ορισμένα bonuses που είχαν δοθεί παλαιότερα 2010, 2011 κ.λπ. δεν είχαν εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο. Είχαν εγκριθεί από την Επιτροπή Αμοιβών στην οποία μετείχαν μέσα και μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου οι οποίοι έδιδαν τα bonuses και ο νομικός σύμβουλος είχε γνωματεύσει ότι είναι τέτοια bonuses που μπορεί να γίνουν recover από την τράπεζα.».

Για το ίδιο θέμα ο εκπρόσωπος της Ειδικού Διαχειριστή¹³, ο οποίος ας σημειωθεί είχε εργαστεί στο Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου της τράπεζας από το Φεβρουάριο του 2010 μέχρι τον Ιούνιο του 2012, ανέφερε τα ακόλουθα: «Για το συγκεκριμένο θέμα μας είχε ζητηθεί πριν να κλείσει η Λαϊκή να κάνουμε κάποια έρευνα, για τα bonuses που έχουν δοθεί στην Κύπρο, δε βρήκαμε τυπικά έγκριση από την Επιτροπή Αμοιβών ή από το Διοικητικό Συμβούλιο. Οι εγκρίσεις που είχαμε εντοπίσει ήταν από τους δύο αναπληρωτές διευθύνοντες συμβούλους [...] για όλους τους υπόλοιπους. Άρα οι δύο top άνθρωποι της Κύπρου είχαν δώσει την έγκρισή

¹⁶⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 59.

¹⁷⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 41.

¹⁷¹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 54, 56.

¹⁷² Επιστολή Ειδικού Διαχειριστή της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” προς τη Βουλή των Αντιπροσώπων, ημερομηνίας 6 Σεπτεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

¹⁷³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 63.

¹⁷⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 15 Οκτωβρίου 2013, σελ. 38.

¹⁷⁵ «τη δομή του συστήματος παροχής φιλοδωρημάτων» (σε ελεύθερη μετάφραση).

¹⁷⁶ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 53-54.

τους αλλά δεν είχε περάσει από το Διοικητικό Συμβούλιο ή την Επιτροπή Αμοιβών.».

Τέλος, στα πλαίσια της εξέτασης των ζητημάτων που προέκυψαν, η επιτροπή μελέτησε κατά πόσο τα πιο πάνω ωφελήματα των τραπεζοϋπαλλήλων, χρηματικά ή μη, έπρεπε να τυγχάνουν φορολόγησης, κατά πόσο αυτή η φορολόγηση εισπραττόταν από τη Δημοκρατία και κατά πόσο αυτή καταβάλλετο από την τράπεζα ή τους υπαλλήλους της. Για το θέμα αυτό, ο διευθυντής του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων¹⁷⁷ δήλωσε, μεταξύ άλλων, ότι «[...] Ολόκληρος ο τραπεζικός τομέας, θα μπορούσα να τον χαρακτηρίσω, κατά τη διάρκεια των εργασιών του, σαν συμμορφούμενο σε σχέση με αποκοπές φόρου εισοδήματος σε μισθούς ή οτιδήποτε άλλα ωφελήματα πληρώνονταν. Κατά κύριο λόγο συμμορφώνονταν τα τραπεζικά ιδρύματα και συμμορφώνονται τα τραπεζικά ιδρύματα με αποκοπές φόρου εισοδήματος ή με αποκοπές φόρου εισοδήματος για οποιαδήποτε κονδύλια τα οποία υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος. Αυτή είναι η γενική γραμμή η οποία υπάρχει. Απ' εκεί και πέρα, θα έλεγα ειδικότερα ότι σε θέματα ωφελημάτων με την έννοια των bonuses ή οποιωνδήποτε άλλων επιπροσθέτων μισθολογικών χορηγιών από την τράπεζα προς οποιονδήποτε υπάλληλο, και εκεί τα λογιστήρια των τραπεζών προέβιναν στην ανάλογη παρακράτηση. Σε σχέση με χορήγηση ωφελημάτων ή σε σχέση με χορήγηση μετοχών αντί χρημάτων, εκεί υπήρχε θέμα και ήταν ανάλογα με την περίπτωση κατά πόσον ο υπάλληλος ο οποίος έπαιρνε αυτό το όφελος υπό μορφή μετοχών, μπορούσε να εκποιήσει αμέσως ή μπορούσε να πουλήσει αμέσως το συγκεκριμένο δικαίωμα ή τη συγκεκριμένη μετοχή την οποία έπαιρνε.».

Σε σχέση με τους ισχυρισμούς που αφορούν την καταβολή του νενομισμένου φόρου από την ίδια την τράπεζα αντί από τους υπαλλήλους που λάμβαναν τα ωφελήματα, ο εν λόγω διευθυντής ανέφερε «[...] αυτό θα πρέπει με κάποιο τρόπο να έχει υπολογιστεί στα έξοδα της τράπεζας ή να μην έχει αφαιρεθεί από τα έξοδα της τράπεζας, εάν είναι για λογαριασμό των υπαλλήλων. Δηλαδή δεν μπορεί να γίνεται πληρωμή από κάποιον άλλον για το φόρο το δικό μου -να το πω έτσι- χωρίς να έχει επιπτώσεις στο δικό μου το εισόδημα. Άρα, δεν μπορώ να γνωρίζω ποια ακριβώς ήταν η μαθηματική ή η αριθμητική κατάληξη της ιστορίας αυτής, αλλά σίγουρα εξ' όσων κάλλιο γνωρίζω, κατά κύριο λόγο τα λογιστήρια των τραπεζών έκαναν αυτές τις αποκοπές και εκεί που ένιωσαν ότι δεν μπορούσαν να το κάνουν, επικοινωνούσαν μαζί μου.».

Στο σημείο αυτό, επισημαίνεται ότι ο Διευθυντής του εν λόγω Τμήματος ανέλαβε να μελετήσει περαιτέρω τις σχετικές υποθέσεις.

10.2. Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Στοιχεία σχετικά με τις αμοιβές των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των βασικών διευθυντικών στελεχών του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου, περιλαμβάνονται τόσο στις ετήσιες εκθέσεις του όσο και στον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του που κατέθεσε το ίδιο το Συγκρότημα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου και παρουσιάζονται στον ακόλουθο Πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 21: Οι αμοιβές των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των βασικών διευθυντικών στελεχών του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου, όπως καταγράφονται στον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης που κατέθεσε η ίδια η τράπεζα στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	000					
	(£)	(£)	(€)	(€)	(€)	(€)
Αμοιβές μη εκτελεστικών διοικητικών συμβούλων	475	433	678	822	813	800
Αμοιβές μη εκτελεστικού συμβούλου – υπάλληλος της εταιρίας	-	57	140	142	154	143

¹⁷⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 65.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	000					
	(£)	(£)	(€)	(€)	(€)	(€)
Αμοιβές εκτελεστικών διοικητικών συμβούλων	1.061	1.705	2.706	1.782	2.188	1.551
Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών εκτελεστικών διοικητικών συμβούλων	-	-	-	1.944	486	359
Σύνολο αμοιβών διοικητικών συμβούλων	1.536	2.195	3.524	4.690	3.641	2.853
Σύνολο αμοιβών διευθυντικών στελεχών	941	1.403	1.460	2.402	1.257	829
ΣΥΝΟΛΟ	2.477	3.598	4.984	7.092	4.898	3.682

Η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, με επιστολή της ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 2012¹⁷⁸, παρέπεμψε την επιτροπή στις οικονομικές καταστάσεις της αναφορικά με το ζήτημα των αμοιβών των μελών του διοικητικού της συμβουλίου και των ανώτατων στελεχών της, ενώ σημείωσε παράλληλα πως από το έτος 2008 και μετά, με εξαίρεση το έτος 2009, δεν καταβλήθηκαν φιλοδωρήματα σε αξιωματούχους της τράπεζας.

Επίσης, η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, σε απαντητική προς την επιτροπή επιστολή της¹⁷⁹, ημερομηνίας 22 Ιουλίου 2013, αναφέρει ότι από το 2010 και μετά δε λήφθηκαν φιλοδωρήματα από τα διευθυντικά στελέχη της, διότι, παρ' όλο που αυτά είχαν εγκριθεί, τα ίδια τα στελέχη τα είχαν αποποιηθεί. Η σχετική δήλωση των πιο πάνω μελών της διευρυμένης ανώτατης εκτελεστικής διεύθυνσης του συγκροτήματος, ημερομηνίας 20 Ιουνίου 2011, έχει επίσης κατατεθεί στην επιτροπή.

Ωστόσο, τόσο από στοιχεία που έχουν κατατεθεί στην επιτροπή και πιο συγκεκριμένα από υπόμνημα της Υπηρεσίας Ανθρώπινου Δυναμικού της τράπεζας προς το γενικό ελεγκτή του Συγκροτήματος¹⁸⁰, ημερομηνίας 22 Οκτωβρίου 2013, διαπιστώνεται ότι είχαν παραχωρηθεί μικτά φιλοδωρήματα σε 39 μέλη της διευθυντικής ομάδας της τράπεζας, μέχρι και το βαθμό του ανώτερου διευθυντή, συνολικού ύψους €6.739.243 για τα έτη 2006 έως 2010, συμπεριλαμβανομένου. Ο σχετικός πίνακας του εν λόγω υπομνήματος επισυνάπτεται ως Παράρτημα 14. Ενδεικτικά, στον πιο κάτω πίνακα συγκεντρώνονται τα δέκα πιο ψηλά ποσά σε φιλοδωρήματα:

¹⁷⁸ Επιστολή του διευθύνοντος συμβούλου του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 2012.

¹⁷⁹ Επιστολή της Τράπεζας Κύπρου προς την επιτροπή, ημερομηνίας 22 Ιουλίου 2013.

¹⁸⁰ Εσωτερικό Υπόμνημα της Τράπεζας Κύπρου από την Υπηρεσία Ανθρώπινου Δυναμικού προς το Γενικό Ελεγκτή του Συγκροτήματος, ημερομηνίας 22 Οκτωβρίου 2013.

ΠΙΝΑΚΑΣ 22: Τα δέκα υψηλότερα ποσά φιλοδωρημάτων που παραχωρήθηκαν από την Τράπεζα Κύπρου για τα έτη 2006-2010

A/A	Θέση	Συνολικό ποσό φιλοδωρημάτων για τα έτη 2006-2010 (€)
1.	Μέλος Εκτελεστικής Διεύθυνσης	1.665.955
2.	Μέλος Εκτελεστικής Διεύθυνσης	835.698
3.	Μέλος Εκτελεστικής Διεύθυνσης	815.986
4.	Γενικός Διευθυντής	379.061
5.	Γενικός Διευθυντής	376.291
6.	Γενικός Διευθυντής	376.291
7.	Γενικός Διευθυντής	286.688
8.	Γενικός Διευθυντής	159.129
9.	Γενικός Διευθυντής	150.811
10.	Γενικός Διευθυντής	148.213

10.3. Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ

Η Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ, σε γραπτό υπόμνημά της που στάλθηκε στην επιτροπή με ηλεκτρονικό μήνυμά της στις 10 Δεκεμβρίου 2012, κατέθεσε στην επιτροπή αποσπάσματα των ετήσιων εκθέσεων της τράπεζας για τα έτη 2009-2011 όπου αναλύονται οι πολιτικές αμοιβών των διοικητικών συμβούλων και της εκτελεστικής διεύθυνσης της τράπεζας, ενώ ταυτόχρονα στο εν λόγω υπόμνημα επισημαίνει ότι όλα τα θέματα που αφορούν σε αμοιβές διέπονται από την Πολιτική Αμοιβών της τράπεζας, η οποία είναι ευθυγραμμισμένη με το Πλαίσιο Αρχών Λειτουργίας και Κριτηρίων Αξιολόγησης της Οργανωτικής Δομής, Εσωτερικής Διακυβέρνησης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των Τραπεζών του 2006 έως 2012 της ΚΤΚ. Περαιτέρω, η ίδια τράπεζα σημειώνει ότι κατά τα τελευταία τέσσερα χρόνια -από την ημερομηνία του υπομνήματος- δε δόθηκαν φιλοδωρήματα στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας.

Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζονται συνοπτικά οι αμοιβές των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των βασικών διευθυντικών στελεχών του ομίλου της υπό αναφορά τράπεζας, όπως περιλαμβάνονται στις ετήσιες εκθέσεις της.

ΠΙΝΑΚΑΣ 23: Οι αμοιβές των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των βασικών διευθυντικών στελεχών του Ομίλου της Ελληνικής Τράπεζας, όπως καταγράφονται στις ετήσιες εκθέσεις που κατέθεσε η ίδια η τράπεζα στην επιτροπή.

	2008	2009	2010	2011
	'000			
	(€)	(€)	(€)	(€)
Δικαιώματα έτους	326	369	322	328
Σύνολο για εκτελεστικούς διοικητικούς συμβούλους	673	570	682	609

Σύνολο απολαβών εκτελεστικών διοικητικών συμβούλων	999	939	1.004	937
Απολαβές βασικών διευθυντικών στελεχών που δεν ήταν διοικητικοί σύμβουλοι	928	969	934	1.062
ΣΥΝΟΛΟ	1.927	1.908	1.938	1.999

Επιπρόσθετα, με μεταγενέστερη επιστολή της¹⁸¹, ημερομηνίας 14 Ιανουαρίου 2013, η Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ παρέθεσε λεπτομερέστερα στοιχεία αναφορικά με την πολιτική αμοιβών της τράπεζας στα οποία αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι αυτή είχε πρόσφατα αναθεωρηθεί με βάση τις πρόνοιες σχετικής οδηγίας της ΚΤΚ και σχετικών κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας για τις Πολιτικές και Πρακτικές Αμοιβών. Η εν λόγω αναθεώρηση, όπως επίσης αναφέρεται, έτυχε της έγκρισης του διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας στις 5 Νοεμβρίου 2012. Στα πιο πάνω στοιχεία αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι οι αμοιβές των μελών του διοικητικού συμβουλίου και του ανώτατου εκτελεστικού διευθυντή διαχωρίζονται σε τακτικές και μεταβλητές αμοιβές. Οι τελευταίες, όπως επισημαίνει η τράπεζα, παραχωρούνται σε όλο το προσωπικό του ομίλου εκτός από τα μη εκτελεστικά μέλη του διοικητικού συμβουλίου, ανάλογα με τις ευθύνες τους και βασίζονται σε ένα συνδυασμό αξιολόγησης των επιδόσεων του εργαζομένου, της επιχειρηματικής μονάδας στην οποία ανήκει, των συνολικών αποτελεσμάτων της τράπεζας, τις χρηματοοικονομικές συνθήκες της αγοράς στην οποία έχουν επιτευχθεί και τους κινδύνους που έχουν αναληφθεί, ενώ αποσκοπούν στην παρακίνηση του προσωπικού και την αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας. Τέλος, επισημαίνεται ότι η εν λόγω πολιτική αμοιβών τυγχάνει ετήσιας αξιολόγησης από το διοικητικό συμβούλιο ώστε αυτή να συνάδει με τους εκάστοτε στρατηγικούς στόχους της τράπεζας και να διασφαλίζει την αποφυγή παροχής κινήτρων τα οποία ωθούν σε υπερβολική ανάληψη κινδύνων, καθώς επίσης το επίπεδο ανταπόκρισης της εν λόγω πολιτικής στις εκάστοτε συνθήκες και τα δεδομένα τόσο της αγοράς όσο και της ίδιας της τράπεζας.

10.4. Άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρου) Λτδ, με επιστολή της¹⁸² ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, αναφέρει ότι οι αμοιβές των στελεχών της τράπεζας ποικίλουν, αναλόγως του κατά πόσο αυτά είναι ντόπια ή εκπατρισμένα στελέχη. Η ίδια τράπεζα, τόσο στην προαναφερθείσα επιστολή της όσο και σε μεταγενέστερη επιστολή¹⁸³, ημερομηνίας 9 Ιανουαρίου 2013, σημειώνει ότι τα πρόσθετα ωφελήματα (bonuses) έχουν καταργηθεί σε όλο τον όμιλο της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (Κύπρου) Λτδ από το 2009, λόγω του μεγέθους και της έκτασης της οικονομικής κρίσης.

Σε ό,τι αφορά την πολιτική αμοιβών γενικότερα, η πιο πάνω τράπεζα, με την προαναφερθείσα επιστολή της ημερομηνίας 9 Ιανουαρίου 2013, ενημερώνει την επιτροπή ότι η πολιτική αμοιβών και οι κλίμακες μισθών και ωφελημάτων των υπαλλήλων καταγράφονται και διαμορφώνονται μέσω διαπραγματεύσεων και θέσπισης συλλογικών συμβάσεων εργασίας στον τραπεζικό κλάδο.

Η “Alpha Bank Cyprus Ltd”, με επιστολή της¹⁸⁴ ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, αναφέρει ότι ο καθορισμός των αμοιβών και των ωφελημάτων της εκτελεστικής διεύθυνσης της τράπεζας αποτελεί αρμοδιότητα της Επιτροπής Αμοιβών της “Alpha Bank A.E.”, του μοναδικού δηλαδή μετόχου της “Alpha Bank Cyprus Ltd”, καθώς η εν λόγω τράπεζα είναι ιδιωτική και όχι δημόσια εταιρεία. Περαιτέρω, όσο αφορά τα ανώτερα διευθυντικά στελέχη της τράπεζας, η αμοιβή και τα ωφελήματά τους καθορίζονται από τις ισχύουσες συλλογικές συμβάσεις που έχουν συμφωνηθεί μεταξύ της ΕΤΥΚ και της εργοδοτικής πλευράς.

Η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ, με επιστολή της¹⁸⁵ ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012 και η

¹⁸¹ Επιστολή Ελληνικής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 14 Ιανουαρίου 2013, με θέμα ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος (Επιστολή 20.12.12) ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΛΤΔ.

¹⁸² Επιστολή του διευθύνοντος συμβούλου της Εθνικής Τράπεζας προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012.

¹⁸³ Επιστολή του διευθύνοντος συμβούλου της Εθνικής Τράπεζας προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 9 Ιανουαρίου 2013.

¹⁸⁴ Επιστολή της “Alpha Bank” προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

¹⁸⁵ Επιστολή του επικεφαλής της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 10 Δεκεμβρίου 2012, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

Υπηρεσία Εποπτείας Συνεργατικών Εταιρειών με επιστολή της¹⁸⁶, ημερομηνίας 29 Ιανουαρίου 2013, κατέθεσαν στοιχεία για τις απολαβές και τα ωφελήματα των μελών του διοικητικού συμβουλίου της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας και των ανώτατων στελεχών της. Περαιτέρω, με μεταγενέστερη επιστολή της¹⁸⁷, ημερομηνίας 1 Μαρτίου 2013, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα διευκρινίζει ότι η πολιτική αμοιβών που ακολουθεί δεν περιλαμβάνει οποιασδήποτε μορφής παραχώρηση κινήτρων στο προσωπικό υπό μορφή φιλοδωρημάτων και ότι οι κλίμακες μισθοδοσίας του προσωπικού της τράπεζας καθορίζονται από τις συλλογικές συμβάσεις της συντεχνίας των τραπεζικών υπαλλήλων με τον εργοδοτικό σύνδεσμο τραπεζών.

Για το θέμα της παραχώρησης φιλοδωρημάτων από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα προς τραπεζικά στελέχη, ο πρόεδρος της Ένωσης Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου (ΕΤΥΚ) ανέφερε ότι η τακτική αυτή εμφανίστηκε το 2006 με μια γενική παροχή προς όλους τους εργαζόμενους συγκεκριμένης τράπεζας, ύψους €1 000, η οποία δεν προκάλεσε αντιδράσεις. Από την επόμενη χρονιά όμως τα πράγματα διαφοροποιήθηκαν, ενώ το 2008, όπως πρόσθεσε, είχαν διαφανεί κάποιες ενστάσεις λόγω της έλλειψης διαφάνειας που χαρακτήριζε την υπό αναφορά τακτική καθώς αυτά δεν ανακοινώνονταν. Η ΕΤΥΚ, όπως σημείωσε ο ίδιος, είχε διαφωνήσει με την τακτική αυτή, με δημοσιεύματα στον εγχώριο τύπο αλλά και διαβήματα προς τις διοικήσεις των τραπεζικών ιδρυμάτων, οι οποίες, σύμφωνα με τον ίδιο, αποσιωπούσαν την παραχώρηση των φιλοδωρημάτων, ειδικά από τους εκπροσώπους της ΕΤΥΚ, μάλιστα σε συγκεκριμένη τράπεζα με ειδική εγκύκλιο απαγορευόταν στους εργαζόμενους της να το δηλώνουν, όπως κατήγγειλε. Επιπρόσθετα, ο πιο πάνω πρόεδρος, δήλωσε, μεταξύ άλλων, πως αποτελεί άποψη της ΕΤΥΚ ότι τα φιλοδωρήματα παραχωρούνταν με βάση τη δημιουργία πλαστών αποτελεσμάτων, τα οποία παρουσίαζαν υπερβολική κερδοφορία. Ερωτηθείς κατά πόσο η συνδικαλιστική οργάνωση του πιο πάνω προσκεκλημένου λάμβανε γνώση για ζητήματα που αφορούσαν διάφορα θέματα στις τράπεζες ο τελευταίος απάντησε πως η ενημέρωση που τύγχανε ο εκπρόσωπος της ΕΤΥΚ στα διοικητικά συμβούλια ήταν ελλιπής έως ανύπαρκτη. Από παράδειγμα, όπως επισήμανε ο ίδιος ήταν το προσχέδιο του σχεδίου αναδιάρθρωσης της Λαϊκής Κυπριακής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ η οποία παραδόθηκε στον εκπρόσωπό τους με μαυρισμένα πάρα πολλά από τα στοιχεία που περιλάμβανε, γεγονός που τους ανάγκασε να προσφύγουν δικαστικώς, χωρίς όμως αποτέλεσμα λόγω του ότι ο τέως Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας αποφάσισε να αποσύρει την αγωγή για λόγους δημοσίου συμφέροντος.

11. ΤΑ ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΑ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΟΥ EUROGROUP ΤΗΣ 15^{ΗΣ} ΜΑΡΤΙΟΥ 2013

11.1. Εκροές κεφαλαίων από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Δημοκρατίας

Το θέμα αυτό απασχόλησε την επιτροπή κυρίως στις συνεδρίες της οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στο χρονικό διάστημα που ακολούθησε τα κρίσιμα γεγονότα του Μαρτίου του 2013, μεταξύ των οποίων περιλαμβανόταν η απόφαση για απομείωση των καταθέσεων των καταθετών της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” και της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ.

Ένα από τα ζητήματα που απασχόλησαν την επιτροπή, ήταν το κατά πόσο η εν λόγω απόφαση για απομείωση των καταθέσεων ήταν γνωστή στους κυβερνητικούς κύκλους πριν από τη λήψη της στο Eurogroup της 15^{ης} Μαρτίου 2013. Για το θέμα αυτό, ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών κ. Α. Τρόκκος, στη συνεδρία της επιτροπής ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2011,¹⁸⁸ ανέφερε ότι γινόταν λόγος για ενδεχόμενο κούρεμα καταθέσεων σε ανεπίσημες πληροφορίες που κυκλοφορούσαν στα διεθνή μέσα ενημέρωσης οι οποίες κορυφώθηκαν με το άρθρο των Financial Times που δημοσιεύτηκε στις 10 Φεβρουαρίου 2013. Περαιτέρω, ο ίδιος δήλωσε ότι επίσημα το θέμα ανέκυψε για πρώτη φορά στο Euro Working Group όπου συμμετείχε ο ίδιος και το οποίο πραγματοποιήθηκε την προηγούμενη μέρα του Eurogroup της 15^{ης} Μαρτίου 2013, κατά το οποίο το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασαν διιστάμενες απόψεις, καθώς το πρώτο ήταν υπέρ της απομείωσης καταθέσεων ενώ η δεύτερη υποστήριζε τη σύναψη ενός παραδοσιακού προγράμματος.¹⁸⁹

Ειδικότερα, σε σχέση με το άρθρο των “Financial Times”, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ επισήμανε ότι από τις 10 Φεβρουαρίου 2013, ημερομηνία δημοσίευσής του, παρατηρήθηκαν τεράστιες εκροές κεφαλαίων, που όμως δεν μπορούσαν να αναχαιτιστούν.¹⁹⁰ Πρόσθετα, ο ίδιος δήλωσε χαρακτηριστικά ότι «Σίγουρα αυτή η δημόσια συζήτηση, τα άρθρα “Financial Times” και επίσης η μη απάντηση του κ. Dijsselbloem, δηλαδή όταν

¹⁸⁶ Επιστολή του Εφόρου Υπηρεσίας Εποπτείας Συνεργατικών Εταιρειών προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 29 Ιανουαρίου 2013, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

¹⁸⁷ Επιστολή του επικεφαλής της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 1^{ης} Μαρτίου 2013, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

¹⁸⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 16.

¹⁸⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 14-16.

¹⁹⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 26.

ερωτήθηκε από δημοσιογράφους και είπε ότι “Δεν αποκλείεται αυτό το ενδεχόμενο”, αυτό έκανε τεράστια ζημιά όσον αφορά τις εκροές. [...]».¹⁹¹ Συνεχίζοντας, ο ίδιος σημείωσε πως σχετική είναι η εγκύκλιος που στάλθηκε από την ΚΤΚ, στις 11 Φεβρουαρίου 2013, σε σχέση με αυτό το θέμα προς τις εμπορικές τράπεζες αφού κρίθηκε πως θα ήταν περισσότερο επιζήμιο να γίνουν από την ΚΤΚ δημόσιες δηλώσεις ότι δε θα γινόταν κούρεμα καταθέσεων, επειδή ουσιαστικά με αυτό τον τρόπο θα επιβεβαιώνονταν οι φόβοι του κοινού.¹⁹² Η εν λόγω εγκύκλιος, όπως ο ίδιος ανέφερε, αποσκοπούσε στον περιορισμό των εκροών χωρίς να παραπλανηθεί το κοινό, η οποία αναφερόταν στην αντισυνταγματικότητα οποιουδήποτε κουρέματος καταθέσεων. Αξιοσημείωτη είναι επίσης η αναφορά του τέως Διοικητή της ΚΤΚ ότι «Στην πράξη δεν έχει γίνει κούρεμα καταθέσεων. Έχει γίνει διάσωση διά ιδίων μέσων. Έχει γίνει bail-in. Ακόμα και το levy, το τέλος το οποίο είχε αποφασίσει το πρώτο Eurogroup δεν ήταν ουσιαστικά απομείωση.»¹⁹³.

Για το θέμα αυτό, ο τέως Υπουργός Οικονομικών, κ. Μ. Σαρρής δήλωσε τα ακόλουθα: «Μετά το πέρας των δύο Eurogroup τον Ιανουάριο και το Φεβρουάριο όπου συζητήτο η Κύπρος μόνο όσο αφορά το θέμα πώς να γίνει μια μελέτη για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος και το θέμα της διατηρησιμότητας του χρέους, ο πρόεδρος του Eurogroup, ο οποίος ήταν γνωστό ότι [...] επηρεαζόταν σημαντικά από τη Γερμανία για να το θέσω όσο πιο διπλωματικά μπορώ, βγαίνοντας και δηλώνοντας προς τους δημοσιογράφους και ερωτηθείς επίμονα, είπε “Τίποτε δεν αποκλείεται όσον αφορά την Κύπρο” [...]». Επιπρόσθετα, υπενθύμισε στην επιτροπή ότι σχετικό άρθρο του τύπου, της 19^{ης} Φεβρουαρίου 2013, έλεγε πως «[...] “Η Κύπρος είναι μια ευκαιρία. Να σταματήσουν να τιμωρούνται οι φορολογούμενοι μέσω των bail-outs και να συμμετέχουν και στη διάσωση χωρών και αυτοί οι οποίοι είχαν προνομιακή οικονομική κατάσταση για τα προηγούμενα χρόνια.” [...] Επομένως, αυτοί που έχουν καταθέσεις στις τράπεζες... Επομένως, ήταν πάρα πολύ γνωστό ότι μέσα στην τρόικα, ο ισχυρός της τρόικας ήταν το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο υπό την έννοια ότι κανείς άλλος δεν κινείται εκτός αν συμφωνήσει το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, πίστευε ότι κάποιου είδους παρέμβαση με τις τράπεζες μη εξαιρουμένου και του κουρέματος, ήταν αναπόφευκτο. Και αυτό πίστευε και ο ισχυρός της ευρωζώνης. Αυτή ήταν η περιρρέουσα ατμόσφαιρα ανεπίσημα. Δεν μπορεί κανείς να συζητήσει κάτι τέτοιο επίσημα διότι την επόμενη ημέρα διαλύονται οι τράπεζες. Η πρώτη φορά που ετέθη στο τραπέζι επίσημα αυτή η πρόταση, δηλαδή από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο [...] και προσχώρησαν και στο άρμα και οι υπόλοιποι της τρόικας, ήταν στο πρώτο Eurogroup που τέθηκε στο τραπέζι. Μάλιστα απέφευγαν να το συζητήσουν σε όλο το Eurogroup, (14^{ης} με 15^{ης} Μαρτίου) [...] αλλά έκαναν υπεπιτροπές [...] και μας είπαν “Δεν υπάρχει λόγος να πάμε και να μιλήσουμε μπροστά σε όλους. Πρέπει να πάμε σε συμφωνία.” Και αρχίσαμε τη συζήτηση. [...] Και συζητήτο στα πλαίσια ότι “[...] Αυτοί είναι Ρώσοι, αυτοί είναι πλούσιοι, αυτοί ίσως να είναι συνδεδεμένοι και με ξέπλυμα χρήματος” δηλαδή έμπαιναν σε όλα αυτά για να δικαιολογήσουν ότι “Δε θα βοηθήσουμε το φτωχό Κύπριο ή θα τιμωρήσουμε τον φτωχό Κύπριο, αλλά κάποιον άλλο” [...] γι’ αυτό και στις δικές μας συζητήσεις όταν μας έστειλαν πίσω στις 5 του Μάρτη, μετά το πρώτο Eurogroup στο οποίο λάβαμε μέρος για να συζητήσουμε με την τρόικα, η προσπάθειά μας ήταν να βρούμε έναν τρόπο να παρουσιάσουμε ένα σύστημα το οποίο θα βοηθούσε στο να βρεθούν αρκετά χρήματα, τα 7 δις ευρώ για να συμπληρώσουν τα 17 δις ευρώ από τα 10 δις ευρώ που θα μας έδιναν, ώστε να μην υπήρχε λόγος να πάμε σε κούρεμα. Οι υπάρχουσες πάντοτε, πιθανότητες ότι κάποιου είδους παρέμβαση θα εγινόταν. Αυτή ήταν η πραγματικότητα.»¹⁹⁴.

Ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Οικονομικών ανέφερε¹⁹⁵ ότι το ΔΝΤ φαίνεται να έθεσε τους προβληματισμούς του σε σχέση με τη βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους και της κάλυψης των χρηματοδοτικών αναγκών από τα τέλη Νοεμβρίου με αρχές Δεκεμβρίου του 2012 και ότι θα έπρεπε να βρεθεί μια λύση σε αυτό το πρόβλημα. Για το ίδιο θέμα, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ δήλωσε ότι το ποσό των €10 δις που προοριζόταν για την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών περιλαμβανόταν στο προσχέδιο μνημονίου το οποίο έγινε το Νοέμβριο και ότι αν αυτό το ποσό δινόταν δε χρειαζόταν να γίνει καμιά τράπεζα resolved.

Αξιοσημείωτη είναι επίσης η αναφορά του τέως Υπουργού Οικονομικών¹⁹⁶ ότι «...είναι γεγονός ότι ένας ο οποίος διάβαζε εφημερίδες ή παρακολουθούσε τι γίνετο, αντιλαμβανόταν ότι υπήρχε τουλάχιστον ως μία από τις θέσεις μέσα στην τρόικα και μέσα στην ευρωζώνη ότι κάποιου είδους παρέμβαση με τους καταθέτες θα έπρεπε να γίνει.».

Για το ίδιο θέμα, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ¹⁹⁷ έκανε λόγο για τη συμφωνία του Νοεμβρίου του 2012 στην οποία παρόλο που αναφερόταν σε διάλυση (resolution) τραπεζικών ιδρυμάτων, αυτό όπως εξήγησε δε σήμαινε κατ’ ανάγκη συμμετοχή καταθετών. Προς ενίσχυση των λεχθέντων του, ανέφερε παραδείγματα άλλων χωρών όπου ακολουθήθηκε αυτή η μέθοδος χωρίς όμως τη συμμετοχή των καταθετών, ενώ τέλος δήλωσε ότι η

¹⁹¹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 49.

¹⁹² Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 14 και 26.

¹⁹³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 31.

¹⁹⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 46-48.

¹⁹⁵ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 4 Ιουνίου 2013, σελ 32-33.

¹⁹⁶ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 47-48.

¹⁹⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ. 21-22.

μέθοδος αυτή αποτελεί ένα συνηθισμένο μηχανισμό εξυγίανσης μιας τράπεζας. Στη συνέχεια, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ επισήμανε ότι είναι η πρώτη φορά που γίνεται διάσωση με τη συμμετοχή καταθετών. Σε προηγούμενες περιπτώσεις άλλων χωρών, όπως σημείωσε, είχε γίνει διάσωση με τη συνεισφορά κατόχων χρεογράφων, ομολόγων και άλλων και είχε γίνει μεγάλο θέμα, ως εκ τούτου όταν του παρουσιάστηκε το υπό συζήτηση μνημόνιο δεν πέρασε από το μυαλό του η διάσωση με τη συνεισφορά καταθετών.

Όσον αφορά την απόφαση του Eurogroup να μην απομειωθούν οι καταθέσεις των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ, αρνήθηκε να σχολιάσει¹⁹⁸ το θέμα στην επιτροπή.

Από τη συζήτηση που διεξήχθη ενώπιον της επιτροπής καθίσταται σαφές ότι παρατηρήθηκαν κύματα εκρών καταθέσεων¹⁹⁹, ειδικά κατά το πρώτο δεκαπενθήμερο του Μαρτίου του 2013, όπως αναφερόταν και σε σχετικό δημοσίευμα του διεθνούς τύπου²⁰⁰.

Επί του θέματος αυτού, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ ενημέρωσε την επιτροπή ότι ο ρυθμός εξόδου κεφαλαίων από το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα παρακολουθείται στενά από την ΚΤΚ και για το θέμα αυτό ενημερωνόταν το Υπουργείο Οικονομικών²⁰¹. Ωστόσο, όπως ο ίδιος περαιτέρω ανέφερε, στη χρονική εκείνη στιγμή δεν μπορούσε να επιβάλει οποιουδήποτε περιορισμούς στη διακίνηση κεφαλαίων αλλά, επειδή υπήρχε ανησυχία για το ρυθμό της απόσυρσης κεφαλαίων τόνιζε συνεχώς την ανάγκη συνομολόγησης προγράμματος στήριξης της οικονομίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, όπως ανέφερε, της ψυχολογίας του κοινού σε σχέση με το θέμα της απόσυρσης καταθέσεων αποτελεί συγκεκριμένη μέρα του Νοεμβρίου που η ΚΤΚ πληροφορήθηκε από τη Λαϊκή Τράπεζα ότι το κοινό σε παγκύπρια βάση προχωρούσε σε αποσύρσεις καταθέσεων και πιο συγκεκριμένα σε «σπάσιμο» γραμματίων. Ο ίδιος ενημέρωσε αμέσως τον τότε Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τον αρχηγό της αντιπολίτευσης καθιστώντας σαφές ότι είναι αναγκαίο να αντιληφθεί το κοινό ότι θα επέλθει συμφωνία για πρόγραμμα και όταν πράγματι έγινε σχετική δήλωση του τότε Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Δ. Χριστόφια, σε μια ώρα, όπως χαρακτηριστικά ανέφερε, σταμάτησαν οι εκροές²⁰².

Συγκεκριμένα, για το θέμα της συνομολόγησης συμφωνίας ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ ανέφερε ότι «η δική μας η στάση ως Κεντρική Τράπεζα ήταν να καταλήξουμε το συντομότερο δυνατό σε πρόγραμμα», ενώ περαιτέρω ανέφερε ότι πέραν των τακτικότερων επαφών που είχε ο ίδιος με τους τότε Υπουργό Οικονομικών και Πρόεδρο της Δημοκρατίας, υπάρχει και σχετική αλληλογραφία που ανταλλάχθηκε μεταξύ τους²⁰³.

Παρά το γεγονός ότι η επιτροπή γνώριζε εκ των προτέρων ότι η τεκμηρίωση της φημολογίας περί προνομιακής πληροφόρησης προσώπων σχετικά με την πρόθεση λήψης απόφασης από το Eurogroup για κούρεμα καταθέσεων πριν την 15^η Μαρτίου 2013, πληροφόρηση την οποία χρησιμοποίησαν προς ίδιο όφελος αποτελούσε εξαιρετικά δύσκολο εγχείρημα, εντούτοις η επιτροπή ζήτησε, από τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ και από τον Έφορο της Υπηρεσίας Εποπτείας Συνεργατικών Εταιρειών, με επιστολές της ημερομηνίας 27 Μαρτίου 2013²⁰⁴ και 28 Μαρτίου 2013²⁰⁵, αντίστοιχα, όπως κατατεθούν ενώπιόν της στοιχεία σε σχέση με τις εκροές κεφαλαίων που πραγματοποιήθηκαν από φυσικά και νομικά πρόσωπα που απέσυραν ποσά, πέραν των 100.000 ευρώ, από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στη Δημοκρατία και στα υποκαταστήματα ή/και στις θυγατρικές εταιρείες των εν λόγω ιδρυμάτων στο εξωτερικό, για την περίοδο δύο μήνες πριν από την έγκριση του ποσού του 1,8 δις ευρώ με βάση τις πρόνοιες του περί της Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κρίσεων (Τροποποιητικού) (Αρ. 2) Νόμου του 2012 και του περί της Αναδοχής των Δικαιωμάτων Προτίμησης της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” Διατάγματος που τέθηκαν σε ισχύ την 18^η Μαΐου 2012, μέχρι και την ημερομηνία της επιστολής. Ακολούθως, οι πιο πάνω αρμόδιοι φορείς, με επιστολές τους ημερομηνίας 2²⁰⁶ και 5²⁰⁷ Απριλίου 2013 κατέθεσαν στην επιτροπή καταλόγους με σχετικά στοιχεία.

Συγκεκριμένα, ο Έφορος Υπηρεσίας Εποπτείας Συνεργατικών Εταιρειών κ. Κ. Λύρας με την επιστολή του, ημερομηνίας 2 Απριλίου 2013, κατέθεσε στην επιτροπή κατάλογο με στοιχεία, αναφορικά με τα φυσικά ή

¹⁹⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 4 Ιουνίου 2013, σελ 29.

¹⁹⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ 7-9.

²⁰⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ 12.

²⁰¹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ 27 και 41.

²⁰² Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ 33-34.

²⁰³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ 37.

²⁰⁴ Επιστολή του προέδρου της επιτροπής προς τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 27 Μαρτίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

²⁰⁵ Επιστολή του προέδρου της επιτροπής προς τον Έφορο Υπηρεσίας Εποπτείας Συνεργατικών Εταιρειών, ημερομηνίας 28 Μαρτίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

²⁰⁶ Επιστολή του Εφόρου Υπηρεσίας Εποπτείας Συνεργατικών Εταιρειών προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 2 Απριλίου 2013, με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

²⁰⁷ Επιστολή του τότε Υποδιοικητή της ΚΤΚ προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 5 Απριλίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

νομικά πρόσωπα που απέσυραν ποσά από καταθέσεις στα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα στη Δημοκρατία πέραν του ποσού των €100.000 για την περίοδο δύο μήνες πριν από την έγκριση του ποσού των 1,8 δις ευρώ, με βάση τις πρόνοιες του περί της Διαχείρισης Χρηματοοικονομικών Κρίσεων (Τροποποιητικού) (Αρ. 2) Νόμου του 2012 και του περί της Αναδοχής των Δικαιωμάτων Προτίμησης της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” Διατάγματος που τέθηκαν σε ισχύ τη 18^η Μαΐου 2012, μέχρι και την 27^η Μαρτίου 2013.

Παράλληλα, με την επιστολή του τότε Υποδιοικητή της ΚΤΚ κ. Σ. Σταυρινάκη, ημερομηνίας 5 Απριλίου 2013, κατατέθηκαν στην επιτροπή τρεις κατάλογοι με αποσύρσεις καταθέσεων πέραν των €100.000 μόνο για την περίοδο 1^{ης} και 15^{ης} Μαρτίου 2013, με την αιτιολόγηση ότι το αίτημα της επιτροπής, για τις συναλλαγές ολόκληρης της περιόδου, θα κατέληγε στη συλλογή ενός τεράστιου όγκου πληροφοριών που πιθανό να μην εξυπηρετούσε τους σκοπούς της έρευνας της επιτροπής. Από τους τρεις καταλόγους που κατατέθηκαν, ο ένας κατάλογος αφορούσε τις εκροές καταθέσεων από την Τράπεζα Κύπρου και οι άλλοι δύο κατάλογοι αφορούσαν τις εκροές καταθέσεων από τη Λαϊκή Τράπεζα, για την πιο πάνω αναφερόμενη δεκαπενθήμερη περίοδο. Επιπρόσθετα, στην εν λόγω επιστολή, ο υποδιοικητής εισηγήθηκε στην επιτροπή όπως αναδιατυπώσει το αίτημά της ούτως ώστε να μειωθεί η περίοδος για την οποία ζητούνται πληροφορίες προκειμένου να υποβληθούν τα εν λόγω στοιχεία από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Η επιτροπή εξετάζοντας τα πιο πάνω κατατεθέντα στοιχεία κρίνει ότι η πιο πάνω δικαιολογία, για τη μη κατάθεση όλων των εκροών όπως ζητήθηκε από αυτή, αποτελεί απλώς ένα πρόσχημα καθώς δε θα μπορούσε να αποτελεί εμπόδιο ο όγκος των πληροφοριών, αν λάβει κανείς υπόψη τη σημερινή πρόοδο της τεχνολογίας της πληροφορικής, άρα, δημιουργούνται εύλογα ερωτήματα σε σχέση με την απόφαση της ΚΤΚ να ανταποκριθεί ανεπαρκώς στα ερωτήματα της επιτροπής²⁰⁸, ενώ ταυτόχρονα εκφράζει τη δυσαρέσκεια της σε σχέση με την υπόδειξη του τότε Υποδιοικητή της ΚΤΚ²⁰⁹ αναφορικά με τα ζητηθέντα στοιχεία. Περαιτέρω, η επιτροπή σημειώνει ότι η ενημέρωση που έλαβε ήταν ελλιπής όσον αφορά τον προορισμό των χρημάτων, των αριθμών δελτίου ταυτότητας των φυσικών προσώπων για την ταυτοποίησή τους και άλλων καθοριστικά χρησίμων δεδομένων που θα εξυπηρετούσαν τους σκοπούς της επιτροπής αναφορικά με την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων για το κατά πόσο είχαν προνομιακή πληροφόρηση ή όχι, τα εν λόγω πρόσωπα. Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι η επιτροπή δεν είναι σε θέση να γνωρίζει κατά πόσο οι κατάλογοι που στάλθηκαν σε αυτήν από την ΚΤΚ είναι πλήρεις όσον αφορά τις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα της 1^{ης} έως της 15^{ης} Μαρτίου 2013 ή αποτελούν ενδεικτικές του συνόλου των πράξεων που πραγματοποιήθηκαν ή ακόμα και κατ' επιλογή συναλλαγές²¹⁰. Η ίδια επιφύλαξη ισχύει και για τον κατάλογο συναλλαγών που κατατέθηκαν από τον Έφορο της Υπηρεσίας Εποπτείας Συνεργατικών Εταιρειών.

Η επιτροπή, παρ' όλο που αισθανόταν έντονα την ανάγκη δημοσιοποίησης των στοιχείων αυτών για σκοπούς διαφάνειας και πλήρους ενημέρωσης των πολιτών, έκρινε ότι η δημοσιοποίηση τους θα έπληττε άδικα το κύρος και την αξιοπιστία προσώπων στη Δημοκρατία οι οποίοι για διάφορους λόγους δεν είχαν προβεί σε οποιεσδήποτε κατακριτέες πράξεις. Την ίδια άποψη είχε επίσης ο τέως Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας²¹¹ όπως και ο Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα²¹². Συνεπώς, ύστερα από έντονο προβληματισμό, αποφάσισε όπως μελετήσει κατά πόσο υπάρχει η δυνατότητα επεξεργασίας των εν λόγω στοιχείων, ώστε να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα που να καταδεικνύουν κατά πόσο τα πρόσωπα που περιλαμβάνονται σε αυτά ενήργησαν κατ' αυτό τον τρόπο στα πλαίσια συνήθων εμπορικών πρακτικών ή άλλων νόμιμων σκοπών, ακόμα και κατ' εξαίρεση προκυπτουσών αναγκών ή ενήργησαν γιατί είχαν οποιοδήποτε είδους «προνομιακή» ή άλλη πληροφόρηση για την επερχόμενη απόφαση της απομείωσης των καταθέσεων.

Στην προσπάθεια αυτή, η επιτροπή κάλεσε όλους τους εμπλεκόμενους να συνεργαστούν για την εξεύρεση τέτοιων τρόπων επεξεργασίας, αλλά διαφάνηκε ότι εκτός από την πολυπλοκότητα και την υποκειμενικότητα των κριτηρίων που θα μπορούσαν να τεθούν, οι πιθανότητες απόδειξης της ύπαρξης τέτοιου είδους πληροφόρησης φαίνεται να είναι μηδαμινές. Ως εκ τούτου η επιτροπή αποφάσισε να εγκύψει σε θέματα όπως είναι η ηθική διάσταση του όλου ζητήματος της εξαγωγής χρημάτων στο εξωτερικό κατά το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα αλλά και η πίεση προς τις αρμόδιες κυβερνητικές υπηρεσίες σε σχέση με τη διαπίστωση του κατά πόσο τα εν λόγω κεφάλαια ήταν ή έπρεπε να ήταν δηλωμένα στο φόρο εισοδήματος, είχαν ή έπρεπε να είχαν φορολογικό φάκελο και να είναι εγγεγραμμένα στο μητρώο ΦΠΑ κλπ.

²⁰⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 9 Απριλίου 2013, σελ 46.

²⁰⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 9 Απριλίου 2013, σελ 39.

²¹⁰ Τον ενδοιασμό αυτό της επιτροπής συμμερίστηκε η νυν Διοικήτης της ΚΤΚ κ. Χ. Γιωρκάτζη στη συνεδρία της επιτροπής, ημερομηνίας 29 Απριλίου 2014.

²¹¹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 21 Μαΐου 2013, σελ 12.

²¹² Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 2013, σελ 43.

Ας σημειωθεί ότι το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων καθώς επίσης το Τμήμα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας με επιστολές τους ημερομηνίας 30 Απριλίου 2013²¹³ και 7 Μαΐου 2013²¹⁴, αντίστοιχα, ζήτησαν όπως τους παραχωρηθούν οι εν λόγω κατάλογοι για σκοπούς επεξεργασίας τους, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους. Η Βουλή, μετά και από τη θετική γνωμάτευση του Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα²¹⁵ επί της κοινολόγησης των εν λόγω καταλόγων για σκοπούς ελέγχου, με επιστολές της, ημερομηνίας 2 Μαΐου 2013²¹⁶ και 18 Ιουνίου 2013²¹⁷, απέστειλε το εν λόγω υλικό στους πιο πάνω αναφερόμενους.

Παράλληλα, η επιτροπή, επανειλημμένα κάλεσε την ΚΤΚ να επεξεργαστεί το ρυθμό εκρών καταθέσεων ώστε να διακριβωθεί ποιες ήταν οι αιτίες για την τακτική αυτή των καταθετών, ποιοι παράγοντες έπαιξαν ουσιαστικά ρόλο ώστε οι ξένοι και Κύπριοι καταθέτες να αποσύρουν τα χρήματά τους από το σύστημα αλλά και για τον εντοπισμό ενδεχόμενων περιέργων εκρών ως ένδειξη φυγάδευσης χρημάτων λόγω «προνομιακής» πληροφόρησης²¹⁸. Περαιτέρω, η επιτροπή κάλεσε την ΚΤΚ να υποδείξει, βάσει του ιστορικού των κινήσεων των λογαριασμών από τους οποίους φαίνεται να διακινήθηκαν μεγάλα χρηματικά ποσά, ποιοι από αυτούς τους λογαριασμούς παρουσίασαν μη συνήθεις εκροές ώστε να εξαχθεί συμπέρασμα σε σχέση με το κατά πόσο θα μπορούσαν ορισμένες από αυτές τις εκροές να οφείλονταν σε μη ευρεία στο κοινό πληροφόρηση.

Για το θέμα αυτό, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ δήλωσε ότι ζήτημα «προνομιακής πληροφόρησης» τίθεται μόνο από όσους ήταν στη συγκεκριμένη σύνοδο του Eurogroup, καθώς τόσο ο ίδιος όσο και τα διοικητικά συμβούλια των τραπεζών είχαν την ίδια πληροφόρηση η οποία σύμφωνα με τον ίδιο, έφθασε στην ΚΤΚ από λειτουργό του Υπουργείου Οικονομικών μετά από τηλεφωνική επικοινωνία που πραγματοποιήθηκε τα ξημερώματα της 16^{ης} Μαρτίου 2013²¹⁹.

Δεδομένου ότι η επιτροπή θεωρεί πως η διακρίβωση του ενδεχομένου διάφορα πρόσωπα να έτυχαν προνομιακής πληροφόρησης θα πρέπει να γίνει από εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό, δεν προχώρησε σε λεπτομερή επεξεργασία των καταλόγων που κατατέθηκαν στην επιτροπή. Ωστόσο διενήργησε μια συνοπτική επισκόπηση των κατατεθεισών συναλλαγών. Συνεπώς, η επιτροπή σημειώνει τα ακόλουθα:

- α. Για την περίοδο πριν από την 1^η Μαρτίου 2013 δεν κατατέθηκαν από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα οποιαδήποτε στοιχεία συναλλαγών των πελατών τους. Για την περίοδο μετά τη 15^η Μαρτίου 2013, παρ' όλο που υπήρχαν πληροφορίες ότι έγιναν εκροές, δεν κατατέθηκαν στην επιτροπή οποιαδήποτε στοιχεία για συναλλαγές μεταξύ της 16^{ης} και 27^{ης} Μαρτίου 2013.
- β. Για την Τράπεζα Κύπρου, συνολικά οι συναλλαγές στην έντυπη και ηλεκτρονική μορφή από 1^η Μαρτίου 2013 μέχρι 15 Μαρτίου 2013 ήταν 3 237²²⁰. Λόγω του ότι δεν ήταν εφικτός ο συσχετισμός των εταιρειών με φυσικά πρόσωπα, η έρευνα ασχολήθηκε μόνο με τις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν από φυσικά πρόσωπα για τα οποία υπήρχαν διαθέσιμες πληροφορίες, όπως ο αριθμός δελτίου ταυτότητας ή διαβατηρίου²²¹.

²¹³ Επιστολή του Διευθυντή του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων του Υπουργείου Οικονομικών κ. Γ. Πούφου προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 30 Απριλίου 2013, με θέμα «Κατάλογος με τις αποσύρσεις καταθέσεων (εκτός Κύπρου) πέραν των €100.000 για 6.000 φυσικά/νομικά πρόσωπα για την περίοδο 01/03/2013-15/03/2013».

²¹⁴ Επιστολή του Διευθυντή του Τμήματος Τελωνείων και Εφόρου ΦΠΑ κ. Κ. Νικολαΐδη προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 7 Μαΐου 2013, με θέμα «Κατάλογος με πρόσωπα που έχουν διακινήσει χρηματικά ποσά εκτός της Δημοκρατίας πριν το Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών στις 15.3.2013».

²¹⁵ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 21 Μαΐου 2013, σελ. 9.

²¹⁶ Επιστολή του αναπλ. γενικού διευθυντή της Βουλής των Αντιπροσώπων προς το διευθυντή του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων ημερομηνίας 2 Μαΐου 2013 με θέμα: «Κατάλογος με τις αποσύρσεις καταθέσεων (εκτός Κύπρου) πέραν των €100.000 για 6 000 φυσικά/νομικά πρόσωπα για την περίοδο 01/03/2013-15/3/2013».

²¹⁷ Επιστολή της αναπλ. γενικής διευθύντριας της Βουλής των Αντιπροσώπων προς το διευθυντή του Τμήματος Τελωνείων και Έφορο ΦΠΑ ημερομηνίας 18 Ιουνίου 2013 με θέμα: «Κατάλογος με πρόσωπα που έχουν διακινήσει χρηματικά ποσά εκτός της Δημοκρατίας πριν το Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών στις 15.3.2013».

²¹⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ 8.

²¹⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ 28.

²²⁰ Σημείωση: Σε μερικές συναλλαγές στο "Account Name" υπήρχαν αριθμοί αντί για κάποιο όνομα. Ενημερωθήκαμε ότι αυτοί οι λογαριασμοί απευθύνονται σε IBAN number.

²²¹ Για ποσά άνω των 500.000 ευρώ η τράπεζα ζητά από τον πελάτη της έγγραφα τα οποία να αποδεικνύουν τους λόγους μεγάλων εκρών και αν δικαιολογούνται, τότε αποδεσμεύονται. Όταν κάποιος πελάτης κάνει πολλές συναλλαγές κάτω των 500.000 ευρώ και αφού γίνει έλεγχος από την τράπεζα, τότε η τράπεζα ενημερώνει τον πελάτη της και ζητά από τον πελάτη της σχετικά δικαιολογητικά.

- γ. Από το σύνολο των 3 237 συναλλαγών 866 αφορούν συναλλαγές φυσικών προσώπων με αριθμό ταυτότητας. Από τις εν λόγω συναλλαγές προκύπτουν τα ακόλουθα:
- Πραγματοποιήθηκαν 765 συναλλαγές με ποσά μεγαλύτερα των €100.000 και στους εν λόγω λογαριασμούς απέμεινε υπόλοιπο κάτω των €100.000.
  - Πραγματοποιήθηκαν 809 συναλλαγές με ποσά μικρότερα των €500.000.
  - Πραγματοποιήθηκαν 722 συναλλαγές για ποσά μεταξύ €100.000 και €500.000 και στους εν λόγω λογαριασμούς απέμεινε υπόλοιπο κάτω των €100.000.
  - Πραγματοποιήθηκαν 312 συναλλαγές για ποσά μεταξύ €100.000 και €500.000 και στους εν λόγω λογαριασμούς απέμεινε μηδενικό υπόλοιπο.
  - Πραγματοποιήθηκαν 61 συναλλαγές άνω των 500.000, εκ των οποίων 45 αφορούν λογαριασμούς στους οποίους απέμεινε υπόλοιπο κάτω των €100.000.
- δ. Από το σύνολο των 3 237 συναλλαγών 130 αφορούν συναλλαγές φυσικών προσώπων με αριθμό διαβατηρίου. Από τις εν λόγω συναλλαγές προκύπτουν τα ακόλουθα:
- Πραγματοποιήθηκαν 96 συναλλαγές και στους εν λόγω λογαριασμούς απέμεινε υπόλοιπο κάτω των €100.000.
  - Πραγματοποιήθηκαν 84 συναλλαγές για ποσά μεταξύ €100.000 και €500.000 και στους εν λόγω λογαριασμούς απέμεινε υπόλοιπο κάτω των €100.000.
- ε. Για τη Λαϊκή Τράπεζα έπειτα από έρευνα που πραγματοποιήθηκε από την επιτροπή, μεταξύ της έντυπης και της ηλεκτρονική μορφής των καταλόγων έχουν εντοπιστεί πολλές διαφορές. Οι συναλλαγές από 1^η Μαρτίου 2013 μέχρι 15 Μαρτίου 2013 που κατατέθηκαν σε έντυπη μορφή καταλόγου ανέρχονται σε 2 038, ενώ οι αντίστοιχες συναλλαγές στην ηλεκτρονική μορφή του καταλόγου ανέρχονται σε 7 794. Στην ηλεκτρονική μορφή υπήρχαν 5 756 περισσότερες συναλλαγές.
- στ. Υπάρχουν διαφορές στον τρόπο παρουσίασης των συναλλαγών μεταξύ των δυο μορφών. Στο ηλεκτρονικό αρχείο υπάρχουν δυο στήλες συναλλαγών (inflow and outflow amount), ενώ στο έντυπο αρχείο υπάρχει μόνο μια στήλη (outward amount). Στην έντυπη μορφή υπάρχουν συναλλαγές που δεν υπάρχουν στην ηλεκτρονική μορφή όπως και το αντίθετο. Ακόμη, στη ηλεκτρονική μορφή υπάρχουν συναλλαγές στις οποίες παρέλειψαν να τοποθετήσουν το υπόλοιπο του λογαριασμού.
- ζ. Αυτό αφήνει να νοηθεί ότι σε όλους τους καταλόγους που αφορούν τις εκροές από τη Λαϊκή Τράπεζα πιθανό να έχουν γίνει λάθη από τις αρχές που το έχουν στείλει. Ακόμα, φαίνεται ότι και στις δυο μορφές αρχείων που έχουν κατατεθεί, ενδεχομένως τα δεδομένα να έχουν τύχει επεξεργασίας, απόκρυψης ή και διαγραφής.
- η. Η έρευνα για τις εκροές έγινε στη βάση της ηλεκτρονικής μορφής. Λόγω του ότι δεν ήταν εφικτός ο συσχετισμός των εταιρειών με φυσικά πρόσωπα, η έρευνα ασχολήθηκε με συναλλαγές όπως αυτές έχουν κατηγοριοποιηθεί στην ηλεκτρονική μορφή.
- θ. Από το σύνολο των 7 794 συναλλαγών οι 3 290 αφορούν συναλλαγές με αριθμό εγγραφής εξωτερικού (OVR – Overseas Reg No), οι 3 827 αφορούν συναλλαγές με αριθμό εγγραφής ιδιωτικής/δημόσιας εταιρείας (PPC – Private / Public Co Reg No), οι 101 αφορούν συναλλαγές λογαριασμών που έχουν ταυτότητα (PRI – Identity Card) και οι 83 αφορούν συναλλαγές με αριθμό διαβατηρίου (PSN – Passport No).
- ι. Σε σχέση με τις 3 290 συναλλαγές με αριθμό εγγραφής εξωτερικού (OVR – Overseas Reg No) σημειώνονται τα ακόλουθα:
- Στους λογαριασμούς των 2 394 συναλλαγών παρέμειναν υπόλοιπα μικρότερα ή ίσα με €100.000.
  - Σε 2 156 συναλλαγές για ποσά μεταξύ €100.000 και €500.000 οι λογαριασμοί είχαν υπόλοιπο κάτω των €100.000.
  - Στις 639 συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν οι λογαριασμοί παρουσιάζουν μηδενικό υπόλοιπο.

- ια. Σε σχέση με τις 3 827 συναλλαγές με αριθμό εγγραφής ιδιωτικής/δημόσιας εταιρείας (PPC – Private / Public Co Reg No) σημειώνονται τα ακόλουθα:
- Σε 2 486 συναλλαγές οι λογαριασμοί είχαν υπόλοιπο μικρότερο ή ίσο με €100.000.
  - Σε 2 162 συναλλαγές για ποσά μεταξύ €100.000 και €500.000 οι λογαριασμοί είχαν υπόλοιπο μικρότερο ή ίσο με €100.000.
  - Στις 561 συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν οι λογαριασμοί παρουσιάζουν μηδενικό υπόλοιπο.
- ιβ. Σε σχέση με τις 101 συναλλαγές λογαριασμών που έχουν αριθμό ταυτότητας (PRI – Identity Card) σημειώνονται τα ακόλουθα:
- Σε 63 συναλλαγές οι λογαριασμοί είχαν υπόλοιπο μικρότερο ή ίσο με €100.000.
  - Σε 56 συναλλαγές για ποσά μεταξύ €100.000 και €500.000 οι λογαριασμοί είχαν υπόλοιπο μικρότερο ή ίσο με €100.000.
  - Στις 20 συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν οι λογαριασμοί παρουσιάζουν μηδενικό υπόλοιπο.
- ιγ. Σε σχέση με τις 83 συναλλαγές με αριθμό διαβατηρίου (PSN – Passport No) σημειώνονται τα ακόλουθα:
- Σε 66 συναλλαγές οι λογαριασμοί είχαν υπόλοιπο μικρότερο ή ίσο με €100.000.
  - Σε 61 συναλλαγές για ποσά μεταξύ €100.000 και €500.000 οι λογαριασμοί είχαν υπόλοιπο μικρότερο ή ίσο με €100.000.
  - Στις 11 συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν οι λογαριασμοί παρουσιάζουν μηδενικό υπόλοιπο.
- ιδ. Από το σύνολο των 7 794 συναλλαγών οι λογαριασμοί των 1 362 συναλλαγών δεν είχαν υπόλοιπο. Από τις υπόλοιπες 6 432 συναλλαγές που είχαν υπόλοιπο οι λογαριασμοί 5 161 συναλλαγών είχαν υπόλοιπο μικρότερο ή ίσο με €100.000.
- ιε. Από το σύνολο των 7 794 συναλλαγών οι 5 557 συναλλαγές πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 11^{ης} και 15^{ης} Μαρτίου. Από τις εν λόγω συναλλαγές οι λογαριασμοί των 3 726 συναλλαγών παρουσιάζονται με υπόλοιπο μικρότερο ή ίσο με €100.000 και οι λογαριασμοί 949 συναλλαγών παρουσίαζαν μηδενικό υπόλοιπο.

Στην αλληλογραφία που κοινοποιήθηκε στην επιτροπή από το διευθυντή του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων, με την επιστολή του ημερομηνίας 30 Σεπτεμβρίου 2013²²², η οποία ανταλλάχθηκε μεταξύ του ίδιου και της ΚΤΚ αναφέρεται ότι δεν κατέστη δυνατό το τμήμα του να εξασφαλίσει τους καταλόγους με τις αποσύρσεις σε ηλεκτρονική μορφή για την καλύτερη επεξεργασία των στοιχείων αφού όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται οι υπάλληλοι της ΚΤΚ έχουν υποχρέωση να τηρούν το επαγγελματικό απόρρητο.

Ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ²²³ σχετικά με το πιο πάνω θέμα ανέφερε στην επιτροπή ότι «[...] εμείς σίγουρα αντιλαμβανόμαστε τη σημασία να διερευνηθούν αυτά τα πράγματα, αλλά η νομοθεσία η οποία μας διέπει δε μας επιτρέπει να δώσουμε αυτά τα πράγματα λόγω του τραπεζικού απορρήτου, όμως η ΜΟΚΑΣ μπορεί να ζητήσει αυτά τα πράγματα πιστεύω. Είναι πολύ καλή η πρωτοβουλία σας, πρέπει να υπάρξει μεταξύ των αρχών κάποιος τρόπος να μπορούν να παρθούν αυτά τα πράγματα. Όμως εμείς δεν μπορούμε να το κάνουμε χωρίς να παραβιάσουμε τη νομοθεσία, διότι είναι το τραπεζικό απόρρητο και είμαστε υπόχρεοι να το τηρήσουμε. Αν υπάρχουν υπόνοιες για οικονομικό έγκλημα, τότε σίγουρα το τραπεζικό απόρρητο μπορεί να αρθεί από τα δικαστήρια.».

²²² Επιστολή του Διευθυντή του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων του Υπουργείου Οικονομικών προς τη Γενική Διευθύντρια της Βουλής των Αντιπροσώπων, ημερομηνίας 30 Σεπτεμβρίου 2013, με θέμα «Αλληλογραφία μεταξύ του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων και Κεντρικής Τράπεζας αναφορικά με τον Κατάλογο με τις αποσύρσεις καταθέσεων (εκτός Κύπρου) πέρων των 100.000 ευρώ για 6.000 φυσικά/νομικά πρόσωπα για την περίοδο 01/03/2013-15/03/2013».

²²³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 30 Σεπτεμβρίου 2013, σελ 32.

Για το ίδιο θέμα η εκπρόσωπος της ΜΟΚΑΣ κ. Ε. Παπακυριακού²²⁴ ανέφερε ότι «[...] ουδεμία ανάμειξη είχαμε μέχρι τώρα σ' αυτό το θέμα και δεν έχουμε εκ του νόμου αρμοδιότητα να έχουμε ανάμειξη για τις εξαγωγές χρημάτων, παρά μόνο αν μας έκαναν αναφορά ύποπτης συναλλαγής τραπεζικά ιδρύματα, γεγονός το οποίο δεν υπάρχει ενώπιόν μας.». Παράλληλα η ίδια ανέφερε²²⁵ ότι για να μπορέσει η μονάδα της να προχωρήσει σε κάποιου είδους έρευνα «[...] Πρέπει να εντοπιστούν κάποιες ύποπτες συναλλαγές. Δηλαδή, μπορεί να ήταν νόμιμα έσοδα. Είναι θέμα του φόρου εισοδήματος να ελέγξει αυτές τις καταστάσεις και φυσικά και των τραπεζών από τις οποίες έφυγαν αυτά τα χρήματα και σύμφωνα με τις διαδικασίες ίσως μπορούσαν να εντοπίσουν κάποιες υποψίες και αυτές οι υποψίες θα μπορούσαν να αναφερθούν για περαιτέρω διερεύνηση.».

Η ίδια εκπρόσωπος αναλύοντας την εμπλοκή της μονάδας της στο όλο θέμα από το διάστημα, όταν η Δημοκρατία ζήτησε δανειακή στήριξη, ανέφερε²²⁶ τα εξής: «[...] Όταν η Κύπρος έκαμε αίτηση για να πάρει το δάνειο από το Eurogroup, το θέμα που ήγειραν κάποιες χώρες στην Ευρωπαϊκή Ένωση στο Eurogroup, κυρίως η Γερμανία και ακολούθησαν και μια, δυο άλλες χώρες είναι όχι για το όλο σύστημα της Κύπρου για το ξέπλυμα αλλά μόνο για τα προληπτικά μέτρα. Ο νόμος μας και το σύστημα χωρίζεται σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Τα προληπτικά μέτρα τα οποία πρέπει να εφαρμόζουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα -με προεξέχουσα υποχρέωση την αρχή "γνώριζε τον πελάτη σου" και να παίρνουν όλα τα στοιχεία ταυτότητας, δικαιολογία της πηγής των χρημάτων που στέλλονται σε μια χώρα, σ' ένα εθνικό τραπεζικό λογαριασμό- και τα κατασταλτικά μέτρα, που είναι οι αρμοδιότητες της αστυνομίας, της ΜΟΚΑΣ, για διερεύνηση πιθανής υποψίας και πάγωμα περιουσιακών στοιχείων που τα κάμνουμε εμείς και δήμευση στο τέλος, όταν κάποιος πάει ενώπιον δικαστηρίου. Αυτό το οποίο μας κατηγορήσαν είναι ότι οι τράπεζες μας στην Κύπρο, να σας το πούμε καθαρά -είναι και οι εκπρόσωποι της Κεντρικής Τράπεζας εδώ- δεν εφαρμόζαν τις αρχές της πρόληψης, δηλαδή του "γνώριζε τον πελάτη σου". Και η μοναδική αξιολόγηση που έγινε ήταν ειδική, special assessment όπως το ονόμασαν, τόσο από την επιτροπή Moneyval όσο και από τη "Deloitte" Ιταλίας, ιδιωτικό όικο μετά από δική τους απαίτηση, που είναι πέρα από τις διεθνείς μας υποχρεώσεις. Και έκαμα μεγάλο πόλεμο εγώ προσωπικά, για να μην έρθουν από τον ιδιωτικό τομέα, ήταν μόνο για το "know your customers" από τις τράπεζες. [...] Κάμνουμε παραπάνω πράγματα από άλλες χώρες στον τομέα αυτό και έχουμε αναγνωρισθεί. Οι εκθέσεις, αν θέλετε να σας δοθούν, ήταν Κεντρική Τράπεζα η οποία είναι δημόσια κιάλας, είναι στο site της "Moneyval" μόνο για τις τράπεζες ήταν ούτε καν για οποιοδήποτε άλλο μέλος του συστήματος και της "Deloitte" μπήκαν και σε τραπεζικούς λογαριασμούς και είδαν και έκαμαν συγκεκριμένες εισηγήσεις μόνο για τις τράπεζες. [...] Σε ό,τι αφορά το συγκεκριμένο θέμα, εμείς εφαρμόζουμε έναν πολύ διαφορετικό νόμο από το νόμο που εφαρμόζει το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων και το ΦΠΑ. Καταρχάς, βασιζόμαστε για διάφορες ενέργειές μας εκ του νόμου μόνο πάνω σε βάσιμες υποψίες για παράνομες δραστηριότητες. Δηλαδή κάποιος να είναι μπλεγμένος, να υπάρχει υποψία για απάτη, για ναρκωτικά ή ακόμα και μόνο για ξέπλυμα. Δε νομιμοποιούμαστε να ξεκινήσουμε να ζητούμε από τμήματα ή από τράπεζες στοιχεία εκτός αν έχουμε μια βάσιμη πληροφορία και από το εξωτερικό ή από οποιαδήποτε πηγή. Για το συγκεκριμένο κατάλογο, ούτε τον είδαμε ούτε νομιμοποιούμαστε να το ζητήσουμε. Αυτό το οποίο έπρεπε να συμβεί ενδεχομένως από τις τράπεζες, όταν γινόταν η εκροή αυτών των χρημάτων εκτός Κύπρου, με τους μηχανισμούς τους αν εντόπιζαν ύποπτες συναλλαγές, δηλαδή ο κ. Γιαννής Κωστή βγάζει ένα εκατομμύριο έξω και είναι άνεργος, θα μπορούσαν να μας το αναφέρουν (σ.σ. οι τράπεζες). [...] Γι' αυτά που έχουν φύγει από την Κύπρο έχουν σίγουρα αρμοδιότητα οι τράπεζες και υποχρέωση εκ του νόμου και στη βάση οδηγιών της Κεντρικής Τράπεζας, να ελέγχουν τις συναλλαγές που γίνονται και αν εντοπίσουν ύποπτες συναλλαγές, έχουν υποχρέωση να τις αναφέρουν στη ΜΟΚΑΣ. Το τραπεζικό απόρρητο σ' αυτή την περίπτωση δεν ισχύει, διότι είναι μέσα στο νόμο η υποχρέωσή τους. Άρα, στην περίπτωση της συνεργασίας των τραπεζών μαζί μας δεν ισχύει το απόρρητο, διότι έχουν υποχρέωση να τα αναφέρουν».

Ο εκπρόσωπος της ΚΤΚ κ. Μ. Στυλιανού²²⁷ σχετικά με τον έλεγχο των εκροών από εμπορικές τράπεζες, που πραγματοποιεί η ΚΤΚ σχετικά με το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος ανέφερε ότι «Η τράπεζα έχει εποπτικές αρμοδιότητες, είναι εποπτεία που ασκεί. Γενικά γίνονται κάποιες επιτόπιες έλεγχοι σε σχέση με το ξέπλυμα. Τώρα τούτες τις 6 000 στους λογαριασμούς δεν ελεγχθήκαν από την πλευρά του ξεπλύματος. Αντιλαμβάνεστε, αν χρειάζεται να γίνει τούτη η δουλειά, χρειάζεται μια πιο μεγάλη ομάδα.». Συγκεκριμένα, ο ίδιος αναφερόμενος στην έκθεση που εκπόνησε η Deloitte για τις τράπεζες δήλωσε ότι²²⁸ «Η έκθεση της "Deloitte" νομίζω έχει δημοσιοποιηθεί ένα μεγάλος μέρος εξ όσων θυμούνται, είχε δει, σε κάποιες συναλλαγές, η Deloitte έδειξε κάποια θετικά και κάποια αρνητικά στοιχεία. [...] Η "Deloitte" είχε επιλέξει έναν αριθμό λογαριασμών. Αν θυμάμαι καλά ήταν εκατό λογαριασμοί ανά τράπεζα, με βάση κάποια κριτήρια π.χ. πολύ μεγάλοι πελάτες κλπ. και είδε τις συναλλαγές τους για μια περίοδο. Μέσα σε τούτους τους λογαριασμούς ενδεχομένως να υπήρχαν... Δεν ξέρω αν υπήρχαν και άτομα τα οποία είναι μέσα στη λίστα των 6 000 ονομάτων. Η "Deloitte" βρήκε κάποιες συναλλαγές, ένα πολύ μικρό αριθμό που λέει ότι μπορεί να ήταν ύποπτες.».

²²⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 30 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 33.

²²⁵ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 2013, σελ. 42.

²²⁶ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 30 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 34.

²²⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 2013, σελ. 42-43.

²²⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 2013, σελ. 43-44.

Παράλληλα, η επιτροπή από καταγγελίες που έγιναν σε αυτή ζήτησε όπως διακριβωθεί²²⁹ κατά πόσο υπήρξαν, με οποιοδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικά ή άλλως πως εκροές χρημάτων από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα κατά την περίοδο που ακολούθησε την 15^η Μαρτίου 2013 μέχρι και την 27^η Μαρτίου 2013, όταν δηλαδή τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα παρέμειναν εκτός λειτουργίας σύμφωνα με τα διατάγματα του Υπουργού Οικονομικών ημερομηνιών 18, 20 και 25 Μαρτίου 2013 στα οποία κηρύχθηκαν ως ειδικές τραπεζικές αργίες η 19^η, η 20^η, η 21^η, η 22^η, η 26^η και η 27^η Μαρτίου 2013, γεγονός το οποίο η επιτροπή θεωρεί ιδιαίτερα σοβαρό και αποτελεί αδίκημα. Η εκπρόσωπος της ΚΤΚ²³⁰ αρνήθηκε την ύπαρξη τέτοιων εκροών, διαβεβαιώνοντας την επιτροπή ότι καθόλη εκείνη την περίοδο που τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα δε λειτουργούσαν δυνάμει των σχετικών Διαταγμάτων πραγματοποιήθηκαν πληρωμές μόνο για πράξεις που αφορούσαν τη λειτουργία του κράτους. Σχετική είναι και η εμπιστευτική επιστολή του τέως Διοικητή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 16 Μαρτίου 2013²³¹, προς όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τα υποκαταστήματα στην Κύπρο με την οποία απαγορεύονται οποιουδήποτε είδους πληρωμές ή μεταφορές χρημάτων εντός ή εκτός της Δημοκρατίας για λόγους δημοσίου συμφέροντος και σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Μεταγενέστερη επιστολή του ίδιου προς τις τράπεζες, ημερομηνίας 19 Μαρτίου 2013²³², αναφέρει ότι «[...] ...the banks need to contact the CBC for the discretionary authorisation of payments, which may be granted only in cases of payments that relate to systemic institutions, governmental services and financial organisations in Cyprus and abroad, and humanitarian reasons. [...]»²³³. Σχετικές είναι και οι αναφορές εκπροσώπου της ΚΤΚ πως κατά την περίοδο εκείνη, υποβάλλονταν αιτήματα από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στο αρμόδιο τμήμα της ΚΤΚ, οι οποίες εξετάζονταν και από την τρόικα²³⁴.

Αξίζει να σημειωθεί ότι από την 27^η Μαρτίου 2013, ημερομηνία κατά την οποία επιβλήθηκαν περιοριστικά μέτρα στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Δημοκρατίας σύμφωνα με τις διατάξεις του περί της Επιβολής Προσωρινών Περιοριστικών Μέτρων στις Συναλλαγές σε Περίπτωση Έκτακτης Ανάγκης Πρώτου Διατάγματος μέχρι και σήμερα έχουν εκδοθεί συνολικά είκοσι οκτώ σχετικά διατάγματα. Το τελευταίο εκδόθηκε την 28^η Μαρτίου 2014 με ισχύ τριάντα πέντε μέρες.

Η επιτροπή, με επιστολές της ημερομηνίας 11 Οκτωβρίου²³⁵, 7²³⁶ και 25²³⁷ Νοεμβρίου 2013 προς την ΚΤΚ, κάλεσε την τελευταία όπως καταθέσει στοιχεία αναφορικά με τις αποσύρσεις ποσών από καταθέσεις των δύο μεγαλύτερων τραπεζών για το χρονικό διάστημα 16 έως 27 Μαρτίου 2013, μαζί με στοιχεία ταυτοποίησης τους, τις αποσύρσεις ποσών από καταθέσεις της "Cyprus Popular Bank Public Co Ltd" για το χρονικό διάστημα του ενός μηνός που ακολούθησε την έγκριση και παραχώρηση σε αυτή κρατικής στήριξης ύψους €1,8 δις, κατάλογο των προσώπων που εξαιρέθηκαν από την απομείωση καταθέσεων μαζί με την αιτιολόγηση της κάθε περίπτωσης και κατάλογο των συναλλαγών που εγκρίθηκαν από την Επιτροπή για την Εφαρμογή και την Παρακολούθηση των Περιοριστικών Μέτρων, η οποία συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 9 του περί Επιβολής Περιοριστικών Μέτρων στις Συναλλαγές σε Περίπτωση Έκτακτης Ανάγκης Νόμου του 2013, κατά παρέκκλιση των περιοριστικών μέτρων που τέθηκαν σε ισχύ από τη 16^η Μαρτίου 2013.

Ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ, με επιστολή του ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013²³⁸, προς απάντηση των επιστολών της επιτροπής με ημερομηνίες 7 και 25 Νοεμβρίου 2013, επισήμανε ότι οι αποσύρσεις ποσών για

²²⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 11 Ιουνίου 2013, σελ 7.

²³⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 21 Μαΐου 2013, σελ 18-19.

²³¹ Επιστολή του τέως Διοικητή της ΚΤΚ προς όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και τα υποκαταστήματα τους στην Κύπρο, ημερομηνίας 16 Μαρτίου 2013, με θέμα «Measures in accordance with the Central Bank of Cyprus Laws of 2002 to 2007», η οποία κοινοποιήθηκε στην επιτροπή με την επιστολή του τέως Διοικητή της ΚΤΚ προς τον πρόεδρο της, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

²³² Επιστολή του τέως Διοικητή της ΚΤΚ προς όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ημερομηνίας 19 Μαρτίου 2013, με θέμα «Authorisation of Payments», η οποία κοινοποιήθηκε στην επιτροπή με την επιστολή του τέως Διοικητή της ΚΤΚ προς τον πρόεδρο της, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

²³³ «[...] ... οι τράπεζες πρέπει να επικοινωνούν με την ΚΤΚ για τη διακριτική έγκριση πληρωμών, οι οποίες δύναται να δοθεί μόνο σε περιπτώσεις πληρωμών που σχετίζονται με συστημικά ιδρύματα, κυβερνητικές υπηρεσίες και χρηματοπιστωτικών οργανισμών στην Κύπρο και στο εξωτερικό, και για ανθρωπιστικούς λόγους.» (σε ελεύθερη μετάφραση).

²³⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013, σελ. 27-28.

²³⁵ Επιστολή του προέδρου της επιτροπής προς τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 11 Οκτωβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

²³⁶ Επιστολή του προέδρου της επιτροπής προς τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 7 Νοεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

²³⁷ Επιστολή του προέδρου της επιτροπής προς τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 25 Νοεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

²³⁸ Επιστολή του τέως Διοικητή της ΚΤΚ προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

το χρονικό διάστημα 1^{ης} μέχρι 15^{ης} Μαρτίου 2013 από καταθέσεις των δύο μεγαλύτερων τραπεζών όπως ζητήθηκαν από την επιτροπή θα δίνονταν σε αυτή ιδιοχείρως. Για τα αιτήματα της επιτροπής που αφορούν τις αποσύρσεις καταθέσεων από τα δύο μεγαλύτερα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Δημοκρατίας για το χρονικό διάστημα 16 μέχρι 27 Μαρτίου 2013, τις αποσύρσεις καταθέσεων από τη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” για το χρονικό διάστημα που ακολούθησε την κρατική στήριξη της και τον κατάλογο των προσώπων που εξαιρέθηκαν από την απομείωση καταθέσεων ενημέρωσε την επιτροπή ότι τα στοιχεία αυτά ζητήθηκαν από τα εμπλεκόμενα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και θα αποστέλλοντο στην επιτροπή σε ευθετότερο χρόνο²³⁹.

Στην ίδια επιστολή σημειώνει ότι για τις συναλλαγές που έγιναν μεταξύ 16^{ης} και 31^{ης} Μαρτίου 2013 που δεν καλύπτονται με τον πιο πάνω κατάλογο, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ επισημαίνει ότι σύμφωνα με τις εγκυκλίους του ίδιου, με ημερομηνίες 16 Μαρτίου 2013 και 19 Μαρτίου 2013, η ΚΤΚ ενέκρινε αιτήσεις για πληρωμές από τις τράπεζες και όχι από φυσικά ή άλλα νομικά πρόσωπα, οι οποίες είχαν και την ευθύνη για την εφαρμογή των εγκυκλίων και θα έπρεπε να τηρούν τη σχετική τεκμηρίωση.

Οι εκπρόσωποι τόσο του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων όσο και της Υπηρεσίας Φ.Π.Α. του Υπουργείου Οικονομικών ενημέρωσαν την επιτροπή σε διάφορες συνεδρίες στις οποίες παρευρέθηκαν για την πορεία των ελέγχων και των ευρημάτων τους. Τα ευρήματα των πιο πάνω αρμόδιων υπηρεσιών, τα οποία παρουσιάζονταν κατά διαστήματα ενώπιον της επιτροπής, συνοψίζονται στις επιστολές τους προς την επιτροπή.

Συγκεκριμένα, ο διευθυντής του Τμήματος Τελωνείων και Έφορος Φ.Π.Α. στην επιστολή του ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 2013²⁴⁰ προς τον πρόεδρο της επιτροπής αναφέρει ότι στους δύο καταλόγους που έλαβε από τη Βουλή, οι οποίοι αφορούν εκροές καταθέσεων από τη Λαϊκή Τράπεζα, τόσο κατοίκων της Δημοκρατίας όσο και μη κατοίκων, περιλαμβάνονται συνολικά συναλλαγές 1102 φυσικών και νομικών προσώπων, ενώ το συνολικό ποσό αποσύρσεων κατά την εν λόγω περίοδο ανέρχεται στα €1,32 δις. Από το εν λόγω σύνολο, προκύπτει ότι οι πιο πάνω συναλλαγές πραγματοποιήθηκαν από 470 πρόσωπα, κάτοικους της Δημοκρατίας ενώ 632 πρόσωπα, μη κάτοικους της Δημοκρατίας. Από το σύνολο των 1102 προσώπων, 242 πρόσωπα είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο Φ.Π.Α. τα οποία απέσυραν συνολικά €353 εκατομ..

Όπως αναφέρεται στην εν λόγω επιστολή, 13 φυσικά πρόσωπα παρουσιάζονται στον κατάλογο με τις εκροές καταθέσεων από κάτοικους της Δημοκρατίας, ενώ οι αποσύρσεις ανήλθαν στα €10,5 εκατομ.. Από το σύνολο των 13 φυσικών προσώπων, μόνο ένα είναι εγγεγραμμένο στο Μητρώο Φ.Π.Α., ενώ κάμποιο άλλοι παρουσιάζονται ως διαγραμμένοι από το Μητρώο Φ.Π.Α.. Το 50% των προσώπων αυτών είναι εγγεγραμμένοι στην Επαρχία Λευκωσίας, το 35% στην Επαρχία Λεμεσού και το υπόλοιπο 15% στις υπόλοιπες επαρχίες.

Σχετικά με τους καταλόγους που αφορούν τις εκροές από τη Λαϊκή Τράπεζα, η εν λόγω επιστολή καταλήγει στις ακόλουθες γενικές διαπιστώσεις:

1. Ένας μεγάλος αριθμός από τις εγγεγραμμένες εταιρείες παρουσιάζει πιστωτικό υπόλοιπο ενώ μπορεί να έχουν αποσύρει εκατομμύρια ευρώ σύμφωνα με τους καταλόγους. Όπως προέκυψε από τους ελέγχους, 120 εταιρίες, ποσοστό περίπου 50%, είναι ξένων συμφερόντων που έχουν φορολογική έδρα τη Δημοκρατία και έχουν εγγραφεί εθελοντικά στο Μητρώο Φ.Π.Α. απλώς για να παίρνουν την επιστροφή του φόρου που επιβαρύνονται στη Δημοκρατία. Σημειώνεται ότι παρόλο που κάποιες από τις εν λόγω εταιρείες παρουσιάζουν αρκετά ψηλά πιστωτικά υπόλοιπα, δεν υπόβαλαν οποιοδήποτε αίτημα για επιστροφή τους.
2. Από τις υπόλοιπες εταιρείες, υπάρχουν εξαγωγικές εταιρείες (δεν επιβάλλουν φόρο στις πωλήσεις τους), οι οποίες έχουν σημαντικές εκροές κεφαλαίων για πληρωμές των προμηθευτών τους στο εξωτερικό.
3. Για κάποιες εταιρείες ο έλεγχος θα συνεχιστεί ώστε να λάβει υπόψη τυχόν λανθασμένους χειρισμούς σε σχέση με την εφαρμογή του Φ.Π.Α..

Τέλος, στην ίδια πιο πάνω επιστολή αναφέρεται ότι από τον κατάλογο με τις εκροές καταθέσεων από την Τράπεζα Κύπρου, η υπηρεσία του ταυτοποίησε 78 υποθέσεις, για τις οποίες πραγματοποιούνται οι απαραίτητοι έλεγχοι.

Σχετικά με τους ελέγχους που πραγματοποίησε το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων στους καταλόγους με τις εκροές καταθέσεων που πραγματοποιήθηκαν από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα κατά το πρώτο

²³⁹ Στο πιο πάνω αίτημα ανταποκρίθηκε η Διοικητής της ΚΤΚ κ. Χρυστάλλα Γιωρκάτζη στις 25 Απριλίου 2014.

²⁴⁰ Επιστολή του Διευθυντή Τμήματος Τελωνείων και Εφόρου Φ.Π.Α. του Υπουργείου Οικονομικών κ. Κ. Νικολαΐδη, ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

δεκαπενθήμερο του Μάρτη του 2013, ο διευθυντής του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων του Υπουργείου Οικονομικών, στην επιστολή του, ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2013²⁴¹, αναφέρει ότι «[...] Όσον αφορά τα νομικά πρόσωπα, μέχρι σήμερα έχει ολοκληρωθεί η εξέταση για το 84% του δείγματος που επιλέχθηκε για τη “Cyprus Popular Bank Public Company Ltd” και το 73% για την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ αντίστοιχα. Από τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα δεν έχουν εντοπιστεί περιπτώσεις εταιρειών των οποίων να μην δικαιολογούνται οι αποσύρσεις, αφού διαφάνηκε ότι οι συγκεκριμένοι τραπεζικοί λογαριασμοί ήταν δηλωμένοι στις οικονομικές καταστάσεις των εταιρειών που εξετάστηκαν. Πρόσθετα, για τα φυσικά πρόσωπα, έχει ταυτοποιηθεί πολύ μικρός αριθμός προσώπων, ιδιαίτερα στον κατάλογο της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ, για τον λόγο ότι υπάρχει μεγάλος αριθμός ατόμων με το ίδιο όνομα.[...]. Περαιτέρω, στην εν λόγω επιστολή αναφέρεται ότι το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων αναμένει να εφοδιαστεί με τον αριθμό ταυτοτήτων των φυσικών προσώπων που περιλαμβάνονται στους εν λόγω καταλόγους προκειμένου να προχωρήσει στην ολοκλήρωση της έρευνας.

Ο εκπρόσωπος του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων του Υπουργείου Οικονομικών²⁴² ανέφερε στη συνεδρία της επιτροπής ότι «[...] το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων έχει ταυτοποιήσει το 100% των νομικών προσώπων και της Λαϊκής Τράπεζας και της Τράπεζας Κύπρου. Άρα, το έχει ταυτοποιήσει, έχει προχωρήσει σε δειγματοληπτικό έλεγχο, έχει ζητήσει στοιχεία με επιστολή του και κάτι που είχατε αναφέρει προηγουμένως, έχει καλύψει και την περίοδο... έχει ζητήσει από τις εταιρείες να υποβάλουν τραπεζικούς λογαριασμούς που διατηρούσαν σε όλα τα τραπεζικά ιδρύματα που καλύπτει την περίοδο 1/01/2013-31/03/2013. Τα στοιχεία αυτά έχουν αρχίσει να έρχονται και θα ερευνηθούν ανάλογα. [...] Τους έχει δοθεί περιθώριο δύο μηνών, ήδη όπως είπα άρχισαν και έρχονται τα στοιχεία, το συντομότερο δυνατό. Αυτό όσον αφορά τα νομικά πρόσωπα. Το μόνο πράγμα που είχαμε ζητήσει στην περασμένη συνεδρία και ήταν η παράκλησή μας από την... Το οποίο είχαμε πάρει από τη Λαϊκή Τράπεζα, για τα νομικά πρόσωπα πάντα μιλώ, ήταν το διαχωρισμό στην Τράπεζα Κύπρου των κατοίκων και μη κατοίκων. Διότι θέλουμε να βεβαιωθούμε ότι η ταυτοποίησή μας ήταν απόλυτα ορθή. Τίποτε άλλο. Αυτό όσον αφορά τα νομικά πρόσωπα. Μιλούμε για 100% ταυτοποίηση.»

Όσον αφορά την ταυτοποίηση των φυσικών προσώπων ο διευθυντής του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων του Υπουργείου Οικονομικών σε συνεδρία της επιτροπής²⁴³ ανέφερε ότι «[...] με δυσκολία έχουμε ταυτοποιήσει όλο τον πληθυσμό των εταιρειών. Δόξα σοι ο Θεός αλλά και με πολλή δυσκολία χωρίς μέσα έχουμε ταυτοποιήσει ένα πολύ μεγάλο αριθμό φυσικών προσώπων.[...] Υπήρχαν 120 άτομα, φυσικά πρόσωπα στη Λαϊκή και ακόμα περίπου 1000 στην Τράπεζα Κύπρου. Σε σχέση με τη Λαϊκή έχει ταυτοποιηθεί ένας πολύ μεγάλος αριθμός, 90%, και έχει μείνει ένας αριθμός κάτω από το 10%, όμως για την Τράπεζα Κύπρου, και αυτό βοήθησε στην ταυτοποίηση το γεγονός ότι υπήρχε ο διαχωρισμός στη Λαϊκή κατοίκων και μη κατοίκων Κύπρου. Οπότε υπήρχε πολύ μεγάλη ευκολία εκεί σε σχέση με την Λαϊκή Τράπεζα. Σε σχέση με την Τράπεζα Κύπρου οι κάτοικοι και μη κάτοικοι δε διαχωρίστηκαν και σε σχέση με την Τράπεζα Κύπρου είναι κάτω από το μισό που έχουν ταυτοποιηθεί. [...] Οι εταιρείες είναι εταιρείες, ούτως ή άλλως η διερεύνηση είναι διαφορετική. Αλλά σε σχέση με τα άτομα υπάρχει διαβάθμιση. Να σας εξηγήσω τι εννοώ: Σε σχέση με το αν υπάρχει φορολογικός φάκελος, άρα δεν ήταν ποτέ φορολογούμενος και η άλλη περίπτωση, η χοντρή περίπτωση, είναι να είναι καθυστερημένη η υποβολή των φορολογικών δηλώσεων, να μην έχουν υποβληθεί για τα τελευταία δύο χρόνια ως πούμε. Αυτό δε σημαίνει ότι...[...] Ένα περίπου 10% αυτού του αριθμού που σας είπα, ερευνούμε περισσότερο διότι υπάρχουν κάποιες ατέλειες στις υποχρεώσεις τους.» Ο ίδιος εκπρόσωπος ανέφερε²⁴⁴ περαιτέρω ότι «[...] μπορώ να σας δώσω κάποια ποσοστά με βάση το δειγματοληπτικό έλεγχο που έχουμε κάνει. Ενώ τα ποσοστά τα οποία ανέφερα ήταν επί του συνόλου των καταλόγων. Για τη Λαϊκή Τράπεζα και για τα φυσικά πρόσωπα της Λαϊκής, το δείγμα μας συγκεντρώθηκε σε ποσά για εξαγωγές πάνω από €200.000. Για τα νομικά πρόσωπα στη Λαϊκή ήταν πάνω από €1 εκατομ. Λόγω του μακροσκελέστατου καταλόγου, έπρεπε να μπουν κάποια όρια. Για την Τράπεζα Κύπρου το όριο για τα φυσικά πρόσωπα ήταν €230.000 και για τα νομικά πρόσωπα €1 εκατομ. Από την 1^η μέχρι τις 15 Μαρτίου του 2013 έγιναν αναλήψεις καταθέσεων από τη Λαϊκή Τράπεζα ύψους €1,3 δις από χίλια πενήντα τρία φυσικά και νομικά πρόσωπα, από τα οποία τα τετρακόσια εξήντα εννέα αφορούν κάτοικους της Δημοκρατίας. Τα υπόλοιπα πεντακόσια ογδόντα τέσσερα φυσικά και νομικά πρόσωπα αφορούν άτομα που διαμένουν εκτός Κύπρου και εταιρείες που έχουν την έδρα τους, τον έλεγχο και τη διεύθυνσή τους στο εξωτερικό.[...] Διαπιστώθηκε ότι εταιρείες και άτομα που παρουσιάζονται στον κατάλογο δεν έχουν αριθμό ταυτότητας, επειδή δεν είναι κάτοικοι στη Δημοκρατία. Για τούτα το ΤΕΠ δεν έκανε περαιτέρω διερεύνηση. Ο κατάλογος που αποτελείται από ενενήντα πέντε φυσικά πρόσωπα με συνολικές αναλήψεις €27,7 εκατομ. και από τετρακόσιες ογδόντα εννιά εταιρείες με αποσύρσεις €559,3 εκατομ., είναι τα υπόλοιπα, οι κάτοικοι Κύπρου δηλαδή. Το σύνολο των αναλήψεων που καταγράφηκε στην επίμαχη περίοδο από τα φυσικά και νομικά πρόσωπα...45,2%

²⁴¹ Επιστολή του Διευθυντή του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων κ. Γ. Πούφου προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2013, με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

²⁴² Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 8 Οκτωβρίου 2013, σελ 48-49.

²⁴³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 2013, σελ 46.

²⁴⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 2013, σελ 62.

των συνολικών αναλήψεων που καταγράφηκαν στην τράπεζα και έφτασαν το €1,3 δις. Οι εκροές από Κύπριους για τον κατάλογο της Λαϊκής είκοσι άτομα απέσυραν καταθέσεις ύψους €10,7 εκατομ., 449 εταιρείες απέσυραν €702 εκατομ. Οι δειγματοληπτικοί έλεγχοι που έγιναν για διαπίστωση περιπτώσεων φοροδιαφυγής έγιναν με κριτήριο που σας είπα προηγουμένα.».

Τελικά η επιτροπή, παρ' όλο που αισθανόταν έντονα την ανάγκη δημοσιοποίησης των στοιχείων αυτών για σκοπούς διαφάνειας και πλήρους ενημέρωσης των πολιτών, έκρινε ότι η δημοσιοποίησή τους θα έπληττε άδικα το κύρος και την αξιοπιστία προσώπων στη Δημοκρατία οι οποίοι για διάφορους λόγους δεν είχαν προβεί σε οποιεσδήποτε κατακριτέες πράξεις. Την ίδια άποψη είχε επίσης ο τέως Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας²⁴⁵ όπως και ο Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα²⁴⁶. Συνεπώς, ύστερα από έντονο προβληματισμό, η επιτροπή, αφού έλαβε σοβαρά υπόψη όλα όσα κατέθεσε ενώπιόν της η Διοικητής της ΚΤΚ σε συνεδρία της η οποία πραγματοποιήθηκε στο τελικό στάδιο διαμόρφωσης της έκθεσής της, αποφάσισε όπως αναμένει τις ενέργειές της σε σχέση με την επεξεργασία των εν λόγω στοιχείων και να επανέλθει επί του θέματος εντός των επόμενων δύο μηνών.

Σκοπός της επιτροπής παραμένει να εξαχθούν όσο το δυνατό πιο ασφαλή συμπεράσματα που να καταδεικνύουν κατά πόσο τα πρόσωπα που περιλαμβάνονται στους καταλόγους ενήργησαν στα πλαίσια συνήθων εμπορικών πρακτικών ή άλλων νόμιμων σκοπών, ακόμα και ένεκα κατ' εξαίρεση προκυπτουσών αναγκών, ή αν πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα ενήργησαν με βάση οποιοδήποτε είδος "προνομιακής" ή άλλης πληροφόρησης που είχαν για την επερχόμενη απόφαση της απομείωσης των καταθέσεων.

Υπό το φως της απόφασης της επιτροπής να μη δημοσιοποιηθεί τουλάχιστον στο παρόν στάδιο κατάλογος με αποσύρσεις καταθέσεων για οποιαδήποτε περίοδο και με γνώμονα τα όσα αναφέρονται πιο πάνω, η επιτροπή επισημαίνει ότι η απόσυρση καταθέσεων κατά την περίοδο που δεν υπήρχαν τα περιοριστικά μέτρα από μόνη της δεν αποτελεί ούτε αξιόποινη ούτε ανήθικη πράξη. Θεωρεί ωστόσο σημαντικό να καθοριστούν κριτήρια για εκείνα τα πρόσωπα που μπορεί να χαρακτηριστούν "πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα" και για τα οποία ενδεχομένως να υπάρχει θέμα είτε ανήθικης είτε και αξιόποινης πράξης, ανάλογα με τις συνθήκες κάτω από τις οποίες προέβησαν σε τέτοιες αποσύρσεις. Ειδικότερα, η επιτροπή θεωρεί αναγκαίο να διευκρινιστεί και να διασαφηνιστεί με καθορισμό κριτηρίων που θα αποφασιστούν από την ίδια σε κατοπινό στάδιο ο ορισμός του "πολιτικά εκτεθειμένου προσώπου", που δε σημαίνει κατ' ανάγκη πολιτικό πρόσωπο, αλλά έχει ευρύτερη σημασία. Ειδικότερα, κατά την άποψη της επιτροπής ο ορισμός αυτός θα πρέπει να περιλαμβάνει κάθε πρόσωπο που λόγω της επαγγελματικής του θέσης, της θεσμικής του ιδιότητας ή και κοινωνικής του κατάστασης ήταν σε θέση να έχει προνομιακή πληροφόρηση ή ακόμη και προνομιακή μεταχείριση την οποία εν τέλει χρησιμοποίησε ή και καταχράστηκε. Η επιτροπή έχει την άποψη ότι το θέμα αυτό θα πρέπει να την απασχολήσει ειδικά και αφού αποφασιστούν τα σαφή κριτήρια που θα καθορίζουν τον όρο αυτό, ώστε να επιτευχθεί ο πιο πάνω αναφερθείς σκοπός της.

11.2. Επιτροπή για την Εφαρμογή και την Παρακολούθηση των Περιοριστικών Μέτρων, η οποία συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 9 του περί Επιβολής Περιοριστικών Μέτρων στις Συναλλαγές σε Περίπτωση Έκτακτης Ανάγκης Νόμου του 2013

Σύμφωνα με τα όσα λέχθηκαν ενώπιον της επιτροπής, η Επιτροπή για την Εφαρμογή και την Παρακολούθηση των Περιοριστικών Μέτρων, η οποία συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 9 του περί Επιβολής Περιοριστικών Μέτρων στις Συναλλαγές σε Περίπτωση Έκτακτης Ανάγκης Νόμου του 2013, συστάθηκε στις 28 Μαρτίου 2013, δηλαδή με τη λήξη των τραπεζικών αργιών βάσει του περί της Επιβολής Περιοριστικών Μέτρων στις Συναλλαγές σε Περίπτωση Έκτακτης Ανάγκης Νόμου του 2013.

Στην επιστολή του τέως Διοικητή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013, προς τον πρόεδρο της επιτροπής επισυνάπτεται κατάλογος με αθροιστικά σύνολα των εγκρίσεων που δόθηκαν από την πιο πάνω Επιτροπή για την Εφαρμογή και την Παρακολούθηση των Περιοριστικών Μέτρων στις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν στο χρονικό διάστημα 1^η Απριλίου 2013 μέχρι την 29^η Νοεμβρίου 2013.

11.3. Η πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα

Το θέμα αυτό αναλύθηκε εκτενώς στην προκαταρκτική έκθεση της επιτροπής, καθώς η τελευταία το είχε εξετάσει κατά την περίοδο που προηγήθηκε της εν λόγω έκθεσής της. Επιπροσθέτως των όσων καταγράφονται σε αυτή και στα πλαίσια της συνέχισης της εξέτασης του όλου θέματος από την επιτροπή, ορισμένα νέα στοιχεία περιήλθαν εις γνώση της στα πλαίσια δύο συνεδριάσεων της που πραγματοποιήθηκαν στις 17 και 24 Σεπτεμβρίου 2013, στην παρουσία του πρώην Διευθύνοντος Συμβούλου της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, κ. Α. Ηλιάδη.

²⁴⁵ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 21 Μαΐου 2013, σελ 12.

²⁴⁶ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 2013, σελ 43.

Για το θέμα της πώλησης των υποκαταστημάτων της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ στην Ελλάδα, ο εν λόγω προσκεκλημένος δήλωσε ότι «[...] Η πώληση της τράπεζας στην Ελλάδα είναι εκείνη που δημιούργησε τις μεγάλες ζημιές λόγω της κατάστασης της οικονομίας και λόγω της ειδικής στιγμής που έγινε η πώληση. Κατά την άποψή μου τα assets της τράπεζας έπρεπε να πουληθούν, αλλά να πουληθούν σε μία τράπεζα στην Ελλάδα η οποία να είναι υπό ιδιοκτησία κυπριακή και να παραμείνει σαν asset στην Τράπεζα Κύπρου και αυτό μπορούσε να ικανοποιήσει αυτά που έλεγε η τρόικα, που ήθελε να γίνει ring fencing μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου των δύο τραπεζικών συστημάτων. Επομένως, αν εγίνετο αυτό δε θα υπήρχε αυτός ο αντίκτυπος πάνω στα balance sheets και πάνω στα κεφάλαια της Τράπεζας Κύπρου στις 30.6.2012. [...]»²⁴⁷.

Πιο συγκεκριμένα, για το ζήτημα αυτό ο πιο πάνω προσκεκλημένος υποστήριξε ότι τα περιουσιακά στοιχεία των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα θα μπορούσαν να είχαν πουληθεί στην Επενδυτική Τράπεζα της Ελλάδας, η οποία ανήκε σε κυπριακή τράπεζα ενώ παράλληλα θα ικανοποιούνταν οι όροι των δανειστών για διαχωρισμό (ring fencing) των δύο οικονομιών Ελλάδας και Κύπρου.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τα όσα δήλωσε στην επιτροπή ο ίδιος προσκεκλημένος το «ξεπούλημα» όπως το χαρακτήρισε της Τράπεζας Κύπρου στην Ελλάδα ήταν αυτό που οδήγησε σε μείωση της καθαρής περιουσιακής θέσης κατά €3 δις με €3,5 δις²⁴⁸, ενώ παράλληλα σχολίασε αρνητικά τη διεξαγωγή της συναλλαγής χωρίς τη συμμετοχή εκπροσώπων της τράπεζας²⁴⁹.

Στα πλαίσια των αναφορών του για το θέμα αυτό, ο πιο πάνω προσκεκλημένος ισχυρίστηκε ότι από επαφές του με τον Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας πληροφορήθηκε πως ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ είχε επισκεφθεί τον ομόλογό του στην Ελλάδα τον Μάιο του 2012 προκειμένου να μετατραπούν οι κυπριακές τράπεζες στην Ελλάδα σε θυγατρικές, γεγονός το οποίο ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ παρέλειψε να του γνωστοποιήσει παρόλο που είχε προηγηθεί μεταξύ τους επαφή για τον ίδιο σκοπό²⁵⁰.

Τέλος, αξ σημειωθεί ότι, σχόλια, τα οποία βρίσκονται σε σύμπνοια με τα λεχθέντα του πιο πάνω προσκεκλημένου, αναφορικά με το υπό συζήτηση θέμα περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων και στη δήλωση του πρώην προέδρου του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ κ. Α. Αρτέμη ενώπιον της Ερευνητικής Επιτροπής²⁵¹, η οποία κατατέθηκε στην επιτροπή και επισυνάπτεται ως Παράρτημα 15.

12. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Έπειτα από ενδελεχή εξέταση των ετήσιων εκθέσεων της Λαϊκής Τράπεζας για τα έτη 2005 – 2012, προέκυψαν σημαντικά στοιχεία που καταδεικνύουν ότι οι εν λόγω οικονομικές καταστάσεις της τράπεζας ενδεχομένως να μην παρουσίαζαν μια αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Ομίλου.

12.1. Υπεραξία

Το έτος 2006, υπήρξε αύξηση της αναγνωρισμένης υπεραξίας (goodwill) της Λαϊκής Τράπεζας κατά 647 εκατομμύρια Λίρες Κύπρου ή €1,105 δις., ως μέρος του ποσού που πληρώθηκε για την εξαγορά της “Marfin Financial Group” και της Τράπεζας Εγνατία²⁵². Κατά τη διάρκεια του έτους 2006 έγινε επίσης πρόταση για την εξαγορά του 19.79% της Λαϊκής Ελλάδος που δεν κατείχε η Λαϊκή Τράπεζα κατά τον ουσιώδη χρόνο. Για σκοπούς της εν λόγω εξαγοράς, εκδόθηκαν περίπου 20 εκατομμύρια νέες μετοχές της Λαϊκής Τράπεζας, με τιμή αναφοράς τις £3 ανά μετοχή και συνεπώς προέκυψε υπεραξία ύψους £35.011.000, ή €59.819.840²⁵³. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι στις ετήσιες εκθέσεις που στάληκαν στους μετόχους, η υπεραξία που προέκυψε από τις εν λόγω εξαγορές μειώθηκε από £647 εκατομ. σε £560 εκατομ. μέσω της αύξησης των άλλων άυλων περιουσιακών στοιχείων που εξαγοράστηκαν από την Τράπεζα Εγνατία και τη “Marfin Financial Group”.

Σύμφωνα με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα και ειδικότερα σύμφωνα με το πρότυπο IAS 36, κάθε χρόνο, μια τράπεζα οφείλει να αξιολογεί την αναγνωρισμένη υπεραξία της. Στις οικονομικές καταστάσεις των ετών 2005 – 2010 γίνεται αναφορά στην αξιολόγηση της υπεραξίας από την τράπεζα και από τα στοιχεία που

²⁴⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 58-59.

²⁴⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 58-59.

²⁴⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 80.

²⁵⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 81.

²⁵¹ Δήλωση Ανδρέα Αρτέμη, τέως Προέδρου ΔΣ Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου ενώπιον της Ερευνητικής Επιτροπής για την Οικονομία - 17.07.2013.

²⁵² Σημείωση 30 στην Ετήσια Έκθεση της Λαϊκής Τράπεζας για το έτος 2006- Υπεραξία από απόκτηση επιχειρήσεων [Σημ. 52(δ)] και 52 – [σημείο (δ) Υπεραξία από απόκτηση επιχειρήσεων].

²⁵³ Σημείωση 30 στην Ετήσια Έκθεση της Λαϊκής Τράπεζας για το έτος 2006 – [Προσθήκες (2) από την αγορά συμφέροντος μειοψηφίας της Λαϊκής Τράπεζας (Ελλάς) Α.Ε. [Σημ. 54(β)].

υπάρχουν, προκύπτει ότι η τράπεζα δεν προέβαινε στην αναπροσαρμογή της υπεραξίας, ή όπου αυτό γινόταν, αφορούσε πολύ μικρά ποσά. Η εν λόγω πράξη επαναλαμβανόταν κάθε χρόνο, με αποτέλεσμα να μην απομειώνεται η υπεραξία της τράπεζας όπως θα έπρεπε να γινόταν υπό τις οικονομικές περιστάσεις που ίσχυαν στην Ελλάδα κατά τον ουσιώδη χρόνο²⁵⁴. Ειδικότερα, στον Πίνακα 24 πιο κάτω, καταγράφεται η απομείωση της υπεραξίας που έγινε στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου Λαϊκής Τράπεζας:

ΠΙΝΑΚΑΣ 24 : Απομείωση της υπεραξίας του Ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας για τα έτη 2005-2011 όπως αναφέρονται στις αντίστοιχες ετήσιες εκθέσεις του Ομίλου

Έτος	Απομείωση Υπεραξίας
2005	Έγινε απομείωση υπεραξίας £8,814,000 – Σημειώσεις 12 και 29 της Ετήσιας Έκθεσης του Ομίλου Λαϊκής για το έτος 2005.
2006	Οι έλεγχοι απομείωσης υπεραξίας υπέδειξαν ότι δεν υπάρχει απομείωση της υπεραξίας κατά το 2006. – Σημείωση 30 της Ετήσιας Έκθεσης της Μαρφίν Λαϊκής Τράπεζας για το έτος 2007.
2007	Οι έλεγχοι απομείωσης υπεραξίας υπέδειξαν ότι δεν υπάρχει απομείωση της υπεραξίας κατά το 2007. – Σημείωση 29 της Ετήσιας Έκθεσης της Μαρφίν Λαϊκής Τράπεζας για το έτος 2007.
2008	Οι έλεγχοι απομείωσης υπεραξίας υπέδειξαν ότι δεν υπάρχει απομείωση της υπεραξίας σε σχέση με τις τραπεζικές εργασίες του Ομίλου κατά το 2008. (έγινε απομείωση €400,000). – Σημειώσεις 9 και 28 της Ετήσιας Έκθεσης της Μαρφίν Λαϊκής Τράπεζας για το έτος 2008.
2009	Οι έλεγχοι απομείωσης υπεραξίας υπέδειξαν ότι δεν υπάρχει απομείωση της υπεραξίας σε σχέση με την επιχειρηματική και επενδυτική τραπεζική του Ομίλου κατά το 2009. (έγινε απομείωση €99,000) – Σημειώσεις 9 και 29 της Ετήσιας Έκθεσης του Ομίλου Λαϊκής Τράπεζας για το έτος 2009.
2011	Ο έλεγχος απομείωσης υπεραξίας υπέδειξε ότι υπάρχει απομείωση της υπεραξίας κατά €735,767,000 το 2011 (2010:μηδέν) η οποία καταναίνεται στον τομέα επιχειρηματικής τραπεζικής κατά €674,482,000 (2010:μηδέν), στον τομέα επενδυτικής τραπεζικής κατά €60,191,000 (2010:μηδέν) και στον τομέα διαχείρισης περιουσίας κατά €1,094,000 (2010:μηδέν). Η απομείωση της υπεραξίας παρουσιάζεται ως «Απομείωση υπεραξίας και άλλων άυλων περιουσιακών στοιχείων» στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων. Η συνολική απομείωση που έγινε στην υπεραξία του Ομίλου ήταν της τάξης του €759,865,000 λαμβανομένης υπόψη και της απομείωσης της υπεραξίας του τομέα επιχειρηματικής τραπεζικής της Ρουμανίας, Σερβίας και Ρωσίας – Σημείωση 28 της Ετήσιας Έκθεσης του Ομίλου Λαϊκής Τράπεζας για το έτος 2011. Επισημαίνεται ότι οι εν λόγω απομειώσεις έγιναν με την ανάληψη καθηκόντων της νέας διοίκησης, υπό τον Μιχάλη Σαρρή, ενώ καμία απομείωση δεν πραγματοποιήθηκε από την προηγούμενη διεύθυνση για τα 3 πρώτα τρίμηνα του 2011.

Ενόψει των πιο πάνω στοιχείων, και λαμβάνοντας υπόψη τις πρόνοιες του λογιστικού προτύπου IAS 36 που προβλέπει ότι η βάση της αξιολόγησης για τον υπολογισμό της απομείωσης της υπεραξίας, περιλαμβάνει μεταξύ άλλων, το οικονομικό περιβάλλον όπου δραστηριοποιούνται οι θυγατρικές εταιρείες και τα αποτελέσματά τους, προβαίνοντας σε μια ανάλυση ορισμένων εκ των δεικτών που αναφέρονται πιο κάτω σε σχέση με τη Λαϊκή Τράπεζα, προκύπτουν τα ακόλουθα:

- α. Αξία μετοχής – Η ΜΕΒ η οποία επισημαίνεται ότι ήταν η τράπεζα που προέκυψε από την συγχώνευση της Τράπεζας Εγνατίας, της Λαϊκής Ελλάδος και της “Marfin Financial Group”, διέθετε συνολικά 288 εκατομ. μετοχές στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τα στοιχεία που είναι διαθέσιμα, προκύπτει ότι από το 2008, η συνολική αξία των εν λόγω μετοχών στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών κυμαινόταν γύρω στα €300 εκατομ. ενώ στα βιβλία της Λαϊκής η αξία της επένδυσης της στην εν λόγω τράπεζα συνέχισε να παρουσιάζεται ως €2.4 δις, παρά την μεγάλη μείωση στην πραγματική αξία της μετοχής της ΜΕΒ.
- β. Το οικονομικό περιβάλλον όπου δραστηριοποιούνται οι θυγατρικές εταιρείες της – παρά το γεγονός ότι η

²⁵⁴ Σημείωση 28 στην Ετήσια Έκθεση της Λαϊκής Τράπεζας για το έτος 2008.

ΜΕΒ δραστηριοποιείται στην Ελλάδα, όπου το οικονομικό περιβάλλον είχε επιδεινωθεί με την προσφυγή της χώρας στον μηχανισμό στήριξης στις 23 Απριλίου 2010 και την αναγνώριση των προβλημάτων που αντιμετώπιζε ο τραπεζικός της τομέας, εντούτοις, η Λαϊκή Τράπεζα δεν προχώρησε στην απομείωση της υπεραξίας της επένδυσης της στην εν λόγω τράπεζα στους οικονομικούς λογαριασμούς της για το έτος 2010.

- γ. Αποτελέσματα των θυγατρικών εταιρειών - παρά το γεγονός ότι στα αποτελέσματα του πρώτου εξαμήνου του 2009, η ΜΕΒ, ανακοίνωσε ζημιές ύψους €18.7 εκατομ.²⁵⁵, εντούτοις η Λαϊκή Τράπεζα, στους οικονομικούς λογαριασμούς του 2010, ανέφερε ότι οι έλεγχοι απομείωσης υπεραξίας υπέδειξαν ότι δεν υπάρχει απομείωση της υπεραξίας κατά το 2010 και συνεπώς παρέμεινε αμείωτη (unimpaired)²⁵⁶.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρατίθενται πιο πάνω, προκύπτει ότι η πρώτη φορά που πραγματοποιήθηκε ουσιαστική διαγραφή της υπεραξίας του Ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας στις τελικές Οικονομικές Καταστάσεις του, ήταν το έτος 2011, όπου έγινε συνολική απομείωση της τάξης των €759,865,000 λαμβανομένης υπόψη και της απομείωσης της υπεραξίας του τομέα επιχειρηματικής τραπεζικής της Ρουμανίας, Σερβίας και Ρωσίας. Επισημαίνεται ότι για τους πρώτους εννέα μήνες του 2011, καμία απομείωση υπεραξίας δεν είχε πραγματοποιηθεί. Επισημαίνεται καμία απομείωση δεν πραγματοποιήθηκε από την διεύθυνση της Λαϊκής Τράπεζας για τα 3 πρώτα τρίμηνα του 2011 και ότι οι πιο πάνω απομειώσεις έγιναν με την ανάληψη καθηκόντων της νέας διοίκησης, υπό τον κ. Μιχάλη Σαρρή.

Υπό το φώς των πιο πάνω, προκύπτει εύλογο ερώτημα και συνεπώς χρήζει διερεύνησης κατά πόσο οι Οικονομικές Καταστάσεις και οι Ετήσιες Εκθέσεις του Ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας έδιδαν μια αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Ομίλου, ειδικά μετά την επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης στην Ελλάδα. Περαιτέρω, θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο υπήρξε παραπλάνηση των επενδυτών αλλά και χειραγώγηση της αγοράς στην περίπτωση που δεν παρουσιαζόταν η πραγματική οικονομική εικόνα του Ομίλου στις Οικονομικές Καταστάσεις και τις Ετήσιες Εκθέσεις του και να διερευνηθούν, στην προκειμένη περίπτωση, τυχόν ευθύνες της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

12.2. Άλλα θέματα

12.2.1. Η εξαγορά της “Marfin Bank” από τη “Marfin Financial Group” στις 10 Ιανουαρίου 2007

Όπως αναφέρεται πιο πάνω, το Δεκέμβριο του 2006, η Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου εξαγόρασε την Τράπεζα Εγγατία έναντι ποσού €589 εκατομ., τη “Marfin Financial Group”, έναντι ποσού €1.612 εκατομ. και τη Λαϊκή Ελλάδος έναντι ποσού γύρω στα €104 εκατομ. Δυο εβδομάδες περίπου έπειτα από την ολοκλήρωση των εν λόγω εξαγορών και συγκεκριμένα στις 10 Ιανουαρίου 2007, η Λαϊκή Τράπεζα αποφάσισε την εξαγορά της “Marfin Bank” (θυγατρικής της “Marfin Financial Group”) έναντι ποσού €616.533.000.²⁵⁷ Η εν λόγω εξαγορά ολοκληρώθηκε στις 4 Μαΐου 2007. Επισημαίνεται ότι κατά τον ουσιώδη χρόνο, η “Marfin Financial Group” ήταν θυγατρική της Λαϊκής Κύπρου σε ποσοστό 97% και η “Marfin Bank” ήταν θυγατρική της “Marfin Financial Group” σε ποσοστό 100%. Τα καθαρά περιουσιακά στοιχεία της “Marfin Bank” κατά το χρόνο της εξαγοράς της ήταν αξίας €269 εκατομ. Συνεπώς, η Λαϊκή Τράπεζα ενδεχομένως να πλήρωσε ξανά υπεραξία πέραν των €322.5εκατομ. για να εξαγοράσει ένα περιουσιακό στοιχείο που ήδη της ανήκε από την εξαγορά της “Marfin Financial Group”²⁵⁸ που πραγματοποιήθηκε το Δεκέμβριο του 2006. Έπειτα από εξέταση των Οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου Λαϊκής για το έτος 2007, η υπεραξία που πληρώθηκε για την πιο πάνω εξαγορά δεν εμφανίζεται σε κανένα σημείο, παρόλο που η εν λόγω υπεραξία εμφανίζεται ως κέρδος €322.5 εκατομ. στα εξαμηνιαία αποτελέσματα της “Marfin Financial Group” του 2007²⁵⁹. Επισημαίνεται ότι το ποσό των €616 εκατομ. που καταβλήθηκε στην θυγατρική της Λαϊκής Τράπεζας, “Marfin Financial Group” για την εξαγορά της

²⁵⁵ Πηγή: KPMG Corporate Finance: Marfin Popular bank Public Co. Ltd, Marfin Εγγατία Τράπεζα Ανώνυμος Εταιρεία - Έκθεση Εμπειρογνώμονα επί Συγχώνευσης με αύξηση μετοχικού κεφαλαίου (Βάσει της παραγράφου 4.1.4.1.3 του κανονισμού του Χρηματιστηρίου Αθηνών) 26 Νοεμβρίου 2009 – σελίδα 16: οικονομικές καταστάσεις της ΜΕΒ στο σημείο Κέρδη/(ζημιές) μετά από φόρους 18.707εκατομ.

²⁵⁶ Από τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας, παρατηρείται ότι μετά το έτος 2005, δεν πραγματοποιείται ουσιαστική απομείωση της υπεραξίας και για άλλες επενδύσεις του Ομίλου, όπως η επέκταση στην Ρουμανία, Ουκρανία και άλλες χώρες.

²⁵⁷ Ανακοίνωση Marfin Popular Bank Public Co. Ltd: «Η «MARFIN POPULAR BANK PUBLIC CO. LTD» ανακοινώνει ότι ολοκληρώθηκε σήμερα, 4 Μαΐου 2007, η πώληση και μεταβίβαση στην Τράπεζα από την «MARFIN INVESTMENT GROUP A.E. ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ» του συνόλου της συμμετοχής της που αντιπροσωπεύει το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της «MARFIN BANK A.T.E.» έναντι συνολικού τιμήματος 616.533.000 Ευρώ.

²⁵⁸ Η Marfin Bank ήταν θυγατρική της Marfin Financial Group σε ποσοστό 100%.

²⁵⁹ Πηγή: MARFIN Investment Group: Condensed Interim Financial Statements for the 6 Months Ended 30th June 2007 – σελίδα 6, σημείο «Profit from sale of participations» - €322,596,000.

“Marfin Bank” δεν επεστράφηκε ποτέ ως μέρισμα προς τη Λαϊκή Τράπεζα αλλά παρέμεινε στην “Marfin Financial Group”. Συνεπώς, το εν λόγω ποσό επωφελήθηκαν οι νέοι μέτοχοι της. Σημειώνεται επίσης ότι στις 10 Ιανουαρίου 2010, η “Marfin Financial Group” μετονομάστηκε σε “Marfin Investment Group”, ενώ παράλληλα αποφασίστηκε η αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά €5 δις. Η Λαϊκή Τράπεζα, ανεξηγήτως αποποιήθηκε του δικαιώματος αγοράς νέων μετοχών της “Marfin Investment Group” και συνεπώς το ποσοστό ιδιοκτησίας της επί της “Marfin Investment Group” μειώθηκε από 97% σε 6.44%, έπειτα από την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της τελευταίας.

12.2.2. Απομείωση της επένδυσης της Λαϊκής Τράπεζας στη “Marfin Financial Group”

Παρ’ όλο που η Λαϊκή Τράπεζα υπέστη την εν λόγω μείωση του ποσοστού ιδιοκτησίας της επί της “Marfin Financial Group”, συνέχισε να παρουσιάζει στα βιβλία της αναγνωρισμένη επένδυση στην πρώην θυγατρική της ύψους €1.612 δις χωρίς να προβεί σε απομείωση της επένδυσης της στη “Marfin Investment Group”. Ειδικότερα, στις 10 Ιανουαρίου 2007, όταν αποφασίστηκε η επιστροφή κεφαλαίου και μερίσματος προς τους μετόχους της “Marfin Financial Group”, η Λαϊκή Τράπεζα έλαβε €235 εκατομ. ως μέρισμα και €528 εκατομ. ως επιστροφή κεφαλαίου. Λαμβάνοντας υπόψη τη μείωση του ποσοστού ιδιοκτησίας της Λαϊκής Τράπεζας επί της “Marfin Financial Group” από 97% σε 6.44% ως αναφέρεται πιο πάνω, φαίνεται ότι προέκυψε ζημιά ύψους €451 εκατομ., η οποία θα έπρεπε να διαγραφεί στους τελικούς λογαριασμούς του 2007, πράξη που δεν έγινε.

Ο υπολογισμός της εν λόγω ζημιάς προκύπτει από το ότι η αρχική επένδυση ήταν €1.600 εκατομ., από την οποία αφαιρούνται ποσά που αφορούν €235 εκατομ. μέρισμα που καταβλήθηκε, €528 εκατομ. επιστροφή κεφαλαίων και €386 εκατομ. αξία υπολοίπου επένδυσης (η αξία του υπολοίπου επένδυσης της Λαϊκής Τράπεζας στη “Marfin Investment Group” προκύπτει ως εξής: αξία υπόλοιπου επενδ. 6.44% X €6,000 εκατομ. κεφάλαια στη “Marfin Investment Group” = €386 εκατομ.) και συνεπώς προκύπτει ζημιά €451 εκατομ.

Υπό το φως των πιο πάνω, προκύπτει εύλογο ερώτημα και συνεπώς χρήζει διερεύνησης κατά πόσο οι Οικονομικές Καταστάσεις και οι Ετήσιες Εκθέσεις του Ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας έδιδαν μια αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής κατάστασης του Ομίλου, ειδικά μετά τη μείωση του ποσοστού ιδιοκτησίας της επί της “Marfin Financial Group” και τη ζημιά που υπέστη. Περαιτέρω, θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο υπήρξε παραπλάνηση των επενδυτών αλλά και χειραγώγηση της αγοράς στην περίπτωση που δεν παρουσιαζόταν η πραγματική οικονομική εικόνα του Ομίλου στις Οικονομικές Καταστάσεις και τις Ετήσιες Εκθέσεις του και να διερευνηθούν, στην προκειμένη περίπτωση, τυχόν ευθύνες της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου.

12.3. Δάνεια για επενδύσεις σε μετοχές της “Marfin Investment Group”, αγορά ομολόγων του ελληνικού δημόσιου και εγγυήσεις προς τη “Marfin Egnatia Bank”

Όπως προκύπτει από τα δεδομένα που κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής η Λαϊκή Τράπεζα παραχώρησε υπέρογκα δάνεια σε φυσικά και νομικά πρόσωπα για σκοπούς διενέργειας επενδύσεων σε μετοχές της «Marfin Investment Group». Περαιτέρω, όπως προκύπτει από τα εν λόγω δεδομένα, η Λαϊκή Τράπεζα παραχώρησε επίσης εγγυήσεις για τη MEB ενώ παράλληλα προχώρησε στην επένδυση δισεκατομμυρίων ευρώ σε ομόλογα ελληνικού δημοσίου (ΟΕΔ), από τα οποία υπέστηκε τεράστιες ζημιές.

Αναφορικά με τις εν λόγω χορηγήσεις και επενδύσεις της Λαϊκής Τράπεζας, η επιτροπή επισημαίνει ότι θα πρέπει να διεξαχθεί ειδική έρευνα για να διαπιστωθεί, αφενός, κατά πόσο πληρούνταν οι προϋποθέσεις αναφορικά με τη συγκέντρωση του κινδύνου των εν λόγω επενδύσεων και, αφετέρου, κατά πόσο οι εν λόγω επενδύσεις δεν ήταν παράνομες σύμφωνα με τον περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμο του 1997.

12.4. Χορηγήσεις για επενδύσεις σε μετοχές της “Marfin Investment Group”

Αναφορικά με τις χορηγήσεις που παραχωρήθηκαν από τη Λαϊκή Τράπεζα για σκοπούς διενέργειας επενδύσεων σε μετοχές της “Marfin Investment Group”, με εξασφάλιση τις ίδιες τις μετοχές που αγοράζονταν με τα χρήματα του δανείου, επισημαίνεται ότι στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου Λαϊκής για τα έτη 2008-2011 δε γίνονταν οι σωστές προβλέψεις για την απομείωση των εν λόγω δανείων τα οποία ήταν κατά το μεγαλύτερο ποσοστό τους ανεξασφάλιστα λόγω της πτώσης στην αξία της μετοχής της “Marfin Investment Group”. Ειδικότερα, για σκοπούς σύγκρισης, και εκτίμησης της έκτασης των ανεξασφάλιστων χορηγήσεων, ενώ η τιμή έκδοσης της κάθε μετοχής της “Marfin Investment Group” ήταν €6.7, η πραγματική της αξία στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών ήταν περίπου €2.5 στις 31 Δεκεμβρίου 2009, €2 στις 31 Δεκεμβρίου 2010 και περίπου €0.60 στις 31 Δεκεμβρίου 2011.

12.5. Προβλέψεις κερδών που δεν πραγματοποιήθηκαν

Στις 17 Ιανουαρίου 2007²⁶⁰ η Λαϊκή Τράπεζα, κατά την ενημέρωση των θεσμικών επενδυτών, προέβηκε σε προβλέψεις για τη διενέργεια μελλοντικών κερδών που αφορούσαν τα έτη 2007 έως 2009 και παρ' όλο που τα εν λόγω κέρδη δεν πραγματοποιήθηκαν, η τράπεζα δεν προέβη σε αναθεώρηση των εν λόγω προβλέψεων. Συνεπώς, ενώ η τράπεζα προέβη ως όφειλε σε προβλέψεις για κέρδη €614 εκατομ. για το έτος 2009 τα πραγματοποιηθέντα κέρδη περιορίστηκαν σε €170 εκατομ. και άρα θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο η αποτυχία της τράπεζας να αναθεωρήσει τις προβλέψεις της παραπλάνησε το επενδυτικό κοινό και συνεπώς συνέβαλε σε χειραγώγηση της αγοράς.

12.6. Αμοιβή διαχείρισης

Κατά τα έτη 2007 και 2008, καταβλήθηκε από τη "Marfin Investment Group" στη Λαϊκή Τράπεζα αμοιβή διαχείρισης ύψους 1% δυνάμει συμφωνίας μεταξύ των εν λόγω εταιρειών στις 10 Ιανουαρίου 2007²⁶¹. Στην ετήσια έκθεση για το έτος 2008, αναφέρεται ότι η εν λόγω συμφωνία έληξε το Φεβρουάριο του 2009²⁶². Συνεπώς, θα πρέπει να διερευνηθεί κατά πόσο η εν λόγω συμφωνία περιλάμβανε ημερομηνία λήξης και αν πράγματι υπήρχε ημερομηνία λήξης κατά πόσο αυτό ανακοινώθηκε στην αγορά. Η ανάγκη εξέτασης του εν λόγω συμβολαίου προκύπτει από το γεγονός ότι στην ανακοίνωση της 10^{ης} Ιανουαρίου 2007, που δημοσιεύθηκε από το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου την 11^η Ιανουαρίου 2007 για την αμοιβή διαχείρισης που ήταν πληρωτέα από τη MIG προς τη Λαϊκή Τράπεζα δεν αναφερόταν η διάρκεια ισχύος της συμφωνίας. Συνεπώς, εάν η συμφωνία είχε διάρκεια ισχύος δύο ετών, η Λαϊκή Τράπεζα όφειλε να το ανακοινώσει στο επενδυτικό κοινό και η παράλειψή της να προβεί στην εν λόγω ανακοίνωση ενδέχεται να αποτελεί χειραγώγηση της αγοράς αφού η εν λόγω συμφωνία αφορούσε καταβολή αμοιβής περίπου €50 εκατομ. ετησίως και αποτελούσε σημαντικό εισόδημα για τη Λαϊκή Τράπεζα²⁶³. Στην περίπτωση που η εν λόγω συμφωνία δεν είχε συγκεκριμένη διάρκεια ισχύος όπως αφέθηκε να εννοηθεί στην ανακοίνωση της 10^{ης} Ιανουαρίου 2007, προκύπτει ότι η "Marfin Investment Group" οφείλει στη Λαϊκή τράπεζα πέραν των €100 εκατομ. ως αμοιβή διαχείρισης της. Επισημαίνεται ότι ακόμα και στην περίπτωση που η "Marfin Investment Group" τερμάτισε την εν λόγω συμφωνία με τη Λαϊκή Τράπεζα, προκύπτουν εύλογα ερωτήματα αναφορικά με τη μη λήψη μέτρων ή τη διενέργεια άλλων διαβημάτων από τη διοίκηση της Λαϊκής Τράπεζας προς διασφάλιση των συμφερόντων της, λαμβάνοντας υπόψη ότι η τράπεζα απώλεσε εισοδήματα που ανέρχονταν σε €50 εκ ετησίως.

Αναφορικά με το εν λόγω θέμα, ο πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως, απέστειλε στις 20 Φεβρουαρίου 2014 επιστολή²⁶⁴ στην πρόεδρο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου με την οποία προέβαινε στις πιο πάνω επισημάνσεις και ζήτησε την άποψή της. Στην απαντητική της επιστολή²⁶⁵ με ημερομηνία 27 Φεβρουαρίου 2014, η πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, ανέφερε ότι έπειτα από μελέτη του δελτίου τύπου της θυγατρικής εταιρείας "Marfin Financial Group" της "Marfin Popular Bank Public Co Ltd", διαπιστώθηκε ότι δεν υπάρχει οποιαδήποτε αναφορά που να παραπέμπει στο συμπέρασμα ότι η παροχή υπηρεσιών επενδυτικής τραπεζικής καθώς και συμβουλευτικών υπηρεσιών από τη "Marfin Popular Bank Public Co Ltd" στη "Marfin Investment Group" θα είχε διάρκεια μόνο ενός έτους. Αντιθέτως, στην εν λόγω επιστολή επισημαίνεται ότι η εν λόγω αναφορά ότι η αμοιβή θα είναι ύψους 1% ετησίως υποδηλώνει ότι η παροχή των προαναφερόμενων υπηρεσιών θα είχε διάρκεια πέραν του ενός έτους. Συνεπώς, εύλογα προκύπτει το συμπέρασμα ότι: (α) οι δυνητικοί επενδυτές ενδεχομένως να είχαν παραπλανηθεί από την εν λόγω αναφορά αφού η παροχή των εν λόγω υπηρεσιών συνεπαγόταν σημαντικά έσοδα για τη Λαϊκή Τράπεζα καθώς επίσης και ότι (β) οι αρμόδιες αρχές ολιγόωρησαν αφού δεν έλαβαν κανένα

²⁶⁰ Ανακοίνωση Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου με τίτλο «ΛΑΙΚ - Ανακοίνωση Marfin Popular Bank για πρόβλεψη κερδών για το 2007 (17/1/2007)»: «Προς ενημέρωση των μετόχων της και του επενδυτικού κοινού η MAFIN POPULAR BANK PUBLIC CO LTD ανακοινώνει ότι κατά την διάρκεια τηλεδιάσκεψης με θεσμικούς επενδυτές έγιναν εκτιμήσεις («guidance») μελλοντικής κερδοφορίας (καθαρά κέρδη μετά φόρων) 372 εκατομ. Ευρώ για το 2007, 480 εκατομ. Ευρώ για το 2008 και 614 εκατομ. Ευρώ για το 2009, ήτοι μέσος όρος αύξησης καθαρών κερδών ετησίως κατά 33%. Μετά την αφαίρεση των δικαιωμάτων της μειοψηφίας που εξακολουθεί να υπάρχει στην ΕΓΝΑΤΙΑ και την MFG (σε περίπτωση που αυτή η μειοψηφία παραμείνει) τα καθαρά κέρδη εκτιμώνται ότι θα διαμορφωθούν σε 360 εκατομ. Ευρώ (07), 470 εκατομ. Ευρώ (08) και 600 εκατομ. Ευρώ (09).».

²⁶¹ Ανακοίνωση Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου με τίτλο «ΛΑΙΚΗ – Δελτίο Τύπου της θυγατρικής της εταιρείας Marfin Financial Group (11/1/2007)»

(Πηγή: XAK <http://www.cse.com.cy/gr/Announcements/message.asp?aid=20864>)

²⁶² Οικονομικές Καταστάσεις του 2009, Σελίδα 189, Σημείωση 56.

²⁶³ Στην προκειμένη περίπτωση, η Λαϊκή Τράπεζα θα έπρεπε επίσης να προβεί σε περαιτέρω απομείωση της υπεραξίας της αφού η Τράπεζα θα υπόκειτο σε απώλεια εισοδημάτων περίπου €50 εκατομ. ετησίως.

²⁶⁴ Επιστολή του προέδρου της επιτροπής, ημερομηνίας 20 Φεβρουαρίου 2014, προς την πρόεδρο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου με θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος».

²⁶⁵ Επιστολή της προέδρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, ημερομηνίας 27 Φεβρουαρίου 2014, με θέμα «Επιστολή σας ημερομηνίας 20 Φεβρουαρίου 2014».

μέτρο για την προστασία των επενδυτών από τέτοιες ενέργειες αλλά ούτε και εξέτασαν το εν λόγω συμβάν μέχρι σήμερα.

12.7. Η αξία της επένδυσης της Λαϊκής Τράπεζας στη “Marfin Investment Group” και των άλλων επενδύσεών της σε χρηματοοικονομικά στοιχεία

Θα πρέπει να τύχουν ενδελεχούς εξέτασης οι επενδύσεις της Λαϊκής Τράπεζας και ειδικότερα η επένδυσή της στη “Marfin Investment Group” η οποία παρουσιάζονταν στα βιβλία της στην καθαρή βάση θέσης των περιουσιακών της στοιχείων και όχι στην τρέχουσα χρηματιστηριακή τιμή της. Επισημαίνεται ότι η διαφορά στην εν λόγω αξία ήταν σημαντική, αφού στα βιβλία της Λαϊκής Τράπεζας η αξία της MIG παρουσιάζονταν ως περίπου €2 ανά μετοχή, ενώ η πραγματική χρηματιστηριακή αξία των εν λόγω μετοχών κυμαινόταν γύρω στα 30 έως 40 σεντ. Της ίδιας παρουσίας τύγγαναν και πολλές άλλες επενδύσεις της Λαϊκής Τράπεζας αλλά και της θυγατρικής της “Marfin Egnatia Bank” (MEB). Επισημαίνεται ότι οι εν λόγω τράπεζες κατείχαν πέραν των €6 δις σε χρηματοοικονομικά μέσα, τα οποία θα πρέπει να εξεταστούν κατά παρουσιάζονταν στα βιβλία τους στη σωστή αξία, κατά τα έτη 2008 έως 2012.

Περαιτέρω, η MEB θα πρέπει να τύχει ενδελεχούς εξέτασης κατά το έτος 2009 όταν αποφασίστηκε η συγχώνευσή της με τη Λαϊκή Τράπεζα ενώ είχε χρηματοοικονομικά μέσα €4 δις ευρώ και ίδια κεφάλαια μόνο €700 εκατομ. Υπό το φως των πιο πάνω, εύλογα προκύπτει το ερώτημα κατά πόσο η εν λόγω συγχώνευση έγινε με στόχο τη μεταφορά της ευθύνης ανακεφαλαιοποίησης της MEB στην ΚΤΚ και κατ’ επέκταση στην Κυπριακή Δημοκρατία.

12.8. Εγγυήσεις

Αναφορικά με το θέμα της παροχής εγγυήσεων στις θυγατρικές της, επισημαίνεται ότι στις 19 Νοεμβρίου 2008, η Λαϊκή Τράπεζα παρείχε εγγυήσεις στη MEB για καλυμμένα ομόλογα ύψους €3 δις. Στις 20 Αυγούστου 2009 παρείχε και πάλι εγγυήσεις για τα ομολογιακά και επιχειρηματικά δάνεια της MEB ύψους €2.3 δις. Λαμβάνοντας υπόψη το οικονομικό περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείτο η MEB²⁶⁶, εύλογα προκύπτει το συμπέρασμα ότι με την παροχή των εν λόγω εγγυήσεων, η Λαϊκή Τράπεζα προέβαινε σε μεγάλη συγκέντρωση κινδύνου. Επισημαίνεται ότι οι εν λόγω εγγυήσεις εκ πρώτης όψεως φαίνεται να εμπίπτουν στην ερμηνεία των «χρηματοδοτικών ανοιγμάτων»²⁶⁷ όπως αυτά προβλέπονται στην παράγραφο (α) του εδαφίου (1) του άρθρου 11 του περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμου του 1997 που αναφέρεται πιο πάνω, ενώ παράλληλα επισημαίνεται ότι το ύψος των εγγυήσεων που παραχωρήθηκαν και που ανέρχονταν σε €5 δις ισούται με ποσοστό 250% επί των ιδίων κεφαλαίων της Λαϊκής Τράπεζας.

12.9. Διαγραφές δανείων

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα εννιαμήνου του Ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας του Νοεμβρίου του 2011, γίνεται αναφορά στη διαγραφή δανείων ύψους €219.226.000 ενώ την αντίστοιχη περίοδο του 2010 οι διαγραφές δανείων ανέρχονταν σε €28.571.000. Επισημαίνεται ότι οι διαγραφές δανείων που ανακοινώθηκαν το Νοέμβριο του 2011 αποτελούσαν το 1% των συνολικών δανείων της Λαϊκής Τράπεζας, ενώ παράλληλα αντιπροσώπευαν μια αύξηση της τάξης του 800% επί των διαγραφών του προηγούμενου έτους. Η εν λόγω διαγραφή δανείων θα πρέπει να τύχει ενδελεχούς εξέτασης αφού το χρονικό πλαίσιο κατά το οποίο πραγματοποιήθηκαν δημιουργεί υποψίες αναφορικά με τη σκοπιμότητά τους²⁶⁸, λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη ότι σύμφωνα με την πρακτική που ακολουθείται, η διαγραφή ενός δανείου συνεπάγεται την εξάντληση όλων των διαθέσιμων μεθόδων ανάκτησης του ποσού συμπεριλαμβανομένης της λήψης νομικών μέτρων εναντίον

²⁶⁶ Η Ελλάδα εντάχθηκε σε μνημόνιο το 2009.

²⁶⁷ Η παράγραφος (α) του Εδαφίου 4 του άρθρου 11 προβλέπει ότι: «χρηματοδοτικό άνοιγμα» σε σχέση με πρόσωπο σημαίνει τη χορήγηση οποιουδήποτε δανείου ή το άνοιγμα τρεχούμενου χρεωστικού λογαριασμού για το πρόσωπο αυτό, ή τη χορήγηση οποιασδήποτε χρηματοδοτικής μίσθωσης (financial leasing), συμπεριλαμβανομένης και χρηματοδότησης με ενοικιαγορά, ή την προεξόφληση γραμματίου ή συναλλαγματικής για την οποία το πρόσωπο αυτό υπέχει ευθύνη είτε ως αποδέκτης είτε ως εκδότης είτε ως οπισθογράφος, ή τη χορήγηση οποιασδήποτε οικονομικής εγγύησης, ή την ανάληψη οποιασδήποτε άλλης οικονομικής ευθύνης ή υποχρέωσης για λογαριασμό του προσώπου αυτού, ή τη συμμετοχή σε αξίες που εκδόθηκαν από το πρόσωπο αυτό, ή την ανάληψη οποιασδήποτε υποχρέωσης για τη χορήγηση οποιωνδήποτε από τα πιο πάνω και περιλαμβάνει οποιοσδήποτε από τις πιο πάνω πράξεις που γίνονται προς όφελος τρίτου με την εγγύηση του προσώπου αυτού, περιλαμβάνει δε οποιοδήποτε άλλο άμεσο ή έμμεσο στοιχείο ενεργητικού εντός ή εκτός ισολογισμού τράπεζας σε σχέση με το πρόσωπο αυτό.

²⁶⁸ “Marfin Popular Bank” – Συνοπτικές Ενδιάμεσες Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για την Εννιαμηνιαία που Έληξε 30 Σεπτεμβρίου 2011. Οι διαγραφές δανείων αναφέρονται Σελίδα 14, σημείωση Αρ.9 και επισημαίνεται ότι πραγματοποιήθηκαν λίγες μόνο μέρες πριν από την αποχώρηση της διοίκησης του κ. Α. Βγενόπουλου από τη Λαϊκή Τράπεζα.

του οφειλέτη.

13. ΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ (ΛΟΓΙΣΤΕΣ, ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ)

Στα πλαίσια της εξέτασης του θέματος, η επιτροπή ζήτησε επίσης όπως κατατεθούν στοιχεία αναφορικά με τις αμοιβές που πληρώθηκαν από το 2006 μέχρι και το 2012 τόσο από τη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” όσο και από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ σε σχέση με την παροχή νομικών, λογιστικών ή άλλων συμβουλευτικών υπηρεσιών.

Η Ειδικός Διαχειριστής της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” με επιστολή της ημερομηνίας 27 Νοεμβρίου 2013, που επισυνάπτεται ως Παράρτημα 16, απέστειλε συνοπτικά στοιχεία για την εν λόγω περίοδο. Σύμφωνα με αυτά, ποσό €3.892.228,89 δαπανήθηκε συνολικά προς είκοσι ένα δικηγορικά γραφεία, χωρίς ωστόσο να υπάρχει ένδειξη για ποιες συγκεκριμένες νομικές υπηρεσίες καταβλήθηκε. Περαιτέρω, για την παροχή ελεγκτικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών, φαίνεται να έχουν δαπανηθεί συνολικά €9.081.334,86 προς οκτώ ελεγκτικά γραφεία, χωρίς να φαίνεται και πάλι για ποιες συγκεκριμένες υπηρεσίες έχουν καταβληθεί. Ωστόσο, η Ειδικός Διαχειριστής στην επιστολή της αναφέρει τα ακόλουθα σε σχέση με τα στοιχεία που έχουν αποσταλεί:

- Τα ποσά αφορούν πληρωμές που έγιναν από τις εταιρείες του Ομίλου στην Κύπρο και δεν περιλαμβάνουν τυχόν πληρωμές που έγιναν από εξαρτημένες εταιρείες του εξωτερικού.
- Τα ποσά αφορούν πληρωμές που έγιναν μόνο σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα με έδρα εργασιών την Κύπρο.
- Τα ποσά δεν περιλαμβάνουν τυχόν πληρωμές που έγιναν απευθείας από καταστήματα της Τράπεζας ή από την Υπηρεσία Είσπραξης Χρεών για δικαστικές υποθέσεις που αφορούν είσπραξη χρεών.
- Ειδικότερα, οι χρεώσεις για την παροχή νομικών/ελεγκτικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών κατά την περίοδο 2006 - 2012 έχουν ως ακολούθως:

α. Παροχή νομικών υπηρεσιών:

1. Tassos Papadopoulos & Co: €843.021,80
2. Ioannides Demetriou LLC: €1.111.949,93
3. Georgios Koukounis: €128.630,26
4. Georgiades & Pelides D.E.P.E.: €39.850,57
5. Maria A. Kyriakou: €31.569,15
6. Chrysses Demetriades & Co LLC: €60.825,23
7. Andreas V. Zachariou & Co Advocates: €4.001,17
8. Andreas Neocleous & Co: €90.228,61
9. Alecos Evangelou & Co: €10.781,27
10. Polakis Sarris & Co: €0,00
11. Andreas Th. Mathicolonis & Co: €12.670,10
12. N.A. Hadjinicolaou: €14.352,25
13. Leonidas G. Leonidou: €2.340,00
14. L. Papaphilippou & Co: €129.576,92
15. Kyriacos Danos €332,32

16. George Z. Georgiou & Associates LLC: €125.309,96
  17. Kikis Talarides: €1.174.714,89
  18. Alecos Markides Law Office: €41.175,04
  19. George Y. Yiangou & Co: €61.699,42
  20. George Charalambides & Co: €0,00
  21. S.A. Evangelou & Co LLC: €9.200,00
- β. Παροχή ελεγκτικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών:
1. PriceWaterhouseCoopers: €6.723.801,69
  2. KPMG LTD: €971.876,95
  3. Grant Thornton (Cyprus) Ltd: €1.136.965,53
  4. Ernst & Young Cyprus Ltd: €146.831,31
  5. Deloitte Ltd (Limassol): €67.857,50
  6. Deloitte & Toche Ltd (Nicosia): €2.852,96
  7. Baker Tilly & Partners Ltd: €11.500,00
  8. Moore Stephens Stylianos & Co: €19.648,92

Τα σχετικά στοιχεία για την Τράπεζα Κύπρου περιλαμβάνονται σε αναλυτικές ετήσιες καταστάσεις που απεστάλησαν με επιστολή της ίδιας της Τράπεζας ημερομηνίας 11 Δεκεμβρίου 2013 και αφορούν όχι μόνο την περίοδο 2006-2012, αλλά την περίοδο 2002-2012. Σε αντίθεση με την περίπτωση της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, τα δεδομένα για την Τράπεζα Κύπρου αποτελούν ένα πολύ μεγάλο όγκο πληροφοριών και υποδιαιρούνται σε πολλές κατηγορίες ανάλογα με τον τομέα για τον οποίο πληρώθηκαν οι υπηρεσίες. Για σκοπούς συνοχής, οι πληροφορίες σε σχέση με την παροχή νομικών υπηρεσιών συνοψίζονται ως ακολούθως:

- BOC Ventures - Legal fees for the period 2002-2006: € 224165.6 (2007-2012: NIL)
- “Uniastrum” Bank 2008-2012: € 1,574 (EUR 000)
- BOC Ukraine 2009-2012: € 3,988 (EUR 000)
- TEFKROS INVESTMENTS 2002: € 3,054 (EUR 000)
- Bank of Cyprus PCL Nicosia – Romanian Branch 2007- 2012: € 625.48 (EUR 000)
- General Insurance of Cyprus Ltd 2002-2012: € 182,000
- Eurolife Ltd 2002-2012: € 370,000
- CYTRUSTEES INVESTMENT PUBLIC COMPANY LTD 2002-2012: € 60,000
- CISCO LTD 2002-2012: € 159,000
- Channel Islands 2002-2012: € 71,000
- Bank of Cyprus UK 2002-2012: € 2,585,024

Επίσης, κάτω από το γενικό τίτλο «Legal Fees», η Τράπεζα Κύπρου απέστειλε τα ποσά που

πληρώθηκαν προς μεγάλο αριθμό δικηγορικών γραφείων κατά την περίοδο 2002-2012 τα οποία συνοψίζονται στον πιο κάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 25: Δαπάνες Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ προς δικηγορικά γραφεία για την περίοδο 2002-2012

Έτος	Ποσό €
2002	610.942
2003	525.661
2004	990.105
2005	2.044.981
2006	1.764.153
2007	1.950.878
2008	1.644.163
2009	1.919.124
2010	2.181.551
2011	3.035.698
2012	4.424.153

Περαιτέρω, υπό τον τίτλο «Υπηρεσία Recoveries (BOC)» και με περιγραφή παρασχεθείσας νομικής υπηρεσίας «Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων» δηλώθηκαν ότι δαπανήθηκαν τα ακόλουθα ποσά για την περίοδο 2008-2012:

ΠΙΝΑΚΑΣ 26: Δαπάνες της Υπηρεσίας Recoveries της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ για νομικές υπηρεσίες κατά την περίοδο 2008-2012

Έτος	Ποσό (€)
2008	3.653,13
2009	3.627,48
2010	4.076,40
2011	5.135,29
2012	4.838,28

Οι αποδέκτες των πιο πάνω χρηματικών ποσών είναι πολύ μεγάλος αριθμός δικηγορικών γραφείων τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό. Ενδεικτικά, σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν, μόνο σε συγκεκριμένα δικηγορικά γραφεία στην Κύπρο πληρώθηκε συνολικά ποσό που υπερβαίνει τα €10.100.000 για την περίοδο 2002-2012, μη συμπεριλαμβανομένων των προαναφερθέντων ποσών που καταβλήθηκαν για σκοπούς χειρισμού δικαστικών υποθέσεων. Σε αντίθεση με τα στοιχεία που απεστάλησαν εκ μέρους της "Cyprus Popular Bank Public Co Ltd", τα στοιχεία για την Τράπεζα Κύπρου αφορούν παρασχεθείσες νομικές

υπηρεσίες και στο εξωτερικό.

Επίσης, σε σχέση με ελεγκτικές και άλλες συμβουλευτικές υπηρεσίες προς την Τράπεζα Κύπρου δηλώθηκε η δαπάνη των ακόλουθων χρηματικών ποσών προς τους ελεγκτικούς οίκους "Ernst & Young", "Deloitte", "KPMG" και "PriceWaterhouseCoopers" υπό τον τίτλο «AUDIT & Non-AUDIT FEES»:

ΠΙΝΑΚΑΣ 27: Δαπάνες της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ για ελεγκτικές υπηρεσίες για την περίοδο 2002-2012

Έτος	Ποσό (€)
2002	676.768
2003	724.567
2004	771.293
2005	728.658
2006	774.010
2007	2.168.042
2008	3.645.729
2009	3.313.669
2010	3.604.653
2011	5.346.839
2012	6.400.809

Στις ίδιες καταστάσεις για την εν λόγω περίοδο προκύπτει επίσης η καταβολή ποσού €130.540 (αθροιστικά) προς άλλους ελεγκτικούς οίκους («other auditors») χωρίς ωστόσο να παρέχονται περισσότερες διευκρινίσεις.

Περαιτέρω, υπό τον τίτλο «Consultancy Fees», δηλώνεται η χρέωση των ακόλουθων ποσών προς ένα μεγάλο αριθμό συμβουλευτικών οίκων με την ακόλουθη κατηγοριοποίηση:

- Bank of Cyprus (CI) Limited 2006-2013: €82.000
- Eurolife Ltd 2008-2013: €164.000
- GIC2006-2013: €104.000
- Bank of Cyprus PCL Nicosia – Romanian Branch 2007- 2013: €909.000
- "Uniastrum" 2013: €317.000
- "Uniastrum" 2012: €668.000
- "Uniastrum" 2011: €450.000
- "Uniastrum" 2010: €510.000

- “Uniastrum” 2009: €170.000
- “Uniastrum” 2008: €418.000
- Consultancy fees for the six months ended 30 June 2013: €6.481.661
- Consultancy fees for the year 2012: €11.970.865
- Consultancy fees for the year 2011: €2.247.338
- Consultancy fees for the year 2010: €323.361
- Consultancy fees for the year 2009: €700.631
- Consultancy fees for the year 2008: €1.739.550
- Consultancy fees for the year 2007: €3.837.616
- Consultancy fees for the year 2006: €309010

Η αιτιολόγηση των δαπανηθέντων ποσών για την παροχή νομικών, λογιστικών και άλλων συμβουλευτικών υπηρεσιών στην περίπτωση της Τράπεζας Κύπρου, για την οποία τα στοιχεία είναι πιο αναλυτικά, αφορά ένα ευρύτατο φάσμα δραστηριοτήτων της τράπεζας, μεταξύ των οποίων και οι επενδυτικές της δραστηριότητες, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις φέρει την ένδειξη «δημιουργία εμπιστεύματος για bonus» ή την «ετήσια αμοιβή – δημιουργία εμπιστεύματος για φιλοδώρημα διευθυντικών στελεχών» ή «υπηρεσίες για την καταβολή φιλοδωρημάτων αφυπηρέτησης».

Η συνολική αναλυτική κατάσταση των χρεώσεων για την παροχή νομικών, λογιστικών και άλλων συμβουλευτικών υπηρεσιών σε σχέση με την Τράπεζα Κύπρου επισυνάπτεται ως Παράρτημα 17.

14. ΧΡΕΩΣΕΙΣ “ALVAREZ & MARSAL”: ΑΜΟΙΒΗ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΟΠΟΙΗΣΗΣ (“RECAPITALIZATION FEE”) - ΑΜΟΙΒΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ (“SUCCESS FEE”)

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής σχετικά με το θέμα που αφορά τη διεκδίκηση από τον οίκο “Alvarez & Marsal” ποσού που αντιστοιχεί στο ποσό της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών, αρκούτσως διασαφηνιστική ήταν η γνωμάτευση του εξωτερικού νομικού συμβούλου της ΚΤΚ σε σχέση με το θέμα της αμοιβής επιτυχίας που διεκδίκησε ο οίκος “Alvarez & Marsal”.

Ο εξωτερικός νομικός σύμβουλος της ΚΤΚ με σχετική επιστολή του προς τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 21^{ης} Οκτωβρίου 2013, ανέφερε ότι στις σχετικές επιστολές “engagement letter” (δεσμευτικές επιστολές), ημερομηνίας 31^{ης} Δεκεμβρίου 2012 και 23 Μαρτίου 2013 που απέστειλε η “Alvarez & Marsal” προς τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ και υπογράφηκαν από τον τελευταίο, δεν υπάρχει πρόνοια για “success fee”. Ωστόσο, με συμπληρωματική επιστολή της “Alvarez & Marsal” με ίδια ημερομηνία, 23 Μαρτίου 2013, για πρώτη φορά θέτει θέμα για πληρωμή “success fee” ύψους 0,10% πάνω στο συνολικό ποσό ανακεφαλαιοποίησης του τραπεζικού συστήματος.

Η εν λόγω επιστολή, ημερομηνίας 23 Μαρτίου 2013, υπογράφηκε από τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ υπό την προϋπόθεση ότι θα εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΚΤΚ στις 25 Μαρτίου 2013. Στη συνέχεια η “Alvarez & Marsal” με ηλεκτρονικό της μήνυμα στις 28 Μαρτίου 2013 προς τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ, με θέμα “Συμφωνία Ανακεφαλαιοποίησης”, πρότεινε να επαναυπογραφεί η συμπληρωματική επιστολή, ημερομηνίας 23 Μαρτίου 2013, χωρίς την προϋπόθεση έγκρισης του Διοικητικού Συμβουλίου της ΚΤΚ. Στη συνέχεια με νέο ηλεκτρονικό μήνυμα από την “Alvarez & Marsal” προς τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ την ίδια ημέρα, 28 Μαρτίου 2013, με το οποίο ζητείται η υπογραφή του Διοικητή αναφέρει επίσης ότι ο τελευταίος συμφωνεί με την πληρωμή “Recap Fee” (Αμοιβή Επανακεφαλαιοποίησης) ύψους 0,10% επί του ανακεφαλαιοποιηθέντος κεφαλαίου και το οποίο πρέπει να καταβληθεί την 31^η Οκτωβρίου 2013.

Το διαφοροποιημένο συμφωνητικό έγγραφο (supplement), ημερομηνίας 23 Μαρτίου 2013, με τίτλο “Cyprus Banking Industry Recapitalization” υπογράφηκε στις 28 Μαρτίου 2013, παρ’ όλο που φέρει ημερομηνία 23 Μαρτίου 2013. Οι συνθήκες, κάτω από τις οποίες υπογράφηκε το πιο πάνω έγγραφο, περιγράφονται από τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ στην τελευταία σελίδα του εν λόγω εγγράφου.

Στη συνέχεια, στις 19 Σεπτεμβρίου 2013, η “Alvarez & Marsal” με επιστολή της προς το τέως Διοικητή της ΚΤΚ επανέρχεται στο θέμα της αμοιβής ανακεφαλαιοποίησης (“recapitalization fee”) και προτείνει ότι, αντί €11 εκατομ., είναι διατεθειμένοι να μειώσουν την απαίτησή τους στο ποσό των €4,75 εκατομ.

Σύμφωνα με τον ίδιο νομικό σύμβουλο και ενόψει των όσων εκτίθενται πιο πάνω, ήγειρε το θέμα εάν και κατά πόσο η “Alvarez & Marsal” δικαιούνται ή όχι σε “success fee” (αμοιβή επιτυχίας), όπως αρχικά αναφερόταν, ή αμοιβή ανακεφαλαιοποίησης (“recapitalization fee”), όπως στη συνέχεια μετονομάστηκε. Συνεπώς, η μια συμφωνία υπογράφηκε στις 23 Μαρτίου 2013, υπό την προϋπόθεση έγκρισής της από το διοικητικό συμβούλιο στις 25 Μαρτίου 2013 και η άλλη με ημερομηνία 23 Μαρτίου 2013 υπογράφηκε στις 28 Μαρτίου 2013, ύστερα από εισήγηση του κ. Hal Hirsch, Διευθύνοντα Συμβούλου της “Alvarez & Marsal”. Στην προκειμένη περίπτωση, σύμφωνα με το νομικό σύμβουλο, δε φαίνεται να έχει δοθεί τέτοια έγκριση. Επομένως ο νομικός σύμβουλος είχε τη γνώμη ότι η εν λόγω σύμβαση δεν είναι νομικά εκτελεστή και δεν είναι δυνατό να ενεργοποιηθεί ως όρος της η πληρωμή του “success fee”.

Ανεξαρτήτως όμως των πιο πάνω, ακόμα και αν η σύμβαση ήταν έγκυρη και εκτελεστή, ο νομικός σύμβουλος είχε επίσης τη γνώμη ότι από τη διατύπωση του σχετικού όρου, η “Alvarez & Marsal” δε δικαιούνται σε πληρωμή του “success fee”, καθότι η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών δεν έγινε με κεφάλαια που μεταφέρθηκαν στις τράπεζες (bail-out), αλλά έγινε με ίδια μέσα των τραπεζών (bail-in).

Η δεύτερη σύμβαση, παρ’ όλο που στάλθηκε στις 28 Μαρτίου 2013 για επαναυπογραφή, φέρει ημερομηνία 23 Μαρτίου 2013 και διαφοροποιείται ως προς τη διατύπωση του όρου σε ό,τι αφορά την πληρωμή του “success fee”. Οι συνθήκες κάτω από τις οποίες υπέγραψε ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ εκτίθενται από τον ίδιο με ιδιόχειρη σημείωσή του στην τελευταία σελίδα της εν λόγω συμφωνίας, όπως ήδη αναφέρθηκε πιο πάνω.

Η αναφορά στη σύμβαση ότι έγινε σε συγκεκριμένη ημερομηνία, ενώ στην πραγματικότητα έγινε σε μεταγενέστερη ημερομηνία, ο τρόπος που παρουσιάστηκε η πρόταση του Διευθύνοντα Συμβούλου της “Alvarez & Marsal” στις 28 Μαρτίου 2013 για να επαναυπογραφεί το “supplement” που είχε υπογραφεί στις 23 Μαρτίου 2013 χωρίς την προϋπόθεση έγκρισης του διοικητικού συμβουλίου, ενώ στην πραγματικότητα τροποποιήθηκε ο ουσιώδης όρος για πληρωμή “success fee”, καθώς επίσης και οι συνθήκες κάτω από τις οποίες υπέγραψε ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ, συνιστούν γεγονότα που είναι δυνατόν να καθιστούν τη σύμβαση ακυρώσιμη.

Συνεπώς, ο νομικός σύμβουλος της ΚΤΚ είχε επίσης τη γνώμη ότι και με τη νέα διατύπωση του διαφοροποιημένου όρου που αφορά την πληρωμή του “success fee” και μετέπειτα “recapitalization fee”, δε δικαιολογείται η πληρωμή του, καθότι η διάσωση με ίδια μέσα (bail-in) δεν μπορεί να θεωρηθεί ως “συνολικό ποσό ανακεφαλαιοποίησης του τραπεζικού συστήματος”.

Όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, η δεύτερη σύμβαση, παρ’ όλο που στάλθηκε στις 28 Μαρτίου 2013 για επαναυπογραφή, φέρει ημερομηνία 23 Μαρτίου 2013 και διαφοροποιείται ως προς τη διατύπωση του όρου σε ό,τι αφορά την πληρωμή του “success fee”. Οι συνθήκες κάτω από τις οποίες υπέγραψε ο Διοικητής της ΚΤΚ εκτίθενται από τον ίδιο με ιδιόχειρη σημείωσή του στην τελευταία σελίδα στην οποία αναφέρονται αυτολεξεί τα ακόλουθα: «Υπογράφηκε κάτω από εξαναγκασμό. Ο κ. Hirsch απείλησε να μετακινήσει ολόκληρη την ομάδα της “Alvarez & Marsal” από την Κύπρο, εν μέσω της κορύφωσης της κρίσης, εάν δεν υπογράψω.».

15. Ο ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ “INDEPENDENT DUE DILIGENCE OF THE BANKING SYSTEM OF CYPRUS” ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΟΙΚΟΥ PIMCO

Παρ’ όλο που το θέμα αυτό απασχόλησε την επιτροπή στο πρώτο στάδιο της μελέτης του και ως εκ τούτου το κύριο μέρος των όσων τέθηκαν ενώπιόν της καταγράφεται στην προκαταρκτική έκθεσή της, εντούτοις ορισμένα νέα στοιχεία περιήλθαν στην αντίληψή της κατά τις συζητήσεις που διεξήχθησαν με τους εμπλεκόμενους που κλήθηκαν και παρευρέθηκαν στις συνεδρίες της.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί εκ νέου ότι, καθότι η επιτροπή δεν είχε στη διάθεσή της τις απαραίτητες επιστημονικές γνώσεις εξέτασης και αξιολόγησης του διαγνωστικού ελέγχου που διενεργήθηκε από τον οίκο PIMCO, τα θέματα για τα οποία γίνεται μνεία στο παρακάτω κείμενο δεν αποτελούν εξαντλητική ανάλυση όλων των παραμέτρων και των παραγόντων που η επιτροπή επιθυμούσε να μελετήσει, ώστε να καταστεί δυνατό να διαμορφώσει αντικειμενική άποψη επί των ζητημάτων που αφορούν τον εν λόγω διαγνωστικό έλεγχο.

Στην έκθεση του προαναφερθέντος διαγνωστικού ελέγχου που κατέθεσε η ΚΤΚ στην επιτροπή καταγράφεται ότι ο οίκος PIMCO, για τους σκοπούς της ποσοτικοποίησης των κεφαλαιακών αναγκών των 22 χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που αποφασίστηκε να συμμετέχουν στην έρευνα μέχρι το Μάιο του 2015,

προέβη σε αξιολόγηση των πιστωτικών χαρτοφυλακίων τους για περίοδο τριών χρόνων και της ικανότητας κάθε συμμετέχοντος ιδρύματος για δημιουργία κερδών προ-προβλέψεων για την εν λόγω τριετή περίοδο. Για τους σκοπούς του καθορισμού των κεφαλαιακών αναγκών των συμμετεχόντων ο εν λόγω οίκος συμμετείχε σε μια εις βάθος αξιολόγηση, επιτρέποντας την αμφισβήτηση και δοκιμασία από την καθοδηγητική επιτροπή των μοντέλων και των προβλέψεων που χρησιμοποιήθηκαν.

Στην ίδια έκθεση, επισημαίνεται ότι η ανάδειξη της Κύπρου ως χρηματοοικονομικού κέντρου μετά την ένταξή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση οδήγησε σε αύξηση της εισροής κεφαλαίων στο νησί. Συνεπακόλουθα και με τις ιδιαίτερες διαδικασίες δανεισμού που ακολουθούνταν στην Κύπρο, όπως επίσης αναφέρεται, ο ιδιωτικός δανεισμός σε σχέση με το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν ανέβηκε σε ένα από τα πιο υψηλά επίπεδα ανά το παγκόσμιο, ενώ η πρόσβαση σε εκτεταμένη εξωτερική χρηματοδότηση οδήγησε τα συμμετέχοντα ιδρύματα να επεκταθούν στο εξωτερικό και κυρίως στον ελλαδικό χώρο. Ακολουθώντας, λόγω του υψηλού ποσοστού δανείων που κατέστησαν μη εξυπηρετούμενα στην Ελλάδα, αλλά και της απομείωσης των ομολόγων του ελληνικού δημοσίου (PSI), τα κυπριακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα υπέστησαν σημαντικές ζημιές.

Μεταξύ άλλων η έκθεση τονίζει τις ακόλουθες βασικές ιδιαιτερότητες του χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας:

1. Επικρατούν τα δάνεια με βάση υποθήκες. Ενδιέφερε δηλαδή περισσότερο τα συμμετέχοντα ιδρύματα η εξασφάλιση του δανείου με υποθήκες και εγγυήσεις, παρά η διαπίστωση της ικανότητας του δανειζομένου να αποπληρώσει το χρέος του. Η κατάρρευση της αγοράς ακινήτων και η κρίση στην αγορά ανέβασε το δείκτη των μη εξυπηρετούμενων δανείων, καθώς μεγάλος αριθμός δανειζομένων δεν μπορούσε να καταφύγει σε εκποιήσεις ακινήτων ή πώληση άλλης περιουσίας, για να εξυπηρετεί το δάνειό του.
2. Υπάρχουν μακρόχρονες διαδικασίες κατάσχεσης και εκκαθάρισης, οι οποίες για αναγκαστική πώληση περιουσίας ιστορικά αγγίζουν τα δέκα με δώδεκα χρόνια. Αυτό αποτρέπει τους δανειστές, δηλαδή τα τραπεζικά ιδρύματα κυρίως, από το να λάβουν νομικά μέτρα, με αποτέλεσμα να διαπραγματεύονται με το δανειζόμενο για αναπροσαρμογές δανείων ή παροχή περαιτέρω εξασφαλίσεων, μέτρα τα οποία η έκθεση κρίνει ως τουλάχιστον προσωρινά, καθώς το πρόβλημα με την αδυναμία κατάσχεσης και εκκαθάρισης παραμένει, εφόσον ο δανειζόμενος συνεχίσει να μην εξυπηρετεί το δάνειό του. Επομένως ο δανειζόμενος δεν υφίσταται ουσιαστική πίεση, για να αποπληρώσει το δάνειο. Συνεπακόλουθα, άτομα ή εταιρείες που κανονικά δε θα αναλάμβαναν το ρίσκο ενός δανείου καταφεύγουν σε δανεισμό, καθώς δεν υπάρχει ουσιαστικό στοιχείο αποτροπής λόγω της πιο πάνω αναφερθείσας διαδικασίας.
3. Υπάρχει πολλαπλή χρήση περιουσιακών στοιχείων για πέραν του ενός δανείου. Για παράδειγμα, καθορίζονται ως εξασφαλίσεις πέραν του ενός περιουσιακού στοιχείου για ένα δάνειο, σε άλλες περιπτώσεις ένα περιουσιακό στοιχείο καθορίζεται ως εξασφάλιση για πέραν του ενός δανείου και κάποτε πολλά περιουσιακά στοιχεία καθορίζονται ως εξασφαλίσεις για πολλά δάνεια. Αυτή η πρακτική από τη μια ουσιαστικά εξουδετερώνει την ικανότητα του δανειστή να κατάσχει και να εκποιήσει περιουσία που μπήκε ως εγγύηση και από την άλλη ενθαρρύνει το δανειζόμενο να μην εξυπηρετεί το δάνειό του λόγω ανυπαρξίας ουσιαστικών επιπτώσεων σε βάρος του.
4. Διαφέρει σημαντικά η μεθοδολογία εξασφάλισης και οι πρακτικές αναγνώρισης αδυναμίας. Στην Κύπρο το ποσό που αναμένει να ανακτήσει ο δανειστής από την εκποίηση εξασφάλισης δανείου είναι περίπου το ίδιο με την εκτιμώμενη αξία της περιουσίας που τέθηκε ως εξασφάλιση. Στην Ευρώπη, το ποσό αυτό εκτιμάται ως 25% κάτω από την εν λόγω εκτιμώμενη αξία, με αποτέλεσμα στην Κύπρο να αποδέχονται ανεπαρκείς εξασφαλίσεις οι τράπεζες. Επιπλέον, η έκθεση τονίζει ότι ο καθορισμός ενός δανείου ως μη εξυπηρετούμενου, εφόσον δεν έχει καταβληθεί δόση για ενενήντα μέρες και δεν υπάρχουν επαρκείς εξασφαλίσεις, μεταθέτει το βάρος στην εξασφάλιση και όχι στη δυνατότητα του δανειζομένου να αποπληρώσει την οφειλή του. Το κύριο πρόβλημα που προκύπτει είναι ότι οι πιο πάνω αναφερθείσες μέθοδοι σε συνδυασμό με την πτώση της τιμής των ακινήτων οδήγησαν πολλά δάνεια στο να θεωρούνται πλέον μη εξυπηρετούμενα, καθώς η αξία της εξασφάλισης έχει μειωθεί σημαντικά.
5. Γίνονται εκτεταμένες τροποποιήσεις δανείων, κυρίως βασισμένες σε διαπροσωπικές σχέσεις χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η δυνατότητα του δανειζομένου να αποπληρώσει το χρέος του. Τα συμμετέχοντα ιδρύματα, σύμφωνα με την έκθεση, αποδείχθηκαν ιδιαίτερα δεκτικά σε αναπροσαρμογές δανείων που ούτως ή άλλως θα κατέληγαν σε ζημιές.
6. Οι απλήρωτοι τόκοι περιλαμβάνονται στο αναμενόμενο εισόδημα από την εκποίηση των εξασφαλίσεων. Αυτό έχει ως συνέπεια να έχουν υψηλές προσδοκίες απόδοσης οι τράπεζες, τις οποίες θεωρούν και εξασφαλισμένες, και έτσι να συνάπτουν περισσότερα δάνεια.

7. Το τραπεζικό σύστημα της Κύπρου βασίζεται πολύ στις διεθνείς τραπεζικές εργασίες, γεγονός που βοηθά στη σταθερότητα του συστήματος. Ο χαμηλός εταιρικός φόρος συντείνει στην παρουσία των εσόδων των τραπεζών από αυτές τις εργασίες, οι οποίες ήταν και θα παραμείνουν πιθανότατα πολύ σημαντικά στοιχεία των εργασιών των τραπεζών.
8. Οι μέθοδοι δανεισμού του συνεργατισμού είναι ιδιόζυγες. Επειδή οι επιτροπείες των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων δεν αντιλαμβάνονται το ρόλο των ιδρυμάτων τους ως κερδοσκοπικό αλλά ως κοινωνικό και επειδή πρώτιστος στόχος δε θεωρείται το κέρδος αλλά η στήριξη των μελών τους, δεν επιδιώκουν πιστικά διευθετήσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων ή εκποιήσεις περιουσίας. Αυτό ίσως συνέτεινε στη δημιουργία μιας κουλτούρας μη συνεπούς εκπλήρωσης των υποχρεώσεων των δανειζομένων από αυτά τα ιδρύματα.

Οι πιο πάνω ιδιαιτερότητες, όπως καταγράφεται στην ίδια έκθεση, οδήγησαν στην εξαγωγή των ακόλουθων συμπερασμάτων:

1. Ο ιδιόμορφος τρόπος καθορισμού ενός δανείου ως μη εξυπηρετούμενου οδήγησε σε χαμηλά ποσοστά επί του πραγματικού συνόλου των μη εξυπηρετούμενων δανείων στα οποία λαμβάνονται μέτρα από τους δανειστές.
2. Οι απλήρωτοι τόκοι αποτελούν μέρος των εσόδων τα οποία αναμένουν τα συμμετέχοντα ιδρύματα, με αποτέλεσμα να έχουν ανακριβείς προβλέψεις.
3. Μεγάλο μέρος των καταθέσεων προέρχεται από μη Κυπρίους, με αποτέλεσμα να είναι επισφαλείς, ειδικά σε σχέση με το προς το παρόν ευνοϊκό φορολογικό καθεστώς.
4. Η έλλειψη εναλλακτικών πηγών κεφαλαίου, ειδικά αφού τα κυβερνητικά χρεόγραφα πλέον δεν είναι αποδεκτά για εξωτερικό δανεισμό, οδηγεί σε στροφή και εξάρτηση από τον ΕΛΑ.
5. Μεγάλο μέρος των κεφαλαίων των συμμετεχόντων αποτελούν περιουσιακά στοιχεία τα οποία δε φορολογούνται, διότι αναμένεται ότι θα εκποιηθούν σύντομα.

Καταλήγοντας, ο οίκος PIMCO επισημαίνει ότι οι κύριοι λόγοι ζημιών των συμμετεχόντων τραπεζικών ιδρυμάτων σε σχέση με τα δάνεια είναι ο μεγάλος πραγματικός αριθμός των μη εξυπηρετούμενων δανείων, η εκτεταμένη εξασφάλιση του κόστους ενός δανείου σε βάρος της διασφάλισης ότι ο δανειζόμενος μπορεί να αποπληρώσει το δάνειο, το μεγάλο ποσοστό δανείων εταιρειών που καταλήγουν ως μη εξυπηρετούμενα και το γεγονός ότι τα μεγάλα δάνεια δίνονται σε εταιρείες που σχετίζονται με την ιδιοκτησία του ίδιου του τραπεζικού ιδρύματος.

Κατά τις συζητήσεις που διεξήχθησαν ενώπιον της επιτροπής σε σχέση με τα πορίσματα και τη μεθοδολογία του οίκου PIMCO, η επιτροπή κάλεσε τους εμπλεκόμενους, κυρίως όσους συμμετείχαν στην καθοδηγητική επιτροπή, να την ενημερώσουν κατά πόσο συμφωνούσαν με αυτά και ποιες ήταν οι αντιδράσεις τους. Συναφώς, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ με την επιστολή της, ημερομηνίας 2 Δεκεμβρίου 2013, επισύναψε αντίγραφα δύο επιστολών της από το Γενικό Διευθυντή της προς το τέως Διοικητή της ΚΤΚ. Στην πρώτη επιστολή, ημερομηνίας 24 Ιουλίου 2012, καταγράφονταν οι ανησυχίες της σε σχέση με τη μεθοδολογία αξιολόγησης του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων από το κλιμάκιο της τράπεζας. Αξίζει να σημειωθεί ότι η υπό αναφορά επιστολή είχε κοινοποιηθεί στον Υπουργό Οικονομικών, στον Υπουργό Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, στον Έφορο Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών και στην Παγκύπρια Συνεργατική Συνομοσπονδία. Στη δεύτερη επιστολή, ημερομηνίας 31^{ης} Ιανουαρίου 2013, η οποία κοινοποιήθηκε στον Έφορο Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών και στη Συντονιστική Επιτροπή Ανεξάρτητου Διαγνωστικού Ελέγχου καταγράφεται μεταξύ άλλων η απარέσκεια και δυσφορία της τράπεζας για την έλλειψη διαφάνειας από πλευράς PIMCO ή/και η αποσπασματική ενημέρωση της οποίας έτυχε μετά τη συνάντηση που πραγματοποιήθηκε με την PIMCO στις 29 Ιανουαρίου 2013 στην ΚΤΚ, κατά την οποία, όπως επίσης αναφέρεται, ο οίκος επεξήγησε τη μεθοδολογία που ακολούθησε για σκοπούς του διαγνωστικού ελέγχου. Επιπρόσθετα με τα πιο πάνω, η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ απαρίθμησε τις απόψεις και διαφωνίες της σε σχέση με την προρρηθείσα ακολουθούμενη μεθοδολογία, η οποία όπως αναφέρει δεν ανταποκρίνεται στα πραγματικά δεδομένα του συνεργατισμού, καλώντας τελικά τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για επανεξέταση των απόψεων αυτών.

16. ΑΛΛΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΕΡΙΗΛΘΑΝ ΕΙΣ ΓΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

16.1. Διαγραφές δεδομένων από τα αρχεία της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Με αφορμή τα όσα καταγράφονται στην έκθεση “Alvarez & Marsal” σε σχέση με τα παραδοθέντα σε αυτούς αρχεία της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, η επιτροπή, μελέτησε το υπό αναφορά ζήτημα, σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 24 Σεπτεμβρίου 2013. Ωστόσο, η εξέταση του ζητήματος αυτού πραγματοποιήθηκε κατά τρόπο ώστε να αποφευχθεί ο επηρεασμός με οποιοδήποτε τρόπο των αστυνομικών ερευνών που διεξάγονται σε σχέση με αυτό και να εφαρμόζεται κατ’ αναλογία ο σχετικός Κανονισμός της Βουλής των Αντιπροσώπων που αφορά θέματα εκκρεμούντα ενώπιον Δικαστηρίου.

Πιο συγκεκριμένα και σύμφωνα με την πιο πάνω έκθεση, στο στάδιο της παράδοσης ηλεκτρονικών δεδομένων από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ προς τον οίκο “Alvarez & Marsal” παρατηρήθηκαν άσκοπες καθυστερήσεις. Παράλληλα, καταγράφεται ότι ο υπό αναφορά οίκος κατέχει τεκμήρια που καταδεικνύουν πως οι εν λόγω καθυστερήσεις έδωσαν την ευχέρεια σε άτομα εντός της τράπεζας να διαγράψουν δεδομένα, τα οποία στη συνέχεια προσπάθησαν να διασφαλίσουν ότι δε θα μπορούσαν να ανακτηθούν από το προσωπικό του εν λόγω οίκου.

Ωστόσο, περισσότερη βαρύτητα στην έκθεση αυτή δίδεται στα γεγονότα που ακολούθησαν την αποστολή προς την Τράπεζα Κύπρου και στη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, σχετικής επιστολής της ΚΤΚ, ημερομηνίας 21 Αυγούστου 2012, με την οποία είχαν δοθεί οδηγίες σε αυτές όπως, λόγω της έναρξης σχετικών ερευνών, διαφυλάξουν όλα τα βιβλία, αρχεία και έγγραφα τους, έντυπα και ηλεκτρονικά, καθώς επίσης να αναστείλουν τη συνήθη διαδικασία καταστροφής εγγράφων ή διαγραφής οποιωνδήποτε δεδομένων τους.

Στην ίδια έκθεση, αναφέρεται ότι τα αρχεία που παραδόθηκαν στον εν λόγω οίκο από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ δεν ήταν ολοκληρωμένα και ότι κατά τους ελέγχους που διενεργήθηκαν για το ζήτημα αυτό στους υπολογιστές ορισμένων στελεχών της εν λόγω τράπεζας διαπιστώθηκε ότι οι υπολογιστές δύο μελών της ανώτατης εκτελεστικής διεύθυνσης είχαν εγκατεστημένο λογισμικό διαγραφής δεδομένων που δεν αποτελούσε μέρος του τυποποιημένου λογισμικού που εγκαθίσταται στους υπολογιστές της τράπεζας. Πιο συγκεκριμένα, διαπιστώθηκε ότι στις 18 Οκτωβρίου 2012 είχε πραγματοποιηθεί μαζική διαγραφή δεδομένων²⁶⁹ από τον υπολογιστή ενός εκ των δύο εν λόγω στελεχών, ενώ ο υπολογιστής του άλλου στελέχους βρέθηκε εντελώς κενός και οι προσπάθειες που έγιναν για επαναφορά αρχείων απέβησαν άκαρπες.

Για το θέμα αυτό, ο πρόεδρος πρώην διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου, κ. Α. Αρτέμης ανέφερε τα ακόλουθα: «Στις 23 Ιουλίου 2012, ο Διοικητής της Κεντρικής απηύθυνε επιστολή προς εμένα, ως τότε αντιπρόεδρο και προεδρεύοντα του διοικητικού συμβουλίου, με την οποία με πληροφορούσε ότι η Κεντρική Τράπεζα θα προχωρήσει με τη διεξαγωγή ειδικής έρευνας με σκοπό να εντοπίσει τους λόγους που η Τράπεζα Κύπρου βρίσκεται στη δεινή θέση να ζητά οικονομική στήριξη από την κυβέρνηση και μας καλούσε να συνεργαστούμε άμεσα και πλήρως με την ομάδα των εμπειρογνομόνων κ.λπ. Στις 26 Ιουλίου έθεσα την επιστολή ενώπιον του διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας και η απόφαση [...] ήταν: “Το διοικητικό συμβούλιο έδωσε οδηγίες προς τον κ. Γ. Κυπρή” -τότε διευθύνοντα σύμβουλο- “να μεριμνήσει όπως διασφαλιστούν συνθήκες που να καθιστούν αποτελεσματική την έρευνα των εμπειρογνομόνων. Ιδιαίτερα, δόθηκαν οδηγίες στον κ. Κυπρή να μεριμνήσει για την αποφυγή οποιουδήποτε επηρεασμού εμπλεκόμενων υπαλλήλων της Τράπεζας Κύπρου και για την ασφαλή φύλαξη όλου του διαθέσιμου μαρτυρικού υλικού”. [...] Και το διοικητικό συμβούλιο εξουσιοδότησε τον προεδρεύοντα, εμένα δηλαδή, να στείλει απαντητική επιστολή στο Διοικητή, την οποία έστειλε την επόμενη ημέρα και η οποία λέει: “Όπως σας έχω ήδη αναφέρει και όπως άλλωστε έχει ανακοινωθεί και δημόσια, η Τράπεζα Κύπρου καλωσορίζει την έρευνα που θα διεξαχθεί από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες [...] και θα συνεργαστεί πλήρως με την υπό αναφορά έρευνα. Σας πληροφορώ επίσης ότι το διοικητικό συμβούλιο έχει δώσει οδηγίες προς το νέο διευθύνοντα σύμβουλο της Τράπεζας Κύπρου κ. Κυπρή να μεριμνήσει όπως διασφαλιστούν συνθήκες που να καθιστούν αποτελεσματική την έρευνα των εμπειρογνομόνων. Ιδιαίτερα, έχουμε δώσει οδηγίες στον κ. Κυπρή να μεριμνήσει για την αποφυγή οποιουδήποτε επηρεασμού ενδεχομένων υπαλλήλων μας και για την ασφαλή φύλαξη όλου του διαθέσιμου μαρτυρικού υλικού”. Ακολούθησε επιστολή του Διοικητή 13 Δεκεμβρίου 2012 με γενική τοποθέτηση ότι έχουν διαπιστώσει ότι έχουν ενδεχομένως... Με επιστολή μου προς το Διοικητή, που του απηύθυνα αρχές Ιανουαρίου, τον πληροφορήσα ότι, το διοικητικό συμβούλιο έδωσε οδηγίες στον εσωτερικό ελεγκτή να προχωρήσει άμεσα σε διερεύνηση αυτού του συμβάντος και όπου χρειάζεται εξωτερική... Οι οδηγίες δόθηκαν από το Δεκέμβριο μόλις πληροφορήθηκα από το Διοικητή... Οι οδηγίες προς τον εσωτερικό έλεγχο δόθηκαν αμέσως μετά από προφορική ενημέρωση που είχα από το Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας. Δόθηκαν μάλιστα οδηγίες προς τον εσωτερικό ελεγκτή ότι όπου χρειάζεται εξειδικευμένη συμβουλή από συμβούλους έχει την ευχέρεια να προσλάβει εξειδικευμένους εξωτερικούς συμβούλους, για να μπορέσει να ετοιμάσει την έκθεσή του. Μέχρι την ημερομηνία της παραίτησής μου από το διοικητικό συμβούλιο το Μάρτιο του 2013 δεν είχε ετοιμαστεί. Είμαι σίγουρος ότι το μεταβατικό συμβούλιο στη συνέχεια θα πήρε αυτή την έκθεση και θα υπάρχει στα αρχεία της τράπεζας.»²⁷⁰.

²⁶⁹ Από τον υπολογιστή του Δρ. Πατσαλίδη έγινε διαγραφή 28 000 αρχείων
²⁷⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 49-50.

Ο πρώην Διευθύνων Σύμβουλος του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, κ. Α. Ηλιάδης, αφού δήλωσε ότι το ίδιο το θέμα δεν τον αφορά, καθότι τα εν λόγω γεγονότα συνέβηκαν μετά την αποχώρησή του από τη συγκεκριμένη τράπεζα, ανέφερε ότι οι δημόσιες συζητήσεις που αφορούν το θέμα αποδίδονται σε σκοπιμότητες. Περαιτέρω, ο ίδιος τοποθετήθηκε ως ακολούθως: «Άκουσα προσωπικά τον πρώην Γενικό Εισαγγελέα (εννοεί τον κ. Π. Κληρίδη) στην τηλεόραση σε πρόγραμμα που ήταν, νομίζω, στις αρχές του τρέχοντος χρόνου ότι διερωτήθηκε και ο ίδιος γιατί όταν εντόπισε η “Alvarez & Marsal” ότι τα στοιχεία διαγράφηκαν, γιατί δεν το κατάγγειλε αμέσως; Ήξερε ότι είναι μεμπτό. Γιατί δεν καταγγέλλθηκε τον Οκτώβριο ότι τα στοιχεία σβήστηκαν και το κατάγγειλε το Δεκέμβρη; Και ο Γενικός Εισαγγελέας ο ίδιος είπε ότι κάλεσε δύο αστυνομικούς και ανάθεσε την υπόθεση σ’ αυτούς, για να το ερευνήσουν. Και μου τηλεφώνησε μια βδομάδα μετά ο εκπρόσωπος της “Alvarez & Marsal” μαζί με εκπρόσωπο της Κεντρικής και με παρακάλεσαν να μην προχωρήσω την υπόθεση να το εξετάσω. Άρα, εάν κάποιος ενδιατρίψει και λίγο στην περιλήψη που έχω, της “Alvarez & Marsal”, γιατί δεν την έχω όλη, θα δει ότι αποσπασματικά λέει διάφορα πράγματα, εκτοξεύει διάφορα υπονοούμενα χωρίς να έχει τίποτα τεκμηριωμένο και αφήνει σκιές να υπάρχουν απλώς για να προσβάλει την Τράπεζα Κύπρου και τα άτομα που υπήρχαν στην Τράπεζα Κύπρου. Εγώ το θεωρώ απαράδεκτο για ένα διεθνή οργανισμό, ο οποίος θέλει να κάμει μια έκθεση η οποία να είναι αντιπροσωπευτική, πρώτων. Δεύτερον, δεν μπορείς να αφήνεις τέτοια υπονοούμενα τα οποία να θίγουν και ανθρώπους που εξ αντικειμένου ήταν μακριά και δεν είχαν καμία... [...]»²⁷¹.

Ο Γενικός Ελεγκτής της Τράπεζας Κύπρου, κ. Κ. Τσολάκκης ανέφερε ότι κατά το χρονικό διάστημα Ιανουαρίου-Μαΐου 2013 η Τράπεζα είχε ορίσει ειδικό οίκο από το εξωτερικό για να διερευνήσει τον ηλεκτρονικό έλεγχο και να γίνει προσπάθεια ανάκτησης των στοιχείων αυτών. Το αποτέλεσμα βάσει της έκθεσης που παρέδωσαν ήταν ότι οι διαγραφές έγιναν με τέτοιο τρόπο που δεν μπορούν να ανακτηθούν τα στοιχεία. Περαιτέρω, ο ίδιος δήλωσε ότι «[...] η Τράπεζα Κύπρου συνεργάζεται πλήρως με τα μέλη της ανακριτικής ομάδας της Αστυνομίας, οι οποίοι διεξάγουν την έρευνα για την οικονομία της Κύπρου [...]»²⁷².

Ο πρώην Γενικός Διευθυντής Τμήματος Πληροφορικής της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ πρόσθεσε ότι, εξ όσων ο ίδιος αντιλαμβάνεται, τα στοιχεία που διαγράφηκαν αφορούν ηλεκτρονικό ταχυδρομείο της περιόδου 2009 έως αρχές του 2010²⁷³.

Τέλος, ο Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας δήλωσε σχετικά τα ακόλουθα: «[...] Οι ισχυρισμοί για διαγραφή δεδομένων από τα αρχεία της Τράπεζας Κύπρου αποτελούν κεντρικό αντικείμενο και κεντρικό θέμα των ερευνών που γίνονται από την πλευρά της ανακριτικής ομάδας της αστυνομίας και θα πρέπει να σας πω ότι και γι’ αυτό το ζήτημα άρχισαν να λαμβάνονται καταθέσεις. Συνεπώς, εκ των πραγμάτων τα ζητήματα αυτά είναι μέσα στις έρευνες.[...]» Συμπληρωματικά, ο ίδιος επισήμανε ότι «[...] στο τμήμα του οικονομικού εγκλήματος της αστυνομίας υπάρχουν άνθρωποι οι οποίοι είναι άριστα καταρτισμένοι με πτυχία και μεταπτυχιακά στο συγκεκριμένο ζήτημα της τεχνολογικής υποστήριξης, του ΙΤ, και πέραν τούτου υπάρχει τεχνική υποστήριξη και εκτός της αστυνομίας. Συνεπώς, το θέμα αυτό βρίσκεται σε εξέλιξη, ερευνάται και σας βεβαιώνω ότι είναι από τα πρώτα που είναι στην έγνοια της ανακριτικής ομάδας και προσπαθούν να για την επαναφορά των δεδομένων.»²⁷⁴. Κλείνοντας, η επιτροπή δήλωσε ότι θεωρεί πολύ σημαντική την ανάκτηση των δεδομένων και ότι αναμένει ενημέρωση από τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας για την τελική έκβαση των ερευνών²⁷⁵.

16.2. “Marfin Investment Group” και “Tosca Fund”

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, το 2006 πραγματοποιήθηκε μια σημαντική αλλαγή στη σύνθεση του μετοχικού κεφαλαίου της Λαϊκής Κυπριακής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ, με την απόκτηση ενός στρατηγικού μεριδίου από τη “Marfin Investment Group” και το επενδυτικό ταμείο “Tosca Fund”, μετά την απόφαση της HSBC να διαθέσει προς πώληση το μερίδιό της στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας.

Από τα στοιχεία που κατέθεσε στην επιτροπή η Ειδικός Διαχειριστής της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”²⁷⁶ μετά από σχετικό αίτημα των μελών της, φαίνεται ότι ο τότε πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Κυπριακής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ, κ. Κ. Λαζαρίδης, ενημέρωσε το διοικητικό συμβούλιο αυτής, σε ειδική συνεδρία του που πραγματοποιήθηκε στις 3 Φεβρουαρίου 2006, ότι η HSBC, η οποία κατείχε ποσοστό 21,16% του μετοχικού κεφαλαίου της τράπεζας, υπέβαλε αίτημα για χορήγηση άδειας πώλησης των

²⁷¹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 54 και 57.

²⁷² Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 72.

²⁷³ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 78.

²⁷⁴ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 6 και 9.

²⁷⁵ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 24 Σεπτεμβρίου 2013, σελ. 8.

²⁷⁶ Επιστολή Ειδικού Διαχειριστή της Cyprus Popular Bank Public Co Ltd προς τον πρόεδρο της επιτροπής, ημερομηνίας 30 Οκτωβρίου 2013 με θέμα «Στοιχεία που ζητήθηκαν στη συνεδρία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών και Αξιών ημερ. 22/10/2013».

μετοχών της στη Λαϊκή Κυπριακή Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ. Το αίτημα υποβλήθηκε καθότι η σχετική Οδηγία της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου δεν επέτρεπε στον εν λόγω μέτοχο να προχωρήσει με την υπό αναφορά πώληση μετοχών στο χρονικό εκείνο στάδιο, χωρίς την έγκριση της τράπεζας. Συναφώς, ο πιο πάνω πρόεδρος με γραπτή αιτιολογημένη απόφασή του, ημερομηνίας 31 Ιανουαρίου 2006, αποφάσισε να χορηγήσει άδεια στην HSBC να πωλήσει άμεσα τις μετοχές της. Στην αιτιολόγηση της απόφασής του, ο εν λόγω πρόεδρος ανέφερε, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

«Το θέμα της προτιθέμενης διάθεσης των μετοχών της HSBC έχει διαρρεύσει στο τύπο από τινος χρόνου. Συναφώς έχουν δει το φως της δημοσιότητας διάφορες πληροφορίες ή σχόλια αναφορικά με τους λόγους της πρόθεσης αυτής της HSBC αλλά και τους ενδιαφερόμενους για απόκτηση των εν λόγω μετοχών και γενικά υπήρξε σεναριολογία η οποία περιέχει ανακρίβειες ή οδηγεί σε εσφαλμένες εντυπώσεις. Η HSBC είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος διεθνής τραπεζικός οργανισμός με μακρά ουσιώδη μετοχική συμμετοχή και άριστη συνεργασία με την Εταιρεία.

Η συναφής σεναριολογία, που έχει αναπτυχθεί δημόσια, περιλαμβάνει στοιχεία που άδικα δυνατό να δημιουργούν δυσμενείς εντυπώσεις για το μεγάλο αυτό διεθνή τραπεζικό οργανισμό, δηλ. την HSBC, που είναι μέτοχος και συνεργάτης της Εταιρείας από μακρού χρόνου. Παράλληλα είναι πιθανό η συνέχιση των εικασιών και η διάδοση αβάσιμων πληροφοριών ή σχετικών δυσμενών σχολίων να προκαλέσουν δυσχέρεια στην δυνατότητα του εν λόγω μετόχου να διαθέσει το μεγάλο αριθμό μετοχών που κατέχει στην εύλογη και δίκαιη αξία τους.

Είμαι περαιτέρω υποχρεωμένος να συνεκτιμήσω και το ενδεχόμενο ότι η συνέχιση της εκκρεμότητας του θέματος σε συνδυασμό με την υπό αναφορά σεναριολογία, να ζημιώσει και την Εταιρεία και να προκαλέσει αναστάτωση στην εμπορία των μετοχών της.[...].»

Καταλήγοντας, στην απόφασή του ο πρόεδρος της τράπεζας αναφέρει «[...] Κάτω υπό τις περιστάσεις έχω καταλήξει στο συμπέρασμα ότι πράγματι συντρέχουν εξαιρετικές και επείγουσες περιστάσεις που δικαιολογούν και υπαγορεύουν την κατ' εξαίρεση χορήγηση άδειας στην HSBC για διάθεση των μετοχών της [...]».

Στην ίδια απόφαση, αναφέρεται ότι η HSBC είχε «προέλθει σε συμφωνίες άμεσης πώλησης των μετοχών της [...] υπό την επιφύλαξη της παροχής σ' αυτήν άδειας [...]» στους Marfin Financial Group, Tosca Fund και Laiki Bank (Nominees), σε ποσοστά 9,98%, 8,18% και 3%, αντίστοιχα.

Την πιο πάνω απόφαση επικύρωσε το διοικητικό συμβούλιο της τράπεζας στη συνεδρία του ημερομηνίας 3 Φεβρουαρίου 2006.

Ανάμεσα στα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή, περιλαμβάνεται και σχετική επιστολή του τότε προέδρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, κ. Μ. Κληρίδη, ημερομηνίας 8 Φεβρουαρίου 2006, με την οποία ζητούσε από τη Λαϊκή Κυπριακή Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ να υποβληθούν σε αυτή οποιαδήποτε στοιχεία κατείχε σχετικά με την εταιρεία "Tosca Fund". Στην απαντητική της επιστολή η τράπεζα, ημερομηνίας 9 Φεβρουαρίου 2006, απέστειλε στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου επιστολή της εταιρείας "Tosca Fund Limited" με ημερομηνία 3 Φεβρουαρίου 2006 προς τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας, με την οποία ο γενικός διευθυντής της εταιρείας ζητά τη διευθέτηση συνάντησης με τον εν λόγω πρόεδρο για να του εξηγήσει με λεπτομέρεια της εργασίες της εταιρείας.

Στα πλαίσια των συζητήσεων που διεξήχθησαν στην επιτροπή, την τελευταία απασχόλησε η αγορά του μεριδίου μετοχών της HSBC από τη "Marfin Financial Group" και την "Tosca Fund" σε σχέση με την ενδεχόμενη υποχρέωση των εποπτικών αρχών να διερευνήσουν το ζήτημα αυτό, καθότι οι δύο αυτοί επενδυτές ενδεχομένως να συνδέονταν μεταξύ τους και ως εκ τούτου η εν λόγω αγορά να συνιστούσε παράβαση του κανόνα που απαιτεί την προηγούμενη έγκριση της ΚΤΚ για μετόχους που κατέχουν πάνω από 10% του μετοχικού κεφαλαίου. Σύμφωνα με το Βοηθό Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας «Είναι καθήκον των εποπτικών αρχών να ελέγξουν και να φροντίσουν να πληροφορηθούν αν αυτή η εικόνα του κατακερματισμού σε διάφορες οντότητες του ποσοστού του μετοχικού κεφαλαίου κατά τρόπο που τους εξαιρεί από την προηγούμενη συγκατάθεση ή την άδεια εκ νέου της Κεντρικής Τράπεζας είναι γνήσια ή είναι fictitious, δηλαδή είναι πλαστή προς σκοπό να αποφύγουν τον έλεγχο.»²⁷⁷.

16.3. Πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα (PEPs)

Στα πλαίσια των συνεδριάσεων της επιτροπής, βουλευτής μέλος της ζήτησε όπως εξεταστεί κατά πόσο

²⁷⁷ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2013, σελ. 46-47.

ευσταθούν οι πληροφορίες που τέθηκαν υπόψη της επιτροπής αναφορικά με το αίτημα των εποπτικών αρχών του χρηματοοικονομικού συστήματος του Ηνωμένου Βασιλείου για κλείσιμο των τραπεζικών λογαριασμών που διατηρούν στην Τράπεζα Κύπρου Λονδίνου πολίτες της Δημοκρατίας. Για το θέμα αυτό, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ, ενημέρωσε την επιτροπή πως η εν λόγω πληροφόρηση είναι αληθής και πως «[...] Έχουν ζητηθεί από την Τράπεζα Κύπρου Λονδίνου, μέσα στα πλαίσια των ελέγχων που γίνονται για ξέπλυμα χρήματος -πρέπει να πούμε εδώ ότι στη Βρετανία οι έλεγχοι που γίνονται είναι πάρα πολύ αυστηροί- να εξετάσουν το θέμα αυτό. Επίσης η Τράπεζα Κύπρου Λονδίνου, κατά τη διάρκεια του ελέγχου που έγινε από τις εποπτικές αρχές εκεί, την είχαν υποχρεώσει να κάμει μια επιθεώρηση αυτών των λογαριασμών, των PEPs λεγόμενων, politically exposed persons, πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα. Έκαναν, απ' ό,τι γνωρίζω, αυτή τη διαδικασία και κατέληξαν στο να αποφασίσουν να κλείσουν εκατό και πλέον λογαριασμούς πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων που έχουν λογαριασμό εκεί.»²⁷⁸. Ακολούθως, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ διευκρίνισε πως το πιο πάνω αίτημα των αγγλικών εποπτικών αρχών τέθηκε επειδή κρίθηκε πως οι λογαριασμοί αυτοί εμπεριέχουν υψηλό κίνδυνο και όχι λόγω του ότι υπάρχουν υπόνοιες για ξέπλυμα βρώμικου χρήματος.

Συναφώς, η επιτροπή με επιστολή της ημερομηνίας 5 Δεκεμβρίου 2013 προς τον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, κ. Κ. Χασάπη, ζήτησε όπως της κατατεθούν όλα τα διαθέσιμα στοιχεία που αφορούν το πιο πάνω εγερθέν ζήτημα. Ο πρόεδρος του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου, με επιστολή του ημερομηνίας 9 Δεκεμβρίου 2013, κατέθεσε στην επιτροπή κατάσταση των φυσικών και νομικών προσώπων που εμπίπτουν στην κατηγορία πελατών υψηλού κινδύνου και είναι πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα στην Τράπεζα Κύπρου Ηνωμένου Βασιλείου, σημειώνοντας παράλληλα ότι η εν λόγω πληροφόρηση αφορά τα ούτω καλούμενα πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα (PEPs) και δεν καλύπτει άλλες κατηγορίες «υψηλού κινδύνου». Μαζί με την πιο πάνω κατάσταση, στάλθηκε και το δελτίο τύπου που εξέδωσε το Συγκρότημα της Τράπεζας Κύπρου στις 5 Δεκεμβρίου 2013 για το υπό αναφορά θέμα, στο οποίο επεξηγούνται οι συνθήκες και οι λόγοι ελέγχου των υπό εξέταση λογαριασμών, αναφέροντας ότι ουδείς από αυτούς έχει κλείσει λόγω υποψίας ξεπλύματος βρώμικου χρήματος.

Η επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη της όλα τα πιο πάνω, κάλεσε το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων να εξετάσει τους εν λόγω λογαριασμούς για τυχόν παραβιάσεις της σχετικής νομοθεσίας οι οποίες αφορούν τις φορολογικές υποχρεώσεις των κατόχων τους²⁷⁹, ωστόσο τα εν λόγω στοιχεία δεν ήταν δυνατό να διαβιβαστούν στο πιο πάνω Τμήμα από την ίδια την επιτροπή για τους λόγους που επεξηγούνται στην Εισαγωγή της παρούσας έκθεσης.

16.4. “J.P. Morgan & Co”

Ένα άλλο θέμα που ηγέρθηκε ενώπιον της επιτροπής από πληροφορίες που τέθηκαν ενώπιον της από βουλευτή μέλος της, ήταν η άρνηση ορισμένων χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων του εξωτερικού να δεχτούν εμβάσματα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το θέμα αυτό ηγέρθηκε στη συνεδρία της επιτροπής που πραγματοποιήθηκε στις 3 Δεκεμβρίου 2013 ενώπιον του τέως Διοικητή και εκπροσώπων της ΚΤΚ, ενώ οι πληροφορίες αυτές αφορούσαν την αμερικανική “J.P. Morgan & Co” και τη γερμανική “Deutsche Bank AG”. Ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ δήλωσε στην επιτροπή πως αυτό αποτελεί σοβαρό ζήτημα και πρέπει να εξεταστεί, όμως τέτοιο θέμα δεν είχε τεθεί υπόψη του. Για αυτό την επιτροπή ενημέρωσε λειτουργός της ΚΤΚ ο οποίος επίσης παρευρισκόταν στη συνεδρία της επιτροπής, ο οποίος έκανε λόγο για μια γενικότερη τοποθέτηση των αμερικανικών τραπεζών, οι οποίες εξετάζουν άρνηση να αποδεχθούν εμβάσματα από συγκεκριμένες χώρες όπως την Κύπρο, το Λουξεμβούργο και διάφορες άλλες. Πιο συγκεκριμένα, ο ίδιος δήλωσε πως η “J.P. Morgan & Co” έχει ήδη αποφασίσει σχετικά, ενώ προς την κατεύθυνση αυτή κινούνται και άλλοι τραπεζικοί οργανισμοί. Ο εν λόγω εκπρόσωπος πρόσθεσε πως το θέμα αυτό κρίνεται ως πολύ σοβαρό από πλευράς τους και πως για το σκοπό αυτό αντιπροσωπεία είχε μεταβεί στη Νέα Υόρκη για επαφές με διάφορες αμερικανικές τράπεζες και πως οι ενδείξεις είναι θετικές. Ερωτηθείς κατά πόσο ο Υπουργός Οικονομικών είναι ενήμερος για το θέμα αυτό, ο εκπρόσωπος της ΚΤΚ απάντησε καταφατικά²⁸⁰.

16.5. Η ανάθεση του διαγνωστικού ελέγχου για το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα στον οίκο PIMCO και των ειδικών ερευνών για θέματα της τραπεζικής κρίσης στον οίκο “Alvarez & Marsal”

Στα πλαίσια της εξέτασης των πτυχών του υπό μελέτη θέματος, την επιτροπή απασχόλησε μεταξύ άλλων ο τρόπος ανάθεσης του διαγνωστικού ελέγχου για το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα και των ερευνών που πραγματοποιήθηκαν για συγκεκριμένα θέματα της τραπεζικής κρίσης που διενεργήθηκαν από τους οίκους PIMCO και “Alvarez & Marsal”, αντίστοιχα, σε αυτούς. Λόγω της έλλειψης εμπειρογνώμοσύνης σε σχέση με το θέμα, η επιτροπή απηύθυνε σχετικό αίτημα στην τέως Γενική Ελεγκτή της Δημοκρατίας όπως

²⁷⁸ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013, σελ. 31.

²⁷⁹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013, σελ. 72.

²⁸⁰ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 3 Δεκεμβρίου 2013, σελ. 34-36.

προχωρήσει σε εξέταση του εν λόγω τρόπου και των συνθηκών ανάθεσης των πιο πάνω εργασιών στις συγκεκριμένες εταιρείες.

Η τέως Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας, ανταποκρινόμενη θετικά και άμεσα στο πιο πάνω αίτημα της επιτροπής, ενημέρωσε την τελευταία ότι για σκοπούς υλοποίησης του είχε προσωπική συνάντηση με τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ, ο οποίος εξουσιοδότησε τον προϊστάμενο του γραφείου του να δώσει οδηγίες στο Διευθυντή του Τμήματος Εποπτείας της ΚΤΚ όπως παράσχει στην Ελεγκτική Υπηρεσία όλα τα στοιχεία που αφορούσαν το υπό διερεύνηση θέμα. Συναφώς, η τελευταία αφού ενημέρωσε γραπτώς τον τέως Διοικητή της ΚΤΚ για τα έγγραφα και την αλληλογραφία που θα απαιτούνταν προκειμένου να αξιολογήσουν τον τρόπο ανάθεσης στις δύο εταιρείες, ήρθε σε επαφή με τον εν λόγω Διευθυντή. Ωστόσο η προαναφερθείσα Υπηρεσία, μετά και από σχετικά δημοσιεύματα που αφορούσαν συγκεκριμένη έκθεση της Επιτροπής Ελέγχου της ΚΤΚ αλλά και από δικό της έλεγχο, διαπίστωσε ορισμένα κενά ως προς την πληρότητα των εγγράφων που έπρεπε να υποβληθούν σε αυτή και ως εκ τούτου η τέως Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας δήλωσε στην επιτροπή ότι ο ανατεθείς έλεγχος δεν ήταν δυνατό να επιτευχθεί.

Επί των πιο πάνω, ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ τοποθετήθηκε ως ακολούθως: «[...] Πρώτα από όλα δόθηκαν αρκετά έγγραφα πιστεύω στην αρχή, αλλά δόθηκαν τα τελευταία έγγραφα, όπως λέει η κ. Γιωρκάτζη, πολύ πρόσφατα. Την περίοδο εκείνη υπήρχε και διεξάγετο αστυνομική έρευνα για ακριβώς το ίδιο θέμα. Ως εκ τούτου, οι προσπάθειές μας στην Κεντρική Τράπεζα ήταν να δοθούν όλα τα πράγματα τα οποία ζητούσε η αστυνομία και ήταν πάρα-πάρα πολλή δουλειά. Δηλαδή όλα τα πρακτικά των συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου από πέρσι το καλοκαίρι μέχρι πολύ πρόσφατα, τα resources τα οποία έχουμε είναι περιορισμένα και δόθηκε προτεραιότητα σίγουρα στο να δοθούν τα έγγραφα, ό,τι ήθελε η αστυνομία να τους δώσουμε σε αυτή την περίοδο. Αυτός είναι ο λόγος της καθυστέρησης.

Επίσης θα παρακαλούσα, επειδή υπάρχει αυτή η αστυνομική έρευνα, η οποία δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμα να μην τοποθετηθούμε σε αυτό το στάδιο γι' αυτό το θέμα. Έχω τις απόψεις μου, τις έδωσα στην αστυνομία και βγήκε και μια ανακοίνωση χθες, την οποία υποχρεώθηκα να τη βγάλω, η οποία λέει με πολύ λιτό τρόπο κάποια δεδομένα γι' αυτή την "έρευνα", την οποία έκανε η Επιτροπή Ελέγχου, την οποία δεν την έκαμε ούτε ανεξάρτητος ελεγκτής, διότι η Επιτροπή Ελέγχου είναι μέλη του διοικητικού συμβουλίου και την έκαναν από μόνοι τους, χωρίς να ενημερώσουν το διοικητικό συμβούλιο, χωρίς να πάρουν έγκριση, χωρίς να γνωρίζει ο Διοικητής και χωρίς να έρθουν να ρωτήσουν το Διοικητή οτιδήποτε. Και υπέβαλαν αυτή την έκθεση μια μέρα στο συμβούλιο προς έκπληξη δική μου και μετά την έδωσαν και εκτός της Κεντρικής Τράπεζας, την έδωσαν στο Προεδρικό.»

Τέλος, η επιτροπή, αφού άκουσε όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν της κάλεσε τις δύο πλευρές να συνεργαστούν εποικοδομητικά επί του θέματος, εξασφαλίζοντας για το σκοπό αυτό τη δέσμευση του τέως Διοικητή της ΚΤΚ. Εντούτοις, στην επιτροπή δεν έχει υποβληθεί μέχρι σήμερα οτιδήποτε νεότερο για το όλο θέμα.

16.6. Οι πληροφορίες για χρηματισμό πολιτικών προσώπων, κομμάτων και μέσων μαζικής ενημέρωσης

Στα πλαίσια των συνεδριάσεων της επιτροπής, βουλευτές μέλη της ζήτησαν όπως εξεταστεί κατά πόσο ευσταθούν ορισμένες πληροφορίες που τέθηκαν υπόψη της αναφορικά με καταβολές χρηματικών ποσών σε πολιτικούς, σε πολιτικά κόμματα ή και σε δημοσιογράφους. Για το θέμα αυτό, η Προϊσταμένη της Μονάδας Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης (ΜΟΚΑΣ) ενημέρωσε την επιτροπή ότι από έρευνες που διεξήγαγε η Μονάδα περιήλθαν στην αντίληψη της ορισμένες πληροφορίες για μία τέτοια περίπτωση και ως εκ τούτου υπάρχει μία υπόθεση που τελεί υπό διερεύνηση από τις αρμόδιες ανακριτικές αρχές²⁸¹. Η επιτροπή, στα πλαίσια μεταγενέστερης συνεδρίας της, επανέφερε το θέμα καλώντας την ίδια εκπρόσωπο προκειμένου να ενημερώσει διεξοδικότερα την επιτροπή για το όλο θέμα. Συναφώς, η ίδια ανέφερε τα ακόλουθα: «[...] όταν διερευνούσαμε κάποιους λογαριασμούς, στα πλαίσια της διερεύνησης της υπόθεσης Χριστόδουλου Χριστοδούλου, πήραμε και τους λογαριασμούς της Focus Maritime. Στα πλαίσια αυτά, όταν αναλύθηκαν οι λογαριασμοί, είδαμε κάποια μεταφορά χρημάτων, τα οποία δεν είχαν καμία σχέση με το αντικείμενο της διερεύνησης της συγκεκριμένης υπόθεσης [...]».²⁸² Πιο συγκεκριμένα, η εν λόγω προσκεκλημένη ανέφερε ότι περιήλθαν στην αντίληψή τους τρεις περιπτώσεις που αφορούσαν τέτοιου είδους εμβάσματα χρηματικών ποσών από την εν λόγω εταιρεία και ειδικότερα «Ένα μικρό ποσό σε κάποιο δημοσιογράφο και σε ένα πολιτικό χώρο και κάποια άλλη συναλλαγή που φαίνεται ότι πίσω ήταν άλλο πολιτικό κόμμα.». Επομένως, όπως η ίδια πρόσθεσε, η ΜΟΚΑΣ αφού ενημέρωσε το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για το ζήτημα αυτό, ο τελευταίος αποφάσισε να το αναθέσει για περαιτέρω διερεύνηση στην ανακριτική ομάδα που ασχολείται με την οικονομία, καθώς όπως επισήμανε, με την εταιρεία "Focus Maritime Corporation" εμπλέκονται πρόσωπα που

²⁸¹ Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 5 Νοεμβρίου 2013 (σελ. 51).

²⁸² Πρακτικά συνεδρίας επιτροπής, ημερομηνίας 25 Φεβρουαρίου 2014.

απασχολούν τις συγκεκριμένες έρευνες. Καταλήγοντας, η πιο πάνω προσκεκλημένη διευκρίνισε ότι το ζήτημα αυτό δε θα μπορούσε να διερευνηθεί από τη ΜΟΚΑΣ, καθώς δεν εμπίπτει στο πεδίο αρμοδιοτήτων της, ενώ παρόλο που αυτό τελεί υπό διερεύνηση, τα εν λόγω εμβάσματα ενδέχεται να αποτελούν ακόμα και απλές ιδιωτικές χορηγίες που καταβλήθηκαν νόμιμα.

Αναφορικά με την υπόθεση που απασχόλησε τη ΜΟΚΑΣ, στα πλαίσια της οποίας εντοπίστηκαν οι υπό αναφορά ύποπτες συναλλαγές, η πιο πάνω αναφερθείσα προσκεκλημένη δήλωσε ότι η περίπτωση αυτή αφορά μία διαβίβαση/κατάθεση στο λογαριασμό που διατηρούσε στην Ελλάδα ένα πρόσωπο κυπριακής καταγωγής γνωστό στο δημόσιο βίο και πιο συγκεκριμένα σε εταιρεία του, ύψους €1 εκατομ., τον Ιούλιο του 2007. Το Μάιο του 2009, όπως η ίδια πρόσθεσε, μεταφέρθηκαν αυτά τα χρήματα σε λογαριασμό συγγενικού του προσώπου -εξ αγχιστείας- στη Λαϊκή Τράπεζα στην Κύπρο. Το Μάιο του 2012 κατόπιν σχετικής αναφοράς που κατατέθηκε στη ΜΟΚΑΣ από πρώην στέλεχος της Λαϊκής Τράπεζας, διαφάνηκε ότι δε ζητήθηκαν καθόλου δικαιολογητικά στοιχεία για τη μεταφορά των χρημάτων όπως είναι η υποχρέωση της τράπεζας, παρά μόνο δέχτηκαν μία δήλωση ότι το εν λόγω συγγενικό πρόσωπο πούλησε ένα κτήμα. Ακολούθησε αλληλογραφία με τη Λαϊκή Τράπεζα στην προσπάθεια της ΜΟΚΑΣ να εξασφαλίσει περαιτέρω πληροφορίες, επισημαίνοντας παράλληλα και με αυστηρό ύφος ότι η τράπεζα είχε υποχρέωση να προβεί στις δέουσες ενέργειες από το 2007 και το 2009. Όταν η τράπεζα ενημέρωσε τη ΜΟΚΑΣ ότι δεν είχε οποιαδήποτε άλλα στοιχεία, ούτε μπορούσε να βρει άλλα στοιχεία, ξεκίνησε μία διαδικασία με την αντίστοιχη αρχή της Ελλάδας, υπό τον κ. Νικολούδη, Εισαγγελέα Αρείου Πάγου, για την εξασφάλιση στοιχείων. Στοιχεία, όπως συμπλήρωσε η υπό αναφορά προσκεκλημένη, ζητήθηκαν επίσης και από τις αρμόδιες αρχές για κτηματολογικά ζητήματα. Ακολούθως, ενημερώθηκε ο πρώην Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας ο οποίος αμέσως, λόγω του ονόματος που εμπλέκετο στην όλη ιστορία, αποφάσισε να καλέσει τον ίδιο τον Αρχηγό της Αστυνομίας και έδωσε οδηγίες προκειμένου να αρχίσει διαδικασία ανακριτικού έργου, καθότι η ΜΟΚΑΣ δεν είναι αρμόδια να στοιχειοθετήσει ποινικά αδικήματα πιθανής δωροδοκίας. Επομένως, όπως η ίδια πρόσθεσε, άρχισαν οι ανακρίσεις από τον Ιούνιο και έγιναν διάφορες ενέργειες, μεταξύ των οποίων ήταν και η μετάβαση ανακριτών στην Ελλάδα.

Όσο αφορά τη φορολόγηση του πιο πάνω ποσού, ο εκπρόσωπος του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων ενημέρωσε την επιτροπή ότι αφού περιήλθε στην αντίληψη του τμήματός του το εν λόγω έμβασμα, επιβλήθηκε φορολογία ύψους €322.000, ποσό το οποίο περιλάμβανε 10% πρόστιμο καθότι αυτή καθυστέρησε να υποβληθεί, ενώ ολόκληρο το ποσό φορολογήθηκε εκ νέου με 15% ως μέρισμα. Συνεχίζοντας, ο ίδιος εκπρόσωπος επισήμανε ότι το θέμα αυτό βρίσκεται ενώπιον του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για σκοπούς διερεύνησης σε σχέση με το αδίκημα της φοροδιαφυγής.

16.7. Οι πληροφορίες αναφορικά με σύγκρουση συμφερόντων προσώπων που εμπλέκονται στο υπό εξέταση θέμα

Μεταξύ άλλων, περιήλθε στην αντίληψη της επιτροπής ότι ο τέως Υπουργός Οικονομικών, κ. Μ. Σαρρής, κατά το χρόνο που διατελούσε πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου της "Marfin Popular Bank", κατείχε ταυτόχρονα τη θέση μέλους του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας "Axia Ventures Group", η οποία φαίνεται να συνεργαζόταν στενά με την εταιρεία "Houlihan Lokey". Οι δύο αυτές εταιρείες συνεργάστηκαν σε διάφορα έργα, μεταξύ άλλων για όφελος του Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου της Ελληνικής Δημοκρατίας και στη διοργάνωση σεμιναρίων. Περαιτέρω, η εταιρεία "Houlihan Lokey" είχε αναλάβει ως σύμβουλος της Λαϊκής Τράπεζας για σκοπούς σχεδιασμού των κεφαλαιακών αναγκών της τελευταίας που είχε ζητηθεί από την ΚΤΚ, ενώ επίσης συνεργάστηκε με την εταιρεία "JP Morgan & Co.", η οποία είναι γνωστή για το ρόλο που διαδραμάτισε στα οικονομικά δρώμενα της Κύπρου.

Σοβαρές πληροφορίες για ενδεχόμενη σύγκρουση συμφερόντων τέθηκαν ενώπιον της επιτροπής και αναφορικά με νομικούς συμβούλους χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, οι οποίοι παρείχαν ταυτόχρονα νομική εκπροσώπηση και σε πελάτες αυτών ή που οι ίδιοι ή συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα ήταν μέτοχοι του ιδρύματος.

16.8. Οι ενέργειες της επιτροπής για εξασφάλιση της λίστας Lagarde για την Κύπρο

Στα πλαίσια της εξέτασης του υπό μελέτη θέματος η επιτροπή κάλεσε το Υπουργείο Οικονομικών να την ενημερώσει κατά πόσο έχει στη διάθεσή του τον κατάλογο των Κυπρίων καταθετών στην τράπεζα HSBC της Γενεύης, γνωστό ως "λίστα Lagarde". Το Υπουργείο Οικονομικών επισήμανε ότι ενημέρωσε τη Βουλή για το υπό αναφορά ζήτημα με επιστολή του γενικού διευθυντή του προς τη γενική διευθύντρια της Βουλής των Αντιπροσώπων, ημερομηνίας 18 Σεπτεμβρίου 2013, κατόπιν σχετικής ερώτησης που υποβλήθηκε από βουλευτή μέλος της επιτροπής. Στην εν λόγω επιστολή καταγράφεται ότι το υπουργείο είχε υποβάλει το αίτημα της Κυπριακής Δημοκρατίας το Φεβρουάριο του 2013, μέσω του αρμόδιου πρέσβη της Δημοκρατίας, προς το Υπουργείο Οικονομικών της Γαλλίας, το οποίο αντιμετώπισε το όλο ζήτημα θετικά, υποδεικνύοντας ταυτόχρονα ότι τα ζητηθέντα δεδομένα θα απαιτούσαν κάποιο χρόνο για την επεξεργασία τους. Όπως περαιτέρω περιλαμβάνεται στην εν λόγω επιστολή, το Μάρτιο του 2013 το Υπουργείο Οικονομικών με εμπιστευτική

επιστολή του προς το γαλλικό Υπουργείο Οικονομικών, υπέβαλε και γραπτώς το αίτημα της Δημοκρατίας, αλλά μέχρι και τη 18^η Σεπτεμβρίου 2013, ημερομηνία της προαναφερθείσας επιστολής, ο γενικός διευθυντής του υπουργείου ενημέρωσε τη Βουλή ότι δεν είχε λάβει απάντηση από το Υπουργείο Οικονομικών της Γαλλίας ως προς το κατά πόσο είναι σε θέση να διαβιβάσουν τον κατάλογο.

17. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ/ΑΠΟΨΕΙΣ/ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΘΕΣΜΩΝ, ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως, αφού μελέτησε όλα τα γραπτά και προφορικά στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν της αναφορικά με τα ζητήματα που αναλύονται στην παρούσα συμπληρωματική έκθεση και αφού αξιολόγησε και εκτίμησε τη βαρύτητά τους, κατέληξε στις πιο κάτω ομόφωνες ή κατά πλειοψηφία διαπιστώσεις, απόψεις και συμπεράσματα, παραθέτοντας ταυτόχρονα αυτούσιες ως Παράρτημα 1 τις επιφυλάξεις, επιμέρους θέσεις ή και απόψεις των κοινοβουλευτικών κομμάτων.

17.2. Σε σχέση με τα αξιόγραφα κεφαλαίου

- α. Η επιτροπή κρίνει ότι το ύψος του διοικητικού προστίμου που έχει επιβληθεί από την ΚΤΚ στην Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, αλλά και η μη επιβολή διοικητικού προστίμου στη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” είναι μη ικανοποιητικά σε σχέση με το μέγεθος του προβλήματος που έχει προκληθεί από την προώθηση και διάθεση αξιογράφων κεφαλαίου σε πολύ μεγάλο αριθμό πελατών τους. Γενικότερα, αναφορικά με τα όσα καταγράφονται στους ειδικούς ελέγχους της ΚΤΚ για τις διαδικασίες και τις πρακτικές προώθησης της διάθεσης των αξιογράφων κεφαλαίου που είχαν εκδοθεί από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ και τη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, η επιτροπή επικεντρώνεται στη διαπίστωση ότι αριθμός προσώπων που απασχολούνταν στα εν λόγω χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και παρείχαν επενδυτικές συμβουλές δεν ήταν κατά τον ουσιώδη χρόνο εγγεγραμμένα στο δημόσιο μητρώο όπως απαιτεί το άρθρο 52(1) του περί Επενδυτικών Υπηρεσιών και Δραστηριοτήτων και Ρυθμιζόμενων Αγορών Νόμου. Το θέμα αυτό αναλύεται εκτενώς στο Κεφάλαιο 2 της παρούσας έκθεσης.
- β. Η επιτροπή είναι της άποψης ότι οι εποπτικές αρχές δεν ασκούσαν ικανοποιητικό προληπτικό έλεγχο στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ενώ θα έπρεπε να χρησιμοποιήσουν τα δέοντα εργαλεία τα οποία θα τις βοηθούσαν να διενεργήσουν αποτελεσματικούς ελέγχους στα εν λόγω ιδρύματα.
- γ. Η επιτροπή θεωρεί ότι οι αρμόδιες υπηρεσίες πρέπει άμεσα να προχωρήσουν στην τροποποίηση των προνοιών του νομοθετικού πλαισίου που αφορούν την επιβολή προστίμου, έτσι ώστε αυτές να καταστούν αυστηρότερες και τα πρόστιμα να είναι ανάλογα με τη βαρύτητα των παραπτώματων.
- δ. Η επιτροπή θεωρεί ότι οι επενδυτές των τραπεζικών αξιογράφων κεφαλαίου πιθανό να έχουν παραπλανηθεί και από τις εκδοθείσες οικονομικές καταστάσεις των ιδρυμάτων που εξέδιδαν τα εν λόγω επενδυτικά προϊόντα. Περαιτέρω ανάλυση αυτού του ζητήματος περιλαμβάνεται στο σημείο 17.12 του παρόντος κεφαλαίου.
- ε. Αξιοσημείωτο θεωρείται από την επιτροπή το γεγονός ότι η “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, ενώ είχε εμφανείς ενδείξεις αφερεγγυότητας κατά τον ουσιώδη χρόνο, προέβαινε σε εκδόσεις τέτοιων επενδυτικών προϊόντων, εξωθώντας τους καταθέτες της να μετατρέπουν τις καταθέσεις τους σε επενδύσεις αξιογράφων κεφαλαίου.
- στ. Η επιτροπή διαπιστώνει ότι οι τράπεζες παραπλάνησαν το κοινό, αφού με βάση τις οδηγίες της ΕΕ μπορούσαν μονομερώς να μην καταβάλουν τόκους και να μετατρέψουν τα αξιόγραφα κεφαλαίου σε μετοχές, γεγονός που οι επενδυτές στις περισσότερες περιπτώσεις δε γνώριζαν. Έχοντας αυτή την ασφαλιστική δικλίδα, οι τράπεζες παραπλάνησαν το ευρύ κοινό.
- ζ. Η επιτροπή απευθύνει έκκληση στις αρμόδιες αρχές για επίσπευση των διαδικασιών εκδίκασης των υποθέσεων των αξιογράφων κεφαλαίου, ώστε να αποζημιωθούν οι εξαπατηθέντες.

17.3. Σε σχέση με τις επενδύσεις των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων σε κυβερνητικά ομόλογα

- α. Η επιτροπή διατυπώνει την άποψη ότι από την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, καθώς και από τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιόν της αναφορικά με τις επενδύσεις της Τράπεζας Κύπρου σε ΟΕΔ που της κόστισαν περίπου €1,9 δις σε ζημιές καθίστανται σαφή τα εξής:
  - i. Η έκθεση της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ σε ΟΕΔ και η συγκέντρωση αυτών εντός

του χαρτοφυλακίου ομολόγων της φαίνεται ότι ήταν μεγαλύτερη από τα πρότυπα της αγοράς για τράπεζες του εν λόγω μεγέθους.

- ii. Η Τράπεζα Κύπρου φαίνεται να προέβaine σε επενδύσεις σε ΟΕΔ:
- για να εκμεταλλευτεί τις υψηλές τους αποδόσεις, καλύπτοντας με τον τρόπο αυτό τις ζημιές που προέκυπταν από τα συνεχώς αυξανόμενα μη εξυπηρετούμενα δάνεια,
  - εφαρμόζοντας στρατηγική απόλυτης απόδοσης, στη βάση της οποίας η τράπεζα πέτυχε κατά το έτος 2009 την αύξηση των εσόδων της από τόκους και την αποκόμιση κέρδους από την ευκαιριακή πώληση ομολόγων, όταν οι συνθήκες ήταν ευνοϊκές,
  - λόγω της εξάρτησής της από τα εισοδήματα από τόκους που προέκυπταν από τις επενδύσεις της σε ΟΕΔ.
- iii. Οι μηχανισμοί άμυνας της Τράπεζας Κύπρου για τη διαχείριση του κινδύνου της διεξαγωγής επενδύσεων σε ομόλογα δε λειτούργησαν, ενδεχομένως διότι δεν εφαρμόζονταν πιστά οι εν λόγω διαδικασίες ή διότι τύγχαναν παράκαμψης, γεγονός που προκύπτει από τα εξής:
- Η συμμετοχή των ανώτερων στελεχών της τράπεζας σε όλα τα σημαντικά όργανα στρατηγικής και διαχείρισης κινδύνου τόσο σε εκτελεστικό επίπεδο όσο και στο επίπεδο διοικητικού συμβουλίου δημιουργούσε σύγκρουση συμφερόντων που ενδεχομένως να οδήγησε στις ζημιές που υπέστη η τράπεζα από τις επενδύσεις της σε ΟΕΔ.
  - Το διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας Κύπρου φαίνεται να μην είχε ενεργό συμμετοχή στην αγορά των ΟΕΔ ή να αμφισβήτησε τις εν λόγω επενδύσεις στις οποίες προέβaine η τράπεζα μέχρι το έτος 2011.
  - Στο διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας Κύπρου συμμετείχαν μέλη τα οποία φαίνεται να παραδέχτηκαν στους ερευνητές της “Alvarez & Marsal” ότι δεν είχαν τραπεζική εμπειρία και ότι δεν τους παρεχόταν ικανοποιητική πληροφόρηση αναφορικά με τις ενέργειες των ανώτερων στελεχών της τράπεζας, για να μπορέσουν να τις αμφισβητήσουν.
  - Η επιτροπή ALCO (Assets & Liabilities Committee) της τράπεζας ήταν επιφορτισμένη με τον καθορισμό των ορίων για επενδύσεις σε ομόλογα και δεν ακολουθούσε το εσωτερικό μοντέλο καθορισμού της συγκέντρωσης επενδύσεων για κάθε χώρα το οποίο βασιζόταν στις αξιολογήσεις των εν λόγω χωρών. Η εν λόγω επιτροπή καθόριζε υψηλότερα όρια επενδύσεων για την Ελλάδα και την Κύπρο χωρίς όμως να αιτιολογείται ο καθορισμός των εν λόγω ορίων.
  - Τα ανώτερα στελέχη της Τράπεζας Κύπρου γνώριζαν την επικινδυνότητα της έκτασης των επενδύσεών τους σε ΟΕΔ, όπως άλλωστε καταγράφηκε στην έκθεση της επιτροπής ALCO στις 30 Απριλίου, στην οποία αναγνωριζόταν ότι, στην περίπτωση χρεωκοπίας χώρας της Ευρωζώνης, οι επιπτώσεις στα κεφάλαια της τράπεζας θα ήταν σοβαρές, λόγω των μεγάλων χρηματικών ποσών που θα επενδύονταν.
- iv. Θα πρέπει να διερευνηθεί σε βάθος κατά πόσο γινόταν ορθή καταγραφή και παρουσίαση της πραγματικής αξίας των επενδύσεων της Τράπεζας Κύπρου σε ΟΕΔ στις οικονομικές της καταστάσεις, καθώς και ο ρόλος των εξωτερικών της ελεγκτών αναφορικά με το θέμα υπό το φως των στοιχείων που παραθέτει αναφορικά με το θέμα η “Alvarez & Marsal” και η έκθεση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς ότι η μη διενέργεια απομείωσης των ΟΕΔ στους ετήσιους λογαριασμούς της τράπεζας ενδεχομένως να παραβίαζε τη νομοθεσία.
- β. Για την ΚΤΚ η επιτροπή διατυπώνει την άποψη ότι από την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, καθώς και από τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιόν της αναφορικά με τις επενδύσεις της Τράπεζας Κύπρου σε ΟΕΔ καθίστανται σαφή τα ακόλουθα:
- i. Εκ των πραγμάτων φαίνεται ότι η ΚΤΚ δεν αναγνώρισε, δεν αξιολόγησε, αλλά ούτε και διερεύνησε την εξάρτηση της Τράπεζας Κύπρου από τα εισοδήματα που προέκυπταν από εισπρακτέους τόκους και από τις πωλήσεις ομολόγων, για να διατηρήσει την κερδοφορία της.
- ii. Το Τμήμα Επιτήρησης της ΚΤΚ ήταν υποστελεχωμένο και συνεπώς αδυνατούσε να ασκήσει αποτελεσματική εποπτεία των επενδυτικών ενεργειών της Τράπεζας Κύπρου, η οποία, όπως διαπιστώνει η επιτροπή, φαίνεται να έπασχε από σοβαρό πρόβλημα εταιρικής διακυβέρνησης.

Ταυτόχρονα, η χρονική καθυστέρηση στη λήψη στοιχείων αναφορικά με τις αγορές και πωλήσεις ομολόγων που γινόταν ανά τρίμηνο παρείχε μια ετεροχρονισμένη εικόνα της κατάστασης των εν λόγω επενδύσεων, η οποία δυσχέραινε περαιτέρω το έργο της άσκησης εποπτείας από την ΚΤΚ.

- iii. Η ΚΤΚ δεν ενήργησε, όταν η Τράπεζα Κύπρου δεν απάντησε σε επιστολή της, ημερομηνίας 1^η Μαρτίου 2010, με την οποία ζητούσε στοιχεία αναφορικά με τις επενδύσεις της τελευταίας σε ΟΕΔ. Περαιτέρω, η ΚΤΚ δεν έλαβε οποιαδήποτε μέτρα, όταν αντιλήφθηκε ότι η Τράπεζα Κύπρου συνέχισε την αγορά ΟΕΔ, παρά την προφορική υπόσχεση που έδωσε στον τότε Διοικητή της ΚΤΚ περί του αντιθέτου.
- iv. Η ΚΤΚ φαίνεται να παρουσίασε την Τράπεζα Κύπρου στο Κολέγιο των Επιτηρητών της ως μια τράπεζα εστιασμένη σε παραδοσιακές τραπεζικές εργασίες λήψης καταθέσεων και δανεισμού, παρ' όλο που κατά το χρόνο αξιολόγησής της η εν λόγω τράπεζα κατείχε στο χαρτοφυλάκιο της ΟΕΔ αξίας €2,4 δις. Περαιτέρω, η ΚΤΚ παρέλειψε να προβεί σε αναφορά στη συνεισφορά των εν λόγω επενδύσεων της Τράπεζας Κύπρου στα κέρδη του ομίλου.
- γ. Όσον αφορά την ΕΚΤ, η επιτροπή θεωρεί ότι θα πρέπει να διερευνηθεί σε βάθος το θέμα άσκησης ελέγχου αναφορικά με τη χρήση των κεφαλαίων που αντλούνταν από την Τράπεζα Κύπρου μέσω των συμφωνιών επαναγοράς ομολόγων (repos) της ΕΚΤ υπό το φως των ευρημάτων της "Alvarez & Marsal", ότι πιθανώς να μην ασκείτο έλεγχος από την ΕΚΤ, αλλά και του εύρους της χρηματοδότησης που διατίθετο στην εν λόγω τράπεζα μέσω των συγκεκριμένων συμφωνιών.
- δ. Η επιτροπή καταγράφει την απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, ημερομηνίας 12 Ιουλίου 2013, με την οποία επέβαλε διοικητικά πρόστιμα ύψους €70.000 και €90.000 στην Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, €60.000 και €80.000 στον κ. Ανδρέα Ηλιάδη, πρώην Εκτελεστικό και Διευθύνοντα Σύμβουλο της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, €50.000 και €70.000 στον κ. Γιάννη Κυπρή, πρώην Εκτελεστικό Σύμβουλο της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, για δύο περιπτώσεις μη ανακοίνωσης εμπιστευτικής πληροφορίας που ήταν χρήσιμη για το επενδυτικό κοινό αναφορικά με τις επενδύσεις της σε ΟΕΔ, αδικήματα που διαπράχθηκαν τη 13^η Ιανουαρίου 2010 και την 28^η Απριλίου 2010. Η επιτροπή παράλληλα επισημαίνει τις ευθύνες της αρμόδιας αρχής αναφορικά με την καθυστέρηση που σημειώθηκε στη διερεύνηση των εν λόγω υποθέσεων, η οποία ολοκληρώθηκε τρία και πλέον χρόνια μετά τις ημερομηνίες κατά τις οποίες έγιναν οι παραβάσεις. Περαιτέρω, η επιτροπή καταγράφει την απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, ημερομηνίας 12 Ιουλίου 2013, με την οποία επέβαλε διοικητικό πρόστιμο ύψους €10.000 στους κ. Γεώργιο Γεωργιάδη, Ανδρέα Αρτέμη, Κώστα Ζ. Σεβέρη και Κώστα Χατζηπαπά, μέλη της Επιτροπής (Δ.Σ.) Διαχείρισης Κινδύνων Συγκροτήματος, για μια περίπτωση μη ανακοίνωσης εμπιστευτικής πληροφορίας που ήταν χρήσιμη για το επενδυτικό κοινό αναφορικά με τις επενδύσεις της σε ΟΕΔ, αδίκημα που διαπράχθηκε την 28^η Απριλίου 2010. Η επιτροπή παράλληλα επισημαίνει και σε αυτή την περίπτωση τις ευθύνες της αρμόδιας αρχής αναφορικά με την καθυστέρηση που σημειώθηκε στη διερεύνηση της εν λόγω υπόθεσης, η οποία ολοκληρώθηκε τρία και πλέον χρόνια μετά την ημερομηνία κατά την οποία έγινε η εν λόγω παράβαση.

Περαιτέρω, η επιτροπή καταγράφει την απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, ημερομηνίας 13 Νοεμβρίου 2013, με την οποία επέβαλε διοικητικό πρόστιμο ύψους €70.000 στην Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ για μη δημοσιοποίηση το ταχύτερο δυνατό, δηλαδή τη 15^η Ιουνίου 2012, εμπιστευτικής πληροφορίας που την αφορούσε, δηλαδή ότι οι κεφαλαιακές της ανάγκες για κάλυψη των απαιτήσεων της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EAT) είχαν διπλασιαστεί, με ενδεχόμενο περαιτέρω αύξησής τους λόγω ενδεχόμενων επιπρόσθετων προβλέψεων. Αναφορικά με την εν λόγω παράβαση, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου επέβαλε επίσης στον κ. Ανδρέα Ηλιάδη, εκτελεστικό και διευθύνοντα Σύμβουλο, διοικητικό πρόστιμο ύψους €60.000, στον κ. Γιάννη Κυπρή, εκτελεστικό σύμβουλο και στον κ. Γιάννη Πεχλιβανίδη, εκτελεστικό σύμβουλο, διοικητικό πρόστιμο ύψους €50.000, καθώς και στον κ. Θεόδωρο Αριστοδήμου, πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου, διοικητικό πρόστιμο ύψους €60.000, αφού κρίθηκε ότι η παράβαση του νόμου από την τράπεζα οφειλόταν και σε δική τους υπαιτιότητα και αμέλεια.
- ε. Διαφαίνεται ότι η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ προέβαινε σε επενδύσεις σε ΟΕΔ, αναλαμβάνοντας υπέρμετρο ρίσκο όσον αφορά τους κινδύνους, ενώ την εν λόγω περίοδο η οικονομία της Ελλάδας εισερχόταν σε κατάσταση ύφεσης. Παράλληλα, παρά τις συνεχείς υποβαθμίσεις της εν λόγω οικονομίας από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης, το όριο επενδύσεων σε ομόλογα παρέμενε σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα, θέτοντας σε άμεσο κίνδυνο τα κεφάλαια της τράπεζας.
- στ. Η επιτροπή διαπιστώνει ξεκάθαρα ότι στο βωμό της κερδοφορίας, της διατήρησης της αξίας της μετοχής και της καταβολής όσο το δυνατόν υψηλότερου μερίσματος στους μετόχους της Τράπεζας Κύπρου

Δημόσια Εταιρία Λτδ το διοικητικό της συμβούλιο και οι αξιωματούχοι της έθεσαν εν κινδύνω τη βιωσιμότητα της τράπεζας.

17.4. Σε σχέση με τη “Marfin Egnatia Bank (MEB)”

- α. Η επιτροπή διαπιστώνει ολιγωρία και μη άσκηση αποτελεσματικής εποπτείας εκ μέρους της εποπτικής αρχής με βάση τα παρακάτω δεδομένα:
- i. από το 2006 μέχρι το Μάρτιο του 2009 η ΚΤΚ δεν είχε διενεργήσει κανένα εποπτικό έλεγχο στη MEB. Η ΚΤΚ αποφάσισε να προβεί σε εποπτικό έλεγχο των εργασιών της MEB τον Οκτώβριο του 2008, αφού δηλαδή είχαν παρέλθει περίπου δύο χρόνια από τη λειτουργία της MEB ως θυγατρικής της MPB. Ο έλεγχος αυτός δε διενεργήθηκε λόγω της άρνησης της MEB με το επιχείρημα ότι η MEB ως θυγατρική «είναι αδειοδοτημένο ίδρυμα από την ΤτΕ, άρα μόνο η ΤτΕ ή η ΚΤΚ από κοινού με την ΤτΕ μπορεί να μπει στην τράπεζα». Στο σημείο αυτό τίθεται το ερώτημα κατά πόσο ήταν νομικά βάσιμο το επιχείρημα της MEB με βάση το οποίο αρνήθηκε έλεγχο από την ΚΤΚ, κάτι το οποίο ενδεχομένως να χρήζει περαιτέρω διερεύνησης.
  - ii. Απέτυχε στη συνεχή και συνεπή παρακολούθηση των ενεργειών της εποπτευόμενης τράπεζας μετά την άσκηση των επιτόπιων ελέγχων των αρμοδίων αρχών, οι οποίες καταγράφονται στις εκθέσεις της ΚΤΚ και της ΤτΕ και είχαν ως αποτέλεσμα την απλή διαπίστωση των εσφαλμένων πρακτικών χωρίς να γίνονται ενέργειες προς επίλυση των προβλημάτων που καταγράφονταν.
- β. Η επιτροπή κρίνει επίσης ότι χρήζει γενικά περαιτέρω διερεύνησης ο ρόλος των εποπτικών αρχών σε σχέση με τη χορήγηση δανείων για αγορά μετοχών με μη επαρκείς εξασφαλίσεις και τη συγκέντρωση ενδιαφέροντος σε συγκεκριμένο όμιλο, όπως αυτά καταγράφονται στο Πρώτο Μέρος της έκθεσης. Η ανεμπόδιστη πρακτική χορήγησης τέτοιων δανείων τόσο γενικά όσο και ειδικότερα σε μοναστήρια για επενδυτικούς σκοπούς, καθώς και η μη ανάληψη δράσης εκ μέρους των εποπτικών αρχών αναφορικά με την άσκηση υπέρμετρων επενδυτικών δραστηριοτήτων από μοναστήρια δημιουργούν στην επιτροπή εύλογα ερωτηματικά για το ρόλο των αρμόδιων εποπτικών αρχών, αλλά και για τις υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου της τράπεζας. Η επιτροπή διαπιστώνει επίσης ότι υπήρξε αδράνεια εκ μέρους των αρμόδιων κυπριακών εποπτικών αρχών σε σχέση με τη διερεύνηση των στοιχείων και πληροφοριών που περιλαμβάνονται στο πόρισμα της Βουλής των Ελλήνων για το σκάνδαλο του Βατοπεδίου, προκειμένου να επαληθευτούν τα γεγονότα που καταγράφονται σε αυτό και συνδέονται με τα αίτια της οικονομικής κρίσης στην Κύπρο. Συγκεκριμένα, οι αναφορές στο πόρισμα της Βουλής των Ελλήνων, σύμφωνα με τις οποίες οι ελληνικές αρχές αντιμετώπισαν δυσκολίες στη συνεργασία τους με τις αρμόδιες κυπριακές αρχές σε σχέση με το άνοιγμα λογαριασμών κυπριακών εταιρειών προβλημάτισαν ιδιαίτερα την επιτροπή και πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο διερεύνησης για το ενδεχόμενο ύπαρξης θεσμικών ευθυνών.
- γ. Ειδικότερα, σε σχέση με το ζήτημα των επενδυτικών δραστηριοτήτων της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου μέσω των εταιρειών “Rassadel” και “Madeus”, η επιτροπή εκφράζει την απορία πώς είναι δυνατόν από τη μια να αναφέρεται στο πόρισμα της Βουλής των Ελλήνων ότι οι εν λόγω εταιρείες ασκούσαν επενδυτικές δραστηριότητες, η πρώτη χωρίς την ύπαρξη σύμβασης παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και η δεύτερη με βάση τέτοια σύμβαση, και από την άλλη η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου να δηλώνει σε επιστολή της, ημερομηνίας 13 Ιανουαρίου 2014, ότι «θα ήταν δύσκολο να στοιχειοθετηθεί» ότι οι ενέργειες του μετόχου των υπό αναφορά εταιρειών ενέπιπταν στις πρόνοιες της νομοθεσίας περί Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών (Ε.Π.Ε.Υ.) και ειδικότερα στις διατάξεις που ρυθμίζουν την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών χωρίς την κατοχή άδειας. Περαιτέρω, την επιτροπή προβληματίζει η έλλειψη δέουσας έρευνας εκ μέρους οποιασδήποτε αρχής τόσο σε σχέση με τις αντιφατικές δηλώσεις για το ιδιοκτησιακό καθεστώς των εταιρειών “Rassadel” και “Madeus” (βλ. πόρισμα της Βουλής των Ελλήνων στο Κεφάλαιο 4 του Πρώτου Μέρους) όσο και για το γεγονός ότι βάσει της πληροφόρησης από το Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη οι εν λόγω εταιρείες δεν έχουν υποβάλει ετήσια έκθεση στο εν λόγω τμήμα από την ημερομηνία της εγγραφής τους.
- δ. Δεδομένης της αναφοράς στο πόρισμα της Ειδικής Επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων σε “αποδεδειγμένη ψευδορκία” του κ. Α. Κοιρανίδη στην οποία προέβη μέσω των καταθέσεων του, «καθώς και σε πλήθος αντιφατικών στοιχείων που προέκυψαν μέσω της στοιχειοθετημένης έρευνας της Προανακριτικής Επιτροπής επί συγκεκριμένων παραβάσεων σε Ελλάδα και Κύπρο», που εκλαμβάνονται από την Ειδική Επιτροπή «ως ιδιαίτερα ενοχοποιητικό στοιχείο για τον Α. Κοιρανίδη, αλλά και τους λοιπούς εμπλεκόμενους φορείς, το οποίο πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο άμεσης εισαγγελικής έρευνας»²⁸³, η επιτροπή εκφράζει την άποψη ότι το εν λόγω ζήτημα θα πρέπει να

²⁸³

Πόρισμα της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη Διενέργεια Προκαταρκτικής Εξέτασης Κατά Πρώην

απασχολήσει τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας.

- ε. Όσον αφορά τον εποπτικό ρόλο της ΚΤΚ σε σχέση με το ζήτημα της διασυννοριακής συγχώνευσης της ΜΕΒ με τη μητρική εταιρεία ΜΡΒ, η επιτροπή εκφράζει έντονες αμφιβολίες κατά πόσο ευσταθεί ο ισχυρισμός της ΚΤΚ ότι δε χρειαζόταν η άδεια ή η έγκρισή της για την εν λόγω μετατροπή. Υπενθυμίζεται ότι οι εκπρόσωποι της ΚΤΚ είχαν δηλώσει ενώπιον της επιτροπής ότι δεν υπάρχουν νομικές διατάξεις, είτε ευρωπαϊκής νομοθεσίας είτε του περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμου, που να στοιχειοθετούν μια τέτοια ανάγκη. Ωστόσο, κατά την άποψη της επιτροπής, πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο διερεύνησης από τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας κατά πόσο το άρθρο 16(1) του περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμου αναφορικά με προηγούμενη γραπτή έγκριση της ΚΤΚ μπορούσε να εφαρμοστεί στην υπό εξέταση περίπτωση, δεδομένου μάλιστα ότι υπήρχε μειοψηφικό μετοχικό κεφάλαιο της ΜΕΒ που δε βρισκόταν στην κατοχή της ΜΡΒ. Η επιτροπή διαπιστώνει ότι η ΚΤΚ είχε την αρμοδιότητα να ενεργήσει, πλην όμως παρέλειψε να το πράξει.
- στ. Επίσης, όπως αναφέρεται στην έκθεση της “Alvarez & Marsal”, με την ειδοποίηση της συγχώνευσης παρέχόταν στην ΚΤΚ ως επιλογή ο τερματισμός των εργασιών της εταιρείας στην Ελλάδα. Κατά συνέπεια, λαμβανομένων υπόψη και των προνοιών του Νόμου περί της Σύστασης και Λειτουργίας Σχεδίου Προστασίας Καταθέσεων αναφορικά με την ευθύνη εγγύησης των καταθέσεων των υποκαταστημάτων, η οποία με την τότε προτεινόμενη πράξη μεταφέρονταν στην Κυπριακή Δημοκρατία, προκύπτει το ερώτημα γιατί η ΚΤΚ δεν εξέτασε το ενδεχόμενο τερματισμού των εργασιών στην Ελλάδα για σκοπούς προστασίας του κυπριακού χρηματοπιστωτικού συστήματος και κατ’ επέκταση της κυπριακής οικονομίας. Το ερώτημα καθίσταται πιο επιτακτικό, αν ληφθεί υπόψη η συνεπακόλουθη άντληση ΕΛΑ, του οποίου το μεγαλύτερο μέρος αφορούσε τις εργασίες στην Ελλάδα.
- ζ. Επιπρόσθετα, η επιτροπή κρίνει ότι πρέπει να διερευνηθεί τυχόν ευθύνη της ΚΤΚ για το γεγονός ότι, ενώ γνώριζε ότι η ΜΡΒ θα λειτουργούσε υποκατάστημα στην Ελλάδα ως αποτέλεσμα της συγχώνευσης και ότι η ευθύνη για τις εγγυημένες καταθέσεις του υποκαταστήματος θα μεταφερόταν στη Δημοκρατία, εντούτοις δεν αναχαίτισε αυτή την απόφαση, παρά το γεγονός ότι γνώριζε για την προβληματική κατάσταση της ΜΕΒ από το 2009, οπότε και διεξήγαγε επιτόπιο έλεγχο σε αυτήν εκδίδοντας ως αποτέλεσμα αυτού το “Πόρισμα Επιτόπιου Ελέγχου για τον Όμιλο Marfin Εγνατία Τράπεζα Α.Ε.”.

17.5.1. Σε σχέση με το διατραπεζικό δανεισμό της Λαϊκής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ

- α. Η επιτροπή εξάγει το συμπέρασμα ότι διαχρονικά υπήρξε εκ μέρους της διοίκησης της τράπεζας μια στρατηγική “φορτώματος” διατραπεζικού χρέους της τράπεζας στην Κύπρο και αντιστρόφως ανάλογα “ξεφορτώματος” διατραπεζικού χρέους της τράπεζας από τον ελλαδικό χώρο. Η υπερφόρτωση αυτή του χρέους της Λαϊκής Τράπεζας στην Κύπρο ανάγκασε τη διοίκηση να προβεί σε περαιτέρω δανεισμό και σε ταυτόχρονη άντληση έκτακτης ρευστότητας σε ΕΛΑ και μεταφορά του ενδεχομένως στον ελλαδικό χώρο για μείωση του διατραπεζικού δανεισμού στην Ελλάδα, όπως εκτενώς αναλύθηκε στην παρούσα έκθεση. Αυτό όμως, κατά την άποψη της επιτροπής, και σε συνδυασμό με την απώλεια των καταθέσεων υπήρξε και ο βασικότερος λόγος της συνεχούς αύξησης του ΕΛΑ που επέφερε όλες τις δραματικές συνέπειες και την κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Κύπρο.
- β. Η επιτροπή κρίνει ότι η διοίκηση της τράπεζας και τα στελέχη της με μεθοδευμένο, συστηματικό, αλλά και ταυτόχρονα εγκληματικό τρόπο παρέσυραν τη Λαϊκή Τράπεζα και ταυτόχρονα την κυπριακή οικονομία σε κατάρρευση. Το χρηματοοικονομικό έγκλημα σε βάρος κυρίως του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Κύπρου χρήζει από τους αρμόδιους θεσμούς της Κυπριακής Δημοκρατίας σοβαρής και ενδελεχούς διερεύνησης. Η όλη στάση των αρμοδίων και της διοίκησης της Λαϊκής Τράπεζας εμπεριέχει μια μεθοδευμένη σκοπιμότητα σε βάρος του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Κύπρου και διαφύλαξη ταυτόχρονα των χρηματοοικονομικών ισορροπιών του χρηματοπιστωτικού συστήματος στον ελλαδικό χώρο. Ανάμεσα σε άλλα τίθεται το ερώτημα για ποιο λόγο η έγκαιρη διάλυση της Λαϊκής αποκλείστηκε από τις πιθανές λύσεις που εξετάστηκαν από το διοικητικό συμβούλιο της ίδιας της τράπεζας ή και από τους συμβούλους που ανέλαβαν να εξεύρουν τέτοιες λύσεις.

17.5.2. Σε σχέση με την έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα (ΕΛΑ) και την κρατική στήριξη με €1,8 δις της Λαϊκής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ

- α. Η άντληση ΕΛΑ από τη Λαϊκή Τράπεζα έγινε ανεξέλεγκτα και χωρίς να συνυπολογισθούν οι ενδεχόμενες κατά το δεδομένο χρόνο αρνητικές συνέπειες για την οικονομία της χώρας από τον κίνδυνο στον οποίο θα εκτίθετο άμεσα και βραχυπρόθεσμα το χρηματοπιστωτικό της σύστημα.

- β. Ειδικότερα, η λήψη αποφάσεων για άντληση ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα έγινε χωρίς να ληφθεί υπόψη από τους αρμοδίους ότι ένα και μόνο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα της Κύπρου θα προέβαινε σε υπερμεγέθη δανεισμό μέσω ELA σε σχέση με το ΑΕΠ της χώρας. Χαρακτηριστικά, σημειώνεται ότι ο ELA μέχρι τις 28 Μαρτίου 2013 είχε ανέλθει στα €9,1 δις, δηλαδή σε ύψος άκρως δυσανάλογο σε σχέση με τα €17 δις περίπου του ΑΕΠ της χώρας.
- γ. Η επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα δεδομένα και τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν της, διαπιστώνει την αδράνεια, αλλά και την έλλειψη υπευθυνότητας των κρατικών αρμοδίων που δεν ενήργησαν έγκαιρα και στον κατάλληλο χρόνο που επιτρεπόταν, δηλαδή αμέσως μετά το κούρεμα του ελληνικού χρέους, ώστε να εντάξουν τη χώρα στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΕΤΧΣ) (EFSF), εφόσον η κυβέρνηση ευθύς εξαρχής δεν ήταν σε θέση να παρέχει σχετική στήριξη και εφόσον δεν μπορούσε να παράσχει χρηματοδότηση για ανακεφαλαιοποίηση της Λαϊκής Τράπεζας. Αυτό είχε ως συνέπεια τη συνεχή άντληση ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα με όλα τα αρνητικά συνεπακόλουθα για την οικονομία της χώρας. Όπως αναφέρθηκε επίσης σε άλλο σημείο της παρούσας έκθεσης, το ΕΤΧΣ (EFSF) αποτελούσε την τότε δεδομένη στιγμή το μόνο όργανο το οποίο μπορούσε βάσει θεσμοθετημένων από την ΕΕ διαδικασιών να παράσχει δανεισμό για ανακεφαλαιοποίηση της Λαϊκής Τράπεζας με τις ενδεχομένως λιγότερο αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις τόσο στο χρηματοπιστωτικό όσο και στον οικονομικό τομέα της χώρας.
- δ. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός, το οποίο δημιουργεί επίσης απορία, ότι σύμφωνα με τα κατατεθέντα ενώπιον της επιτροπής στοιχεία για το χρονικό διάστημα από τις 23 Μαΐου 2012 μέχρι τις 3 Ιουλίου 2012, δηλαδή για χρονική περίοδο μόλις σαράντα δύο ημερών, το ποσό της έκτακτης ρευστότητας (ELA) αυξήθηκε κατακόρυφα κατά €6,2 δις, ποσό εξαιρετικά υψηλό τόσο για τα δεδομένα της εν λόγω τράπεζας όσο και για τα δεδομένα της κυπριακής οικονομίας στο σύνολό της. Συνεπώς, η επιτροπή, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, εξάγει αβίαστα το συμπέρασμα ότι η κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού συστήματος, καθώς επίσης η οικονομική καταστροφή της Κύπρου συντελέστηκε λόγω των κάκιστων, αλλά και των εγκληματικών χειρισμών των αρμοδίων μέσα σε σαράντα δύο ημέρες.
- ε. Υπό το φως των πιο πάνω, το ειδικότερο ζήτημα της ανεξέλεγκτης άντλησης ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα τόσο γενικά όσο και κατά τη συγκεκριμένη πιο πάνω αναφερόμενη χρονική περίοδο θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο περαιτέρω διερεύνησης από τις εισαγγελικές αρχές, με στόχο να διαφανούν οιπραγματικοί σκοποί και οι λόγοι για τους οποίους η Λαϊκή Τράπεζα κατά τον επίδικο χρόνο άντλησε τόσο υψηλά ποσά για ρευστότητα. Θα πρέπει επίσης να διαπιστωθεί πού ακριβώς διοχετεύθηκε η αντληθείσα ρευστότητα, ενώ θα πρέπει να διερευνηθούν επίσης οι λόγοι για τους οποίους η Λαϊκή Τράπεζα προσέφυγε σε στήριξη της από το κράτος. Εφόσον η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εν λόγω τράπεζας κατά €1,8 δις μέσω κρατικής εγγύησης για κάλυψη της κεφαλαιουχικής επάρκειάς της στο 9% έγινε, ώστε η Λαϊκή Τράπεζα να θεωρηθεί ως δρώσα οικονομική μονάδα, η επιτροπή διατυπώνει ερωτηματικά κατά πόσο η μέθοδος της κρατικής εγγύησης ήταν το όχημα με σκοπό την περαιτέρω άντλησης έκτακτη ρευστότητας από την ΕΚΤ μέσω της ΚΤΚ, πάντοτε με την ανοχή ή/και τη σύμπραξη των αρμόδιων κυβερνητικών φορέων.
- στ. Η επιτροπή, στα πλαίσια της άσκησης του κοινοβουλευτικού της ελέγχου και σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιόν της, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι σημαντικός παράγοντας για την αυξημένη άντληση/απορρόφηση ELA ήταν η μεγάλη αύξηση παραχώρησης δανείων σε σχέση με το ύψος των καταθέσεων, καθώς επίσης των αυξημένων προβλέψεων για επισφαλή δάνεια που δεν καλύπτονταν με επαρκείς εξασφαλίσεις της θυγατρικής της Λαϊκής Τράπεζας στην Ελλάδα, ποσά τα οποία καλύπτονταν από τη ρευστότητα της μητρικής εταιρείας, δηλαδή της Λαϊκής Τράπεζας Κύπρου, ουσιαστικά μέσω άντλησης ELA. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώθηκε από τον τελευταίο Γενικό Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων της "Cyprus Popular Bank Public Co Ltd" κ. Μ. Αθανασίου με σχετική δήλωσή του ενώπιον της επιτροπής πως το πρόβλημα με το χάσμα στο χαρτοφυλάκιο της θυγατρικής της τράπεζας στην Ελλάδα υφίστατο από το 2008, αλλά και με τη δήλωση του προέδρου του πρώην διοικητικού συμβουλίου της ίδιας τράπεζας κ. Μ. Σαρρή ότι το χαρτοφυλάκιο της εν λόγω θυγατρικής ήταν ιδιαίτερα προβληματικό, αφού τα χορηγηθέντα δάνεια υπερέβαιναν κατά €6 δις τις καταθέσεις του ιδρύματος. Συναφώς, εξάγεται αβίαστα το συμπέρασμα ότι με τον τρόπο αυτό η Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου επιβαρυνόταν την αύξηση του ELA λόγω και του ελληνικού δανειακού χαρτοφυλακίου της αντίστοιχης θυγατρικής της. Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, η επιτροπή κρίνει ότι χρήζει περαιτέρω διερεύνησης ποιος και κάτω από ποιες προϋποθέσεις, κριτήρια, εξασφαλίσεις και εγγυήσεις ενέκρινε την άντληση ELA, ειδικά μετά τον Ιούλιο του 2012, όταν η Λαϊκή Τράπεζα έγινε κρατικής ιδιοκτησίας, καθώς και με ποιες διαδικασίες/εγκρίσεις τα κεφάλαια αυτά διοχετεύονταν στην Ελλάδα και σε ποιους.
- ζ. Η επιτροπή κρίνει ότι για τη σημερινή κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει η κυπριακή οικονομία σοβαρή ευθύνη υπέχει τόσο ο τέως όσο και ο πρώην Διοικητής της ΚΤΚ, αφού ως εκ της θέσεώς τους, των γνώσεων και της εμπειρογνωμοσύνης τους όφειλαν να γνωρίζουν ότι με τα δεδομένα

φερεγγυότητας της συγκεκριμένης τράπεζας ο συγκεκριμένος χειρισμός παροχής έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα, δηλαδή ELA, περιείχε σοβαρούς κινδύνους τόσο για την επηρεαζόμενη τράπεζα όσο και για το χρηματοπιστωτικό σύστημα ευρύτερα και την οικονομία του τόπου γενικότερα. Σύμφωνα με το άρθρο 14.4 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ αναφορικά με την παροχή έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα προς μεμονωμένα πιστωτικά ιδρύματα, τέτοια ρευστότητα παραχωρείται μόνο σε ιδρύματα τα οποία κρίνονται ως φερέγγυα και τα οποία αντιμετωπίζουν προσωρινά μόνο προβλήματα ρευστότητας. Αν ληφθεί υπόψη ότι η έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα παρέχεται υπό την ευθύνη της ενδιαφερόμενης εθνικής κεντρικής τράπεζας, γεγονός που υποδηλοί ότι η εν λόγω εθνική κεντρική τράπεζα -στην υπό εξέταση περίπτωση η ΚΤΚ- αναλαμβάνει απόλυτα το κόστος και τους κινδύνους που ενδέχεται να προκύψουν από την παροχή έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα, είναι σαφές ότι η ΚΤΚ φέρει το μεγαλύτερο μερίδιο ευθύνης για την εξέλιξη της όλης κατάστασης. Πιο συγκεκριμένα, τονίζεται η ευθύνη του τέως Διοικητή της ΚΤΚ ο οποίος μαζί με την εκτελεστική εξουσία πρότεινε στη Βουλή τη με νομοθετική ρύθμιση κρατικοποίηση της Λαϊκής Τράπεζας, μολονότι γνώριζε, όπως χαρακτηριστικά δήλωσε στην επιτροπή, ότι «[...] με αυτά τα €1,8 δις, τα οποία ήταν χρήματα τα οποία ουσιαστικά δεν είχαν ουσιαστικό αντίκρισμα, διότι το κυπριακό κράτος δεν είχε πρόσβαση στις διεθνείς αγορές το Μάιο του 2012 [...] Διότι ένα κράτος το οποίο δεν ήταν φερέγγυο εγγυόταν τη φερεγγυότητα ενός συστημικού τραπεζικού ιδρύματος [...]».

- η. Περαιτέρω διερεύνησης από τη Γενική Εισαγγελία της Δημοκρατίας θα πρέπει επίσης να τύχει ο ρόλος της ίδιας της ΕΚΤ σε σχέση με την άνευ όρων και ανεξέλεγκτη παραχώρηση ELA προς τη Λαϊκή Τράπεζα μέσω της ΚΤΚ. Θα πρέπει να διερευνηθεί ποια στοιχεία η ΚΤΚ διοχέτευσε στην ΕΚΤ, καθώς και ποια πρόσθετα στοιχεία η ΕΚΤ ενδεχομένως ζήτησε και έλαβε βάσει των διαδικασιών που προβλέπονται στο καταστατικό της. Συναφώς, το κατά πόσο υπήρξε ή όχι ασύγγνωστη αμέλεια ή/και ηθελημένη παράλειψη εκτέλεσης των καθηκόντων της ΕΚΤ βάσει των αρμοδιοτήτων της οι οποίες πηγάζουν από το ρυθμιστικό και κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας σε σχέση με το χειρισμό του όλου θέματος και το κατά πόσο συνυπολογίστηκαν οι ενδεχόμενες επιπτώσεις για την οικονομία της χώρας, όπως και οι συνέπειες στο ευρύτερο εθνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι θέματα που πρέπει να διερευνηθούν διεξοδικά και εμπειριστικά. Σύμφωνα με το καταστατικό του ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ, σε περίπτωση που το συνολικό ποσό των σχεδιαζόμενων πράξεων έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα αναμένεται να υπερβεί το όριο των €2 δις, το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ εξετάζει κατά πόσο η διενέργεια των εν λόγω πράξεων δημιουργεί κίνδυνο παρακώλυσης των στόχων και των καθηκόντων του Ευρωσυστήματος. Θα πρέπει επίσης να διερευνηθεί κατά πόσο η ΚΤΚ ενήργησε στη συγκεκριμένη περίπτωση με τη σύμπραξη και/ή την ανοχή του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ και κατά πόσο διοχέτευσε τα ορθά και ακριβή στοιχεία στην τελευταία, ώστε να αξιολογηθούν οι δύο βασικές προϋποθέσεις που απαιτούνται για χορήγηση ρευστότητας, δηλαδή η φερεγγυότητα της επηρεαζόμενης τράπεζας και η προσωρινότητα των όποιων προβλημάτων ρευστότητας αυτή αντιμετωπίζει το δεδομένο χρόνο. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το καταστατικό του ΕΣΚΤ και την ΕΚΤ, η ευθύνη που έχει το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ να παρεμποδίσει την άντληση ELA από επηρεαζόμενο τραπεζικό ίδρυμα είναι απότοκο της αρμοδιότητας που του ανατίθεται από το καταστατικό του ΕΣΚΤ και της ΕΚΤ για περιστολή των πράξεων παροχής έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα, εφόσον το διοικητικό συμβούλιο αποφανθεί ότι οι εν λόγω πράξεις παρακωλύουν τους στόχους και τα καθήκοντα του Ευρωσυστήματος.
- θ. Καταδεικνύεται σαφώς από τα κατατεθέντα ενώπιον της επιτροπής στοιχεία ότι σε καμία περίπτωση η Λαϊκή Τράπεζα ως οικονομική μονάδα θα ήταν σε θέση να ανταποκριθεί προς την υποχρέωσή της να αποπληρώσει τον ELA, τον οποίο κατ' εξακολούθηση και χωρίς περιορισμούς αντλούσε ενδεχομένως με την ανοχή της ΕΚΤ.
- ι. Θα πρέπει επίσης να διερευνηθεί η σκοπιμότητα αφενός των κυβερνητικών αποφάσεων για στήριξη της Λαϊκής Τράπεζας με κρατική εγγύηση συνολικού ύψους €1,8 δις, αφετέρου κατά πόσο οι ίδιοι οι φορείς της τράπεζας, γνωρίζοντας εκ προοιμίου και έχοντας ενώπιόν τους όλα τα δεδομένα για την εν γένει οικονομική κατάσταση της τράπεζας, ενήργησαν σκοπίμως, ώστε να εξασφαλίσουν την έγκριση της Βουλής για παροχή κυβερνητικής εγγύησης, αφού, όπως εξάγεται από τις συζητήσεις που έγιναν ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού τη 18^η Μαΐου 2012, καμία αναφορά, ανάλυση ή άλλη εμπειριστική ενημέρωση για τις πτυχές που αφορούσαν το ζήτημα του ELA είχε γίνει προς τη Βουλή. Δεν είχαν επίσης επισημανθεί από τους ίδιους τους κυβερνητικούς αρμοδίους στη Βουλή οι κίνδυνοι που η έγκριση της εν λόγω κυβερνητικής εγγύησης ενείχε για τα δημοσιονομικά της χώρας ούτε κατά πόσο ενδέχεται ή επρόκειτο να αποτελέσει το μέσο για σκοπούς άντλησης από την εν λόγω τράπεζα περαιτέρω ELA. Η επιτροπή, μετά από διερεύνηση στην οποία προέβη, διαπιστώνει από τη μελέτη του Ενημερωτικού Δελτίου του Ομίλου Λαϊκής Τράπεζας, ημερομηνίας 22 Μαΐου 2012, στη σελίδα 73 ότι το διοικητικό συμβούλιο της τράπεζας είχε ήδη λάβει επιστολή από το Υπουργείο Οικονομικών, ημερομηνίας 27 Απριλίου 2012 (δηλαδή σε ημερομηνία που προηγήθηκε της έγκρισης της κυβερνητικής εγγύησης ύψους €1,8 δις από τη Βουλή), με βάση την οποία η Κυπριακή Δημοκρατία, όπως αναφέρεται, επιβεβαίωνε τη δέσμευσή της για παραχώρηση της

αναγκαίας στήριξης προς την τράπεζα για την αντιμετώπιση προβλημάτων ρευστότητας, φερεγγυότητας και κεφαλαιακής επάρκειας, ώστε η τράπεζα να συνεχίσει να λειτουργεί ως δρώσα λειτουργική επιχείρηση. Από τα πιο πάνω συνάγεται σαφώς ότι τα προβλήματα ρευστότητας, φερεγγυότητας και κεφαλαιακής επάρκειας ήταν γνωστά και στους κυβερνητικούς αρμοδίους, οι οποίοι ενδεχομένως ενήργησαν με ασύγγνωστη αμέλεια, προχωρώντας στην παροχή διαβεβαιώσεων και κρατικών εγγυήσεων για τη συνέχιση της λειτουργίας ενός κατ' ουσίαν αφερέγγυου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος.

- ια. Με την έγκριση της σχετικής κυβερνητικής εγγύησης ο τότε Υπουργός Οικονομικών, σύμφωνα με το σχετικό διάταγμα που εκδόθηκε βάσει της οικείας νομοθεσίας, κατέστη ο καθ' ύλην αρμόδιος αξιωματούχος για τη διαχείριση της κατάστασης στη Λαϊκή Τράπεζα. Συνεπακόλουθα, κρίνεται ότι, μετά την εισδοχή του κράτους στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας με ποσοστό 84%, ο αρμόδιος υπουργός όφειλε να προχωρήσει αμέσως και χωρίς καμία καθυστέρηση στην εποπτεία της υλοποίησης σχεδίου εξυγίανσης και αναδιάρθρωσης της τράπεζας, όπως προνοούσε το σχετικό διάταγμα, ενώ θα έπρεπε ταυτόχρονα να είχε λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα, για να σταματήσει την ανεξέλεγκτη και κατά παράβαση των ευρωπαϊκών κανόνων άντληση ρευστότητας ELA. Είναι προφανές ότι η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Λαϊκής Τράπεζας με κρατική ενίσχυση ύψους €1,8 δις στο δεδομένο χρόνο έγινε, όπως καταδεικνύεται, με αποκλειστικό σκοπό η τράπεζα να καταστεί φερέγγυα, γεγονός που, όπως συνάγεται, αποτέλεσε ουσιαστικά το εφελτήριο για περαιτέρω άντληση ELA από την εν λόγω τράπεζα, οδηγώντας τελικά τόσο την ίδια όσο και την κυπριακή οικονομία στην οικονομική καταστροφή.
- ιβ. Η Βουλή, προχώρησε σε ψήφιση της νομοθεσίας για τη διαχείριση χρηματοοικονομικών κρίσεων του 2012, με την οποία παρείχε στη Λαϊκή Τράπεζα κρατική εγγύηση ύψους €1,8 δις, χωρίς να έχει ενώπιόν της πλήρη στοιχεία και καθαρή εικόνα όσον αφορά τη φερεγγυότητα του επηρεαζόμενου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος κατά τη δεδομένη χρονική στιγμή, εξαιτίας του γεγονότος ότι τόσο οι κρατικοί αρμόδιοι όσο και οι ίδιοι οι αξιωματούχοι της τράπεζας ουδόλως είχαν καταθέσει στη Βουλή στοιχεία αναφορικά με τη φερεγγυότητά της, αποκρύβοντας επιμελώς ότι η προτεινόμενη ενίσχυση της κεφαλαιουχικής της βάσης μέσω της έκδοσης εξ ολοκλήρου αναδοχής δικαιωμάτων προτίμησης της έκδοσης του μετοχικού της κεφαλαίου είχε ως απώτερο στόχο αυτή να θεωρηθεί φερέγγυα για σκοπούς άντλησης περαιτέρω ELA.
- ιγ. Η Βουλή, χωρίς να αποποιείται τις οποιοσδήποτε ευθύνες της σε σχέση με την απόφασή της να προχωρήσει τελικά σε έγκριση της πιο πάνω κρατικής εγγύησης, θεωρεί ότι η εκτελεστική εξουσία, οι εποπτικές αρχές και η ίδια η τράπεζα είχαν τη βασική και πρώτιστη ευθύνη να παρουσιάσουν ενώπιόν της κατά τη δεδομένη κρίσιμη χρονική στιγμή ορθή, πλήρη και τεκμηριωμένη εικόνα όσον αφορά την οικονομική κατάσταση της Λαϊκής Τράπεζας. Σημειώνεται δε ότι η όλη συζήτηση διεξήχθη στη Βουλή υπό το κράτος αφόρητης πίεσης, στενών χρονικών περιθωρίων, αντιξοοτήτων, αλλά προπάντων της μεταφοράς της ευθύνης στους ώμους των βουλευτών ότι, αν δεν υπερψήφισαν το προτεινόμενο νομοσχέδιο, την επόμενη μέρα η Λαϊκή Τράπεζα θα κατέρρεε, συμπαρασύροντας πιθανότατα και την Τράπεζα Κύπρου, με ενδεχόμενο συνεπακόλουθο την κατάρρευση ολόκληρης της οικονομίας του τόπου. Συνεπώς, οι πιο πάνω περιγραφείσες συνθήκες δεν επέτρεπαν την εις βάθος διερεύνηση του όλου θέματος από τη Βουλή.
- ιδ. Η κυβέρνηση είχε επίσης υποχρέωση μετά την έγκριση της κρατικής εγγύησης να λάμβανε όλα τα απαραίτητα μέτρα ως ο κύριος μέτοχος για στενή εποπτεία και έλεγχο της μετέπειτα πορείας της προβληματικής τράπεζας. Αντ' αυτού, η κυβέρνηση κρίνεται ότι παρακολούθησε με απάθεια την όλη κατάσταση, όπως αυτή εξελίχθηκε στη συνέχεια, με τη συνεχιζόμενη, ανεξέλεγκτη άντληση έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα (ELA) που, σύμφωνα με τα ενώπιον της επιτροπής στοιχεία, ανήλθε στις 28 Μαρτίου 2013 στο υπέρογκο ποσό των €9,1 δις.
- ιε. Εν πάση περιπτώσει, το επηρεαζόμενο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, λόγω των μόνιμων και κατ' ουδένα λόγο προσωρινών προβλημάτων ρευστότητας που αντιμετώπιζε τα τελευταία χρόνια, θα έπρεπε στον κατάλληλο χρόνο να είχε αντιμετωπισθεί τόσο από το κράτος όσο και από τους φορείς του ως μη φερέγγυο ίδρυμα. Κατ' ακολουθίαν, θα έπρεπε να λαμβάνονταν συλλογικά τέτοιες λελογισμένες και σώφρονες αποφάσεις οι οποίες, όσο οδυνηρές και αν ήταν, θα απέτρεπαν οπωσδήποτε μεγαλύτερες και πιο επώδυνες επιπτώσεις για το σύνολο της κυπριακής οικονομίας, όπως εξάλλου ο μέσος και σώφρων πολίτης ήταν εύλογο να αναμένει.
- ιστ. Η επιτροπή καταγράφει την απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, με ημερομηνία 30 Σεπτεμβρίου 2013, με την οποία επέβαλε πρόστιμο ύψους €100.000 στον κ. Ευθύμιο Μπουλούτα, πρώην Διευθύνοντα Σύμβουλο του ομίλου MPB, για παραπλανητική δήλωση στην οποία προέβη την 28^η Σεπτεμβρίου 2011 αναφορικά με τη MPB, ότι δηλαδή ο εν λόγω όμιλος ήταν υγιής και ότι δε χρειαζόταν κεφάλαια, παρά το γεγονός ότι ο εν λόγω όμιλος δεν είχε την προβλεπόμενη από την ΚΤΚ ρευστότητα και ότι λάμβανε από την 27^η Σεπτεμβρίου 2011 ρευστότητα μέσω του μηχανισμού παροχής

έκτακτης ρευστότητας (ELA). Η επιτροπή παράλληλα επισημαίνει τις ευθύνες της αρμόδιας αρχής αναφορικά με την καθυστέρηση που σημειώθηκε στη διερεύνηση της εν λόγω υπόθεσης, η οποία ολοκληρώθηκε δυο χρόνια μετά την ημερομηνία κατά την οποία έγινε η επίδικη δήλωση.

- ιζ. Στο σημείο αυτό η επιτροπή υπογραμμίζει εμφαντικά τη διαχρονική παθογένεια του συστήματος που παρατηρείται σε πολλές υποθέσεις στις οποίες οι αρμόδιες αρχές επιβάλλουν κυρώσεις εναντίον προσώπων που τελικά ακυρώνονται από το δικαστήριο για διάφορους λόγους που έχουν σχέση με τυπικότητες και για τις οποίες υποθέσεις οι αρμόδιες αρχές θα έπρεπε να επανέρχονταν, αφού διορθώσουν τους λόγους ακύρωσης.

17.6.1. Σε σχέση με την εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum” από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

- α. Η επιτροπή διατυπώνει την άποψη ότι από την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, καθώς και από τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιόν της αναφορικά με τις επεκτάσεις της Τράπεζας Κύπρου στο εξωτερικό καθίστανται σαφή τα εξής:

- i. Τα ανώτερα στελέχη της Τράπεζας Κύπρου προχώρησαν στην εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum” στη Ρωσία, παρά την αρνητική αξιολόγηση της πιστωληπτικής ικανότητας της Ρωσίας στις 23 Οκτωβρίου 2008, από τον οίκο “Standard & Poor’s”, τη σοβαρή επιδείνωση των ρωσικών κεφαλαιαγορών που κατέγραψε ο οίκος “FITCH” και την επιβράδυνση της ρωσικής οικονομίας που καταγράφηκε την 1^η Νοεμβρίου 2008 από την Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank).
- ii. Έπειτα από την απόφαση που έλαβε η Τράπεζα Κύπρου να προχωρήσει με την εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum”, ο οίκος “FITCH” την υποβάθμισε στη βαθμίδα BBB+ από τη βαθμίδα A- που κατείχε, αναφέροντας ότι η πρόσφατη εξαγορά της “Uniastrum” έχει αρνητικές επιπτώσεις στο προφίλ κινδύνου του ομίλου, κρίνοντας παράλληλα την τιμή και το χρόνο της εξαγοράς ως δυσμενή, λαμβανομένης υπόψη της σοβαρής επιδείνωσης της αγοράς αξιών της Ρωσίας, που επηρέασε αρνητικά την αξία και την προοπτική της τράπεζας “Uniastrum”.
- iii. Η Τράπεζα Κύπρου προχώρησε με την εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum”, παρ’ όλο που ο οίκος “Ernst & Young”, τον οποίο είχε προσλάβει για τη διενέργεια του ελέγχου δέουσας επιμέλειας (due diligence work), είχε καταγράψει σοβαρά αρνητικά στοιχεία αναφορικά με την τράπεζα, τα οποία συνοψίζονται στα ακόλουθα:
  - Οι μέτοχοι της “Uniastrum” έλεγχαν πολλές άλλες εταιρείες, συμπεριλαμβανομένης της εταιρείας μεταφοράς χρημάτων “Unistream” η οποία είχε ανεξαρτητοποιηθεί από την “Uniastrum”, ενώ παράλληλα μεγάλο μέρος των κερδών της τράπεζας για το έτος 2007 προήλθαν από την πώληση μετοχών της “LLC Unistream Properties”.
  - Οι μέτοχοι της “Uniastrum” ήταν επίσης ανώτερα στελέχη της και συνεπώς διέθεταν τη δυνατότητα να επηρεάσουν τη λειτουργία της, ειδικότερα σε ό,τι αφορούσε τη χορήγηση δανείων.
  - Δεν ήταν καθαρή η έκθεση της τράπεζας σε συναλλαγές με πρόσωπα συνδεδεμένα με τους μετόχους.
  - Το χαρτοφυλάκιο επιχειρηματικών δανείων της “Uniastrum” περιλάμβανε σημαντική συγκέντρωση χορηγήσεων σε οντότητες ειδικού σκοπού (Special Purpose Entities - SPE’s) με ασαφή ή μη δηλωμένο σκοπό, όπως αρμενικές οντότητες και συνδεδεμένα πρόσωπα.
  - Στις οικονομικές καταστάσεις του 2006 η “Uniastrum” παρουσίαζε σημαντικό κενό στη βραχυπρόθεσμη ρευστότητά της ύψους €42 εκατομ., που την 31^η Δεκεμβρίου 2007 αυξήθηκε σε €177 εκατομ.
  - Υπήρχαν σημαντικές αδυναμίες στη διαδικασία χορήγησης δανείων, συμπεριλαμβανομένης της ανεπαρκούς ανάλυσης της οικονομικής κατάστασης των δανειστών.
  - Περί τα τέλη του 2007, είκοσι πέντε από τα σαράντα τρία υποκαταστήματα της “Uniastrum” παρουσίαζαν ζημιές.

- Η αύξηση στην πραγματική αξία (equity) της “Uniastrum” κατά €64 εκατομ. το 2006 οφειλόταν στην επανεκτίμηση των ακινήτων που αγόρασε ένα συνδεδεμένο σε αυτή μέρος.
  - Προ του έτους 2007, η “Uniastrum” κατέβαλλε ανεπίσημα ποσοστό μέχρι και 40% των μισθών του προσωπικού της, ώστε να μην επωμίζεται την ανάλογη φορολογία.
  - Αναφορικά με τα αμοιβαία κεφάλαια που η “Uniastrum” διαχειριζόταν, ο οίκος “Ernst & Young” κατέγραψε τα ακόλουθα:
    - Η συνολική καθαρή αξία των αμοιβαίων κεφαλαίων της “Uniastrum” σημείωσε πτώση της τάξης του 659% την περίοδο Δεκεμβρίου 2007- Σεπτεμβρίου 2008.
    - Η τιμή μονάδας για κάθε ένα από τα δεκατέσσερα ταμεία αμοιβαίων κεφαλαίων μειώθηκε κατά 85%.
    - Υπήρχε αρνητική εικόνα στον τύπο αναφορικά με τα αμοιβαία κεφάλαια που διαχειριζόταν η “Uniastrum”, ενώ παράλληλα διαπιστώθηκε ότι η σχετική άδεια της τράπεζας είχε ανασταλεί για δύο εβδομάδες το Δεκέμβριο του 2008.
    - Υπήρχαν εκκρεμότητες αναφορικά με τις συμφωνίες επαναγοράς (repo transactions).
    - Υπήρχαν εκκρεμότητες σε θέματα που αφορούσαν τη ρευστότητα των γραμματίων της “Utrade LLC”.
- iv. Συγκεκριμένα ευρήματα της έκθεσης δέουσας επιμέλειας του οίκου “Ernst & Young” φαίνεται πως δεν τέθηκαν ενώπιον του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου, ενώ επίσης φαίνεται ότι δεν παρασχέθηκε στα μέλη επαρκής χρόνος εξέτασης των στοιχείων, αφού η πιο πάνω έκθεση κατέστη διαθέσιμη στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας τη μέρα πριν από τη συνεδρία κατά την οποία θα αποφασιζόταν η εξαγορά της “Uniastrum”, μεταξύ των ωρών 9:30 π.μ. μέχρι και τις 6 μ.μ. Τα στοιχεία που φαίνεται να μην τέθηκαν ενώπιον των μελών του Δ.Σ. ήταν τα ακόλουθα:
- Το 1/3 των συνολικών εισπράξεων από προμήθειες και δικαιώματα της τράπεζας προέρχονταν από συναλλαγές μέσω της εταιρείας “Unistream”.
  - Ο οίκος “Ernst & Young” πρότεινε να υπογραφούν επίσημες συμφωνίες με την εταιρεία “Unistream” προς διασφάλιση των συμφερόντων της Τράπεζας Κύπρου.
  - Οι μέτοχοι της “Uniastrum” έλεγχαν ή είχαν στην ιδιοκτησία τους πολλές άλλες εταιρείες και συνεπώς είχαν τη δυνατότητα να επηρεάσουν τις αποφάσεις της τράπεζας, ειδικότερα σε ό,τι αφορούσε τις χορηγήσεις.
  - Είκοσι πέντε από τα σαράντα τρία υποκαταστήματα της “Uniastrum” ήταν ζημιογόνα για την τράπεζα.
- v. Αναφορικά με το θέμα της υπαναχώρησης ή επαναδιαπραγμάτευσης της συμφωνίας εξαγοράς της “Uniastrum” φαίνεται ότι:
- ουδέποτε έγινε συζήτηση στο διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας Κύπρου αναφορικά με τα επιχειρήματα που η Τράπεζα Κύπρου διέθετε για υπαναχώρηση από τη συμφωνία,
  - το διοικητικό συμβούλιο έκρινε ότι η ενδεχόμενη υπαναχώρηση από τη συμφωνία θα είχε δυσμενείς επιπτώσεις στη φήμη και την εικόνα της Τράπεζας Κύπρου,
  - ουδέποτε τέθηκε επίσημα ως επιλογή της τράπεζας το ενδεχόμενο επαναδιαπραγμάτευσης της συμφωνίας,
  - οι νομικοί σύμβουλοι της τράπεζας Χρυσ αφίνης & Πολυβίου εκτιμούσαν ότι η αλλαγή στο οικονομικό περιβάλλον δεν αποτελούσε αιτία για τερματισμό της συμφωνίας, αφού δεν επήλθαν ουσιαστικές αλλαγές στη “Uniastrum”, παρά τη γνωμάτευση του οίκου “White & Chase” που εισηγείτο στην Τράπεζα Κύπρου τη λήψη και άλλης γνωμάτευσης από βρετανούς δικηγόρους, αναφορικά με το δικαίωμα υπαναχώρησης ή

επαναδιαπραγμάτευσης της συμφωνίας από την τράπεζα, επικαλούμενη την πραγματική, δυσμενή αλλαγή στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία της “Uniastrum” και την παροχή παραπλανητικής εγγύησης από τους πωλητές,

- μόνο ένα μέλος του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου, ο κ. Ευδόκιμος Ξενοφώντος, εξέφρασε άποψη υπέρ της υπαναχώρησης της τράπεζας από τη συμφωνία εξαγοράς της “Uniastrum”.
- vi. Υπήρχαν αρκετά διαθέσιμα στοιχεία, για να αποδειχθεί η ουσιαστική δυσμενής αλλαγή στην κατάσταση της “Uniastrum”, που επέτρεπαν την επαναδιαπραγμάτευση ή την υπαναχώρηση από τη συμφωνία αγοράς πώλησής της, αφού η τελική έκθεση δέουσας επιμέλειας κατέδειξε:
- σημαντική μείωση στην αξία των στοιχείων ενεργητικού της “Uniastrum” κατά €29,5 εκατομ.,
  - την αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων κατά €57 εκατομ.,
  - την αύξηση της έκθεσης της τράπεζας σε δάνεια με μοναδική εξασφάλιση εγγυήσεις κατά €70 εκατομ.
- vii. Η Τράπεζα Κύπρου προέβη στον ανορθόδοξο για τα τραπεζικά δρώμενα βραχυπρόθεσμο δανεισμό της τράπεζας “Uniastrum” πριν από την εξαγορά της, ενώ η “Kyrga”, ρωσική θυγατρική της Τράπεζας Κύπρου, φαίνεται να αγόρασε δάνεια της “Uniastrum” έναντι ποσού €60-€80 εκατομ. τα οποία στη συνέχεια πωλήθηκαν πίσω στη “Uniastrum”, προτού η τράπεζα “Kyrga” συγχωνευθεί με τη “Uniastrum”. Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, φαίνεται ότι ο κ. Χατζημιτσής, ανώτερο στέλεχος της Τράπεζας Κύπρου, ανέφερε ότι, αν η τράπεζα δεν προέβαινε στην αγορά των εν λόγω δανείων, η συμφωνία εξαγοράς της “Uniastrum” θα εγκαταλειπόταν.
- viii. Η ΚΤΚ ενέκρινε την εξαγορά της “Uniastrum”, παρ’ όλο που φαίνεται να είχε γνώση του ότι η εν λόγω τράπεζα αντιμετώπιζε θέματα κακής εταιρικής διακυβέρνησης, δυσκολίες στην αναγνώριση της έμμεσης κυριότητας που είχαν οι μέτοχοι επί της τράπεζας, υψηλό ποσοστό δανείων χωρίς ξεκάθαρο σκοπό, καθώς και κακή κερδοφορία της τράπεζας, κακή εσωτερική παραγωγή κεφαλαίου που δημιουργούσε δυσκολία στην κεφαλαιακή επάρκεια της τράπεζας και ότι προέβαινε σε ανεπίσημη πληρωμή ποσοστού μέχρι και 40% των μισθών του προσωπικού προ του έτους 2007, με στόχο την αποφυγή της πληρωμής φόρου, ευρήματα που καταγράφονταν στην αρχική έκθεση δέουσας επιμέλειας του οίκου “Ernst & Young”. Η επιτροπή επισημαίνει ότι θα πρέπει να τύχει διερεύνησης ο ρόλος της ΚΤΚ αναφορικά με την έκθεση δέουσας επιμέλειας.
- ix. Η αίτηση της Τράπεζας Κύπρου για εξαγορά της “Uniastrum” φαίνεται να εγκρίθηκε στις 30 Σεπτεμβρίου 2008, πριν από την ολοκλήρωση της τελικής έκθεσης δέουσας επιμέλειας του οίκου “Ernst & Young” που ολοκληρώθηκε στις 22 Οκτωβρίου 2008 και που κατέδειξε περαιτέρω επιδείνωση της κατάστασης της εν λόγω τράπεζας, όπως επισημαίνεται στην παράγραφο νί πιο πάνω, που πιθανόν να οδηγούσε σε ενδεχόμενη απόρριψη της αίτησης λόγω της ουσιαστικής αλλαγής στην κατάσταση της “Uniastrum”.
- x. Η επιτροπή επισημαίνει ότι θα πρέπει διεξαχθεί έρευνα για την απόδοση ευθυνών που δυνατόν να προκύπτουν από την έγκριση που δόθηκε από την ΚΤΚ για την εξαγορά της τράπεζας Uniastrum προτού ολοκληρωθεί η τελική έκθεση δέουσας επιμέλειας του οίκου “Ernst & Young”. Επιπλέον, η Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας ενδείκνυται να ερευνήσει το περιεχόμενο της άσκησης δέουσας επιμέλειας και των σχετικών γνωματεύσεων.
- xi. Η ΚΤΚ, κατά τη λήψη της απόφασής της αναφορικά με την έγκριση ή απόρριψη της αίτησης εξαγοράς της “Uniastrum” από την Τράπεζα Κύπρου, απέτυχε να αξιολογήσει και/ή να λάβει υπόψη την επιδείνωση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής αγοράς και τις πιθανές επιπτώσεις που η εν λόγω εξαγορά δυνατόν να είχε επί της Τράπεζας Κύπρου, αφού δε θεωρούσε ότι η κατάρρευση της “Lehman Brothers” ήταν ιδιαίτερα σχετική στην περίπτωση της εξαγοράς της “Uniastrum”, αφού μέχρι εκείνο το χρονικό σημείο οι κυπριακές τράπεζες παρέμειναν σε μεγάλο βαθμό ανεπηρέαστες από την τραπεζική κρίση του 2007.
- xii. Θα πρέπει να τύχει ενδελεχούς έρευνας το ενδεχόμενο διενέργειας παράνομων πληρωμών και δωροδοκιών ύψους €50 εκατομ. που αφορούσαν την εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum” σε πέντε πρόσωπα, αφού αυτό δεν κατέστη δυνατό να γίνει από τον οίκο “Alvarez & Marsal”, έπειτα από την άρνηση των προσώπων υπό διερεύνηση, κ. Piskov και Zakaryan, να παρέχουν στοιχεία αναφορικά με τις κινήσεις των προσωπικών τους λογαριασμών. \

17.6.2. Σε σχέση με την επένδυση της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ στην “Banca Transilvania”

- α. Η επιτροπή διατυπώνει την άποψη ότι από την έκθεση της “Alvarez & Marsal”, καθώς και από τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιόν της αναφορικά με την επένδυση της Τράπεζας Κύπρου στην “Banca Transilvania” καθίστανται σαφή τα ακόλουθα:
- i. Τα ανώτερα στελέχη της Τράπεζας Κύπρου φαίνεται να παραχώρησαν προνομιακό δάνειο σε έναν εκ των συνιδρυτών της “Banca Transilvania”, τον κ. Ciorcila, το οποίο χρησιμοποιήθηκε για την εξόφληση άλλου δανείου που αυτός είχε συνάψει με άλλη τράπεζα, με σημαντικές επισφάλειες που ενδεχομένως να εξέθεταν την Τράπεζα Κύπρου σε περαιτέρω ζημιά που δε θα μπορούσε να ανακτήσει με τις εξασφαλίσεις που προσφέρονταν από το δανειολήπτη. Η έγκριση του εν λόγω δανείου φαίνεται να έγινε με μοναδικό γνώμονα το στόχο της Τράπεζας Κύπρου να αποκτήσει ένα σημαντικό ποσοστό επί του μετοχικού κεφαλαίου της “Banca Transilvania”.
  - ii. Τα ανώτερα στελέχη της Τράπεζας Κύπρου κ. Ηλιάδης, Κυπρή, Σιαρλή, Χατζημισής και Καρυδάς φαίνεται να προέβησαν στη συνομολόγηση συμφωνιών με έναν εκ των ιδρυτικών μετόχων της “Banca Transilvania” που προνοούσαν για την αναδιάρθρωση των δανείων του ομίλου εταιρειών του κατόπιν πρότασης του εν λόγω προσώπου, με παράλληλη αποδέσμευση ορισμένων περιουσιακών του στοιχείων που ήταν υποθηκευμένα προς όφελος της τράπεζας ως εξασφάλιση για τα δάνειά του έναντι ανταλλάγματος που αφορούσε την έμμεση πώληση 15% επί του μετοχικού κεφαλαίου.
  - iii. Οι αρμόδιοι υπάλληλοι της Τράπεζας Κύπρου παρέλειψαν να προβούν σε πώληση των μετοχών της “Banca Transilvania”, παρ’ όλο που η αξία των εν λόγω μετοχών που είχαν ενεχυριαστεί προς όφελος της τράπεζας ως εξασφάλιση των δανείων του ιδρυτικού μετόχου της εν λόγω τράπεζας που αναφέρεται πιο πάνω είχε μειωθεί σε επίπεδο χαμηλότερο από την ελάχιστη αξία σύμφωνα με την οποία είχε συμφωνηθεί ότι θα ενεργοποιούνταν οι διαδικασίες εκποίησης τους για την αποπληρωμή των εν λόγω δανείων. Η εν λόγω ενέργεια πιθανώς να έγινε, για να καταστεί δυνατή η συνομολόγηση της συμφωνίας αναδιάρθρωσης που πρότεινε ο εν λόγω μέτοχος, που αναφέρεται στην παράγραφο γ. πιο πάνω και να πωληθούν οι μετοχές της “Banca Transilvania” στην Τράπεζα Κύπρου.
  - iv. Το διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας Κύπρου φαίνεται πως δεν είχε γνώση της αναδιάρθρωσης των δανείων του ομίλου “Ciorcila” που είχε συμφωνηθεί, αλλά ούτε και για την αγορά μετοχών της “Banca Transilvania” με την πληρωμή προμήθειας προς τον εν λόγω ιδρυτικό μέτοχο της τράπεζας, αφού δε φαίνεται να υπάρχουν σχετικές αναφορές για τα εν λόγω θέματα στα πρακτικά του. Περαιτέρω, φαίνεται ότι οι ανώτεροι διευθυντές είχαν ήδη ολοκληρώσει τις διαπραγματεύσεις για την αγορά μεριδίου πέραν του 5% του μετοχικού κεφαλαίου της “Banca Transilvania”, προτού αποσταθούν στο διοικητικό συμβούλιο για έγκριση της εν λόγω επένδυσης, παρακάμπτοντας με τις ενέργειές τους τόσο την εξουσία όσο και το σκοπό του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου.
  - v. Η νομιμότητα των πράξεων και των συμφωνιών που συνομολόγησε η Τράπεζα Κύπρου αναφορικά με τη συγκαλυμμένη αγορά μετοχών της “Banca Transilvania” από τους ιδρυτικούς μετόχους της κ. Ciorcila και Silaghi, καθώς και την αγορά μετοχών μέσω αντιπροσώπων είναι αμφίβολη και δυνατόν να οδήγησε σε χειραγώγηση της τιμής της εν λόγω μετοχής, αφού το επενδυτικό κοινό δεν ήταν σε θέση να γνωρίζει ότι η Τράπεζα Κύπρου ενδιαφερόταν να αποκτήσει μερίδιο επί του μετοχικού κεφαλαίου της εν λόγω τράπεζας. Περαιτέρω, εκτός από τα θέματα που αφορούν τη χειραγώγηση της αγοράς, οι λοιπές συμφωνίες που συνομολογήθηκαν μεταξύ της Τράπεζας Κύπρου και των ιδρυτικών μετόχων, όπως για παράδειγμα η συμφωνία αποκλειστικότητας, η συμφωνία για την τροποποίηση του καταστατικού της “Banca Transilvania”, για να επιτραπεί η επένδυση της Τράπεζας Κύπρου στην έκταση που η τελευταία επιθυμούσε, καθώς επίσης η συμφωνία για την αγορά και πώληση μετοχών που επέτρεψε στον κ. Silaghi να αποκομίσει όφελος από πληροφορίες που δεν ήταν δημοσιευμένες, θα πρέπει να τύχουν ενδελεχούς διερεύνησης από τις αρμόδιες κρατικές αρχές.
  - vi. Φαίνεται ότι έχει γίνει προσπάθεια παραπλάνησης των ρουμανικών δικωτικών αρχών από τους αξιωματούχους της Τράπεζας Κύπρου και ενδεχομένως από ιδιωτικό ελεγκτικό οίκο με την εκ των υστέρων αλλαγή του ιδιοκτήτη της εταιρείας “Dodworth” (συμφερόντων του κ. Ciorcila), πιθανώς για να επιτευχθεί η αποστασιοποίηση του κ. Ciorcila από την εν λόγω εταιρεία και κατ’ επέκταση από την ιδιοκτησία των μετοχών της “Banca Transilvania” που είχαν πωληθεί στην Τράπεζα Κύπρου. Το ζήτημα αυτό χρήζει περαιτέρω διερεύνησης από τις κυπριακές δικωτικές αρχές.

- vii. Φαίνεται ότι οι ανώτεροι διευθυντές της Τράπεζας Κύπρου ενέκριναν τη χορήγηση δανείων σε αντιπροσώπους της τράπεζας για σκοπούς αγοράς μετοχών της “Banca Transilvania” με ελλιπή στοιχεία και χωρίς εξασφαλίσεις και πιθανώς κατά παράβαση του Εγχειριδίου Διαχείρισης Κινδύνων Δανεισμού (Credit Risk Manual). Ειδικότερα, φαίνεται να παραχωρήθηκε δάνειο προς υπάλληλο της τράπεζας για σκοπούς αγοράς μετοχών της “Banca Transilvania” που εγκρίθηκε από τους ανώτερους διευθυντές της τράπεζας, κ. Καρυδά και Σιαρλή, παρακάμπτοντας τους εσωτερικούς ελέγχους και τις διαδικασίες ξεπλύματος βρόμικου χρήματος που ήταν σε ισχύ κατά τον ουσιώδη χρόνο.

17.8. Σε σχέση με τις χορηγήσεις του συνεργατισμού, τα δάνεια της τοπικής αυτοδιοίκησης και τα σχέδια δανειοδότησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων

- α. Η επιτροπή διαπιστώνει ότι τα στοιχεία που δόθηκαν από το συνεργατισμό σε αυτήν ήταν ελλιπή και σε κάποιες περιπτώσεις αόριστα. Ειδικότερα, τα όσα κατατέθηκαν σε σχέση με τα δάνεια που παραχωρήθηκαν από συνεργατικά ιδρύματα σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις βάσει των σχεδίων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων κρίνονται ανεπαρκή. Συναφώς, η επιτροπή θεωρεί επιτακτική την ανάγκη όπως ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, ο οποίος έχει δυνατότητα πρόσβασης στο σύνολο των στοιχείων, εξετάσει το όλο ζήτημα για πιθανές ατασθαλίες, παραβίαση όρων, προϋποθέσεων ή και κανονισμών.
- β. Είναι επίσης αναγκαίο να διερευνηθούν όλες οι περιπτώσεις δανείων που δόθηκαν με τις οποίες σχετίζονται στελέχη ή μέλη των επιτροπών των συνεργατικών ιδρυμάτων. Επειδή οι όροι των δανείων λόγω των σχετικών σχεδίων δανειοδότησης ήταν αρκετά ευνοϊκοί, θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο οι εν λόγω περιπτώσεις δικαιολογημένα δανειοδοτήθηκαν ή αν τα δάνειά τους δόθηκαν, επειδή κατείχαν συγκεκριμένες θέσεις στα ιδρύματα που τους επέτρεπαν να επηρεάσουν τους αρμοδίους για την έγκρισή τους, οδηγώντας με αυτό τον τρόπο σε απόρριψη άλλες αιτήσεις δικαιούχων.
- γ. Παρ' όλο που ο νέος πρόεδρος της επιτροπείας της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ με επιστολή του, ημερομηνίας 27 Φεβρουαρίου 2014, ενημέρωσε την επιτροπή ότι ζήτησε εγγράφως από την Επιτροπή Ελέγχου της τράπεζας να προχωρήσει σε έρευνα αναφορικά με το θέμα, μέχρι την ημερομηνία που εκδόθηκε η παρούσα έκθεση η επιτροπή δεν έτυχε οποιασδήποτε ενημέρωσης σε σχέση με το όλο θέμα. Αντ' αυτού, δημοσιεύματα στα μέσα μαζικής ενημέρωσης κατέδειξαν ότι διάφορες έρευνες και ενέργειες πραγματοποιήθηκαν στο συνεργατισμό για τις οποίες η Βουλή δεν ενημερώθηκε παρά τις εκκλήσεις της.

17.9. Σε σχέση με τα δάνεια που παραχωρήθηκαν από κυπριακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με όρους ευνοϊκότερους από τους συνήθεις

- α. Η επιτροπή σημειώνει ότι, παρά το γεγονός ότι οι τράπεζες έχουν καταθέσει με επιστολές τους σε αυτήν ότι δεν προβαίνουν σε προνομιακές διαγραφές χρεών, εντούτοις, όπως προκύπτει από τα ενώπιόν της στοιχεία, οι τράπεζες έχουν πολιτική διαγραφής χρεών και τέτοιες διαγραφές έχουν πραγματοποιηθεί, όπως καταγράφεται και στο κείμενο της έκθεσης της επιτροπής.
- β. Η αναφορά στην έκθεση σε συγκεκριμένες διαγραφές χρεών δεν μπορεί να είναι εξαντλητική ούτε μπορεί η επιτροπή να γνωρίζει το σύνολο των διαγραφών που έχει πραγματοποιήσει το κάθε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Παράλληλα, σημειώνεται ότι, παρά τις πληροφορίες της επιτροπής για προνομιακές διαγραφές χρεών προς όφελος δημοσιογράφων ή ατόμων που σχετίζονται με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, δεν κατέστη δυνατό να εντοπιστούν τέτοιες διαγραφές από τα στοιχεία που κατατέθηκαν σε αυτήν.
- γ. Όσον αφορά την παραχώρηση δανείων από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, αυτά αναφέρουν ότι τα δάνεια σε πελάτες παραχωρούνται με βάση τις εσωτερικές τους διαδικασίες, ενώ τα δάνεια προς το προσωπικό τους παραχωρούνται στη βάση είτε συμβατικών υποχρεώσεων είτε ειδικών σχεδίων που κατά καιρούς εκδίδουν οι τράπεζες για το προσωπικό τους, οι όροι των οποίων είναι συνήθως ευνοϊκότεροι από το μέσο όρο της αγοράς.
- δ. Σε σχέση με την παραχώρηση δανείων με προνομιακούς όρους, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα υποστηρίζουν ότι είναι πολύ δύσκολη η εξαγωγή στοιχείων που να δείχνουν εύκολα και αδιαμφισβήτητα ότι κάποιο δάνειο παραχωρήθηκε με προνομιακούς όρους, αφού αυτοί καθορίζονται από πάρα πολλούς παράγοντες. Παρά την πιο πάνω θέση των εν λόγω ιδρυμάτων, η επιτροπή με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν σε αυτήν εντόπισε περιπτώσεις στις οποίες έχουν παραχωρηθεί δάνεια με πολύ χαμηλά ή και καθόλου επιτόκια, χωρίς εξασφαλίσεις ή χωρίς λήξη στην αποπληρωμή τους, γεγονός που αναμφισβήτητα καταδεικνύει τις κακές πρακτικές που ακολουθούνταν στα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα.

- ε. Η επιτροπή σημειώνει τη δυστοκία από μέρους των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, αλλά και της ΚΤΚ να της παραχωρήσουν όλα τα στοιχεία που ζήτησε κατά καιρούς. Η παράλειψή τους αυτή παρακινεί την επιτροπή να υποθέσει ότι πιθανόν να μην έχουν κατατεθεί σε αυτήν όλα τα υπάρχοντα στοιχεία και δεδομένα.
- στ. Η επιτροπή εισηγείται τον περαιτέρω έλεγχο από τις ανακριτικές αρχές όσον αφορά τις διαδικασίες και τους όρους παραχώρησης των δανείων και συγκεκριμένα το ύψος των επιτοκίων, τις εξασφαλίσεις, τους σκοπούς για τους οποίους χορηγούνταν, καθώς και τις περιπτώσεις διαγραφής τους. Δεδομένων και των απορρεουσών συνθηκών μη υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ επιχειρήσεων λόγω της πιο πάνω κατάστασης, η επιτροπή πιστεύει ότι προκύπτει θέμα αθέμιτου ανταγωνισμού το οποίο πρέπει να διερευνηθεί από τις αρμόδιες κρατικές αρχές.

17.10. Σε σχέση με τις αμοιβές και τα ωφελήματα των τραπεζικών στελεχών και των μελών των διοικητικών συμβουλίων των κυπριακών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων

- α. Η επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα στοιχεία και έγγραφα που έχουν κατατεθεί ενώπιόν της αναφορικά με τα ωφελήματα των τραπεζικών στελεχών και ειδικότερα των διευθυντικών στελεχών της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” και της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, καθώς και των υπαλλήλων των τραπεζών, κρίνει απαράδεκτη, παράλογη και πέρα από κάθε λογική την πρακτική των εν λόγω τραπεζών να παραχωρούν αφειδώλευτα ωφελήματα (φιλοδωρήματα σε μετρητά) στους εν λόγω υπαλλήλους.
- β. Η επιτροπή κρίνει επίσης απαράδεκτη και εξωφρενική τη συμπεριφορά, αλλά και τις πράξεις των αρμοδίων της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” όσον αφορά την παραχώρηση φιλοδωρημάτων σε στελέχη της τράπεζας, αφού, όπως αξίζει να σημειωθεί χαρακτηριστικά, σ’ ένα και μόνο διευθυντικό στέλεχος για το έτος 2008 παραχωρήθηκαν φιλοδωρήματα σε μετρητά ύψους €3.335.375. Η επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι αυτό και μόνο το γεγονός καταδεικνύει την ασυδοσία, αλλά και την ανευθυνότητα των αρμοδίων της τράπεζας αναφορικά με την κατασπατάληση των χρημάτων των καταθετών.
- γ. Η επιτροπή, στα πλαίσια της παραχώρησης από τη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” ωφελημάτων στο προσωπικό της, διαπιστώνει επίσης ότι τα φιλοδωρήματα που παραχωρούνταν σε διευθυντικά στελέχη στην Ελλάδα, κυρίως τα έτη 2007 μέχρι 2009, ήταν πολλαπλάσια από τα αντίστοιχα ωφελήματα των στελεχών της ίδιας τράπεζας στην Κύπρο, αφού στην Ελλάδα παραχωρήθηκαν ως ωφελήματα ποσά ύψους €33.293.807 σε 1 820 εργαζομένους, σε σύγκριση με ποσό ύψους €17.860.942 που παραχωρήθηκε σε 2 546 εργαζομένους στην Κύπρο.
- δ. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι τα δέκα υψηλότερα ποσά που παραχωρήθηκαν σε διευθυντικά στελέχη της εν λόγω τράπεζας στην Ελλάδα ως φιλοδωρήματα για τα έτη 2007-2013 ανέρχονται συνολικά σε €13.603.875, ενώ τα δέκα υψηλότερα ποσά που δόθηκαν σε διευθυντικά στελέχη της ίδιας τράπεζας στην Κύπρο ως φιλοδωρήματα ανέρχονται σε μόλις €2.129.386. Την επιτροπή προβληματίσε περαιτέρω το θέμα της παραχώρησης φιλοδωρημάτων σε ηγετικά/διευθυντικά στελέχη της τράπεζας, αφού κρίνει ότι η όλη πολιτική παραχώρησης φιλοδωρημάτων στα ηγετικά αυτά στελέχη χρήζει περαιτέρω διερεύνησης όσον αφορά τη σκοπιμότητα της παραχώρησης τέτοιων ωφελημάτων, καθώς και το θέμα της διαφοροποίησης που υπήρξε στην καταβολή των ωφελημάτων αυτών στα εν λόγω διευθυντικά στελέχη που αφορούν την ίδια τράπεζα.
- ε. Επίσης, η επιτροπή κρίνει απαράδεκτη την πολιτική των αρμοδίων της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” για την παραχώρηση φιλοδωρημάτων σε όλο το προσωπικό της τράπεζας χωρίς αυτή να βασίζεται στην επίτευξη κάποιων στόχων ή να συναρτάται με την εργασιακή απόδοση των εν λόγω υπαλλήλων, ώστε στο τέλος η πράξη αυτή να καθίσταται ουσιαστικά χαριστική. Περαιτέρω, ερωτήματα προκύπτουν για τις διαδικασίες έγκρισης των φιλοδωρημάτων, καθώς εκπρόσωπος της Ειδικού Διαχειριστή δήλωσε στην επιτροπή ότι υπήρξαν περιπτώσεις που παραχωρήθηκαν φιλοδωρήματα χωρίς την έγκριση του διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας.
- στ. Περαιτέρω, η επιτροπή κρίνει απαράδεκτη και αντιδεδοντολογική τη συμπεριφορά κάποιων στελεχών της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, στα οποία από τη μια τους παραχωρούνται φιλοδωρήματα, ενώ από την άλλη δεν προβαίνουν στην εξόφληση δανείων που έχουν λάβει από την ίδια τράπεζα.
- ζ. Η επιτροπή διαπιστώνει επίσης ότι και στα δύο προαναφερόμενα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” και Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, υπήρξε πολύ σημαντική αύξηση στις αμοιβές των διοικητικών συμβούλων με εκτελεστική ιδιότητα, καθώς και στις αμοιβές άλλων βασικών διευθυντικών στελεχών, κυρίως από το έτος 2008 και μετέπειτα, η οποία αύξηση κρίνεται από την επιτροπή ως μη δικαιολογημένη και εξωπραγματική, λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες

χρηματοοικονομικές συνθήκες των εν λόγω τραπεζών. Οι υψηλού ρίσκου επενδύσεις που γίνονταν κατά τον ουσιώδη χρόνο και τα εικονικά κέρδη τα οποία φαίνονταν στις οικονομικές καταστάσεις τα οποία προέκυπταν από τις επενδύσεις σε ομόλογα και άλλα σχετίζονταν και με τις αυξήσεις μισθών και ωφελημάτων.

- η. Η επιτροπή επισημαίνει ότι, παρά τη συμφωνία²⁸⁴ των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ της 26^{ης} Οκτωβρίου 2011 που προέβλεπε ότι οι τράπεζες θα πρέπει να υπόκεινται σε περιορισμούς ως προς την καταβολή μερισμάτων και πρόσθετων παροχών, έως ότου επιτευχθεί ο στόχος της ανακεφαλαιοποίησής τους, σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουν κατατεθεί στην επιτροπή από τη Λαϊκή Τράπεζα, κατά το έτος 2011 και το 2012 παραχωρήθηκε φιλοδώρημα σε στελέχη της τράπεζας στην Κύπρο συνολικού ύψους €164.140 και €14.820 αντίστοιχα, ενώ κατά την αντίστοιχη περίοδο καταβλήθηκαν φιλοδωρήματα σε στελέχη της τράπεζας στην Ελλάδα συνολικού ύψους €80.333 και €15.620 αντίστοιχα σε μετρητά. Περαιτέρω, σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, αναφέρεται ότι κατά το 2011 αγοράστηκαν μετοχές επ' ονόματι των στελεχών και των υπαλλήλων της Λαϊκής Τράπεζας στην Κύπρο που καταγράφονται στις καταστάσεις στη βάση του Restricted Stock Scheme²⁸⁵ με συνολικό κόστος για την τράπεζα €1.141.422, αφού η τράπεζα επωμίστηκε και το κόστος φόρου εισοδήματος για το εν λόγω ωφέλημα, που ανήλθε σε €222.784. Η επιτροπή επισημαίνει ότι, εάν η παραχώρηση των εν λόγω φιλοδωρημάτων για το 2011 έγινε μετά τη συμφωνία της 26^{ης} Οκτωβρίου 2011, ενδεχομένως να πραγματοποιήθηκε κατά παράβαση της πιο πάνω απόφασης των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ και συνεπώς θα πρέπει να τύχει διερεύνησης, όπως επίσης θα πρέπει να διερευνηθούν οι γενικότερες ευθύνες των εποπτικών αρχών που επέτρεψαν την καταβολή φιλοδωρημάτων από τις τράπεζες, παρά τη δεινή οικονομική κατάσταση στην οποία βρίσκονταν.
- θ. Η επιτροπή έχει βάσιμους λόγους να πιστεύει ότι η παροχή συγκεκριμένων φιλοδωρημάτων επιλεκτικά αποσκοπούσε ενδεχομένως στη συγκάλυψη ή εκμείευση αποφάσεων ή ακόμα και στην αποσιώπηση γεγονότων.

17.11.1. Σε σχέση με τις εκροές κεφαλαίων από καταθέσεις στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Δημοκρατίας σε διάφορες κρίσιμες περιόδους και ιδιαίτερα κατά την περίοδο πριν από τη σύνοδο του Eurogroup της 15^{ης} Μαρτίου 2013

- α. Η επιτροπή διερωτάται κατά πόσο υπήρχαν πρόσωπα (αξιωματούχοι και εποπτικές αρχές) που γνώριζαν την πιθανότητα κατάρρευσης της Λαϊκής Τράπεζας. Περαιτέρω, η επιτροπή διερωτάται κατά πόσο οι εν λόγω αξιωματούχοι είχαν προβεί σε οποιεσδήποτε ενέργειες, όπως προειδοποίηση των μετόχων ή προσπάθεια αποτροπής του γεγονότος αυτού.
- β. Από τα στοιχεία που έχουν κατατεθεί και τις συζητήσεις στις συνεδρίες εύλογα συνάγεται το συμπέρασμα ότι τα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα στην πλειονότητά τους δεν τηρούσαν απόλυτα και σε όλες τις περιπτώσεις τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις σχετικές ευρωπαϊκές Οδηγίες και την εθνική νομοθεσία και ειδικά αυτήν που προνοεί για το ξέπλυμα βρόμικου χρήματος, δηλαδή να γνωρίζουν ποιος είναι ο πελάτης τους.
- γ. Από τη συζήτηση που έγινε ενώπιον της επιτροπής καθίσταται σαφές ότι παρατηρήθηκαν κύματα εκροών καταθέσεων από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα κατά κρίσιμες περιόδους τα οποία αναχαιτίζονταν μετά από δημόσιες δηλώσεις, επομένως λογικά προκύπτει το ερώτημα γιατί η ΚΤΚ δεν έλαβε οποιαδήποτε μέτρα, όταν ο ίδιος ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ σε συνεδρία της επιτροπής ανέφερε ότι παρακολουθούσε τις δηλώσεις γερμανών αξιωματούχων, αλλά και τα δημοσιεύματα για κούρεμα από τις αρχές του 2013. Επίσης, ο ίδιος ο τέως Διοικητής της ΚΤΚ ανέφερε ότι ενημέρωνε σε καθημερινή βάση την κυβέρνηση και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για το ρυθμό εκροών που παρατηρούνταν, αλλά δεν προχώρησε στη λήψη οποιωνδήποτε μέτρων.
- δ. Η επιτροπή, βάσει των στοιχείων που κατατέθηκαν σε αυτή, διαμόρφωσε υποψίες ότι ενδεχομένως πρόσωπα στα οποία παραχωρήθηκαν δάνεια από κυπριακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να περιλαμβάνονται και στους καταλόγους με τις εκροές χρημάτων στο εξωτερικό. Η επιτροπή έχει την άποψη πως ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας θα πρέπει να διερευνήσει σε βάθος το ενδεχόμενο αυτό.
- ε. Η επιτροπή με έκπληξη της παρατηρεί ότι με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν η έντυπη και

²⁸⁴ Δήλωση των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ (Βρυξέλλες, 26 Οκτωβρίου 2011) Παράγραφος 5 - Χρηματοδότηση της Κεφαλαιακής Ενίσχυσης, σελ. 2.

²⁸⁵ Στη βάση του σχεδίου Restricted Stock Scheme, μόνο το 60% των αγορασθεισών μετοχών ήταν ελεύθερο για χρήση από τους δικαιούχους.

ηλεκτρονική μορφή των αρχείων με τους καταλόγους των εκροών δεν είναι ταυτόσημες και το γεγονός αυτό πρέπει να τύχει περαιτέρω διερεύνησης, ώστε να διακριβωθεί κατά πόσο υπάρχουν λανθασμένα στοιχεία.

- στ. Η επιτροπή εισηγείται να γίνει λεπτομερής έλεγχος, για να βρεθούν οι συναλλαγές για τις οποίες είναι πολύ εμφανές ότι υπήρχε εσωτερική προνομαστική πληροφόρηση πριν από την πραγματοποίησή τους.
- ζ. Η επιτροπή σημειώνει ότι, παρά τις πολλές προσπάθειές της για απόκτηση αρχείων των συναλλαγών πέραν αυτών του δεκαπενθημέρου 1^{ης} με 15^{ης} Μαρτίου 2013, συνάντησε απροθυμία των εμπλεκόμενων μερών να καταθέσουν σε αυτήν οποιοσδήποτε συναλλαγές για άλλες περιόδους.
- i. Για την περίοδο που προηγήθηκε του Μαρτίου του 2013 και δεδομένης της μεγάλης αύξησης του ELA αμέσως μετά την έγκριση της κρατικής στήριξης της Λαϊκής Τράπεζας, η επιτροπή έχει βάσιμες υποψίες ότι η εν λόγω αύξηση οφειλόταν σε μεγάλη εκροή καταθέσεων από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Κύπρου, γεγονός που δεν ήταν σε θέση να εξετάσει, λόγω του ότι σχετικά στοιχεία, όπως αναφέρεται πιο πάνω, δεν κατατέθηκαν σε αυτή.
- ii. Για την περίοδο που ακολούθησε τη 15^η Μαρτίου 2013 και μέχρι τη λήξη των τραπεζικών αργιών, δεδομένων των πληροφοριών που τέθηκαν υπόψη της επιτροπής ότι υπήρξαν αποσύρσεις από καταθέσεις, η τελευταία, παρ' όλο που κάλεσε τα τραπεζικά ιδρύματα και την ΚΤΚ να καταθέσουν σχετικά στοιχεία, δεν έλαβε οποιαδήποτε ανταπόκριση στο αίτημά της.
- η. Η επιτροπή σημειώνει ότι υπάρχει θέμα ηθικής τάξης και δεοντολογίας για πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα ένεκα συγκεκριμένων εκροών καταθέσεων που τους αφορούν άμεσα ή έμμεσα.

17.11.3. Σε σχέση με την πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα

- α. Η επιτροπή καταλήγει στην άποψη ότι η πώληση των ελλαδικών δραστηριοτήτων των κυπριακών τραπεζών ήταν εξαιρετικά επιζήμια για το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα και δεν έπρεπε να πραγματοποιηθεί ή τουλάχιστον όχι με τον τρόπο που τελικά πραγματοποιήθηκε. Είναι προφανές ότι κάτω από την πρωτοφανή πίεση και τις περιστάσεις που επικρατούσαν τις συγκεκριμένες ημέρες του Μαρτίου του 2013 το κράτος λειτουργούσε σπασμωδικά και η διαπραγματευτική του δυνατότητα βρισκόταν στο κατώτατο δυνατό σημείο. Παράδειγμα των εν λόγω κινήσεων αποτελεί η συμφωνία εκ μέρους της κυπριακής πλευράς στην αύξηση του ποσού των €350 εκατομ. σε €450 εκατομ., προκειμένου η Τράπεζα Πειραιώς να μην έχει το δικαίωμα υπαναχώρησης από τη συμφωνία πώλησης.
- β. Η επιτροπή εκτιμά ότι η ζημιά για την Κύπρο μπορεί να ανέρχεται στο ποσό των €3,5 δις με εμφανή οφέλη για την Τράπεζα Πειραιώς. Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω οι εγκεκριμένοι λογαριασμοί της τράπεζας για το 2013 παρουσίασαν θετικά κεφάλαια ύψους €900 εκατομ.
- γ. Η επιτροπή σχημάτισε την άποψη ότι υπήρξε ασύγγνωστη ολιγωρία εκ μέρους των αρμοδίων αρχών να διαμορφώσουν ένα σωστό και περιεκτικό πλαίσιο δραστικού περιορισμού των δραστηριοτήτων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στον ελλαδικό χώρο, καθώς πολλά ζητήματα θα έπρεπε να είχαν τύχει του δέοντος χειρισμού τουλάχιστον από το 2011, οπότε και η ΚΤΚ έλαβε ίδια γνώση για το μέγεθος των ατασθαλιών και του δανεισμού που επικρατούσαν στη ΜΕΒ. Ο τότε Διοικητής της ΚΤΚ περιορίστηκε σε ορισμένες μόνο συστάσεις, καλώντας την τράπεζα να λάβει από μόνη της μέτρα και να ενημερώσει την εποπτική αρχή της οποίας προΐστατο, χωρίς να γίνει οποιαδήποτε ενέργεια για επανέλεγχο με τις συστάσεις του. Ακολούθως, ο μετέπειτα Διοικητής της ΚΤΚ, όπως ο ίδιος ανέφερε, μόλις ανέλαβε, ενημερώθηκε για την κατάσταση της Λαϊκής Τράπεζας, αλλά δεν έλαβε οποιαδήποτε μέτρα για την εξυγίανση του μέρους αυτού των εργασιών της τράπεζας, το οποίο ήταν ξεκάθαρο ότι αποτελούσε το πιο μελανό σημείο στην κατάσταση της.

17.12. Σε σχέση με τις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας

Σύμφωνα με τις διαπιστώσεις της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως που καταγράφονται στο κεφάλαιο που αφορά τις οικονομικές καταστάσεις του ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας και την παρουσίαση της αληθινής και δίκαιης εικόνας της οικονομικής της κατάστασης, εύλογα προκύπτει το ερώτημα κατά πόσο οι εν λόγω καταστάσεις παρουσίαζαν την αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής της κατάστασης. Ειδικότερα, η επιτροπή κατέληξε στις ακόλουθες διαπιστώσεις:

- α. Ως γενική διαπίστωση η επιτροπή επισημαίνει ότι οι οικονομικές καταστάσεις τόσο του ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας, της Τράπεζας Κύπρου, αλλά και των άλλων τραπεζών και συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο θα πρέπει να τύχουν ενδελεχούς έρευνας από

εξειδικευμένους εμπειρογνώμονες, για να διαπιστωθεί κατά πόσο παρουσίαζαν την αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής τους κατάστασης. Τούτο καθίσταται επιτακτική ανάγκη, λαμβανομένων υπόψη των ευρημάτων της επιτροπής σε σχέση με τις οικονομικές καταστάσεις της Λαϊκής Τράπεζας, αλλά και της διαπίστωσης του οίκου “Alvarez & Marsal” αναφορικά με την ενδεχόμενη επανακατηγοριοποίηση των ΟΕΔ²⁸⁶ που τυχόν να έγινε στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας Κύπρου, όπως επίσης και από το ενδεχόμενο η τυχόν μη αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής κατάστασης των τραπεζών να παραπλάνησε τους επενδυτές οι οποίοι αγόρασαν μετοχές και άλλες αξίες των τραπεζών, βασιζόμενοι στις οικονομικές τους καταστάσεις.

- β. Καταγράφει την ολιγωρία που επέδειξαν οι αρμόδιες εποπτικές αρχές στην άσκηση ουσιαστικού ελέγχου επί των πράξεων και παραλείψεων των τραπεζών, ειδικότερα σε ό,τι αφορά την προστασία των δυνητικών επενδυτών, αλλά και των μετόχων των τραπεζών υπό το φως των διαπιστώσεων της αναφορικά με τις οικονομικές καταστάσεις του ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας.
- γ. Επισημαίνει ότι σύμφωνα με τις διαπιστώσεις της η Λαϊκή Τράπεζα δεν προέβαινε στη διαγραφή της υπεραξίας στις οικονομικές της καταστάσεις για τα έτη 2005-2010, όπου γινόταν μεν αναφορά στην αξιολόγηση της υπεραξίας από την τράπεζα, αλλά δεν προέβαινε στην αναπροσαρμογή της ή όπου αυτό γινόταν αφορούσε πολύ μικρά ποσά, παρά την επιδείνωση της οικονομίας της Ελλάδας όπου δραστηριοποιείτο, με εξαίρεση το έτος 2011 κατά το οποίο έγινε διαγραφή υπεραξίας ύψους €759.865.000.
- δ. Καταγράφει ότι σύμφωνα με τις διαπιστώσεις της η Λαϊκή Τράπεζα δεν προέβαινε ούτε στη διαγραφή της υπεραξίας των επενδύσεών της, τονίζοντας ότι, παρ' όλο που το πρώτο εξάμηνο του 2009 η θυγατρική της η MEB ανακοίνωσε ζημιές ύψους €18,7 εκατομ., εντούτοις στις οικονομικές καταστάσεις της για το 2010 η υπεραξία παρέμεινε αμείωτη (unimpaired).
- ε. Επισημαίνει ότι θα πρέπει να διερευνηθεί σε βάθος η εξαγορά της MEB (θυγατρικής της “Marfin Financial Group”) από τη Λαϊκή Τράπεζα έναντι ποσού €616.533.000, αφού με την εν λόγω εξαγορά η Λαϊκή Τράπεζα ενδεχομένως να πλήρωσε ξανά υπεραξία πέραν των €322,5 εκατομ., για να εξαγοράσει ένα περιουσιακό στοιχείο που ήδη της ανήκε από την εξαγορά της “Marfin Financial Group” που πραγματοποιήθηκε το Δεκέμβριο του 2006.
- στ. Επισημαίνει ότι θα πρέπει να διερευνηθούν σε βάθος οι χειρισμοί των αξιωματούχων της Λαϊκής Τράπεζας σε ό,τι αφορά την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της θυγατρικής της Marfin Financial Group κατά €5 δις και την αποποίηση του δικαιώματος αγοράς νέων μετοχών της μετονομασθείσας εταιρείας σε MIG, με αποτέλεσμα το ποσοστό ιδιοκτησίας της επί της εν λόγω θυγατρικής εταιρείας να μειωθεί από 97% σε 6,44%, έπειτα από την ολοκλήρωση της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της.
- ζ. Επισημαίνει ότι από τη μείωση του ποσοστού ιδιοκτησίας της Λαϊκής Τράπεζας επί της “Marfin Financial Group” από 97% σε 6,44% φαίνεται να προέκυψε σημαντική ζημιά η οποία θα έπρεπε να διαγραφεί στους τελικούς λογαριασμούς της Λαϊκής Τράπεζας του 2007, κάτι που σύμφωνα με τις εν λόγω οικονομικές καταστάσεις δεν έγινε.
- η. Σημειώνει ότι θα πρέπει να διεξαχθεί ειδική έρευνα, για να διαπιστωθεί αφενός κατά πόσο πληρούνταν οι προϋποθέσεις αναφορικά με τη συγκέντρωση του κινδύνου των χορηγήσεων και των επενδύσεων δισεκατομμυρίων της Λαϊκής Τράπεζας σε ΟΕΔ και αφετέρου κατά πόσο οι εν λόγω επενδύσεις δεν ήταν παράνομες σύμφωνα με τον περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμο του 1997.
- θ. Επισημαίνει ότι θα πρέπει να τύχουν ενδελεχούς εξέτασης οι επενδύσεις της Λαϊκής Τράπεζας και ειδικότερα η επένδυσή της στη MIG, η οποία παρουσιαζόταν στα βιβλία της τράπεζας στην καθαρή βάση των περιουσιακών της στοιχείων και όχι στην τρέχουσα χρηματιστηριακή τιμή της, ιδιαίτερα λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η διαφορά στην εν λόγω αξία ήταν σημαντική, αφού στα βιβλία της Λαϊκής Τράπεζας η αξία της MIG παρουσιάζονταν ως περίπου €2 ανά μετοχή, ενώ η πραγματική χρηματιστηριακή αξία των εν λόγω μετοχών κυμαινόταν γύρω στα 30 έως 40 σεντ ανά μετοχή.
- ι. Σημειώνει ότι, αναφορικά με τις χορηγήσεις που παραχωρήθηκαν από τη Λαϊκή Τράπεζα για σκοπούς διενέργειας επενδύσεων σε μετοχές της MIG με εξασφάλιση τις ίδιες τις μετοχές που αγοράζονταν με τα χρήματα του δανείου, φαίνεται ότι στις οικονομικές καταστάσεις του ομίλου Λαϊκής για τα έτη 2008-2011 δε γίνονταν οι σωστές προβλέψεις για την απομείωση των εν λόγω δανείων, τα οποία καθίσταντο κατά το μεγαλύτερο ποσοστό τους ανεξασφάλιστα, λόγω της πτώσης της αξίας της μετοχής της MIG.

²⁸⁶

Κεφάλαιο 3: «Οι επενδύσεις των Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων σε Κυβερνητικά Ομόλογα», σελίδα 32.

- ια. Εστιάζει την προσοχή της στην επιστολή της προέδρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου με την οποία επιβεβαιώνει τα ευρήματα της πρώτης ότι στο δελτίο τύπου της θυγατρικής εταιρείας της MPB Marfin Financial Group δεν υπάρχει οποιαδήποτε αναφορά που να παραπέμπει στο συμπέρασμα ότι η παροχή υπηρεσιών επενδυτικής τραπεζικής, καθώς και συμβουλευτικών υπηρεσιών από τη MPB στη MIG θα είχε διάρκεια μόνο ενός έτους, καθώς επίσης στη διαπίστωσή της ότι η εν λόγω ανακοίνωση υποδηλώνει ότι η παροχή των προαναφερόμενων υπηρεσιών θα είχε διάρκεια πέραν του ενός έτους. Υπό το φως των πιο πάνω, εύλογα προκύπτει το συμπέρασμα ότι οι επενδυτές, αλλά και οι μέτοχοι των τραπεζών ενδεχομένως να είχαν παραπλανηθεί από την εν λόγω ανακοίνωση, ενώ προκύπτουν επίσης σοβαρά ερωτήματα αναφορικά με τις ευθύνες των αρμόδιων αρχών οι οποίες δεν είχαν εντοπίσει την εν λόγω πτυχή, παρά μόνο όταν τους υποδείχθηκε από την επιτροπή.
- ιβ. Επισημαίνει ότι αναφορικά με το θέμα των διαγραφών δανείων, παρ' όλο που ζητήθηκε από τις τράπεζες να καταθέσουν στην επιτροπή στοιχεία για ενδεχόμενες διαγραφές δανείων (ποσό, ενδιαφερόμενος, ημερομηνίες)²⁸⁷, εντούτοις τα στοιχεία που κατατέθηκαν από τη Λαϊκή Τράπεζα με την απαντητική επιστολή, ημερομηνίας 12 Δεκεμβρίου 2012, ήταν ελλιπή, αφού σε αυτά δε γινόταν καμία αναφορά στις διαγραφές δανείων που έγιναν τόσο το 2010 όσο και το 2011 και που ανέρχονταν σε €28.571.000 και €219.226.000 αντίστοιχα.
- ιγ. Καταγράφει τις ευθύνες που έχει η ΚΤΚ αναφορικά με τις διαγραφές δανείων που έγιναν στις τράπεζες και ειδικότερα στη Λαϊκή Τράπεζα, αφού σύμφωνα με την απάντηση που δόθηκε στην επιτροπή από την εν λόγω τράπεζα²⁸⁸ οι διαγραφές δανείων κοινοποιούνταν σε αυτή σε εξαμηνιαίες καταστάσεις στις 30 Ιουνίου και την 31^η Δεκεμβρίου κάθε έτους, ενώ για διαγραφές ποσών άνω των €50.000 διδόταν έγκριση από την ΚΤΚ.
- ιδ. Επισημαίνει ότι η εις βάθος διερεύνηση των οικονομικών καταστάσεων καθίσταται αναγκαία, για να διαπιστωθούν επίσης τυχόν ευθύνες των ελεγκτικών οίκων των τραπεζών και των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων, οι οποίοι συνυπέγραφαν τις εν λόγω οικονομικές καταστάσεις και παρείχαν σχετική βεβαίωση ότι οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις έδιδαν αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής θέσης τους²⁸⁹, παρ' όλο που με σχετική ταυτόσημη σημείωσή τους σε όλες τις οικονομικές καταστάσεις οι ελεγκτικοί οίκοι, δίνοντας την εν λόγω γνώμη, αποποιούνται την ευθύνη προς οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο στη γνώση του οποίου η έκθεση δυνατόν να περιέλθει.
- ιε. Επισημαίνει ότι η Λαϊκή Τράπεζα φαίνεται να προέβαινε σε μεγάλη συγκέντρωση κινδύνου μέσω της παροχής εγγυήσεων στις θυγατρικές της εταιρείες, λαμβανομένης υπόψη της επιδείνωσης του οικονομικού περιβάλλοντος στο οποίο δραστηριοποιούνταν οι εν λόγω θυγατρικές εταιρείες της.

17.13. Σε σχέση με τις πληρωμές των εξωτερικών συμβούλων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων

Από τη μελέτη και την αξιολόγηση των στοιχείων που κατατέθηκαν αναφορικά με τις αμοιβές που πληρώθηκαν από το 2006 μέχρι και το 2012 τόσο από τη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” όσο και από την Τράπεζα Κύπρου σε σχέση με την παροχή νομικών, λογιστικών ή άλλων συμβουλευτικών υπηρεσιών η επιτροπή κατέληξε στα ακόλουθα:

- α. Παρά τα πολύ μεγάλα χρηματικά ποσά που φαίνεται να δαπανήθηκαν από τις δύο τράπεζες σε σχέση με την παροχή νομικών, λογιστικών και άλλων συμβουλευτικών υπηρεσιών από γνωστούς και μεγάλους νομικούς και λογιστικούς οίκους στην Κύπρο και στο εξωτερικό, εντούτοις δεν αποφεύχθηκαν τα σοβαρά λάθη, παραλείψεις και/ή παράνομες πράξεις που σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες οδήγησαν τις τράπεζες στη γνωστή δεινή οικονομική τους κατάσταση. Το ζήτημα αυτό κατά την άποψη της επιτροπής πρέπει να τύχει διερεύνησης, δεδομένου ότι σε πολλές περιπτώσεις η παροχή τέτοιων υπηρεσιών σχετιζόταν με τις επενδυτικές δραστηριότητες των τραπεζών -μεταξύ άλλων η αιτιολόγηση των πληρωμών σχετίζεται και με την “Banca Transilvania” και τη “Uniastrum” όσον αφορά την περίπτωση της Τράπεζας Κύπρου- οι οποίες ωστόσο αποδείχτηκαν εξαιρετικά ζημιογόνες. Από το γεγονός αυτό κατά την άποψη της επιτροπής προκύπτει ως συμπέρασμα ότι είτε η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών ήταν προβληματική είτε οι διευθύνοντες τις τράπεζες δεν προέβαιναν στις ενδεδειγμένες

²⁸⁷ Επιστολή της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως, ημερομηνίας 4 Δεκεμβρίου 2012, προς πίνακα αποδεκτών που περιλάμβανε μεταξύ άλλων τον Διοικητή της ΚΤΚ και τους εκτελεστικούς συμβούλους των τραπεζών και των Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων με θέμα «Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος» (Σημείο 6, Παράρτημα 3).

²⁸⁸ Απαντητική επιστολή Λαϊκής Τράπεζας προς τον πρόεδρο της Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως με ημερομηνία 12 Δεκεμβρίου 2012, απάντηση στην ερώτηση 6.

²⁸⁹ Παράδειγμα της σχετικής βεβαίωσης των ελεγκτών της Λαϊκής Τράπεζας βρίσκεται στις σελίδες 51 και 52 της Ετήσιας Έκθεσης της “Marfin Popular Bank Public Co Ltd”.

ενέργειες παρά τις παρεχόμενες συμβουλευτικές υπηρεσίες.

- β. Όσον αφορά τις καταστάσεις της Τράπεζας Κύπρου, η πληρωμή σημαντικών ποσών για την παροχή νομικών υπηρεσιών που έφεραν μεταξύ άλλων ως αιτιολόγηση σε αρκετές περιπτώσεις τη “δημιουργία εμπιστεύματος για bonus” ή την “ετήσια αμοιβή-δημιουργία εμπιστεύματος για φιλοδώρημα διευθυντικών στελεχών” ή “υπηρεσίες για την καταβολή φιλοδωρημάτων αφυπηρέτησης” είναι, σύμφωνα με την άποψη της επιτροπής, ενδεικτική μιας ζημιογόνας νοοτροπίας που επικρατούσε στους κύκλους των διευθυντικών στελεχών της τράπεζας, παρά το γεγονός ότι τα εν λόγω ποσά είναι χαμηλότερα αλλά όχι αμελητέα σε σχέση με αυτά που δαπανήθηκαν για σκοπούς παροχής άλλων νομικών, λογιστικών ή συμβουλευτικών υπηρεσιών.
- γ. Τα σχετικά στοιχεία που αποστάληκαν για την “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” είναι πολύ γενικά και, σε αντίθεση με την περίπτωση της Τράπεζας Κύπρου, πέρα από το γενικό συμπέρασμα υπό την παράγραφο α. πιο πάνω, δεν επιτρέπουν την ασφαλή εξαγωγή συμπερασμάτων σε σχέση με τους ειδικότερους σκοπούς για τους οποίους δαπανήθηκαν τα εν λόγω ποσά. Περαιτέρω, η επιτροπή σημειώνει ότι η μη συμπερίληψη στα εν λόγω στοιχεία των πληρωμών που έγιναν από εξαρτημένες του εξωτερικού και των πληρωμών που έγιναν σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα με έδρα εργασιών το εξωτερικό δεν μπορούν να οδηγήσουν σε μια ολοκληρωμένη εικόνα για το υπό εξέταση θέμα για τη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”.

17.14. Σε σχέση με την Αμοιβή Ανακεφαλαιοποίησης και την Αμοιβή Επιτυχίας του οίκου “Alvarez & Marsal”

- α. Η επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη όλα όσα αναφέρθηκαν στην παρούσα έκθεσή της, εκφράζει την άποψη ότι το ειδικό αυτό θέμα αποτελεί ζήτημα περαιτέρω διερεύνησης.
- β. Η επιτροπή κρίνει ότι η όλη στάση και συμπεριφορά της “Alvarez & Marsal” για το θέμα της Αμοιβής Επιτυχίας (Success Fee) υπήρξε πολύ πιεστική και σε ορισμένες περιπτώσεις εκβιαστική έναντι του τέως Διοικητή της ΚΤΚ, με στόχο να επιτύχει οικονομικά οφέλη πέραν της συνήθους συμπεφωνημένης αμοιβής της από την ανακεφαλαιοποίηση του κυπριακού τραπεζικού συστήματος. Συναφώς, η επιτροπή κρίνει ότι το εν λόγω θέμα χρήζει περαιτέρω διερεύνησης από τις αρμόδιες αρχές για εξέταση των πραγματικών γεγονότων ως προς τη διαδικασία που ακολουθήθηκε.

17.15. Σε σχέση με το διαγνωστικό έλεγχο “Independent Due Diligence of the Banking System of Cyprus” του οίκου PIMCO

- α. Για το θέμα αυτό η επιτροπή σχημάτισε την άποψη ότι ο ρόλος και η επίδραση των εκπροσώπων της Δημοκρατίας στην καθοδηγητική επιτροπή, αλλά και στα όσα διαδραματίστηκαν με τον οίκο PIMCO δεν ήταν στα αναμενόμενα επίπεδα. Η διαπραγματευτική πίεση που ασκήθηκε εκ μέρους των εκπροσώπων της Δημοκρατίας ήταν κατώτερη των περιστάσεων αναφορικά με ένα τόσο κρίσιμο ζήτημα που αποτέλεσε τη βάση για τον καθορισμό του μεγέθους των αναγκών του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η επιτροπή εντούτοις αναγνωρίζει ότι ο τρόπος που λειτούργησε και ο οίκος PIMCO από την άλλη ήταν αντιεπαγγελματικός, αφού διαφαίνεται ότι προέβαινε σε αποσπασματικές και ελλιπείς ενημερώσεις προς τους αρμόδιους εκπροσώπους της Δημοκρατίας, ενώ λειτουργούσε κατά τρόπο αδιαφανή και δρούσε χωρίς να λαμβάνει επαρκώς υπόψη τις απόψεις των εν λόγω εκπροσώπων.
- β. Περαιτέρω, δημιουργήθηκε η εντύπωση ότι ο τρόπος επιλογής, όπως και ο τρόπος που λειτούργησαν οι εταιρείες εκτιμητών ακινήτων στο ζήτημα αυτό υποβοηθήσαν στη μεγέθυνση των κεφαλαιακών αναγκών των κυπριακών χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων, αποτέλεσμα το οποίο είχε δραστικό αντίκτυπο στην όλη κατάσταση της οικονομίας. Δημιουργήθηκε επίσης η γενικότερη εντύπωση ότι ο οίκος PIMCO είχε εξαρχής την πρόθεση της υπερβολής στην εκτίμηση των κεφαλαιακών αναγκών παρά μια αντικειμενική εκτίμηση αυτών. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι ο οίκος αυτός προέβη σε ορισμένες ορθές και αληθείς διαπιστώσεις για το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα και τον τρόπο λειτουργίας του οι οποίες αναμφισβήτητα αποτελούν αδυναμίες του συστήματος για τις οποίες θα έπρεπε να είχε διαχρονικά μεριμνήσει η ΚΤΚ, ώστε να διορθωθούν. Συναφώς, επειδή ο εν λόγω οίκος λειτούργησε με γνώμονα τη διεθνή πρακτική σε ένα χρηματοπιστωτικό σύστημα με ιδιομορφίες, η επιτροπή έχει την άποψη ότι η τελική έκβαση του αποτελέσματος απέιχε κατά πολύ από την πραγματικότητα.
- γ. Σοβαρή θεωρείται επιπροσθέτως των πιο πάνω η επίδραση του θέματος που αναλύθηκε και στην προκαταρκτική έκθεση αναφορικά με τη μεμονωμένη κατοικία, αφού αναντίρρητα έπαιξε σημαντικό ρόλο στη μειωμένη αξία των εξασφαλίσεων που διατηρούνταν σε μεγάλο αριθμό δανείων. Η επιτροπή θεωρεί ότι η τότε κυβέρνηση θα έπρεπε να το λάβει υπόψη και να προχωρήσει έγκαιρα σε διορθωτικά μέτρα, ώστε να μετριαστούν οι επιζήμιες επιπτώσεις στο μέγεθος των κεφαλαιακών αναγκών των

χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

17.16.1. Σε σχέση με τις διαγραφές δεδομένων από τα αρχεία της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

- α. Τα όσα κατατέθηκαν στην επιτροπή σε σχέση με το ζήτημα αυτό δυστυχώς δεν απαντούν σε κανένα καίριο ερώτημα που την απασχόλησε. Λόγω των ερευνών που διεξάγονται για το ζήτημα αυτό, η επιτροπή δεν υπεισιήλθε σε περαιτέρω διερεύνηση, αλλά κρίνει ότι αυτό θα πρέπει να απασχολήσει έντονα τις ανακριτικές αρχές.
- β. Παρ' όλα αυτά, η επιτροπή κρίνει απαραίδεκτους τους χειρισμούς της ΚΤΚ, ιδιαίτερα δε το να αποστείλει επιστολή στην τράπεζα για τη φύλαξη των αρχείων που θα έπρεπε να διερευνηθούν για σκοπούς εξακρίβωσης των ευθυνών της ίδιας αναφορικά με τα θέματα που ανατέθηκαν στην "Alvarez & Marsal" στα πλαίσια των ειδικών ερευνών. Επιπροσθέτως, όταν περιήλθε σε γνώση της ΚΤΚ ότι στοιχεία είχαν παραποιηθεί ή και απαλειφθεί, η τελευταία αρκέστηκε στην πρόθεση του διοικητικού συμβουλίου να διατάξει έρευνα από τον εσωτερικό έλεγχο της ίδιας της τράπεζας, αντί να εξετάσει αμέσως το ζήτημα με τη συνδρομή ενδεχομένως και των ανακριτικών αρχών του κράτους. Σοβαρά ερωτήματα εγείρονται και από τις αναφορές του κ. Ηλιάδη πως ο τέως Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας είχε δηλώσει ότι «[...] μου τηλεφώνησε μια βδομάδα μετά ο εκπρόσωπος της "Alvarez & Marsal" μαζί με εκπρόσωπο της Κεντρικής και με παρακάλεσαν να μην προχωρήσω την υπόθεση να το εξετάσω[...]», αναφορές που θα πρέπει να απασχολήσουν τις ανακριτικές αρχές. Συνεπώς, η επιτροπή επισημαίνει ότι επεδείχθη μεγάλη ολιγωρία τόσο από τις δικαστικές αρχές αναφορικά με τη διερεύνηση ποινικών ευθυνών που ενδεχομένως να προκύπτουν από τη διαγραφή δεδομένων στην Τράπεζα Κύπρου. Παρ' όλο που η επιτροπή αντιλαμβάνεται την πολυπλοκότητα των πτυχών του οικονομικού εγκλήματος, ενδεχομένως να προκύπτουν αδικήματα του κοινού ποινικού κώδικα που θα έπρεπε να διερευνηθούν ανεξάρτητα.
- γ. Τέλος, σημειώνεται ότι, παρά το γεγονός ότι η επιτροπή ζήτησε να ενημερωθεί σε σχέση με το θέμα αυτό, όπως αναφέρεται στο αντίστοιχο κεφάλαιο της παρούσας έκθεσης, καμιά ενημέρωση δεν έγινε μέχρι την ημέρα της έκδοσης της έκθεσης αυτής.

17.16.2. Σε σχέση με την εξαγορά μετοχών της Λαϊκής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ από τη "Marfin Investment Group" και το επενδυτικό ταμείο "Tosca Fund"

Η επιτροπή θεωρεί ότι η αιτιολόγηση του τότε Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου της Λαϊκής Κυπριακής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ κ. Κ. Λαζαρίδη ήταν ανεπαρκής και ασαφής. Η εν λόγω μεταβίβαση μετοχών, ειδικά το χρόνο που πραγματοποιήθηκε, έγινε κατά περίεργο τρόπο και αναμφισβήτητα τα όσα είδαν το φως της δημοσιότητας για το θέμα αυτό δεν κατέστησαν εξαιρετικές και επείγουσες τις περιστάσεις, ώστε να δικαιολογούν και να υπαγορεύουν την κατ' εξαίρεση χορήγηση άδειας στην HSBC για διάθεση των μετοχών της. Ως εκ τούτου, οι αρμόδιες αρχές θα έπρεπε να είχαν εξετάσει το όλο ζήτημα, ώστε να διαφανεί αν υπήρχε οτιδήποτε μεμπτό στην όλη υπόθεση.

17.16.5. Σε σχέση με την ανάθεση του διαγνωστικού ελέγχου για το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα στον οίκο PIMCO και των ειδικών ερευνών για θέματα της τραπεζικής κρίσης στον οίκο "Alvarez & Marsal"

- α. Η επιτροπή εκφράζει τη λύπη της για τη στάση της ΚΤΚ έναντι της Ελεγκτικής Υπηρεσίας όσον αφορά τη συνεργασία στο θέμα της διερεύνησης από μέρους της τελευταίας του τρόπου ανάθεσης του διαγνωστικού ελέγχου στο συγκεκριμένο οίκο.
- β. Από τις δηλώσεις του τέως Διοικητή της ΚΤΚ για το ζήτημα αυτό διαγράφεται ξεκάθαρα ότι δεν υπάρχει ομοθυμία στο διοικητικό συμβούλιο της ΚΤΚ με όλες τις αρνητικές συνέπειες που μπορεί να έχει ένα τέτοιο ζήτημα.

17.16.6. Σε σχέση με τις πληροφορίες για χρηματισμό πολιτικών προσώπων, κομμάτων και μέσων μαζικής ενημέρωσης

- α. Για το ζήτημα αυτό η επιτροπή θεωρεί αναγκαία τη διεξαγωγή διεξοδικής έρευνας από τις ανακριτικές αρχές, ώστε να εξεταστεί κατά πόσο υπάρχουν περισσότερες συναλλαγές, όπως αυτές που έχουν ήδη ανευρεθεί, και τους σκοπούς που προορίζονταν να εξυπηρετήσουν. Στα πλαίσια αυτά η επιτροπή εκτιμά ότι θα πρέπει να ανοιχτούν οι λογαριασμοί της εταιρείας "Focus Maritime Corporation" και να κληθούν όλοι οι εμπλεκόμενοι να καταθέσουν σε σχέση με τις εν λόγω συναλλαγές.

- β. Αναφορικά με την ταυτόχρονη νομική εκπροσώπηση τραπεζικών οργανισμών και πελατών τους, η επιτροπή εκφράζει την έντονη ανησυχία της για το κατά πόσο οι εν λόγω πληροφορίες ευσταθούν. Στην περίπτωση που οι υπό αναφορά πληροφορίες αποτελούν γεγονότα, αυτό συνιστά κατάφωρα αντιδεδοντολογική και αντιεπαγγελματική συμπεριφορά που πρέπει άμεσα να αποτελέσει αντικείμενο έρευνας του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου και της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας.

17.16.7. Σε σχέση με τις πληροφορίες αναφορικά με σύγκρουση συμφερόντων προσώπων που εμπλέκονται στο υπό εξέταση θέμα

Για το ζήτημα αυτό, η επιτροπή θεωρεί ότι η ταυτόχρονη συμμετοχή του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος κ. Μ. Σαρρή στο διοικητικό συμβούλιο μιας εταιρείας που φαίνεται να συνεργάζεται στενά με εταιρείες συνεργάτες του εν λόγω χρηματοπιστωτικού ιδρύματος εγείρει σοβαρά ζητήματα για ενδεχόμενη σύγκρουση συμφερόντων του προσώπου αυτού. Εκτός από ζήτημα κακής διακυβέρνησης που θα έπρεπε να τύχει χειρισμού από το διοικητικό συμβούλιο της υπό αναφορά τράπεζας, είναι πολύ πιθανό ο κύκλος συνεργασιών μεταξύ των εταιρειών αυτών να γινόταν εξαιτίας της θέσης κλειδί και της απορρέουσας επιρροής που εμφανώς είχε το εν λόγω πρόσωπο στις υπό αναφορά εταιρείες. Συνεπώς, η επιτροπή καλεί τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας να διερευνήσει περαιτέρω το ζήτημα αυτό για σκοπούς ενδεχόμενης διάπραξης αδικήματος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΜΕΡΟΥΣ Β' *

---

* Στα πλαίσια των εργασιών της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως για το θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος» ορισμένα έγγραφα, που επισυνάπτονται ως παραρτήματα, χαρακτηρίστηκαν απόρρητα ή εμπιστευτικά. Εντούτοις, οι λόγοι χαρακτηρισμού τους ως τέτοιων εξέλιπαν, γι' αυτό και αποφασίστηκε η δημοσίευσή τους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Επιπρόσθετα συμπεράσματα ΔΗΣΥ

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός θέλει να εκφράσει την ικανοποίησή του για την ετοιμασία της τελικής έκθεσης μέσα από το έργο που έχει επιτελέσει η Επιτροπή Θεσμών του Κοινοβουλίου. Θέλει επίσης να εκφράσει την ικανοποίησή του για το κείμενο των ομόφωνων συμπερασμάτων τα οποία καταγράφουν με λεπτομέρεια τις παθογένειες του χρηματοπιστωτικού συστήματος, αλλά και τις πράξεις και παραλείψεις που οδήγησαν στην κατάρρευση της κυπριακής οικονομίας.

Πέραν όμως όλων αυτών που καταγράφονται θεωρεί ότι πολιτικές αποφάσεις της τότε κυβέρνησης οδήγησαν σε ένα αθροιστικό αποτέλεσμα και σε μια χιονοστιβάδα εξελίξεων που και τελικά κατέληξαν στο γνωστό αποτέλεσμα για την κυπριακή οικονομία.

Πιο συγκεκριμένα:

Α) Από το Μάιο του 2011 η Κύπρος ήταν ουσιαστικά εκτός αγορών. Η επιλογή για βραχυπρόθεσμο διακρατικό δανεισμό τόσο με το ρωσικό δάνειο του Δεκεμβρίου του 2011, αλλά και μετέπειτα με βραχυπρόθεσμο εσωτερικό δανεισμό από τα ταμεία συντάξεων Ημικρατικών Οργανισμών, μπορεί να λειτούργησαν ως αναπνευστήρας για τα δημοσιονομικά και να απεφεύχθη η ολική στάση πληρωμών, αλλά ουσιαστικά μετακυλούσαν διογκώνοντας ένα πρόβλημα για την επόμενη διακυβέρνηση. Η τότε κυβέρνηση θα έπρεπε να είχε προχωρήσει στα να ζητήσει ευρωπαϊκή στήριξη από τον Δεκέμβριο του 2011.

Β) Ήταν γνωστά και καταγράφονται στην έκθεση τα τεράστια προβλήματα του τραπεζικού τομέα, κυρίως του Ομίλου της Λαϊκής κατά τον ουσιώδη χρόνο και η πιθανή κατάρρευση της με επακόλουθο, ως συστημική τράπεζα που ήταν, να συμπαράσχει ολόκληρο τον τραπεζικό τομέα. Προβλήματα που μέρος τους σφειλόταν και στο κούρεμα των ελληνικών ομολόγων, το οποίο η τότε κυβέρνηση στήριζε χωρίς οποιαδήποτε διεκδίκηση, ενώ γνώριζε την τεράστια επίπτωση που θα είχε στο κυπριακό τραπεζικό σύστημα. Η τότε κυβέρνηση επέλεξε να στηρίξει τη Λαϊκή τράπεζα μετατρέποντας την ουσιαστικά σε κρατική. Και αυτή η ενέργεια λειτούργησε ως αναπνευστήρας, αλλά ουσιαστικά μετακύλησε διογκώνοντας τα προβλήματα του τραπεζικού τομέα στην επόμενη διακυβέρνηση. Είναι γνωστή η τεράστια αύξηση του ELA κατά 6,2 δισεκατομμύρια σε 40 μέρες μετά την πολιτική απόφαση της τότε κυβέρνησης.

Και για τους δύο άξονες οικονομικών προβλημάτων (δημοσιονομικά – τράπεζες) η τότε κυβέρνηση θα μπορούσε να επιλέξει ευρωπαϊκή στήριξη έγκαιρα, ενέργεια που κατά την άποψη μας ήταν η ενδεδειγμένη υπό τις περιστάσεις. Αντί αυτού επέλεξε πολιτικές με ιδεολογικές αγκυλώσεις και οι οποίες λειτούργησαν ως ωρολογιακή βόμβα στα χέρια της επόμενης διακυβέρνησης και οδήγησαν στις γνωστές εξελίξεις.

Θεωρούμε επίσης καταληκτικά ότι η έκθεση της Alvarez & Marsal που ετοιμάστηκε με όρους εντολής από τον τότε διοικητή θα έπρεπε να συμπεριλάβει τη Λαϊκή τράπεζα αφού ήταν ο τραπεζικός οργανισμός που κατά κύριο λόγο οδήγησε στην κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος. Αντί αυτού με πολλά πολιτικά ερωτηματικά η έρευνα περιορίστηκε στην Τράπεζα Κύπρου.

Συμπεράσματα ΑΚΕΛ – ΑΡΙΣΤΕΡΑ – ΝΕΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

Η Επιτροπή Θεσμών της Βουλής, ασκώντας κοινοβουλευτικό έλεγχο, εξέτασε ενδελεχώς τα κακώς κείμενα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της Κύπρου. Ανάλογο έργο κλήθηκε να επιτελέσει η Επιτροπή που διορίστηκε από την κυβέρνηση, η οποία αποποιήθηκε τους όρους εντολής της, απαιτηχόνοντας να επιτελέσει το όποιο αυτισστικό έργο.

Η κυπριακή οικονομία βρέθηκε από το 2008 και εντεύθεν στη δίνη μιας άνευ προηγουμένου συστημικής κρίσης του καπιταλισμού, η οποία στην περίπτωση της Κύπρου μετασβήθηκε σε τραπεζική κρίση. Μιας κρίσης, η οποία εκ των πραγμάτων επηρέασε καθοριστικά την ευρωζώνη και μοιραία την Κύπρο. Διαχρονικές παθογένειες της κυπριακής οικονομίας, αναδείχθηκαν εντονότερα και υπογραμμίζουν την ανάγκη για ορθολογική και δίκαιότερη οικονομική εξυγίανση, με την κατά το δυνατό συντομότερη έξοδο από το αντιλαϊκό Μνημόνιο και τις επικαιραποιήσεις του.

Στην καρδιά των παθογενειών της κυπριακής οικονομίας βρισκόταν ένας υδρακέφαλος τραπεζικός τομέας, οκταπλάσιος του ΑΕΠ. Μέσα από αλόγιστες πράξεις και/ή παραλείψεις, μερικές από τις οποίες εκπίπτουν του κοινοβουλευτικού ελέγχου αφού αποτελούν ή θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο ποινικής έρευνας, ο τραπεζικός τομέας συσσώρευσε μέσα από συγκεκριμένες ενέργειες, που είχαν ως πυξίδα την επίτευξη του εύκολου και γρήγορου κέρδους, μια ζημιά σε βάρος του Κύπριου πολίτη που υπερβαίνει τα 19 δις ευρώ. Ασφαλώς, σε βάθος χρόνου οι συνέπειες είναι πολύ μεγαλύτερες.

Η Έκθεση αποτυπώνει με σαφήνεια και τεκμηρίωση αυτή τη ζημιά η οποία, μεταξύ άλλων, σφοδρά τις επενδύσεις σε Ομόλογο του Ελληνικού Δημοσίου, τις επικτήσεις των κυπριακών τραπεζών στο εξωτερικό, τη Διασυνοριακή Συγχώνευση της Μαρίπ με τη Λαϊκή, την πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα. Υπάρχουν και άλλα στοιχεία τα οποία θα μπορούσαν να περιληφθούν και τα οποία ενισχύουν τη θέση αυτή όπως για παράδειγμα η Έκθεση Lasalle.

Στις ασήκωτες ευθύνες των ηγεσιών των τραπεζών προστίθεται η ασύγγνωστη αμέλεια και πλημμελής εκτέλεση καθήκοντος του πρώην Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας κ. Αθανάσιου Ορφανίδη και εκ δευτέρου άλλων εποπτικών οργάνων σε Κύπρο και Ελλάδα. Λανθασμένες αποφάσεις και κακοί χειρισμοί υπήρξαν από πλευράς και του τέως Διοικητή κ. Πανίκου Δημητριάδη.

Μεγάλο μερίδιο ευθύνης φέρει η ίδια η κυβέρνηση του κ. Αναστασιάδη αφού με τη συναίνεση και σύμφωνο γνώμη της επιβλήθηκε το πρωτοφανές κούρεμα κατοθέσεων, το οποίο προκάλεσε καταστροφικές συνέπειες στην κυπριακή οικονομία. Ισχυρές ευθύνες προκύπτουν και από την ενεργό και καθοριστική συμμετοχή της κυβέρνησης στις διεργασίες για το ξεπούλημα των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα.

Στα Συμπεράσματα, ο φονητικός ρόλος της κυβέρνησης αλλά και του ίδιου του Προέδρου της Δημοκρατίας δεν καταγράφεται επαρκώς, ενώ εκεί και όπου καταγράφεται γίνεται προσπάθεια εξωραϊσμού της πραγματικής εικόνας και των αυτοαπόδεικτων πολιτικών ευθυνών. Ευθύνες οι οποίες σχετίζονται και με τους εν γένει χειρισμούς και τη μη διεκδικητική πολιτική των κυβερνώντων κατά το δύο κρίσιμο Ευρωforum του Μαρτίου 2013, καθώς και μετέπειτα, έναντι της τράικα.

Θέμα ηθικής τάξης και δεοντολογίας υπάρχει για πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα, μέχρι το ανώτατο επίπεδο, ένεκα συγκεκριμένων εκραών καταθέσεων που τους αφορούν άμεσα ή έμμεσα. Αυτό ισχύει και για αριθμό φυσικών ή νομικών προσώπων που δεν ανήκουν στην πιο πάνω κατηγορία, ενώ το ζήτημα της ενδεχόμενης προνομιακής πληροφόρησης θα πρέπει να διερευνηθεί αρμοδίως.

Δυστυχώς, ο τεράστιος όγκος γεγονότων και ντοκουμέντων τα οποία τεκμηριώνουν το τραπεζικό σκάνδαλο και τα οποία καταγράφονται στο βασικό κομμάτι της Έκθεσης, δεν αποτυπώνονται ως θα έπρεπε στα Συμπεράσματα, με αποτέλεσμα να δημιουργείται αναπιστολογία μεταξύ γεγονότων και συμπερασμάτων. Ταυτόχρονα, η άρνηση σημαντικών παραγόντων και τότε πρωταγωνιστών να παραστούν στις συνεδρίες της Επιτροπής Θεσμών, καθώς και η ελλιπής συνεργασία των εμπορικών τραπεζών και κάποιων επιστημονικών αρχών, αφαιρέσει από τη Βουλή τη δυνατότητα άσκησης πλήρους κοινοβουλευτικού ελέγχου.

Ός προς το επί μέρους ζήτημα, η εικόνα που δίνεται αναφορικά με το Μηχανισμό Έκτακτης Ρευστότητας (ELA) είναι παραπλανητική. Ανεξαρτήτως της ομολογούμενης κατάχρησης που υπήρξε και η οποία αφορά τις ηγεσίες των τραπεζών, τους επόπτες και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, σε καμία περίπτωση δεν συνάγεται το αυθαίρετο συμπέρασμα ότι ο ELA χρησιμοποιήθηκε τάχατες για πολιτικές σκοπιμότητες. Αυθαίρετη και υπερβολική είναι επίσης η προσπάθεια να δοθεί η εντύπωση ότι περίπου η καταστροφή του τραπεζικού τομέα προήλθε από τον ELA και όχι από τις τεράστιες τραπεζικές ζημιές.

Ούτε ασφαλώς υπήρξε τεκμηρίωση για την αυθαίρετη πολιτική άποψη ότι θα έπρεπε να μπούμε σε Μνημόνιο από το 2011. Τα δημοσιονομικά δεδομένα της Κύπρου κατά το 2011 ήταν ήττοια, που αν δεν μεσολαβούσε η τραπεζική κρίση και η ανάγκη για στήριξη του χρηματοπιστωτικού συστήματος και ιδιαίτερα της Λαϊκής Τράπεζας, δεν θα δημιουργείτο η ανάγκη για αναζήτηση εξωτερικής οικονομικής στήριξης. Ασφαλώς, επιζήμια για τα δημόσια οικονομικά ήταν και η στάση της πλειοψηφίας των κοινοβουλευτικών κομμάτων, τα οποία με συγκεκριμένες ενέργειες αποστέρησαν από την τότε κυβέρνηση τη δυνατότητα αύξησης των δημοσίων εσόδων. Αρνητικό ρόλο διαδραμάτισαν συγκεκριμένες πολιτικές δυνάμεις ένεκα της αφειδώλυτης στήριξης που παρείχαν στον κ. Αθανάσιο Ορφανίδη και στις διοικήσεις των εμπορικών τραπεζών.

Οι δε κριτικές αναφορές που γίνονται αναφορικά με την παροχή στήριξης ύψους 1.8 δις ευρώ προς τη Λαϊκή Τράπεζα το Μάιο 2012, αποτελούν εκ των υστέρων επινοήσεις, αφού κατά τον ουσιαστικό χρόνο, ΔΗΕΥ και ΔΗΚΟ πρωτοστάτησαν για την έγκριση και συμφώνησαν με τους χειρισμούς της τότε κυβέρνησης.

Συνολικά, θεωρούμε ότι μια αντικειμενική ανάγνωση των γεγονότων που καταγράφονται στην Έκθεση, οδηγεί αβίαστα στο συμπέρασμα ότι μια μικρή ομάδα ηγετικών στελεχών των δύο μεγάλων κυπριακών τραπεζών, με πράξεις ή παραλείψεις, συνεισπερνούμενη από πληθμελή εποπτεία σε επίπεδο Κεντρικής Τράπεζας, οδήγησαν στην οικονομική καταστροφή και κατέστησαν αναγκαία την αναζήτηση εξωτερικού δανεισμού, με ιδιαίτερα επαχθείς όρους για τον κυπριακό λαό.

Η Έκθεση μπορεί να αποτελέσει ένα επιπρόσθετο εργαλείο για τις ανακριτικές και δικαστικές αρχές, αφού πιυχές των δραστηριοτήτων και γεγονότων που καταγράφονται, πιθανό να εμπίπτουν στη σφαίρα της ποινικής έρευνας που βρίσκεται σε εξέλιξη και η οποία ευελπιστούμε πως, μέσα από διαδικασίες που θα σέβονται το κράτος δικαίου, θα θέσουν ενώπιον τις δικαιοσύνης τους πρωταίτους του οικονομικού σκανδάλου.

Κυπριακή Δημοκρατία
Βουλή των Αντιπροσώπων
Γραφείο Βουλευτή Φειδία Συρίκου

Κύριο Δημήτρη Σολλούρη
Πρόεδρο Επιτροπής Θεσμών,
Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως

15 Απρ. 2014

Θέμα: Απόψεις του Κ.Σ. ΕΔΕΚ για τα συμπεράσματα της Επιτροπής.

Σας κοιιθώτω τις απόψεις του Κ.Σ. ΕΔΕΚ για τα συμπεράσματα της Επιτροπής, οι οποίες παρακαλώ όπως συμπεριληφθούν στα τελικά συμπεράσματα.

1. Υπάρχουν πολιτικές εθθόνες στην προηγούμενη και τη σημερινή κυβέρνηση για τον τρόπο που χειρίστηκαν σημαντικά θέματα όπως, η καθιιντέρηση λήψης μέτρων για στήριξη της οικονομίας, η απόφαση για κόυρεμα του Ελληνικού χρέους, η απόφαση για κόυρεμα των καταθέσεων στην Κύπρα και η πώλωση των Υποκαταστημάτων στην Ελλάδα.
2. Θα πρέπει να γίνει σε βάθος έρευνα, για τους λόγους της προνομιακής μεταχείρισης που έπυχαν Πολιτικά Εκτεθειμένα Άτομα και άτομα και εταιρείες που έχουν σχέση μαζί τους, με την Παραχώρηση Δανείων με ευνοϊκούς όρους και την διαγραφή δανείων για να διαφανεί αν υπήρξε και σε ποιο βαθμό διαπλοκή, για την λήψη συγκεκριμένων αποφάσεων είτε από κυβερνήσεις, είτε από την Βουλή των Αντιπροσώπων, είτε από την Κ.Τ.Κ. προς όφελος των Τραπεζών.
3. Θα πρέπει σίντομα να ολοκληρωθεί η έρευνα, σε σχέση με την αναφορά κατά την ενημέρωση της Επιτροπής Θεσμών, για την έρευνα που διεξάγεται από την ΜΟΚΑΣ για χρηματισμό κομμάτων και πολιτικά εκτεθειμένων ατόμων από την Εταιρεία FOCUS και η έρευνα με τα ονόματα να δοθεί στην δημοσιότητα.

4. Υπάρχουν τρωάστιες ευθίνες στις Εποπτικές Αρχές για ελλιπή έλεγχο και λήψη των αναγκαιών μέτρων, για τις πολιτικές που εφαρμόζουν οι Τράπεζες σε θέματα όπως, η απορρόφηση ΕΛΑ, η Αγορά Ελληνικών Ομολόγων, η έκδοση Λξιογράφων κ.λ.π.
5. Υπάρχουν τρωάστιες ευθίνες στα Διοικητικά Συμβούλια των Τραπεζών και σε ανώτερα στελέχη τους, για τις πολιτικές που εφαρμόζουν σε σχέση με την αγορά Ελληνικών Ομολόγων, την έκδοση Λξιογράφων, την παραχώρηση και την Διαγραφή Δαντίων κ.λ.π.
6. Θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον μετά την έγκριση από την Βουλή τον Μάιο του 2012, του ποσού των 1,8 δις ευρώ για έκδοση κρατικών ομολόγων, υπήρξαν σημαντικές εκκρές κεφαλαίων και υπό ποιους.
Επίσης θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον μετά τις 15 Μαρτίου 2013 και κατά την διάρκεια που οι Τράπεζες ήταν κλειστές, Ανώτερα Διοικητικά Στελέχη των Τραπεζών εισήλθαν στις Τράπεζες και προχώρησαν σε εκκρές κεφαλαίων.

Αναμένουμε υπό την Νομική Υπηρεσία και τις ανακριτικές αρχές να αξιοποιήσουν την Έκθεση και τα συμπεράσματα της Επιτροπής, ώστε καλό σύνταγμα να διασθούν όποι εμπλέκονται στην καταστροφή της Κυπριακής Οικονομίας για την παραδειγματική τους τιμωρία.

Με εκτίμηση,

Φειδία Σαρίκας

Βουλευτής Κ. Σ. ΕΔΕΚ Πάφου.

Ιωάννη Αγράτη 40, 8047 Πάφος Τηλέφωνο: 26 937878 Φαξ: 26 245041

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

**Κατάλογος προσώπων¹ που παρευρέθηκαν στις συνεδρίες της
Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως κατά τη
μελέτη του θέματος «Η Λειτουργία των Θεσμών του Χρηματοπιστωτικού
Συστήματος»**

Υπουργείο Οικονομικών	
Μιχάλης Σαρρής	Τέως Υπουργός Οικονομικών
Χρίστος Πατσαλίδης	Γενικός Διευθυντής Υπουργείου Οικονομικών
Ανδρέας Τρόκκος	Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Γιώργος Παντελή	Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Διονύσης Διονυσίου	Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Παναγιώτης Τήλλυρος	Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Ελπίδα Ηρακλέους	Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Γιώργος Σκλάβος	Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Λούση Ηροδότου – Μούσκου	Εκπρόσωπος Υπουργείου Οικονομικών
Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων (ΤΕΠ)	

¹ Οι ιδιότητες που αναγράφονται δίπλα από τα ονόματα των προσώπων που κλήθηκαν στην Επιτροπή αντιστοιχούν με τις ιδιότητες που είχαν τη στιγμή κατά την οποία κλήθηκαν ενώπιον της Επιτροπής.

Παρ' όλο ότι σε κατοπινότερο στάδιο συγκεκριμένα πρόσωπα έπαψαν να έχουν την αναγραφόμενη ιδιότητα, η Επιτροπή κάλεσε να παρουσιαστούν σε συνεδρία της με βάση την ιδιότητα που είχαν προηγουμένως.

Γεώργιος Πούφος	Διευθυντής Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων
Δημήτρης Χάλιος	Εκπρόσωπος Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων
Απόστολος Σταύρου	Εκπρόσωπος Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων
Νίκος Σιαλής	Εκπρόσωπος Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων
Κλέλια Παπαδοπούλου	Εκπρόσωπος Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων
Υπηρεσία Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ)	
Κώστας Νικολαΐδης	Έφορος Υπηρεσίας ΦΠΑ
Γιάννης Τσαγκάρης	Εκπρόσωπος Υπηρεσίας ΦΠΑ
Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού	
Σπύρος Κόκκινος	Έφορος Εταιρειών και Επίσημος Παραλήπτης
Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως	
Ιωνάς Νικολάου	Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως
Ανδρέας Λουκάς	Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως
Υπουργείο Εσωτερικών	
Κυριάκος Τσολάκης	Αναπληρωτής Πρώτος Κτηματολογικός Λειτουργός
Έφη Σαββίδου	Ανώτερη Κτηματολογικός Λειτουργός
Αστυνομία Κύπρου	
Μαριάννα Φραντζή	Εκπρόσωπος Αστυνομίας Κύπρου
Αναστασία Χατζηγιάννη	Εκπρόσωπος Αστυνομίας Κύπρου
Παναγιώτης Κουντουρέσις	Εκπρόσωπος Αστυνομίας Κύπρου
Χριστάκης Μαυρής	Εκπρόσωπος Αστυνομίας Κύπρου

Θεμιστός Αρναούτης	Εκπρόσωπος Αστυνομίας Κύπρου
Γραφείο Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας	
Κώστας Κληρίδης	Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας
Πέτρος Κληρίδης	Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας
Ρίκκος Ερωτοκρίτου	Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας
Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης (ΜΟΚΑΣ)	
Εύα Παπακυριακού	Προϊσταμένη ΜΟΚΑΣ
Μαρία Κυρμίζη	Ανώτερη Δικηγόρος της Δημοκρατίας - ΜΟΚΑΣ
Γραφείο Επιτρόπου Νομοθεσίας	
Λήδα Κουρσουμπά	Επίτροπος Νομοθεσίας
Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου	
Πανίκος Δημητριάδης	Διοικητής Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Νίκος Κωνσταντίνου	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Κώστας Παπαδόπουλος	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Αργυρώ Προκοπίου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Γιώργος Ιωάννου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Έλενα Γρηγοριάδου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Μιχάλης Στυλιανού	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Αλίκη Στυλιανού	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Μαρία Κέττηρου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Γιάγκος Δημητρίου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου

Χριστίνα Ρουμπά	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Νατάσα Αναστασίου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Γιώργος Κυριάκου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Ιωσήφ Θεοδώρου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Αντρέας Μακρής	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Άννα Πελεκάνου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Δημήτρης Αριστοτέλους	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Ανδρέας Κλείτου	Εκπρόσωπος Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
Στάλω Χαϊλή	Εκπρόσωπος Επιτροπής για Εφαρμογή Περιοριστικών Μέτρων
Γραφείο Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας	
Χρυστάλλα Γιωρκάτζη	Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας
Άκης Χατζηιωσήφ	Εκπρόσωπος Γραφείου Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας
Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών (πρώην Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών)	
Κωνσταντίνος Λύρας	Έφορος Συνεργατικών Εταιρειών
Αντώνης Νικολάου	Εκπρόσωπος Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών
Παύλος Λουκαΐδης	Εκπρόσωπος Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών
Δώρος Κακουλλής	Πρώτος Λειτουργός Υπηρεσίας Συνεργατικών

	Εταιρειών
Λάκης Χριστοφόρου	Ανώτερος Λειτουργός Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών
Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα	
Γιάννος Δανιηλίδης	Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
Μάριος Παπαχριστοδούλου	Εκπρόσωπος Γραφείου Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου	
Δήμητρα Καλογήρου	Πρόεδρος Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου
Γεώργιος Χαραλάμπους	Τέως Πρόεδρος Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου
Ανδρέας Ανδρέου	Αντιπρόεδρος Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου
Άλκης Πιερίδης	Ανώτερος Λειτουργός Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου
Κούλλα Θεοχάρους	Ανώτερη Λειτουργός Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου
Λιάνα Ιωαννίδου	Εκπρόσωπος Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου
Έλενα Μιχαηλίδου	Εκπρόσωπος Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου
Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ)	
Νώντας Μεταξάς	Γενικός Διευθυντής Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου
Μαρία Πέτσα	Εκπρόσωπος του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου
Αγγελική Φράγκου	Εκπρόσωπος του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου

Ελίζα Στασοπούλου	Εκπρόσωπος του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου
Νίκος Τρυπάτσας	Εκπρόσωπος του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου
Αντιγόνη Μηλικούρι	Εκπρόσωπος του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου
Χριστίνα Πιερίδη	Εκπρόσωπος του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου
Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου	
Μιχάλης Καμμάς	Γενικός Διευθυντής Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου
Έλενα Φρίξου	Εκπρόσωπος Συνδέσμου Τραπεζών Κύπρου
Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ	
Σοφοκλής Μιχαηλίδης	Τέως Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Ανδρέας Αρτέμης	Τέως Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Θεόδωρος Αριστοδήμου	Πρώην Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Ευδόκιμος Ξενοφώντος	Τέως Αντιπρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Σάββας Σαββίδης	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Γιώργος Θεοχαρίδης	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Έρολ Ρίζα	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ

Μιχάλης Ζαννετίδης	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Κωνσταντίνος Δάμτσας	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Ανδρέας Ποιητής	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Λένια Γεωργιάδου	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Λάμπρος Παπαδόπουλος	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Φίλιππος Μαννάρης	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Κώστας Χατζηπαπάς	Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Πανίκος Πούρος	Τέως Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Τάκης Ταουσιάνης	Τέως Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Γιώργος Γεωργιάδης	Τέως Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Βασίλης Ρολόγης	Τέως Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ

Κώστας Σεβέρης	Τέως Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Άννα Διογένους	Τέως Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Βάσος Σιαρλή	Τέως Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Σταύρος Κωνσταντινίδης	Πρώην Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Μάνθος Μαυρομάτης	Πρώην Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Συμεών Μάτσης	Πρώην Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Ηλίας Νεοκλέους	Πρώην Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Χριστάκης Γ. Χριστοφίδης	Πρώην Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Φοίβος Ζωμενής	Γραμματέας Διοικητικού Συμβουλίου Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Γιάννης Κυπρή	Τέως Διευθύνων Σύμβουλος Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Χρήστος Χατζημιτσής	Ανώτερος Γενικός Διευθυντής Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ

Νικόλας Καρυδάς	Πρώην Ανώτερος Γενικός Διευθυντής Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Ανδρέας Ηλιάδης	Πρώην Διευθύνων Σύμβουλος Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Άννα Σοφρωνίου	Γενική Διευθύντρια της CISCO της Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Δημήτρης Π. Ιωάννου	Εκπρόσωπος Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Χρίστος Παντζαρής	Εκπρόσωπος Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Κωνσταντίνος Τσολάκκης	Γενικός Ελεγκτής Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Ροδούλα Χατζηκυριάκου	Εκτελούσα χρέη Γενικού Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Ελίζα Λειβαδιώτου	Εκτελούσα χρέη Οικονομικού Διευθυντή Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Γιάννης Κύτιρου	Εκπρόσωπος Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Μιχάλης Ζαννετίδης	Εκπρόσωπος Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Λεωνίδα Εισοδίου	Πρώην Διευθυντής Τμήματος Πληροφορικής

	Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Ελευθέριος Ιωάννου	Εκπρόσωπος Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Παναγιώτης Κανάρης	Εκπρόσωπος Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Ηράκλης Ηρακλέους	Εκπρόσωπος Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Cyprus Popular Bank Public Co Ltd	
Άντρη Αντωνιάδου	Ειδική Διαχειρίστρια Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Παναγιώτης Νεοκλέους	Δικηγόρος Ειδικής Διαχειρίστριας Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Ανδρέας Φιλίππου	Τέως Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Μιχάλης Σαρρής	Πρώην Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Χρίστος Παύλου	Μη Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Νίκος Χατζηνικολάου	Μη Εκτελεστικό Μέλος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd

Μάριος Χατζηγιαννάκης	Μη Εκτελεστικό Μέλος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Σπύρος Επισκόπου	Μη Εκτελεστικό Μέλος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Πανίκκος Πουτζιουρής	Μη Εκτελεστικό Μέλος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Ανδρέας Ζαχαριάδης	Μη Εκτελεστικό Μέλος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Παναγιώτης Κουννής	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος Ομίλου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Τάκης Φειδία	Εκτελών Χρέη Διευθύνοντος Συμβούλου Ομίλου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Χρίστος Στυλιανίδης	Πρώην Διευθύνων Σύμβουλος Ομίλου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Αννίτα Φιλιππίδου	Γενική Διευθύντρια Οικονομικής Διεύθυνσης Ομίλου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd και πρώην Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Μιχάλης Αθανασίου	Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Κλεάνθης Χανδριώτης	Διευθυντής Διεύθυνσης –Corporate Financial Solutions Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Έρα Μιχαηλίδου	Πρώην Διευθύντρια Διεύθυνσης –Κανονιστική

	Συμμόρφωση Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Γιάννα Παπαθωμά	Νομική Σύμβουλος Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Νικόλ Φινοπούλου	Εξωτερικός Νομικός Σύμβουλος Cyprus Popular Bank Public Co Ltd, Ιωαννίδης Δημητρίου Δ.Ε.Π.Ε.
Δημήτρης Αραούζος	Νομικός Σύμβουλος τελευταίου Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd (Χρύσης Δημητριάδης & Σία Δ.Ε.Π.Ε.)
Κωνσταντίνος Μυλωνάς	Πρώην Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Κώστας Γ. Κωνσταντίνου	Πρώην Διευθυντής Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Πανίκος Ηρακλέους	Τέως Διευθυντής Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου Κύπρου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Πλάτων Λανίτης	Πρώην Μέλος Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Νεοκλής Λυσάνδρου	Πρώην Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Πόλυς Βότσης	Εκπρόσωπος Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Δημήτρης Πλείπελ	Πρώην υπάλληλος Cyprus Popular Bank Public Co Ltd
Τράπεζα Πειραιώς Α.Ε.	

Κωνσταντίνος Λοιζίδης	Μέλος Εκτελεστικής Επιτροπής Ομίλου Τράπεζας Πειραιώς ΑΕ
Μάριος Σαββίδης	Εκπρόσωπος Τράπεζας Πειραιώς (Κύπρου) Λτδ
Νάταλι Νικολάου	Εκπρόσωπος Τράπεζας Πειραιώς (Κύπρου) Λτδ
Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ	
Ανδρέας Παναγιώτου	Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου Ελληνικής Τράπεζας Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Μαρίνος Αθανασιάδης	Εκπρόσωπος Ελληνικής Τράπεζας Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Μάριος Κληρίδης	Ανώτερος Διευθυντής Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων και Στρατηγικής
Ανδρέας Λάμπρου	Διευθυντής Υπηρεσίας Διαχείρισης Χορηγήσεων Ομίλου Ελληνικής Τράπεζας Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Αντώνης Ρούβας	Γενικός Διευθυντής Ελληνικής Τράπεζας Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Νίκη Χατζηγενοφώντος	Εσωτερική Ελεγκτής Ελληνικής Τράπεζας Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Γιώργος Παύλου	Εκπρόσωπος Ελληνικής Τράπεζας Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Χαράλαμπος Παναγιώτου	Εκπρόσωπος Ελληνικής Τράπεζας Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Γιάννος Χαριλάου	Εκπρόσωπος Ελληνικής Τράπεζας Δημόσιας

	Εταιρείας Λτδ
Ανδρέας Μουσιούπτας	Εκπρόσωπος Ελληνικής Τράπεζας Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Αντώνης Περίδης	Εκπρόσωπος Ελληνικής Τράπεζας Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Πέτρος Ιωαννίδης	Εκπρόσωπος Ελληνικής Τράπεζας Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Νίκη Νικολαΐδου	Εκπρόσωπος Ελληνικής Τράπεζας Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Σωτήρης Καλλής	Εκπρόσωπος Ελληνικής Τράπεζας Δημόσιας Εταιρείας Λτδ
Μάκης Κεραυνός	Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής Ελληνικής Τράπεζας Λτδ
Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (Κύπρου) Λτδ	
Νικόλαος Μπέης	Εκπρόσωπος Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (Κύπρου) Λτδ
Alpha Bank Cyprus Ltd	
Γεώργιος Γεωργίου	Εκπρόσωπος Alpha Bank Cyprus Ltd
Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Λτδ	
Ερωτόκριτος Χλωρακιώτης	Γενικός Διευθυντής Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ
Ευθύμιος Πανταζής	Ανώτερος Διευθυντής Συνεργατικής Κεντρικής

	Τράπεζας Λτδ
Μάριος Ξενίδης	Εκπρόσωπος Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ
Αντρη Σολωμού	Εκπρόσωπος Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ
Ευθύμιος Πανταζής	Εκπρόσωπος Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ
Λάμπρος Πιερή	Εκπρόσωπος Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ
Μαρία Αγαθοκλέους	Εκπρόσωπος Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ
Κωνσταντίνος Βραχίμης	Εκπρόσωπος Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ
Σπύρος Λίγγης	Εκπρόσωπος Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ
Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο (ΚΕΒΕ)	
Λεωνίδας Πασχαλίδης	Εκπρόσωπος Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου
Δήμητρα Παλάοντα	Εκπρόσωπος Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου
Σύνδεσμος Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων	
Φοίβος Μαυροβουνιώτης	Πρόεδρος Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Σταύρος Γιαλλουρίδης	Αντιπρόεδρος Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Χρυσταλλίνη Θεοκλέους	Γραμματέας Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων
Κώστας Κωσταντινίδης	Ταμίας Συνδέσμου Κατόχων Τραπεζικών Αξιογράφων

Μάριος Ηλιάδης	Δικηγόρος Αξιογράφων	Συνδέσμου	Κατόχων	Τραπεζικών
Κυριάκος Αριστείδου Σαρρής	Εκπρόσωπος Αξιογράφων	Συνδέσμου	Κατόχων	Τραπεζικών
Σάββας Ηλία	Εκπρόσωπος Αξιογράφων	Συνδέσμου	Κατόχων	Τραπεζικών
Λεόντιος Χατζηβασίλης	Εκπρόσωπος Αξιογράφων	Συνδέσμου	Κατόχων	Τραπεζικών
Μαρίνος Σιζόπουλος	Εκπρόσωπος Αξιογράφων	Συνδέσμου	Κατόχων	Τραπεζικών
Τάκης Ξενόπουλος	Εκπρόσωπος Αξιογράφων	Συνδέσμου	Κατόχων	Τραπεζικών
Φώτος Φωτιάδης	Εκπρόσωπος Αξιογράφων	Συνδέσμου	Κατόχων	Τραπεζικών
Κυπριακός Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών				
Λούης Κλάππας	Επίτιμος Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών	Πρόεδρος	Κυπριακού	Συνδέσμου
Ανδρέας Κουφκής	Εκπρόσωπος Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών	Κυπριακού	Συνδέσμου	Επιχειρήσεων
Παγκύπριος Σύνδεσμος Επενδυτών Χρηματιστηριακών Αξιών				
Μιχάλης Ολύμπιος	Πρόεδρος Χρηματιστηριακών Αξιών	Παγκύπριου	Συνδέσμου	Επενδυτών

Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου (ΕΤΥΚ)	
Λοΐζος Χατζηκωστής	Πρόεδρος Ένωσης Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου
Χρίστος Παναγίδης	Εκπρόσωπος Ένωσης Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου
Πανίκκος Σταυρή	Εκπρόσωπος Ένωσης Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου
Ανδρέας Ανδρέου	Εκπρόσωπος Ένωσης Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου
Πρόδρομος Χαραλάμπους	Εκπρόσωπος Ένωσης Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου
Κωνσταντίνος Χατζημαύρος	Εκπρόσωπος Ένωσης Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου
Σύνδεσμος Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου	
Χαράλαμπος Πετρίδης	Πρόεδρος Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου
Ανδρέας Ανδρέου	Εκπρόσωπος Συνδέσμου Επιστημόνων Εκτιμητών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου
Οι εταιρείες εκτιμητών ακινήτων που διορίστηκαν από την Pimco	
Παύλος Λοΐζου	Εκπρόσωπος Εταιρείας LEAF RESEARCH
Γιώργος Μούντης	Εκπρόσωπος Εταιρείας LEAF RESEARCH
Πάνος Δανός	Διευθύνων Σύμβουλος Εταιρείας Danos BNP Paribas
Χάρης Τιμοθέου	Εκπρόσωπος Εταιρείας Danos BNP Paribas

Αντώνης Λοϊζου	Εκπρόσωπος Εταιρείας Antonis Loizou & Associates
Κλέων Ιακωβίδης	Εκπρόσωπος Εταιρείας Cleon Iacovides & Associates
Κυπριακός Σύνδεσμος Καταναλωτών	
Φρύνη Μιχαήλ	Πρόεδρος Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών
Γιώργος Στυλιανού	Εκπρόσωπος Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών
Παγκύπρια Ένωση Καταναλωτών και Ποιότητας Ζωής	
Λούκας Αριστοδήμου	Πρόεδρος Παγκύπριας Ένωσης Καταναλωτών και Ποιότητας Ζωής
PriceWaterhouse Coopers Ltd (PWC)	
Στέλιος Κωνσταντίνου	Εκπρόσωπος PWC
Γιώργος Καζαμίας	Εκπρόσωπος PWC
Ηλίας Θεοδώρου	Εκπρόσωπος PWC
Ernst & Young	
Αντρέας Δημητρίου	Εκπρόσωπος Ernst & Young
KPMG	
Παναγιώτης Πελετιές	Εκπρόσωπος KPMG
Κωνσταντίνος Καλλής	Εκπρόσωπος KPMG
Παγκύπρια Συνεργατική Συνομοσπονδία	
Ανδρέας Μουσκάλλης	Πρόεδρος Παγκύπριας Συνεργατικής Συνομοσπονδίας
Επιτροπεία Συνεργατικής Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Λτδ	
Γεώργιος Ιωσήφ	Πρόεδρος Επιτροπείας Συνεργατικής Κεντρικής

	Τράπεζας Λτδ
Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας	
Ρέα Γεωργίου	Γενική Λογίστρια της Δημοκρατίας
Cyprus Fiduciary Association Ltd (CFA)	
Χρίστος Μιχαήλ	Εκπρόσωπος CFA
Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα	
Γιάννος Δανιηλίδης	Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
Μάριος Παπαχριστοδούλου	Εκπρόσωπος Γραφείου Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
Εταιρείες Rassadel & Madeus	
Άθως Κοιρανίδης	Ιδιοκτήτης των Εταιρειών Rassadel & Madeus

Οι συνθέσεις των διοικητικών συμβουλίων και άλλοι αξιωματούχοι των τριών μεγαλύτερων κυπριακών τραπεζών, όπως καταγράφονται στις ετήσιες εκθέσεις τους κατά τα έτη 2006-2011

Α. Όμιλος Λαϊκής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ

Διοικητικό Συμβούλιο					
2006	2007	2008	2009	2010	2011
Soud Ba'alawy, Πρόεδρος	Soud Ba'alawy, Μη Εκτελεστικός Πρόεδρος	Soud Ba'alawy, Μη Εκτελεστικός Πρόεδρος	Ανδρέας Βγενόπουλος, Μη Εκτελεστικός Πρόεδρος	Ανδρέας Βγενόπουλος, Μη Εκτελεστικός Πρόεδρος	Μιχάλης Σαρρής, Μη Εκτελεστικός Πρόεδρος
Νεοκλής Α. Λυσάνδρου, Αντιπρόεδρος	Ανδρέας Βγενόπουλος, Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος	Ανδρέας Βγενόπουλος, Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος	Νεοκλής Α. Λυσάνδρου, Μη Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος	Νεοκλής Α. Λυσάνδρου, Μη Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος	Νεοκλής Α. Λυσάνδρου, Μη Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος
Ανδρέας Βγενόπουλος, Διευθύνων Σύμβουλος	Νεοκλής Α. Λυσάνδρου, Μη Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος	Νεοκλής Α. Λυσάνδρου, Μη Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος	Βασίλειος Θεοχαράκης, Μη Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος	Βασίλειος Θεοχαράκης, Μη Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος	Κωνσταντίνος Μυλωνάς, Μη Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος
Χρίστος Στυλιανίδης, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος	Ευθύμιος Μπουλούτας, Διευθύνων Σύμβουλος Ομίλου	Ευθύμιος Μπουλούτας, Διευθύνων Σύμβουλος Ομίλου	Ευθύμιος Μπουλούτας, Διευθύνων Σύμβουλος Ομίλου	Ευθύμιος Μπουλούτας, Διευθύνων Σύμβουλος Ομίλου	Χρίστος Στυλιανίδης, Διευθύνων Σύμβουλος Ομίλου
Ελεθέριος Χιλιαδάκης, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος	Παναγιώτης Κουνής, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος	Παναγιώτης Κουνής, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος	Παναγιώτης Κουνής, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος	Παναγιώτης Κουνής, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος	Παναγιώτης Κουνής, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Πλάτων Λανίτης	Χρίστος Στυλιανίδης,	Χρίστος Στυλιανίδης,	Χρίστος Στυλιανίδης,	Χρίστος Στυλιανίδης,	Βασίλης Θεοχαράκης

Μιχάλης Λούης	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Κυριάκος Μάγειρας	Βασίλης Θεοχαράκης	Πλάτων Ε. Λανίτης	Βασίλης Θεοχαράκης	Πλάτων Ε. Λανίτης	Πλάτων Ε. Λανίτης
Κωνσταντίνος Μυλωνάς	Πλάτων Ε. Λανίτης	Κωνσταντίνος Μυλωνάς	Πλάτων Ε. Λανίτης	Κωνσταντίνος Μυλωνάς	Κρις Παύλου
Μανώλης Ξανθάκης	Κωνσταντίνος Μυλωνάς	Κωνσταντίνος Μυλωνάς	Κωνσταντίνος Μυλωνάς	Στέλιος Στυλιανού	Στέλιος Στυλιανού
Στέλιος Στυλιανού	Στέλιος Στυλιανού	Στέλιος Στυλιανού	Στέλιος Στυλιανού	Μάρκος Φόρος	Μάρκος Φόρος
Μάρκος Φόρος	Μάρκος Φόρος	Μάρκος Φόρος	Μάρκος Φόρος	Ελευθέριος Χιλιαδάκης	Fedel Al Ali
Sayanta Bacu	Ελευθέριος Χιλιαδάκης	Ελευθέριος Χιλιαδάκης	Ελευθέριος Χιλιαδάκης	Joseph Kamal Eskandar	Hesham Al Qassim
Vincent Pica	Sayanta Bacu	Sayanta Bacu	Sayanta Bacu		Peter Baltussen
Nicolas Wrigley	Vincent Pica	Nicolas Wrigley	Nicolas Wrigley		Hesham Al Qassim
	Nicolas Wrigley				
Εκτελεστική Επιτροπή Ομίλου					
2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ανδρέας Βγενόπουλος, Πρόεδρος και Συντονιστής	Ανδρέας Βγενόπουλος, Πρόεδρος	Ανδρέας Βγενόπουλος, Πρόεδρος	Ευθύμιος Μπουλούτας, Πρόεδρος	Ευθύμιος Μπουλούτας, Πρόεδρος	Χρίστος Στυλιανίδης, Πρόεδρος
	Ευθύμιος Μπουλούτας	Ευθύμιος Μπουλούτας	Παναγιώτης Κουνής	Παναγιώτης Κουνής	Παναγιώτης Κουνής
	Παναγιώτης Κουνής	Παναγιώτης Κουνής	Χρίστος Στυλιανίδης	Χρίστος Στυλιανίδης	Ροδούλα Χατζηκυριάκου
	Χρίστος Στυλιανίδης	Χρίστος Στυλιανίδης	Ελευθέριος Χιλιαδάκης	Ελευθέριος Χιλιαδάκης	Σαμουήλ Δαυίδ

	Ελευθέριος Χιλιαδάκης	Ηρακλής Κουνάδης	Σαμουήλ Δαυίδ	Σαμουήλ Δαυίδ	Αννίτα Φιλιππίδου
		Κυριάκος Μάγειρας	Ηρακλής Κουνάδης	Ηρακλής Κουνάδης	
		Ελευθέριος Χιλιαδάκης	Κυριάκος Μάγειρας	Κυριάκος Μάγειρας	
			Δημήτρης Σπανοδήμιος	Δημήτρης Σπανοδήμιος	
Εκτελεστική Επιτροπή Κύπρου					
2006	2007	2008	2009	2010	2011
Χρίστος Στυλιανίδης, Συγτονιστής					
Μιχάλης Λούης					
Ευθύμιος Μπουλούτας					
Δημήτρης Σπανοδήμιος					
Sayanta Bacu					
Γραμματέας Διοικητικού Συμβουλίου					
2006	2007	2008	2009	2010	2011
Στέλιος Χατζηιωσήφ	Στέλιος Χατζηιωσήφ	Στέλιος Χατζηιωσήφ	Στέλιος Χατζηιωσήφ	Στέλιος Χατζηιωσήφ	Στέλιος Χατζηιωσήφ
Γραμματέας Εκτελεστικής Επιτροπής Ομίλου					
2006	2007	2008	2009	2010	2011
			Ρίτα Σουβατζόγλου		
Οικονομικός Διευθυντής Ομίλου					

2006	2007	2008	2009	2010	2011
Αννίτα Φιλίππιδου	Αννίτα Φιλίππιδου	Αννίτα Φιλίππιδου	Αννίτα Φιλίππιδου	Αννίτα Φιλίππιδου	Αννίτα Φιλίππιδου
Ανεξάρτητοι Ελεγκτές					
2006	2007	2008	2009	2010	2011
PricewaterhouseCoopers	PricewaterhouseCoopers Grant Thornton	PricewaterhouseCoopers Grant Thornton	PricewaterhouseCoopers Grant Thornton	PricewaterhouseCoopers Grant Thornton	PricewaterhouseCoopers Grant Thornton (Cyprus) Limited
Νομικοί Σύμβουλοι					
2006	2007	2008	2009	2010	2011
Τάσσος Παπαδόπουλος & Σία					

B. Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

Διοικητικό Συμβούλιο Τράπεζας					
2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ελευθέριος Π. Ιωάννου, Πρόεδρος	Ελευθέριος Π. Ιωάννου, Πρόεδρος	Θεόδωρος Αριστοδήμου, Πρόεδρος	Θεόδωρος Αριστοδήμου, Πρόεδρος	Θεόδωρος Αριστοδήμου, Πρόεδρος	Θεόδωρος Αριστοδήμου, Πρόεδρος
Ανδρέας Αρτέμης, Αντιπρόεδρος	Ανδρέας Αρτέμης, Αντιπρόεδρος	Ανδρέας Αρτέμης, Αντιπρόεδρος	Ανδρέας Αρτέμης, Αντιπρόεδρος	Ανδρέας Αρτέμης, Αντιπρόεδρος	Ανδρέας Αρτέμης, Αντιπρόεδρος
Χρίστος Σ. Παντζαρής	Χρίστος Σ. Παντζαρής	Βασίλης Γ. Ρολόγης	Βασίλης Γ. Ρολόγης	Βασίλης Γ. Ρολόγης	Βασίλης Γ. Ρολόγης
Δημήτρης Π. Ιωάννου	Βασίλης Γ. Ρολόγης	Κώστας Ζ. Σεβέρης	Κώστας Ζ. Σεβέρης	Κώστας Ζ. Σεβέρης	Κώστας Ζ. Σεβέρης
Βασίλης Γ. Ρολόγης	Κώστας Ζ. Σεβέρης	Χριστάκης Γ. Χριστοφίδης	Χριστάκης Γ. Χριστοφίδης	Χριστάκης Γ. Χριστοφίδης	Ευδόκιμος Ξενοφώντος
Κώστας Ζ. Σεβέρης	Θεόδωρος Αριστοδήμου	Ευδόκιμος Ξενοφώντος	Ευδόκιμος Ξενοφώντος	Ευδόκιμος Ξενοφώντος	Άννα Διογένους
Θεόδωρος Αριστοδήμου	Χριστάκης Γ. Χριστοφίδης	Άννα Διογένους	Άννα Διογένους	Άννα Διογένους	Γεώργιος Μ. Γεωργιάδης
Χριστάκης Γ. Χριστοφίδης	Ευδόκιμος Ξενοφώντος	Γεώργιος Μ. Γεωργιάδης	Γεώργιος Μ. Γεωργιάδης	Γεώργιος Μ. Γεωργιάδης	Χρίστος Μουσκής
Ευδόκιμος Ξενοφώντος	Ανδρέας Πίπτας	Ανδρέας Ι. Ιακωβίδης	Ανδρέας Ι. Ιακωβίδης	Ανδρέας Ι. Ιακωβίδης	Μάνθος Μαυρομμάτης

Ανδρέας Πίπτας	Άννα Διογένους	Χρίστος Μουσικής	Χρίστος Μουσικής	Χρίστος Μουσικής	Ανδρέας Ηλιάδης
Άννα Διογένους	Γεώργιος Μ. Γεωργιάδης	Μάνθος Μαυρομμάτης	Μάνθος Μαυρομμάτης	Μάνθος Μαυρομμάτης	Γιάννης Κυπρή
Γεώργιος Μ. Γεωργιάδης	Ανδρέας Ι. Ιακωβίδης	Ανδρέας Ηλιάδης	Ανδρέας Ηλιάδης	Ανδρέας Ηλιάδης	Κώστας Χατζήπαπας
Ανδρέας Ι. Ιακωβίδης	Χρίστος Μουσικής	Γιάννης Κυπρή	Γιάννης Κυπρή	Γιάννης Πεχλιβανίδης	Νικόλας Π. Τσάκος
Χρίστος Μουσικής	Μάνθος Μαυρομμάτης	Κώστας Χατζήπαπας	Κώστας Χατζήπαπας	Γιάννης Κυπρή	Γιάννης Πεχλιβανίδης
Μάνθος Μαυρομμάτης	Ανδρέας Ηλιάδης	Νικόλας Π. Τσάκος	Νικόλας Π. Τσάκος	Κώστας Χατζήπαπας	Σταύρος Ι. Κωνσταντινίδης
Ανδρέας Ηλιάδης	Γιάννης Κυπρή			Νικόλας Π. Τσάκος	Ηλίας Α. Νεοκλεους
Χαρίλαος Γ. Σταυράκης	Κώστας Χατζήπαπας			Σταύρος Ι. Κωνσταντινίδης	
Γιάννης Κυπρή					
Ανώτατη Εκτελεστική Διεύθυνση Συγκροτήματος					
2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ανδρέας Ηλιάδης, Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής	Ανδρέας Ηλιάδης, Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής	Ανδρέας Ηλιάδης, Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής	Ανδρέας Ηλιάδης, Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής	Ανδρέας Ηλιάδης, Διευθύνων Σύμβουλος	Ανδρέας Ηλιάδης, Διευθύνων Σύμβουλος
Χαρίλαος Γ. Σταυράκης, Πρώτος Εκτελεστικός Διευθυντής Εργασιών και Αναπληρωτής Ανώτατος	Γιάννης Κυπρή, Πρώτος Γενικός Διευθυντής	Γιάννης Κυπρή, Πρώτος Γενικός Διευθυντής	Γιάννης Κυπρή, Πρώτος Γενικός Διευθυντής	Γιάννης Πεχλιβανίδης, Πρώτος Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος	Γιάννης Πεχλιβανίδης, Πρώτος Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος

Εκτελεστικός Διευθυντής					Βάσος Σιαρλή, Πρώτος Γενικός Διευθυντής	Γιάννης Κυπρή, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος	Γιάννης Κυπρή, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Γιάννης Κυπρή, Πρώτος Γενικός Διευθυντής					Χρήστος Χατζημιτσής, Γενικός Διευθυντής Οικονομικής Διεύθυνσης και Στρατηγικής	Βάσος Σιαρλή, Πρώτος Γενικός Διευθυντής	Χρήστος Χατζημιτσής, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής
					Νικόλας Καρυδής, Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων και Αγορών	Χρήστος Χατζημιτσής, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής	Νικόλας Καρυδής, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής
						Νικόλας Καρυδής, Ανώτερος Γενικός Διευθυντής	
Γενικοί Διευθυντές Συγκροτήματος							
2006	2007	2008	2009	2010	2011		
Αντώνης Τζιακούρης, Γενικός Διευθυντής Διοικητικών Υπηρεσιών	Αντώνης Τζιακούρης, Γενικός Διευθυντής Διεθνών Εργασιών και Διοικητικών Υπηρεσιών	Αντώνης Τζιακούρης, Γενικός Διευθυντής Διεθνών Εργασιών και Διοικητικών Υπηρεσιών					
Βάσος Σιαρλή, Γενικός Διευθυντής Ανάπτυξης Τραπεζικών Εργασιών Κύπρου	Βάσος Σιαρλή, Γενικός Διευθυντής Ανάπτυξης Τραπεζικών Εργασιών Κύπρου	Βάσος Σιαρλή, Γενικός Διευθυντής Ανάπτυξης Τραπεζικών Εργασιών Κύπρου					

Χρήστης Χατζημιτοής, Γενικός Οικονομικός Διευθυντής	Χρήστης Χατζημιτοής, Γενικός Διευθυντής Οικονομικής Διεύθυνσης και Στρατηγικής	Χρήστης Χατζημιτοής, Γενικός Διευθυντής Οικονομικής Διεύθυνσης και Στρατηγικής			
Νικόλας Καρυδάς, Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων	Νικόλας Καρυδάς, Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων	Νικόλας Καρυδάς, Γενικός Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνων			
Κωνσταντίνος Βασιλακόπουλος, Γενικός Διευθυντής Τράπεζας Κύπρου Ελλάδας					
Παναγιώτης Κανάρης, Γενικός Ελεγκτής					
Γενικός Ελεγκτής Συγκροτήματος					
2006	2007	2008	2009	2010	2011
	Κωνσταντίνος Τσολλάκης	Κωνσταντίνος Τσολλάκης			
Γραμματέας					
2006	2007	2008	2009	2010	2011
Γιάννης Κυπρή	Γιάννης Κυπρή	Γιάννης Κυπρή	Γιάννης Κυπρή	Γιάννης Κυπρή	Γιάννης Κυπρή
Νομικοί Σύμβουλοι					
2006	2007	2008	2009	2010	2011
Χρυσσαφίνης &	Χρυσσαφίνης &	Χρυσσαφίνης &	Χρυσσαφίνης &	Χρυσσαφίνης &	Χρυσσαφίνης &

Πολυβίου	Πολυβίου	Πολυβίου	Πολυβίου	Πολυβίου	Πολυβίου
Ανεξάρτητος Ελεγκτής					
2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ernst & Young	Ernst & Young	Ernst & Young Cyprus Ltd	Ernst & Young Cyprus Ltd	Ernst & Young Cyprus Ltd	Ernst & Young Cyprus Ltd

Γ. Όμιλος Ελληνικής Τράπεζας Δημόσιας Εταιρείας Ατδ

Διοικητικό Συμβούλιο				
2009	2010	2011	2012	
Ανδρέας Π. Παναγιώτου, Πρόεδρος	Ανδρέας Π. Παναγιώτου, Πρόεδρος	Ανδρέας Π. Παναγιώτου, Πρόεδρος	Ανδρέας Π. Παναγιώτου, Πρόεδρος	Ανδρέας Π. Παναγιώτου, Πρόεδρος
Ανδρέας Μ. Μουσιούππας, Αντιπρόεδρος	Ανδρέας Μ. Μουσιούππας, Αντιπρόεδρος	Ανδρέας Μ. Μουσιούππας, Αντιπρόεδρος	Ανδρέας Μ. Μουσιούππας, Αντιπρόεδρος	Ανδρέας Μ. Μουσιούππας, Αντιπρόεδρος
Ιάκωβος Γ. Ιακώβου	Ιάκωβος Γ. Ιακώβου	Ιάκωβος Γ. Ιακώβου	Ιάκωβος Γ. Ιακώβου	Ιάκωβος Γ. Ιακώβου
Αντώνης Ι. Πιερίδης	Αντώνης Ι. Πιερίδης	Αντώνης Ι. Πιερίδης (αφυπηρέτησε στις 25 Μαΐου 2011)	Αντώνης Ι. Πιερίδης (αφυπηρέτησε στις 25 Μαΐου 2011)	Σωτήρης Ζ. Καλλής, Ανώτερος Ανεξάρτητος Σύμβουλος
Δημήτρης Ι. Ηλιάδης (παρατήθηκε στην 1 ^η Μαρτίου 2010)	Δημήτρης Ι. Ηλιάδης (παρατήθηκε στην 1 ^η Μαρτίου 2010)	Δημήτρης Ι. Ηλιάδης (παρατήθηκε στην 1 ^η Μαρτίου 2010)	Σωτήρης Ζ. Καλλής, Ανώτερος Ανεξάρτητος Σύμβουλος	Χαράλαμπος Π. Παναγιώτου
Σωτήρης Ζ. Καλλής, Ανώτερος Ανεξάρτητος Σύμβουλος	Σωτήρης Ζ. Καλλής, Ανώτερος Ανεξάρτητος Σύμβουλος	Σωτήρης Ζ. Καλλής, Ανώτερος Ανεξάρτητος Σύμβουλος	Χαράλαμπος Π. Παναγιώτου	Ιωάννης Χ. Χαριλάου

Χαράλαμπος Π. Παναγιώτου	Χαράλαμπος Π. Παναγιώτου	Ιωάννης Χ. Χαριλάου	Γεώργιος Κ. Παύλου
Ιωάννης Χ. Χαριλάου	Ιωάννης Χ. Χαριλάου	Γεώργιος Κ. Παύλου	Κυριάκος Ε. Γεωργίου
Γεώργιος Κ. Παύλου	Γεώργιος Κ. Παύλου	Κυριάκος Ε. Γεωργίου	Μάκης Κεραυνός
Κυριάκος Ε. Γεωργίου	Κυριάκος Ε. Γεωργίου	Μάκης Κεραυνός	Κυριάκος Ι. Δρουσιώτης
Μάκης Κεραυνός	Μάκης Κεραυνός	Κυριάκος Ι. Δρουσιώτης	Σταύρος Κρεμμός
Πιερής Θ. Θεοδώρου (παρατήθηκε στις 11 Ιανουαρίου 2010)	Πιερής Θ. Θεοδώρου (παρατήθηκε στις 11 Ιανουαρίου 2010)	Γλαύκος Γ. Μαύρος (παρατήθηκε στις 31 Δεκεμβρίου 2011)	Μάριος Κληρίδης (διορίστηκε την 1 ^η Ιανουαρίου 2012)
Κυριάκος Ι. Δρουσιώτης	Κυριάκος Ι. Δρουσιώτης	Σταύρος Κρεμμός	
Γλαύκος Γ. Μαύρος (διορίστηκε στις 11 Ιανουαρίου 2010)	Γλαύκος Γ. Μαύρος (διορίστηκε στις 11 Ιανουαρίου 2010)	Μάριος Κληρίδης (διορίστηκε την 1 ^η Ιανουαρίου 2012)	
	Σταύρος Κρεμμός (διορίστηκε στις 14 Ιουνίου 2010)		
Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής			
2009	2010	2011	2012
Μάκης Κεραυνός	Μάκης Κεραυνός	Μάκης Κεραυνός	Μάκης Κεραυνός
Γενική Διεύθυνση Ομίλου			
2009	2010	2011	2012
Πιερής Θ. Θεοδώρου,	Μάριος Κληρίδης, Γενικός	Μάριος Κληρίδης, Γενικός	Μάριος Κληρίδης,

Γενικός Διευθυντής (αφυπηρετήσε στις 31 Δεκεμβρίου 2009)	Διευθυντής	Διευθυντής	Διευθυντής	Ανώτερος Γενικός Διευθυντής
Μάριος Κληρίδης, Γενικός Διευθυντής	Γλαύκος Γ. Μαύρος, Γενικός Διευθυντής	Γλαύκος Γ. Μαύρος, Γενικός Διευθυντής	Γλαύκος Γ. Μαύρος, Γενικός Διευθυντής (αφυπηρετήσε στις 31 Δεκεμβρίου 2011)	Αντώνης Ρούβας, Γενικός Διευθυντής
Γλαύκος Γ. Μαύρος, Γενικός Διευθυντής	Θωμάς Π. Στυλιανού, Γενικός Διευθυντής (αφυπηρετήσε στις 31 Δεκεμβρίου 2010)	Θωμάς Π. Στυλιανού, Γενικός Διευθυντής	Αντώνης Ρούβας, Γενικός Διευθυντής	Ηλιόδωρος Ηλιοδώρου, Γενικός Διευθυντής
Αντώνης Ρούβας, Γενικός Διευθυντής (από 1 ^η Ιανουαρίου 2010)	Αντώνης Ρούβας, Γενικός Διευθυντής (από 1 ^η Ιανουαρίου 2010)	Αντώνης Ρούβας, Γενικός Διευθυντής (από 1 ^η Ιανουαρίου 2010)	Ηλιόδωρος Ηλιοδώρου, Γενικός Διευθυντής	Κυριάκος Παπαδόπουλος, Γενικός Διευθυντής (αφυπηρετήσε στις 2 Απριλίου 2013)
Νέαρχος Παραγκός, Γενικός Διευθυντής Ελλάδας (μέχρι 30 Νοεμβρίου 2009)	Ηλιόδωρος Ηλιοδώρου, Γενικός Διευθυντής (από 1 ^η Ιουνίου 2010)	Ηλιόδωρος Ηλιοδώρου, Γενικός Διευθυντής (από 1 ^η Ιουνίου 2010)	Κυριάκος Παπαδόπουλος, Γενικός Διευθυντής (από 1 ^η Ιανουαρίου 2012)	Αικατερίνη Σιακαλλή, Γενική Διευθύντρια Ελλάδας (μέχρι 31 ^η Δεκεμβρίου 2012)
Αικατερίνη Σιακαλλή, Γενική Διευθύντρια Ελλάδας (από 1 ^η Δεκεμβρίου 2009)	Αικατερίνη Σιακαλλή, Γενική Διευθύντρια Ελλάδας (από 1 ^η Δεκεμβρίου 2009)	Αικατερίνη Σιακαλλή, Γενική Διευθύντρια Ελλάδας (από 1 ^η Δεκεμβρίου 2009)	Αικατερίνη Σιακαλλή, Γενική Διευθύντρια Ελλάδας (από 1 ^η Δεκεμβρίου 2009)	
Οικονομικός Διευθυντής Ομίλου				
2009	2010	2011	2012	
Αντώνης Ρούβας	Αντώνης Ρούβας	Αντώνης Ρούβας	Αντώνης Ρούβας	Αντώνης Ρούβας

ΕΛΕΥΚΤΕΣ			
2009	2010	2011	2012
KPMG	KPMG Limited	KPMG Limited	KPMG Limited
Νομικοί Σύμβουλοι			
2009	2010	2011	2012
Κώστας Χ. Βελάρης	Κώστας Χ. Βελάρης	Κώστας Χ. Βελάρης	Κώστας Χ. Βελάρης
Αλέκος Φ. Μαρκίδης	Αλέκος Φ. Μαρκίδης	Αλέκος Φ. Μαρκίδης	Αλέκος Φ. Μαρκίδης
Γραμματέας			
2009	2010	2011	2012
Πιερής Θ. Θεοδώρου (παραιτήθηκε στις 31 Δεκεμβρίου 2009)	Χαράλαμπος Μουσουλίδης (διορίστηκε την 1 ^η Ιανουαρίου 2010)	Χαράλαμπος Μουσουλίδης	Χαράλαμπος Μουσουλίδης
Χαράλαμπος Μουσουλίδης (διορίστηκε την 1 ^η Ιανουαρίου 2010)			

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Ενδεικτικός κατάλογος στοιχείων που ζητήθηκαν από την επιτροπή κατά την εξέταση του θέματος και δεν έχουν αποσταλεί σε αυτή ή που η επιτροπή θεωρεί ότι δεν αποστάλθηκαν έγκαιρα ή αποστάλθηκαν με ελλιπές περιεχόμενο

1.	Από το Υπουργείο Οικονομικών:	
	α.	Πρακτικά των συνεδριάσεων του Eurogroup από τις 16 μέχρι 25 Μαρτίου 2013.
	β.	Αλληλογραφία μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών και του Eurogroup για την περίοδο 1 ^η Ιανουαρίου 2012 μέχρι 15 ^η Μαρτίου 2013.
2.	Από την ΚΤΚ:	
	α.	<p>Κατάλογος με στοιχεία που αφορούν αποσύρσεις ποσών από καταθέσεις φυσικών και νομικών προσώπων που απέσυραν ποσά πέραν των €100.000 δύο μήνες πριν από την έγκριση του €1,8 δις μέχρι και 27 Μαρτίου 2013.</p> <p>(Σημείωση: 1. Με επιστολή του τότε Υποδιοικητή της ΚΤΚ, ημερομηνίας 5 Απριλίου 2013, κατατέθηκε στην επιτροπή κατάλογος με συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν από την “Cyprus Popular Bank Public Co. Ltd” και την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ για την περίοδο 1^η μέχρι 15 Μαρτίου 2013. Για την ίδια περίοδο κατατέθηκε επίσης ηλεκτρονικός κατάλογος συναλλαγών.</p> <p>2. Με επιστολή της Διοικητού της ΚΤΚ, ημερομηνίας 25</p>

		<p>Απριλίου 2014, κατατέθηκαν στην επιτροπή κατάλογοι με συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν από τις ίδιες πιο πάνω τράπεζες για τις περιόδους 16 μέχρι 27 Μαρτίου 2013, 1^η μέχρι 30 Ιουνίου 2012 καθώς επίσης κατάλογος με τα πρόσωπα που εξαιρέθηκαν από την απομείωση καταθέσεων που έγινε βάσει της απόφασης του Eurogroup της 15^{ης} Μαρτίου 2013. Ωστόσο επειδή η επιτροπή κατά την πιο πάνω ημερομηνία βρισκόταν στο τελικό στάδιο ετοιμασίας της έκθεσής της δεν κατέστη δυνατό τα πιο πάνω στοιχεία να τύχουν επεξεργασίας.</p>
	β.	<p>Πρακτικά συνεδριάσεων διοικητικού συμβουλίου της ΚΤΚ από το 2011 μέχρι το Μάρτιο του 2013 σε σχέση με την ενημέρωση που τύγχαναν για την κατάσταση της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” και ειδικότερα πρακτικά των συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου της ΚΤΚ για την περίοδο δύο μήνες πριν από την έγκριση της κρατικής στήριξης της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd” με €1,8 δις μέχρι και την 27^η Μαρτίου 2013 καθώς και οποιαδήποτε αλληλογραφία διεξήχθη σε σχέση με την εν λόγω στήριξη της τράπεζας.</p>
	γ.	<p>Αλληλογραφία μεταξύ της ΚΤΚ και του Eurogroup για την περίοδο 1^η Ιανουαρίου 2012 μέχρι 15^η Μαρτίου 2013.</p>
	δ.	<p>Πρακτικά οποιωνδήποτε συσκέψεων, ενημερώσεων, συνεδριάσεων διοικητικού συμβουλίου και αλληλογραφία ή οποιοδήποτε άλλο έγγραφο</p>

		διαθέτει η ΚΤΚ σε σχέση με την απόφαση της ΜΡΒ να μετατραπεί η ΜΕΒ από θυγατρική εταιρεία σε υποκατάστημα.
	ε.	Πρακτικά συνεδριάσεων διοικητικού συμβουλίου της ΚΤΚ σε σχέση με τις αποφάσεις των εποπτευόμενων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων για αγορά ομολόγων, αποφάσεις για επέκταση στην Ελλάδα ή και σε άλλες χώρες και τον ιδιωτικό δανεισμό προς την ελληνική οικονομία από τα υποκαταστήματα κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα.
	στ.	Ενημέρωση αναφορικά με τους λόγους που οδήγησαν στην επιλογή των οίκων ΡΙΜCΟ και “Alvarez & Marsal” και την αξιολόγηση που έτυχαν άλλοι οίκοι που ενδιαφέρθηκαν για το ίδιο έργο και ειδικότερα για τον οίκο “Blackrock”.
	ζ.	Αλληλογραφία που διεξήχθη μεταξύ της ΚΤΚ και των οίκων ΡΙΜCΟ και “Alvarez & Marsal”.
3.	Από τη “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”:	
	α.	Κατάλογο με τις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν από φυσικά και νομικά πρόσωπα στα υποκαταστήματα των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα για την περίοδο δύο μήνες πριν από την έγκριση του €1,8 δις μέχρι και 27 Μαρτίου 2013.
	β.	Εκθέσεις των εσωτερικών ή και εξωτερικών ελεγκτικών συμβούλων της τράπεζας για τα έτη 2006-2013 και ειδικά σε σχέση με τους κινδύνους που ελλόχευαν για αυτή .

γ.	Αλληλογραφία μεταξύ της τράπεζας και ιδιωτών επενδυτών κατά την περίοδο πριν από την κρατική στήριξη της με €1,8 δις, σε σχέση με τις ενέργειες της ίδιας της τράπεζας για προσέλκυση τέτοιων επενδύσεων καθώς επίσης το ενδιαφέρον που επέδειξαν επενδυτές για την ενίσχυση του κεφαλαίου της.
δ.	Έκθεση του οίκου PWC, ελεγκτών της τράπεζας σε σχέση με το δανειακό χαρτοφυλάκιο στην Ελλάδα.
4.	Από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ:
α.	Πρακτικά των συνεδριάσεων του διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας αναφορικά με την κατάσταση αποθεμάτων ρευστότητας, τις αποφάσεις για αγορά ομολόγων και τις αποφάσεις για επέκταση στην Ελλάδα ή και σε άλλες χώρες.
β.	Εκθέσεις των εσωτερικών ελεγκτών της τράπεζας για τα έτη 2006 μέχρι 2013.
γ.	Κατάλογο δανείων που παραχωρήθηκαν από την τράπεζα κατά τη χρονική περίοδο 2006-2013, ύψους πέραν των €100.000 και με επιτόκιο κάτω των 3%.
δ.	Κατάλογο δανείων της “Cyprus Popular Bank Public Co Ltd”, τα οποία παραχωρήθηκαν με επιτόκιο χαμηλότερο από το μέσο όρο επιτοκίων και τα οποία μεταφέρθηκαν στην Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ, μαζί με λεπτομέρειες που αφορούν τυχόν επικαιροποίησή τους ειδικά στο ύψος

		των επιτοκίων.
	ε.	Αναλυτικό κατάλογο των δανείων, που να περιλαμβάνει τουλάχιστον τους όρους, τις εξασφαλίσεις, τα επιτόκια και το χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής, είκοσι νομικών και φυσικών προσώπων που, σύμφωνα με τα όσα δήλωσε ο διευθύνων σύμβουλος της τράπεζας, ανέρχονται σε €6,5 δις.
	στ.	Εσωτερικό σημείωμα που δόθηκε στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της τράπεζας, στο οποίο καταγράφονται επιχειρήσεις-επιχειρηματίες ανάπτυξης γης οι οποίοι έχουν αντλήσει εκατοντάδες εκατομμύρια από την τράπεζα.
5.	Από την Ελληνική Τράπεζα Δημόσια Εταιρεία Λτδ:	
	Κατάλογος δανείων ύψους πέραν του ποσού των €100.000 που χορηγήθηκαν από την τράπεζα κατά τα έτη 2006 μέχρι 2013 με επιτόκιο χαμηλότερο από το μέσο όρο επιτοκίων ή με μειωμένες ή και καθόλου εξασφαλίσεις καθώς επίσης κατάλογο των μη εξυπηρετούμενων δανείων.	
6.	Από τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα:	
	α.	Κατάλογος δανείων που παραχωρήθηκαν σε επιχειρηματίες ανάπτυξης γης, αθλητικά σωματεία, οργανισμούς και πρόσωπα των μέσων μαζικής ενημέρωσης, προέδρους και μέλη επιτροπείων των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς επίσης σε συνδεδεμένα με τους τελευταίους πρόσωπα.
	β.	Εκθέσεις των εσωτερικών ελεγκτών για τα έτη 2006 μέχρι 2013.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

2304.029.3ου - 2014

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

-ΑΧΡΩΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟ
Γραφείο Έλεγχου
Πιστοσύνης Διαχείρισης
Φιλοτίμης

Αρ. Φακ.: TET 1022
Αρ. Τηλ.: +357 22714352
Αρ. Φαξ: +357 22378152
Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: BSRD@centralbank.gov.cy

Δοσ. πικ
0 no g...
20 30/12/11/12

26

Vol 2

6 Ιουλίου 2009

Κύριο Ευθύμιο Μπουλούτα
Διευθύνοντα Σύμβουλο Ομίλου
Marfin Popular Bank Public Co Ltd
Λευκωσία

11/6/13

Αξιότιμε κύριε,

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ

Σύμφωνα με τους ισχύοντες νόμους και το σχετικό μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ των εποπτικών αρχών Ελλάδας και Κύπρου, κλιμάκιο επιθεωρητών μας σε συνεργασία με κλιμάκιο επιθεωρητών της Τράπεζας της Ελλάδος, πραγματοποίησαν επιτόπιο έλεγχο στον Όμιλο της Τράπεζάς σας, με βασικό αντικείμενο την αξιολόγηση των κινδύνων που αναλαμβάνει (πιστωτικού, αγοράς, λειτουργικού), καθώς και θεμάτων εταιρικής διακυβέρνησης, MiFID και επάρκειας των πληροφοριακών συστημάτων.

Από τον έλεγχο αυτό προέκυψε ότι, η Τράπεζα και οι θυγατρικές της είναι σε γενικές γραμμές σωστά οργανωμένες και στελεχωμένες, αναλαμβάνουν εν τούτοις αυξημένους κινδύνους. Ιδιαίτερα, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά των δανείων για επενδυτικούς σκοπούς, όπως μεγάλη διάρκεια με αποπληρωμή στη λήξη, ανεπαρκής κάλυψη με εξασφαλισθείσες ουσίες καθώς και υψηλή συγκέντρωση ειδικά προς τον όμιλο MIG, προκύπτει ότι η Τράπεζα αναλαμβάνει αυξημένο πιστωτικό κίνδυνο και ως εκ τούτου απαιτείται η λήψη μέτρων, ώστε να επιτευχθεί αποτελεσματικότερη διαχείρισή του.

Κατόπιν των ανωτέρω θεωρούμε ότι, απαιτούνται πρόσθετες προβλέψεις και ενίσχυση των ιδίων κεφαλαίων, για την κάλυψη των αυξημένων κινδύνων που αναλαμβάνει.

Προς ενημέρωσή σας, διαβιβάζουμε αντίγραφο του σχετικού πορίσματος ελέγχου και παρακαλούμε για τη διατύπωση των απόψεών σας, σε διάστημα 35 ημερών από τη λήψη αυτού του εγγράφου.

Με εκτίμηση,

Κώστας Πουλλής
Ανώτερος Διευθυντής

Συνημ: 1 αντίγραφο πορίσματος ελέγχου

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΚΥΡΩΣΤΗΡΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	2
II. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ.....	3
III. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΟΡΙΣΜΑΤΟΣ.....	4
1. Αντικείμενο Ελέγχου.....	4
2. Διαχείριση Πιστωτικού Κινδύνου.....	5
2.1. Διεύθυνση Μεγάλων Επιχειρήσεων.....	5
2.2. Διεύθυνση Ναυτιλίας.....	12
2.3. Γενικά Σχόλια/ Παρατηρήσεις.....	18
2.4. Εφαρμογή της οδηγίας για τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα.....	21
3. Διεύθυνση Υποστηρίξις Πιστώσεων και Διεθνούς Εμπορίου.....	22
(ΔΥΠΒΕ).....	22
3.1. Υλοποίηση Εγκρισιών.....	22
3.2. Διαδικασία Παροχής Οφέλιμης Πληρωμής Ασφαλίσεων.....	23
4. Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνου.....	23
5. Διεύθυνση Χρεών προς Εισπράξη (Debt Collections).....	24
6. Αξιολόγηση κινδύνου ισχυρής και διαχείρισης διαθεσίμων.....	25
6.1. Θεματική διακυβέρνηση.....	25
6.2. Συστήματα μηχανογράφησης.....	26
6.3. Συστηλαγμετικός κίνδυνος.....	27
6.4. Επιτοκιακός κίνδυνος.....	27
6.5. Χαρτοφυλάκιο ομιλόγων.....	28
6.6. Παράγωγα πιστωτικής προοπτικής.....	28
6.7. Επενδύσεις σε Funds of Hedge Funds.....	28
7. Κερδοφορία Ομίλου.....	29
8. Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου.....	31
8.1. Οργανωτική δομή - Κανονισμοί.....	31
8.2. Αρμοδιότητες.....	32
8.3. Μέθοδοι - Διαδικασίες.....	33
8.4. Ενημέρωση Επιτροπής Ελέγχου.....	34
9. Πολιτική Ασφάλειας, Σχέδιο Συνέχειας Εργασιών και Σχέδιο Ανάκομιψης από καταστροφή.....	35
9.1. Γενική Ασφάλεια.....	35
9.2. Σχέδιο Συνέχειας Εργασιών και Σχέδιο Ανάκομιψης από καταστροφή.....	35
10. Μονάδα Πληροφορικής.....	37
10.1. Ενοποίηση / εκκαθάριση δεδομένων (Data Cleansing).....	37
10.2. Λογική Ασφάλεια.....	37
10.3. Περιμετρική ασφάλεια.....	39
10.4. Φυσική ασφάλεια.....	39
10.5. Άλλα θέματα.....	39
11. Έλεγχος για την Οδηγία MiFID στη ΜΕΒ.....	40
11.1. Κύρια ευρήματα.....	40
12. MiFid Leasing A.E.....	41
12.1. Εκτιμήσεις Ακινήτων.....	41
12.2. Βεβαιωτές Ποτών (εκτός αμνητών).....	42
12.3. Πράκτικη Πύμικη και Επενδυσιμότητα ή Χρηματοδοτική Μίσθωση.....	42
12.4. Συμβάσεις με Επιχειρήσεις Μίσθωσης και Ενοικίασης Αυτοκινήτων.....	42
12.5. Εγκριτικά Όρια.....	43
12.6. Επάρκεια προβλέψεων.....	43
13. MiFid Factors and Forfaiters A.E.....	43
13.1. Ρυθμιστικές Χαρακτηριστικών.....	44
13.2. Εγκριτικά Όρια.....	44
14. Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος (ETE).....	44
1. Σηράνηκη.....	44
2. Ποιότητα της κερδοφορίας.....	45
3. Οργανωτική και Λειτουργική Δομή της εταιρείας.....	45
4. Διαχείριση Πιστωτικού Κινδύνου.....	46
5. Ουσιαστικές δραστηριότητες στη Marine Egnatia Bank.....	47
6. Έλεγχος για την Οδηγία MiFID.....	47

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Όμιλος Marfin Εγνατία Τράπεζας Α.Ε.

Πόρισμα Επιτόπιου Ελέγχου

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με συνεργασία των δύο αρμόδιων εποπτικών αρχών, της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ) και της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ), διεξήχθη από κοινού επιτόπιος έλεγχος του Ομίλου Marfin Εγνατία Τράπεζας Α.Ε. (ΜΕΒ), μεταξύ 15 και 23 Μαρτίου 2009. Ο έλεγχος έγινε με βάση τις σχετικές περί άσκησης ελέγχου και εποπτείας, διατάξεις του Ν. 3801/07 και του μνημονίου συνεργασίας που υπογράφηκε, το έτος 2004, από τις ανωτέρω εποπτικές αρχές.

Σκοπός του ελέγχου, όπως αναφέρεται και στις σχετικές εντολές ελέγχου 355/5 (Marfin Εγνατία Τράπεζα Α.Ε.), 356/6 (Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος ΑΕ), 357/7 (Marfin Leasing Α.Ε.) και 358/8 (Marfin Factors and Forfaitors ΑΕ) με ημερομηνία 13.2.2009 της Διεύθυνσης Εποπτείας Πρωτοδικού Συστήματος (ΔΕΠΣ) της ΤτΕ, ήταν η αξιολόγηση της κατάστασης των εταιρειών του ομίλου και των κινδύνων που αναλαμβάνουν (πιστωτικού, αγοράς, λειτουργικού), καθώς και θεμάτων εταιρικής διακυβέρνησης, MiFID και επάρκειας των πληροφοριακών τους συστημάτων.

Η προσέγγιση των αντικειμενικών σκοπών του ελέγχου έγινε με τη μέθοδο των προσωπικών συνεντεύξεων με αρμόδια στελέχη, ενώ παράλληλα διενεργήθηκε δειγματοληπτική τεκμηρίωση από επίσημα στοιχεία της τράπεζας.

Επισημαίνεται το καλό επίπεδο συνεργασίας με τη Διοίκηση, τα στελέχη και τους υπαλλήλους της τράπεζας, οι οποίοι παρέχουν στο κλιμάκιο ελέγχου όσα στοιχεία και πληροφορίες κρίθηκαν αναγκαία για τη διεξαγωγή του ελέγχου.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΚΟΛΥΣΤΗΜΑ

II. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Το συμπέρασμα που προκύπτει από τον επιτόπιο εποπτικό έλεγχο είναι ότι, παρά το γεγονός ότι η τράπεζα, είναι σε γενικές γραμμές σωστά οργανωμένη και στελεχωμένη από ικανό προσωπικό, αναλαμβάνει κινδύνους, το ύψος και η φύση των οποίων, προκαλεί τις ανησυχίες των εποπτικών αρχών αναφορικά με τη σωστή και επαρκή διαχείρισή τους.

Συγκεκριμένα, κατά τον έλεγχο μας έχει εντοπισθεί συγκέντρωση σε αριθμό κινδύνων:

1. Χορηγήσεις με έκτακτο την αγορά μετοχών που ανέρχονται σε €1,3δισ και αντιπροσωπεύουν το 11% του δανειακού χαρτοφυλακίου της τράπεζας (περιλαμβανομένων δανείων συνολικού υπολοίπου €570εκ. που είχαν χορηγηθεί κατά το 2007 για συμμετοχή στην αύξηση κεφαλαίου της MIG) και το 130% της κεφαλαιακής της βάσης κατά την 31 Δεκεμβρίου 2008. Σημειώνεται ότι, το αρχικό ποσό δανεισμού για αγορά μετοχών της MIG ανήλθε στα €800εκ. ή στο 101% και 74% της ενδεδειγμένης κεφαλαιακής βάσης του ομίλου της ΜΕΒ, κατά τις 30 Ιουνίου 2007 και 31 Δεκεμβρίου 2007, αντίστοιχα. Το πρόγραμμα αποπληρωμής των δανείων αυτών προνοεί την καταβολή μόνο τόκων καθ' όλη τη διάρκεια της χορήγησης, και αποπληρωμή ολόκληρου του ποσού στη λήξη τους, με κύρια πηγή αποπληρωμής τα εισοδήματα από την πώληση των μετοχών.
2. Χορηγήσεις, κυρίως προς τον Όμιλο MIG, όπου κρίνεται ότι σε αρκετές περιπτώσεις υπήρξε ευνοϊκή μεταχείριση και δεν τηρήθηκαν οι διαδικασίες συνετής τραπεζικής (χαμηλή τιμολόγηση, μεγάλο χρονικό διάστημα αποπληρωμής κλπ), με αποτέλεσμα η τράπεζα να είναι εκτεθειμένη σε αυξημένους κινδύνους. Αναλυτικά οι διαπιστώσεις αυτές παρατίθενται στο σημείο 2.3.2.

Ο όμιλος ΜΕΒ παρουσιάζει ένα υψηλού κινδύνου προφίλ, με έμφαση στην επενδυτική τραπεζική και σε χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες που παρουσιάζουν αυξημένους κινδύνους, ειδικά εν μέσω της τρέχουσας παγκόσμιας οικονομικής κρίσης.

Επιπρόσθετα, παρατηρείται ότι η κερδοφορία των εργασιών του Ομίλου στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα δημοσιευθέντα αποτελέσματα του 2008, σημείωσε σημαντική πτώση κατά 67,9% (κέρδη προ φόρων από €196,2εκ. το 2007 σε €62,9εκ. το 2008), ενώ ζημιές αναμένονται για το α' εξάμηνο του τρέχοντος έτους. Η μείωση των κερδών είναι αποτέλεσμα του χαμηλού επιτόκιακού περιθωρίου, των

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ζημιών από επανεκτίμηση χρηματοοικονομικών στοιχείων και της αύξησης των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις.

Επισημαίνεται ότι για τα δάνεια, που αναφέρονται στο πόρισμα ελέγχου και χορηγήθηκαν πέραν των καθορισμένων στην πιστοδοτική πολιτική της Τράπεζας, τα οποία υπόγονται στις κατηγορίες υψηλού κινδύνου (ΠΔ/ΤΕ 2588/20.08.07 παρ.Β7γ), απαιτείται αυξημένος συντελεστής στάθμισης 150%, εκτός αν έχουν σχηματισθεί προβλέψεις, (ΠΔ/ΤΕ 2588/20.08.07 παρ.Ε12). Επιπρόσθετα για τα δάνεια που δεν εμπίπτουν μεν στις κατηγορίες "υψηλού κινδύνου", σύμφωνα με την ανωτέρω πράξη, ενέχουν όμως αυξημένο κίνδυνο, καθώς η αποπληρωμή τους προβλέπεται ότι θα γίνει εφάπαξ στη λήξη τους και η αρχική διάρκειά τους είναι από 3 έτη και άνω, ο έλεγχος θεωρεί ότι η Τράπεζα θα πρέπει, είτε να σχηματίσει προβλέψεις, είτε να τηρεί πρόσθετα, από τα προβλεπόμενα στο πλαίσιο του πυλώνα Ι, κεφάλαια. Εξυλογό ύψος για την πρόσθετη κεφαλαιακή κάλυψη θεωρείται το 50% του μη καλυμμένου πιστό εξασφαλισμό ανοίγματος.

Αναλυτικά οι διαπιστώσεις του ελέγχου καταγράφονται στις ενότητες που ακολουθούν.

III. ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΟΡΙΣΜΑΤΟΣ

1. Αντικείμενο ελέγχου

Ο έλεγχος απασκοπούσε στην αξιολόγηση της παρούσας κατάστασης του Ομίλου ΜΕΒ, των μελλοντικών προοπτικών του, καθώς και στην αξιολόγηση των κινδύνων που αναλαμβάνει.

Μεγάλη έμφαση δόθηκε στις χορηγήσεις, με στόχο την καταγραφή και αξιολόγηση των διαδικασιών διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, την ποιότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου και την επάρκεια των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις.

Άλλοι τομείς στους οποίους επεκτάθηκε ο έλεγχος ήταν η αξιολόγηση της:

- Δομής και στελέχωσης του ομίλου.
- Διεύθυνσης Υποστήριξης Πιστώσεων και Διεθνούς Εμπορίου.
- Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων.
- Διεύθυνσης Χρεών προς Εισπραξη (Debt Collections).
- Διεύθυνσης Διαχείρισης Διοθεσιμών.
- Ανάλυσης των οικονομικών στοιχείων/ κερδοφορίας.
- Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

- Πολιτικής Ασφαλείας, και του Σχεδίου Συνέχισης Έργασιών και Σχεδίου Ανάκαμψης από καταστροφή.
- Μονάδας Πληροφορικής.
- Κατάστασης των θυγατρικών εταιρειών Marfin Leasing A.E., Marfin Factors and Forbailers A.E., και Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος.

2. Διεχείριση Πιστωτικού Κινδύνου

Μέσα στα πλαίσια ελέγχου της διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου που έχει αναλάβει η Τράπεζα, επικεντρωθήκαμε σε δείγμα πελατών που επελέγη, κυρίως από τα χαρτοφυλάκια της Διεύθυνσης Μεγάλων Επιχειρήσεων καθώς και του Τομέα της Ναυτιλίας.

Η τράπεζα διαθέτει, ήδη, από τον Αύγουστο 2008, τη νέα καταγεγραμμένη πιστοδοτική πολιτική της, όπου καταγράφονται λεπτομερώς οι νέες διαδικασίες αναφορικά με τους στόχους, τα όρια και τις αρμοδιότητες των οργάνων που εμπλέκονται στην παροχή πιστώσεων. Καθορίζονται λεπτομερώς τα εγκριτικά όρια των επιχειρηματικών πιστοδοτήσεων, καθώς και η εγκριτική διαδικασία. Δημιουργείται επίσης νέο σύστημα αξιολόγησης και ταξινόμησης των πιστοδοτήσεων, με βάση το οποίο αξιολογείται ο σκοπός της χρηματοδότησης, οι πηγές αποπληρωμής, η χρηματοοικονομική ευρωστία του πελάτη και οι παρεχόμενες εξασφαλίσεις. Στο νέο σύστημα αξιολόγησης εκτιμάται αφενός μεν η πιστοληπτική ικανότητα του πελάτη, ανεξαρτήτως εξασφαλίσεων και ταξινόμησή του σε δεκαβάθμια κλίμακα (Credit Grade), αφετέρου δε η βαθμολογική κατάσταση (δεκαβάθμια κλίμακα) του κάθε πιστοδοτικού ορίου, βάσει των παρεχόμενων εξασφαλίσεων (Risk Grade). Περιγράφεται αναλυτικά το πλαίσιο των εξασφαλίσεων, τα είδη εξασφαλίσεων που γίνονται αποδεκτά από την τράπεζα, καθώς και ο συντελεστής στάθμισής τους. Καταγράφονται επίσης αναλυτικά τα πιστοδοτικά προϊόντα που παρέχει η Τράπεζα καθώς και οι διαδικασίες ένταξης και διαχείρισης πιστούχων στη Διεύθυνση Διαχείρισης Πιστοδοτήσεων Ιδιαίτερης Προσοχής και στη Διεύθυνση Διαχείρισης Εμπλοκών.

2.1. Διεύθυνση Μεγάλων Επιχειρήσεων

Ως πρώτη παρατήρηση, η τράπεζα είναι καλά οργανωμένη, έχει καταρτιστεί εγχειρίδιο πιστωτικής πολιτικής και υπάρχουν οι απαιτούμενες εγκριτικές αρχές για την αρθή διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου που αναλαμβάνεται. Παρό ταύτα, από τον δειγματοληπτικό έλεγχο χορηγήσεων, προέκυψαν αδυναμίες, ορισμένες εκ των οποίων θεωρούνται σημαντικές, όπως αναφέρεται στη συνέχεια.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

2.1.1. Χορηγήσεις για αγορά μετοχών

Σύμφωνα με τα στοιχεία που η Τράπεζα έχει υποβάλει προς την Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), στο πλαίσιο προετοιμασίας του ελέγχου, οι χορηγήσεις για αγορά μετοχών ανέρχονται σε €1,3δισ και αντιπροσωπεύουν 11% του δανειακού χαρτοφυλακίου της τράπεζας και 130% της κεφαλαιακής της βάσης κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2008.

Κατά τη διάρκεια του ελέγχου εξετάστηκαν, πέραν από τις χορηγήσεις που είχαν δοθεί για την αγορά μετοχών από την έκδοση που είχε γίνει από την MIG το 2007 και το συνολικό υπόλοιπο των οποίων ανέρχεται σε €570εκ. και αριθμός άλλων χορηγήσεων για αγορά μετοχών.

Από τον έλεγχο αυτό προκύπτουν τα ακόλουθα, τα οποία συνιστούν υπερβάσεις της εγκεκριμένης πιστοδοτικής πολιτικής και διαδικασιών, καθώς και παραβάσεις ερπίπτουσες στο πεδίο εφαρμογής της ΠΔΤΕ 2577/9.3.06

- οι χορηγήσεις αυτές είχαν δοθεί αρχικά έναντι σημαντικού καλύμματος μετοχών, αλλά λόγω της γενικότερης πτώσης των τιμών των μετοχών έχει δημιουργηθεί σημαντικό άνοιγμα εξασφαλίσεων, το οποίο οι πελάτες δεν έχουν κληθεί να καλύψουν, όπως προσαύσε η έγκριση
- το πρόγραμμα αποπληρωμής των χορηγήσεων αυτών προβλέπει την καταβολή μόνον τόκων για όλη την περίοδο της χορήγησης και αποπληρωμή ολόκληρου του ποσού της χορήγησης στη λήξη της σε 3-5 χρόνια από την ημερομηνία εκταμειωσής της, ανάλογα με την περίπτωση. Παρόλο που η θέση της τράπεζας είναι ότι οι χορηγήσεις αυτές δόθηκαν, κυρίως, σε πελάτες με μεγάλη οικονομική επιφάνεια, από το δείγμα των πελατών που εξετάστηκαν, παραιτήθηκε ότι, σε αρκετές περιπτώσεις, οι πιστούχοι είναι εταιρείες για τις οποίες δεν υπάρχουν στοιχεία για την οικονομική τους κατάσταση και δεν έχουν ληφθεί οι προσωπικές εγγυήσεις των φορέων τους, όπως Αρχιπέλαγο Α.Ε., Cobisco Ltd, Eurohellenic Α.Ε. και Ellorria Maritime S.A. Συνεπώς, υπάρχει αβεβαιότητα για την αποπληρωμή τους κατά την ημερομηνία λήξης των χορηγήσεων, σε περίπτωση που η αξία των ενεχυρασμένων μετοχών παραμείνει ως έχει και δεν θα καλύπτει το ποσό της χορήγησης ή θα υπάρχει αδυναμία ρευστοποίησής τους.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΦΩΛΕΥΣΤΗΜΑ

- όπως αναφέρει σε σημειώματά του και ο Εσωτερικός Ελεγκτής της τράπεζας, έχουν παρατηρηθεί σημαντικές παρατυπίες (λάθη και παραλείψεις στη συμπλήρωση των συμβατικών εγγράφων των δανείων και εξασφαλίσεων, π.χ. Almirante Apafrota S.A.) και κενά (μη ύπαρξη εγκεκριμένου εισηγητικού, π.χ. Magnum Maritime S.A.) στις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν κατά τη χορήγηση των εν λόγω δανείων. Επιπρόσθετα, υπήρχαν περιπτώσεις όπου οι όροι που τέθηκαν από τις εγκριτικές αρχές δεν τηρήθηκαν (κάλυψη εξασφαλίσεων μικρότερη από την προβλεπόμενη βάσει των συμβατικών όρων κάθε δανείου, π.χ. Taurus Ormoula). Σημαντικές από αυτές τις παρατυπίες παραμένουν μέχρι και σήμερα, μετά την παρέλευση σχεδόν δύο χρόνων, χωρίς να έχουν αρθεί.

2.1.2. Δάνεια για επενδυτικούς σκοπούς προς τον όμιλο MIG και λοιπούς πελάτες

Τα συνολικά υπόλοιπα άμεσων χορηγήσεων του ομίλου της ΜΕΒ στις 31 Δεκεμβρίου 2008 προς τον όμιλο MIG, τον όμιλο Φρόγκου, τον όμιλο Βενιάμη, τον όμιλο Κούρμα, τον όμιλο Πηλαδάκη, το IRF European Finance Investments Ltd, την Eurohellenic A.E. και τον Φρέρη Στέλιο ανέρχονταν σε €1,8δισ (14% του δανειακού χαρτοφυλακίου του ομίλου ΜΕΒ), από τα οποία €373εκ. (ποσοστό 20,7%) καλύπτανταν με δεσμευμένες καταθέσεις. Από την εξέταση των φακέλων των ομίλων αυτών προέκυψαν τα πιο κάτω:

- Όμιλος MIG: α) χρηματοδότηση ύψους €30εκ. για αγορά μετοχών της Κυπριακής εταιρείας Cyprus Tourism and Development Co Ltd (ιδιοκτήτρια ξενοδοχείου Hilton), β) χρηματοδότηση ύψους €28,5εκ. για αγορά των μετοχών της Κυπριακής εταιρείας Christis Dairies, γ) χρηματοδότηση ύψους €19εκ. για αγορά μετοχών της ΑΗΤΩ Συμμετοχών Α.Ε., δ) χορήγηση προς την Vivalia ύψους €4εκ. για επενδυτικούς σκοπούς χωρίς εξασφαλίσεις και ε) χρηματοδότηση €220εκ. προς το Διαγνωστικό και Θεραπευτικό Κέντρο Αθηνών «Υγεία» Α.Ε. για επενδυτικούς σκοπούς και κεφάλαιο κίνησης με εξασφάλιση ισόποση κατάθεση. Σχόλια για τους όρους της δανειοδότησης και τις εξασφαλίσεις παρατίθενται στα σημείο 2.3.2. πιο κάτω.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΣΩΣΥΣΤΗΜΑ

- **Όμιλος Φρόγκον:** χορηγήσεις ύψους €40,3εκ. για αγορά μετοχών της MIG με τιμολόγηση τριμηνιαίο Euribor + 2%. Ως εξασφάλιση η τράπεζα έλαβε μετοχές MIG, ενώ το πρόγραμμα αποπληρωμής προνοεί την καταβολή μόνο τόκων για όλη την περίοδο της χορήγησης και αποπληρωμή ολόκληρου του ποσού της χορήγησης στη λήξη, σε πέντε έτη από την ημερομηνία χορήγησης τους. Επιπρόσθετα, χορηγήθηκε με τη μορφή τρεχομένου λογαριασμού ποσό \$152εκ. για επενδυτικούς σκοπούς, με τιμολόγηση Libor + 2%, και εξασφάλιση μετοχές IRF και Navios.
- **Όμιλος Βενιάμη:** α) χορηγήσεις ύψους €70,8εκ. για αγορά μετοχών MIG με τιμολόγηση τριμηνιαίο Euribor + 0,75% και β) χορηγήσεις ύψους ΗΠΑ\$134εκ. με τιμολόγηση τριμηνιαίο Libor + 1,5% για αγορά μετοχών του IRF. Οι χορηγήσεις εξασφαλίζονται με τις μετοχές και το πρόγραμμα αποπληρωμής των χορηγήσεων αυτών προβλέπει την καταβολή μόνο τόκων για όλη την περίοδο της χορήγησης και αποπληρωμή ολόκληρου του ποσού των χορηγήσεων στη λήξη τους, πέντε έτη από την ημερομηνία εκταμίευσης τους.
- **Όμιλος Κούμπα:** α) χορηγήσεις ύψους €4,5εκ. για αγορά μετοχών της MIG με επιτόκιο εξαμηνιαίο Euribor +2%, β) χορήγηση ύψους €31εκ. για επενδυτικούς σκοπούς με αποπληρωμή εφάπαξ στα τρία έτη και εξασφάλιση μετοχές της Greek Information Technology Holding AE (μέτοχος στην Singular Logic που ανήκει στον Όμιλο MIG), της Singular Logic, της MIG και της BEK, γ) χορήγηση ύψους €70εκ. σε αλληλόχρεο λογαριασμό για αγορά μετοχών εισηγμένων στο ΧΑ με τιμολόγηση μηνιαίο Euribor +1,8% και εξασφάλιση διάφορες μετοχές, μεταξύ των οποίων και 330 χιλιάδες μετοχές της Marlin Popular Bank (MPB), δ) προσωπικά δάνεια ύψους €1εκ. έκαστο προς τους Κούμπα Μιχαήλ και Χαρίκλεια για αγορά μετοχών MIG και προσωπικό δάνειο ύψους €10εκ. προς τον Κούμπα Γεώργιο για επενδυτικές ανάγκες με τιμολόγηση τριμηνιαίο Euribor +1,5%, ε) αποπληρωμή εφάπαξ στα τρία έτη και εξασφάλιση μετοχές της MIG και της Κούμπας Α.Ε. Συμμετοχών. Επισημαίνεται ότι, ο όμιλος Κούμπα βρίσκεται σε δεινή οικονομική κατάσταση. Συγκεκριμένα, για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2008 υπέστη ζημιά της τάξης των €70εκ., έχει πολύ ψηλό δανεισμό, πέραν των €200εκ., εκ των οποίων πέραν των €160εκ. αποτελούν βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, ενώ παρουσιάζει και αρνητική καθαρή θέση.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΦΩΡΕΥΣΤΗΜΑ

πέραν των €30εκ. Ως αποτέλεσμα, η μετοχή του ομίλου που είναι εισηγμένη στο ΧΑ έχει τεθεί υπό επιτήρηση και υπάρχουν έντονες ανησυχίες κατά πόσον ο όμιλος θα μπορέσει να αποπληρώσει τις υποχρεώσεις του. Ως εκ τούτου, θεωρείται ότι απαιτείται πρόβλεψη για το ακάλυπτο από εξασφαλίσεις μέρος των χρηματοδοτήσεων.

- **Όμιλος Πηλαδάκη:** α) χορηγήσεις, €43,3εκ. προς την εταιρεία Anakon Investments Ltd (μέτοχος Πηλαδάκης) με τιμολόγηση τριμηνιαίο Euribor + 2,5% για τα €27,8εκ. (δάνειο για αγορά μετοχών) και ετήσιο Euribor + 3% για τα €15,5εκ. (δάνειο για κεφάλαιο κίνησης και εξόφληση υφιστάμενου ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού) και εξασφάλιση μετοχές της ίδιας εταιρείας και της Theios International (ιδιοκτήτης καζίνο Ρίο, μέτοχοι Anakon 60%, MIG 40%. Σημειώνεται ότι η MIG ανακοινώνει στην ιστοσελίδα της ότι ελέγχει την Theios International σε ποσοστό 55% και την περιλαμβάνει στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της. Ως εκ τούτου, θα πρέπει οι πιο πάνω εταιρείες να περιλαμβάνονται στις συνολικές χρηματοδοτήσεις προς τον όμιλο MIG), β) προσωπική χορήγηση προς τον κ. Πηλαδάκη ύψους €9,7εκ. για κάλυψη επενδυτικών αναγκών, με εξασφάλιση μετοχές της Vivere Entertainment AE (καζίνο Θράκης, 34% μέτοχος Πηλαδάκης). Το πρόγραμμα αποπληρωμής όλων των χορηγήσεων αυτών προνοεί την καταβολή μόνο τόκων για όλη την περίοδο της χορήγησης και αποπληρωμή ολόκληρου του ποσού των χορηγήσεων στη λήξη τους, πέντε έτη από την ημερομηνία εκταμίευσής τους.
- **IRF European Finance Investments Ltd:** χορηγήσεις ύψους €270εκ. για επενδυτικούς σκοπούς, οι οποίες καλύπτονται με μετοχές των εταιρειών MIG και Υγεια. Το δάνειο αυτό προϋπήρχε της συγχώνευσης των τριών τραπεζών, φέρει επιτόκιο Euribor + 2,25% κρι έληγε Σεπτέμβριο 2009, με εφάπαξ αποπληρωμή στη λήξη του. Με πρόσφατη έγκριση η λήξη και αποπληρωμή του αναβλήθηκαν για ακόμα δύο χρόνια, μέχρι τον Σεπτέμβριο 2011, χωρίς οποιαδήποτε άλλη τροποποίηση στους αρχικούς όρους του δανείου.
- **Eurohellenic A.E.:** χορήγηση €78εκ. για αγορά μετοχών της Vivartia, η οποία προβλέπεται ότι θα εξοφληθεί με την καταβολή μόνο τόκων για όλη την περίοδο και καταβολή του κεφαλαίου στη λήξη, σε πέντε έτη από την ημερομηνία

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

εκταμίευσής. Σε αναθεώρηση που έγινε εγκρίθηκε μείωση της τιμολόγησης από Euribor + 1,4% σε Euribor + 0,9%.

- **Φρέρης Στέλιος:** χορήγηση ύψους €15εκ. για αγορά του 49% των μετοχών της εταιρείας Envest (το 51% ανήκει στην Vinarfia), με επιτόκιο μηνιαίο Euribor +1,25%, αποπληρωμή με την καταβολή μόνων τόκων για όλη την περίοδο της χορήγησης και αποπληρωμή ολόκληρου του ποσού της χορήγησης στη λήξη της τον Ιούλιο, 2010. Ως εξασφάλιση η τράπεζα κατέχει μετοχές της Vinarfia, όπου παρουσιάζεται άνοιγμα στις εξασφαλίσεις λόγω πτώσης της τιμής της μετοχής.

- Στα ανωτέρω δάνεια για επενδυτικούς σκοπούς, παρατηρείται σημαντική διαφοροποίηση στην τιμολόγησή τους, σε αρκετές δε περιπτώσεις η τιμολόγηση των χορηγήσεων φαίνεται, εκ πρώτης όψεως, χαμηλή σε σχέση με τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο.

Ως εκ τούτου, παρακαλούμε, όπως μας ενημερώσετε για τη συνολική καθαρή απόδοση των δανείων αυτών σε σχέση με τις συνολικές χορηγήσεις για τον κάθε ένα από τους πιο πάνω ομίλους. Επίσης, όπως μας πληροφορήσετε για εναλλακτικές πηγές αποπληρωμής των πιο πάνω χορηγήσεων κατά την ημερομηνία λήξης τους, αλλά και τι μέτρα προτίθεται να λάβει η τράπεζα σε περίπτωση αδυναμίας των πιστούχων να εξοφλήσουν τις χορηγήσεις στη λήξη τους, λαμβάνοντας υπόψη τη σημαντική μείωση της αξίας των μετοχών που αγοράστηκαν, το ενδεχόμενο μη ανάκαμψης των αξιών μέχρι τη λήξη των χορηγήσεων και την ενδεχόμενη δυσκολία ρευστοποίησης τόσο μεγάλου αριθμού μετοχών.

Έχοντας υπόψη τη σχέση που υπάρχει μεταξύ του ομίλου MPB και του ομίλου MIG, δημιουργείται η εντύπωση ότι οι στενοί δεσμοί που υπάρχουν μεταξύ των δύο ομίλων διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην έγκριση των χορηγήσεων αυτών. Παρακαλούμε όπως έχουμε τις παρατηρήσεις σας επί τούτου.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΣΥΜΒΕΒΛΗΜΑ

2.1.3 Λοιπές παρατηρήσεις για τα δείγμα πελατιών που εξετάστηκαν

Πιο κάτω αναφέρονται περιπτώσεις όπου, είτε δεν τηρήθηκε η πιστωτική πολιτική της τράπεζας (ΠΔΤΕ 2577/9.3.06), είτε οι όροι και ο σκοπός της χορήγησης δεν συνάδουν με συνετή τραπεζική πρακτική.

Dubai Financial Group L.L.C.: βραχυπρόθεσμη χορήγηση ύψους ΗΠΑ\$25εκ. για κάλυψη αναγκών του πιστούχου, με λήξη στις 30 Ιανυαίου 2009, χωρίς καμία εξασφάλιση, πλην της εκχώρησης των μερισμάτων της ΜΡΒ και ΜΙG. Η εκταμίευση του δαρείου έγινε με αντίγραφο της σύμβασης, ενώ το πρωτότυπο λήφθηκε εκ των υστέρων.

- **Cobiseo:** χορήγηση ύψους €3.9εκ. για αγορά του 11,9% των μετοχών της εταιρείας Vivero (κύριος μέτοχος Πηλαδάκης), ημολόγηση ετήσιο Euribor + 1,55%, καταβολή μόνο τόκων για όλη την περίοδο της χορήγησης και αποπληρωμή ολόκληρου του ποσού της χορήγησης στη λήξη της, πέντε έτη από την εκταμίευση. Ως εξασφάλιση η τράπεζα κατέχει μετοχές της Vivero, των οποίων η τρέχουσα αξία μειώθηκε σημαντικά. Παρά ταύτα, η τράπεζα δεν έχει ζητήσει επιπρόσθετα καλύμματα.
- **Αρτοβιομηχανία Καραμολέγκας Α.Ε.:** ποσό ύψους €12εκ., από το ομολογιακό δάνειο συνολικού ποσού €30εκ. οκταετούς διάρκειας, πληρωτέο στη λήξη του.
- **Ιερά Μονή Σίμωνος Πέτρου (τραπεζική πρακτική):** : σύνολο χορηγήσεων ύψους €83,3εκ. με επιτόκιο τριμηνιαίο Euribor +1% από ΜΕΒ (€61,3εκ.) και Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος (ΕΤΕ) (€22εκ.), από το οποίο [ποσό ύψους €50,25εκ. χορηγήθηκε για αγορά μετοχών της ΜΙG, με αποπληρωμή εφάπαξ στη λήξη του, πέντε έτη από την εκταμίευση, από τη ρευστοποίηση των μετοχών. Το υπόλοιπο ποσό της χορήγησης δόθηκε για σκοπούς κεφαλαίου κίνησης (€7εκ.) και για εξόφληση δανείου με άλλη τράπεζα ύψους €26εκ. που είχε δοθεί για αγορά ακινήτων. Η αποπληρωμή του ποσού αυτού είναι σε τριμηνιαίες δόσεις, με λήξη τριάντα χρόνια από την εκταμίευση. Εξασφαλίσεις αποτελούν δεσμευμένες καταθέσεις ύψους €10εκ., προσημειώσεις ακινήτων ύψους €37.35εκατ. και μετοχές ΜΙG €17,9εκατ (αποτίμηση 19.3.09). Επίσης, έχει εγκριθεί χορήγηση ύψους €40εκ. με επιτόκιο μηνιαίο Euribor

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΜΕΛΕΤΗΜΑ

+1% για επένδυση στο προϊόν Chooser deposit, το οποίο προσφέρει η τράπεζα και στοχεύει στην επίτευξη κέρδους από τις μεταβολές στις ισοτιμίες των νομισμάτων.

- **Μονή Εμμεσός:** σύνολο χορηγήσεων ύψους €60εκ., με επιτόκιο τριμηνιαίο Euribor +1% από ΜΕΒ (€35εκ.) και ΕΤΕ (€25εκ.), από τα οποία τα €35,4εκ. χρηματοδοτήσαν αγορά ακινήτων και τα υπόλοιπα €24,6εκ. δόθηκαν ως κεφάλαιο κίνησης και για άλλες επενδύσεις. Ως εξασφάλιση για το σύνολο των χορηγήσεων, η τράπεζα κατέχει προσημειώσεις επί ακινήτων ύψους €55,77εκατ., εκχώρηση ενοικίων περίπου €2εκατ το χρόνο και μετοχές του ομίλου (κυρίως MIG) αξίας περίπου €5εκατ. Η αποπληρωμή για το μέρος των χορηγήσεων που χρηματοδοτήσαν τα ακίνητα (€35,4εκ.) έχει καθοριστεί σε 40 έτη, με πενταετή περίοδο χάριτος και τριμηνιαίες δόσεις για την υπόλοιπη περίοδο. Όσον αφορά τη χορήγηση για επενδυτικούς σκοπούς και κεφάλαιο κίνησης, η αποπληρωμή θα γίνει εφάπαξ στη λήξη, 40 έτη μετά την εκταμίευση. Η μεγάλη περίοδος αποπληρωμής που έχει καθορισθεί, με εφάπαξ ποσό στη λήξη, ενδεχομένως να υποδηλοί δυσκολίες στην αποπληρωμή της χορήγησης. Επίσης, έχει εγκριθεί χορήγηση ύψους €20εκ. προς την εταιρεία Elloria Maritime S.A. του Ομίλου της Μονής Εμμεσός, με επιτόκιο μηνιαίο Euribor +1% για επένδυση στο προϊόν Chooser deposit, το οποίο προσφέρει η τράπεζα και στοχεύει στην επίτευξη κέρδους από τις μεταβολές στις ισοτιμίες των νομισμάτων.

2.2. Διεύθυνση Ναυτιλίας

Το ναυτιλιακό χαρτοφυλάκιο της τράπεζας ανερχόταν στις 15 Μαρτίου 2009 γύρω στο €1,93δισ, εκ του οποίου ο έλεγχος κάλυψε υπόλοιπα ύψους περίπου €1,28δισ ή ποσοστό 66%. Συνολικά, η ποιότητα του ναυτιλιακού χαρτοφυλακίου κρίνεται ως ικανοποιητική, ενώ θετικό κρίνεται και η τεχνογνωσία του προσωπικού της Διεύθυνσης Ναυτιλίας. Παρό ταύτα, έχουν εντοπισθεί κάποιοι τομείς που παρουσιάζουν αδυναμίες και χρήζουν βελτίωσης, ως ακολούθως:

2.2.1 Διαβάθμιση πελατών

Η τράπεζα χρησιμοποιεί 10βάθμια κλίμακα διαβάθμισης των πελατών. Παρό ταύτα, η συντριπτική πλειοψηφία των πελατών της ναυτιλίας έχουν ταξινομηθεί στη βαθμίδα 5, το οποίο

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

καθιστά το σύστημα διαβάθμισης αδόκιμο και μη παραγωγικό. Η σωστή εφαρμογή του συστήματος διαβάθμισης και η χρήση του συνόλου των 10 βαθμίδων, ανάλογα με τον πιστωτικό κίνδυνο του κάθε πελάτη, αποτελεί σημαντικό εργαλείο στα χέρια της τράπεζας, το οποίο δύναται να συμβάλει στην έγκαιρη αναγνώριση των κινδύνων, καθώς και στην ορθολογιστική τιμολόγηση των χορηγήσεων. Επιπλέον, η διαβάθμιση θα πρέπει να ανανεώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα ή σε έκτακτες περιπτώσεις οικονομικών κρίσεων.

2.2.2. Αναθεωρήσεις ορίων

Παρατηρήθηκε κατά τη διάρκεια του ελέγχου, ότι τα όρια χρηματοδοτήσεων για σημαντικό αριθμό πιστούχων δεν έχουν έγκαιρα αναθεωρηθεί (π.χ. όμιλοι Σπανός, Λαιμός, Ν. Φράγκος). Η τράπεζα θα πρέπει να προχωρήσει άμεσα στην αναθεώρηση όλων των ορίων των πιστούχων όπου παρουσιάζεται καθυστέρηση, ούτως ώστε να υπάρξει σωστή αξιολόγηση της τρέχουσας οικονομικής τους κατάστασης. Κατά την αναθεώρηση θα πρέπει, επίσης, να λαμβάνονται και να αξιολογούνται πρόσφατα οικονομικά στοιχεία των πιστούχων, όπως οικονομικές καταστάσεις, κατάσταση ταμειακών ροών, ναύλοι πλοίων, κ.α.

2.2.3. Ρυθμίσεις / Παρακολούθηση χρηματοδοτήσεων αυξημένου κινδύνου

Η Τράπεζα θα πρέπει να καθιερώσει μηχανισμό αναγνώρισης των χορηγήσεων για τις οποίες έχει γίνει ρύθμιση. Οι εν λόγω χορηγήσεις θα πρέπει να χαρακτηρίζονται, ούτως ώστε να είναι εφικτή η εύκολη αναγνώριση και παρακολούθησή τους.

- Στο παρόν στάδιο δεν υπάρχουν καθυστερήσεις πέραν των 90 ημερών. Η τράπεζα όμως δεν έχει συντάξει οποιαδήποτε κατάσταση με τα δόχια που παρουσιάζουν υψηλό κίνδυνο, είτε λόγω πειλαιότητας των πλοίων που δεν καλύπτουν ικανοποιητικά το υπόλοιπο χρηματοδότησης, είτε λόγω μειωμένων ναύλων που δεν καλύπτουν τα ετήσια τακοχρεολύσια. Εκτιμάται ότι η τράπεζα θα πρέπει να εξετάσει όλες τις χρηματοδοτήσεις, να εντοπίσει εκείνες που παρουσιάζουν υψηλό κίνδυνο, ώστε αυτές να παρακολουθούνται με ιδιαίτερη προσοχή και να προβεί στις ενδεδειγμένες ενέργειες, όπως τυχόν υποβάθμιση της διαβάθμισης, ενίσχυση εξασφαλίσεων, τυχόν αναδιάρθρωση και ενημέρωση της διοίκησης. Χαρακτηριστικά αναφέρονται οι παρακάτω περιπτώσεις που εντοπίστηκαν από τον έλεγχο:

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

- Ομίλος Ζολώτα για τις εταιρίες Grand Anemi & Grand Union με υπόλοιπο \$104εκ., για τις οποίες οι ναύλοι το 2009 δεν καλύπτουν το ετήσιο τοκαχρεολύσιο.
- Ομίλος Λαιμαθ για την εταιρία Naval Sea Marine με υπόλοιπο \$29,7εκ., όπου λόγω πτώσης των ναύλων ενδέχεται να απαιτηθεί παράταση του δανείου για να μειωθούν οι δόσεις.
- Ομίλος I. & N. Φράγκου για την εταιρία Three Stars Maritime με υπόλοιπο \$96,2εκ., για την οποία οι ναύλοι το 2009 καλύπτουν οριακά το ετήσιο τοκαχρεολύσιο.
- Ομίλος Λιγνός με υπόλοιπο \$107εκ., όπου έχει ήδη υπάρξει αναστολή δόσεων (σύμφωνα και με τους όρους του δανείου). Επιπρόσθετα, οι σημερινοί ναύλοι δεν καλύπτουν τις δόσεις του 2009 (μετά την αναστολή που αναφέρεται πιο πάνω) και ενδέχεται να γίνει νέα παράταση του δανείου, αν δεν υπάρξει σημαντική αύξηση των ναύλων.

2.2.4. Ηλικίες πλοίων

Τα μεταχειρισμένα πλοία που χρηματοδοτούνται αφορούν κυρίως πλοία ξηρού φορτίου και δεξαμενόπλοια. Σε ποσοστό 41,8% τα πλοία είναι ηλικίας άνω των 25 ετών, σε ποσοστό 18% από 20 έως 24 ετών και σε ποσοστό 40,2% είναι μικρότερης ηλικίας. Το ποσοστό των πλοίων άνω των 25 ετών θεωρείται υπερβολικά μεγάλο, αλλά σημειώνεται ότι σε αυτά αντιστοιχεί μικρό μέρος των χρηματοδοτήσεων της τράπεζας προς τη ναυτιλία. Σημειώνεται ότι ο χρόνος αποπληρωμής των δανείων συνδέεται και με την ηλικία των πλοίων, με συνέπεια χρηματοδοτήσεις σε πλοία μεγάλης ηλικίας να πρέπει να εξοφληθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα, επιπρόσθετα δε σε περιόδους κρίσης δεν υπάρχουν περιθώρια παράτασης του χρόνου εξόφλησης των δανείων αυτών.

2.2.5. Εκτιμήσεις πλοίων

Ως αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης διεθνούς κρίσεως, οι επαγγελματίες εκτιμητές αδυνατούν να εκφέρουν άποψη όσον αφορά τις τρέχουσες αξίες των πλοίων. Ως εκ τούτου, δεν μπορούν να εξαχθούν συμπεράσματα σε σχέση με την εξασφαλιστική αξία των πλοίων τα οποία έχουν χρηματοδοτηθεί, και το βαθμό κινδύνου στον οποίο η τράπεζα είναι εκτεθειμένη. Συναφώς, ενδείκνυται όπως η τράπεζα

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

συνεχίσει να εφαρμόζει συντηρητική πολιτική αναφορικά με νέες χρηματοδοτήσεις.

2.2.6. Τιμολόγηση

Η εκτίμηση του ελέγχου, όσον αφορά την τιμολόγηση των χορηγήσεων, είναι ότι για ορισμένους πιστούχους αυτή κυμαίνεται σε χαμηλό επίπεδο και δεν αντικατοπτρίζει τον κίνδυνο στον οποίο είναι εκτεθειμένη η τράπεζα. Ενδεικτικά, αναφέρεται η περίπτωση του ομίλου Πριάβολου, ο οποίος αποτελεί το μεγαλύτερο πιστούχο της τράπεζας, με συνολική εισημμένη υποχρέωση της τάξης των \$612εκ., όπου η χρηματοδότηση αφορά μόνο ένα ειδικό είδος πλαισίου (μεταφορά αυτοκινήτων) και η τιμολόγηση ανέρχεται μόλις στο Libor + 1%. Λόγω των προβλημάτων στην αυτοκινητοβιομηχανία και του μεγάλου ανοίγματος, απαιτείται στενή και συνεχής παρακολούθηση του συγκεκριμένου δανείου και, στο βαθμό που το επιτρέπουν οι συνθήκες, μείωση του αναληφθέντος κινδύνου.

2.2.7. Έλεγχος από τον Εσωτερικό Ελεγκτή της τράπεζας

Ο εσωτερικός ελεγκτής του ομίλου δεν έχει πραγματοποιήσει οποιονδήποτε έλεγχο του ναυτιλιακού χαρτοφυλακίου μετά τη συγχώνευση των τριών τραπεζών. Έχοντας υπόψη την παγκόσμια οικονομική κρίση και τη δυσμενή επίδρασή της στην παγκόσμια ναυτιλία, καθώς και το σημαντικό ποσοστό του ναυτιλιακού χαρτοφυλακίου σε σχέση με το συνολικό χαρτοφυλάκιο της τράπεζας, η άποψη μας είναι ότι ενδείκνυται η διεξαγωγή του εν λόγω ελέγχου από τον εσωτερικό ελεγκτή (ΠΔΤΕ 2577/9.3.06 Να και παράρτημα "3), ούτως ώστε να επισημανθούν τυχόν αδυναμίες που πιθανό να υπάρχουν στις διαδικασίες που ακολουθούνται και που πιθανόν να εκθέσουν την τράπεζα σε μελλοντικούς κινδύνους.

2.2.8 Δικηγορικό γραφείο "Βγενόπουλος & Συνεργάτες"

Όπως αναφέρεται στο εγχειρίδιο πολιτικής της Διεύθυνσης Ναυτιλίας της τράπεζας, τα δικηγορικά γραφεία τα οποία παρέχουν υπηρεσίες στην τράπεζα, σε σχέση με θέματα Ναυτιλιακού Δικαίου, είναι δύο, εκ των οποίων το κυρίως γραφείο με το οποίο συνεργάζεται η τράπεζα είναι το "Βγενόπουλος & Συνεργάτες". Έχοντας υπόψη τη σχέση του κ. Α. Βγενόπουλου, ο οποίος είναι εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου τόσο της ΜΡΒ όσο και της ΜΕΒ, με το εν λόγω γραφείο, στο πλαίσιο της χρηστής διοίκησης και

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

σωστής εταιρικής διακυβέρνησης, η τράπεζα θα πρέπει να ανακοινώνει τη συνεργασία αυτή στις οικονομικές της καταστάσεις, μαζί με τυχόν πληρωμές που γίνονται προς το γραφείο αυτό.

2.3. Γενικά Σχόλια/ Παρατηρήσεις

2.3.1. Παραβίαση εγκριτικών ορίων (διαδικασίες πιστοδοτήσεων - ΠΔΤΕ 2577/9.3.06.

Από τον έλεγχο προέκυψε ότι σε ορισμένες περιπτώσεις χορηγήθηκαν διευκολύνσεις χωρίς την εκ των προτέρων έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου της τράπεζας, όπως προναφείται από τα εγκριτικά όρια που ο όμιλος έχει θέσει. Συγκεκριμένα, διευκολύνσεις ύψους \$83εκ. χορηγήθηκαν στις 16 Φεβρουαρίου 2009 στην εταιρεία Surf Maritime Co. ET. AL, του ομίλου της κας Α. Φράγκου, με έγκριση από το Credit Committee II, αντί από το Διοικητικό Συμβούλιο. Αξιοσημείωτο είναι, επίσης, το γεγονός ότι παραχωρήθηκαν αυξήσεις του ορίου της εταιρείας Ράδιο Κορασίδη κατά €2,5εκ. και €5εκ. στις 4 Φεβρουαρίου 2009 και στις 16 Μαρτίου 2009, αντίστοιχα, χωρίς την έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου. Επισημαίνεται ότι οι χορηγήσεις αυτές (προς Ράδιο Κορασίδη) έγιναν με κάλυμμα ισόποση δεσμευμένη κατάθεση.

2.3.2. Περιπτώσεις συνουλόγησης όρων που αποκλίνουν από την τραπεζική πρακτική

Έχει εντοπισθεί αριθμός περιπτώσεων ευνοϊκής μεταχείρισης πιστούχων, όπου ο χειρισμός από πλευράς Τράπεζας δεν φαίνεται να είναι συμβατός με τη συνετή τραπεζική πρακτική. Οι Εποπτικές αρχές εκφράζουν την ανησυχία τους, αναμένουν δε ενημέρωση για τα βήματα που προτίθεστε να λάβετε για τη διόρθωση και αποφυγή στο μέλλον περιπτώσεων προναμιακής μεταχείρισης, όπως οι αναφερόμενες στη συνέχεια:

Όμιλος MIG (Ειδική σχέση εμπόπουσα στην ΠΔΤΕ 2606/21.02.2008

Στις 31 Δεκεμβρίου 2008 εγκρίθηκε αύξηση του ορίου στον ανοικτό αλληλόχρεο λογαριασμό της εταιρείας Ράδιο Κορασίδη ύψους €50εκ. χωρίς να στοιχειοθετείται ο σκοπός της εν λόγω αύξησης. Επιπρόσθετο, η έγκριση από το Δ.Σ. προανούσε την

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΦΩΣΥΣΤΗΜΑ

ισόποση ενεχύραση μετρητών της MIG, καθώς και την εταιρική εγγύηση της MIG. Από τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι δεν έχει τηρηθεί ο όρος που προέβλεπε τη λήψη δεσμευμένης κατάθεσης και εταιρικής εγγύησης της MIG. Σημειώνεται ότι, όπως αναφέρεται στην ενότητα υπ' αριθμό 5 πιο κάτω, απαιτείται πρόβλεψη για επίσφαλες απαιτήσεις ύψους €77,7εκ. σε σχέση με την εταιρεία Ράδιο Κορασιδής.

Επιπρόσθετα, κατά την ίδια ημερομηνία, εγκρίθηκε όριο σε ανοικτό αλληλόχρεο λογαριασμό ύψους €220εκ. με τιμολόγηση Ευρίβοι 1 μηνός + 2% περιθώριο, στην εταιρεία Διαγνωστικό και Θεραπευτικό Κέντρο Αθηνών ΥΓΕΙΑ ΑΕ, το οποίο εξασφαλίζεται με ισόποση δεσμευμένη κατάθεση σε λογαριασμό της MIG. Η εξασφάλιση αποτελείται από 5 δεσμευμένες καταθέσεις, συνολικού ποσού ύψους €220εκ. που φέρουν επιτόκια από 2,204% μέχρι 4,35%. Αξίζει να σημειωθεί ότι για τις ανανεώσεις των τριών από τους πέντε καταθετικούς λογαριασμούς, στις 5 Φεβρουαρίου 2009 και 24 Μαρτίου 2009, παραχωρήθηκε επιτόκιο ψηλότερο του τρέχοντος χρεωστικού επιτοκίου που έφερε ως τιμολόγηση ο ανοικτός αλληλόχρεος λογαριασμός τον οποίο εξασφάλιζαν. Πραγματικό καταθετικό επιτόκιο έχει, επίσης, παραχωρηθεί στην ενεχύραση δεσμευμένης κατάθεσης στο όνομα της εταιρείας Διαγνωστικό και Θεραπευτικό Κέντρο Αθηνών ΥΓΕΙΑ ΑΕ ύψους €70εκ. ημερομηνίας 9 Ιανουαρίου 2009, με επιτόκιο 4,2%, η οποία εξασφαλίζει λογαριασμούς του εν λόγω ομίλου που φέρουν περιθώριο επιτοκίου Ευρίβοι 1 ή 3 μηνών, + 0,90% μέχρι 1,2%. Σημειώνεται ότι όλες οι μακροπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις του ομίλου ΥΓΕΙΑ ΑΕ έχουν αναθεωρηθεί, με συμπληρωμή μόνο τόκων και είναι πλήρωτες στο σύνολό τους κατά την ημερομηνία λήξης των δανείων.

Σημαντικό είναι, επίσης, το γεγονός ότι, κατά την έγκριση ή αναθεώρηση των λογαριασμών εταιρειών του ομίλου MIG συμμετέχει και ο κ. Α. Βγενόπουλος, παρότι κατέχει και τη θέση του Εκτελεστικού Αντιπροέδρου της MIG, γεγονός που αποτελεί ενδεχόμενη σύγκρουση συμφερόντων (ΠΔΤΕ 2577/9.3.06 και παράρτημα 6) και αναμένουμε από την Τράπεζα να προβεί σε άμεσα διορθωτικά μέτρα.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι, σε συνάντηση της Επιτροπής Διαχείρισης Κινδύνων, ημερομηνίας 27 Σεπτεμβρίου 2007, αναφορικά με τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει στην τιμή της

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

μετοχής της MIG η υποχρεωτική ρευστοποίηση των μετοχών της που κρατούνται ως εξασφάλιση, αναφέρθηκε ότι «με βάση τη δεδομένη ρευστότητα και πρόθεση του Ομίλου να στηρίξει τη μετοχή, ο πιστωτικός κίνδυνος από την ενδεχόμενη μείωση της αξίας των εξασφαλίσεων είναι αμελητέος».

Ομίλος IRF European Finance Investments Ltd

Ολόκληρο το δάνειο της εταιρείας IRF European Finance Investments Ltd, ύψους €230εκ. με την τράπεζα και €40εκ. με την ΕΤΕ, έχει αναθεωρηθεί, με παράταση στη λήξη του κατά δύο χρόνια και εφάπαξ αποπληρωμή στη λήξη του δανείου.

Επίσης, ο έλεγχός μας κατέδειξε ότι στο εγκριτικό κλιμάκιο που αποφασίστηκε η μείωση της ελάχιστης απαιτούμενης κάλυψης, που είχε δοθεί τον Μάρτιο του 2007, συμμετείχε και ο κ. Α. Βγενόπουλος, παρά το γεγονός ότι είναι από τους κύριους μετόχους της εταιρείας και κατέχει ποσοστό πέραν του 10%. Επιπρόσθετα, στην ανανέωση των δανείων στις 22 Οκτωβρίου 2008, όπου εγκρίθηκε από το Credit Committee II η παράταση αποπληρωμής κατά δύο χρόνια, συμμετείχε και πάλιν ο κ. Α. Βγενόπουλος. Και στην περίπτωση αυτή διαφαίνεται σύγκρουση συμφερόντων (ΠΔΤΕ 2577/9.3.06 και παράρτημα 6) και αυξημένη έκθεση σε κίνδυνο της Τράπεζας.

MIG Leisure Ltd

Στις 9 Αυγούστου 2007 η ΕΤΕ ενέκρινε χορήγηση προς την εταιρεία MIG Leisure Ltd, υπό τη μορφή Ορίου ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού ύψους €60εκ., για τη χρηματοδότηση της εξαγοράς του 64,3% της εταιρείας Cyprus Tourism Development Company Ltd (CTDC Ltd). Η εταιρεία MIG Leisure Ltd ήταν νεοσύστατη και αποκλειστικός σκοπός σύστασής της ήταν η συμμετοχή της στο μετοχικό κεφάλαιο της CTDC Ltd. Μοναδικός μέτοχος της MIG Leisure Ltd είναι η εταιρεία MIG.

Η τραπεζική διευκόλυνση εγκρίθηκε λαμβάνοντας υπόψη τις εξής προϋποθέσεις:

- Τη βραχυπρόθεσμη διάρκειά της
- Την πηγή αποπληρωμής της, η οποία αναμενόταν ότι θα προερχόταν από τους δύο μετόχους της πιστούχου, δηλαδή τη MIG και την Dubai Investment Group (DIG).

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΧΩΣΥΣΤΗΜΑ

Καμιά από τις δύο προαναφερόμενες προϋποθέσεις δεν είχε πλήρως ικανοποιηθεί μέχρι την ημερομηνία ανανέωσης του εν λόγω αλληλόχρεου λογαριασμού στις 28 Φεβρουαρίου 2009. Συγκεκριμένα, η εταιρεία DIG δεν συμμετείχε στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της MIG Leisure, όπως αρχικά προβλεπόταν, ενώ η χρηματοδότηση, η οποία είχε αρχικά χορηγηθεί από την ΕΤΕ ως βραχυπρόθεσμη, άρχισε να παίρνει μεσο-μακροπρόθεσμη μορφή.

Ενδεικτικό τούτου, είναι η έγκριση ανανέωσης του ορίου από την ΕΤΕ μέχρι την 28^η Φεβρουαρίου 2010, δηλαδή δύομιση χρόνια μετά την χορήγηση της αρχικής έγκρισής του.

Κατόπιν των ανωτέρω, παρακαλούμε να έχουμε τις απόψεις για:

- α) την έγκριση ανανέωσης του ορίου (με μείωση κατά €30εκ.), παρά τα γεγονότα ότι οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στην αρχική έγκριση, ημερομηνίας 9 Αυγούστου 2007, δεν είχαν τηρηθεί πλήρως.
- β) το μη καθορισμό προγράμματος αποπληρωμής της τραπεζικής διευκόλυνσης και τη μη μετατροπή, σύμφωνα με τη συνετή τραπεζική πρακτική, του ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού σε μακροπρόθεσμο δανεισμό, αφού η πιστούχος δεν προχώρησε στην αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου.
- γ) την αποδοτικότητα της εν λόγω σχέσης και τους λόγους που σας οδήγησαν στη διατήρηση του επιτοκιακού περιθωρίου στο επίπεδο του 1,5%.
- δ) τους λόγους έγκρισης εκταμίευσης της πιστωτικής διευκόλυνσης, πριν τη λήψη της απαιτούμενης ή άλλης εξασφάλισης.

Επιπρόσθετα, οι εποπτικές αρχές θεωρούν μη ικανοποιητικό το γεγονός ότι οι εξασφαλίσεις που λήφθηκαν αποτελούνται μόνο από μετοχές της CTDC Ltd, που δεν είναι διαπραγματεύσιμες σε οργανωμένη αγορά, ενδεχόμενη δε πώλησή τους, από μέρους της τράπεζας, είναι χρονοβόρα διαδικασία με αβέβαιο αποτέλεσμα.

Σημειώνεται ότι, δεν λήφθηκαν οι προσωπικές εγγυήσεις των διοικητικών συμβούλων της πιστούχου, αν και επρόκειτο για νεοσύστατη εταιρεία.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Οι όροι των ανωτέρω πιστοδοτήσεων θεωρείται ότι υποκλίνουν από τους όρους που εφαρμόζονται σε αντιστοιχες κατηγορίες λοιπών χρηματοδοτήσεων

2.3.3. Συγκέντρωση σε εκδότη εξασφαλίσεων

Η αξία των μετοχών του ομίλου MIG (μετοχές των εταιρειών MIG και Vinerija) που κατέχει ο Όμιλος Marfin Popular Bank ως εξασφάλιση για χορηγήσεις, υπερβαίνει το 29,7% της ενοποιημένης κεφαλαιακής βάσης του Ομίλου της ΜΡΒ κατά τις 31 Δεκεμβρίου 2008. Το ψηλό αυτό ποσοστό εγείρει ερωτηματικά αναφορικά με την πραγματική αξία εξασφαλίσεων σε περίπτωση υποχρεωτικής ρευστοποίησης των μετοχών, και επιπλέον, καταδεικνύει τη συγκέντρωση κινδύνου για τον όμιλο, καθώς η ποιότητα του δανειακού χαρτοφυλακίου και η κερδοφορία του ομίλου βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στην οικονομική κατάσταση και την αξία της τιμής της μετοχής εταιρειών του ομίλου της MIG.

2.3.4. Άτυπες ρυθμίσεις

- IFB European Finance Investments Ltd
- Eurohellenic A.E.
- ΥΓΕΙΑ ΑΕ.
- MIG Leisure Ltd

Οι περιπτώσεις των ανωτέρω πιστούχων θεωρούνται ως «άτυπες» ρυθμίσεις, σύμφωνα με την απόφαση Ε.Τ.Π.Θ 254/6.12.2007 και θα πρέπει, δεδομένου ότι διενεργήθηκε αλλαγή των όρων της σύμβασης προς το ευνοϊκότερο για τον πιστούχο, χωρίς αυτό να δικαιολογείται από βελτίωση της πιστοληπτικής του ικανότητας (περίπτωση γ της παρ. 7 του τμήματος Β της ΠΔΤΕ 2588/20.8.2007), να καταχωρούνται στον πίνακα εποπτικών προβλέψεων (της ΠΔΤΕ 2442/99) στη γραμμή των ρυθμισμένων οφειλών, ώστε να υπολογίζονται οι απαιτούμενες εποπτικές προβλέψεις.

Επίσης, οι ρυθμισθείσες οφειλές εντάσσονται στις κατηγορίες υψηλού κινδύνου για τον υπολογισμό Κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του πιστωτικού κινδύνου και σταθμίζονται για σκοπούς υπολογισμού του σταθμισμένου για κίνδυνο ενεργητικού με τον αυξημένο συντελεστή 150%.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

2.4. Εφαρμογή της οδηγίας για τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα

2.4.1. Ανοίγματα εξασφαλισμένα με ενέχυρο τίτλους

Σύμφωνα με τις οδηγίες της ΤτΕ, ανοίγματα εξασφαλισμένα με ενέχυρο τίτλους εξαιρούνται «υπό την προϋπόθεση ότι οι τίτλοι δεν έχουν εκδοθεί από το ίδιο το πιστωτικό ίδρυμα, τη μητρική του ή θυγατρικές επιχειρήσεις του ίδιου ή της μητρικής του επιχείρησης, ούτε από τον εν λόγω πελάτη ή ομάδα συνδεδεμένων με αυτόν πελατών». Από τον επιτόπιο έλεγχο διαπιστώθηκε ότι, στην αφοραρά των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων σε ενοποιημένη βάση που υποβάλλεται τόσο στην ΤτΕ όσο και στην ΚΤΚ, ορισμένα ποσά που αφορούσαν ενέχυρα τίτλους έχουν λανθασμένα εξαιρεθεί από τα ανοίγματα πελατών, καθώς αυτά αποτελούν ανοίγματα έναντι συνδεδεμένων εταιρειών του ομίλου (ΠΔΤΕ 2596/20.8.07 τμήμα Δ παραγρ 13). Ως παράδειγμα, αναφέρονται τα ανοίγματα προς τους ακόλουθους πελάτες:

- α) Όμιλος Θ. Βενιάμη: Mentole €25,9εκ. (μετοχές IRF)
- β) Όμιλος Α. Φράγκου: Amadeus Maritime €14,9εκ. (μετοχές IRF)

2.4.2. Εγγυητικές Επιστολές Καλής Εκτέλεσης

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει υποβάλει η τράπεζα στην ΤτΕ και στην ΚΤΚ για τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, παρουσιάζονται ποσά που αντιπροσωπεύουν Εγγυητικές Επιστολές Καλής Εκτέλεσης ως εξαιρούμενες απαιτήσεις, οι οποίες δεν θα έπρεπε να εξαιρούνται, καθώς αυτές δεν αποτελούν εγγύηση για την απόπληρωμή των χρηματοδοτήσεων (ΠΔΤΕ 2596/20.8.07 τμήμα Δ). Οι περιπτώσεις αυτές που έχουν επισταθεί είναι οι ακόλουθες:

- α) Lord Management €64.180χιλ.
- β) Anemone Shipping Co. €69.548χιλ.
- γ) Aeolus Shipping Co. Ltd €101.582χιλ.

Σημειώνεται ότι η Τράπεζα έχει προβεί ήδη στις απαραίτητες διορθωτικές ενέργειες.

2.4.3. Όμιλος IRF European Finance Investments Ltd

Από τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι οι πιστωτικές διευκολύνσεις προς την εταιρεία IRF European Finance Investments Ltd θα έπρεπε να συνδέονται με τις πιστωτικές διευκολύνσεις των ομίλων της κας Α. Φράγκου, ως επίσης, και τις πιστωτικές διευκολύνσεις του ομίλου του κ. Θ. Βενιάμη καθώς υπάρχει

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ουσιαστικό συμφέρον και μιν δύο στην εταιρεία IAF. Ως εκ τούτου, το σύνολο της καθαρής ειλημμένης υποχρέωσης της τράπεζας προς τον όμιλο της κας Α. Φράγκου ανέρχεται στα €445.507χιλ. ή ποσοστό 38,77% της ενοποιημένης κεφαλαιακής βάσης της ΜΕΒ ενώ το ποσοστό για τον όμιλο του κ. Βενιάμη ανέρχεται στα €345.504χιλ. ή ποσοστό 30,84% της ενοποιημένης κεφαλαιακής βάσης της ΜΕΒ, ποσοστά τα οποία υπερβαίνουν το μέγιστο επιτρεπτό ποσοστό του 25% (ΠΔΤΕ 2596/20.8.07 τμήμα Γ παραγρ 1) της κεφαλαιακής βάσης όπως αυτά καθορίζεται στις σχετικές οδηγίες της ΤτΕ και της ΚΤΚ και της τραπεζικής νομοθεσίας.

2.4.4. Όμιλος MIG

Σύμφωνα με τις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις της MIG, η εταιρεία Theros International Gaming περιλαμβάνεται ως συνδεδεμένη εταιρεία του ομίλου. Κατ' επέκταση, για σκοπούς μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων, τα υπόλοιπα των εταιρειών Theros International Gaming και Anakon Investments Ltd (συνδεδεμένη της Theros International Gaming) πρέπει να περιλαμβάνονται στα συνολικά ανοίγματα της MIG. Ως εκ τούτου, το συνολικό άνοιγμα του ομίλου της MIG ανέρχεται στα €335.670χιλ. ή ποσοστό 29,97% της ενοποιημένης κεφαλαιακής βάσης της ΜΕΒ και υπερβαίνει το ανώτατο επιτρεπτό όριο του 25% (ΠΔΤΕ 2596/20.8.07 τμήμα Γ παραγρ 1) της κεφαλαιακής βάσης της τράπεζας που καθορίζεται στο θεσμικό πλαίσιο τόσο της ΤτΕ όσο και της ΚΤΚ.

3. Διεύθυνση Υποστήριξης Πιστώσεων και Διεθνούς Εμπορίου (ΔΥΠΔΕ)

3.1 Υλοποίηση εγκρίσεων

Ο έλεγχός μας κατέδειξε ότι υπάρχουν σοβαρά κενά στη διαδικασία που ακολουθεί η ΔΥΠΔΕ κατά το άνοιγμα νέων λογαριασμών, τα οποία εκθέτουν την τράπεζα σε αυξημένους κινδύνους. Συγκεκριμένα, έχει παρατηρηθεί ότι οι εγκρίσεις υλοποιούνται χωρίς η Υπηρεσία να βεβαιώνεται ότι αυτές έχουν δοθεί από την αρμόδια εγκριτική αρχή. Στην περίπτωση της Ράδιο Κορυαίδη, έγινε η πρόσθετη πράξη τροποποίησης αύξησης του ορίου ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού από €30,5εκ. σε €80,5εκ. στις 30 Δεκεμβρίου 2008 με την έγκριση των κ.κ. Α. Βγενόπουλου και Κ. Μάγειρα, χωρίς εξασφαλίσεις, ενώ η έγκριση του Δ.Σ. ημερομηνίας 31 Δεκεμβρίου 2008 προνοούσε την αύξηση του ορίου με ισόποση δεσμευμένη

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

κατάθεση της MIG και την εταιρική εγγύηση της MIG, κάτι που δεν ήταν καν εις γνώση της ΔΥΠΔΕ. Επιπρόσθετα, σε μεταγενέστερο διάστημα εγκρίθηκαν περαιτέρω αυξήσεις στον εν λόγω λογαριασμό συνολικού ύψους €7,5εκ. που έχουν, επίσης, υλοποιηθεί χωρίς την έγκριση του Δ.Σ.

Όπως έχει αναφερθεί στο σημείο 2.1.β., η εκταμίευση βραχυπρόθεσμης χορήγησης ΗΠΑ\$25εκ. που παραχωρήθηκε για κάλυψη αναγκών της Dubai Financial Group L.L.C., έγινε με αντίγραφο της σύμβασης, ενώ το πρωτότυπο λήφθηκε εκ των υστέρων.

Οι εποπτικές αρχές θεωρούν ότι η εν λόγω διαδικασία δεν είναι ικανοποιητική, καθώς οι αποφάσεις της αρμόδιας εγκριτικής αρχής δεν υλοποιούνται με ακρίβεια (ΠΔΤΕ 2577/9.3.06). Συναφώς, η θέση μας είναι ότι η ΔΥΠΔΕ, προτού ανοίξει νέο λογαριασμό ή αυξήσει το όριο υφιστάμενου λογαριασμού, θα πρέπει να λαμβάνει γραπτώς την έγκριση από την αρμόδια εγκριτική αρχή και να υλοποιεί το αίτημα σύμφωνα με τους όρους έγκρισης.

3.2. Διαδικασία παρακολούθησης πληρωμής ασφαλιστών

Έχουμε διαπιστώσει ότι η παρακολούθηση της πληρωμής των ασφαλιστηρίων συμβολαίων που είναι εκχωρημένα στην τράπεζα για εξασφάλιση διευκολύνσεων είναι υπό την ευθύνη των λειτουργιών στο κατάστημα που χειρίζονται τον λογαριασμό και δεν παρακολουθείται συγκεντρωτικά από την Διεύθυνση Υποστήριξης Πιστώσεων (ΠΔΤΕ 2577/9.3.06). Επιπρόσθετα, το σύστημα μηχανογράφησης της τράπεζας δεν παρέχουν τη δυνατότητα εκτύπωσης σε μηνιαία βάση οποιωνδήποτε στοιχείων για το ληξιπρόθεσμα συμβόλαια για την παρακολούθηση και σωστή ενημέρωση όλων των ασφαλιστηρίων συμβολαίων. Το εν λόγω γεγονός αποτελεί πηγή λειτουργικού κινδύνου για την τράπεζα.

4. Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων

Στα πλαίσια του ελέγχου μας, ενημερωθήκαμε αναφορικά με τη δομή και στελέχωση της Υπηρεσίας Διαχείρισης Κινδύνων. Της υπηρεσίας ηγείται ο κ. Ε. Αρβανίτης, ο οποίος υπάγεται στο Διευθύνοντα Σύμβουλο της τράπεζας, κ. Κ. Βασιλακόπουλο. Η Υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων της τράπεζας δεν έχει καμιά ιεραρχική σχέση με την αντίστοιχη υπηρεσία της μητρικής τράπεζας ΜΡΒ. Όπως μας έχει αναφερθεί, υπάρχει συνεργασία μεταξύ των

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΜΑ

Διευθύνσεων, χωρίς μία εκ των δύο να έχει ορισθεί ως υπεύθυνη για την Διαχείριση κινδύνων του Ομίλου ως σύνολο, με σοβαρά ενδεχόμενα κίνδυνοι σε επίπεδο Ομίλου ΜΡΒ να μην τυγχάνουν της δέουσας προσοχής. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τον Διευθύνοντα Σύμβουλο του Ομίλου κ. Ε Μπουλούτα, υπεύθυνος σε επίπεδο Ομίλου ΜΡΒ για θέματα Διαχείρισης Κινδύνων είναι ο Διευθυντής Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων της ΜΡΒ, κ. Δ. Πλείπελ. Παρά ταύτα, εκ των πραγμάτων, έχει διαφανεί ότι οι δύο υπηρεσίες κινούνται παράλληλα.

5. Διεύθυνση Χρεών προς Εισπραξη (Debt Collections)

Διευθυντής στην Υπηρεσία Debt Collections είναι ο κ. Κ. Συρρής, ο οποίος με τη σειρά του υπάγεται στο Διευθύνοντα Σύμβουλο κ. Κ. Βασιλακόπουλο. Σε συνάντηση που είχαμε με την Υπηρεσία Debt Collections, παρατηρήσαμε ότι τα άτομα που στελεχώνουν τα διάφορα τμήματα της εν λόγω Υπηρεσίας είναι ικανά και γνώστες του αντικειμένου και γίνεται στενή παρακολούθηση των υποθέσεων που χειρίζονται.

Προβλήματα που έχουν εντοπισθεί αφορούν:

1. Το σύστημα διαβάθμισης πιστούχων

Πελάτες οι οποίοι έχουν μεταφερθεί στην Υπηρεσία και ταξινομούνται στις μη εξυπηρετούμενες χρηρηγήσεις της τράπεζας φέρουν δείκτη διαβάθμισης από 1 μέχρι και 6. Αυτό υποστηρίζει ένα σημείο που εντοπίσαμε κατά τον έλεγχο μας στην Υπηρεσία Διαχείρισης Κινδύνων, ότι η υποβάθμιση πιστούχων δεν γίνεται αυτόματα από το σύστημα (ΠΔΤΕ#2577/9.3.06), λόγω ικανοποίησης κάποιων προϋποθέσεων π.χ. κατάταξη πιστούχου ως μη-εξυπηρετούμενου, με αποτέλεσμα, μέχρι την επίσημη ανάθεωρηση ενός πελάτη, προβληματικοί πελάτες να συνεχίζουν να ταξινομούνται ως ενήμεροι.

2. Επάρκεια προβλέψεων

Σύμφωνα με τις καταστάσεις των μη εξυπηρετούμενων χρηρηγήσεων, υπάρχει κατά την 31 Δεκεμβρίου 2006, άνοιγμα εξασφαλίσεων για το οποίο δεν έγινε πρόβλεψη ύψους €130εκ. Από ένα μικρό δείγμα που επιλέγηκε για τον υπολογισμό του ποσού της απομείωσης, εντοπίσθηκε ανεπάρκεια στον υπολογισμό των προβλέψεων.

Επιπρόσθετα, το γεγονός ότι η βάση υπολογισμού των PDs και LGDs που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των προβλέψεων σε προβληματικούς πελάτες, για τους οποίους δεν γίνεται εξατομικευμένος υπολογισμός απομείωσης, δεν έχει γίνει αποδεκτή

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

από τους εξωτερικούς ελεγκτές της τράπεζας, υποστηρίζει το ενδεχόμενο ανεπάρκειας προβλέψεων. Επιπρόσθετο, εγείρονται ερωτηματικά για την απόφαση της Επιτροπής Προβλέψεων Πιστωτικού Κινδύνου, ημερομηνίας 26 Ιανουαρίου 2009, σύμφωνα με την οποία θα καταργηθεί ο σχηματισμός γενικών προβλέψεων, ενώ έχει σημειωθεί ότι για τους καινούριους τελάτες που μεταφέρονται στις Εμπλοκές (Recoveries), εξατομικευμένος έλεγχος απομείωσης θα γίνεται μόνο στις περιπτώσεις που αφορούν ποσά άνω των €500χιλ., έναντι ποσού €125χιλ. που ήταν μέχρι στιγμής το όριο.

Όσον αφορά περιπτώσεις πιστούχων που εξετάστηκαν κατά τη διάρκεια του επιτόπιου ελέγχου και για τις οποίες κρίνεται ότι απαιτείται πρόβλεψη για επισφαλείς απαιτήσεις, αυτές περιλαμβάνουν το Ράδιο Κορασιδής του ομίλου MIG ύψους €77,7εκ. Η εταιρεία Ράδιο Κορασιδής βρίσκεται σε δεινή οικονομική κατάσταση, αδυνατεί να αποπληρώσει τις υποχρεώσεις της και η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας από την MIG δεν έχει ακόμη γίνει.

Ο έλεγχος κάλυψε μόνο ένα πολύ μικρό δείγμα του χαρτοφυλακίου της τράπεζας και, ως εκ τούτου, είναι πολύ πιθανό να απαιτούνται προβλέψεις και σε σχέση με άλλες περιπτώσεις που δεν εξετάστηκαν. Με βάση την κατάσταση υπολογισμού των επιστηκίων προβλέψεων (ΠΔΤΕ 2442/29.1.99 όπως ισχύει), όπως αυτή υποβλήθηκε στην ΤτΕ, οι ελάχιστες απαιτούμενες προβλέψεις⁶ ανέρχονται, κατά τις 31 Δεκεμβρίου 2008, στα €444,5εκ. έναντι προβλέψεων που έχουν διενεργηθεί από την ΜΕΒ ύψους €224,4εκ, καταδεικνύοντας ανεπάρκεια προβλέψεων της τάξης των 220,1€εκ.

6. Αξιολόγηση κινδύνου αγοράς και διαχείρισης διαθεσίμων

Κατά την αξιολόγηση του κινδύνου αγοράς και της διαχείρισης διαθεσίμων, έχουν προκύψει τα ακόλουθα θέματα:

6.1. Εσωτερική διακυβέρνηση

Έχει παρατηρηθεί ότι δεν έχει ξεκαθαριστεί με σαφήνεια το στέλεχος που έχει την ευθύνη για τη διαχείριση και την παρακολούθηση του κινδύνου αγοράς σε επίπεδο Ομίλου ΜΡΒ (ΜΡΒ, ΜΕΒ και οι λοιπές θυγατρικές). Συνεπώς, ενδεχομένως να δημιουργούνται προβλήματα στην παροχή ολοκληρωμένης, έγκυρης και έγκαιρης πληροφόρησης στην ανώτατη διεύθυνση της τράπεζας.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Από τα πρακτικά της Επιτροπής Διαχείρισης Ενεργητικού και Παθητικού (ALCO) φαίνεται ότι στις συνεδριάσεις της συμμετέχει και ο Διευθυντής διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου¹. Οι εποπτικές αρχές αναμένουν ότι ο εν λόγω αξιωματούχος δεν θα συμμετέχει στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, καθώς κάτι τέτοιο πιθανώς να δημιουργεί σύγκρουση ρόλων και αρμοδιοτήτων. Συνεπώς, ο εν λόγω αξιωματούχος θα πρέπει να συμμετέχει μόνο ως παρατηρητής. Σύμφωνα με τον Διευθύνοντα Σύμβουλο του Ομίλου κ. Ε. Μπουλούτα, ο προαναφερόμενος Διευθυντής δεν έχει δικαίωμα ψήφου στις συνεδριάσεις.

Σε συνέχεια του πιο πάνω σημείου και σχετικά με την Επιτροπή Κινδύνου Αγοράς (Market Risk Committee), παρατηρείται πως στη διαδικασία λήψης αποφάσεων συμμετέχει και ο Διευθυντής διαχείρισης διαθεσίμων του Ομίλου. Σύμφωνα με τον Διευθύνοντα Σύμβουλο του Ομίλου, ο προαναφερόμενος Διευθυντής δεν έχει δικαίωμα ψήφου στις συνεδριάσεις. Οι εποπτικές αρχές θεωρούν πως στις αποφάσεις για τη διαχείριση του κινδύνου αγοράς δεν πρέπει να συμμετέχουν άτομα που αναλαμβάνουν κίνδυνο. Επίσης, δεν υπάρχει θεσμοθετημένη και σαφής διαδικασία λήψης αποφάσεων της εν λόγω Επιτροπής ούτε και διαχωρισμός των αρμοδιοτήτων της σε σχέση με αυτές της ALCO (ΠΔΤΕ 2577/9.3.06 II.7).

6.2. Συστήματα μηχανογράφησης

Σχετικά με τον κίνδυνο ρευστότητας, έχουμε παρατηρήσει ότι το μηχανογραφημένο σύστημα της τράπεζας χρειάζεται αναβάθμιση, ώστε να είναι δυνατή η όσο το δυνατόν ακριβέστερη παρακολούθηση των αναγκών ρευστότητας του Ομίλου. Όπως έχουμε ενημερωθεί από το αρμόδιο τμήμα της τράπεζας, η αναβάθμιση έχει ήδη δρομολογηθεί και αναμένεται να πραγματοποιηθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Επίσης, αναβάθμιση του μηχανογραφημένου συστήματος χρειάζεται και για την παρακολούθηση του επιτοκιοκινδύνου.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

6.3. Συναλλαγματικός κίνδυνος

Οι εργασίες του Ομίλου σε χώρες όπως η Ρουμανία, Σερβία, Ρωσία, Ουκρανία κτλ, μέσω των θυγατρικών του, εκθέτουν τον Όμιλο σε συναλλαγματικό κίνδυνο, αφού η καθαρή θέση των εν λόγω θυγατρικών είναι εκφρασμένη στα αντίστοιχα τοπικά νομίσματα. Όπως μας έχει αναφερθεί, ο εν λόγω κίνδυνος δεν έχει αντισταθμιστεί από τον Όμιλο, παρά το γεγονός ότι παρακολουθείται από την πρόσφατο συσταθείσα επιτροπή για το συναλλαγματικό κίνδυνο του τμήματος διαχείρισης διτθέσιμων. Συνεπώς, οι εποπτικές αρχές αναμένουν να τις ενημερώσετε για το σύνολο των ζημιών ή κερδών που έχουν προκύψει στην καθαρή θέση της κάθε θυγατρικής του Ομίλου κατά το 2008 και για τους πρώτους τρεις μήνες του 2009 και τα μέτρα που προτίθεστε να λάβετε για τη μείωση του εν λόγω κινδύνου.

6.4. Επιτοκιακός κίνδυνος

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων (stress testing), σχετικά με τον κίνδυνο διακύμανσης επιτοκίων, με ημερομηνία αναφοράς 31 Δεκεμβρίου 2008, παρατηρήθηκε πως η επίδραση/ζημιά στο καθαρό εισόδημα από τόκους από παράλληλη μεταβολή της κυμψύλης επιτοκίων κατά 1% ανέρχεται σε €37,3εκ., από τα οποία €15,4εκ. οφείλονται στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών και €21,9εκ. στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο. Δεδομένου του χαμηλού δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας και της αυξημένης μεταβλητότητας των επιτοκίων στις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς, το ποσό αυτό κρίνεται ως ιδιαίτερα ψηλό. Επιπρόσθετα, δεν έχει εφαρμοσθεί σύστημα κερών για τον επιτοκιακό κίνδυνο στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο. Συνεπώς, κρίνεται απαραίτητο να ληφθούν άμεσα διορθωτικά μέτρα.

Όσο αφορά τη μέτρηση του κινδύνου με τη μέθοδο Value - at - Risk (VaR), η τρέχουσα μεθοδολογία δεν λαμβάνει υπόψη το στοιχείο του πιστωτικού κινδύνου, ενώ οι ζημιές που έχουν πραγματοποιηθεί στα ομόλογα, λόγω διακύμανσης των τιμών τους, οφείλονται εν πολλοίς στον πιστωτικό κίνδυνο του εκδότη.

Επίσης, ως συνέπεια του πιο πάνω, δεν πραγματοποιείται εκ των υστέρων έλεγχος (back testing) για σύγκριση της πραγματικής ζημιάς και της μέγιστης δυνατής ζημιάς που προβλεπόταν από το μοντέλο.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Όπως έχουμε ενημερωθεί από το στελέχη της Τράπεζας, η αναβάθμιση του συστήματος για να περιλάβει τον πιστωτικό κίνδυνο στη μεθοδολογία VaR έχει ήδη δρομολογηθεί.

6.5. Χαρτοφυλάκιο ομολόγων

Οι συνολικές ζημιές της τράπεζας για το έτος 2008 από τα ομόλογα και τους άλλους τίτλους σταθερού εισοδήματος ανέρχονται σε €255εκ. (περιλαμβάνονται ζημιές ύψους €14,3εκ. από τα παράγωγα πιστωτικής προστασίας), από τα οποία €85εκ. δεν έχουν αναγνωρισθεί στις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις, λόγω της χρήσης του δικαιώματος του εναλλακτικού λογιστικού χειρισμού που εφαρμόστηκε με την αλλαγή του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 39 τον Οκτώβριο του 2008. Οι ζημιές αυτές ανέρχονται στο 22,7% της ενοποιημένης κεφαλαιακής βάσης του Ομίλου. Παρακαλούμε όπως ενημερώσετε για τον τρόπο παρακολούθησης και μείωσης του κινδύνου που εμπεριέκλειαν τα εν λόγω ομόλογα, δεδομένου ότι δεν είχαν εφαρμοσθεί όρια μέγιστης ζημιάς (stop loss limits) και η τρέχουσα μεθοδολογία VaR δεν λάμβανε υπόψη το στοιχείο του πιστωτικού κινδύνου.

6.6. Παράγωγα πιστωτικής προστασίας

Το ποσό έκθεσης της Τράπεζας σε παράγωγα πιστωτικής προστασίας (Credit Default Swaps), στις 12 Μαρτίου 2009 ανερχόταν σε €207εκ. το οποίο κρίνεται υψηλό. Αναγνωρίζουμε όμως πως οι συνθήκες σε μερικές αγορές έχουν βελτιωθεί και ο κίνδυνος έχει μειωθεί, ωστόσο απαιτείται συνέχιση της στενής παρακολούθησης.

6.7. Επενδύσεις σε Funds of Hedge Funds

Οι επενδύσεις αυτές θεωρούνται υψηλού κινδύνου, πράγμα που επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι η ζημιά για το έτος 2008 (μόνο για τη ΜΕΒ) από ανήλαθε στα €16,6εκ., ή 16% της αξίας τους, στις 31 Δεκεμβρίου 2008.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

7. Κερδοφορία Ομίλου

Η κερδοφορία του ομίλου ΜΕΒ συρρικνώθηκε σημαντικά κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2008. Το συνολικό κέρδος του ομίλου (μετά από φόρους) για το υπό αναφορά έτος ανήλθε σε €43εκ., σε σχέση με €141εκ. κατά το 2007.

Συγκεκριμένα, παρατηρούμε τα ακόλουθα:

1. Η κερδοφορία του Ομίλου κατά το 2008 (Κέρδη προ φόρων €62,9εκαι) ήταν αποτέλεσμα κυρίως των θετικών αποτελεσμάτων της ΕΤΕ (από τις χρηματοπιστωτικές εργασίες και εργασίες επενδυτικής τραπεζικής).

Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι το σύνολο των προμηθειών που η ΕΤΕ έλαβε από τη MIG ανήλθε στο 37% του συνόλου των εσόδων της, καταδεικνύοντας έτσι σημαντική εξάρτηση από τον εν λόγω πελάτη.

Παρακαλούμε να μας γνωρίσετε τα μέτρα που προτίθεστε να λάβετε για τη διαφοροποίηση του επιχειρησιακού σας κινδύνου.

2. Τα Κέρδη προ φόρων της ΜΕΒ κατά το 2008 παρουσίασαν κάθετη πτώση και περιορίστηκαν στο ποσό των € 2,7εκαι. (έναντι €84,7εκαι το 2007), ως αποτέλεσμα των πιο κάτω παραγόντων:
  - (α) Ζημιές από την επανεκτίμηση χρηματοοικονομικών στοιχείων ύψους €20,8εκ., σε σχέση με κέρδος €28,5εκ. το 2007.
  - (β) Σημαντική μείωση του καθαρού επιτοκιακού περιθωρίου σε 1,6% το 2008, από 2,1% το 2007
  - (γ) Σημαντική αύξηση των προβλέψεων για επισφάλειες κατά 37,6%, σε €70,3εκ., από €51,1εκ. κατά το 2007.

Παρακαλούμε να μας γνωρίσετε τους τρόπους βάσει των οποίων επιχειρείτε να πετύχετε εφεξής: α) αύξηση του καθαρού επιτοκιακού περιθωρίου και β) περιορισμό των ζημιών από αποτίμηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων.

Σημειώνεται ότι η σημαντική επίδραση που είχαν στα αποτελέσματα της τράπεζας, τόσο κατά το 2007 όσο και κατά το 2008, τα κέρδη και οι ζημιές αντίστοιχα, οι οποίες προέκυψαν από την επανεκτίμηση

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

χρηματοοικονομικών στοιχείων, ενδεχομένως να καταδεικνύει την πρόθεση της διεύθυνσης της τράπεζας για αποκόμιση κερδών μέσω της ανάληψης αυξημένου κινδύνου αγοράς.

3. Οι εποπτικές αρχές εκφράζουν την ανησυχία τους για τη δομή του προϋπολογισμού για το 2009 και για την μέχρι στιγμής πορεία των εργασιών του ομίλου, ειδικότερα της τράπεζας, κατά τους πρώτους δύο μήνες του 2009.

Συγκεκριμένα, παρατηρούμε τα ακόλουθα:

- α) Σύμφωνα με τον προϋπολογισμό, η διεύθυνση του ομίλου εξακολουθεί να βασίζεται στις εργασίες της ΕΤΕ (χρηματοπιστωτικές εργασίες και στις εργασίες επενδυτικής τραπεζικής) για την επίτευξη κερδοφορίας. Οι εποπτικές αρχές εκφράζουν την ανησυχία τους, λαμβανομένου υπόψη και του γεγονότος της διακοπής της σύμβασης παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών μεταξύ της ΕΤΕ και της εταιρείας MIG, η οποία αποτέλεσε κατά το 2008 την κύρια πηγή εισοδήματος.
- β) Οι προβλέψεις για επισφάλειες του ομίλου έχουν προϋπολογισθεί ότι θα αυξηθούν και θα ανέλθουν σε 80 μονάδες βάσης (μ.β.) επί των χορηγήσεων. Το ύψος του εν λόγω ποσού ενδεχομένως να μην είναι επαρκές, αν ληφθεί υπόψη η οικονομική ύφεση που επηρεάζει την Ελληνική οικονομία.

Συνεπώς, παρακαλούμε όπως μας πληροφορήσετε για το μέγεθος της επίδρασης στα αποτελέσματά σας ως αποτέλεσμα μιας ενδεχόμενης αύξησης των προβλέψεων σε 100 μ.β. και 150 μ.β., επί των χορηγήσεων αντίστοιχα.

- γ) Οι εποπτικές αρχές εκφράζουν την ανησυχία τους για το χαμηλό καθαρό επιτοκιακό περιθώριο (2008:1,6% έναντι 2007: 2,7%) και τα υψηλά λειτουργικά έξοδα σε σχέση με τα λειτουργικά έσοδα (2008:75,1% έναντι 2007:60,3%) που καταγράφει η ΜΕΒ.

Κατόπιν των ανωτέρω, σας παρακαλούμε να μας ενημερώσετε για τα μέτρα που λαμβάνετε ή προτίθεστε να λάβετε για αναστροφή της διαμενούς παρούσας κατάστασης.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

β. Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου (ΠΔΤΕ 2577/9.3.06 Ν. α)

β.1. Οργανωτική Δομή - Κανονισμοί

Από την εξέταση της οργανωτικής δομής και του υφιστάμενου πλαισίου λειτουργίας διαπιστώθηκε ότι:

- Η Διεύθυνση ευρίσκεται σε φάση ολοκλήρωσης της προσαρμογής της στα νέα δεδομένα και τις απαιτήσεις που προέκυψαν από την τριπλή ενοποίηση. Η έλλειψη τεχνογνωσίας ελέγχου πολύπλοκων και σύνθετων αντικειμένων, όπως της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κινδύνων και εργασιών Διεύθυνσης Διαχείρισης Διαθεσίμων, καλύπτεται επί του παρόντος με τη διενέργεια κοινών ελέγχων, με στελέχη που έχουν τις σχετικές εξειδικευμένες γνώσεις από την μητρική ΜΡΒ.

Δεδομένου του μεγέθους της τράπεζας, θεωρείται σκόπιμο όπως δρομολογηθεί άμεσα η ανάπτυξη της εξειδικευμένης αυτής τεχνογνωσίας μέσα στην ίδια τη Μονάδα.

- Το επίπεδο ανεξαρτησίας και αυτονομίας της Διεύθυνσης είναι σε ικανοποιητικά επίπεδα. Για θέματα αρμοδιότητάς της αναφέρεται στο Δ.Σ. μέσω της Επιτροπής Ελέγχου, για δε διοικητικά θέματα στο Διευθύνοντα Σύμβουλο.
- Οι γραπτοί κανονισμοί λειτουργίας και εργασιών έχουν επικαιροποιηθεί σχετικά πρόσφατα (Ιούλιος 2007) και περιγράφουν με σαφήνεια τις λειτουργίες και τα καθήκοντα της Διεύθυνσης. Επισημαίνεται όμως ότι, η Διεύθυνση πρέπει να μεριμνήσει για την ενσωμάτωση των τροποποιήσεων που έχουν επέλθει, λόγω της εφαρμογής της οδηγίας Βασιλείας II.

Γενικότερα, το επίπεδο προετοιμασίας της Διεύθυνσης για την προσαρμογή της στις απαιτήσεις του ανωτέρω θεσμικού πλαισίου δεν είναι ικανοποιητικό και απαιτείται εντατικοποίηση των σχετικών δράσεων.

Σχετικά με τη διασφάλιση επαρκούς υποδομής, παρατηρούνται τα εξής:

- Στον ετήσιο προϋπολογισμό του 2009 δεν έχει γίνει πρόνοια για εκπαίδευση του προσωπικού. Η Μονάδα θα πρέπει να μεριμνά για τη συνεχή εκπαίδευση και αναβάθμιση των στελεχών της.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

- Η Διεύθυνση, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Πληροφορικής, πρέπει να βελτιώσει την υπάρχουσα μηχανογραφική της υποστήριξη σε επίπεδο εξειδικευμένου λογισμικού και εφαρμογών. Συγκεκριμένα, αναφέρεται η σκοπιμότητα ανάπτυξης εφαρμογών αξιοποίησης των πληροφοριών οι οποίες τηρούνται στα διάφορα μηχανογραφικά συστήματα, σε συνδυασμό με τις πληροφορίες οι οποίες καταγράφονται στα διάφορα ελεγκτικά αρχεία καταγραφής (log files), με σκοπό την παραγωγή exception reports. Γενικότερα, κρίνεται σκόπιμη η καθιέρωση συστημικής ροής πληροφόρησης προς τη Διεύθυνση, η οποία πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στο σχεδιασμό των τακτικών και έκτακτων ελέγχων.
- Η επάρκεια του ανθρώπινου δυναμικού είναι οριακή, 22 άτομα σε σύνολο 3.000 περίπου υπαλλήλων της τράπεζας και των θυγατρικών της στην Ελλάδα. Κρίνεται σκόπιμη η ενίσχυση με εξειδικευμένο προσωπικό για την κάλυψη των αδυναμιών που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη Παράγραφο του Πορίσματος (ΠΔΤΕ 2577/9.3.06 V, α 3.2).
- Είναι σε εξέλιξη η προμήθεια λογισμικού για τον εντοπισμό και παρακολούθηση περιπτώσεων απάτης.

8.2 Αρμοδιότητες

Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου διατυπώνονται με σαφήνεια και επάρκεια στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας της, καλύπτουν δε το σύνολο των προβλεπόμενων αρμοδιοτήτων από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Σε ειδικότερα θέματα :

- Δεν έχει προσεγγισθεί σε συστηματική βάση η αξιολόγηση των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των τρίτων που αναλαμβάνουν εργασίες για λογαριασμό της τράπεζας (Outsourcing), σύμφωνα με τα προβλεπόμενα της Πράξης Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος υπ' αριθμόν 2577/9.3.06 (παράρτημα 1). Ο κατάλογος των σχεικών εταιρειών τηρείται από τη Διεύθυνση Λειτουργικού Κινδύνου. Έχει προγραμματισθεί έλεγχος εντός του 2009.
- Δεν έχει προχωρήσει η αξιολόγηση της οργάνωσης και της λειτουργίας των συστημάτων και μηχανισμών που αφορούν στην παραγωγή αξιόπιστης, πλήρους και έγκαιρης χρηματοοικονομικής και διοικητικής

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

πληροφόρησης, όπου αυτή κατά περίπτωση παρέχεται (ΠΔΤΕ 2577/9.3.06 II. 2.5).

- Έχει ζητηθεί έγκριση για τη δημιουργία Τμήματος Πρόληψης και Καταστολής Απάτης.

8.3 Μέθοδοι- Διαδικασίες

Από την επισκόπηση των θεωρητικών μεθόδων και διαδικασιών επιστημαίνονται τα εξής:

- Η συχνότητα των ελέγχων του δικτύου καταστημάτων είναι περίπου μια φορά κάθε 30 μήνες, χρονικό διάστημα που κρίνεται ως αρκετά μεγάλο και πρέπει να μειωθεί. Περαιτέρω, λόγω των ειδικών ελέγχων οι οποίοι χρειάστηκε να πραγματοποιηθούν και οφείλονται στη συγχώνευση, η Μονάδα, κατά το 2007 & 2008, ολοκλήρωσε περίπου το 70% των αρχικών πλάνων.
- Μετά τη συγχώνευση δεν έγινε έλεγχος στον τομέα των πιστοδοτήσεων μεγάλων επιχειρήσεων και οργανισμών.
- Από το πέρας του ελέγχου και μέχρι την οριστική έκδοση του πορίσματος και την κοινοποίησή του στην ελεγχθείσα μονάδα, μεσολαβεί συνήθως χρονική περίοδος 6 (6) μηνών, η οποία κρίνεται αρκετά μεγάλη και πρέπει να σμικρυνθεί ώστε να επιτυγχάνεται η κατά το δυνατόν άμεση ανταπόκριση στις παρατηρήσεις.
- Αναφορικά με IT Audit σημειώνονται:
  1. Σε σχέση με τα Escrow Agreements με τις Temenos (η προμηθεύτρια εταιρεία του κεντρικού συστήματος T24) και την Prime (η προμηθεύτρια εταιρεία του συστήματος καρτών), παρατηρήθηκε ότι ο Εσωτερικός Έλεγχος δεν ζήτησε την παρακίνηση στοιχείων για διακρίβωση του εάν κατά πόσο και σε ποιο βαθμό τηρούνται οι πρόνοιες των συμφωνιών.
  2. Δεν έγινε έλεγχος της διαδικασίας παραχώρησης προσβάσεων, αλλά αντίθετα γίνεται μόνο έλεγχος των προσβάσεων των υπαλλήλων κατά τον έλεγχο του καταστήματος.
  3. Είναι απαραίτητος ο έλεγχος της προόδου, η οποία επιτυγχάνεται σε σχέση με το υπό εξέλιξη έργο εκπόνησης

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Σχεδίων Συνέχειας Εργασιών και το έργο Ανάκαμψης από Καταστροφή. Απαραίτητα, επίσης, θεωρείται, η συμμετοχή εκπροσώπου της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου, υπό την ιδιότητα του παρατηρητή, κατά τη διενέργεια δοκιμών των πιο πάνω σχεδίων.

- Δεν έχει γίνει πλήρης εφαρμογή του 'Risk Based Approach' στον προγραμματισμό των ελέγχων. Λαμβάνονται υπόψη μόνο το μεσολαβούν χρονικό διάστημα και η σημαντικότητα των ευρημάτων ελέγχου, ενώ δεν έχει καθορισθεί το είδος και η σημαντικότητα των διαφόρων μορφών κινδύνων που ενυπάρχουν σε κάθε μονάδα, υπηρεσία και δραστηριότητα της τράπεζας.
- Δεν παρακολουθείται σε συστηματική βάση ο βαθμός συμμόρφωσης των ελεγχθέντων μονάδων στις υποδείξεις και τις παρατηρήσεις των ελεγκτών. Την αδυναμία αναμένεται να καλύψει η Διεύθυνση Credit Control, η οποία ιδρύθηκε το Δεκέμβριο του 2007 και μεταξύ των άλλων αρμοδιοτήτων της περιλαμβάνει την παρακολούθηση (Follow Up) των Πορισμάτων Εσωτερικού Ελέγχου.

8.4. Ενημέρωση Επιτροπής Ελέγχου

(ΠΔΤΕ 2577/9.3.06 IV. Β. 2.α)

Από την εξέταση ορισμένων πρακτικών της Επιτροπής Ελέγχου και μετά από σύντομη συζήτηση με τον γραμματέα της Επιτροπής, αναφέρονται τα εξής:

- Παρατηρήθηκε ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, από τη διεκπεραίωση ενός ελέγχου² μέχρι την ενημέρωση της Επιτροπής Ελέγχου παρέχεται σχετικά μεγάλο χρονικό διάστημα.
- Παρατηρήθηκε ότι τα διάφορα θέματα τα οποία καταγράφονται στα πρακτικά παρουσιάζονται σε πολύ περιληπτική μορφή, γεγονός το οποίο δεν αντικατοπτρίζει το εύρος και τη λεπτομέρεια με την οποία θα πρέπει να συζητείται και παρακολουθείται το κάθε θέμα. Θα πρέπει να τηρούνται πιο αναλυτικά πρακτικά, όπου θα καταγράφονται με σαφήνεια οι διάφορες αποφάσεις και θα καθορίζονται χρονοδιαγράμματα υλοποίησης.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

9. Πολιτική Ασφαλείας, Σχέδιο Συνέχειας Εργασιών και Σχέδιο Ανάκαμψης από καταστροφή

(ΠΔΤΕ 2577/9.3.06 παράρτημα 2).

9.1. Πολιτική Ασφαλείας

- Υπάρχει περίγραμμα Πολιτικής Ασφαλείας, το οποίο προέρχεται από τη ΜΡΒ, στο οποίο παρουσιάζονται περιληπτικά οι αρχές οι οποίες θα πρέπει να ακολουθηθούν για την ανάπτυξη της Πολιτικής Ασφαλείας. Η πιο πάνω πολιτική εγκρίθηκε στη πρόσφατη και 1^η συνεδρίαση της Επιτροπής Πολιτικής Ασφαλείας.
- Διαπιστώθηκε η πιθανή ανάγκη αναθεώρησης των υφισταμένων διαδικασιών της Μονάδας Πληροφορικής, ώστε αυτές να είναι συμβατές με την Πολιτική Ασφαλείας, καθώς επίσης και η ετοιμασία νέων διαδικασιών όπου εντοπίζονται κενά.
- Στον Υπεύθυνο Ασφαλείας έχει ανατεθεί, πέρα από την ανάπτυξη της Πολιτικής Ασφαλείας και η εκπόνηση του Σχεδίου Συνέχειας Εργασιών (BCP).

Ο Υπεύθυνος Ασφαλείας έχει διοριστεί πρόσφατα (Σεπτέμβριο 2008), συνεπώς όλα τα έργα τα οποία του ανατέθηκαν βρίσκονται σε αρχικό στάδιο. Η τράπεζα καλείται να αξιολογήσει τον όγκο εργασίας τον οποίο αναμένεται να διεκπεραιώσει η Ομάδα Ασφαλείας και να διαθέσει όλους τους απαραίτητους πόρους για σύντομη διεκπεραίωσή τους.

9.2. Σχέδιο Συνέχειας Εργασιών και Σχέδιο Ανάκαμψης από καταστροφή

- Διαπιστώθηκε ότι ουσιαστικά δεν υπάρχουν Σχέδια Συνέχειας Εργασιών και Ανάκαμψης από Καταστροφή. Το έργο συντονίζεται σε επίπεδο ομίλου από τη ΜΡΒ.

Είναι απαραίτητη η ανάπτυξη, σε σύντομο χρονικό διάστημα, ενός πλήρους και λεπτομερούς σχεδίου, με βάση συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, το οποίο να καλύπτει όλες τις υπηρεσίες και όλες τις

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

λειτουργίες στην τράπεζα. Απαραίτητη θεωρείται, επίσης, η διενέργεια δοκιμών με βάση μία ποικιλία σεναρίων, στις οποίες θα συμμετέχει όλο το απαραίτητο προσωπικό.

- Πριν από τη συγχώνευση των τριών τραπεζών, η Εγνατία Τράπεζα είχε σε ισχύ σύμβαση με την Τράπεζα Αττικής, με σκοπό την αμοιβαία χρήση του εξοπλισμού πληροφορικής σε περίπτωση ανάγκης. Μετά την ενοποίηση των τριών τραπεζών, η ενοποιημένη τράπεζα προχώρησε σε συνολόγηση της ίδιας σύμβασης με την Τράπεζα Αττικής, η οποία δεν έχει δοκιμαστεί (δεν έχει αξιολογηθεί η δυνατότητα των συστημάτων της μιας Τράπεζας να υποστηρίξουν τις εργασίες της άλλης). Μετά τη συγχώνευση των τριών τραπεζών και τη συνεπακόλουθη αύξηση των μεγεθών, εκτιμάται ότι τα συστήματα της Τράπεζας Αττικής πιθανόν να μη μπορούν να ανταποκριθούν στις νέες αυξημένες απαιτήσεις.
- Το έργο της δημιουργίας εναλλακτικού κέντρου για το κεντρικό σύστημα T24 στις εγκαταστάσεις της εταιρείας Med Nautilus είναι στη φάση της υλοποίησης. Αφορά, προς το παρόν, μόνο το κεντρικό σύστημα T24 - Globus. Με τον υφιστάμενο σχεδιασμό, προβλέπεται η λήψη αντιγράφων ασφαλείας και η αποστολή τους από το Κεντρικό Μηχανογραφικό Κέντρο στο Κέντρο Αποκατάστασης από Καταστροφή την επόμενη μέρα. Ως συνέπεια αυτής της προσέγγισης, η τράπεζα δυνατόν να έχει απώλεια συναλλαγών μέχρι και μίας ολόκληρης μέρας.

Το Τμήμα Πληροφορικής καλείται να παρουσιάσει στη Διοίκηση της τράπεζας τις διάφορες επιλογές, όσον αφορά τον περιορισμό της απώλειας δεδομένων σε περίπτωση καταστροφής του κυρίως μηχανογραφικού κέντρου, με σκοπό, η Διοίκηση να επιλέξει την προσέγγιση την οποία θεωρεί ως την πλέον κατάλληλη για την τράπεζα.

- Δεν έχει γίνει ανάλογη προεργασία για τα άλλα κρίσιμα συστήματα της Τράπεζας.
- Υπάρχει ανάγκη ενίσχυσης φυσικής ασφάλειας του εναλλακτικού κέντρου (κλωβός, κλειστό σύστημα παρακολούθησης (CCTV))

Η τράπεζα θα πρέπει να προχωρήσει άμεσα στην αξιολόγηση και ιεράρχηση των υπολοίπων συστημάτων και να ετοιμάσει

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΦΡΕΣΥΣΤΗΜΑ

χρονοδιάγραμμα υλοποίησης Σχεδίων Ανάκαμψης από Καταστροφή. Επίσης, μέσα στα πλαίσια της δημιουργίας του πιο πάνω κέντρου, η τράπεζα θα πρέπει να διασφαλίσει ότι οι διαδικασίες πρόσβασης, τα μέτρα ασφάλειας και πρόστασης του εξοπλισμού, θα είναι του ίδιου επιπέδου με αυτά του κυρίως μηχανογραφικού της κέντρου.

10. Μονάδα Πληροφορικής

(ΠΔΤΕ 2577/9.3.06 παράρτημα 2).

10.1. Ενοποίηση / εκκαθάριση δεδομένων (Data Cleansing)

- Στη λιστική τραπεζική, δεν έγινε η απαραίτητη ενοποίηση πελατών, μετά τη συγχώνευση.
- Το πιο πάνω έργο είναι ιδιαίτερα κρίσιμο, επίπονο και μακροχρόνιο.
- Η καθαρότητα της Βάσης Δεδομένων επηρεάζει την εικόνα πελάτη, την αποτελεσματικότητα βασικών συστημάτων, όπως anti-fraud, anti-money laundering, e-banking, Basel II κλπ.

Η τράπεζα καλείται να ολοκληρώσει το έργο το συντομότερο δυνατό.

10.2. Λογική Ασφάλεια

- Δεν υπάρχει εύκολος τρόπος δημιουργίας ενιαίας εικόνας όλων των προσβάσεων τις οποίες έχει ο κάθε χρήστης σε όλα τα συστήματα της τράπεζας. Κυριώτεροι λόγοι είναι η μη κεντρική διαχείριση των χρηστών και η μη ύπαρξη κατάλληλου αυτοματοποιημένου εργαλείου. Θα πρέπει να εξεταστεί η πιθανότητα / χρησιμότητα της συγκέντρωσης της αρμοδιότητας διαχείρισης χρηστών για όλα τα συστήματα σε μία μονάδα (τμήμα δημιουργίας και διαχείρισης χρηστών – Διεύθυνση Οργάνωσης).

Υπάρχει ανάγκη:

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

- αναθεώρησης των δικαιωμάτων πρόσβασης των χρηστών και τυποποίηση των διαφόρων προφίλ, με σκοπό την αντιστοίχιση θέσεων / ρόλων και προσβάσεων
- αναθεώρησης της διαδικασίας παροχής και αλλαγής προσβάσεων
- επαναξιολόγησης ρόλων, προσβάσεων και συμπράξεων για ολοκλήρωση συναλλαγών, σε όλα τα συστήματα, με προτεραιότητα το κεντρικό σύστημα T24 -- Globus
- αναθεώρησης / επαναξιολόγησης όλων των πράξεων, με σκοπό την επικαιροποίηση του καταλόγου των πράξεων για τις οποίες είναι απαραίτητη η ηλεκτρονική σύμπραξη δύο ατόμων για την ολοκλήρωσή τους. Για σκοπούς εφαρμογής ηλεκτρονικής σύμπραξης, εκτός από το T24 -- Globus, η αναθεώρηση θα πρέπει να επεκταθεί σε όλα τα συστήματα και εφαρμογές
- δημιουργίας ισχυρών διαδικασιών, όπου είναι τεχνικά αδύνατη, ή δεν εφαρμόζεται η ηλεκτρονική σύμπραξη (π.χ. σύστημα Prime)
- επέκτασης / ομογενοποίησης του Active Directory και ένταξη σε αυτό όλων των χρηστών.

Στο πλαίσιο της ετοιμασίας και εφαρμογής της Πολιτικής Ασφάλειας, η τράπεζα καλείται να ετοιμάσει, κατά προτεραιότητα και να θέσει σε εφαρμογή διαδικασίες για τον έλεγχο της δραστηριότητας των χρηστών με προνομιακά δικαιώματα πρόσβασης, σε όλα τα συστήματα, με σκοπό την εξασφάλιση ότι οι ενέργειές τους είναι δικαιολογημένες και κατάλληλα εξουσιοδοτημένες.

Η τράπεζα καλείται να προχωρήσει στην αναθεώρηση και ενίσχυση της λογικής ασφάλειας των συστημάτων της. Οι αναχές, λόγω του έργου συγχώνευσης, μετά τη διάρροδο δύο ετών, θα πρέπει να περιοριστούν.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

10.3. Περιμετρική ασφάλεια

- Η τράπεζα έθεσε δοκιμαστικά σε λειτουργία συστήματα Intrusion Detection System (IDS) / Intrusion Prevention System (IPS). Παρατηρήθηκε ότι δεν γίνεται συστηματική επεξεργασία και αξιοποίηση των πληροφοριών, οι οποίες καταγράφονται στα 'logs & alerts των firewalls και του IDS'.
- Η τράπεζα δεν διενεργεί σε συστηματική βάση εξωτερικούς και εσωτερικούς ελέγχους παρείσφρησης. Κατά τη διάρκεια του εποπτικού ελέγχου βρισκόταν σε εξέλιξη, για πρώτη φορά μετά την συγχώνευση, ένα τέτοιο έργο.

Έλεγχοι παρείσφρησης θα πρέπει να διεξάγονται σε συστηματική βάση, τουλάχιστον μια φορά το χρόνο, ή όταν υπάρχουν σημαντικές αλλαγές στην τεχνολογική υποδομή ή τις εφαρμογές.

10.4. Φυσική ασφάλεια

- Μετά από δειγματοληπτικό έλεγχο, ο οποίος έγινε σε μηχανογραφικό κέντρο στη Συγγρού 167, διαπιστώθηκε σειρά από αδυναμίες. Παρατηρήθηκε επίσης ότι, παρόλο που ορισμένες από αυτές είχαν εντοπιστεί και από τον Εσωτερικό Έλεγχο, δεν λήφθηκαν τα απαραίτητα διορθωτικά μέτρα. Ενδεικτικά, αναφέρονται η ύπαρξη επικίνδυνων υλικών μέσα στα χώρο των υπολογιστών, έλλειψη μητρώου των αντιγράφων ασφαλείας και η χρήση, εν μέρει, του χώρου ως αποθηκευτικού χώρου.

Η τράπεζα καλείται να εφαρμόσει ομοιόμορφο επίπεδο ασφάλειας σε όλα τα μηχανογραφικά της κέντρα.

10.5. Άλλα θέματα

- Ο διευθυντής καταστήματος έχει την υποχρέωση να εκτυπώνει και να ελέγχει αριθμό καταστάσεων στο τέλος της ημέρας. Το σύστημα δεν καταγράφει πληροφόρηση σχετικά με τις εκτυπώσεις αυτές, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

δειγματοληπτικών ελέγχων για διακρίβωση κατά πόσο αυτό γίνεται σε καθημερινή βάση.

- Υπεύθυνη για την εκτύπωση του PIN για το e-banking είναι η Υπηρεσία Ηλεκτρονικής Τραπεζικής. Παρατηρήθηκε ότι ο εκτυπωτής δεν ελέγχεται από σύστημα παρακολούθησης κλειστού κυκλώματος, το δε ειδικό μηχανογραφικό έντυπο το οποίο χρησιμοποιείται δεν είναι αριθμημένο.
- Στη βάση δεδομένων όπου καταγράφονται περιστατικά τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα ζημιές (loss database) της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων, δεν καταγράφονται από τη μονάδα Πληροφορικής περιστατικά τα οποία την αφορούν. Αντίθετα, η Μονάδα Πληροφορικής καταγράφει ορισμένα περιστατικά εσώτερικά και για δική της χρήση.

11. Έλεγχος για την Οδηγία MiFID στη ΜΕΒ (N. 3606/2007)

11.1. Κύρια ευρήματα

Τα κύρια ευρήματα του ελέγχου ήταν τα ακόλουθα:

- Καταγραφή και εφαρμογή των διαδικασιών
  - α) Dealing room – Δεν υπάρχει διαδικασία που να προβλέπει το φυσικό διαχωρισμό μεταξύ του sales desk και του trading desk
  - β) Δεν υπάρχει καταγεγραμμένη διαδικασία κατηγοριοποίησης πελατών σε ιδιώτες, επαγγελματίες και επιλέξιμους αντισυμβαλλόμενους.
  - γ) Δεν υπάρχει καταγεγραμμένη διαδικασία ώστε το Τμήμα Διαθεσίμων (Treasury) να τεκμηριώσει, όταν αυτά ζητηθεί από πελάτη, όργανο της τράπεζας ή εποπτική αρχή, ότι έκανε βέλτιστη εκτέλεση σ' ότι αφορά εκτέλεση εντολής πελάτη, με αντικείμενο ομόλογο που αγοράζεται over the counter.
- Δεν υπάρχει καταγεγραμμένη διαδικασία για την αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων, η οποία να καλύπτει όλα τα επίπεδα της τράπεζας (δηλαδή από τα μέλη του Δ.Σ. μέχρι τους υπαλλήλους στη χαμηλότερη βαθμίδα στην ιεραρχία). Συγκρούσεις συμφερόντων μπορούν να παρουσιαστούν, μεταξύ άλλων στις ακόλουθες περιπτώσεις:
  - α) Κατά την εκτέλεση πράξεων με αντικείμενο χρηματοοικονομικό μέσο για ίδιο λογαριασμό, όταν για το ίδιο χρηματοοικονομικό μέσο η τράπεζα έλαβε εντολή από πελάτη ή πελάτες ή παρέχει συμβουλές σε πελάτη ή πελάτες με αντικείμενο το ίδιο χρηματοοικονομικό μέσο.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

β) Κατά τη διενέργεια ερευνών και αναλύσεων εισηγμένων εταιρειών, όταν η τράπεζα έλαβε εντολή από πελάτη ή πελάτες με αντικείμενο τίτλους της εν λόγω εταιρείας, η όταν η τράπεζα διεπηρεγεί πράξεις στους τίτλους της εν λόγω εταιρείας για ίδιο λογαριασμό.

γ) Κατά την παροχή συμβουλών σε πελάτες με αντικείμενο τίτλους εταιρειών ή οντοτήτων που ανήκουν ή συνδέονται με τον Όμιλο Marfin Laiki Bank.

- Δεν υπάρχει κατάλογος των υπόχρεων προσώπων, με αποτέλεσμα να μη δύναται η τράπεζα να τεκμηριώσει ότι πληροί τις διατάξεις του Νόμου που αφορούν τα υπόχρεα πρόσωπα.
- Στην ιστοσελίδα της τράπεζας, η τράπεζα φέρεται να παρέχει την επενδυτική υπηρεσία της διαχείρισης χαρτοφυλακίων, ενώ στην πραγματικότητα δεν παρέχει αυτή την υπηρεσία. Όπως μας αναφέρθηκε, αυτή η υπηρεσία παρέχεται από τη συγγενική εταιρεία Marfin GAM A.E.Δ.Α.Κ. που εποπτεύεται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

12. Marfin Leasing A.E.

Η Εταιρεία έχει αναδιορθωθεί μετά την ενοποίηση των τριών τραπεζών το 2007. Η παρούσα διοίκηση έχει επανεξετάσει το εγωποποιημένο χαρτοφυλάκιο (31 Δεκεμβρίου 2008 €403εκ.) και έχει προβεί σε προβλέψεις για πιθανές ζημιές κατά το έτος 2008 (€6εκ. περιλαμβανομένων και προβλέψεων για μη επανακινηθείσες προκαταβολές).

Η Marfin Leasing τηρεί το υφιστάμενο θεσπικό πλαίσιο και τις προβλεπόμενες από την πιστοδοτική της πολιτική διαδικασίες.

Εντοπίστηκαν όμως κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας οι ακόλουθες αδυναμίες:

12.1. Εκτιμήσεις Ακινήτων

Υπήρχαν περιπτώσεις όπου η Εταιρεία έκανε προβλέψεις ή υπέστη ζημιά σε χρηματοδοτήσεις ακινήτων λόγω ψηλών αρχικών εκτιμήσεων της αγοραίας αξίας των ακινήτων από επαγγελματίες εκτιμητές. Προς αποφυγήν παρομοίων ζημιών στο μέλλον, θα πρέπει η Εταιρεία να χρησιμοποιεί δύο εγκεκριμένους ανεξάρτητους εκτιμητές και να επιλέγει μεταξύ αυτών τη χαμηλότερη εκτίμηση ή να αξιολογεί τις εκτιμήσεις εσωτερικά (ειδικά για τις μεγάλες χρηματοδοτήσεις), χρησιμοποιώντας τη βοήθεια του Ομίλου.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

12.2. Εκτιμήσεις Παγίων (εκτός ακινήτων)

Η Εταιρεία δεν χρησιμοποιεί για τον υπολογισμό της πιθανής ζημιάς (ή αντίστοιχης πρόβλεψης), σε καθυστέρημένους χρεώστες, την αγοραία αξία του σχετικού εξοπλισμού, αλλά, χρησιμοποιεί τύπους (formulae) απομείωσης που μερικές φορές δεν αντιπροσωπεύουν την πραγματική αξία μεταπώλησης του εξοπλισμού και οδηγούν σε υπερβολική ή ελλιπή πρόβλεψη. Επίσης, η φυσική ή λειτουργική κατάσταση του εξοπλισμού δεν αξιολογείται.

Η Εταιρεία, όπου είναι εφικτό, πρέπει να αξιολογεί την κατάσταση του σχετικού εξοπλισμού και βάσει των ευρημάτων της να προχωρά στην εξεύρεση, όπου είναι δυνατό, της αγοραίας αξίας του, βάσει της οποίας να καθορίζεται και η πιθανή της ζημιά. Η ίδια μεθοδολογία θα πρέπει να ακολουθείται σχετικά και με τον εξοπλισμό, ο οποίος πρόκειται να εκποιηθεί από την εταιρεία.

12.3. Πρακτική Πώλησης και Επαναμισθώσης ή Χρηματοδοτικής Μίσθωσης.

Η Εταιρεία πολλές φορές μισθώνει ή αγοράζει και επαναμισθώνει κινητό εξοπλισμό (π.χ. εξοπλισμό τηλεοπτικών αναμεταδόσεων, ή χιονοδρομικών κέντρων), για τον οποίο δεν υπάρχει δευτερογενής αγορά ή, εάν υπάρχει, αυτή είναι περιορισμένη. Βάσει τούτου, η Εταιρεία σε περίπτωση αθέτησης των πληρωμών του πελάτη μένει εκτεθειμένη, αφού ουσιαστικά δεν θα μπορεί να πωλήσει τον εξοπλισμό (ο οποίος είναι και η μοναδική της εξασφάλιση) ή και αν καταφέρει να τον πωλήσει, τότε θα υποστεί σημαντικές ζημιές. Συνεπώς, σε περίπτωση χρηματοδότησης τέτοιου εξοπλισμού, αυτό πρέπει να γίνεται με την προσκόμιση επιπρόσθετων εξασφαλίσεων και με χαμηλό ποσοστό χρηματοδότησης, σε σχέση με την αξία του εξοπλισμού.

12.4. Συμβάσεις με Επιχειρήσεις Μίσθωσης και Ενοικίασης Αυτοκινήτων.

Η Εταιρεία Leasing σύναψε με Επιχείρηση Μίσθωσης και Ενοικίασης Αυτοκινήτων (NTIPENT ΑΕ) συμβόλαια μίσθωσης, η διάρκεια των οποίων δεν συνάδει με τη διάρκεια των συμβολαίων μίσθωσης που σύναψε η επιχείρηση με τους πελάτες της. Ως εκ τούτου τα μισθώματα της Επιχείρησης Μίσθωσης και Ενοικίασης Αυτοκινήτων είναι πολύ πιο χαμηλά από αυτά της Εταιρείας Leasing. Λόγω των προαναφερόμενων, η Επιχείρηση Μίσθωσης και Ενοικίασης Αυτοκινήτων αδυνατεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της και καθυστερεί τις πληρωμές της (ως συνημμένος πίνακας).

Συνεπώς, η Εταιρεία Leasing πρέπει πάντα να αξιολογεί την επάρκεια των λειτουργικών εσοδημάτων των μισθωτών της, καθώς και τη δυνατότητα αποπληρωμής των χορηγήσεων.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

12.5. Εγκριτικά Όρια

Το όριο το οποίο έχει καθοριστεί για παραπομπή αίτησης χορηγήσεων σε ανώτερο εγκριτικό κλιμάκιο του Ομίλου είναι το ίδιο με αυτό της τράπεζας (δηλαδή 170 εκ Ευρώ), το οποίο θεωρείται υπερβολικά υψηλό και δεν είναι αντιπροσωπευτικό για τα μερέθια της Εταιρείας.

12.6. Επάρκεια προβλέψεων

Κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας εξετάστηκαν οι μη εξυπηρετούμενοι πελάτες ή πελάτες με σημαντικές καθυστερήσεις. Ελέγχθηκε επίσης μικρό δείγμα ενήμερων πιστοδοτήσεων.

Βάσει του ελεγχθέντος δείγματος, προκύπτει ανεπάρκεια των υφιστάμενων προβλέψεων κατά τις 31 Δεκεμβρίου 2008 ύψους €3.832χιλ., περιλαμβανομένης και της απαίτησης κατά της ELEPHANT A.E., η οποία απορροφήθηκε από την ΚΟΡΑΣΙΔΗΣ Α.Ε. (ως συνημμένος πίνακας).

Διενεργεί όμως η εταιρεία κατά την τρέχουσα χρήση προβλέψεις € 500 χιλ. σε μηνιαία βάση, το ύψος των οποίων εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε € 6 εκ. για τη χρήση του 2009. Το ποσό αυτό αναμένεται να υπερκαλύψει την εκτιμηθείσα από τον έλεγχο ανεπάρκεια των προβλέψεων.

13. Merfin Factors and Forfaiters AE.

Η Εταιρεία έχει αναδιορθωθεί μετά την ενοποίηση των τριών τραπεζών το 2007. Η παρούσα διοίκηση έχει επανεξετάσει το ενοποιημένο χαρτοφυλάκιο (€218,7εκ. στις 31 Δεκεμβρίου 2008) και έχει προβεί στη δημιουργία ικανοποιητικών προβλέψεων για πιθανές ζημιές κατά το έτος 2008 (€ 3,8εκ.)

Η εταιρία τηρεί σε γενικές γραμμές το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο και τις προβλεπόμενες από την πιστοδοτική της πολιτική διαδικασίες.

Εντοπίστηκαν όμως κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας ορισμένες αδυναμίες, που είναι οι ακόλουθες:

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΕΥΣΠΙΜΑ

13.1. Ρυθμίσεις Χορηγήσεων

Οι χορηγήσεις οι οποίες ρυθμίζονται δεν παραμένουν ως μη εξυπηρετούμενες ή δεν εμφανίζονται στην ειδική κατηγορία των ρυθμίσεων, αλλά μεταφέρονται αμέσως στην κατηγορία των ενήμερων. Η διαδικασία αυτή δεν συνάδει με τις σχετικές οδηγίες των εποπτικών αρχών (ΚΤΚ και ΤτΕ) προς τις τράπεζες, αφ' ενός μεν για την ταξινόμηση των μη-εξυπηρετούμενων χορηγήσεων και ως εκ τούτου η ενοποιημένη κατάσταση των μη-εξυπηρετούμενων χορηγήσεων που υποβάλλεται στο αρμόδιο τμήμα της ΚΤΚ είναι λανθασμένη, αφ' ετέρου δε για τη μη εμφάνιση των ρυθμίσεων στην ειδική κατηγορία της υποβαλλόμενης στην ΤτΕ κατάστασης των εποπτικών προβλέψεων (ΠΔΤΕ 2442/99), με αποτέλεσμα την υποεκτίμηση αυτών. Η Εταιρεία θα πρέπει να προβεί άμεσα σε αναθεώρηση των διαδικασιών που ακολουθεί, ούτως ώστε να υπάρξει συμμόρφωση με τις οδηγίες των εποπτικών αρχών.

13.2. Εγκριτικά Όρια

Το όριο το οποίο έχει καθοριστεί για παραπομπή αίτησης χορηγήσεων σε ανώτερο εγκριτικό κλιμάκιο του Ομίλου είναι το ίδιο με αυτό της τράπεζας (δηλαδή €170εκ.), το οποίο θεωρείται υπερβολικό υψηλό και δεν είναι αντιπροσωπευτικό για τα μεγέθη της Εταιρείας.

14. Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδας (ΕΤΕ)

1. Στρατηγική

Καταρτίζεται ετήσιος προϋπολογισμός σε συνεργασία με την ΜΕΒ. Ο καθορισμός των στρατηγικών στόχων και οι πολιτικές επίτευξής τους εξαρτώνται άμεσα από την γενικότερη στρατηγική του Ομίλου. Η ΕΤΕ αποτελεί τον επενδυτικό βραχίονα της ΜΕΒ, με περιορισμένη αυτόνομη δραστηριότητα στην προσέλκυση νέας πελατείας στον τομέα της των σχετικών χρηματοδοτήσεων (corporate banking). Δραστηριοποιείται κυρίως σε υπηρεσίες παροχής επενδυτικών συμβουλών, στην έκδοση / διαχείριση κοινοπρακτικών-ομολογιακών δανείων και συγχωνεύσεων / εξαγορών επιχειρήσεων. Σημαντικό μέρος των δραστηριοτήτων της και των πηγών κερδοφορίας της αποτελεί ο τομέας των συναλλαγών στο ΧΑ όπου κατέχει σημαντικό μερίδιο της αγοράς.

Το επιχειρηματικό σχέδιο της ΕΤΕ καθορίζεται κυρίως σε σχέση με τις δραστηριότητες της Χρηματοπιστωτικής και τις προσδοκώμενες προμήθειες. Η χρηματοοικονομική κρίση και η ευρύτερη ύφεση στην οικονομία έχουν αναπόφευκτα επηρεάσει αρνητικά τους ανωτέρω τομείς, ειδικότερα δε τον χρηματοπιστωτικό

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

τομέα της επενδυτικής τραπεζικής. Οι εποπτικές αρχές της Ελλάδας και της Κύπρου αναμένουν εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος ενημέρωση, σχετικά με τις στρατηγικές αποφάσεις και τα συγκεκριμένα μέτρα τα οποία προτίθεται να λάβει η Διοίκηση της ΕΤΕ, προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι αρνητικές επιδράσεις της οικονομικής κρίσης.

Το 2007 ήταν η πρώτη χρήση της Τράπεζας με την παρούσα μορφή μετά τη συγχώνευσή της με την «ΕΓΝΑΤΙΑ FINANCE Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ».

2. Ποιότητα της κερδοφορίας

Η κερδοφορία της θυγατρικής τράπεζας για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2008 επιτεύχθηκε κυρίως ως αποτέλεσμα της προμήθειας που έλαβε η ΕΤΕ από τη MIG λόγω της σύμβασης συμβουλευτικών υπηρεσιών που ίσχυε μεταξύ των δύο μερών κατά τη διάρκεια του έτους. Συγκεκριμένα, κατά το 2008 το ποσοστό των προμηθειών που η ΕΤΕ έλαβε από τη MIG ανήλθε στο 37,3% των συνολικών καθαρών της εσόδων.

Η ΤτΕ και η ΚΤΚ κρίνουν το εν λόγω ποσοστό ως ιδιαίτερα υψηλό, γεγονός που καταδεικνύει εξάρτηση της εταιρείας από το συνεργό της την εταιρεία MIG. Το εν λόγω γεγονός δημιουργεί αυξημένο επιχειρησιακό κίνδυνο για την ΕΤΕ. Το συμπέρασμα αυτό έχει αποδειχθεί στη πράξη, καθώς, μετά τη μονομερή διακοπή της σύμβασης παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών από μέρος της MIG, η οποία έπαιψε να ισχύει από την 1^η Μαρτίου 2009, η ΕΤΕ πρέπει να αναζητήσει εναλλακτικές πηγές κερδοφορίας προς αναπλήρωση των απολεσθέντων εσόδων. Συνεπώς, η ΤτΕ και η ΚΤΚ κρίνουν σκόπιμη την άμεση ενημέρωση αναφορικά με τα μέτρα που προτίθεσθε να λάβετε για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος.

3. Οργανωτική και Λειτουργική Δομή της εταιρείας

3.1. Καταγραφή Αρμοδιοτήτων (ΠΔΤΕ 2577 /9.3.07 II παραγ7).

Δεν έχουν καταγραφεί και εγκριθεί από το Δ. Σ. οι αρμοδιότητες των διαφόρων στελεχών, ιδιαίτερα δε των δύο βασικών υπεύθυνων επιχειρικών στελεχών της ΕΤΕ. (κου Κουνιάδη, CEO Securities Transactions & Investment Banking, και Κ. Μάγσιρα, Vice Chairman Credit & Corporate Banking). Οι εποπτικές αρχές θεωρούν ότι η καταγραφή σαφών αρμοδιοτήτων του συνόλου των στελεχών μειώνει τον λειτουργικό κίνδυνο και συμβάλλει αποφασιστικά στην ομαλή λειτουργία της ΕΤΕ. Εντός του ανωτέρω πλαισίου κρίνεται σκόπιμη η άμεση λήψη διορθωτικών μέτρων.

3.2. Διαχωρισμός Καθηκόντων (ΠΔΤΕ 2577 /9.3.07 II παραγ7).

Η υπηρεσία αξιολόγησης χορηγήσεων και η υπηρεσία παρακολούθησης και εξυπηρέτησης δανείων βρίσκονται υπό την ευθύνη του ίδιου στελέχους. Επίσης, από τις συνεντεύξεις προέκυψε ότι, το ύψος των συνολικών προβλέψεων για επισφάλειες υπολογίζεται από τον ανωτέρω και εγκρίνεται από τον επικεφαλής του Credit & Corporate Banking.

Οι εποπτικές αρχές κρίνουν ότι υφίσταται σύγκρουση αρμοδιοτήτων, καθώς ο εν λόγω αξιωματούχος έχει τη δυνατότητα τόσο της ανάληψης όσο και της παρακολούθησης του πιστωτικού κινδύνου. Επιπρόσθετα, η έγκριση του ύψους των προβλέψεων δεν πρέπει να δίνεται από τον επικεφαλής του Credit & Corporate Banking, ο οποίος έχει την τελική ευθύνη ανάληψης του πιστωτικού κινδύνου.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Συνεπώς, οι εποπτικές αρχές θεωρούν αναγκαία την άμεση λήψη διορθωτικών μέτρων, ώστε να επιτευχθεί ο επαρκής διαχωρισμός καθηκόντων αναφορικά με τις εν λόγω δραστηριότητες.

3.3. Σύνθεση της Εκτελεστικής Επιτροπής (ΕΕ) και της Επιτροπής Διαχείρισης Ενεργητικού και Παθητικού (ΕΔΕΠ)

Διαπιστώθηκε ότι στην ΕΕ συμμετέχει η κ. Σουβατζόγλου, επικεφαλής της Διεύθυνσης Προσωπικού της ΕΤΕ και στην ΕΔΕΠ ο κ. Καραιζένης, επικεφαλής της Νομικής Υπηρεσίας της ΕΤΕ. Οι εποπτικές αρχές, χωρίς να αμφισβητούν την επαγγελματική κατάρτιση των ανωτέρω στελεχών στα αντικείμενα της αρμοδιότητάς τους, θεωρούν αναγκαία την λεπτομερή πληροφόρησή τους σε σχέση με την εξειδικευμένη τεχνογνωσία και την σχετική εμπειρία που διαθέτουν οι ανωτέρω, ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθούν με επιτυχία στις σύνθετες απαιτήσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή τους στις δύο προαναφερόμενες Επιτροπές.

4. Διαχείριση Πιστωτικού Κινδύνου

4.1. Πιστοδοτική Πολιτική

Η ΕΤΕ ευρίσκεται σε περίοδο αναθεώρησης και συμπλήρωσης του συνόλου των Εγχειριδίων Λειτουργίας και των διαδικασιών εκτέλεσης των εργασιών της με έμφαση την επικαιροποίηση των πιστοδοτικών διαδικασιών, οι οποίες εναρμονίζονται πλήρως με της αντίστοιχες της ΜΕΒ. Οι αναθεωρημένες διαδικασίες έχουν δοθεί στα μέλη του Δ.Σ. για επεξεργασία και πρόκειται να εγκριθούν σε μία από τις προσεχείς συνεδριάσεις του. Συνιστάται, μετά τη επίσημη θεσμοθέτηση της Πιστοδοτικής Πολιτικής, το προσωπικό της ΕΤΕ να τύχει της ανάλογης επιμόρφωσης, ώστε να αφομοιώσει πλήρως και να εφαρμόζει επακριβώς τις σχετικές διαδικασίες.

4.2. Εγκριτικά όρια

Τα εγκριτικά όρια των επιτροπών εγκρίσεων θεωρούνται ψηλά και χρήζουν περαιτέρω ανάλυσης και ανάπτυξης. Συγκεκριμένα, οι πιστοδοτήσεις της Επενδυτικής Τράπεζας εγκρίνονται ως εξής :

- * Επιτροπή Εγκρίσεων Πιστοδοτήσεων : έως € 70 εκ.
- * Εκτελεστική Επιτροπή : από € 70 εκ. έως € 170 εκ.
- * Δ.Σ. : απεριόριστο όριο

Προ της εκταμίευσης, απαραίτητη είναι η γνωστοποίηση των εγκρίσεων στους κ.κ. Α. Παγερόπουλο (Εκτελεστικό Αντιπρόεδρο) και Ε. Μπουλούτα (Δ/ντρια Σύμβουλο Ομίλου) και η λήψη υπογραφής τους στο Εισηγητικό.

Ειδικότερα, το ποσό των €170εκ, πέραν οποιού χρειάζεται η εκ των προτέρων έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου υπερβαίνει κατά πολύ το μέγιστο ποσό που, σύμφωνα με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο για τα ΜΧΑ (25%), η ΕΤΕ μπορεί να χορηγήσει σε ατομική βάση. Ως εκ τούτου, τα εγκριτικά όρια με την υφιστάμενη μορφή τους κρίνονται ότι δεν ανταποκρίνονται στους ουσιαστικούς σκοπούς της θεσμοθέτησής τους ως παράμετροι ελέγχου ενός αποτελεσματικού ΣΙΕ.

Η εν λόγω αδυναμία θεωρείται ιδιαίτερα σημαντική. Συνεπώς, κρίνεται αναγκαία η άμεση λήψη διορθωτικών μέτρων, ώστε να διαμορφωθεί ένα σύστημα εγκριτικών ορίων, το οποίο θα είναι ανάλογο των εργασιών της ΕΤΕ και το οποίο θα δημιουργεί

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ένα εύρυθμο πλαίσιο ανάληψης πιστωτικού κινδύνου και θα παρέχει ανάλογα εργαλεία ελέγχου όλων των μορφών κινδύνων (ΠΔΤΕ 2577/19.3.07 II παραγ15.2).

4.3 Επικύρωση εγκρίσεων από Εκτελεστική Επιτροπή

Διαπιστώθηκαν αρκετές περιπτώσεις, όπως Όμιλος Πηλαδάκης, ΥΓΕΙΑ, Όμιλος Γιωνίκου, MIG Leisure και V-nei Α.Ε., έχουν εκταμειωθεί χορηγήσεις πριν τη λήψη της έγκρισης από την Εκτελεστική Επιτροπή, όπως σαφώς προβλέπεται από κανονιστικό πλαίσιο. Στις ανωτέρω περιπτώσεις, η Εκτελεστική Επιτροπή κλήθηκε απλά να επικυρώσει τις σχετικές αποφάσεις (ΠΔΤΕ 2577/19.3.06).

Η εν λόγω πρακτική αποτελεί ουσιαστική παραβίαση του εσωτερικού μηχανισμού ελέγχου της ΕΤΕ και ενέχει υψηλό λειτουργικό κίνδυνο. Κρίνεται σκόπιμη η άμεση διακοπή της και η λήψη διορθωτικών μέτρων για τη αντιμετώπιση των γενεσιουργών της αιτίων, θεωρώντας δεδομένο ότι οφείλεται σε έκτακτες συνθήκες χορηγητικών αιτημάτων και όχι σε σκόπιμη μη τήρηση των υφισταμένων πιστοδοικών διαδικασιών και απαξίωση του ρόλου της Εκτελεστικής Επιτροπής.

4.4 Τήρηση Εγκριτικών Όρων

Διαπιστώθηκαν περιπτώσεις χορηγήσεων (με ημερομηνία ελέγχου 28/02/09), στις οποίες η κάλυψη από εξασφαλίσεις υπολείπεται της ελάχιστης κάλυψης που απαιτείται από τους όρους των σχετικών εγκρίσεων. Ενδεικτικά αναφέρονται η Ελληνική Θεσμάτων ΑΕ και η IIF European Finance Investment. Επισημαίνεται ότι η αποδυνάμωση της κάλυψης αυξάνει τον Πιστωτικό Κίνδυνο και είναι αναγκαία η λήψη διορθωτικών μέτρων που να αποκαθιστούν τα επίπεδα κάλυψης των πιστοδοτήσεων, στα όρια που προβλέπονται από τις εγκρίσεις τους. (ΠΔΤΕ 2577/19.3.06).

5 Outsourcing (ΠΔΤΕ 2577/19.3.06 όπως τροποποιήθηκε με την 2597/31.10.07 παράρτημα 1) δραστηριότητες στη Marfin Egnatia Bank

Έχουν ανατεθεί στις αντίστοιχες μονάδες της ΜΕΒ οι λειτουργίες Διαχείρισης/ Παρακολούθησης Κινδύνων, Εσωτερικού Ελέγχου και η εκτέλεση των συναλλαγών διατραπεζικών πράξεων, μέσω του Treasury. Για την εκχώρηση των ανωτέρω δραστηριοτήτων έχουν υπογραφεί συμβάσεις ανάθεσης στις οποίες αναφέρεται ότι η αμοιβή για τις ανωτέρω υπηρεσίες θα καθορισθεί με ειδικότερη συμφωνία, μεταξύ ΜΕΒ και ΕΤΕ σε μεταγενέστερο διάστημα. Το γεγονός αυτό εκτιμάται ότι συνιστά μορφή έμμεσης διευκόλυνσης της ΕΤΕ και θεωρείται σκόπιμο να αποκατασταθεί με τον καθορισμό της σχετικής αμοιβής.

6 Έλεγχος για την Οδηγία MiFID (N. 3605 / 2007)

Τα κύρια ευρήματα του ελέγχου ήταν τα ακόλουθα:

- Καταγραφή διαδικασιών και εφαρμογή των διαδικασιών
  - α) Η διαδικασία κατηγοριοποίησης πελατών σε ιδιώτες, επαγγελματίες και επιλέξιμους αντισυμβαλλόμενους έχει

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΚΥΠΡΟΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

επικαιροποιηθεί αλλά δεν έτυχε ακόμη έγκρισης από το Δ.Σ. της τράπεζας.

β) Δεν υπάρχει καταγεγραμμένη διαδικασία ώστε το Τμήμα Διαθεσίμων (Treasury) να τεκμηριώσει, όταν αυτό ζητηθεί από πελάτη, όργανο της τράπεζας ή εποπτική αρχή, ότι έκανε βέλτιστη εκτέλεση σ' ότι αφορά την υπηρεσία λήψης και διαβίβαση εντολής πελάτη με αντικείμενο μετοχή που διαπραγματεύεται σε χρηματιστήριο άλλο από το Χρηματιστήριο Αθηνών. Σημειώνεται ότι η τράπεζα δεν εκτελεί την εντολή, απλώς τη λαμβάνει και τη διαβιβάζει σε άλλο broker. Ως αποτέλεσμα, η τράπεζα θεωρεί ότι η εκτέλεση που κάνει ο broker ισοδυναμεί με βέλτιστη εκτέλεση, χωρίς όμως να είναι η τράπεζα σε θέση να το τεκμηριώσει.

- Δεν υπάρχει καταγεγραμμένη διαδικασία για την αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων, η οποία να καλύπτει όλα τα επίπεδα της τράπεζας (δηλαδή από τα μέλη του Δ.Σ. μέχρι τους υπαλλήλους στη χαμηλότερη βαθμίδα στην ιεραρχία). Συγκρούσεις συμφερόντων μπορούν να παρουσιαστούν, μεταξύ άλλων, στις ακόλουθες περιπτώσεις:
  - α) Κατά την εκτέλεση πράξεων με αντικείμενο χρηματοοικονομικό μέσο για ίδιο λογαριασμό, όταν για το ίδιο χρηματοοικονομικό μέσο η τράπεζα έλαβε εντολή από πελάτη ή πελάτες ή παρέχει συμβουλές σε πελάτη ή πελάτες με αντικείμενο το ίδιο χρηματοοικονομικό μέσο.
  - β) Κατά τη διενέργεια ερευνών και αναλύσεων εισηγμένων εταιρειών όταν η τράπεζα έλαβε εντολή από πελάτη ή πελάτες με αντικείμενο τίτλους της εν λόγω εταιρείας, ή όταν η τράπεζα διενεργεί πράξεις στους τίτλους της εν λόγω εταιρείας για ίδιο λογαριασμό.
  - γ) Κατά την παροχή συμβουλών σε πελάτες με αντικείμενο τίτλους εταιρειών ή οντοτήτων που ανήκουν ή συνδέονται με τον Όμιλο Marfin Laiki Bank.
- Δεν υπάρχει πλήρης κατάλογος των υπόχρεων προσώπων (παρουσιάζονται στον κατάλογο μόνο τα μέλη του Δ.Σ. και του προσωπικού της τράπεζας, χωρίς να παρουσιάζονται τα συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα π.χ. σύζυγος, τέκνα, κλπ), με αποτέλεσμα να μη δύναται η τράπεζα να τεκμηριώσει ότι πληροί τις διατάξεις του Νόμου που αφορούν το υπόχρεο πρόσωπο.

MARFIN LEASING AE
ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ ΚΑΤΑ ΤΙΣ 31/12/2008
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΛΑΤΩΝ ΜΕ ΑΚΕΡΑΡΧΕΙΑ ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ

Α.Σ. ΚΩΔ.	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΚΑΠΙΤΑΛ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΚΑΠΙΤΑΛ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΚΑΠΙΤΑΛ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΚΑΠΙΤΑΛ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΚΑΠΙΤΑΛ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΚΑΠΙΤΑΛ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΚΑΠΙΤΑΛ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΚΑΠΙΤΑΛ
1	79	ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	4.890.541	0	1.763.236	3.127.102	0	0	0	0
2	840	ΜΑΥΡΕΣ ΚΑΡΤΕΣ ΜΕΤΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ	ΜΑΥΡΕΣ ΚΑΡΤΕΣ ΜΕΤΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ	990.719	0	184.030	406.718	544.596	0	0	0
3	1423	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ	3.051.482	8.277.260	409.090	297.490	811.401	0	0	0
4	2744	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ	1.296.531	829.336	84.721	591.470	681.000	0	0	0
5	1088	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ	599.917	0	394.873	204.742	0	0	0	0
6	888	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ	924.745	0	745.504	190.241	0	0	0	0
7	1831	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ	114.707	0	5.371	109.131	159.243	0	0	0
8	1773	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ	148.426	0	49.603	98.621	0	0	0	0
9	2914	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ	819.900	0	874.200	-54.097	325.208	0	0	0
10	2932	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ	1.894.230	0	1.884.220	0	1.021.092	0	0	0
11	3049	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ	346.067	0	196.263	149.804	0	0	0	0
12	3074	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ	186.316	0	48.186	436.134	188.050	0	0	0
13	3208	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ	240.374	0	428.432	135.172	205.946	0	0	0
				14.859.143,02	3.199.320,00	3.821.940,00	5.073.420,00	1.633.543,02			

Α/Α	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΔΕΞΙΩΝΥΣΙΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑ
Α/Α	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΑ
Επίπεδο 10	34.465.718	43.545.021	16.705.530	21.867.442	3.706.807	133.723	150.522.214	
Επίπεδο 9	16.639.075	32.072.682	1.182.062	2.239.203	125.133	3.000	2.699.141	
Επίπεδο 8	637.999	7.896.146	-	-	-	-	-	
Επίπεδο 7	11.931.942	16.247.826	-	-	-	-	-	
	53.666.330	99.661.977	17.887.592	24.126.845	3.831.940	392.723	18.759.356	

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

Αρ. Φακ.: TET 1029
Αρ. Τηλ.: +357 22 714352
Αρ. Φαξ: +357 22 378152
Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: BSRD@centralbank.gov.cy

ΑΚΡΟΣ ΑΠΟΡΡΗΤΟ (27)
Ταρ. Γραφείο: Αρχειοθετεί με τις
βασικές διαδικασίες

11/6/13
Vol. 2
27

Κύριο Ε. Μπουλούτα
Διευθύνοντα Σύμβουλο
Marfin Popular Bank Public Co. Ltd
Λευκωσία

Αξιότιμε κύριε,

Θέμα: Επιτόπιος εποπτικός έλεγχος του καταστήματος στην Ελλάδα

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, έχουμε προβεί σε επιτόπιο εποπτικό έλεγχο με σκοπό την αξιολόγηση των διαδικασιών και των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου που εφαρμόζει το κατάστημα Ελλάδος για την αποτελεσματική επιμέτρηση, παρακολούθηση, έλεγχο και διαχείριση των κινδύνων που αναλαμβάνει, καθώς και θεμάτων MiFID και Κανονιστικής Συμμόρφωσης. Επίσης, αξιολογήσαμε την παρούσα κατάσταση και τις προοπτικές του καταστήματος στην Ελλάδα, καθώς και την επάρκεια των κρατήσεων για επισταλείς απαιτήσεις.

Μέσω του επιτόπιου ελέγχου μας, διαπιστώσαμε ότι η τράπεζα εξακολουθεί να αναλαμβάνει κινδύνους, το ύψος και η φύση των οποίων προκαλεί τις ανησυχίες της Κεντρικής Τράπεζας αναφορικά με τη σωστή και επαρκή διαχείρισή τους.

Συγκεκριμένα, οι εργασίες του καταστήματος εξακολουθούν να παρουσιάζουν ένα υψηλού κινδύνου προφίλ, με μεγάλη συγκέντρωση σε επενδυτική τραπεζική και χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες. Όπως αναλύεται στο παράρτημα που ακολουθεί, μεγάλο κίνδυνο εμπεριέχουν οι χορηγήσεις που παραχωρούνται για επενδυτικούς σκοπούς ή αποπληρωμή των οποίων βασίζεται, στις πλείστες περιπτώσεις, εξολοκλήρου στη χρηματοδοτούμενη επένδυση. Επιπρόσθετα, ο αυξημένος κίνδυνος που αναλαμβάνει η τράπεζα δεν αντικατοπτρίζεται στο ύψος της προμολόγησης των εν λόγω δανείων με αρνητικά αποτελέσματα στην κερδοφορία του καταστήματος. Επίσης, σημαντικό μέρος του δανειακού χαρτοφυλακίου της τράπεζας παρουσιάζει μεγάλο άνοιγμα εξασφαλίσεων που εκθέτει την τράπεζα σε αυξημένο κίνδυνο. Ιδιαίτερα δε για τα δάνεια που έχουν δοθεί για επενδυτικούς σκοπούς το πρόβλημα αυτό οξύνεται σημαντικά, καθώς, στις πλείστες περιπτώσεις ως εξασφάλιση η τράπεζα κατέχει μετοχές εισηγμένες στο χρηματιστήριο, η αξία των οποίων έχει μειωθεί σημαντικά. Επιπρόσθετα, σε αρκετές περιπτώσεις, το πρόγραμμα αποπληρωμής που έχει καθορίσει η τράπεζα προνοεί την κάλυψη τόκων κατά τη διάρκεια των δανείων και του κεφαλαίου εξολοκλήρου στη λήξη τους (balloon payments), πρακτική η οποία επουξάνει τον πιστωτικό κίνδυνο που αναλαμβάνει η τράπεζα, ενώ, παράλληλα δημιουργεί περαιτέρω πρόβλημα ρευστότητας.

Η έλλειψη ρευστότητας που παρατηρείται στο κατάστημα Ελλάδας είναι ιδιαίτερα ανησυχητική, με το δείκτη ρευστών διαθεσίμων να κυμαίνεται πολύ πιο κάτω από το ελάχιστο απαιτούμενο όριο που τέθηκε από την Τράπεζα της Ελλάδος.

Τα πιο πάνω έχουν συμβάλει στη δημιουργία μιας, ιδιαίτερα ανησυχητικής κατάστασης. Ως αποτέλεσμα, σημαντικός αριθμός πελατών αδυνατούν να αποπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους και απαιτούνται σημαντικές προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις που ανέρχονται στο €500εκ. Επιπρόσθετα, θα απαιτηθεί και η διακρίτηση αυξημένων πρόσθετων κεφαλαίων έναντι των αυξημένων κινδύνων που αντιμετωπίζει η τράπεζα. Ως εκ τούτου, η τράπεζα θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της και να λάβει άμεσα διορθωτικά μέτρα που να περιλαμβάνουν την εφαρμογή ενός πιο συντηρητικού προφίλ, τη μείωση της έκθεσής της σε επενδυτικές φύσεως εργασίες, την αύξηση της ημεολόγησης, τη μείωση του αναήματος εξασφαλίσεων, τη μείωση του δανειακού χαρτοφυλακίου, την απομολύβωση, και την περαιτέρω βελτίωση των διαδικασιών έγκρισης, παρακολούθησης και είσπραξης των οφειλών της τράπεζας, καθώς και την άμεση λήψη διορθωτικών μέτρων για τη βελτίωση της ρευστότητας.

Υπό το φως των πιο πάνω, παρακαλώ όπως μας ενημερώσετε για τις ενέργειες στις οποίες προτίθεστε να προβείτε και τα μέτρα που σκοπεύετε να λάβετε για να συμμορφωθείτε πλήρως με τις υποδείξεις της Κεντρικής Τράπεζας. Λεπτομέρειες του παρίσματος του ελέγχου μας παρατίθενται στο επισυναμμένο Παράρτημα.

Με εκτίμηση,

Κ. Σ. Πουλλής
Ανώτερος Διευθυντής
Διεύθυνση Ρυθμίσεως και
Εποπτείας Τραπεζικών Ιδρυμάτων

Εσώκλειστο: (3)

1. Κερδοφορία

Στον πίνακα που ακολουθεί, παρατίθενται διάφορα οικονομικά στοιχεία για τα έτη 2009-2010 και για την περίοδο που έληξε στις 31 Μαρτίου, 2011.

Πίνακας 1: Κερδοφορία του καταστήματος Ελλάδος[†]

	Μάρτιος 2011 (€'m)	2010 €'m	2009 €'m
Καθαρά έσοδα από τόκους	68,1	293,5	235,2
Έσοδα από επανεκτιμήσεις και εμπόρια αξιών	11,6	27,6	94,8
Κέρδος από εργασίες	33,3	134,3	174,2
Προβλέψεις	(56,3)	(148,6)	(137,2)
(Ζημιά)/κέρδος πριν τη φορολογία	(23,1)	(14,3)	36,9
Καθαρό επιτοκιακό περιθώριο (NIM)	1,48%	1,45%	1,27%
Περιθώρια Χορηγήσεων (μονάδες βάσης)	352	331	278
Περιθώρια Καταθέσεων (μονάδες βάσης)	(206)	(174)	(132)
Λόγος εξόδων προς έσοδα	66,6%	67,5%	60,4%

Όπως φαίνεται στον Πίνακα 1 πιο πάνω, η πορεία των εργασιών στην Ελλάδα δεν είναι ικανοποιητική καθώς κατά το 2010 καταγράφηκαν ζημιές ενώ σημαντικά ζημιόγωνα αναμένεται να είναι και το 2011. Πέραν της οικονομικής κρίσης και του επενδυτικού προφίλ υψηλού ρίσκου της τράπεζας που οδήγησαν στην ανάγκη δημιουργίας αυξημένων προβλέψεων, η Κεντρική Τράπεζα θεωρεί ότι ανασταλτικό παράγοντα για την κερδοφορία της τράπεζας αποτελεί και η τιμολογιακή πολιτική που ακολουθήθηκε από τη διεύθυνση της τράπεζας κατά τα τελευταία χρόνια.

Συγκεκριμένα, το καθαρό επιτοκιακό περιθώριο (NIM) στο τέλος του Μαρτίου 2011 είναι σε χαμηλά επίπεδα και υστερεί σημαντικά σε σύγκριση με άλλες τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα παρά τα μέτρα που έλαβε η τράπεζα κατά το 2010 για καλύτερεύσή του π.χ. μέσω της αύξησης των περιθωρίων χορηγήσεων, σύνδεσης χορηγήσεων με το βασικό επιτόκιο της τράπεζας. Το εν λόγω γεγονός, εκ πρώτης όψεως, καταδεικνύει ότι η τιμολόγηση της τράπεζας κατά τα προηγούμενα χρόνια βρισκόταν σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα.

Συναφώς, σημειώνεται ότι το περιθώριο των χορηγήσεων που είναι συνδεδεμένες με το ευρίβοι στις 31 Μαρτίου 2011 ανήλθε σε 276μ.β. Το εν λόγω ποσοστό είναι ιδιαίτερα χαμηλό λαμβάνοντας υπόψη τον αυξημένο πιστωτικό κίνδυνο κάτω από την παρούσα αρνητική συγκυρία. Η Κεντρική

[†] Πηγή: Monthly Management Reports

Τράπεζα θεωρεί ότι η σύνδεση της προλογιακής πολιτικής με τον πιστωτικό κίνδυνο αποτελεί βασικό στοιχείο της καλής τραπεζικής πρακτικής.

Επίσης, σημειώνεται ότι το περιθώριο των χορηγήσεων μεγάλων επιχειρήσεων στις 31 Μαρτίου 2011 ανήλθε σε 287μ.β, το οποίο δεν θεωρείται ικανοποιητικό λαμβανομένου υπόψη του πιστωτικού κινδύνου που αναλαμβάνεται. Ειδικότερα, το περιθώριο των χορηγήσεων σε πελάτες του τομέα Ιδιωτικής Τραπεζικής κατά την εν λόγω ημερομηνία ανήλθε στις 224μ.β, το οποίο δεν είναι ικανοποιητικό, ενώ η αύξηση που επιτεύχθηκε από τον Ιανουάριο 2010 ήταν μόνο 27μ.β.

Πέραν των πιο πάνω, όπως φαίνεται στον πιο πάνω πίνακα, ο λόγος εξόδων προς έσοδα είναι ιδιαίτερα ψηλός και συγκρίνεται αρνητικά με άλλες τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα.

Τέλος, σημειώνεται ότι, η πτώρεία της κερδοφορίας της τράπεζας στην Ελλάδα αναδεικνύει το γεγονός ότι κατά τα τελευταία χρόνια αυτή στηριζόταν κυρίως στις δραστηριότητες της Υπηρεσίας Διαχείρισης Διοθεσίμων, γεγονός που είχε καταδειχθεί στο πρόσφατο παρελθόν από τους ελέγχους που είχε διενεργήσει η Κεντρική Τράπεζα.

Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω, η Κεντρική Τράπεζα θεωρεί ότι η τράπεζα πρέπει να προχωρήσει με τη λήψη των ακόλουθων, μεταξύ άλλων, μέτρων:

1. Αύξηση του περιθωρίου χορηγήσεων

Η τράπεζα πρέπει να προχωρήσει άμεσα σε σημαντικές αυξήσεις στα περιθώρια χορηγήσεων οι οποίες να λαμβάνουν υπόψη τον πιστωτικό κίνδυνο που αναλαμβάνεται. Συνεπώς, θα αυξηθεί η ικανότητα της τράπεζας για δημιουργία κεφαλαίων εσωτερικά (internal capital generation capacity) καθώς και η αποδοτικότητα των σταθμισμένων κεφαλαίων της (risk adjusted capital). Ιδιαίτερη έμφαση αναμένεται ότι θα δοθεί στην αύξηση των περιθωρίων στις χορηγήσεις του τομέα μεγάλων επιχειρήσεων οι οποίες αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος του χαρτοφυλακίου της τράπεζας και, όπως αναφέρεται πιο πάνω, το περιθώριό τους είναι χαμηλό. Συνεπώς, η αναβάθμιση του Εσωτερικού Συστήματος Διαβαθμίσεων των χορηγήσεων (Internal Rating System) και η σύνδεσή του με την προλογιακή πολιτική της τράπεζας καθίσταται επίσης αναγκαία.

2. Σύνδεση χορηγήσεων με το Βασικό Επιτόκιο της τράπεζας

Η Κεντρική Τράπεζα αναμένει ότι η τράπεζα θα συνεχίσει την προσπάθεια αύξησης του πασού των χορηγήσεων πού είναι συνδεδεμένες με το Βασικό Επιτόκιο της τράπεζας.

3. Αλλαγές στη μέθοδο επιμέτρησης της κερδοφορίας των κέντρων κέρδους (profit centres)

Η επιμέτρηση της κερδοφορίας των κέντρων κέρδους της τράπεζας πρέπει να λαμβάνει υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες:

- α) Αναμενόμενες ζημιές του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων

Η κερδοφορία του κάθε κέντρου κέρδους πρέπει να επιμετρείται μετά την αφαίρεση των αναμενόμενων ζημιών που προκύπτουν από το χαρτοφυλάκιο χορηγήσεων. Πέραν των αναμενόμενων ζημιών, η κερδοφορία του κάθε κέντρου κέρδους πρέπει να μειώνεται με τις πραγματικές προβλέψεις που διενεργούνται για πελάτες του κέντρου που οβέτησαν τις υποχρεώσεις τους (defaulted) π.χ. πελάτες που μεταφέρονται σε εμπλοκή.

Συνεπώς, αναδεικνύεται και πάλιν η ανάγκη ανάπτυξης ενός αξιόπιστου Εσωτερικού Συστήματος Διαβαθμίσεων χορηγήσεων ώστε η επιμέτρηση των αναμενόμενων ζημιών να είναι αξιόπιστη.

β) Κόστος υποχρέωσης αήρησης ελάχιστης ρευστότητας

Ο έλεγχος μας κατέδειξε ότι το κόστος διατήρησης ρευστότητας που κατανέμεται στα διάφορα κέντρα υπολογίζεται επί του ποσοστού ρευστότητας που διατηρεί η τράπεζα τη συγκεκριμένη στιγμή αντί επί του ελάχιστου εποπτικού ποσοστού. Συνεπώς, η Κεντρική Τράπεζα θεωρεί ότι η μεθοδολογία επιμέτρησης του εν λόγω κόστους πρέπει να αλλάξει ώστε η ελάχιστη εποπτική υποχρέωση αήρησης ρευστότητας να αντικατοπτρίζεται στα αποτελέσματα του κάθε κέντρου.

γ) Κόστος κεφαλαίων

Η κερδοφορία των κέντρων κέρδους πρέπει να επιμετρείται μετά την αφαίρεση του κόστους διατήρησης ελάχιστου κεφαλαίου. Το κόστος διατήρησης ελάχιστου κεφαλαίου πρέπει να υπολογίζεται με βάση το ποσοστό που συμφωνείται με την Κεντρική Τράπεζα μετά την ολοκλήρωση της Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης, δηλαδή αφού ληφθούν υπόψη οι κίνδυνοι του Πυλώνα 2. Η εφαρμογή της εν λόγω πρακτικής θα συμβάλει στην αλλαγή κουλτούρας και στη δημιουργία ευαισθησίας στις συνέπειες της ανάληψης κινδύνου. Ως εκ τούτου, οι αποφάσεις που θα λαμβάνονται από τα κέντρα κέρδους, και οι σχετικές τιμολογήσεις, θα είναι σε σύμπλευση με τους κινδύνους που αναλαμβάνονται.

4. Εξέταση των Συμβάσεων Δανείων

Η Κεντρική Τράπεζα αναμένει όπως η τράπεζα διασφαλίσει ότι οι συμβάσεις νέων δανείων κατοχυρώνουν το δικαίωμα της τράπεζας να προβαίνει σε αυξήσεις των περιθωρίων χόρηγήσεων όπου η ίδια το κρίνει αναγκαίο, μέσα στα πλαίσια της ισχύουσας νομοθεσίας.

5. Ορθολογισμός (rationalisation) του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων

Η Κεντρική Τράπεζα αναμένει ότι η τράπεζα θα προβεί σε ενδελεχή εξέταση ολοκλήρου του χαρτοφυλακίου της με στόχο τη μείωση αχρησιμοποίητων ορίων Ανακτών Αλληλόχρεων, τον καθορισμό προγράμματος αποπληρωμής σε βραχυπρόθεσμες χορηγήσεις μακροπρόθεσμης μορφής π.χ. βραχυπρόθεσμα δάνεια που ανανεώνονται συνεχώς κ.α. Ο εν λόγω ορθολογισμός του δανειακού χαρτοφυλακίου θα συμβάλει στη καλύτερη

των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας και ρευστότητας της τράπεζας με συνεπακόλουθο τις θετικές επιπτώσεις στην κερδοφορία της.

2. Κίνδυνος Ρευστότητας, επιτοκιακός κίνδυνος και κίνδυνος αντισυμβαλλομένου

2.1. Εποπτικοί δείκτες ρευστότητας

Ο δείκτης ρευστών διαθεσίμων του καταστήματος Ελλάδος κυμαίνεται διαχρονικά αρκετά πιο κάτω από το ελάχιστο απαιτούμενο ποσοστό του 20% που απαιτεί η Τράπεζα της Ελλάδος. Στις 20 Ιουνίου 2011 ο δείκτης ρευστών διαθεσίμων του καταστήματος ανήλθε στα 7,39% ενώ ο ενοποιημένος στο 5,2%. Την ίδια στιγμή ο δείκτης ρευστών διαθεσίμων των εργασιών Κύπρου ανήλθε στο 7,19%.

Η σημερινή κατάσταση της ρευστότητας που παρατηρείται τόσο στο κατάστημα Ελλάδος όσο και στις εργασίες του Ομίλου της Marlin Popular Bank παραμένει ιδιαίτερα ανησυχητική και αποδίδεται σε μεγάλο βαθμό στη μη λήψη έγκαιρων μέτρων για συγκράτηση της αύξησης των χρηρηγήσεων κατά την τελευταία διετία, περίοδο κατά την οποία έχει παρατηρηθεί μεγάλη απώλεια καταθέσεων ένεκα και της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης. Συναφώς, απαιτείται η άμεση λήψη διορθωτικών μέτρων ούτως ώστε η τράπεζα να συμμορφωθεί άμεσα με τους δείκτες που απαιτούνται τόσο από την ΚΤΚ όσο και από την Τράπεζα της Ελλάδος.

2.2. Δείκτης Δανείων προς καταθέσεις

Ο Όμιλος έχει θέσει ως στόχο την αναγκαιότητα για μείωση του δείκτη δανείων προς καταθέσεις για τις εργασίες Ελλάδος στο 125%. Ωστόσο, ο δείκτης αυξάνεται συνεχώς και συγκεκριμένα από 138% στο τέλος του 2010 ανήλθε στο 159% στις 17 Ιουνίου 2011. Η ανατροπή της πορείας αυτής δεν είναι εύκολη, εφόσον η μείωση που παρατηρείται στις καταθέσεις είναι πολύ μεγαλύτερη από την μείωση των δανείων. Ως μέτρα αντιμετώπισης της πιο πάνω κατάστασης η τράπεζα προχώρησε με αύξηση των καταθετικών επιτοκίων, χωρίς όμως να σημειωθούν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα.

2.3 Μεγάλοι καταθέτες

Έχει παρατηρηθεί ότι υπάρχει σημαντική συγκέντρωση καταθέσεων, καθώς οι 50 μεγαλύτεροι καταθέτες της τράπεζας διατηρούν συνολικές καταθέσεις σε όλα τα νομίσματα που ανέρχονται σε €2,5δισ, παρότι το οποίο αντιπροσωπεύει το 27% των συνολικών καταθέσεων στις 31 Μαρτίου 2011. Τονίζεται ότι υπάρχει μεγάλη εξάρτηση στους μεγάλους καταθέτες, γεγονός που προκαλεί επιπρόσθετο κίνδυνο καθώς οι περισσότεροι από αυτούς είναι και από τους μεγαλύτερους δανειολήπτες της τράπεζας. Συναφώς, η διαπραγματευτική θέση της τράπεζας είναι περιορισμένη έναντι κάποιων από αυτούς τους πελάτες, λόγω της μεγάλης εξάρτησης στις καταθέσεις που έχουν, η οποία μεταφράζεται σε παραχωρήσεις που προβαίνει η τράπεζα σε σχέση με

δάνεια προς αυτούς τους πελάτες (π.χ. χαμηλότερη ημολόγηση, μειωμένη εξασφάλιση, κ.α.), και που οδηγεί σε αυξημένο πιστωτικό κίνδυνο.

2.4 Επιτοκιακός κίνδυνος

Η τράπεζα δεν έχει θέσει όρια επιτοκιακού κινδύνου για την επίδραση στο επιτοκιακό εισόδημα στους επόμενους 12 μήνες ή για την οικονομική αξία στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο. Σημειώνεται ότι η Κεντρική Τράπεζα είχε επισημάνει την εν λόγω αδυναμία και στον τελευταίο έλεγχο που είχε διενεργήσει πριν από δύο έτη περίπου.

Το άνοιγμα παρουσιάζει μεταβολές λόγω των θέσεων που παίρνει το Τμήμα Διαχείρισης Διαθεσίμων ανάλογα με τις προσδοκίες/προβλέψεις τους για το πώς θα κινηθούν τα επιτόκια με σκοπό το κέρδος. Ως αποτέλεσμα το Τμήμα Διαχείρισης Διαθεσίμων αντι να κλείνει ανοίγματα στη θέση επιτοκιακού κινδύνου, δημιουργεί ανοίγματα για κερδοσκοπικούς σκοπούς. Ως εκ τούτου, απαιτείται η άμεση εφαρμογή ορίου επιτοκιακού κινδύνου σύμφωνα με τον κίνδυνο που είναι διατεθειμένη να αναλάβει, καθώς και η εφαρμογή ενός πιο συντηρητικού προφίλ.

3. Πιστωτικός Κίνδυνος

Μέσα στα πλαίσια αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου διενεργήθηκε δειγματοληπτικός έλεγχος πελατών. Η επιλογή του δείγματος έγινε με κριτήρια το ύψος των χορηγήσεων, την κατάσταση καθυστηρήσεων/ υπερβάσεων, την ύπαρξη προγράμματος αποπληρωμής κεφαλαίου στη λήξη των χορηγήσεων (βαθμολογία), τη φύση του δανείου (π.χ. επενδυτικός σκοπός), τη διενέργεια αναδιάρθρωσης κ.λ.π. Τα κυριότερα συμπεράσματα μας συνοψίζονται ως ακολούθως:

3.1 Τιμολόγηση χορηγήσεων

Παρά τις προσπάθειες που γίνονται από την τράπεζα για αύξηση της τιμολόγησης των λογαριασμών μεγάλων Ομίλων / πελατών της, εκτιμάται ότι η τιμολόγηση παραμένει σε χαμηλό επίπεδο, και το οποίο στις πλείστες περιπτώσεις δεν συνάδει με τον κίνδυνο στον οποίο βρίσκεται εκτεθειμένη η τράπεζα ως αποτέλεσμα των εν λόγω χορηγήσεων. Ενδεικτικά παραδείγματα αποτελούν οι Elloria Maritime, Όμιλος Κ. Σουτζόγλου, Ιερά Μονή Σίμωνος Πέτρως, Ίδρυμα Ορμούλια, Εμμανούλ, Όμιλος Βέτια, Όμιλος Φαυρή, Όμιλος Α. Φράγκου, Όμιλος Κούτλα, Όμιλος Σάμιου με τιμολόγηση Euribor +1%, Euribor +1,75%, Euribor +1%, Euribor +1,5%, Euribor +1%, Euribor +0,75%, Euribor +1,2%, Libor +2%/ +2,75%, Euribor +1,4% +1,5%, Euribor +0,5%/ +1,2%, αντίστοιχα. Αναμένεται ότι η τράπεζα θα προβεί στις απαραίτητες ενέργειες ώστε να επιτύχει της αύξηση της τιμολόγησης των χορηγήσεων της ώστε να συνάδει με τον πιστωτικό κίνδυνο που αναλαμβάνει.

3.2 Χορηγήσεις με αποπληρωμή κεφαλαίου στη λήξη τους (balloon payments)

Μεγάλος αριθμός χορηγήσεων έχει πορευωρηθεί με πρόγραμμα αποπληρωμής που προνοεί την εξόφληση ολόκληρου ή μεγάλου μέρους του κεφαλαίου με μια δόση στη λήξη τους. Σε αρκετές από αυτές τις περιπτώσεις ο αρχικός σκοπός των δανείων ήταν η διενέργεια επενδύσεων σε μετοχές ή ακίνητα, με εξασφάλιση βάρη επί των χρηματοδοτούμενων επενδύσεων και πηγή αποπληρωμής την τελική πώληση των εν λόγω επενδύσεων. Ως αποτέλεσμα, πολλά από αυτά τα δάνεια παρουσιάζουν πρόβλημα αποπληρωμής, καθώς και σημαντικό άνοιγμα εξασφαλίσεων λόγω της πτώσης της αξίας των εξασφαλίσεων. Τέτοιου είδους δάνεια, στις πλείστες περιπτώσεις εμπρικλείουν αυξημένους κινδύνους σχετικά με την ικανότητα αποπληρωμής του δανειολήπτη, την ωραιοποίηση της συνολικής εικόνας του δανειακού χαρτοφυλακίου αφού χορηγήσεις με προβλήματα αποπληρωμής παρουσιάζονται εμπρόθεσμες κατά τη διάρκειά τους, και τέλος επιδεινώνουν περισσότερο την κατάσταση ρευστότητας του καταστήματος λόγω έλλειψης εισροών από αποπληρωμές κεφαλαίου. Ενδεικτικά παραδείγματα τέτοιων δανείων συνοψίζονται ως ακολούθως: Όμιλος Γιαννίκου, Όμιλος Rillsi, Όμιλος Κούμπα, Όμιλος Φουρλή, Ν.Μοσχόπουλος, Όμιλος Θεοδωρόπουλος, IRF, Ιερά Μονή Σιλωνος Πέτρας, Όμιλος Π. Γερμανού, Όμιλος Θεοχαράκη, Όμιλος MIG, Όμιλος Ν. Φράγκου, Ίδρυμα Ορμούλια, Κτήτωρ Αστική Εταιρεία.

3.3 Ομαδοποίηση πελατών

Έχει εντοπισθεί αριθμός περιπτώσεων εταιρειών οι οποίες θα έπρεπε να ομαδοποιούνται ως ενιαίος όμιλος συνδεδεμένων προσώπων, κάτι το οποίο δεν έγινε από το καύστημα. Συνεπώς, εγείρονται ερωτηματικά για την επάρκεια των διαδικασιών που έχουν υιοθετηθεί ώστε να ενισπίζονται τα συνδεδεμένα μεταξύ τους πρόσωπα, σύμφωνα με τις Οδηγίες της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, και να διασφαλίζεται η ορθή απεικόνισή τους ως ομάδα συνδεδεμένων προσώπων ενιαίου κινδύνου. Ενδεικτικά, αναφέρονται όμιλοι οι οποίοι θα έπρεπε να παρουσιάζονται ως συνδεδεμένοι:

- Όμιλος Βενιάμη – Ορυσ (τέσσερα μέλη της οικογένειας Βενιάμη κατέχουν 10% ο καθένας στο κεφάλαιο της Ορυσ)
- Γοϊφνερ (κάτω από τον Όμιλο Πηλοδάκη) – Όμιλος MIG (λόγω της ύπαρξης του Μετατρέψιμου Ομολογιακού Δανείου του Ομίλου MIG στην Γοϊφνερ το οποίο της παρέχει έμμεση συμμετοχή της τάξης του 91%)
- Όμιλος Βέτια – Όμιλος Altica (ο κος Βέτιας κατέχει τη θέση του Διευθύνοντος Συμβούλου στην εταιρεία Altica)

3.4 Αξιολόγηση ικανότητας αποπληρωμής

Σε αριθμό περιπτώσεων η αξιολόγηση της ικανότητας αποπληρωμής πισισύχων δεν ήταν επαρκής. Συγκεκριμένα, σε αρκετές περιπτώσεις

παρατηρήθηκε ότι η πρόταση για έγκριση αιτημάτων βασιστών στην οικονομική επιφάνεια του αιτητή και όχι στην αξιολόγηση των εισοδημάτων του ως πηγή αποπληρωμής ή στην αξία των προσφερόμενων εξασφαλίσεων. Για παράδειγμα, χορηγήσεις σε εταιρείες όπου δεν υπάρχει ικανοποιητική αξιολόγηση της πηγής αποπληρωμής είναι ο Όμιλος Ν. Φράγκου, ο Όμιλος Μ. Φράγκου, η εταιρεία Μάρβο Α.Ε., ο Όμιλος Πηλαδάκη, ο Όμιλος Σάμιου – New Frontier Shipping & Investments και ο Όμιλος Φιατέ.

3.5 Χορηγήσεις για επενδυτικούς σκοπούς/ αγορά μετοχών

Μεγάλος αριθμός χορηγήσεων έχει ως αρχικό σκοπό του τη χρηματοδότηση επενδύσεων σε μεταχές ή ακίνητα με εξασφάλιση την χρηματοδοτούμενη επένδυση. Πηγή αποπληρωμής κατά την εγκριτική διαδικασία των εν λόγω δανείων, δεν ήταν άλλη από την χρηματοδοτούμενη επένδυση. Η επενδυτική φύση των εν λόγω δανείων, σε συνδυασμό με τη μη αξιολόγηση ύπαρξης άλλης πηγής αποπληρωμής, καθώς και την εφαρμογή προγράμματος αποπληρωμής όπου ολόκληρο ή σημαντικό μέρος του κεφαλαίου καθίσταται πληρωτέο στη λήξη του αποτελεί σημαντικό κίνδυνο για την τράπεζα. Επιπρόσθετα, ο κίνδυνος αυτός δεν αντικατοπτρίζεται επαρκώς στην προλόγηση των εν λόγω χορηγήσεων. Ενδεικτικά παραδείγματα αναφέρονται πιο κάτω:

- Χορηγήσεις για αγορά μετοχών χωρίς άλλη πηγή αποπληρωμής - IRF European Finance Investments Ltd, Όμιλος Βέτιο, Κιήτωρ, Τόρμα Ορμούλια, Γεώργιος Σάλλας, Μιχάλης Σάλλας, Μυρτώ Σάλλα.
- Χορηγήσεις ή αποπληρωμή των οποίων βασίζεται αποκλειστικά στην πώληση ακινήτων - Όμιλος Ευθυρίου, Όμιλος Κυτιριάδη, Όμιλος Κόχειλα, Όμιλος Nechrich, Atlas Center Doο, Οικαδε Κατασκευαστική Α.Ε.

3.6 Διαχείριση του χαρτοφυλακίου πελατών

Ο έλεγχός μας κατέδειξε περιπτώσεις κατά τις οποίες η διαχείριση λογαριασμών ενός ομίλου γινόταν από διαφορετικούς τομείς της τράπεζας (π.χ. Τομέας Μεγάλων Επιχειρήσεων, Τομέας Ιδιωτικής Τραπεζικής, Τομέας Ναυτιλίας) ή, ακόμη και από την Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος.

Η ΚΤΚ θεωρεί ότι η διαχείριση των λογαριασμών πελατών/ Ομίλων υπό τη γενικότερη ευθύνη ενός αρμόδιου τομέα, αυξάνει την αποτελεσματικότητα της παρακολούθησης, το επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών και μειώνει τον κίνδυνο λάθους και οικονομικής ζημιάς.

3.7 Ευνοϊκή μεταχείριση

Σε αριθμό περιπτώσεων έχει παρατηρηθεί ότι συγκεκριμένοι πελάτες έτυχαν ευνοϊκής μεταχείρισης. Συγκεκριμένα

- Ομιλος Βέτιο - Συμπόσιο Α.Ε.: στην εταιρεία αυτή δόθηκε όριο σε ανοικτά αλληλόχρεα λογαριασμό με σκοπό την ανέγερση ξενοδοχείου. Ως εξασφάλιση αντί της εγγραφής προσημείωσης επί του χρηματοδοτούμενου ακινήτου λήφθηκε απλά πληρεξούσιο για εγγραφή προσημείωσης σε περίπτωση που ο λογαριασμός δεν εξυπηρετείται κανονικά.
- Διονύσιος Μαλαματίνος (Διευθύνων Σύμβουλος της MIG): δάνειο το οποίο είχε ληφθεί κατά το 2007 για συμμετοχή του στην Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου της MIG διάρκειας τριών χρόνων, ανανεώθηκε τον Οκτώβριο του 2010 για περίοδο 7 χρόνων, και αποπληρωμή μεγάλου μέρους του κεφαλαίου €5,3εκ στη λήξη του. Στην αναδιάρθρωση του δανείου δόθηκε έγκριση για αντιλογισμό των τόκων υπερημερίας που είχαν χρεωθεί.
- Ομιλος Λαίονος Ελλάς: ο Ομιλος έχει χρηματοδοτούμενο υπόλοιπο χορηγήσεων ύψους €24εκ, χωρίς εξασφαλίσεις. Αύξηση ορίου AAA που παραχωρήθηκε, χρησιμοποιήθηκε για την πλήρωμή της δόσης δανείου.
- Ομιλος Ι. Φράγκου: παραχωρήθηκε δάνειο για αγορά ακινήτου στο Κεφαλάρι το οποίο φέρει μηδενικό επιτόκιο για τρία χρόνια.
- Elloria Maritime: στην εταιρεία παραχωρήθηκε δάνειο με επιτόκιο Ευρώ +1%, για επένδυση σε ομόλογο έκδοσης της Εgnaia Finance που φέρει επιτόκιο 6.5%.

Επιπρόσθετα, ευνοϊκής μεταχείρισης έτυχαν και πελάτες που αναλύονται λεπτομερέστερα στο σημείο 7.

3.6 Προβλέψεις

Μέσα στα πλαίσια αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου, έχει εντοπισθεί αριθμός περιπτώσεων στις οποίες η ικανότητα αποπληρωμής των πελατών ως προς τις δανειακές τους υποχρεώσεις κρίνεται ανεπαρκής. Για τις περιπτώσεις αυτές στις οποίες παρατηρείται άνοιγμα εξασφαλίσεων σε σχέση με τις συνολικές υποχρεώσεις, η ΚΤΚ απαιτεί πρόβλεψη για το ανεξασφάλιστο ποσό για το οποίο η τράπεζα δεν έχει ήδη διενεργήσει πρόβλεψη. Το συνολικό ύψος των επιπρόσθετων απαιτούμενων προβλέψεων ανέρχεται στα €500εκ. Αναλυτική κατάσταση με τα ονόματα των πελατών και τα απαιτούμενα ποσά πρόβλεψης παρουσιάζονται στο Παράρτημα 1.

Επιπρόσθετα, η Κεντρική Τράπεζα αναμένει όπως η τράπεζα διενεργήσει συλλογικές προβλέψεις για χαρτοφυλάκιο με κοινά χαρακτηριστικά.

4. Τομέας Ναυτιλίας

Το πόρισμα του ελέγχου είναι ότι η ποιότητα του ναυτιλιακού χαρτοφυλακίου της τράπεζας κρίνεται ως ικανοποιητική. Επίσης, θετικά κρίνεται η εμπειρία και η τεχνογνωσία του προσωπικού της Διεύθυνσης Ναυτιλίας. Παρά ταύτα, έχουν εντοπισθεί οριστά κάτω αδυναμίες που χρήζουν βελτίωσης:

4.1. Τιμολόγηση

Η εκτίμηση του ελέγχου είναι ότι, παρά τις πρόσφατες προσπάθειες της τράπεζας να αυξήσει την τιμολόγηση του ναυτιλιακού χαρτοφυλακίου, στο σύνολό της αυτή παραμένει, σε χαμηλά επίπεδα και δεν αντικατοπτρίζει τον πιστωτικό κίνδυνο στον οποίο είναι εκτεθειμένη η τράπεζα. Ενδεικτικά, αναφέρονται οι περιπτώσεις των πιστούχων Πριάβολου, Ξινταρόκου, Μαλασενα, και Λιγνού όπου η τιμολόγηση ανέρχεται μόλις σε Libor+ 2.25%, Libor +2.25%, Libor + 2% και Libor +2.5% και δεν αποτυπώνει τον πιστωτικό κίνδυνο των εν λόγω πελατών. Συνεπώς, η τράπεζα θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειές της για αύξηση της τιμολόγησης του ναυτιλιακού χαρτοφυλακίου, ούτως ώστε η κερδοφορία από το εν λόγω χαρτοφυλάκιο να είναι ανάλογη με τους κινδύνους που αναλαμβάνει.

4.2. Διαβάθμιση πελατών

Το σύστημα διαβάθμισης των πελατών που εφαρμόζει η τράπεζα σε σχέση με το ναυτιλιακό της χαρτοφυλάκιο δεν είναι παραγωγικό και δεν μπορεί να συμβάλει στην έγκαιρη αναγνώριση των κινδύνων, καθώς και στην ορθολογιστική τιμολόγηση των χορηγήσεων. Συγκεκριμένα, παρά το ότι η τράπεζα χρησιμοποιεί μια 10βάθμια κλίμακα διαβάθμισης των πελατών, η συντριπτική πλειοψηφία έχουν τοξικοποιηθεί στη βαθμίδα 5, ενώ ένας μικρός αριθμός πιστούχων που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα, όπως οι Ζολώτας, Λιγνός, Μαλασενα στην βαθμίδα 6. Ως εκ τούτου, η διαβάθμιση σημαντικού αριθμού πιστούχων δεν αντικατοπτρίζει τον πιστωτικό κίνδυνο των εν λόγω πιστούχων. Η τράπεζα θα πρέπει να αναθεωρήσει το σύστημα διαβάθμισης που εφαρμόζει με τέτοιο τρόπο ώστε να χρησιμοποιεί και τις δέκα βαθμίδες του συστήματος που θα βοηθήσει στην καλύτερη παρακολούθηση και διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου των πιστούχων. Επιπρόσθετα, η διαβάθμιση θα πρέπει να ανανεώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα ανάλογα με τυχόν αλλαγές στον πιστωτικό κίνδυνο των πιστούχων και να τυγχάνει της επιθεώρησης του Εσωτερικού Ελεγκτή του Ομίλου.

4.3 Εξασφαλίσεις

Ως αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, οι αξίες των υποθηκευμένων πλοίων που εξασφαλίζουν το ναυτιλιακό χαρτοφυλάκιο της τράπεζας έχουν παραδοσιακά σημαντική μείωση. Ως αποτέλεσμα, σε πολλές περιπτώσεις υπάρχει σημαντικό άνοιγμα εξασφαλίσεων καθώς το ποσοστό χρηματοδότησης σε σχέση με την αξία των εξασφαλίσεων (Loan to Value ratio) υπερβαίνει σημαντικά το 100%, αυξάνοντας έτσι τον κίνδυνο στον οποίο είναι εκτεθειμένη. Συνεπώς, η τράπεζα θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειες της όπου αυτό είναι δυνατό για να βελτιώσει την εξασφαλιστική της θέση, ζητώντας από τους πελάτες την παραχώρηση πρόσθετων εξασφαλίσεων. Παράλληλα, θα πρέπει να αυξήσει την τιμολόγηση των χορηγήσεων προς τους εν λόγω πελάτες ούτως ώστε αυτή να αντικατοπτρίζει τον αυξημένο κίνδυνο στον οποίο περιήλθε η τράπεζα. Επιπρόσθετα, η τράπεζα θα πρέπει να συνεχίσει να ακολουθεί συντηρητική πολιτική σε σχέση με νέες χρηματοδοτήσεις.

4.4 Αναθεωρήσεις ορίων

Παρατηρήθηκε κατά τη διάρκεια του ελέγχου, ότι τα όρια χρηματοδοτήσεων για σημαντικό αριθμό πιστούχων δεν έχουν έγκαιρα αναθεωρηθεί. Η τράπεζα θα πρέπει να προχωρήσει άμεσα στην αναθεώρηση όλων των ορίων των πιστούχων όπου παρουσιάζεται καθυστέρηση, ούτως ώστε να υπάρχει σωστή αξιολόγηση της τρέχουσας οικονομικής τους κατάστασης. Κατό την αναθεώρηση θα πρέπει, επίσης, να λαμβάνονται και να αξιολογούνται πρόσφατα οικονομικά στοιχεία των πιστούχων, όπως οικονομικές καταστάσεις, κατάσταση τραπεζικών ροών, ναύλοι πλοίων, κ.α.

4.5 Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις

Αν και η ποιότητα του ναυτιλιακού χαρτοφυλακίου κυμαίνεται σε αποδεκτά επίπεδα, και στην πλειοψηφία τους οι πιστούχοι ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους προς την τράπεζα, υπάρχει αριθμός πελατών οι οποίοι αδυνατούν να αποπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους ενώ, παράλληλα, έχει δημιουργηθεί και άνοιγμα στις εξασφαλίσεις που κατέχει η τράπεζα. Σε αυτές τις περιπτώσεις αναμένεται ότι η τράπεζα θα προβεί άμεσα σε πρόβλεψη για το ανεξασφαλιστό ποσό εκτός και αν προκύψουν άμεσα θετικές εξελίξεις που βελτιώνουν ουσιαστικά τη διαπραγματευτική θέση της τράπεζας. Συγκεκριμένα, οι πιστούχοι για τους οποίους η άποψη της Κεντρικής Τράπεζας είναι ότι απαιτείται πρόβλεψη είναι οι Magma Navigation E1 AI για το ποσό του \$3εκ., Matasena για \$2,5εκ., Ξιντιράκος για \$700 χιλιάδες και Μπαφαλούκος για \$960 χιλιάδες.

4.6 Δικηγορικό γραφείο "Βγενόπουλος & Συνεργάτες"

Όπως αναφέρεται στο εγχειρίδιο πολιτικής της Διεύθυνσης Ναυτιλίας της τράπεζας, η διαδικασία ετοιμασίας των εγγράφων, συμβάσεων, ασφαλίσεων των πλοίων κ.α., καθώς και όλων των υπηρεσιών που παρέχονται στην τράπεζα σε σχέση με θέματα Ναυτιλιακού Δικαίου ή και γενικότερα που έχουν να κάνουν με τη Διεύθυνση Ναυτιλίας της τράπεζας, παρέχονται από το δικηγορικό γραφείο "Βγενόπουλος & Συνεργάτες" (V&P). Παρόλο που το ποσό που πληρώνει η τράπεζα απευθείας στο εν λόγω δικηγορικό γραφείο πιθανό να μην είναι ουσιαστικό, το γραφείο V&P λαμβάνει σημαντικά οφέλη και έχει σημαντικά έσοδα από τα ναυτιλιακά δάνεια που παραπέμπονται από την τράπεζα και για οποία πληρώνονται απευθείας από τους πελάτες. Έχοντας υπόψη τη σχέση του κ. Α. Βγενόπουλου, ο οποίος είναι Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της τράπεζας με το εν λόγω γραφείο, στα πλαίσια της χρηστής διοίκησης και σωστής εταιρικής διακυβέρνησης, η τράπεζα θα πρέπει να ανακοινώνει τη συνεργασία αυτή στις οικονομικές της καταστάσεις, μαζί με τυχόν πληρωμές που γίνονται προς το γραφείο αυτό. Σημειώνεται, επίσης, το γεγονός ότι στο παρελθόν ο κ. Α. Βγενόπουλος έλαβε μέρος σε αποφάσεις έγκρισης ναυτιλιακών δανείων που παραπέμφθηκαν για διεκπεραίωση στο δικηγορικό γραφείο V&P. Εναλλακτική λύση θα ήταν η χρήση άλλων δικηγορικών γραφείων ούτως ώστε στα πλαίσια της χρηστής εταιρικής

διακυβέρνησης να μην ιθύνεται σε αμφισβήτηση η καλή φήμη της τράπεζας. Η ενέργεια της τράπεζας να μην ανακοινώνει τη συνεργασία αυτή βασισμένη στο ότι το ποσό που εισπράττει το εν λόγω γραφείο από την τράπεζα δεν είναι ουσιαστικά δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή, καθώς η ουσία είναι ότι το δικηγορικό γραφείο V&P, ως αποτέλεσμα και της σχέσης που υπάρχει, εισπράττει σημαντικά τμήσα απευθείας από τους πελάτες σε σχέση με τις υποθέσεις που παραπέμπονται από την ίδια την τράπεζα.

4.7 Μεταφορά μέρους του ναυτιλιακού χαρτοφυλάκιου στην Κύπρο

Το συνολικό ναυτιλιακό χαρτοφυλάκιο της τράπεζας ανέρχεται σε \$2.4δισ εκ του οποίου ένα σημαντικό ποσοστό, και συγκεκριμένα χρηματοδοτήσεις με συνολικά υπόλοιπα περίπου \$652εκ. έχουν μεταφερθεί στα βιβλία της Marfin Popular Bank στην Κύπρο. Σημειώνεται ότι η πρόθεση της τράπεζας είναι να αναβαθμίσει το τμήμα ναυτιλίας στην Κύπρο και να εκπαιδεύσει κατάλληλα το προσωπικό που χειρίζεται και παρακολουθεί το ναυτιλιακό χαρτοφυλάκιο. Παρά τούτο, η Κεντρική Τράπεζα εκφράζει τις ανησυχίες της για την εν λόγω μεταφορά, καθώς το Τμήμα Ναυτιλίας στην Κύπρο δεν έχει ούτε την εμπειρία ούτε την τεχνογνωσία, αλλά ούτε την επαφή με τους πελάτες για να διαχειρίζεται και να παρακολουθεί με τον καταλληλότερο τρόπο τους εν λόγω πελάτες.

5. Marfin Leasing S.A.

Κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας εντοπίστηκαν οι ακόλουθες αδυναμίες:

5.1 Εκτιμήσεις Ακινήτων

Οι αξίες των ακινήτων, τα οποία η εταιρεία σκοπεύει να ρευστοποιεί, θα ήταν πιο συνετά να λογίζονταν στην καταναγκαστική αξία (προσαρμοσμένη στα δεδομένα μιας εταιρείας μίσθωσης) και όχι στο 90% της αγοραίας αξίας που χρησιμοποιεί τώρα η Εταιρεία.

Η εταιρεία θα πρέπει να διενεργεί άμεσα επανεκτιμήσεις των ακινήτων στις πιο κάτω περιπτώσεις:

- Σε πελάτες της Εταιρείας όπου αρχίζουν και συσσωρεύονται καθυστερήσεις (άρα πιθανότατα με την πτώση των τιμών να υπάρξει ακόλυπτο άνοιγμα) (π.χ. Αφοι Νικολοθανάση, Προμηθευτικός και Παραγωγικός Συνεταιρισμός Θερμοδραυλικών Θεσ/νίκης (Συν.Π.Ε.), Απόλλων Κινηματογραφική & Θεατρική Α.Ε.)
- Όπου υπάρχει αλλαγή χρήσης -διαφοροποίηση των μισθωμάτων (π.χ. Μηροδόνης Εμπόριο Μεταφορές, On Line)

Συγκρίνοντας το υπόλοιπο του δανείου με την κατονηγκαστική αξία της εκτίμησης (με την πτώση των τιμών) η Εταιρεία θα αρχίσει να προβαίνει στις κατάλληλες ενέργειες πριν παρουσιαστεί άνοιγμα ή πριν

διαγκωθεί το άνοιγμα) ελαχιστοποιώντας έτσι τις ζημιές και μειώνοντας τις προβλέψεις της Εταιρείας.

5.2 Ασφάλιση χρηματοδοτούμενων / εξασφαλίσεων

Υπάρχουν ακίνητα στα οποία οι ασφαλιστήρια των ακινήτων δεν είχαν ανανεωθεί (πχ Βοσπ Βουλγαρόκης, ληγμένο από 1/2011 και πελάτης με καθυστερήσεις). Πρέπει η Εταιρεία μίσθωσης να βρει λύση ώστε να υπάρχει η δυνατότητα ασφάλισης από την ίδια σε περίπτωση μη ανταπόκρισης του πελάτη (είτε με ίδιο κόστος, είτε με τροποποίηση των όρων στις νέες συμβάσεις για νομική δυνατότητα μετακύλησης του κόστους στον πελάτη).

Στο μητρώο των ασφαλειών υπάρχουν πάγια των οποίων οι μισθώσεις έχουν λήξει ή πάγια τα οποία είναι πεπαλαιωμένα και δε χρειάζεται/δεν υπάρχει ανάγκη να ασφαλιστούν. Αυτά τα πάγια πρέπει να αφαιρεθούν από το σύστημα της Εταιρείας για να μη γίνονται λάθη ή/και να μπορεί να γίνει ευκολότερη η παρακολούθηση και η διαχείριση των ασφαλιστηρίων. Αξίζει να σημειωθεί ότι η κατάσταση παρακολουθείται σε κατάσταση μορφής 'Excel' και αναπροσαρμόζεται χειρονακτικά (για την αφαίρεση των παγίων που δεν χρειάζεται ανανέωση του ασφαλιστηρίου τους). Η Εταιρεία θα πρέπει να αναπτύξει/βελτιώσει το λογισμικό της ώστε οι ασφάλειες να παρακολουθούνται μέσω του συστήματος και χωρίς χειρονακτικές παρεμβάσεις από τους χρήστες.

5.3 Επάρκεια προβλέψεων / κεφάλαια

Σε περιπτώσεις όπου υπάρχει πιθανότητα ανάκτησης κάποιου ποσού δεν γίνεται πρόβλεψη από την Εταιρεία. Θα ήταν πιο συνετή πρακτική η εταιρεία να προβλέπει στην απαιτούμενη πρόβλεψη και την αντιλόγηση της εν λόγω πρόβλεψης στις περιπτώσεις όπου η κατάσταση βελτιωθεί και εισπραχθούν κάποια από τα αμφισβητούμενα ποσά (π.χ. Πειραιώς Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Α.Ε. (3834)- ΒΕΤΑΝΕΤ ΑΒΕΕ-Ξένος Δ. ΑΕ).

Η Εταιρεία θα πρέπει να συζητήσει τα κεφάλαια της για να καλύψει τις επιπρόσθετες προβλέψεις που απαιτούνται από την Τράπεζα της Ελλάδας με τις Πράξεις Διοικητή 2442/29.1.1999 & 2619/30.7.2009 για ποσό ύψους €12εκ. κατά τις 31 Μαρτίου 2011. Το συνολικό ύψος του ποσού αυτού θα διαφοροποιηθεί μετά τη διενέργεια των προβλέψεων που αναφέρονται πιο κάτω.

Κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας εξετάστηκαν οι μη εξυπηρετούμενοι πελάτες ή πελάτες με σημαντικές καθυστερήσεις. Ελέγχθηκε επίσης μικρό δείγμα ενήμερων πιστοδοτήσεων. Βάσει του ελεγχθέντος δείγματος, προκύπτει ανεπάρκεια των υφιστάμενων προβλέψεων κατά τις 31 Μαρτίου 2011 ύψους €11.608χιλ. (βλέπε συνημμένο πίνακα στο Παράρτημα 2).

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι ειδικές προβλέψεις που είχαμε κοινοποιήσει στην Εταιρεία κατά τον έλεγχο μας το 2009 δεν είχαν

υλοποιηθεί/λογιστικοποιηθεί στο σύστημα της τράπεζας στο έργο Ο κατάλογος με τις προβλέψεις δεν είναι ενδεικτικός ή προαιρετικός αλλά όλες οι ειδικές αλλά και γενικές προβλέψεις που κοινοποιούνται από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου πρέπει να υλοποιηθούν/λογιστικοποιηθούν από την Εταιρεία.

5.4 Άλλα

Κατά την διάρκεια του ελέγχου μας η Εταιρεία έχει αρχίσει ήδη τις διαδικασίες για ορθή λογιστικοποίηση των ακινήτων που ανακτώνται (αφού θα υπάρξει και επηρεασμός των κεφαλαίων της Εταιρείας) οι οποίες αναμένουμε να ολοκληρωθούν σύντομα. Επίσης αναμένουμε να διαμορφωθεί πολιτική και σχέδια δράσης για τη διάθεση των ακινήτων τα οποία ανέκτησε ή θα ανακτήσει η εταιρεία για τη γρήγορη διάθεση τους σε τρίτους.

Αξίζει να αναφερθεί ότι πελάτες της Εταιρείας των οποίων έχουν ανακτηθεί τα πάγια (π.χ. Πλακεντία) θα πρέπει να διαγράφονται από το σύστημα της Εταιρείας.

6. Περιπτώσεις χορηγήσεων που χρήζουν ιδιαίτερης αναφοράς

Έχει εντοπισθεί αριθμός περιπτώσεων όπου ο χειρισμός από πλευράς της διεύθυνσης της τράπεζας στην Ελλάδα δεν ήταν η ενδεδειγμένη. Οι κυριότερες περιπτώσεις είναι οι ακόλουθες:

6.1 Όμιλος MIG

Η Κεντρική Τράπεζα έχει εκφράσει επανειλημμένα την ανησυχία της για τη σημαντική έκθεση που έχει η τράπεζα στον όμιλο MIG. Το σύνολο των χρηματοδοτήσεων ανήλθαν σε €542 εκ. εκ των οποίων τα €133 εκ. είναι ανεξασφάλιστα.

Η οικονομική κατάσταση του ομίλου MIG έχει επιδεινωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Για το 2010 ο όμιλος υπέστη συνολικές ζημιές που ανήλθαν σε πολύ ψηλό επίπεδο (€1,984 δις), ενώ η καθαρή αξία του ομίλου έχει μειωθεί σε €2,2 δις σε σχέση με €5,2 δις που ήταν αρχικά. Η φθίνουσα πορεία του ομίλου MIG συνεχίζεται και κατά το τρέχον έτος όπως φαίνεται και από τις συνολικές ζημιές ύψους €72 εκ. που κατέγραψε το πρώτο τρίμηνο του 2011, ενώ η κατάσταση αναμένεται να επιδεινωθεί περαιτέρω λαμβάνοντας υπόψη και τη διεθνή οικονομική κρίση. Έχοντας υπόψη τα πιο πάνω, καθώς και το πρόβλημα ρευστότητας που αντιμετωπίζει η τράπεζα και τις αυξημένες ανάγκες κεφαλαίου που προκύπτουν, η θέση της Κεντρικής Τράπεζας είναι ότι η τράπεζα θα πρέπει να περιορίσει την έκθεσή της στον εν λόγω όμιλο.

Παρά ταύτα, ο όμιλος MIG εξακολουθεί να ιαχάνει προνομιακής μεταχείρισης από την τράπεζα λόγω της ειδικής σχέσης που έχουν οι δύο οργανισμοί. Το θέμα αυτό είχε εγερθεί και επανόληψη και στο παρελθόν από την Κεντρική Τράπεζα. Τα θέματα που προέκυψαν κατά τον πρόσφατο έλεγχο της Κεντρικής Τράπεζας και δείχνουν ότι ο όμιλος

MIG εξακολουθεί να τυγχάνει προνομιακής μεταχείρισης είναι τα ακόλουθα:

- Το κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο που έκδωσε η MIG και στο οποίο συμμετέχει η τράπεζα με ποσό €15 εκ. προβλέπει ότι θα καλύπτεται με μετοχές εισηγμένες στο χρηματιστήριο, η χρηματιστηριακή αξία των οποίων θα πρέπει να υπερβάνει το 130% του εκάστοτε ανεξόφλητου υπολοίπου του δανείου. Σε αντίθετη περίπτωση, η MIG μετά από πρόσκληση της τράπεζας υποχρεούται να ενεχυριάσει επιπρόσθετες μετοχές ούτως ώστε να ικανοποιεί το ποσοστό κάλυψης. Στο ποσοστό κάλυψης περιλαμβάνονταν και μετοχές της εταιρείας VIVARTIA, η οποία έχει διαγραφεί από το χρηματιστήριο από τις 24 Ιανουαρίου 2011. Ως εκ τούτου, το ποσοστό κάλυψης έχει μειωθεί σήμερα στο 53% και υπολείπεται σημαντικά από τα 130% που απαιτείται. Παρά ταύτα, και παρά την παρέλευση έξι μηνών από τότε, η τράπεζα δεν έχει προβεί σε οποιαδήποτε ενέργεια και δεν έχει ακόμη ζητήσει από τον όμιλο MIG να ενεχυριάσει επιπρόσθετες μετοχές ούτως ώστε να βελτιώσει την εξασφαλιστική της θέση. Επιπρόσθετα, εκφράζονται αμφιβολίες και για την αξία των υπολοίπων μετοχών που έχει η τράπεζα ως εξασφάλιση, καθώς πέραν από μετοχές της ΜΡΒ οι υπόλοιπες αφορούν μετοχές του ομίλου MIG οι οποίες δεν έχουν σχεδόν καθόλου εμπορευσιμότητα, όπως για παράδειγμα οι μετοχές της εταιρείας ΑΤΤΙCΑ όπου η MIG κατέχει το 90% των μετοχών.
- Στα πλαίσια των οικονομικών προβλημάτων και των δυσκολιών αποπληρωμής που αντιμετώπιζε ο όμιλος VIVARTIA, θυγατρική του ομίλου MIG, κατά το 2010 πώλησε τη θυγατρική της εταιρεία CHIPITA από την οποία είχε καθαρές εισροές περίπου €403 εκ. Στα πλαίσια αυτά αναχρηματοδοτήθηκαν όλες οι θυγατρικές της VIVARTIA με νέα κοινοπρακτικά ομολογιακά δάνεια όπου η συμμετοχή της τράπεζας ονήλασε στο 11,05%. Συνολικά οι χρηματοδοτήσεις της τράπεζας προς τον όμιλο VIVARTIA ανήλθαν σε €79,5 εκ., και εξασφαλίζονται με δεσμευμένες καταθέσεις ύψους €20 εκ. Υπάρχει δηλαδή συνολικό άνοιγμα εξασφαλίσεων ύψους €59,5 εκ. Σημειώνεται ότι πριν από την πώληση της CHIPITA, η συμμετοχή της τράπεζας στο προηγούμενο κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο ήταν μόλις 2%. Παράλληλα, οι συνολικές χρηματοδοτήσεις ανέρχονταν σε €93 εκ. και εξασφαλίζονταν με δεσμευμένες καταθέσεις ύψους €60 εκ. Υπήρχε δηλαδή συνολικό άνοιγμα εξασφαλίσεων ύψους €33 εκ. Συναφώς, παρά τη διαχρονικά μεγάλη έκθεση της τράπεζας στον όμιλο MIG, η τράπεζα συμμετείχε με αυξημένο ποσοστό (από 2% σε 11,05%) σε κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο προς τον όμιλο VIVARTIA, ο οποίος αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα αποπληρωμής των υποχρεώσεων της προς τις τράπεζες, αποδυναμώνοντας τη θέση της καθώς το άνοιγμα εξασφαλίσεων αυξήθηκε από τα €33 εκ. στα €59,5 εκ. Η τράπεζα δεν θα έπρεπε να συμμετάσχει στα νέα κοινοπρακτικά δάνεια (και μάλιστα με αυξημένο ποσοστό), αλλά αντίθετα θα έπρεπε να

επιδιώξει τη μείωση των χρηματοδοτήσεων προς τον όμιλο VIVARTIA και τη βελτίωση της θέσης της, έχοντας υπόψη και τη συνολική έκθεσή της στον όμιλο MIG.

- Η πολιτική της τράπεζας όσον αφορά την κατάθεση ιδιωτικών επιταγών προνοεί ναίειν τριών ημερών. Παρά τοίτο με εσωτερικό σημείωμα ημερομηνίας 11 Φεβρουαρίου 2011 η τράπεζα έγκρινε τη χορήγηση ορίου αγοράς επιταγών προς εταιρείες του ομίλου MIG συνολικού ύψους €9.65 εκ. με ναίειν ίδιαν ημέρας (same day). Σύμφωνα με το πιο πάνω υπηρεσιακό σημείωμα της τράπεζας, οι λόγοι έγκρισης του πιο πάνω ορίου είναι να "διευκολύνουν σημαντικά τις εταιρείες του ομίλου MIG στις καθημερινές τους συναλλαγές και για να επεκτείνουν την υφιστάμενη συνεργασία της τράπεζας με τις εταιρείες του ομίλου MIG". Η πράκτική αυτή αποτελεί καταφανή προνομιακή μεταχείριση προς τον όμιλο MIG καθώς δεν συνάδει με τη πολιτική που εφαρμόζεται στα σύνολα των πελατών της τράπεζας, ενώ, παράλληλα, συνεπάγεται και κόστος για την ίδια την τράπεζα.

Επιπρόσθετα, με επιστολή ημερομηνίας 13 Μαΐου 2010 προς την εταιρεία OLYMPIC AIR A.E., θυγατρική της MIG, η τράπεζα ενημερώνει την εταιρεία για ειδικές προνομιακές χρεώσεις σε σχέση με την έκδοση εγγυητικών επιστολών, κίνηση κεφαλαίων, κατάθεση επιταγών και λοιπές εργασίες.

- Η θέση της Κεντρικής Τράπεζας όσον αφορά τη ημολόγηση των χρηματοδοτήσεων προς τον όμιλο MIG (εξαιρουμένων εκείνων που καλύπτονται με δεσμευμένες καταθέσεις) είναι ότι είναι χαμηλή, και δεν αντικατοπτρίζει τον κίνδυνο στον οποίο είναι εκτεθειμένη η τράπεζα, έχοντας υπόψη και το κόστος ρευστότητας και κεφαλαίου που αντιμετωπίζει.
- Η MIG έχει ταξινομηθεί στη βαθμίδα 2 στη 10βάθμια κλίμακα διαβάθμισης που χρησιμοποιεί η τράπεζα, η οποία είναι ιδιαίτερα χαμηλή και δεν δείχνει τον πραγματικό πιστωτικό κίνδυνο στον οποίο είναι εκτεθειμένη η τράπεζα, και δεν βοηθά στην ορθολογιστική ημολόγηση της εν λόγω εταιρείας.

6.2 Όμιλος Ζολώτα

Ο όμιλος Ζολώτα απολαμβάνει συνολικές χρηματοδοτήσεις από το κατάστημα Ελλάδος ύψους €600εκ. περίπου. Το μεγαλύτερο μέρος της έκθεσης προς τον εν λόγω Όμιλο αφορά τις εταιρείες Focus Maritime (€254εκ.) και Terra Stabile (€238.9εκ.). Ο έλεγχός μας κατέδειξε, εκ πρώτης όψεως, σημαντικές αδυναμίες/παραλείψεις τόσο κατά την έγκριση όσο και κατά την παρακολούθηση της έκθεσης στις προαναφερόμενες δύο εταιρείες. Οι εν λόγω αδυναμίες/παραλείψεις παρατίθενται πιο κάτω:

- Αρχικά η τράπεζα είχε εγκρίνει όριο ύψους €80εκ. προς την εταιρεία Focus Maritime (τον Φεβρουάριο του 2007) με σκοπό τη συμμετοχή της εταιρείας στην έκδοση μετατρέψιμων χρεογράφων της εταιρείας NewLead Holdings Ltd. Το όριο στη συνέχεια αυξήθηκε μέχρι τα €240εκ. ώστε ο πελάτης να λαμβάνει κερδοσκοπικές θέσεις στις διεθνείς αγορές συναλλάγματος κ.α. Η τράπεζα δεν καθόρισε μέγιστο περιθώριο ασφαλείας η παραβίαση του οποίου θα καθιστούσε την υποχρέωση του πελάτη άμεσα πληρωτέα (παιγνή call). Πέραν τούτου, το περιθώριο ασφαλείας έπρεπε να διασφαλιζόταν με την ενεχυρίαση μετρητών.

Συναφώς, η μη εφαρμογή της προαναφερόμενης συνετής τραπεζικής πρακτικής οδήγησε στις συνεχείς αυξήσεις του υπολοίπου της τραπεζικής υποχρέωσης του πελάτη λόγω αρνητικών μεταβολών στην ισοτιμία του ιαπωνικού γέν. Συγκεκριμένα, λόγω της πορείας του ιαπωνικού γέν η τράπεζα είχε αυξήσει το όριο ύψους εν λόγω τρεχούμενου από €200εκ. σε €240εκ. ώστε να καλύψει υπερβάσεις που προέκυψαν λόγω των ζημιών. Κατά την ημερομηνία του ελέγχου μας οι συναλλαγματικές ζημιές αυξήθηκαν με αποτέλεσμα το υπόλοιπο να υπερβαίνει το όριο και να ανέρχεται σε €254εκ.

Σημειώνεται ότι μέγιστο περιθώριο ασφαλείας δεν είχε καθοριστεί ούτε στην περίπτωση της εταιρείας Terra Stabile.

- Οι συμβάσεις των τραπεζικών διευκολύνσεων που χορηγήθηκαν προς τις εταιρείες Focus Maritime και Terra Stabile δεν κατοχυρώνουν το δικαίωμα της τράπεζας να μετατρέψει την υποχρέωση του πελάτη σε ευρώ σε προκαθορισμένη συναλλαγματική ισοτιμία ούτως ώστε ο πιστωτικός κίνδυνος που αναλήφθηκε να περιοριστεί.
- Δεν καθορίστηκαν όρια διασποράς των εξασφαλίσεων που λήφθηκαν έναντι του ορίου που χορηγήθηκε προς την εταιρεία Focus Maritime με αποτέλεσμα το 85% των εξασφαλίσεων να αποτελείται από το μετατρέψιμο ομόλογο που εξέδωσε η εταιρεία NewLead Holdings Ltd. Συνεπώς, σε περίπτωση που η εν λόγω εταιρεία βρεθεί σε όμηνη οικονομική κατάσταση τότε η τράπεζα θα βρεθεί αντιμέτωπη με σημαντικό ακάλυπτο ποσό. Όρια διασποράς εξασφαλίσεων δεν έχουν τεθεί ούτε για την εταιρεία Terra Stabile.
- Το ελάχιστο ποσοστό κάλυψης των εξασφαλίσεων (MVC) είναι κατά πολύ χαμηλότερο από το ελάχιστο που είχε καθοριστεί στις αρχικές εγκρίσεις. Συγκεκριμένα, ανέρχεται σε 40,1% και 68,6% για τη Focus Maritime και Terra Stabile αντίστοιχα ενώ το ελάχιστο απαιτούμενο ποσοστό κάλυψης ήταν της τάξης του 100% περίπου.

Η Κεντρική Τράπεζα εκφράζει τις ανησυχίες της για την πρακτική που ακολουθήθηκε κατά την έγκριση των εν λόγω διευκολύνσεων. Συνεπώς, αναμένει λεπτομερείς εξηγήσεις από την ανώτατη διεύθυνση της τράπεζας και της διεύθυνση διαχείρισης κινδύνων, για τους λόγους που οδήγησαν στην έγκριση των εν λόγω διευκολύνσεων χωρίς να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα για μείωση του πιστωτικού κινδύνου που αναλήφθηκε. Τονίζεται ότι, ως αποτέλεσμα των εν λόγω παραλείψεων, η τράπεζα να κινδυνεύει υποστεί σημαντικές ζημιές της τάξης των €220εκ.

6.3 Όμιλος Κούμπα

Ο Όμιλος Κούμπα απολαμβάνει συνολικές χρηματοδοτήσεις από το κατάστημα Ελλάδος που ανέρχονται σε €30,4εκ, και από ολόκληρο τον Όμιλο ΜΙΡΒ σε €100,95εκ, και αδυνατεί να αποπληρώσει τις υποχρεώσεις του που παρουσιάζαν καθυστερημένους τόκους. Στην προσπάθεια της η τράπεζα να αποφύγει συμπερίληψη του εν λόγω Ομίλου ως μη εξυπηρετούμενου καθώς και στην αποφυγή διενέργειας πιθανής πρόβλεψης, η τράπεζα κατά τον Σεπτέμβριο του 2010 εξαγόρασε για €8,8εκ, το 100% της Β.Ε.Κ. Α.Ε., εταιρεία του Ομίλου Κούμπα, η οποία ασχολείται με επενδύσεις σε εμπορικό ακίνητο, με βάση την εσωτερική αξία της τελευταίας. Παρά ταύτα, λίγους μήνες αργότερα, δηλαδή στις 31 Δεκεμβρίου 2010 διέγραψε €6.729χιλ. ως υπεραξία από την επένδυση της στην Β.Ε.Κ. Α.Ε., η οποία είναι πλέον θυγατρική της τράπεζας. Συνεπώς, αντί να εξαγοράσει την Β.Ε.Κ. Α.Ε. στην πραγματικής της αξία, η τράπεζα υπέστη ζημιά €6.729χιλ. από την επένδυσή της την οποία διέγραψε ως υπεραξία και αποφεύγοντας τη διενέργεια πρόβλεψης έναντι του Ομίλου Κούμπα.

Αυτή η ενέργεια δείχνει προνομιακή μεταχείριση προς τον Όμιλο Κούμπα καθώς και προσπάθεια της τράπεζας για μείωση των προβλέψεων και ωραιοποίηση προβληματικού δανεισμού προς τον εν λόγω όμιλο.

6.4 Δάνεια που δόθηκαν για συμμετοχή στην Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου της MIG.

Όσον αφορά τα δάνεια που δόθηκαν για συμμετοχή στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας MIG, παρατηρείται ότι σημαντικό μέρος των δανείων έληξαν τον Ιούλιο του 2010 χωρίς να αποπληρωθούν πλήρως. Παρά τις προσπάθειες της τράπεζας για βελτίωση της θέσης της και τις αναδιορθώσεις που έχουν γίνει, η κατάσταση εξακολουθεί να παραμένει ιδιαίτερα ανησυχητική, καθώς οι εν λόγω πελάτες αδυνατούν να αποπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους και η αποπληρωμή των δανείων τους έχει μεταφερθεί σε βάθος χρόνου, υπάρχουν σημαντικά έλλειμματα στις εξασφαλίσεις, ενώ και η τιμολόγηση των δανείων κρίνεται ως ιδιαίτερα χαμηλή σε σχέση και με τον κίνδυνο που είναι εκτεθειμένη η τράπεζα. Συνεπώς, απαιτείται η διενέργεια πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις, που σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, και με βάση τις τιμές κλεισίματος των μετοχών κατά το 2010, ύψους €45εκ. Η τράπεζα έχει

μέχρι στιγμής προβεί σε γενική πρόβλεψη ύψους €16εκ. και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να αυξήσει το ποσό της πρόβλεψης στο ύψος της εκτίμησης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, λαμβάνοντας υπόψη και την περαιτέρω μείωση της αξίας των μετοχών που κατέχει ως εξασφάλιση. Σημειώνεται ότι η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου απέστειλε στην τράπεζα επιστολή ημερομηνίας 9 Νοεμβρίου 2010, στην οποία ιόνιζε τις ανησυχίες της για το εν λόγω δάνειο και την ανάγκη διενέργειας πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις.

Επιπρόσθετα, πέραν των πιο πάνω, σημειώνεται με μεγάλη ανησυχία ότι μεγάλο μέρος των εν λόγω δανείων καθίστανται πληρωτέα τον Ιούλιο του 2012. Έχοντας υπόψη ότι και σε πολλές από αυτές τις περιπτώσεις οι πελάτες αδυνατούν να αποπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους, καθώς και το γεγονός ότι το άνοιγμα στις εξασφαλίσεις που έχει δημιουργηθεί είναι ιδιαίτερα σημαχτικό, είναι πιθανό, με βάση τα σημερινά δεδομένα και αν δεν προκύψει σημαντική βελτίωση της κατάστασης, να απαιτηθεί αναγκαία η διενέργεια περαιτέρω πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις που θα υπερβαίνει τα €200εκ. Ως εκ τούτου, καθίσταται επιτακτική ανάγκη η τράπεζα να λάβει άμεσα μέτρα που χρειάζονται για βελτίωση της κατάστασης και αποφυγή δυσάρεστων εξελίξεων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι μέσα στα πλαίσια ελέγχου που διενεργήθηκε από το Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου υπάρχει αριθμός περιπτώσεων για τις οποίες οι σημαντικές αδυναμίες/ελλείψεις στις συμβάσεις/νομικά έγγραφα των δανείων παραμένουν μέχρι σήμερα. Σημειώνεται ότι σε κάποιες από αυτές τις περιπτώσεις, όπως η Ιερά Μεγίστη Μονή Βασιτοπαιδίου και η Ιερά Μονή Σίμωνος Πέτρας, το εμπλεκόμενο δικηγορικό γραφείο είναι το γραφείο Βγενόπουλος & Συνεργάτες.

Τέλος, σημειώνεται ότι ο υπολογισμός της εξασφαλιστικής αξίας ενεχυριασμένων μετοχών μη εισηγμένων εταιρειών πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις πρόνοιες των σχετικών Οδηγιών της Κεντρικής Τράπεζας, δηλαδή να ισούται με το 50% της καθαρής θέσης της εταιρείας.

7. **Αδυναμίες στις διαδικασίες παροχής επενδυτικών και παρεπόμενων υπηρεσιών και άσκησης επενδυτικών δραστηριοτήτων για σκοπούς συμμόρφωσης με το θεσμικό πλαίσιο εφαρμογής της Οδηγίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (MiFID)**

Οι κύριες παρατηρήσεις και συστάσεις για διορθωτικά μέτρα ήσαν οι ακόλουθες:

7.1. **Εργασίες καταστήματος**

7.1.1 **Πολιτική εκτέλεσης εντολών**

- (i) Η τράπεζα δεν έχει διεξάγει μέχρι σήμερα οποιαδήποτε παρακολούθηση της πολιτικής εκτέλεσης εντολών πελατών, ούτως ώστε να ελεγχθεί, σε

² Η καθαρή θέση υπολογίζεται με βάση πρόσφατες ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις.

δευγματοληπτική βάση, καιά πόσο οι αγοραπωλησίες χρηματοοικονομικών μέσων καταρρίζονται υπό εύλογους όρους καθώς και να αξιολογηθεί η επάρκεια των διαδικασιών και η ποιότητα της εκτέλεσης εντολών πελατών

- Να ληφθούν μέτρα και να εισαχθούν διαδικασίες για την περιοδική παρακολούθηση, σε δειγματοληπτική βάση, της διαδικασίας εκτέλεσης εντολών πελατών για ακοπούς ελέγχου ότι αυτές καθορίζονται υπό εύλογους όρους

(ii) Έχει παρατηρηθεί ότι στην πολιτική εκτέλεσης εντολών της τράπεζας δεν έχει γίνει σαφές το γεγονός ότι ο φότος εκτέλεσης των εντολών τελαιών, για ορισμένα χρηματοοικονομικά μέσα (ομόλογα και μετοχές), είναι μόνο η Υπηρεσία Treasury της τράπεζας

- Να αναθεωρηθεί η πολιτική εκτέλεσης εντολών, ούτως ώστε να διευκρινίζονται οι τόποι εκτέλεσης εντολών για ομόλογα και μετοχές.

7.1.2 Πολιτική Σύγκρουσης Συμφερόντων/ Προσωπικές συναλλαγές αρμοδίων προσώπων

(i) Η τράπεζα έχει υιοθετήσει την Πολιτική Σύγκρουσης Συμφερόντων του Ομίλου αλλά ακόμη δεν έχει λάβει οποιαδήποτε μέτρο και εισάξει διαδικασίες για την πρακτική εφαρμογή της πολιτικής

- Καλείται η τράπεζα όπως επεξεργαστεί κατάλληλες διαδικασίες για την πρακτική εφαρμογή της Πολιτικής Σύγκρουσης Συμφερόντων.

(ii) Έχει παρατηρηθεί ότι δεν έχουν εισαχθεί πρακτικές διαδικασίες για την επατεία των προσωπικών συναλλαγών των καλυπόμενων προσώπων σε χρηματοοικονομικά μέσα που εκδίδονται από οντότητες εκτός του Ομίλου της Μαρίπ (π.χ. ετήσια ενημέρωση από αρμόδια πρόσωπο σχετικά με τους επενδυτικούς τους λογαριασμούς και τις συναλλαγές που διεξάγουν εκτός Υπηρεσιών/Εταιρειών του Ομίλου, τήρηση αρχείου καθώς και κατάλογο προσώπων που έχουν οικογενειακή σχέση ή στενούς δεσμούς με τα αρμόδια πρόσωπα)

- Να ενισχυθούν οι πρακτικές και διαδικασίες ελέγχου των προσωπικών συναλλαγών αρμοδίων προσώπων.

7.1.3. Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης Ομίλου ('ΜΚΣ')

Έχει παρατηρηθεί ότι η ΜΚΣ δεν έχει ακόμη προβεί σε ελέγχους επικώπισης της εφαρμογής των προνοιών του MiFID στις μονάδες που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες.

- Η ΜΚΣ καλείται να προβεί σε ελέγχους επικώπισης των διαδικασιών εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου MiFID.

7.1.4. Επιθεωρήσεις της Υπηρεσίας Εσωτερικής Επιθεώρησης ('ΥΕΕ')

Έχει παρατηρηθεί ότι οι υπηρεσίες που παρέχονται από τους personal bankers στα καταστήματα της τράπεζας δεν υπόκεινται σε έλεγχο για συμμόρφωση με το θεσμικό πλαίσιο, πέρα από τις συναλλαγές σε αμοιβαία κεφάλαια.

- *Η ΥΕΕ να περιλάβει στο πρόγραμμα επιθεώρησης των καταστημάτων τις εργασίες των personal bankers.*

7.1.5. Αξιολόγηση συμβατότητας ('appropriateness testing')

Έχει παρατηρηθεί ότι η Υπηρεσία Treasury δεν είναι σε θέση να γνωρίζει την κατηγοριοποίηση όλων των πελατών στους οποίους παρέχει απευθείας την επενδυτική υπηρεσία της εκτέλεσης εντολών, όπως επίσης και το σκοπό (επενδυτικός ή εμπορικός) της συναλλαγής σε συγκεκριμένα παράγωγα. Ως εκ τούτου, καθίσταται αδύνατη η διεκπεραίωση του ελέγχου συμβατότητας πελατών οι οποίοι διεξάγουν συναλλαγές σε πολύπλοκα προϊόντα.

- *Καλείται η τράπεζα να προχωρήσει με την εφαρμογή μέτρων για διόρθωση των πιο πάνω.*

7.1.6. Σύναψη συμβάσεων και πληροφοριών

- (i) Έχει παρατηρηθεί ότι δεν έχει ολοκληρωθεί η πορολαβή των έγγραφων συμβάσεων και ερωτηματολογίων (risk profile questionnaires) καθώς και η διαδικασία κατηγοριοποίησης όλων των πελατών της Υπηρεσίας Wealth Management.

- *Να εντοτικοποιηθούν οι προσιτάθειες λήψης των συμβάσεων, ερωτηματολογίων καθώς και όλων των άλλων απαραίτητων έγγραφων/στοιχείων από όλους τους πελάτες.*

- (ii) Κάθε πελάτης καλείται να συμπληρώσει προσωπικό ερωτηματολόγιο το οποίο είναι σχεδιασμένο με τρόπο ώστε η τράπεζα να δύναται να αξιολογήσει, πέραν της συμβατότητας (appropriateness) του χρηματοοικονομικού μέσου με τον πελάτη και την καταλληλότητα (suitability) του μέσου. Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι στο ερωτηματολόγιο περιλαμβάνονται ερωτήσεις που αφορούν και την οικονομική κατάσταση και τους επενδυτικούς στόχους του πελάτη, δηλαδή στοιχεία τα οποία απαιτούνται για την αξιολόγηση της καταλληλότητας που γίνεται μόνο όταν η τράπεζα παρέχει σε συγκεκριμένο πελάτη την επενδυτική υπηρεσία της παροχής επενδυτικών συμβουλών ή την επενδυτική υπηρεσία της διαχείρισης χαρτοφυλακίων πελατών. Σημειώνεται ότι η τράπεζα αναφέρει στην ιστοσελίδα της ότι προσφέρει την επενδυτική υπηρεσία της παροχής επενδυτικών συμβουλών. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου, οι αρμόδιοι λειτουργοί της τράπεζας ανέφεραν ότι η τράπεζα δεν παρέχει αυτή τη στιγμή την εν λόγω υπηρεσία και ότι η τράπεζα στο στάδιο της

προαγωγής της κατάλληλης υποδομής για να ξεκινήσει την προαφορά της υπηρεσίας στο μέλλον.

- Η τράπεζα καλείται να καταστήσει σαφές στους πελάτες της ότι, στο παρόν στάδιο, δεν προσφέρει την υπηρεσία της επενδυτικής συμβουλής.

7.2. Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος

7.2.1. Πολιτική εκτέλεσης εντολών

Η τράπεζα δεν έχει διεξάγει μέχρι σήμερα οποιαδήποτε παρακολούθηση της πολιτικής εκτέλεσης εντολών πελατών σε απόλυτα, ούτως ώστε να ελεγχθεί, σε δειγματοληπτική βάση, κατά πόσο οι αγοραπωλησίες ρυθολόγων καταρτίζονται υπό εύλογους όρους, καθώς και να αξιολογηθεί η επάρκεια των διαδικασιών και η ποιότητα της εκτέλεσης εντολών πελατών.

- Καλείται η τράπεζα να λάβει μέτρα για την περιοδική παρακολούθηση, σε δειγματοληπτική βάση, της διαδικασίας εκτέλεσης εντολών πελατών για σκοπούς ελέγχου ότι αυτές καταρτίζονται υπό εύλογους όρους.

7.2.2. Πολιτική Σύγκρουσης Συμφερόντων/ Προσωπικές συναλλαγές αρμοδίων προσώπων

(i) Η τράπεζα έχει υιοθετήσει την Πολιτική Σύγκρουσης Συμφερόντων του Ομίλου αλλά ακόμη δεν έχει λάβει οποιαδήποτε μέτρα ούτε έχει εισάξει διαδικασίες για την πρακτική εφαρμογή της πολιτικής.

- Καλείται η τράπεζα όπως επιξεργαστεί κατάλληλες διαδικασίες για την πρακτική εφαρμογή της Πολιτικής Σύγκρουσης Συμφερόντων.

(ii) Έχει παρατηρηθεί ότι οι διαδικασίες για τις προσωπικές συναλλαγές των αρμοδίων προσώπων δεν προνοούν ενημέρωση για συναλλαγές προσώπων που έχουν οικογενειακή σχέση ή στενούς δεσμούς με τα αρμόδια πρόσωπα που διεξάγονται μέσω άλλων τραπεζών/εταιρειών.

- Να αναθεωρηθούν οι σχετικές διαδικασίες της τράπεζας και οι πρακτικές διαδικασίες ελέγχου των προσωπικών συναλλαγών αρμοδίων προσώπων.

7.2.3. Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης ('ΜΚΣ')

Έχει παρατηρηθεί ότι η ΜΚΣ δεν έχει ακόμη προβεί σε δειγματοληπτικούς ελέγχους επισκόπησης σχετικά με την εφαρμογή των προνοιών του MiFID στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες.

- Η ΜΚΣ καλείται να προβεί στους απαιτούμενους ελέγχους.

7.2.4. Εξωτερική ανάθεση εργασιών Θεματοφυλακής

Έχει παρατηρηθεί ότι η τράπεζα έχει αναθέσει την εργασία της θεματοφυλακής σε τρίτους. Σχετικά, διαπιστώθηκε ότι η τράπεζα δεν θεωρεί τις σχετικές συνεργασίες ως ανάθεση εργασιών σε τρίτο μέρος.

- Καλείται η τράπεζα να λάβει τα απαραίτητα μέτρα που απαιτούνται όταν αναθέτει εργασίες σε τρίτους.

8. Έλεγχος Κανονιστικής Συμμόρφωσης, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών για την παρεμπόδιση ξεπλύματος παράνομου χρήματος.

Κατά τη διάρκεια του ελέγχου έχουν εντοπιστεί οι πιο κάτω αδυναμίες/παραλείψεις:

Κανονιστική Συμμόρφωση

- Η Μονάδα Κανονιστικής Συμμόρφωσης (ΜΚΣ) έχει ετοιμάσει μητρώο κανονιστικού πλαισίου στα οποία καταγράφονται όλοι οι νέοι νόμοι και κανονισμοί καθώς και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτούς. Δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί το εν λόγω έργο σε σχέση με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από παλαιούς νόμους και κανονισμούς.
- Η τράπεζα θα πρέπει να εξισπεύσει την καταγραφή των υποχρεώσεων που απορρέουν από παλαιούς νόμους και κανονισμούς.
- Δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί ο θεσμός των Τοπικών Λειτουργιών Συμμόρφωσης οι οποίοι θα πρέπει να διοριστούν σε σημαντικές επιχειρησιακές μονάδες/καταστήματα για να υποβοηθούν το έργο της ΜΚΣ και να εκτελούν εργασίες κανονιστικής συμμόρφωσης.
- Η τράπεζα θα πρέπει να προχωρήσει με τη θέσπιση του πιο πάνω μέτρου το συντομότερο δυνατό.
- Δεν έχουν ακόμη καταγραφεί όλες οι ελλείψεις/αδυναμίες συμμόρφωσης, ούτε έχει γίνει συνολική αξιολόγηση των κινδύνων που απορρέουν από τυχόν αποκλίσεις από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο.
- Με την εφαρμογή του θεσμού του Τοπικού Λειτουργού Συμμόρφωσης, οι σημαντικές μονάδες/υπηρεσίες της τράπεζας θα πρέπει να προχωρήσουν σε αυτοαξιολόγηση της επάρκειας των διαδικασιών τους και του επιπέδου κινδύνων (Risk Control Self Assessment) και, όπου χρειάζεται, να καταγράψουν τις ενέργειες που πρέπει να ληφθούν για συμμόρφωση με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο.
- Ο ρόλος της ΜΚΣ (καθώς και αυτός της ΜΚΣ της Investment Bank of Greece) θα πρέπει να είναι ανεξάρτητος από επιχειρησιακά καθήκοντα και να επικεντρώνεται αποκλειστικά σε θέματα κανονιστικής συμμόρφωσης. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να απαλλαγεί από το χειρισμό παραπόνων πελατών και υποθέσεων που αφορούν δεσμεύσεις και έρευνες, πλην αυτών που αφορούν την Αρχή Καταπολέμησης της Νόμιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας.
- Η τράπεζα θα πρέπει να αναθέσει τις πιο πάνω εργασίες σε άλλη υπηρεσία/μονάδα.
- Δεν έχουν διενεργηθεί έλεγχοι επισκόπησης σε υπηρεσίες/καταστήματα θυγατρικές από τη ΜΚΣ για θέματα κανονιστικής συμμόρφωσης.

- Η ΜΚΣ να προχωρήσει σε ελέγχους επισκόπησης σε υπηρεσίες/μονάδες/ θυγατρικές για θέματα κανονιστικής συμμόρφωσης
- Έχοντας υπόψη τις υποχρεώσεις και τον αυξημένο όγκο εργασίας της ΜΚΣ, εκτιμάται ότι θα πρέπει ενδυναρωθεί με ακόμη ένα έμπειρο άτομο.

Παρεμπόδιση ξεπλύματος παράνομου χρήματος

- Σύμφωνα με την απόφαση 281/17.3.2009 της Τράπεζας της Ελλάδος, η τράπεζα οφείλει να διασφαλίσει τη δυνατότητα συνεκτίμησης του συνολικού χαρτοφυλακίου το οποίο διοικεί ο πελάτης στην τράπεζα και, ενδεχομένως, σε άλλες εταιρείες του ομίλου με σκοπό την εξοκρίβωση της συνάφειας και συμβατότητας πιθανής ύποπτης συναλλαγής. Ήθετικά, έχει παρατηρηθεί ότι δεν έχουν ακόμη εισαχθεί διαδικασίες και συστήματα για την επισήμανση και καταγραφή λογαριασμών πελατών ή/και πραγματικών δικαιούχων σε επίπεδο ομίλου.
- Η τράπεζα θα πρέπει να λάβει μέτρα για διόρθωση της πιο πάνω αδυναμίας.
- Έχει διενεργηθεί ένας, πολύ μικρός αριθμός ελέγχων επισκόπησης στα καταστήματα/υπηρεσίες/θυγατρικές από τη ΜΚΣ με σκοπό την αξιολόγηση και παρακολούθηση της ορθής και αποτελεσματικής εφαρμογής της πολιτικής και των διαδικασιών για την παρεμπόδιση ξεπλύματος που έχει θεσπίσει η τράπεζα. Επίσης, παρατηρήθηκε ότι μόνο μια έκθεση ελέγχου έχει διαβιβαστεί σε κατάσταση και δεν έγινε παρακολούθηση του χρονοδιαγράμματος υποβολής της έκθεσης προόδου συμμόρφωσης με τις συστάσεις της Μονάδας.
- Θα πρέπει να διενεργούνται σε τακτική βάση έλεγχοι επισκόπησης από τη ΜΚΣ σε καταστήματα και υπηρεσίες.
- Έχουν εντοπιστεί ελλείψεις στα στοιχεία που τηρούνται για την ταυτοποίηση πελατών της Υπηρεσίας Private Banking και του καταστήματος Πανεπιστημίου. Σε αρκετές περιπτώσεις το πληροφοριακό δελτίο πελατών που τηρείται στους φακέλους πελατών στην Υπηρεσία Private Banking, στο International Business Banking, στο κατάστημα Πανεπιστημίου και στην Investment Bank of Greece, είναι μερικώς συμπληρωμένο ή παρέχονται γενικές πληροφορίες. Σε κάποιες περιπτώσεις το εν λόγω έγγραφο δεν υπήρχε στα φάκελο του πελάτη.
- Να επισπευθεί η διαδικασία επικαιροποίησης των στοιχείων ταυτότητας πελατών υψηλού κινδύνου.

Υπηρεσία Εσωτερικού Ελεγκτή

- Η ΥΕΕ θα πρέπει να προγραμματίσει και να διενεργήσει, το συντομότερο δυνατό, ειδικούς ελέγχους των διαδικασιών παρεμπόδισης ξεπλύματος παράνομου χρήματος, σε μονάδες/υπηρεσίες με πελάτες υψηλού κινδύνου (π.χ. Private Banking και το IBB).
- Όπως έχουμε πληροφορηθεί, έχει προγραμματιστεί η διεξαγωγή νέου ελέγχου της ΜΚΣ κατά το Σεπτέμβριο του 2011.
- Αντίγραφο της έκθεσης με τα πορίσματα ελέγχου να σταλεί στην ΚΤΚ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

**Αποτελέσματα
Επιπρόσθετη πρόβλεψη
€'000**

Ομίλος Γιαννίκου - Aller Channel	52.180
- Ελληνική Θεομήτων, Modern Times, Bestend	51.300
Ομίλος Κούμπα - Κούμπας Συμμετοχών Α.Ε.	19.342
- Eurobrakers	1.756
Ομίλος Ρίτσι - Handling Α.Ε.	2.000
- Ritel Α.Ε.	4.700
- Ridenco Commercial Α.Ε.	7.185
Ομίλος Φιστί - Newbojn International	55.218
Smart Pioneer S.A	3.195
Παυλιόδης & Συνεργάτες Α.Ε.	275
Ομίλος Μηχανική - Μηχανική Α.Ε.	11.136
- Κωνσταντίνος Μηχανική & Μαρμαρα Καβάλας	4.356
Ομίλος Λάρδου - Αρσινόη Α.Ε. & Λάρδος Κωνσταντίνος	2.588
Ομίλος Ευθυμίου* Οικοδομική Α.Ε.	713
- Eklasis Development Α.Ε.	2.280
ΕΛΘΟ Α.Β.Ε.	5.325
Ομίλος Ζαλωτα	220.000
Ιερά Μονή Βοιτοπεδίου	25.880
Magma Navigation E.I.AI	2.069
Μελισσάρα	1.724
Ξεντοράκος	483
Μποφιλούκος	562
Margin Leasing (Παράρτημα 2)	11.608
Δάνεια που προχωρήθηκαν στην ΑΜΚ της MIG*	14.000
	499.966

* Επιπρόσθετο ποσό ύψους € 15εκ. περιλαμβάνεται στην επιπρόσθετη πρόβλεψη που απαιτείται για τον Όμιλο Κούμπα

Αποτέλεσμα
επιπρόσθετης πρόβλεψη
€ 000

ΕΡΚΑΤ Α.Ε.	2.257
ΝΤΙΡΕΝΤ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΜΙΣΘΩΣΕΩΝ	1.539
ΠΙΕΤΡΗΣ-ΑΡΤΟΠΟΙΙΑ-ΣΧΑΛΟΠΛΑΣΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	532
ΑΡΑΠΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΙΣΑΓΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΥΑΚΩΝ ΕΠΙΒΛΟΠΟΙΙΑΣ	507
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΑΕ	407
GREEN OFFICE ΕΠΙΠΛΑ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	365
ΜΠΟΥΡΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ - ΣΤΡΑΤΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ο.Ε.	322
ΤΑΜΠΟΥΡΑΤΖΗΣ Α. ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΙ	250
ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ	220
ΓΙΑΝΝΟΥΛΑΚΗ ΑΙΝΑ	215
ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ	211
ΜΑΡΚΕΖΙΝΗΣ ΑΦΟΙ Ο.Ε.	181
ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΥ ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ	150
ΚΟΥΡΟΥΠΗΣ ΦΩΤΗΣ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ο.Ε.	114
ΚΙΟΥΛΑΝΗΣ ΑΘΑΝ. & ΥΙΟΣ Ο.Ε.	143
ΛΙΜΟΓΙΑΝΝΗΣ Θ. ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	141
ΦΩΝΗΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	137
ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΑ ΔΡΥΜΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	124
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ Κ. - ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Η. ΟΕ	121
ΜΑΛΙΩΡΑ ΑΦΟΙ ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ	121
ΣΑΡΑΪΔΙΔΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	119
ΠΑΠΑΔΙΜΗΤΡΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	102
ΠΙΛΑΤΟΣ ΜΙΧΑΗΛ	97
ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΤΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	97
ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΒΕΤΕ	94
ΒΑΡΒΑΤΣΟΥΛΗΣ Δ.ΒΙΟΜΥΝΙΑ ΖΩΟΤΡΟΦΩΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ Α.Β.Ε.Ε.	94
ΔΙΟΣΚΟΥΡΟΣ ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ-ΕΚΔΟΣΕΙΣ -ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	94
ΒΑΡΔΑΒΑΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛ	89
ΣΕΡΡΑΪΚΗ ΛΑΤΩΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ - ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ	86
ΖΑΦΕΙΡΑΤΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ	84
ΑΓΓΕΛΕΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ - ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ ΗΡΑΚΛΗΣ Ο.Ε.	81
ΑΙΠΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ	81
ΝΤΑΡΑΛΑ ΑΝΩΝ. ΕΤΑΙΡ. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΜ. ΚΕΝΤΡΩΝ ΨΥΧΑΓΟΓΙΑΣ	80
ΠΑΤΗΣ Γ. Α.Ε. ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	78
ΜΑΡΜΑΡΑ ΝΑΪΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	74
ΛΑΦΑ ΡΕΚΟΡΝΤΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	70
ΣΙΝΕΓΚΡΑΜ Α.Ε. ΠΑΡΑΓ. ΕΜΠ. ΤΑΙΝΙΩΝ ΔΙΑΦ. & ΘΕΑΤΡ. ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ Α.Ε.	66
ΜΠΕΡΚΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΤΟΥ ΧΑΡΙΛΑΟΥ	63
ΜΠΟΥΧΟΡΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ & ΙΩΑΝΝΗΣ Ο.Ε. (INTERLAND TRAVEL)	52
ΠΛΑΤΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	50
ΚΑΤΑΓΑΝΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΤΕ	50
ΜΕΛΚΑ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	49

ΚΑΜΑΡΙΤΗΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ	47
ΓΙΑΝΝΟΥΛΑΚΗ ΑΝΝΑ	44
ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	36
ΚΑΡΑΜΑΣΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	34
ΑΠΟΛΛΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ Η ΘΕΑΤΡΙΚΗ Α.Ε.	28
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗΣ ΜΙΧΑΗΛ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ	26
ΚΟΣΑΚΗΣ Κ. ΚΑΙ ΣΙΑ ΟΕ	21
ΠΑΠΑΤΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	16
ΔΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΑΤΕΕ	14
ΚΟΝΤΗ ΑΦΟΙ Θ.Ε.	13
ΡΕΙΖΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΟΥ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ	9
ΚΟΥΤΑΛΟΥΤΙΑΝΝΗΣ Δ. - ΛΑΖΑΡΗΣ Β. Ο.Ε.	9
ΖΟΥΡΑΣ ΦΑΡΜ-ΑΕ ΓΕΩΡΓΟΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΕΙ-ΕΙΣ/ΓΕΙ-ΕΙ/ΓΕΙ	3
ΓΕΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	
ΕΠΙΡΑΙΩΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΩΣΕΙΣ ΑΕ	160
ΦΑΡΜΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	50
ΞΕΝΟΣ Δ. ΑΕ	389
ΛΑΜ-ΝΕΤ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	900
	<u>11.608</u>

Εγινε διαχωρήσει
 βιβλίο της επιτροπής

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ

ΤΣΙΡΩΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ημ. 18/6/2013.

0818/6

✓ Πρώην Βουλευτής

Λευκωσία, 18 Ιουνίου 2013

Πρόεδρος Προανακριτικής Επιτροπής Βατοπεδίου

Βουλής των Ελλήνων

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΠΡΟΣ κ.κ. ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ

ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΘΕΣΜΩΝ, ΑΞΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Στο πόρισμα της Προανακριτικής Επιτροπής της Ελληνικής Βουλής για την υπόθεση της Μονής Βατοπεδίου το οποίο ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο 2010, παρόλο που το αντικείμενο της έρευνας αφορούσε στη διερεύνηση ευθυνών πολιτικών προσώπων, καταγράφηκαν με πλήρως στοιχειοθετημένο τρόπο στοιχεία από τα οποία προέκυπτε σημαντική εμπλοκή του Ομίλου Marfin στην υπόθεση του Βατοπεδίου ως βασικού χρηματοδότη της Μονής με δάνεια ύψους €156 εκατ., εκ των οποίων περίπου €116 εκατ. τοποθετήθηκαν σε αγορές μετοχών της εταιρείας MIG και των συνδεδεμένων με αυτή εταιρειών. Στα πλαίσια αυτής της παράπλευρης έρευνας συγκεντρώθηκαν πλήθος στοιχείων μέσω επίσημης αλληλογραφίας με τις εποπτικές αρχές Ελλάδας και Κύπρου ενώ επίσης κλήθηκαν ως μάρτυρες και κατέθεσαν οι Διοικήσεις των ελληνικών εποπτικών αρχών, της Τράπεζας της Ελλάδας (ΤτΕ) και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ) καθώς και στελέχη αυτών. Κατέθεσαν επίσης εκπρόσωποι της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου (IMB) καθώς και ο ίδιος ο διαχειριστής των κεφαλαίων της IMB κ. Άθως Κοιρανίδης, κύριος υπήκοος, ο οποίος δραστηριοποιήθηκε στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ) και την αγορά ακινήτων στην Ελλάδα, μέσω των κυπριακών εταιρειών Rassadel και Madeus Ltd αντίστοιχα. Το πραγματικό ιδιοκτησιακό καθεστώς των εταιρειών αυτών, καθώς και εάν δραστηριοποιούνταν νομίμως σε τέτοιες συναλλαγές δεν έγινε ποτέ γνωστό στην Ελληνική Βουλή, καθώς μέχρι το πέρας των εργασιών των εξεταστικών επιτροπών δεν υπήρξε απάντηση στο αίτημα της δικαστικής συνδρομής που ζητήθηκε από τις Κυπριακές Αρχές. Επίσης δεν μάθαμε ποτέ εάν η Κυπριακή Αρχή Κεφαλαιαγοράς που είχε κινήσει αντίστοιχη έρευνα κατέληξε σε κάποια σχετικά συμπεράσματα.

Η διερεύνηση των χρηματοδοτήσεων της IMB ανέδειξε ένα σύνολο "περίεργων και ανορθόδοξων" πρακτικών του Ομίλου της Marfin στην Ελλάδα (*Marfin Εγνατία, Επενδυτική*

Τράπεζα Ελλάδας), σε σχέση με την τραπεζική και χρηματοπιστωτική νομοθεσία, οι οποίες εγκυμονούσαν αυξημένους κινδύνους τόσο για το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ελλάδας όσο και της Κύπρου λόγω της ισχυρής διασύνδεσης του Ομίλου Marfin μεταξύ των δύο (2) χωρών. Για τις διαπιστώσεις αυτές ζητήσαμε την περαιτέρω διερεύνησή τους από το Υπουργείο Οικονομικών και Δικαιοσύνης, αλλά και τις Δικαστικές Αρχές μέσω σχετικού Υπομνήματος που κατέθεσε η Προανακριτική Επιτροπή στον Πρόεδρο του Αρείου Πάγου. Επίσης ενημερώθηκε η Ελληνική Αρχή για το Ξέπλυμα Χρήματος και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας.

Συγκεκριμένα, από επίσημα έγγραφα που κατατέθηκαν στη Βουλή, προέκυψε ότι τον Μάρτιο 2009, ενώ είχε ήδη ξεσπάσει το "σκάνδαλο" περί της Μονής Βατοπεδίου και η ΤΤΕ είχε ήδη παραδώσει το πρώτο της Πόρισμα (Δεκέμβριος 2008) προς την τότε Εξεταστική Επιτροπή, διενεργήθηκε από την ΤΤΕ, σε συνεργασία με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου επιτόπιος έλεγχος στην Ελληνική θυγατρική του Ομίλου Marfin Popular Bank. Από στοιχεία του Πορίσματος αυτού τον Ιούνιο 2009 για το οποίο είχε λάβει πλήρη γνώση η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, προέκυψε ότι η Marfin Egnatia Bank ενέκρινε δάνεια ύψους €801 εκατ. εκ των οποίων χορήγησε εν τέλει δάνεια ύψους €732 εκατ. προς Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα προκειμένου να συμμετάσχουν στην αύξηση κεφαλαίου ύψους €5,2 δις που πραγματοποίησε η Marfin Investment Group (MIG) τον Ιούλιο του 2007. Τα δάνεια αυτά αποτελούσαν το 15,4% του συνόλου της αύξησης κεφαλαίου της MIG και το 103% των κεφαλαίων τότε της Τράπεζας.

Τα εν λόγω δάνεια είχαν χορηγηθεί σε υποψήφιους επενδυτές με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους από πλευράς τιμολόγησης, με ενέχυρα τις μετοχές της ίδιας της MIG και αποπληρωμή του κεφαλαίου των δανείων εφάπαξ στη λήξη 3 - 5 ετών με ενδιάμεσες καταβολές μόνο τόκων, ενώ η πηγή αποπληρωμής των δανείων ήταν το ίδιο το προϊόν της ρευστοποίησης των μετοχών της MIG. Στο σύνολό τους τα δάνεια για αγορά μετοχών, συμπεριλαμβανομένων των ποσών που διατέθηκαν στην αύξηση κεφαλαίου της MIG, άγγιζαν στα τέλη του 2008 τα €1,3 δις ήτοι 130% των εμποτικών κεφαλαίων της Τράπεζας Marfin Egnatia Bank.

Επίσης η Τράπεζα Marfin Egnatia Bank είχε χορηγήσει δάνεια ύψους τότε €1,8 δις, σε επιφανείς εφοπλιστές και επιχειρηματικούς ομίλους που αποτελούσαν συνδεδεμένα μέρη με τον όμιλο MIG, με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους και έχοντας ως εξασφαλίσεις κυρίως μετοχές εταιρειών του Ομίλου MIG ή/και των ίδιων των εταιρειών των πιστούχων αποτελώντας κατ' αυτόν τον τρόπο ενιαίο και συνδεδεμένο πιστωτικό κίνδυνο.

Η ΤΤΕ είχε μάλιστα διενεργήσει έλεγχο στη Marfin Egnatia Bank από τον Ιούλιο 2007, γνωρίζοντας από τότε το επακριβές ύψος των δανείων που είχαν χορηγηθεί με ενέχυρο μετοχές της MIG. Και στα δύο (2) πορίσματα που είχαν διενεργηθεί από αρμόδια κλιμάκια ελέγχου της ΤΤΕ, είχε επισημανθεί ο υψηλός πιστωτικός κίνδυνος του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων της Τράπεζας, η ύπαρξη μεγάλων χρηματοδοτικών αναιγμάτων, ενώ επίσης γινόταν σαφή μνεία περί σύγκρουσης συμφερόντων λόγω της στενής σχέσης μεταξύ των επιτροπών δανειοδοτήσεων της Marfin Popular στη Κύπρο και Marfin Egnatia στην Ελλάδα με τον Όμιλο MIG.

Αντίστοιχα δάνεια σημαντικού ύψους είχε δώσει και ο Κυπριακός Όμιλος Marfin Popular Bank κατέχοντας σημαντικό ποσοστό των μετοχών της MIG ως εξασφαλίσεις. Χαρακτηριστικό είναι ότι την 31/12/2010, ποσοστό 86% του συνόλου τραπεζικής χρηματοδότησης του Ομίλου MIG ύψους €976 εκατ., προερχόταν από την Marfin Popular

Bank, ενώ η Marfin Egnatia Bank παρουσίαζε δανειακό άνοιγμα προς τη MIG ύψους €506 εκατ.. Κατά συνέπεια προέκυπτε εμφανώς το μέγεθος της οικονομικής εξάρτησης και εταιρικής διασύνδεσης μεταξύ των δυο Ομίλων.

ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΟΥ ΕΠΙΣΗΜΑΝΘΗΚΑΝ

Με την μετοχή της MIG να έχει υποστεί απομείωση περίπου 70% στα τέλη του 2009 (σήμερα σχεδόν 95%), σε σχέση με την τιμή των €6,7 στην οποία πραγματοποιήθηκε η αύξηση κεφαλαίου της MIG τον Ιούλιο 2007, γείρονταν σοβαρές αμφιβολίες κατά πόσον τα δάνεια αυτά μπορούσαν να αποπληρωθούν, καθώς ακόμα και με πλήρη ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων-καλυμμάτων θα κάλυπταν ένα ελάχιστο μόνο κλάσμα των κεφαλαίων που είχαν δοθεί. Παράλληλα ήταν σαφές ότι ο Όμιλος στην Ελλάδα (αλλά και κατ' επέκταση στη Κύπρο) παρουσίαζε αυξημένο κίνδυνο λόγω ανεπάρκειας εξασφαλίσεων ενώ όπως προέκυπτε από τις απαντήσεις των αρμόδιων αρχών η Τράπεζα δεν είχε προβεί στην άντληση πρόσθετων καλύψεων από τους πιστούχους-επενδυτές.

Περαιτέρω, προέκυπταν θέματα κεφαλαιακής επάρκειας για τον Όμιλο στην Ελλάδα, καθώς από την 01/01/2008 εφαρμοζόταν το νέο εποπτικό πλαίσιο της Βασιλείας II, σύμφωνα με το οποίο οι εποπτικές αρχές έπρεπε να αναπροσαρμόσουν τα εποπτικά κεφάλαια της Τράπεζας αφαιρώντας δάνεια τα οποία δόθηκαν για συμμετοχή στην αύξηση κεφαλαίου της MIG. Ειδικότερα, βάσει των διατάξεων της Ελληνικής Νομοθεσίας και συγκεκριμένα το Ν3601/2007 (ΦΕΚ Α' 178/1.8.2007) παρ 5 του άρθρου 2, σε συνδυασμό με την Πρόξη Διαικητή της Τράπεζας της Ελλάδας (ΠΔ/ΤΕ) 2587/2007 (ΦΕΚ Β'/1738/30.8.2007) όπου στην παράγραφο Γ.1.ζ ορίζεται ότι αφαιρετικό στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων είναι *"Το ποσό των δανείων του πιστωτικού ιδρύματος (καθώς και της μητρικής ή θυγατρικών του) προς νομικά ή φυσικά πρόσωπα (εξαιρουμένων των δανείων προς το προσωπικό), τα οποία κρίνεται από την Τράπεζα της Ελλάδος ότι διαθέσαν άμεσα ή εμμέσως το προϊόν των δανείων αυτών για την απόκτηση στοιχείων των ιδίων κεφαλαίων του δανειοδοτούντος πιστωτικού ιδρύματος ή και άλλων εταιρειών που ανήκουν στον όμιλο του εν λόγω πιστωτικού ιδρύματος, συνεκτιμωμένων σε αυτή την περίπτωση των όρων και διαδικασιών χορήγησης των εν λόγω δανείων"*.

Στο θέμα αυτό, το οποίο αναδείχθηκε στη διάρκεια των εξεταστικών επιτροπών αλλά και στο Υπόμνημα που κατέθεσε η Προανακριτική Επιτροπή στις Δικαστικές Αρχές, η επίσημη θέση της Διοίκησης της ΤΤΕ ήταν ότι οι Όμιλοι MIG και Marfin Bank δεν μπορούσαν να θεωρηθούν ως ενιαίος Όμιλος καθώς μετά την ολοκλήρωση της αύξησης κεφαλαίου της MIG στην οποία η Τράπεζα δεν συμμετείχε, το ποσοστό συμμετοχής της στο μετοχικό κεφάλαιο της Marfin Investment Group A.E. μειώθηκε από τον Ιούλιο 2007 από 97% σε 6,45%. Επίσης σύμφωνα με την άποψη της ΤΤΕ δεν προέκυπταν οι προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 42^ο του Ν2190/1920 *«Περί Ανωνύμων Εταιρειών»* αναφορικά με τις **συνδεδεμένες εταιρείες μέσω σχέσης μητρικής προς θυγατρική ή μέσω άσκησης Κυριαρχικής επιρροής ή ενιαίας διεύθυνσης.**

Αξιζει βέβαια να σημειωθεί ότι κατά την περίοδο στην οποία εγκρίθηκαν και εκταμιεύθηκαν τα δάνεια αυτά, τόσο η MIG (τότε επωνομαζόμενη ως Marfin Financial Group) όσο και η Marfin Egnatia Bank (όπως μετονομάστηκε το σχήμα που δημιουργήθηκε από τη συγχώνευση των τριών τραπεζών Λαϊκή-Εγνατία-Marfin), αποτελούσαν **θυγατρικές σχεδόν κατά 100%** της Marfin Popular Bank (όπως μετονομάστηκε ο Όμιλος της Λαϊκής

Τράπεζας στη Κύπρο), ενώ επίσης διοικούνταν από κοινή Διοίκηση με τον κ. Ανδρέα Βγενόπουλο να αποτελεί το Δ/ντα Σύμβουλο του Ομίλου της Λαϊκής αρχικά και τον Εκτελεστικό Αντιπρόεδρο της Marfin Popular Bank, ρόλο που διατήρησε μέχρι 04.11.2011 που ανακοίνωσε την παραίτησή του από το Δ.Σ. της Τράπεζας.

Η ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ

Ενώ λοιπόν προέκυπταν τα ανωτέρω σοβαρότερα ζητήματα που εγκυμονούσαν κινδύνους για τους καταθέτες και μετόχους, η Τράπεζα Marfin Egnatia Bank στις 15/05/2009 μέσω επίσημης εταιρικής ανακοίνωσης, ενημέρωσε το επενδυτικό κοινό για την απόφαση συγχώνευσης με την Marfin Popular Bank με απορροφώσα την Marfin Egnatia Bank και μεταφορά της έδρας στην Ελλάδα.

Όμως στις 15/09/2009 και ενώ είχαν προηγηθεί διευκρινιστικές απαντήσεις σε ερώτημα της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, το οποίο βεβαίως δεν γνωστοποιήθηκε, ανακοινώθηκε πλήρη αντιστροφή της εταιρικής μορφής συγχώνευσης με απορροφώσα πλέον εταιρεία την Marfin Popular Bank και μεταφορά της έδρας στη Κύπρο. Η διαδικασία διασυνοριακής συγχώνευσης ολοκληρώθηκε στις 23/12/2010 κατόπιν απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας.

Είναι προφανές ότι η απόφαση αυτή περί μεταφοράς της εταιρικής έδρας στη Κύπρο μετέφερε ταυτόχρονα τις υποχρεώσεις εποπτείας και ελέγχου βιωσιμότητας στη Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου απαλλάσσοντας την Ελληνική εποπτική αρχή από οποιαδήποτε σχετική αρμοδιότητα. Αντίστοιχα η υποχρέωση εγγύησης καταθέσεων δεν αφορούσε πλέον το ελληνικό ταμείο εγγύησης καταθέσεων (ΤΕΚΕ) αλλά το αντίστοιχο Κυπριακό, ενώ επίσης δεν υπήρχε η δυνατότητα πρόσβασης στα κεφάλαια του ΤΧΣ που προορίζονταν για την ανακεφαλαιοποίηση των Ελληνικών Τραπεζών.

Οι συνέπειες της απόφασης αυτής είναι γνωστές και οδυνηρές για την Κύπρο, με τη Λαϊκή Τράπεζα να έχει ήδη οδηγηθεί σε κατάρρευση και εκκαθάριση και την Κυπριακή οικονομία ακόμα να κλυδωνίζεται κατόπιν των αποφάσεων που ελήφθησαν στα τέλη Μαρτίου σε επίπεδο των ευρωπαϊών ηγετών και της Κυπριακής Κυβέρνησης.

Προκύπτουν σαφώς εύλογο ερωτήματα, όπως γιατί η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου και ο τότε Διοικητής αποδέχθηκε και ενέκρινε την μετατροπή της Marfin Egnatias από θυγατρική εταιρεία σε παράρτημα της «Marfin Λαϊκή», όταν **γνώριζε επακριβώς** την κακή κατάσταση του δανειακού χαρτοφυλακίου στην Ελλάδα και την ανεπάρκεια κεφαλαίων και προβλέψεων. Προκύπτει επίσης το ερώτημα για ποιο λόγο κατά τη διάρκεια του 2010 που εξελισσόταν η διαδικασία της διασυνοριακής συγχώνευσης, αλλά η Marfin Egnatia παρέμενε Ελληνική, σχηματίστηκαν προβλέψεις απομείωσης για το χαρτοφυλάκιο δανείων μόνο €266 εκατ., ενώ αμέσως μετά την ολοκλήρωση της μεταφοράς της έδρας στη Κύπρο η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ζήτησε προβλέψεις ύψους €1,150 εκατ. και ενίσχυση των κεφαλαίων της Marfin Popular κατά €2,1 δις. Προκύπτει τέλος το ερώτημα για ποιο λόγο δεν ενημερώθηκε η Κυπριακή Βουλή για τους πιθανούς κινδύνους που εγκυμονούσε η απορρόφηση της Ελληνικής θυγατρικής και για τις απαιτούμενες ενέργειες προς εξασφάλιση των κεφαλαίων των μετόχων και καταθετών.

Όλα αυτά που καταθέτω μέσω του Υπομνήματος, είχαν παρατεθεί στα σχετικά παρίσματα που συνέταξαν οι συναρμόδιες αρχές Ελλάδας και Κύπρου βάσει του πρωτοκόλλου συνεργασίας τους και είχαν δημοσιοποιηθεί σε πλήθος άρθρων και ρεπορτάζ στα Ελληνικά, Κυπριακά αλλά και διεθνή ΜΜΕ με χαρακτηριστικότερο αυτό του πρακτορείου Reuters τον Ιούνιο 2012 με τίτλο «*Πως μια Ελληνική Τράπεζα μάλυγε την Κύπρο*». Στο συγκεκριμένο δημοσίευμα αναφερόταν ότι είχε διεξαχθεί κοινός έλεγχος της ΤΤΕ και της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου στη Μαρίν-Εσπατία, το Μάρτιο του 2009 και ότι το σχετικό πόρισμα ελέγχου ανέφερε ότι η τράπεζα ανέλαβε ρίσκο, "το επίπεδο των οποίων αλλά και η φύση τους προκαλούν ανησυχία στις εποπτικές αρχές αναφορικά με την ορθή και επαρκή διαχείρισή τους".

✓ κατατέθηκε στη γενεράκια της κ.ε. Γεωργίου Α. & Ε. κ.ε. κ.ε. κ.ε.
 15/10/2013 από την κ.ε. Παραρημνίδου
 Είχε διακοπεί
 23.04.2019. 30/1/2013
 Vol. 4 (1)
 16/10/2013

Πληρω. Γραφείο 145
 Τηλ.: 2103707328
 2103707373
 2103707272
 Fax : 2103707274

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Αθήνα, 18 Οκτωβρίου 2010
 Αριθμ. Πρωτ.: 80

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
 18 ΟΚΤ 2010
 ΕΛΛΗΘΘΗ
 Υπ. Κ.

Πρόεδρο Αρχείου Πάγου
 κ. Γεώργιο Καλαρίδα

ΘΕΜΑ:

Παρόπλευρες Σκανδαλώδεις Υποθέσεις με το σκάνδαλο της Μονής Βατοπεδίου (Εμφάνισα για το ρόλο της MIG και της MARFIN μέσω της διερεύνησης του σκανδάλου του Βατοπεδίου)

κ. Πρόεδρε,

Η διερεύνηση του σκανδάλου της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου από την Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προκαταρκτικής Εξέτασης για το σκάνδαλο του Βατοπεδίου (εφεξής Προκαταρκτική Επιτροπή), αποκάλυψε ένα παράπλευρο οικονομικό και χρηματοπιστωτικό σκάνδαλο με επίκεντρο τον επιχειρηματικό Όμιλο (MIG) και τις συνδεδεμένες Τράπεζες του Ομίλου Marfin, με πιθανές απρόβλεπτες συνέπειες για την σταθερότητα του Ελληνικού και Κύπριου τραπεζικού συστήματος και τα συμφέροντα των καταθετών και των επενδυτών.

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΕΥΘΥΝΕΣ ΤΩΝ ΕΠΟΠΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Οι αρμόδιες εποπτικές αρχές (Τράπεζα Ελλάδος & Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς) επέδειξαν ιδιαίτερα αυξημένη ανοχή και χαλαρή εποπτεία για όλες τις παραβάσεις σε επίπεδο φυσικών και νομικών προσώπων του Ομίλου MIG και των συνδεδεμένων Τραπεζών στην Ελλάδα (Marfin Egebia Bank και Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος), ενώ ακόμη και οι έρευνες που διεξάγονται στην Κύπρο από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς παρουσιάζουν "περιέργως" καθυστέρηση αρκετών ετών.

* ΣΥΣΤΗΜΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΑΠΟ ΜΟΧΛΕΥΣΗ (LEVERAGE) ΣΕ ΜΕΤΟΧΟΔΑΝΕΙΑ

Επίσημα στοιχεία έχουν καταδείξει ότι η τράπεζα Marfin έκανε εκτεταμένη χρήση «μετοχοδανείων» (δηλαδή δάνεια που δίνονται για αγορά μετοχών με collateral τις ίδιες τις μετοχές), για τη χρηματοπιστωτική στήριξη της μετοχής

της MIG και των θυγατρικών της, δίνοντας μετοχοδάνεια σε επώνυμους εφοπλιστές & επιχειρηματίες αλλά και επιχειρήσεις οι οποίες είναι μετοχικά συνδεδεμένες με τον Όμιλο MIG.

- δάνεια ύψους €1,3 δις δόθηκαν σε φίλα φυσικά και νομικά πρόσωπα για αγορές μετοχών, εκ των οποίων €0,8 δις για να συμμετάσχουν στην πολυδιαφημισμένη αύξηση κεφαλαίου ύψους €5,2 δις της MIG τον Ιούλιο του 2007.
- δάνεια ύψους €1,8 δις δόθηκαν σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις με τη MIG για τη στήριξη των μετοχών εταιρειών του Ομίλου MIG ή εταιρειών των μετόχων της MIG.
- δάνειο ύψους €0,4 δις δόθηκε στην Dubai Investment Group, βασικό μέτοχο των εταιρειών MIG και Marfin Popular Bank, του οποίου η είσοδος στη MIG τον Μάιο του 2006 διαφημίστηκε ως η μεγάλη αραβική επένδυση στον τότε ανερχόμενο κολοσσό της MIG. Αποτελεί αντικείμενο ειδικής διερεύνησης κατά πόσον η επένδυση αυτή ήταν εικονική μέσω κεφαλαίων που δάνεισε η ίδια η Τράπεζα Marfin με παραπλάνηση των επενδυτών.
- αντίστοιχα δάνεια έχει δώσει και ο Κυπριακός Όμιλος Marfin Popular Bank (μητρική εταιρεία της Marfin Egnatia Bank που εδρεύει στην Ελλάδα) κατέχοντας σημαντικό ποσοστό των μετοχών της MIG σε κυκλοφορία ως εξασφαλίσεις.

Τα μετοχοδάνεια αυτά είναι τριπλάσια των Ιδίων Κεφαλαίων του Ομίλου Marfin, δόθηκαν με εξαιρετικά ευνοϊκούς όρους για τους δανειζόμενους λόγω των στενών δεσμών μεταξύ της MIG και της Marfin, και η εξόφλησή τους έχει οριστεί να γίνει εφάπαξ μέσα στα επόμενα λίγα χρόνια ξεκινώντας από φέτος το 2010, καταβάλλοντας μόνο τόκους στο μεσοδιάστημα.

Με δεδομένο ότι η μετοχή της MIG στο ΧΑΑ, έχει απωλέσει σχεδόν το 90% της αρχικής τιμής της στην οποία διενεργήθηκε η αύξηση κεφαλαίου το καλοκαίρι του 2007, τα δάνεια αυτά παρουσιάζουν τεράστια ανοίγματα κάλυψης με αυξημένους κινδύνους για τη βιωσιμότητα της Τράπεζας :

- το δανειακό πλέγμα Marfin – MIG και λοιπών συνδεδεμένων επιχειρήσεων δημιουργεί τεράστια αλληλεξάρτηση και συγκέντρωση κινδύνου καθώς τα δάνεια αυτά ξεπερνούν κατά πολύ τα ίδια κεφάλαια της τράπεζας και τα όρια διασπαράς κινδύνου ανά κατηγορία πελάτη και εκδότη εξασφαλίσεων
- η μη δυνατότητα εξόφλησης των δανείων και η αναγκαστική ρευστοποίηση των μετοχών θα δημιουργήσουν πρόβλημα σταθερότητας του χρηματιστηρίου και του τραπεζικού συστήματος σε Ελλάδα & Κύπρο λόγω της διασύνδεσης μεταξύ Τραπεζών στη διατραπεζική αγορά. Αξίζει να σημειωθεί ότι ακόμα και σήμερα, Τράπεζες ελεγχόμενες από το Ελληνικό Δημόσιο είναι βασικοί χρηματοδότες των Ομίλων MIG και Marfin
- έκπληξη αποτελεί η παράλειψη της Τράπεζας της Ελλάδος να επισημάνει έγκαιρα το ζήτημα ανεπάρκειας κεφαλαίων της Τράπεζας από το 2007 ήδη λόγω των ενδο-ομιλικών δανειοδοτήσεων, αλλά και την απουσία επαρκών προβλέψεων απομείωσης αξίας στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας Marfin

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΒΑΤΟΠΕΔΙΟΥ

Η Μονή Βατοπεδίου έλαβε από τη Marfin δάνεια συνολικού ύψους €157 εκ, εκ των οποίων € 115 εκ χρησιμοποιήθηκαν για τη χρηματιστηριακή στήριξη των μετοχών της MIG και των θυγατρικών της, μέσω των Κυπριακών εταιρειών Rassadei και Madeus του Κύπριου επενδυτικού συμβούλου Άθου Κιρανιδη.

Επίσης ποσό ύψους €30 εκ τοποθετήθηκε στη μετοχή του ΟΤΕ κατά το διάστημα που η MIG συγκέντρωσε παροσιό ελέγχου στον Οργανισμό ενώ πωλήθηκε αμέσως μετά τη διενέργεια των εθνικών εκλογών της 16^{ης} Σεπτεμβρίου 2007.

Οι δανειακές συμβάσεις της Τράπεζας Marfin με την IMB και ο ρόλος που διαδραμάτισε η Raesadal μέσω της θυγατρικής χρηματοπιστωτικής εταιρείας της Τράπεζας (Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος) ενέχουν σοβαρά θέματα νομιμότητας τα οποία όφειλε να έχει καταδείξει η Ελληνική Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Παράλληλα, υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις απόκρυψης του ιδιοκτησιακού καθεστώτος και παραποίησης νομιμοποιητικών στοιχείων των Raesadal και Madous, ενώ σοβαρές υπόνοιες επίσης υπάρχουν για εμπλοκή της Τράπεζας σε θέματα ξητιλύματος βρώμικου χρήματος.

ΣΥΝΟΨΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Στο επόμενο διάστημα το πρόβλημα αποπληρωμής των μετοχοδανείων θα δημιουργήσει σοβαρό πρόβλημα επάρκειας κεφαλαίων στον Όμιλο MIG -σε άμεση συσχέτιση κινδύνου με τον Όμιλο Marfin- δημοσιεύοντας στο οικονομικό αποτέλεσμα Α' εξαμήνου 2010, ζημιές ύψους €1,4 δις με τρέψια απομείωση της καθαρής του θέσης
- Η συνέχιση της ανεξέλεγκτης λειτουργίας του ομίλου Marfin θέτει σε κίνδυνο το τραπεζικό και το χρηματοπιστωτικό σύστημα σε Ελλάδα και Κύπρο (η Marfin Popular Bank είναι η 2^η μεγαλύτερη τράπεζα της Κύπρου)
- Οι παραβάσεις του τραπεζικού και χρηματοπιστωτικού κανονιστικού πλαισίου καθώς και οι ενδείξεις συνέργειας και ηθικής αυτουργίας φυσικών και νομικών προσώπων έχουν τεκμηριωθεί με τεχνική επάρκεια και ακρίβεια, με στόχο τη διαβίβασή τους στους αρμόδιους διοικητικούς και δικαστικούς φορείς προς περαιτέρω ενέργειες.

κ. Πρόεδρε,

Σας επισυνάπτω αναλυτικό ΥΠΟΜΝΗΜΑ όπου εκτίθενται λεπτομερώς όλα τα παραπάνω

Είμαι στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση.

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Με τιμή

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΣΙΡΩΝΗΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

(ΠΕΡΙΕΥΡΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΡΟΛΟ ΜΙΣ ΚΑΙ ΜΑΡΙΝ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΚΑΝΔΑΛΟΥ ΤΟΥ ΒΑΤΟΠΕΔΙΟΥ)

Στα πλαίσια της διερεύνησης από την αρμόδια Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή Προκαταρκτικής Εξέτασης για το σκάνδαλο του Βατοπεδίου (εφεξής Προκαταρκτική Επιτροπή) εξετάστηκε μεταξύ άλλων ο ρόλος που διαδραμάτισε η Τράπεζα Μαρίν ως βασικού χρηματοδότη της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου (ΙΜΒ) καθώς και η εμπλοκή των Κυπριακών εταιρειών Rasfafeί και Madams ιδιοκτησίας Α. Κοιρανίδη, μέσω των οποίων διοχετεύτηκαν και τοποθετήθηκαν σε επενδύσεις κεφάλαια χορηγήσεων ύψους €156 εκ από την Τράπεζα Μαρίν προς την ΙΜΒ. Από τη διερεύνηση αυτή προέκυψαν πολλές και ειςβουρνητικές αποκαλύψεις για τις μεθοδεύσεις του τραπεζικού και επιχειρηματικού Ομίλου Μαρίν του κ. Ανδρέα Βγενόπουλου. Τα ευρήματα της Προκαταρκτικής Επιτροπής οδηγούν σε ένα παράπλευρο οικονομικό και χρηματοπιστωτικό σκάνδαλο με πιθανές απρόβλεπτες συνέπειες για την ευρωζώνη του τραπεζικού συστήματος και τα συμφέροντα των καταθετών και επενδυτών.

Ο ρόλος των Επισκοπικών Αρχών και ειδικότερα της ΤΙΕ και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, όπως απεικονίστηκε μέσω της ανταλλαγής επίσημων επιστολών στη διάρκεια της Προκαταρκτικής Επιτροπής, τα απόρρητα έγγραφα τα οποία εξήτησε και έλαβε η Προκαταρκτική Επιτροπή μέσω της διαδικασίας δικαστικής συνδρομής από Ελλάδα και Κύπρο καθώς και τις ίδιες τις καταθέσεις των επικεφαλής της ΤΙΕ και Γ. Προβόπουλου και της Ε.Κ. και Αν. Γαβριηλίδη, υποδηλώνει ιδιαίτερα αυξημένη ανάγκη και τουλάχιστον «χαλαρή» εστία τόσο αναφορικά με τις παραβάσεις που σημειώθηκαν από τους εμπλεκόμενους φορείς στο σκάνδαλο της ΙΜΒ όσο και τον ρόλο και μεθοδεύσεις του Ομίλου ΜΙΣ και των συνδεδεμένων Τραπεζών της Μαρίν στην Ελλάδα (Μαρίν Εργατικά Βαγκ και Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος) οι οποίες δεν συνάδουν με τη συνετή τραπεζική πρακτική. Αξιοσημείωτο είναι δε το γεγονός του καταλογισμού ευθυνών μεταξύ των δυο επισκοπικών αρχών αναφορικά με τα την αρμοδιότητα εποπτείας και ελέγχου για τα θέματα παραβάσεων που εντόπισε η Προκαταρκτική Επιτροπή.

Στην πορεία διερεύνησης του σκάνδαλου του Βατοπεδίου προέκυψαν σημαντικά ερωτήματα στην εξεύρεση στοιχείων από τις Κυπριακές Αρχές ενώ εξίσου «περίεργος» είναι ο ρόλος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου η οποία κατά μερική του ίδιου του Προέδρου της, κ. Γ. Χαρολάμπους, διερευνά την εμπλοκή και τις πιθανές

χρηματοπιστηριακές πιεραβώσεις των επιχειρήσεων του Α. Κοιρανίδη τουλάχιστον από τον Δεκέμβριο 2006 (περίοδο σύστασης της πρώτης εξεταστικής για το σκάνδαλο Βασιτεδίου) μέχρι σήμερα, χωρίς ο έλεγχος να έχει αποπερατωθεί).

Η αποκωδικοποίηση των ύποπτων διαδρομών του μεγαλόσχιμου επιχειρηματικού ομίλου της Marfin – σε αμοιβαία συνεργασία με τους πνευματικούς ηγέτες μονών του Αγίου Όρους και τις Κυπριακές εταιρείες του αχυράνθρωπου Αθου Κοιρανίδη – έφερε στο φως πλούσιο υλικό για τις παράνομες διαδικασίες και τον σχεδιασμό του ομίλου Marfin οι οποίες εξασφάλισαν τη δημόσια προβολή του επικεφαλής του Ομίλου κ. Ανδρέα Βγενόπουλου και παραπλάνησαν το επενδυτικό κοινό.

Ο κος Α. Βγενόπουλος είχε απευθείας τον Ιούνιο του 2010 με επίσημες δηλώσεις του να προδικάζει ότι η Προκαταρκτική Επιτροπή της Βουλής δεν θα έβρισκε άλλη σχέση μεταξύ του ομίλου Marfin και της Μονής Βασιτεδίου, πέραν της τραπεζικής. Προφανώς, θεωρούσε ότι η ιστορία δεν έχει αλλάξει από τότε που κυβερνούσε η Νέα Δημοκρατία και απολάμβανε την ύποπτη ανοχή και σιωπή της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Τράπεζας της Ελλάδος. Τα δεδομένα όμως έχουν αλλάξει, και με την επιμονή των στελεχών της Προκαταρκτικής Επιτροπής της Βουλής έχουν προκύψει σημαντικά στοιχεία από Ελλάδα και Κύπρο για τη δράση του ομίλου MIG και των συνδεδεμένων τραπεζών Marfin Egnatia Bank και Marfin Popular Bank, πολλά εκ των οποίων σχετίζονται με την IMB και περιλαμβάνονται στο Πόρισμα της Επιτροπής.

Το ειρμό προσκύνημα της Marfin στο Άγιο Όρος και η παράνομη δραστηριότητα του Α. Κοιρανίδη

Αναφορικά με την Ιερά Μονή Βασιτεδίου, αποτελεί αντικείμενο προς περαιτέρω διερεύνηση η νομιμότητα των συμβάσεων χρηματοδότησης που σύναψε η Marfin Egnatia Bank με την Ιερά Μονή Βασιτεδίου. Από το συμπληρωματικό πόρισμα που κατέθεσε η ΤτΕ στις 3/5/2010 με τα στοιχεία τραπεζικών λογαριασμών προσώπων εμπλεκόμενων με την υπόθεση της IMB, προέκυψε μεταξύ άλλων ότι κατά το διάστημα 30/06/2006 μέχρι 08/08/2008 η Τράπεζα Marfin στην Ελλάδα (ως Marfin Bank, Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος και μετέπειτα Marfin Egnatia Bank) χρηματοδότησε την IMB με ένα σύνολο κεφαλαίων ύψους €150,8 εκ μέσω της σύναψης μιας σειράς συμβάσεων δανείων. Το συνολικό δε ποσό των χορηγήσεων

που είχαν εγκριθεί προς την ΙΜΘ αλλά δεν εκταμειώθηκαν στο σύνολό τους ήταν €173,6 εκ.

Στις εν λόγω συμβάσεις αναφερόταν ως σκοπός χρηματοδότησης "η χρηματοδότηση με Κεφάλαιο Κίνησης για την κάλυψη επενδυτικών αναγκών της ΙΜΘ για την πραγματοποίηση επενδύσεων τις οποίες θα προτείνει η Τράπεζα και θα επιλέγει η Πρωτεύουσα".

Από τα παραπάνω προσάχρηγήσεων μέσω των λογαριασμών της ΙΜΘ και των "συνδεδεμένων" με αυτή εταιρειών Rassadel Co Ltd και Madeus Ltd ιδιοκτησίας του οικονομικού της συμβούλου Άθω Κοιρανίδη, έγιναν οι κάτωθι επενδυτικές τοποθετήσεις :

- €30,2 εκ τοποθετήθηκαν από την ΙΜΘ στην αύξηση κεφαλαίου της MIG ύψους €5,2 δισ η οποία ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο 2007
- €30 εκ χρησιμοποιήθηκαν για την αγορά μετοχών του ΟΤΕ κατά την περίοδο από τις 12/09/2007 μέχρι 14/09/2007 και οι οποίες πωλήθηκαν στις 20/09/2007. Από το προϊόν της πώλησης, ποσό €20 εκ τοποθετήθηκε ισομερώς μέσω του private banking της Marfin Popular Bank (MPB) στην Κύπρο σε δύο Hedge Funds. Το πρώτο από τα δύο Hedge Funds διαχειρίζεται θυγατρική της Marfin, με διαχειριστή κορυφαίο στέλεχος της Διοίκησης της Marfin, ενώ στο δεύτερο Hedge Fund η Marfin ελέγχει ποσοστό 30% της εταιρίας διαχείρισης.
- €6,3 εκ τοποθετήθηκαν σε μετοχές του ΥΓΕΙΑ, του Ομίλου MIG
- €4,79 εκ τοποθετήθηκαν σε μετοχές της MPB, τον βασικό τραπεζικό βραχίονα της MIG
- €10,4 εκ χρησιμοποιήθηκαν για αγοράς μετοχών της VIVARTIA η οποία αποτέλεσε αντικείμενο εξαγοράς από την MIG το καλοκαίρι του 2007, όταν πραγματοποιήθηκε η αύξηση κεφαλαίου της MIG
- €4 εκ διατέθηκαν για συμμετοχή στην εταιρεία Singular Logic του Ομίλου MIG
- €21 εκ χρηματοδότησαν την αγορά ακινήτου από την Torcaso Investment Ltd (€8 εκ) και τη συμμετοχή της ΙΜΘ στην εταιρεία ΠΑΠΙΣΤΑΣ Συμμετοχική ΑΕ μέσω της MADEUS Ltd, επίσης συμφερόντων της ΙΜΘ (€16 εκ)
- €0,6 εκ χρηματοδότησαν την εταιρική συμμετοχή της ΙΜΘ στην ΑΝΘΕΜΙΑΣ (την κατασκευαστική εταιρεία που αγόρασε οικόπεδα που ανταλλάχθηκαν με το Ελληνικό Δημόσιο στη περιοχή της Θεσσαλονίκης)

- €21,7 εκ εξόφλησαν προηγούμενα δάνεια (€20,4 εκ αφορούσαν χορηγήσεις της IMB από την Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος)
- €22,7 εκ τοποθετήθηκαν σε επιτόκιον αγοράς μετοχών της MIG

Η συνολική επενδυόμενη θέση της IMB στη MIG και στις εταιρείες του Ομίλου της, ανήλθε σε €115,5 εκ, ενώ κατά την ημερομηνία του τελευταίου πορίσματος της ΤτΕ (3/5/2010) η υπολειπόμενη επενδυτική θέση ανέρχεται σε €59,2 εκ, από τα οποία τα €56 εκ αφορούν στην μετοχή της MIG.

Όπως προκύπτει από την παραπάνω ανάλυση, τα κεφάλαια χορηγήσεων που διατέθηκαν στην IMB για «κάλυψη επενδυτικών αναγκών της IMB» κατευθύνθηκαν αποκλειστικά μέσω της Κυπριακής εταιρείας Rassadel Ltd σε μετοχές της ίδιας της MIG και των θυγατρικών της (Υγεία, Νίνατια, Singular Logic, Marfin Popular Bank), αλλά και σε διάφορα επενδυτικά σχήματα υψηλού κινδύνου (hedge funds) που ελέγχονται από τη Marfin Popular Bank στη Κύπρο μητρική εταιρεία της Marfin Egnatia Bank και συνδεδεμένη εταιρεία με την MIG. Επομένως ποσό ύψους €30 εκ τοποθετήθηκε στη μετοχή του ΟΤΕ κατά το διάστημα που η MIG συγκέντρωνε ποσοστά ελέγχου στον Οργανισμό ενώ πωλήθηκε αμέσως μετά τη διενέργεια των εθνικών εκλογών του Σεπτεμβρίου 2009.

Μεγάλη εντύπωση προκαλεί η μεγάλη απόκλιση μεταξύ των προβλεπόμενων σκοπών χρηματοδότησης της IMB, βάσει των αναφερόμενων ορίων στις συμβάσεις χορηγήσεων της Marfin Egnatia Bank και της πραγματικής χρήσης των κεφαλαίων όπως προέκυψαν από τις αναλύσεις των λογαρίων της IMB και των εταιρειών Rassadel και Madeus που ερεύνησαν οι ελεγκτές της ΤτΕ.

Χαρακτηριστικό αναφέρεται ότι στις 24/12/2007 πιστώθηκε στον υπ' αριθμόν 0127490427 λογασμό της IMB που τηρείται στη Marfin Egnatia Bank ποσό € 15 εκ το οποίο προέρχεται από ισόποση χορήγηση προς την IMB από τη Marfin Egnatia Bank. Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε μεταφορά του ποσού της χορήγησης ύψους € 15 εκ στο λογασμό υπ' ονόματι της MADEUS Ltd υπ' αριθμόν 0245161429. Την ίδια μέρα έγινε μεταφορά του παραπάνω ποσού από το λογασμό της MADEUS Ltd στο λογασμό της ΠΑΠΙΣΤΑΣ Συμμετοχές ΑΕ υπ' αριθμόν 0248294423 με στόχο την κάλυψη συμμετοχής της MADEUS Ltd στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας αυτής. Από τα στοιχεία του πορίσματος σε αντιδιαστολή με τις συμβάσεις χορηγήσεων που προσκομίστηκαν, προκύπτει ότι το ποσό χορήγησης €15 εκ αφορά στη σύμβαση ΑΑΑ που υπαγράφηκε στις 12/12/2007 μεταξύ των Marfin Egnatia Bank και IMB (Πιστούχος) με εγγυήτρια την Rassadel Co LTD και ειδικότερα το υπο-όριο κεφαλαίου Κίνησης ύψους €27 εκ εκ του οποίου ο Πιστούχος (IMB) μπορούσε να

χρησιμοποιήσει αρχικά μέχρι €15 εκ. Βασικά ερωτήματα που ανακύπτουν είναι: α) Η ΙΜΒ μπορεί να χρηματοδοτηθεί για Κεφάλαιο Κίνησης; και εάν ναι υπό ποιά επιχειρηματική δραστηριότητα και β) Εφόσον ο σκοπός του δανείου αφορούσε σε Κεφάλαιο Κίνησης πως χρησιμοποιήθηκε εν συνεχεία για επενδυτική δραστηριότητα και ειδικότερα για τη συμμετοχή στα μετοχικά κεφάλαια της εταιρείας ΠΑΠΗΣΤΑΣ ΑΕ εν γνώσει της Τράπεζας εφόσον η κίνηση του ποσού του δανείου λάμβανε χώρα σε λογαριασμούς που τηρούνταν σε αυτή;

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Η εταιρεία Rassadei όπως προέκυψε από τις συμβάσεις δανείων μεταξύ της ΙΜΒ και της Marfin Egnatia Bank που προσκορίστηκαν στα πλαίσια των Εξεταστικών της Βουλής, φαίνεται να δρα ως Εγγυητής σε συμβάσεις Δανείων προς την ΙΜΒ ύψους συνολικά €147,9 εκ. Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι μια εταιρεία με μετοχικό κεφάλαιο μόλις 1.000 Κυπριακών Λιρών και δρώντας ως Επενδυτικός Σύμβουλος μιας Μονής μπορούσε να έχει τις προϋποθέσεις ρόλου φερέγγυου εγγυητή έναντι τόσο μεγάλου ύψους δανείων, γεγονός που σχολιάστηκε και από το Διοικητή της ΤτΕ, κ. Γ. Προβάτσουλα στη κατάθεσή του στην Προκαταρκτική Επιτροπή της Βουλής.

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Ο ίδιος ο κος Α. Κοιρανίδης σε ερώτηση που του είχε απευθύνει μέλος της Προκαταρκτικής Επιτροπής στις 1/12/2008 αναφορικά με τις διαδικασίες αυτών των χορηγήσεων από την Τράπεζα Marfin Egnatia Bank είχε δηλώσει χαρακτηρισικά "Το κοπέλο της ΤτΕ είναι πολύ βαρύ για να το φέρσω. Αυτά που δώσανε τα δάνεια σε λογαδοτήσουν". *

Η Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος, θυγατρική της Τράπεζας Marfin Egnatia Bank, μεσολάβησε ως χρηματιστηριακή εταιρεία παροχής επενδυτικών υπηρεσιών (ΑΧΕΠΕΥ) για την τοποθέτηση των κεφαλαίων των δανείων που χορήγησε η ίδια η Τράπεζα, στα ΧΑΑ. Βάσει της τραπεζικής και χρηματιστηριακής νομοθεσίας (ΠΔ/ΤΕ 2577-2006, ν3608/2007) προκύπτουν σοβαρά θέματα παραβίασης της νομοθεσίας αναφορικά με την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών καθώς η συγκεκριμένη δραστηριότητα εντάσσεται στις παρεπόμενες επενδυτικές υπηρεσίες και προϋπάρχει την κατάρτιση ειδικού τύπου σύμβασης για την παροχή επενδυτικών συμβουλών, την αξιολόγηση μέσω ελέγχων συμβατότητας και καταλληλότητας και την έγγραφη αποδοχή του πελάτη-επενδυτή αναφορικά με την κατανόηση των αναλαμβανόμενων κινδύνων. Παράλληλα προκύπτουν σοβαρά θέματα σύγκρουσης συμφερόντων για τα υπόχρεα πρόσωπα και την Διοίκηση της Τράπεζας η οποία έχοντας στενούς δεσμούς με τον Όμιλο MIG, μεσολάβησε και ενέκρινε τη

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

δανειοδότηση της IMB με στόχο την χρηματοπιστωτική στήριξη των μετοχών των συνδεδεμένων με την MIG εταιρειών.

Ο Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γ. Προβόπουλος κατέθεσε στην Προκαταρκτική Επιτροπή της Βουλής ότι κατά τη διάρκεια ελέγχων στην Τράπεζα Μαρίνη είχε διαπιστωθεί σωρεία παραβάσεων στις διαδικασίες δανειοδοτήσεων για αγορά μετοχών, οι οποίες ακολουθήθηκαν όπως ανακαλύφθηκε και σε πολλές άλλες περιπτώσεις συμβάσεων χορηγήσεων της Τράπεζας Μαρίνη Equitas Bank προς επενδυτές, με στόχο την επιτυχή κάλυψη κεφαλαίου της IMB και την ενίσχυση του αγοραστικού ενδιαφέροντος για τις μετοχές εταιρειών συμφερόντων της MIG.

Ο πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, κος Αν. Γαβριηλίδης σε σχετική ερώτηση που του ετέθη μεσω επίσημης επιστολής για την νομιμότητα αυτού του τύπου των συμβάσεων σε σχέση με τις διατάξεις του νόμου που διέπει την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών Ν 3806/2007 (Φ.Ε.Κ. Α' 195/17.8.2007) "Αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και άλλες διατάξεις" και της υπ' αριθμό 1/452/01.11.2007 απόφασης του ΔΣ της ΕΚ όπου ρητά προσδιορίζει αυτού του τύπου τις χορηγήσεις ως παρεπόμενη επενδυτική υπηρεσία θέτοντας συγκεκριμένες κανονιστικές διατάξεις για τα υπόχρεα πρόσωπα, απέφυγε να τοποθετηθεί επί της ουσίας δηλώνοντας ότι και *συμβάσεις χορηγήσεων μεταξύ της IMB και της MARFIN EGNATIA BANK ή της ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ δεν συνιστούν συμβάσεις παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και δεν αξιολογούνται από την ΕΚ»*

Η IMB και η εταιρεία Rassadei σύμφωνα με την κατάθεση του κου Αν. Γαβριηλίδη στην Προκαταρκτική Επιτροπή της Βουλής είχαν κατηγοριοποιηθεί από την Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος, θυγατρική της Τράπεζας Μαρίνη, ως Ιδιώτης Επενδυτής βάσει των διατάξεων του άνωτι νόμου (ν 3806/2007), γεγονός το οποίο εξασφάλιζε αυξημένη προστασία και πληροφόρηση αναφορικά με τους αναλαμβανόμενους κινδύνους που όφειλε να παράσχει η Τράπεζα προς την IMB. Σήμερα η IMB έχει απολέσει πάνω από 80% εκ λόγω της απομείωσης της αξίας των επενδύσεων για την οποία τη συμβούλευσαν η εταιρεία Rassadei με ιδιοκτήτη και διευθυντή τον κα Α. Κοιρανιδη και η Τράπεζα Μαρίνη, με τη μεγαλύτερη απώλεια να προέρχεται από τις μετοχές της εταιρείας MIG.

Αξιοσημείωτο όμως είναι το γεγονός ότι παρά τους ισχυρισμούς του κου Αν. Γαβριηλίδη περί κατηγοριοποίησης της Rassadei ως Ιδιώτη Επενδυτή (καθώς δεν απεστάλη προς την Προκαταρκτική Επιτροπή κάποια σχετική επιστολή

κατηγοριοποίησης η οποία να είναι αποδοχής από τους πελάτες) σε έγγραφα τα οποία προσκομίστηκαν μέσω δικαστικής εντολής από την Κυπριακή Τράπεζα Marfin Popular Bank, (μητρική της Marfin Egnatia Bank), η Rassafai κατηγοριοποιείται ως Επαγγελματίας Επενδυτής. Το γεγονός αυτό αφενός υποδηλώνει ότι η εταιρεία αναγνωρίζεται ως ΕΠΕΥ ενώ προκύπτει πλήρη αντίφαση μεταξύ της μητρικής και της θυγατρικής της Τράπεζας στην Ελλάδα γεγονός το οποίο αποτελεί αντικείμενο περαιτέρω διερεύνησης.

Αναφορικά με το ρόλο της Κυπριακής εταιρείας Rassafai και του ίδιου του Α. Κοιρανίδη, μέσω των οποίων επενδύθηκαν €115 εκ στο ΧΑΑ σε μετοχές εταιρειών του Ομίλου MIG αλλά και του ΟΤΕ χωρίς να διαθέτει στην Ελλάδα τη σχετική άδεια παραχής επενδυτικών υπηρεσιών από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, ο Πρόεδρος της Ε.Κ. κος Α. Γαβριηλίδης, ισχυρίστηκε ότι η συγκεκριμένη παροχή υπηρεσιών έλαβε χώρα αποκλειστικά προς την μητρική εταιρεία της Rassafai που είναι η IMB και κατά συνέπεια δεν αποτελεί παραβατική συμπεριφορά. Την άποψη του κυρ Α. Γαβριηλίδη ότι ο τελικός δικαιούχος της Rassafai είναι η IMB και δεν προκύπτει θέμα παραχής άδειας για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών συζητείται και η ΤτΕ μέσω του Αντιπρόεδρος του Πιστωτικού Συστήματος κυρ Ι. Γούσιου (ο οποίος επίσης συμμετείχε εκείνη την περίοδο στο ΔΣ της Ε.Κ.).

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η γνώμη αυτή διατυπώνεται βάσει εγγράφων που απέστειλε η ίδια η Τράπεζα Marfin και το δικηγορικό γραφείο του Τ. Παπαδόπουλου στην Κύπρο δρώντος και έντολή του πελάτη του Α. Κοιρανίδη. Σε επιστολή που απέστειλε η Κυπριακή Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς απαντώντας σε σχετικό ερώτημα της Προκαταρκτικής Επιτροπής και διαβιβάσθηκε μέσω της Ελληνικής ΕΚ, προκύπτει ότι σε δημοσίευμα στον Κυπριακό τύπο ο Πρόεδρος της ΕΚ της Κύπρου, κος Γιώργος Χαραλάμπους είχε δηλώσει στις 5 Δεκεμβρίου 2008 ότι ο Α. Κοιρανίδης δεν κατέχει από τις Κυπριακές Αρχές την άδεια παραχής επενδυτικών υπηρεσιών που απαιτείται σύμφωνα με τη Νομοθεσία και ότι από τότε διερευνά την 'υπόθεση Κοιρανίδη' σε σχέση με τις δηλώσεις που αυτός έχει προβεί ενώ μέχρι σήμερα η έρευνα δεν έχει περατωθεί. Είναι κατά συνέπεια απορίας άξιο για ποιο λόγο η Ελληνική ΕΚ δεν εξέτασε εμμέσως τον υπόθεση Κοιρανίδη καθώς η επενδυτική δραστηριότητα αυτή σε χρηματοπιστωτικά προϊόντα έλαβε χώρα κατ' εξαχίν στο ελληνικό ΧΑΑ.

Ο κος Άθως Κοιρανίδης, είχε παρουσιαστεί ενώπιον των δύο προηγούμενων Εξελεστικών Επιτροπών (01/12/2008 και 9/3/2010) δηλώνοντας ως ο αποκλειστικός

ιδιοκτήτης και μόνος μέτοχος των εταιρειών Rassadel και Madeus μέσω των οποίων είχε συνάψει με την IMB συμφωνίες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών.

Συγκεκριμένα ο κος Κοιρανίδης στη κατάθεσή του στις 9/3/2010 δήλωσε «Η Rassadel είναι εταιρεία κυπριακή, ευρωπαϊκή δικής μου ιδιοκτησίας 100%... το μόνο φυσικό πρόσωπο που μετέχει στη Rassadel είμαι μόνο εγώ 100%... η Rassadel, δικιά μου ιδιοκτησίας ενεργοποιήθηκε με αποκλειστικό στόχο να χρησιμοποιηθεί ως επενδυτική εταιρεία για το χαρτοφυλάκιο της Μονής Βοιτισιέζου... πήρε χρήματα από τη Μονή έναντι συμβάσεως για να τα επενδύσει....»

Σε προηγούμενη κατάθεσή του στην πρώτη Προκαταρκτική Επιτροπή που συστάθηκε για το σκάνδαλο της IMB, ο κος Α. Κοιρανίδης στις 01/12/2008 δήλωσε ότι εφόσον η εταιρεία Rassadel είχε κέρδη η μονή θα λάμβανε βάσει συμβάσεως διαχείρισης το 95% των κερδών και ο ίδιος το 5%. Επίσης δήλωσε ότι η μονή δεν κατέχει ως μέτοχος το 95% της εταιρείας Rassadel καθώς άλλο είναι το ιδιοκτησιακό καθεστώς μιας εταιρείας από το ποιος παίρνει το κέρδη ή τα μερίσματα.

Ιδιαίτερα επιβαρυντικό στοιχείο αποτελεί το γεγονός ότι ο κος Α. Κοιρανίδης στη κατάθεσή του στην Προκαταρκτική Επιτροπή της Βουλής (Μάρτιος 2010) δήλωσε ότι μεταξύ της εταιρείας ιδιοκτησίας του Rassadel και της IMB έχει συνειρηθεί Σύμβαση Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών βάσει της οποίας προβλεπόταν ως αμοιβή ποσοστά 5% επί των θετικών αποδόσεων από την εκμετάλλευση των κεφαλαίων για λογισμό της IMB με το 95% αυτών να αποδίδεται στη Μονή. Όπως κατέθεσε ο ίδιος ο Α. Κοιρανίδης η Σύμβαση Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών αυτή είχε επιδοθεί στην ΤτΕ.

Παρόλα αυτά τόσο η ΤτΕ μέσω του αρμόδιου Δ/ντή Επιτροπείας κου Ι. Γαύσιου όσο και η ΕΚ μέσω του Προέδρου της κου ΑΝ. Γαβριηλίδη δήλωσαν ότι δεν είχε περιέλθει στην κατοχή τους κάποια τέτοια σύμβαση και δεν γνώριζαν την ύπαρξη αυτής.

Επίσης ο κος Α. Κοιρανίδης είχε δηλώσει στις καταθέσεις του στις προηγούμενες Εξεταστικές Επιτροπές ότι παρά το ποσοστό αμοιβής του της τάξης του 5% που προβλεπόταν στις Συμβάσεις που είχαν καταρτιστεί μεταξύ των εταιρειών του (Madeus και Rassadel) και της IMB με το 95% των κερδών να αποδίδεται στην IMB, αυτός τελικά δεν πήρε ποτέ ούτε 1 ευρώ από τη Μονή. Εντύπωση όμως προκαλεί το γεγονός ότι στις 16/07/2008 κατατέθηκαν στο λογισμό της Madeus που τηρείται στη Marfin Egnatia Bank ποσό €997.000 από μερίσματα χρήσης της ΠΑΙΗΣΤΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ λόγω της συμμετοχής κατά 30% της Madeus στα μετοχικά κεφάλαια

της εταιρείας. Σύμφωνα με στοιχεία που προέκυψαν από την ΕΚ Κύπρου η οποία διερευνά από το 2008 την υπόθεση Α. Καιριανίδη, στα βιβλία της εταιρεία Madeus στο τέλος του 2008 εμφανίζεται ποσό €49.800 που αφορά επακριβώς στο 5% του συνολικού πιστωθέντος μερίσματος. Επιπλέον η ΓτΕ έχει βεβαιώσει εγγράφως ότι στις 22/07/2008 ποσό €900.000 μεταφέρθηκε από το λογισμό της Madeus στο λογισμό της ΙΜΘ που ηρείται στην ίδια την Μαρίν Εγνατία Bank, προκαλώντας επιπλέον ερωτηματικά για την επακριβή διάθεση των παραρτημένων ποσών των €97.000 εκ των οποίων μόνο τα €49.800 κατέληξαν τελικά στο επίσημο βιβλίο της εταιρείας Madeus.

Η Προκαταρκτική Επιτροπή της Βουλής από την εξέταση των κριαθέσεων του κ. Α. Καιριανίδη στα πρακτικά των 2 προηγούμενων Εξαισαστικών Επιτροπών της Βουλής για τη διερεύνηση του σκανδάλου της ΙΜΘ όπου υπέπεσε σε πλήθος ανηθικών δηλώσεων, τις αναφορές του στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο, καθώς και το διάφορο έγγραφο που συγκέντρωσε μέσω των εποπτικών αρχών Ελλάδος και Κύπρου, θεωρεί ότι το πραγματικό ιδιοκτήσιμό καθεστώς της εταιρείας Rassadel σκόπιμα παρατηρήθηκε και αποκρύφθηκε, ενώ επί της ουσίας νομιμοποιητικό έγγραφο αποτέλεσαν στοιχεία που κατασκευάστηκαν εκ των υστέρων με δόλο, προκειμένου να συγκαλυφθεί η παράνομη δραστηριότητα της εταιρείας Rassadel αλλά και των ίδιων των Τραπεζών Μαρίν Εγνατία Bank, Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος και Μαρίν Popular Bank.

Η ΓτΕ μέσω του αρμόδιου Διτητή Εποπτείας του Πιστωτικού Συστήματος, κ. Ι. Γαύκου, σε συνέχεια πιέσεων από την Προκαταρκτική Επιτροπή της Βουλής προκειμένου να εκφέρει άποψη και να γνωμοδοτήσει περί της πληρότητας και εγκυρότητας των εγγράφων που διαβίβασε στην Προκαταρκτική Επιτροπή από την ίδια την Τράπεζα Μαρίν Εγνατία Bank, περιορίστηκε στο να σχολιάσει ότι η ευθύνη της πληρότητας των νομιμοποιητικών εγγράφων ανήκει στα νομικά τμήματα των πιστωτικών τμημάτων. Παρόλα αυτά παραδέχθηκε ότι υπάρχουν ελλείψεις στα έγγραφα νομιμοποίησης οι οποίες είχαν επισημανθεί από το 2006 από τη Νομική Υπηρεσία της Τράπεζας Μαρίν όπως η μη αναγραφή της ημερομηνίας και η ύπαρξη υπογραφών στο Ιδρυτικό Έγγραφο και Καταστατικό της εταιρείας Rassadel, δεδομένα που από μόνο τους είναι ενδεικτικά της διαδικασίας βάσει των οποίων έγινε η έκδοση νομιμοποίησης από την Τράπεζα.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι μέσω της διαδικασίας δικαστικής συνδρομής ζητήσαμε τα επίσημα νομιμοποιητικά έγγραφα και τις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις των

Κυπριακών Εταιρειών Rassadel και Madeus όπως ιηρούνται στο επίσημο αρχείο του Εφόρου Εταιρειών της Κύπρου και Επίσημου Γραμμήστη προκειμένου να ελεγχθεί και διασφαλιστεί η πληρότητα και εγκυρότητα των εγγράφων που λάβαμε από τις ίδιες τις Τράπεζες μέσω διαβίβασής τους από την ΤτΕ. Μέχρι την ημερομηνία κατάθεσης της παρόντος Υπομνήματος δεν καταστάθηκαν να εν λόγω στοιχεία γεγονός το οποίο αποτελεί ιδιαίτερα σημείο προβληματισμού σε σχέση με το ρόλο και τη συνδρομή των Κυπριακών Αρχών στη διερεύνηση της υπόθεσης.

Ο κος Α. Κοιρανίδης, ο οποίος είχε παρουσιαστεί ενώπιον των προηγούμενων Εξεταστικών Επιτροπών δηλώνοντας ως ο κύριος μέτοχος και ιδιοκτήτης των εταιρειών Rassadel και Madeus μέσω των οποίων είχε συνάψει με την ΙΜΒ συμφωνίες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών δεν προσήλθε παρά την κλήτευσή του ως Μάρτυρα στην Πρωτοδικερική Επιτροπή της Βουλής παρά μόνο κατέθεσε υπόμνημα μέσω πληρεξούσιου δικηγόρου στο οποίο επικαλούνταν σχετικό άρθρο της Διμερούς Συμβάσεως για τη Νομιμή Συνεργασία μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου βάσει του οποίου δεν υποχρεούνται να μεταρριπεί οφθαλμολογία της Προκυριαρχικής τις οποίες εξομάλωνε με δικαστήρια.

* Ο κος Α. Κοιρανίδης εξάλλου μέσω επιστολής του Δικηγορικού γραφείου του Τάσος Παπαδόπουλος & Συνεργάτες φαίνεται στις 10/08/2010 να ανασκευάζει πλήρως τις καταθέσεις του στις 2 προηγούμενες Εξεταστικές Επιτροπές της Βουλής καθώς και τις σχετικές δηλώσεις του στον τύπο ισχυριζόμενος πλέον ότι οι δύο κυπριακές εταιρείες Madeus και Rassadel ανήκουν στην ΙΜΒ και όχι τον ίδιο. Ο ισχυρισμός αυτός βεβαίως, πέραν της πλήρους αντίθεσης με τα πρακτικά της Βουλής καταρρίπτεται και από το υπογεγραμμένο από τον ίδιο έγγραφο Δήλωσης Πραγματικού Δικαιούχου (Beneficial Owner) που διαβιβάστηκε από την ΤτΕ, όπου ο ίδιος ο Α. Κοιρανίδης ως Νόμιμος Εκπρόσωπος κατέθεσε στην Τράπεζα Μαρίν ότι αποτελεί τον Πραγματικό Δικαιούχο της εταιρείας Madeus. Η όρνηση αυτή του μάρτυρα σε συνδυασμό με την στοιχειοθετημένη έρευνα της Πρωτοδικερικής Επιτροπής επί συγκεκριμένων παραβάσεων σε Ελλάδα και Κύπρο εκλαμβάνεται ως ενοχοποιητικό στοιχείο για τον Α. Κοιρανίδη το οποίο πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο περαιτέρω εισαγγελικής έρευνας. *

Επισημαίνεται ότι η άσκηση αυτή καθ' αυτή επενδυτικής δραστηριότητας άνευ της σχετικής αδείας βάσει του ισχύοντος νομικού πλαισίου επιφέρει βαρύτερες ποινικές κυρώσεις για τους εμπλεκόμενους οι οποίες φθάνουν μέχρι και την φυλάκιση 1 έτους.

Βάσει των παραπάνω επισημάλνεται η ανάγκη περαιτέρω διερεύνησης από τις δικαστικές αρχές των πιθανών ποινικών ευθυνών συγκεκριμένων προσώπων βάσει της ιδιότητας με την οποία ενήργησαν καθώς και της συνέργειας (όμησης ή έμμεσης) και ηθικής συνουργίας στην τέλεση αξιόποινων πράξεων.

Όλο εκείνα τα στοιχεία και αποδεικτικά εγγράφων βάσει των οποίων προκύπτουν βασικές υπόνοιες τέλεσης αξιόποινων πράξεων διαβιβάζονται στις αρμόδιες δικαστικές αρχές μέσω ειδικού υπομνήματος που περιλαμβάνει στην παρούσα αναφορά.

Υπόνοιες για Ξέπλυμα Χρήματος

Η εμπλοκή της Τράπεζας Marfin Egnatia Bank στο σκάνδαλο της Ιεράς Μονής Βασιτοπεδίου διερευνάται ήδη από την αρμόδια τακτική ανακρίτρια αναφορικά με το σκέλος που αφορά σε πιθανές παραβάσεις της Νομοθεσίας που διέπει το Ξέπλυμα Χρήματος (Ν 2331/1995, Ν 3691/2008).

Συναλλαγές οι οποίες συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά τυπολογίας ύποπτων συναλλαγών σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο της ΤτΕ (ΕΓ/ΠΘ 285/9.7.2009) και προκύπτουν από τα πορίσματα που κατατέθηκαν στην Προκαταρκτική Επιτροπή είναι οι ακόλουθες :

- Στις 16/3/2008 άνοιξε ο λογασμός όψους υπ' αριθμόν 0127490427 με δικαιούχο την ΙΜΒ στο κατόχημα της Δραγούμη στη Θεσσαλονίκη της Marfin Bank (προ της διαδικασίας συγχώνευσης με τις υπόλοιπες Τράπεζες). Στις 17/03/2007 έγινε κατάθεση Τραπεζικής Επιταγής ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ποσού € 75.000, ενώ στις 19/04/2008 ακολούθησε κατάθεση Τραπεζικής Επιταγής ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ σε διαταγή Καρπίδη Αναστασίου ποσού €705.000 (εξουσιοδοτημένου εκπροσώπου από ΙΜΒ). Την ίδια ημέρα έγινε μεταφορά του ποσού σε λογασμό της Rassadel Co Ltd υπ' αριθμόν 00273036021197 στην Marfin Bank. Ακολούθησε μεταφορά του άνωτι ποσού στο εξωτερικό μέσω 3 εμβασμάτων όψους €502.500, € 200.000 και € 2.500 τα οποία αφορούσαν στην πώληση προς την Rassadel Co Ltd της εταιρείας GERUM d.o.o με έδρα στη Σερβία.

Η αγοράσθελσα από τη Rassadel Co Ltd εταιρεία GERUM d.o.o με έδρα στη Σερβία πωλήθηκε στην Digital Printing Center έναντι ποσού € 2.450,000 το

οποίο εμβάσπηκε στις 5/08/2006 από την ALPHA Bank Σερβίας στο λογισμό 0127534424 της Rassadel στη Marfin Egnatia Bank (αφαιρούμενων των εξόδων). Η τρέσιμη υπεραξία μεταξύ των πινών αγοράς και πώλησης της εταιρείας από τη Rassadel Co LTD αποτελεί ενδεικτική τυπολογία συναλλαγής η οποία μπορεί να υποκρύπτει τη διακίνηση μαύρου χρήματος.

Επίσης αξίζει να σημειωθεί ότι κατά την ετήσια ετήσια ανοίγματα των λογισμών προς την εταιρεία Rassadel δεν δύνατο να είχε υπάρξει πιστοποίηση και έλεγχος των στοιχείων νομιμοποίησης του πελάτη από την Τράπεζα Marfin σύμφωνα με τις σχετικές διαδικασίες του θεσμικού πλαισίου, καθώς όλα τα νομιμοποιητικά έγγραφα τα οποία προσκομίστηκαν στη διάθεση της Προκαταρκτικής επιτροπής έφεραν ως αρχαιότερη ημερομηνία τον Μάιο 2006 ενώ το αντίγραφο ταυτότητας που προσκομίστηκε στα πλαίσια συγκέντρωσης δικαιολογητικών έφερε ημερομηνία έκδοσης Ιανουαρίου 2007. Κατά συνέπεια δημιουργούνται εύλογα ερωτηματικά αναφορικά με τις διαδικασίες πιστοποίησης και ταυτοποίησης που ακολουθήθηκαν από την Τράπεζα κατά το άνοιγμα λογισμού στην εν λόγω Κυπριακή Εταιρεία.

- Στις 21/3/2007 εκταμιεύτηκε από την Τράπεζα Marfin Egnatia Bank δάνειο €5 εκ το οποίο χρησιμοποιήθηκε για την απόκτηση ακινήτου από την IMB με πωλήτρια την εταιρεία Torcaso Investment Ltd. Το ποσό του δανείου αναλήφθηκε στις 22/3/2007 με 6 επιταγές ποσού €1 εκ έκαστης, ενώ στη συνέχεια οι πέντε από τις 6 (δηλ ποσά ύψους €5 εκ) κατατέθηκαν σε λογισμό που τηρούσε ο κ Γεώργιος Σαχπαιζίδης (με πρώτο πιστοποιητικό τον Νόμιμο Εκπρόσωπο της Torcaso Investments κ Σπύρο Χατζηνικολάου) ενώ η 6η επιταγή εξοφλήθηκε σε μετρητά προς τον Κω Σαχπαιζίδη (ως δεύτερο πιστοποιητικό της επιταγής) από την Τράπεζα Marfin Egnatia Bank.

Εφόσον η ανάληψη σε μετρητά από την Τράπεζα Marfin ύψους €1 εκ πραγματοποιήθηκε μέσω επιταγής που είχε εκδοθεί 4 μόλις ημέρα πριν από δάνειο που είχε χορηγήσει η ίδια Τράπεζα προς την IMB για την αγορά ακινήτου της Torcaso, η Τράπεζα όφειλε να διερευνήσει την πραγματική χρήση των ποσών που διέθεσε ως χορήγηση εφόσον μέρος αυτών φαίνονταν να καταλήγουν σε τρίτο πρόσωπο μη σχετιζόμενο με την πωλήτρια εταιρεία Torcaso.

Η Τράπεζα προέβη στη διεκπεραίωση συναλλαγής σε μετρητά τρέσιμου ποσού χωρίς να ελέγξει τη νομιμότητα της συναλλαγής και χωρίς να υποβάλλει κάποια

αναφορά προς την τότε αρμόδια Εθνική Αρχή του άρθρου 7 του Ν 2331/1995. Η συγκεκριμένη συναλλαγή έγινε κατά παράβαση του τραπεζικού κανονιστικού πλαισίου που διέπει το Ξέπλυμα Χρήματος (ΠΔ/ΤΕ 2577/2008, ΕΤ/ΠΘ 231/4/13.10.2006).

• Στις 11/09/2008 έγινε ανάληψη σε μετρητά ύψους € 500.000 από τον υπ' αριθμόν λογαριασμού 0127490427 της IMB από τον κ. Νικόλαο Ευδόκιμο βάσει επιστολής της IMB. Η δικαιολόγηση της συναλλαγής αυτής η οποία αφορά σε ανάληψη με μετρητά υψηλού ποσού φαίνεται να έγινε σύμφωνα με τα περίσσματα της ΤτΕ 'προς κάλυψη εξόδων / αναστηλωτικών εργασιών της Μονής'. Η συναλλαγή αυτή θα έπρεπε να έχει αναφερθεί ως ύποπτη συναλλαγή βάσει του σχετικού κανονιστικού πλαισίου για το ΞΧ (ν3691/2008 (ΕΤ/ΠΘ 281/17.03.2008).

Μετοχοδογία για συμμετοχή στην αύξηση κεφαλαίων της MIG, χρηματοπιστωτική στήριξη και αυξημένη ανάληψη κινδύνων

Σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκόμισε η ΤτΕ τα 'μετοχοδογικά' από τη Marfin Egnatia Bank προς Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα προκειμένου να συμμετάσχουν στην αύξηση κεφαλαίου ύψους €5,2 δις που πραγματοποίησε η MIG τον Ιούλιο του 2007 ανέρχονταν σε €801εκ ήτοι 15,4% του συνόλου της αύξησης κεφαλαίου και το 103% της τότε συνολικής καθαρής θέσης της Τράπεζας. Το σύνολο των δανείων αυτών χρηρηγήθηκαν σε υπαψήφιους επενδυτές με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους από πλευράς τιμολόγησης, με ενέχυρο τις μετοχές της ίδιας της MIG και αποπληρωμή του κεφαλαίου των δανείων εφόραξ στη λήξη των 3 ετών με ενδιάμεσες καταβολές μόνο τόκων, ενώ η προβλεπόμενη πηγή αποπληρωμής των δανείων ήταν τα προϊόν της ρευστοποίησης των μετοχών της MIG. Για το ίδιο σκοπό και με παράμοιους όρους εκταμιεύθηκαν δάνεια ετήσιας από την Marfin Popular Bank στη Κύπρο παρόλο που η Κυπριακή Τράπεζα δεν δέχτηκε να καταθέσει τα ακριβή στοιχεία σε σχετικό ερώτημα της Προκαταρκτικής Επιτροπής το οποίο της υπεβλήθη μέσω της ΤτΕ στα πλαίσια του συμφώνου συνεργασίας μεταξύ των κυρωτικών ελεγκτικών αρχών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά την περίοδο στην οποία εγκρίθηκαν και εκταμιεύθηκαν τα δάνεια αυτά, τόσο η MIG (τότε επωνομαζόμενη ως Marfin Financial Group) όσο και η Marfin Egnatia Bank (όπως μετονομάστηκε το σχήμα που δημιουργήθηκε από τη συγχώνευση των τριών τραπεζών Λαϊκή, αποτελούσαν θυγατρικές σχεδόν κατά 100% της Marfin Popular Bank (όπως μετονομάστηκε ο Όμιλος της Λαϊκής Τράπεζας

στη Κύπρο) ενώ επίσης διοικούνταν από κοινή Διοίκηση με τον κα Α. Βγενόπουλα να αποτελεί το Διευτ. Σύμβουλο του Ομίλου της Λοιπής αρχικά και τον Εκτελεστικό Αντιπρόεδρο της Marfin Popular Bank. Στην αύξηση κεφαλαίου που διενήργησε η MIG το καλοκαίρι του 2007, η κατά 95,3% μέτοχος Marfin Popular Bank δεν συμμετείχε, με αποτέλεσμα η συμμετοχή της να μειωθεί στο 6,4% αποτελώντας όμως συνδεδεμένη εταιρεία με την MIG όπως είναι μέχρι σήμερα.

Η ΤτΕ είχε διενεργήσει έλεγχο στη Marfin Egnatia Bank τον Ιούλιο 2007 γνωρίζοντας από τότε το επακριβές ύψος των δανείων που είχαν χορηγηθεί με ενέχυρο μετοχές της MIG. Ήδη με το πόρισμα που είχε διενεργηθεί τότε από το αρμόδιο κλιμάκιο ελέγχου της ΤτΕ είχε επισημανθεί ο υψηλός πιστωτικός κίνδυνος του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων της Τράπεζας. Όμως, ο επόμενος έλεγχος στη Marfin Egnatia Bank διενεργήθηκε από την ΤτΕ, σε συνεργασία με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, πολύ αργότερα τον Μάρτιο 2009, ενώ είχε ήδη ξεσπάσει το σκάνδαλο περί της Μονής Βιτοπέδου και η ΤτΕ είχε παραδώσει το πρώτο επίσημο Πόρισμα (Δεκέμβριος 2008) προς την τότε Προκαταρκτική Επιτροπή και ενώ η μετοχή της MIG είχε ήδη σημειώσει πτώση της τάξης του 80% σε σχέση από την ημιά στην οποία διενεργήθηκε η πολυδιαφημιζόμενη αύξηση κεφαλαίου. Στο σχετικό πόρισμα της ΤτΕ το οποίο ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο 2008 αποκαλύφθηκε ότι το σύνολο των δανείων για αγορά μετοχών συμπεριλαμβανομένων των ποσών που διατέθηκαν στην αύξηση κεφαλαίου της MIG άγγιζαν στα τέλη του 2008 τα €1,3 δις ήτοι 130% των κεφαλαίων της Τράπεζας, με πιστούχους μεταξύ άλλων μεγάλο αριθμό επιφανών εφοπλιστών και επιχειρηματιών.

Πέραν όμως των δανείων αυτών τα οποία παρασχέθηκαν για αγοράς μετοχών της MIG και των εταιρειών του Ομίλου της, η Τράπεζα Marfin Egnatia Bank φαίνεται να έχει χορηγήσει σύμφωνα με το ίδιο Πόρισμα της ΤτΕ (Ιούνιος 2009) επιπλέον δάνεια ύψους τότε €1,8 δις σε επιχειρηματικούς ομίλους που αποτελούν συνδεδεμένα μέρη με τον όμιλο MIG (Vivanta, Υγεία, Όμιλος Καύμπεα, Όμιλος Βενιάμη, Όμιλος Φράγκου, IRF Fund, κλπ). Για τις περισσότερες από τις εταιρίες που έλαβαν αυτά τα δάνεια έχουν παρασχεθεί ιδιαίτερα ευνοϊκοί όροι (χαμηλή τιμολόγηση, μεγάλη διάρκεια αποπληρωμής, εφάπαξ καταβολή κεφαλαίου στη λήξη) ενώ ως εξασφαλίσεις έχουν παρασχεθεί σε μεγάλο βαθμό μετοχές εταιρειών του Ομίλου MIG ή των ίδιων των εταιρειών των πιστούχων οι οποίοι αποτελούν ταυτόχρονα και μέτοχους της MIG και των συνδεδεμένων εταιρειών του Ομίλου της, αποτελώντας κατ'αυτάν τον τρόπο ενιαίο και συνδεδεμένο πιστωτικό κίνδυνο.

Τα δάνεια αυτά στην πραγματικότητα αποτέλεσαν «φίλιες» δυνάμεις με υπώτερο στόχο τη στήριξη της μετοχής της MIG και των εταιρειών του Ομίλου ή και των μετόχων αυτών καθώς χρηματοδότησαν την εξαγορά μεριδίων μεταξύ εταιρειών του Ομίλου MIG.

Σύμφωνα με απάντηση της ΤτΕ σε σχετικό ερώτημα της Προκαταρκτικής Επιτροπής, η Marfin Egnatia Bank χρηματοδότησε από το 2007 και τον Όμιλο Dubai Investment Group (DIG) με χορηγήσεις ύψους περίπου €400 εκ στην περίοδο 2007 - 2009. Ο Όμιλος του Dubai αποτελεί μέχρι σήμερα τον βασικό μέτοχο των εταιρειών MIG και Marfin Popular Bank ενώ η αρχική εισφορά του στη MIG (τότε επωνομαζόμενη ως Marfin Financial Group) τον Μάιο του 2006 με αρχικό ποσοστό 31,5% διαφημίστηκε ως η μεγάλη αραβική επένδυση και ψήφος εμπιστοσύνης προς τον τότε ανερχόμενο κολοσσό της MIG.

Επιπλέον, σύμφωνα με την ΤτΕ κατά την περίοδο σχετικού παρίσματος (Ιούνιος 2009), η έμμεση έκθεση του Ομίλου της Marfin Popular Bank (μητρικής εταιρείας στην Κύπρο της Marfin Egnatia Bank) σε μετοχές εταιρειών του Ομίλου MIG (MIG και Vivantra) ως εξασφάλιση δανείων που είχαν παρασχεθεί, κυμαινόταν σε ποσοστό πλησίον του 30% της ενοποιημένης κεφαλαιακής βάσης του Ομίλου της MPB στις 31/12/2008, γεγονός το οποίο αντιστοιχεί σε αξία μετοχών της τάξης των €700 εκ.

Στις πρόσφατες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου της Marfin Popular Bank (30/06/2010) οι χορηγήσεις προς τον Όμιλο MIG ανέρχονται σε €770 εκ (με τα € 400 εκ να προέρχονται από τη Marfin Egnatia Bank στην Ελλάδα).

Αυτό το οποίο προκύπτει ξεκάθαρα, είναι ότι τραπεζικό σκέλος του ομίλου Marfin λειτουργεί ως μηχανισμός άντλησης κεφαλαίων έναντι της αύξησης κεφαλαίου της MIG, και αυτό δείχνει τον μικροεπρόθεσμο σχεδιασμό του Α.Βγενόπουλου και την τακτική εντυπωσιασμού σε επιχειρηματικό επίπεδο σε Ελλάδα και Κύπρο με την αγορά των τραπεζών Εγνατία και Ασπίς.

Το γεγονός ότι ένα μεγάλο ποσοστό της αύξησης κεφαλαίου της MIG καλύφθηκε από δάνεια που δόθηκαν από τις Τράπεζες στις οποίες ο Όμιλος ασκούσε κυριαρχική επιρροή, καθώς και η σύσταση ενεχύρου επί μετοχών της MIG που αντιπροσώπευαν σημαντικό ποσοστό στο σύνολο μετοχών σε κυκλοφορία, θα έπρεπε να έχουν ανακινωθεί προς τους επενδυτές στα πλαίσια του ενημερωτικού δελτίου της αύξησης κεφαλαίου της MIG καθώς και μέσω επίσημων εταιρικών ανακοινώσεων της

εταιρείας και των ίδιων των Τραπεζών. Ομοίως η διασύνδεση μεταξύ των Ομίλων MIG και Marfin Egnatia Bank όπως και Marfin Popular Bank από πλευράς πιστωτικού κινδύνου θα έπρεπε να αποτελεί ειδική σημείωση στα Οικονομικά Αποτελέσματα των Τραπεζών. Το σημείο αυτό δεν αποτέλεσαν ποτέ αντικείμενο ελέγχου από την ΤτΕ και την ΕΙΣ σε σχέση με τις διατάξεις παραοχής επενδυτικών υπηρεσιών και χειραγώγησης της αγοράς.

Ταυτόχρονα βάσει μόνο των στοιχείων του προϋπολογισμού της ΤτΕ, του Ιουνίου 2009, και χωρίς να έχει γίνει γνωστό κατά πόσο έκτακτο υπήρξε ο δεύτερος έλεγχος στη Marfin προκύπτει μια τεράστια αλληλεξάρτηση και συγκέντρωση κινδύνου μεταξύ των Τραπεζών Marfin Egnatia Bank, Marfin Popular Bank και της MIG με το όλο οικοδόμημα να συναρτάται άμεσα από την πορεία της μετοχής της MIG και τα οικονομικά αποτελέσματά και κερδοφορία αυτής.

Με την μετοχή της MIG να έχει υποστεί απομείωση της τάξης του 90%, σε σχέση με την τιμή των €6,2 στην οποία πραγματοποιήθηκε η αύξηση κεφαλαίου της MIG το καλοκαίρι του 2007, ώστε σήμερα να διαπραγματεύεται κάτω του €1 στο ΧΑΑ, εγείρονται σοβαρές αμφιβολίες κατά πόσον τα κεφάλαια αυτά θα μπορούν να αποπληρωθούν καθόσον επέρχεται η ημερομηνία συμβατικής αποπληρωμής τους και ακόμα και με πλήρη ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων-καλυμμάτων τους, θα καλυφθεί ένα ελάχιστο μόνο κλάσμα των αρχικών δανείων. Ταυτόχρονα τα δάνεια αυτά λόγω της μείωσης της διασφαλιστικής αξίας των μετοχών ως ενέχυρο παρουσιάζουν πρόβλημα από πλευράς κάλυψης εξασφαλίσεων τα οποία μέχρι σήμερα η Τράπεζα Marfin Egnatia Bank δεν έχει καλύψει με αντίστοιχες προβλέψεις, ενώ όπως έχει πιστοποιήσει η ΤτΕ δεν έχει προσχωρήσει και σε αύξηση των παρεχόμενων εξασφαλίσεων από τους πιστούχους (προφανώς λόγω των περαιτέρω επιπτώσεων που αυτό θα είχε στην τιμή της μετοχής).

Τέλος ιδιαίτερα ανησυχητικό παράγοντα αποτελεί το γεγονός ότι ο Όμιλος MIG ο οποίος παρουσιάζει στενή συσχέτιση από πλευράς πιστωτικού κινδύνου με την Τράπεζα Marfin Egnatia Bank αλλά και την μητρική της Marfin Popular Bank στη Κύπρο, στα πρόσφατα Οικονομικά Αποτελέσματα Βμήνου 2010 ανακοίνωσε τεράστιες ζημιές ύψους €1,387 δις με παράλληλη μείωση της Καθαρής Θέσης της εταιρίας στα €2,463 κυρίως λόγω των αρνητικών αναπροσαρμογών των στοιχείων Ενεργητικού των εταιρειών του Ομίλου.

Κεφαλαιακή επάρκεια και οικονομική θέση της Τράπεζας Marfin υπό αμφισβήτηση - Παράλειψεις των Εποπτικών Αρχών

Δεδομένης της δραματικής απομείωσης των εξασφαλίσεων των δανείων για αγορά μετοχών της Τράπεζας Marfin Egnatia Bank, είναι σπατάλη όσον πώς οι οικονομικές καταστάσεις της τράπεζας δεν έχουν αποτυπωσει αυτά τα ύψημα εξασφαλίσεων διενεργώντας τις αντίστοιχες προβλέψεις ενώ επίσης δεν έχει υπάρξει καμιά παραίτηση από τους αρμόδιους αρκωτούς ελεγκτές και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Εκπλήξη προκαλεί επίσης η τακτική που ακολούθησε η εποπτεύουσα αρχή της Τράπεζας της Ελλάδος και η ουσιώδης παράλειψη εφαρμογής της τραπεζικής νομοθεσίας για την απαιτούμενη αναπροσαρμογή των εποπτικών κεφαλαίων και των Δεικτών Κεφαλαιακής Επάρκειας της Τράπεζας Marfin Egnatia Bank μέσω απαλοιφής των δανείων που δόθηκαν για αγορά μετοχών του Ομίλου MIG, των τεράστιων υπερβάσεων που σημειώθηκαν στις δεικνοστάσεις των μεξέδων με την MIG επιχειρηματικών Ομίλων, σε σχέση με τα μέγιστα επιτρεπτά όρια που ορίζει η νομοθεσία, καθώς και την αναγνώριση της ανεπάρκειας των προβλέψεων σε σχέση με τον πραγματικό πιστωτικό κίνδυνο του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων της Τράπεζας.

Σύμφωνα με επίσημη απάντηση του Διοικητή της ΤτΕ στα σχετικά ερωτήματα της Προκαταρκτικής Επιτροπής, κατόπιν των ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν σε συνεργασία με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, τον Μάρτιο 2009 διαπιστώθηκε ότι είχε επέλθει ατικομείωση των εξασφαλίσεων που είχαν παρασχεθεί υπέρ της Τράπεζας για τα μετοχοδάνεια που αυτή είχε δώσει για την αύξηση κεφαλαίου της MIG. Σε συνέχεια αυτών των διαπιστώσεων κρίθηκε αναγκαία η αύξηση εποπτικών κεφαλαίων προς ενίσχυση της κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας.

Η Marfin Egnatia Bank προέβη σε αύξηση των (εποπτικών) ιδίων κεφαλαίων της κατά € 300 εκ πολύ αργότερα στις 21/09/2009 (μετά τη προκήρυξη των εθνικών εκλογών) μέσω της έκδοσης ομολογιακού δανείου μειωμένης εξασφάλισης το οποίο μάλιστα δεν διατέθηκε σε ξένους επενδυτές αλλά απορροφήθηκε εξ ολοκλήρου από την μητρική Marfin Popular Bank ενισχύοντας ακόμα περισσότερο το προφίλ του πιστωτικού κινδύνου σε επίπεδο Ομίλου.

Παρόλα αυτά προκαλεί ερωτηματικά για ποιο λόγο οι διαπιστώσεις αυτές από την ΤτΕ έγιναν εντός του εξαμήνου του 2008 και όχι καθ' όλη τη διάρκεια του 2008 όπου ήδη είχε σημειωθεί τεράστια απομείωση της αξίας εξασφαλίσεων, ενώ παράλληλα η ανεπάρκεια προβλέψεων βάσει δείγματος μόνο από το χαρτοφυλάκιο χορηγήσεων της Τράπεζας ήταν τουλάχιστον της τάξης των €220 εκ. και η υπέρβουση των ορίων των Μεγάλων Χρηματοδοτικών Αναγκών (ΠΔ/ΤΕ 2698/20.08.2007) ανρχόταν τουλάχιστον σε €280 εκ όπως αναφερόταν στο ίδιο το Πάρισμα των ελεγκτών της ΤτΕ του Ιουνίου 2008.

Επιπλέον, λόγω της ισχυρής διασύνδεσης των εταιρειών Marfin Popular Bank, Marfin Egnatia και MIG θα έπρεπε από το 1ο 3μηνο 2008 να τηρηθούν οι διατάξεις της ΠΔ/ΤΕ 2587-20-08-2007 Κεφ Γ, παρ ζ' - (ΦΕΚ Β'1738/30.8.2007) σύμφωνα με τις οποίες « Αφαιρετικά στοιχεία των Ιδίων Κεφαλαίων υπολείπον το ποσό των δανείων του πιστωτικού ιδρύματος (καθώς και της μητρικής ή θυγατρικών του) προς νομικά ή φυσικά πρόσωπα (εξαιρουμένων των δανείων προς το προσωπικό), τα οποία κρίνεται από την Τράπεζα της Ελλάδος ότι διαθέσαν άμεσα ή ημίσειας το προϊόν των δανείων αυτών για την απόκτηση στοιχείων των ιδίων κεφαλαίων του δανειοδοτούντος πιστωτικού ιδρύματος ή και άλλων εταιρειών που ανήκουν στον όμιλο του εν λόγω πιστωτικού ιδρύματος, συνεκτιμημένων σε αυτή την περίπτωση των όρων και διαδικασιών χορήγησης των ελλογών δανείων».

Καιά συνέπεια θα έπρεπε εντός του 2008 να έχει εφαρμοσθεί στην περίπτωση της Marfin Egnatia Bank η αφαίρεση από τα Ίδια Κεφάλαια της Τράπεζας τουλάχιστον των υπολοίπων των χορηγήσεων εκείνων των οποίων τα ποσά διατέθηκαν άμεσα για την απόκτηση στοιχείων των ιδίων κεφαλαίων του δανειοδοτούντος πιστωτικού ιδρύματος ή και άλλων εταιρειών που ανήκουν στον όμιλο του εν λόγω πιστωτικού ιδρύματος και τα οποία ήταν σε πλήρη γνώση της ΤτΕ από τον έλεγχο του Ιουλίου 2007 στην Τράπεζα.

Όπως κατέθεσε και ο Πρόεδρος της ΕΚ στην Προκαταρκτική επιτροπή της Βουλής οι εταιρείες MIG και Marfin Egnatia Bank είναι υπόκεινται στις διατάξεις όπως εξάλλου ρητά καθορίζεται από τις διατάξεις του Ν 2190/1920 'Περί Ανωνύμων Εταιριών' όπως ισχύει και συγκεκριμένα από το άρθρο 42ε παράγραφος 5 σε συνδυασμό με το άρθρο 96 παρ 1 του ίδιου νόμου καθώς και πλήθος άλλων διατάξεων (άρθρο 2 του ν 3601/2007, απόφαση του ΔΣ της ΕΚ υπ' αριθμόν 1/452/1.11.2007 κλπ). Η ισχυρή διασύνδεση μεταξύ της MIG και της ΜΡΒ (μητρική της Marfin Egnatia Bank) τονίζοταν εξάλλου και στο Δελτίο Αύξησης Κεφαλαίου της MIG καθώς είχε συνάψει

σειρά συμφωνιών με την Marfin Popular Bank και την Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος περί παροχής επενδυτικών και άλλων υπηρεσιών προς αυτήν βάσει ετήσιας αμοιβής.

Η δεσποζούσα επιτροπή της MIG προς την Marfin Popular Bank και την Marfin Egnatia Bank αποδεικνύεται από τη σύνθεση των ΔΣ αυτών, με την πλειοψηφία των μελών στα ΔΣ των 2 τραπεζών κατά τα έτη 2007, 2008 να αποτελούν στελέχη τα οποία συμμετέχουν ταυτόχρονα και στο ΔΣ της MIG ενώ επίσης ευθύς εξ' αρχής τα στελέχη της ανώτατης Διοίκησης της MIG τοποθετήθηκαν ως Δντες Σύμβουλοι στις 2 ελεγχόμενες Τράπεζες (Marfin Popular Bank και Marfin Egnatia Bank) και τα ΔΣ αυτών. Επίσης κατά την επίμαχη περίοδο 2007-2008, η εκτελεστική επιτροπή του Ομίλου της ΜΡΒ (το ανώτατο διοικητικό όργανο για την εκτελεστική διαχείριση της Τράπεζας σε επίπεδο Ομίλου) είναι βραχέως με 6 μέλη να αποτελούν υψηλόβαθμο στελέχη της MIG. Κατά συνέπεια προκύπτει η κυριαρχική επιρροή και η ενιαία διεύθυνση με τη MIG μέσω πραγματικού ελέγχου των αποφάσεων του διαχειριστικού οργάνου των τραπεζών Marfin Popular Bank και Marfin Egnatia Bank.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, είναι προφανές ότι εάν εφαρμόζονταν όπως θα έπρεπε οι διατάξεις της τραπεζικής νομοθεσίας στην περίπτωση της Marfin Egnatia Bank, θα περιοριζόταν κατακόρυφα η κεφαλαιακή επάρκεια της Τράπεζας και θα ετιθέτο θέμα επιβίωσής της τουλάχιστον από το πρώτο τρίμηνο 2008.

Οι εκδόσεις ομολογιακών δανείων που έχουν πραγματοποιηθεί από τη Marfin το τελευταίο 1,5 έτος (περίπου €500 εκ) προς ενίσχυση των ιδίων κεφαλαίων της, δεν αποτελούν πραγματική κεφαλαιακή ενίσχυση δεδομένου ότι καλύφθηκαν εξ' ολοκλήρου από τη μητρική εταιρεία του ομίλου Marfin Popular Bank, αυξάνοντας κατακόρυφα το συστημικό κίνδυνο και τις αλληλεξαρτήσεις που ήδη υπάρχουν μεταξύ των συνδεδεμένων εταιρειών του Ομίλου της Marfin και της MIG. Παράλληλα, η Marfin Egnatia Bank ήδη από τις αρχές του έτους σημειώνει ζημιολόγνα αποτελέσματα, όπως και η MIG, τα οποία σε μεγάλο βαθμό σχετίζονται με την ποιότητα του χαρτοφυλακίου της.

Τα προβλήματα της Τράπεζας αναφορικά με την επάρκεια κεφαλαίων της και την αδύναμη οικονομική της θέση είναι προφανή και μέσω των ίδιων των Δελτίων Τύπου που αυτή εξέδωσε, χωρίς περιέργως να έχει μεσολαβήσει κάποια παρέμβαση από τις Εποπτικές Αρχές. Συγκεκριμένα η Marfin Egnatia Bank στις 15/05/2009 είχε

προβεί σε επίσημο Δελτίο Τύπου με τίτλο 'Αναδιοργάνωση του Ομίλου: Συγχώνευση της Marfin Popular Bank με την Marfin Egnatia Bank' όπου ανέφερε χαρακτηριστικά :

«Το Διοικητικό Συμβούλιο των τραπεζικών ιδρυμάτων Marfin Popular Bank (MPB) και της θυγατρικής της Marfin Egnatia Bank (MEB) συνεδρίασαν σήμερα και αποφάσισαν την έναρξη της διαδικασίας συγχώνευσης των δύο Τραπεζών με απορρόφηση της MPB από την MEB με ημερομηνία μετασχηματισμού την 30/6/2009».

Της 16/11/2009 ακολούθησε νέο Δελτίο Τύπου με τίτλο 'Συγχώνευση και απορροφήσεως της MARFIN ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε. από την MARFIN POPULAR BANK PUBLIC CO LTD' το οποίο ανέφερε την ακριβώς αντίστροφη φορά ειδικικού μετασχηματισμού. Συγκεκριμένα ανέφερε ότι :

«Το Διοικητικό Συμβούλιο της MARFIN ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ σε συνεδρίαση του της 13.11.2009, αφού έλαβε υπόψη του την λογιστική αξία των συγχωνευομένων εταιρικών σύμφωνα με τις Οικονομικές Καταστάσεις και τον Ισολογισμό Μετασχηματισμού της 30.6.2009, εξέκρινε το Κοινό Σχέδιο Διασυννοριακής Συγχώνευσης δι' απορροφήσεως της MARFIN ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ από την MARFIN POPULAR BANK PUBLIC CO LTD και κατήρτισε την Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί της ανωτέρω συγχώνευσεως σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν. 3777/2009».

Αποτελεί κατά συνέπεια ιδιαίτερα ανησυχητικά στοιχεία για τη σταθερότητα του πιστωτικού συστήματος, τόσο της Ελλάδας όσο και της Κύπρου, ο συστημικός κίνδυνος που απορρέει μεταξύ του Ομίλου MIG και των συνδεδεμένων τραπεζών με την πορεία της μετοχής και της οικονομικής απόδοσης του Ομίλου MIG να βρίσκεται σε άμεση αλληλεξάρτηση με την κερδοφορία και ποιότητα χαρτηγώσεων των Τραπεζών Marfin Egnatia Bank και Marfin Popular Bank.

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Το σκάνδαλο της IMB έφερε στην επιφάνεια ένα άλλο παράπλευρο οικονομικό, τραπεζικό και χρηματοπιστωτικό σκάνδαλο το οποίο κλονίζει την εμπιστοσύνη των επενδυτών και καταθετών προς το Τραπεζικό σύστημα αλλά και τις ανεξάρτητες εποπτικές αρχές, οι οποίες έχουν ως κύριο ρόλο τη διασφάλιση της τήρησης των θεσμών της διαφάνειας και αποτελεσματικής λειτουργίας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Από την κατάθεση των στοιχείων του πυρόντιος Υπομνήματος

πρακύπτουν σοβαρά ζητήματα διασφάλισης των κεφαλαίων των καταθετών και της γενικότερης σταθερότητας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος αλλά και θέματα λειτουργίας των θεσμών εταιρικής διακυβέρνησης, και αποτελεσματικού συστήματος εποπτείας.

Θεωρώ ότι θα πρέπει να δοθεί άμεσα εντολή ελέγχου μέσω της σύστασης Εθνικής Επιτροπής για την επείγουσα διερεύνηση και αντιμετώπιση της πραγματικής οικονομικής κατάστασης του Ομίλου της Marfin Egnatia Bank στην Ελλάδα, όπως αυτή διαμορφώνεται σήμερα, καθώς και της ποιότητας του ενεργητικού της.

Ο έλεγχος πρέπει να επεκταθεί σε συνεργασία με τις Κυπριακές Αρχές και στη μητρική Τράπεζα του Ομίλου στην Κύπρο Marfin Cyprus Bank η οποία κατέχει το 97% του ελληνικού ομίλου της Marfin Egnatia Bank και παρουσιάζει μεγάλη εξάρτηση από τον Όμιλο MIG λόγω των υψηλότατων δανείων που έχει χορηγήσει τόσο στις εταιρείες του Ομίλου αλλά και την θυγατρική της στην Ελλάδα Marfin Egnatia Bank μέσω της παροχής εγγυήσεων και την κάλυψη των ομολογιακών δανείων που αυτή έχει εκδώσει προς ενίσχυση των κεφαλαίων της.

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Vol. 2 (1)
ΕΝΤΙΣΤΕΥΤΙΚΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ II' - ΣΥΝΟΔΟΣ Β'

καταθέσαμε στο
κ. Δ. Ταραώτη στην
βουλή της
επιτροπής της 18/6/13.

ΘΒ 18/6/13

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΠΟΡΙΣΜΑ
ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ
ΚΑΤΑ ΠΡΩΗΝ ΥΠΟΥΡΓΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΗ ΤΕΛΕΣΗ ΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΒΑΓΟΠΕΛΙΟΥ

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
19 JUN 2013
ΕΛΗΦΘΗ
Υπ. ...

ΑΘΗΝΑ 2010

Β4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στη παρούσα ενότητα γίνεται παραθεση και αναλυση των νέων οικονομικών στοιχείων, που τέθηκαν στη διάθεση της Εθνικής Επιτροπής κατά τη διάρκεια των εργασιών της, καθώς και επικαιροποίηση των οικονομικών στοιχείων, που περιελάμβαναν στο από 8.6.2010 Πόρισμα της Εξωτερικής για τη διαχείριση του σκευάσματος του Βασιλειώδη (Μέρος Γ, παράγρ. 13).

Αυτονόημα είναι ότι τα στοιχεία της εν λόγω ανακοίνωσης που περιγράφουν τον Πόρισμο της προηγούμενης Εξωτερικής Επιτροπής υποβάθονται και από το παρόν Πόρισμα και θα απαιτηθεί η επαύλιση τους, καθώς και ορισμένα σημεία, που η επανέληψη τους είναι αναπόφευκτη απαραίτητη για τη διαμόρφωση της συνολικής εικόνας καθώς και των νέων στοιχείων, που τους αφορούν.

1. Εκθέσεις της Τράπεζας της Ελλάδος – Διαχείριση Συναλλαγών Ι.Μ.Β. και συνδεδεμένων προσώπων – Αναλύσεις Μετρητών

Από την ημέρα που ξεκίνησε το σκευάσμα του Βασιλειώδη και άνωθεν οι σχετικοί λογαριασμοί, διαχειρίζονται από τις αρμόδιες αρχές οι συναλλαγές της Τράπεζας της Ελλάδος και των συνδεδεμένων ή των εμπλεκόμενων με αυτή φυσικών και νομικών προσώπων.

Η Τράπεζα της Ελλάδος μέχρι σήμερα έχει καταθέσει για το σκοπό αυτό αναλυτικά στοιχεία (4) Εκθέσεις με τις παραπάνω συναλλαγές, με τελευταία την πρόσφατη Έκθεση, που κατατέθηκε στις 22.9.2010 και ολοκληρώθηκε την προηγούμενη ημέρα στη συνεδρίαση της Επιτροπής από το απόγευμα της Τράπεζας κ. Αντωνή Βασιλείδη.

Πολλές και ενδιαφέρουσες αναλύσεις έχουν έλθει στην επιφάνεια και έχουν αποκαλυφθεί από το έργο των λογαριασμών, μέσω αυτών των Εκθέσεων, όπως οι κινήσεις πλήρους δικαιονομημένων λογαριασμών, η πληθώρα των περιπτώσεων αναλήψεων και διακίνησης μετρητών, τα τρέχοντα δάνεια της Μονής, οι επενδύσεις της σε μετοχές και κινήματα, οι εξομολογησιακές ή μη χρηματοδοτικές μετοχές της, οι περιπτώσεις τετατάτων συναλλαγών Ελλάδας με Κρήμπος, η χρήση αφανήτων προκλήσεων σε περιεργές συναλλαγές λογαριασμών κινήσεων μέσω δανείου Τραπεζών, καθώς και η επαύλιση και ανάδειξη ποσών κινήσεων σκευάσματος ή τραπεζών καταθέσεων, που σχετίζονται κυρίως με τον ευρύτερο χώρο τραπεζικών και εμπορικών υπηρεσιών.

Αδυναμία όλων αυτών των Εκθέσεων αποτελεί ο εξαιρετικά αργός ρυθμός διαχείρισης της νομιμότητας των τραπεζικών συναλλαγών και της διακίνησης των στοιχείων αυτών με τις τράπεζες.

Η τελευταία Έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος αναφέρεται σε συναλλαγές ίσου των 59.000, στις οποίες δόθηκε προτεραιότητα στη διακίνηση και εξόφληση τους, ενώ για πολλές από αυτές τις συναλλαγές η διακίνηση των στοιχείων με τις Τράπεζες είναι δύσκολη και χρονοβόρα.

Έχουν αναφερθεί κατά κόρον οι περιπτώσεις τραπεζών ή μιας αναλήψεως μετρητών από λογαριασμούς της Μονής σε διάφορες τράπεζες μέσω προσωπικών ή εταιρειών που συνδέονται με αυτή. Αναλύσεις μετρητών κατά την επίσκεψη και επί της όλης περιόδου ύψους 8.049.223 από τη Μονή δεν μπορούν να θεωρηθούν ή να χαρακτηριστούν ισορροπημένες. Ορισμένες μάλιστα αναλήψεις μετρητών, όπως αυτή που πραγματοποιήσε ο μοναχός της Μονής Ευδόκιμος, ύψους 2.000.000 στις 11.9.2008, περιλάμβαναν επίλογα κρισημικά ως προς τον πραγματικό προορισμό και τους τελικούς αποδέκτες αυτών των έμμεσων συναλλαγών.

Εκεί όμως, που τα πράγματα είναι πιο περίπλοκα, είναι στις αναλήψεις μετρητών ίσου των 50.000 από τους λογαριασμούς των εταιρειών, που συνδέονται με τη Μονή (όπως λ.χ. οι εταιρείες του Ομίλου ΠΑΠΙΣΤΑ), που είναι υπερβολικά μεγάλες στον

αριθμό, γεγονός που αφήνει επίσης ερωτηματικό για την πραγματική διαθεσιμότητα αυτών των χρηματικών ροών.

Αξίζει να αναφερθεί ότι έχει ζητηθεί από την Τράπεζα της Ελλάδας η διερεύνηση όλων των συναλλαγών άνω των 3.000 από τους λογαριασμούς, που έχουν ανοιχθεί και όχι μόνο των συναλλαγών άνω των 50.000 καθώς, ως γνωστό, πολλές εταιρείες συναλλαγών μπορούν να διακαταρρεύονται μέσω τραπεζικού των συναλλαγών και να ενισχυθούν οι πολλές συναλλαγές μικρότερων ποσών, ώστε να διασφραγιστεί η ακεραιότητα.

Αξίζει, επίσης, να γίνει υπενθύμιση ότι είχε ζητηθεί από τον Προϊστάμενο της Επιστημονικής Επιτροπής Αθηνών και τον Πρόεδρο της Επιστημικής Κοινωνίας της Νομισματολογίας Ευδόκιμ από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τραπεζοκρατίας το άνοιγμα των λογαριασμών συναλλάξεως άνω των 143 ημερών και νορμικά πρόσωπα, που συνδέονται με το σκάνδαλο του Βασιλείου και την ΙΜΒ.

Πρώτη σημαντική διαπιστωθεί αποτελεί η αδυναμία των αρμόδιων κρατικών αρχών να διερευνηθούν σε βάθος τους λογαριασμούς, που ανοιχθήκαν και λόγω των επιπτώσεων άγχου των εταιρειών, όσα και εξαιτίας της έλλειψης οργανωμένης και συντονισμένης διερεύνησης σε βάθος των ύποπτων συναλλαγών μέσω της αποτελεσματικής συνδρομής των αρμόδιων κατά τη Νομισματική φορέων και περιθώρων τραπεζικών. Προφανώς δεν νοείται ούτε επιλεκτική ούτε δεσμευτική διερεύνηση αυτών των συναλλαγών, καθώς δεν θα οδηγούσε σε κανένα αποτέλεσμα και πολύ περισσότερο δεν θα οδηγούσε σε ασφαλή συμπεράσματα.

Για το λόγο αυτό, έχει ζητηθεί από την Προκαταρκτική Επιτροπή το Ειδικό Φορητικό Συνέδριο, που ανατέθηκε από τον Υπουργό Οικονομικών αρμοδιότητες να πραγματοποιήσει όπως αναφέραμε παραλογισμούς και διχειριστικούς ελέγχους στις εμπλεκόμενες με το σκάνδαλο του Βασιλείου εταιρείες, να επιβληθεί το έργο της Υπηρεσίας της Ελλάδας μαζί με τους φορολογικούς ελέγχους, να προβλεπεί και στον έλεγχο διαδρομής των χρημάτων συναλλαγών στα βιβλία των εταιρειών και, τέλος, των δικαιωθέντων μετρητών με βάση τους.

Παρόλα αυτά, ο διχειριστικός έλεγχος της ΙΜΒ, που διατάχθηκε πρόσφατα από τον Υπουργό Οικονομικών, αναμένεται να γίνει στην επόμενη και να φθάσει ακριβώς μέχρι σήμερα πτυχές του σκάνδαλου της Μονής Βασιλείου.

Κανείς δεν μπορεί να είναι ευχαριστημένος με την πρόοδο του ελέγχου των συναλλαγών που ανοιχθήσαν λογαριασμών, αλλά και κανείς δεν έχει το δικαίωμα να ισχυριστεί ότι η διαδικασία θα πρέπει να σταματήσει και να μην ολοκληρωθεί, όπως επιβάλλεται. Ιδιαίτερα δεν μπορεί κανείς να ισχυριστεί ότι δεν έχει αρθεί εφόσον, ότι όλα έγιναν με άμεσο και υποδειγματικό τρόπο, εθελουφώντας και εργαζόμενοι τα ίδια άτομα και περίεργα περιστατικά και συμβάντα, ειδικά όταν η φύση του σκάνδαλου, τα παρόντα τα πρόσωπα στο ζήτημα χρημάτων και τα τεράστια ποσά, που υπεξαιρέθηκαν και διανεμήθηκαν από τους πρωταγωνιστές του σκάνδαλου προς άγνωστες καταστάσεις, αναζητούν τους πραγματικούς αποδέκτες και όχι κατά κύριο λόγο αυτούς, που ανενεργησαν ως προμεταβλεπόμενα παιδιά για να τους βοηθήσουν να μην απεικονισθούν.

Σε κάθε περίπτωση απαιτείται και καθήκον της Επιτροπής, προς την κοινωνία πρωτίτως, να δημοσιοποιήσει τη γνώμη της έκτακτες για την αναζήτηση και την αποκάλυψη της αλήθειας, όσα και όση αρμόδια και εάν απαιτηθεί, όπως χρόνος και εάν χρειαστεί, ώστε τα πρόσωπα, που αναφέρθηκαν από τη ληϊκότητα της δημόσιας παρουσίας και του κρατικού πλούτου, να φρενιστούν.

Για το λόγο αυτό ζητήθηκε η συνέχιση της διερεύνησης των εταιρειών των λογαριασμών, που έχουν ανοιχθεί με την από 15.10.2010 Επιστολή του Προέδρου της Ειδικής Επιτροπής Προκαταρκτικής Εξέτασης προς τον Υπουργό Οικονομικών και τον Διευθυντή της Τράπεζας της Ελλάδας.

2. Οι επενδυτικές κινήσεις της I.M.B και των εταιρειών RASSADEL και MADEUS

α) Σχέση της Μαριγ Βεσιπεδίδου με τις εταιρείες Rassadel και Madeus και ενδείξεις παραβίασής του οικονομικού πλαισίου

Σύμφωνα με τις εκθέσεις της Τροικίας της Ελλάδας και τα στοιχεία υποκατομηζών εγγράφων, που προσκόμισε στην Εξεταστική Επιτροπή, η εταιρεία Rassadel Co Ltd συστάθηκε στην Κύπρο στις 14.7.2005 με μετοχικό κεφάλαιο 1.000 κυπριακές λίρες και αρχικούς μετόχους τις εταιρείες IVER MANAGEMENT Ltd και BENSECRA Ltd, η κάθε μια των οποίων είχε από 500 μετοχές. Το Ιδιωτικό Έγγραφο (Memorandum of Association) της εταιρείας Rassadel δεν φέρει χωρίς ημερομηνία σφραγίδα και υπογραφή του από τους εταιρείες, ενώ, επίσης, δεν έχει αποσταλεί όπως θα έπρεπε από τον Έφορο Εταρειών και Επίσημο Περιβάστη (Registrar of Companies) του Κυπριακού Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού αλλά από το δικηγορικό γραφείο του Τάκη Πιστοδοπούλου & Συνεργάτες, το οποίο και είχε εγγράψει αρχικά την εταιρεία, όπως συνήθεται βάσει της Κυπριακής Νομοθεσίας.

Σύμφωνα με επίσημο Πιστοποιητικό των Εφόρων Εταρειών της Κύπρου στις 21.3.2006 ο μοναδικός μέτοχος της Rassadel, είναι ο κ. Άθως Κοιρανίδης με μετοχικό κεφάλαιο ίσο με CYP 1.000, ο οποίος είναι και ο Δ/ντης της Rassadel, ενώ Γραμματέας της εταιρείας σύμφωνα με το Κυπριακό Δέσμη είναι η εταιρεία BENSECRA Ltd. Το πιστοποιητικό εγγραφής της εταιρείας Rassadel αναφέρει ως εγγεγραμμένη έδρα της εταιρείας την Sofouli 2, Chantecclair Building, 2o Floor. Η ταχυδρομική διεύθυνση αυτή ταυτίζεται με το δικηγορικό γραφείο του Τάκη Πιστοδοπούλου & Συνεργάτες. Κατά συνέπεια είναι προφανές ότι από την αρχική ίδρυση της εταιρείας επιβέβη μεσολάβη στη μετοχική της σύνθεση, χωρίς όμως να μας έχει προσκομιστεί κάποιο επίσημο αρχικό Γ.Σ. περί σχηματισμού νέου Δ.Σ., πιστοποιητικό νόμιμων εκπροσώπων, νέο καταστατικό ή βεβαίωση περί μη μεταβολής αυτού.

Σύμφωνα με Δήλωση Πραγματικού Δεσποτή (Beneficial Owner) με ημερομηνία 8.3.2007 στη Marlin Egnatia Bank, η οποία είναι επιδόθηκε από την ΤτΕ, φερταιται ο κ. Άθως Κοιρανίδης, ως νόμιμος εκπροσώπος της εταιρείας Rassadel να δηλώνει ότι πραγματικός δικαιούχος της εταιρείας είναι η ίδια μόνη Βεσιπεδίδου. Η Δήλωση αυτή δεν τεκμηριώνεται περαιτέρω από κανένα επίσημο έγγραφο το οποίο να έχει αποσταλεί από τον Έφορο Εταρειών της Κύπρου αλλά ως μοναδική τεκμηρίωση, που έχει ταχυοσχεθεί προς την Εξεταστική Επιτροπή είναι ένα Ιδιωτικό Έγγραφο, το οποίο υπογράφει η BENSECRA Ltd τον μήνα Μάιο 2006 (όπου αναφεζονται ημερομηνίες), στο οποίο αναφέρεται ότι ο Άθως Κοιρανίδης λειτουργεί ως εμπιστευματοδόχος (trustee) κατέχοντας τις μετοχές της Rassadel για λογαριασμό της I.M.B. Για τις υπηρεσίες αυτές προς την I.M.B. δεν έχει προσκομιστεί κανένα πληρωτικό έγγραφο (trust deed), το οποίο θα αποδείκνυε την ανάληψη από τη Rassadel του ρόλου της ως trustee, προκειμένου να λειτουργήσει η ταυτότητα των πραγματικών μετόχων, ώστε κάποια επίσημη άδεια προς την εταιρεία Rassadel, ώστε να δίνεται να λειτουργεί ως εμπιστευματοδόχος (trustee). Όπως ενημερώθηκε η Επιτροπή οι επίσημα νομοθεσιακά έγγραφα και οι οικονομικά της εταιρείας έχουν ζητηθεί από την Κύπρο στα πλαίσια της διαδικασίας δικαστικής ανάλυσης από την Ειδική Ανακρίτρια Εφέτη της κώδικης Βεσιπεδίδου κατά Ειρήνη Κάλσι και αναμένονται εντός του επόμενου διαστήματος.

Η εταιρεία Madeus Ltd, σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκόμισε η ΤτΕ με την υπ' αριθμόν 2822/30.09.2010 επιστολή του Διοικητή της ΤτΕ και Γ. Προβλεπτικού, συστάθηκε στην Κύπρο στις 15.10.2007 με μετοχικό κεφάλαιο 1.000 κυπριακές λίρες, με αρχικούς μετόχους τις εταιρείες TPLAW NOMINEES Ltd και TPLAW SERVICES Ltd, η κάθε μια των οποίων είχε από 500 μετοχές. Μοναδικός μέτοχος σήμερα της εταιρείας, όπως προκύπτει από το επίσημο Πιστοποιητικό του Εφόρων Εταρειών της Κύπρου της 10/12/2009, είναι ο κ. Άθως Κοιρανίδης. Επίσης, βάσει επίσημων πιστοποιητικών του

Εργασια Επιτροπών της Κύπρου, γνωστοποιεί ότι ο μόνος διευθύντης της Επιτροπής είναι ο κος Α. Κοιρανίδης και Γραμματέας η TPLAW SECRETARIAL LIMITEO, ενώ η εγκατεστημένη έδρα της εταιρείας είναι Sofoulis 2, Chancelair Building, 3o Floor, η οποία, επίσης, πιστοποιείται με την έδρα της εταιρείας Rassadel και το δικαστικό γραφείο του Τάσος Πρωτοδόπουλος & Συνεργάτες.

Σύμφωνα, επίσης, με την υπ' αριθμόν 73-2309/2010 επιστολή μέσω FAX που απεστάλη στην Εξεταστική Επιτροπή, η ΤτΕ (κος Αντώνης Βλασιδάς), η εταιρεία Μάδεους μέσω του ίδιου του κος Α. Κοιρανίδη ως Νόμιμος Εκπαιστωτής της εταιρείας είχε κοινοθέσει στις 29/11/2007 Δήλωση Πρωτοδικικού Δικαστηρίου στη Marfin Egnatia Bank, όπου δήλωνε ότι ο ίδιος ήταν και ο Πρωτοδικικός Δικαστήρας (Beneficial Owner) της εταιρείας Μάδεους.

Την ίδια Δήλωση απέστειλε, μεταξύ άλλων εγγράφων, τις επόμενες ημέρες και η Ειδική Αναφορέτρια Εφέτης της υποθέτης Βασιλακίδου κ.α.α. Σοφία Κούση με το Α.Π. 153/24.9.2010 έγγραφό της προς τον Πρόεδρο της Επιτροπής.

Το περιεχόμενο όλων των παραπάνω είναι ότι μόλις πέντε ημέρες πριν από την ενορκυκή άσκηση της Πολιτείας, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ), μέσω του Προέδρου της κ. Αντιπροτίου Γαβριηλίδη με το Α.Π. 364/3.9.2010 έγγραφό του, δήλωνε προς την Ειδική Επιτροπή Πρωτοδικατικής Εξέτασης ότι πραγματικός δικαιούχος των εταιρειών Rassadel και Μάδεους είναι η Ιερά Μονή Βατοπεδίου. Προς επίρρωση των ισχυρισμών της η ΕΚ, μέσω του Προέδρου της κος Αντιστ. Γαβριηλίδη απεστάνει στην υπ' αριθμόν 5/14.07.2010 επιστολή της Πρωτοδικατικής Επιτροπής της Βουλής, απεστάλη το από 11.8.2010 έγγραφο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου στο οποίο είχε αποσταλεί την από 01.08.2010 επιστολή της Κυπριακής δικαστικής εταιρείας Τάσος Πρωτοδόπουλος & Συνεργάτες, η οποία δηλώντας κατά εντολή του πατέρα της Α. Κοιρανίδη βεβαίωσε ότι τελικός δικαιούχος (beneficial owner) των εταιρειών Rassadel Co Ltd και Μάδεους Ltd είναι η Ιερά Μονή Βατοπεδίου!!!

Ο Πρόεδρος της ΕΚ αρθροποίησε επίσης τη Δήλωση Πρωτοδικικού Δικαστηρίου της Rassadel μέσω του κος Α. Κοιρανίδη με ημερομηνία 8/03/2007 (την οποία, επίσης, είχε κοινοθέσει η ΤτΕ) την οποία, όπως ανέφερε είχε καταθέσει η εταιρεία στην Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος (Πρωτοδική της Marfin Egnatia Bank), η οποία παρείχεσε τη χρηματοπιστωτική εταιρεία (ΕΠΕΥ), που μεριολάβησε για την αποθήκευση κεφαλαίων που η Rassadel διαχειριζόταν για λογαριασμό της Ι.Μ.Β. στο ελληνικό ΧΑΑ. Αποτέλει, όμως, ερωτηματικό για ποιο λόγο δεν κατατέθηκε η συγκεκριμένη δήλωση περί του πραγματικού δικαιούχου της Rassadel κατά το άνοιγμα της επενδυτικής μεριδας της στην Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος και την έμφξη αγορά-παραλημάτων στο ΧΑΑ, αλλά Η μόνη απάντηση είναι σκεπτική τίθεται θέμα παράβασης των κανόνων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς καθώς η ημερομηνία 8/03/2007 είναι μεταγενέστερη των πράξεων αγοραπωλησίας με τοχών των οποίων θα έπρεπε να προηγηθεί, ενώ ο σχετικός νόμος της ΕΚ (Απόφαση ΔΣ ΕΚ 23/404/22.11.2006) ορίζει τη σχετική υποχρέωση εμφαση της διαδικασίας δήλωσης πραγματικού δικαιούχου από τότε που τέθηκε σε ισχύ.

Ιδιαίτερα περίεργο είναι το γεγονός ότι στην κατάθεση του στις 9/3/2010 στην Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής, ο κος Α. Κοιρανίδης δήλωνε ότι έχει καταρτιστεί Σήμηια Πρωτοδικής Επενδυτικών Υπηρεσιών μεταξύ της Rassadel και της Ι.Μ.Β., η οποία, μάλιστα είχε επιδοθεί στην ΤτΕ. ~~Η~~ Σημειώσεις δηλώσεις είχε προβεί σε σχετικά άρθρα των περί της υποθέτης της Μονής Βατοπεδίου καθώς και σε συνεντεύξεις, που είχε πραγματοποιήσει με τηλεφωνικές εκπομπές. Παρόλα αυτά, τόσο η ΤτΕ μέσω του αρμόδιου Δ/τη Επιστηφίας και Γ. Γαύκου, όσο και η ΕΚ μέσω του Προέδρου της κος Αντιστ. Γαβριηλίδη, δήλωναν μέσω επίσημων επιστολών τους προς την Επιτροπή, ότι δεν είχε περιέλθει στην κατοχή τους κάποια τέτοια Σήμηια Πρωτοδικής Επενδυτικών Υπηρεσιών και δεν γνώριζαν την ύπαρξη αυτής.

Αναθέτως, τόσο η ΤτΕ όσο και η ΕΚ δήλωσαν την ύπαρξη Σήμηιας Πρωτοδικής Επεν-

δικαιών Υπηρεσιών μεταξύ της I.M.B. και της εταιρείας Madeus, η οποία είχε διαβιβαστεί από την ΕΚ Κύπρου στις 1/09/2010, η οποία, επίσης, υφίσταται (από το 2008) την πώληση πλάτη εξοπλισμών αεροσφαιρών από τον κ. Α. Κυριανίδη. Ο Πρόεδρος της Ελληνικής ΕΚ, κ. Α. Γαβριηλίδης δήλωσε εγγράφως στην από 3/09/2010 επιστολή του ότι στην περίπτωση της εταιρείας Madeus δεν προκύπτει θέμα παροχής της νομοθεσίας για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών (ν. 3676/2007), δεδομένου ότι η παροχή επενδυτικών υπηρεσιών από ένα νομικά πρόσωπο αποκλειστικά προς τον προεπιλεγμένο δικαιούχο με τον οποίο ταυτίζονται οι συμφέροντά του εξαρτάίνεται με την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών από ένα νομικά πρόσωπο προς την μητρική του εταιρεία.

Είναι λοιπόν, απολύτως προφανές, ότι βέβαιη της από 29/11/2007 Δήλωσης Προεπιλεγμένου Δικαιούχου στη Martin Egnaia Bank του κ. Α. Κυριανίδη (η οποία βυθίστηκε στο φάκελο της επίσημης Αγωγής της κ. Ε. Κιάου) με την οποία επισημάνθηκε δήλωνει ότι ο ίδιος ήταν και ο Beneficial Owner (Beneficial Owner) της εταιρείας Madeus (και όχι η I.M.B.), η Ελληνική ΕΚ θα πρέπει να επιδιώκει να ερευνηθεί η σχετική νομοθεσία της περί μη παροχής της σχετικής νομοθεσίας, εκτός και εάν ο κ. Α. Κυριανίδης έχει προβεί σε ψευδοπώλη και ενοποίηση της Τριετίας και των ίδιων ή/και Επενδυτικών αρχών.

Ο κ. Α. Α. Κυριανίδης είχε παραιτησιατεί ενόψει των δυο προηγούμενων Εξετιμησιακών Επιτροπών (01/12/2008 και 9/3/2010) δηλώνοντας ως ο αποκλειστικός ιδιοκτήτης και μέγιστος μέτοχος των εταιρειών Rassadel και Madeus μέσω των οποίων είχε συνάψει με την I.M.B. συμφωνίες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών.

Συγκεκριμένα, ο κ. Α. Κυριανίδης στη κατάθεσή του στις 9/3/2010 δήλωνε «Η Rassadel είναι εταιρεία κυπριακή, εθελουσίτικη δικής μου ιδιοκτησίας 100%... το μόνο φυσικό πρόσωπο που μετέχει στη Rassadel είναι μόνο εγώ 100%... η Rassadel, δικιά μου ιδιοκτησίας ετεροελεγχόταν με αποκλειστικό στόχο να χρησιμοποιηθεί ως επενδυτική εταιρεία για το χαρτοφυλάκιο της Μονής Βασιλικής... πήρε χρήματα από τη Μονή για να συμβάλει για να τα επενδύσει...»

Σε προηγούμενη κατάθεσή του στην πρώτη Εξετιμησιακή Επιτροπή, που ομιλήθηκε για το ακριβές της I.M.B., ο κ. Α. Κυριανίδης στις 01/12/2008 δήλωνε ότι εταιρεία Rassadel είχε κέρδη, η μονή θα λαμβάνει βάσει συμβάσεως διαχείρισης το 95% των κερδών και ο ίδιος το 5%. Επίσης, δήλωνε ότι η μονή δεν κατέχει ως μέτοχος το 95% της εταιρείας Rassadel καθώς άλλο είναι το ιδιοκτησιακό καθεστώς μιας εταιρείας από το πως παίρνει τα κέρδη ή τα μερίσματα.

Ο ίδιος ο κ. Α. Κυριανίδης είχε δηλώσει στις καταθέσεις του στις προηγούμενες Εξετιμησιακές Επιτροπές ότι, παρά το ποσοστό κτητορίας του της τάξης του 5%, που αποβλάπτει στις Συμφωνίες, που είχαν καταρτιστεί μεταξύ των εταιρειών του (Madeus και Rassadel) και της I.M.B. με το 95% των κερδών να αποδίδεται στην I.M.B., αυτός τελικά δεν πήρε ποτέ ούτε 1 ευρώ από τη Μονή. Εντύπωση όμως, προκύπτει το γεγονός ότι στις 16/07/2008 κατατέθηκε στο λογισμικό της Madeus που τηρείται στη Martin Egnaia Bank ποσό 997.000 από μερίσματα χρήσης της ΠΑΠΙΣΤΑΣΟΤΗΜΜΕΤΟΧΙΚΗ λόγω της συμμετοχής κατά 30% της Madeus στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας.

Σύμφωνα με στοιχεία που προέκυψαν από την ΕΚ Κύπρου σχετικά διερευνητά από το 2008 την απόφαση Α. Κυριανίδη, στη βιβλία της εταιρείας Madeus στο τέλος του 2008 κερματίζεται ποσό 49.800 που αφορά επιτοκίο στο 5% του συνολικού πιστωθέντος μεριόματος. Επιπλέον η ΓτΕ έχει βεβαιώσει εγγράφως ότι στις 22/07/2008 ποσό 900.000 μεταφέρθηκε από το λογισμικό της Madeus στο λογισμικό της I.M.B. που τηρείται στην ίδια την Martin Egnaia Bank, προκαλώντας επιπλέον ερωτηματικά για την επικριτική διάθεση του ενσωματωμένου ποσού των 97.000 εκ των οποίων μόνο τα 49.800 κατέληξαν τελικά στη επίσημη βιβλία της εταιρείας Madeus.

Ο ίδιος ο κ. Α. Κυριανίδης παράλο που είχε προβεί σε συγκεκριμένες δηλώσεις στις Εξετιμησιακές Επιτροπές, με σαφή και κατηγορηματικό τρόπο, δεν προηγήθη παρά

την ελπίδα του ως Μάρτυρα στην Προσωπική Επιτροπή της Βουλής αφού μόνο κατέθεσε ισχυρή μεσο πληρεξούσιου δικηγόρου στο οποίο επικαλούνται σχετικά άρθρα της Διαρκούς Επιτροπής για τη Νομική Συνεργασία μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου μιλώντας του οποίου δεν υποχρεούνται να μεταβεί στις εργασίες της, τις οποίες εξουσιοδοτεί με Δικαιότητα.

Ο κ. Α. Κοιρανίδης εξέτασε μέσω κοινοχής του Διαγροσικού γραφείου «Τίτλος Παπαδάκου & Συνεργάτες» στις 10/08/2010 αναπτύσσοντας κρίσεις τις προηγουμένες γνώσεις του στις δύο προηγούμενες Εξαιρετικές Επιτροπές της Βουλής, καθώς και τις σχετικές δηλώσεις του στον Τύπο υποχρεωμένες πλέον ότι οι δύο εταιρείες εταιρείες: Madeus και Rassadel ανήκουν στην L.M.B. και στην ίδια. Ο υποχρεωμένος αυτός, βεβαίως, αφρον της πλήρους ανάθεσης με τελεστική της Βουλής, καταγράφεται και από το υπογεγραμμένο από τον ίδιο έγγραφο Δήλωσης Πραγματικού Δικαιούχου (Beneficial Owner) που διεισβόλησε από την Τ.Ε. όπου ο ίδιος Α. Κοιρανίδης ως Νόμιμος Εκπρόσωπος κατέθεσε στην Τράπεζα Μαρίν Ερνάια Βουλ. ότι κατατέλει τον Πραγματικό Δικαιούχο της εταιρείας Madeus.

Η άρνησή του να καταθέσει ως Μάρτυρας, σε συνδυασμό με την υποδοδεγμένη δια των αρμόδιων αρμοτήτων ψευδορκία στην οποία προήλθε μέσω των καταθέσεων του, καθώς και τα πλήθος αντικειμενικών στοιχείων που προέκυψαν μέσω της στοιχειώδη-μηνς έρευνας της Προσωπικής Επιτροπής επί συγκεκριμένων περιπτώσεων σε Ελλάδα και Κύπρο, εκλαμβάνεται ως ιδιαίτερα υποχρεωτικό στοιχείο για τον Α. Κοιρανίδη αλλά και τους λοιπούς εμπλεκόμενους φορείς, το οποίο πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο άμεσης επιτελεστικής έρευνας.

Η άποψη της πλειοψηφίας της Επιτροπής είναι ότι ο κ. Α. Κοιρανίδης, γνωρίζοντας επικριχώς την πορεία της έρευνας η οποία διενεργείται από την Προσωπική Επιτροπή της Βουλής και των εντοπιζομένων συγκεκριμένων περιπτώσεων επί της ελληνικής νομοθεσίας από τον ίδιο και τις εταιρείες του, προήλθε να μεταβεί στις εργασίες της Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προκαταρκτικής Έρευνας, προκειμένου να αποφέρει τυχόν συνέπειες εξ' αιτίας της τελεστικής ψευδορκίας. Από τα παραπάνω γεγονός και τις αντιρρήσεις στις καταθέσεις του, καθώς και από το πλήθος εγγράφων που έχουν συλλεχθεί στα πλαίσια της έρευνας της Προκαταρκτικής Επιτροπής είναι σαφές ότι έχει σημειωθεί σειρά περιπτώσεων ψευδορκιών, και πιθανόν περαιτέρω εγγράφων τόσο από τον ιδιοκτήτη, διαχειριστές, διευθυντές των δύο εταιρειών (Rassadel και Madeus) και από τα διαγροσικά γραφεία της Κύπρου («Τίτλος Παπαδάκου & Συνεργάτες»), όσο και οι εμπλεκόμενες Τράπεζες (Marin Ernaia Bank και Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος).

Σημαντικές ερωτήσεις προκύπτουν όμως και για τα αρμόδια κοινοτικά όργανα του κράτους (Τράπεζα της Ελλάδος και Επιτροπή Καρτελαριστοσύνης) τα οποία αντί να ισοψύχουν ενεργά τον εποπτικό τους ρόλο, αρκούνται στην επιφανή κάλυψη μικροεπιτηδεύσεων ή στην απλή διαβίβαση στοιχείων στην Προκαταρκτική Επιτροπή, τα οποία καταπλάτουν οι ίδιες οι Τράπεζες, χωρίς να αναλαμβάνουν να «δικαιολογήσουν» τη γνωμοδότηση περί εφικτότητας και πληρότητας των νομομοποιητικών εγγράφων, καθώς και της νομιμότητας των διαδικασιών που τελεσθήθηκαν βίαια αυτών, όπως θα έπρεπε ως έλεγχος και αξιολόγηση κοινοτικού πλαισίου. Αυτό ενέχει τον κίνδυνο να χειριζόταν λανθασμένα στοιχεία και να οδηγούσαν σε άστοχη άρνηση των μελών της Προκαταρκτικής Επιτροπής και των υπαρκτωμένων που τελικά περιεπαρήθησαν.

Αυτό άλλωστε τεκμηριώνεται και από την απάντηση (30.9.2010) του Προέδρου της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Γεωργίου Προβόπουλου και την επισυναπτόμενη σε αυτή επιστολή των Δ/ντή Επισιπείας κ. Ι. Γούσιου, στην οποία απαντιούνται οι ερωτήσεις της από 16.9.2010 επιστολής του Προέδρου της Προκαταρκτικής Επιτροπής. Στην εν λόγω επιστολή της Δ/σης Επισιπείας αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι η «Κατά τον σχετικό έλεγχο της Μαρίν Ερνάια Τράπεζας (σχετικό πόρισμα από 31.12.2008) ζητήθηκαν οι εκθέσεις των νομικών υπηρεσιών της για τις δύο εταιρείες Rassadel και Madeus, οι

αποότε ανεπάρκων τα εβίς:

Rassadel Ltd (έξοδος νομικών υπηρεσιών 8/6/2006)

Η εταιρεία πρέπει να επικυρώσει τα απλά αντίγραφα των εγγράφων που προκύπτουν και να συμπληρωθούν τις ημερομηνίες σε όλα εγγράφη λελών.

Ο λογαριασμός μπορεί να κληθεί, ο οποίος πρέπει να συμπληρωθούν οι ελλείψεις του φεκέλου.

Madeus Ltd (έξοδος νομικών υπηρεσιών 31/2/2007)

Η εταιρεία πρέπει να επικυρώσει τα απλά αντίγραφα των εγγράφων που προκύπτουν.

Ο φάκελος έχει ελλείψεις, οι οποίες πρέπει να προκύψουν από την ήμερη τα επικυρωμένα αντίγραφα.

Ενδεικτικά α. κ. Γ. Γούλιος – αν και παρέπευθε στις Δυναμικές Νομικών Υπηρεσιών των Τραπεζών περί της ευθέως νομομοποίησης των εταιρειών, αποφεύγοντας να γνωμοδοτήσει επί των, συμφωνία με τις σχετικές διατάξεις που δέχονταν τη νομοθεσία περί Σπλήματος Χρήματος και τις διαδικασίες πιστοποίησης και δόνησης επιμέλειας αλλοδαπών νομικών προσώπων – ανέφερε τις ζήτησι ελλείψεις οι οποίες μέχρι σήμερα εξακολουθούν να υφίστανται:

« Οι δηλώσεις του νόμιμου εκπαικτικού για τους πραγματικούς δικαιούχους δεν είναι ακριβείς, καθώς στο έντυπο δεν έχει συμπληρωθεί το όνομα της εταιρείας. Ενώ, στην περίπτωση της Madeus Ltd ο νόμιμος εκπαικτικός ανέπτυξε με τον πραγματικό δικαιούχο και δεν υπήρχε το στοιχείο της ανεπιβεβαιωσ στη δήλωση.

Το ίδρυτικό έγγραφο και καταστατικό της εταιρείας Rassadel δεν φέρει ημερομηνία και υπογραμές, εκτός της υπογραφής του γομηατά της εταιρείας ότι είναι κατά αντίγραφο.

Στη δήλωση του πραγματικού δικαιούχου της εταιρείας Rassadel δεν φαίνεται καθαρά η ημερομηνία της δήλωσης.

Τα νομομοποιητικά έγγραφα της εταιρείας Rassadel τονίζονται στην περίοδο 2006-2007».

Σύμφωνα με το Δελτίο Επιστείας της ΤτΕ, κ. Γ. Γούλιος, για τις παραπάνω ελλείψεις «Η Τράπεζα της Ελλάδος ..... επέβαλε ποινή στη Μαρία Ερνστία Τράπεζα ..... συνεχιμότητας μεταξύ των άλλων και τη διαπιστωθείς ανεπικρατή επίδειξη δόνησης επιμέλειας στη στοιχεία που απαιτούνται για τη νομομοποίηση των εταιρειών που δεν έχουν φυσική παρουσία στην Ελλάδα».

Αλλά όλων των παραπάνω κανείς δεν μπορεί πλέον είναι βέβαιος σήμερα για τους πραγματικούς ιδιοκτήτες των δύο εταιρειών Rassadel και Madeus, που έως σχετικά πρόσφατα εθεορείτο σχεδόν βέβαιο ότι ανήκουν στην Ιερή Μονή Βεσσαπιδίου.

Εταιρείες μέσω των οποίων διεικονήθηκαν τεράστια ποσά προς άγνωστους προοιμους από τα δάνεια που έλαβαν κυρίως από τη Μαρία Ερνστία Τράπεζα, καθώς και από την αξιοποίηση των αντιλλαγγένων ακινήτων μεταξύ Δηροσίου και Ι.Μ.Β. από τις εταιρείες του Ομίλου ΠΑΠΙΣΤΑ.

Είκοσι ο Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, όσο και ο Πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς κατά την κατάθεσή τους ως μάρτυρες στην Πρωτοδικακή Εμπιστική δεν μπόρεσαν να παράσχουν επικρή στοιχεία και να διεφείκωσαν, χωρίς κανένα δι-οικητικό τα μέλη της Επιτροπής για τους πραγματικούς δικαιούχους των δύο αυτών εταιρειών.

Προκύπτουν εύλογα ερωτηματικά για την ταπείτητα των πραγματικών δικαιούχων των δύο εταιρειών Rassadel και Madeus. Ποια είναι λοιπόν τα πρόσωπα που βρισκό-νται ενδεχόμενος πίσω από τις δύο αυτές εταιρείες; Ποια ρόλο έχουν διαδραματίσει στο τεράστιο εμπό ισκάνδαλο του Βεσσαπιδίου; Πού έχουν καταβληθεί, με ποιο προορισμό

και με ποσότητες αποδίδεται τα περιστασια που από αυτού διακινούνται. Ποια έχουν περιστασια-
 τήσει οι βάρους των περιστασια που από αυτού διακινούνται. Ποια έχουν περιστασια-
 τήσει οι βάρους των περιστασια που από αυτού διακινούνται.

Τα περιστασια που θα μεταφερθούν να διακινούνται την παύση για το υπερωριακό
 ζήτημα, όπως, βέβαια και για πολλά άλλα, είναι οι μονοετείς Εφοροί, Αρσένιος και
 Ευδόκιμος, καθώς και ο Αθηνάσιος Πάππας και ο Αθηνάσιος Καραγιάννης κ. Αθηνά-
 Καραγιάννης, οι οποίοι δεν προκλήθηκαν να καταθέσουν στην Επιτροπή, αν και είχαν κλη-
 θεί ως μάρτυρες.

Οι τρεις μονοετείς (Εφοροί, Αρσένιος και Ευδόκιμος) με τον διακηρύχον τους κα-
 τήσαν δηλώσεις ότι, εξαιτίας της ασκήσεως παλαιάς δόσης για τη διακινούμενη
 παύση, δεν θα προκλήθηκαν στην Προκαταρκτική Επιτροπή να καταθέσουν ως μάρ-
 τυρες, σύμφωνα με το άρθρο 223, παρ. 1 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας,
 σε συνδυασμό με σειρά και άλλων διατάξεων του Κ.Π.Δ., της Γ.Σ.Α., του Διεθνούς
 Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα και των Συντάξεων, όταν «ο
 μάρτυρας δεν είναι υποχρεωμένος να καταθέσει περιστασια από τα οποία θα μπο-
 ρούσε να προκύψει εναγχή των για παύση παύση».

Ο Αθηνάσιος Πάππας, επίσης, με δήλωσή που κατέθεσε στην Επιτροπή ο κ.ληρι-
 ξούτος δικηγόρος του, ανέφερε ότι δεν δύναται να καταθέσει ως μάρτυρας, καθώς
 διενεργείται προκαταρκτική εξέταση από τον ίδιο και τον κ. Ιωάννη Παπαδόπουλο
 για τη διακινούμενη της τέλεσης του εγκλήματος της νομιμοποίησης εισόδων από εγκλη-
 ματική δραστηριότητα.

Ο Αθηνάσιος Καραγιάννης με δήλωσή που κατέθεσε ο κ.ληριξούτος δικηγόρος
 του στην Επιτροπή ανέφερε ότι δεν θα εμφανιστεί να καταθέσει ως μάρτυρας, καθώς
 σύμφωνα με το άρθρο 15, παρ. 1 της Διεθνούς Συμφωνίας για τη Νομική Συνεργασία
 μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου, που εγκρίθηκε με το ν. 1548/1985, δεν υποχρεούνται να
 εμφανιστεί στο δικαστήριο (Προκαταρκτική Επιτροπή), γι' αυτό και η κλήση που κα-
 τήσεται δεν περιέχει κείμενο κλήσης, εάν δεν προκύψει.

Το περιστασια των επικυρωμένων νομιμοποιητικών εγγράφων με τους πραγματικούς
 δικαιούχους των δύο εταιρειών Rassadel και Madens δεν μπορούσε να βρεθεί με τη
 στήριξη δικαστική, προφανώς, γιατί κείμενα δεν ήθελαν να επικυρωθούν η κλήση
 και το σχέδιο της οικονομικής πτυχής του σκανδάλου.

Για το λόγο αυτό και προκειμένου έσοπα και μετά από 3 και 4 στη καλύτερη περίπτωση να γί-
 νων επίσημη γνώση τα στοιχεία με τους πραγματικούς δικαιούχους των δύο εταιρειών
 Madens και Rassadel, αντίστοιχα, ζητήθηκε δικαστική συνδρομή από τις δικαστικές
 αρχές της Κύπρου τόσο από τον Πρόεδρο της Προκαταρκτικής Επιτροπής, μέσω του
 προϊσταμένου της Εισαγγελίας Εφετών Αθηνών όσο και από την Ειδική Αντικρίση
 Εφέτη κατά Ειρήνη Κελά, δικαστική συνδρομή που ζητάται εν εξελίξει και είναι
 πολύ πιθανό σύντομα να υπάρχουν νεότερα.

11. Μεταρρυθμίσεις για επενδύσεις της Μονής Βασιλειάδας και των εταιρειών Rassadel και Madens

Οι κύριες πηγές κεφαλαίων της Μονής τα οποία διαχειρίστηκαν οι Κυπριακές εται-
 ρίες του Αθ. Κυπριώδη Rassadel και Madens, προήλθαν στο μεγαλύτερο μέρος τους
 από δάνεια (συνολικά €173.110.811), εκ των οποίων το μεγαλύτερο μέρος τους
 (€156.920.780) χορηγήθηκε από την Martin Egnaia Τράπεζα και τη Θεσσαλική της
 Επενδυτική Τράπεζα της Ελλάδας, ενώ τα υπόλοιπα αφορούσαν σε χρηματοδοτήσεις
 κυρίως της Εμπορικής Τράπεζας.

Στις συμβάσεις δανείων της I.M.B. με τη Martin Egnaia Bank αναφερόταν ως σκο-
 πός χρηματοδότησης «η χρηματοδότηση με Κεφάλαια Κίνησης για την κάλυψη εκτε-
 ντατικών αναγκών της I.M.B. για την πραγματοποίηση επενδύσεων τις οποίες θα

προτείνει η Τράπεζα και θα επιλέγει η πιστοδότης».

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι μέσω των λογαριασμών της I.M.B και των "υπευδόμενων" με αυτή εταιριών Rassadel Co Ltd και Mackus Ltd ιδιοκτήτριες του οικονομικού της ομίλου Άλφα Κυριακίδη, έγιναν οι κάτωθι επενδυτικές πιστωτικές συμφωνίες με τις Εκθέσεις της Τράπεζας της Ελλάδος:

• €30,2 εκ. τοποθετήθηκαν από την I.M.B στην αύξηση κεφαλαίου της M.I.G ύψους €5,2 δις η οποία ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο 2007

• €30 εκ. χρησιμοποιήθηκαν για την αγορά μετοχών των Ο.Τ.Ε. κατά την προεπιλεγμένη περίοδο από τις 12/09/2007 μέχρι 14/09/2007 και οι οποίες πωλήθηκαν μεταγενεργικά στις 20/09/2007. Από το αρχικό της πώλησης, ποσό €20 εκ. τοποθετήθηκε υπέρ της ίδιας των μητρικής banking της Martin Popular Bank (M.P.B.) στην Κύπρο σε δύο Hedge Funds. Το πρώτο από τα δύο Hedge Funds διαχειρίζεται θυγατρική της Martin, με διαχειριστή κορυφαίο στέλεχος της Διοίκησης της Martin, ενώ στο δεύτερο Hedge Fund η Martin ελέγχει ποσοτικά 30% της εταιρείας διαχείρισης.

• €6,3 εκ. τοποθετήθηκαν σε μετοχές του ΥΓΕΙΑ, του Ομίλου M.I.G.

• €4,7 εκ. τοποθετήθηκαν σε μετοχές της Martin Popular Bank Κύπρου, τον βρετανικό τραπεζικό ομίλο της M.I.G.

• €10,4 εκ. χρησιμοποιήθηκαν για αγοράς μετοχών της VIVARTIA η οποία αποτέλεσε αντικείμενο εξαγοράς από τη M.I.G. το καλοκαίρι του 2007, όταν πραγματοποιήθηκε η αύξηση κεφαλαίου της M.I.G.

• €1 εκ. διατέθηκαν για αμνηστοχή στην εταιρεία Singular Logic του Ομίλου M.I.G.

• €21 εκ. χρηματοδοτήσαν την αγορά ακινήτων από την Tarsaco Investment Ltd (€6 εκ) και τη συμμετοχή της I.M.B. στην εταιρεία ΠΑΠΙΣΤΑΣ Συμμετοχική ΑΕ μέσω της MADEUS Ltd, επίσης υπηρέτων της I.M.B. (€15 εκ.).

• €0,6 εκ. χρηματοδοτήσαν την εταιρική συμμετοχή της I.M.B. στην ANΘΕΜΙΑΣ (την κατασκευαστική εταιρεία που αγοράσει ολόκληρα που ανταλλάχθηκαν με το Ελληνικό Δημόσιο στην περιοχή της Θεσσαλονίκης).

• €21,7 εκ. εξοφλήσαν προηγούμενα δάνεια (€30,4 εκ. επιρροήσαν χρημίσματα της I.M.B από την Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος).

• €22,7 εκ. τοποθετήθηκαν σε επιπλέον αγοράς μετοχών της M.I.G.

Η συνολική επενδυμένη θέση της I.M.B. στη M.I.G. και στις εταιρείες του Ομίλου της ανήλθε σε €115,5 εκ., ενώ κατά την ημερομηνία σχετικού πορίσματος της ΤτΕ (1/5/2010) η υπολειπόμενη επενδυτική θέση ανερχόταν σε €69,2 εκ., από τα οποία τα €56 εκ. αφορούν στην μετοχή της M.I.G.

Όπως προκύπτει από την παραπάνω ανάλυση, οι κεφάλαια χορηγησιών που διατέθηκαν στην I.M.B. για «κάλυψη επενδυτικών αναγκών της I.M.B.» κατατέθηκαν αποκλειστικά μέσω της Κυπριακής εταιρείας Rassadel Ltd σε μετοχές της ίδιας της M.I.G. και των θυγατρικών της (ΥΓΕΙΑ, Vivartia, Singular Logic, Martin Popular Bank), αλλά και σε διάφορα επενδυτικά οχήματα υψηλού κινδύνου (hedge funds) που ελέγχονται από τη Martin Popular Bank στη Κύπρο μητρική εταιρεία της Martin Popular Bank και συνδεδεμένη εταιρεία με την M.I.G. Επίσης ποσό ύψους €30 εκ. τοποθετήθηκε στη μετοχή του Ο.Τ.Ε. κατά το διάστημα που η M.I.G. υπερέντροσε ποσοτικά ελέγχου στον Οργανισμό, ενώ πωλήθηκε άμεσα μετά τη διενέργεια των ετήσιων εκλογών της στις Σεπτεμβρίου 2009.

Η Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος, θυγατρική της Τράπεζας Martin Ergatis Bank, μεσολάβησε ως χρηματοπιστωτική εταιρεία παραγωγής επενδυτικών υπηρεσιών (ΑΧΕΠΕΥ) για την τοποθέτηση των κεφαλαίων των δανείων που χορηγήσει η ίδια η μητρική της Τράπεζα Martin, στο Χ.Α.Α. Βάσει της τραπεζικής και χρηματοπιστωτικής νομοθεσίας (ΠΔ/ΤΕ 2577/2006, ν.ΜΚΚ/2007) προκύπτουν ανεξαρτήτως ημερησίως παραβάσεων αντικειμενικά με την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών, καθώς η συγκεκριμένη δραστηριότητα της Τράπεζας Martin εντάσσεται στις απαγορευμένες επενδυτικές υπηρεσίες και, κατά συνέπεια, προδηλώνει την κατάρατη ειδικού τύπου σύμβασης για την παροχή επενδυτικών συμ-

μολών, την πεντάληψη μέσω εγγύων συγγενότητας και κατόπιν όλης της Kassidel και της I.M.B. ως τελικός παρόχος των επενδύσεων και την έγγραφη αποδοχή του τελικού επενδυτή γενικώς με την ζωική ή μη αντιστάθμιση των κινδύνων.

Παράλληλα, προκρίπτουν σοβαρή θέματα σύγκρισης συμφερόσεων για τα υπόλοιπα αρχίδια και τη Διοίκηση της Τράπεζας Martin η οποία, έχοντας στενούς δεσμούς με τον Όμιλο M.I.G., μεσολάβησε και ενέκρινε τη δανειοδότηση της I.M.B. από Νομική Προσωπική Δημόσια Διοίκηση με υπέρογκα ποσά για κάλυψη επενδυτικών κινήσεων, με σκόλο τελικά την εσοχολία, για τους μετόχους της M.I.G. και κατόπιν για εκτελεστικά μέλη της Διοίκησης της Martin, χρησιμοποίησαν στήριξη των στενότερων με την M.I.G. εταιριών και την επιτυχή αύξηση κεφαλαίων της ίδιας της M.I.G.

Η εταιρεία Kassidel όπως προέκυψε από τις συμβάσεις δανείων μεταξύ της I.M.B. και της Martin Εργαία Bank που προσχωρήσανε στο πλαίσιο των Εξεταστικών της Βουλής, φαίνεται να δρα ως Εγγυητής σε συμβάσεις Δανείων προς την I.M.B. ύψους συνολικά €147,4 εκ. Αποτελεί ενίοτε το γεγονός ότι μια εταιρεία με τεταμένο κεφάλαιο μίας 1.000 Κυπριακών Λιρών και δρώντας ως Επενδυτικός Σύμβουλος προς Μονάδες μπορούσε να έχει τις προαυτιές ρόλο φρενώνου εγγυητή έναντι τόσο μεγάλου ύψους δανείων, γεγονός που σχολιάστηκε ως μη συνετή τραπεζική πρακτική και από τη Διοίκηση της ΤτΕ, κ. Γ. Προβιάσιου στην κατάθεσή του στην Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής στις 31/08/2010.

Επίσης μεγάλη εντύπωση προκαλεί η μεγάλη απόκλιση μεταξύ των προβλεπόμενων οκταίων χρηματοδότησης της I.M.B., βάσει των αναφερόμενων αξιών στις συμβάσεις χρημνήσεων της Martin Εργαία Bank και της πραγματικής χρήσης των κεφαλαίων, όπως προέκυψε από τις αναλύσεις των λογαριασμών της I.M.B. και των εταιριών Kassidel και Madeus που ερευνήσαν οι ελεγκτές της ΤτΕ.

Χαρακτηριστικό αναφέρεται ότι στις 24/12/2007 πιστώθηκε στον αριθμό 0127490427 λογαρίο της I.M.B. που τηρείται στη Martin Εργαία Bank ποσό € 15 εκ. το οποίο προέρχεται από κλάση χρημνήσεων προς την I.M.B. από τη Martin Εργαία Bank. Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε μεταφορά του ποσού της χρήσης ύψους € 15 εκ. στο λογαρίο τα' αριθμό της MADEUS Ltd 0245161420. Την ίδια μέρα έγινε μεταφορά του ποσού του ποσού από το λογαρίο της MADEUS Ltd στο λογαρίο της ΠΑΠΙΣΤΑ Συμμετοχική Α.Ε. υπ' αριθ. 0248294423 με σκόλο την κάλυψη συμμετοχής της MADEUS Ltd στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας αυτής. Από τα στοιχεία του παρομοιασμού σε αντιδιαστολή με τις συμβάσεις χρημνήσεων που προσχωρήσανε, προκύπτει ότι το ποσό χρήσης €15 εκ. αφορά στη σύμβαση Α.Α.Α. (Αναχτικό Αλληλόχρεο Λογαριασμό) που υπογράφηκε στις 12/12/2007 μεταξύ των Martin Εργαία Bank και I.M.B. (Πιστωτής) με εγγυητή την Kassidel Co LTD και ειδικότερά το υπο-όριο Κεφαλαίου Κίνησης ύψους €27 εκ. εκ του οποίου ο Πιστωτής (I.M.B.) μπορούσε να χρησιμοποιήσει αρχικά μέχρι €15 εκ.

Βασικά ερωτήματα που ανακύπτουν είναι: α) Η I.M.B. μπορεί να χρηματοδοτηθεί για Κεφάλαιο Κίνησης και εάν ναι, υπό ποια επιχειρηματική δραστηριότητα και β) εφόσον ο σκοπός του δανείου προέβλεπε σε Κεφάλαιο Κίνησης, πως χρησιμοποιήθηκε εν συνεχεία για επενδυτική δραστηριότητα και ειδικότερα για τη συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας ΠΑΠΙΣΤΑΣ Α.Ε. εν γνώσει της Τράπεζας, ειδικά η κίνηση του ποσού του δανείου λάμβανε χώρα σε λογαρίο που τηρούνταν σε αυτή;

Αντίστοιχες ασυμβατότητες μεταξύ προβλεπόμενου και πραγματικού σκοπού χρηματοδότησης προκύπτουν στο σύνολο των συμβάσεων της I.M.B. με τη Martin Εργαία Bank, καταδεικνύοντας μη συνετή τραπεζική πρακτική και προχειρότητα στήριξης αιτών με μόνο σκόλο την τελική αξιοποίηση των κεφαλαίων των δανείων για τη στήριξη της αύξησης κεφαλαίων της M.I.G. και των υπόλοιπων εταιριών του Ομίλου, στις οποίες εκείνη την περίοδο η M.I.G. είχε συγκεντρώσει ή συγκέντρωνε ποσοστό ελέγχου.

Μέσω της έρευνας της Προκαταρκτικής Επιτροπής αναφορικά με τα κεφάλαια χο-

πληρωσών που δόθηκαν στην I.M.B. από τη συγκεκριμένη Τράπεζα με στόχο τη πραγματοποίηση επενδύσεων σε μετοχές συνδεδεμένων εταιρειών με την ίδια την Τράπεζα, όπως ο όμιλος M.I.G., προέβλεπε ότι αυτά τα δάνεια, αν και τελικώς για μια Ιερά Μονή, αποτελούσαν μέρος πέντε των πτωχικών περιουσιών (€732 εκ.) που χορήγησε η Τράπεζα Marfin (μόνο στην Ελλάδα) στα πλαίσια της οδύνης ζωής των όμιλων €5.2 δισ. που αργότερα πήρε η M.I.G. τον Ιούλιο 2007.

Οι συγκεκριμένες τραπεζικές πρακτικές και ο ιδιαίτερο «αυτοκακό» ρόλος της ΤτΕ σε σχέση με την απύθνη εφαρμογή κανόνων της τραπεζικής νομοθεσίας για τη διαμόρφωση της προεργασίας ενόψει επίδικων περιουσιών της Τράπεζας προβληματίσαν ιδιαίτερα το μέλη της Προσωπικότητας Επιτροπής. Δεδωμένης της εκτεταμένης χρήσης με παράδειγμα από την Τράπεζα Marfin, με αξία των οποίων και προς την I.M.B. με ενέχυρο μετοχές της εταιρείας M.I.G., σε συνδυασμό με την κατακόρυφη πτώση της τιμής της μετοχής της M.I.G. στο Χ.Α.Α. δημιουργούν εύλογα προληπτικά ανησυχητικά με τη δυνατότητα αποπληρωμής αυτών των δανείων και την οικονομική ζημιά που πιθανόν θα σημειωθεί στην εκάστη της Τράπεζας στα πραγματικά χρηματικά διαστήματα. Είναι προφανές ότι η οικονομική χρηστή χρηματοδότησης και οι ενσυνείδητοι όροι που χρησιμοποιήθηκαν για την κάλυψη σε περιπτώσεις πολυπληθούς επιχειρηματικής δραστηριότητας της Μονής, η οποία δεν συνάδει με τον λειτουργικό ρόλο της, δημιουργούν προβληματικό ανησυχητικό με την αποπληρωμή των περιουσιών κατοκτήτων και επενδυτών της συγκεκριμένης Τράπεζας.

Ο όμιλος κ.κ. Α. Κομνηνίδης με εισηγήτη που του είχε απευθύνει μέλος της Εξελεγκτικής Επιτροπής στις 1/12/2008, αναφορικά με τις διαδικασίες αυτών των χορηγήσεων από την Τράπεζα Marfin Egnatia Bank, είχε δηλώσει χαρακτηριστικά «Το καπέλο της ΤτΕ είναι πάλι βρωμό, για να το αφαιρέσω. Αλλά από όλο αυτό το δάνειο με ληρωδικό χαρακτήρα».

Στις 31.8.2010, σύμφωνα με την τελευταία Έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος, το χαρτοφυλάκιο της εταιρείας Rassadel στην Ελληνική Τράπεζα της Ελλάδος είχε ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ RASADEL

ΜΕΤΟΧΗ	ΤΕΜΑΧΙΑ	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ ΚΥΗΣΗΣ	ΚΟΣΤΟΣ ΚΥΗΣΗΣ	ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ 31/8/2010	ΖΗΜΙΕΣ ΕΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΕΩΣ
ΒΙΒΑΚΤΙΑ	400.000	26,00	10.400.000	6.400.000	-4.000.000
MARFIN POPULAR BANK	73.320	4,19	307.196	118.045	-189.151
MARFIN INVESTMENT GROUP	7.730.962	5,94	45.890.990	7.389.795	-38.501.196
ΥΠΕΣΑ	475.322	2,78	1.321.390	418.283	-903.018
ΣΥΝΟΛΟ			57.919.486	14.126.123	-43.793.363

Το χαρτοφυλάκιο της I.M.B. είναι δεσμευμένο από την διαταγή του άρθρου 7 του ν. 3691/2008 για την Καταπολέμηση της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας από τις 14.11.2008. Μέσω του επενδυτικού λειτουργισμού 00601251066197 που τηρείται στην ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε. στο όνομα της Rassadel Co. Ltd., διενεργούνται οι κατά εντολή και για λειτουργισμό της Μονής επενδυτικές πράξεις (αγορές και πωλήσεις εισηγμένων μετοχών τίτλων). Ο λειτουργισμός αυτός έχει δεσμευτεί, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 2 Διάταξη της Επιτροπής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας, κατά το ποσό των 17.500.000.

Η Kassidel, ως εγγυητρια των δανείων της I.M.B., υπέγραψε συμβόλαια ενεχυρίσματος με τοχών με την Marfin Egnatia Τράπεζα και με την Επενδυτική Τράπεζα με αποτέλεσμα σήμερα η Μονή να έχει χάσει υπέρογκο ποσό, να έχει την υποχρέωση της εξυπηρέτησης των ληξιπρόθεσμων δανείων και να μην έχει αναπαικτεί τίποτα από χρέη της, καθώς δεν μπορεί να ασκήσει με ουσιαστικό τρόπο τις απαιτούμενες δικαιώματά των μετοχών που έχει στην κατοχή της, αφού οι μετοχές αυτές έχουν χαρακτηριστεί ενέχυρο από τις διενεργηθείσες τράπεζες.

Σχετικά με το θέμα της Κυπριακής εταιρείας Kassidel και του ίδιου του Α. Καϊρυνίδη, μέσω των οποίων επενδύθηκαν 115 εκ. του Χ.Α.Α. σε μετοχές εταιρείας του Ομίλου Μ.Ι.Ο. αλλά και του Ο.Τ.Ε χωρίς να δοθείτε στην Ελλάδα τη σχετική άδεια παροχής επενδυτικών υπηρεσιών από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, ο Πρόεδρος της Ε.Κ., κ. Α. Γαβριηλίδης, υπερέστησε ότι η υπερχρημημένη παροχή υπηρεσιών έλαβε χώρα αποκλειστικά προς τη μητρική εταιρεία της Kassidel και είναι η I.M.B. και κατά συνέπεια δεν αποτελεί λειτουργική συμμετοχή. Την άποψη του και Αν. Γαβριηλίδη ότι ο τελικός δικαιούχος της Kassidel είναι η I.M.B. και δεν προκύπτει θέμα παροχής άδειας για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών σημειώθηκε και η ΤτΕ μέσω του Δ.ν.τά Εσωτερίας του Πρωτοδικού Στρατηγίας κ. Γ. Γούτσου, ότι πρέπει να ενοποιηθεί, όπως έχει αναφέρει στην από 3/9/2010 επιστολή του ο Πρόεδρος της Ε.Κ., η Ε.Κ. υπεργραφίζεται απέναντι με την Τράπεζα της Ελλάδος και μάλιστα εισπράτως της σημειώθηκε ότι νόμος του Δ.Σ. της Ε.Κ. συμμετέχοντας στη λήψη αποφάσεων.

Η I.M.B. και η εταιρεία Kassidel σύμφωνα με την κατάσταση του κ. Αν. Γαβριηλίδη στην Πρωτοδικακή Επιτροπή της Κύπρου, είχαν κατηγορησιασθεί από την Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος, θυγατρική της Τοπικής Marfin, ως Ιδιώτης Επενδυτής μέσω των διατάξεων του ν.3606/2007, γεγονός το οποίο εξοικονώσε ταξινημένη προτεραιότητα και πληρωφόρηση αναφορικά με τους ανυποβληθέντες κινδύνους που όριζε να περιλαμβάνει η Τράπεζα προς την I.M.B. Σήμερα η I.M.B. έχει υπολείψει πάνω από 60 εκ. λόγω της απομείωσης της αξίας των επενδύσεων για την οποία τη συμβούλευσαν ο κ. Α. Καϊρυνίδης και η Τράπεζα Marfin, με τη μεγαλύτερη απώλεια να προέρχεται από τις μετοχές της εταιρείας Μ.Ι.Ο.

Παρά όμως το γεγονός ότι η I.M.B. και η Kassidel κατηγορησιασθήσαν ως ιδιώτες επενδυτές, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν.3606/2007, γεγονός που σημαίνει ότι η Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος, με την οποία η Kassidel είχε υπογράψει σύμβαση παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, έπρεπε να της παρέχει αυξημένη προτεραιότητα στις επενδυτικές της επιλογές, εν τούτοις όχι μόνο δεν την προτιμάτετε, αλλά την καθοδηγήσατε σε επενδυτικές αγορές μετοχών εταιρειών ενός υπερχρημημένου ομίλου (Μ.Ι.Ο.) με τον οποίο η σύμβαση Τράπεζα είναι συνδεδεμένη.

Το αποτέλεσμα είναι φανερό. Η I.M.B. να χάσει τεράστιο ποσό, ητλημένοι ή αθέλητοι, κανείς δεν είναι σε θέση να το βεβαιώσει, με ειλικρίνεια, κανείς δεν γνωρίζει εάν διαχρεώθηκαν κάποια από αυτά τα ποσά σε άλλες διαδρομές. Προκύπτει εκ των πραγμάτων και ανταπόγγελλται ένα μεγάλο ζήτημα «σύγκρισης συμπεριφορών» αναφορικά με τις επενδυτικές συμβουλές της Επενδυτικής Τράπεζας, οι οποίες, ενώ παρέλησαν τις συνδεδεμένες εταιρείες του Ομίλου ΜΙΟ, υπερέστησαν ζημιώσαν τον πελάτη (Kassidel), ανεξάρτητα εάν η I.M.B. δεν έχει υποβάλει καμία καταγγελία για παράβαση του άρθρου 13 του ν. 3606/2007.

Μεγάλη εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι παρόλο που η Marfin Egnatia Bank και η θυγατρική της Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος είχαν κατηγορησιασθεί την Kassidel ως Ιδιώτη Επενδυτή, όπως δήλωσε ο Πρόεδρος της Ελληνικής Ε.Κ., η μητρική της Τράπεζα στην Κύπρο, Marfin Popular Bank, είχε κατηγορησιασθεί τη Kassidel ως Επαγγελματία Επενδυτή, γεγονός το οποίο υποδεικνύει την ανεγνώριση της εταιρείας ως ΕΠΕΥ βάσει του σχετικού ν. 3606/2007 και θα πρέπει άμεσα να διερευνηθούν από κοινού οι Ε.Κ. Ελλάδος και Κύπρου.

Σε επιστολή που απέστειλε η Κυπριακή Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, απευθύνοντας σε

σχετικά τεύχη της Προκαταρκτικής Επιτροπής, και διαβιβάστηκε μέσω της Ελληνικής Ε.Κ., προσάπτεται ότι σε συγκεκριμένο δημοσίευμα στον Κυπριακό τύπο ο Πρόεδρος της Ε.Κ. της Κύπρου, κ. Γεώργιος Χαριλάδης, είχε δηλώσει στις 5 Δεκεμβρίου 2008 ότι ο Α. Κοιρανίδης δεν κατέχει κατά τις Κυπριακές Αρχές την άδεια παροχής επενδυτικών υπηρεσιών που απαιτείται σύμφωνα με τη νομοθεσία, και ότι κατά πάσα πιθανότητα την "υπόθεση Κοιρανίδη" σε σχέση με τις δηλώσεις που αυτός έχει προφέρει ενώ μέχρι σήμερα η έρευνα δεν έχει περατωθεί. Είναι κατά συνέπεια τεταρτίος αξίων γάμοιο λόγο η Ελληνική Ε.Κ. δεν έθεσε επίσημα την υπόθεση Κοιρανίδη και την επακόλουθη δραστηριότητα της εταιρείας Razzady, καθώς αυτή έλαβε χώρα και έσοχην σε χρηματοπιστωτικό προϊόντα στην ελληνικό χώρο.

Από τα παραπάνω προκύπτουν σαφείς ευθύνες για την Επιτροπή Κυπριοκυβερνήσεων, αναφορικά με την επίλυση των υποκαθήμενων ελέγχων και επαπειλής πλήρους εγγραφής και διέπει της παροχής επενδυτικών υπηρεσιών στην Ελλάδα σύμφωνα με το ν. 3801/2007, καθώς και την επίλυση των νομικών προβλεπόμενων κυρώσεων τόσο προς τους ίδιους τους παραβάτες όσο και προς τις εμπλεκόμενες τράπεζες και τις Διοικήσεις υπαλών που εμπλέκονται στην περιουσία της Ε.Κ. αλλά και της ΤτΕ, η οποία σε στενή συνεργασία με την Ε.Κ. οφείλει να επιβλέπει την πλήρη της νομιμότητας από τις υποπεριόμενες από αυτήν Τράπεζες.

3. Άνοιγμα λογαριασμών Κυπριακών Εταιρειών

Η πιο σημαντική από όλες τις διαδικασίες που μπορεί να κάνει κάποιος που θα επιθυμεί να διερευνήσει σε βάθος αυτή την κατάσταση είναι οι δικαστικές, οι πολιτικές και διαιτησιακές και το πώς και θα ικανοποιηθεί στο άνοιγμα των λογαριασμών των κυπριακών εταιρειών από τις αρμόδιες κυπριακές αρχές, ακόμη και όταν ζητηθεί δικαστική συνδρομή, παρά το γεγονός ότι διμερείς διπλωματικές συμφωνίες ή κοινοτικοί κανόνες επιτρέπουν τη συνεργασία και την αποκλιση ή την ανταλλαγή τέτοιων είδους πληροφοριών μεταξύ των δύο χωρών (Ελλάδας - Κύπρου).

Το γεγονός αυτό δεν έχει μέχρι σήμερα επιτρέψει να εξαχθούν ολοκληρωμένοι και ακριβή συμπεράσματα ως προς τις διαδρομές που χρήσιμες και δικαιολογητικές πτυχές και άγνωστες απειλήσεις. Τίπως η ελλείψα για το σκάνδαλο του Βασιλειάδη να βημάζεται στην Κύπρο, επαυφραγμένο μεστικό αλλά προστατευμένο από κυριακά δι-λογιστικά γραφεία που έχουν συντήσει πολλές από αυτές τις εταιρείες (παικώτερα offshore εταιρείες).

Σε αίτημα δικαστικής συνδρομής, η κυπριακή Μονάδα Κοινοποίησης Αδικημάτων Συγκάλυψης (ΜΟ.ΚΑ.Σ.) ανέφερε ότι στην Κύπρο έχουν λογαριασμούς και κάποιοι εταιρείες που ανήκουν ή σχετίζονται με τον Όμιλο ΠΑΠΙΣΤΑ:

- Πάσιους Εμπορική Α.Ε.
- Papistas Trading Europe Ltd
- Datscube Ltd
- Cuzinose Ltd
- Delvan Holdings Ltd
- Kimball Ltd
- Αναπτυξιακή Εταιρεία Ακινήτων Α.Ε.

Η ελληνική πλευρά (Ειδική Αναζήτρια Εφέτης κυρία Ειρήνη Κιλιού) επανήλθε με νέο αίτημα για δικαστική συνδρομή, ζητώντας από τη ΜΟ.ΚΑ.Σ. την αποστολή της αίτησης των λογαριασμών των παραπάνω εταιρειών, η οποία και ανιμνένεται.

4. Περιπτώσεις σπουδαίων αλλαγών στις οποίες προκρίθηκαν ενδείξεις Ξεπλάγματος Χρήματος (Ξ.Χ.)

Σύμφωνα με την ΑΠ, 2789/29.7.2010 Επιτολή του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος στην Πρωτοδικερική Επιτροπή, η ΤΓΕ προέβη σε μια σειρά ελέγχων σε βάσει (7) Τράπεζες, με αντικείμενο τον έλεγχο της ακεραιότητας εκ μέρους τους των σχετικών με την πρόληψη του Ξεπλάγματος Χρήματος (Ξ.Χ.) και της Χρηματοδότησης της Τρωμοκρατίας (Χ.Τ.) διατάξεων.

Οι πλέον σημαντικές περιπτώσεις ανά Τράπεζα, για τις οποίες η ΤΓΕ επέβαλε πρόστιμα στις τράπεζες, έχουν ως εξής:

Α. Martin Croatia Bank

- Ανεπιτυχής υφιστάμενη των τραπεζικών εξυπηρετήσεων διατηρησίων (αίτηση).
- Εξέμβαση σε μετρητά ύψους €1.000.000 από κ. Γεώργιο Σαχπατζήδη, η οποία είχε εκδοθεί σε διατεγή της κυριακής εταιρείας Torcaso Investments Ltd.
- Ανάληψη σε μετρητά €500.000 από τον λογαριασμό της I.M.B. από τον τραπεζικό Έμπορο.

Στην εν λόγω τράπεζα επιβλήθη πρόστιμο €140.000.

Β. Αλφα Τράπεζα Α.Ε.

Για περιπτώσεις σπουδαίων αλλαγών μετρητά σχετικά με την πρόληψη του ΞΧ και της ΧΤ, που συνδέονται ειδικά με την ΙΜΒ, επιβλήθηκε πρόστιμο στην τράπεζα ύψους €140.000.

Γ. Τράπεζα Ηιερρατώ Α.Ε.

Διαπιστώθηκαν οι παρακάτω παραβιάσεις:

- Δύο καταθέσεις μετρητών ύψους €100.000 και €150.000 σε λογαριασμούς του κ. Γεωργίου Σαχπατζήδη το 2006 δεν εξετάστηκαν με τη δέουσα επιμέλεια και δεν υπεβλήθη σχετική αναφορά.
- Δεν εξετάστηκαν, επίσης, με τη δέουσα επιμέλεια δύο συναλλαγές μετρητών € 200.000 και €195.000 από λογαριασμό της ΙΜΒ το 2007.
- Ομοίως, δεν εξετάστηκαν με τη δέουσα επιμέλεια και δεν υπεβλήθη σχετική αναφορά για συναλλαγές μετρητών συναλλακού ύψους € 4.969.000 από την Ι.Μ.Β. το χρονικό διάστημα από 2.3.2007 μέχρι 5.2.2008.
- Δεν τεκμηριώθηκε η σχέση μεταξύ του κ. Σαχπατζήδη και α) της εταιρείας Torcaso Investments Ltd στην περίπτωση κατάθεσης επιταγών ύψους € 8.000.000 που είχαν εκδοθεί σε διατεγή της εταιρείας αυτής, και β) της Ι.Μ.Β. στην περίπτωση κατάθεσης επιταγών ύψους € 2.000.000 που είχαν εκδοθεί σε διατεγή της Μονής.

Για τις παραπάνω επιβλήθηκε πρόστιμο στην τράπεζα ύψους €170.000.

Δ. Εμπορική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.

Διαπιστώθηκαν οι παραβιάσεις:

- Δεν αξιολογήθηκε και δεν υπεβλήθη σχετική αναφορά για κατάθεση € 300.000, που έγινε στις 13.6.2007 από τον νομικό σύμβουλο της ΙΜΒ κ. Αλέξανδρο Χατζημελεξένδρου.

- Δεν υποβλήθηκε σχετική αναφορά για μια ανέλαψη σε μετρητά από λογαριασμό της Ι.Μ.Β. ποσού ύψους € 2.000.000 από τον μοναχό Ευδόκιμο στις 11.9.2008.
- Δεν διερευνήθηκαν και δεν αξιολογήθηκαν επαρκώς δύο καταθέσεις σε μετρητά το 2008 από τον κ. Αλ. Χατζημάξεδονδρου σε λογαριασμό της Μονής ύψους € 380.000 και € 135.000.

Για τις περιγραφόμενες περιπτώσεις με την Ι.Μ.Β. επιβλήθηκε πρόστιμο στην τράπεζα ύψους €160.000.

Ε. Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε.

Διαπιστώθηκε καταβολή μετρητών ύψους € 470.000 σε λογαριασμό της Μονής από τον κ. Αλ. Χατζημάξεδονδρου στις 6.8.2008.

Η τράπεζα πωλείει τραπεζικές εγγυήσεις για τη μη ασφαλή αναφορά στην Εταιρεία του άρθρου 7 του ν.3001/2008 και για το λόγο αυτό δεν υποβλήθηκε πρόστιμο.

ΣΤ. ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΕΛΤΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Δεν εξετάστηκαν με τη δέουσα επιμέλεια και δεν επιβλήθη σχετική αναφορά παρά τις ενδείξεις ύποπτης συναλλαγής για αγορά ακινήτου το 2007 από την εταιρεία «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ Α.Ε.» του Ομίλου ΠΑΠΙΣΤΑ.

Στην τράπεζα επιβλήθηκε πρόστιμο 30.000 €.

Ζ. Τράπεζα Millennium Bank ΑΕ

Διαπιστώθηκαν οι εξής παραβάσεις:

- Η τράπεζα δεν εξέτασε με τη δέουσα επιμέλεια και δεν επέβαλε αναφορά για συναλλαγές που αφορούσαν στην αγορά ακινήτου από την εταιρεία «ΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΑΕ» του Ομίλου ΠΑΠΙΣΤΑ, παρά τις σαφείς ενδείξεις ύποπτης συναλλαγής.
- Η τράπεζα δεν εξέτασε με τη δέουσα επιμέλεια και δεν επέβαλε σχετική αναφορά για συναλλαγές που αφορούσαν στην αγορά ακινήτου από την εταιρεία «ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ Β. ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ» του Ομίλου ΠΑΠΙΣΤΑ, παρά τις σαφείς ενδείξεις ύποπτης συναλλαγής.

Για τις παραπάνω συναλλαγές επιβλήθηκε πρόστιμο στην τράπεζα ύψους €100.000 και € 100.000 αντίστοιχα, για κάθε περίπτωση.

Επίς των ανωτέρω περιπτώσεων, τυπολογία ξηλώματος χρήματος, φορητά επίσημα και ορισμένες ακόμη περιπτώσεις που έχουν αναφερθεί και αναζητείται από από 8.6.2010 Πόρισμα της Εξεταστικής του Ικανοόλου του Βιοτοπέδιου. Ειδικότερα, οι περιπτώσεις αυτές είναι:

α) Η εξαγορά της αθροισκής εταιρείας GERUM π.ο.ο, από την Ι.Μ.Β. μέσω της εταιρείας Rassuliel το 2006 έναντι του ποσού των €750.000 και η πώλησή της μετά από δύο έτη έναντι του ποσού των €2.450.000.

β) Τρεις (3) περιπτώσεις μεταβίβασης ακινήτων σε εταιρείες του Ομίλου ΠΑΠΙΣΤΑ από τον κ. **Ιωσήφη Παπαϊωάννου**, σε πολλαπλάσια αξία από την οποία τα είχε αγοράσει ο ίδιος την ίδια ημέρα από τρίτους.

Οι μεταβιβάσεις αυτών των τριών (3) ακινήτων δύο φορές την ίδια ημέρα σε πολλαπλάσια αξία την κάθε φορά και σε κατά πολύ ανώτερη αξία από την αντικειμενική (ακόμη και δεκαπλάσια), δεν δικαιολογούνται επί κανέναν προφανή οικονομικό ή νο-

πρωτόδικα και για το λόγο αυτό θεωρούνται ένοπτες, ιδίως εάν ληφθεί υπόψη ότι η εξέγερση των (αρχαίων) πλοίων γίνεται με επιταγές του δικαστικού μηχανισμού (Υπουργείο ΠΑΠΙΣΤΑ).

Ο Ισραηλινής Πολιτισμικών έχει φίλο ενόπλιους και περιγράφεται προσωπικού στην επίθεση, λειτουργώντας αντικειμενικά για λογαριασμό του ΠΑΠΙΣΤΑ στη μετέβλεψη ασπών των τριών πλοίων.

γ) Η αγορά-πώληση ακινήτων από την εταιρεία Torcaso Investment Ltd, στην οποία εμφανίζεται ο επιχειρηματίας κ. Γεώργιος Σαχιατζίδης ως ιδιοκτήτης της εταιρείας Torcaso Investment Ltd, χωρίς όμως να έχει ποσοστό, μέχρι σήμερα να αποδείξει ότι είναι ο πραγματικός δικαιούχος (ιδιοκτήτης) της εταιρείας αυτής. Μετά τη δικαστική συνδρομή που ζητήσε από τις αρμόδιες δικαστικές αρχές της Κύπρου η Ειδική Ανακριτική Έπιτροπή κυρία Ειρήνη Κυριά, πραγματικός δικαιούχος της εταιρείας Torcaso από τη σύστασή της το 1999 και μέχρι το 2003 ήταν ο κ. Νικόλαος Ζήρας, κάτοικος Αθηνών. Για τη διαλεύκανση της υπόθεσης, η Επιτροπή απερίσπαστο οφείλον να καλέσει ως μάρτυρες τους Κύπριους Δικηγόρους κ.κ. Γεώργιο Τριανταφυλλίδη και Σπύρο Χατζηγεωργιάδη. Για το λόγο αυτό, ο Πρόεδρος της Προκαταρκτικής Επιτροπής για την περίπτωση των δύο συγκεκριμένων πωτημένων ζητήσε δύο φορές τη δικαστική συνδρομή της Εισαγγελλίας Εφετών Αθηνών, που δικαστικός δεν βρέθηκαν από την Κεντρική Αστυνομία για να τους επιδοθεί η κλήση. Θεωρούμε ότι η δικαιοσύνη θα πρέπει να συνεχίσει τις διαδικασίες της δικαστικής συνδρομής από τις ανακριτικές αρχές για την κάλυψη των δύο ως είναι δικηρήτων και την εξουκρίωση της εταιρείας τους.

δ) Χαρακτηριστικότερη όλων των περιπτώσεων αποτελεί η περίπτωση της δορυφών 9.000.000 € στην I.M.B. από την εταιρεία NOLIDEN Ltd, αγροκτήματα (έναντι 41.000.000 €) του Ολυμπιακού Ακινήτου. Η «δορυφών» αυτή έγινε αποδεκτή από τη Μονή, όπως προκύπτει από τη λήξη της στις 16.5.2008.

ε) Χαρακτηριστική επίσης περίπτωση της επιδοθείς και των τριών λειτουργίας των εμπλεκόμενων από αξιόπλοια ασπών, η «εξουκρίωση», δηλ. **υπεξόφηση**, ασπών και ενός μικρού σχετικά ποσού ύψους 24.625 € που κατέβαλε η I.M.B. στην Κ.Ε.Δ., κατά τη σύσταξη των Συμβολαίων με τη 2335/12.4.2006 στη γραμμή της δεύτερης, για την εξίσωση των μεριδίων, είναι της διαφοράς που προέκυψε μεταξύ της αξίας των ακινήτων που πωτηθήσαν με βάση τις εκτιμήσεις του Σ.Ο.Ε. Είναι μάλλον το μοναδικό πικρό, απ' όλη την διαδικασία των αντιδράσεων, που «εισπράξε» το ελληνικό δημόσιο, αλλά τελικά υφέστετε δεν μπήκε στα ταμεία του, ήτοι στο Ταμείο της Κ.Ε.Δ.

5. Οι κοινός λογαριασμοί Γεωργίου Βουλγαράκη και Αικατερίνης Πελέκη

Οι κοινός λογαριασμοί του κοινών Υποθηκοφύλακα Γεωργίου Βουλγαράκη με τη σύσταξη του κυρία Αικατερίνη Πελέκη-Βουλγαράκη, οι οποίοι έχουν ανοίξει μετά από αίτημα της προηγούμενης Εξεταστικής Επιτροπής, έχουν ανάλαθει από από 8.6.2010 Πόρεια της Εξεταστικής Βιτοπεδίων και δεν κρίνεται ασπών η εκ νέου ανάλασή τους.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει ο κοινός λογαριασμός Βουλγαράκη - Πελέκη με αριθ. 5011000050717 που τηρούν στην ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, ο οποίος πιστώνεται με καταθέσεις μετρητών και από τον οποίο στις 8.1.2008 εκδόθηκε τραπεζική εσπών ύψους € 200.000 από της εταιρείας LUNSFORD SHIPPING LIMITED, για την αγορά πεχάλων ασπών, σύμφωνα με τα στοιχεία που απέσπειλε στην Προκαταρκτική Επιτροπή ο κ. Βουλγαράκης.

Ο συγκεκριμένος ασπών λογαριασμός, σύμφωνα με την Έκθεση της Τριτέζας της ΕΓ.Δ.Δ. πιστώθηκε με μετρητά συνολικού ποσού € 785.549,26, ως εξής:

- Στις 14.2.2004 με το ποσό των €146.735,34
- Στις 21.3.2004 με το ποσό των €118.855,47
- Στις 11.4.2004 με το ποσό των €101.408,66
- Στις 23.1.2004 με το ποσό των €85.000,00
- Στις 11.2.2004 με το ποσό των €93.550,00
- Στις 12.2.2004 με το ποσό των €180.000,00

Παρά το γεγονός ότι στις Επιλογές της περιόδου αυτή δεν ήταν Υποψήφιος, ενώ απγγρόνος υπήρξε στην Επιτροπή Εγκυφαο ποκαταστήματος της Τριτάξης Περι-
 ραφής προς τον ίδιο, όπου τον ενημερώνει ότι οι καταθέσεις μεταηρόν γίνονται επί τη
 ούζαγή του κοφία Λικιατερίνη Πελάκη στα πλαίσια της κληγγεματικής της δραστηριο-
 τητας, αν ταύτως δεν μπορεί κανείς παρά να παρατηρήσει ότι οι ως άνω οξιδόλογες κα-
 ταθέσεις μεταηρόν έγιναν την προκλήρηκη περίοδο των 2000 και του 2004.

Αρχειο: 23.04.029.304-2012

Εμπιστευτικό

Vol. 2 (7)

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΙΓ' - ΣΥΝΟΔΟΣ Α'
ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
«ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΣΚΑΝΔΑΛΟΥ
ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΒΑΤΟΠΕΔΙΟΥ»

Λαμβάνεται από
Δ. Τυρινάση
Γραφείο της
Επιτροπής
ημ. 18/6/13.
08/6/13.

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Π Ο Ρ Ι Σ Μ Α
ΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΓΙΑ
ΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΟΥ ΣΚΑΝΔΑΛΟΥ
ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΒΑΤΟΠΕΔΙΟΥ

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
19 JUN 2013
ΕΛΗΘΗ
ΥΠ. Κ

ΑΘΗΝΑ 2010

13. Οι λογαριασμοί, η διακίνηση μετρητών, οι δανειακές συμβάσεις και οι χρηματοπιστωτικές συναλλαγές της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου και των λοιπών συνδεδεμένων και εμπλεκόμενων φυσικών και νομικών προσώπων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

1. Άνοιγμα Λογαριασμών – Εκθέσεις της Τράπεζας της Ελλάδας

Από την Τράπεζα της Ελλάδας κατατέθηκαν τόσο στην προηγούμενη (του 2008) όσο και στην παρούσα Εξεταστική Επιτροπή κατατέθηκαν συνολικά τρεις (3) Εκθέσεις με την αποτίμηση των Συναλλαγών της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου και το άνοιγμα των λογαριασμών της ίδιας και των συνδεδεμένων ή των εμπλεκόμενων με αυτή φυσικών και νομικών προσώπων.

Η πρώτη Έκθεση υποβλήθηκε στην προηγούμενη Εξεταστική Επιτροπή στις 4.12.2008, η δεύτερη επικαιροποιημένη Έκθεση υποβλήθηκε στη Βουλή στις 24.4.2009 και η τελευταία Ενδιάμεση Έκθεση κατατέθηκε και παρουσιάστηκε πρόσφατα (13.5.2010) στην Εξεταστική Επιτροπή από τους Ελεγκτές της Τράπεζας της Ελλάδας.

Κοινό χαρακτηριστικό και των τριών αυτών Εκθέσεων, αλλά και από τα όσα κατέθεσαν στις δύο Εξεταστικές Επιτροπές οι Ελεγκτές της Τράπεζας της Ελλάδας, είναι ότι δεν καταλήγουν σε συνολικά και ασφαλή συμπεράσματα ως προς τις ακριβείς διαδρομές και τους τελικούς αποδέκτες των χρηματικών ποσών που διακινήθηκαν την επίμαχη και εξεταζόμενη περίοδο.

Από τα στοιχεία όμως που παρατίθενται στις παραπάνω Εκθέσεις και καταθέσεις, ανεξάρτητα εάν δεν φωτίζονται όλες οι πτυχές του σκανδάλου και δεν αποκλύπτονται όλα τα πρόσωπα που ωφελήθηκαν από τη λεηλασία της δημόσιας περιουσίας και του κρατικού πλούτου, μπορεί κανείς με προσεκτική μελέτη και διασταύρωση της πληθώρας των στοιχείων που προέκυψαν από το άνοιγμα των λογαριασμών να συνάγει και να απολήξει σε πολύ χρήσιμα συμπεράσματα που δεν επιδέχονται καμιάς αμφισβήτησης. Και τούτο γιατί όταν οι μάρτυρες, που παρέλασαν στην Εξεταστική Επιτροπή και οι οποίοι εμπλέκονται στο σκάνδαλο του Βατοπεδίου με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, κλήθηκαν να απαντήσουν σε όγκτικές ερωτήσεις, αδυνατούσαν ή αρνήθηκαν να δικαιολογήσουν τις "περίεργες" συναλλαγές.

Αξίζει να αναφερθεί ότι από την Εξεταστική Επιτροπή ζητήθηκε από τον Προϊστάμενο της Εισαγγελίας Εφετών Αθηνών (17.2.2010) και τον Πρόεδρο της Επιτροπής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας (2.3.2010 και 11.3.2010) το άνοιγμα των λογαριασμών συνολικά για σαράντα τρία (43) φυσικά και νομικά πρόσωπα που συνδέονται με το σκάνδαλο του Βατοπεδίου και την IMB.

Από την Τράπεζα της Ελλάδος στην τελευταία Έκθεση, λόγω του μεγάλου όγκου και της πληθώρας των στοιχείων, ελέγχθηκαν οι συναλλαγές των ανωτέρω φυσικών και νομικών προσώπων που παρουσίαζαν περισσότερο "ενδιαφέρον" (άνω των 100.000 €). Οι εγγραφές αυτού του ύψους και άνω ανήλθαν σε 7.100 περίπου, από τις οποίες ελέγχθηκε μόλις ένα μικρό σχετικά ποσοστό. Για περίπου 1.500 επιλεγμένες συναλλαγές ζητήθηκαν περαιτέρω διευκρινίσεις και παραστατικά από τις τράπεζες, αλλά δεν κατέστη δυνατόν να παρασχεθεί το σύνολο των στοιχείων, καθώς η "ανεύρεση των παραστατικών είναι δυσχερής και χρονοβόρα" σύμφωνα με την από 13.5.2010 Έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος" (σελ. 1).

Συνεπώς έχει ελεγχθεί μόλις ένα μικρό μέρος των συναλλαγών που αποτελούν αντικείμενο διερεύνησης από την Τράπεζα της Ελλάδος, ενώ ειδικά σε ότι αφορά στις αναλήψεις μετρητών άνω των 100.000 € δεν κατέστη δυνατή η διασφάλιση των στοιχείων με τα λογιστικά βιβλία των επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα να αποτελεί ερωτηματικό εάν αυτά τα ποσά έχουν κατατεθεί στα ταμεία των δικαιούχων επιχειρήσεων ή εάν αποτέλεσαν αντικείμενο υπεξαίρεσης και διοχέτευσης τους σε άγνωστες διαδρομές.

Διαπιστώνεται είτε πραγματική και αντικειμενική αδυναμία διερεύνησης σε βάθος των λογαριασμών που ανοίχθηκαν λόγω του όγκου των στοιχείων, είτε έλλειψη οργανωμένης και συντονισμένης διερεύνησης σε βάθος των ύποπτων συναλλαγών. Η επιλεκτική ή δειγματοληπτική διερεύνηση των συναλλαγών δεν οδηγεί σε κανένα αποτέλεσμα και πολύ περισσότερο δεν οδηγεί σε χρήσιμα και ασφαλή συμπεράσματα.

Αυτό που απαιτείται είναι η συνέχιση και η σε βάθος έρευνα της υπόθεσης για όλες της συναλλαγές άνω των 3.000 € – όπως συμβαίνει και στην Εξεταστική Επιτροπή που λειτουργεί παράλληλα και διερευνά το σκάνδαλο της SIEMENS – και όχι μόνο των συναλλαγών άνω των 100.000 €.

Η συνέχιση της διερεύνησης των στοιχείων των λογαριασμών που έχουν ανοιχθεί ζητήθηκε με την από 28.5.2010 Επιστολή του Προέδρου της Εξεταστικής Επιτροπής προς τον Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος.

Κυρίως, επιβάλλεται η πραγματοποιησιμότητα και οι έλεγχοι στα λογιστικά βιβλία των επιχειρήσεων, εάν έχουν κατατεθεί στα Ταμεία και έχουν πραγματοποιηθεί οι σχετικές εγγραφές στα λογιστικά βιβλία των επιχειρήσεων τις αντίστοιχες ημερομηνίες όλες οι συναλλαγές που αφορούν αναλήψεις μετρητών.

Για το λόγο αυτό, απαιτείται η ανασχέση της παρούσας διερεύνησης των στοιχείων των λογαριασμών από την Τράπεζα της Ελλάδος με τους παράλληλους φορολογικούς ελέγχους που πρόκειται να διενεργήσουν τα Ειδικά Φορολογικά Συνεργεία που συστήθηκαν πρόσφατα με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

Τις δυσχέρειες στο έργο των ελεγκτών της Τράπεζας της Ελλάδας αναγνώρισε ο Διοικητής της κ. Γεώργιος Προβόπουλος στην απαντητική του επιστολή (Α.Π. 2754/2.6.2010) προς την Εξεταστική Επιτροπή, με την οποία ζήτησε τη συνδρομή των φορολογικών αρχών, του ΣΔΟΕ ή άλλων πραγματογνωμόνων, καθώς και μελών της Επιτροπής, προκειμένου να καταστεί ευχερέστερη η διερεύνηση των λοιπών συναλλαγών των εμπλεκόμενων προσώπων στο σκάνδαλο του Βασιλοπέδιου.

2. Τα συνολικά οικονομικά και περιουσιακά στοιχεία που διαχειρίστηκε η Μονή, οι επενδύσεις της και οι εταιρείες της Μονής (RASSADEL και MADEUS) την κρίσιμη και ελεγχόμενη περίοδο

Σύμφωνα με την τελευταία Έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδας, τα συνολικά κεφάλαια που αντλήσαν και διαχειρίστηκαν η Μονή και οι δύο κυπριακές εταιρείες στις οποίες συμμετέχει, Rassadei Co Ltd και Madeus Ltd, το εξεταζόμενο διάστημα (1.1.1998 έως 28.2.2010), ανέρχονται στα υπέρσγκα ύψος των 360.813.250 €.

Οι κύριες πηγές κεφαλαίων της Μονής και των δύο εταιρειών της προήλθαν στα μεγαλύτερα μέρη τους από δάνεια (173.600.811 €), από πώληση ακινήτων και συμμετοχών (70.659.550 €), από πώληση μετοχών (50.284.526 €) και από ενοίκια και επιχορηγήσεις (16.410.126 €).

Από τα παραπάνω κεφάλαια διατέθηκαν συνολικά τα 289.418.976 €, ενώ η διαφορά μεταξύ των κεφαλαίων που αντλήθηκαν και αυτών που διατέθηκαν οφείλεται στη μη διάθεση ποσού ύψους 50 εκατ. € περίπου από το λογαριασμό όψεως που τηρεί η Μονή στη MARFIN.

Έναντι δανείων διατέθηκαν 55.577.867 €, για αγορά μετοχών 115.537.379 €, σε λογαριασμούς τρίτων διατέθηκαν 21.660.237 €, ενώ έγιναν αναλήψεις μετρητών 8.049.222 €.

Σήμερα στο χαρτοφυλάκιο των μετοχών έχουν απομείνει μετοχές αξίας κτήσης 69.254.208 €, καθώς ήδη πουλήθηκαν μετοχές αξίας κτήσεως 48.283.170 €.

Είναι προφανές ότι η παραπάνω εικόνα της οικονομικής διαχείρισης και της περιουσιακής κατάστασης της IMB και των δύο εταιρειών της παραπέμπει περισσότερο σε εταιρεία επενδύσεων ή σε εταιρεία συμμετοχών, παρά σε ένα Μοναστήρι ή σε κάποιο νομικό πρόσωπο της εκκλησίας ή έστω ακόμη και σε ένα εκκλησιαστικό ίδρυμα.

Η δραστηριότητα αυτή και μάλιστα αυτού του όγκου και αυτού του μεγέθους δεν συνάδει με τη συνήθη λειτουργία μιας Μονής και μάλιστα του Αγίου Όρους.

Θα ήταν εξαιρετικά δυσχερές σε κάποιον που είχε την εικόνα των οικονομικών της Μονής να διακρίνει εάν επρόκειτα για την ΙΜΘ ή για κάποια Α.Ε. (Ανώνυμη Εταιρεία) Επενδύσεων ή Συμμετοχών.

Δημιουργούνται βόσιμες υπόνοιες ότι πίσω από αυτές τις συναλλαγές της Μονής και των εταιρειών Rassadel και Madeus, πίσω από όλους αυτούς τους λογαριασμούς και τις κινήσεις τους, πίσω από τις δανειακές συμβάσεις, τις χρηματοκινησιακές συναλλαγές, τις επενδύσεις και τις αναλήψεις μετρητών, υπάρχουν σκοτεινά και αδιαφανή πηγάδια και ύποπτες διαδρομές των ροών του χρήματος.

Η αγορά της εταιρείας GERUM d.o.o. στη Σερβία από τη Rassadel και η πώλησή της 3 φορές πένω μετά από 2 χρόνια

Στις 19.4.2006 η εταιρεία της Μονής Rassadel εξαγόρασε την εταιρεία GERUM d.o.o. Beograd της Σερβίας, έναντι του ποσού των 750.000 €, την οποία δύο χρόνια αργότερα (7.5.2008) πώλησε στην εταιρεία DIGITAL PRINTING CENTER έναντι του ποσού των 2.450.000 €, ήτοι 3 φορές περισσότερο.

Προκύπτουν πολλά ερωτηματικά από την αγοραπωλησία αυτής της εταιρείας από τη Rassadel, τα οποία χρήζουν περιπερώ διερεύνησης, ιδίως δε όταν το στέλεχος της Επιτροπής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας κ. Παν. Μαντούβαλος που κλήθηκε να καταθέσει ως μάρτυς, ανέφερε στην Εξετασκή Επιτροπή στις 25.2.2010: "Ένα παράδειγμα που μπορώ να αναφέρω και θα μπορούσε να συνδεθεί με την τυπολογία του «ξεπλύματος» είναι αυτή η περίπτωση της υποθέσεως της GERUM, μια αγοραπωλησία εταιριών στη Σερβία και το προϊόν της αγοραπωλησίας να έρθει εδώ στην Ελλάδα. Δεν γνωρίζουμε την προέλευση..." (σελ. 35).

Δέσμευση Επενδυτικού Λογαριασμού της εταιρείας Rassadel Co. Ltd.

Μέσω του επενδυτικού λογαριασμού 00601251068197 που τηρείται στην ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΕ (του Ομίλου Μπλίν Ι.Γ.) στο όνομα της Rassadel Co. Ltd., διενεργούνται κατ' εντολήν και για λογαριασμό της Μονής επενδυτικές πράξεις (αγορές και πωλήσεις εισηγμένων μετοχικών τίτλων).

Ο λογαριασμός αυτός έχει δεσμευτεί, βάσει της υπ' αριθμ. 2 Διάταξης της Επιτροπής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας, κατά το ποσό των 17.500.000 €.

3. Αναλήψεις μετρητών - "Ξέπλυμα" μούρου χρήματος (i)

Από το άνοιγμα των λογαριασμών της Μονής Βατοπεδίου καθώς και το άνοιγμα των λογαριασμών των συνδεδεμένων ή των εμπλεκόμενων με αυτή φυσικών και νομικών προσώπων, αναδείχθηκε ότι κατά την επίμαχη περίοδο που το σκάνδαλο του Βατοπεδίου εξελισσόταν, διενεργήθηκαν αναλήψεις μετρητών μεγάλων ποσών από τις τράπεζες.

Ειδικότερα, οι αναλήψεις μετρητών της Μονής ανήλθαν σε μεγάλα μεγέθη (8.049.222 €) χωρίς κανείς να γνωρίζει ποιοι ήταν οι τελικοί αποδέκτες αυτών των χρημάτων και για ποιο σκοπό χρησιμοποιήθηκαν ή τι είδους ανάγκες κάλυψαν. Η πραγματική διαδρομή αυτών των ποσών δεν μπορεί να προσδιορισθεί, εκτός εάν δώσουν στοιχεία αυτά που τα ανέλαβαν από τις τράπεζες.

Χαρακτηριστικό αυτής της πρακτικής αποτελεί η ανάληψη μετρητών ύψους 2.000.000 € από τον μοναχό της Μονής Ευδόκιμο στις 11.9.2008 από κατάστημα της ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ, ποσό που για να μεταφερθεί απαιτεί ιδιαίτερα μέτρο και διαδικασίες. Και στην περίπτωση αυτή πολύ περισσότερο κανείς δεν μπορεί να είναι βέβαιος για τον αληθή προορισμό των μετρητών και για τους πραγματικούς αποδέκτες τους.

Εκεί όμως που υπάρχει ένα τεράστιο πέπλο που δεν επιτρέπει να φωτιστούν και να διαλευκανθούν οι διαδρομές και οι ροές του χρήματος είναι οι εκατοντάδες αναλήψεις μετρητών άνω των 100.000 €, όπως προκύπτει στην από 13.5.2010 Έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδας, από τους λογαριασμούς άλλων των εταιρειών που συνδέονται ή εμπλέκονται με τη Μονή Βατοπεδίου.

Συγκεκριμένα, έγιναν 841 αναλήψεις μετρητών άνω των 100.000 €, γεγονός που σημαίνει ότι τουλάχιστον άνω των 85.000€ κινήθηκαν με ύποπτο ή ελεγχόμενο τρόπο. (Το στοιχείο των 841 αναλήψεων μετρητών άνω των 10.000€ εδόθη τηλεφωνικά στις 21.5.2010 από τον ελεγκτή της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Βλυσιόδη, στο μέλος της Επιτροπής κ. Δημήτριο Τσιρώνη).

Δεν μπόρεσαν οι Ελεγκτές της Τράπεζας της Ελλάδας που κατέθεσαν στην Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής να βεβαιώσουν ότι οι ανωτέρω αναλήψεις μετρητών είχαν κατατεθεί στο Ταμείο των εταιρειών που ανήκε ο λογαριασμός και είχε γίνει η σχετική εγγραφή στα λογιστικά τους βιβλία. Απεναντίας, επισήμαναν την ανάγκη περαιτέρω διερεύνησης της διαδρομής των μετρητών με διενέργεια ελέγχων στις εταιρείες κλπ.

Οι περισσότερες αναλήψεις μετρητών άνω των 100.000 € αφορούν στις εταιρείες του Ομίλου ΠΑΠΙΣΤΑ.

Προκαλεί τεράστια ερωτηματικά η διακίνηση αυτού του μεγέθους και αυτού του ύψους των μετρητών, όταν είναι γνωστό ότι στη σημερινή σύγχρονη πραγματικότητα

οι συναλλαγές και οι διασοληθιές μεταξύ των επιχειρήσεων γίνονται με εμβάσματα και επιταγές ακόρη και γκι ποσά κάτω των 1.000 € και απανίως γίνονται με μετρητά.

4. Δανειακές Συμβάσεις της Μονής και των εταιρειών της Rassadel Co Ltd και Madeus Ltd με τις Τράπεζες

Όπως προαναφέρθηκε, το σημαντικότερο μέρος των κεφαλαίων που διαχειρίστηκε η Μονή και οι εταιρείες Rassadel Co Ltd και Madeus Ltd, προήλθε από τη σύναψη και τη λήψη δανείων συνολικού ύψους 173.600.911 €.

Κύριος χρηματοδότης της Μονής και των εταιρειών της ήταν η MARFIN EGNATIA BANK και η ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (του Ομίλου MARFIN I.G.), χορηγώντας δάνεια συνολικού ύψους 156.920.780 €, ήτοι το 90% των συνολικών δανείων, ενώ δάνεια ύψους 12.480.030 € και 4.200.000 € χορηγήθηκαν αντίστοιχα από την ΕΜΠΟΡΙΚΗ και την ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ.

Το πιο σημαντικό όλων των δανείων που συνήψε η Μονή αποτελεί Τοκοχρεωλυτικό δάνειο ύψους 60.000.000 € που χορηγήθηκε από την τράπεζα MARFIN, βάσει της από 27.6.2007 σύμβασης δανείου. Σύμφωνα με την από 24.4.2009 Έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδας: «... έγιναν δύο εκταμίευσεις ύψους 50.000.000 € και 30.000.000 €. Η πρώτη εκταμίευση χρησιμοποιήθηκε στις 28.6.2007 ως συμμετοχή για την Αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου της Marfin Investment Group (MIG). Η δεύτερη εκταμίευση έγινε στις 12.9.2007 και χρησιμοποιήθηκε για την αγορά μετοχών ΟΤΕ. Οι μετοχές αυτές στην συνέχεια πουλήθηκαν στις 19.9.07 και στις 20.9.07 και το προϊόν της πώλησης, ποσού 30.129.261,74 € πιστώθηκε στο λογαριασμό 00273036021197 της εταιρείας Rassadel. Το δάνειο εξυπηρετείται κανονικά με την πληρωμή των τόκων.»

Δεύτερη σημαντική δανειακή σύμβαση μεταξύ Μονής και MARFIN EGNATIA ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε., αποτελεί η από 12.12.2007 Σύμβαση Πίστωσης με Ανοιχτό (Αλληλόχρεο) Λογαριασμό για ποσό μέχρι 54.000.000 €.

Από τις ανωτέρω δύο δανειακές συμβάσεις μεταξύ Μονής και MARFIN προκαλούνται πλείστα ερωτηματικά.

Η χορήγηση δανείου στη Μονή από την τράπεζα MARFIN προκειμένου να συμμετέχει στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου και στην αγορά μετοχών αξίας 50.000.000 € της Marfin Investment Group (MIG), δεν αποτελεί συνήθη τραπεζική και χρηματοπιστωτική πρακτική και χρήζει περαιτέρω διερεύνησης.

Η διάθεση ποσού 30.000.000 € από το ίδιο δάνειο για την αγορά μεγάλου πακέτου μετοχών του ΟΤΕ από τη Μονή, με την υπόδειξη της MARFIN, την εβδομάδα πριν τις εθνικές εκλογές του 2007 και την πώλησή τους αμέσως μετά τις εκλογές, χρήζει

επίσης περαιτέρω διερεύνησης, δεδομένου ότι την εποχή εκείνη η MARFIN συγκεντρώνει πασατά του μετοχικού κεφαλαίου του ΟΤΕ μέσω του Χρηματοστηρίου. Χαρακτηριστικά στοιχεία αυτών των δανείων είναι ότι οι καλύψεις και οι διασφαλίσεις της τράπεζας για το δάνειο των 80.000.000 € είναι μόλις 40.322.000 €, ήτοι περίπου το 50% αντί 110% κατ' ελάχιστο που αποτελεί τη συνήθη τραπεζική πρακτική.

Επιπλέον οι ως άνω δανειακές συμβάσεις δεν συμβαδίζουν με τη συνήθη τραπεζική πρακτική, αφού η τράπεζα προτείνει τις επενδύσεις και επιλέγει ο πισυτοϋχος (IMB) [βλ. παρ.2 του Προσλήμου της ως άνω Σύμβασης Δανείου της 27.8.2007 και άρθρο 3 της ως άνω, από 12.12.2007, Σύμβασης Πίστωσης με Ανοιχτό Αλληλόχρεο Λογαριασμό], χωρίς να γίνεται προδιορισμός ποιας θα καλύπτει ή ποια πλευρά θα ευθύνεται για τις ενδεχόμενες ζημιές των επενδυτικών επιλογών, ούτε επίσης διαφαίνεται από τους όρους της σύμβασης η πηγή αποπληρωμής τους.

Η επένδυση στην Κύπρο της Rassadel σε αμοιβαία κεφάλαια της MARFIN POPULAR BANK

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η IMB στις 12.9.2007, με το δάνειο που της χορήγησε και με την καθοδήγηση της MARFIN EGNATIA BANK στην Ελλάδα, πρόβη στην αγορά μετοχών του ΟΤΕ αξίας 30.000.000 €, τις οποίες πούλησε στις 19 και 20.9.2007 έναντι του ποσού των 30.129.261,74 €. Το ποσό αυτό μεταφέρθηκε στη συνέχεια σε λογαίο της Rassadel και το μεγαλύτερο μέρος αυτού επενδύθηκε στην Κύπρο σε αμοιβαία κεφάλαια της κυπριακής τράπεζας MARFIN POPULAR BANK.

Ειδικότερα, 10.000.000 € επενδύθηκαν στο αμοιβαίο κεφάλαιο Aps Multi-Strategy Oifsh, Fund EUR – A Shares και επίσης 10.000.000 € στο αμοιβαίο κεφάλαιο MFG DIVERSIFIED STRATEGY FUND EUR- A SHARES.

Από την επένδυση αυτή σε ελάχιστο χρόνο, ήτοι μέχρι τις 5.12.2008, η Rassadel είχε ήδη ζημιωθεί από τις δύο αυτές επενδύσεις με το ποσό των 2.050.720,47 € (III).

Χορήγηση δανείου 2.000.000 € στην IMB από την ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ για την αγορά ακινήτου στον Κολωνό

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η περίπτωση χορήγησης δανείου στην Ιερά Μονή Βασιλοπιδίου από την ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ύψους 2.000.000 € για την αγορά ακινήτου ισόποσης αξίας, που βρίσκεται επί της οδού Συρράκου 3-5 και Αιγέλρας στην περιοχή Κολωνός του Δήμου Αθηναίων.

Πρόκειται για ακίνητο 1.325,15 τ.μ. που αγόρασε το 2005 η IMB με το υπ' αριθμ. 5222 Συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Αθηνών Αικατερίνης Βασιλάκη από την εταιρεία "ΚΟΛΩΝΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ",

με τιμή 4 φορές πάνω από την αντικειμενική αξία (τίμημα αγοράς 2.000.000 € - αντικειμενική αξία 482.301,59 €), το οποίο επίσης είχε μεταβιβάσει το 2003 η προηγούμενη ιδιοκτήτρια ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ στην εταιρεία "ΚΟΛΩΝΟΣ". Η δανειοδότηση αυτή της ΙΜΒ από την ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ δημιουργεί πολλά ερωτηματικά και για το λόγο αυτό χρήζει περαιτέρω διερεύνησης.

Η αγορά ακινήτων από την εταιρεία TORCASO και ο επιχειρηματίας Γ. Σαχπατζίδης

Στις 21.3.2007 η τράπεζα ΜΑΡΦΙΝ ΕΓΝΑΤΙΑ χορήγησε στην ΙΜΒ δάνεια ύψους 6.000.000 € για την αγορά ακινήτου επί της οδού Κηφισίας 7, Αθήνα, από την εταιρεία Torcaso Investment Ltd, αντικειμενικής αξίας 3.161.471,37 €, ενώ στις 14.6.2007 η ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ χορήγησε στη Μονή δάνεια ύψους 3.700.000 € για την αγορά ακινήτου 1.846 τ.μ. επί της οδού Κεφαλληνίας και Κάμνα Τράκα, Αθήνα, επίσης από την ίδια εταιρεία (Torcaso).

Το συνολικό τίμημα από την πώληση των δύο παραπάνω ακινήτων εισέπραξε τελικά ο επιχειρηματίας Γεώργιος Σαχπατζίδης ο οποίος εμφανίστηκε ως ιδιοκτήτης της εταιρείας Torcaso Investment Ltd.

Η κατάθεση του κ. Γ. Σαχπατζίδη στην Εξαιρατική Επιτροπή της Βουλής στις 3.8.2010 είχε πολλά κενά, ενώ δεν μπόρεσε να αποδείξει ότι είναι ο ιδιοκτήτης της εταιρείας Torcaso Investment Ltd ή καν λειτούργησε ως μεσάζων στην πώληση των δύο ακινήτων. Επίσης δεν μπόρεσε να αποδείξει τη διάθεση 1.000.000 € που εισέπραξε ως μετρητά από την εξόφληση της μιας εκ των έξι επιταγών 1.000.000 € που εκδόθηκαν για την αγορά του ακινήτου της οδού Κηφισίας.

Τα ίδια επιβεβαιώνονται και από την Τράπεζα της Ελλάδας, όπου στη σελ. 11 της από 24.4.2008 Έκθεσής της, αναφέρει: "Δεν κατέστη δυνατόν να διαστυρωθεί η πληροφορία της μεταβίβασης της εταιρείας αυτής (Torcaso Investment Ltd) το 2006 στην εταιρεία εξωχώριων δραστηριοτήτων, συμφερόντων Γεωργίου Σαχπατζίδη, Medow Investment Ltd, με έδρα τις Βρετανικές Παρθένες Νήσους", καθώς επίσης και ότι: "Δεν τεκμηριώνεται βάσει σχετικού εγγράφου (Δήλωση Πραγματικού Δικαιούχου) η σχέση του κ. Γεωργίου Σαχπατζίδη με την εταιρεία Torcaso Investment Ltd, και ο λόγος για τον οποίο η εξόφληση της έκτης επιταγής έγινε με μετρητά. Δεν είναι γνωστή η περαιτέρω διάθεση του ποσού αυτού".

Η παραπάνω υπόθεση ασφαλώς χρήζει περαιτέρω διερεύνησης, πλην όμως η υπόθεση Γεωργίου Σαχπατζίδη – Torcaso Investment Ltd είναι εκτός του πυρήνα του σκανδάλου της ΙΜΒ, καθώς δεν έχει να κάνει ούτε με τους τίτλους ιδιοκτησίας, ούτε με τις ανταλλαγές, ούτε με τα άλλα κρίσιμα θέματα του σκανδάλου.

β. Η οικονομική συνεργασία της Μονής και η συμμετοχή της στο μετοχικό κεφάλαιο των εταιρειών REAL ESTATE του Ομίλου ΠΑΠΙΣΤΑ – Τα παρένθετα πρόσωπα (Άθως Κοιρανίδης – Ιορδάνης Παπαϊωάννου)

Η Μονή Βασιλειδίου είχε, διατήρησε και ανέπτυξε στενή οικονομική συνεργασία με τον Όμιλο ΠΑΠΙΣΤΑ, οι εταιρείες Real Estate του οποίου είχαν αναλάβει την αξιοποίηση και εκμετάλλευση των ανταλλαγέντων ακινήτων.

Η σχέση αυτή έγινε ακόμη πιο στενή όταν η εταιρεία της Μονής Madeus Ltd που ιδρύθηκε στις 15.10.2007 στην Κύπρο και διαχειριστής της οποίας ήταν ο οικονομικός σύμβουλος της ΙΜΒ κ. Άθως Κοιρανίδης, συμμετείχε στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας ΠΑΠΙΣΤΑΣ Συμμετοχική Α.Ε. του Ομίλου ΠΑΠΙΣΤΑ, για τη συνεκμετάλλευση των ανταλλαγέντων ακινήτων.

Σύμφωνα με την από 24.4.2009 Έκθεση της Τράπεζας τα Ελλάδας (σελ.12), στις 24.12.2007 πιστώθηκε ο λογαριασμός της εταιρείας Madeus Ltd με προϊόν χορήγησης της Τράπεζας Marfin Ergasia ύψους 15.000.000 €.

Την ίδια ημέρα το ποσό αυτό των 15.000.000 € μεταφέρθηκε σε λογαριασμό που τηρεί στην ίδια Τράπεζα η εταιρεία ΠΑΠΙΣΤΑΣ Συμμετοχική Α.Ε., για κάλυψη της συμμετοχής της Madeus Ltd στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας αυτής.

Την ίδια ημέρα επίσης (24.12.2007) ποσό ύψους 20.000.000 € μεταφέρθηκε στο λογαριασμό της εταιρείας ΠΑΠΙΣΤΑΣ Συμμετοχική Ακινήτων Α.Ε. που τηρείται στην Marfin Ergasia για την κάλυψη της συμμετοχής της Madeus Ltd στο μετοχικό της κεφάλαιο.

Οι παραπάνω δύο εταιρείες αποτελούν τις εταιρείες επενδυτικών συμμετοχών των δύο επιχειρηματικών κλάδων της εταιρείας ΠΑΠΙΣΤΑΣ, του κλάδου εμπορικών δραστηριοτήτων και του κλάδου ανάπτυξης και διαχείρισης ακίνητης περιουσίας.

Με το ανωτέρω ποσό των 35.000.000 € τεκμαίρεται ότι η Madeus Ltd κάλυψε την ίδια συμμετοχή της στον Όμιλο ΠΑΠΙΣΤΑ.

Η συνεργασία του Ομίλου ΠΑΠΙΣΤΑ με τον Ιορδάνη Παπαϊωάννου και οι ύποπτες αυθημερόν αγοραπωλησίες ακινήτων

Περαιτέρω διερεύνησης χρήζουν, τρεις (3) περιπτώσεις μεταβίβασης ακινήτων σε εταιρείες του Ομίλου ΠΑΠΙΣΤΑ από τον κ. Ιορδάνη Παπαϊωάννου, σε πολλαπλάσια αξία από την οποία τα είχε αγοράσει την ίδια ημέρα.

Η μεταβιβάσεις αυτών των 3 ακινήτων δύο φορές την ίδια ημέρα σε πολλαπλάσια αξία την κάθε φορά και σε κοινό πολύ ανώτερη αξία από την αντικειμενική (ακόμη και 10πλάσια), δεν δικαιολογούνται από κανένα προφανή οικονομικό ή νόμιμο λόγο και

για το λόγο αυτό θεωρούνται ύποπτες, ιδίως εάν ληφθεί υπόψη ότι η εξόφληση του αρχικού πωλητή γινόταν με επιταγές του δεύτερου αγοραστή (Ομίλος ΠΑΠΙΣΤΑ)

Ο Ιορδάνης Παπαϊωάννου είχε ρόλο ενδιάμεσου και παρένθετου προσώπου στην υπόθεση, λειτουργώντας ουσιαστικά για λογαριασμό του ΠΑΠΙΣΤΑ στη μεταβίβαση αυτών των τριών ακινήτων.

Οι αναλυτικές και λεπτομερείς περιγραφές της μεταβίβασης αυτών των τριών ακινήτων δύο φορές την ίδια ημέρα υπάρχουν στις σελίδες 25-26 και 33-34 της από 24.4.2009 Έκθεσης της Τράπεζας της Ελλάδας.

6. Οι κοινά λογαριασμοί Γεωργίου Βουλγαράκη και Αικατερίνης Πελέκη

Για τους κοινούς λογαριασμούς του πρώην Υπουργού Πολιτισμού κ. Γεωργίου Βουλγαράκη με τη σύζυγό του Αικατερίνη Πελέκη - Βουλγαράκη, Συμβολαιογράφου της ΙΜΘ, είχε ζητηθεί από την Εξεταστική Επιτροπή το άνοιγμα των λογαριασμών. Σύμφωνα με την από 13.5.2010 Έκθεση και τις καταθέσεις των Ελεγκτών της Τράπεζας της Ελλάδας εμφάνιζαν, την περίοδο από 1.1.2006 έως 31.12.2008, ειδικά ο κοινός λογαριασμός των ανωτέρω, με νόμ.αριθ. 132-515147-38 που τηρούν στην Εθνική Τράπεζα και έχει παρουσιάσει αυξημένη κίνηση, εμφάνιζε συνολικές πιστώσεις ύψους 5.555.654,93 €. Χρεώσεις που ανήλθαν σε 5.346.264,64 €, ενώ το υπόλοιπο των λογαριασμών ανήρχετο σε 450.483,47 € στις 31.12.2008.

Στις χρεώσεις περιλαμβάνονται οι καταθέσεις στο Σύλλογο Συμβολαιογράφων ύψους 1.955.199,80 €, στο ΤΑΣ 691.865,21 €, στα Υποθηκοφυλακεία 243.622,72 €, στις ΔΟΥ 252.623,39 €, ενώ πραγματοποιήθηκαν και επενδύσεις ύψους 501.367,10 € χωρίς να προσδιορίζονται σε τι ακριβώς αφορούν.

Επίσης ο κοινός λογαριασμός Βουλγαράκη - Πελέκη με αριθ. 5011000050717 που διατηρούν στην ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ, τιστώνεται με καταθέσεις μετρητών και από αυτόν στις 8.1.2008 έχει εκδοθεί τραπεζική επιταγή ύψους 200.000 € υπέρ της εταιρείας LUNSFORD SHIPPING LIMITED, για την οποία οι Ελεγκτές της Τράπεζας της Ελλάδας αναφέρουν ότι δεν γνωρίζουν περαιτέρω στοιχεία (σελ.28 της από 13.5.2010 Έκθεσης της Τράπεζας της Ελλάδας).

Ο παραπάνω λογαριασμός χρήζει περαιτέρω διερεύνησης, από το γεγονός ότι πιστώνεται με μετρητά, τα οποία στη συνέχεια μεταφέρονται σε εταιρεία αγνώστων στοιχείων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ,
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Αρ. Φακ.: 22.02.002
HE 210028
HE 163059
Αρ. Τηλ. 22404301
Αρ. Φαξ, 22304887
E-mail: depcomp@drcor.mcif.gov.cy
or etenon@drcor.mcif.gov.cy

25 Ιουνίου, 2013

Κα Βασιλική Αναστασιάδου
Αναπληρωτή Γενική Διευθύντρια
Βουλή των Αντιπροσώπων

Πρωτ. αρχειοθέτηση Vol 2, 29
23.04.029.304-2012 Φαξ/13

ΤΜΗΜΑ ΕΦΟΡΟΥ
ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΑΙ
ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΠΑΡΑΛΗΠΤΗ
1427 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

κ. Θ. Κου
28/6/13

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΘΕΜΑ: Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα και την επιστολή σας ημερομηνίας 18 Ιουνίου, 2013 με Αρ. Φακ. 23.04.029.304-2012 σας εσωκλείω πιστοποιητικά μετόχων για τις εταιρείες RASSADEL CO. LIMITED και MADEUS LIMITED από την ημερομηνία εγγραφής τους μέχρι σήμερα.

Επιπρόσθετα σας ενημερώνω ότι οι πιο πάνω εταιρείες δεν έχουν υποβάλει τις ετήσιες εκθέσεις τους.

Σπύρος Κόκκινος
Έφορος Εταιρειών
και Επίσημος Παραλήπτης

ΣΗ.Κ/ΕΚ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
28 JUL 2013
ΕΛΗΘΘΗ

HE 163059

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΦΟΡΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΑΙ
ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΠΑΡΑΛΗΠΤΗ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

21 Ιουνίου, 2013

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

RASSADEL CO. LIMITED

Πιστοποιείται ότι με βάση τα έγγραφα που μέχρι σήμερα τηρούνται στα Αρχεία του Εφόρου Εταιρειών, οι μέτοχοι της πιο πάνω Εταιρείας από 14/07/2005 - 09/03/2006 ήταν:

<u>Ονόματα και Διευθύνσεις</u>	<u>Τύξη (Αξία)</u>	<u>Αρ. Μετοχών</u>
IVER MANAGEMENT LIMITED Σοφούλη 2 Μεγ. Σιαντεκλαίρ, Γρ. 205 Λευκωσία	Συνήθετες (CYP 1,00)	500
BENSECRA LIMITED Σοφούλη 2 Μεγ. Σιαντεκλαίρ, Γρ. 205 Λευκωσία	Συνήθετες (CYP 1,00)	500

Γά Εφορής Εταιρειών

(Υπ.) Ζ. Γ. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

ΑΠΟ 14/07/2005 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΜΜΙΑ ΕΤΗΣΙΑ
ΕΚΘΕΣΗ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΥΠΟΒΛΗΘΕΙ.

HE 163059 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΦΟΡΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΑΙ
ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΠΑΡΑΛΗΠΤΗ
ΔΕΥΚΩΣΙΑ

21 Ιανουάριου, 2013

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΠΕΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

RASSADEL CO. LIMITED

Ποταποκείται ότι με βάση τα έγγραφα που μέχρι σήμερα τηρούνται στα Αρχεία του Εφόρου Εταιρειών, οι μέτοχοι της πιο πάνω Εταιρείας από 10/03/2006 - 31/12/2007 ήταν:

<u>Όνομα και Διεύθυνση</u>	<u>Τύπος (Αξία)</u>	<u>Αρ. Μετοχών</u>
ΑΘΩΣ ΚΟΙΡΑΝΙΔΗΣ Κρόνου 7 Έγκωμη, 2400, Λευκωσία, Κύπρος	Συνήθεις (CYP 1,00)	1000

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Για Έφορο Εταιρειών
(Υπ.) Δ. Γ. ΚΟΚΚΙΝΙΔΗΣ

ΑΠΟ 14/07/2005 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΜΜΙΑ ΕΤΗΣΙΑ
ΕΚΘΕΣΗ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΥΠΟΒΛΗΘΕΙ.

HE 163059 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΕΓΧΕΙΡΗΜΑ ΕΦΟΡΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΑΙ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΩΝ ΠΑΡΑΔΗΪΤΗ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

21 Ιουνίου, 2013

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

RASSADEL CO. LIMITED

Πιστοποιείται ότι με βάση τα έγγραφα που μέχρι σήμερα τηρούνται στο Αρχείο του Εφόρου Εταιρειών, οι μέτοχοι της πιο πάνω Εταιρείας από 01/01/2008 - 21/06/2013 ήταν:

<u>Όνομα και Διεύθυνση</u>	<u>Τύπη (Αξία)</u>	<u>Αρ. Μισθών</u>
ΑΘΩΣ ΚΟΙΡΑΝΙΔΗΣ Κρόνου 7 Έγκωμη, 2400, Λευκωσία, Κύπρος	Συνήθες (EUR 1,71)	1000

Για Έφορο Εταιρειών

(Υπ.) Δ. Τ. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

ΑΠΟ 14/07/2005 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΜΜΙΑ ΕΠΙΣΙΑ
ΕΚΘΕΣΗ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΥΠΟΒΛΗΘΕΙ.

HE 210280

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΦΟΡΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΑΙ
ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΠΑΡΑΛΗΠΤΗ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

21 Ιουνίου, 2013

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

MADEUS LIMITED

Πιστοποιείται ότι, με βάση τα έγγραφα που μέχρι σήμερα τηρούνται στο Αρχείο του
Εφορού Εταιρειών, οι Μέτοχοι της από πάνω Εταιρείας είναι :

Φύλακα στα Δελφίνιας
ΛΟΧΤΗ ΚΟΙΦΑΝΙΩΤΗ
Κράνου, 7
Εγκλιση, 2400, Λεωκωσία, Κύπρος

Τόκο 18000

Δε. Μετοχών

ΣΥΝΗΘΕΙΣ (EUR 1,71)

1000

γρ. Εφορού Εταιρειών
(Υπ.) Λ. Τ. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

ΠΕ 210280 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΡΟΜΗΧΑΝΙΑΣ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
 ΤΜΗΜΑ ΕΦΟΡΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΑΙ
 ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΠΑΡΑΛΗΠΤΗ
 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

21 Ιανουάριου, 2013

ΑΠΟΡΡΗΤΟ
 ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

MADEUS LIMITED

Πιστοποιείται ότι με βάση τα έγγραφα που μέχρι σήμερα τηρούνται στο Αρχείο του Εφόρου Εταιρειών, οι μέτοχοι της πιο πάνω Εταιρείας από 15/10/2007 - 20/11/2007 ήταν:

<u>Ονόματα και Διευθύνσεις</u>	<u>Τόξη (Αξία)</u>	<u>Αρ. Μετοχών</u>
TRILAW NOMINEES LIMITED Σοφούλη 2 Μεγ. Σιωντεκλάιρ, 2 ^{ος} όροφος 1096 Λευκωσία	Συνήθετες (CYP 1,00)	500
TRILAW SERVICES LIMITED Σοφούλη 2 Μεγ. Σιωντεκλάιρ, 2 ^{ος} όροφος 1096 Λευκωσία	Συνήθετες (CYP 1,00)	500

γρ. Έφορος Εταιρειών

(Υπ.) Σ. Γ. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

ΑΠΟ 15/10/2007 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΜΜΙΑ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΥΠΟΒΛΗΘΕΙ.

HE 219280 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΦΟΡΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΑΙ
ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΠΑΡΑΛΗΠΤΗ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

21 Ιουνίου, 2013

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

MADEUS LIMITED

Πιστοποιείται ότι με βάση τα έγγραφα που μέχρι σήμερα τηρούνται στα Αρχεία του Εφόρου Εταιρειών, οι μέτοχοι της πιο πάνω Εταιρείας από 21/11/2007 - 31/12/2007 ήταν:

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

<u>Όνομα και Διεύθυνση</u>	<u>Τόση (Αξία)</u>	<u>Αρ. Μετοχών</u>
ΑΘΩΣ ΚΟΙΡΑΝΙΔΗΣ Κρόνου 7 Έγκωμη, 2400, Λευκωσία, Κύπρος	Συνήθεις (CYP 1,00)	1000

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Εφορος Εταιρειών
(Υπ.) Ε. Γ. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

ΑΠΟ 15/10/2007 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΜΜΙΑ ΕΤΗΣΙΑ
ΕΚΘΕΣΗ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΥΠΟΒΑΛΗΘΕΙ

HE 210280

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΒΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΦΟΡΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΑΙ
ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΠΑΡΑΛΗΠΤΗ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

21 Ιουνίου, 2013

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

MADEUS LIMITED

Πιστοποιείται ότι με βάση τα έγγραφα που μέχρι σήμερα τηρούνται στο Αρχείο του Εφόρου Εταιρειών, οι μέτοχοι της πιο πάνω Εταιρείας, υπό 01/01/2008 - 21/06/2013 ήταν:

Όνοματα και Διευθύνσεις

Τύξη (Αξία)

Αα. Μετοχών

ΑΘΩΣ ΚΟΙΡΑΝΙΔΗΣ
Κρόνου 7
Έγκωμη, 2400, Λευκωσία, Κύπρος

Συνήθεις (EUR 1,71)

1000

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Εφορος Εταιρειών
(Υπ.) Σ. Γ. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

ΑΠΟ 15/10/2007 ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΜΜΙΑ ΕΤΗΣΙΑ
ΕΚΘΕΣΗ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΥΠΟΒΛΗΘΕΙ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
REPUBLIC

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
OF CYPRUS

HE 163059

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΦΟΡΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΚΑΙ
ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΠΑΡΑΛΗΠΤΗ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

21 Ιουνίου, 2013

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

ΑΠΟΡΡΗΤΟ
RASSADEL CO LIMITED

Πιστοποιείται ότι, με βάση τα έγγραφα που μέχρι σήμερα τηρούνται στο Αρχείο του
Εφορού Εταιρειών, οι Μέτοχοι της πιο πάνω Εταιρείας είναι:

Όνομα με Αριθμούς
ΑΦΩΣ ΚΟΙΡΑΝΙΔΗΣ
Κρόνου, 7
Βεγκωρή, 7400, Λεμεσός, Κύπρος

Τόπος (Δόμο)
ΣΥΝΘΕΣΙΣ (ΣΟΛΙΑ 1,71)

Αρ. Μετοχών

1000

ΑΠΟΡΡΗΤΟ
Ο Εφορός Εταιρειών
(ΥΠ.) Ζ. Γ. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Χ

Συνοπτική κατάσταση χρηματοδοτικών ανοιγμάτων προς συμβούλους και συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα και εταιρείες και φιλοδωρημάτων σε άτομα που είχαν σχέση με τον όμιλο Λαϊκής όπως κατατέθηκαν από την Ειδικό Διαχειριστή της “Cyprus Popular Bank Co Ltd” με την επιστολή της, ημερομηνίας 8 Νοεμβρίου 2013

ΟΝΟΜΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ	ΕΤΟΣ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ	ΑΚΑΛΥΠΤΟ ΠΟΣΟ	ΦΙΛΟΔΩΡΗΜΑΤΑ
Lazos Inachos	2006			£15.000
	2007			£3.335.375
Mageiras Kyriakos	2006			£400.000
	2007			£950.000
	2008	€408.000	€120.000	€525.000
	2009	€349.000	€349.000	
	2010	€3.057.000	€57.000	
Bouloutas Efthimios ¹	2006	£868,000	£426,000	£300.000
	2007	£849.000	£2.000	£1.000.000
	2008	€3.062.000	€344.000	€
	2009	€2.743.000	€43.000	
	2010	€2.153.000	€35.000	
Kounadis Iraklis	2006			£300.000
	2007			£950.000

¹ Με την παραίτηση του στις 5 Δεκεμβρίου 2011 έλαβε ποσό ύψους €1,543,000 συμπεριλαμβανομένου €689,000 το οποίο πληρώθηκε σύμφωνα με τις πρόνοιες του Ελληνικού Εργατικού Δικαίου.

ΟΝΟΜΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ	ΕΤΟΣ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ	ΑΚΑΛΥΠΤΟ ΠΟΣΟ	ΦΙΛΟΔΩΡΗΜΑΤΑ
	2008			€525.000
	2009	€790.000	€15.000	
	2010	€730.000	€15.000	
	2011	€715.000	€134.000	
David Samuel	2006			£200.000
	2007			£200.000
	2008	€587.000	€126.000	€225.000
	2009	€513.000	€141.000	€300.000
	2010	€409.000	€118.000	
	2011	€870.200	€305.000	
	2012	€682.000	€169.000	
Spanodimos	2006			£300.000
Dimitrios	2007			£200.000
	2008	€7.154.000	€5.159.000	€100.000
	2009	€8.051.000	€5.440.000	
	2010	€11.034.000	€9.752.000	
	2011	€13.582.000	€11.004.000	
Karatzeris	2006			£100.000
Fotios	2007			£200.000
	2008			€150.000
	2009			€100.000

ΟΝΟΜΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ	ΕΤΟΣ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ	ΑΚΑΛΥΠΤΟ ΠΟΣΟ	ΦΙΛΟΔΩΡΗΜΑΤΑ
Markos Foros	2008	€1.494.000	€497.000	
Stylianidis	2006			£2.000
Christos	2007	£129.000		£150.000
	2008	€197.000	€150.000	€150.000
	2009	€779.000	€125.000	
	2010	€791.000	€153.000	
	2011	€1.833.000	€847.000	
	2012	€2.012.000	€538.000	
Stelios Stylianou	2007	£113.000	£113.000	
	2008	€186.000	€186.000	
	2009	€178.000	€45.000	
	2010	€220.000	€87.000	
	2012	€232.000	€81.000	
Kounnis Panayiotis	2006			£2.000
	2007	£621.000	£434.000	£150.000
	2008	€1.273.000	€920.000	€150.000
	2009	€1.256.000	€934.000	
	2010	€1.238.000	€881.000	
	2011	€1.745.000	€1.312.000	
	2012	€959.000	€544.000	
Hadjikiriakou	2006			£2.000

ΟΝΟΜΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ	ΕΤΟΣ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ	ΑΚΑΛΥΠΤΟ ΠΟΣΟ	ΦΙΛΟΔΩΡΗΜΑΤΑ
Rodoulla ²	2007			£100.000
	2008			€100.000
	2009			€100.000
	2012	€5.374.000	€1.103.000	
Ktoridis Doros ³	2006			£2.000
	2007			£60.000
	2008	€377.000	€91.000	€50.000
	2009	€1.648.000	€1.044.000	
	2010	€2.070.000	€1.007.000	€100.000
	2011	€2.835.000	€1.989.000	
	2012	€2.309.000	€2.135.000	
Philippidou Annita	2006			£2.000
	2007	£263,000	£42.000	£100.000
	2008	€397.000	€202.000	€100.000
	2009	€414.000	€53.000	
	2010	€604.000	€26.000	

² Κατ' εφαρμογή της απόφασης της επιτροπής, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, όπως επισυνάψει στην παρούσα έκθεση όσες επιστολές απέστειλαν σε αυτήν πρόσωπα των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στην έκθεση, η επιστολή της κ. Ρ. Χατζήκυριακου περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 12.

³ Κατ' εφαρμογή της απόφασης της επιτροπής, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, όπως επισυνάψει στην παρούσα έκθεση όσες επιστολές απέστειλαν σε αυτήν πρόσωπα των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στην έκθεση, η επιστολή της κ. Δ. Κτωρίδη περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 12.

ΟΝΟΜΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ	ΕΤΟΣ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ	ΑΚΑΛΥΠΤΟ ΠΟΣΟ	ΦΙΛΟΔΩΡΗΜΑΤΑ
	2011	€487.000	€156.000	
	2012	€534.000	€264.000	
Basilis Theocharakis	2006	£22,481,000	£19,272,000	
	2007	£41.862.000	£30.175.000	
	2008	€58.583.000	€45.793.000	
	2009	€61.556.000	€52.877.000	
	2010	€64.329.000	€59.760.000	
	2011	€104.839.000	€74.766.000	
Despina Theocharaki	2008	€79.000	€79.000	
	2009	€79.000	€79.000	
	2010	€79.000	€79.000	
Panayiotis Theocharakis	2008	€100.000	€100.000	
	2009	€100.000	€100.000	
	2010	€100.000	€100.000	
Platon Lanitis	2006	£66,005,000	£1,511,000	
	2007	£91.953.000	£998.000	
	2009	€316.886.000	€11.567.000	
	2011	€346.563.000	€16.457.000	
Manolis Xanthakis	2006	£66.000	£66.000	
Mpakaletsos	2006	£8.602.000	£6.480.000	

ΟΝΟΜΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ	ΕΤΟΣ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ	ΑΚΑΛΥΠΤΟ ΠΟΣΟ	ΦΙΛΟΔΩΡΗΜΑΤΑ
Alexandros	2007	£14.545.000	£13.480.000	
	2008	€17.969.000	€16.146.000	
	2009	€11.169.000	€9.745.000	
Polys Votsis	2007	£152.000	£104.000	£30.000
	2008	€377.000	€91.000	€40.000
Andreas Vgenopoulos	2008	€70.000	€70.000	
	2009	€1.848.000	€686.000	
	2010	€1.558.000	€313.000	
Souvatzoglou Areti	2006			£100.000
	2007			£150.000
	2008	€70.000	€70.000	€150.000
	2009	€40.000	€40.000	€50.000
	2010	€40.000	€40.000	
	2011	€40.000	€40.000	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙ

Ενδεικτικός κατάλογος βάσει της συνοπτικής κατάστασης πιστωτικών διευκολύνσεων προς τους συμβούλους της τράπεζας και σε συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα, όπως καταγράφονται στην επιστολή του Γενικού Ελεγκτή του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου κ. Κ. Τσολάκη, ημερομηνίας 29 Οκτωβρίου 2013

ΟΝΟΜΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ	ΕΤΟΣ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΑΚΑΛΥΠΤΟ ΠΟΣΟ
ΣΕΒΕΡΗΣ Κ. Ζ.	2007	£6.800.000	£15.000
	2008	€12.645.000	€2.849.000
	2009	€13.834.000	€1.250.000
	2010	€14.228.000	€1.390.000
	2011	€12.309.000	€1.796.000
	2012	€13.008.000	€320.000
ΧΑΤΖΗΠΑΠΑΣ Κ.	2007	£358.000	£144.000
	2008	€475.000	€178.000
	2009	€510.000	€209.000
	2010	€514.000	€210.000
	2011	€564.000	€249.000
	2012	€592.000	€325.000
ΡΟΛΟΓΗΣ Β. Γ.	2007	£131.000	£48.000
	2008	€205.000	€174.000
	2009	€55.000	€1.000
	2010	€31.000	€1.000

ΟΝΟΜΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ	ΕΤΟΣ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΑΚΑΛΥΠΤΟ ΠΟΣΟ
	2011	€1.000	€1.000
	2012	€1.000	€1.000
ΑΡΤΕΜΗΣ Α.	2007	£33.000	£33.000
	2008	€89.000	€89.000
	2009	€96.000	€96.000
	2010	€136.000	€136.000
	2011	€77.000	€77.000
	2012	€88.000	€88.000
ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ Α.	2007	£13.641.000	£10.844.000
	2008	€29.621.000	€24.954.000
	2009	€23.553.000	€19.217.000
	2010	€25.096.000	€1.193.000
	2011	€26.565.000	€1.071.000
	2012	€23.407.000	€963.000
ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΥ Θ. ¹	2007	£52.883.000	£4.615.000
	2008	€169.562.000	€21.790.000
	2009	€181.512.000	€275.000
	2010	€299.712.000	€5.526.000

¹ Κατ' εφαρμογή της απόφασης της επιτροπής, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, όπως επισυνάψει στην παρούσα έκθεση όσες επιστολές απέστειλαν σε αυτήν πρόσωπα των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στην έκθεση, η επιστολή του κ. Θ. Αριστοδήμου περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 12.

ΟΝΟΜΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ	ΕΤΟΣ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΑΚΑΛΥΠΤΟ ΠΟΣΟ
	2011	€317.325.000	€24.823.000
ΗΛΙΑΔΗΣ Α.	2007	£617.000	£317.000
	2008	€1.768.000	€703.000
	2009	€2.571.000	€634.000
	2010	€2.274.000	€262.000
	2011	€4.438.000	€1.130.000
	2012		
ΚΥΠΡΗ Γ.	2007	€226.000	€42.000
	2008	€728.000	€71.000
	2009	€1.307.000	€929.000
	2010	€1.271.000	€667.000
	2011	€1.650.000	€1.025.000
	2012	€1.693.000	€949.000
ΓΑΛΑΤΑΡΙΩΤΗΣ Κ. ²	2007	£62.834.000	£19.493.000
	2008	€105.726.000	€28.154.000
	2009	€99.938.000	€26.651.000
ΠΙΣΣΑΡΙΔΗΣ Μ.	2007	£94.000	£87.000
	2008	€547.000	€136.000
	2009	€841.000	€168.000

² Κατ' εφαρμογή της απόφασης της επιτροπής, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, όπως επισυνάψει στην παρούσα έκθεση όσες επιστολές απέστειλαν σε αυτήν πρόσωπα των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στην έκθεση, η επιστολή του κ. Κ. Γαλαταριώτη περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 12.

ΟΝΟΜΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ	ΕΤΟΣ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΑΚΑΛΥΠΤΟ ΠΟΣΟ
	2010	€771.000	€115.000
	2011	€925.000	€263.000
	2012	€897.000	€271.000
ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ Π. ³	2007	£1.321.000	£802.000
	2008	€2.453.000	€1.654.000
	2009	€2.436.000	€1.621.000
	2010	€2.308.000	€1.541.000
	2011	€2.490.000	€1.257.000
	2012	€2.604.000	€1.386.000
ΠΟΛΥΒΙΟΥ ΣΤΕΛΛΑ	2007	£265.000	£92.000
	2008	€937.000	€711.000
	2009	€563.000	€60.000
	2010	€503.000	€144.000
	2011	€765.000	€120.000
	2012	€740.000	€134.000
ΘΕΟΧΑΡΙΔΗΣ Α.	2007	£96.000	£96.000
	2008	€30.000	€30.000
	2009	€54.000	€54.000
	2010	€56.000	€56.000

³ Κατ' εφαρμογή της απόφασης της επιτροπής, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, όπως επισυνάψει στην παρούσα έκθεση όσες επιστολές απέστειλαν σε αυτήν πρόσωπα των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στην έκθεση, η επιστολή του κ. Π. Αντωνιάδη περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 12.

ΟΝΟΜΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ	ΕΤΟΣ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΑΚΑΛΥΠΤΟ ΠΟΣΟ
	2011	€501.000	€378.000
	2012	€77.000	€77.000
ΧΑΤΖΗΜΙΤΣΗΣ ΧΡ.	2007	£42.000	£10.000
	2008	€952.000	€288.000
	2009	€965.000	€221.000
	2010	€930.000	€194.000
	2011	€879.000	€214.000
	2012	€871.000	€363.000
ΝΤΕΡ ΚΡΙΚΟΡΙΑΝ ΜΙΛΤΟΣ	2007	£110.000	£32.000
	2008	€293.000	€161.000
	2009	€264.000	€132.000
	2010	€230.000	€98.000
	2011	€161.000	€29.000
	2012	€128.000	€0
ΔΑΜΤΣΑΣ Κ.	2007	£497.000	£224.000
	2008	€413.000	€313.000
	2009	€316.000	€278.000
	2010	€441.000	€407.000
	2011	€604.000	€411.000
	2012	€562.000	€368.000
ΕΡΓΑΤΟΥΔΗΣ Μ.	2007	£398.000	£285.000

ΟΝΟΜΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ	ΕΤΟΣ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΑΚΑΛΥΠΤΟ ΠΟΣΟ
	2008	€697.000	€287.000
	2009	€1.103.000	€365.000
	2010	€1.051.000	€231.000
ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ Φ.	2007	£7.519.000	£132.000
	2008	€17.835.000	€3.985.000
	2009	€16.162.000	€2.343.000
	2010	€17.166.000	€1.682.000
	2011	€17.584.000	€1.621.000
	2012	€12.741.000	€68.000
ΒΡΥΩΝΙΔΗΣ Γ.	2007	£122.000	£122.000
	2008	€222.000	€222.000
	2009	€249.000	€249.000
	2010	€251.000	€251.000
	2011	€254.000	€254.000
	2012	€245.000	€245.000
ΛΟΙΖΙΔΗΣ Ι.	2007	£235.000	£209.000
	2008	€413.000	€371.000
	2009	€400.000	€358.000
	2010	€392.000	€350.000
	2011	€390.000	€348.000
	2012	€390.000	€348.000

ΟΝΟΜΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ	ΕΤΟΣ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΑΚΑΛΥΠΤΟ ΠΟΣΟ
ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ Α	2007	£330.000	£99.000
	2008	€578.000	€178.000
	2009	€559.000	€159.000
	2010	€535.000	€135.000
	2011	€513.000	€113.000
	2012	€487.000	€103.000
ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ Κ.	2008	€2.534.000	€1.131.000
	2009	€2.558.000	€400.000
	2010	€1.629.000	€417.000
ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ Α.	2008	€749.000	€169.000
	2009	€1.049.000	€7.000
	2010	€1.039.000	€55.000
	2011	€1.001.000	€45.000
	2012	€979.000	€114.000
ΚΑΡΥΔΑΣ Ν.	2008	€548.000	€115.000
	2009	€497.000	€8.000
	2010	€393.000	€9.000
	2011	€265.000	€7.000
	2012	€324.000	€181.000

ΟΝΟΜΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ	ΕΤΟΣ	ΚΑΘΑΡΗ ΕΙΛΗΜΜΕΝΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΑΚΑΛΥΠΤΟ ΠΟΣΟ
ΜΟΥΣΚΗΣ ΧΡ. ⁴	2007	£24.210.000	£1.667.000
	2008	€37.636.000	€2.177.000
	2009	€32.066.000	€2.145.000
	2010	€24.838.000	€1.652.000
	2011	€22.428.000	€1.936.000
ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ ΧΡ. Γ	2010	€499.000	€2.000
	2011	€576.000	€423.000
	2012	€924.000	€739.000

⁴ Κατ' εφαρμογή της απόφασης της επιτροπής, ημερομηνίας 16 Απριλίου 2014, όπως επισυνάψει στην παρούσα έκθεση όσες επιστολές απέστειλαν σε αυτήν πρόσωπα των οποίων τα ονόματα περιλαμβάνονται στην έκθεση, η επιστολή του κ. Π. Προδρόμου περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 12.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙΙ

15 Απριλίου 2014

Έντιμον Κύριον,
Γιαννάκη Ομήρου
Πρόεδρο
Βουλής των Αντιπροσώπων

Έντιμε Κύριε Πρόεδρε,

Ευρίσκομαι στη δυσάρεστη θέση που με υποχρεώνει να σας απευθύνω την παρούσαν επιστολή και να θέσω τα πιο κάτω:

Κατά ή περί την 29/3/13 εμφανίστηκαν δημοσιεύματα στα Ελληνικά και Κυπριακά Μέσα Ενημέρωσης και στο διαδίκτυο στα οποία προβαλλόταν ισχυρισμός ότι η Λαϊκή Τράπεζα διέγραψε δάνειο στον Αριστοφάνη Γεωργίου.

Αμέσως μόλις έλαβα γνώση των πιο πάνω και συγκεκριμένα στις 29/3/13 εξέδωσα ανακοίνωση διάψευσης των ισχυρισμών και απαίτησα με επιστολές μου προς τον Γενικό Εισαγγελέα και την εκκαθαρίστρια της Λαϊκής Τράπεζας να διερευνήσουν το θέμα και να προβούν σε δημοσιοποίηση του αποτελέσματος της έρευνας τους.

Ο Γενικός Εισαγγελέας μου απάντησε γραπτώς ότι σε καμία έρευνα δεν θα προέβαινε γιατί ως μου εξήγησε προφορικά θεωρούσε το θέμα ανύπαρκτο.

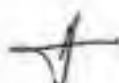
Δυστυχώς πριν από λίγες μέρες σαν αποτέλεσμα της διερεύνησης για τα θέματα οικονομίας που κάνει η Επιτροπή Θεσμών της Βουλής κάποιοι Βουλευτές επανέφεραν στα Μέσα Ενημέρωσης και πάλι το ίδιο θέμα.

Αμέσως μετά ζήτησα από την Λαϊκή Τράπεζα μέσω της Τράπεζας Κύπρου βεβαίωση ότι ποτέ δεν είχα λάβει δάνειο από την Λαϊκή Τράπεζα και ούτε υπήρξα εγγυητής οιοδήποτε στην Λαϊκή Τράπεζα την οποία και έλαβα στις 15/4/14 και φέρει ημερομηνία 14/4/14. Η βεβαίωση επισυνάπτεται.

Μέσα από την βεβαίωση που έχω λάβει επιβεβαιώνονται οι δικό μου ισχυρισμοί ότι ουδέποτε συνήψα δάνειο με την Λαϊκή Τράπεζα.

Θεωρώ όλα όσα αναφέρθηκαν περί διαγραφής δικού μου δανείου από την Λαϊκή Τράπεζα ως ασύστολα ψεύδη και ότι αυτά βασίζονται σε σκοπιμότητες αποπροσανατολισμού της Κυπριακής κοινωνίας από την σωστή κατεύθυνση που πρέπει να έχει και δεν είναι άλλη από την παραδειγματική τιμωρία των ενόχων για την οικονομική κατάσταση του τόπου μας.

Επειδή αύριο στις 16/4/14 ολοκληρώνεται η έκθεση της Επιτροπής Θεσμών σας απευθύνω την παρούσαν επιστολή και ζητώ το όνομα μου να μην αναφέρεται σε κανένα σημείο της έκθεσης. Μόνο έτσι θα προστατευτούν αθώοι άνθρωποι.

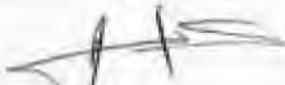

Κύριε Πρόεδρε,

Εσείς γνωρίζεται πολύ καλά ότι ως Βουλευτής για 20 χρόνια ήμουν αμείλικτος κριτής κάθε μορφής διαφθοράς και σταλάντευτα ως μέλος της Επιτροπής Ελέγχου της Βουλής ζητούσα την διερεύνηση και τιμωρία ενόχων για διαφθορά, σκάνδαλα κ.α

Στηριγμένος στις πιο πάνω αρχές έχω το δικαίωμα να ζητώ την παρέμβασή σας για αποκατάσταση της αλήθειας και του καλού ονόματός μου.

Με Εκτίμηση

Αριστοφάνης Α. Γεωργίου
Τέως Βουλευτής

Κοινοποίηση:
Κύριον Δημήτρη Σύλλαουρη
Πρόεδρο
Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών

Καποσημα Αγ. Δομητίου
Τ.Θ. 22892
1598 Λευκωσία

Κωδικός Καταστήματος: 005
Τηλέφωνο: (+357) 2238 7170
Τελεφων. (+357) 2238 7198

e bank: 8000 2000. (+357) 2288 7766
Ιστοσελίδα: www.bankofcyprus.com

14/04/2014

ΣΕ ΟΠΟΙΟΝ ΑΦΟΡΑ

Με την παρούσα επιστολή βεβαιώνουμε ότι ο κ. Γεωργίου Αριστοφάνης Α.Γ.488742, είναι πελάτης της Πρώην Λαϊκής Τράπεζας από τις 30/03/1994.

Από την ημερομηνία αυτή κατά την οποία διατηρούνται τα στοιχεία του στο σύστημα της Τράπεζας, βεβαιώνεται ότι δεν συνήψε δάνειο επ' ονόματι του στην Πρώην Λαϊκή Τράπεζα.

Το παρόν να θεωρείται έγκυρο νοουμένου ότι παρουσιάζεται το πρωτότυπο και φέρει πρωτότυπες υπογραφές.

Με υπόληψη,

Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία ΑεΔ

32

✓ Παραίτηση Αρχαιοφάνης
23.04.2014 304-2012

ΝΟΜΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Α.Α. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ.Ε.Π.Ε.
ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ - ΝΟΜΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

2/4/14
Go. Οικ. με τη βοήθεια
Σταύρος Κ. Γεωργίου
f. g. h. k. e. Οικ. Γεωργίου
21/4/14

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
- 3 APR 2014
ΕΛΗΦΘΗ
Υπ. Π.

Προς
Επιτροπή Θεσμών της Βουλής
Λευκωσία

02 Απριλίου 2014 21/4/14

Ο Βουλευτής κύριος Γεώργιος Περδίκη προέβη χθες σε επιλεκτική δημοσιοποίηση τριών ονομάτων σε σχέση με το σκάνδαλο της οικονομίας, μεταξύ των οποίων και του ανόματου μου, προφανισζόμενος έρευνα που έκαναν οι συνεργάτες του στη Βουλή.

Θα έπρεπε όμως ο κύριος Περδίκη να γνωρίζει και το περιεχόμενο της επιστολής μου προς την Επιτροπή Θεσμών της Βουλής, που αποδεικνύει ότι καμιά χαριστική μεταχείριση δεν μου έγινε, και να δημοσιοποιησει και την θέση μου, ώστε να είναι σωστή και ολοκληρωμένη από αυτόν η ενημέρωση των πολιτών.

Είναι φανερό όμως, ότι πρόθεση του κυρίου Περδίκη δεν ήταν η ορθή ενημέρωση των πολιτών αλλά η έκθεση μας στα μάτια τους και η δημιουργία θορύβου για προσωπικούς και επικοινωνιακούς λόγους του ίδιου του κυρίου Περδίκη.

— Η νοσταργία του κυρίου Περδίκη να δημοσιοποιεί ονόματα με τρόπο που να μας καθιστά ένοχους στην συνείδηση των πολιτών, και να τρέχουμε εκ των υστέρων να αποδείξουμε ότι δεν είμαστε ελέφαντες, είναι επιεικώς απαράδεκτη και επικίνδυνη, και δεν τον τιμά. Το ελάχιστο που ειδικασίμων ήταν να ερωτηθώ και να κληθώ να πω την θέση μου. Όμως, δεν είναι η αλήθεια που ενδιαφέρει τον κύριο Περδίκη αλλά η δημιουργία θορύβου γύρω από το όνομα του χωρίς να τον ενδιαφέρει αν στιλάνει βάνουσα άλλους ανθρώπους.

Όσον αφορά την ουσία της υπόθεσης περιορίζομαι να πω ότι η εξόφληση του δανείου έγινε το 2007, δηλαδή 11 χρόνια μετά που έπαυσα να είμαι βουλευτής, το 1996, και δεν είχε καμιά σχέση με την βουλευτική ή πολιτική μου ιδιότητα. Υπό τα τότε νομικά καθεστώς που δεν επέτρεπε πληρωμή ποσού πέραν του διπλασίου από το δανεισθέν ποσόν, εγώ πλήρωσα ποσό πολύ μεγαλύτερο από το διπλάσιο, ενώ η Τράπεζα ζητούσε ακόμα περισσότερα χρεώνοντας με 14,5% τόκο χωρίς να δικαιούται, αφού η σχετική δικαστική απόφαση προνοούσε 9%. Απλά η Τράπεζα αναγνώρισε το λάθος της και την υπερχρέωση στην οποία προέβη και την διόρθωσε.

Αν η Τράπεζα αντί να προβεί σε διόρθωση των εγγραφών της στα λογιστικά της βιβλία, ώστε να αντικατοπτρίζουν το πραγματικό και σύμφωνα με τον Νόμο σφειδόμενο από εμένα ποσό, παρουσίασε το άλλο θέμα ως χαριστική μεταχείριση προς το πρόσωπο μου, αυτό αφορά την Τράπεζα και όχι εμένα, σε κάθε δε περίπτωση τούτο είναι λάθος και δεν ανιστοκρίνεται στην πραγματικότητα.

ΝΟΜΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Α.Α. ΓΕΩΡΓΗΙΟΥ Δ.Ε.Π.Ε.
ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ - ΝΟΜΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Καλώ τον κύριο Περδίκη και οποιονδήποτε άλλον ενδιαφερόμενο να μην αναφερθεί ξανά στο όνομα μου και επιφυλάσσω πλήρως όλα τα νόμιμα δικαιώματά μου.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΠΡΩΗΝ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΔΗΣΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ

Κοινοποίηση: Μέσα Ηαξικής Ενημέρωσης
Γιώργο Περδίκη Βουλευτή
Οικολόγων Περιβαλλοντιστών

Κατατέθηκε στη συνεδρίαση 2605027
 της Δ.Ε. Θεμάτων, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως
 από τον πρόεδρο της επιτροπής 5/11/13
 5 Νοεμβρίου 2013

Id: 0035722673066

P.1/1

3

Κύριο Δημήτρη Συλλούρη
 Πρόεδρο Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως
 Βουλή των Αντιπροσώπων

Κύριε Πρόεδρε

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Επειδή περιήλαθε εις γνώση μου ότι γίνεται αναφορά και στα όνομά μου για διαγραφή χρέους, θα ήθελα να πληροφορήσω την Επιτροπή σας ότι δεν πρόκειται για διαγραφή χρέους αλλά περί πληρωμής του χρέους μετά από εξώδικο διακανονισμό.

Παρακαλώ σημειώσατε ότι είναι πολύ γνωστό σε όλους ότι μέχρι το έτος 2000 ήταν παράνομος ο ανατοκισμός, γεγονός το οποίο οι Τράπεζες παρέλειπαν να εφαρμόσουν, πλην όμως όταν οι υπαθέσεις οδηγούνταν στο δικαστήριο, που αυτό γινόταν καθημερινά με χιλιάδες οφειλέτες, το ίδιο το Δικαστήριο αφαιρούσε τους παράνομους τόκους.

Ως εκ των άνω και λόγω του ότι στο χρέος μου υπήρχαν παράνομοι τόκοι, γεγονός το οποίο αναγνώρισε η Τράπεζα, όταν η υπόθεση θα οδηγείτο προς το Δικαστήριο ήρθαμε σε συμβιβασμό αποπληρώνοντας το πραγματικό οφειλόμενο ποσό μετά την αφαίρεση των παράνομων τόκων και χρεώσεων.

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Με εκτίμηση

Σοφοκλής Χατζηγιάννης
 (Μέλος Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας)

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
 5 ΝΟΕΜ 2013
 ΠΑΡΩΘΗ
 Υπ. ...

Name... History... Leader... Your Guarantee. *Επιβεβαιώνω*
Υποφ. η Αρχειοθετεί 23.04.2014 2012

ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ

μ. Π. Π.
16/4/14

15 Απριλίου 2014

Πρόεδρο και Μέλη Επιτροπής Θεσμών της Εξουσίας των Αντιπροσώπων

Έντιμοι Κύριοι

Επειδή είδαμε το φως της δημοσιότητας (Sigma Line) με κτυπητούς τίτλους για «καμφοριλά δάνεια» και με «κτυπητό παράδειγμα» αναφορά στο όνομα μου έχω να σας πληροφορήσω τα εξής:

Τα αναφερόμενα είναι ελλειπή, παραπλανητικά και λανθασμένα και ελπίζω η Επιτροπή Θεσμών να μην δημοσιοποιήσει τέτοια ανακριβή στοιχεία που βίγουν πρόσωπα και Εταιρείες. Η πραγματικότητα είναι η εξής:

Από τον Απρίλιο του 2007 έπαινα να είμαι ο βασικός μέτοχος της Aristo γιατί πώλησα το 85% στην Dairhia. Από τον Απρίλιο του 2009 πώλησα και το υπόλοιπο μερίδιο του 15% στην Dairhia. Τον Ιούνιο του 2012 που επαναγόρασα το 50.25% της Aristo είχα 0% . Έτσι το αναφερόμενο δάνειο δεν είχε σχέση μαζί μου. Το δάνειο των €85εκ. χορηγήθηκε προς την Dairhia 14/8/2007 και υπεγράφη από τους Συμβούλους και τον γραμματέα της και πάνω εταιρείας μετά την πώληση του μεριδίου μου στην Aristo και δεν είχα καμία ανάμειξη.

Όταν αγόρασα το 50.25% της Aristo τον Ιούνιο του 2012 οπιαδήποτε δάνεια δεν ήταν εξασφαλισμένα με εμπράγματα εξασφαλίσεις τα εξασφάλισα, δέχτηκα να αναλάβω την εξόφληση του και πάνω δανείου και μάλιστα με επιτόκιο 5,75% + 1,50%=7,25% ενώ προηγουμένως ήταν καλέ χαμηλότερο.

Επιαναλαμβάνω ότι ούτε εγώ προσωπικά, η οικογένεια μου ή προσωπικές μου Εταιρείες είχαν ή έχουν δάνεια με χαρακτηριστικά χωρίς πλήρη εξασφαλίσεις. Ήταν πάγια θέσης μου έσαι να αν οι αξίες βάσει και εκτιμήσεων μειώνοντο να προσθέτω εμπράγματα εξασφαλίσεις για κάλυψη τους.

Κατά την περίοδο της θητείας μου ως Πρόεδρος της Τράπεζας (Μάιος 2008-Ιούνιος 2012) ήμουν από τους μεγαλύτερους Κύπριους καταθέτες €120εκ και €250εκ αντίστοιχα και ο μεγαλύτερος Κύπριος ιδιώτης μέτοχος με αποτέλεσμα από τις μετοχές και το κούρεμα να χάσω πέραν των 80 εκατομμυρίων ευρώ, ενώ η Τράπεζα δεν έχασε ούτε θα χάσει ούτε ένα σεντ από μένα ή τις επιχειρήσεις μου. Σήμερα το συνολικό χρέος προς την Τράπεζα Κύπρου και Λαϊκή του Συγκροτήματος Aristo ανέρχονται στα €249εκ και οι συνολικές εμπράγματα εξασφαλίσεις στα €292εκ.

Επειδή έχετε καταβάλει μεγάλη προσπάθεια για αποκάλυψη της αλήθειας όσον αφορά τα σχετιζόμενα με εμένα ή τις επιχειρήσεις μου αυτή είναι όλη η αλήθεια. Τα παρουσιάζομενα σε μέρος των μέσων ενημέρωσης όπως το εκσπινωτόμενο δημοσίευμα είναι ελλειπή, λανθασμένα και παραπλανητικά.

Με εκτίμηση,
[Signature]

Θεόδωρος Αριστοδήμου
Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Συγκροτήματος Aristo Developers Ltd

ΕΞΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
22 APR 2014
ΕΛΗΦΘΗ

CYPRUS
Aristo Centre, 8 Aprillou 1st floor,
PO Box 80869, CY-1011 Nicosia, Cyprus
Tel.: +357 26 842 842 / 26 841 841
Fax: +357 26 938 290
E-mail: member@aristodevelopers.com

CHINA | GREECE | RUSSIA | SWEDEN | UK | UKRAINE

CALL FREE CYPRUS: 8000-2747

2451 www.aristodevelopers.com

14/4/2014

Ίδου τα ονόματα και τα προσό των πιο «αμαρτωλών» δανείων | News

Εταιρεία Πάρε-Πράσιτο Capital FM Έλυνος Στάθης Τίνας Χαλ. Filocastline Paidiatika.com Τ.σ.α!

Οράσεις και News > Οικονομία > Ίδου τα ονόματα και τα προσό των πιο «αμαρτωλών» δανείων

Ίδου τα ονόματα και τα προσό των πιο «αμαρτωλών» δανείων

Από: Αργυρώ Παπαδοπούλου 14/04/2014 17:58

Τα δάνεια εκατομμυρίων χωρίς επαρκείς εξασφαλίσεις, καθώς και ονόματα δανειολητών, όπως καταγράφονται στα στοιχεία που κατατέθηκαν ενόψει της Εταιρικής Φεσίσις, με στόχο τον αποκρισμό της Ιατρικής για το εφταπλό οδήγησαν στην καταστρεφική κυπριακή οικονομία, εξασφάλισα και παρενοχλήθη τα δίκαια.

Διπλασιασμός δανείων σε εργαζομένους Κέντρα

Τράπεζα Κύπρου

Σύμφωνα με τα στοιχεία, που κοινοποιήθηκαν σχετικά ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΔΕΛΤΑ ΔΕΥΕΛΟΠΕΡΣ) ο οποίος το 2008 είχε δάνεια ύψους 169.892.000 € κ. ευρώ, από τα οποία τα ακόλυτα προσό ανερχόταν σε 21.790.000. Μέχρι το 2011 τα δάνεια άγγιξε το 347.925.000 € με τα ακόλυτα προσό ανεξάρτητο στα 34.823.000.

Η ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ Α. το 2008 είχε οφείλες 29.9211.000 από τα οποία τα 2.494.000 αφορούν ακόλυτα προσό. Ο ίδιος δανειολήτης μέχρι το 2012 μείωσε τα δάνεια στα 23.407.000 και τα ακόλυτα προσό στα 961.000.

Ο ΗΡΑΚΛΗΣ Α. το 2008 είχε δάνεια 1.760.000 με ακόλυτα προσό 783.000. Το 2011 τα δάνεια ανήλθε στα 4.439.000 και τα ακόλυτα προσό στα 1.130.000.

Ο ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ Π. το 2008 είχε δάνεια 2.463.000 από τα οποία τα 1.664.000 ήταν ακόλυτα προσό. Το 2012 τα δάνεια ανήλθε στα 2.604.000 και τα ακόλυτα προσό στα 1.369.000.

Τα δάνεια του ΜΟΥΣΟΥ ΗΡ. ανερχόταν το 2008 σε 37.838,0 τα οποία τα 2.177.000 ήταν ακόλυτα προσό. Το 2011 τα δάνεια ήταν στα 22.428.000 και τα ακόλυτα προσό 5.236.000

Προ-επιμε-δ δάνεια στα βελόγια και συνδεδεμένων τραπεζικών κέντρων κάτω από 4%

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΔΕΛΤΑ GOLDEN STALES (ΕΛΛΑΔΑ): Το 2009 είχε δάνεια 88.888.000 € κ. ευρώ με επιτόκιο 3,83% και εξασφαλίσεις μετοχές.

Ο ΓΑΛΑΤΑΡΧΑΚΗΣ Κ. είχε το 2008 δάνεια άνω του εκατομμυρίου με εξασφαλίσεις μετοχές και επιτόκιο 3,87%. Το 2009, με τις ίδιες εξασφαλίσεις, τα δάνεια ανερχόταν σε 3,80%.

Σημειώνεται ότι στη Λίμα υπάρχουν επίσης ονόματα δανειολητών με πολύ μικρότερα δάνεια (μικρών χιλιάδων) και επιτόκιο κάτω του 4%.

Λοιπά Τράπεζα

Χαλχημαράκης Ροζοάνης Το 2012 τα δάνεια της ανερχόταν σε 2.109.000 από τα οποία τα 2.135.000 αφορούν σε ακόλυτα προσό.

Βασίλης Βιγαράκης Το 2011 τα δάνεια του ανερχόταν σε 104.833.000 από τα οποία τα 24.766.000 αφορούν σε ακόλυτα προσό.

14/4/2014

Ισο)τα ανάπτυξη και τα ποσά των πιο σημαντικών δόσεων | News

Κυριότης δόσης: Το 2012 τα δόση του ανερχόταν σε 2.300.000 από τα οποία τα 2.135.000 αφορούν σε ασφαλιστο ποσό.

Πόση ληψής: Το 2011 τα δόση του ανερχόταν σε 346.563.000 από τα οποία τα 16.457.000 αφορούν σε εκδωμένο ποσό.

Μισοαίτιος Αλλάξοντας: Το 2009 τα δόση του ανερχόταν σε 11.169.000 από τα οποία τα 9.748.000 αφορούν σε εκδωμένο ποσό.

Ει Άλλα παραστάση ...

Κάντε κλικ για άνοιγμα εγγράφου Login.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ Γ. ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Πρόεδρο Επιτροπής Θεσμών και Αξιών
Βουλευτή κ. Δημήτρη Σιλιούρη

Λευκωσία, 15 Απριλίου 2014

Αγαπητέ συνάδελφε,

Σε συνέχεια προηγούμενης επιστολής μου, με ημερ. 31 Μαρτίου 2014, επιθυμώ να αναφερθώ στο ίδιο θέμα και στην τελική έκθεση της Επιτροπής Θεσμών.

Εφόσον τα μέλη της Επιτροπής είχαν την ευκαιρία να εξετάσετε το αναφερόμενο ζήτημα, λαμβάνοντας υπόψη και τα στοιχεία που σας έχω παραθέσει, αναμένω ότι θα αποφασίσετε οριστικά εν όψει της τελικής έκθεσης.

Υπενθυμίζω ότι δεν επρόκειτο για περίπτωση δανείου, αλλά για χρεώσεις σε λογαριασμό μου που προήλθαν από πλαστογραφία. Η τράπεζα, διεκδικώντας αυτές τις χρεώσεις, καταχώρησε στο δικαστήριο αγωγή με σχετικές απαιτήσεις και εγώ υπέβλεπα ανταπίτηση. Στο μεταξύ, στο πλαίσιο της σχετικής ποινικής υπόθεσης (Ποινική Υπόθεση 34874/07), μετά από καταγγελία μου, έκθεση γοαφολόγου της Αστυνομίας πιστοποίησε ότι επρόκειτο για πλαστογραφία (ΥΠΕΓΓΕ 4944/06). Κατόπιν τούτου η τράπεζα αναγκάστηκε να παραιτηθεί από κάποιες χρεώσεις που δικηγοούσε (και αντιστοίχως θα έχει διαγραφεί ποσό που εμφανίζεται σε δική της αρχεία). Δεν πρόκειται σε καμία περίπτωση για προνομιακή μεταχείριση, αφού τουμυστίαν επιβλήθηκε και μέρος εκείνης της ζημιάς.

Θεωρώ ότι, σύμφωνα με τη συζήτηση και την επιχειρηματολογία που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο των εργασιών της Επιτροπής, για να συμπεριληφθεί σχετική αναφορά στην Έκθεσή της θα πρέπει να κρίνετε ότι υπήρξε "χαριστικό δάνειο" ή άλλη προνομιακή μεταχείριση. Διαφορετικά δεν υπάρχει κανένας λόγος για να ασχολείται η Επιτροπή ή και να συμπεριληφθούν στην Έκθεσή της στοιχεία μιας ιδιωτικής υπόθεσης και προσωπικά δεδομένα, χωρίς κανένα ενδιαφέρον σε σχέση με το αντικείμενο που εξετάζεται.

Θεωρώ, επομένως, ότι δεν συντρέχει κανένας λόγος για να παρουσιάζονται στην τελική έκθεση τέτοια ζητήματα και ουδέμία σχέση έχουν με το αντικείμενο που εξετάζετε αρμοδίως. Αναμένω την τελική απόφαση της Επιτροπής, επαφυσσόμενος για τα νόμιμα δικαιώματά μου.

Με συναδελφικούς χαιρετισμούς

Π.Γ. Προδρόμου

Βουλευτής Λευκωσίας (ΔΙΣΥ)

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
HOUSE OF REPRESENTATIVES

Νίκος Κουτσού
Βουλευτής Εκλογικής Περιφέρειας Αρμυχόστου

Nicos Koussou
Member of Parliament of the Cyprus Republic (Ammochostos District)
Tel. Parliament +357 22 407205 Fax Parliament: +357 22 407428

Με πολλή έκκληση άκουσα να αναφέρεται το όνομα μου στην Επιτροπή Θεσμών για το θέμα του δανείου μου από την Ελληνική Τράπεζα.

Θέλω επίσημα να διαβεβαιώσω τους πάντες ότι:

1. Η Ελληνική Τράπεζα διεκδίκησε το ποσό που θεωρούσε ότι της άφειλε δικαστικά και έγινε εξώδικη ρύθμιση με απόφαση του συμβουλίου της Τράπεζας και σε πλήρη γνώση της Κεντρικής Τράπεζας, όπως με πληροφόρησε η Ελληνική.
2. Διαψεύδω κατηγορηματικά τη δημόσια δήλωση του κ. Συλλούρη, ότι πριν δοθούν τα ονόματα, συζητήσε με τα άτομα τα οποία ανέφερε στην επιτροπή και τότε μόνο προχώρησε στην δημοσιοποίηση των ονομάτων. Μαζί μου κανείς δεν συζητήσε οτιδήποτε.
3. Πέραν τούτου στις 3/4/2013, με δημόσια ανακοίνωσή μου έχω τοποθετηθεί στο θέμα της Ελληνικής. Επομένως ο κ. Συλλούρης θα μπορούσε είτε να πάρει την ανακοίνωσή, είτε να με ρωτήσει σχετικά με το θέμα του δανείου. Αντί αυτού προτίμησε να με περιλάβει σε αυτούς που έχουν δημιουργήσει το οικονομικό πρόβλημα και έχουν πάρει χαριστικά δάνεια. Αφήνω τον καθένα να κρίνει τι επιδιώκει με τη θέση του αυτή.
4. Διαβεβαιώνω ότι ήθελα, θέλω και επιμένω να δοθούν στη δημοσιότητα όλα τα στοιχεία που αφορούν στην οικονομική κρίση για να ξέρουν οι πολίτες. Η επίλεκτική και ελλιπής παραπληροφόρηση δεν βοηθά στην επίλυση του προβλήματος αλλά στοχοποιούνται άτομα που δεν φέρουν ευθύνη και στρέφει σε λάθος κατεύθυνση το μένος των πολιτών.

Νίκος Κουτσού
Βουλευτής Αμμοχόστου

Νίκος Κουτσού
Ποιευτικήs Εκλογικήs Περιφέρειας Αμμοχώστου

Nicos Koutsou
Member of Parliament of the Cyprus Republic (Ammochostos District)
Tel. Parliament +357 22 407205 Fax.Parliament: +357 22 407428

Λευκωσία, 28 Απριλίου 2014

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΝΙΚΟΥ ΚΟΥΤΣΟΥ

Με πολλή έκπληξη άκουσα να αναφέρεται το όνομα μου στην Επιτροπή Θεσμών στην εξέταση του θέματος «Η λειτουργία των Θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος».

Παρ' όλον που δεν συνηθίζω να μιλώ για το άτομό μου, είμαι υποχρεωμένος να απαντήσω στους ισχυρισμούς του Δ. Συλλούρη αναφέροντας τα εξής:

1. Η ενεργός εμπλοκή μου στην πολιτική ξεκίνησε με την ίδρυση των «ΝΕΩΝ ΟΡΙΖΟΝΤΩΝ» ΤΟ 1996, στους οποίους εκλέχθηκα πρόεδρος ΑΜΙΣΘΙ. Το 1999, χωρίς να κατέχω κανέναν πολιτειακό αξίωμα απήθηκα πιστωτικές διευκολύνσεις από την Ελληνική Τράπεζα. Το 2003(3 χρόνια) προτού ακόμα εκλεγώ βουλευτής, αφού δεν αποδέχθηκα το ποσό που η Τράπεζα απαιτούσε, ξεκίνησε η δικαστική διαδικασία με την Ελληνική Τράπεζα με Αριθμό Αγωγών 8078/2003 και 9087/2003.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
HOUSE OF REPRESENTATIVES

Νίκος Κουτσοῦ
Βουλευτής Εκλογικής Περιφέρειας Αμμοχώστου

Nicos Koutsou
Member of Parliament of the Cyprus Republic (Ammochostos District)
Tel. Parliament: +357 22 407205 Fax: Parliament: +357 22 407428

2. Η δικαστική διαδικασία ολοκληρώθηκε το 2008 με διακανονισμό από καινού, τόσο με απόφαση του συμβουλίου της Τράπεζας αλλά και όπως με πληροφόρησε η Ελληνική σε πλήρη γνώση της Κεντρικής Τράπεζας. Ο διακανονισμός αφορούσε διαγραφή κάποιων τόκων.
3. Ουδέποτε ζήτησα και ουδέποτε μου διαγράφηκε ούτε και ένα σεντ από οπουδήποτε δάνειο ή πιστωτική διευκόλυνση και οποιαδήποτε Τράπεζα.
4. Δεν περιμένα ποτέ ότι ένα θέμα που άρχισε το 1999 και έκλεισε το 2008 με εξώδικο συμβιβασμό θα αναφερόταν από τον Δ. Συλλούρη ως λόγος για την οικονομική καταστροφή της χώρας μας το 2013/2014, δηλαδή 14-15 χρόνια μετά!
5. Η Ελληνική Τράπεζα με επιστολή της ημερομηνίας 10/12/2012 διαβεβαίωσε την Επιτροπή Θεσμών ότι δεν έδωσε σε κανέναν χαριστικό ή με ευνοϊκούς τόκους και όρους δάνειο.
6. Η σκοπιμότητα του κύριου Συλλούρη να ανακινεί ένα τόσο παλιό θέμα για το οποίο έδωσα πολλές φορές δημόσιες εξηγήσεις είναι ύποπτη, ανήθικη και απαράδεκτη.
7. Οι πολίτες μας βλέπουν, μας παρακολουθούν και μας κρίνουν.
8. Την διαδρομή ενός εκάστου στην πολιτική ζωή του τόπου την γνωρίζουν οι πολίτες, όλες οι πράξεις μου γίνονται στο φώς και

**ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
HOUSE OF REPRESENTATIVES**

Νίκος Κουτσού
Βουλευτής Εκλογικής Περιφέρειας Αμμοχώστου

Nicos Koutsou
Member of Parliament of the Cyprus Republic (Ammachostos District)
Tel. Parliament +357 22 407205 Fax. Parliament: +357 22 407428

ουδέποτε δεν πρόκειται να θυσιάσω αρχές για να ικανοποιήσω τις
όποιες προσωπικές μου φιλοδοξίες.

Νίκος Κουτσού
Βουλευτής Αμμοχώστου
28 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2014

Εγινε διαρκής.
 Παρ. η αρχιτεκτονική 23.04.2014 9.504-2012 Φ 19/4/2014
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΣΑΒΒΙΔΗΣ & ΣΙΑ Δ.Ε.Π.Ε.

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ - ΝΟΜΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ 4
 OMEGA COURT,
 1^{ης} & 2^{ης} ΟΡΟΦΟΣ
 Τ.Θ. 34098
 3720 ΛΕΜΕΙΟΣ, ΚΥΠΡΟΣ
 ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 357 25 376886
 ΤΕΛΕΦΑΞ: 357 25 374930
 EMAIL: info@lsgslaw.com.cy

Ημερ. Αναρ. 001/0163

Υπερ. Αναρ.:

Ημερομηνία: 16 Απριλίου 2014

Προς
 Πρόεδρο και Μέλη της Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως,
 Βουλή των Αντιπροσώπων,
 Λευκωσία.

Με οδηγίες του πελάτη μας κ. Χριστού Μουσκή και των εταιρειών που ανήκουν στην οικογένεια του, επιθυμούμε να αναφερθούμε στο δημοσίευμα στην ιστοσελίδα sigmatino.com ημερομηνίας 14.4.2014 με τον τίτλο «*Ιδού τα ονόματα και τα ποσά των πιο «αμαρτωλών» δανείων*» στο οποίο γίνεται αναφορά «σε στοιχεία που κατατέθηκαν στην Επιτροπή Θεσμών, με στόχο τον καταρτισμό της έκθεσης για τα αίτια που οδήγησαν στην καταστροφή της Κυπριακής οικονομίας».

Σύμφωνα με το δημοσίευμα, το όνομα του πελάτη μας αναφέρεται μέσα στην λίστα των πιο πάνω περιγραφόμενων «πιο αμαρτωλών» δανείων και συγκεκριμένα:

«*Το δάνειο του ΜΟΥΣΚΗΣ ΧΡ. (από την Τράπεζα Κύπρου) ανερχόταν το 2008 σε 37.636.000 από τα οποία τα 2.177.000 ήταν σκάλυπτο ποσό. Το 2011 το δάνειο ήταν στα 22.428.000 και το σκάλυπτο ποσό 1.936.000».*

Οι πελάτες μας είναι έκπληκτοι από το γεγονός ότι από το πιο πάνω δημοσίευμα μπορεί να υπονοηθεί ότι είτε ο Κος Μουσκής προσωπικά, είτε οποιαδήποτε οικογενειακή εταιρεία του προκάλεσαν με τα δάνεια τους και τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες οποιανδήποτε ζημιά στην Τράπεζα Κύπρου.

Συγκεκριμένα, οι πελάτες μας, μας έχουν εξουσιοδοτήσει να σας αναφέρουμε τα εξής:

- (1) Οι πελάτες μας υπήρξαν πάντοτε συνεπείς με τις συμβατικές τους υποχρεώσεις προς την Τράπεζα Κύπρου η οποία ουδέποτε έπαιθε οποιαδήποτε ζημιά από αυτούς. Όλες οι συναλλαγές τους με την Τράπεζα Κύπρου ήταν καθαρά στην βάση των συνήθων εμπορικών

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΣΑΒΒΙΔΗΣ & ΣΙΑ Δ.Ε.Π.Ε.

πρακτικών των Τραπεζών (arm's length) χωρίς στοιχεία χαριστικής ή ευνοϊκής μεταχείρισης.

- (2) Κατά το χρόνο συνομολόγησης του δανείου αναφορικά με το ξενοδοχείο ALDIANA, το οποίο συνιστά και το μεγαλύτερο μέρος του κατά τον ουσιώδη χρόνο ολικού δανεισμού των πελατών μας από την Τράπεζα Κύπρου, παραχωρήθηκε ως εξασφάλιση για το εν λόγω δάνειο υποθήκη επί της ακίνητης ιδιοκτησίας όπου είχε ανεγερθεί το ξενοδοχείο, η αξία της οποίας ήταν κατά πολύ μεγαλύτερη του ποσού του εν λόγω δανείου.
- (3) Οι υπόλοιπες διευκολύνσεις που παρουσιάζονται ότι δήθεν δόθηκαν χωρίς εξασφαλίσεις αφορούσαν τρεχούμενους λογαριασμούς με όριο παρατραβήγματος των εταιρειών του συγκροτήματος, οι οποίες διευκολύνσεις σπάνια χρησιμοποιήθηκαν στην πράξη καθότι δεν κρίθηκαν αναγκαίες λόγω της καλής ρευστότητας του συγκροτήματος των πελατών μας. Αξίζει να σημειωθεί ότι λόγω της συνεργασίας τους με την Τράπεζα Κύπρου, οι πελάτες μας κατά τον ουσιώδη χρόνο, διατηρούσαν καταθέσεις στην Τράπεζα Κύπρου η συνολική αξία των οποίων ήταν πολλαπλάσια των τισσών των ως άνω φερομένων ως «ανασφάλιστων» διευκολύνσεων που τους παρείχε η Τράπεζα Κύπρου με αποτέλεσμα οι καταθέσεις τους να υπερκάλυπταν τις πιο πάνω διευκολύνσεις.
- (4) Όλα τα δάνεια και άλλες οφειλές αποπληρώθηκαν πλήρως χωρίς χαριστικές εκπτώσεις.
- (5) Όπως έχουμε αναφέρει πιο πάνω, ουδέποτε η Τράπεζα Κύπρου υπέστη οποιαδήποτε ζημιά από τη συνεργασία της με τους πελάτες μας, τουναντίον, αποκόμισε πολλά κέρδη από αυτούς. Σε αντίθεση με την Τράπεζα Κύπρου, οι πελάτες μας έχουν υποστεί τεράστια ζημιά ένεκα του «κουρέματος» των καταθέσεων τους που διατηρούσαν στην Τράπεζα Κύπρου λόγω ακριβώς της μακροχρόνιας συνεργασίας τους.

Αξιότιμοι κύριοι,

Θέλουμε να πιστεύουμε ότι είναι σε όλους σας γνωστές οι μεγάλες επιχειρηματικές δραστηριότητες των πελατών μας οι οποίοι επί σειράν ετών έχουν συνεισφέρει τα μέγιστα στην προώθηση του τουρισμού, της βιομηχανίας και κατ' επέκταση ολόκληρης της Κυπριακής οικονομίας. Με βάση τα πιο πάνω οι πελάτες μας πιστεύουν ότι είναι τουλάχιστον έδικο να διασφύεται με αυτόν τον τρόπο το όνομα τους με την επιλεκτική και αδικαιολόγητη δημόσιαυση του ονόματός τους με τον τρόπο που έγινε.

Επειδή οι πελάτες μας εκτιμούν τα έργα τα οποία η Επιτροπή σας προσπαθεί να επιτελέσει, κρίνουν σκόπιμο να σας αποστείλουν την επιστολή αυτή για να σας βοηθήσουν στο να διαχωρίσετε τα «κανονικά» από τα τυχόν «καρτωλά» δάνεια τα οποία εξετάζετε. Οι πελάτες μας παραμένουν στην διάθεσή σας για οποιαδήποτε περαιτέρω στοιχεία τυχόν επιθυμείτε από αυτούς, είναι δε

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Λ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ & ΣΙΑ Δ.Ε.Π.Ε.

βέβαιοι ότι όλα όσα αναφέρονται πιο πάνω μπορούν να επιβεβαιωθούν και από την Τράπεζα Κύπρου.

Ήδη σε νεώτερη έκδοση της πιο πάνω ιστοσελίδας (αντίγραφο της οποίας επισυνάπτεται στην παρούσα), γίνεται συγκεκριμένη αναφορά σε επικοινωνία της Τράπεζας Κύπρου μαζί τους στην οποία η Τράπεζα επιβεβαίωσε ότι:

- Ο Κος Χρ. Μουσικής δεν είχε δάνειο χωρίς εξασφαλίσεις.
- Το συγκεκριμένο αναφερόμενο δάνειο αφορούσε την ανέγερση του ξενοδοχείου ALDIANA το οποίο ήταν υποθηκευμένο στην Τράπεζα Κύπρου με εκτιμημένη αξία, πολύ μεγαλύτερη του δανείου που αναφέρεται.
- Το δάνειο αυτό έχει πλήρως εξοφληθεί, χωρίς να υπάρξει καθυστέρηση στη πληρωμή των δόσεων ή των τόκων.

Με εκτίμηση

Γεώργιος Λ. Σαββίδης
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Λ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ & ΣΙΑ ΔΕΠΕ

Ιδού τα ονόματα και τα ποσά των πιο «αμαρτωλών» δανείων

Από: Γεώργιος Αθανασίου/ Άντρος Δανιήλ Ημερομηνία: Απρίλιος 14, 2014 17:09

Τα δάνεια εκατομμυρίων χωρίς επαρκείς εξασφαλίσεις, καθώς και ονόματα δανειοληπτών, όπως καταγράφονται στα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της Επιτροπής Θεσμών, με στόχο τον καθαρισμό της έκθεσης για τα αίτια που οδήγησαν στην καταστροφή της κυπριακής οικονομίας, εξασφαλίζε και παρουσιάζει το Sigmalive.

Τράπεζα Κύπρου

Σύμφωνα με τα στοιχεία, ο ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΥ Θ. (ARISTO DEVELOPERS) το 2008 είχε δάνειο ύψους 168,562,000 εκ. ευρώ, από τα οποία το ακάλυπτο ποσό ανέρχεται σε 21,790,000. Μέχρι το 2011 το δάνειο άγγιξε τα 317,325,000 και το ακάλυπτο ποσό ανήλθε στα 24,823,000.

Ο ΗΛΙΑΔΗΣ Α. το 2008 είχε χρέος 1,768,000 με ακάλυπτο ποσό 703,000. Το 2011 το δάνειο ανήλθε στα 4,428,000 και το ακάλυπτο ποσό στα 1,120,000.

Ο ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ Π. το 2008 είχε δάνειο 2,453,000 από τα οποία τα 1,654,000 ήταν ακάλυπτο ποσό. Το 2012 το δάνειο ανήλθε στα 2,604,000 και το ακάλυπτο ποσό στα 1,388,000.

Το δάνειο του ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΧΡ. ανερχόταν το 2008 σε 37,636,000 από τα οποία τα 2,177,000 ήταν ακάλυπτο ποσό. Το 2011 το δάνειο ήταν στα 22,428,000 και το ακάλυπτο ποσό 1,938,000.

Μηδενικό το υπόλοιπο της Muskita

Σημειώνεται ότι σε επικοινωνία που είχε το Signal One με την Τράπεζα Κύπρου, επιβεβαιώσαμε ότι ο Χρ. Μουσικής δεν είχε δάνειο χωρίς εξασφαλίσεις. Διευκρινίζεται ότι το συγκεκριμένο δάνειο αφορούσε την ανέγερση του ξενοδοχείου Aidiara, το οποίο ήταν υποθηκευμένο στην Τράπεζα Κύπρου με εκτιμημένη αξία, πολύ μεγαλύτερη του δανείου που αναφέρεται.

Η εταιρεία σημειώνει, ότι το δάνειο αυτό έχει πλήρως εξοφληθεί, χωρίς να υπάρξει καθυστέρηση στην πληρωμή των δόσεων ή των τόκων.

Προνομιακά δάνεια συμβούλων και συνδεδεμένων προσώπων κάτω από 4%

ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΥ Θ. P.P GOLDEN STALES (ΕΛΛΑΔΑ): Το 2009 είχε δάνειο 85,958,000 εκ. ευρώ με επιτόκιο 3,83% και εξασφαλίσεις μετοχές.

Σημειώνεται ότι στη λίστα υπάρχουν επίσης ονόματα δανειοληπτών με πολύ μικρότερα δάνεια (μικρών χιλιάδων) με επιτόκιο κάτω του 4%.

Λαϊκή Τράπεζα

Χατζηκυριάκου Ροδούλα: Το 2012 το δάνειο της ανερχόταν σε 6,374,000 από τα οποία τα 1,103,000 αφορούν σε ακάλυπτο ποσό.

Βασίλης Θεοχάρης: Το 2011 το δάνειο του ανερχόταν σε 104,839,000 από τα οποία τα 74,766,000 αφορούν σε ακάλυπτο ποσό.

Κτωρίδης Δώρος: Το 2012 το δάνειο του ανερχόταν σε 2,309,000 από τα οποία τα 2,135,000 αφορούν σε ακάλυπτο ποσό.

Πλάτων Λανίτης: Το 2011 το δάνειο του ανερχόταν σε 348,663,000 από τα οποία τα 18,457,000 αφορούν σε ακάλυπτο ποσό.

Μπακαλέτσος Αλέξανδρος: Το 2009 το δάνειο του ανερχόταν σε 11,188,000 από τα οποία τα 9,745,000 αφορούν σε ακάλυπτο ποσό.

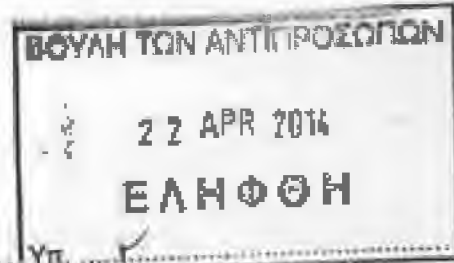

Επιβεβαιώνω
Τραφ. Καταβολή 23.04.2014 029.304-2012 ΦΑ/Α/14

CHRISTOPHI & ASSOCIATES LLC
ADVOCATES & LEGAL CONSULTANTS

15/04/2014

ΠΡΟΣ:
ΠΡΟΕΔΡΟ & ΜΕΛΗ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΘΕΣΜΩΝ,
ΑΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ
ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ
ΦΑΞ: 22668219
ΑΡ. ΣΕΛΙΔΩΝ: 4

EMAIL: parliamentary-committees@parliament.cy

Έντιμε κύριε πρόεδρε,

**ΘΕΜΑ: Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΘΕΣΜΩΝ ΤΟΥ
ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.
ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΕΛΑΤΗΣ ΜΑΣ ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΛΑΤΑΡΙΩΤΗΣ ΑΠΟ ΤΗ ΛΕΜΕΣΟ.**

Ενεργούμε εκ μέρους και κατόπιν οδηγιών του πελάτη μας κ. Κώστα Γαλαταριώτη από τη Λεμεσό αναφορικά με το πιο πάνω θέμα και σημειώνουμε το ακόλουθο:

Σήμερα έχουν διαρρεύσει σε διάφορες ιστοσελίδες λίστες, για τις οποίες υπάρχει ο ισχυρισμός ότι συμπεριλαμβάνονται στο προσχέδιο έκθεσης της Επιτροπής σας, με το πρόσωπο τα οποία είχαν εξασφαλίσει προνομιακά δάνεια από την Τράπεζα Κύπρου.

Μεταξύ αυτών, παρουσιάζεται και ο πελάτης μας κ. Κώστας Γαλαταριώτης να έχει εξασφαλίσει δάνειο ύψους €1,000,000 με προνομιακό επιτόκιο 1.89%. Ο πελάτης μας παρουσιάζεται μάλιστα ως συνδεδεμένο πρόσωπο με την Τράπεζα Κύπρου.

Αυτή η πληροφορία δεν είναι αληθής και παρουσιάζει μία ψευδή και παραπλανητική εικόνα ως προς τη σχέση αλλά και τις συναλλαγές του πελάτη μας με την Τράπεζα Κύπρου.

Προς αποκατάσταση της αλήθειας σας παραθέτουμε το πραγματικό γεγονός τα οποία παρακαλούμε όπως λάβετε υπόψη στη τελική έκθεση της Επιτροπής σας.

Ο πελάτης μας υπήρξε για συγκεκριμένη περίοδο Διοικητικός Σύμβουλος της ασφαλιστικής εταιρείας EuroLife η οποία κατά τον ουσιαστικό χρόνο ήταν συνδεδεμένη με την Τράπεζα Κύπρου. **Παραιτήθηκε δε από το Διοικητικό Συμβούλιο της EuroLife την 01/03/2010.**

Στις 13/09/2007 ο πελάτης μας συνήψε δάνειο με αριθμό λογαριασμού 018982012941 ύψους €1,000,000 με την Τράπεζα Κύπρου για αγορά μετοχών. Το επιτόκιο ήταν **1% βασικό συν εξαμηνιαίο euribor.**

Επισυνάπτουμε σχετική κατάσταση της Τράπεζας Κύπρου (**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α**) όπου φαίνεται το ποσό του δανείου και το εκάστοτε χρεωθέν επιτόκιο. Όπως διαφαίνεται από το **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α** η διακύμανση του επιτοκίου ήταν μεταξύ 5% και 6%, κάτι που ίσχυε για όλα τα εμπορικά δάνεια και ουδέποτε ήταν 1% ή 2%.

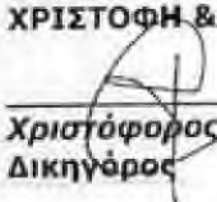
Επιπλέον σημειώνουμε ότι ο πελάτης μας ουδέποτε υπήρξε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου και ουδεμία σχέση είχε με την εν λόγω Τράπεζα πέραν της συνήθους εμπορικής σχέσης.

Κατά συνέπεια ο πελάτης μας ουδέποτε έτυχε προνομιακής και/ή ευνοϊκής μεταχείρισης και/ή έτυχε οποιονδήποτε αθέμιτων ωφελημάτων και/ή άλλως πως.

Παρακαλώ όπως γίνουν οι απαραίτητες διορθώσεις στη τελική έκθεση της Επιτροπής.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας.

Με τιμή,
ΧΡΙΣΤΟΦΗ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΔΕΠΕ

Χριστόφορος Χριστοφίδης
Δικηγόρος

Cordis Guarantors Ltd
Statement of Loan of EUR 1,000,000

	Account	640,872	601,872	Interest Rate	Comments	Cumulative Interest	Cumulative Interest
	Start		733,713	(6m Eurobor + 4.20%) = 3.884%	6m Eurobor 1.728% dt13/02/2011		
	Oct	-68,269	733,713	(6m Eurobor + 4.20%) = 3.928%			
	Nov		733,713	(6m Eurobor + 4.20%) = 3.985%			
	Dec		734,870	(6m Eurobor + 4.20%) = 4.055%			73,197
	Jan 2012		736,870	(6m Eurobor + 4.20%) = 4.141%			
	Feb		739,870	(6m Eurobor + 4.20%) = 4.245%			
	Mar	-64,242	688,628	(6m Eurobor + 4.20%) = 4.368%	6m Eurobor 1.203% dt13/02/2012		
	April		688,628	(6m Eurobor + 4.20%) = 4.513%			
	May		688,628	(6m Eurobor + 4.20%) = 4.681%			
	June		708,874	(6m Eurobor + 4.20%) = 4.875%			
	July		708,874	(6m Eurobor + 4.20%) = 5.198%			
	August		708,874	(6m Eurobor + 4.20%) = 5.664%			
	Sept	-68,372	640,502	(6m Eurobor + 4.20%) = 6.290%	6m Eurobor 0.501% dt13/02/2011		
	Oct		640,502	(6m Eurobor + 4.20%) = 7.100%			
	Nov		640,502	(6m Eurobor + 4.20%) = 8.140%			
	Dec		658,286	(6m Eurobor + 4.20%) = 9.450%			
	Jan 2013		658,286	(6m Eurobor + 4.20%) = 11.090%			
	Feb		658,286	(6m Eurobor + 4.20%) = 13.100%			
	Mar	-68,387	598,899	(6m Eurobor + 4.20%) = 15.640%	6m Eurobor 3.160% dt13/02/2013		
	April		598,899	(6m Eurobor + 4.20%) = 19.780%			
	May		598,899	(6m Eurobor + 4.20%) = 25.800%			
	June		624,829	(6m Eurobor + 4.20%) = 34.100%			
	July		624,829	(6m Eurobor + 4.20%) = 45.800%			
	August		624,829	(6m Eurobor + 4.20%) = 61.600%			
	Sept	-68,342	556,487	(6m Eurobor + 4.20%) = 82.300%	6m Eurobor 0.342% dt13/02/2013		
	Oct		556,487	(6m Eurobor + 4.20%) = 110.400%			
	Nov		556,487	(6m Eurobor + 4.20%) = 148.200%			
	Dec		549,712	(6m Eurobor + 4.20%) = 199.800%			
	Jan 2014		549,712	(6m Eurobor + 4.20%) = 270.400%			
	Feb		549,712	(6m Eurobor + 4.20%) = 362.200%			
	Mar	-69,223	480,489	(6m Eurobor + 4.20%) = 480.000%	6m Eurobor 0.403% dt13/02/2014		
	April		480,489	(6m Eurobor + 4.20%) = 640.000%			
	May		480,489	(6m Eurobor + 4.20%) = 864.000%			
	June		480,489	(6m Eurobor + 4.20%) = 1152.000%			
	July		480,489	(6m Eurobor + 4.20%) = 1512.000%			
	August		480,489	(6m Eurobor + 4.20%) = 1952.000%			
	Sept		480,489	(6m Eurobor + 4.20%) = 2472.000%			
	Oct		480,489	(6m Eurobor + 4.20%) = 3180.000%			
	Nov		480,489	(6m Eurobor + 4.20%) = 4080.000%			
	Dec		480,489	(6m Eurobor + 4.20%) = 5280.000%			
	TOTAL PAID (Growth & Interest)	-613,241					208,847

Δημήτρη Συλλούρη
Πρόεδρο Επιτροπής Θεσμών,
ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
Λευκωσία

16 Απριλίου 2014

Αγαπητέ κύριε Πρόεδρε,

ΘΕΜΑ: Συμπερίληψη του ονόματός μου στην λίστα με τα «αμαρτωλά» δάνεια.

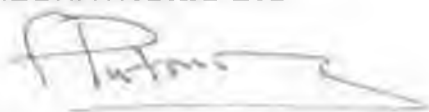
Σχετικά με την συμπερίληψη του ονόματός μου στην λίστα της επιτροπής σας με τα «αμαρτωλά» δάνεια θα ήθελα να σας πληροφορήσω τα ακόλουθα:

1. Τα δάνεια που έχουμε με την Τράπεζα Κύπρου εξυπηρετούνται κανονικά.
2. Δεν μας έχει δοθεί κανένα προνομιακό επιτόκιο και δεν μας έχει διαγράψει κανένα ποσό.
3. Μεγάλο μέρος του ακάλυπτου ποσού €1.386.000 αφορά δάνεια για αγορά δυο ακινήτων αξίας €400.000 και €1.435.000, με εξασφάλιση της εκχώρηση των αγοραπωλητηρίων εγγράφων.
4. Η Τράπεζα θα εξασφαλιζόταν με την έκδοση των τίτλων ιδιοκτησίας που θα υποθηκεύονταν προς όφελος της. Αυτή είναι η συνήθης Τραπεζική πρακτική για ακίνητα που δεν έχουν τίτλους ιδιοκτησίας.
5. Το Ιανουάριο του 2013 εκδόθηκε ο τίτλος ιδιοκτησίας του ενός ακινήτου αξίας €400.000 το οποίο υποθηκεύτηκε προς όφελος της Τράπεζας Κύπρου.
6. Τώρα έχει εκδοθεί και ο τίτλος του δεύτερου ακινήτου αξίας €1.435.000 και θα υποθηκευτεί και αυτό προς όφελος της Τράπεζας Κύπρου.
7. Τα πιο πάνω ακίνητα έχουν πρόσφατα επανεκτιμηθεί από την Τράπεζα και έχουν αξία και αναγκαστικής πώλησης €1.375.000 που καλύπτει πλήρως τα δάνεια μας με την Τράπεζας Κύπρου.

Δεν γνωρίζω γιατί το όνομα μου είναι στη λίστα της επιτροπής σας. Ίσως γιατί ήμουν στο διοικητικό συμβούλιο της ΚΕΡΜΙΑ ΑΤΔ και της CISCO, εταιρείες του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου, που όμως καμιά σχέση δεν έχουν με τις Χορηγήσεις Δανείων ή με τραπεζικές εργασίες.

Με επιφύλαξη όλων των νομικών μου δικαιωμάτων.

Με εκτίμηση
MECHATRONIC LTD

Παναγιώτης Αντωνιάδης
Διευθύνων Σύμβουλος

24 Απριλίου 2014

Πρόεδρο και Μέλη Επιτροπής Θεσμών της Βουλής των Αντιπροσώπων
Ενταύθι

Αξιότιμοι κ. Πρόεδρε και Μέλη της Επιτροπής Θεσμών,

Επειδή αντιλαμβάνομαι από διάφορα δημοσιεύματα ότι γίνεται αναφορά σε ισχυριζόμενο δάνειο δικό μου ύψους €5εκ περίπου από τη Λαϊκή Τράπεζα, θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι ουδέποτε είχα δάνεια πέραν των €200k από το συγκεκριμένο τραπεζικό ίδρυμα. Υποθέτω ότι στα ποσό που μου καταλογίζεται συμπεριλαμβάνονται οι επιχειρηματικές διευκολύνσεις της εταιρείας Bakandys στην οποία συμμετέχει ο σύζυγος μου κατά 49% (το υπόλοιπο ποσοστό ανήκει σε άλλα μέλη της οικογένειας του συζύγου μου) και η οποία συνεργιζόταν με τη ΛΑΙΚΗ Τράπεζα από τη δημιουργία της πριν 30 περίπου χρόνια.

Επιπρόσθετα θα ήθελα να δηλώσω απεριφραστα ότι καμία σχέση δεν είχα σε κανένα στάδιο με την διαχείριση, τη λειτουργία και τις αποφάσεις της Τράπεζας όσο αφορά τους λογισμισμούς ή την δανειοδότηση της πιο πάνω εταιρείας.

Ταυτόχρονα προβαίνω σε αίτημα προς την Ειδική Διαχειρίστρια για υποβολή των στοιχείων σε πιο αναλυτική μορφή όπου θα γίνεται διαχωρισμός μεταξύ των προσωπικών μου δανείων και των δανείων συνδεδεμένων προσώπων προς επιβεβαίωση των πιο πάνω.

Με εκτίμηση,

Ρεθούλα Χατζηκυριακου

Αντ. Κ. Άντρη Αντωνιάδου, Ειδική Διαχειρίστρια Λαϊκής Τράπεζας
Κ. Μιχάλη Αθανασίου, Γενικό Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων Τράπεζας Κύπρου

Δώρος Κτωρίδης

Τ.Θ. 275 69, Λευκωσία

Προς: ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Λευκωσία, 28/04/14

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΘΕΣΜΩΝ & ΑΞΙΩΝ

Υπ' όψιν Προέδρου κ. Δημήτρη Συλλούρη

Αξιότιμε Κύριε Πρόεδρε,

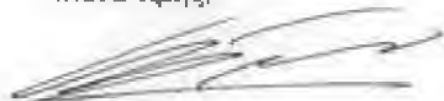
Όπως γνωρίζετε τις τελευταίες ημέρες υπήρξαν δημοσιεύματα στον ηλεκτρονικό τύπο σχετικά με δάνεια που έχω συνάψει με τη ΛΑΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ με προνομιακούς όρους και χωρίς εξασφαλίσεις. Τα δημοσιεύματα αυτά επικαλούνται στοιχεία που έχει στην διάθεσή της η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΘΕΣΜΩΝ & ΑΞΙΩΝ και κάνουν λόγο για δάνεια που είναι κατά 92% χωρίς εξασφαλίσεις, κάτι που είναι παντελώς ψευδές και ανακριβές.

Για την αποκατάσταση της αλήθειας και επιφυλασσόμενος κάθε νομίμου δικαιώματός μου, σας επισυνάπτω αναλυτικά τα υπόλοιπα των δανείων μου ως και τις σχετικές εξασφαλίσεις, όπως παρουσιάζονται στις συνημμένες επιστολές που μου χορήγησε η ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ για την περίοδο 2008-2012, καθώς και τα σημερινά υπόλοιπα και εξασφαλίσεις. Όπως θα διαπιστώσετε τα δάνειά μου είναι χαμηλότερα από τα αναφερόμενα στα δημοσιεύματα, είναι πλήρως εξασφαλισμένα και δεν παρουσιάζουν καμία καθυστέρηση.

Επιπροσθέτως, τα συγκεκριμένα δάνεια είναι επί το πλείστον στεγαστικά (89% του συνολικού υπολοίπου) χωρίς ειδική εμσολόγηση, αλλά σύμφωνα με την εκάστοτε επιτοκιακή πολιτική που ακολουθούσε η ΛΑΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ για τέτοια είδους δάνεια προς το προσωπικό, μέλος του οποίου ήμουν για σχεδόν 30 έτη.

Παρακαλώ όπως, αφού λάβετε υπόψιν τα ανωτέρω στοιχεία, προβείτε στις σχετικές διορθώσεις ώστε να παρουσιαστεί η ακριβής και ορθή εικόνα των δανείων μου.

Μετά τιμής,

Δώρος Κτωρίδης

Παρακαλεί να
δίνετε προτερη-
τητα φρέστη
γραφειοαξέια τη
Κ.Ε. Οεφροίν.
ΘΒ18/12

23.04.2012.304-2012

ΑΝΑΠΛΗΡΩΝ ΠΡΟΤΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΑΡ. ΤΗΛ. 22833035 ΑΡ. ΦΑΞ 22833489

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

12 Δεκεμβρίου 2012

Κύριο
Δημήτρη Συλλούρη
Πρόεδρο Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως
Βουλή των Αντιπροσώπων
Κυπριακή Δημοκρατία
1402 - Λευκωσία

Αξιότιμε κ. Συλλούρη,

Θέμα: Λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος

Αναφέρομαι στο πιο πάνω θέμα και την επιστολή σας ημερ. 04.12.2012 και επισυνάπτονται οι απαντήσεις της Λαϊκής Τράπεζας στις ερωτήσεις της Επιτροπής οι οποίες έχουν ετοιμασθεί με βάση πληροφορίες που ο Εσωτερικός Έλεγχος έχει συλλέξει από τα αρμόδια τμήματα.

Με εκτίμηση,

Τάκης Φειδία

Κοιν.: Πρόεδρος Διοικητικού Συμβουλίου Λαϊκής Τράπεζας

Board of Directors (Fees / Gross Earnings & Benefits / Variable Compensation (Bonus, Restricted Stocks, Share Options))

No.	Name	Job Function	Leaving Date	FEES / GROSS EARNINGS & BENEFITS					VARIABLE COMPENSATION							
				2007	2008	2009	2010	2011	2012	No of Restricted Stocks 2009	Value of Restricted Stocks as an acquisition date between March 2010 and May 2011	No of Shares Options	Share Options Expense 2007	Share Options Expense 2008	Share Options Expense 2009	Share Options Expense 2010
20	Andreas, Alastair		04/15/2011				11,000	25,000								
21	Michaela Sains	Non Executive Chairman	09/08/2012				2,000	11,841								
22	Orin Perovic						3,800	516,887	**							
23	Peter Ruffusien		11/09/2012				1,800	17,908								
24	Andrew Phillips	Non Executive Chairman						25,000	**							
25	Suresh Eganarapu							25,000	**							
26	Maria Muffey-Solis							25,000	**							
27	Yves Pajot-Vivier							25,000	**							
28	Patrick Pouchouart							25,000	**							
29	Andrew Tobias							25,000	**							
30	Andrew Zacharek							25,000	**							

** \$100,000/yr

** 2012/13 SALARY ON 10/11/2012 (END OF SALARY / 11/1)

Leadership Gross Earnings & Benefits 2007 - 2012

Country	No of managers 2007	No of managers 2008	No of managers 2009	No of managers 2010	No of managers 2011	No of managers including leavers	Annuitized 2012 as at 01/01/12 including leavers	No of managers excluding leavers	Annuitized 2012 based on last update (including leavers)
Cyprus	31	29	27	25	25	31	9,356,978	20	2,242,790
Greece	41	48	53	56	54	48	5,166,205	35	3,831,328

Vol. 7
2504.024 304 - 2012
7

Τράπεζα Κύπρου

ΗΜΕΡ: 22 Οκτωβρίου 2013

ΠΡΟΣ: κ. Κ. Τσολάκκη
Γενικό Ελεγκτή Συγκροτήματος

ΑΠΟ: Υπηρεσία Ανθρώπινου Δυναμικού

ΘΕΜΑ: Φιλοδώρημα αξιωματούχων για τα έτη 2006-2012

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Σε συνέχεια ηλεκτρονικού σας μηνύματος ημερομηνίας 16/10/2013, σας αποστέλλουμε κατάσταση με τα φιλοδωρήματα που πληρώθηκαν σε αξιωματούχους με βαθμό Ανώτερου Διευθυντή και άνω.

Είμαστε στη διάθεση σας για οποιασδήποτε διευκρινίσεις.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΛΕΓΜΑΤΩΝ ΕΜΒΙΣΤΕΥΤΙΚΟ

Με εκτίμηση

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

M. Markidou

Μαρίνα Μαρκίδου
Διευθύντρια Υπηρεσίας
Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου

[Handwritten mark]

ΥΠ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ
5 NOV 2013
ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΡΟΣΩΠΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ

ΒΟΝΟΣ 2005 - 2012 - ΑΝΩΤΕΡΟΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ ΚΑΙ ΑΝΩ

ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ							
Μητρ	Όνομα	2006	2007	2008	2009	2010	ΣΥΝΟΛΟ
0837	ΗΛΙΑΔΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	278,798	684,230	377,799		324,129	1,665,955
1399	ΣΤΑΥΡΑΚΗΣ ΧΑΡΙΛΑΟΣ	174,260	426,143	235,295			835,698
1078	ΚΥΠΡΗ ΓΙΑΝΝΗΣ	131,484	321,537	177,537		185,428	815,986
ΓΕΝΙΚΟΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ							
0994	ΣΙΑΡΑΗ ΒΑΣΙΟΣ	51,258	85,430	150,000		92,373	379,061
0986	ΤΖΙΑΚΟΥΡΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ	51,258	85,430	150,000			286,688
0454	ΚΑΜΑΡΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	25,629	128,145				153,774
1755	ΧΑΤΖΗΜΙΤΣΗΣ ΧΡΙΣΤΗΣ	51,258	85,430	150,000		89,603	376,291
5157	ΚΑΡΥΔΑΣ ΝΙΚΟΛΑΣ	51,258	85,430	150,000		89,603	376,291
3740	ΕΙΣΟΔΙΟΥ ΛΕΩΝΙΔΑΣ	17,086	29,901	60,000		41,227	148,213
2	ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ		20,503	50,000		35,356	105,859
3831	ΣΤΑΣΙΟΠΟΥΛΟΣ ΦΘΙΒΟΣ	10,252	20,503	50,000		38,598	119,350
14	ΠΑΤΣΑΛΙΔΗΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ	10,252	13,669	50,000		40,052	113,972
5381	ΤΣΟΛΑΚΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ					49,990	49,990
1948	ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ	17,086	29,901	60,000		13,824	150,811
2077	ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ ΑΡΙΣΤΟΣ	17,086	29,901	50,000		52,142	159,129
3112	ΠΟΥΛΓΚΑΡΕ ΧΑΡΗΣ	10,252	20,503	50,000		38,739	117,493
ΑΝΩΤΕΡΟΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ							
0381	ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ ΜΙΧΑΗΛΣ	17,086	39,880				56,966
0432	ΛΟΥΤΣΙΟΣ ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ		8,543				8,543
0490	ΚΟΥΦΟΠΑΥΛΟΥ ΜΙΧΑΗΛΣ			4,083			4,083
0506	ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΣ	10,252	20,503	50,000			80,755
0536	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΑΘΗΝΑ	8,543	20,503	40,000		6,000	75,046
0571	ΧΑΤΖΗΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΑΝΤΩΝΗΣ			8,185		5,000	13,185
0695	ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΟΥ ΑΙΓΛΗ		4,272	2,419		8,000	14,690
1041	ΧΑΤΖΗΠΑΠΑΣ ΚΩΣΤΑΣ		4,272	1,939		8,000	14,211
1	ΙΑΚΩΒΙΔΟΥ ΑΓΓΗ			8,185		8,000	16,185
1250	ΣΠΑΡΗΣ ΝΙΚΟΛΑΣ	10,252	20,503	50,000		12,000	92,755
1	ΕΡΓΑΤΟΥΔΗΣ ΜΙΧΑΗΛΣ	17,086	54,850	60,000			131,936
1252	ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ ΗΡΑΚΛΗΣ		8,543	25,000		8,000	41,543
1280	ΚΛΗΡΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ		13,669	15,000		8,000	36,669
1461	ΚΑΤΣΑΜΠΑΣ ΜΙΧΑΗΛΣ		3,417	15,000		8,000	26,417
1829	ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ ΝΕΟΚΛΗΣ	10,252	17,667				23,919
3659	ΠΟΧΑΝΗΣ ΛΟΥΗΣ		8,543	50,000		10,000	68,543
5507	ΑΡΓΥΡΙΔΗΣ ΚΩΣΤΑΣ					7,000	7,000
6008	ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΣΤΕΛΙΟΣ	12,815	20,503	40,000		10,000	83,318
7098	ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ	8,543					8,543
7148	ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΑΜΠΡΟΣ			2,450		1,000	3,450
7518	ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ ΠΑΝΤΕΛΙΔΟΥ ΑΡΤΕΜΙΣ		5,125			10,000	15,125
7523	ΒΙΟΛΑΡΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ		5,125			8,000	13,125
Μ003	ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ	12,815	29,900			6,000	48,715
		1,005,857	2,348,473	2,142,851	0	1,242,081	6,739,243

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Τα ποσά που δίδονται πιο πάνω είναι μικτά (πριν την αφαίρεση φόρου εισοδήματος)
2. Το 50% του Βονους των Γενικών & Εκτελεστικών Διευθυντών που δόθηκε το 2010 διατέθηκε για αγορά μετοχών. Οι μετοχές κρατήθηκαν μέχρι σήμερα και απώλεσαν την αξία τους εκτός από τους Ηλιάδη, Σιαρή και Ιακωβίδη που πώλησαν με την αποχώρησή τους.

Andreas C. Artemis
P. O. Box 21312, 1506 Nicosia, Cyprus
Tel (+357) 22 505 200 Fax (+357) 22 377 011
E-mail: a.artemis@cgi.com.cy

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

25 Σεπτεμβρίου 2013

Κύριο
Δημήτρη Συλλούρη
Πρόεδρο
Κοινοβουλευτικής Επιτροπής
Θεσμών, Αξιών & Επιτρόπου Διοικήσεως
Βουλή των Αντιπροσώπων
Λευκωσία

ΜΕ ΤΟ ΧΕΡΙ

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Κύριε Πρόεδρε,

Σε συνέχεια της χθεσινής συνεδρίας της Επιτροπής Θεσμών, Αξιών & Επιτρόπου Διοικήσεως κατά την οποία συζητήθηκαν, μεταξύ άλλων, θέματα που αφορούν το τραπεζικό σύστημα και ειδικότερα την Τράπεζα Κύπρου, όπως PIMCO, Alvarez & Marsal, πώληση ελληνικών παραρτημάτων κυπριακών τραπεζών κ.ά., εσωκλείω, για πληροφόρησή σας, αντίγραφο της γραπτής δήλωσής που κατέθεσα στις 17/07/2012 ενώπιον της Ερευνητικής Επιτροπής για την Οικονομία η οποία συνοδεύεται από επιστολές και άλλα σχετικά έγγραφα.

Με εκτίμηση

Ανδρέας Χ. Αρτέμης
Πρώην Πρόεδρος ΔΣ
Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου (30/08/2012 - 26/03/2013)

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
11 OCT 2013
ΕΛΗΦΘΗ
Υπ. ....

Εσωκλ.

ΔΗΛΩΣΗ ΑΝΔΡΕΑ ΑΡΤΕΜΗ,
Τέως Προέδρου ΔΣ Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου
Ενώπιον της Ερευνητικής Επιτροπής για την Οικονομία – 17/07/2013

ΔΗΛΩΣΗ ΑΝΔΡΕΑ ΑΡΤΕΜΗ,
τέως Προέδρου ΔΣ Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου
Ενώπιον της Ερευνητικής Επιτροπής για την Οικονομία – 17/07/2013

ΔΗΛΩΣΗ ΑΝΔΡΕΑ ΑΡΤΕΜΗ,

Τέως Προέδρου ΔΣ Συγκροτήματος Τράπεζας Κύπρου

Ενώπιον της Ερευνητικής Επιτροπής για την Οικονομία – 17.07.2013

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Υπηρέτησα το ΔΣ του Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου για 13 συνολικά χρόνια. Στο τέλος Ιουνίου 2012, ανέλαβα καθήκοντα Προεδρεύοντος λόγω απουσίας του τότε Προέδρου Θεόδωρου Αριστοδήμου στο εξωτερικό για λόγους υγείας, μέχρι τις 30 Αυγούστου 2012 όταν ο κ Αριστοδήμου παραιτήθηκε και το ΔΣ με εξέλεξε ομόφωνα στη θέση του Προέδρου. Ανέλαβα τα καθήκοντα μου στην πιο κρίσιμη φάση της ιστορίας της Τράπεζας Κύπρου (ΤΚ) αφού το Συγκρότημα είχε αποσταθεί για κρατική στήριξη δεδομένου ότι δεν είχε επιτύχει να καλύψει πλήρως τα απαιτούμενα κεφάλαια στο τεστ κεφαλαιακής αντοχής της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Αρχής (ΕΤΑ) στις 30 Ιουνίου 2012.

Η οικογένεια μου είναι σημαντικός μέτοχος και καταθέτης της Τράπεζας Κύπρου εδώ και δεκαετίες και συμμετείχαμε σε όλες τις αυξήσεις κεφαλαίου καθώς και εκδόσεις αξιολογίων μέχρι και τις τελευταίες του 2012. Συνεπώς λοιπόν με την εμπιστοσύνη μου προς στο Συγκρότημα, είχα θέση ως πρωταρχικό σκοπό της ηγεσίας μου, να εργαστώ για τα συμφέροντα του οργανισμού και των μετόχων του στα πλαίσια της διαδικασίας ανακεφαλαιοποίησης της τράπεζας που ξεκίνησε αμέσως πριν την ανάληψη των καθηκόντων μου.

Δυστυχώς οι χειρισμοί που έγιναν και οι αποφάσεις που λήφθηκαν σε σχέση με τον τραπεζικό τομέα, με αποκορύφωμα την απόφαση του Ευρογρουπ της 25^{ης} Μαρτίου 2013 απέβησαν καταστροφικοί τόσο για τους μετόχους όσο και για τους η ασφαλισμένους καταθέτες μας, συμπεριλαμβανομένης της οικογένειας μου. Στις 25 Μαρτίου 2013, η ΚΤΚ έθεσε την ΤΚ σε καθεστώς εξυγίανσης και διόρισε Ειδικό Διαχειριστή. Ως αποτέλεσμα, στις 26 Μαρτίου 2013 υπέβαλα την παραίτηση μου από τη θέση του Προέδρου και του μέλους του ΔΣ (Παράρτημα 1 - επιστολή παραίτησης μου 26 Μαρτίου 2013).

Θα ήθελα να κάνω μια αναδρομή στην εξέλιξη των γεγονότων όπως την έζησα από το τέλος Ιουνίου 2012 μέχρι την παραίτησή μου στις 26 περασμένου Μαρτίου.

Θα ξεκινήσω λέγοντας ότι παρά τα πλήγματα που είχε δεχτεί τα τελευταία χρόνια, στα οποία θα αναφερθώ στη συνέχεια, η Τράπεζα Κύπρου παρέμενε υγιής και φερέγγυα. Σύμφωνα με τις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις της, στις 30 Ιουνίου 2012, η ΤΚ διέθετε σημαντικά ίδια κεφάλαια ύψους €2,2 δις, ικανοποιητική ρευστότητα με καταθέσεις ύψους €28,2 δις έναντι καθαρών χορηγήσεων ύψους €26,5 δις (δηλ. μια υγιής σχέση Χορηγήσεων προς Καταθέσεις 94%) και μηδενική άντληση ρευστότητας από το σχέδιο Emergency Liquidity Assistance (ELA) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ).

Η 30ή Ιουνίου 2012 είναι σημαντική ημερομηνία γιατί ήταν η καταληκτική ημερομηνία για το τεστ κεφαλαιακής αντοχής που διενήργησε η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή. Τη συγκεκριμένη ημερομηνία όλες οι συστημικά σημαντικές τράπεζες στην Ευρώπη θα έπρεπε να καλύψουν ένα νέο υψηλό στόχο βασικών πρωτοβάθμιων ιδίων κεφαλαίων (Core Tier 1 capital) ύψους 9% επί των Σταθμισμένων Στοιχείων Ενεργητικού (Risk Weighted Assets) τους κάτω από ακραίες συνθήκες. Τη συγκεκριμένη ημερομηνία, σύμφωνα με τις ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις της, η Τράπεζα Κύπρου βρέθηκε να είναι μόλις κατά €0,7 δις μακριά από το στόχο, δηλαδή διέθετε πρωτοβάθμια ίδια κεφάλαια (συμπεριλαμβανομένων των Μετατρέψιμων Αξιογράφων Ενισχυμένου Κεφαλαίου) ύψους 7,2% περίπου. Αξίζει να σημειωθεί ότι για πολλά χρόνια, οι κανονισμοί προέβλεπαν πολύ χαμηλότερα βασικά πρωτοβάθμια ίδια κεφάλαια ενώ στο προηγούμενο τεστ κεφαλαιακής αντοχής της ΕΤΑ ένα χρόνο πριν, ο στόχος ήταν η κάλυψη βασικών πρωτοβάθμιων ιδίων κεφαλαίων ύψους 5%.

Φερέγγυα, παρέμενε η ΤΚ μέχρι και την ημέρα της ένταξής της σε καθεστώς εξυγίανσης από τον Διοικητή της ΚΤΚ και τον ΥΠΟΙΚ στις 25 Μαρτίου 2013 και την συνεπακόλουθη καταναγκαστική αποξένωση των ελληνικών παραρτημάτων της κάτι που επιβεβαίωσε και ο Διοικητής της ΚΤΚ ενώπιον της Επιτροπής Θεσμών της Βουλής στις 4 Ιουνίου 2013.

Με βάση τα πιο πάνω είναι πιστεύω, ανυπόστατο το οποιοδήποτε επιχείρημα ότι η Τράπεζα Κύπρου βρισκόταν σε δεινή οικονομική κατάσταση. Πως φτάσαμε λοιπόν στο σήμερα?

ΚΟΥΡΕΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΟΜΟΛΟΓΩΝ (PSI)

Καίριο πλήγμα για το τραπεζικό σύστημα της Κύπρου ήταν η πολιτική απόφαση των αρχηγών κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) συμπεριλαμβανομένου και του τέως Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας στις 26 Οκτωβρίου 2011 για απομείωση του Ελληνικού Χρέους (το γνωστό PSI) χωρίς να ληφθεί υπόψη το τρομακτικό μέγεθος των επιπτώσεων που η απόφαση αυτή θα επέφερε στην κυπριακή οικονομία αλλά και χωρίς να εξασφαλισθεί αντίστοιχη βοήθεια για ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών μας όπως είχε εξασφαλίσει η Ελλάδα. Για το τραπεζικό μας σύστημα στο σύνολο του, η ζημιά ανήλθε σε €4,5 δις περίπου, ενώ για την ΤΚ σε €1,8 δις περίπου. Η ισχυρή όμως οικονομική κατάσταση της ΤΚ, της επέτρεψε να απορροφήσει την τεράστια αυτή ζημιά χωρίς καταστροφικές συνέπειες.

ΥΠΟΣΚΑΨΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Η δεύτερη κύρια πηγή ζημιών για τις τράπεζες προήλθε από την έντονη και συνεχή πολεμική που κήρυξε η προηγούμενη Κυβέρνηση εναντίον του τραπεζικού συστήματος και η οποία απέβηκε μοιραία για τον τόπο γιατί από μόνη της οδήγησε σε απώλεια της εμπιστοσύνης των πολιτών και καταθετών προς τις τράπεζες, Κυπρίων και ξένων, οδηγώντας σε φυγή καταθέσεων από Κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα, ιδιαίτερα από τη Λαϊκή Τράπεζα. Ταυτόχρονα η επίμονη άρνηση της τότε Κυβέρνησης να προχωρήσει στη λήψη άμεσων δημοσιονομικών μέτρων δεδομένου και του γεγονότος ότι από τον Μάιο 2011 βρέθηκε εκτός αγορών, οδήγησε την οικονομία του τόπου σε βαθειά ύφεση και κατ' επέκταση σε ραγδαία αύξηση των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (ΜΕΔ) και συνεπακόλουθα στην ανάγκη για δημιουργία συνεχώς αυξανόμενων προβλέψεων από τις τράπεζες. Σχετική ήταν και η δραματική δημόσια παρέμβαση της ΤΚ ημερομηνίας 1 Αυγούστου 2011, μια σπάνια για την ΤΚ κίνηση με την οποία προειδοποιούσαμε ότι η συνέχιση της οπραξίας θα οδηγούσε την Κύπρο σε περιπέτειες (Παράρτημα 2).

Δυστυχώς, ακόμη και ο Διοικητής της ΚΤΚ κ. Πανίκος Δημητριάδης, ο οποίος ανέλαβε καθήκοντα τον Μάιο 2012, παρόλο που ορθά είχε θέσει ως στόχο του να διορθώσει τις όποιες αδυναμίες υπήρχαν στο τραπεζικό σύστημα, δεν συνέβαλε στην προστασία του συστήματος αλλά τουναντίον προωθούσε την άποψη ότι οι δυο μεγάλες τράπεζες ήταν προβληματικές, αφερέγγυες και μη βιώσιμες. Ήταν ο κ. Δημητριάδης που σε ομιλία του στην Νέα Υόρκη στις 11 Δεκεμβρίου 2012 αποκάλεσε το τραπεζικό μας σύστημα ως casino banking, χαρακτηρισμό που χρησιμοποίησε αργότερα ο Γάλλος Υπουργός Οικονομικών και άλλοι στο εξωτερικό. Αξίζει να σημειωθεί ότι παρόλη την πολεμική και την υπόσκαψη, η ΤΚ μέχρι και τον Ιανουάριο 2013 δεν είχε προσφύγει στο ΕΛΑ για ρευστότητα.

Η πολεμική εναντίον του τραπεζικού συστήματος της Κύπρου από τις ίδιες τις αρχές της χώρας, αποτέλεσε πισώπλατη μαχαιριά και στο μοντέλο της Κύπρου ως αξιόπιστο χρηματοοικονομικό κέντρο το οποίο κτίστηκε με μεγάλους κόπους και προσπάθειες τις τελευταίες δεκαετίες και το οποίο θυσιάστηκε στο βωμό πολιτικών, κομματικών και άλλων σκοπιμοτήτων. Επιπρόσθετα, έδωσε την αφορμή και την ευκαιρία στους Ευρωπαίους «φίλους» μας που επιδίωκαν την αποδόμηση του χρηματοοικονομικού μοντέλου της Κύπρου, να εγείρουν θέματα όπως το μεγάλο μέγεθος του τραπεζικού μας τομέα, το ξέπλυμα μαύρου χρήματος και άλλα.

Θα ήθελα να αναφέρω, ως παράδειγμα υπευθυνότητας, το πώς συμπεριφέρθηκαν οι βρετανικές αρχές (κυβέρνηση και εποπτική αρχή) όταν τα 2008 - 2009, το τραπεζικό σύστημα στη Βρετανία βρέθηκε σε παρόμοια, δύσκολη θέση. Ενήργησαν αποφασιστικά, αστραπιαία και κυρίως αθόρυβα ανακεφαλαιοποιώντας δυο μεγάλες τράπεζες, τη Royal Bank of Scotland και τη Lloyds διασφαλίζοντας έτσι την αξιοπιστία τους και κατ' επέκταση την αξιοπιστία του βρετανικού τραπεζικού τομέα.

ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ - ΡΙΜΣΟ

Όπως έχω ήδη αναφέρει, παρά την τεράστια ζημιά των €1,8 δις από το PSI, στο τέλος Ιουνίου 2012 το κεφαλαιακό έλλειμμα της Τράπεζας Κύπρου, σύμφωνα με το τεστ κεφαλαιακής αντοχής της ΕΤΑ, ήταν μόνο €0,7 δις. Και ενώ οι εκτιμήσεις για το κεφαλαιακό έλλειμμα του συνόλου του τραπεζικού συστήματος κυμαίνονταν γύρω στα €2,5 δις., στις αρχές Ιουλίου 2012, και μετά από επαφές της ηγεσίας της ΚΤΚ με την τρόικα,

γίνεται γνωστό ότι οι κεφαλαιακές ανάγκες του χρηματοπιστωτικού τομέα υπολογίζονταν σε €10 δις. χωρίς καμιά απολύτως τεκμηρίωση και χωρίς οποιαδήποτε συνεννόηση ή συζήτηση με τις τράπεζες. (Παράρτημα 3 – Δημοσιεύματα ιστοσελίδας politis.gr 4/7/12 και εφημερίδας Financial Mirror 11/7/12).

Στη συνέχεια, τον Οκτώβριο 2012 διορίζεται η PIMCO για να αξιολογήσει τα δανειακά χαρτοφυλάκια των τραπεζών και να προβλέψει τις πιθανές μελλοντικές ζημιές σε βάθος τριετίας. Η PIMCO αρνήθηκε επίμονα να συζητήσει τόσο τις παραδοχές (assumptions) όσο και τα ευρήματα της με τις τράπεζες παρ' όλες τις επανειλημμένες γραπτές εκκλήσεις μας προς τον Διοικητή και τις προειδοποιήσεις μας ότι οι τότε φημολογούμενες υπερβολικές εκτιμήσεις της θα απέβαιναν καταστροφικές για τις τράπεζες και την οικονομία (Παράρτημα 4 - επιστολές ΤΚ 16, 28 & 30 Ιανουαρίου 2013).

Μετά τις έντονες παραστάσεις και κινητοποιήσεις όλων των τραπεζών, η ΚΤΚ ανακοίνωσε ότι και αυτή διαφωνεί με τα ευρήματα της PIMCO και προχώρησε στο διορισμό της Blackrock για να ελέγξει τα ευρήματα της πρώτης. Εξ' όσων γνωρίζω, η έκθεση της Blackrock δεν έχει δημοσιοποιηθεί. Τον Φεβρουάριο 2013, η ΤΚ διόρισε από μόνη της άλλο οίκο, την Clayton, να διεξαγάγει δικό της έλεγχο επί του δανειακού χαρτοφυλακίου της, τα αποτελέσματα του οποίου υποθέτω έχουν υποβληθεί στη νέα διοίκηση της ΤΚ. Θα ήταν χρήσιμο, οι εκθέσεις των δυο αυτών οίκων να κατατεθούν στην Επιτροπή ώστε να διαφανεί αν όντως οι προβλέψεις της PIMCO ήταν ρεαλιστικές ή υπερβολικές.

Ο διορισμός της PIMCO για τη διενέργεια του διαγνωστικού ελέγχου αποτέλεσε έκπληξη και ήγειρε πολλά ερωτηματικά καθότι, ενώ η συγκεκριμένη εταιρία διακρίνεται στον τομέα της διαχείρισης επενδυτικών χαρτοφυλακίων, εξ' όσων γνωρίζω, δεν είχε παρόμοια πείρα, τουλάχιστο στην Ευρώπη, ενώ δυο άλλες εταιρίες που είχαν λάβει μέρος στο διαγωνισμό, οι οποίες είχαν σημαντική πείρα και μάλιστα από την Ελλάδα, απορρίφθηκαν. Πέραν τούτου, ενώ ο διαγνωστικός έλεγχος της Blackrock στην Ελλάδα είχε γίνει σε στενή και διαρκή συνεργασία τόσο με την Τράπεζα της Ελλάδος όσο και με τις εμπορικές τράπεζες, η PIMCO επέλεξε να αρνείται οποιαδήποτε συζήτηση ή διαβούλευση με τις υπό εξέταση τράπεζες.

Μέσα στα πλαίσια του διαγνωστικού ελέγχου της PIMCO, οι τράπεζες αναγκαστικά προχώρησαν στη διενέργεια άμεσης επανεκτίμησης των αξιών όλων των ακινήτων που αποτελούν εξασφαλίσεις σε δάνεια. Κάτω από το αρνητικό κλίμα που είχε διαμορφωθεί με την πολεμική της τότε κυβέρνησης και τον εκ των προτέρων υπολογισμό του κεφαλαιακού ελλείμματος των τραπεζών στα €10 δις, οι εκτιμημένες αξίες των ακινήτων αναπόφευκτα μειώθηκαν σημαντικά.

Τελικά, η έκθεση της PIMCO δημοσιοποιήθηκε στις 19 Απριλίου 2013 και επιβεβαίωσε την πρόβλεψη του Ιουλίου 2012! Δυστυχώς, φαίνεται ότι όλα αυτό το διάστημα οδηγηθήκαμε σε μια αυταρχειβεβαιούμενη προφητεία!

ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ

Σύμφωνα με τους Ευρωπαϊκούς κανόνες, η κάθε τράπεζα που λαμβάνει κρατική στήριξη, υποχρεούται να υποβάλει σχέδιο αναδιάρθρωσης εντός 6 μηνών παρουσιάζοντας τους σχεδιασμούς της για το μέλλον και αποδεικνύοντας ότι αφού υιοθετήσει το σχέδιο αναδιάρθρωσης θα είναι μια βιώσιμη τραπεζική μονάδα. Οι κανονισμοί προνοούν επίσης ότι όπου υπάρχει σχεδιασμός για αποξένωση/πώληση εργασιών, αυτό θα πρέπει να γίνεται σε βάθος χρόνου ώστε να μη γίνεται κάτω από πίεση και σε τιμές που να μην ανταποκρίνονται στην πραγματική αξία τους.

Από την άνοιξη του 2012, το ΔΣ της ΤΚ είχε αποφασίσει τη διάθεση των ασφαλιστικών εταιριών της ή τη σύναψη στρατηγικών συνεργασιών στον τομέα με στόχο να ενισχύσει τα κεφάλαια της, κάτι που δυστυχώς δεν τελεσφόρησε μέσα στα στενά χρονικά πλαίσια του τεστ κεφαλαιακής αντοχής της ΕΤΑ. Το καλοκαίρι του 2012 αποφάσισε να τροχοδρομήσει την πώληση των εργασιών της στο εξωτερικό αρχίζοντας από τη Ρωσία, την Ουκρανία και τη Ρουμανία. Προς το σκοπό αυτό εξουσιοδότησε την εκτελεστική διεύθυνση να προσεγγίσει συμβούλους Investment Bankers για την εξεύρεση πιθανών αγοραστών.

Το Δεκέμβριο 2012 η ΤΚ διόρισε τη PWC Ηνωμένου Βασιλείου και την Deutsche Bank ως συμβούλους της για την ετοιμασία του σχεδίου αναδιάρθρωσης οι οποίοι, δυστυχώς, ήταν αναγκασμένοι να εργάζονται χωρίς να έχουν υπ' όψη τους τον στόχο, δηλ. το ποσό ανακεφαλαιοποίησης

που είχε προκύψει από το διαγνωστικό έλεγχο της PIMCO και το οποίο μέχρι τις 26 Μαρτίου 2013, ημέρα της παραίτησης μου, δεν είχε δοθεί επίσημο στην τράπεζα από την ΚΤΚ!

Παρά την αβεβαιότητα για τον στόχο, και μέχρι την ετοιμασία του τελικού σχεδίου αναδιάρθρωσης, η ΤΚ προχώρησε σε μια σειρά από μέτρα μείωσης λειτουργικών εξόδων μέσω σχεδίων εθελούσιας εξόδου συνολικά πέραν των 500 υπαλλήλων, περιορισμού των δικτύων καταστημάτων σε Κύπρο και Ελλάδα και άλλων. Ξεκίνησε επίσης ένα εποικοδομητικό διάλογο με την ΕΤΥΚ για μείωση μισθών και επιδομάτων του προσωπικού.

Ενώ η ΚΤΚ είχε δώσει ως ημερομηνία υποβολής του σχεδίου αναδιάρθρωσης το τέλος Απριλίου 2013, όλα άλλαξαν μετά την απόφαση του Ευρογρουπ στις 25 Μαρτίου 2013. Η ΤΚ τέθηκε σε καθεστώς «εξυγίανσης», σύμφωνα με το Νόμο περί εξυγίανσης τραπεζικών ιδρυμάτων ο οποίος ψηφίστηκε μόλις τρεις μέρες προηγουμένως και ο οποίος, όπως αποκαλύφθηκε, είχε ετοιμασθεί από την ΚΤΚ μήνες προηγουμένως.

ΠΩΛΗΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Καταστροφικό πλήγμα για την Τράπεζα Κύπρου ήταν η καταναγκαστική πώληση των εργασιών της στην Ελλάδα η οποία της επιβλήθηκε.

Όπως έχω ήδη αναφέρει, από το καλοκαίρι του 2012 το ΔΣ αποφάσισε να τροχοδρομήσει την πώληση των εργασιών του στο εξωτερικό αρχίζοντας από τη Ρωσία, την Ουκρανία και τη Ρουμανία.

Όσο αφορά στις δραστηριότητες μας στην Ελλάδα, άποψη του ΔΣ ήταν ότι θα έπρεπε να προχωρήσουμε σε μετατροπή της παρουσίας μας σε θυγατρική ώστε να περιορισθεί ο κίνδυνος από τυχόν έξοδο της Ελλάδας από τη ζώνη του Ευρώ και στη συνέχεια και σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα να αποφασισθεί το μέλλον της. Αν δηλαδή, θα προχωρούσαμε στον εξορθολογισμό και τον περιορισμό του μεγέθους του ή στην πώληση του. Είχαμε μεταφέρει την θέση μας αυτή στον Διοικητή της ΚΤΚ υποδεικνύοντας μάλιστα ότι θα έπρεπε να αποφεύγονται δημόσιες αναφορές περί αποχώρησης των κυπριακών τραπεζών από την Ελλάδα διότι κάτι τέτοιο θα οδηγούσε σε απώλεια εμπιστοσύνης, φυγή καταθέσεων

και εκμηδενισμό της αξίας του ελληνικού παραρτήματος μας. Για αυτό ακριβώς το λόγο, εμείς στις λιγοστές δημόσιες τοποθετήσεις μας τονίζαμε ότι δεν είχαμε πρόθεση να αποχωρήσουμε από την Ελλάδα, αλλά να περιορίσουμε και να εξορθολογήσουμε την εκεί παρουσία μας. Είναι στοιχειώδες ότι την όποια απόφαση σου για αποχώρηση από μια αγορά δεν την ανακοινώνεις εκ των προτέρων, αλλά τότε μόνο όταν είσαι έτοιμος και έχεις καταλήξει σε μια συμφωνία πώλησης.

Δυστυχώς το τι ακολούθησε είναι ακριβώς εκείνο που θα έπρεπε να είχε πάση θυσία αποφευχθεί. Η διαχείριση του θέματος από πλευράς ΚΤΚ και Υπουργείου Οικονομικών: Εν αγνοία της ΤΚ και παρά τις δραματικές εκκλήσεις μας, γραπτές και προφορικές, να ενημερωθούμε για τα τεκταινόμενα που έβλεπον το φως της δημοσιότητας και που αφορούσαν το μέλλον του τραπεζικού τομέα, συμφωνήθηκε μεταξύ των αρχών των δυο χωρών, η πώληση των ελληνικών εργασιών μας με καταστροφικούς όρους που επέφεραν ζημιό στην ΤΚ της τάξης των €2,0 δις και οδήγησαν τα ίδια κεφάλαια της σε αρνητικά (Παράρτημα 5 - επιστολές ΤΚ 11, 13 & 17 Μαρτίου 2013 προς τον Διοικητή ΚΤΚ & ΥΠΟΙΚ). Καθηκόντως, το ΔΣ ως θεματοφύλακας των συμφερόντων των μετόχων και των άλλων stakeholders, αρνήθηκε να συγκατανεύσει στην πώληση με τέτοιους δυσμενείς όρους (Παράρτημα 6 - επιστολή ΤΚ 24 Μαρτίου 2013 προς τον Διοικητή ΚΤΚ). Η πώληση όμως προχώρησε και υπογράφηκε από τον Διοικητή της ΚΤΚ αφού η ΤΚ τέθηκε σε καθεστώς «εξυγίανσης» και εκδόθηκε σχετικό διάταγμα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι πέραν του ότι η πώληση των ελληνικών εργασιών μας στην Ελλάδα έγινε με βάση αποτίμησης, το ακραίο σενάριο της PIMCO (άρα η ΤΚ διέγραψε προκαταβολικά τις τεράστιες προβλέψεις οι οποίες πολύ πιθανό να μην επιβεβαιωθούν ποτέ), αφέθηκαν εκτός συμφωνίας, ενδεχόμενες υποχρεώσεις της τράπεζας όπως εγγυητικές κ.α. χωρίς τις αντίστοιχες εξασφαλίσεις, οι οποίες εξασφαλίσεις μεταφέρθηκαν στον αγοραστή μαζί με τα δάνεια. Για τις ενδεχόμενες αυτές υποχρεώσεις, η ΤΚ παραμένει υπεύθυνη, με κίνδυνο να επωμισθεί στο μέλλον επιπρόσθετες ζημιές μερικών εκατοντάδων εκατομμυρίων Ευρώ. Εκτός συμφωνίας πώλησης παρέμειναν επίσης θυγατρικές εταιρίες της τράπεζας στην Ελλάδα όπως οι ασφαλιστικές, η χρηματιστηριακή, η εταιρία διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων και άλλες οι οποίες χωρίς τον διοικητικό κορμό της τράπεζας, το δίκτυό της αλλά και το πελατολόγιό της δεν μπορούν να λειτουργήσουν,

ενώ έχει εκμηδενισθεί η αξία τους! Επιπρόσθετα, οι όροι πώλησης έδωσαν στην Τράπεζα Πειραιώς μια επί πλέον χαριστική μείωση της αξίας ύψους €450 εκ. καθώς και το δικαίωμα να επαναξιολογήσει και ενδεχόμενα να αμφισβητήσει κάποια δάνεια της Λαϊκής ύψους άλλων €600 εκ. περίπου. Σε τέτοια περίπτωση το επιπρόσθετο αυτό κόστος θα φορτωθεί και αυτό στη νέα ΤΚ! Τέλος, θεωρώ εξωκρενικό ότι, κατά τον υπολογισμό του τιμήματος της πώλησης, η εκτίμηση για τα προβλεπόμενα προ-προβλέψεων κέρδη τριετίας της ΤΚ Ελλάδας τα οποία θα έπρεπε να ήταν της τάξης των €500εκ υπολογίσθηκαν στα €20εκ!

Ενδεικτική του πόσο συμφέρουσα για τον αγοραστή ήταν η συγκεκριμένη πώληση είναι η ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της Τράπεζας Πειραιώς για το 1^ο τρίμηνο του 2013 η οποία αναφέρει ότι το κέρδος που προέκυψε από την εξαγορά των κυπριακών τραπεζών ανήλθε σε €3,4 δις! (Παράρτημα 7 – Δημοσίευμα Stockwatch 21/5/2013 και ανακοίνωση Τράπεζας Πειραιώς 20/5/2013).

Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι στις 4 Ιουνίου 2013, ο Διοικητής της ΚΤΚ παραδέχτηκε ενώπιον της Επιτροπής Θεσμών της Βουλής ότι η ΤΚ ήταν φερέγγυα μέχρι που έλαβε χώρα η καταναγκαστική πώληση των ελληνικών παραρτημάτων της. Άρα τίθεται το ερώτημα αν παράνομα τέθηκε σε καθεστώς εξυγίανσης εφόσον κατά τον ουσιώδη χρόνο ήταν φερέγγυα για να της επιβληθεί στη συνέχεια η πώληση των ελληνικών της παραρτημάτων.

Ο ΔΙΠΛΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ALVAREZ & MARSAL

Τον Ιούλιο 2012 η ΚΤΚ διόρισε τον οίκο Alvarez & Marsal (A&M) για να διερευνήσει τους λόγους που οδήγησαν τις τράπεζες Κύπρου και Λαϊκή στην ανάγκη να αποταθούν στο κράτος για κεφαλαιακή στήριξη με ιδιαίτερη έμφαση στην αγορά ΟΕΔ και την επέκταση τους στο εξωτερικό. Ως ΤΚ καλωσόρισαμε την απόφαση για διεξαγωγή της έρευνας και συνεργαστήκαμε πλήρως για τη γρήγορη διεκπεραίωση της. Δυστυχώς, τα αποτελέσματα της αφέθηκαν για πολλούς μήνες να πλανώνται πάνω από τις τράπεζες κάνοντας τη δική τους ζημιά στην αξιοπιστία των τραπεζών ανάμεσα στην κοινή γνώμη και δίνοντας τροφή για υπόσκαψη και συκοφαντίες. Το πόρισμα παραδόθηκε στο Γενικό Εισαγγελέα μόλις στο τέλος Μαρτίου 2013. Είναι εκπληκτικό και άξιο απορίας ότι παρόλο που η

τράπεζα η οποία, όπως δημόσια γίνεται παραδεκτό, είχε σοβαρότατα προβλήματα ενδεχομένως και ως αποτέλεσμα κακοδιαχείρισης ήταν η Λαϊκή Τράπεζα, σύμφωνα με τους όρους εντολής της ΚΤΚ η όλη προσοχή των Α&Μ επικεντρώθηκε στην ΤΚ!

Η έρευνα ήταν ο πρώτος ρόλος της Α&Μ.

Ενώ λοιπόν, εργαζόταν ακόμη για τη διεξαγωγή της έρευνας, ξαφνικά τον Ιανουάριο 2013 η Α&Μ μας πληροφόρησε ότι διορίστηκε από την ΚΤΚ και ως σύμβουλος της σε σχέση με τα σχέδια αναδιάρθρωσης των τραπεζών. Μετά από γραπτό αίτημα μας και συναντήσεις μας με τον Υπουργό Οικονομικών και τον Διοικητή της ΚΤΚ, η ΚΤΚ μας πληροφόρησε ότι όντως η Α&Μ διορίστηκε από την ΚΤΚ και ως σύμβουλος της για «εκπόνηση σχεδίου αναδιάρθρωσης του τραπεζικού συστήματος της Κύπρου σε συστημικό επίπεδο» (Παράρτημα 8 - επιστολή ΤΚ 21 Ιανουαρίου 2013 προς τον Διοικητή ΚΤΚ & ΥΠΟΙΚ). Με ποια διαδικασία, με ποιο κόστος και με ποιους όρους εντολής ο οίκος αυτός απέσπασε νέο συμβόλαιο από την ΚΤΚ ενώ βρισκόταν σε εξέλιξη η έρευνα, μου είναι άγνωστα.

Με αυτή τη νέα ανάθεση, φαίνεται ότι η Α&Μ πήρε στα χέρια της την απόλυτη εξουσία να σχεδιάσει το μέλλον του τραπεζικού μας τομέα.

Η ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΤΗΣ «ΚΑΛΗΣ ΛΑΙΚΗΣ» ΜΕ ΤΗΝ ΤΚ

Τελειωτικό πλήγμα για την ΤΚ ήταν η απόφαση που υιοθετήθηκε από το Eurogroup στις 25 Μαρτίου 2013 το οποίο προνοεί μεταξύ άλλων, τη συγχώνευση της κατ' ευφημισμό «καλής» Λαϊκής με την Τράπεζα Κύπρου.

Η πρόταση για αυτή τη λύση παρουσιάσθηκε από τον Διοικητή της ΚΤΚ μέσω εγγράφου της Α&Μ το οποίο κατέθεσε σε σύσκεψη στο Προεδρικό Μέγαρο το βράδυ της 23^{ης} Μαρτίου 2013, παραμονής της μετάβασης του Προέδρου της Δημοκρατίας στις Βρυξέλλες για τη σύνοδο του Eurogroup, στην οποία συμμετείχαμε και εμείς και το οποίο περιέγραφε το σχέδιο το οποίο τελικά επιβλήθηκε: την πώληση των ελληνικών παραρτημάτων των δυο τραπεζών, την «κρατικοποίηση», όπως αναφερόταν στο έγγραφο, της ΤΚ και τη μεταφορά των Κυπριακών εργασιών της Λαϊκής στην ΤΚ μαζί με τις υποχρεώσεις της προς το ΕΛΑ και τους ασφαλισμένους καταθέτες της καθώς και κάποιων στοιχείων ενεργητικού. (Παράρτημα 9 - Έγγραφο Α&Μ

23/3/13). Την επομένη, συνοδευόμενος από αντιπροσωπία του ΔΣ επισκέφθηκα τον Διοικητή ΚΤΚ και του ανέπτυξα τα επιχειρήματα μας γιατί δεν θα έπρεπε να προχωρήσει η μεταβίβαση της «καλής» Λαϊκής στην ΤΚ και στη συνέχεια του απέστειλα σχετική επιστολή (Παράρτημα 10 – επιστολή ΤΚ 24 Μαρτίου 2013 προς τον Διοικητή ΚΤΚ).

Τελικά, πιστεύω ακράδαντα, ότι πέραν από την άμεση και βίαιη μείωση του μεγέθους του τραπεζικού μας συστήματος με την πώληση των ελληνικών παραρτημάτων των κυπριακών τραπεζών, πραγματικός και κύριος στόχος του σχεδίου δεν ήταν άλλος από τη χρησιμοποίηση της ΤΚ ως όχημα για να αναλάβει το βάρος μιας άλλης τράπεζας η οποία θα οδηγείτο σε εκκαθάριση και κυρίως η απαλλογή της ΚΤΚ από τις υποχρεώσεις της ύψους €9,5 δις προς το ΕΛΑ το οποίο είχε παραχωρηθεί στη Λαϊκή καθώς και η εξυπηρέτηση της ΕΚΤ να διασφαλίσει το λαβείν της. Με τις υποχρεώσεις αυτές καθώς και με τις υποχρεώσεις του κράτους προς τους ασφαλισμένους καταθέτες της Λαϊκής ύψους άλλων €3,5 δις, επιβαρύνονται οι μέτοχοι και οι καταθέτες της ΤΚ. Κατά την άποψη μου εάν η ΚΤΚ και το κράτος δεν ήταν σε θέση να τις αναλάβουν, θα ήταν λογικό το βάρος να είχε κατανεμηθεί σε ολόκληρο το χρηματοπιστωτικό σύστημα όπως ήταν και η αρχική απόφαση του Ευροζона της 15^{ης} Μαρτίου 2013 η οποία δυστυχώς απορρίφθηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Επιπρόσθετα, η ΤΚ αναγκάζεται να αναλάβει το σύνολο του προσωπικού και το δίκτυο καταστημάτων της Λαϊκής.

Είμαι σίγουρος ότι η Ερευνητική Επιτροπή θα ερευνήσει το χειρισμό της παροχής ρευστότητας από το ΕΛΑ στη Λαϊκή Τράπεζα καθώς και τη νομιμότητα της μεταφοράς της υποχρέωσης αυτής καθώς και της υποχρέωσης του κράτους προς τους ασφαλισμένους καταθέτες της, στους μετόχους και καταθέτες της ΤΚ. Σχετικό είναι το άρθρο του καθηγητή Κωνσταντίνου Ξιούρου ημερομηνίας 16/4/13 που δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα Stockwatch (Παράρτημα 11). Σχετικές επίσης είναι οι δηλώσεις του Διοικητή της ΚΤΚ ημερομηνίας 26 Μαρτίου 2013 ότι η Λαϊκή Τράπεζα κρατήθηκε στη ζωή με τη στήριξη του ΕΛΑ μέχρι να περάσουν οι εκλογές του Φεβρουαρίου 2013.

Επιπρόσθετα, πληροφορίες φέρουν την ΤΚ να έχει εξαναγκασθεί να υποθηκεύσει προς το ΕΛΑ δικά της στοιχεία ενεργητικού για να απολλογούν τα στοιχεία ενεργητικού της Λαϊκής στην Ελλάδα που ήταν υποθηκευμένα.

Εάν αυτό αληθεύει, τότε εγείρεται τεράστιο θέμα διότι με αυτό τον τρόπο σχεδόν εκμηδενίζεται ή τουλάχιστον περιορίζεται σημαντικά η όποια δυνατότητα της ίδιας της ΤΚ να αποταθεί για ρευστότητα στην ΕΚΤ κάτι που θα έχει απόλυτη ανάγκη το επόμενο διάστημα.

Πιστεύω επίσης ότι θα ήταν σκόπιμο να προσδιορισθούν ποιες θα ήταν οι πραγματικές κεφαλαιακές ανάγκες της ΤΚ χωρίς τα βάρη της Λαϊκής Τράπεζας και ποιο το ύψος του κουρέματος των καταθέσεων της ΤΚ που θα απαιτείτο. Επίσης ποιο θα ήταν το κούρεμα των καταθέσεων στην ΤΚ αν δεν αποξενώνονταν οι εργασίες στην Ελλάδα με τον τρόπο που αποξενώθηκαν επιφέροντας ζημιά της τάξης των €2,0 δισ. και αν το κούρεμα εφαρμοζόταν και στους καταθέτες της ΤΚ στην Ελλάδα.

Θα πρέπει επίσης να εξετασθεί κατά πόσο οι μέτοχοι, οι κάτοχοι αξιολογίων και οι καταθέτες της ΤΚ είναι πράγματι, σε καλύτερη μοίρα μέσα από το σχέδιο εξυγίανσης που εφαρμόζεται σε σχέση με τη θέση που θα βρίσκονταν αν η ΤΚ ετίθετο σε εκκαθάριση όπως προνοεί ο νόμος περί εξυγίανσης χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων!

Η σφαίραση από τις καταθέσεις ποσών ύψους 60% από το τέλος Απριλίου και η διακοπή καταβολής τόκων από τότε χωρίς να αποδοθεί άμεσα το αντάλλαγμα των μετοχών στους δικαιούχους είναι ακόμη μια, κατά τη γνώμη μου, παράνομη πράξη που πρέπει να διερευνηθεί. Γιατί δεν παρέμειναν τα ποσά αυτά στους λογαριασμούς των πελατών, έστω παγοποιημένα, μέχρι να είναι έτοιμη η Αρχή Εξυγίανσης να εκδώσει το αντάλλαγμα των μετοχών?

Τελειώνοντας, θα ήθελα να εκφράσω τη μεγάλη ανησυχία μου για την καθυστέρηση που παρατηρείται στην ολοκλήρωση της όλης διαδικασίας για έξοδο της ΤΚ από το καθεστώς «εξυγίανσης», του καθορισμού του αναγκαίου κουρέματος επί των καταθέσεων και της αποδέσμευσης του υπολοίπου των καταθέσεων ώστε επιχειρήσεις και ιδιώτες να μπορέσουν να επανασχεδιάσουν το μέλλον τους το ταχύτερο δυνατό και να επανέλθει η εμπιστοσύνη στο τραπεζικό μας σύστημα.

Ανδρέας Χ. Αρτέμης
Πρόεδρος

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σταδίου 51
Ετρόβολος
Τ.Θ. 21472
CY-1699 Λευκωσία

Τηλέφωνο : +357 2212 2101
Τέλεφαξ : +357 2237 6456
E-mail : info@cy.bankofcyprus.com

26 Μαρτίου 2013

Αντιπρόεδρο και Μέλη
Διοικητικού Συμβουλίου
Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Ατδ
Λευκωσία

Αγαπητοί Συνάδελφοι

Ανέλαβα την προεδρία του Συγκροτήματος το περασμένο καλοκαίρι στην πιο κρίσιμη ίσως καμπή της ιστορίας του. Στους λίγους μήνες της θητείας μου στη θέση του Προέδρου κατέβαλα κάθε προσπάθεια ώστε η τράπεζα να κάνει μια νέα αρχή. Όπως γνωρίζετε είμαι σημαντικός μέτοχος και καταθέτης του Συγκροτήματος εδώ και δεκαετίες και συμμετείχα σε όλες τις αυξησεις κεφαλαίου καθώς και εκδόσεις αξιολογίων μέχρι και τις τελευταίες του 2012, ενώ ουδέποτε εμπορεύτηκα μετοχές για πρόσκαιρο κέρδος. Συνεπώς με την πίστη μου στο Συγκρότημα, είχα θέσει ως πρωταρχικό μου σκοπό να εργαστώ για τα συμφέροντα των μετόχων στο πλαίσιο της διαδικασίας ανακεφαλαιοποίησης της τράπεζας που ξεκίνησε άμεσα πριν την ανάληψη των καθηκόντων μου.

Η οικονομία της χώρας μας αλλά και το Συγκρότημα της Τράπεζας Κύπρου διέρχονται ιδιαίτερα κρίσιμες στιγμές. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κατέβαλε, τις τελευταίες μέρες, έντονες και άσπνες προσπάθειες για να καταλήξει σε μια συμφωνία με τους δανειστές της Κύπρου με στόχο την επίτευξη της οικονομικής σταθερότητας.

Δυστυχώς όμως, οι σχεδιασμοί για την ανακεφαλαιοποίηση της τράπεζας μας που ετοιμάστηκαν από την Κεντρική Τράπεζα εδώ και αρκετούς μήνες, χωρίς καμιά συνεννόηση μαζί μας και που προωθήθηκαν προς την κυβέρνηση ως η λύση στο πρόβλημα του τραπεζικού συστήματος, περιλαμβάνουν ιδιαίτερα δυσμενείς πρόνοιες για την Τράπεζα Κύπρου και τους μετόχους της. Διασθανόμενος την κρισιμότητα των στιγμών, περιορίζομαι να αναφέρω μόνο ότι οι δυσμενείς όροι που συμφωνήθηκαν ερήμην μας για τη διάθεση των ελληνικών δραστηριοτήτων μας καθώς και η υποχρεωτική ανάληψη από την τράπεζά μας των εργασιών της «καλής» Λαϊκής Τράπεζας με τις πολύ μεγάλες οφειλές προς τον ΕΛΑ, δημιουργούν τεράστιες υποχρεώσεις για την Τράπεζα Κύπρου, αυξάνουν τις ανάγκες ανακεφαλαιοποίησής

της και ενδεχομένως να οδηγήσουν στην ανάγκη για αυξημένα ποσοστά κουρέματος για τους ανασφάλιστους καταθέτες μας.

Μετά την προχθεσινή απόφαση του Ευρογρουπ, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου έθεσε αμέσως σε εφαρμογή τους σχεδιασμούς αυτούς αξιοποιώντας την προσφάτως εγκριθείσα νομοθεσία η οποία της παρέχει εξουσίες, ως Αρχή Εξυγίανσης «να ασκεί τα καθήκοντα και ευθύνες των μετόχων, των συμβούλων και των διευθυντών της Τράπεζας Κύπρου». Με χθεσινή επιστολή του, ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας με ενημέρωσε ότι, υπό την ιδιότητα της ως Αρχή Εξυγίανσης, η Κεντρική Τράπεζα αποφάσισε τη λήψη μέτρων εξυγίανσης της Τράπεζας Κύπρου και «ως εκ τούτου οποιαδήποτε ενέργειες ή αποφάσεις που λαμβάνονται από την Τράπεζα θεωρούνται άκυρες εκτός εάν έχουν ληφθεί απάνη με τη συγκατάθεση της Κεντρικής Τράπεζας».

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Μετά και από αυτή την εξέλιξη αισθάνομαι ότι δεν είμαι σε θέση να συνεχίσω να ασκώ τα καθήκοντα μου, αλλά ούτε και να εκπληρώνω την αποστολή μου και ως εκ τούτου υποβάλλω την παραίτησή μου από Πρόεδρος και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου καθώς και των θυγατρικών εταιρειών της.

Ειλικρινά εύχομαι ο σχεδιασμός που έχει αρχίσει να υλοποιείται να οδηγήσει στα παθητά αποτελέσματα για το καλά της Τράπεζας Κύπρου και της οικονομίας του τόπου. Είμαι σίγουρος ότι η διευθυντική ομάδα και ολόκληρο το προσωπικό της τράπεζας θα εργαστούν σκληρά προς αυτή την κατεύθυνση.

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Θέλω να ευχαριστήσω όλους εσάς, την εκτελεστική διεύθυνση καθώς και το προσωπικό του Συγκροτήματος για την στενότητα και αγαστή συνεργασία μας καθώς και για την καθολική στήριξη σας και να σας ευχηθώ κάθε καλό για τα μέλλον.

Με εκτίμηση

Ανδρέας Αποστόλης

Κοιν: κ Μιχάλη Σαρρή, Υπουργό Οικονομικών
κ Πανίκο Δημητριάδη, Διοικητή Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου
κκ Δημήτρη Καλογήρου, Πρόεδρο Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς

StockWatch

Κυπριακή Οικονομία BOCY: SOS για εισδοχή στο μηχανισμό στήριξης

Ημερομηνία Δημοσίευσης: 01/08/2011 13:03

Ένα σύνολο για την πορεία της οικονομίας απειλεί η Τρ. Κύπρου προεδροποιώντας ότι η συνέχιση της απραξίας θα οδηγήσει την Κύπρο στο μηχανισμό στήριξης. Με απληθιστή παρέμβαση της στις τρέχουσες εξελίξεις, η τράπεζα τόνισε ότι «η χώρα της οικονομίας είναι κεραιμή και οι ενέργειές μας καθιστάμετες για το μέλλον του τόπου».

«Η ισχυρή οικονομική απειλή το εχέγγυο στον τόπο μας για εθνική και φυσική επιβίωση, και θα αρέσει όλοι μας, κυβέρνηση, πολιτικές δυνάμεις, οργανωμένα σύνολα, επιχειρήσεις και εργαζόμενοι, να αρθρούμε στο ήθος των περιστάσεων. Να αντιληφθούμε τα διεθνή περιβάλλον και τα ήρωιά της δικής μας οικονομίας, να ενεργήσουμε άμεσα και αποτελεσματικά, να ανακόψουμε την τωρινή μας πορεία, να πετύχουμε την ανακωχή, να επανορθώσουμε στην ανάπτυξη», αναφέρει σε ανακοίνωσή της η Τράπεζα.

«Μηνες ήρωα, προεδροποιούμε, συμβουλευόμαστε, απηχόμαστε, προσεχίζουμε. Αναλύουμε και βοηθηθούμε από συγκεκριμένων ήρωων. Δεν υπάρχουν πλέον χρονικά περιθώρια. Βραδύμαστε σε εκείνα τα κομβικά σημεία που θα κριθούμε από την ιστορία. Είναι η ώρα της άμεσης και της αποτελεσματικής δράσης», συνεχίζει.

Συμφωνία με τη BOCY, οι αγορές και οι κύρια εξελίξεις, διαδραματίζονται καθοριστικά ρόλο στις εξελίξεις, άσχετα αν έχουν δει ή όχι τονίζοντας πως κείνα καταστροφικά να τους απηχούμε τη στιγμή που εκδήλωση η ευρωζώνη αναγνωρίζει την απραξία τους και καθορίζει πολιτικές που απασκαλίζουν στον καθηγουκάμω των αγορών».

«Οι αγορές κινούνται με γοργούς ρυθμούς. Αναποφασιστικότητα, διαρκείς ή απόλυτα ήρωα χωρίς αυσία ηρωαρούμε, ενώ τολμηρές πράξεις επιβεβαιώνονται».

«Και την απραξία μας διακινούμε τη δυνατότητα αναπροσαρμογής του τόπου, και οι συνέπειες θα είναι άμεσες και σοβαρές. Άμεση είναι η απειλή της έκτακτης της χώρας μας στον Μηχανισμό Στήριξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με ή ή κακό σιγά σιγά ήρωα. Μακροπρόθεσμα, χώρα απηχισμένη, χώρα λαβωμένη, χώρα με οικονομικές διακρίσεις, δεν θα προσφέρει πλέον για περιφερειακό χρηματοοικονομικό κέντρο. Το οικονομικό που χρόνια ήρωα κινούμε, που συνεχίζουμε τόσα πολλά στην Κυπριακή οικονομία και που αποτελεί βασικό συγκριτικό μας πλεονέκτημα, θα διαβρωθεί. Ο διεθνής ανταγωνισμός είναι ανεξίτηλος, υπαγορεύει».

«Η Τράπεζα Κύπρου, ο μεγαλύτερος ομιούτης της οικονομίας του τόπου, απηχά για τις οικονομικές εξελίξεις οι οποίες επιδεινώθηκαν σημαντικά μετά τα τραγικά γεγονότα στο Μορι. Παράλληλα ήρωα, δηλώνει ότι έχει τα κεφάλαια και την κωνότητα να ενισχύσει τις πολιτικές του ήρωα, κέρδαν αυτές χαρακτηρίζονται από αποτελεσματικότητα και διαρκτικότητα, κέρδαν βγάζουν η χώρα από την κρίση, οδήγησαν ημ τις προκοπή και ήρωα στη βάση μιας σύγχρονης ευρωπαϊκής οικονομίας, η παλλόμενη από ανηλίες που διαβρώνουν την αναπροσαρμογή και να συγκριτικά μας πλεονέκτημα».

«Η ήρωα από τη σημερινή κρίση προσηθίζω να έχουμε τις αρτές εκείνες που απηχισαν τότε τον οικονομικό ηρωα της Εισβολής και της Καταχής. Η κωνότητα της «αίσθησης απηχιστή ανάλυση ήρωων με σοβαρότητα και πάνω από όλο με σιγά σιγά σχέδια και αλληλεγγύη», αναφέρει.

«Οι ενέργειές μας θα πρέπει να είναι ήρωα που να ξεκαθαρίζουν στις αγορές ότι η Κύπρος μπορεί και είναι αποφασιστική να πάρει όλα τα μέτρα που απαιτούνται για να διακριστεί το οικονομικό της και να απηχιστεί να αναπτύσσεται. Κάθε μέρα ήρωα επηχίζονται με επηχισμένη τα ήρωα και τις κωνότητες. Γι' αυτό πρέπει να δράσουμε ήρωα, όχι αήρωα», κατάλήγει.

ΑΡΧΗΓΗ ΑΡΧΗΓΩ ΕΙΣΑΓΡΑΦΗ ΔΙΑΚΗΡΙΣΗ ΡΟΥΠΕΛΟΚ ΒΙΟΛΟΓΟΙ ΕΟΕ ΡΟΥΠΕΛΟΚ ΣΧΗΜΑΤΩ

Ανώνυμοι

Search

Politis Gr

Politis.gr Blog Πολιτικές Συμβουλίες Κοινωνία Απόδοχος Πολίτες Γνώμες Βραβεύματα Video Έξοτος Τύπος Blogosphere

Κατηγορία | Νεοφιλία

Κύπρος: Ανάγκες 10 δισ. «βλέπει» η τρόικα

Μελέτη του ΙΟΕ για το 2013

Στα 10 δισ. ευρώ υπολογίζει ως κρισιμότητα ανάμεσα στο κρατικό και στο ιδιωτικό τομέα της Κύπρου, η τρόικα στην έκθεσή της για το 2013.

Μεταξύ των προτεραιοτήτων με το πακέτο της κρισιμότητας της Κύπρου, η τρόικα υποστηρίζει τον ΔΝΤ να μην δώσει το όνομα των ασφαλιστικών ταμείων για να μην επηρεαστεί η οικονομία της Κύπρου. Η τρόικα υποστηρίζει επίσης τον ΔΝΤ να μην δώσει το όνομα της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη Στιβ Πάρις, στο αρχικό σχέδιο των προτάσεων, οι προτάσεις του ΔΝΤ συνεπαγόταν ότι θα εξασφαλιστεί το όνομα της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, η οποία θα μεταφερθεί σε κρισιμότητα ή στην Κεντρική Τράπεζα της Ελλάδας, η οποία θα μεταφερθεί στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου.

Πέραν του μεθοδολογικού χαρακτήρα των μη εξυπηρετούμενων οφειλών, που αναφέρει η τρόικα, η τρόικα υποστηρίζει επίσης ότι η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου θα μεταφερθεί στην Κεντρική Τράπεζα της Ελλάδας.

Οι λύσεις θα γίνουν από την BlackRock η οποία αγοράζει την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, η οποία θα μεταφερθεί στην Κεντρική Τράπεζα της Ελλάδας. Η τρόικα υποστηρίζει επίσης ότι η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου θα μεταφερθεί στην Κεντρική Τράπεζα της Ελλάδας.

Bookmark it

• Πολιτική για άρθρα • Πολιτική άρθρα •

Comments are closed

Για πληροφορίες καλέστε 210 9499949

Καλύτερες Τιμές

SeaTickets.gr
On-line Περιοδικά Ταξίδια

Συμπλήρωμα Τελεωνών Έξοδος ΡΕΕ

FlippingBook Publisher

Create publications viewable on any device

TRY NOW

Polls

How is My Site?

- Good
- Excellent
- Bad
- Can Be Improved
- No Comment

Vote
View Results

ΕΥΕΛΩΜΕΝΕΣ ΟΠΙΣΕ

www.levyplace.com
15,000 Ευρώτες Ανάπτυξη της Ευρώπης
και την ανάπτυξη της Ευρώπης

ΕΥΕΛΩΜΕΝΕΣ ΟΠΙΣΕ

www.levyplace.com
15,000 Ευρώτες Ανάπτυξη της Ευρώπης
και την ανάπτυξη της Ευρώπης

Αυξήστε τα Εισοδήματά σας

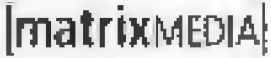
www.levyplace.com
Ζητήστε την Ευρώπη της Ευρώπης
Εισοδήματα από 500-1000 €/Μήνα

Μη απογοητωθείτε

Συνέχεια

Αναζητήστε RRS online

Review from 11/07/2012	Customer:	Rubric:	 <small>The Athens and Thessaloniki newspapers in a single edition</small> <small>ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ</small>
Article size (cm2): 154	Author:	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ	
		Subrubric:	
		Χρηματοπιστωτικό σύστημα/Τράπεζες	
FINANCIAL MIRROR		Mediatype: Print	
ημερομηνία: 11/07/2012, από σελίδα 13			

Τραπεζίτες Vs Πανίκος Δημητριάδης

Ιδιαίτερα ενσχυλημένοι με την στάση των κυβερνώντων και του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας Πανίκου Δημητριάδη κατά τη διάρκεια των συζητήσεων που έγιναν με την Τρόικα εμφανίζονται υψηλόβαθμο τραπεζικό στελέχη που μέλησαν στη Financial Mirror.

Η ενόχληση εκτιμάται κατά κύριο λόγο στη διαφορά προς κυπριακή Μέση Μεζήκης. Ενημέρωσης ότι οι κεφαλαιαγούς ανάγκες ανέρχονται στο 10 δις ευρώ λόγω του διαφορετικού τρόπου που οι κυπριακές τράπεζες υπολογίζουν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια τη στιγμή που το κλιμάκιο της Τρόικα δεν έκανε τιμα αναφορά σε ποσό.

Στα ακραία σενάρια που ανέπτυξαν, οι τραπεζίτες του Διεθνούς Νομισματικού μείου σύμφωνα με διαγραφές από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα, συνηματολογούν στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια όλες τις πιστώσεις που βρίσκονται σε καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών ανεξαρτήτως των εξασφαλίσεων που

έχει η τράπεζα. Αυτό από τραπεζικούς κύκλους πλο μίλησαν στην εφημερίδα μες κερμηλεύσει από την προσπάθεια που καταβάλλει η κυβέρνηση να πείσει την κοινή γνώμη ότι η ένταξη στο Μηχανισμό Στήριξης αποδίδεται αποκλειστικά στα προβλήματα ανακεφαλαιοποίησης των κυπριακών τραπεζών και όχι στο ότι η κυπριακή κυβέρνηση είναι αποκλεισμένη από τις αγορές εδώ και ένα χρόνο. «Και άλλες τράπεζες από το Βέλγιο και το Ηνωμένο Βασίλειο ζήτησαν κρατική στήριξη για κάποιο διάστημα και επειδή

το κράτος τους ήταν αδύνατο και μπορούσε να δοκιμασθεί δεν αποδόθηκαν στο Μηχανισμό Στήριξης», μας εξήγησαν υψηλόβαθμοι τραπεζικοί κύκλοι. Οι τραπεζίτες τονίζουν ακόμη ότι η κυβέρνηση δεν έχει συνειδητοποιήσει ότι με το να πολεμά τις τράπεζες της οικονομική πολιτική την κυπριακή οικονομία και προειδοποιεί ότι όταν τα αντίστοιχα θα είναι πλέον αρχά, δυστυχώς όπως μιλά η κυβέρνηση για το θέμα του Μηχανισμού έχουμε σημαντική απώλεια καταθέσεων κυρίως από Ρώσους οι οποίοι μεταφέρουν το χρήμα τους σε άλλες χώρες.

Υπάρχει επίσης ενόχληση και από την απειρίτευση προς συγκεκριμένο τραπεζίτη και συγκεκριμένα το Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας Μιχάλη Ισραήλ από τον Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας Πανίκο Δημητριάδη στο να προβαίνει σε ασημαδότησε δήλωση αγορά τον Όμιλο.

Ανδρέας Χ. Αρτέμης
Πρόεδρος

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σιδωνίου 51
Σιγιάλας
Τ.Θ. 21472
CY-1509 Λευκωσία

Τηλέφωνο: +357 2212 2101
Τέλεφων: +357 2287 8456
E-mail: a.artemis@cybaic.co.cy

16 Ιανουαρίου 2013

Δρά Πανίκα Δημητριάδη
Διοικήτή
Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
Λευκωσία

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΗ ΜΕ ΤΟ ΧΕΡΙ

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Αξιότιμε κύριε Διοικητά,

Με αφορά πληροφορίες που βλέπουν το φως της δημοσιότητας αναφορικά με τη μεθοδολογία που χρησιμοποιεί η ΡΙΜΣΟ για τον υπολογισμό των αναγκών ανακεφαλαιοποίησης του χρηματοπιστωτικού τομέα εκφράζουμε τις έντονες ανησυχίες μας, τις οποίες πιστεύουμε ότι συμμερίζεστε κι εσείς, τόσο για τη βάση του υπολογισμού των κεφαλαιακών αναγκών όσο και για τις παραδοχές και κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν. Η υιοθέτηση τέτοιων ακραίων παραδοχών και κριτηρίων θα έχει καταστροφικές συνέπειες για το τραπεζικό σύστημα της Κύπρου και θα κλονίσει την εμπιστοσύνη των Κυπρίων και ξένων καταθετών καθώς και του κοινού γενικότερα.

Επισυνάπτουμε, για ενημέρωσή σας, πληροφορίες που πιστεύουμε ότι θα βοηθήσουν στις συζητήσεις σας με την ΡΙΜΣΟ. Τις πληροφορίες αυτές τις έχουμε αποστείλει χθες στην αρμόδια Υπηρεσία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.

Είμαστε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε περαιτέρω πληροφορίες χρειάζεστε στις προσπάθειες που καταβάλλετε για βελτίωση της κατάστασης.

Με εκτίμηση,

Ανδρέας Χ. Αρτέμης

Πρόεδρος

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Key highlights for Expected Loss calculation

1. PD estimation

- The historical information that has been provided in the data tape for both Cyprus and Greece operations should be incorporated in the analysis. Please note that according to Deloitte due diligence the data provided are of a very good quality.
- Separate PD models are expected to be developed for both Cyprus and Greece in order to capture country and borrower specific characteristics using the data provided by the Bank.
- PDs should be calculated for a period of 6-years, which captures a full economic cycle (3-year booming period and 3-year distressed period, allowing a smooth projection of the next 3-year losses).
- PDs should be estimated on number of accounts basis and not on an account balance basis. Balances are incorporated in the equation of EL through the use of EAD and LGD, and should thus not be factored in the PD calculation.
- Below we provide indicative PDs for the Cyprus and Greece portfolios as estimated based on the historical data provided.

	Corporate	SME	Residential	SBL	Consumer
Cyprus	9%	12,5%	3,5%	10%	7,5%
Greece	6%	7,5%	2,5%	7,5%	6,8%

- Cure rates (including "rescheduled and cured" and "self cured" loans) should be applied at defaulted loans, as requested and provided to PIMCO.

	Cyprus	Greece
Retail Portfolio	26,55%	35,16%
SME Portfolio	28,57%	25,56%
Corporate Portfolio	29,83%	20,23%

- Given that the vast majority of rescheduling takes place before the 90 dpd, the above cure rates must not be extrapolated to the whole rescheduled population.

- The percentage of rescheduled loans to the total performing portfolio is outlined in the following table:

	% of Active Resch Performing/ Total Performing	% of Total Resch Performing/ Total Performing
Cyprus		
Total portfolio	23%	30%
Greece		
Corporate	10%	13%
Business (SMEs)	15%	20%
Consumer (incl. Residential)	23%	28%
Residential only	24%	27%

2. PD growth rate

- Based on the provided estimates of macro indicators under the adverse scenario we believe that the aggregate growth in PDs for Cyprus and Greece for the next three years should be as follows:

PD growth rates	Cyprus	Greece
Business Portfolios model	17%	8%
Residential Portfolios model	40%	10%

- Based on the applied scenarios the difference in the loss rates between the base and adverse scenarios should not be in excess of 3 to 4 percentage points.

3. LGD estimation

- LGD should be estimated on a collateral coverage basis. For unsecured portfolios historical recoveries vintages should be used to approximate LGDs.
- In all cases, recovery information submitted in the respective data tapes should also be taken into account, as this reflects the recovery ability of the borrower, based on actual recovery cases, which cannot be captured from a plain coverage exercise.
- All available collateral IDs linked to account IDs should be taken into account, when estimating collateral coverage, after the application of appropriate haircuts.

- Corporate and personal guarantees, in both Cyprus and Greece, should be taken into account, as they have significant value for the Bank, and have demonstrated actual historical recovery.
- With regards to properties we believe that there should not be any further forced sales value affect.
- For discounting purposes the Bank's funding cost could be used.
- Below we provide indicative LGDs for the Cyprus and Greece portfolios under the adverse scenario.

	Corporate	SME	Residential	SBC	Consumer
Cyprus	33%	28%	15%	47%	40%
Greece	52%	30%	17%	50%	55%

4. Exposure at default estimation

- IBU business is mostly cash collateralised and therefore should be excluded from the EL exercise.
- Staff loans are considered fully secured as payments are being withheld from the staff's remuneration accounts, therefore should be excluded from the EL exercise.
- CCF on indirect facilities should be set at 0% as further drawings are provided at the discretion of the Bank.

5. NPV calculation

- When estimating expected losses, a possible additional haircut on the property values is estimated as the interest income on the recoverable amounts of non-performing loans (associated with the unwinding of the property value, as required by IAS 39) is disallowed.
- Such a treatment of the interest receivable on the recoverable amount of non-performing loans is considered a "double counting" of the expected losses from such loans; in this respect, an appropriate treatment is to either allow the recognition of the interest income on the recoverable part of the non-performing loans, or avoid the application of discounting on the fair value of the properties.

6. Other issues associated with the estimation of the capital needs of the banks

Deferred Tax Asset

- As shown in the business plan submitted to Pimco, the Bank projects significant losses for the years ending 31 December 2012 and 2013 as result of the increased provisions for credit losses.
- However, taking into account the projected pre-provision profitability of the Bank for the period up to 30 June 2015 (in the region of €2bn) and the expectation that its profitability will further increase thereafter, as a result of the adoption of measures and strategies that will improve the operational efficiency of the Group and the mitigation of the risks associated with the markets in which it operates, we expect that the Bank will generate sufficient taxable profits against which it may set-off its taxable losses.
- In addition, taking into consideration the historical performance and profitability of the Bank in the pre-crisis years, we are confident that it will be able to deliver the projected profitability as given in the business plan submitted to Pimco, even after taking into account possible deleveraging in the Bank's assets and/or possible divestment of non-core assets of BoC Group.
- In this respect, the tax benefit and hence the Deferred Tax Asset associated with the projected taxable losses should be considered as probable and be taken into account in the estimation of the capital needs of the Bank.

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Κεντρικό Γραφείο Συγκροτήματος
Ετασίου 51
Τ.Θ. 21472
1500 Λευκωσία, Κύπρος

Τηλέφωνο : (+357) 2212 2125
Τέλεφαξ : (+357) 2237 9655
E-mail : giannis.kyridis@cy.bankofcyprus.com

Ιστοσελίδα: www.bankofcyprus.com

28 Ιανουαρίου 2013

Δρα Πανίκο Δημητριάδη
Διοικητή
Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
Λευκωσία

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΗ ΜΕ ΤΟ ΧΕΡΙ

Αξιότιμε κύριε Διοικητή,

Σε συνέχεια της επιστολής μας ημερομηνίας 16 Ιανουαρίου 2013 αλλά και της μετοξύ μας συνάντησης στις 21 Ιανουαρίου 2013 θα θέλαμε να αναφέρουμε τα ακόλουθα:

Από τον Οκτώβριο 2012 διορίστηκε ο κύριος ΡΙΜΣΟ με σκοπό τη διεξαγωγή διαγνωστικού ελέγχου στο χαρτοφυλάκιο των κυπριακών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων έτσι ώστε να προσδιοριστούν οι κεφαλαιακές ανάγκες των κυπριακών τραπεζών περιλαμβανομένης και της Τράπεζας Κύπρου καθώς και αριθμού συνεργατικών ιδρυμάτων.

Από τα στοιχεία που μας ζητήθηκαν από την ΡΙΜΣΟ αντιλαμβανόμαστε ότι για την εκτίμηση των κεφαλαιακών αναγκών χρησιμοποιήθηκαν δύο μακροοικονομικά σενάρια, το βασικό σενάριο καθώς και το σκροφόρο σενάριο, τα οποία αντανακλούν τη διαφανόμενη για την περίοδο 2013-2015 εξέλιξη βασικών οικονομικών δεικτών (ρυθμός ανέυθου του πραγματικού ΑΕΠ, ποσοστό ανεργίας, πληθωρισμός, τιμές κατοικιών).

Όπως γνωρίζετε η Τράπεζα Κύπρου, έχοντας πλήρη επίγνωση της σημασίας που προσδίδεται στον εν λόγω διαγνωστικό έλεγχο, που κατά την άποψή μας θα πρέπει να προσβλέπει στη θωράκιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, προχώρησε στο διορισμό δύο διεθνών οίκων (McKinsey & Company και PWC) με σημαντική εμπειρία σε

αντίστοιχες περιπτώσεις (κυρίως στην Ιρλανδία και Ελλάδα), έτσι ώστε να υποβοηθηθούν την Τράπεζα στην όλη διαδικασία.

Καθ' όλη τη διαδικασία της συλλογής πληροφοριών πραγματοποιήθηκαν κάποιες συναντήσεις με την PIMCO όπου τόσο τα στελέχη της Τράπεζας όσο και των συμβούλων μας προσπάθησαν να εξηγήσουν στην ομάδα εργασίας της PIMCO ότι κάποια στοιχεία στη μορφή που ζητούνταν δεν ήταν αντιπροσωπευτικά για τα κυπριακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και θα έπρεπε να τύχουν προσαρμογής. Με λύπη σημειώνουμε ότι δεν λάβαμε ακόμη, ούτε από την PIMCO αλλά ούτε και την Κεντρική Τράπεζα, οποιαδήποτε επανατροφοδότηση (feedback) από τις εν λόγω θέσεις που θέσαμε/πρωθήσαμε στις συναντήσεις. Παρά τις επανελημμένες προσπάθειές μας δεν κατάστη δυνατό να συζητηθούν η μεθοδολογία που θα ακολουθείτο και οποιεσδήποτε παράμετροι αλλά και οι σχετικές λεπτομερείς παραδοχές του διαγνωστικού ελέγχου για προσδιορισμό των κεφαλαιακών αναγκών από τη PIMCO.

Με λύπη αλλά και με μεγάλη αγωνία παρατηρούμε τη σωρεία δημοσιευμάτων που βλέπουν το φως της δημοσιότητας για το ύψος των κεφαλαιακών απαιτήσεων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων αλλά και της μεθοδολογίας που υιοθετήθηκε από την PIMCO για προσδιορισμό των κεφαλαιακών αναγκών των τραπεζών. Οι αριθμοί που έχουν δει το φως της δημοσιότητας για το ύψος των κεφαλαιακών αναγκών της Τράπεζας Κύπρου τόσο στο βασικό όσο και στο ακραίο σενάριο μας εκπλήτουν και μας βρίσκουν κάθετα αντίθετους. Η διαφορά του ύψους των κεφαλαιακών αναγκών του βασικού και του ακραίου σεναρίου διαφαίνεται εξωπραγματική και απέχει πολύ από τους δικούς μας υπολογισμούς για τα δύο σενάρια (βασικό και ακραίο) στα πρότυπα της μεθοδολογίας που ακολουθήθηκε και σε άλλες χώρες (Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισπανία). Χαρακτηριστικό της έντονης διαφωνίας μας είναι και η διαφορά μεταξύ των εκτιμώμενων (σύμφωνα πάντα με τα δημοσιεύματα) κεφαλαιακών αναγκών βασικού και ακραίου σεναρίου που στο πρόσφατο παράδειγμα του διαγνωστικού ελέγχου του τραπεζικού συστήματος της Ελλάδας (το οποίο παρουσιάζει πολλά παρόμοια στοιχεία) για όλες τις Ελληνικές Τράπεζες κυμάνθηκε γύρω στο 30-35%.

Εδώ και δύο βδομάδες δημοσιεύματα στον Τύπο αναφέρονται σε επικείμενη συνάντηση της PIMCO με τις τράπεζες για συζήτηση της σχετικής τους έκθεσης και της μεθοδολογίας ως προς τα βασικό και ακραίο σενάρια που ακολουθήθηκε. Μόλις την

Πέμπτη 24 Ιανουαρίου 2013 λάβαμε ηλεκτρονικό μήνυμα από Διευθυντή της Κεντρικής Τράπεζας για διευθέτηση της συνάντησης με την PIMCO την Τρίτη 29 Ιανουαρίου 2013, με στόχο ως αναφέρεται στο σχετικό ηλεκτρονικό μήνυμα «την ενημέρωση μας για τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε και τη συζήτηση τυχόν ουσιαστικών εξελίξεων (μετά τις 30.6.12) που πιθανόν να μην έχουν ληφθεί υπόψη από τη PIMCO». Ως και σχετικό ηλεκτρονικό μήνυμα του Διευθύνοντος Συμβούλου κ. Γ. Κυπρή προς τον Ανώτερο Διευθυντή κ. Σ. Σταυρινάκη επαναλαμβάνουμε ότι βασικό αίτημα της Τράπεζάς μας ήταν να διευθετηθεί η συνάντηση αυτή με στόχο να ενημερωθούμε για τη μεθοδολογία και να μπορέσουμε να δώσουμε επιχειρήματα και στοιχεία που να δείχνουν ότι χρησιμοποιούνται από την PIMCO πολύ ακραίες παραδοχές, με αποτέλεσμα, τόσο τα βασικά όσο και το ακραίο σενάριο να καταλήγουν σε αδικαιολόγητα υψηλά νούμερα.

Τόσο από το περιεχόμενο του ηλεκτρονικού μηνύματος της Κεντρικής Τράπεζας αλλά και της άρνησης της PIMCO για συμμετοχή των εξωτερικών μας συμβούλων στη συνάντηση αυτή είναι ξεκάθαρα για εμάς ότι η συνάντηση αυτή θα είναι καθαρά για ενημερωτικούς σκοπούς και όχι για να δοθεί οποιαδήποτε δυνατότητα στην Τράπεζα να μελετήσει και να συζητήσει τις παραδοχές και τις παραμέτρους που ακολουθήθηκαν.

Οι εξωτερικοί μας σύμβουλοι PWC, ως πολύ καλά γνωρίζετε τόσο εσείς όσο και η PIMCO, έχουν εμπειρίες σε ευρωπαϊκά επίπεδα στον τομέα αυτό και εδώ και τέσσερις μήνες μας συμβουλεύουν τόσο στην προσπάθεια προετοιμασίας ως προς τον έλεγχο της PIMCO αλλά και για την ετοιμασία του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης της Τράπεζας. Γι' αυτό το λόγο θεωρούμε ανεξήγητη την επιμονή της PIMCO να μην παρευρίσκονται οι εξωτερικοί μας σύμβουλοι στην πιο πάνω συνάντηση.

Ο στόχος για μείωση του ποσού της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών θα πρέπει να είναι κοινός για όλους μας και οπδήποτε μπορεί να βοηθήσει προς την κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να επιδιώκεται. Για εμάς η συνάντηση αυτή δεν μπορεί να είναι μια απλή ενημερωτική συνάντηση για «εξέταση των τεχνικών λεπτομερειών για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών αναγκών των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στην Κύπρο» ως και η σχετική ανακοίνωση της Κεντρικής Τράπεζας ημερ. 19 Ιανουαρίου 2013. Σε τέτοια περίπτωση κρίνουμε ότι δεν θα προκύψει κανένα όφελος από μια τέτοια συνάντηση.

Η Τράπεζα Κύπρου είναι η μεγαλύτερη τράπεζα της Κύπρου και είναι συστημικά σημαντική για την οικονομία της Κύπρου. Ακόμη και μετά τη σημαντική διαγραφή ποσού πέραν του €1,9 δις. σε σχέση με τα Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ) σαν αποτέλεσμα του προγράμματος αναλλαγής ΟΕΔ (μιας πολιτικής απόφασης των χωρών της Ευρωζώνης που λήφθηκε με τη συναίνεση της Κυπριακής κυβέρνησης), η Τράπεζα Κύπρου παραμένει ένας βιώσιμος και υγιής χρηματοπιστωτικός οργανισμός με τα Πρωτοβάθμια Κεφάλαια στις 30 Σεπτεμβρίου 2012 να υπολογίζονται σε €1,7 δις και το δείκτη Πρωτοβάθμιων Κεφαλαίων στο 7,26% περίπου. Παρά το ότι είναι κατ' ουσία μια υγιής τράπεζα, η Τράπεζα Κύπρου, λόγω ακριβώς της πιο πάνω πολιτικής απόφασης, χρειάστηκε να προσφύγει σε κρατική στήριξη ούτως ώστε να καλύψει τις κεφαλαιακές απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών.

Ως αναπτύξαμε και σε προηγούμενη επικοινωνία μαζί σας, είμαστε της άποψης ότι η οποιαδήποτε κρατική στήριξη θα πρέπει να γίνει με τη μορφή μη μετοχικού υβριδικού κεφαλαίου το οποίο αποτελεί μέρος των κυρίων βασικών πρωτοβάθμιων κεφαλαίων και έχει χρησιμοποιηθεί σε άλλα Κράτη Μέλη της ΕΕ για στήριξη των τραπεζών έτσι ώστε να εκπληρώσουν τις κεφαλαιακές απαιτήσεις τους¹. Η προτεινόμενη μέθοδος κρατικής ενίσχυσης θα έχει ελάχιστο αντίκτυπο στον φορολογούμενο, αφού η απόδοσή της είναι καθορισμένη και διασφαλίζει τακτικές και έγκαιρες πληρωμές προς το Κράτος.

Οποιαδήποτε υιοθέτηση σεναρίων με ακραίες παραδοχές και κριτήρια (που με βάση τους υπολογισμούς μας απέχουν πολύ από τις παραδοχές και σεναρία που χρησιμοποιήθηκαν τόσο στο βασικό όσο και στο ακραίο σενάριο σε άλλες χώρες (Ελλάδα, Ιρλανδία)) θα έχει καταστροφικές συνέπειες για το τραπεζικό σύστημα της Κύπρου και θα κλονίσει την εμπιστοσύνη τόσο στο τραπεζικό σύστημα όσο και στην οικονομία της Κύπρου περναρίζοντας σημαντικά την οποιαδήποτε προοπτική για επανυφορά της οικονομίας σε τροχιά ανάπτυξης.

Η ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας Κύπρου και του τραπεζικού τομέα γενικότερα θα πρέπει να αποκαταστήσει σταδιακά την εμπιστοσύνη των αγορών και των καταθετών. Η βελτίωση της κεφαλαιακής της θέσης θα της επιτρέψει να συνεχίσει να στηρίζει την

¹ Η κρατική βοήθεια που δόθηκε στις Ιρλανδικές τράπεζες το 2011 μέσω του σχεδίου ανακεφαλαιοποίησης τραπεζών είχε τη μορφή μη μετοχικών αξιών. Επίσης η βοήθεια που θα δοθεί στις ελληνικές τράπεζες οι οποίες πριν την ανακεφαλαιοποίηση παρουσίαζαν αρνητικά κεφάλαια θα περιλαμβάνουν και έκδοση υβριδικών κεφαλαίων.

πραγματική οικονομία συμβάλλοντας έτσι στη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος. Όπως πολύ καλά γνωρίζετε, οποιασδήποτε αδικαιολόγητα ψηλές εκτιμώμενες κεφαλαιακές ανάγκες θα στερήσουν την ευχέρεια σιτά τα τραπεζικά ιδρύματα και κυρίως την Τράπεζα Κύπρου (ως στυλοβάτη του τραπεζικού συστήματος) για ενίσχυση της ρευστότητας της επιχειρηματικότητας και της οικονομίας, με αποτέλεσμα η ίδια η επαναφορά της οικονομίας σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης να φαντάζει ως απομακρυσμένο και ακραίο σενάριο.

Οι πιο πάνω παράγοντες εξηγοκούν ότι η ενίσχυση που θα πρέπει να τύχει η Τράπεζα Κύπρου θα πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο και, δεδομένων των περιστάσεων που οδήγησαν σε αυτή την αίτηση, να είναι κατάλληλη και σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας για διόρθωση των δυσκολιών που αντιμετωπίζει η Τράπεζα Κύπρου.

Η Τράπεζα Κύπρου έχει σήμερα περίπου 90.000 μετόχους σχεδόν σε όλα τα νοικοκυριά της Κύπρου και ήδη οι μέτοχοι αλλά και οι κάτοχοι πρωτοβάθμιων υβριδικών κεφαλαίων (Αξιογράφων) έχουν υποστεί μεγάλες μέρες του επιμερισμού του βάρους (burden sharing) με τη σημαντική μείωση της τιμής της μετοχής και των αξιογράφων και με το συνεπακόλουθο αρνητικό αντίκτυπο στην οικονομία. Επιπρόσθετα, οι μέτοχοι θα παρατηθούν από μελλοντική κερδοφορία και μερίσματα για να αποπληρωθεί η κρατική ενίσχυση (με ικανοποιητική για το κράτος απόδοση) σύμφωνα με την αρχή του επιμερισμού του βάρους των Ευρωπαϊκών Κανόνων Κρατικής Ενίσχυσης.

Για εμάς η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των αγορών και των καταθετών και η στήριξη στην πραγματική οικονομία έχουν εξαιρετική σημασία για την αποκατάσταση θετικών και διατηρήσιμων ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης. Με βαρύ αίσθημα ευθύνης δηλώνουμε ότι δεν θα δεχθούμε την υπαρπαγή της πραγματικής αξίας της επένδυσης των μετόχων μας στη βάση ενός ακραίων σενάρειν παρίσματος, το οποίο ενδεχομένως να έχει ελάχιστες ως ανύπαρκτες πιθανότητες πραγματοποίησης και η υιοθέτηση του οποίου θα έχει σοβαρά αρνητικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη της οικονομίας, της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και της εξέδου από την κρίση.

Είμαστε σίγουροι ότι συμμερίζεστε και εσείς τις ανησυχίες μας και ότι η συμβολή σας στην όλη διαδικασία θα είναι καθοριστική έτσι ώστε να προχωρήσει άμεσα η

ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών στο πλαίσιο των πραγματικών κεφαλαιακών τους αναγκών με βάση τα δεδομένα και τις ιδιαιτερότητες της κυπριακής πραγματικότητας, στοχεύοντας όλοι μας στην αποκατάσταση θετικών και διατηρήσιμων ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης το συντομότερο δυνατό.

Με εκτίμηση,

Γιάννης Κυπρίδης
Διευθύνων Σύμβουλος

Ευδόκιμος Ξενοφώντος
Αντιπρόεδρος

Ανδρέας Αρτέμης
Πρόεδρος

Ανδρέας Χ. Αρτέμης
Πρόεδρος

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σταδίου 51
Εερβόλας
Τ.Θ. 21472
CY-1500 Λευκωσία

30 Ιανουαρίου 2013

Τηλέφωνο: +357 2212 2101
Τέλεφαξ : +357 2237 0450
E-mail : a.artemis@cy.bankofcyprus.com

Δρα Πανίκο Δημητριάδη
Διοικητή
Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
Λευκωσία

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΗ – ΜΕ ΤΟ ΧΕΡΙ

Αξιότιμε κ. Διοικητά

Όπως γνωρίζετε, πραγματοποιήθηκε χθες συνάντηση μεταξύ αντιπροσωπείας της Τράπεζας Κύπρου από τη μια και αντιπροσωπείας της PIMCO και στελεχών της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου από την άλλη. Πρόκειται για την πρώτη συνάντηση από τον Νοέμβριο του 2012, αφότου η Τράπεζα παρέδωσε στη PIMCO τα στοιχεία που της είχαν ζητηθεί. Από τότε μέχρι σήμερα η Τράπεζα δεν έλαβε από τη PIMCO οποιαδήποτε πληροφόρηση για τη μεθοδολογία, τις παραμέτρους ή τις παραδοχές της άσκησης για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών αναγκών της.

Κατά τη χθεσινή σύντομη συνάντηση η αντιπροσωπεία της Τράπεζας Κύπρου έτυχε μιας γενικής ενημέρωσης για τη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε από τη PIMCO και δόθηκαν κάποια στοιχεία για κάποιες παραδοχές και τις επιπτώσεις τους.

Δυστυχώς η χθεσινή συνάντηση έχει επιβεβαιώσει πέραν πάσης αμφιβολίας τις ανησυχίες τις οποίες σας είχαμε εκφράσει σε διάφορες συναντήσεις μας καθώς και στις επιστολές μας ημερομηνίας 16 και 28 Ιανουαρίου 2013 και έχει κλονίσει την εμπιστοσύνη μας στην όλη διαδικασία που ακολουθήθηκε για τον καθορισμό των κεφαλαιακών αναγκών των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων του τόπου. Παρόλο που κατά τη συνάντηση δεν δόθηκαν στην ομάδα της Τράπεζας Κύπρου πλήρη στοιχεία για τα αποτελέσματα του διαγνωστικού ελέγχου της PIMCO αλλά ούτε και η δυνατότητα να επιχειρηματολογήσει επί της μεθοδολογίας και των παραδοχών που χρησιμοποιήθηκαν, πιστεύουμε, μεταξύ άλλων, ότι διαπράχθηκαν σημαντικά λάθη στην όλη διαδικασία.

Κύριε Διοικητά,

Πιστεύουμε ότι η διαδικασία αυτή έχει φθάσει στα πιο κρίσιμα σημεία της. Κάνουμε έκκληση προς εσάς να παρέμβετε προς τη Συντονιστική Επιτροπή ώστε να αναβληθεί η

οριστικοποίηση της θέσης της ΡΙΜCΟ και η έκδοση του τελικού παρίσματος και να δοθεί η δυνατότητα στην Τράπεζα Κύπρου καθώς και στις άλλες τράπεζες να συζητήσουν με τη ΡΙΜCΟ τα ευρήματα της με πλήρη διαφάνεια. Μόνο με τη δική σας παρέμβαση μπορεί να δοθεί στις κυπριακές τράπεζες η δυνατότητα παράθεσης ελιχειρημάτων και στοιχείων που να καταδεικνύουν ότι η ΡΙΜCΟ έχει χρησιμοποιήσει πολύ ακραίες παραδοχές οι οποίες, εάν υιοθετηθούν ως έχουν, θα επιφέρουν καταστροφικές συνέπειες για τον τραπεζικό τομέα και την Κυπριακή οικονομία, όπως είχαμε προειδοποιήσει στις προηγούμενες επιστολές μας.

Με εκτίμηση

Ανδρέας Χ. Αρτέμης
Πρόεδρος

Καιν. κ. Βάσσο Σιαρλή, Υπουργό Οικονομικών

5

Γιάννης Κυπρίδης
Διευθυντής Συμβούλος

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Κεντρικό Γραφείο Συγκροτήματος
Στασίου 51
Τ.Θ. 21472
1589 Λευκωσία, Κύπρος
Τηλέφωνο : (+357) 2217 2128
Τέλεφαξ : (+357) 2237 0655
E-mail : giannis.kypri@cy.bankofcyprus.com
Internet: www.bankofcyprus.com

11 Μαρτίου 2013

κ. Μιχάλη Σαρρή
Υπουργό Οικονομικών

✓ Δρα Πανίκο Δημητριάδη
Διοικητή
Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Αξιότιμοι κύριοι

Μετά και την πρόσφατη ενημέρωσή μας για τις τελευταίες συναντήσεις του Eurogroup και του Ecosfin, εισηγούμαστε όπως κληθεί άμεσα κοινή συνεδρία μαζί σας, στην παρουσία των συμβούλων μας, με σκοπό την ενημέρωσή μας για τον όλο σχεδιασμό και τις κατευθύνσεις του τραπεζικού τομέα στην Κύπρο, καθώς και για το προσό της απαμόχλευσης στο οποίο θα πρέπει να στοχεύει η Τράπεζα Κύπρου.

Η πιο πάνω συνάντηση είναι απαραίτητη ούτως ώστε να μπορούμε να διαμορφώσουμε ανάλογο το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης και να επισπεύσουμε την ολοκλήρωσή του.

Με εκτίμηση

Γιάννης Κυπρή
Δευτέρης Γιάβρουλος

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Κεντρικό Γραφείο Συγκροτήματος
Σπασίτου 51
Τ.Θ. 21472

1500 Λεωφόρος, Κύπρος

Τηλέφωνο : (+357) 2212 2126

Τέλεφαξ : (+357) 2207 9655

E-mail : giannis.kypridis@cy.bankofcyprus.com

Internet site: www.bankofcyprus.com

13 Μαρτίου 2013

Κύριο Μιχάλη Σαρρή
Υπουργό Οικονομικών

Δρα Πανίκο Δημητριάδη
Διοικητή
Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου

Αξιότιμοι Κύριοι

Θέμα: Εργασίες Τράπεζας Κύπρου στην Ελλάδα

Αναφέρομαι στο πιο πάνω θέμα και στην ενημέρωση που είχαμε από εσάς για την απαίτηση της Τράπεζας όπως οι εργασίες μας στην Ελλάδα συγχωνευθούν με αυτές των άλλων κυπριακών τραπεζών με στόχο την ανακεφαλαιοποίησή τους από το ΤΧΣ κάτι το οποίο θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση του δημοσίου χρέους και τη συρρίκνωση του τραπεζικού συστήματος της Κύπρου.

Είχαμε συμφωνήσει να δημιουργηθεί μια ομάδα εργασίας με τις τράπεζες, το Υπουργείο Οικονομικών και την Κεντρική Τράπεζα με σκοπό την εξέταση και προετοιμασία του εδάφους για τα πιο πάνω. Πληροφορούμαστε ότι διεξάγονται τις τελευταίες δύο μέρες στην Αθήνα εντατικές διεργασίες μεταξύ τεχνοκρατών της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και του Υπουργείου Οικονομικών και των αντίστοιχων τους στην Ελλάδα με εμπλοκή άλλων εμπειρογνημόνων και εκπροσώπων ελληνικών τραπεζών. Θεωρούμε τη μη εμπλοκή μας στη διαδικασία αυτή ως σοβαρή παράλειψη ιδιαίτερα αν αληθεύει ότι οι διαβουλεύσεις αυτές στην Αθήνα έχουν ξεπεράσει το στάδιο

των ασκήσεων επί χάρτου και μπήκαν σε λεπτομέρειες όπως εκτίμηση χαρτοφυλακίου κλπ.

Ως Εκτελεστική Διεύθυνση και Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας Κύπρου έχουμε την ευθύνη έναντι των μετόχων μας και των άλλων εταιριών (stakeholders) για διασφάλιση των συμφερόντων τους και η μη εμπλοκή μας στη διαδικασία αυτή μας στερεί το δικαίωμα να υπερασπιστούμε αυτά τα συμφέροντα.

Για τον λόγο αυτό παρακαλούμε όπως δοθούν άμεσα οδηγίες στους λειτουργούς σας για συμμετοχή και δικών μας στελεχών στην άλη διαδικασία.

Με εκτίμηση

Ανδρέας Χ. Αρτέμης
Πρόεδρος

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Ετασίου 51
Ετρόβολος
Τ.Θ. 21472
CY-1599 Λευκωσία

Τηλέφωνο : +357 2212 2101
FAX : +357 2237 8456
E-mail : a.arteemis@cy-bank.com

17 Μαρτίου 2013

κ. Μιχάλη Σαρρή
Υπουργό Οικονομικών

Δρα Πανίκο Δημητριάδη
Διοικητή
Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου

Αξιότιμοι κύριοι,

Σε συνέχεια της χθεσινής ενημέρωσης που τόχαμε μαζί με τις υπόλοιπες τράπεζες από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τον Υπουργό Οικονομικών και τον Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, θα θέλαμε να σας διαβεβαιώσουμε για ακόμα μια φορά για την ετοιμότητα της Τράπεζας Κύπρου να στηρίξει την προσπάθεια των Αρχών για τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για τη σταθεροποίηση της Κυπριακής οικονομίας.

Ταυτόχρονα, και σε συνέχεια επιστολής του Διευθύνοντα Συμβούλου του Συγκροτήματος ημερομηνίας 13 Μαρτίου 2013, την οποία επισυνάπτουμε για εύκολη αναφορά, θα θέλαμε να επαναλάβουμε την παράκλησή μας ως Διοικητικό Συμβούλιο όπως τόχουμε λεπτομερώς ενημέρωσης και συμμετέχουμε σε διαβούλευση για τις ενέργειες που γίνονται από μέρους της Πολιτείας και των Επιστημονικών Αρχών ως προς το μέλλον της Τράπεζας Κύπρου, περικλινόμενων και των ενεργειών για τη διάθεση των εργασιών μας στην Ελλάδα και την ανακεφαλαιοποίηση του Συγκροτήματος.

Ως Διοικητικό Συμβούλιο έχουμε σοβαρή θεσμική ευθύνη έναντι των μετόχων μας για προστασία των συμφερόντων τους και για το λόγο αυτό η ενημέρωσή μας για τις σκέψεις και προθέσεις της Πολιτείας για την Τράπεζά μας θα συμβάλει στην από κοινού αντιμετώπιση των σοβαρών θεμάτων που αναφέρονται.

Αναμένουμε, έστω και την μακίτη, άμεση ενημέρωση και συνεχή επιλοκή μας στην όλη διαδικασία.

Με εκτίμηση,
Εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου

Ανδρέας Αρτέμης
Πρόεδρος

6

Ανδρέας Χ. Αρτέμης
Πρόεδρος

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

Σισιάνου 51
Στρόβολος
Τ.Θ. 21472
CY-1588 Λευκωσία

Τηλέφωνο : +357 2212 2101
Τέλεφαξ : +357 2237 5456
E-mail : a.artemis@cy.bankofcyprus.com

24 Μαρτίου -2013

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Δρ Πανίκο Δημητριάδη
Διοικητή
Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
Λευκωσία

Αξιότιμε κ Διοικητά

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Θέλουμε να αναφερθούμε στη διεξαγόμενη διαδικασία διάθεσης των ελληνικών εργασιών των κυπριακών τραπεζών, που λαμβάνει χώρα υπό την αιγίδα της Κεντρικής Τράπεζας.

Επιθυμούμε να επαναλάβουμε ότι η Τράπεζα Κύπρου είχε αποδεχθεί το έγγραφο διάθεσης που της είχε αποσταλεί από την Κεντρική Τράπεζα, το βράδυ της 22ας Μαρτίου 2013, ενόψει της κρισιμότητας των στιγμών και παρά το ότι η προτεινόμενη συναλλαγή δεν ήταν προς το οικονομικό συμφέρον της Τράπεζας Κύπρου. Όταν όμως η αντίπροσωπεία της Τράπεζας Κύπρου επισκέφθηκε την Κεντρική Τράπεζα χθες, η Τράπεζα Πειραιώς προσήλθε με ολότελα διαφορετική πρόταση, η οποία συνίστατο από πολύ δυσμενέστερους (για την Κυπριακή πλευρά) όρους.

Ουσιαστικά, ουδεμία διαπραγμάτευση διεξήχθη μεταξύ Τράπεζας Κύπρου και Τράπεζας Πειραιώς, οι εκπρόσωποι της Τράπεζας Κύπρου δεν είχαν οποιαδήποτε συμμετοχή στη διαμόρφωση των όρων του εγγράφου που συνομολογείται με την Τράπεζα Πειραιώς, και το υπο διαμόρφωση έγγραφο συμφωνίας ουσιαστικά ενσωματώνει όλες τις θέσεις και απαιτήσεις της Τράπεζας Πειραιώς, που δεν κρίνονται ως αποδεκτές από την Τράπεζα Κύπρου.

Αντιλαμβανόμαστε ότι υπάρχει πρόθεση έκδοσης διατάγματος από την Κεντρική Τράπεζα, που να προνοεί για τη διάθεση των περιουσιακών

στοιχείων της Τράπεζας Κύπρου στην Ελλάδα υπέρ της Τράπεζας Πειραιώς.

Επιθυμούμε να καταγράψουμε τη θέση μας ότι οι όροι της συγκεκριμένης συναλλαγής είναι ιδιαίτερα δυσμενείς για την Τράπεζα Κύπρου και ότι ουσιαστικά όλες οι απαιτήσεις και αξιώσεις της Τράπεζας Πειραιώς φαίνεται να έχουν γίνει αποδεκτές από τους Νομικούς Συμβούλους της Κεντρικής Τράπεζας (Slaughter & May), χωρίς οποιαδήποτε συμμετοχή των εκπροσώπων της Τράπεζας Κύπρου.

Θεωρούμε την όλη διαδικασία της αποξένωσης των περιουσιακών στοιχείων της Τράπεζας Κύπρου στην Ελλάδα ως απαράδεκτη, ως μη συμφέρουσα και ως ιδιαίτερα δυσμενή τόσο για την Κύπρο γενικά, όσο και για την Τράπεζα Κύπρου ειδικά. Αντιλαμβανόμαστε ότι για το καλό της οικονομίας της Κύπρου θα πρέπει να γίνουν θυσίες από όλους, έχουμε όμως την άποψη ότι η προσέγγιση αυτή δεν συνεπάγεται την ουσιαστικά χαριστική αποξένωση των εργασιών της Τράπεζας Κύπρου στην Ελλάδα, κάτι που όχι μόνο δεν θα συμβάλει στη διάσωση της Τράπεζας αλλά ενδεχόμενα να οδηγήσει μαζί με άλλες άστοχες κινήσεις στην κατάρρευση της.

Με τιμή

Ανδρέας Αρτέμης
Πρόεδρος

Αντ: κ. Μ. Σαρρή, Υπουργό Οικονομικών

7

StockWatch

Κυπριακή Οικονομία Χαρίστηκαν €3,4 δισ. στην Τρ. Πειραιώς

Ημερομηνία Δημοσίευσης: 21/06/2013 06:52

Η πώληση των υποκαταστημάτων των τριών κυπριακών τραπεζών ολοκληρώσει κέρδη καθαρά στην Ελλάδα Πειραιώς, σύμφωνα με ανακοίνωση της ελληνικής τράπεζας που επικεντρώνει ερωτήματα για τους χρεοπληκτές των κυπριακών τραπεζών και του Ευρωγρουπ.

Η Τρ. Πειραιώς, που με την εξαγορά των κυπριακών τραπεζών έγινε η μεγαλύτερη ελληνική τράπεζα, ανακοίνωσε χθες καθαρά κέρδη €3,6 δισ. έναντι ζημιών €0,4 δισ. το 2012.

Τα κέρδη προέκυψαν σχεδόν εξολοκλήρου από την εξαγορά των κυπριακών υποκαταστημάτων, αφού οι εργασίες της Τράπεζας, το πρώτο τρίμηνο του έτους ήταν ζημιωτικές.

Σύμφωνα με τη δελτία ανακοίνωσης της Τράπεζας, η «αρνητική υπερβάσει» (negative good will) από την εξαγορά των τριών τραπεζών ανήλθε σε €3,4 δισ.

Η ανακοίνωση της Τράπεζας Πειραιώς επαναφέρει στο προσκήνιο τη συμφωνία που έγινε από τον Ιούλιο Μαρτίου για πώληση των υποκαταστημάτων των τριών κυπριακών τραπεζών.

Η συμφωνία έγινε τμήμα μιας υπόσχεσης που έγιναν σε ανώτατο επίπεδο μεταξύ κυπριακής και ελληνικής κυβέρνησης.

Στις 22 Μαρτίου η κυπριακή κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι μετά από πλειοψηφική απόφαση του προέδρου Αναστασιάδη με τον περιφερειάρχη Αντώνη Ιωακείμ, επιβεβαιώθηκε η ρύθμιση που ζητήματος της αποξένωσης των ελληνικών παραρτημάτων των κυπριακών τραπεζών, με τους ενοχλητικούς υπό τις αληθινές όρους, με σημαντική οφέλη για την κυπριακή οικονομία.

Μάλιστα ο κύπριος πρόεδρος εξέφρασε «της θερμές ευχαριστίες και την ευγνωμοσύνη του ίδιου και του κυπριακού ελληνισμού για την αμέριστη συμπαράσταση του πολιτικού κόσμου και του λαού της Ελλάδας στις δύσκολες ώρες που διέρχεται η Κύπρος».

Η συμφωνία οργανώθηκε μετά από την απόφαση του Ευρωγρουπ να βάλει τις δύο συστημικές κυπριακές τράπεζες σε καθεστώς εξυγίανσης, και να τις ελεγχονται με τη συμμετοχή των υπεργραμμών κερδών των τους.

Το «κέρδη» των καταβληθέντων επιβληθέντων κέρδη σε παράθεσης που βρίσκονται στην Κύπρο, και μετά την αποξένωση των υποκαταστημάτων στην Ελλάδα.

Το Ευρωγρουπ δήλωσε παράλληλα την κόμηση εφαρμογή της συμφωνίας με την Κύπρον και Ελλάδα για το ελληνικό υποκαταστήματα των κυπριακών τραπεζών, που πραγματοποιήθηκε τη συνθετικότητα και ελληνικών και του κυπριακού τραπεζικού συστήματος.

Η πώληση έγινε μέσω διαπραγμάτευσης που οργάνωσε η ΚΤ με τη σύμφωνο γνώμη και υπουργών Οικονομικών, και υπό το βέρος των πολιτικών αποφάσεων της Ευρωζώνης.

Η ΚΤ, που έχει επικρατήσει για το ρόλο της στη συμφωνία, υποστηρίζει ότι υλοποιήθηκε πολιτικές συμφωνίες.

Συνολικά οι κυπριακές τράπεζες πούλησαν στην Πειραιώς δάνεια €23,9 δισ. (επισυνάπτεται επιστολή ΚΤ στη Βουλή).

Από τα δάνεια αυτά αφαιρέθηκαν κερδοφόρες προβληματικές που είχαν ήδη κάνει οι κυπριακές τράπεζες στο ελληνικό και χαρτοφυλάκιο ύψους €4,8 δισ. Απορρόφησαν μετά άλλα €2,9 δισ. που είναι η εκτίμηση με βάση το ακριβές στοιχεία της Ρίηκο.

Στο τέλος, η Πειραιώς πήρε δάνεια αξίας €23,9 δισ. αφού είχε €16,2 δισ.

Υπολογίζεται ότι χθες ανακοίνωσε μόνο μέρος των κερδών που προκύπτουν από την εξαγορά των κυπριακών υποκαταστημάτων. Το υπόλοιπο ενδέχεται να προκύψει από άλλα τμήματα εταιρειών δανείων.

Επισυνάπτεται επιστολή της Κυπριακής Τράπεζας στη Βουλή.

Η ανακοίνωση αυτή μπορεί να βρεθεί στα sites κάτω άρχειο

PDF

Σημείωση

Μπορείτε να κάνετε κλικ στους συνδέσμους πιο πάνω για να αναζητήσετε ανακοίνωση σε άλλο παράθυρο του browser σας ή να κάνετε κλικ στο Back key και πάτε στο αρχικό σενάριο και να επηρέαζε το Save Page As.

Αποτελέσματα 1^{ου} Εξμήνου 2013 - Δηλώσεις Διοίκησης

«Τα προγράμματα κεφαλαιακής ενίσχυσης των 4 συστημικών τραπεζών της χώρας, τα οποία έχουν δρομολογηθεί και αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός των επόμενων εβδομάδων, συνιστούν πρόκληση για τον εγχώριο τραπεζικό κλάδο, αλλά και την οικονομία γενικότερα.

Η Τράπεζα Πειραιώς, έχοντας συμβάλει στην αναδιάρθρωση του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, πέτυχε να είναι σήμερα η μεγαλύτερη Τράπεζα στην ελληνική αγορά με μερίδιο 30% και ίδιες κεφάλαια €1,3 δισ στις 31.03.13, που διαμορφώνονται στα €9,7 δισ (pro-forma) με την ολοκλήρωση της επικείμενης αύξησης μετοχικού κεφαλαίου της. Το ύψος αυτό των ιδίων κεφαλαίων κατατάσσει πλέον την Τράπεζα Πειραιώς στην 30^η θέση μεταξύ των τραπεζών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παράλληλα, η Τράπεζα διασφάλισε τον ιδιωτικό χαρακτήρα της, δημοκρατώντας ένα κεφαλαιακό «αγορά τραπεζικό οργανισμό», ικανό να ανταπεξέλθει στις αντίστοιχες του οικονομικού περιβάλλοντος, αλλά και να στηρίξει ενεργά όλες τις υγιείς επιχειρηματικές και ιδιωτικές προστάσεις, συμβάλλοντας έτσι στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της χώρας».

Μιχάλης Τάλλας, Πρόεδρος ΔΙ

«Η Τράπεζα Πειραιώς, μετά την απόκτηση της υμνός ΑΤΕΙbank και της Γενικής Τράπεζας το 2012, προχώρησε στην εξαγορά των εγχώριων τραπεζικών δραστηριοτήτων των κυπριακών τραπεζών στο τέλος Μαρτίου 2013. Επιπρόσθετος, εντός του Απριλίου 2013, υπέγραψε συμφωνία με τον όμιλο Midasbank ACP για την απόκτηση του 100% της Hellenic Bank Ελλάδος και τη συμμετοχή της BCP στην επικείμενη αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας Πειραιώς με ποσό €400 εκατ. Μετά και τη συναλλαγή αυτή, το ομιλικό ενεργητικό του Ομίλου ανέρχεται σε €99 δισ, με 1.750 κτιριακότητα και 25 χιλιάδες υπαλλήλους σε Ελλάδα και εξωτερικό.

Τα λειτουργικά αποτελέσματα προ φόρων και προβλέψεων του 1^{ου} Εξμήνου 2013 του Ομίλου Πειραιώς ανήλθαν σε €170 εκατ. Η απομείωση δανείων και λοιπών στοιχείων ενεργητικού ήταν €506 εκατ, διαμορφώνοντας τη λην από φόρους αποτέλεσμα σε ζημία €336 εκατ^(*). Το αναλογούν καθαρό αποτέλεσμα από συνεχιζόμενες δραστηριότητες μετά από φόρους διαμορφώθηκε σε €203 εκατ^(*), επηρεαζόμενο από την αλλαγή του φορολογικού συντελεστή από την 01.01.2013.

Στη διάρκεια του 1^{ου} Εξμήνου 2013, οι καταθέσεις του Ομίλου Πειραιώς εμφάνισαν περαιτέρω άνοδο, γεγονός που συνέβαλε στη σημαντική μείωση της χρηματοδότησης από το Ευρωπαϊκό τμήμα στα €21 δισ έναντι €32 δισ στις 31 Δεκεμβρίου 2012, ενώ ο δείκτης ρευστότητας δανείων προκ καταθέσεις εμφάνισε πρόσθετη βελτίωση στα 114% από 121%. Επισημαίνεται ότι ο Όμιλος επανέκτησε ουσιαστική πρόσβαση στη τμημα χρηματιστική αγορά, με υψίστους €3,9 δισ στο τέλος Μαρτίου 2013.

Ο pro-forma δείκτης κύριων βασικών ιδίων κεφαλαίων του Ομίλου μετά την ΑΜΚ διαμορφώνεται στα ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα του 14,8%, που θεωρείται τον ισολογισμό και επιφέρει την οικονομικότερη χρηματοδότηση της οικονομίας».

Σταύρος Λεγκάκος, Διευθύνων Σύμβουλος & CEO

(*) Η επίσημη έκθεση των οικονομικών αποτελεσμάτων της Τράπεζας Πειραιώς για το 1^ο εξάμηνο 2013 είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του Ομίλου.

Κύρια Σημεία Αποτελεσμάτων και Μεγεθών

Αποτελέσματα 1^{ου} 3μήνου 2013

- Τα καθαρά έσοδα εσοδα διαμορφώθηκαν σε €315 εκατ το 1^ο 3μήνο 2013. Σημειώνεται ότι τα καθαρά αποτελέσματα από τόκους έχουν επιβαρυνθεί κατά €44 εκατ λόγω χρήσης του μηχανισμού EIA, ο οποίος ήταν η αποκλειστική πηγή άντλησης ρευστότητας μέσω Ευρωκονομίσματος έως τα μέσα Ιανουαρίου 2013.
- Τα καθαρά έσοδα προμηθειών διαμορφώθηκαν σε €55 εκατ, με το 90% αυτών να προέρχεται από προμήθειες τραπεζικής τραπεζικής.
- Τα καθαρά λειτουργικά έσοδα διαμορφώθηκαν σε €432 εκατ.
- Το λειτουργικό κόστος διαμορφώθηκε σε €264 εκατ. Εκ των οποίων €149 εκατ αφορούσαν δαπάνες προσωπικού, €88 εκατ έσοδα διοικητικά και €27 εκατ σποράδες και λοιπά έσοδα.
- Τα προ φόρων και προβλέψεων κέρδη του 1^{ου} 3μήνου 2013 διαμορφώθηκαν σε €170 εκατ.
- Οι προβλέψεις διαμορφώθηκαν σε €506 εκατ ή 3.3% επί του μέσου όρου δανείων.
- Τα προ φόρων αποτελέσματα του 1^{ου} 3μήνου 2013 διαμορφώθηκαν σε -€336 εκατ (*).
- Για τον καθορισμό της εύλογης αξίας των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού των εγχώριων δραστηριοτήτων των κυριακών τραπεζών που απέκτησε η Τράπεζα στο τέλος Μαρτίου 2013, καθώς και των ενδεχόμενων υποχρεώσεων των εξαγοραζόμενων στοιχείων, χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος επιμερισμού του κόστους αγοράς (Purchase Price Allocation), εφαρμόζοντας τις προβλεπόμενες διατάξεις του ΔΠΧΑ3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων». Η αρνητική υπεραξία (negative goodwill) ανήλθε σε €3.414 εκατ.
- Συμπεριλαμβανομένης της αρνητικής υπεραξίας, τα προ φόρων κέρδη διαμορφώθηκαν σε €3.077 εκατ, ενώ τα καθαρά αποτελέσματα από συνεχιζόμενες δραστηριότητες τα αναλογούντα στους μετόχους για το 1^ο 3μήνο 2013, τα οποία ενσωματώνουν θετικό αναβαλλόμενο φόρο €540 εκατ (κυρίως από την αύξηση του φορολογικού συντελεστή από το 20% στο 26%), διαμορφώθηκαν σε €3.617 εκατ.

Μεγέθη και Παρουσία 31 Μαρτίου 2013

- Το ενεργητικό του Ομίλου διαμορφώθηκε σε €85,9 δισ στο τέλος Μαρτίου 2013, ενώ συμπεριλαμβανόντας και τα κεφάλαια του πλάναυ κεφαλαιακής ενίσχυσης ύψους €8,4 δισ, το προ-Ισπια ενεργητικό διαμορφώνεται σε €94,4 δισ.
- Τα δάνεια προ προβλέψεων διαμορφώθηκαν σε €71,9 δισ, με τα επιχορηγημένα δάνεια να υπερπροσπεύσουν το 66%, τα στεγαστικά το 23% και τα εγγυησιακά το 10%.
- Οι καταθέσεις διαμορφώθηκαν σε €53,3 δισ, με σημαντική βελτίωση της σύνθεσης αυτών, καθώς οι καταθέσεις ταμειακίου και ύψους αποτελούν το 38% του συνόλου από 30% το Μάρτιο 2012.
- Ο δείκτης δανείων προς καταθέσεις βελτιώθηκε σημαντικά στο 114% το Μάρτιο 2013 από 158% το Μάρτιο 2012.
- Ο δείκτης των δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών ανήλθε στο 31% το Μάρτιο 2013 (επιβαρυνμένος κατά 5 π.μ. από την ενσωμάτωση για πρώτη φορά των κυριακών δραστηριοτήτων στην Ελλάδα), ο δε δείκτης κάλυψης των δανείων σε καθυστέρηση από ανασωρευμένες προβλέψεις στο 50%. Ο δείκτης ανασωρευμένων προβλέψεων προς το σύνολο των δανείων ανήλθε στο 16%.
- Τα ίδια κεφάλαια του Ομίλου Πειραιώς στο τέλος Μαρτίου 2013 ανήλθαν σε €9,7 δισ, συμπεριλαμβανομένων των κεφαλαίων ύψους €8,4 δισ του προγράμματος κεφαλαιακής ενίσχυσης. Ο συνολικός όμιλος επάρκειας κεφαλαίων του Ομίλου στο τέλος Μαρτίου 2013 διαμορφώθηκε στο 15,2% (προ-Ισπια).
- Το δίκτυο καταστημάτων στο τέλος Μαρτίου 2013 αριθμούσε 1.630 μονάδες, με 1.186 καταστήματα στην Ελλάδα και 444 σε 9 χώρες στο εξωτερικό. Το ανθρώπινο δυναμικό μας 31.03.13 αριθμούσε 23.574 άτομα, 17.408 στην Ελλάδα και 6.167 στο εξωτερικό.
- Συμπεριλαμβανομένης της Millennium Bank, τα δάνεια μετά από προβλέψεις του Ομίλου Πειραιώς διαμορφώνονται σε €64,9 δισ, οι καταθέσεις σε €56,3 δισ, ο δείκτης δανείων προς καταθέσεις σε 115% και ο δείκτης σχηματισμένων προβλέψεων προς χορηγήσεις στο 15%. Το δίκτυο καταστημάτων αντίστοιχα ανέρχεται σε 1.750 μονάδες, το ανθρώπινο δυναμικό σε 24.756 άτομα, ενώ το εγχώριο μερίδιο αγοράς δανείων και καταθέσεων σε 29,6% και 28,9% αντίστοιχα.

(*): Εξαιρουμένης της αρνητικής υπεραξίας από την εξαγορά του ελληνικού δικτύου των κυριακών τραπεζών

Επιλεγμένα Στοιχεία Ομίλου Πειραιώς

(στοιχεία ισολογισμού για το τέλος περιόδου, στοιχεία αποτελεσμάτων για την περίοδο 1^{ου} Τριμήνου)

Ενοικαιημένα Στοιχεία (ποσά εκασ €)	31.03.13	31.03.12
Επιλεγμένα Μικτά Ισολογισμού		
Ενεργητικό (προ-φορμα τον Μάρτιο 2013)	94.355	47.243
+ εκ των υστέρων από διακοπτόμενες δραστηριότητες ¹	354	677
Δάνεια προ Προβλέψεων ²	71.868	33.999
Συσσωρευμένες Προβλέψεις ²	(11.182)	(2.829)
Καταθέσεις	59.340	20.946
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων (προ-φορμα τον Μάρτιο 2013)	9.730	(1.854)
Επιλεγμένα Αποτελέσματα		
Καθαρά Έσοδα Τόκων	315	235
Καθαρά Έσοδα Προμηθειών	55	46
Αποτελέσματα Εμπορικού & Επενδυτικού Χαρτοφυλακίου	51	99
Λοιπά Έσοδα & Έσοδα από Μερίσματα	11	14
Σύνολο Καθαρών Λειτουργικών Εσόδων	432	394
Δαπάνες Προσωπικού	(149)	(85)
Γενικά Διοικητικά Έξοδα	(88)	(65)
Αποσβέσεις και Λοιπά Έξοδα	(27)	(28)
Σύνολο Λειτουργικών Εξόδων	(264)	(178)
Έσοδα συμμετοχών σε συγγενείς εταιρείες	2	(1)
Κέρδη Προ Φόρων και Προβλέψεων	170	215
Απομειώσεις Δανείων και Λοιπών Στοιχείων Ενεργητικού	(506)	(296)
Απομείωση ΟΕΔ	-	(311)
Αρνητική Υπεροξία Εξαγοράς	3.414	-
Αποτέλεσμα προ Φόρων	3.077	(392)
Αποτέλεσμα μετά από Φόρους Αναλογούντα στους Μετόχους από Συνεχιζόμενες Δραστηριότητες	3.617	46
Αποτέλεσμα διακοπτόμενων δραστηριοτήτων	12	1

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

¹ Διακοπτόμενες Δραστηριότητες: για τον ισολογισμό ΑΤΕ Ασφαλιστική-ΑΤΕ Insurance Romania για 31.03.13, για τα αποτελέσματα Marifitbank Bank για το 1^ο τρίμηνο '13 και ΑΤΕ Ασφαλιστική-ΑΤΕ Insurance Romania για το 1^ο τρίμηνο '13.

² Δάνεια και προβλέψεις: Περιλαμβάνεται η προσαρμογή σε εύλογη αξία ύψους €7,0 δια, που αναλογεί στον πιστωτικό κίνδυνο των δανείων που αποκτήθηκαν κατά την εξαγορά της υφάρης ΑΓΕΒαπ, της Γενικής Τράπεζας και των εγγυήσεων δανείων των 3 Κυπριακών Τραπεζών.

Εξέλιξη Μεγεθών

Οι καταθέσεις του Ομίλου στο τέλος Μαρτίου 2013 διαμορφώθηκαν με €53,3 δισ. Οι καταθέσεις στην Ελλάδα, με την ενσωμάτωση της ΑΤΕbank, της Γενικής και των ελληνικών χαρτοφυλακίων των Κυπριακών Τραπεζών, διαμορφώθηκαν σε €48,7 δισ. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Οικική θέση των καταθέσεων της ελληνικής αγοράς που παρατηρήθηκε κατά το 2^ο τρίμηνο του 2012 (+9%), συνεχίστηκε το 1^ο τρίμηνο 2013 με αύξηση των καταθέσεων της ελληνικής αγοράς κατά 4%. Οι καταθέσεις του Ομίλου Πιτωκώς εμφάνισαν άνοδο +€2,7 δισ ή 6% το 1^ο τρίμηνο 2013 σε συγκρίσιμη βάση (δηλαδή χωρίς την προσθήκη των καταθέσεων των 3 Κυπριακών Τραπεζών στις 31.03.13).

Αντίστοιχα οι καταθέσεις από τις διεθνείς δραστηριότητες του Ομίλου διαμορφώθηκαν σε €4,6 δισ, ελαφρώς αυξημένες κατά 1% έναντι του Δεκεμβρίου 2012.

Τα δάνεια προ προβλέψεων στο τέλος Μαρτίου 2013 διαμορφώθηκαν σε €71,9 δισ. Τα δάνεια στην Ελλάδα διαμορφώθηκαν στα €64,6 δισ και στα εξωτερικά στα €7,3 δισ. Ανά πελατειακή κατηγορία, στο τέλος Μαρτίου 2013, το σύνολο του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου ανήλθε στα €47,7 δισ, ενώ τα δάνεια προς ιδιώτες σε €24,2 δισ. Τα δάνεια προς επιχειρήσεις συνιστούν το 66% του συνόλου των δανείων του Ομίλου, ενώ τα δάνεια προς ιδιώτες το 34% (23% στεγαστικά και 10% καταναλωτικά).

Ο δείκτης δανείων προς καταθέσεις βελτιώθηκε περαιτέρω στο 114% το Μάρτιο 2013 από 158% ένα έτος νωρίτερα. Παράλληλα, ο δείκτης χρηματοδότησης από το Ευρωσύστημα ως προς το σύνολο του ενεργητικού βελτιώθηκε σημαντικά στο 13% (στοιχεία Απρ'13), λαμβάνοντας υπόψη το χαρτοφυλάκιο ΕΦΣΦ ομολόγων που συνιστούν δυναμικό κάλυμμα άντλησης ρευστότητας από τρίτους εκτός Κεντρικής Τράπεζας.

Ποιότητα Δανειακού Χαρτοφυλακίου

Ο δείκτης δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών προς το σύνολο των δανείων του Ομίλου διαμορφώθηκε στο 31% των συνολικών δανείων στα τέλη Μαρτίου 2013, ενσωματώνοντας την ΑΤΕbank, τη Γενική και τα ελληνικά χαρτοφυλάκια των Κυπριακών τραπεζών. Εξαιρουμένων των ΝΡIs των κυπριακών δραστηριοτήτων στην Ελλάδα, ο δείκτης δανείων σε καθυστέρηση του Ομίλου ανήλθε σε 26% από 24% το Δεκέμβριο 2012. Ο αντίστοιχος δείκτης για τον Όμιλο Πειραιώς στην Ελλάδα διαμορφώθηκε στο 26% στις 31.03.13.

Η κάλυψη των δανείων σε καθυστέρηση άνω των 90 ημερών από τις συσσωρευμένες προβλέψεις διαμορφώθηκε σε 50%. Ο δείκτης συσσωρευμένων προβλέψεων προς το σύνολο δανείων στο τέλος Μαρτίου 2013 φέρνει στο ελάχιστο υψηλό επίπεδο του 16%.

Επάρκεια Κεφαλαίων

Ο συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου διαμορφώθηκε στο τέλος Μαρτίου 2013 σε 15,2% και ο δείκτης κυρίων βασικών ιδίων κεφαλαίων (Core Tier 1 - EBA) σε 14,8% σε προ-φορμα βάση για την ολοκλήρωση του πλήρους κεφαλαιακής ενίσχυσης.

Η καλύτερη θέση του Ομίλου διαμορφώθηκε σε €1.301 εκασ, ενώ μετά την ολοκλήρωση της επικείμενης αύξησης μετοχικού κεφαλαίου, η καθαρή θέση αναμένεται να φτάσει τα €9.730 εκασ (προ-φορμα).

Ανάλυση Μεγεθών - Μαρ.'13	Ποσό (€ εκατ)	Σύνθεση (%)
Δάνεια προ Προβλέψεων ανά Κατηγορία		
Δάνεια σε επιχειρείς	47.663	66%
Δάνεια σε ιδιώτες	24.205	34%
Σύνολο Δανείων	71.868	100%
• Ελλάδα	64.553	90%
• Διεθνώς	7.315	10%
Καταθέσεις ανά Κοινωνία		
Ταμείο Οψεως	20.524	38%
Γρατής Λήξης	32.815	62%
Σύνολο Καταθέσεων	53.340	100%
• Ελλάδα	48.713	91%
• Διεθνώς	4.627	9%

Εξέλιξη Αποτελεσμάτων

Τα καθαρά έσοδα του Ομίλου από τόκους διαμορφώθηκαν σε €315 εκατ το 1^ο 3μηνο 2013. Επισημαίνεται ότι το καθαρό έτοςκο αποτέλεσμα εξοικονομεί να επιβαρύνεται από το αυξημένο κόστος άντλησης ρευστότητας, καθώς το κόστος των καταθέσεων στην Ελλάδα παραμένει υψηλό, αν και με τάση αποκλιμάκωσης. Ταυτόχρονα, υπήρξε επιβάρυνση στα καθαρά έτοςκα έσοδα από τη χρήση του μηχανισμού EIA έναντι της αναχρηματοδότησης μέσω ΕΚΤ κατά €14 εκατ το 1^ο 3μηνο 2013. Παρόσο, η επανέναρξη χρηματοδότησης της Τραπεζας από την ΕΚΤ στα μέσα Ιανουαρίου 2013 αναμένεται να έχει θετική επίπτωση στα μελλοντικά έτοςκα έσοδα του Ομίλου. Τα καθαρά έσοδα τόκων της δραστηριότητας στην Ελλάδα διαμορφώθηκαν σε €223 εκατ, ενώ το αντίστοιχο αποτέλεσμα του εξωτερικού σε €92 εκατ.

Το καθαρό έσοδα προμηθειών ανήλθαν σε €55 εκατ το 1^ο 3μηνο 2013, με τις προμήθειες εμπωρικής τραπεζικής στα €50 εκατ (90% του συνόλου). Τα καθαρά έσοδα προμηθειών της δραστηριότητας στην Ελλάδα διαμορφώθηκαν σε €43 εκατ, ενώ οι προμήθειες του εξωτερικού σε €12 εκατ.

Τα καθαρά έσοδα λειτουργίας το 1^ο 3μηνο 2013 διαμορφώθηκαν σε €432.

Τα έξοδα λειτουργίας του Ομίλου ανήλθαν σε €264 εκατ το 1^ο 3μηνο 2013. Το 56% αφορούσαν δαπάνες προσωπικού (€149 εκατ), το 33% έξοδα διαίνησης (€88 εκατ) και το 10% ενοίκια και λοιπά (€27 εκατ).

Η προ φόρων και προβλέψεων κερδοφορία του Ομίλου διαμορφώθηκε το 1^ο 3μηνο 2013 σε €170 εκατ.

Χωρίς το κόστος λήψης του μηχανισμού EIA έναντι του κόστους της ΕΚΤ, αλλά και της αρνητικής συμβολής από τη Γενική Τράπεζα (€14 εκατ), το αποτέλεσμα προ προβλέψεων διαμορφώνεται σε €208 εκατ.

Οι προβλέψεις για δάνεια παρουσίασαν κεντρική τάση σε σχέση με τα ιστορικά υψηλά επίπεδα του 2012 και ανήλθαν σε €506 εκατ (330 μ.β. έναντι 466 μ.β. το 12μηνο 2012), εκ των οποίων τη €448 εκατ αφορούν την Ελλάδα και τα €58 εκατ το εξωτερικό.

Το προ φόρων αποτέλεσμα διαμορφώθηκε σε -€336 εκατ (εξαιρείται η αρνητική υπεραξία από την εξαγορά του ελληνικού δικτύου των κυπριακών τραπεζών).

Για τον καθορισμό της κύριας αξίας των στοιχείων λειτουργικού και παθητικού των δραστηριοτήτων στην Ελλάδα των κυπριακών τραπεζών που απέκτησε η Τράπεζα στα τέλη Μαρτίου 2013, καθώς και των ενδεχόμενων υποχρεώσεων των εξαγοραζόμενων στοιχείων, χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος επιμερισμού του κόστους αγοράς (purchase price allocation) εφαρμόζοντας τις προβλεπόμενες διατάξεις του ΔΠΧΑ3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων». Η αρνητική υπεραξία (negative goodwill) ανήλθε σε €3.414 εκατ. Συμπεριλαμβανομένης της αρνητικής υπεραξίας, το προ φόρων αποτέλεσμα διαμορφώθηκε σε €3.077 εκατ.

Τα μετά από φόρους αποτελέσματα του Ομίλου για το 1^ο 3μηνο 2013 τα αναλογούνται στους μετόχους από τις συνεχιζόμενες δραστηριότητες, διαμορφώθηκαν σε €3.617 εκατ, με τις μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες να επιδεικνύουν κέρδη €12 εκατ. Ισημενείται ότι τα μετά από φόρους αποτελέσματα περιλαμβάνουν θετικό αναβαλλόμενο φόρο €540 εκατ, που προέρχεται κυρίως από την αύξηση του εταιρικού φορολογικού συντελεστή από 20% στα 26% από 1/1/2013.

Εξελίξεις μετά την 31^η Μαρτίου 2013

- Στις 22 Απριλίου 2013, η Τράπεζα Πειραιώς υπέγραψε συμφωνία για την απόκτηση του 100% της Millennium Bank Ελλάδας και τη συμμετοχή της πωλήτριας BCP στην επικείμενη αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας Πειραιώς με ποσό €400 εκατ.
- Στις 23 Απριλίου 2013, η Β' Επαναληπτική Γενική Συνέλευση ενέκρινε το πρόγραμμα κεφαλαιακής ενίσχυσης της Τράπεζας Πειραιώς συνολικού ύψους €8.429 εκατ. ενώ εξουσιοδότησε το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας να μεριμνήσει για τον προσδιορισμό των λεπτομερειών της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, και την ολοκλήρωση της σχετικής διαδικασίας.
- Στις 13 Μαΐου 2013, ανακοινώθηκε η προσηρπτική πρόταση επαναγοράς τίτλων μειωμένης εξασφάλισης και υβριδικών τίτλων εκδόσεως της Τράπεζας συνολικού ύψους €321 εκατ. Κύριος στόχος της πρότασης είναι η ενίσχυση των κύριων βασικών ιδίων κεφαλαίων της Τράπεζας, ενώ η περίοδος αποδοχής αναμένεται να διαρκέσει έως τις 24.05.13.

Αθήνα, Δευτέρα 20 Μαΐου 2013

ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Η Τράπεζα Πειραιώς ιδρύθηκε το 1916 και το 1918 εστάλη στο Κοινοβούλιο Αθηνών. Για πολλές δεκαετίες λειτουργούσε ως ιδιωτική τράπεζα και το 1975 πέρασε υπό κρατικό έλεγχο, όπου και παρέμεινε μέχρι το 1991. Από το Δεκέμβριο του 1991 και ιδιωτικοποιήθηκε ο Όμιλος Πειραιώς αποτελεί έναν από τους πιο δυναμικούς και δραστήριους οργανισμούς της ελληνικής οικονομίας. Στο τέλος Μαρτίου 2013 ο Όμιλος διαθέτει δίκτυο 1.630 καταστημάτων (1.186 στην Ελλάδα και 444 στο εξωτερικό), ανθρώπινο δυναμικό 23.574 εργαζομένων (17.407 και 6.167 αντίστοιχα) και 6,4 εκατ. πελάτες σε 10 χώρες.

Ο Όμιλος της Τράπεζας Πειραιώς συνδυάζοντας επιχειρηματική δραστηριότητα και κοινωνική ευθύνη, προσφέρει αποτελεσματικά και με συγκεκριμένες ενέργειες τις υπηρεσίες του με τους κοινωνικούς στόχους, ενώ δίνει έμφαση στην προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος. Ως μια από τις συστημικές τράπεζες στην Ελλάδα, η Τράπεζα Πειραιώς παύνει πρωτοβουλίες για την υποστήριξη υγιών επιχειρηματικών σχεδίων και τη μετατροπή της ελληνικής οικονομίας βασισμένη σε ένα σύγχρονο μοντέλο διατηρήσιμης ανάπτυξης.

Κατά τη διάρκεια του 2012 και 2013 ο Όμιλος Πειραιώς προχώρησε σε σειρά επιχειρηματικών κινήσεων (απορροφή κυρίως ΑΤΕbank, απόκτηση Γαλλικής Τράπεζας, εξαγορά οργανισμών 3 κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα, συμφωνία για επέκταση Millennium Bank Ελλάδας), ενδυναμώνοντας περαιτέρω την παρουσία του, με στόχο την ενεργό συμβολή στην ανασύσταση του ελληνικού οικονομικού περιβάλλοντος.

Οι οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου Πειραιώς για το 1^ο Τρίμηνο 2013 θα αναρτηθούν στην ιστοσελίδα του Ομίλου την Τρίτη 21 Μαΐου 2013 (www.eitrousefbankgroup.com).

Ανδρέας Χ. Αρτέμης
Πρόεδρος

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

21 Ιανουαρίου 2013

Σταδίου 81
Στρόβολος
Τ.Θ. 21472
CY-1588 Λευκωσία

Κύρια Βάσο Σιαρλή
Υπουργό Οικονομικών
Υπουργείο Οικονομικών
Λευκωσία, Κύπρος

Τηλέφωνο : +357 2212 2101
Τέλεφαξ : +357 2237 8456
E-mail : a.artemis@cy.bankofcyprus.com

ΑΓ ΟΡΡ

Δρα Πανίκα Δημητριάδη
Διοικητή
Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
Λευκωσία, Κύπρος

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΗ – ΜΕ ΤΟ ΧΕΡΙ

Έντιμοι Κύριοι,

Θέμα: Ετοιμασία Σχεδίου Αναδιάρθρωσης Τράπεζας Κύπρου

Σας ενημερώνουμε ότι είχαμε συναντήσεις με εκπροσώπους του οίκου Alvarez & Marsal, κατά τις οποίες μας πληροφόρησαν ότι έχουν διοριστεί από την Κεντρική Τράπεζα και το Υπουργείο Οικονομικών ως σύμβουλοι τους για τα σχέδια Αναδιάρθρωσης που ετοιμάζονται από τις Κυπριακές τράπεζες οι οποίες θα λάβουν κρατική στήριξη. Επίσης, σας ενημερώνουμε ότι έχουμε λάβει επιστολή από τους Alvarez & Marsal ημερομηνίας 18/1/2013, η οποία μας έχει δημιουργήσει σοβαρούς προβληματισμούς και ανησυχίες.

Μέχρι σήμερα δεν έχουμε πάρει οποιαδήποτε πληροφόρηση από εσάς αναφορικά με το διορισμό της Alvarez & Marsal. Παρακαλούμε όπως μας πληροφορήσετε για τους όρους εντολής του εν λόγω οίκου, την αναθέτουσα αρχή και το ρόλο που θα διαδραματίσει στη διαμόρφωση του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης, το βαθμό εμπλοκής τους στις συζητήσεις με την DG Competition, όπως και για τη σχέση του (reporting line) με την Τράπεζά μας. Εν πάση περιπτώσει, αυτά είναι θέματα μεγάλης σημασίας, τόσο από τη σκοπιά της μεθοδολογίας όσο και υπό το πρίσμα των υποχρεώσεων του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου προς τους μετόχους της και έλφρεπε και θα πρέπει να συζητηθούν εκτενώς μεταξύ της Κεντρικής Τράπεζας, του Υπουργείου Οικονομικών και της Τράπεζας Κύπρου.

AKA

Αναφορικά με τις συναντήσεις μας με τους εκπαισώπους της Alvarez & Marsal, την επιστολή τους που αναφέρεται πιο πάνω καθώς και την εν γένει κατάσταση που έχει δημιουργηθεί, σημειώνουμε τα ακόλουθα:

- (i) Η Alvarez & Marsal μας ζήτησε αντιστρόφως χρονοδιαγράμματα για λήψη αποφάσεων αναφορικά με σειρά ουσιαστικών θεμάτων μέχρι 31/1/2013. Αυτές οι αποφάσεις είναι καθοριστικές για το μέλλον του Κυπριακού τραπεζικού συστήματος και φυσικώς της Κυπριακής οικονομίας.
- (ii) Μας δόθηκαν από την Alvarez & Marsal κάποιες συνθήκες γραμμές και κριτήρια τα οποία αναμένουν να χρησιμοποιηθούν ως βάση για το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης της Τράπεζας Κύπρου. Αυτά περιλαμβάνουν το μέγεθος του Κυπριακού τραπεζικού συστήματος τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, την παρουσία στην Ελλάδα, όπως και την αναμενόμενη μείωση των εξόδων του τραπεζικού συστήματος.
- (iii) Ζητήθηκε από την Alvarez & Marsal όπως παρευρίσκεται στις εσωτερικές συναντήσεις της Τράπεζας με τους εξωτερικούς της συμβούλους (PwC), όπως και στις τηλεδιασκέψεις με την DG Competition.

Αναφορικά με το χρονοδιάγραμμα για την ετοιμασία του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης, επισημαίνουμε ότι οι σχετικές Ευρωπαϊκές οδηγίες παρέχουν στις τράπεζες που λαμβάνουν κρατική βοήθεια, περίοδο 6 μηνών από τη λήψη της κρατικής στήριξης, για υποβολή του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης, περίοδος που έχει δοθεί σε πολλές Ευρωπαϊκές τράπεζες που έλαβαν στο παρελθόν κρατική στήριξη. Οι οδηγίες της Κεντρικής Τράπεζας προς την Τράπεζα Κύπρου ήταν ότι το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης θα πρέπει να υποβληθεί στην ΚΤΚ μέχρι 31/3/2013. Ο χρόνος που δίνεται με βάση αυτό το χρονοδιάγραμμα για την ετοιμασία του Σχεδίου θεωρείται από πολλούς συμβούλους με τους οποίους έχουμε συζητήσει το θέμα ως πολύ περιορισμένος (ιδίως αν ενόψει της έλλειψης σημαντικών πληροφοριών οι οποίες επηρεάζουν την υλοποίηση του Σχεδίου, όπως για παράδειγμα τα αποτελέσματα του διαγνωστικού ελέγχου της PIMCO).

Ως Τράπεζα Κύπρου, έχουμε οργανωθεί μαζί με τους συμβούλους μας, την PwC Ηνωμένου Βασιλείου, έτσι ώστε να ολοκληρώσουμε την ετοιμασία του Σχεδίου μέχρι τις 31/3/2013. Τόσο εμείς όσο και η PwC πιστεύουμε ότι αυτός είναι ο ελάχιστος χρόνος που απαιτείται για να διασφαλιστεί η σωστή ετοιμασία του Σχεδίου, να συζητηθούν και συμφωνηθούν όλες οι πτυχές των πολύ σημαντικών θεμάτων που τίθενται και να ληφθούν αποφάσεις που να λαμβάνουν υπόψη τόσο το καλό της Τράπεζας όσο και της Κυπριακής

οικονομίας γενικότερα, με την προϋπόθεση όμως ότι θα μας δοθούν πολύ σύντομα όλες οι απαραίτητες πληροφορίες και διευκρινήσεις οι οποίες επηρεάζουν τη διαμόρφωση του Σχεδίου. Ως εκ τούτου, πιστεύουμε ότι το χρονοδιάγραμμα της Alvarez & Marsal μέχρι 31/1/2013, με βάση τα σημερινά δεδομένα είναι ανέφικτο.

Η Alvarez & Marsal, όπως έχει αναφερθεί πιο πάνω, μας έχει δώσει διάφορες κατευθυντήριες γραμμές και κριτήρια τα οποία θα θέλαμε να μας διευκρινίσετε εάν αποτελούν επίσημες θέσεις της ΚΤΚ και του Υπουργείου ή εάν αποτελούν απλώς εισηγήσεις για συζήτηση.

Παράλληλα, έχουμε λάβει αίτημα από την Κεντρική Τράπεζα για παροχή πληροφοριών αναφορικά με το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης. Η ετοιμασία των οποίων απαιτεί εκτιμήσεις για την αποπληρωμή των δανείων των πελατών αλλά και την εκταμίευση νέων δανείων. Αυτές οι εκτιμήσεις θα καθοριστούν στα πλαίσια του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης και η παροχή αυτών των πληροφοριών χωρίς να υπάρξει κάποια εικόνα ολόκληρου του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης του Συγκροτήματος εμπεριέχει τον κίνδυνο πρόωρων αποφάσεων για το μέλλον του τραπεζικού συστήματος στην Κύπρο οι οποίες να επηρεάσουν άμεσα τις προοπτικές ανάπτυξης της Κυπριακής οικονομίας.

Συνοψίζοντας, θα θέλαμε να τονίσουμε ότι το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης είναι μια εξαιρετικής σημασίας εργασία, η οποία θα καθορίσει όχι μόνο το μέλλον του Συγκροτήματος, αλλά ταυτόχρονα είναι υψίστης σημασίας και για ολόκληρη την Κυπριακή οικονομία. Η λήψη βεβιασμένων και μη εμπεριστατωμένων αποφάσεων εμπεριέχει πολύ σοβαρούς κινδύνους, ιδιαίτερα ενόψει της δύσκολης οικονομικής κατάστασης και της αβεβαιότητας που επικρατεί. Ως εκ τούτου, είναι επιτακτική ανάγκη να δοθεί ο απαραίτητος χρόνος και να γίνει εποικοδομητικός διάλογος όλων των εμπλεκόμενων μερών για να εξαχθούν τα κατάλληλότερα συμπεράσματα και αποφάσεις για το καλό της οικονομίας.

Πριν καταλήξουμε επιθυμούμε να παραθέσουμε τη δική μας αντίληψη και εισηγήσεις όσο αφορά τη μεθοδολογία που θα πρέπει να ακολουθηθεί, τόσο για την επίτευξη του καλύτερου δυνατού αποτελέσματος όσο και για τη διασφάλιση του ρόλου και υποχρεώσεων του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου προς τους μετόχους της.

- (i) Το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης ετοιμάζεται από την Τράπεζα Κύπρου, με τη συμβουλή της PwC και άλλων συμβούλων της. Οι Alvarez & Marsal δεν είναι σύμβουλοι της Τράπεζας Κύπρου όσο αφορά την προτεινόμενη αναδιάρθρωση.

- (ii) Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας Κύπρου είναι και παραμένει υπόλογα στους εκάστοτε μετόχους της.
- (iii) Οι Alvarez & Marsal έχουν διοριστεί από την Κεντρική Τράπεζα, για να τη συμβουλευσουν σε σχέση με διάφορα θέματα που αφορούν το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης. Δεν υπάρχει οποιαδήποτε ανάθεση εργασίας από την Τράπεζα Κύπρου στους Alvarez & Marsal. Η Τράπεζα Κύπρου θα κρατά ενημέρους τους Alvarez & Marsal ως εκπροσώπους της Κεντρικής Τράπεζας και του Υπουργείου Οικονομικών, εάν αυτή είναι η οδηγία σας, για την πρόοδο της επιτελούμενης εργασίας και θα είναι έτοιμη να ανταποκριθεί σε κάθε λογικό αίτημα για παροχή κληροφόρησης και επεξηγήσεων. Ο οποιασδήποτε ρόλος των Alvarez & Marsal δεν πρέπει να παρέχει σε αυτούς το δικαίωμα να υπαγορεύσουν το Σχέδιο Αναδιάρθρωσης ή να καθορίσουν τις αποφάσεις που θα πρέπει να ληφθούν στο πλαίσιο της σκοπούμενης αναδιάρθρωσης.
- (iv) Δεν είναι ούτε αναγκαίο ούτε ενδεικνυόμενο οι Alvarez & Marsal να συμμετέχουν στις διάφορες εσωτερικές συσκέψεις της Τράπεζας Κύπρου για τη διαμόρφωση (τουλάχιστο στο στάδιο αυτό) του Σχεδίου Αναδιάρθρωσης ούτε και κρίνεται σκόπιμο να τους παραχωρηθεί χώρος στα κτίρια της Τράπεζας Κύπρου για την επιτέλεση του έργου που ανέλαβαν προς την Κεντρική Τράπεζα και το Υπουργείο Οικονομικών.
- (v) Δεν είναι δυνατό να υπάρξει αλλαγή του τεθέντος χρονοδιαγράμματος.
- (vi) Η διαδικασία δυνατόν να διαφοροποιηθεί όσο προχωρεί, αλλά προς το παρόν τα πιο πάνω σημεία συναποτελούν τη θέση της Τράπεζας Κύπρου.

Είμαστε στη διάθεσή σας για συζήτηση των πιο πάνω.

Με εκτίμηση

Ανδρέας Χ. Αρεμίης
Πρόεδρος

Resolution of CPB and nationalisation of BoC, Sale of Greek operations and transfer of CPB Cyprus into BoC (adverse PIMCO).

Carve out of Cyprus Operations from CPB for merger into Bank of Cyprus (BIMCO adjusted)

New Cyprus Popular Bank		Bank of Cyprus BIMCO Adjusted	
Assets	Cmil	Liabilities	Cmil
Net Loans & Advances to Customers	7,408	Deposits from banks	14,510
Loans & balances with Central Bank	777	Insured Depositors	1,272
Cash & balances with Central Bank	2,200	Non Insured Depositors	14,677
Investment Portfolio	2,882	Non Insured Depositors	180
Cash - shares in Greek subsidiaries & bridge bank	2,225	Other liabilities	2,154
Other Assets	14,819	Equity	2,604
Total Assets	24,309	Total Liabilities	21,132

Final Position: Merger of CPB, Cyprus into Bank of Cyprus and wind-down of legacy entity

Merged Bank of Cyprus		Cmil	
Assets	Liab. Sec.	Liabilities	Equity
Net Loans & Advances to Customers	21,813	Deposits from banks	10,757
Cash & balances with Central Bank	2,472	Insured Depositors	2,030
Investment Portfolio	4,752	Non Insured Depositors	10,049
Cash from sale of Greek Subs	2,225	Non Insured Depositors	14,677
Loans and balances at Bank	2,561	Other liabilities	45
Other Assets	2,326	Equity	2,154
Total Assets	35,951	Total Liabilities	31,651

Old Cyprus Popular Bank

Assets	Cmil	Liabilities	Total
Net Loans & Advances to Customers	2,045	Deposits from banks	2,883
Cash & balances with Central Bank	211	Insured Depositors	-
Investment Portfolio	-	Non Insured Depositors	2,709
Claim against merged BoC	7,405	Non Insured Depositors	-
Other Assets	518	Other liabilities	174
	1,101	Other liabilities	7,436
Total Assets	5,117	Total Liabilities	4,723

*These figures represent the net assets position of Lallo Cyprus comprising of Loans, Cash, Investment Securities and PPE over E.U. funding and insured deposits

ALVAREZ & MARSAL

9

Summary of Restructuring of Cyprus Banking System

The restructuring of the Cyprus banking system is a complex multi-step process:

- 1) Sale of Greek branches
  - The Troika made the sale of Greek branches a pre-condition for a programme
  - Whilst there is a cost to sell, it removes the domestic risk associated with €24.2bn (gross loans). Over 40% of these loans are currently past due.
  - The sale of the Greek branches was always required to deleverage the banking system; the timing has been brought forward.

- 2) Resolution of Laiki
  - Laiki currently has €9.5bn of emergency funding. Post sale, it would need emergency funding to cover around 50% of its balance sheet. This is exceptionally high and the ECB would not support it.
  - As assessed by PIMCO, in the adverse scenario, the bank requires €3.8bn of capital in addition to the €1.3bn that has already been put in. The state does not have the funds within the existing programme to recapitalize the bank.
  - DG Comp has assessed the level of state aid relative to the size of the bank as being too high for the bank to receive state aid. They are not willing to approve state aid for Laiki.
  - The Cypriot operations including insured deposits will be transferred to Bank of Cyprus.
  - The residual business will comprise the international operations of Laiki and uninsured deposits.
  - The losses to the uninsured depositors would be €4.9bn, equivalent to a haircut of 65%¹.

- 3) Transfer of pension deposits
  - It has been estimated there may be €600m of pension deposits affected by the Resolution of Laiki.
  - These are uninsured deposits and so would be treated the same in the resolution process.
  - These deposits could be protected and transferred to Bank of Cyprus. This would increase the losses to the uninsured depositors by an equivalent €600m², a haircut of 71%³.
  - It is likely there would be legal claims for the pension funds receiving special treatment.

- 4) Nationalisation of BoC and transfer of Laiki Cyprus
  - Bank of Cyprus will need to be nationalised. A pre-condition of the Troika is that equity and bondholders must be wiped out and therefore will receive no value.
  - The Cypriot operations of Laiki will be transferred to Bank of Cyprus. This will create a large Cypriot bank around which the future system will be built.
  - The alternative to this is resolution of Bank of Cyprus and Laiki, which has been proposed by the Troika. The resolution of both banks would not be in the interests of the Republic.

¹ The losses and haircuts are subject to recovery values confirmation

² A&M has not validated this figure

³ The losses and haircuts are subject to recovery values confirmation

5) Cost Difference

- €1.6bn was injected into Laiki following the PSI losses. Excluding this amount the recapitalisation requirement assessed by PIMCO is as below:

Resolution cost vs. PIMCO recap amounts			
	Laiki	Bank of Cyprus	Total
Recap amount per PIMCO advice	3,835	3,960	7,795
Bondholders bail - in	(918)	(555)	(1,473)
Total PIMCO recap after bail - in	2,917	3,405	6,322
Recapitalisation of BoC (post sale and post Laiki Cyprus transfer)			2,820
Reduction in recapitalisation requirement			2,820

- There is additional cash of €1.6b which may be available if the Legacy liability claim against BoC is equitized; this would have an effect on the return to the remaining liabilities within the legacy entity

Ανδρέας Χ. Αρτέμης
Πρόεδρος

Συγκρότημα Τράπεζας Κύπρου

24 Μαρτίου 2013

Στασίκου 51
Στρόβολος
Τ.Θ. 21672
CY-1688 Λευκωσία

Τηλέφωνο: +357 2212 2101
Τέλεφαξ : +357 2237 9458
E-mail : a.artemis@cy.bankofcyprus.com

Δρ Πανίκο Δημητριάδη
Διοικητή
Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
Λευκωσία

Αξιότιμε κ Διοικητά

Σε συνέχεια των επανειλημμένων εκκλήσεών μας για την επίλυση ως προς τους σχεδιασμούς για το μέλλον του τραπεζικού συστήματος κληθήκαμε χθες βράδυ από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να παραστούμε σε σύσκεψη των αρχηγών των κομμάτων στο Προεδρικό Μέγαρο, στην οποία ήσασταν παρόντες τόσο εσείς όσο και ο Υποδιοικητής, κ. Σ. Σταυρινάκης. Κατά τη διάρκεια της σύσκεψης μας εδόθη μονοσέλιδο έγγραφο των Συμβούλων της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, κ.κ. Alvarez & Marsal, το οποίο παρουσιάζει πρόταση για τον διαχωρισμό των εργασιών της Λαϊκής Τράπεζας σε «καλή» και «κακή» τράπεζα και ανάληψη των εργασιών της «κακής» τράπεζας από την Τράπεζα Κύπρου.

Το εν λόγω έγγραφο/πρόταση, το οποίο εν πάση περιπτώσει ήταν ελλιπές, μελετήθηκε αμέσως μετά από τους εξωτερικούς μας Συμβούλους κ.κ. Deutsche Bank και PWC.

Σε σημερινή συνάντηση στο γραφείο σας με αντιπροσωπεία του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου στην παρουσία του Νομικού Συμβούλου Συγκροτήματος, κ. Π. Γ. Πολυβίου και των Συμβούλων μας Deutsche Bank η οποία πραγματοποιήθηκε στις 13:30 θέσαμε τις απόψεις μας τις οποίες και παραθέτω γραπτώς πιο κάτω:

(α) Θεωρούμε ότι το όλο σχήμα το οποίο προτείνεται αποτελεί σενάριο το οποίο είναι καταστροφικό και θα επιφέρει τεράστια ζημιά καθότι προνοεί τη μεταφορά των τεράστιων οφειλών της κατ' ευφημιισμό «καλής» Λαϊκής Τράπεζας προς το ΕΛΑ, προς την Τράπεζα

Κύπρου, γεγονός το οποίο θα καταστήσει κατά πάσα πιθανότητα την Τράπεζα Κύπρου ως μη-βιώσιμη.

(β) Κατά την άποψη των Νομικών μας Συμβούλων η πρόταση αυτή αντίκειται στον Νόμο, καθότι ως αποτέλεσμα της προτεινόμενης διευθέτησης οι πιστωτές/καταθέτες της Τράπεζας Κύπρου θα βρεθούν σε δυσμενέστερη θέση παρά στην περίπτωση της εκκαθάρισης.

Περαιτέρω, η προτεινόμενη διευθέτηση αντίκειται τόσο στο Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας όσο και στις πρόνοιες της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθότι συνεπάγεται επέμβαση σε κατοχυρωμένα δικαιώματα πολύ πέραν οποιουδήποτε επιτρεπτού ορίου και καθότι δεν υπάρχει οποιουδήποτε αντικειμενικό έρεισμα γι' αυτή.

Συνοπτικά, η προτεινόμενη διευθέτηση είναι παράνομη, άδικη και καταστροφική και ως εκ τούτου δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή.

(γ) Οι υποχρεώσεις προς το ΕΛΑ κατ' ακρίβεια συνιστούν υποχρεώσεις του κράτους ή/και της Κυπριακής Τράπεζας της Κύπρου και δεν είναι δυνατό να τις επιμίσζεται ή/και να επιβαρύνεται με αυτές μία μόνο Τράπεζα.

Η συγκεκριμένη οφειλή ανήκει στο κράτος και θα πρέπει να καταμεριστεί με ισοτιμία και όχι κατά τρόπο δυσμενή. Σε περίπτωση απόφασης για επιβάρυνση του τραπεζικού τομέα με αυτή την οφειλή, η σχετική επιβάρυνση πρέπει να τύχει δίκαιης και καθολικής κατανομής και όχι άδικης ή επιλεκτικής επιβολής.

(δ) Καταλήγοντας θέλουμε να επαναλάβουμε ότι η πρόταση για συνένωση της «καλής» Λαϊκής Τράπεζας με την Τράπεζα Κύπρου δεν είναι προς το συμφέρον των μετόχων και πιστωτών/καταθετών της, ούτε κατ' επέκταση της οικονομίας του τόπου. Ως αποτέλεσμα της προτεινόμενης άστοχης ενέργειας είναι ενδεχόμενο να οδηγηθεί η Τράπεζα Κύπρου σε οικονομική εξόντωση με όλα τα αναπόφευκτα συνεπακόλουθα.

Δική μας πρόταση παραμένει η ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας Κύπρου μέσω της μετατροπής ποσοστού των μη-ασφαλισμένων καταθέσεων της σε μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας το οποίο θα

παράσχει τη δυνατότητα στην Τράπεζα Κύπρου να λειτουργήσει κανονικά προς όφελος των καταθετών, πελατών, προσωπικού και της οικονομίας γενικότερα.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας, καθώς και της πολιτείας γενικότερα, για να συνδράμουμε στη διάσωση της οικονομίας του τόπου, κάτι που σίγουρα δεν θα επιτευχθεί με την οικονομική κατάρρευση της Τράπεζας Κύπρου.

Με εκτίμηση

Ανδρέας Αρτέμης
Πρόεδρος

Αντ: κ. Μ. Σαρρή, Υπουργό Οικονομικών

Skip to content

Stockwatch

Blog search...

Search

[RSS](#)

Χειρισμός του Emergency Liquidity Assistance της Λαϊκής Τράπεζας στο πακέτο διάσωσης της Κύπρου

Posted by [Costas Χίουρος](#) (Author) on April 16th, 2013 - [10 Comments](#)

1. Εισαγωγή

Σε αυτήν την ανακριβή ανάλυση γιατί ο χειρισμός του Emergency Liquidity Assistance (ELA) της Λαϊκής τράπεζας με την απόφαση της 25^{ης} Μαρτίου, στην οποία μεταφέρεται όλη η υποχρέωση (περί των €9.6 δισ.) στην Τρ. Κύπρου μαζί με την καλή Λαϊκή είναι παράνομος και κακός για την οικονομία. Δεν γνωρίζουμε ποιά είναι το ακριβές κόστος για την οικονομία, εφόσον δε γνωρίζουμε την ακριβή συμφωνία παραχής του ELA στη Λαϊκή. Παρ' όλα αυτά όλες οι ενδείξεις καταδεικνύουν στο ότι η ζημιά στην οικονομία από τον κακό και παράνομο χειρισμό είναι τεράστια γιατί:

(α) επιφέρει πολύ μεγαλύτερη ζημιά στους ανασφάλιστους καταθέτες της Λαϊκής στην Κύπρο (ίσως άνω των €3.5 δισ.) και

(β) καθιστά την επιβίωση της Τράπεζας Κύπρου σχεδόν αδύνατη με τεράστιες επιπτώσεις στην οικονομία.

Επίσης παραθέτω ποσοστά ο σωστός και νόμιμος χειρισμός όπως επίσης και τα οικονομικά οφέλη μιας τέτοιας πράξης. Αρχίζω την ανάλυση με το χρηματοοικονομικό, νομικό και λογιστικό πλαίσιο του ELA για να μπορούμε να υποστηρίξουμε την υπόλοιπη ανάλυση.

2. Το χρηματοοικονομικό, νομικό και λογιστικό πλαίσιο του ELA

Το ELA είναι ένα από τα εργαλεία που χρησιμοποιείται στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (European System of Central Banks) ως ένας από τους τρόπους καταπολέμησης της άλυστης ρευστότητας σε μια εθνική οικονομία και συγκεκριμένα σε εξαιρετικές περιπτώσεις και σε περιόδους κρίσης. Η πρώτη κύρια διαφορά του από το σύνηθες τρόπο παροχής ρευστότητας που είναι από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) είναι στην ποιότητα των εξασφαλίσεων. Συγκεκριμένα χαμηλότερης ποιότητας εξασφαλίσεις είναι αποδεκτές για την παροχή δανείου μέσω του ELA, όμως συνεχίζει να είναι απαραίτητο οι εξασφαλίσεις να είναι επαρκείς όσον αφορά την

αξία τους. Η δεύτερη κύρια διαφορά είναι το ότι το ELA δίνεται από μια Εθνική Κεντρική Τράπεζα (ΕθνΚΤ) και όχι από την ΕΚΤ. Οι παροχές του ELA γι' αιτών το λόγο ενώ παρουσιάζονται στον ενιαίο ισολογισμό των Εθνικών Κεντρικών Τραπεζών του Eurosystem δεν εμφανίζονται στον ισολογισμό της ΕΚΤ.

Το χρηματοοικονομικό επιχείρημα της παροχής του ELA είναι η αποφυγή συστημικών προβλημάτων που μπορεί να δημιουργηθούν από πιθανή χρεοκοπία λόγω έλλειψης ρευστότητας μίας τράπεζας με συστημική σημασία. Πύσεις ρευστότητας δημιουργούνται πρωταρχικά όταν κινήσεις αποσύρονται όπως επίσης και όταν μειώνεται η χρηματοδότηση που προσφέρεται από την ΕΚΤ λόγω μη επαρκών εξασφαλίσεων με την απαιτούμενη ποιότητα. Εδώ σημειώνουμε ότι υπάρχουν δύο συνθήκες κάτω από τις οποίες μπορεί ενδεχομένως χρηματοπιστωτικό ίδρυμα (από εδώ και πέρα θα χρησιμοποιήσουμε τον όρο τράπεζα) να χρεοκοπήσει:

(X1) Όταν η ικανότητα κάλυψης υποχρεώσεων υπερβεί το ρευστό που διαθέτει η τράπεζα ή

(X2) Όταν η αξία των περιουσιακών στοιχείων της είναι χαμηλότερη από την αξία των υποχρεώσεων της, δηλαδή δεν είναι αξιόχρητη

θεωρείται ότι για το καλό ενός χρηματοπιστωτικού συστήματος και της οικονομίας γενικότερα η χρεοκοπία με βάση την πρώτη συνθήκη (X1) δεν είναι επιθυμητή, και ειδικότερα σε περιόδους κρίσης και μιας τράπεζας που έχει συστημική σημασία, δεδομένου ότι η δεύτερη συνθήκη (X2) δεν ισχύει. Ενώ όταν η δεύτερη συνθήκη ισχύει τότε ακόμα και σε περιπτώσεις κρίσης είναι κατά κανόνα επιθυμητή η χρεοκοπία ακόμα και για μια τράπεζα με συστημική σημασία για να περιοριστεί το πρόβλημα του ηθικού κινδύνου (moral hazard). Πρέπει να σημειώσουμε εδώ ότι σε πολλές περιπτώσεις ο καθορισμός του αν μια τράπεζα είναι αξιόχρητη ή όχι (βλ. X2) είναι δύσκολος λόγω της δυσκολίας εκτίμησης με ακρίβεια της αξίας των περιουσιακών στοιχείων ειδικά σε περιόδους κρίσης. Ο ηθικός κίνδυνος επίσης περιορίζεται για τη παροχή ELA με το να ζητούνται επαρκείς εξασφαλίσεις, δυνατότητα επιπλέον κριτικών εξασφαλίσεων, δυνατότητα απομείωσης των εξασφαλίσεων και επιβολή ποινής.

Από το χρηματοοικονομικό πλαίσιο μπορούμε να αντιληφθούμε τα νομικά αλτρίσιο του ELA το οποίο είναι το εξής:

(E1) Η παροχή ρευστότητας δίνεται κατά τη διακριτική ευχέρεια μιας ΕθνΚΤ σε περιόδους κρίσης και σε εξαιρετικές περιπτώσεις σε μία τράπεζα της δικαιοδοσίας της που έχει προσωρινή έλλειψη ρευστότητας και που δε μπορεί να εξασφαλίσει ρευστότητα με άλλους τρόπους (ECB2006, ECB2007).

(E2) Η ΕθνΚΤ αναλαμβάνει την ευθύνη και το πιθανό κόστος της παροχής ELA (ECB1999 σελ. 108-109, ECB2007).

(E3) Η παροχή ELA δίνεται δεδομένου ότι η τράπεζα είναι αξιόχρητη και έναντι επαρκών εξασφαλίσεων (ECB2006).

(E4) Η ΕθνΚΤ έχει τη δυνατότητα να ζητήσει επιπλέον εξασφαλίσεις από το κράτος, να επιβάλει επιπλέον ποινής και να επιβάλει κούρεμα στις εξασφαλίσεις που προσφέρει η τράπεζα ούτως ώστε να διασφαλιστεί πλήρως.

(E5) Η παροχή του ELA δηλώνεται στην ΕΚΤ και η ΕΚΤ με 2/3 των ψήφων του διοικητικού της συμβουλίου μπορεί να αλλάξει ή να διακόψει το ELA αν εκτιμάται ότι η τράπεζα που δέχεται τη βοήθεια είναι αναξιόχρητη (insolvent) ή αν οι εξασφαλίσεις δεν είναι αρκετές.

Από τα ποιο πάνω καταλαβαίνουμε ότι η παροχή ELA είναι καθαρά δικαιοδοσία και ευθύνη της ΕθνΚΤ και κάτω από αυστηρούς κανόνες ούτως ώστε να βοηθά το χρηματοπιστωτικό σύστημα όταν

πρέπει, να περιορίζει τον ηθικό κίνδυνο ενώ παράλληλα να διασφαλίζεται πλήρως η ΕθνΚΤ. Αυτό προϋποθέτουν ότι η ΕθνΚΤ είναι ικανή για τη σωστή παροχή ΕΛΑ και φέρει την κύρια ευθύνη. Επίσης ευθύνη φέρει και η ΕΚΤ σε περίπτωση που υπάρχουν υποψίες ότι η ΕθνΚΤ ασκεί νομισματική χρηματοδότηση (monetary financing), κατά παράβαση του Άρθρου 123(1) της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 3603/93 του Συμβουλίου, σε τράπεζα που πιθανόν να είναι αναξιόπληρη ή πιθανόν να μην προσφέρονται επαρκείς εξασφαλίσεις.

Νομισματική χρηματοδότηση αναφέρεται σε οποιαδήποτε χρηματοδότηση η οποία δύναται να μειώσει το κόστος δανεισμού του νομικού προσώπου που τη λαμβάνει και έτσι προκαλεί στρεβλώσεις στην οικονομία και βάζει σε κίνδυνο την ανεξαρτησία της ΕθνΚΤ. Η αλαγόρευση νομισματικής χρηματοδότησης είναι βασικός κριτής της Ευρωζώνης και της ΕΚΤ γιατί διασφαλίζει δύο βασικούς πυλώνες της λειτουργίας του Eurosystem οι οποίοι είναι η ανεξαρτησία των Κεντρικών Τραπεζών και η τμηματική σταθερότητα. Ο μόνος τρόπος που έχει μία Κεντρική Τράπεζα να προσφέρει ρευστότητα χωρίς να επιδοτεί σε νομισματική χρηματοδότηση είναι με το να προσφέρει χρηματοδότηση έναντι επαρκών εξασφαλίσεων. Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση και αν μία ΕθνΚΤ χρηματοδοτεί μίαν τράπεζα ή μίαν κυβέρνηση ή οποιαδήποτε άλλη οντότητα χωρίς επαρκείς εξασφαλίσεις ή που είναι αφερέγγυη τότε το κάνει κατά παράβαση του Άρθρου 123(1) της Συνθήκης όπως επίσης και των κανονισμών της ίδιας της ΕθνΚΤ.

Το νομικό πλαίσιο του ΕΛΑ με τη σειρά του καθορίζει το λογιστικό χειρισμό του ΕΛΑ όπως επίσης και τη διαδικασία σε περίπτωση εκκαθάρισης, χρεοκοπίας ή παρόμοιας διαδικασίας μίας τράπεζας που έχει πάρει ΕΛΑ. Εκκινώντας από το χειρισμό του ΕΛΑ στο επίπεδο της τράπεζας που το λαμβάνει έχουμε να πούμε το εξής:

(T1) Το ΕΛΑ ως δάνειο παραιοκιάζεται κανονικά στον ισολογισμό της τράπεζας που το λαμβάνει ως υποχρέωση όμως είναι διαφορετικό από τα χρεωγραφήματα με καταθέσεις της τράπεζας όταν αφορά την ιεραρχία και τις διεκδικήσεις των περιουσιακών στοιχείων. Αυτό γιατί οι διεκδικήσεις του ΕΛΑ είναι μόνο οι σχετικές εξασφαλίσεις και η όλα τα περιουσιακά στοιχεία της τράπεζας.

(T2) Σε περίπτωση χρεοκοπίας, εκκαθάρισης ή παρόμοιας διαδικασίας της τράπεζας τότε το ΕΛΑ έχει προτεραιότητα σε σχέση με όλες τις υποχρεώσεις της τράπεζας αλλά περιορίζεται μόνο στις εξασφαλίσεις που έχει προσφέρει η τράπεζα για το ΕΛΑ. Το ΕΛΑ δεν έχει καμία δικαιοδοσία ή διεκδίκηση όσον αφορά τα υπόλοιπα περιουσιακά στοιχεία της τράπεζας. Επομένως η τράπεζα μαζί με την ΕθνΚΤ πρέπει να ρευστοποιήσει τις συγκεκριμένες εξασφαλίσεις και το ποσό αυτό αν είναι λιγότερο από την υποχρέωση πάει όλο στην ΕθνΚΤ ή αν είναι αρκετό πάει μόνο το ποσό της υποχρέωσης. Μετά από αυτό και σε οποιαδήποτε περίπτωση η συγκεκριμένη υποχρέωση της τράπεζας προς την ΕθνΚΤ διαγράφεται.

Ο χειρισμός του ΕΛΑ στο επίπεδο της ΕθνΚΤ είναι ο εξής:

(K1) Το ΕΛΑ από τη στιγμή που δίνεται σε μία τράπεζα τότε μπαίνει ως περιουσιακό στοιχείο στον ισολογισμό της ΕθνΚΤ. Το ίδιο ποσό παρουσιάζεται ως υποχρέωση της ΕθνΚΤ και συγκεκριμένα στο λογαριασμό της τράπεζας που το έχει λάβει (οι τράπεζες διατηρούν λογαριασμούς με την ΕθνΚΤ στην οποία υπάγονται).

(K2) Το ποσό αυτό αρχίζει πλέον να κινείται και μέρος ή όλο μεταφέρεται σε άλλες τράπεζες είτε στο κράτος είτε στην Ευρωζώνη. Η υποχρέωση της ΕθνΚΤ που αντιστοιχεί στο συγκεκριμένο ποσό του ΕΛΑ γίνεται πλέον υποχρέωση έναντι εθνικών πιστωτικών ιδρυμάτων και έντεχνι όλου του Eurosystem. Επομένως παρουσιάζεται στον ενσωπημένο ισολογισμό όλων των ΕθνΚΤ του Eurosystem και όχι στον ισολογισμό της ΕΚΤ.

(K3) Σε περίπτωση χρεοκοπίας, εκκαθάρισης ή παρόμοιας διαδικασίας μίας τράπεζας που έχει

πάρει ELA τότε η ΕθνΚΤ, που είναι και ο κύριος υπεύθυνος για την παροχή του,

(Κ3α) πρέπει να ρευστοποιήσει τις απαραίτητες εξασφαλίσεις, αυτές που πρόσφερε η τράπεζα όπως και πιθανόν τις κρατικές, μέχρι να ανακτήσει το απαιτούμενο ποσό συμπεριλαμβανομένου και των τόκων. Αυτό το ποσό επιστρέφει στο Eurosystem με τη διαγραφή της αντίστοιχης υποχρέωσης και την καταστροφή του νομισματικού ποσού που δημιουργήθηκε με το ELA.

(Κ3β) σε περίπτωση που το ανακτημένο ποσό δεν είναι αρκετό για να καλύψει το απαιτούμενο ποσό ύψους ο κύριος υπεύθυνος (η ΕθνΚΤ) πρέπει να απορροφήσει τη ζημιά. Όμως το πιο πιθανό είναι να μην μπορεί να απορροφήσει όλη τη ζημιά και η de facto συνεργασία όλων των ΕθνΚΤ του Eurosystem με τον εννοκημένο ισολογισμό να έχει ως αποτέλεσμα τη ζημιά να την απορροφή όλο το Eurosystem και η κάθε ΕθνΚΤ ανάλογα με το ποσοστό του μετοχικού κεφαλαίου της ΕΚΤ που κατέχει. Εδώ σημειώνουμε ότι η ΕΚΤ δεν επιφέρει καμία ζημιά σε καμία περίπτωση.

Σε οποιονδήποτε περίπτωση από τις παραπάνω η συγκεκριμένη υποχρέωση του κράτους όπως και της τράπεζας που έχει λάβει το ELA προς την ΕθνΚΤ διαγράφονται.

Ο σχεδιασμός του ELA και όταν αυτό παρέχεται με βάση τους κριτήσιμους και τη σχετική νομοθεσία προσβλέπει στο να αποκλείει την πιθανότητα ζημιάς από την παροχή του. Σε περίπτωση ζημιάς, όμως, τότε δεν καταστρέφεται όλο το νομισματικό ποσό που δημιουργήθηκε και επομένως ως αποτέλεσμα έχει επισταστεί νομισματική χρηματοδότηση, έναντι των προθέσεων του Eurosystem, ίση με το ποσό της ζημιάς λόγω του ότι οι εξασφαλίσεις δεν ήταν επαρκείς.

Σημειώνουμε ότι ο σκοπός του ELA είναι να ικανοποιήσει προσωρινά υποχρεώσεις (ανάληψη καταθέσεων, διακαπή χρηματοδότησης από την ΕΚΤ κ.ο.κ.) μέχρις ότου η τράπεζα που το λαμβάνει ανακτήσει την ρευστότητά της η οποία διασφαλίζεται από τη φερεγγυότητα της τράπεζας και τις επαρκείς εξασφαλίσεις. Σε καμία περίπτωση ποσό του ELA μπορεί να χρησιμοποιηθεί για δανεισμό ή οποιονδήποτε άλλο σκοπό.

3. Ο παράνομος χειρισμός του ELA

Υπάρχουν δύο μέρη στον όλο διακανονισμό του ELA στις αποφάσεις του Eurogroup της 25^{ης} Μαρτίου που τον καθιστά παράνομο και είναι τα εξής:

(Α1) Στο διαχωρισμό της Λαϊκής τράπεζας σε τρία μέρη, δηλαδή στις επιχειρήσεις στην Ελλάδα, στην κακή Λαϊκή και στην καλή Λαϊκή, το ELA έτυχε παράνομου χειρισμού με τις υπόλοιπες υποχρεώσεις της τράπεζας (καταθέτες, κάτοχοι χρεογράφων, κ.ο.κ.) κατά παράβαση του νομικού του πλαισίου αφού το ELA δεν έχει δικαιοδοσία σε όλα τα περιουσιακά στοιχεία της τράπεζας αλλά μόνο στις εξασφαλίσεις. Αυτό σημαίνει ότι παράνομα έχει δοθεί προτεραιότητα έναντι των ανασφάλιστων καταθετών της Λαϊκής τράπεζας σε σχέση με όλα τα περιουσιακά στοιχεία της Λαϊκής ενώ θα έπρεπε να γίνει αυτό μόνο για τις εξασφαλίσεις. Επίσης το ELA θα έπρεπε επίσης να χωριστεί σε τρία μέρη ακολουθώντας τις συγκεκριμένες εξασφαλίσεις.

(Α2) Η μεταφορά του ELA στην Τρ. Κύπρου έγινε καθ' επιβολή και χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του διοικητικού συμβουλίου της Τρ. Κύπρου. Διασημάσσουμε εδώ ότι σε αυτό το σημείο ακόμα και η επιβολή να ήταν από το κράτος και όχι από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ) δε θα μπορούσε να επικαλεστεί το δικαίω της ανάγκης και να γδελιστεί να αποδείξει ότι κατέβλεπε ένα ισόξιο αντίτιμο γιατί αυτή δεν είναι απαλλοτρίωση κινήτης ή ακίνητης περιουσίας αλλά κάτι πολύ διαφορετικό. Εδώ είναι πολύ σημαντικό να αντιληφθούμε ότι η πράξη αυτή είναι μεταβίβαση χρέους σε τρίτο νομικό πρόσωπο, ακόμα και αν συνιδεύεται με περιουσιακά στοιχεία, που είναι προφανώς αντιαντιπραγματική όταν γίνεται χωρίς τη θέλησή του, που σε αυτή την περίπτωση είναι η Τρ. Κύπρου. Αυτό, επίσης, έχει ως αποτέλεσμα το ELA να πάρει παράνομα προτεραιότητα έναντι των καταθετών της Τρ. Κύπρου, των κατοχών χρεογράφων και των μετόχων όσον αφορά τα περιουσιακά στοιχεία της Τρ. Κύπρου που θα δεσμευτούν για την εξασφάλιση του ELA που μεταφέρθηκε λόγω

του ότι δεν ήταν επαρκώς εξασφαλισμένο.

Εδώ να σημειώσουμε ότι η παράδοση του ελέγχου της Τρ. Κύπρου σε διαχειριστή διορισμένο από την ΚΤΚ είναι επίσης αντισυνταγματική λόγω του ότι η Τρ. Κύπρου δεν έχει κηρυχτεί σε πτώχευση και επομένως ο έλεγχός της παραμένει στα χέρια των υφιστάμενων μετόχων και του νόμιμα διορισμένου διοικητικού συμβουλίου της. Επίσης η παράδοση του ελέγχου στην ΚΤΚ όπως και όλες οι εντέθεν αποφάσεις της ΚΤΚ όσον αφορά τις τράπεζες εκτός από αντισυνταγματικές είναι επίσης καθ' υπέρβυσση της ανεξαρτησίας της ΚΤΚ.

4. Ο νόμιμος χειρισμός του ΕΛΑ

Ο νόμιμος χειρισμός του ΕΛΑ της Λαϊκής είναι απλός και καθαρός με βάση τις εξηγήσεις που δόθηκαν όσον αφορά τον κανονικό χειρισμό του ΕΛΑ και συγκεκριμένα του σημείου (Κ3). Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να ινατρέξουμε στις συμφωνίες παραχής του συγκεκριμένου ΕΛΑ της Λαϊκής και να ακολουθήσουμε την ενδεδειγμένη διαδικασία, που είναι η εξής:

(Σ1) Η ρευστοποίηση όλων των εξασφαλίσεων, και αυτών που προσφέρθηκαν από τη Λαϊκή και το κράτος, μέχρι την ανάκτηση του απαιτούμενου ποσού (περίπου €9.6 δισ.) το οποίο έχει ως αποτέλεσμα τη διαγραφή του συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου της ΚΤΚ και της αντίστοιχης υποχρέωσης. Με αυτόν τον τρόπο κατατρέφεται το νόμισμα που δημιουργήθηκε προσωρινά, με το συγκεκριμένο ΕΛΑ.

(Σ2) Αν όλο το απαιτούμενο ποσό δεν ανακτηθεί τότε τη ζημιά την απορροφά η ΚΤΚ όπως και όλο το Eurosystem με τη διαγραφή του συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου της ΚΤΚ και τη μείωση του συνολικού κεφαλαίου του ενιαίου ισολογισμού του Eurosystem.

Ως πρακτικό αποτέλεσμα στη συγκεκριμένη περίπτωση της Λαϊκής αν είναι να υπάρξει ζημιά για το ΕΛΑ, την οποία ανεπίσημα στοιχεία εκτιρούν κοντά στα €3.5 δισ., τότε δημιουργείται ένα νομισματικό ποσό σε ευρώ που δεν ήταν πρόθεση της ΕΚΤ. Φυσικά αυτό το ποσό για το Eurosystem είναι τόσο μικρό που περνά απαρατήρητο. Επίσης η ζημιά πιθανόν να είναι πολύ μεγαλύτερη από τα ίδια κεφάλαια της ΚΤΚ που είναι περίπου €150 εκ., όμως, σε σχέση με το κεφάλαιο του ενιαίου ισολογισμού του Eurosystem, που είναι περίπου €89 δισ., είναι μικρό. Το πρόβλημα επομένως είναι απ' ενός πολιτικό και απ' ετέρου δημιουργεί κλυδωνισμούς στην εμπιστοσύνη των αγορών όσον αφορά την ικανότητα της ΕΚΤ να διαχειριστεί την κρίση με βάση τους βασικούς στόχους της, που είναι η τριμηνιαία σταθερότητα και η ανεξαρτησία των Εθν.ΚΤ.

5. Το κόστος του παράνομου χειρισμού του ΕΛΑ

Ενώ το οικονομικό κόστος του νόμιμου χειρισμού του ΕΛΑ της Λαϊκής για το Eurosystem, που αναφέρθηκε πιο πάνω, είναι πρακτικά αμελητέο, το κόστος του παράνομου χειρισμού του για την Κυπριακή οικονομία είναι δυσβάστακτο λόγω των εξής:

(Ζ1) Η ζημιά του ΕΛΑ, που είναι η διαφορά της υποχρέωσης από την αξία των εξασφαλίσεων, την επιβαρύνουν παράνομα οι ανασφάλιστοι καταθέτες της Λαϊκής στην Κύπρο. Να σημειώσουμε εδώ ότι όλες οι ανασφάλιστες καταθέσεις που έχουν πάει στην κακή Λαϊκή είναι περί τα €7.5 δισ. και αν όντως η ζημιά που απορροφούν παράνομα είναι της τάξης των €3.5 δισ. τότε αυτή είναι συγκριτικά τεράστια. Επίσης αν μέρος του ΕΛΑ είχε εξασφαλίσεις περιουσιακών στοιχείων στην Ελλάδα τότε οι παράνομες ζημιές στους συγκεκριμένους ανασφάλιστους καταθέτες είναι ακόμη μεγαλύτερες.

(Ζ2) Οι καταθέτες της Τρ. Κύπρου γάνουν την προτεραιότητά τους παράνομα έναντι περιουσιακών στοιχείων αξίας που αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ του €9.6 δισ. και της αξίας των περιουσιακών στοιχείων που έχουν χρησιμοποιηθεί ως εξασφαλίσεις και έχουν πάει στην καλή Λαϊκή (άνω των €3.5 δισ. με βάση τις ανεπίσημες πληροφορίες).

(Z3) Περιουσιακά στοιχεία της Τρ. Κύπρου δεσμεύονται με τη μεταφορά των ΕΛΑ και επομένως μειώνεται δραστικά η ικανότητα της Τρ. Κύπρου να αντλήσει περαιτέρω ρευστότητα. Ανεβαίνει επομένως δραστικά η πιθανότητα χρεοκοπίας λόγω έλλειψης ρευστότητας (X1) και αδυνατεί να αντιδράσει σε οποιαδήποτε μαζική φυγή καταθέσεων.

(Z4) Είναι αμφίβολο αν τα περιουσιακά στοιχεία της καλής Λαϊκής που πηγαίνουν στην Τρ. Κύπρου μπορούν να καλύψουν τους τόκους του ΕΛΑ που ανέρχονται στα περίπου €250 εκ. ετησίως. Ενδεικτικά να πούμε, με βάση ανεπίσημα και ανεπιβεβαιωτά στοιχεία, τα δάνεια που έχουν περάσει στην καλή Λαϊκή είναι περίπου €7.1 δισ. όπως επίσης και άλλες επενδύσεις αξίας €2.9 δισ., που στις σημερινές συνθήκες η αξία τους είναι πολύ μικρότερη. Αυτές οι αξίες χρειάζεται να δημιουργήσουν έσοδα για να καλύψουν τους τόκους των €13.1 δισ. του ΕΛΑ και των ασφαλισμένων καταθέσεων όπως επίσης και το επιπλέον μισθολόγιο που είναι πρακτικά αδύνατο. Σε αξίες και χρησιμοποιώντας το κακό σενάριο της PIMCO (που οι δεδομένες καταστάσεις τραπεζών είναι χειρότερες) για να απομειώσουμε τα δάνεια κατά 26% τότε η καλή Λαϊκή έχει στην πράξη κατά αρνητικό κεφάλαιο. Επομένως βλέπουμε ότι με βάση αυτές τις υποθέσεις επιφορτίζεται η Τρ. Κύπρου με επιπλέον ζημιά, είτε σε αξίες είτε σε κερδοφορία, μετά από ήδη μια ζημιά της τάξης των €1.6 δισ. που επέφερε η πώληση των επιχειρήσεων της στην Ελλάδα και που την όφερε σε αρνητικό κεφάλαιο. Η ανακεφαλαιώση της Τρ. Κύπρου ακόμα και της τάξης του 18%, το οποίο απαιτεί μετοχοποίηση σχεδόν 60% των ανασφάλιστων καταθέσεων, αλλά καθυστερεί το αναπόφευκτό του να γίνει αναξιόχρηη (X2) ακόμα και αν επιβιώσει από τις πιέσεις ρευστότητας.

Η επιβίωση της Τρ. Κύπρου είναι επομένως πρακτικά πολύ δύσκολη και από πλευράς ρευστότητας και από πλευράς κερδοφορίας και αξιών. Και αν η Τρ. Κύπρου χρεοκοπήσει, δηλαδή χρεοκοπία και των δύο μεγάλων τραπεζών, τότε πλέον η έξοδος μας από το ευρώ ή η παραμονή μας στο ευρώ με εξαιρετικιστικούς όρους είναι σχεδόν βέβαιη.

6. Το όφελος του νόμιμου χειρισμού των ΕΛΑ

Αν όμως το ΕΛΑ τύχει νόμιμου και δίκαιου χειρισμού τότε το όφελος για την Κυπριακή οικονομία είναι τεράστιο λόγω των ακόλουθων:

(O1) Οι ανασφάλιστοι καταθέτες που τώρα αναμένεται να ανακτήσουν σε βάθος χρόνου μόνο τα 10-20% των ανασφάλιστων καταθέσεων τους θα έχουν ένα μεγάλο ποσό από τις καταθέσεις τους άμεσα διαθέσιμο αφού το αντίστοιχο ποσό θα μεταφερθεί στην καλή Λαϊκή. Επίσης οι αναμενόμενες ζημιές (κούρεμα) γι' αυτούς θα είναι πολύ μικρότερες από το 80-90% που είναι τώρα και ίσως να πέσουν κάτω του 40%.

(O2) Θα υπάρξει πολύ περισσότερη ρευστότητα στην οικονομία λόγω ακριβώς αυτού του ποσού των ανασφάλιστων καταθέσεων της Λαϊκής που θα μεταφερθούν στην καλή Λαϊκή.

(O3) Η Τρ. Κύπρου θα έχει πολύ μεγαλύτερη δυνατότητα άντλησης ρευστότητας και επομένως θα έχει πολύ μεγαλύτερη δυνατότητα να αντισταθεί στις πιέσεις ρευστότητας που θα προκληθούν από την αναμενόμενη φυγή καταθέσεων.

(O4) Η επιβίωση της Τρ. Κύπρου θα μπορεί να διασφαλιστεί εφόσον το σωστό ποσό των ανασφάλιστων καταθέσεων της Λαϊκής θα περάσουν στην καλή Λαϊκή και θα αντιστοιχούν σε αξία με τη σημερινή αξία των περιουσιακών στοιχείων, που επίσης περνούν στην καλή Λαϊκή.

(O5) Μειώνεται η ζημιά στην αξιοπιστία μας με το νόμιμο χειρισμό ενός τόσο σημαντικού θέματος.

Όλα τα περιπάνια θα επωφεληθούν τρομερά οφέλη για όλη την οικονομία και επομένως είναι επιβαλλόμενος ο σωστός χειρισμός, όχι μόνο γιατί είναι συνταγματικός και νόμιμος, αν και αυτό θα έπρεπε να είναι αρκετό. Επίσης θα ήταν θεμιτό για την οικονομία, νόμιμο και συνταγματικό αν η καλή Λαϊκή προσφερθεί προς πώληση σε όλες τις τράπεζες που λειτουργούν στην Κύπρο και η

τράπεζα που θα προσφέρει τα περισσότερα να την ανιλάβει. Αυτό θα ωφελήσει ακόμη περισσότερο και στη βιωσιμότητα της Τρ. Κύπρου, και τους ανασφάλιστους καταθέτες της Λαϊκής, και στη ρευστότητα της οικονομίας όπως επίσης και στην ανταγωνιστικότητα στο τραπεζικό μας τομέα. Αν καμία τράπεζα δεν ενδιαφέρεται να την αγοράσει τότε να παραμείνει κρατική όπως πιστεύω θα έπρεπε να είχε γίνει εξαρχής.

7. Επιπλέον σημαντικά σημεία

Κλείνοντας θα ήθελα να κάνω αναφορά σε κάποια σημεία σε σχέση με τον όλο χειρισμό του ΕΛΑ της Λαϊκής. Το πρώτο είναι ότι κανένα πολιτικό κίνητρο και απόφαση δεν έχει προτεραιότητα έναντι των νόμων και του συντάγματος και ειδικά στην περίπτωση επιβολής μιας πολύ χειρότερης λύσης. Επομένως χρησιμοποιώντας το νόμο και το σύνταγμα η Κυπριακή Κυβέρνηση μπορεί να επιβάλει ακόμα και μονομερώς τη νόμιμη λύση. Αν είναι απαραίτητο μπορεί να άμεσα επηρεαζόμενοι (Λαϊκής Τράπεζας και Τράπεζας Κύπρου) όπως επίσης και η Κυβέρνηση να προσφύγουν στο Ανώτατο Δικαστήριο ή ακόμα και στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

Το δεύτερο έχει να κάνει με το αν η προηγούμενη Κυβέρνηση προσέφερε εξασφαλίσεις για την παροχή του ΕΛΑ στη Λαϊκή. Με βάση τη γνώμη που έδωσε η ΕΚΤ στις 6 Νοεμβρίου 2012 μετά από αίτηση του Υπουργείου Οικονομικών στις 17 Οκτωβρίου του 2012 διαφαίνεται ότι μέχρι εκείνη τη στιγμή δεν υπήρχε ούτε το απαραίτητο πλαίσιο ούτε ο απαραίτητος νόμος για την παραχώρηση κυβερνητικών εγγυήσεων για σύναψη δανείων από τράπεζες και επομένως είναι ασφαλές να συμπεράνουμε ότι δεν είχαν προσφερθεί κυβερνητικές εξασφαλίσεις για το ΕΛΑ της Λαϊκής. Σημειώνουμε ότι το ύψος του ΕΛΑ τον Οκτώβριο του 2012 ήταν €9.8 δισ. και επομένως δεν μπορούν να έχουν προσφερθεί εγγυήσεις ούτε και μετά.

Το τρίτο έχει να κάνει με την επιβολή ζημιών στην ΚΤΚ και στα Eurosystem με την εφαρμογή της νόμιμης λύσης. Η επιβολή της ζημιάς στην ΚΤΚ είναι προφανές ότι πρέπει να γίνει λόγω του ότι φέρει την κύρια ευθύνη όπως εξηγήθηκε. Πρέπει να αναφέρουμε ότι η απόφαση αύξησης και συνέχισης του ΕΛΑ της Λαϊκής βαρύνει τον εκάστοτε διοικητή της ΚΤΚ. Επομένως η Κυπριακή Κυβέρνηση πρέπει να ζητήσει την αποκάλυψη των σημαντικών της παροχής του ΕΛΑ στη Λαϊκή για να εξεταστεί αν αυτές οι αποφάσεις ήταν κατά παράβαση της σχετικής νομοθεσίας. Σημειώνουμε ότι η παροχή του ΕΛΑ στη Λαϊκή άρχισε το Σεπτέμβριο του 2011 και επομένως η πολύ μεγάλη διάρκεια όπως και το υπέρογκο ποσό σε σχέση με το μέγεθος της τράπεζας εγείρουν μεγάλα ερωτήματα και θα είναι άδικο, παράνομο και εγκληματικό αν αυτές τις ζημιές τις κωμιστούν οι καταθέτες της Λαϊκής όπως επίσης και η Τρ. Κύπρου.

Επιπλέον, η ζημιά που επιβάλλεται στο Eurosystem ίσως δίκαια αντανάκλα την ευθύνη που φέρουν για το γεγονός ότι, από τα στοιχεία που έχουμε, η Λαϊκή ήταν και αναξιόχρηστη, εν γνώσει τους, για πολλούς μήνες και οι εξασφαλίσεις δεν ήταν αρκετές, ενώ είχαν και το δικαίωμα και την υποχρέωση να ζητήσουν τη διακοπή της παροχής στη Λαϊκή και την επακόλουθη χρεοκοπία ή εκκαθάριση της. Πιθανώς αυτό θα τους επέτρεπε να αποπληρώσουν την παράνομη συνέχιση του ΕΛΑ μέχρι τη σύναψη διμερούς σύμβασης. Ως αποτέλεσμα στις 25 Μαρτίου 2013, με την καλυπτική δύναμη της η Τρίκλια πίεσε για να επιβληθεί η παράνομη λύση της μεταφοράς όλου του ΕΛΑ στην Τρ. Κύπρου ούτως ώστε να μη διαφανεί ότι στο Eurosystem ασκήθηκε η χρηματοδότηση κατά παράβαση του Άρθρου 123(1) της Συνθήκης. Αυτό όμως γίνεται σιγά-σιγά γνωστό από τις αγορές λόγω των περιπτώσεων της Ιρλανδίας όπως επίσης και της Ελλάδας.

Το τέταρτο σημείο έχει να κάνει με τις παραπλανητικές δηλώσεις του διοικητή της ΕΚΤ Μαρίο Draghi στις 4/4/2013 που ανέφερε το εξής:

«There's nothing in the market that says EEA is senior, but if you want to remain as a monetary policy counterparty, you'd better be good to that.»

Ενώ δηλώνει σωστά ότι το ΕΛΑ δεν έχει προτεραιότητα έναντι των άλλων υποχρεώσεων μιας

τράπεζας, όπως στη συγκεκριμένη περίπτωση των καταθετών της Λαϊκής, δεν αναφέρει ότι οι διεκδικήσεις του περιορίζονται μόνο στις εξυπαιτήσεις είτε αυτές είναι της τράπεζας, είτε αυτές είναι κρατικές. Όσον αφορά την επισήμανση για την αποπληρωμή του ΕΛΑ, σε ποιον απευθύνεται; Γνωρίζει πολύ καλά ότι την ευθύνη φέρει η ΚΤΚ, που είναι ένας ανεξάρτητος οργανισμός όσον αφορά τις εξουσίες που έχει, όπως και η ΕΚΤ στην οποία υπάγεται. Η ευθύνη του κράτους περιορίζεται μόνο στις εξυπαιτήσεις που προσφέρει και αν δεν υπήρχαν εξυπαιτήσεις, όπως διαφαίνεται, τότε δε φέρει καμία ευθύνη. Οποιοσδήποτε άλλος χειρισμός αναφέρει την ανεξαρτησία της ΚΤΚ, την οποία ο εκάστοτε διοικητής της ΕΚΤ έχει την ευθύνη να διασφαλίζει. Η ανεξαρτησίας της ΚΤΚ δεν μπορεί να διασφαλίζεται επαρκώς όπως έπραξε, σωστά, πρόσφατα, με τις επισημάνσεις του προς την Κυβέρνηση και τη Βουλή, στην περίπτωση του κ. Πανίκου Δημητριάδη, και όμως ούτε και πάλι έπραξε όταν έδωσαν τη διαχείριση των τραπεζών στην ΚΤΚ και για όλες τις αποφάσεις εντεύθεν.

Το πέμπτο σημείο είναι σχετικά με την υποτιθέμενη διακοπή ή αποπληρωμή του ΕΛΑ της Λαϊκής από την ΕΚΤ στις 21 Μαρτίου 2013 που διάφοροι παρακάπηλοι αν έπρεπε συμπεριλαμβανόμενου και της ανακοίνωσης της ΚΤΚ στις 31 Μαρτίου (σημείο 16). Η σχετική ανακοίνωση της ΕΚΤ είναι η εξής:

«The Governing Council of the European Central Bank decided to maintain the current level of Emergency Liquidity Assistance (ELA) until Monday, 25 March 2013. Thereafter, Emergency Liquidity Assistance (ELA) could only be considered if an EU/IMF programme is in place that would ensure the solvency of the concerned banks.»

Είναι προφανές ότι δεν είχε διακοπή ενώ είναι πολύ αμφίβολο αν διακοπτόταν ακόμα και στην περίπτωση που δεν θα κατέληγα δε. Συμπαρά τις 25 Μαρτίου. Αυτό γιατί πρώτον θα χρειάζονταν τα 2/3 των ψήφων και δικαστικά στην Ελλάδα της ΕΚΤ και δεύτερον θα ήταν παράδοξο να ψήφισαν κάτι τέτοιο ενώ συνεχίζονταν οι διαπραγματεύσεις και ενώ για τόσους μήνες δεν το είχαν πράξει όπως θα έπρεπε να είχαν κάνει. Είναι προφανές ότι ήταν μία κενή απειλή και αυτό γιατί ήξεραν ότι δεν ήταν καλά εξυπαιτημένο το συγκεκριμένο ΕΛΑ, πράγμα που θα εξέθετε τόσο την ΚΤΚ όσο και την ΕΚΤ. Τέλος, ουσιαστικά με την εφαρμογή της συμφωνίας της 25^{ης} Μαρτίου διακόπηκε το ΕΛΑ της Λαϊκής αφού η Λαϊκή με συνοπτικές και αντισυμβατικές διαδικασίες οδηγήθηκε σε εκκαθάριση με το μόνο παράδοξο ότι την αποπληρωμή του ΕΛΑ την έχει επικαιροποιήσει αντισυνταγματικά και παράνομα μία τρίτη οντότητα (Τρ. Κύπρου) προφανώς με σκοπό να αποκρυφτεί το όλο θέμα.

Η παραπάνω λεπτομερής ανάλυση έχει γίνει γιατί ποιος είναι ο νόμιμος και σωστός χειρισμός του ΕΛΑ της Λαϊκής και η αρχή του δικαιού επιβάρυνση την αποπληρωμή του από την Κυπριακή Κυβέρνηση και την ΚΤΚ. Η εφαρμογή του δικαιού επιβάρυνση την αποπληρωμή και απόδοση ευθυνών γιατί είναι πολλά τα ερωτήματα που γείρονται. Η διοίκηση της Λαϊκής και η ΚΤΚ πρέπει να απαντήσουν σε όλα τα ερωτήματα για το ΕΛΑ όπως γιατί δόθηκε, που ήταν τα λεφτά, γιατί συνεχίστηκε για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα, γιατί το ποσό ανήλθε σε τόσο μεγάλο μέγεθος, κ.ο.κ. Η προηγούμενη Κυβέρνηση και η Βουλή πρέπει να εξηγήσουν γιατί δεν είχαν αντιληφθεί την οικονομική κατάσταση της Λαϊκής πριν το κράτος γίνει ο κύριος μέτοχος. Η τωρινή Κυβέρνηση πρέπει να εξηγήσει γιατί αποδέχτηκε τη διάλυση της κρατικής τράπεζας (Λαϊκής) αντί της εσωτερικής εξυγίανσης και γιατί αποδέχτηκε ένα παράνομο και κακό δικοινωνισμό του ΕΛΑ με την απόφαση της 25^{ης} Μαρτίου.

Αναφορές

- ECB1999 [ECB Annual Report 1999](#)
- ECB2006 [ECB Financial Stability Review December 2006](#)
- ECB2007 [ECB Monthly Bulletin February 2007](#)

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ

55

Αντρη Αντωνιάδου
Ειδικός Διαχειριστής
Τηλ.: 22 811035, Φαξ: 22 811489

Σταίηκε στη Βουλή στις
27/11/2013. Παρακαλώ να
διανεμηθεί στα μέλη της
Δ.Ε. Θεσμών, Αξιών, ΑΕ.Α
και ν' αρχελασθεί
23.04.029.304-2012. 27/11/13

27 Νοεμβρίου, 2013

Κύριο Δημήτρη Συλλούρη
Πρόεδρο Κοινοβουλευτικής Επιτροπής
Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως
Βουλή των Αντιπροσώπων
Λευκωσία

ΑΠΟΡΡΗΤΟ
27/11/13
ΓΑ

Αξιότιμε κ. Συλλούρη,

2/12/13

Θέμα: Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος

Σε απάντηση της επιστολής σας 26 Νοεμβρίου 2013, επισυνάπτονται καταστάσεις με τις
αμοιβές που πληρώθηκαν από τη Cyprus Popular Bank Public Co Ltd από το 2006 μέχρι το
2012 σε νομικά ή φυσικά πρόσωπα για σκοπούς παροχή νομικών, λογιστικών ή άλλων
συμβουλευτικών υπηρεσιών.

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Σημειώνουμε τα πιο κάτω κάτω:

1. Τα ποσά αφορούν πληρωμές που έγιναν από τις Εταιρείες του Ομίλου στην Κύπρο και δεν περιλαμβάνουν τυχόν πληρωμές που έγιναν από εξηρημένες του εξωτερικού.
2. Τα ποσά αφορούν πληρωμές που έγιναν μόνο σε νομικά ή φυσικά πρόσωπα με έδρα εργασιών την Κύπρο.
3. Τα ποσά δεν περιλαμβάνουν τυχόν πληρωμές που έγιναν απευθείας από καταστήματα της Τράπεζας ή από την Υπηρεσία Είσπραξης Χρεών για δικαστικές υποθέσεις που αφορούν είσπραξη χρεών.

Θα επανέλθουμε μόλις έχουμε διαθέσιμα τα στοιχεία για το 2013.

Παραμένω στη διάθεσή σας.

Με εκτίμηση,

Αντρη Αντωνιάδου
Ειδικός Διαχειριστής
Cyprus Popular Bank Public Co Ltd

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
10 DEC 2013
ΕΛΗΦΘΗ
Υπ. ....

Αυξησόμενοι

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Totals
1 Tassos Papadopoulos & CO	56.713,31 €	293.162,25 €	100.434,61 €	85.912,05 €	29.680,80 €	31.403,30 €	5.675,48 €	843.021,80 €
2 Ioannides Demetriou LLC	0,00 €	1.571,91 €	100.595,28 €	272.871,75 €	104.587,87 €	943.055,61 €	289.267,51 €	1.111.949,93 €
3 Georgios Koukounis Dikigoros	18.775,12 €	11.272,26 €	20.680,24 €	11.424,34 €	10.160,34 €	12.874,44 €	43.445,67 €	1.288.530,26 €
4 Georgiades & Pelides D.E.P.E.	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	15.298,52 €	5.543,38 €	39.850,57 €
5 Maria A. Kyriakou Dikigoriko Grafelio	31.569,15 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	31.569,15 €
6 Chrysses Demetriades & Co LLC	884,20 €	0,00 €	129,85 €	0,00 €	1.311,18 €	0,00 €	58.900,60 €	60.825,23 €
7 Andreas V. Zachariou & Co Advocates	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	4.091,17 €	0,00 €	0,00 €	4.091,17 €
8 Andreas Neocleous & Co	13.488,98 €	18.732,25 €	785,96 €	17.522,62 €	13.831,05 €	11.572,45 €	14.295,30 €	90.726,61 €
9 Alecos Evangelou & Co	0,00 €	10.782,27 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	10.782,27 €
10 Dik. Grafelio Polaki Sarni & Co	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
11 Andreas Th. Mathicolonis & Co	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	12.670,10 €	0,00 €	0,00 €	12.670,10 €
12 N. A. Hadjinicolaou	14.352,25 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	14.352,25 €
13 Leonidas G. Leonidou	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
14 L. Papaphilippou & Co	0,00 €	129.576,92 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	129.576,92 €
15 Kyriacos Danos Lawyer	332,32 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	332,32 €
16 George Z. Georgiou & Associates LLC	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
17 Dikig.Grafelio Kiki Talaride	132.807,43 €	171.723,35 €	209.002,36 €	155.665,84 €	155.707,05 €	200.568,50 €	149.199,30 €	1.178.714,89 €
18 Alecos Markides -Law Office	0,00 €	0,00 €	7.368,34 €	19.077,33 €	7.348,91 €	7.380,46 €	0,00 €	41.175,04 €
19 George Y. Yangou & Co	8.343,01 €	17.440,86 €	22.404,90 €	8.807,85 €	1.179,90 €	0,00 €	3.313,90 €	61.699,02 €
20 George Charalambides & Co	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €
21 S.A. Evangelou & Co llc	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	5.175,00 €	4.025,00 €	9.200,00 €
Totals	519.503,77 €	656.277,07 €	463.409,53 €	573.390,78 €	367.497,83 €	679.381,41 €	702.977,52 €	3.892.238,89 €

Ελεγκτικά Γραφεία

- 1 Pricewaterhousecoopers
- 2 KPMG LTD
- 3 Grant Thornton (Cyprus) Ltd
- 4 Ernst & Young Cyprus Ltd
- 5 Deloitte Ltd (Limassol)
- 6 Deloitte & Toche Ltd (Nicosia)
- 7 Baker Tilly & Partners Ltd
- 8 Moore Stephens Stylianou & Co

Totals

Περιλαμβάνει ελεγκτικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Totals
	537.774,56 €	952.445,17 €	849.679,35 €	1.198.952,62 €	847.361,58 €	922.523,18 €	1.415.065,23 €	6.723.801,69 €
	17.658,41 €	134.966,82 €	310.741,65 €	172.647,60 €	95.675,50 €	172.703,66 €	67.483,31 €	971.876,95 €
	35.368,05 €	81.543,01 €	200.359,92 €	210.778,90 €	191.344,31 €	233.197,92 €	184.373,42 €	1.136.965,53 €
	51.283,67 €	0,00 €	900,00 €	0,00 €	6.900,00 €	0,00 €	87.747,64 €	146.831,31 €
	0,00 €	0,00 €	0,00 €	1.207,50 €	0,00 €	0,00 €	66.650,00 €	67.857,50 €
	0,00 €	1.670,16 €	1.182,80 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	2.852,56 €
	0,00 €	0,00 €	0,00 €	11.500,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	11.500,00 €
	0,00 €	19.648,92 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	0,00 €	19.648,92 €
	642.084,69 €	1.190.274,08 €	1.362.383,72 €	1.595.086,62 €	1.141.281,39 €	1.328.424,76 €	1.821.319,60 €	9.081.334,86 €

ΟΡΡΗΤΟ

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Γ.Δ
12/12/013
A

Διοίκηση
Κεντρική Νομική Υπηρεσία
Τ.Θ. 21472
1599 Λαϊκωσία
Κωδικός Υπηρεσίας: 0250
Τηλέφωνο (+357) 2212 2100
Τέλεφαξ (+357) 2237 8238
1bank: 800 00 800, (+357) 2212 8000
www.bankofcyprus.com

Προς
Κ. Δημήτρη Συλλούρη
Πρόεδρο Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμικών
Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

11 Δεκεμβρίου 2013

Αρ. Φακ. 23.04.029.304-2012

Αναφέρομαι στην επιστολή σας με ημερομηνία 26.11.2013 προς τον Πρόεδρο του Δ.Σ. με την οποία ζητάτε να υποβληθούν αναλυτικές ετήσιες καταστάσεις με τις αμοιβές που πληρώθηκαν από την Τράπεζα Κύπρου από το 2006 μέχρι σήμερα για σκοπούς παροχής νομικών, λογιστικών και άλλων συμβουλευτικών υπηρεσιών και επισυνάπτω τα ζητηθέντα στοιχεία.

Σημειώνεται ότι τα στοιχεία είναι εμπιστευτικής φύσεως και ως εκ τούτου η Τράπεζα ζητά να τύχουν χειρισμού ως τέτοια, σύμφωνα με τα άρθρα 42(8) και 46Α(3) του Κανονισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων.

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Με εκτίμηση,

Φοίβος Ζωμενής
Ανώτερος Διευθυντής
Διευθυντής Κεντρικής Νομικής Υπηρεσίας
Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρία Λτδ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ
13 ΔΕΛ 2013
ΕΛΗΦΘΗ
ΥΠ.

Legal Fees for the period 2002 - 2012

UNIT:

BOC VENTURES LTD

Year	Legal Firm	Legal Fees EUR'000	Description
2002	Tassos Papadopoulos & Co Chrysalinis & Polyviou	19,202.00 1,708.60	Legal services for Venture Capital Investments. Preparation of agreements. Legal retainer. Legal services for Venture capital investments in Greece.
	Kyriakos Monoyios	4,103.45	
	Mc Carthy Tetrault LLP	27,236.94	Legal services for Overseas Venture capital investments.
	Orrick Herrington & Sutcliffe LLP	28,334.30	Legal services for Overseas Venture capital investments.
	ReedSmith Warner Cranston	22,896.22	Legal services for Overseas Venture capital investments. Legal services for Venture capital investments in Greece.
	Petros N. Cambanis	<u>3,627.60</u>	107,110.08
2003	Tassos Papadopoulos & Co	10,381.46	Legal services for Venture Capital Investments. Preparation of agreements.
	Chrysalinis & Polyviou	8,543.01	Legal services for Venture Capital Investments and litigation with ex. General Manager
	Orrick Herrington & Sutcliffe LLP	29,421.85	Legal services for Overseas Venture capital investments.
	ReedSmith Warner Cranston	34,485.95	Legal services for Overseas Venture capital investments. Legal services for Venture capital investments in Greece.
	George Koukinit and Co	<u>13,756.93</u>	75,610.31

2004	Mc Carthy Tetrault LLP			Legal services for Overseas Venture capital investments.
	ReedSmith Warner Cranston	2,309.28		Legal services for Overseas Venture capital investments.
	Potamits & Iliadou	4,519.58		Legal services for Venture capital investments in Greece.
	Konstantinos P. Pittas	<u>8,232.86</u>	21,526.91	Legal services for Venture capital investments in Greece.
2005	Mc Carthy Tetrault LLP	277.61		Legal services for Overseas Venture capital investments.
	ReedSmith Warner Cranston	<u>7,645.84</u>	7,923.45	Legal services for Overseas Venture capital investments.
2006	PI Partners	5,948.67		Legal services for Venture capital investments in Greece.
	Konstantinos P. Pittas	<u>6,046.18</u>	12,994.85	Legal services for Venture capital investments in Greece.
2007		NIL		
2008		NIL		
2009		NIL		
2010		NIL		
2011		NIL		
2012		NIL		
Total			<u>224165.6</u>	

40.000
 Legal Fees for the period 2002 - 2012 (Ministrum / Acquisition date - 2012)

UN7: (MINISTRUM BASIS)

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

2008	Bank and Mortgage OS/BA	646	Securitisation of portfolio of auto loans
	Legal Bureau "Andrey Makarov and Alexander Tolstoy"	32	Legal Expenses
	IFC	27	Legal Expenses
	Notary Expenses	74	Notary services
	Government Duty	49	Duty
2008	IFC	81	irrevocable fee for mandate letter
	Legal Bureau "Andrey Makarov and Alexander Tolstoy"	3	Legal Expenses
	VBO Consult	13	Legal Expenses
	Notary expenses	75	Notary services
	Government Duty	69	Duty
2010	Legal Bureau "Andrey Makarov and Alexander Tolstoy"	8	Legal Expenses
	Solicitors of law in Moscow "Chadov, Hefkelt and Partners"	17	Legal Expenses
	VBO Consult	119	Legal Expenses
	Notary expenses	79	Notary services
	Government Duty	96	Duty
2011	Non commercial partnerho "Agency Bureau" information and law	55	Legal Assistance
	VBO Consult	239	Legal Expenses
	Notary expenses	63	Notary services
	Government Duty	88	Duty
2012	VBO Consult	60	Legal Expenses
	Notary expenses	60	Notary services
	Government Duty	60	Duty
Total		1541	

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Year	Legal firm	Legal Fees EUR'000	Description
2008	PE Eatin O.V.		44 Recovery procedures, supporting Bank interest in the court
2008	PE Taokalo O.J.		16 Recovery procedures, supporting Bank interest in the court
2009	Company Avers plus. LTD		14 Recovery procedures, supporting Bank interest in the court
2009	PE Ivanov A.V.		39 Recovery procedures, supporting Bank interest in the court
2009	PE Protsuk M.L.		27 Recovery procedures, supporting Bank interest in the court
2009	Vnutriшня вiconavcha компанія LTD		11 Recovery procedures, supporting Bank interest in the court
2010	Chadbourne and Paive LLP		11 Supporting of corporate customers, draftin agreements, legal opinions
2010	Integriles		76 Recovery procedures, supporting Bank interest in the court
2010	CMS Cameron Mackenna LLC		10 Supporting of corporate customers, draftin agreements, legal opinions
2010	Levenets&Partners		4 Recovery procedures, supporting Bank interest in the court
2010	Vysotskiy & Partners		116 Recovery procedures, supporting Bank interest in the court
2011	WWE Partners		6 Recovery procedures, supporting Bank interest in the court
2011	Forum		82 Recovery procedures, supporting Bank interest in the court
2011	Integriles		469 Recovery procedures, supporting Bank interest in the court
2011	CMS Cameron Mackenna LLC		64 Supporting of corporate customers, draftin agreements, legal opinions
2011	Levenets&Partners		6 Recovery procedures, supporting Bank interest in the court
2011	LLC Diekan		40 Recovery procedures, supporting Bank interest in the court
2011	Sofokleous & Partners		19 Supporting of corporate customers, draftin agreements, legal opinions
2011	Vysotskiy & Partners		463 Recovery procedures, supporting Bank interest in the court
2012	WWE Partners		6 Recovery procedures, supporting Bank interest in the court
2012	Integriles		452 Recovery procedures, supporting Bank interest in the court
2012	CMS Cameron Mackenna LLC		64 Supporting of corporate customers, draftin agreements, legal opinions
2012	Neodocus and partners		2 Recovery procedures, supporting Bank interest in the court
2012	Partner (Livy)		33 Recovery procedures, supporting Bank interest in the court
2012	Sofokleous & Partners		14 Supporting of corporate customers, draftin agreements, legal opinions
2012	Vysotskiy & Partners		1,055 Recovery procedures, supporting Bank interest in the court
2012	LDCF Law Group		765 Recovery procedures, supporting Bank interest in the court
Total		3,988	

* No legal fees relating to customers

Legal Fees for the period 2002 - 2012

UNIT:

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Year	Legal firm	Legal Fees EUR'000	Description
2002	Tassos Papadopoulos & Co	3,054.13	incorporation of new co's
2003		NIL	
2004		NIL	
2005		NIL	
2006		NIL	
2007		NIL	
2008		NIL	
2009		NIL	
2010		NIL	
2011		NIL	
2012			
Total			

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Legal expenses borne by the bank for the period 2007 - 2012

UNIT:

Bank of Cyprus PLC Νέοις - Βασιλική Επιταγή

Year	Legal expenses borne by the bank EUR'000	Description
2007	0.05	document translations
2007	0.17	document translations
2007	0.62	notary fee
2007	0.09	notary fee
2007	3.07	notary fee
2007	8.36	legal services
2007	0.41	legal services
2007	4.53	legal services
2007	8.97	legal services
2008	0.06	document translations
2008	18.25	legal services
2008	1.89	notary fee
2008	0.54	notary fee
2008	1.01	notary fee
2008	0.67	notary fee
2008	0.89	legal services
2008	0.25	legal services
2008	1.12	legal services
2008	4.48	legal services
2008	0.73	legal services
2008	9.86	legal services
2008	5.35	legal services
2008	0.06	legal services
2008	33.18	legal services
2008	3.29	legal services
2008	5.83	legal services
2009	0.01	notary fee
2009	0.67	notary fee
2009	0.05	notary fee
2009	0.28	notary fee
2009	6.76	legal services
2009	13.55	legal services
2009	1.35	forex subscription fee
2009	0.21	document translations
2009	75.44	legal services
2009	3.58	legal services
2009	0.03	taxes
2009	4.15	legal services

2010	BEI Dolina Gunt	0.07	notary fee
2010	BMP Clujan Aurora	0.71	notary fee
2010	BMP Europort	0.12	notary fee
2010	BMP Rembas	0.38	notary fee
2010	Cameron McKenna	1.49	legal services
2010	Colfax Day	2.89	legal services
2010	David & Bates	1.98	legal services
2010	Deloitte Consultants	5.32	Professional services for Project Plus
2010	Deakopoulos & Associates	4.77	legal services
2010	GGG Consulting	1.27	Eurolex subscription fee
2010	Garten ABC Management	0.02	documents translation
2010	Reusch & Wallert-Elmendorff	2.79	legal services
2010	ReNE & Associates	11.81	legal services
2010	Ra For IR Invest	0.77	legal services
2010	Romanian Expert Consulting	1.79	legal services
2010	Royal Commerce	0.03	legal services
2010	SCA Cisma si Asociati	10.59	legal services
2010	Schönherr si Asociati	11.95	legal services
2010	Stoica & Asociati	37.15	legal services
2011	BMP Clujan Aurora	0.78	notary fee
2011	BMP Europort	0.19	notary fee
2011	Cameron McKenna	30.12	legal services
2011	David & Bates	23.88	legal services
2011	GGG Consulting	1.30	Eurolex subscription fee
2011	Royal Commerce	0.00	legal services
2011	SCA Cisma si Asociati	7.08	legal services
2011	SCA Gherghina&A Consultants	9.37	legal services
2011	SCA Muresca, Stanculescu si Aspr	25.43	legal services
2011	Schönherr si Asociati	13.63	legal services
2011	Stoica & Asociati	32.56	legal services
2012	BEI Redulescu Marian	0.06	legal services
2012	BMP Clujan Aurora	0.74	notary fee
2012	Cameron McKenna	3.85	legal services
2012	Deloitte Consultants	7.99	Professional services
2012	GGG Consulting	1.41	Eurolex subscription fee
2012	ReNE & Asociati	28.01	legal services
2012	Regatta SRL	0.16	legal services
2012	Romanian Expert Consulting	1.49	legal services
2012	SCA Cisma si Asociati	5.97	legal services
2012	Schönherr si Asociati	8.10	legal services
2012	Stoica & Asociati	19.83	legal services
Total		675.48	

Legal Fees for the period 2002 - 2012

UNIT:

GENERAL INSURANCE OF CYPRUS LTD

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Year	Legal Firm	Legal Fees EUR'000	Description
2002	Chryssaflinis & Polyviou	19	Annual Retainer Fees
2002	Chryssaflinis & Polyviou	23	Transfer of portfolio
2002	L.Papaphilippou & Co	1	Fees for legal cases *
2003	Chryssaflinis & Polyviou	1	Fees for legal cases *
2004	Chryssaflinis & Polyviou	13	Annual Retainer Fees
2004	Chryssaflinis & Polyviou	1	Fees for legal cases *
2005	Chryssaflinis & Polyviou	13	Annual Retainer Fees
2005	Chryssaflinis & Polyviou	1	Fees for legal cases *
2006	Chryssaflinis & Polyviou	13	Annual Retainer Fees
2007	Chryssaflinis & Polyviou	13	Annual Retainer Fees
2007	Kalli Anastasiadou	1	Fees for legal cases *
2008	Chryssaflinis & Polyviou	13	Annual Retainer Fees
2008	Chryssaflinis & Polyviou	4	Fees for legal cases *
2009	Chryssaflinis & Polyviou	13	Annual Retainer Fees
2009	Chryssaflinis & Polyviou	1	Fees for legal cases *
2010	Chryssaflinis & Polyviou	13	Annual Retainer Fees
2010	Chryssaflinis & Polyviou	10	Fees for case for property ownership
2010	Chryssaflinis & Polyviou	1	Fees for legal cases *
2011	Chryssaflinis & Polyviou	13	Annual Retainer Fees
2012	Chryssaflinis & Polyviou	13	Annual Retainer Fees
2012	Chryssaflinis & Polyviou	1	Fees for legal cases *
Total			

* Fees for legal cases relate to lawsuits VS clients/agents/ lessees for collection of premiums/rents.

Legal Fees for the period 2002 - 2012

UNIT: EuroLife Ltd

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Year	Legal firm	Legal fees borne by EL EUR'000	Description
2002	ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΒΙΟΥ	10	annual fees
2002	ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΒΙΟΥ	15	sundry cases
2003	ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΒΙΟΥ	10	annual fees
2003	ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΒΙΟΥ	19	sundry cases
2004	ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΒΙΟΥ	13	annual fees
2004	ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΒΙΟΥ	33	sundry cases
2005	ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΒΙΟΥ	13	annual fees
2005	ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΒΙΟΥ	50	sundry cases
2006	ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΒΙΟΥ	14	annual fees
2006	ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΒΙΟΥ	29	sundry cases
2007	ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΒΙΟΥ	14	annual fees
2007	ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΒΙΟΥ	10	sundry cases
2008	ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΒΙΟΥ	16	annual fees
2008	ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΒΙΟΥ	9	sundry cases
2008	ΜΑΡΙΟΣ Α. ΧΑΡΤΣΙΟΤΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ	1	sundry cases
2009	ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΒΙΟΥ	18	annual fees
2009	ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΒΙΟΥ	1	sundry cases
2009	HERACLIS DEMOSTHEMOUS	1	sundry cases
2009	ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΔΡΕΑ ΖΙΜΟΥ ΑΓΓΕΛΩΝ	1	sundry cases
2009	ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΟΥΡΓΟΥΡΙΔΗΣ & ΠΑ	2	sundry cases
2010	ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΒΙΟΥ	18	annual fees
2010	ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΒΙΟΥ	0	sundry cases
2011	ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΒΙΟΥ	18	annual fees
2011	ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΒΙΟΥ	19	sundry cases
2012	ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΒΙΟΥ	18	annual fees
2012	ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΒΙΟΥ	30	sundry cases
Total		370	

* The amounts disclosed above are incl. VAT

Legal Fees for the period 2002 - 2012

UNIT: CYPRUSSEES INVESTMENT PUBLIC COMPANY LIMITED

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Year	Legal Firm	Legal Fees EUR'000	Description
2002	Chryssafinis & Polignou LLC	2	Αμοιβή νομικών συμβούλων Προσφυγή εναντίον Επιτροπής
2002	Αντεις Ιεμαντοφλάιδα & Υιός	1	Κεφαλαιογοράς
2003	Chryssafinis & Polignou LLC	2	Αμοιβή νομικών συμβούλων
2003	Chryssafinis & Polignou LLC	1	Νομικές υπηρεσίες
2004	Chryssafinis & Polignou LLC	2	Αμοιβή νομικών συμβούλων
2004	Chryssafinis & Polignou LLC	4	Νομικές υπηρεσίες
2005	Chryssafinis & Polignou LLC	2	Αμοιβή νομικών συμβούλων Τροποποιήσεις Καταστατικού, Έκδοση δωρεάν μετοχών, μετατροπή δεβενίων και κυπριακών μετοχών σε συνήθει μετοχές.
2005	Chryssafinis & Polignou LLC	2	μετοχών σε συνήθει μετοχές.
2006	Chryssafinis & Polignou LLC	2	Αμοιβή νομικών συμβούλων
2007	Chryssafinis & Polignou LLC	2	Αμοιβή νομικών συμβούλων
2008	Chryssafinis & Polignou LLC	2	Αμοιβή νομικών συμβούλων
2009	Chryssafinis & Polignou LLC	2	Αμοιβή νομικών συμβούλων
2010	Chryssafinis & Polignou LLC	2	Αμοιβή νομικών συμβούλων
2011	Chryssafinis & Polignou LLC	2	Αμοιβή νομικών συμβούλων Ετοιμασία ψηφισμάτων για καταβολή του μερίσματος υπο μορφή μετοχών. Ετοιμασία νέου καταστατικού, Αίτηση για μείωση κεφαλαίου.
2011	Chryssafinis & Polignou LLC	23	κεφαλαίου.
2012	Chryssafinis & Polignou LLC		Αμοιβή νομικών συμβούλων Tax deductibility of losses realised upon the disposal of securities
2012	Chryssafinis & Polignou LLC		
Total		<u>60</u>	

Legal Fees for the period 2002 - 2012

UNIT:

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Year	Legal form	Legal Fees EUR'000	Description
2002	CHRYSSAFINIS & POLYMIΟΥ LLC	12	ΑΜΟΙΒΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ
2002	CHRYSSAFINIS & POLYMIΟΥ LLC	1	ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΓΙΑ ΑΓΩΓΗ ΕΝΑΝΤΙΩΝ ΤΗΣ CISCO
2002	CHRYSSAFINIS & POLYMIΟΥ LLC	2	ΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
2003	CHRYSSAFINIS & POLYMIΟΥ LLC	12	ΑΜΟΙΒΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ
2003	ΑΡΤΗΣ ΤΡΑΝΤΑΔΟΥΛΙΔΗΣ	5	ΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
2004	CHRYSSAFINIS & POLYMIΟΥ LLC	12	ΑΜΟΙΒΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ
2004	CHRYSSAFINIS & POLYMIΟΥ LLC	1	ΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
2005	CHRYSSAFINIS & POLYMIΟΥ LLC	12	ΑΜΟΙΒΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ
2005	CHRYSSAFINIS & POLYMIΟΥ LLC	5	ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΓΙΑ ΑΓΩΓΗ ΕΝΑΝΤΙΩΝ ΤΗΣ CISCO
2005	CHRYSSAFINIS & POLYMIΟΥ LLC	5	ΑΜΟΙΒΗ ΓΙΑ ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ
2006	CHRYSSAFINIS & POLYMIΟΥ LLC	12	ΑΜΟΙΒΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ
2007	CHRYSSAFINIS & POLYMIΟΥ LLC	12	ΑΜΟΙΒΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ
2008	CHRYSSAFINIS & POLYMIΟΥ LLC	12	ΑΜΟΙΒΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ
2008	CHRYSSAFINIS & POLYMIΟΥ LLC	72	ΑΜΟΙΒΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ
2010	CHRYSSAFINIS & POLYMIΟΥ LLC	12	ΑΜΟΙΒΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ
2011	CHRYSSAFINIS & POLYMIΟΥ LLC	14	ΑΜΟΙΒΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ
2012	CHRYSSAFINIS & POLYMIΟΥ LLC	12	ΑΜΟΙΒΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ
2012	CHRYSSAFINIS & POLYMIΟΥ LLC	5	ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΓΙΑ ΑΓΩΓΗ ΕΝΑΝΤΙΩΝ ΤΗΣ CISCO
Total		0	

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Legal Fees for the period 2001 - 2017

UNIT: €

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Year	Legal Firm	Legal Fees EUR'000	Description
2001	CHRYSOAFINIS & POLYPOULOU LLC	19	LANTIS DEVELOPMENT LEGAL DUE DILIGENCE
2002	CHRYSOAFINIS & POLYPOULOU LLC	4	LANTIS DEVELOPMENT LEGAL DUE DILIGENCE
2003	ΕΠΙΝΥΣΣΗ ΔΕΜΕΤΡΙΑΔΗΣ & ΣΟ	15	PHOTOS PHOTOARES DUE DILIGENCE
2004	CMS CAMERON MCKERROW	63	VISION INTERNATIONAL DUE DILIGENCE
2005	ΑΝΤΩΝ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ	14	VISION INTERNATIONAL DUE DILIGENCE
2006	ΑΝΤΩΝ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ	1	VISION INTERNATIONAL DUE DILIGENCE
2007	BARER TILLY KILTOU	24	WOODLAND DUE DILIGENCE
2007	ABECOS (VANHEILOU)	14	WOODLAND DUE DILIGENCE
2008	BARER TILLY KILTOU	19	M/CA COURT SECURITY DUE DILIGENCE
2009	CHRYSOAFINIS ΔΕΜΕΤΡΙΑΔΗΣ & ΣΟ	3	ERMES DEPT STORES DUE DILIGENCE
2009	LLPD LAW FIRM	7	MEGA COURT SECURITY DUE DILIGENCE
2012	CHRYSOAFINIS & POLYPOULOU LLC	18	EXPRES AIRWAYS DUE DILIGENCE
Total		221	

* The amounts disclosed above are net VAT

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Legal Fees for the period 2002 - 2012

UNIT: € Channel: Internal

Year	Legal firm	EUR'000	Description
2002	COLLAS DAY ADVOCATES	5	Review of administration agreement
2003	COLLAS DAY ADVOCATES	1	Review of Societe Generale agreement
	COLLAS DAY ADVOCATES	3	Review of loan documentation
	COLLAS DAY ADVOCATES	4	Review of BVI security
2004	COLLAS DAY ADVOCATES	1	Review of BVI security
	COLLAS DAY ADVOCATES	1	Review of CEO employment contract
	COLLAS DAY ADVOCATES	1	Review of BVI security
	COLLAS DAY ADVOCATES	7	Review of loan documentation
2005	COLLAS DAY ADVOCATES	1	Review of loan documentation
	COLLAS DAY ADVOCATES	6	Review of loan documentation
	COLLAS DAY ADVOCATES	1	Review of loan documentation
	COLLAS DAY ADVOCATES	4	Review of loan documentation
	COLLAS DAY ADVOCATES	1	Review of loan documentation
2006	CAREY OLSEN	6	Review of BOC law Customer Agreement
	CAREY OLSEN	6	Review of BOC law Customer Agreement
2007	CAREY OLSEN	4	Review of BOC Customer Agreement
	CAREY OLSEN	1	Professional fees re licence categories and activities
	CAREY OLSEN	3	Review of BOC Customer Agreement
2008	COLLAS DAY ADVOCATES	1	Fiduciary Deposit Agreement
	COLLAS DAY ADVOCATES	3	Fiduciary Deposit Agreement
2009	COLLAS CRILL ADVOCATES	1	Professional Services Fiduciary Deposit
	COLLAS CRILL ADVOCATES	1	Underfield Admin Agreement Review
2010	No Legal Fees		
2011	COLLAS CRILL ADVOCATES	1	Professional Services IA Amendment
	COLLAS CRILL ADVOCATES	3	Deposit Framework Agreement
2012	COLLAS CRILL ADVOCATES	4	Deposit Framework Agreement
Total		73	

Legal Fees for the period 2002 - 2012 (Base of Credit UM)

Year	Legal Firm	Legal Fees	Description
2002	Kennedy		
2003	Kennedy	5,913	Employment advice, Banking advice; Policy reviews
2004	Kennedy	19,323	Employment advice; Policy reviews; \$127M liquidity adv; Advice re private bank program
2005	Emmett	33,223	Fees relates to legal fees in relation to the Pattern Green Branch issue of the 2nd & 3rd Bids; Advice in respect of the liquidity adv; Employment advice
2006	Emmett	19,656	Employment advice
2007	Palmer Moratchi LLP	570	Employment advice
	Kennedy	9,450	Employment advice
	Hoopes Lovells LLP	14,070	Legal fees in relation to Pension advice and review of pension scheme
	MWHipps Solicitors	55,750	Professional and legal fees in relation to completing a summary of the issue on 45/46 Regent Street, Birmingham
	Morton Rose LLP	4,482	Legal advice relating to MIFID - regulatory matters
	Reed Smith LLP	86,160	ESB relates to legal advice for the bank's US lawyers on arguments BOC will counter forward litigation to the claim by the liquidators of AmericanSant. Other fees cover legal advice relating to Banking conditions
Thompson Solicitors	1,752	Legal advice relating to compromise agreements for ex-members of staff	
2008	Burton Owen Bell	890	Employment advice
	Inglaterra Bell LLP	564	Employment advice
	Brown Cole LLP	13,676	Removal of the Pattern Green branch issue
	Overbeek LLP	1,003	Legal advice relating to issues arising out of the Consumer Credit Act
	Franks Solicitors	520	Employment advice
	Hoopes Lovells LLP	20,820	Pension advice and review
	Hoopes Lovells/Reed Lovells	8,200	Legal matters relating to fraud
	PHF solicitors	2,180	Legal advice relating to Agency relationship
	Pollockgate solicitors	576	Employment advice
	Reed Smith LLP	24,055	The fees mainly relate to legal advice in relation to a dispute with the Bank's customer, Mr. Lazen as a result of the bank increasing the pricing on its facilities and closing his accounts
2009	Burton Owen Bell	945	Employment advice
	Bevan Cole LLP	1,555	Legal fees
	Brown Cole LLP	1	Legal fees in relation to litigation
	Lawrence Stephens Solicitors	2,376	Legal fees in relation to Pension legal fees
	Hoopes Lovells LLP	14,663	Policy advice and review
	IGP Attorneys	2,595	Legal advice relating to BOC issues
	BARB	4,229	Mortgage regulations advice and review of security documents
	Managers CIP Associates	1,333	Legal advice relating to BOC UK customers
	Reed Smith LLP	41,538	The fees mainly relate to legal advice in relation to a dispute with the Bank's customer, Mr. Lazen as a result of the bank increasing the pricing on its facilities and closing his accounts
	Burby Athelstan solicitors	564	Legal fees in relation to staff compromise agreements
	Widewoods solicitors	284	Legal fees in relation to staff compromise agreements

2010	Wentzell Solicitors & Advocates	576	Employment advice
	Whitton O'ryan Bell	2,960	Employment advice
	Worvan Howell LLP	51	Legal advice relating to employee compromise agreement
	Wolli Gordon Solicitors	680	Legal advice relating to employee compromise agreement
	W.P. Christie LLP	57	Legal advice relating to employee compromise agreement
	OWF	43,068	Legal fees in relation to a mortgage claim
	Everheds LLP	8,800	Legal fees in relation to Employment
	Wally Harrison Solicitors	178	Legal advice relating to employee compromise agreement
	Worvan Lane Solicitors	1,680	Legal advice relating to Honeybel Estates Ltd.
	Woods Wilson LLP	576	Legal advice relating to employee compromise agreement
	Worvan Howell LLP	720	Personal advice and pension
	Worvan Howell Studio Legal	5,357	Legal assistance relating to fraud
	WMB	35,977	Legal advice relating to the Mansfield conveyance - impact of a third party legal charge granted by our debtor's daughter over her house. She claimed she never signed the legal charge and sued for a declaration that the charge was void. Her claim was upheld, but on appeal it was held that notwithstanding the bank had an equitable charge.
	Ormond Gaunt & Rose	576	Legal advice relating to employee compromise agreement
Need Smith Ip	876,568	The fees mainly relate to three cases. The first relating to Monte Properties Ltd, a company owned by our customer Mr. Lazar's son in relation to the repositing of Mr. Lazar's housing. The second relates to a divorce case between two of the bank's customers where the wife wanted the bank to disclose details of her husband's business affairs. The bank sought advice on what could and couldn't be disclosed. The third case related to deposits in relation to the repositing of the facilities of ADRA & Araya Rd	
2011	Andrews Neocleous LLC	8,010	Legal advice relating to insolvency
	Aynkells Solicitors & Advocates	585	Legal advice relating to employee compromise agreement
	Whitton O'ryan Bell	515	Employment advice
	Worvan Howell LLP	35,123	The fees mainly relate to legal advice for two cases. One where the bank issued bankruptcy proceedings against one of its customers, Mr. Grant, the second was in respect of a professional negligence claim against the firm of solicitors that acted for the bank and its customer in the purchase of 46 Watford Way.
	Crisman Coyle LLP	588	Legal advice relating to employee compromise agreement
	De Marco Solicitors	585	Legal advice relating to employee compromise agreement
	Everheds LLP	28,485	This relates to legal advice and temporary recruitment in relation to the Consumer Credit Directive. Other fees relate to employment advice.
	Worvan Howell Studio Legal	1,834	Legal assistance relating to fraud
	WMB	219,281	Legal advice relating to the Mansfield and Jovana conveyances. The Mansfield conveyance in respect of a third party legal charge granted by our debtor's daughter over her house. She claimed she never signed the legal charge and sued for a declaration that the charge was void. Her claim was upheld, but on appeal it was held that notwithstanding the bank had an equitable charge. The Jovana case related to a possession claim brought by the bank which was defended on the grounds of undue influence.
	Rawlinson Butler Ip	14,357	This relates to legal advice in relation a professional negligence claim brought by the bank against the valuers who produced the valuations the bank relied upon for Pembroke Works and Triangle in connection with Inner Circle Darbury.
Need Smith Ip		The fees mainly relate to advice in relation to the Lazar case, King Peacock and the Jovana case. In the second case, a claim against the bank in relation to the repositing of facilities was defended but never brought.	
Thompson Solicitors	585	Legal advice relating to employee compromise agreement.	

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

2013	Alford LLP		Legal fees relating to effecting a security
	Beaman Lawers LLP	1,500	The fees mainly relate to the taking of the Debt Cases. One where the bank raised a temporary protection against one of its customers. Mr. Grant had advised and in respect of a professional negligence claim against the firm of solicitors that acted for the bank and its customer in the purchase of 46 Westford Way.
	Charles Ross Solicitors	1,179	Legal advice relating to employee compromise agreement.
	Everbeath LLP	6,038	Employment advice
	Harper Lowthion LLP	1,538	Pensions advice and review
	MS&B	98,269	Legal advice relating to the Mowbray connection in respect of a third party legal charge granted by our debtor's daughter over her house. She signed the charge and the legal charge and paid for a declaration that the charge was void. Her claim was upheld, but on appeal it was held that notwithstanding the bank had an equitable charge.
	Prisma solicitors	500	Legal advice relating to employee compromise agreement.
	Reynolds Butler & Co	54,440	Legal advice re Debit & Co and potential claim against Adair/Grant. The claim relates to a professional negligence claim brought by the bank against the lawyers who produced the valuations the bank relied upon for Pennington Works and Temple in connection with their Equity Debtor.
	Reed Smith & Co	436,700	Legal fees relating to incorporation.
	RPC LLP	1,100	Legal fees relating to acquiring claims.
	SA Law LLP	500	Legal advice relating to employee compromise agreement.
	Squire Sanders & Co	37,715	Legal fees relating to customer claim under personal guarantee - 4 Ely Road, Dymally.
	Thomas Legal LLP	1,611	Legal fees relating to incorporation.
	Thompson Solicitors LLP	1,500	Legal fees relating to employee compromise agreement.
	YVA solicitors LLP	1,000	Legal fees relating to employee compromise agreement.
Total		2,585,804	

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Επιτροπή Θεσμών Αξιών και Επιτροπή Θεσμών

LEGAL FEES FOR THE YEAR 2002		€
ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ & ΠΟΥΥΒΙΟΥ	ΑΓΟΓΕΣ	388.568
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	ΑΓΟΓΕΣ	-2.768
HOLLMAN WEBB	Case Jamie Mastroianni	2.849
ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ ΑΡΙΣΤΕΜΟΥ	Διημερήσιό έξοδα	180
CLAYTON UTZ	Case Paddy Gattidis	83.672
HOLLMAN WEBB	Case Hector Mastroianni	1.722
ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΥΚΟΥΝΗΣ & ΣΙΑ	ΑΓΟΓΕΣ	1.282
LEO DIMOS & ASSOCIATES	Case Hector Mastroianni	8.743
MK CONDON	Case Hector Mastroianni	418
HARRISON'S SOLICITORS	Case M.B DIMCIN Banks in Serbia	1.830
ΚΑΛΑΗΣ & ΚΑΛΑΗΣ	Case Rex Estates Ltd	25.629
ΑΝΤΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΙΔΗΣ & ΥΙΟΙ ΑΤΔ	ΑΓΟΓΕΣ	161.170
ΝΤΙΝΟΣ Μ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ & ΣΙΑ	ΑΓΟΓΕΣ	279
REED SMITH WARNER CRANSTON	Merger of Bank of Cyprus (London) Ltd & of Bank of Cyprus Ltd UK Branch	15.864
ΚΑΤΣΟΥΡΗ ΚΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΣ	ΑΓΟΓΕΣ	288
ΛΕΞΙΟΥ ΑΝΔΡΕΑΣ Κ.	ΑΓΟΓΕΣ	250
TOTAL		810.142
* The amounts disclosed above are incl. VAT		

LEGAL FEES FOR THE YEAR 2003		€
ΚΡΥΣΙΑΦΘΗΝΗΣ & ΠΡΟΔΑΥΒΙΟΥ	ΑΓΩΓΕΣ	178,242
		90,541
JENNY, HAGER & PARTNER	Bank of Cyprus Ltd V BNP Paribas S.A. Paris	12,448
CLAYTON UTZ	Case Peter Gantidis	11,840
MUSAT & ASSOCIATI		4,400
REED SMITH WARNER & KRANSTON	Merger of Bank of Cyprus (London) Ltd & of Bank of Cyprus Ltd UK Branch	37,838
		89,413
ΑΝΤΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΙΔΗΣ & ΥΙΟΙ ΑΤΑ		3,473
ΓΕΩΡΓΙΩΜΟΥ		947
ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ		6,634
ΓΛΑΥΔΟΥ		728
ALLEN		33,867
PLAST PAPADOPO		834
ANDREAS COUC		2,334
LONKLATERS		22,216
TSELEPOC & KOMIDR		296
IS SAVVIDES & SIA		440
FDX		4,019
		47,651
		525,661

* The amounts disclosed above are incl. VAT

LEGAL FEES FOR THE YEAR 2004		€
ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ & ΠΟΛΥΒΙΟΥ	UNIVERSAL LIFE INSURANCE LTD BOC UK Branch & Bank of Cyprus (London) Ltd Merger Συμβατικό Εργαζόμενης για Αυστραλίας Εκπαιδευτικός Νομική Συμβουλή για Divisional Board Λονδίνου ISDA Master Agreement - BNP Paribas BOC Public Co Ltd, 1billion Euro Medium Term Note Programme Internet Banking Letter of Guarantees Προβλημικά Δάνεια και Επισφαλείς Απαιτήσεις	505,919 11,789 15,463 9,824 982 982 3,930 7,880 8,714 9,824
CLAYTON UTZ	Case Peter Gantidis	0
MUSAT & ASOCIATII		0
REED SMITH WARNER CRANSTON	Merger of Bank of Cyprus (London) Ltd & of Bank of Cyprus Ltd UK Branch Advice on Banking Matters	204,269 25,667
MORGAN GRENFELL CO LTD	Δικηγορικά έξοδα	10,016
SHEARMAN & STERLING LLP	Δικηγορικά έξοδα	14,953
JENNY HAGER & PARTNER	Bank of Cyprus Ltd V BNP Paribas S.A. Paris Δικηγορικά έξοδα	2,527 797
ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΥΚΟΥΝΗΣ & ΣΙΑ	ΑΓΩΓΕΣ	350
ΑΓΟΣΤΟΛΟΣ ΝΤΟΡΖΗΣ	ΑΓΩΓΕΣ	1,965
ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΤΡΗ	ΑΓΩΓΕΣ	383
ΜΑΘΗΚΟΛΩΝΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	ΑΓΩΓΕΣ	5,899
ΕΤΥΛΙΑΝΙΔΟΥ ΠΟΛΑ	ΑΓΩΓΕΣ	11,448
BANK OF CYPRUS LTD για Αντιπροσωπείας στην Νέα Υόρκη	Δικηγορικά έξοδα Επίδοση Κλήσης στο 1ο Ομοσπ. Π.τ.ρ. Δικαστήριο Νέας Υόρκης	19,832
MUSAT & ASOCIATII	Δικηγορικά έξοδα Συγκρότημα New Marathon	10,106
CCEE ADMINISTRATION AND MANAGEMENT SERVICES LTD	Δικηγορικά έξοδα Συγκρότημα New Marathon	6,854
Γ. Σοββίδη & Σία	ΑΓΩΓΕΣ	37
ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ & ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ	ΑΓΩΓΕΣ	854
ΚΩΣΤΑΣ ΜΕΛΑΣ	ΑΓΩΓΕΣ	854
LINKLATERS	Δικηγορικά έξοδα	8,107
		990,105
* The amounts disclosed above are incl. VAT		

LEGAL FEES FOR THE YEAR 2005		€
ΚΡΥΣΤΑΝΗΣ & ΓΙΩΑΝΝΙΔΟΥ	Φιλοδωρημα Νοσηλευσης Legal Opinion related to Montreal Bank Δικαστική Διαδικασία στη Ν.Υόρκη-Νομικές υπηρεσίες και συμβαίνε UNIVERSAL-Ανδρέα Γεωργίου Έγγραφα Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Legal Opinion related to Belgica Bank PLC	505,567 11,780 580 187,513 74,800 112,884 580
ΣΤΕΛΙΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ & ΣΙΑ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ	Υπηρεσίες σε σχέση με την απαγόρευση της πώσης Ακινήτων Νεοκρήνη από τη Τράπεζα	13,750
CHRYSSES DEMETRIADES & CO	Υπηρεσίες για καταβολή φιλοδωρημάτων προσημετήρια προς τ. Τραπεζοκιβώτιο, κ.Παναγιώτη, κ.Στεφανίου ΑΓΩΓΕΣ	4,912 901
ΑΝΔΡΕΑΣ Μ. ΕΥΦΟΡΑΚΕΟΥΣ & ΣΙΑ	ΑΓΩΓΕΣ	854
ΚΟΣΤΑΣ ΣΤΙΡΩΔΗΣ & ΣΙΑ	ΑΓΩΓΕΣ	3,030
ΛΙΑΝΙΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ	Φιλοδώρημα Αρμυρήτσης/Ταμίου Αρμυρήτσης	5,120
ΑΝΔΡΕΑΣ Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΙΑ	ΑΓΩΓΕΣ	171
ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΡΔΑΛΑΜΠΡΑΧΙ & ΣΙΑ	ΑΓΩΓΕΣ	2,480
JENNY HAGER & PARTNER	BANK OF CYPRUS LTD-BNP Paribas	820
ΤΑΣΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ Ι.	ΑΓΩΓΕΣ	160
R.A.LEVINSON & ASSOCIATES,INC	Morganthau & Lithman et al (Respondent) -v- Bank of Cyprus Ltd (Respondent) NEW YORK LITIGATION BOB LEVINSON	23,820 7,013
ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΗΣ	Συμβόλημα Επ./Υποχρεωτική-Investment SA	5,120
ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΕΘΑΚΕΟΥΣ & ΣΙΑ	ΑΓΩΓΕΣ IBDA Master Agreement between BANK OF CYPRUS Public Co Ltd and BANK OF MONTREAL	394 287
ΜΑΡΙΓΙΔΟΥ ΚΟΡΑΙΩΔΟΥ ΑΡΙΣΤΗ	ΑΓΩΓΕΣ	250
ΑΛΕΚΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ & ΣΙΑ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ	ΑΓΩΓΕΣ	4,400
ΒΡΥΣΣΙΑΝΗΣ ΑΡΙΣΤΙΔΗΣ	ΑΓΩΓΕΣ	2,580
ΓΙΩΡΓΟΣ Γ. ΓΙΑΓΙΩΝ & ΣΙΑ	Διενέργεια αρ.7762 επί Ασφαλιστηρίου Εγγράφου Ασφάλ. Ευθένης αρ.01/ΤΟ/00719 ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ	17,000
ΛΟΥΚΑΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΑΓΩΓΕΣ	512
PILLSBURY WINTHROP & LLP PITTMAN LLP	NEW YORK LITIGATION- INHOMELINK	9,881
ΚΡ.ΚΩΤΡΟΜΙΛΙΑΝΗΣ & ΣΙΑ	ΑΓΩΓΕΣ	481
ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ-ΠΑΠΑΔΟΥ. ΒΕΚΡΗΣ-ΠΑΠΑΡΗΣ-ΧΟΛΟΥΔΟΣ	ΑΓΩΓΕΣ	2,280

FEES(2005)

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ANTONIS ANDREOU & CIA	Υπηρεσία Διερεύνησης Κρίσεων Επενδύσεων	9.824
	ΑΓΟΓΕΣ	1.561
ΑΛΕΞΙΣ ΜΑΡΚΙΔΗΣ	Γνωμοδότηση κ.Α.Μοραβίτη Re Investments SA, Tassin & Escala	6.833
LICA LAW PARTNERS ORPHANIDES	ΑΓΟΓΕΣ	537
CLAYTON UTZ	Case Marantz Ρασιόβιου	2.988
REED SMITH WARNER CRANSTON	Μεταρρύθμιση Bank of Cyprus (London) Ltd & of Bank of Cyprus Ltd UK Branch NEW YORK LITIGATION- INKOMBANK	18.780 1.423.538
ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΟΥΚΟΥΝΗΣ & CIA	ΑΓΟΓΕΣ	350
ΜΑΡΙΝΚΟΛΑΟΥΝΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	ΑΓΟΓΕΣ	4.722
BANK OF CYPRUS LTD Συμβούλιο Διακυβέρνησης New York	Επίθεση Διακυβέρνησης (2004 01/01/2005 - 30/04/2005) CLAUGUS AND MITCHELL Επίθεση Κλάσης στο το Ουρεση Παρ Διασύνθημα Νέας Υόρκης	38.713 20.702
	VARIOUS	9.824
		2.044.984

* The amounts obtained above are net of VAT

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

LEGAL FEES FOR THE YEAR 2008		€
ΧΡΥΣΤΑΦΙΝΗΣ & ΠΡΑΥΒΙΟΥ	ΑΓΟΓΕΣ Αθήνα Αρ. 531/05- Οργανισμός Χρηματοδομητικής Τράπεζας Κύπρου Λιθ Αθήνα Αρ. 530/05- Bank of Cyprus (Factors) Ltd Απόκτηση μετοχικού κεφαλαίου σε άλλη Τράπεζα εντός της Δημοκρατίας Έξοδα Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Έξοδα Δικαστηρίων Τραπεζών για τα θέματα των ΑΤΜς Εταιρική Δικαιοσύνη (Merrill Lynch, Warburg and κ. Martin Webster 500m Euro Capital Markets Programme 5.7.2008-ετήσια Meeting Yearly General Meeting 2008 Αθήνα Δίκαστηρις αναφορικά με την εταιρεία M Holdings Public Ltd STARINVEST (BROKERS) LTD Legal Opinion-EUR300m Floating Rate Notes due 2009 Πώληση μετοχών Ομίλου Παρασκευαστή- Συμφωνία με J.P Morgan Secum UNIVERSAL Imvofinex , Tessa Holdings, Escala Holdings REALCO LTD Προσφυγές ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμά Δικαστική Διαδικασία στη Νέα Υόρκη (Πρώτη Υπόθεση) BNP PARIBAS SECOND NEW YORK ACTION - AREMISSOFT Κηρύσσημα Capital Centre Αρ.Θύρας 4 Αρ.Εγγραφής 5011	341.431 29.473 29.473 6.895 29.473 33.403 3.930 5.895 5.895 2.947 2.947 982 24.561 16.885 72.701 1.955 28.473 9.824 5.895 49.122 207
FS & C GEORGIΟΥ LTD	δικηγορικά έξοδα	4.440
ΠΟΥΛΑΔΙ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	ΑΓΟΓΕΣ	1.540
ΑΝΤΩΝΗΣ ΧΡ ΓΕΩΡΓΙΟΥ	ΑΓΟΓΕΣ	1.767
ΑΝΔΡΕΑΣ ΔΑΝΟΙ	Δικηγορικά έξοδα για υπόθεση Superkalossas Trading Ltd	1.180
ΚΥΡΙΑΚΟΣ Θ ΜΕΧΑΛΙΔΗΣ & CO	Συμφωνία διευθέτησης μεταξύ Τράπεζας Κύπρου και Ομίλου Conedo	48.179
ΣΚΟΡΔΗ ΠΑΡΑΣΠΕΤΡΟΥ & CO	Review and advice on draft agreements between BOS (Moscow) and 4 financial institutions	3.169
ΜΕΛΙΔΗΣ ΜΑΡΙΟΣ	Δικηγορικά έξοδα	869
ΠΟΥΛΚΑΡΓΟΣ Δ ΠΕΤΡΩΝΙΣ & ΣΙΑ	ΑΓΟΓΕΣ	3.745
ΜΙΝΟΣ Α ΔΙΖΑΣ & ΠΕΡΓΑΤΕΣ	ΑΓΟΓΕΣ	2.808
LLPO-LICA LAW PARTNERS	ΑΓΟΓΕΣ	3.288
ΕΣΤΙΑΝΗ ΧΡΙΣΤΙΔΑΟΥΛΙΔΗΣ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ & ΝΟΜΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ	ΑΓΟΓΕΣ	1.228
ΑΝΔΡΕΑ ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ & ΣΙΑ	ΑΓΟΓΕΣ	1.868
ΗΡΑΚΛΗ ΔΗΜΟΣΙΕΚΜΟΥΣ	ΑΓΟΓΕΣ	868
PAGE WHITE & FARRER LTD	Change of name, new CTM application and commenting in relation to Eurolife and General Insurance & Logo	4.825
RICHARD WHISH	Professional fee for advice	2.685
PINSENT MASONS	Professional fee for advice	10.426

PAUL WEBB RIFKIND WARREN GON & GARRISON	Professional fees for international payments of US and Euro for 2006	58,740
SCELLENBERG WITTMER ADVOCATS	W La CH (Suisse) SA	850
HUGHES HUBBARD & REED LLP	Bank of Cyprus - Aremissoli ACCRUAL INVOICES FOR AREMISSOFT & INCOMBANK	80,118 170,880
REED SMITH WARNER GRANBTON	NEW YORK LITIGATION-INCOMBANK COMPETITION MATTERS HOLLANDER	452,744 4,280 13,650
JENNY & PARTNERS	Bank of Cyprus (δδBNP Paribas-Credito Italiano- Manti Siderurgica-Garanzia bancaria	9,130
PILSBURY WINTHROP SHAW PITTMAN LLP	NEW YORK LITIGATION-INCOMBANK	5,300
ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΑΚΟΣ & ΕΥΘΥΜΟΥ	Μείωση Καταρτισμού της Εταιρείας	2,450
PROTEAS CONSULTING & SERVICES LTD	Consultancy services provided for the development of the office in Ukraine	180,480
	Various	-1,623
	ΑΠΟΡΡΗΤΟ	1,764,360
* The amounts disclosed above are Incl. VAT		

LEGAL FEES FOR THE YEAR 2007		€
ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ & ΠΟΛΥΒΙΟΥ	ΑΓΩΓΕΙΣ	428,683
	ΟΜΙΑΔΟΣ ΧΑΤΖΗΓΑΒΡΙΗΛ	98,248
	Επιτροπή Αγορών Χρηματιστηρίου Κύπρου Νόμοι 1999-2000	982
	BOC VENTURES LTD	5,895
	TAKEOVER MANUAL - Οίκος LOVELLS	19,648
	Εξαγορά του 78% των μετοχών της ONT Capital S.A	2,947
	Δικαστική Διαδικασία στη Νέα Υόρκη - Πρώτη υπόθεση	13,754
	Εργασίες της Τράπεζας στη Ρουμανία - Ετοιμασία	2,947
	Τέλος Χαρτοσήμου - Εκδόσεις Χρεογράφων -	19,648
	Προσευγές ενώπιον Ανωτάτου Δικαστηρίου	
	Έργα Γενικού Εισαγγελέα - Θέματα Κεφαλαιαγοράς	13,754
	Legal Opinion-EUR500m Floating Rate Senior Notes due 2010	982
	\$1,000m Euro-Commercial Paper Programme	982
	\$2,000m Euro-Medium Term Note Programme 2007	982
	Δικαστική διαδικασία AREMISSOFT ενώπιον του δικαστηρίου της Νέας Υόρκης	39,298
	Marfin και Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού	39,298
	Διαδικασία ενώπιον Κεντρικής Τράπεζας	3,930
	MARFIN - Επαφές με LOVELLS	8,253
	Αγορά ποσοστού στα μετοχικά κεφάλαια της Τράπεζας Κύπρου από την Marfin	67,199
	Δεύτερη Διαδικασία AREMISSOFT	17,684
	Προσπάθειες Συγχώνευσης Τράπεζας Κύπρου και Τράπεζας Παρισίων	29,473
	Αίτηση για έκδοση Διατάγματος για παράταση χρόνου Καταχώρησης στον Εφ Εταιρειών της Έκδοσης Παράχώρησης μετοχών	1,137
	ISDA 1992 Master Agreement between Bank of Cyprus and OIS Corporate & Investment Bank	982
ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΟΡΚΑΤΖΗΣ & ΣΙΑ	ΑΓΩΓΕΙΣ	161
ΣΩΣΟΣ Α. ΠΟΥΓΙΟΥΡΟΣ	ΑΓΩΓΕΙΣ	270
ΝΙΚΗ ΚΛΗΡΙΔΟΥ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ	ΑΓΩΓΕΙΣ	523
ΕΛΛΗ ΜΙΧΑΗΛ	ΑΓΩΓΕΙΣ	2,153
ΒΕΛΑΡΗΣ & ΒΕΛΑΡΗΣ	ΑΓΩΓΕΙΣ	287
ΑΓΝΗ Α. ΞΥΡΗΤΗ	ΑΓΩΓΕΙΣ	535
ΑΡΓΥΡΟΥ & ΔΗΜΟΙΘΕΝΟΥΣ	ΑΓΩΓΕΙΣ	717
ΟΥΡΟΥΛΛΑ ΜΑΤΘΑΙΟΥ ΚΑΡΙΑ	ΑΓΩΓΕΙΣ	316
K.T.H.LEGAL CONSULTANTS & CO - KROLL INVESTMENTS	FEES FOR BOC SHARE MATTER (TASSIN, ESCALA, COREDO, INVESTIMEX)	83,132
ΠΟΡΓΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ & ΣΙΑ	Δικηγορικά έξοδα	654
ΧΡΙΣΤΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ	ΑΓΩΓΕΙΣ	855
ΜΙΧΑΗΛΑΚΗΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ & ΣΙΑ	ΑΓΩΓΕΙΣ	132
ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ & ΣΙΑ	ΑΓΩΓΕΙΣ	232
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΧΑΤΖΗΝΕΣΤΟΡΟΣ	ΑΓΩΓΕΙΣ	662
ΧΡ.ΚΙΤΡΟΜΗΛΙΔΗΣ & ΣΙΑ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ	ΑΓΩΓΕΙΣ	3,442
ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ & ΣΙΑ	ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ	19,649
ΑΝΔΡΕΑ ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ & ΣΙΑ	ΑΓΩΓΕΙΣ	552
LOVELLS	Research on takeovers and takeover defences	23,311

FEEES(2007)

	Legal advice given on competition matters	44,490
PAGE WHITE & FARRER LTD	Community Trade Mark and Payment of Registration Fee	3,909
RICHARD WHISH	Professional fee for advice in relation to Meriv Bank of Cyprus	2,766
PINSENT MASONS	Professional fee for advice	5,342
HUGHES HUBBARD & REED LLP	Bank of Cyprus - Aremissoft/USAO	469,744
REED SMITH RICHARDS BUTLER LLP	NEW YORK LITIGATION-INKOMBANK FINANCIAL ASSISTANCE	341,057 13,498
MERRILL LYNCH INTERNATIONAL	Euro Medium Term Note Programme 2006	89,675
THUCHER PROFFITT & WOOD	Bank of Cyprus - Aremissoft	6,527
ΣΩΤΗΡΗΣ ΔΡΑΚΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ	Δικηγορικά έξοδα	1,043
ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ ΗΛΙΑΔΟΥ ΕΚΡΗΣ ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ	Παροχή νομικών υπηρεσιών σε σχέση με το project της Τράπεζας Πειραιώς	16,012
ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΗΜΟΥ & ΛΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ & ΣΙΑ	Δικηγορικά έξοδα	982
PAUL WEISS, RIFKIND, WHARTON & GARRISON LLP	Professional services in connection with U.S. securities law advice	1,336
ΑΠΟΡΡΗΤΟ		1,950,878
* The amounts disclosed above are incl. VAT		

LEGAL FEES FOR THE YEAR 2008		€
ΧΡΥΣΙΑΦΙΝΗΣ & ΠΟΛΥΒΙΟΥ	ΑΓΩΓΕΣ Πώληση Επενδύσιου ΚΕΡΜΙΑ Project COPPER Απόφαση για την απορρύπανση, δειγματοληψία γραμμικών λαβών έλεγχος ορυκτών στο κάρσι του 7ης ορόσου διεύθυνσης Οδών 15 & 17η ημερήσια για κέρση συναντήσεις, εμφανήσει εκτύπων Ετήσιου Προσέταξη & Ανταγωνισμοί Δεξιότη Διαδικασία AREMISSOFT εκτύπων του Δικαστηρίου της Νέας Υόρκης OPINION - MERRILL LYNCH INTERNATIONAL AND DEUTSCHE TRUSTEE CO LTD Δικαστική Διαδικασία στη Νέα Υόρκη - 1η Διαδικασία	459,963 23,000 23,685 7,111 4,888 29,900 1,725 13,800
ΓΙΩΡΓΟΣ Α. ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ	ΑΓΩΓΕΣ	614
ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ & ΣΙΑ	ΑΓΩΓΕΣ	1,237
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΑΡΙΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΑΝΑΓΗ	ΑΓΩΓΕΣ	23
ΠΡΟΤΟΚΟΛΛΗΤΗ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΛΕΥΚΩΣΙΑ	ΑΓΩΓΕΣ	6,478
ΜΙΧΑΛΗΣ Β. ΙΩΑΝΝΟΥ	ΑΓΩΓΕΣ	9,634
ANNA ΜΑΚΕΔΩΝΑ ΒΑΛΑΝΙΔΟΥ	ΑΓΩΓΕΣ	465
ΑΚΕΚΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ & ΣΙΑ	Παροχή νομικών συμβουλών για 2007-2008	9,948
ΤΑΣΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ	Νομική γωμάτευση αναφορικά με τη συμμετοχή του κ. Ανδρέα Πιπασα στο Δ.Σ. της Τράπεζας	5,750
P.N.O. LEGAL CONSULTANCY	ΑΓΩΓΕΣ	301
ΝΙΚΟΣ ΧΡ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ & ΣΥΝΕΤΑΙΡΟΙ	ΑΓΩΓΕΣ	119
ΚΑΡΥΔΗΣ & ΚΑΡΥΔΗΣ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ	ΑΓΩΓΕΣ	374
ΛΑΓΙΑΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ	ΑΓΩΓΕΣ	523
ΛΑΜΠΡΟΣ Α. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ	ΑΓΩΓΕΣ	8,788
R. & H. STAVRAKIS BARRISTERS	ΑΓΩΓΕΣ	534
ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ & ΣΙΑ	ΑΓΩΓΕΣ	5,798
ΒΕΛΑΡΗΣ Κ. ΒΕΛΑΡΗΣ	ΑΓΩΓΕΣ	833
ΜΙΧΑΛΗΣ Γ. ΠΙΚΗ	ΑΓΩΓΕΣ	138
ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΑΠΑΕΥΣΤΑΘΙΟΥ	ΑΓΩΓΕΣ	728
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡΟΝΙΔΗΣ	Εξοδό διπλοσωστημένης επιστολής	25
ΕΥΜΕΟΥ ΚΟΝΝΑΡΗΣ	Πρακτοβουλευτική εκπαίδευση	25
ΒΟΡΚΑΣ & ΜΗΛΙΩΤΟΥ	ΑΓΩΓΕΣ	1,370
ΛΕΝΙΑ ΧΑΤΖΗΡΟΥΣΙΟΥ-ΠΕΤΟΥΦΑ	ΑΓΩΓΕΣ	342

KINANIS LAW & CONSULTING	ΑΓΟΓΕΣ	513
ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΚΑΗΡΙΔΗΣ	ΑΓΟΓΕΣ	1,215
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ Γ. ΒΑΣΙΛΕΜΑΔΗΣ & ΣΙΑ	ΑΓΟΓΕΣ	511
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΚΑΤΣΟΥΡΗΣ	ΑΓΟΓΕΣ	870
ΓΙΝΝΕΛΟΠΗ ΑΘΗΝΟΔΩΡΟΥ - ΜΑΝΤΗ	ΑΓΟΓΕΣ	49
ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ & ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΑΓΟΓΕΣ	590
ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ	ΑΓΟΓΕΣ	11,464 0
ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ & ΣΙΑ	ΑΓΟΓΕΣ	978
CHRYSSES DEMETRIADES & CO LAW OFFICE	AREMISSOFT	1,856 0
WILLIAM BLAIR LOVELLS	Bank of Cyprus - USAO	18,162
LOVELLS	Legal advice on the merger control aspects on the proposed transaction - Project Copper	42,378
PINSENT MASONS	Professional charges for advice	3,853
HUGHES HUBBARD & REED LLP	Bank of Cyprus - Aremissoff (USAO)	520,669
REED SMITH RICHARDS BUTLER LLP	NEW YORK LITIGATION-INKOMBANK	12,884
STEFANO PERUSI	BNP BARIBAS VS BOC	11,315
Α ΚΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ & ΣΙΑ	ΑΓΟΓΕΣ	3,163
ΝΙΚΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥ	Αθήνα αρ. 1/2008 για επίσημη του ενσώπιου κόσμηματος Περνέρο, Παραλίμνι (0402)	517
CMS CAMERON MCKENNA	Doroband Project	5,293
PAUL WEISS, RIFKIND, WHARTON & GARRISON LLP	Professional services in connection with U.S. securities law advice	14,093
ΠΡΟΤΑΜΙΤΗΣ ΗΛΙΑΔΟΥ ΒΕΚΡΗΣ ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ	Γραμμή νομικής υποστήριξης της Τράπεζας για την έκδοση χρωμαρτών	17,941
ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ & ΣΙΑ	ΑΓΟΓΕΣ	138
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΟΥΡΓΟΥΡΩΝΗΣ & ΣΙΑ	ΑΓΟΓΕΣ	1,298
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΡΥΩΝΙΔΗΣ	ΑΓΟΓΕΣ	854
Α.ΚΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ & ΣΙΑ	ΑΓΟΓΕΣ	8,214
ΧΡΙΣΤΟΣ Μ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ	ΑΓΟΓΕΣ	2,988
MERRILL LYNCH INTERNATIONAL	€2.000m Euro Medium Term Note Programme 2007 €4bn Euro Medium Term Note Programme 2008	81,193 86,722

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

FEES(2006)

Αντιγραφή Επιτροπής Θεσμών- Απορρητό

Απορρητό

ALLEN & OVERY LLP		40,654
CMS CAMERON MCKENNA	Standard Documents, Massiv Forest	17,468
	Della Lebada, Casternet, Dovobani Project	17,538
	Casternet, Sarcioni Inv., Sigma, Muntenia Imob.	32,413
	Renaissance, Standard Loan Documentation	109,250
CHADBOURNE & PARKE LLP	Professional Services in connection with Bank acquisition matter	3,339
		1,644,163

* The amounts disclosed above are incl. VAT

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Επιτροπή Θεσμών Αξιών και Επιτροπή Διοικητικών

LEGAL FEES FOR THE YEAR 2009		€
ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ & ΠΑΥΛΙΟΥ	ΑΓΩΓΕΣ UNIASTRUM - BOC RUSSIA (HOLDINGS) LTD THIRD AMENDMENT AND RESOLUTIONS TO SHAREHOLDERS AGREEMENT AGREEMENT FEE Αίτηση για απένεση δήματος, αλλαγή ονόματος Τρ.Κύπρου Ατδ & αλλαγή διεύθυνσης Εξόδα υποθέσεως - Josef Lasala vs Λυκούργος Κυπριανού Εξόδα σχετικά με την δεύτερη διαδικασία Αρεμισοφ ενόπιον του δικαστηρίου της Νέας Υόρκης Νομική Αμοιβή για διαδικασίες εναντίον του και Θεόδωρου Αριστοδήμου και κ. Γιάννη Κυπρή	862,862 17,250 1,678 23,000 34,500 13,860
	ΕΞΟΔΑ ΕΤΟΙΜΑΣΙΑΣ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΩΝ PROJECT COOPER-NΟΜΙΚΗ ΑΜΟΙΒΗ ΠΡΩΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΡΕΜΙΣΟΦ-NΟΜΙΚΗ ΑΜΟΙΒΗ	2,875 14,950 23,000
HUGHES HUBBARD & REED LLP	Services Rendered and other charges	1,778
ΜΑΡΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ & ΣΥΝΤΕΙΣ	ΑΓΩΓΕΣ	838
ΑΝΤΡΕΑΣ Θ. ΜΑΘΗΚΟΛΩΝΗΣ & ΣΙΑ	ΑΓΩΓΕΣ	11,458
PARAGEORGIU LAW FIRM	Προκαταποιητική επιστολή	25
ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ & ΠΕΛΕΚΑΝΟΥ	ΑΓΩΓΕΣ	1,068
Ν. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	Προκαταποιητική επιστολή	25
ΚΟΥΡΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ	ΑΓΩΓΕΣ	242
ΠΑΠΑΛΛΗΣ & ΣΩΤΗΡΙΟΥ Δ.Ε.Π.Ε.	Πληρωμή δικηγορικών εξόδων κλειστές υποθέσεις	24,308
ΧΡΙΣΤΟΣ ΠΑΤΣΑΜΑΝΗΣ Δ.Ε.Π.Ε.	ΑΓΩΓΕΣ	516
ΣΤΕΛΙΟΣ ΔΡΥΜΙΩΤΗΣ	Προκαταποιητική επιστολή	50
ΓΡΟΥΚΗΣ ΝΙΚΟΣ Δ.	ΑΓΩΓΕΣ	250
ΑΝΝΑ ΜΑΚΕΔΟΝΑ ΒΑΛΑΝΙΔΟΥ	ΑΓΩΓΕΣ	202
ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΔΑΜΟΥ ΣΒΑΠΑ	Δικηγορικά έξοδα	43
Ν. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	Προκαταποιητική επιστολή	25
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΩΣΙΑΝΤΗΣ	Δικηγορικά έξοδα	299
ΧΡΟΝΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	Πληρωμή δικηγορικών εξόδων κλειστές υποθέσεις	1,764
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΑΓΩΓΕΣ	40
ΠΕΛΑΓΙΑΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ & ΒΡΑΧΑΣ	ΑΓΩΓΕΣ	64
Ζ. ΚΟΥΛΙΑΣ & Α. ΜΙΣΟΣ	ΑΓΩΓΕΣ	1,391

Αντιπροσωπεία Επιτροπής Βελούγου	ΑΓΩΓΕΣ	Απόρρητο
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΗΣ & ΣΙΑ	ΑΓΩΓΕΣ	120
ΝΙΚΟΣ ΧΡ.ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ	ΑΓΩΓΕΣ	1.372
ΕΙΡΗΝΑΡΧΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	ΑΓΩΓΕΣ	48
ΔΗΜΟΣ ΚΑΙ ΛΙΑ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ	ΑΓΩΓΕΣ	574
ΜΙΧΑΛΗ Γ. ΠΙΚΗ	ΑΓΩΓΕΣ	100
ΜΙΧΑΛΗΣ Β.ΙΩΑΝΝΟΥ	ΑΓΩΓΕΣ	2,579
ΑΝΔΡΕΟΥ, ΖΑΧΑΡΙΟΥ & ΣΙΑ	ΑΓΩΓΕΣ	20,700
BRODSKY USKOV LOOPER REED & PARTNERS	SERVICES RENDERED	130
LOGOS	LEGAL ASSISTANCE	648
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΛΟΚΑΣΙΔΗΣ ΒΟΡΚΑΣ & ΜΗΛΙΩΤΟΥ	ΑΓΩΓΕΣ	1,855
LOVELLS	Professional charges	9,889
PAGE WHITE & FARRER	NEW CTM APPLICATION	6,377
HUGHES HUBBARD & REED LLP	PROFESSIONAL SERVICES RENDERED Bank of Cyprus - (USAO)	28,340 103,739
SAVILLE & CO	Bank of Cyprus Certification of Legislation for Cyprus of Power of Attorney	384
SKADDEN, ARPS, SLATE, MEAGHER & FIRM	PROFESSIONAL SERVICES AND ADVICE WITH RESPECT TO THE MARFINS UNSOLICITED OFFER FOR BANK OF CYPRUS	133,287
PINSENT MASONS	PROFESSIONAL CHARGES FOR ADVICE ON CORPORATE ISSUES	18,183
BERRILL LYNCH INTERNATIONAL	INVOICE : MIS 5806	62,209
LLOYDS TSB BANK	Club Deal Transaction	33,632
WHITE & CASE	BOC/UNIASTRUM(6279852/2006) PROFESSIONAL SERVICES RENDERED	288,341 37,800
REFF & ASSOCIATES	ΑΓΩΓΕΣ	29,780
CMS CAMERON MCKENNA	CONSULTANCY SERVICES DORCEANTI PROJECT GENERAL LEGAL ADVICE	62,808 232 3,450
CHADBOURNE & PARKE LLP	Professional Services regarding with Bank acquisition matter Legal Services	5,523 28,313
		1,919,124

* The amounts disclosed above are incl. VAT

LEGAL FEES FOR THE YEAR 2010		€
ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ &	ΑΓΟΓΕΣ	350,841
ΡΟΥΒΙΟΥ	LEADBANK LLC, ΕΚΔΟΣΗ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΗΣ	1,729
	LEGAL PROBLEM IN RESPECT OF ACQUISITION OF STATE IN BANSA TRANSILVANIA	150,276
	ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ vs ARGO LLC ΕΞΟΔΑ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΠΑΦΟΥ	246
	COMPLETION LAW COMPLIANCE MANUAL	5,750
	ΘΕΜΑ: INVESTIGATION BY THE COMMISSION FOR THE PROTECTION OF COMPETITION	8,785
	NEW MARATHON - GOSMAN PROPERTIES LTD - ΟΡΤΙΟΝ ΓΙΑ ΑΓΟΡΑ ΜΕΤΟΧΩΝ - ΝΟΜΙΚΗ ΑΜΟΙΒΗ	4,600
	ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟΥ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ	4,600
	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΩΠΙΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ	14,375
	ΑΙΤΗΣΗ DOMINIΩΝ INDUSTRIES LTD ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΕΝΩΠΙΩΝ ΕΥΡ.ΔΙΚ.ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	3,450
	ΑΙΤΗΣΗ KERMIJA LTD ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΕΝΩΠΙΩΝ ΕΥΡ.ΔΙΚ.ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	6,900
	ΑΙΤΗΣΗ MORTGAGE BANK OF CYPRUS ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΕΝΩΠΙΩΝ ΕΥΡ.ΔΙΚ.ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	3,450
	ΑΙΤΗΣΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ ΑΤΔ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΕΝΩΠΙΩΝ ΕΥΡ.ΔΙΚ.ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	3,450
	ΑΙΤΗΣΗ ΟΚΕΑΝΙΑ ΑΤΔ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΕΝΩΠΙΩΝ ΕΥΡ.ΔΙΚ.ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	3,450
A. ΛΟΥΚΑΙΔΟΥ - ΟΡΦΑΝΟΥ	ΑΓΟΓΕΣ	1,384
A.A.ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ INVESTMENTS LTD	ΑΝΟΙΓΜΑ Λ/ΣΜΩΝ ΚΑΤ.18.ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ	-5,838
ANTIS TRIANTAFYLIDIS & SONS LTD	LEGAL FEES	39,013
BUDUSAN BALDEA & ASOCIATI	LEGAL SERVICES	37,513
	PROFESSIONAL SERVICES	79,780
CABINET ADVOCAT " ROS VIOREL "	PROFESSIONAL SERVICES & LEGAL SERVICES	5,893
CHADBOURNE & PARKE LLP	PROFESSIONAL SERVICES & LEGAL SERVICES	51,784

CMS CAMERON MCKENNA	ACQUISITION OF SHARES IN BANCA TRANSILVANIA		45.908
	PROVISION OF LEGAL CONSULTANCY ADVICE		383.961
DEMETRIOS A. DEMETRIADIS	ΑΓΩΓΕΣ		770
DUNDAS & WILSON	PROFESSIONAL FEES		13,178
FRANGOS & ASSOCIATES	Δικηγορικά έξοδα		363
GORRISEN FEDERSPIEL DANISKE ANK	PROFESSIONAL FEES		1.262
HUGHES HUBBARD & REED LLP	Πλήρωση δικηγορικών εξόδων κλειστές υποθέσεις		35.638
KGDI LAW FIRM	PROVISION OF LEGAL CONSULTANCY ADVICE		3.450
ALAWPARTNERSORPHANIDES	ΑΓΩΓΕΣ		10.589
LLOYDS TSB	PROFESSIONAL SERVICES		5,756
N. PAPAGEORGIU LLC	ΑΓΩΓΕΣ		3,707
PAGE, WHITE & FARRER	PROFESSIONAL SERVICES Preparing and filing a new Community Trade Mark Application		2,740 8,361
PAMPORIDES LLC	PROVISION OF LEGAL CONSULTANCY ADVICE		1.563
PINSENT WASONS	PROFESSIONAL SERVICES		16.087
PRAIS	Δικηγορικά έξοδα		839
H. STAVRAKIS	ΠΛΗΡΩΜΗ ΔΙΑΓΡΑΦΕΝΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ		-534
REEF & ASSOCIATES	ASSISTANCE IN RELATION TO PN FINANCING PROJECT INVOICES BT LEASING PROJ.,LIBERTY PROJ.,VERIDA PROJ.,HELIOS PROJ.,VASILIATIS PROJ.		1.084 29.854
	FEE FOR CAPITAL MARKET ASSISTANCE		80.500
	FEE FOR PROFESSIONAL SERVICES AS PER THE ENGAGEMENT LETTER		85.420
	REVERSAL PROVISION FOR INV ROD-10894-85		-75.000
RICHARD WISH	PROFESSIONAL SERVICES		6,408
SAVOPOULOS LAW OFFICE	Δικηγορικά έξοδα		380
SK ALEXANDER	LEGAL RESEARCH, ADVICE, MEETINGS		18,193
SOCIETE GENERALE			4,408

TASOS ISAACIDES	Πλήρωση Δικηγορικών εξόδων κλειστές υποθέσεις	589
WHITE & CASE	PROFESSIONAL SERVICES	354,997
	PROJECT BALALAIKA INVOICE NO.3691714	204,319
ΣΑΟ KNIGHT FRANK	LEGAL FEES INVOICE NO. 22/11/2010	-1,413
ΑΛΕΚΟΣ ΜΑΡΚΙΔΗΣ	ΑΓΟΓΕΣ	7,209
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΗΣΑΚΙΔΗΣ	LEGAL FEES	5,596
ΑΝΔΡΕΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ & ΣΙΑ	ΑΓΟΓΕΣ	1,669
ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΕΤΟΥΦΑΙ & ΣΙΑ	ΑΓΟΓΕΣ	69
ΑΝΔΡΕΟΥ Χ. ΑΝΔΡΕΑΣ	ΑΓΟΓΕΣ	520
ΕΛΕΝΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ ΚΑΙ ΥΙΟΙ Δ.Ε.Π.Ε.	PROJECT OLYMPIC BOWLING CENTER	-7,475
ΒΑΛΑΝΙΔΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΑ ΑΝΝΑ	ΑΓΟΓΕΣ	149
Γ.Φ.ΠΠΤΑΤΖΗΣ Δ.Ε.Π.Ε.	ΑΓΟΓΕΣ	115
ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ & ΠΕΛΙΔΗΣ	ΑΓΟΓΕΣ	829
ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ Δ.Ε.Π.Ε.	ΑΓΟΓΕΣ	82
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡΟΝΙΔΗΣ	ΑΓΟΓΕΣ	8,134
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΙΧΑΗΛ & ΣΥΝΕΡΓ.	ΑΓΟΓΕΣ	150
ΔΡΥΜΙΩΤΗΣ ΣΤΕΛΙΟΣ	Προσφορητικής επιστολής	1,482
ΑΡΙΟΥ Α.	ΑΓΟΓΕΣ	605
ΣΥΜΠΥΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	ΑΓΟΓΕΣ	435
ΚΙΤΡΟΜΙΛΙΔΗΣ, ΠΕΤΣΑΣ Δ.Ε.Π.Ε.	ΑΓΟΓΕΣ	47,255
ΚΛΕΙΤΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ	ΑΓΟΓΕΣ	123
ΚΟΥΡΙΔΗΣ	ΑΓΟΓΕΣ	588
ΜΑΡΙΑ ΜΑΤΘΑΙΟΥ ΣΟΥΡΟΥΛΑ	ΑΓΟΓΕΣ	339
ΜΑΡΙΑ ΠΑΝΑΓΗ	ΑΓΟΓΕΣ	734
ΜΑΤΘΑΙΟΥ ΧΡΙΣΤΑΚΗΣ	ΑΓΟΓΕΣ	8,041
ΜΙΧΑΗΛ Γ. ΙΩΑΝΝΟΥ	ΑΓΟΓΕΣ	724
ΜΙΧΑΗΛ Γ. ΠΩΚΗΣ	ΑΓΟΓΕΣ	591

ΝΕΟΦΥΤΟΥ & ΦΛΟΥΡΕΝΙΖΟΥ	Δικηγορικά έξοδα		1,297
ΝΙΚΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ & ΣΥΝΕΤΑΙΡΟΙ	ΑΓΟΓΕΣ		184
ΝΙΚΟΣ ΠΑΠΑΚΛΕΟΒΟΥΛΟΥ	ΑΓΟΓΕΣ		100
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ	ΑΓΟΓΕΣ		128
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (ΛΟΓΙΣΤΗΣ)	ΕΠΙΔΙΚΑΣΘΕΝΤΑ ΕΞΟΔΑ		5,263
ΠΑΠΑΛΛΗΣ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΙΔΟΥ	Δικηγορικά έξοδα		40,151
ΠΑΠΑΧΑΡΑΛΑΜΟΥΣ & ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ	ΑΓΟΓΕΣ		351
ΠΕΛΑΓΙΑΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ & ΒΡΑΧΑΣ	ΑΓΟΓΕΣ		2,603
ΠΡΑΣΙΤΙΗ ΑΝΝΑ	ΑΓΟΓΕΣ		58
ΣΑΒΒΑΣ & ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ	ΑΓΟΓΕΣ		288
ΣΚΟΡΔΗΣ, ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ & ΣΙΑ	ΑΓΟΓΕΣ		315
ΤΟΥΛΛΑ ΑΝΙΦΤΟΥ	ΑΓΟΓΕΣ		24,728
ΤΟΦΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΑΓΟΓΕΣ		155
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΓΑΛΑΝΟΣ	ΑΓΟΓΕΣ		8,468
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ	ΑΓΟΓΕΣ		1,142
ΧΡΙΣΤΟΣ ΠΑΤΣΑΛΙΔΗΣ	ΑΓΟΓΕΣ		1,631
ΜΗΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΑΓΟΓΕΣ		2,781
ΧΡΥΣΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ & ΣΙΑ	ΑΓΟΓΕΣ		3,525
			2,181,851
* The amounts disclosed above are incl. VAT			

LEGAL FEES FOR THE YEAR 2011		€
ΧΡΥΣΑΦΙΝΗΣ & ΠΟΛΥΒΙΟΥ	ΑΓΩΓΕΣ LEGAL DIFFICULTIES IN RESPECT OF ACQUISITION OF STAKE IN BANCA TRANSILVANIA	453,250
	ΕΣΟΔΑ ΑΡΩΓΗΣ CISCO	93,739
	ARGO CASES	83,725
	ΔΙΑΘΕΣΗ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΑΜΕΙΟΥ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΡΙΤΟΥΣ	25,300
	LARDITIDES BROTHERS LTD	5,750
	AREMISSOFT	9,236
	ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	28,750
	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΜΠΙΣΤΕΥΜΑΤΟΣ ΓΙΑ BONUS INVESTIGATION BY THE COMMISSION FOR THE PROTECTION OF COMPETITION	8,050
		17,250
	ΕΠΙΤΡΟΦΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΟΝΙΣΜΟΥ - ΕΡΕΥΝΑ ΑΠΡΙΑΙΟΥ 2009	4,800
	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΜΕΙΟΥ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	3,450
	ΕΦΟΡΟΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ - ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΔΙΑΒΙΒΑΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	633
	ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ - MAISON DES ART	1,150
	Professional Serv. Custody Agreement	28,750
	ΕΤΗΣΙΑ ΑΜΟΙΒΗ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙΑ ΕΜΠΙΣΤΕΥΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΦΙΛΟΔΟΡΗΜΑ ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ	3,450
	LEGAL OPINION FOR THE EMTN ANNUAL PROGRAMME UPDATE	6,900
	ΝΕΑ ΕΚΔΟΣΗ ΑΠΟ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΥΠΡΟΥ	1,725
	ΝΟΜΙΚΗ ΑΜΟΙΒΗ -ΕΠΙΤΡΟΦΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΩΝ -ΑΚΙΝΗΤΑ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΣΤΗ ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	17,250
	ΕΣΟΔΑ ΓΙΑ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΠΡΟΣΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΜΟΝΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	9,200
		8,900
ALLEN & OVERY LLP	Assisting Internal Legal Counsel to Group Markets	8,085
	LEGAL FEES FOR THE LOAN FROM CHINA DEVELOPMENT BANK.	23,149
	JPM-ESTABLISH COVERED BOND PROGRAMME	441,592
	INVOICE NO 1001048898 AND 1001047706	20,447
	ADVICE IN RELATION TO EXCHANGE TRADED OPTIONS BROKER TERMS- PROPOSED ARRANGEMENTS WITH CGML- MODULE CLIENT AGREEMENT.	20,135
ANTIS TRIANTAFYLIDIS & SONS LTD	LEGAL FEES	40,175
BNY MELLON CORPORATE TRUST	LEGAL SERVICES PROVIDED BY ALLEN & OVERY.	34,947

FEES (2011)

BOC ROMANIA	BOC ROMANIA-PROVISION FOR LEGAL EXPENSES ON THE DANISH INJUNCTION	200,000
BRICK COURT CHAMBERS	IMMOVABLE PROPERTY COMMISSION	6,167
BUTA PAUL-GEORGE - AVOCAT COLABORATOR	LEGAL FEES	20,549
CABINET AVOCAT "ROS VIQREL"	PROFESSIONAL SERVICES & LEGAL SERVICES	7,794
CENTURY-LINK & XINJIYUAN LAW OFFICE	LEGAL FEES	45,385
CHADBOURNE & PARKE LLP	PROFESSIONAL FEES	155,688
CHADBOURNE & PARKE(LONDON) LLP	PROFESSIONAL FEES	87,779
CHRISTAKIS N MATHEOU	LEGAL FEES	7,071
CHRISTOPHI & ASSOCIATES LLC	ΑΓΩΓΕΣ	298
CLIFFORD CHANCE LLP	AMMENDMENTS TO MISTHOSIS FUNDING PLC ABS TRANSACTION ADVICE ON VARIOUS AGREEMENTS	23,000 8,007
CMS CAMERON MCKENNA	LEGAL CONSULTANCY ADVICE FOR PROJECTS PROVISIONS OF LEGAL CONSULTANCY ADVICE FOR PROJECT 2.	77,583 118,042
CUSHMAN & WAKEFIELD	LEGAL FEES	82
DEHAK TRADING LIMITED	TRANSLATION	400
DEMETRIOS A. DEMETRIADES	ΑΓΩΓΕΣ	1,423
D. K. CHRYSOSTOMIDES & CO LLC	ΑΓΩΓΕΣ	615
DUNDAS & WILSON LLP	PROFESSIONAL FEES	858
ELENA ATHANASSIADOU - LOUCA	ΑΓΩΓΕΣ	604
ELENA HAJIROUSSOU LLC	ΑΓΩΓΕΣ	415
FRANGOS & ASSOCIATES LLC	ΑΓΩΓΕΣ	1,503
GEORGE PAMBORIDIS LLC	ΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ	11,385
HUGHES HUBBARD & REED LLP	PROFESSIONAL FEES	176,388
IOANNIDES DEMETRIOY LLC	ΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ	6,900
IRIPET PROFESSIONAL SERVICES LTD	LEGAL FEES	1,267

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

KYRIAKIDES GEORGOPOULOS & DANIOLOS ISSAIAS (KGDI)	COVERED BOND PROGRAMME	1,294
LINKLATERS LLP	PROFESSIONAL FEES & LEGAL FEES	84,111
LONDON COURT OF INTERNATIONAL ARBITRATION	BOC PLC VS VOLODYMYR TRONENKO	85,044
LYSANDROU & THOMA D E P E	Δικηγορικά έξοδα	205
MANTIS & ATHINODOROU LLC	ADVOCATE FEES	615
N. PAPAGEORGIOU LLC	ΑΓΩΓΕΣ	1,215
NEOPHYTOU & NEOPHYTOU LL	ΑΓΩΓΕΣ	1,150
PAGE WHITE & FARRER LIMITED	LEGAL FEES	5,141
PCV & CO	ΑΓΩΓΕΣ	5,618
PELECANOS & PELECANOU LLC	ΕΞΟΔΑ ΟΠΙΣΘΟΓΡΑΦΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΔΟΣΗΣ	611
PINSENT MASONS LLP	PROFESSIONAL CHARGES FOR ADVICE	11,091
REFF & ASSOCIATES	LEGAL FEES	52,228
RINDUNEI. STAN	LEGAL FEES	6,661
SK ALEXANDER	LEGAL RESEARCH REGARDING	6,904
SKORDIS & STEFANOU LLC	ΑΓΩΓΕΣ	1,726
SOCIETATEA CIVILA DE AVOCATI COSMA SI ASOCIATI	LEGAL FEES	46,484
BYOICA & ASOCIATI	LEGAL FEES	17,250
WHITE & CASE LLC		-25,488
XPOINT LIMITED	LEGAL FEES	201,400
ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΕΟΚΛΕΟΥΣ & ΣΙΑ ΔΒΑΓΩΓΕΣ		25,363
ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ	ΑΓΩΓΕΣ	3,772
ΑΝΔΡΕΑΣ Σ. ΠΟΛΥΔΩΡΟΥ	ΕΞΟΔΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΠΙΣΘΟΓΡΑΦΙΣΗΣ	1,950
ΑΝΤΡΕΑΣ ΧΡ. ΕΥΤΥΧΙΟΥ	ΑΓΩΓΕΣ	347
ΑΝΤΩΝΑΚΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΥ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Δ.Ε.Π.Ε.	Δικηγορικά έξοδα	9,513
ΑΝΤΩΝΗΣ Α. ΓΑΠΑΛΛΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Δ.Ε.Π.Ε.	Δικηγορικά έξοδα	8,112

ΑΝΤΩΝΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ & ΣΙΑ Δ.Ε.Π.Ε	ΑΓΩΓΕΣ		3.541
ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ ΤΣΑΡΚΑΤΖΗΣ	ΑΓΩΓΕΣ		15.000
ΒΑΛΑΝΙΔΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΑ ΑΝΝΑ	ΑΓΩΓΕΣ		891
Γ.Φ. ΠΙΤΤΑΤΖΗΣ Δ.Ε.Π.Ε.	ΚΑΤΑΘΕΣΗ ΑΙΤΗΣΗΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΥΠΟΘΗΚΗΣ		280
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡΟΝΙΔΗΣ	Δικηγορικά έξοδα		2.220
ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ Α. ΤΣΕΡΚΕΖΟΣ	ΑΓΩΓΕΣ		104
ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ Α. ΟΜΗΡΟΥ	ΑΓΩΓΕΣ		352
Δ.Γ. ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΜΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ & ΣΙΑ	ΑΓΩΓΕΣ		507
ΔΡΥΜΙΩΤΗΣ ΣΤΕΛΙΟΣ	ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ		5.258
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΧΡ. ΠΟΥΡΓΟΥΡΙΔΗΣ ΔΕΠΕ	ΑΓΩΓΕΣ		2.300
ΗΛΙΑΣ ΗΛΙΑΔΗΣ & ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΖΑΧΑΡΙΑ	Δικηγορικά έξοδα		988
ΙΟΥΛΙΑ ΜΑΛΕΚΟΥ	Δικηγορικά έξοδα		800
ΚΕΝΔΕΑΣ Α. ΣΕΡΓΗΣ	ΧΑΡΤΟΣΗΜΑ ,ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ		52
ΚΟΥΤΡΑ ΔΗΜΗΤΡΗΣ	ΕΠΙΤΑΓΗ ΣΤΟ Κ.ΚΟΥΤΡΑ(ΔΙΚΗΓΟΡΟ ΜΙΚΡΟΜΜΑΘΗΣ ΤΕΛΙΚΗ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ.		21.500
ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ & ΔΑΝΙΟΛΟΣ ΗΛΙΑΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Δικηγορικά έξοδα		27.252
ΛΕΩΝΙΔΗΣ Α. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ	ΑΓΩΓΕΣ		3.011
ΜΙΧΑΛΗΣ Β. ΙΩΑΝΝΟΥ	ΑΓΩΓΕΣ		4.332
ΜΟΝΤΗΣ & ΣΙΑ	ΑΓΩΓΕΣ		618
ΜΟΥΑΙΜΗΣ & ΜΟΥΑΙΜΗΣ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ	ΑΓΩΓΕΣ		1.375
ΝΑΣΟΣ Α.ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ & ΣΥΝΕΤΑΙΡΟΙ ΔΕΠΕ	PROFESSIONAL SERVICES & LEGAL FEES		1.818
ΝΤΙΝΟΣ Μ.ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ & ΣΙΑ	ΑΓΩΓΕΣ		58
ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ & ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ ΔΕΠΕ	Δικηγορικά έξοδα		1.110
ΠΟΤΑΜΙΤΗΣ ΒΕΚΡΗΣ ΜΠΕΡΣΗΣ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΠΑΠΑΣΤΑΥΡΟΥ ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ	ΠΑΡΟΧΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ		1.357

ΠΡΩΤΟΔΙΚΟ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	ΕΞΟΔΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΕΠΕΡΧΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΟ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΟ	3,748
ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΗΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΛΑΣΙΑΣ	ΑΓΟΓΕΣ	2,458
ΣΟΥΛΑ ΙΑΚΩΒΙΔΟΥ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΔΕΠΕ	ΑΓΟΓΕΣ	1,305
ΣΩΤΗΡΗΣ ΔΡΑΚΟΣ ΔΕΠΕ	ΑΓΟΓΕΣ	3,995
ΧΑΔΡΑΚΙΩΤΗΣ & ΦΑΔΡΑΚΗ Δ.Ε.Π.Ε.	ΑΓΟΓΕΣ	862
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΚΡΙΣΤΗΣ	ΑΓΟΓΕΣ	170
	VARIOUS	2,760
		3,035,698
* The amounts disclosed above are incl. VAT		

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ & ΠΡΑΞΙΟΓΩΓΟ	ΑΓΩΓΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ & ΠΡΑΞΙΟΓΩΓΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ & ΠΡΑΞΙΟΓΩΓΟ	ΑΓΩΓΕΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ & ΠΡΑΞΙΟΓΩΓΟ
	OTC VANILLA EQUITY OPTIONS DOCUMENTATION	247,810
	LEGAL SERVICES	1,450
	ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΠΡΟΚΑΤΑΡΑΧΗΣ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΤΗΛΕΜΑΧΕΩΣ ΕΠΕΣΤΟΧΟΠΟΙΗΤΩΝ	6,000
	EMPLOYER'S OBLIGATIONS	3,414
	CIS CLERKS FOR CUSTODY SERVICES, CUSTODIAN OBLIGATIONS UNDER KYC LAW	1,150
	ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΟΓΡΑΦΙΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΤΕΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	17,500
	PROFESSIONAL SERVICES - INSURANCE MATTERS	8,400
	PRO SERVICES - SALE OF AUSTRALIA SUBSIDIARY	22,400
	PROCEEDINGS BEFORE ROMANIAN COURT	23,300
	PRO SERVICES - TOTAL RETURN SWAP	11,700
	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ & ΠΡΑΞΙΟΓΩΓΟ	10,000
	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΣΕ ΟΥΓΑΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ - ΤΡ. ΚΥΠΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	15,100
	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΓΕΙΑΣ MEDICA	1,100
	TRUST MATTERS ASSISTANCE	1,200
	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ & ΠΡΑΞΙΟΓΩΓΟ	6,300
	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	6,300
	LEGAL PROBLEMS IN RESPECT OF ACQUISITION OF STAKE IN ROMAN TRANSILVANIA	8,100
	COMMISSION FOR THE PROTECTION OF COMPETITION	3,600
	ΜΕΤΕΚΔΟΣΗ ΛΕΙΒΑΤΗΡΙΑΣ HOLIDAYS GROUP PLC	4,700
	ARGO CASES	1,750
	ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΑΜΜΕΝΗ ΟΜΟΛΟΓΙΑ	31,500
	ΤΕΛΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΕΙΡΗΣΗΣ	4,700
	ΕΠΕΥΞΗ ΑΠΟ ΚΕΝΤΡΟΣ ΤΡ. ΣΕ ΣΥΣΤΗΜΕ ΤΑ ΜΑΚΡ.	24,010
	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ ΚΥΠΡΟΥ	28,810
ALLEN & OVERY LLP	PRO SERVICES IN RELATION TO THE EUROZONE STATES	11,700
ANTIS TRANSFYLLIDES & SOAS LTD	LEGAL SERVICES	401
	AMENDED AND REBATED LOAN AGREEMENT	21,200
AVV. LORETA LESTARD	LEGAL SERVICES	900
BANCPPOST S.A	LEGAL SERVICES	54,000
BNY MELLOR AUSTRALIA PTY LTD	LEGAL FEES	3,800
CHACOURPPE & PARKE LLP	SERVICES FOR BANK ACQUISITION MATTER	13,200
	SPR. CLAIM	148,770
	PROFESSIONAL FEES & LEGAL FEES	149,700
CHAMBERS H	LEGAL FEES	817
CHRISTIAN N. MATHEOU	ΑΓΩΓΕΣ	1,000
CUTFORTH CHAMBERS LLP	ADVICE ON FRANCE AND SWAP TRANSACTIONS	140,000
	MISTHOSS ABS WITHIN	30,400
	ADVICE ON REBEDIATION OF CASH COLLATERALS	2,420
	CUSTODY SERVICES MODAL	21,000
	PROVISIONAL MTD FOR THE PERIOD	12,170
EUROCASASIS HADJIPERIS & CO	LEGAL SERVICES	11,700
DR. P. KOURDES & CO LLC	ΚΑΤΑΧΕΙΡΗΣΗ ΜΑΚΡ. ΙΣΤΙΤΟΥΤΩΝ	400
EURIMAS & VAN SON LLP	PROFESSIONAL FEES	20,350
ELENA NAIMHOLESSOU LLC	ΑΓΩΓΕΣ	3,120
EUROPEAN INVESTMENT BANK	LEGAL FEES	14,000
FARMORI SERVICES LIMITED	PROVISION OF TRANSLATION SERVICES FROM ENGLISH TO GREEK	600
FRANCOIS & ASSOCIATES LLC	ΑΓΩΓΕΣ	10
GOLDBACH PIPERPERIS	PROFESSIONAL FEES	5,500
HALLESSON STEPHEN JACQUES	LEGAL SERVICES FROM 21 DEC 2011 TO 30 JAN 2012	14,770
HUGHES HASSANIDIS & RHOE LLP	ΑΓΩΓΕΣ	8,740
J.P. MORISON	LEGAL FEES	52,870
JENNY S. PARTINENS	ΑΓΩΓΕΣ	18,570
WIMANS LLC	ΑΓΩΓΕΣ	1,410
WINT & WOOD HALLISONS	LEGAL SERVICES	87,200
WIRTHENS TH. MICHAELIDES	ΑΓΩΓΕΣ	400
WIRIAKHES GEORGIPOULOS & GIANNA LISISSANIS (INDIVIDUAL)	ADVICE REGARDING THE PARTICIPATION IN THE GREEK EXCHANGE INITIATIVE	1,000
WALLESSON STEPHEN JACQUES	LEGAL SERVICES	264,000
PAPAGEORGIOULOU NICOS	ΑΓΩΓΕΣ	310
PCV & CO	ΑΓΩΓΕΣ	110

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

PRESENT MASONRY LLP	BOVONIA IN DEFERENT OF BANKS LONDON SUBSIDIARY AND THE REGULATORY BECOME APPLIED TO IT. RE-ELECTION OF DIRECTORS. PROFESSIONAL ADVICES.	5,350 870
ROTT & ASSOCIATES	LEGAL ASSISTANCE ON SECURITIES LAW MATTERS LEGAL FIRM RELATED TO M&A SURVEY	376,894 65,050 31,200
RUSSIAN BRANCH		-491
S.A. EVANGELOU & CO LLC	OUR OFFICE FOR PRESTON PROPERTIES LTD	2,750
SAVVOPOULOS LAW OFFICE	ΑΓΟΓΕΣ	407
SELEX SYSTEMS INTERNATIONAL	ΔΗΛΩΣΗ ΕΞΟΔΩΝ ΤΟΥ ΜΑΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ Η SELEX.	-10,665
SIMINA JANA BEBOS	LEGAL OPINION FOR A PRELIMINARY QUESTION TO THE ECJ	5,850
SIXOPOULOS & STEFANOPOULOS	ΔΗΛΩΣΗ ΕΞΟΔΩΝ ΑΝΤΙΚΑΘΟΥ ΔΗΜΟΦΟΥ	1,540
STELIOS SAVTANDES	ΑΓΟΓΕΣ	-1,260
STURPIEN VAN DER MEER	ΑΓΟΓΕΣ	-4,763
STOICA & ASSOCIATI	LEGAL SERVICES	90,324
ΥΟΥΚΟΥ Κ ΠΑΡΗΣΟΥ	LEGAL SERVICES	198,762
TANITE & CASE LLC	PROFESSIONAL SERVICES	716,338
TPOINT LIMITED	LEGAL SERVICES ACCORDING TO CONTRACT-PEMENCO CASE	400,052
ΥΠΕΡΟΠΤΩΝΗΣ Β Ν Α Π Γ ΕΜΠΡΟΤΑΙΣ Δ Ε Π Ε	ΑΓΟΓΕΣ	807
ΥΠΕΡΕΑΣ Μ ΠΡΟΛΕΑΝΟΥ	ΑΓΟΓΕΣ	1,826
ΥΠΕΡΟΠΤΩΝΗΣ Β Ν Α Π Γ ΕΜΠΡΟΤΑΙΣ Δ Ε Π Ε	ΑΓΟΓΕΣ	-4,190
ΥΠΟΦΩΝ Α ΠΑΠΑΝΗΣ Β ΓΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Δ Ε Π Ε	Δηλώσεις Εξόδου	9,855
ΥΠΟΦΩΝΗΣ ΠΑΤ(ΔΑΦΩ)	ΑΓΟΓΕΣ	199
ΥΠ ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΑΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΩΝ Β ΣΑ	ΑΓΟΓΕΣ	954
ΥΠΟΦΩΝΗΣ ΚΑΤΩΦΩΣ ΤΟΡΟΥ	ΑΓΟΓΕΣ	1,048
ΥΠΟΦΩΝΗΣ ΣΤΕΝΟΥ	ΕΠΕΣΤΟΜΕΣ	840
ΥΠΟΦΩΝΗΣ Π ΛΟΥΚΑ	ΑΓΟΓΕΣ	230
ΥΠΟΦΩΝΗΣ ΔΗΜΟΦΟΥ ΔΗΜΟΦΟΥ	ΑΓΟΓΕΣ	589
ΥΠΟΦΩΝΗΣ ΔΗΜΟΦΟΥ ΔΗΜΟΦΟΥ	ΑΓΟΓΕΣ	9,048
ΥΠΟΦΩΝΗΣ ΣΑΡΑΛΑΜΠΟΥ	ΑΓΟΓΕΣ	1,432
ΥΠΟΦΩΝΗΣ ΗΛΙΑΔΗΣ Β ΓΩΜΑΝΗΣ ΠΑΠΑΖΟΥΡΟΥ	ΑΓΟΓΕΣ	384
ΥΠΟΦΩΝΗΣ ΣΑΡΑΛΑΜΠΟΥ - ΜΑΛΕΚΟΥ	ΑΓΟΓΕΣ	83
ΥΠΟΦΩΝΗΣ Π Λ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ	ΑΓΟΓΕΣ	1,102
ΥΠΟΦΩΝΗΣ ΚΑΤΩΦΩΣ ΤΟΡΟΥ Β ΣΑ Δ Ε Π Ε	ΑΓΟΓΕΣ	799
ΥΠΟΦΩΝΗΣ ΚΑΤΩΦΩΣ ΤΟΡΟΥ Δ Ε Π Ε	ΑΓΟΓΕΣ	11,087
ΥΠΟΦΩΝΗΣ Α ΜΑΝΩΛΗΣ Β ΓΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Δ Ε Π Ε	ΑΓΟΓΕΣ	5,849
ΥΠΟΦΩΝΗΣ ΜΑΡΚΑΛΗ Β ΣΑ Δ Ε Π Ε	ΑΓΟΓΕΣ	24,274
ΥΠΟΦΩΝΗΣ Η ΠΑΠΑΝΟΥ	ΑΓΟΓΕΣ	2,476
ΥΠΟΦΩΝΗΣ ΚΑΤΩΦΩΣ ΤΟΡΟΥ Β ΣΑ Δ Ε Π Ε	ΑΓΟΓΕΣ	18,708
ΥΠΟΦΩΝΗΣ Β ΠΕΤΡΙΔΗΣ Β ΣΑ	ΑΓΟΓΕΣ	850
ΥΠΟΦΩΝΗΣ ΒΕΚΡΗΣ ΜΠΕΡΕΝΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΤΩΦΩΣ ΤΟΡΟΥ ΠΑΠΑΡΗΣ ΟΠΟΥΛΟΥ ΔΑΝΙΟΥ	ΑΓΟΓΕΣ	12,290
ΥΠΟΦΩΝΗΣ Η ΠΑΠΑΝΟΥ	LEGAL FEES	237
ΥΠΟΦΩΝΗΣ ΠΑΠΑΠΕΤΡΟΥ Β ΣΑ Δ Ε Π Ε	ΑΓΟΓΕΣ	118
ΥΠΟΦΩΝΗΣ ΕΡΑΤΗΣ ΣΟΦΙΑΤΟΥ	ΑΓΟΓΕΣ	1,101
ΥΠΟΦΩΝΗΣ ΚΑΤΩΦΩΣ ΤΟΡΟΥ	ΑΓΟΓΕΣ	200
ΥΠΟΦΩΝΗΣ ΚΑΤΩΦΩΣ ΤΟΡΟΥ Β ΣΑ Δ Ε Π Ε	ΑΓΟΓΕΣ	78
	PROVISIONS FOR BOG ROMANIA	691,000
	VARIOUS	-38,860
		1,401,129

* The amounts disclosed above are incl. VAT

Legal Fees for the period 2008 - 2012

Note: Information prior to 2008 is not available

UNIT: Υψηλότερα Recoveries (BOC)

Year	Legal firm	Legal Fees	Description
		EUR'000	
2008	Jennifer Σαββατοπούλου - 5131	3.53	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Joseph Frangos Law Office - JF	4.74	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Mamas HjiChristofis & Associates L.L.C - MH	0.81	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Nicos Neophytou Law Partners - 3091	4.42	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	A. Chr. Theophilou LLC - 3036	1.34	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	A. Μεσκέου & Σια - 6054	0.42	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	A. Π. Αναστασιάδης & Σια - 3031	0.42	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	A.N. Παπαγεωργίου και Συνεργάτες - 1099	1.18	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Αδόμο Αδαμίδη & Σια - 3002	1.37	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Αθανασιάδου Έλενα - 3108	10.64	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Αθηνοδώρου Πόπη - 6004	9.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Αλεξίου Ανδρέας - 6006	20.77	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Ανδρέα Νεοκλάους & Σια - 3001	51.42	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Ανδρέας Α. Παπαδόπουλος & Σια - 3092	0.74	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Ανδρέας Αυξεντίου Γεωργίου & Σια - 5002	1.14	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Ανδρέας Β. Ζηχαρίου & Σια Δ.Ε.Π.Ε. - 5127	22.71	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Ανδρέας Γ. Παναγιώτου & Σια - 3117	0.17	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Ανδρέας Γιωρκάτζης & Σια - 3028	5.56	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Ανδρέας Μ. Σοφοκλέους & Σια - 3095	82.02	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Ανδρέου Δέσποινα - 6072	2.29	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Ανδρέου Χ. Ανδρέα - 6049	4.12	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Αντης Τριανταφυλλίδης & Υιοί - 3105	0.91	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Αντώνης Ανδρέου & Σια - 5126	164.06	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Αντώνης Βασιλείου - 3115	0.58	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Αντωνιάδη Ευρυπία - 3076	0.06	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Αργυρού Χρυσούλη Δ.Ε.Π.Ε. - 5008	8.59	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Αριστοδήμου, Ασιζίδη, Γιορίτη και Σία - 3167	1.44	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Βάσιλας Χόρη - 5023	0.27	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Βασιλειάδη Μιχάλη - 6084	0.31	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Βασιλειάδης Χριστόδουλος & Σια - ΒΧ	11.15	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Βασιλείου Γιώργου Α. - 5033	4.03	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Βασιλείου Έλενα - 3058	1.96	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	ΒΕΛΑΡΗΣ & ΒΕΛΑΡΗΣ LAW OFFICE - 1012	3.07	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Βλάμη Κ. Γεώργια - 7005	2.33	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Γ. Σαββίδη & Σια - 3003	15.49	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Γαλιάνο Χαρόλαμπος - 3161	0.59	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Γεωργιάδη, Χρίστο & Τηλέμαχος - 6013	2.85	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Γεωργιάδης & Μυλωνάς - 5137	2.74	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Γεωργίου (Σάββα) Σάββα - 5102	10.66	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Γεωργίου Γεώργιο - 5138	1.10	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Γεωργίου Γεώργιο Α. - 5138	0.58	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Γεωργίου Λεωνίδα - 6093	3.93	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Γιαννάκης Οικονομίδης και Σία - 3159	0.59	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Γιάννης Κωνσταντινίδης - 3175	0.92	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Γιατρού Μαρία - 3075	4.22	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Δαμιανού Νίκο - 5089	0.04	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Δημήτρη Μιχαήλ και Συνεργάτες - 3174	1.67	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Δημητριάδη Ανδρέα & Σια - 6018	3.56	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008	Δημητριάδου Ροζαέτα - 3165	1.10	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων

2008 Δημητρίου Β Δημητρίου - 5006	1.18	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Δημασθένους Ηρακλή - 3017	3.19	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Διονυσία Ζησιμικούλου - Κυριάκου - 5092	0.11	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Δρυμιώτης Στέλιος - 1025	0.03	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ε. Πελεκάνος & Σία - ΕΠ	1.14	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Έλενα Χατζηραούσου - 3124	3.14	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ερωτοκρίτου Ευγένιος - 3170	0.53	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ευαγγέλου Ερωτοκρίτου Πύλη - 3170	2.03	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Εύζωνα Ανδρέα & Μαρία - 6040	1.35	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ευθυμίου Παύλος - 6027	7.53	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Εύρος Κλεάνθους - Γιάννα Κλεάνθους & Σία - 3122	8.96	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ευσταθίου & Ευσταθίου - 3034	2.93	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ευσταθίου Τσιμιζίου Ραδούλλα - 6064	1.75	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ζαμπιάς Χρίστος - 5031	2.90	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ζύμπηλος Ανδρέας - 6075	0.05	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ηλιάδης Ηλίας - 6073	8.03	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ηλιάδου Χρυστάλλα - 3132	0.63	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Θεοδούλου Χρ. Σίωβη-Χρίστα - 5132	0.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Θεοδούλου Χρίστος - 5017	0.81	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Θεοδώρου Βάσος - 5118	2.57	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Θεοφάνους Λουκαΐδου Αίμα - 6097	1.73	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Θεοφίλου Ανδρέας - 3036	5.61	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Θωμά Γιαννάκης & Συνεργάτες - 3121	3.59	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ιακωβίδου Σοφία & Συνεργάτες - 3084	30.06	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ιάνθη Κομνηρά & Σία - 3010	0.43	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ιωάννου Ανδρέας (Κίτσιος) - 3155	0.67	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ιωάννου Στάθης - 3023	10.01	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ιωάννου Χριστόφορος - 5109	0.95	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κ & Α Φακοντής & Σία - 6086	0.17	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κ. Π. Ερωτοκρίτου & Σία - 3040	11.52	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Καθηγεζιώτη Νίκη - 6095	2.42	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κακογιάννη Άντρη - 6059	11.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κακογιάννης Αγάπιος & Σία - 6017	170.15	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Καλαβός Κωνσταντίνος - 6056	0.34	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κάλλια Γεωργίου και Σία - 3172	0.91	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Καρράς Αντώνης - 5109	0.92	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Χριστινή & Παπαγεωποπούλου - 5053	1.71	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κατσούρη Χριστόδουλα - 1157	0.87	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κέληνη Καϊμακλιώσου Έλενα - 3126	0.50	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κεφάλια Αντώνη - 5081	2.03	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κιττής Στάθης - 1084	0.08	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κλεάνθους Ν. Κ. & Σία - 3170	10.02	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κόνιαρης Αναστάσιος - 3108	0.21	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κορακίδης Επιμερινώνδας - 6005	9.91	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κορακίδου Αρίστη - 6008	77.78	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κορακίδου Μαρία - 6061	1.43	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κασσαντής Δημητράκης - 5034	10.45	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κουκούνη Γεώργια - 5131	21.84	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κουκούνης Α. & Σία - 5018	63.53	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κουλία Ζαχαρία & Μισό Α. - 5039	2.34	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κουμή Τάσος Α. - 5037	0.07	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κουρίδης Παναγιώτης - 6009	15.16	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κούρης Κυριάκος - 5025	4.30	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κούσιος & Κορφιάτης - 1007	0.86	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κυπριανού Μιχαλάκης & Σία - 3158	5.37	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κυριακίδη Χάρη - 5001	15.71	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κυριακίδης Γεώργιος - 6010	4.14	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων

2008 Κυριάκος Κ. Τσαβερμάκης Β Σια - 3141	2.32	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κυριάκου Διονυσία - 5092	0.80	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κωνσταντίνη Μαριάννα - 7001	1.31	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κωνσταντίνου Ελίνα - 6065	6.54	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κωνσταντίνου Ιόλη - 6079	3.48	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κωνσταντίνου Ονησιφόρου - 5030	0.24	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κώστας Τσιρίδης & Σια - 3044	12.50	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Α. Παπαφίλιππου & Σια - 1104	1.30	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Λάμπρου Αρέστη Θεοδώρα - 6081	4.39	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Λάντος Αδάμος - 5064	0.75	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Λάσκου Χριστόφορος - 5077	3.23	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Λουκά Ανδρέας - 3054	4.07	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Λουκά Ελένη Πέτρου - 5009	2.45	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Λουκαΐδης Χριστόφορος - 3143	0.82	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Λοφίτου Αντωνία - 3005	0.75	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Μανθώνα Βαλανίδου Άννα - 5045	1.37	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Μάκης Αναστασίου Β Σια - 3004	3.81	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Μακρή Αγάθη - 1125	0.58	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Μενώλη Κωνσταντίνος - 6098	1.93	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Μαρίας Παύλος - 6053	2.88	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Μάριος Α. Χαριτωτής & Συνεργάτες - 3056	10.56	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Μαρτίδης, Μαρτίδης & Σια - 1037	0.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Μαστροδάδης Ντίνος - 3139	0.76	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Μαυραφή - Ορθοδόξου Δώρα - 5119	0.61	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Μελλίδης Μάριος - 3114	6.96	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Μελιάδου & Ονουφρίου - 6033	3.91	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Μιλτιάδους Γιώτα - 5123	0.88	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Μιντής Γιώργος Δ. - 5065	0.68	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Μιχαηλίδης Ντίνος & Σια - 3038	1.84	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Μουσιμης & Μουσιμης - 3015	26.70	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Μουσιμης Μιχάλης - 5061	0.48	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Μυλωνάς Ζ. Αναστάσιος - 5096	0.48	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Μυριάνθους Σπύρος - 3072	15.58	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ναθαναήλ Μάριος Φ. - 5070	2.23	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Νικηφόρου Νέστορας Αδάμου - 5093	4.38	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Νικολάου Αλέκος - 6057	0.10	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Νικολάου Καλλιανίκη Φλώρα - 5104	0.83	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Νικολάου Νικόλαος Γ. - 5046	1.28	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Νικολάου Παναγιώτης - 5019	11.74	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Νικόπουλο Δημήτρη - 6030	3.24	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Νίκος Χρ. Αναστασιάδης & Συνεργάτες - 3043	53.14	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Οικονόμου Παύλος - 3011	2.37	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ομήρου Βαλεντίνη - 6001	2.36	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ομήρου Γιωάννη - 7002	6.60	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ονουφρίου Πανίκος - 3145	6.96	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ορουσιώντης Αλέκος - 3174	3.55	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Παναγή Μαρία - 5101	0.32	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Πανίκος Λεωνίδου & Σια - 3140	3.02	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Παπαγεωργίου Αντώνης - 6089	1.89	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Παπαδημήτρη Μαρία - 7004	0.70	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Παπαδόπουλο, Ανκαύργου & Σια - 5074	7.67	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Παπαευσταθίου Χριστίνα - 5130	17.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Παπαζαχαρία Ιωάννης - 6021	4.90	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Παπαθεοφάνους Νίκος - 6042	9.41	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Παπακλεοβούλου Νίκος - 5003	119.46	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ρασταλή & Σωτηρίου - 5013	17.43	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Παπαγαλαλιπούκης & Αγγελιάδης - 1039	0.12	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων

2008 Πατρικίου Γεώργιου & Σία - 5022	3.43	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Παπααλέξης Σωτήρης - 3018	0.11	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Παπααλέξης Χρήστος Α. - 5076	0.83	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Πελαγίας, Χριστοδούλου Β θράκας - 1049	3.34	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Πελεκάνος & Πελεκάνου - 5138	23.06	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Πελεκάνος & Σία - 5098	13.59	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Περιπέλους Γεώργιο - 3137	0.54	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Περιπέλους Ρένα - 3102	1.10	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Πετούφας Ανδρέας - 5115	8.68	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Πέτρου Χάρης και Λίνα - 3013	2.04	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Πιπιάτη Γεώργιο - 5110	2.47	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Πλαυτάρχου Ανδρέας - 5034	2.27	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Πογιατζής Ανδρέας - 3085	0.35	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Παιητή Ανδρέα & Σία - 5005	13.00	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Παλεμίου Στέλιος - 6070	2.44	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Πολυδώρου Ανδρέα - 3007	0.67	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ποταής Χαράλαμπος Γ. - 3080	0.99	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Πούγουρος Σώζος - 3016	4.08	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Πουκής Νίκος Δ. - 5041	0.36	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Πουλλά Ευαγγελία - 6047	1.83	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Πομπουριδής Χρήστος και Σία - 3118	17.08	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ράικος Ν. Ερωτακρίτου & Σία - 3154	1.45	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Σαββίδου Άρτεμις - 6062	0.82	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Σαρμάρας Ευαγγέλιος - 5094	0.31	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Σαρρής Λεωνίδα - 1005	0.71	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Σαρρής Παλλάκης & Σία - 1018	0.62	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Σελίνα Παπαδόπου Μαρία - 5004	1.47	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Σέρμη Κενόρας Α. - 5057	1.84	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Σιφτεριανίδης Στέλιος - 6012	9.57	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Σκορδής Παπαπέτρου & Σία - ΣΠ	4.44	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Σκορδής Χρήστος - 5030	0.70	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Σουρουλιά Ματθαίου Μαρία - 5016	2.46	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Σπύρας Μυριάνθης - 3072	3.77	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Σπύρας Ξ. Μεγαλιδής και Σία - 3164	3.07	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Στουρόκη Ρ. & Χ. - 1213	0.08	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Στυλιανίδης Ερμής & Σία - 3123	2.90	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Στυλιανού Θεόδωρος - 3169	0.60	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Στυλιανού Κυριάκος - 5111	4.06	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Συμεού, Κωνσταντή & Σία - 3160	3.75	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Σωτηριάδης Χαράλαμπος - 6048	3.73	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Σωτηρίου Μαρτίνα - 3097	1.84	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Σωτηρούλλα Σκουρη-Συκράτου - 6060	3.90	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ταμπουράκης Κωνσταντίνος - 5103	0.08	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Τάσου Αντώνιος Ι. - 5051	0.45	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Τεμαβέου Μαρία Τσολιά - 6066	4.56	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Ταφιάς Γεώργιος - 5088	4.02	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Τρυφωνίδης Σταύρος - 3065	0.67	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Τσαγκαρίδης & Τσαγκαρίδης - 3071	2.62	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Τσιερκέζος Γιαννάκης - 5088	4.30	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Τσίτσιος & Συνεργάτες Δ.Ε Π.Ε. - 5043	4.57	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Φιλίππου Γεώργιος - 6011	1.04	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Φοίβος, Χρήστος Κληρίδης, Ν. Πιρλίδης και Συνεργάτες - 3173	1.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Χαλαλάμπους και Χρήστου - 3166	0.80	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Χαλαλάμπους Πανίκας - ΠΧ	8.64	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Χαλαλάμπους, Κοιμτσόρη & Σία - 3006	9.79	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Χάρης Κ. Βάσιλας - 5023	1.83	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων

2008 Χάρης Κυριακίδης ΔΕΠΕ (5301)	29.65	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Χαριζιώτης Μάριος - 3056	2.33	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κατίληγεωργίου Τάκη - 1222	0.00	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κατίλημερας Κωνσταντίνος - 317	0.47	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κατίληγαλαμάμπους Κατερίνα - 1017	0.09	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κατίληχριστοδούλου Αδάμος - 5013	0.08	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Κατίληχριστοφί, Παπαλλά & Συναργίου - 5013	0.09	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Χλωροκικιώτης Γεώργιος - 6007	3.15	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Χρ. Δημητριάδης, Α. Μουσαούτσος & Σια - 1017	0.16	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Χριστόδουλος Θεοφιλάδης & Σια - 3157	23.38	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Χριστοδούλου Κρίστης - 3068	0.26	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Χριστοδούλου Χριστόδουλα - 7006	1.92	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Χριστοφή & Συνεργάτες - ΧΡ&Σια	0.53	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Χριστοφίδη Σαρβών και Σια - 5129	0.63	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Χριστοφίδης Γεώργιος & Συνεργάτες - 3063	1.05	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Χριστόφορος Ιωάννου - 5108	0.83	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Χριστοφάρου Κωνσταντίνος - 5086	3.54	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Χρονίδης Γεώργιος - 3035	5.03	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Χρυσάνθου, Χρυσάνθου (Μίκας + Χριστόδουλος) - ΧΧ	0.52	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Χρυσάφινης & Πολυβίου - 1001	1.815.26	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Χρύσης Δημητριάδης & Σια - 3000	140.07	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Χρύσω Σοφοκλέους - Περιγραφή - 7000	6.59	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Χ'Τέρρη Ανδρέας - 5122	0.54	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2008 Total	3,653.13	
2009 Andreas S. Petrou Law Office - 1189	14.42	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Arel Charidemou & Associates LLC - 3029	0.30	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Chrysses Demeiriades & Co LLC - 3000	107.95	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Cleridas, Anastasiou, Neophytou LLC - N&A	0.74	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Jennifer Σαββασιόπουλου - 5136	7.38	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Joseph Frangos Law Office - JF	35.42	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Kianlis LLC - Kianlis	8.46	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 LICA LAW PARTNERS ORPHANIDES - 1215	2.79	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Lysandrou & Thomà D.E.P.E. - L&T	2.78	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Mamas HjiChristofis & Associates L.L.C. - MH	3.95	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Nicos Neophytou Law Partners - 3091	7.65	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 P. Kouzides & Co LLC - 6009	5.77	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 P. Mantis - Athinodorou LLC - 6004	3.78	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Pefecanous & Pefecanou LLC - 5138	70.55	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 PHC Tsangarides LLC - 3171	0.64	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Soula Iacovidou & Associates LLC - 3084	0.72	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 A. Chr. Theophilou LLC - 3036	1.84	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Α. Νεοκλέους & Σια - 6054	0.15	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Α. Π. Αναστασιάδης & Σια - 3031	0.49	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Αδάμο Αδαμίδη & Σια - 3002	1.06	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Αθανασιάδου Έλενα - 3108	1.85	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Αλεξίου Ανδρέας - 6006	2.71	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ανδρέα Νεοκλέους & Σια - 3002	71.25	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ανδρέας Α. Παπαδόπουλος - 3032	1.54	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ανδρέας Β. Ζαχαρίου & Σια B.E.P.E. - 5127	30.36	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ανδρέας Γ. Παναγιώτου & Σια - 3117	0.24	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ανδρέας Γιωρκάτζης & Σια - 3028	2.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ανδρέας Δημητριάδης & Σια Δ.Ε.Π.Ε. - AD	0.42	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ανδρέας Κουκουνης & Σια Δ.Ε.Π.Ε. - 5018	56.71	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ανδρέας Μ. Σοφοκλέους & Σια - 3095	38.24	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ανδρέου Δέσποινα - 6072	2.83	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ανδρέου Κύπρη - 5095	1.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ανδρέου Χ. Ανδρέα - 6049	1.31	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων

2009 Αντίης Ξρανταφυλλίδης & Υιοί - 1105	3.94	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Αντώνης Ανδρέου & Σία - 5126	116.49	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Αργυρού Χρυσούλη Δ.Ε.Π.Ε - 5008	4.50	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Αριστείδου Δημοκρίτο και Σία - 3032	0.18	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Αριστοδήμου, Λαζίδη, Γιοβίτη και Σία - 3167	1.43	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Αρτέμης Θωμάϊδης και Σία - 3152	2.98	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Αζυλλεύς και Αιμίλιος Κ. Αρτίσανδης - 3034	2.68	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Βασιλειάδης Χριστόφορος & Σία - 31	2.33	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Βασιλείου Γιώργου Α. - 5033	3.51	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Βασιλείου Έλενα - 3058	2.05	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Βελέρης Κ. Θεόδωρος Δικηγορικό Γραφείο - 88	2.54	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Βλάχη Κ. Γεώργιο - 7005	3.57	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Βραχίμη και Συνεργάτες - 1219	0.71	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Γ. Σαββίδης & Σία - 3003	27.59	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Γαλανό Χαράλαμπος - 3161	0.82	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Γεωργιάδης, Χριστο Β Τηλέμαχος - 6013	13.64	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Γεωργίου (Ιάββα) Ιθάβια - 5102	1.02	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Γεωργίου Γεώργιο Α. - 5048	0.47	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Γεωργίου Λεωνίδα - 6096	3.39	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Γιατρού Μαρία - 3075	2.31	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Γιώργος Γιάννου & Συνεργάτες - 1120	2.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Δ.Α. Δημητριάδης & Σία - ΔΑΔ	2.14	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Διτριμανού Νικό - 5089	1.91	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Δημητριάδη Ανδρέα & Σία - 6018	0.11	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Δημητριάδη Δημήτριο - 1004	2.60	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Δημητριάδη Κώστα - 1022	0.67	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Δημητριάδου Ροδόξια - 3365	3.93	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Δημητρίου & Δημητρίου - 5006	2.16	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Δημητρίου Λαυρέντη - 5026	0.37	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Δημοσθένης Ηρακλή - 3017	1.22	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Δικηγορικό Γραφείο Ανδρέα Ονουφρίου - 6033	0.86	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Διονυσία Ζημιτίουλου - Κυριάκου - 5092	0.39	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Δρυμώνα Στέλια - 1025	3.14	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ε. Ερωτακρίτου & Σία - 7010	8.40	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ε. Πελεκάνος & Σία - ΕΠ	18.75	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Έλενα Χατζηρούσου - 1224	17.88	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ευαγγέλου Ερωτακρίτου Πόπη - 3170	0.74	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 ΕΩζωνα Ανδρέα & Μαρία - 6040	5.52	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ευθυμίου Ηλίας - 6079	2.69	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ευθυμίου Παύλος - 6027	4.88	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Εύρος Κλεάνθους - Γιάννα Κλεάνθους & Σία - 3122	10.22	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ευσταθίου & Ευσταθίου - 3034	0.17	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ευσταθίου Τριαντίδου Ριτσούλλα - 6064	0.52	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ζαμπής Χρήστος - 5031	0.33	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ζώμπηλας Ανδρέας - 6075	4.74	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ηλία Μάριος & Μαρία - 3050	0.37	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ηλιάδου Χρυσάλλα - 3132	0.67	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Θεοδοσίου Γεώργιος - 3133	0.68	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Θεοδοσίου Κρ. Σώτα - 3132	0.05	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Θεοδοσίου Χρήστος - 3132	6.83	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Θεόδωρου Βάσας - 3118	1.12	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Θεόδωρου Ειρήμαχος - 1085	0.71	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Θεοφάνους-Λαυκαίδου Αζα - 6097	0.60	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Θεοχαρίδης Γεώργιος - 3128	0.12	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Θωμά Γιαννάκης & Συνεργάτες - 3121	2.37	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ι. Τυπαγκάφος & Σία - 1003	0.38	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ιακωβίδου Ισούλλα & Συνεργάτες - 3084	2.30	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων

2009 Ιωάννου Γεωργίου - 3021	5.41	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κ & Α Φακωντής & Σία - 6086	4.43	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κ. Π. Ερωτακρίτου & Σια - 3040	7.69	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Καθηζιώτη Νίκη - 6095	0.72	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κακογιάννη Αντρέα - 6097	7.32	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κακογιάννης Αγάπης - 6097	61.05	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Καλαβίτης Κωνσταντίνος - 6056	0.31	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Καλαϊτρου Χάρης - 6031	0.48	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Καράος Αντώνης - 5109	1.21	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Καρύδης & Καρύδης - 1082	0.76	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κρασιανή & Παπαγινοπούλου - 5053	0.10	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κεφάλια Αντώνη - 5081	2.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κλεάνθους Ν. Κ. & Σια - 5020	31.68	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κληρίδου Νίκη - 1031	0.62	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κορακίδης Επαμεινώνδας - 6005	2.12	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κορακίδου Αρίστη - 6008	29.23	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κοσιαντής Δημητράκης - 5014	0.89	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κουκούνη Γεώργιο - 5131	1.11	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κουλία Ζαχαρία & Μισο Α. - 5039	2.67	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κουρίδης Παναγιώτης - 6009	5.71	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κούρης Κυριάκος - 5025	1.79	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κούσιος & Κορφιώτης - 1007	2.96	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κυπριανού Μιχαήλης & Σια - 3158	1.86	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κύπρος Κρησσογιάννης & Σια - 1006	8.12	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κυριακίδης Γεώργιος - 6010	2.83	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κυριάκος Κ. Σαββαϊδής & Σια - 3141	0.06	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κυριάκος Κενεβέζος Δ.Ε.Π.Ε. - ΚΚ	0.38	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κωνσταντινίδη Μαριάννα - 7001	0.28	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κωνσταντινίδη Μιχαήλ, Γιώργο και Ελένη - 1164	0.33	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κωνσταντινίδου Ελίνα - 6065	4.04	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κωνσταντινίδου Ιόλη - 6078	1.26	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κωνσταντινίδου Οησαφέδρου Νίκη - 5097	0.16	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κωνσταντίνος Δ. Μέσσιος - 1117	1.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κωνσταντίνου Γεώργιος - 3012	2.84	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κωστακτίνος Νικολαΐδης - 1126	0.22	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Κώστας Τσιρίδης & Σια - 3041	2.86	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Λ. Λουκιάδου Θεοφάνους Δ.Ε.Π.Ε. - 6097	1.66	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Λ. Παπαφιλίππου & Σια - 1104	5.30	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Λάμπρου Αρίστη Θεοδώρα - 6081	1.49	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Λάντας Αδάμος - 5064	1.18	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Λάρδο Ανδρέα - 7003	0.10	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Λάρκου Χρηστάφορος - 5077	0.83	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Λειβαδιώτου Χρύση - 1086	0.56	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Λοϊβίδης Αντώνης - 3136	0.25	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Λοικιά Ανδρέας - 3054	2.12	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Λοικιά Ελένη Πέτρου - 5009	0.58	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Λοφίτου Αντωνία - 3125	6.39	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Μακεδόνα Βαλαντιέβα Άννα - 5045	0.55	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Μάκης Αναστασίου - 1066	4.28	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Μακρή Αγνή - 1125	1.15	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Μάμας Κατήχρηστοφής & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε. - ΜΧΧ	3.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Μανώλη Κωνσταντίνος - 6098	2.53	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Μάρτιος Παύλος - 6053	2.32	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Μάριος Α. Χαρισιώτης & Συνεργάτες - 3056	10.78	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Μαρκίδης, Μαρκίδης & Σια - 1037	0.23	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Μαστοραυδής Ντίνος - 3139	1.00	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ματθαίου Ν. Χριστόκη - 1223	4.14	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων

2009 Μαυραβή - Ορθοδόξου Δέμα - 5119	0.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Μελάς Κώστας & Συνεργάτες - 3046	0.55	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Μελλίδης Μάρκος - 3114	5.71	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Μιλιτιάδου & Ονουφρίου - 6033	0.62	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Μιχαηλίδης & Μιχαηλίδης - 3042	0.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Μιχαηλίδης Ντίνος & Σία - 3038	0.52	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Μουσαίμης & Μουσαίμης - 3015	9.99	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Μουσαίμης Κωνσταντίνος - 5061	0.75	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Μικενάκης Παύλος - 3111	0.10	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Μυριάνθους Σπύρος - 3072	7.29	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ν. Παπαγεωργίου & Ε.Π.Ε. - 1099	1.76	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ναθαναήλ Μάρκος Φ. - 5070	0.23	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Νάσος Α. Κυριακίδης και Συνεργάται ΔΕΠΕ - 3168	0.43	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Νικολαΐδου Έλενα - 1130	0.62	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Νικολάου Αλέκος - 6057	0.10	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Νικολάου Ανδρόνικος - 5067	0.06	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Νικολάου Καλλιτομένη Φλώρα - 5104	1.34	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Νικολάου Νικόλαος Γ. - 5046	0.42	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Νικολάου Παναγιώτης - 5019	7.10	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Νικόπουλο Δημήτρι - 6030	0.55	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Νίκος Χρ. Αναστασιάδης & Συνεργάται - 3043	34.86	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Οικονόμου Παύλος - 3031	1.40	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ομήρου Βαλεντίνη - 6001	4.03	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ομήρου Γιαννάκη - 7002	10.22	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ονουφρίου Πανίκος - 3145	3.01	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ορουντιώνης Αλέκος - 3074	0.22	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Παναγή Μαρία - 5101	0.51	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Παναγίδης Μιχάλης - 3020	1.56	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Πανίκος Λεωνίδου & Σία - 3140	0.92	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Παπαγεωργίου Αντώνης - 6089	0.71	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Παπαδημήτρη Μαρία - 7004	0.51	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Παπαδόπουλο, Λυκαύργα & Σία - 5074	2.46	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Παπαευσταθίου Χριστίνα - 5130	2.42	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Παπαζαχαρία Ιωάννης - 6021	30.45	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Παπαθεοδωρόπου Γεώργιος - 1055	0.73	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Παπαθεοδώρου Νίκος - 6042	10.65	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Παπακλεοβούλου Νίκος - 6003	23.17	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Παπαλλής & Σωτηρίου Δ.Ε.Π.Ε. - 5013	23.76	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Παπαλαΐζου Κρίτων - 1092	0.86	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Παπαχαλαράμπους & Αγγελίδης - 3039	4.82	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Πατρίκιος Παύλου & Σία - 3022	4.62	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Παπαλιδής Χρήστος Α. - 5076	0.43	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Πελαγίας Χριστοδούλου & Βράχος - 1049	8.69	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Περικλέους Γιούλα - 3137	0.44	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Περικλέους Ρένα - 3102	1.04	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Πετούφας Ανδρέας - 5115	0.34	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Πέτρου Αντρέας - 1189	1.18	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Πέτρου Κάρης και Λίνα - 3013	1.93	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Πετατζής Γεώργιος Law Office - 5110	2.11	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Πλουτάρχου Ανδρέας - 5034	0.04	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ποιητή Ανδρέα & Σία - 5005	4.07	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ραλυδώρου Ανδρέα - 7007	5.04	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ροπαής Χαράλαμπος Γ. - 3080	0.24	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ραύγουρας Σωζος - 3016	1.25	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ραυκής Νίκος Δ. - 5041	0.47	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ρουλλά Ευαγγελία - 60#7	1.17	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ρομπογιάννης Χρήστος και Σία - 3118	2.60	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων

2009 Πρασιγγί Άλνα - 1070	1.37	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Προδρόμου Ανδρέας - 3124	0.10	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ρίγκος Ν. Ερωτακρίτου & Σία - 3154	2.77	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ροσιδίδη Κώστας - 3096	4.42	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Σάββα Στέφανο Σάββα - 6022	2.67	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Σαρρής Λεωνίδας - 1005	2.72	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Σαρρής Παλλάνης & Σια #308	3.44	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Σελίνα Παπαδόπου Μιαζίτ - 5004	1.30	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Σέργη Κενδέας Α. - 5057	1.08	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Σιάκουρα Ρίνα - 5028	0.12	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Σιβιτανίδης Στέλιος - 6012	2.65	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Σκορδής Παπαπέτρου & Σια - 317	30.39	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Σκορδής Χρήστος - 5030	0.26	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Σουρουλιά Ματθαίου Μαρία - 5016	1.66	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Σπύρος Ξ. Μιχαηλίδης και Σία - 3164	1.03	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Στεφανάκη Ρ.&Χ. - 1213	0.05	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Στάυρος Αρκίτζος & Σια - 1042	0.65	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Στέλιος Γερωνυμίδης - 1024	6.44	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Στυλιανίδης Ερμής & Σια - 3123	0.42	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Στυλιανού Θεόδωρος - 3169	0.36	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Στυλιανού Κυριάκος - 5107	2.30	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Συμεαύ, Κοιναρή & Σια - 3160	2.83	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Σωτηριάδης Χαράλαμπος - 6048	1.07	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Σωτηρίου Μαριάννα - 3097	0.60	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Σωτηρούλλα Σταυρή-Σωκράτους - 6060	1.67	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Σωφρονίου Σωφρόνης - 3007	1.35	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Σωφρονίου Φωκός - 3026	0.36	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Ταμπουράκης Κωνσταντίνος - 5103	0.49	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Τάσου Αντώνιος Ι. - 5051	0.10	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Τιμοθέου Μαρία Τσαλιά - 6066	1.19	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Τοφιάς Γεώργιος - 5088	0.23	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Τριανταφυλλίδη Χρίστα - 1196	0.64	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Τσιαντάλης Μιχάλης - 5113	0.26	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Τσιερνέζος Γιαννάκης - 5038	2.02	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Τσίτσιος & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε. - 5043	8.83	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Φηλίσσαν Γεώργιος - 6011	1.99	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Χαράλαμπος Φώτο - 5066	0.30	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Χαράλαμπος και Χρίστου - 3166	0.19	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Χαράλαμπος, Κουτσούρης & Σία - 3006	3.96	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Χάρης Κ. Βάσιλας - 5023	1.81	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Χάρης Κυριακίδης ΔΕΠΕ - 5001	72.07	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Χαριδήμου Αρετή - 3029	1.60	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Χατζηγεωργίου Τάκη - 1222	1.12	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Χατζηγεωργίου Γεώργιος - 6020	1.90	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Χατζηγιάννης Κωνσταντίνος - 3121	1.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Χατζηχαράλαμπος Κατερίνα - 6081	0.10	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Χατζηχριστοδούλου Αδάμος - 5055	7.49	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Χ'ΰλάνου Hatfield Ruth - 7009	0.24	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Χλωρακιάτης, Χριστοδούλου & Φλωράκη Δ.Ε.Π.Ε. - 6007	2.91	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 κρ. Γ. Βασιλειάδης & Σία LLC - 8X	48.73	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Χριστοφή & Συνεργάτες - ΧΡ631α	3.80	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Χριστοφίδη Ιακώβων και Σία - 5129	1.84	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Χριστόφορος Ιωάννου - 5108	5.39	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Χριστοφόρου Κωνσταντίνος - 5086	7.95	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Χρονίδης Γεώργιος - 3055	5.09	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Χρυσάνθου, Χρυσάνθου (Μίλας + Χριστόδουλος) - ΧΧ	12.02	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Χρυσόφνης & Παλιβίου ΔΕΠΕ - 1001	2.049.09	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων

2009 Χρύσω Σοφοκλέους - Γεωργιάδης - 7000	4.59	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2009 Total	3,627.48	
2010 Andreas S. Petrou Law Office - 1189	28.10	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Chrysses Dimetriades & Co LLC - 3000	82.81	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Cleides, Anastasiou, Neophytou, Nika & Associates LLC - 5136	3.09	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Demetrios A. Demetriades & Co LLC - 5136	17.98	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Jennifer Σαββαπούλου - 5136	3.50	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Joseph Frangos Law Office - JF	42.40	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Karapatakis Pavlides LLC - KP	0.67	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Kianakis LLC - Kianakis	9.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Lysandrou & Thomas D.E.P.E. - L&T	5.41	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Mamas HjiChristofis & Associates L.L.C. - MH	2.21	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Manis - Athinodorou LLC - 6004	6.96	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Nikos Neophytou Law Partners - 3091	5.86	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 P. Koufides & Co LLC - 6009	22.22	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 P. Manis - Athinodorou LLC - 6004	6.14	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 P.N.O. Legal Consultancy - Law Firm - 3145	3.78	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Pelecanos & Pelecanou LLC - 5138	50.41	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 PHC Tsangarides LLC - 3171	1.81	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Soula Iacovidou & Associates LLC - 3084	2.61	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 A. Chr. Theophilou LLC - 3036	8.16	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 A. Κακογιάννης & Συνεργάτες ΔΕΠΕ - 6017	32.55	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 A. Π. Αναστασιάδης & Σία - 3031	0.90	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 A.A. Γεωργίου και Συνεργάτες (Ανδρέας Αυξεντίου Γεωργίου & Σία) - 5002	3.71	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Αδάμο Αδαμίδη & Σία - 3007	1.45	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Αθανασιάδου Έλενα - 3108	3.46	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Αλεξίου Ανδρέας - 6006	44.37	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Αμάλια Γαβρίλη - 1135	0.95	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ανδρέα Νεοκλέους & Σία - 3001	64.12	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ανδρέα Ονουφρίου - 6033	2.42	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ανδρέας Α. Παπαδόπουλος & Σία - 3092	1.82	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ανδρέας Αυξεντίου Γεωργίου & Σία - 5002	0.72	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ανδρέας Β. Ζαχαρίου & Σία Δ.Ε.Π.Ε. - 5127	49.07	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ανδρέας Γιωρκιτζής & Σία - 3028	1.93	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ανδρέας Δημητριάδης & Σία Δ.Ε.Π.Ε. - AD	2.09	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ανδρέας Κωνσταντίνου & Σία - 3023	0.97	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ανδρέας Κουκούνης & Σία Δ.Ε.Π.Ε. - 5038	52.44	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ανδρέας Μ. Σοφοκλέους & Σία - 3095	42.99	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ανδρέας Στεφάνου - Σ.Α	1.69	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ανδρέου Δέσποινα - 6072	0.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ανδρέου Χ. Ανδρέα - 6049	3.53	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Άντης Τριανταφυλλίδης & Υιός ΔΕΠΕ - 1105	13.83	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Αντωνιάκης Σωτηρίου & Συνεργάτες - ΣΑ	6.01	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Αντώνης Α. Παπαλής & Συνεργάτες ΔΕΠΕ - 5013	2.79	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Αντώνης Ανδρέου & Σία - 5126	128.62	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Αντωνιάδη Ευριπίδη & Σία - 5126	0.60	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Αργυρού Άντρα - 1089	0.47	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Αργυρού Χρυσάνθη Δ.Ε.Π.Ε. - 5008	0.69	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Αρσεντίδου Δημόκριτα και Σία - 3032	0.25	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Αριστοδήμον, Λαζίδη, Γαλιθή και Σία - 3167	3.03	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Αρτέμης Θωμαΐδης και Σία - 3152	2.42	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Αρτεμίου και Αμυλίας Κ. Αμυλιανίδης - 1033	6.09	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Βαλέντινη Ομήρου-Προκοπίου - 6001	18.68	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Βασιλείου Γιώργος Α. - 5033	5.86	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Βασιλείου Έλενα - 3058	0.58	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Βελάρης & Βελάρης ΔΕΠΕ - ΒΒ	8.90	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων

2010 Γ. Γαββαζής & Σία ¹ 3603	21.38	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Γ. Φ. Πιπιάτης ΔΕΠΕ - 5110	2.63	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Γαλανό Μαρόλαμπο - 3161	0.69	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Γεωργιάδη Σάββα - 1221	0.07	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Γεωργιάδη Χριστο & Γαλέμαχο - 6013	18.44	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Γεωργιάδης Β. Μυλωνάς - 5133	5.61	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Γεωργίου Σάββα Σάββα - 3123	2.28	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Γεωργίου Αριστοφάνη - 1041	2.32	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Γεωργίου Γεώργιο - 5133	0.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Γεωργίου Λεωνίδα - 6036	3.54	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Γιαννάκης Οικονομίδης και Σία - 3159	0.36	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Γιάννης Κωνσταντινίδης - 3175	2.24	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Γισσαρά Μαρία - 3075	2.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Γιόλα Σκουράκη - ΓΣ	2.40	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Γιώργος Γιόγκου & Συνεργάτες - 1120	2.34	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Γλαύκος Α. Ραφαήλ & Σία - ΓΡ	2.50	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Δ.Α. Δημητριάδης & Σία - ΔΑΔ	9.15	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Δαμιανού Νίκος - 5089	3.74	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Δημητριάδη Άδωνη - 3081	0.46	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Δημητριάδη Δημήτριο - 1004	17.08	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Δημητριάδη Κώστα - 1022	2.23	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Δημητριάδου Ροδόθια - 3165	0.38	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Δημητρίου & Δημητρίου - 5006	2.74	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Δημοσθένης Ηρακλή - 3017	2.74	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Δρυμώτης Στέλιος - 3025	6.21	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ε. Ερωτοκρίτου & Σία - 7010	3.17	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Έλενα Κωνσταντίνου & Σία Δ.Ε.Π.Ε. - 3135	7.43	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Έλενα Μ. Βασιλείου - 3058	0.27	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Έλενα Χατζηρασσου-Νακούλη - 1224	45.85	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ευαγγέλου Ερωτοκρίτου Πόπη - 3170	0.65	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Εύζωνι Ανδρέα & Μαρία - 6040	2.60	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ευθυμίου Ηλίας - 6079	0.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ευθυμίου Παύλος - 6027	12.92	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Εύρος Κλεάνθους - Γιάννα Κλεάνθους & Σία - 3122	5.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ευσταθίου & Ευσταθίου - 3034	3.09	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ευσταθίου Γαϊντίδου Ροδούλλα - 6064	0.81	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ζαμπός Χρήστος - 5031	0.38	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Θεοδόσιου Γιάννης - 3133	0.43	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Θεοδώρα Χρίστος - 5012	4.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Θεοδώρου Ειρήναρχος - 1085	0.14	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Θωμά Γιαννάκης & Συνεργάτες - 3121	1.50	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ιάννη Καμινιρά & Σία - 3010	0.33	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ιγνατίου & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε. - ΙΚ	3.52	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ιουλιανού Δέσποινα Π. - 1075	0.25	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ιωαννίδης Δώρος - 1052	0.63	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ιωάννου Ανδρέας (Κίσιος) - 3155	0.95	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ιωάννου Σταύρος - 3021	7.65	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κ & Α Φακοντής & Σία - 6085	2.66	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κ. Π. Ερωτοκρίτου & Σία - 3104	2.06	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Καθηγητική Νίκη - 6095	1.87	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κακογιάννη Άντρη - 6059	2.92	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κακογιάννης Αγόνας & Σία - 6017	68.72	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Καλαβός Κωνσταντίνος - 6056	2.65	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Καλεντζή Χάρης - 6031	0.39	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Καραός Αντώνης - 5109	2.25	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κασσιανή & Παπαξενοπούλου - 5053	1.41	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κεφάλας Αντώνης - 5081	7.45	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων

2010 Κιτόης Σωδής - 1024	0.39	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κίτσου Χεριακή - 5080	2.75	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κλεάνθους Ν. Κ. & Σια - 5020	16.61	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κληρίδου Δρ. Χρίστο και Ελένη - 1144	0.08	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κόνιαρης Αναστασίας - 3105	0.21	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κορακίδης Επαμεινώνδας - 6976	3.63	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κορακίδου Αρίστη - 6008	5.57	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κορμανιής Δημητράκης - 5024	6.65	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κουκούνη Γεώργιο - 5131	7.33	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κουκούνη Ιωάννα - 7008	2.01	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κουλία Ζαχαρία & Μισό Α. - 5039	1.72	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κουμή Τάσικ Α. - 5037	0.48	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κούρης Κυριάκος - 5025	3.38	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κούσιος & Καρφιώτης - 1007	5.55	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κυπριανού Μιχαλάκης & Σια - 1036	4.37	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κύπρος Χρυσαστομίδης & Σια - 1006	14.56	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κυριακίδη Γεώργιος - 6010	3.98	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κυριάκος Κ. Σαβεριάδης & Σια - 3141	1.15	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κυριάκος Κενεβέζος Δ.Ε.Π.Ε. - ΚΚ	2.55	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κωνσταντινίδη Μαριάνα - 7001	0.21	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κωνσταντινίδη Μιγάλης - 1164	0.78	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κωνσταντινίδου Ελίνα - 6065	6.50	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κωνσταντινίδου Ιάλη - 6078	2.25	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κωνσταντίνος Δ. Μέσσιος - 1117	18.73	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κωνσταντίνου Γεώργιος - 3012	0.82	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Χώστας Τσιρίδης & Σια ΔΕΠΕ - 3041	10.01	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Λ. Λουκαΐδου Θεοφάνους Δ.Ε.Π.Ε. - 6097	3.07	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Λ. Παπαφιλίππου & Σια - 1104	4.73	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Λάμπρου Αρεστέη Θεοδώρα - 6081	4.31	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Λάντας Αδάμος - 5064	0.74	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Λάρδο Ανδρέα - 7003	0.30	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Λάρκου Χριστόφορος - 5077	0.37	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Λουκά Ανδρέας - 3054	5.29	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Λουκά Ελένη Πέτρου - 5009	7.54	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Λουκίδη Χριστόφορος - 3143	0.87	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Λουκής Παπαφιλίππου & Σια - 1104	9.05	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Λοφίτου Αντωνία - 3005	4.60	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Μ. Ηλιάδης & Συνεταίροι Δ.Ε.Π.Ε. - ΜΗ	2.02	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Μάκης Αναστασίου & Σια - 3004	4.25	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Μακρή Αγάθη - 1125	0.59	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Μάμας Κατήχηστοφής & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε. - ΜΧΧ	0.76	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Μανώλη Κωνσταντίνος - 6098	3.69	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Μαρτίνας Παύλος - 6053	0.05	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Μάριος Α. Καρτσιώτης & Συνεργάτες - 3056	10.80	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Μαρκίδης, Μαρκίδης & Σια - 1037	0.61	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Μάσταραούδης Νείκος - 3139	0.60	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ματθαίου Χρίστος - 1223	4.66	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Μαυρομή - Ορθόδοξο Δίκαιο - 3119	0.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Μελάς Κώστας & Σια - 3046	0.67	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Μελίδης Μάριος - 3114	8.57	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Μιχαηλίδης Νείκος & Σια - 3038	1.95	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Μιχαλάκης Κυπριανού & Σια Δ.Ε.Π.Ε. - 3158	2.66	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Μιχάλη Πικί - 1214	0.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Μόντης Θεόδωρος - ΜΤΗ	9.30	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Μουσίμης & Μουσίμης - 3015	16.49	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Μουσίμης Μεγάλης - 5061	0.62	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Μπεγιάκης Παύλος - 3111	0.16	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων

2010 Μυριανθής Ζήσης - 3072	6.70	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ν. Παπαγεωργίου Δ.Ε.Π.Ε. - 1099	7.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ναθαναήλ Μάριος Φ. - 5070	7.78	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Νάσος Α. Κυριακίδης και Συνεταίροι ΔΕΠΕ - 3168	2.33	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Νεοκλέους & Νεοκλέους - Ν&Ν	0.94	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Νικολαΐδου Έλενα - 1130	0.62	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Νικολάου Αλέκος - 6057	0.64	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Νικολάου Ανδρόνικος - 1067	0.06	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Νικολάου Νικόλαος Γ. - 5046	0.43	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Νικολάου Παναγιώτης - 5019	10.15	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Νικόπουλο Δημήτρη - 6030	0.89	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Νίκος Χρ. Αναστασιάδης & Συνεταίροι - 3043	51.44	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Οικονόμου Νάνια - ΟΝ	0.79	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Οικονόμου Παύλος - 3011	1.54	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ομήρου Γιαννάκη - 7002	79.80	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ονουφρίου Πανίκος - 3145	1.30	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ορφυντιάντης Αλέκος - 3074	0.39	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ορφανίδης, Χριστοφίδης, Πουτζιουρή, Δαμιανού, Δ.Ε.Π.Ε. (LAW PARTNERS ORPHANIDES) - 1215	15.21	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Παναγίδης Μιχάλης - 3020	1.43	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Πανίκος Λεωνίδου & Σία - 3140	2.02	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Παπαγεωργίου Αντώνης - 6085	0.09	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Παπαδημήτρη Μαρία - 7004	1.04	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Παπαδόπουλο, Λυκούργου & Σία - 5074	15.39	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Παπαευσταθίου Χριστίνα - 5130	2.66	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Παπαζαχαρία Ιωάννης - 6021	79.60	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Παπαθεοδώρου Γεώργιο - 1055	0.77	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Παπαθεοφάνους Νίκος - 6042	16.76	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Παπακλεαβούλου Νίκος - 6003	39.64	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Παπαλλής & Σωτηρίου Δ.Ε.Π.Ε. - 5013	29.66	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Παπαολέου Κρίτων - 1002	1.22	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Παπαχαρολάμπους & Αγγελίδης - 1039	18.47	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Παπαλιίδης Αντώνης & Σία - ΡΑ	1.98	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Πατρικίος Παύλου & Σία - 3022	5.58	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Παπαλιίδης Γιαννάκης - 3119	1.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Παπαλιίδης Χρήστος & Συν. - ΠΧ	3.34	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Παυλίδης Δημήτρης - 1186	1.54	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Πελαγίης Χριστοδούλου & Βελήας - 1049	4.67	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Πελεκανός & Σία - 5098	38.11	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Περικλέους Γιούλα - 3137	0.97	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Περικλέους Ρέα - 3102	0.11	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Πετρίδης Ανδρέας - 5115	0.14	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Πετασίδης Γεώργιος Law Office - 5110	3.47	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ποιητή Ανδρέα & Σία - 5005	13.35	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Πολυδώρου Ανδρέα - 7007	11.24	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ποταής Χαράλαμπος Γ. - 3080	0.38	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Πούγιουρας Γιώργος - 3016	1.48	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Παυλλά Ευαγγελία - 6047	0.19	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Πουγγουρίδης Χρήστος και Σία - 3181	0.11	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Πρασίτη Άννα - 1070	0.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Πραδράκου Ανδρέας - 3124	1.10	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ρίγκος Ν. Ερωτακρίτου & Σία - 3154	2.50	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Σάββα Σαββάκης - 5106	0.36	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Σαρής Λεωνίδας - 1005	3.16	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Σαρής Παλλάκης & Σία - 1018	33.51	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Σελίνα Παπαδάμου Μαρίε - 5004	2.50	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Σιάλαρου Ρίνα - 5028	0.25	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων

2010 Σαββανίδης Γεώργιος - 5017	10.83	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Σκαρδής Παπαπέτρον & Σια ΔΕΠΕ - ΣΠ	36.10	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Σκαρδής Χρήστος - 5030	0.62	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Σκουρούλά Μαθηάου Μαρία - 5016	3.97	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Στέλιος Ιερωνυμίδης - 1024	10.75	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Στυλιανίδης Ερμής & Σια - 3123	2.18	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Στυλιανού Θεόδωρος - 3169	0.28	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Στυλιανού Κυριάκος - 3177	1.64	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Συμεού, Κωνσταντίνου & Σια - 3110	7.85	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Σωτηριάδης Χαράλαμπος - 5048	1.03	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Σωτηρίου Μαρίννα - 3097	1.17	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Σωτηροπούλα Σταυρή-Γωκρότου - 6060	3.71	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Ταλιανός Γλαύκος - 3037	0.96	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Τιμοθέου Μαρία Τσαλιώ - 6066	2.15	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Τσιφιάς Γεώργιος - 5088	0.50	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Τριανταφυλλίδη Χρήστος - 1198	6.57	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Τριεμμέζος Γιαννάκης - 5098	1.83	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Γαϊτακός & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε. - 5043	6.94	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Φαίλιππου Γεώργιος - 6011	2.49	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Φωκός Α. Σωφρονίου Δ.Ε.Π.Ε. - 3026	1.92	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Χαραλάμπου Φώτο - 5066	0.35	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Χαραλάμπους, Κωνσταντίνος & Σια - 3006	1.06	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Χάρης Κ. Βασιλάς - 5023	0.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Χάρης Κυριακίδης ΔΕΠΕ - 5001	116.27	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κατζηγεωργίου Γάκη - 1222	0.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κατζηγεωργίου Γεωργιος - 6020	1.02	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κατζηγιάννης Κωνσταντίνος - 3127	1.12	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κατζηγιάννη Ανδρέα - 1114	1.11	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κατζηχριστοδούλου Αδάμος - 5054	11.51	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Χλωρακιώτης, Χριστοδούλου & Φλωράκη Δ.Ε.Π.Ε. - 6007	1.38	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Χριστίνα Κατζηγεωργίου Γεωργίου - ΧΧ	4.78	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Χριστίνα Μουραδικόλα - 1093	0.14	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Χριστοδούλος Γ. Βασιλειάδης & Σια Δ.Ε.Π.Ε. - 3157	81.76	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Χριστοδούλου Κρίστης - 3068	0.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Κρίστος Πασαλιδής ΔΕΠΕ - ΠΧ	0.33	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Χριστοφίδης Γεώργιος & Συνεργάτες - 3063	0.23	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Χριστόφορος Ιωάννου - 5108	9.15	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Χριστόφορος Χριστοφή & Συνεργάτες - ΧΡ&Σια	6.11	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Χριστοφόρου Κωνσταντίνος - 5086	0.33	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Χρονίδης Γιώργος - 3163	6.73	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Χρυσάνθου & Χρυσάνθου - ΧΧ	18.30	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Χρυσάφνης & Πολυβίου ΔΕΠΕ - 1001	1,765.23	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Χρύσω Σοφοκλέους - Περγαμένη - 7080	3.89	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Χ'Ίεργη Κυριακή - 1127	0.41	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2010 Total	4,076.40	
2011 Α.Γ. Παφίτης & ΣΙΑ ΔΕΠΕ - ΠΑΓ	2.14	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Andreas S. Petros Law Office - 1081	30.37	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Chrysses Demetriou Law Office - 1080	125.71	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Clerides, Anastasios & Associates LLC - Ν&Α	5.80	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Demetrios A. Demetriades LLC - ΔΑΔ	36.05	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Jennifer Σαββαπούλου - 5136	9.86	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Joseph Frangos Law Office - Σ	86.27	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Karapatakis Panlides LLC - ΧΡΕ	1.08	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Kiparis LLC - Kiparis	17.23	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Lysandrou & Thoma D.E.P.E. - L&T	20.61	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Mamas HjiChristofis & Associates L.L.C. - ΜΗ	0.29	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Manis - Athanodorou LLC - 6004	25.56	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων

2011 Νικόσ Κεοθρήνου Law Partners - 3081	10.78	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ρ. Κουρίδης & Co LLC - 6009	41.08	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 P.N.D. Legal Consultancy - Law Firm - 3145	0.49	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Pelecanos & Pelecanou LLC - 5138	53.69	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 ΡΗC Ξαηγαρίδης LLC - 3171	4.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Soula Iacovidou & Associates LLC - 3084	4.85	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Α. Cηρ. Θεοφίλου LLC - 3036	8.80	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Α. Κακογιάννης & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε - 3111	100.31	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Α. Π. Αναστασάδης & Σία - 5034	0.55	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Α.Α. Γεωργίου και Συνεργάτες (Ανδρέας Γεωργίου, Γεωργίου & Σία) - 5002	7.07	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Αδάμος Κ. Αδαμιάδης & Σία - 3002	1.46	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Αθανασιάδου Έλενα - 3108	3.15	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Αλεξίου Ανδρέας - 6006	20.90	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Αμυλία Γαβρίλη - 1135	0.38	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ανδρέα Νεοκλέους & Σία - 3001	91.73	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ανθρέα Ονουφρίου - 6032	5.75	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ανδρέας Α. Παπαδόπουλος & Σία - 3092	5.34	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ανδρέας Β. Ζαχαρίου & Σία Δ.Ε.Π.Ε. - 5127	52.27	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ανδρέας Γιωρκάτζης ΔΕΠΕ - 3028	5.32	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ανδρέας Δημητριάδης & Σία Δ.Ε.Π.Ε. - AD	0.92	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ανδρέας Κουκούνης & Σία Δ.Ε.Π.Ε. - 5018	127.67	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ανδρέας Μ. Ξοφουρέλης & Σία - 3095	66.90	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ανδρέας Νεοκλέους & Σία - 6054	2.94	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ανδρέας Στεφάνου - 1A	2.33	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ανδρέου Δέσποινα - 6072	1.54	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ανδρέου Χ. Ανδρέα - 6049	3.19	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ανδρίου, Ζαχαρίου & Σία - 5024	0.68	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Άντης Τριανταφυλλίδης & Υιοί ΔΕΠΕ - 1105	9.95	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Αντωνάκης Σωτηρίου & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε. - 2A	37.69	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Αντώνης Α. Παπαλλής & Συνεργάτες ΔΕΠΕ - 5013	26.19	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Αντίνης Ανδρέου & Σία - 5126	215.18	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Αργυρού Χρυσανγή Δ.Ε.Π.Ε. - 5008	3.95	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Αριστοδήμου, Λοϊζίδη, Γιάλη και Σία - 3167	2.51	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Αστέρας Θωμάδης και Σία - 3152	1.40	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Αχιλλεύς και Αιμίλιος Κ. Αχιλλιάδης - 1033	6.17	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Βαλεντίνη Ομήρου-Πρακοπίου - 6001	3.32	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Βασιλειάδη Μιχάλη - 6084	1.14	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Βασιλείου Αντώνης - ΒΑ	0.65	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Βασιλείου Γιώργου Α - 5033	12.09	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Βελάρης & Βελάρης ΔΕΠΕ - ΒΒ	8.74	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Βραχίμη Ελένη & Σία - 1069	4.87	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Γ. Φ. Πικιάτζης ΔΕΠΕ - 5110	3.95	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Γεωργιάδη Σάββα - 1221	0.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Γεωργιάδη, Χρίστο & Τριανταφυλλίδη - 3011	7.98	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Γεωργιάδης & Μυλωνά - 3113	0.84	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Γεώργιος Α. Γαββιάδης & Σία Δ.Ε.Π.Ε. - 3112	10.77	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Γεωργίου (Σάββα) Σάββα - 5102	0.57	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Γεωργίου Λεωνίδα - 6096	6.66	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Γιάννάκης Κ.Θωμά & Συνεργάτες - 3121	7.29	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Γιαννάκης Οικονομίδης και Σία - 3159	2.55	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Γιάννης Κωνσταντινίδης & Συνεργάτες - 3175	0.18	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Γιωτράη Μαρία - 3075	3.53	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Γιόλα Σταυράκη - ΓΙ	1.11	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Γιώργος Γιάνγκου & Συνεργάτες - 1120	4.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Γιώργος Καραλαμπιδής & Σία ΔΕΠΕ - ΓΧΑ	1.29	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Δαμιανού Νίκος - 5089	2.65	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων

2011 Δημητριάδη Χριστά - 10227	1.48	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Δημητρίου & Δημητρίου - 5006	3.59	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Δημοσθένους Ηρακλής - 3017	2.57	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Δραμκώτης Στέλιος - 1025	7.47	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ε&Μ Κωνσταντινίδου ΔΕΠΕ - 6005	1.88	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ε. Ερωτοκρίτου & Σία - 7009	5.17	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ε. Παλεκάνος & Σία - ΕΠ	56.50	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Έλενα Κωνσταντίνου & Σία Δ.Ε.Π.Ε. - 3135	1.25	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Έλενα Μ. Βασιλείου - 3058	2.21	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Έλενα Χατζηραούσου LLC - 1224	75.89	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Επαμεινώνδας Χαρακίδης Δ.Ε.Π.Ε. - 6005	1.33	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ευαγγέλου Ερωτοκρίτου & Σία - 3170	1.32	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ευθυρίου Πάυλος - 6027	25.88	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Εύρος Κλεάνθους - Γιάννα Κλεάνθους & Σία - 3122	6.50	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ευσταθίου & Ευσταθίου - 3034	0.82	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ευσταθίου Τσιτσίδου Ροδόλφα - 6064	0.37	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ζ. Κουλιός & Α. Μισός - 5039	0.67	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ζαβαλλή Δώρα - 1148	0.40	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ζαμπάς Χρίστος - 5031	0.67	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ζύμπηλος Ανδρέας - 6075	0.92	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ηλίο Μάριος & Μαρία - 3050	0.79	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ηλιάδου Χρυστάλλα - 3132	0.81	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Θεοδοσίου Γεώργιος - 3133	1.16	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Θεοδούλου Χρίστος - 5012	2.89	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Θεοδώρου Ερήνηναρχος - 1085	0.64	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Θωμά Γιαννάκης & Συνεργάτες - 3121	0.04	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Θωμαΐδης Αριέμης - 3152	0.36	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ι. Τυπογράφος & Σία - 1008	0.40	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Γ.Ρ. Καμινάρη & Σία - 3010	0.51	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Γιάνθη Καμινάρη & Σία - 3010	1.27	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ιγνατίου & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε. - Π	6.03	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ιωάννου Σταύρος - 3021	9.41	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κ & Α Φακοντής & Σία - 6086	22.45	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κ. Π. Ερωτοκρίτου & Σία - 3040	9.02	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Καθητζιώτη Νίση - 6095	1.07	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κακογιάννη Αντη - 6059	0.30	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Καλαβός Κωνσταντίνος - 6056	2.71	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κάλια Γεωργίου και Σία - 3172	0.76	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Καλλή Ανδρέα Καύλλα - 3129	0.68	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Καρράς Αντώνης - 5109	4.41	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κασσιανή & Παπαγενοπούλου - 5053	0.55	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κέλλη Καϊμακλιώτου Έλενα - 3126	0.33	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κεφάλας Αντώνης - 5081	5.17	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κλεάνθους Ν. Κ. & Σία - 5020	11.31	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κληρίδου Μίση - 1031	0.06	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κονκορόζης Χρίστος - ΧΚ	1.73	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κορακίδης Επαμεινώνδας - 6005	0.21	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κορακίδου Αρίστη - 6008	66.72	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κοσκάνη Γεώργιο - 5131	15.26	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κουλία Ζαχαρία & Μισό Α - 5004	1.27	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κούρης Κυριάκος - 5025	5.33	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κούσιος & Κορμιώτης - 1001	3.99	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κυθραιώτης Λουκάς - 1013	0.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κύπρας Χρυσασταμίδης & Σία - 1006	15.02	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κυριακίδης Γεώργιος - 6010	2.68	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κυριάκος Κ. Γαβριλάδης & Σία - 3141	4.14	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κυριάκος Κενεβέζος - ΧΚ	8.12	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων

2011 Κωνσταντινίδη Αλκιβιάδα - 3001	1.51	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κωνσταντινίδη Μιχάλης - 1164	0.30	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κωνσταντινίδου Ελίνα - 6065	0.85	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κωνσταντινίδου Ιόλη - 6078	4.74	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κωνσταντίνος Δ. Μάμας - 1117	5.44	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κωνσταντίνου Αγγελική - 3025	0.65	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κωνσταντίνου Γεώργιος - 3012	0.23	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κωσταντίνος Νικολαΐδης - 1126	0.25	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κώστας Τσιρίδης & Σία ΔΕΠΕ - 3041	5.11	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Λ. Ασκαλάδου Θεοφάνους Δ.Ε.Π.Ε. - 6097	4.43	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Λάμπρου Αρέστη Θεοδώρα - 6081	2.62	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Λάντας Αδάμος - 5064	0.43	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Λάρδο Ανδρέα - 7003	0.03	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Λεβαντιώτου Χρύσω - 1086	0.03	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Λεμονιάκη Έμιλα - 1Ε	0.61	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Λία & Δήμος Γεωργιάδης - 1053	0.12	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Λουκά Μ. Ανδρέας - 3054	6.85	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Λουκά Ελένη - 5009	4.16	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Λουκαΐδης Χριστόφορος - 3143	3.23	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Λουκής Παπαφιλίππου & Σία - 1104	3.70	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Λυφίτου Αντωνία - 3005	4.46	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Μ. Ηλιάδης & Συνεταίροι Δ.Ε.Π.Ε. - ΜΗ	4.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Μ. Τυροθέου & Co - 6066	0.45	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Μακεδόνα Βαλανίδου Άννα - 5045	1.27	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Μάκης Αναστασίου & Σία - 3004	5.35	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Μακρή Αγάθη - 1125	0.42	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Μάμας Χατζηχριστοφής & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε. - ΜΧ	7.15	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Μανώλη Κωνσταντίνος - 6098	12.72	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Μαρίνος Παύλος - 6053	0.30	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Μάριας Α. Χατζιωτίτης & ΣΙΑ Δ.Ε.Π.Ε. - 3056	3.58	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Μαστοροπούλης Ντίνος - 3139	1.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ματθαίου Χρήστος - 1223	4.49	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Μαυροφή - Ορθοδόξου Δώρα - 5119	0.25	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Μελίδης Κ. Μάριος - 3114	6.31	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Μιχαηλίδης & Μιχαηλίδης - 3042	0.35	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Μιχαηλίδης Ντίνος & Σία - 3038	5.05	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Μιχαηλίδης Κυπριανός & Σία Δ.Ε.Π.Ε. - 3158	9.28	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Μόντης Θεόδουλας - ΜΤΗ	7.03	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Μουσίμης & Μουσίμης - 3015	20.77	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Μουσίμης Μιχάλης - 5061	2.77	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Μπενάκης Παύλος - 3111	0.16	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Μυριάνθης Α. Σπύρας - 3072	20.15	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Μυριάνθης Σπύρας - 3072	7.46	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ν. Παπαγεωργίου Δ.Ε.Π.Ε. - 1099	21.03	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ν. Παπαθεοδώρου & Σία Δ.Ε.Π.Ε. - 6042	13.85	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ναθαναήλ Μάριος Φ. - 5070	3.23	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Νάσος Α. Κυριακίδης και Συνεταίροι ΔΕΠΕ - 3168	7.88	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Νεοκλέους & Νεοκλέους - ΝΝ	0.19	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Νηφφόρου Νέστορας Αδάμος - 5093	0.10	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Νικολαΐδου Έλενα - 1130	0.77	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Νικολάου Αλέκας - 6057	0.12	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Νικολάου Νικόλας Γ. - 5046	2.24	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Νικολάου Παναγιώτης - 5019	3.80	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Νικόπουλο Δημήτρη - 6030	1.64	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Νίκος Χρ. Αναστασιάδης & Συνεταίροι - 3043	108.63	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Οικονόμου Παύλος - 3013	0.56	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ομήρου Γεωργία - 7002	97.26	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων

2011 Ορφανίδης, Κριστοφίδης, Παυτζιουρή, Δαρμαναού, Δ.Ε.Π.Ε. (LAW PARTNERS ORPHANIDIS) - 1215	16.92	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Π.Ν. ΟΜΦΥΦΡΙΟΥ ΔΕΠΕ - 3145	3.26	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Παναγιώτης Μιχάλης - 3020	0.58	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Παπικός Λεωνίδου & Σία - 3140	6.23	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Παπαδόπουλο, Λυκούργο & Σία - 5174	1.00	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Παπαευσταθίου Χριστίνα - 5130	6.71	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Παπαζαχαρία Ιωάννης - 6021	97.71	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Παπαθανασίου & Πατελλίδης ΔΕΠΕ - παπα	1.81	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Παπαθεοδώρου Νίκος - 6042	21.79	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Παπακλεοβούλου Νίκος - 6003	32.39	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Παπαμαραλάμπους & Αγγελίδης - 1039	14.24	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Παπασιδής Αντώνης & Σία - PA	4.10	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Πατρίκιος Παύλου & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε. - 3022	11.79	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Πατακίδης Γεωργιάκης - 3119	0.31	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Πελαγίας, Χριστοδούλου & Βράχας - 1049	5.08	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Περικλέους Γιούλα - 3137	0.95	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Περγαμλής Ανδρέας - 3085	0.79	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ποιητή Ανδρέα & Σία - 5005	18.03	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Πολυδώρου Ανδρέα - 7007	10.24	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Πόταρη Χαράλαμπος Γ. - 3080	0.63	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Παύλιου Γιώργος - 3016	2.76	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Πρασιτζή Άννα - 3070	0.09	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Προδρόμου Ανδρέας - 3124	1.31	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Πρωτοπαπά Διονυσίου Βάσω - 6088	0.06	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ρίγκος Μ. Ερμιονίτου & Σία - 3154	2.55	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Ροσιδίη Κίστες - 3096	0.49	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Σαρρή Λεωνίδα - 1005	2.21	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Σαρρή Παλλάκης & Σία - 1018	42.97	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Τηλέτη Μαρία - 5004	2.74	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Σιβετανίδης Στέλιος - 6012	17.93	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Σκαρδής Παπαπέτρου & Σία ΔΕΠΕ - ΣΠ	65.30	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Σουρουλλά Ματθαίου Μαρία - 5016	4.16	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Σοφοκλέους Ασπασία - 1090	0.10	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Σπύρας Μεγαλιδής - 3164	0.85	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Σταυράκη Ρ.Β.Κ. - 1213	0.05	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Στέλιος Ιερωνυμίδης - 1024	7.26	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Στυλιανίδης Ερμής LLC - 3123	0.31	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Στυλιανού Κυριάκος - 5107	0.53	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Συμεού, Κωνσταντή & Σία - 3160	11.55	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Σωτηρίου Μαριάννα - 3097	0.99	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Σωτηρούλλα Σταυρή-Σωκράτους - 6060	3.94	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Σωφρονίου Σωφρόνης - 3007	1.56	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Τασούλα Μιλτιάδους - ΤΜΛ	1.02	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Τιμοθέου Μαρία Τσαλιά - 6066	0.31	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Τοφιάς Γεώργιος - 5088	0.67	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Τριανταφυλλίδη Κρίστος - 1198	0.16	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Τσέλεπας & Κωμοδρόμου Τ.Β.Κ	0.69	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Τσιέλεπος Χριστόδουλος - Τ.Β.Κ	1.29	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Τσιερκίλης Γιαννάκης - 503	3.00	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Τσίτσιος & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε. - 5043	3.49	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Φακιδίου Ζάννα - ΦΧ	3.00	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Φιλίππου Γεώργιος - 6011	7.19	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Φοίβας Χρίστος Κληρίδης & Συν/τες - 1144	33.35	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Φωκός Α. Σωφρονίου Δ.Ε.Π.Ε. - 3026	2.68	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Χαράλαμπος, Κωνσταντίνος & Σία - 3006	3.65	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Χάρης Κυριακίδης ΔΕΠΕ - 5001	105.45	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων

2011 Χατζηγεωργίου Γεώργιος - 6020	0.76	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κατληπιέρας Κωνσταντίνος - 3127	1.79	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κατληχρηστοδούλου Αδάμος - 5054	7.67	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Κλωρακιώτης, Χρηστοδούλου & Φλωράκη Δ.Ε.Π.Ε. - 6007	2.01	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Χρ. Γ. Βασιλειάδης & Σία LLC - ΒΧ	153.46	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Χρήστος Παυργουσιδής & Σία ΔΕΠΕ - 3118	20.18	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Χριστιάνα Καπέλιγεωργίου Γεωργίου - ΧΚ	11.46	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Χρηστοδούλου Κρίστης - 3063	1.05	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Χρήστος Παπασιδής και Συνεργάτες - ΒΧ	0.42	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Χρηστοφίδης Γεώργιος & Συνεργάτες - 3063	0.31	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Χρηστάφορος Ιωάννης - 5108	7.00	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Χρηστάφορος Χρηστοφή & Συνεργάτες - ΧΡ&Σία	4.96	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Χρηστοφύρου Κωνσταντίνος - 5086	0.99	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Χρονίδης Γεώργιος - 3055	14.18	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Χρυσάνθου & Χρυσάνθου - ΧΧ	33.55	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Χρυσοφίνης & Πολυβίου ΔΕΠΕ - 1001	2,059.11	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2011 Total	5,135.29	
2012 Α.Γ. Παφίτης & ΣΙΑ ΔΕΠΕ - ΠΑΓ	4.91	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Andreas S. Petrou Law Office - 1189	16.79	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Antonis Paschalides & Co LLC - PA	2.71	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Areti Charidemou & Associates LLC - 3029	0.44	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Assiotis Andreas & Partners LLC - AA	5.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 C.D. Messios LLC - 1117	21.43	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Chimoniades & Vassiliades - 5055	2.85	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Chrysses Demetriades & Co LLC - 3000	118.82	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Clerides, Anastasiou, Neophytou LLC - Ν&Α	9.05	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Demetrios A. Demetriades LLC - ΔΑΔ	17.56	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 I. Frangos & Associates L.L.C. - JF	53.35	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ioannides Demetriou LLC - ΙΔ	0.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Jennifer Ιαββαπούλου - 5136	4.97	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Kitanis LLC - Kitanis	22.97	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Lysandrou & Thoma D.E.P.E. - L&T	18.96	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Mantis & Athinodorou LLC - 6004	34.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Michael Kyriakou & Co LLC - ΜΚ	0.90	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Nicos Neophytou Law Partners - 3093	9.11	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 P. Kouzides & Co LLC - 6009	100.99	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Pelecanos & Pelecanou LLC - 5138	34.48	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 PHC Tsangarides LLC - 3171	6.38	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Soula Iacovidou & Associates LLC - 3084	4.92	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Y. CLEANTHOUS & ASSOCIATES LLC - 3122	3.70	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Viola Stavrakí LLC - ΥΣ	3.54	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 A. Chr. Theophilou LLC - 3036	16.58	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Α. Κακογιάννης & Συνεργάτες ΔΕΠΕ - 6017	230.32	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Α. Π. Αναστασιάδης & Σία - 3031	1.34	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Α.Α. Γεωργίου Δ.Ε.Π.Ε. - 5002	5.65	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Α.Γ. Παφίτης & ΣΙΑ ΔΕΠΕ - ΠΑΓ	0.66	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Αδάμος Κ. Αδαμίδης & Σία - 3092	0.82	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Αδάμος Κατληχρηστοδούλου & Σία ΔΕΠΕ - ΧΑ	22.09	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Αθηνασιάδου Λουκά Έλενα - 3108	1.9	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Αλεξίου Ανδρέας - 6006	0.3	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ανδρέα Μαθηκολώνη - 5022	0.94	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ανδρέα Νεσελέου & Σία ΔΕΠΕ - 3001	104.03	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ανδρέας Α. Παπαδόπουλος & Σία - 3092	6.73	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ανδρέας Β. Ζαχαρίου & Σία Δ.Ε.Π.Ε. - 5127	26.33	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ανδρέας Γ. Παναγιώτου & Σία - 3117	0.46	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ανδρέας Γιωρκάτζης ΔΕΠΕ - 3028	2.27	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ανδρέας Δημητριάδης & Σία Δ.Ε.Π.Ε. - ΑΔ	1.45	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων

2012 Ανδρέας Κωνσταντίνος & Σία Δ.Ε.Π.Ε. - 5026	73.67	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ανδρέας Μ. Σοφοκλέους & Σία - 3095	105.53	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ανδρέας Νεοκλέους & Σία ΔΕΠΕ - 6054	40.66	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ανδρέας Στεφάνου - 1 Α	5.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ανδρέου Δέσποινα - 6072	0.94	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ανδρέου Χ. Ανήρα - 6049	2.02	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Άντης Τσιανταφυλλίδης & Σία Δ.Ε.Π.Ε. - 5017	7.65	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Αντωνάκης Σωτηρίου & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε. - 5013	16.66	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Αντώνης Α. Παπαλής & Συνεργάτες ΔΕΠΕ - 5013	43.64	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Αντώνης Ανδρέου & Σία ΔΕΠΕ - 5126	126.30	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Αργυρού Χρυσουγή Δ.Ε.Π.Ε. - 5008	0.65	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Αρισταδήμου, Λοιζίδη, Γιωλιτή και Σία - 3167	6.77	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Αχιλλεύς και Αιμίλιος Κ. Αιμιλιανίδης - 1033	5.69	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Βαλεντίνη Ομήρου-Προκοπίου - 6061	0.88	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Βασιλειάδη Μιχάλη - 6084	0.14	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Βασιλείου Γιώργου Α. - 5033	9.57	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Βελάρης & Βελάρης ΔΕΠΕ - 88	4.67	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Γ. Οικονομίδης & Σία - 3159	0.10	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Γ. Φ. Πιπιάτης ΔΕΠΕ - 5110	7.28	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Γεωργιάδη, Χρήστο & Τηλέμαχο - 6013	16.78	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Γεωργιάδης & Μυλωνάς - 5137	0.43	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Γεωργιάδης και Πελέδης - 1220	0.60	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Γεώργιος Κ. Γεωργίου - ΓΚΓ	0.63	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Γεώργιος Ευθύμιος & Σία Δ.Ε.Π.Ε. - Γ.Σ	12.15	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Γεωργίου (Σάββα) Σάββια - 5102	1.14	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Γεωργίου Αριστοφάνη - 1041	0.89	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Γεωργίου Γεώργιο - 5133	0.51	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Γεωργίου Λεωνίδα - 6096	2.49	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Γιαννάκης Κ.Φωτιά & Συνεργάτες - 3121	1.93	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Γιατρού Μαρία - 3075	0.77	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Γιώργος Γιάνκου & Συνεργάτες - 1120	0.65	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Γιώργος Καραλαμπιδής & Σία ΔΕΠΕ - ΓΧΑ	1.75	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Γλάυκος Ν. Ραφήλ & Σία ΔΕΠΕ - 1074	1.05	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Δαμιανού & Λάρκου - ΔΛ	5.08	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Δημητριάδη Κώστα - 1022	2.18	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Δημόκριτος Αριστιδίου & Σία - 3032	4.76	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Δημοσθένης Ηρακλής - 3017	1.16	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Δρυμνιώτης Στέλιος - 1025	10.38	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ε&Μ Κωνσταντινίδου ΔΕΠΕ - 6065	15.71	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ε. Ερωτακρίτου & Σία - 7010	3.11	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ε. Πελεκάνος & Σία - ΕΠ	39.22	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Έλενα Κωνσταντίνου & Σία Δ.Ε.Π.Ε. - 3135	4.19	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Έλενα Μ. Βασιλείου - 3058	1.95	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Έλενα Κατήρα-Ράσσου LLC - 1224	53.67	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Έλλη Μιχαήλ - ΕΜ	2.76	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Επαμεινώνδας Κορακίδης Δ.Ε.Π.Ε. - 6005	1.77	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ευαγγέλου Ερωτακρίτου & Σία - 3170	0.99	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Εύζωνα Ανδρέα & Μαρία - 6040	1.44	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ευθυμίου Παύλος - 6017	23.82	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ευσταθίου & Ευσταθίου - 3034	3.55	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ευσταθίου Τσιντίδου Ραδούλλα - 6064	0.53	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ζαμπής Χρήστος - 5031	0.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ζάμπηλος Ανδρέας - 6075	5.08	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ηλιάδου Χρυστάλλα - 3132	1.53	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Θεοδοσίου Γεώργιος - 3133	1.26	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Θεοδούλου Χρ. Σώτη-Χρήστο - 5132	1.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Θεοδούλου Χρήστος - 5012	5.55	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων

2012 Θράσωρου Πάσος - 5118	0.07	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Θωμαΐδης Αρτέμης - 3152	0.08	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Γ.Ρ. Κορκορά & Σία - 3010	0.75	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Γυγιανού & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε. - ΙΚ	4.18	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Γυγιανός Κώστας & Σα - 1150	0.68	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Γωάννης Παπαζαχαρία ΔΕΠΕ - ΗΗΠ	190.04	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Γωάννου Ανδρέας (Κίτσιος) & Ελένη - 3155	0.44	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Γωάννου Χριστόφορος - ΙΚ	0.08	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κ & Α Φακονής & Σία - 6033	20.36	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κ. Κ. Σαβεριάδης & Σία ΔΕΠΕ - ΗΠΕΑ	3.30	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κ. Π. Ερωταφεικού & Σία - 3040	11.42	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Καθηζιώτη Νίκη - 6095	1.49	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κάκκουρας Παναγιώτης - 1081	1.54	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κακαγιάννη Άντρη - 6059	4.27	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Καλαβός Κωνσταντίνος - 6056	18.12	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κάλια Γεωργίου - 3172	0.12	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Καλλή Ανδρέα Κούλλα - 3129	0.87	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Καρράς Αντώνης - 5109	2.18	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κασσιανή & Παπαζενοπούλου - 5053	0.96	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κέλη Καίριακλώτου Έλενα - 3126	0.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κεφάλας Αντώνης - 5081	4.89	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κληρίδη Νίκο - 1160	0.60	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κολκοράκης Χρήστος - ΧΚ	0.81	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κόνιαρης Γ. Αναστάσιος - 3105	0.24	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κορακίδου Αρίστη - 6008	63.05	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κοσιαντής Δημητράκης - 5014	0.36	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κουκουρή Γεώργια - 5131	7.21	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κούρης Κυριάκος - 5025	3.06	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κούσας Β. Κορφιώτης - 1007	10.79	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κύπρος Χρυσασταμίδης & Σία - 1006	9.63	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κυριακίδης Γεώργιος - 6010	6.10	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κυριάκος Κενεβέζος - ΚΚ	7.75	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κωνσταντινίδη Μιγάλης - 1164	1.12	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κωνσταντινίδου & Καρσίλακου LLC - ΚΚ	0.76	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κωνσταντινίδου Ιόλη - 6078	2.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κωνσταντινίδου Οηγαϊφόρου Νίκη - 5097	0.39	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κωνσταντίνου Γεώργιος - 3012	0.62	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κωνσταντίνος Νικολαΐδης - 1126	0.10	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κώστας Κωνσταντίνος - ΚΚ	0.92	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κώστας Τσιβίδης & Σία ΔΕΠΕ - 3041	16.19	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Λ. Λοικαΐδου Θεοφάνους Δ.Ε.Π.Ε. - 6097	9.81	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Λάμπρου Αρέστη Θεοδώρα - 6081	6.86	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Λάνας Αδόμος - 5064	0.50	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Λία & Δήμος Γεωργιάδης - 1053	1.49	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Λοικιά Μ. Ανδρέας - 3054	2.74	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Λουκά Ελένη - 5009	7.85	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Λουκαΐδης Χριστόφορος - 3143	2.34	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Λούκας Μπαρτίκας - ΙΜ	3.28	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Λουκής Παπαφίλιππου & Σία - 1055	8.84	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Λοφίτου Αντωνία - 3005	7.18	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Μ. Ηλιάδης & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε. - ΜΗ	1.15	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Μ. Τιμοθέου & Σα - 6066	5.72	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Μακεδόνα Βαλανίδου Άννα - 5045	0.12	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Μάκης Αναστασίου & Σία - 3004	5.23	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Μαϊράη Αγίθη - 1125	4.38	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Μάμας Κατσηρησαφής & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε. - ΜΧΧ	10.80	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Μανώλη Κωνσταντίνος - 6098	4.08	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων

2012 Μάρκοι, Γιώργος - 6053	0.38	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Μάρκος Α. Χαρταιώτης & ΣΙΑ Δ.Ε.Π.Ε. - 3056	9.96	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Μάρκος Ιωάννης & Σια - ΣΠΠ	0.95	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Μαστοροπούλης Ντίνος - 3139	0.82	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ματθαίου Χρίστος - 1223	15.83	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Μελίδης Κ.Μάριος - 3134	8.98	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Μιχαηλίδης & Μιχαηλίδης - 3042	0.48	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Μιχαηλίδης Ντίνος & Σια - 3042	1.94	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Μιχαηλίδης Κυπριανός & Σια Δ.Ε.Π.Ε. - 3111	9.82	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Μόντης & Σια - ΜΤΗ	7.53	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Μουαίρης & Μουαίρης - 3015	18.64	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Μουαίρης Μιγάλης - 5061	8.02	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Μυριανθής Α. Σπύρος - 3072	15.37	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ν. Παπαγεωργίου Δ.Ε.Π.Ε. - 1099	18.28	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ν. Παπαθεοδώρου & Σια Δ.Ε.Π.Ε. - 6042	19.41	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ν.Κ. Κλεάνθους & Σια ΔΕΠΕ - 5020	17.55	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ναθαναήλ Μάριος Φ. - 5070	6.27	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Νάσος Α. Κυριακίδης και Συνεταίροι ΔΕΠΕ - 3168	4.16	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Νεοκλέους & Νεοκλέους - Ν&Ν	1.17	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Νικηφόρου Νέστορας Αδάμου - 5093	0.46	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Νικολάου Αλέκος - 5057	1.69	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Νικολάου Νικόλαος Γ. - 5046	0.67	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Νικολάου Παναγιώτης - 5019	0.42	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Νικόπουλο Δημήτρη - 6030	0.95	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Νίκος Χρ. Αναστασιάδης & Συνεταίροι - 3043	89.26	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Οικονόμου Παύλος - 3011	0.18	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ομήρου & Ομήρου Δ.Ε.Π.Ε. - 7002	106.01	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ορφανίδης, Χρηστοφίδης, Πουλιζιουρή, Δαμιανού, Δ.Ε.Π.Ε. (LICA LAW PARTNERS ORPHANIDES) - 1215	4.54	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Π.Ν. ΟΜΟΥΦΡΟΥ ΔΕΠΕ - 3145	4.84	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Παναγιώτης Μιγάλης - 3020	1.21	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Πανίκος Λεωνίδου & Σια - 3140	6.44	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Παπαγεωργίου Αντώνης - 6089	0.50	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Παπαδόπουλο, Λακαύργο & Σια - 5074	6.47	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Παπαγεωργίου Χριστίνα - 5130	4.16	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Παπαθανασίου & Πασιζαλίδης ΔΕΠΕ - παπα	2.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Παπαλεοβόλου Νίκος - 6008	82.06	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Παπαλοΐζου Κρίτων - 1002	0.20	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Παπαχαλαράμους & Αγγελάκης - 1039	8.44	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Πατρίκος Παύλος & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε. - 3022	36.16	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Πατακίδης Γιαννίκης - 3110	0.59	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Πατακίδης Χρίστος Α. - 5076	0.91	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Πελαγίας, Χριστοδούλου & Βρέσχος - 1049	23.49	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Περικλέους Γιάλλα - 3137	0.87	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Πέτρου Κάρης & Σια - 3013	0.99	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Πιπιτή Ανδρέα & Σια - 5005	16.96	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Παλυδώρου Ανδρέα - 7007	20.35	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ποταμις Χαράλαμπος Γ. - 3080	0.75	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Πούγιαννης Γιώργος - 3016	0.48	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Πουλλά Ευαγγελία - 6047	0.92	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Προδρόμου Ανδρέας - 3124	1.40	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Ρίκκος Ν. Ερωτοκρίτου & Σια - 3154	1.6	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Σαρρή Παλλάκης & Σια - 1018	1.4	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Σελίνα Μαρία - 5004	0.86	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Σιβιτανίδης Στέλιος - 6012	31.30	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Σκορδής Παπαπέτρου & Σια ΔΕΠΕ - ΣΠ	62.19	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Σουρουλλά Ματθαίου Μαρία - 5016	3.75	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων

2012 Ιππάρκος Μιχαηλίδης - 3164	1.45	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Σταυράκης Ρ & Χ. - 1213	0.05	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Σταυράκης Αμπίζος & Σία - 1135	2.07	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Σταύρος Ιωάννου Δ.Ε.Π.Ε - 3027	15.13	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Στέλιος Ιερωνυμίδης - 1024	2.21	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Στυλιανίδης Ερμής LLC - 3123	0.96	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Στυλιανού Κυριάκος - 5107	1.97	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Συμεού, Κομμαρή & Σία - 3160	9.26	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Σωτηριάδης Χαράλαμπος - 6048	2.00	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Σωτηρίου Μαριάννα - 3097	1.77	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Σωτηρούλλα Σταυρή-Σωκράτους - 6060	9.26	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Σωβρονίου Σωφράνης - 3007	1.58	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Τασούλλα Μιλτιάδους - ΤΜΛ	0.83	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Τσιέλεπος Χριστόδουλος - ΤΧρ	0.66	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Τσιερέζος Γιαννάκης - 5038	0.17	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Τσίτσικος Μιχαήλης - ΥΜ	2.32	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Τσίτσιος & Συνεργάτες Δ.Ε.Π.Ε. - 5043	5.80	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Φασιρίδου Ζένα - ΦΧ	0.41	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Φιλίππου Γεώργιος - 6011	8.18	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Φαίβος Χρίστος Κληρίδης & Συν/τες - 1144	2.01	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Φωκός Α. Σωφρονίου Δ.Ε.Π.Ε. - 3026	3.25	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Χαράλαμπος, Κομμαράς & Σία - 3006	1.56	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Χάρης Κυριακίδης ΔΕΠΕ - 5001	216.19	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κατζηγεωργίου Τάκη - 1222	0.29	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κατζηγεωργίου Γεώργιος - 6020	3.04	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Κατζηγιάννης Κωνσταντίνος - 3127	1.63	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Χλωροκωστής & Φλωράκη ΔΕΠΕ - 6007	7.41	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Χρήστος Παυμανυρίδης & Σία ΔΕΠΕ - 3118	16.79	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Χριστίνα Κατζηγεωργίου Γεωργίου - ΧΧΓ	9.72	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Χριστόδουλος Γ. Βασιλειάδης & Σία Δ.Ε.Π.Ε - 3157	92.54	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Χριστοδούλου Κρίστης - 3068	3.41	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Χρίστος Πατασιδής και Συνεργάτες ΔΕΠΕ - ΠΧ	4.38	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Χριστοφίδης Ον. Γεώργιος & Συνεργάτες - 3063	0.39	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Χριστόφορος Ιωάννου - 5108	2.70	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Χριστόφορος Χριστοφή & Συνεργάτες ΧΡΘΣΙΑ	4.94	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Χριστοφόρου Κωνσταντίνος - 3066	0.74	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Χρυσίδης Γεώργιος - 3055	1.51	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Χρυσάνθου & Χρυσάνθου - ΧΧ	2.97	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Χρυσάφινης & Παλυβίου ΔΕΠΕ - 1001	1.555.64	Χειρισμός δικαστικών υποθέσεων
2012 Total	4.238.28	

Bank of Cyprus Group
AUDIT & Non-AUDIT FEES**ΑΠΟΡΡΗΤΟ**

2012

	Audit	Non-audit	Total
	EUR	EUR	EUR
Ernst & Young	2,059,564	1,236,530	3,296,093
Deloitte - BOC charges	61,108	523,024	584,132
Deloitte - client charges		56,688	56,688
KPMG	13,726	115,705	129,430
PwC - BOC charges	11,700	2,322,764	2,334,464
	2,146,098	4,254,711	6,400,809

* VAT included

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Bank of Cyprus Group
AUDIT & Non-AUDIT FEES

2011 ΑΠΟΡΡΗΤΟ

2011	Audit EUR	Non-audit EUR	Total EUR
Ernst & Young	1,787,618	1,869,501	3,657,120
Deloitte - BOC charges	72,910	760,752	833,662
Deloitte - client charges		86,906	86,906
KPMG	10,695	186,924	197,619
PwC - BOC charges	17,601	349,351	366,952
PwC - client charges		204,579	204,679
Other auditors	1,341	0	1,341
	1,890,166	3,468,014	5,348,180

* VAT included

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Bank of Cyprus Group

AUDIT & Non-AUDIT FEES

2010

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

	Audit	Non-audit	Total
	EUR	EUR	EUR
Ernst & Young	1,700,609	1,191,613	2,892,221
Deloitte - BOC charges	66,303	149,032	215,335
Deloitte - client charges		40,250	40,250
KPMG	10,695	79,619	90,314
PwC - BOC charges	18,601	36,574	55,175
PwC - client charges		311,357	311,357
Other auditors	17,003	0	17,003
	1,813,211	1,808,445	3,621,656

* VAT included

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Bank of Cyprus Group
AUDIT & Non-AUDIT FEES

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

2009	Audit	Non-Audit	Total
	EUR	EUR	EUR
Ernst & Young	1,373,198	1,203,963	2,577,161
Deloitte	56,055	308,615	364,670
KPMG	9,000	29,978	38,978
PwC	15,500	317,360	332,860
Other auditors	20,516	34,890	55,406
	1,474,269	1,894,807	3,369,076

* VAT excluded

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Bank of Cyprus Group
AUDIT & Non-AUDIT FEES

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

	Audit	Non-audit	Total
	EUR	EUR	EUR
Ernst & Young	1,411,785	1,437,019	2,848,804
Deloitte	54,222	248,300	302,522
KPMG	9,000	243,800	252,800
PwC	9,958	231,645	241,603
Other auditors	29,337	15,000	44,337
	1,514,302	2,175,764	3,690,066

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Bank of Cyprus Group

AUDIT & Non-AUDIT FEES

2007

0.585274

	Audit	Non-audit	Total
	EUR	EUR	EUR
Ernst & Young	927,020	700,518	1,627,538
Deloitte	51,173	10,252	61,424
KPMG	8,543	457,090	465,633
PwC	13,447		13,447
Other auditors	12,453		12,453
	1,012,636	1,167,859	2,180,495

Bank of Cyprus Group
AUDIT & Non-AUDIT FEES

ΑΠΟΡΡΗΤΟ
2006

0.585274

	Audit		Non-audit		Total
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Ernst & Young		717,170			717,170
Deloitte		44,851			44,851
KPMG		7,347			7,347
PwC		4,642	Analysis not available		4,642
Other auditors					0
		774,010			774,010

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Bank of Cyprus Group
AUDIT & Non-AUDIT FEES

ΑΠΑΡΡΗΤΟ
2005

0 585274

	Audit		Non-audit		Total
	EUR		EUR		EUR
Ernst & Young		721,140			721,140
Deloitte					0
KPMG		7,518	Analysis not available		7,518
PwC					0
Other auditors					0
		728,658			728,658

ΑΠΑΡΡΗΤΟ

Bank of Cyprus Group
AUDIT & Non-AUDIT FEES

2014
ΑΠΟΡΡΗΤΟ

0.585274

	Audit	Non-audit	Total
	EUR	EUR	EUR
Ernst & Young	762,750		762,750
Deloitte			0
KPMG	8,543	Analysis not available	8,543
PwC			0
Other auditors			0
	771,293		771,293

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Επιτροπή Θεσμών Αξιών και Επιτροπή Διακρίσεων

Bank of Cyprus Group
AUDIT & Non-AUDIT FEES

ΑΠΟΡΡΗΤΟ
2003

0.585274

	Audit	Non-audit	Total
	EUR	EUR	EUR
Ernst & Young	718,928		718,928
Deloitte			0
KPMG	5,638	Analysis not available	5,638
PwC			0
Other auditors			0
	724,567		724,567

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Bank of Cyprus Group

AUDIT & Non-AUDIT FEES

2002

0.585274

	Audit	Non-audit	Total
	EUR	EUR	EUR
Ernst & Young	671,129		671,129
Deloitte			0
KPMG	5,638	Analysis not available	5,638
PwC			0
Other auditors			0
	676,768		676,768

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Compliance Fees for the period 2006

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

(UNIT)

Bank of Cyprus CO Limited

Year	Provided by (Legal name)	Compliance Fees	Description
2006	td the Compliance Services Limited	22	Compliance advice and regular monitoring for investment services
2006	Unit-8 Young Limited	2	Transaction advice
2007	Active Compliance Services Limited	10	Compliance advice and regular monitoring for investment services
2008	Active Compliance Services Limited	10	Compliance advice and regular monitoring for investment services
2009	Active Compliance Services Limited	9	Compliance advice and regular monitoring for investment services
2010	Active Compliance Services Limited	10	Compliance advice and regular monitoring for investment services
2011	Active Compliance Services Limited	9	Compliance advice and regular monitoring for investment services
2012	Active Compliance Services Limited	10	Compliance advice and regular monitoring for investment services
2013	Active Compliance Services Limited	9	Compliance advice and regular monitoring for investment services
Total		<u>111</u>	

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Consultancy Fees for the period 2006-2013

UNIT: EUROPA Ltd

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Year	Provided by (legal name)	Consultancy Fees €m/000	Description
2008	Unita Europe Ltd	19	consultancy for reorganisation
2008		2	expenses for above
2009	Unita Europe Ltd	14	consultancy for reorganisation
2009		1	expenses for above
2009	P.T.P Public Market Research	15	customer service research
2010	P.T.P Public Market Research	5	customer service research
2010	Insurance Association of Cyprus	3	consultancy for Class 7 insurance products
2011	Insurance Association of Cyprus	4	consultancy for Class 7 insurance products
2011	DELGOTTE NP	21	management team workshop
2012	Millennia Ltd	15	consultancy for pensions
2012	Insurance Association of Cyprus	4	consultancy for Class 7 insurance products
2012	Unita Europe Ltd	3	consultancy for reorganisation
2012	Deloitte	3	workshop based on insurance market (non property company)
2012	Deloitte	5	consultancy for re-engineering
2013	PSA Firm Limited	30	consultancy for communication strategy
2013	Unita Europe Ltd	19	consultancy for reorganisation
2013		1	expenses for above
2013	Insurance Association of Cyprus	1	consultancy for Class 7 insurance products
Total		285	

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Consultancy Fees for the period 2006 - 2013

UNIT:

GIC

Year	Provider (Legal name)
2006	Risk Business
2007	Bostina & Associates
2008	Aon Hewitt
2008	HSBC
2009	Aon Hewitt
2009	Group 4 Securitas
2010	Insurance Association Cyprus
2010	Panos Makris
2010	Aon Hewitt
2010	Ernst & Young
2010	Deloitte
2011	Aon Hewitt
2011	Deloitte
2011	Insurance Association of Cyprus
2011	Oikonomiou Architekton & Μηχανικoi
2012	Aon Hewitt
2012	IIP International
2012	Abelopoulos Architekton & Μηχανικoi
2012	Deloitte
2012	OEB (Cyprus Employers' and Industrialists Federation)
2013	
Total	

Consultancy Fees EUR'000	Description
2	Insurance Risk Profiling
2	Legal consulting for Romania market
4	Actuarial Fees for GIC retirement benefit plan
13	Catastrophe Modelling (Proportionate Treaty Agreements)
4	Actuarial Fees for GIC retirement benefit plan
1	Security Survey
3	Consultancy for Solvency II
2	Energy study
4	Actuarial Fees for GIC retirement benefit plan
44	Advisory Services re Solvency II Implementation
6	Consultancy services for Investors in People
4	Actuarial Fees for GIC retirement benefit plan
14	Consultancy services for Investors in People
4	Consultancy for Solvency II
1	Architect Fees for generator installation
4	Actuarial Fees for GIC retirement benefit plan
1	Consultancy for Investors in People
2	Architect Fees for Kyriakou Matsi Ave Building study
9	Consultancy services for Investors in People
-20	Grant covering part of investors in People cost
0	No consultancy fees charged in 2013
104	

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Bank's consultancy fees for the period 2007 - 2013

UNIT:

Bank of Cyprus PCI Νικόλα - Romaika Branch

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Year	Consultancy firm	Consultancy fees EUR'000	Description
2007	Thames Property Development	7	Professional services
2007	AMV Business	3	Professional services
2007	Borings of Appabi	2	Professional services
2007	Colliers International	4	Professional services
2007	Diatai Telecom	1	Professional services
2007	Deliqua Capital	1	Professional services
2007	East Bridge	0	Professional services
2007	Ernst&Young	13	Professional services/Audit services
2007	Estelco Consulting	2	Professional services
2007	Resitech Services	3	Professional services
2007	Internet Securities Research (Ea Emerging Markets)	0	Professional services
2007	WASPADA SEMBON	0	Professional services
2007	TECTON SERVICES	10	Professional services
2008	Am Capital	7	Insurance services
2008	Business Consulting	0	Professional services/Evaluation services
2008	Darius Rom Surso	1	Professional services
2008	Datas Telecom	2	Professional services
2008	DTZ Echinos Consulting	10	Professional services/Evaluation services
2008	East Bridge	2	Professional services/Evaluation services
2008	Ernst&Young	63	Professional services/Audit services
2008	Euroko Consulting	2	Professional services/Evaluation services
2008	Euro Advanced Consulting	0	Evaluation services
2008	Media City	1	Evaluation services
2008	MHC Advisors	7	Evaluation services
2008	Perfekt Consulting Team	1	Professional services
2008	PIA Group Capital	2	Professional services/Evaluation services
2008	Prezis Consulting	1	Evaluation services
2008	Resitech Services	1	Professional services/Evaluation services
2008	Regatta SA	4	Evaluation services
2008	Rom Bank Estates	1	Evaluation services
2008	Tandem Consulting	0	Professional services
2008	Triaya Trade	1	Evaluation services
2008	Varian O&S	0	Evaluation services
2008	ABC Expert Evaluators	3	Evaluation services
2008	Brookland Invest	4	Evaluation services
2008	Colspania Consulting	5	Evaluation services
2008	Darius O&S	1	Evaluation services
2008	Darius Rom Surso	1	Evaluation services
2008	DTZ Echinos Consulting	10	Evaluation services
2008	East Bridge	1	Evaluation services
2008	Ernst&Young	61	Audit services
2008	Estelco ABC Management	0	Evaluation services
2008	Hajn Sirhat	5	Evaluation services
2008	Lero Advanced Consulting	1	Evaluation services
2008	Prezis Consulting	7	Evaluation services
2008	Property Partners	4	Evaluation services
2008	Regatta Evaluation	2	Evaluation services
2008	Regatta SAL	2	Evaluation services
2008	Romanian Apartments	1	Audit services
2008	SHM South Africa	0	Evaluation services
2010	Ward Lang LaSalle	5	Evaluation services
2010	ABC Expert Evaluators	1	Evaluation services
2010	Colspania Consulting	15	Evaluation services
2010	Colliers International	15	Evaluation services
2010	Darius O&S	14	Evaluation services
2010	Darius O&S	9	Professional services
2010	DTZ Echinos Consulting	18	Evaluation services
2010	East Bridge	0	Evaluation services
2010	Ernst&Young	50	Audit services

Bank's consultancy fees for the period 2007 - 2013

€907;

Bank of Cyprus PLC Nicosia - Romanian Branch

2010 Grant ABC Management	3 Evaluation services
2010 King Shung	1 Evaluation services
2010 Lamb Advisory Consulting	4 Evaluation services
2010 Moss Treobblers	0 Evaluation services
2010 Parnis Lewis	11 Evaluation services
2010 Pwcc Consulting	11 Evaluation services
2010 Property Partners	8 Evaluation services
2010 Regatta Evaluat	1 Evaluation services
2010 Regatta SRL	9 Evaluation services
2010 SIMA South Mediterranean	3 Evaluation services
2010 James Ling LaSalle	8 Evaluation services
2011 Proconstrucsiun&Coopers	3 Professional services
2011 ABC Capital Systems	8 Evaluation services
2011 Saxon City Group	1 professional services
2011 SMP Partners Real Estate	2 Evaluation services
2011 Colson&Co Consulting	2 Evaluation services
2011 Clavin SRL	6 Evaluation services
2011 Deloitte Consultants	8 Professional services
2011 DTZ Echinos Consulting	16 Evaluation services
2011 Ernst&Young	34 Audit services
2011 MC Tahiro Consulting & Management	6 Evaluation services
2011 Parnis Lewis	31 Evaluation services
2011 Property Partners	1 Evaluation services
2011 Regatta SRL	1 Evaluation services
2011 Romanian Expert Consulting	3 Evaluation services
2011 Vialis Consulting	16 Professional services
2011 Deloitte Consultants	3 Professional services
2011 James Ling LaSalle	4 Evaluation services
2011 Moss Ltd Consulting	0 Evaluation services
2011 SMP Partners Real Estate	1 Evaluation services
2011 Cap-Am Medeiros C	0 Evaluation services
2011 Cushman&Wakefield Romania	3 Evaluation services
2011 DTZ Echinos Consulting	13 Evaluation services
2011 EYss Consulting	7 Evaluation services
2011 Ernst&Young	55 Audit services
2011 Parker Lewis	58 Evaluation services
2011 Regatta SRL	4 Evaluation services
2011 Romanian Expert Consulting	5 Evaluation services
2011 Saxon	2 professional services
2011 Deloitte Audit	78 Professional services
2011 Deloitte Tax	36 Professional services
2011 DTZ Echinos Consulting	2 Evaluation services
2011 EYss Consulting	2 Evaluation services
2011 Parker Lewis	3 Evaluation services
2011 Romanian Expert Consulting	7 Evaluation services
2011 Rowden Architects SRL	2 Evaluation services
2011 Colson, Visitation and Advisory	1 Evaluation services
2011 Ernst&Young Assurance Services	9 Audit services

Total

907

Consultancy Fees for the period 2008 - 2013 (Interim / Acquisition Data - 2013)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ

Note: VED amounts are included in the capex fees

Year	Provided by (Legal name)	Consultancy Fees EUR '000	Description	EUR
2013	Bureau of credit ratings Experian - Interfin	64	Credit review	2,775,340
2013	Moody's Investors Service	58	Rating	2,312,430
2013	Ernst and Young AG	32	Transfer Pricing Consultant	1,416,000
2013	QSC Espira	28	Credit reports	1,174,038
2013	Moody Investors Service	27	Rating	1,126,350
2013	Opportunity Collaborative Ltd	18	IT consultancy	814,535
2013	Collins & Hocking	18	Property Consultancy	802,429
2013	QSC Politaine	16	Consultancy	731,736
2013	MFD Consulting	15	Consultancy	525,000
2013	Am-Bank	12	IT consultancy	462,371
2013	Interfin	10	Consultancy	462,000
2013	QSC CBH	9	IT consultancy	411,500
2013	MTC	8	Consultancy	348,000
2013	QSC SmartEnergy	7	Consultancy	215,227
2013	INTERUSCAP LTD	6	Consultancy	275,244
2013	QSC "MPT"	6	IT consultancy	259,319
2013	Intercontinental Media Administration	5	Consultancy	226,489
2013	QSC EPT	5	IT consultancy	215,539
2013	QSC NTC, Sordani	5	IT consultancy	210,000
2013	QSC ForNika	4	Consultancy	200,000
2013	Financial Capital	4	Consultancy	182,281
2013	QSC RFL/SC/CP	4	Consultancy	172,681
2013	QSC "Cyrus"	3	Consultancy	133,223
2013	International Franchise Corporation	3	Consultancy	117,691
2013	QSC "Franchise-Track"	3	Consultancy	115,290
2013	QSC "Franchise-Track"	3	Consultancy	84,983
2013	QSC Kaufmann	2	Education	80,000
2013	QSC "Cyrus" (Vera #3)	2	Education	42,382
2013	QSC Coding for consulting services "Penelope Haidry"	1	Consultancy	16,544
2013	QSC "QST"	1	Consultancy	14,836
2013	RED BUSINESS INNOVATION LTD	1	Consultancy	18,091
2013	esaboree.com Ltd	0	Consultancy	15,862
2013	Green Growth	0	Education	12,643
2013	Inter Reliance	0	Consultancy	12,596
2013	Mudita Hotels Ltd	0	Consultancy	9,074
2013	QSC "Chain-curve"	0	IT & Social Correction	2,500
2013	QSC "Kustan Capital - Services"	0	IT & Social Correction	8,080
2013	Phytronet/Innovators Bista S.V.	0	IT & Social Correction	143,378
2013	Bloomberg Finance L.P	41	IT & Social Correction	185,800
		117		1,868,345
Total 2013				14,107,832

Consultancy fees for the period 2008 - 2013 (continued - Acquisition date - 2018)

UNIT:

UNGAUSD

Note: 190 should be included in the Legal Fee

Year	Provided by (Legal name)	Consultancy Fees EUR '000	Description	Unit
2012	National Bureau of Credit Histories	3,526,461	Information on credit risk	
2012	Bureau of credit records Experian - Interdis	1,889,356	Information on credit risk	
2012	International Finance Corporation	3,072,270	Development of internal d	
2012	Muddy's Investors Service	1,733,247	Rating	
2012	DT	2,812,607	IT consultancy	
2012	Paloma and Trinch	1,248,842	Consultancy	
2012	Novoson SAS	1,210,000	Rating	
2012	Collin International	1,174,922	Property consultancy	
2012	MPD Consulting	925,200	Development of internal d	
2012	Bloomberg Finance LP	658,565	Consultancy	
2012	Noby Fedorovskiy A.	730,702	Rating	
2012	Interdis	513,118	Development of internal d	
2012	NYS Independent Expert	500,000	Rating	
2012	Laboratory of Mobile Applications	493,151	Development of internal d	
2012	MTC	481,480	Rating	
2012	SZABR	342,280	Consultancy	
2012	Αυτοματιστα	330,000	Company participation	
2012	Odyssey Consultants MB	298,025	Rating	
2012	Henry Killa V.V.	288,340	Rating	
2012	Κανίνα για ιδιόκτητη/κοινόχρηστη	250,000	Consultancy	
2012	Franchise (V.V.)	247,580	Conference participation	
2012	Inventory and miscellaneou	232,841	Development of internal d	
2012	Messiasen Meyers Borge	216,305	Consultancy	
2012	VBO Consult	213,500	Consultancy	
2012	Equifax Credit Services	177,008	Analysis reports	
2012	EA Store	150,000	Business Plan Preparation	
2012	AT-Risk	132,658	IT consultancy	
2012	Value Realizement	121,270	Development of internal d	
2012	Marius Evans (Europe) Ltd.	115,901	Development of internal d	
2012	Cornestone	114,680	Consultancy	
2012	Living U.D.	80,204	Consultancy	
2012	Alliance Factors Consulting	62,720	Consultancy	
2012	Centre for professional Development	59,000	Conference participation	
2012	Financial Consulting	57,211	Tax consulting	
2012	Team	56,570	Consultancy	
2012	Onova Development Company	46,000	Conference participation	
2012	MPCC	42,404	Development of internal d	
2012	Charliewest	40,000	Consultancy	
2012	Business News Media	38,810	Conference participation	
2012	Woolite Hotels Ltd	34,341	Rating	
2012	Teaching Centre 180 AED	27,876	Consultancy	
2012	WARRIOR	26,520	Rating	
2012	Greenway M.	15,000	Consultancy	
2012	Mediamarketing G.S	13,444	Consultancy	
2012	Non Government Educational Centre Atake	11,870	Rating	

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Consultancy Fees for the period 2008 - 2012 (Unit: Euro - Acquisition data - 2012)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

Note: YRD codes are included in the table/fee

Year	Provided by (Legal name)	Consultancy Fees (EUR '000)	Description	RUB
2011	ANOR	0.28	Consultancy	13,354
2012	Association of Financial Institutions	0.12	Consultancy	6,035
2012	CP&S, LLC	0.17	Consultancy	8,334
2012	Business Services	0.18	Consultancy	5,506
2012	Business Services	0.10	History	4,130
2012	Diakon	0.08	IT consultancy	3,487
2012	Optima Te	0.08	Consultancy	2,208
2012	History Feedback	0.08	History	1,270
2012	Motivator N.L.	0.02	Rating	489
2012	Procterys M	0.03	Conference participation	354
2012	Consulting Partners	0.01	Consultancy	275
2012	Stratona I.S.	0.00	Consultancy	118
TOTAL 2012		543		26,875,000

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Consultancy Fees for the period 2008 - 2013 (Consolidated Acquisition data - 2013)

UNIT: EURO

Note: WHO amounts included in the legal fees

Year	Provided by (Legal name)	Consultancy Fees	Description	EUR'000
2011	CSC "Centre of Professional Valuation"	1,947,000	Valuation	1,947,000
2013	INTELL SCOPE LTD	1,781,201	IT consultancy	1,781,201
2013	Onymity Consulting Ltd	1,555,843	IT consultancy	1,555,843
2003	CSC "Duboka and Toumbis CGP"	1,413,254	Consultancy	1,413,254
2013	CSC WIP "hub"	1,380,000	Operational support of internal e	1,380,000
2013	Deloitte and Tou	1,354,603	Consultancy	1,354,603
2003	CSC "Consulting"	1,109,685	Advisory	1,109,685
2013	DNAC Technology	1,103,252	Consultancy	1,103,252
2013	Risk Concept Finance	713,852	Project Analysis	713,852
2003	Substantia Ltd	682,000	Bank Risk Reports	682,000
2003	Boomerang Group LP	586,231	Consultancy	586,231
2013	MAD International	548,413	Information consultancy	548,413
2013	CSC "Kathimerini Marketing Styles and Statistics"	416,153	Consultancy	416,153
2013	CSC "KOT"	405,365	Consultancy	405,365
2003	Confira International	378,000	Consultancy	378,000
2003	Neoly Feedback	314,000	Property Consultancy	314,000
2013	REUTERS	287,368	Consultancy	287,368
2013	CSC "Significant asset organisation"	237,003	Information consultancy	237,003
2013	Mercus System Support Ltd	217,000	Valuation	217,000
2013	AMC "TP" Bank Ltd	203,207	Consultancy	203,207
2013	CSC "JA Mason's Institute"	195,000	Consultancy	195,000
2013	Solista Group	182,260	Advisory	182,260
2013	Selbina Visa Services	180,810	Consultancy	180,810
2013	Errol and	147,800	Consultancy	147,800
2013	P. Heister	138,349	Consultancy	138,349
2013	Financial Company	132,000	Consultancy	132,000
2013	CSC "MAMA"	113,394	Tax consultancy	113,394
2013	MIT Sloan School of Management	110,000	Consultancy	110,000
2013	Andros	95,456	Consultancy	95,456
2013	QASC Cyprus	83,000	Consultancy	83,000
2013	QASC Cyprus	70,000	Valuation	70,000
2013	QASC Cyprus	59,000	Consultancy	59,000
2013	QASC Cyprus	57,000	Consultancy	57,000
2013	QASC Cyprus	55,100	Consultancy	55,100
2013	QASC "Adelta Group"	51,000	Consultancy	51,000
2013	QASC "All Media Group"	50,150	Consultancy	50,150
2013	QASC Financial Centre "New Team"	48,657	Consultancy	48,657
2013	QASC "U-Active"	45,400	Valuation	45,400
2013	OF MARSIS	38,520	Consultancy	38,520
2013	QASC Capital	33,600	Consultancy	33,600
2013	National Fund Association	22,040	Consultancy	22,040
2013	QASC "Regulation/Media"	21,600	Consultancy	21,600
2013	QASC "United Front"	13,240	Consultancy	13,240
TOTAL 2013		450		18,750,458

Consultancy Fees for the period 2008 - 2013 (in thousands / Acquisition date - 2013)

ΟΜΑΔΕΥΣΗ

UNIT

Note: N/A consult is included in the Legal fees

Year	Provided by (Legal name)	Consultancy Fees (EUR/000)	Description	EUR
2010	OSIC "Servicing Company"	233.3	Fee for audit valuation	3,011,344
2010	CSC BP "Informations"	53.2	Development of internal d	4,201,035
2010	OSIC "Banking Production Center"	51.3	Education	2,061,494
2010	Theodoros Mardari	18.1	Brand development	748,384
2010	Κοινωνική Έταιρική Ύψιστοτεχνική Υποδομή	18.2	Consultancy	733,800
2010	Mikrotayou German "Growth"	17.7	Consultancy	715,818
2010	Mosoly's Investors Service	17.5	Rating	714,313
2010	APO-LIFE	11.8	Analytical expertise	444,883
2010	elien/era ops Ltd	9.4	Consultancy	377,399
2010	UTEL-SCAPE LTD	7.4	Consultancy	300,822
2010	NETO BUSINESS INFOSYSTEMS LTD	7.3	Consultancy	294,930
2010	TRIF	7.2	Consultancy	290,833
2010	OSIC "Masterplan"	5.2	Consultancy	208,342
2010	Onix	5.2	Consultancy	107,911
2010	OOO "Nidelic"	4.8	Translation	193,267
2010	First company "Trade Center" operators Radio B.V."	4.4	Comparative Compensation	179,051
2010	OSIC Building Management	4.4	Environment	177,420
2010	OOO "Julian Market"	4.3	Analytical expertise	163,896
2010	TAO "RA Media Interchange"	3.6	Rating	146,809
2010	OSIC "RA Media Interchange"	3.6	Consultancy	146,812
2010	OOO "LATY"	3.6	Rating	143,849
2010	OSIC "LATY"	3.5	Translation	118,000
2010	OSIC "LATY"	3.3	Consultancy	88,798
2010	Osney Market "Osney"	2.5	Rating	78,120
2010	Osney Property Co. K.V.	1.9	Rating	76,040
2010	Erre and joint-venture	1.8	Consultancy	73,220
2010	OOO "Oytorokafiter"	1.6	Consultancy	63,559
2010	BO "TRIO-Dub"	1.5	Consultancy	40,000
2010	TAO "PM Educat"	1.3	Consultancy	50,896
2010	OOO "ASMA-Vest"	1.3	Translation	45,000
2010	OOO "University"	1.1	Open/thesis	41,260
2010	OSIC "Special Centre "New Park"	1.1	Consultancy	41,760
2010	TAO "Ae-Box Training"	1.0	Consultancy	40,000
2010	OF "MMP/SH"	0.9	Education	38,400
2010	OSIC "Medical podgotavl construction (refined) lines"	0.9	Consultancy	38,000
2010	APO UNIT "Profession"	0.9	Consultancy	34,000
2010	in Kavkasia Ekaterina Serpenina	0.9	Consultancy	34,512
2010	Novolan Chexing Yu'ems	0.8	Education	31,000
2010	MTF n Fiall	0.8	Translation	30,640
2010	OOO "R2331"	0.7	Consultancy	28,934
2010	Financial Consulting	0.7	Consultancy	28,800
2010	OOO "Aggriment-Media"	0.6	Tax consultancy	35,980
2010	TAO "Ziverty 15"	0.5	Capitalistic participation	11,356
2010	TAO "MO PHEP"	0.4	Consultancy	16,320
2010	OOO "Institut professional noga laborovs"	0.4	Consultancy	13,354
2010	HP "Mukoznabé bankovské sovy"	0.3	Consultancy	14,000
2010	HP "Mukoznabé bankovské sovy"	0.3	Consultancy	14,000

Consultancy Fees for the period 2008 - 2013 (continuation / Acquisition date - 2013)

ΟΜΑΔΟΣ

Code VNO (category in accordance with Legal Fees)

Year	Provider (Legal name)	Consultancy Fees EUR '000	Description	Q/R
2010	000 "Certe akuzantia perituv"	0.3	Consultancy	12,255
2010	000 "Παράρτητο ΚΑΠΟΒΕΡΓΗ"	0.1	Tax consultancy	9,341
2010	000 OPNS, LLC	0.2	Consultancy	6,857
2010	Business Monitor International	0.2	Consultancy	6,300
2010	Frederick S.M.	0.1	Advisory	3,350
2010	015C "info-consult"	0.1	Consultancy	5,800
2010	Μακρής Γρηγόρης Μόνιμη Επιχείρηση Ο.Ε.	0.1	Legal consultancy	5,404
2010	AGOSU 8229 "TRAGAKI"	0.08	Education	3,300
2010	ANCOB "Οργανισμός Εθνικού Συστήματος"	0.04	Consultancy	1,600
2010	Atkinson U.U.	0.02	Advisory	940
Total 2010		510.7		25,578,206.7

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

Consultancy fees for the period 2008 - 2013 (Unitary / Acquisition fee - 2013)

UNIT

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ

Note: VBO amount is included in the legal fees

Year	Provided by (Legal name)	Consultancy fees (EUR '000)	Description	EUR
2009	00C "Baring Private Equity"	10	Education	1,499,118
2009	00C Moody's Investors	25	Rating	1,264,713
2009	00C AIG NZFI	20	Analysal expenses	846,610
2009	00C "Consulting Company"	15	Consultancy	648,000
2009	00C UNO Consultants	12	Consultancy	516,888
2009	00C "Bines part"	10	Consultancy	423,500
2009	00C "Wooling Part L.P."	8	Consultancy	407,678
2009	2AD "BA Music, Bulgaria"	9	Rating	303,622
2009	2AP "Expert by"	9	Rating	278,814
2009	00C Financial City Group	3	Consultancy	113,483
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	2,4	Consultancy	105,750
2009	00C BF Marten	2,4	Advisory	101,870
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	2,2	Consultancy	95,040
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	2,1	Transition	89,220
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	1,8	Transition	84,120
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	1,8	Consultancy	78,572
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	1,4	Consultancy	69,300
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	1,4	Conference participation	59,322
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	1,3	Financial and Environmental	55,000
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	1,3	Transition	54,380
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	1,0	Consultancy	44,400
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	1,0	Transition	42,771
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	0,9	For consultancy	40,300
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	0,8	Consultancy	33,421
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	0,7	Education	30,208
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	0,42	Consultancy	18,500
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	0,28	Consultancy	16,349
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	0,38	Education	16,300
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	0,27	Education	11,430
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	0,15	Education	10,489
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	0,12	Consultancy	5,383
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	0,12	Consultancy	5,200
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	0,10	Consultancy	1,000
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	0,09	Transition	3,424
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	0,04	Transition	3,850
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	0,08	Consultancy	3,331
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	0,08	Transition	2,790
2009	00C "Konsulting kompaniya" korporativna techeniya	0,04	Transition	1,080
Total 2009		130		7,169,781

Consultancy Fees for the period 2008-2013 (Incl. Vat) : Αποποίηση \$486 - 2013

UNIT: EURO

Note: VAT amount is included in the legal fees

Year	Provided by (Legal name)	Consultancy Fees EUR 000	Description	EUR
2008	ICONSCHOLD	50	Consultancy	1,103,414
2008	Lead Lenders	85	Consultancy	2,693,741
2008	0000 "Yunusman Investment"	80	Consultancy	2,485,089
2008	UNIGSTRUM CAPITAL LIMITED	27	Consultancy	1,121,456
2008	0000 "Societas Investing" s.p.a	22	Translation	897,702
2008	0000 "Advent Finance"	22	Translation	891,359
2008	0000 "Informatica"	20	Analitical expenses	810,500
2008	Lead Oligo Market	19	Consultancy	557,749
2008	Mitsubishi Investment	18	Rating	540,881
2008	0000 "Barne/Amal"	11	Consultancy	446,502
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	8	Consultancy	313,863
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	8	Education	287,878
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	8	Analitical expenses	263,254
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	8	Rating	240,376
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	8	Conferece participation	184,083
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	8	Consultancy	162,311
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	8	Consultancy	146,827
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	8	Consultancy	124,000
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	2,40	Consultancy	98,364
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	2,15	Conference participation	88,383
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	1,88	Translation	81,490
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	1,78	Consultancy	72,200
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	1,71	Consultancy	70,855
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	1,69	Conference participation	70,000
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	1,36	Conferece participation	64,831
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	1,14	Consultancy	58,758
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	1,18	Conference participation	57,288
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	1,14	Consultancy	57,000
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	1,13	Consultancy	47,458
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	0,97	Consultancy	40,250
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	0,74	Consultancy	37,250
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	0,72	Tax consultancy	30,800
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	0,65	Consultancy	27,200
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	0,61	Rating	25,424
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	0,61	Conferece participation	15,024
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	0,58	Consultancy	23,370
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	0,58	Education	23,560
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	0,58	Conferece participation	21,100
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	0,48	Consultancy	15,860
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	0,48	Consultancy	20,800
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	0,37	Consultancy	15,500
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	0,38	Education	15,200
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	0,33	Conferece participation	13,500
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	0,31	Education	13,817
2008	0000 "Cent euro bank" s.p.a	0,23	Consultancy	11,000

Consultancy Fees for the period 2008 - 2013 (In Euro) - Acquisition (Ann. 2013)

UMET

018437804

Name: WHO consult in ... The Legal Fees

Year	Contractor (Legal name)	Consultancy Fees €(k/1000)	Description	EUR
2008	040 "Europharma"	0.29	Consultancy	11,712
2008	000 "Teg"	0.24	Consultancy	10,000
2008	0F MW954E	0.24	Education	8,900
2008	000 "Helm"	0.19	Translation	7,718
2008	000 "Cery/Alco/Alco/Alco/Alco/Alco"	0.15	Consultancy	6,300
2008	000 National Food Authority	0.13	Consultancy	5,900
2008	000 "Helm Ltd."	0.13	Consultancy	5,047
2008	000 "Helm"	0.12	Consultancy	5,000
2008	000 "Helm"	0.11	Consultancy	4,900
2008	000 "for legal services, Tula"	0.09	Consultancy	3,708
2008	000-578 "Helm"	0.07	Certification	2,700
Total 2008		418		17,315,488
Total		2,214		90,887,033

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

BANK OF CYPRUS		CONSULTANCY FEES FOR THE SIX MONTHS ENDED 30 JUNE 2013			
BRANCH	DATE	ONOMA CONSULTANT	ΣΚΟΠΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	ΑΡ. ΦΟΡΩΛ. ΤΑΥΤ.	ΠΟΣΟ €
234	10/01/2013	DELOITTE LIMITED	FATCA IMPACT ASSESSMENT.	10162812X	56,274
211	16/01/2013	PWC	PWC - CREDIT LOSS REVIEW -12/2012.	12143594R	220,000
211	16/02/2013		PIMCO, MCKENSEY, PWC - ACCRUAL FOR CUNSU.FEES - 12/2012.	ΚΑΤΟΙΚΟΙ	2,549,200
245	17/01/2013	MOODYS INVESTORS SERVICES	PROFESSIONAL SERVICES.	ΕΞΟΤΕΡΙΚΟΥ	15,900
211	18/01/2013	PWC	ASSESSMENT OF THE ADEQUACY OF THE INTERNAL CONTROLS OF THE BANK.	12143594R	133,673
211	21/01/2013	DELOITTE LIMITED	ADVICE ON UK TAX TREATMENT OF PENSION SCHEMES.	10162812X	5,792
211	27/01/2013	HEWITT ASSOCIATES SA	BOC UK GROSS BORDER IMPLEMENTATION.	18032215C	26,595
211	23/01/2013	DELOITTE LIMITED	TAX SERVICES IN THE QUARTER ENDED 31 DEC.12.	10162812X	3,276
267	27/01/2013	ACV ACCOUNTING SERVICES LTD	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΛΕΥΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΔΑΝΕΙΑΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ.	132440308	4,720
267	28/01/2013	CHRISTOU MARIELLA	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΛΕΥΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΔΑΝΕΙΑΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ.	625492	216
267	28/01/2013	CHRISTOU MARIELLA	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΛΕΥΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΔΑΝΕΙΑΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ.	625492	265
267	28/01/2013	CHRISTOU MARIELLA	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΛΕΥΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΔΑΝΕΙΑΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ.	625492	500
211	06/02/2013	NEOPHYTOU SPYROS	CONSULTING SUPPORT 10-12/2012.		8,250
211	08/02/2013	NEOPHYTOU SPYROS	CONSULTING SUPPORT 09-12/2012.		1,063
103	12/02/2013	CHRISTOU MARIELLA	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΛΕΥΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΔΑΝΕΙΑΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ.	625492	265
267	12/02/2013	CHRISTOU MARIELLA	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΛΕΥΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΔΑΝΕΙΑΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ.	625492	215

BANK OF CYPRUS

CONSULTANCY FEES FOR THE SIX MONTHS ENDED 30 JUNE 2013

BRANCH	DATE	ΟΝΟΜΑ CONSULTANT	ΣΚΟΠΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	ΑΡ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΤ.	ΠΟΣΟ €
267	13/02/2013	CHRISTOU MARIELLA	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΛΕΥΚΩΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΕΝΑΝΤΙ ΔΑΝΕΙΑΚΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ.	625492 ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΟΤΕΡΙΚΟΥ	2,000
212	20/07/2013	SNL FINANCIAL LTD	CONSULTANCY FEES.	12244080	14,160
267	20/09/2013	ACV ACCOUNTING SERVICES LTD	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ.	GB243823552 ΚΑΤΟΙΚΟΙ	4,720
234	06/03/2013	PWC	PROJECT ANIMA - ENGAGEMENT LETTER 20 DEC.2012.	ΕΞΟΤΕΡΙΚΟΥ	292,500
234	12/09/2013	INTRALINKS	PROJECT CEDAR.	ΚΑΤΟΙΚΟΙ	3,415
234	12/09/2013	ERNST & YOUNG LLP	MINOS CREDIT PROCESS SEPT.2012 - JAN. 2013 (BOC AUSTRALIA).	ΕΞΟΤΕΡΙΚΟΥ	11,110
211	29/03/2013	CENTRAL BANK - PIMCO	ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ	ΕΞΟΤΕΡΙΚΟΥ	2,820,640
234	08/04/2013	VAT Df. E&Y Australia	VAT Df. E&Y Australia		-75
278	08/04/2013	STAVROS A. AGROTIS	CONSULTANCY FEES (CISCO).	Ε.Ο.519664 ΚΑΤΟΙΚΟΙ	1,153
234	17/08/2013	ERNST & YOUNG LLP	ADVICE FOR EXCEPTION FROM DEDUCTION OF UK INCOME INTEREST ON SUBOR.LOAN.	ΕΞΟΤΕΡΙΚΟΥ	5,840
264	18/04/2013	PWC AE	COVERED BOND MONITORING	EL094999907	34,500
234	18/04/2013	DELOITTE LIMITED	RESTRUCTURING OF A STEFANIDES & SONS LTD.	1216812X	1,770
234	18/04/2013	HEWITT ASSOCIATES SA	GRATUITY SCHEME CHANGE AND OCI TRANSITION.	18002215C	13,886
235	25/04/2013	LAIKI BANK UK	LAIKI UK EMPLOYEE SALARIES APRIL 2013	GB722879409 ΚΑΤΟΙΚΟΙ	635,430
234	25/04/2013	ERNST & YOUNG LLP	MINOS CREDIT PROCESS FEB.13 (BOC AUSTRALIA).	ΕΞΟΤΕΡΙΚΟΥ	3,401
234	25/04/2013	DELOITTE LIMITED	TAX SERVICES IN THE QUARTER ENDED 31 MARCH 2013.	10162812X	2,950

BANK OF CYPRUS

CONSULTANCY FEES FOR THE SIX MONTHS ENDED 30 JUNE 2013

BRANCH	DATE	ΟΝΟΜΑ CONSULTANT	ΙΚΟΝΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	ΑΡ ΦΟΡΩΛ.ΤΑΥΤ.	ΠΟΣΟ €
234	26/04/2013	HEWITT ASSOCIATES SA	CONSULTING SUPPORT 01/02/2013-31/03/2013.	12316886G	1,882
245	08/05/2013	MOODYS INVESTORS SERVICES	PROFESSIONAL SERVICES.	CY10267824T	54,239
261	13/05/2013	ACV ACCOUNTING SERVICES LTD	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΜΙΩΝΙΑΣ	12144030S	4,720
234	13/05/2013	PROF.DR.GUNTHER GEBHARDT	EXPERT REPORT ON ACCUSATIONS BY THE SEC	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΤΕΡΝΟΚΥ	26,320
211	14/05/2013	PWC	CREDIT LOSS MODEL PREPARATION	11143594R	92,060
230	15/05/2013	PWC	INTERNAL CONTROL AUDIT	EL-094399907	22,265
230	16/05/2013	PWC	INTERNAL CONTROL AUDIT	EL-094399907	3,000
217	20/05/2013	BNY TRUST AU PTY LTD	Escrow arrangement fee 27/03/2013-26/03/2014	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΤΕΡΝΟΚΥ	4,580
284	26/05/2013	PWC	Cover Bond monitoring	EL-094399907	5,900
234	26/05/2013	DELOITTE LIMITED	TAX SERVICE	10162812V	4,464
298	27/05/2013	MERCER	PROFESSIONAL SERVICES.	GB244251779	45,931
298	27/05/2013	MERCER	PROFESSIONAL SERVICES.	GB244251779	44,211
235	28/05/2013	LAIKI UK	UK LAIKI SALARY 4/13 VAT	GB722879409	112,766
235	28/05/2013	LAIKI UK	UK LAIKI SALARY 5/13 VAT	GB722879409	94,165
211	28/05/2013	PWC	Assessment of the Internal Controls	12143594R	83,485
235	29/05/2013	LAIKI UK	UK LAIKI SALARY 5/13	GB722879409	526,996

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

BANK OF CYPRUS

CONSULTANCY FEES FOR THE SIX MONTHS ENDED 30 JUNE 2013

BRANCH	DATE	ONDMA CONSULTANT	ΣΚΟΠΟΣ ΠΑΡΧΩΜΗΣ	ΑΡ ΦΟΡΟΛ.ΤΑΥΤ.	ΠΟΣΟ €
211	30/05/2013	CENTRA BANK	ANADIATHROSI FEES-CB	CY13000165X	3,513,713
267	31/05/2013	CHRISTOFIDES	DIACHRISTIS FEES 25/03/2013-31/05/2013	00030098J	16,694
205	06/06/2013	DELOITTE CONSULTANTS SRL	PROFESSIONAL VALUATION SERVICES	902626460	11,800
211	10/06/2013	PWC	CREDIT LOSS MODEL PREPARATION	12143594R	30,118
211	19/06/2013	PWC	RESTRUCTURING PLAN SERVICES	12143594R	57,879
211	19/06/2013	PWC	RESTRUCTURING PLAN SERVICES	12143594R	27,604
211	19/06/2013	PWC	RESTRUCTURING PLAN SERVICES	12143594R	26,325
211	29/05/2013	PWC	ADVISORY SERVICES PROJECT ANNA	12143594R	265,000
211	18/06/2013	PWC	DIAGNOSTIC REVIEW BY CLAYTON EURO	12143594R	31,109
235	30/06/2013	LAIKI UK	CONSULTANCY FEES	GB722879409	12,565
267	24/06/2013	CHRISTOFIDES	CONSULTANCY FEES	00030098J	3,000
290	26/06/2013	SIDLEY AUSTI	PROFESSIONAL SERVICES	ΚΑΤΟΙΚΟΙ	8,326
290	27/06/2013	SIDLEY AUSTI	PROFESSIONAL SERVICES	ΕΕΔΤΕΡΗΚΟΥ	111
235	28/06/2013	LAIKI UK	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΕΔΤΕΡΗΚΟΥ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ	
211	28/06/2013	PWC	Assessment of the Internal Controls	GB722879409	650,590
211	28/06/2013	PWC	VAT SERVICES	12143594R	78,765
				12143594R	11,700

BANK OF CYPRUS

CONSULTANCY FEES FOR THE SIX MONTHS ENDED 30 JUNE 2013

BRANCH	DATE	ONOMA CONSULTANT	ΣΚΟΠΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	ΑΡ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΚ.	ΠΟΣΟ €
211	30/06/2013	PWC	VAT SERVICES	32143594R	10,620
235	30/06/2013	CFB LTD	UK LAIKI SALARY 5/13	CY10000003E	115,916

TOTAL

2,431,661

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

CONSULTANCY FEES FOR THE YEAR 2012

BANK OF CYPRUS		ΟΝΟΜΑ ΚΑΤΑΡΤΗ		ΕΚΔΟΣΗ ΠΑΡΟΧΩΡΗΣ		ΣΠΟΔΑΤΑΥΤ.		ΠΟΣΟ €
BRANCH	DATE	ONOMA CONSULTANT						
24E	16/01/2012	MOODY'S INVESTORS SERVICES	PROFESSIONAL SERVICES			KATOKKI		14,174
28A	23/01/2012	MOODY'S INVESTORS SERVICES	PROFESSIONAL SERVICES			ESTERPKOY		17,500
281	25/01/2012	MARSH LTD	ALIGNING INSURANCE MITIGATION WITH OPERATIONAL RISK			ESTERPKOY		29,600
284	02/03/2012	J.P. MORGAN	ARRANGEMENT FEE PROJECT NICOSIA			KATOKKI		115,000
211	03/02/2012	HEWITT ASSOCIATES SA	ADVICE REGARDING SALE OF UK BUSINESS & PENSION RELATED ISSUES			ESTERPKOY		4,025
251	06/02/2012	SPECOCENKA LLC	SERVICES AS PER AGREEMENT NO2/3.4. 06 2281/2012			90002761Y		2,479
245	21/02/2012	LAW MARR	MARKET DISRUPTION FOR THE BOB AND BOC FACILITY AGREEMENT			KATOKKI		3,883
211	02/03/2012	HEWITT ASSOCIATES SA	MAIN BOC GRATUITY SCHEME, CHARTERED PENSION SCHEME			90002761Y		29,730
212	05/03/2012	BNL FINANCIAL LTD	PROFESSIONAL SERVICES			KATOKKI		13,600
234	05/04/2012	PRICEWATERHOUSE COOPERS A.E	COVERED BOND PROGRAMME-VAT			ESTERPKOY		773
211	02/04/2012	PRATT & ASSOCIATES LTD	CONSULTANCY SERVICES FOR THE PERIOD 01 OCT -31 DEC 2011			102774220		5,750
278	03/04/2012	STAVROS A. AGRIOIIS	AP ATEPHI 2177/09			10.610668		813
211	01/08/2012	PRATT & ASSOCIATES LTD	CONSULTANCY SERVICES FOR THE PERIOD 01 JAN - 31 MARCH 2012			102774220		5,600
291	17/05/2012	PP CONFORM GLOB	CONSULTANCY FEES			ESTERPKOY		1,733
245	27/04/2012	MOODY'S INVESTORS SERVICES	PROFESSIONAL SERVICES			KATOKKI		55,908
211	09/04/2012	STYPOI NEOPYTOY	AUCIBH 02 ΣΥΜΒΟΥΣΕΙΣ 01-03-2012			ESTERPKOY		7,919
234	03/05/2012	HEWITT ASSOCIATES SA	CONSULTING SUPPORT IN THE PERIOD 16/03/12-30/04/12			90002761Y		5,408
211	07/05/2012	INSTITUTE OF INTERNATIONAL FINANCE	LEGAL AND FINANCIAL ADVISORY SERVICES TO THE STEERING COMMITTEE OF THE POC			KATOKKI		108,137
234	05/05/2012	ERNST & YOUNG LLP	CAPITAL CALCULATION REVIEW			ESTERPKOY		82,417
212	30/05/2012	OVERA CONSULTING LIMITED	MARKET ASSESSMENT FOR A PROPOSED INSURANCE TRANSACTION			KATOKKI		35,100
234	17/05/2012	ERNST & YOUNG LLP	FEES FOR UKRAINE LITIGATION			ESTERPKOY		9,192

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

BANK OF CYPRUS

CONSULTANCY FEES FOR THE YEAR 2012

BRANCH	DATE	ONOMA CONSULTANT	ΣΚΟΠΟΣ ΠΑΡΕΧΘΕΝΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΕΧΘΕΝΤΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ €
222	11/06/2012	WOOD MACHENDE LTD	CONSULTANCY PROJECT ON NATURAL GAS	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΤΕΡΝΙΚΩ	152,019
280	14/06/2012	PWC LTD	BUSINESS DEVELOPMENT EVENTS IN MOSCOW	121435348	79,200
281	18/06/2012	KPMG LTD	INFORMATION SECURITY RISK ASSESSMENT ADVISORY SERVICES	990000384	18,380
211	23/07/2012	S NEOPHYTOU	CONSULTANCY FEES	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΤΕΡΝΙΚΩ	8,250
211	23/07/2012	TACUSIANI	TAOUSIANI 3-6/11 ENTRY 6/5/12	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΤΕΡΝΙΚΩ	-1,187
211	04/07/2012	TTEG & ASSOCIATES LTD	CONSULTING SUPPORT	102774226	3,890
212	04/07/2012	HOGAN LOVELL	MERGE CONTROL ADVICE	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΤΕΡΝΙΚΩ	88,842
245	04/07/2012	MOOYS INVESTORS SERVICES	CONSULTANCY FEES	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΤΕΡΝΙΚΩ	15,960
211	04/07/2012	LAMBROS CHARIZEMOU	CONSULTANCY FEES FOR APRIL 2012	006567474	5,850
211	04/07/2012	LAMBROS CHARIZEMOU	CONSULTANCY FEES FOR MARCH 2012	006567477	5,850
211	04/07/2012	LAMBROS CHARIZEMOU	CONSULTANCY FEES 2/12	006948247	6,750
211	04/07/2012	LAMBROS CHARIZEMOU	CONSULTANCY FEES 1/12	006567475	6,750
211	04/07/2012	LAMBROS CHARIZEMOU	CONSULTANCY FEES 12/11	006567473	6,750
211	04/07/2012	LAMBROS CHARIZEMOU	CONSULTANCY FEES 11/11	006567472	6,750
280	18/07/2012	PWC LTD	PROFESSIONAL FEES	111435344	80,730
287	23/07/2012	AGY ACCOUNTING SERVICES LTD	REVIEW OF CORPORATE GOVERNANCE	122440168	6,850
250	30/07/2012	JENNY & PARTNERS	PROFESSIONAL FEES 01/04/2012-11/05/2012	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΤΕΡΝΙΚΩ	11,222
284	30/07/2012	NORTON ROSE LLP	PROFESSIONAL FEES COVERED BOND CANCELLATION	ΜΑΤΙΟΝΑ ΕΣΤΕΡΝΙΚΩ	2,322
211	31/07/2012	NEOPHYTOU SPYRIDO	CONSULTANCY FEES	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΤΕΡΝΙΚΩ	1,680
250	01/08/2012	JENNY & PARTNERS	PROFESSIONAL FEES	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΤΕΡΝΙΚΩ	4,181
284	06/08/2012	PWC AE	PROFESSIONAL FEES COVERED BOND MONITORING	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΤΕΡΝΙΚΩ	29,250

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

BANK OF CYPRUS

CONSULTANCY FEES FOR THE YEAR 2012

BRANCH	DATE	OMD/MA CONSULTANT	ΠΑΡΟΧΗ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝ	ΑΠ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΥΤ.	ΠΟΣΟ €
267	06/09/2012	ACV ACCOUNTING SERVICES LTD	PROFESSIONAL FEES-STRATEGIC AND COMMUNICATIONS	102140302	4.882
240	05/08/2012	GAS	GUARDING SERVICES	12019144P	8.646
274	17/08/2012	EBNST & YOUNG LLP	PROFESSIONAL SERVICES-AGREED UPON PROCEDURES	122225209	1.872
284	30/04/2012	MOODYS INVESTORS SERVICES	PROFESSIONAL SERVICES	KATONKI EESTERNKY	82.188
267	28/01/2012	ACV ACCOUNTING SERVICES LTD	PROFESSIONAL FEES-STRATEGIC AND COMMUNICATIONS	102140302	8.882
234	10/09/2012	THE CYPRUS T	FOLD CHARGE HILTON	10001174X	140
234	10/09/2012	THE CYPRUS T	FOLD CHARGE HILTON	10001174X	852
234	30/09/2012	THE CYPRUS T	FOLD CHARGE HILTON	10001174X	852
211	03/08/2012	DELOITTE LTD	FATCA IMPACT ASSESSMENT	10162812V	117.821
234	11/09/2012	DELOITTE LTD	PROFESSIONAL SERVICES	10162812V KATONKI	2.736
234	17/09/2012	HEWITT ASSOCIATION	CONSULTING SUPPORT	EESTERNKY	4.247
267	17/09/2012	ACV ACCOUNTING SERVICES LTD	PROFESSIONAL FEES-STRATEGIC AND COMMUNICATIONS	102140302	2.240
234	19/09/2012	DELOITTE LTD	FATCA IMPACT ASSESSMENT	10162812V	52.850
211	10/09/2012	TTEG & ASSOCIATES LTD	CONSULTING SUPPORT	102774220	4.732
211	28/09/2012	NEOPHYTOU SPIRYOS	CONSULTING SUPPORT	KATONKI EESTERNKY	1.089
211	28/09/2012	NEOPHYTOU SPIRYOS	CONSULTING SUPPORT	KATONKI EESTERNKY	8.259
267	28/09/2012	ACV ACCOUNTING SERVICES LTD	CONSULTING SUPPORT	102140302	4.680
234	11/10/2012	DELOITTE LTD	PROFESSIONAL SERVICES	10162812V	12.188
230	11/10/2012	DELOITTE LTD	PROFESSIONAL SERVICES	10162812V	3.510
230	15/10/2012	PWC	REV. PWC		-76.209
267	28/10/2012	CHRISTOU MARIELLA	PROFESSIONAL SERVICES	626492	1.674

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

BANK OF CYPRUS

CONSULTANCY FEES FOR THE YEAR 2012

BRANCH	DATE	ΟΝΟΜΑ ΚΟΝΣΥΛΤΑΝΤ	ΤΥΠΟΣ ΠΑΡΟΜΕΙ	ΦΟΡΩΤΑΥΤ.	ΠΟΣΟ €
267	28/10/2012	CHRISTOU MARELLA	PROFESSIONAL SERVICES	625492	208
267	28/10/2012	CHRISTOU MARELLA	PROFESSIONAL SERVICES	625492	1,000
280	28/10/2012	CHRISTOFIAN	PROFESSIONAL SERVICES	625492	1,000
245	31/10/2012	MOODYS INVESTORS SERVICES	CONSULTANCY FEES	ΚΑΤΟΧΟΙ ΕΠΙΤΡΕΦΩΝ	13,800
267	31/10/2012	MCV ACCOUNTING SERVICES LTD	PROFESSIONAL FEES-STRATEGIC AND COMMUNICATIONS	102440302	4,880
234	02/11/2012	PWC	REV. PWC	10143504P	175,000
230	05/11/2012	PWC	REV. PWC		40,700
211	05/11/2012	PWC	CIE PWC INV 180712		40,700
211	05/11/2012	PWC	PROFESSIONAL SERVICES	10143504P	87,107
267	26/11/2012	PWC	PROFESSIONAL SERVICES	525491	215
267	24/11/2012	CHRISTOU MARELLA	PROFESSIONAL SERVICES	625492	280
267	25/11/2012	CHRISTOU MARELLA	PROFESSIONAL SERVICES		500
267	30/11/2012	MCV ACCOUNTING SERVICES LTD	PROFESSIONAL FEES-STRATEGIC AND COMMUNICATIONS	102440302	4,690
211	04/12/2012	PWC LTD	ΑΜΟΙΒΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΜΑΕΚ	121328222	3,650
211	04/12/2012	PWC LTD	ΑΜΟΙΒΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΜΑΕΚ	121328222	4,680
211	04/12/2012	PWC LTD	ΑΜΟΙΒΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΜΑΕΚ	121328222	3,610
211	07/12/2012	MORSEY BUSINESS CONSULTANTS	STRESS TESTING	ΚΑΤΟΧΟΙ ΕΠΙΤΡΕΦΩΝ	285,000
211	07/12/2012	PWC	PROFESSIONAL SERVICES-CREDIT LOSS REVIEW PROCESS	10143504P	483,379
214	13/12/2012	PWC	PROFESSIONAL SERVICES-CREDIT LOSS REVIEW PROCESS	10143504P	91,810
212	14/12/2012	DELPHI BANK	REM OF LEGAL EXP. TO BENDIGO AND ADELAIDE	ΚΑΤΟΧΟΙ ΕΠΙΤΡΕΦΩΝ	105,488
211	17/12/2012	PROJECT CEDAR	PROJECT CEDAR		873,761

ΑΠΟΡΡΙΜΤΟ

ΑΠΟΡΡΙΜΤΟ

CONSULTANCY FEES FOR THE YEAR 2012

BANK OF CYPRUS		BANK OF CYPRUS		BANK OF CYPRUS		BANK OF CYPRUS	
BRANCH	DATE	DIVISION/CONSULTANT	ΕΚΘΕΣΗ ΠΑΡΕΡΧΟΜΕΝΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΩΤΑΥΤ.	ΠΟΣΟΣΤΟ €		
283	20/12/2012	KPMG LTD	PROVISION OF INFORMATION SECURITY RAPID DIAGNOSTIC REVIEW SERVICES.	1213328222	11,112		
287	20/12/2012	AGY ACCOUNTING SERVICES LTD	ΛΑΡΟΦΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΩΡΟΝΟΜΙΑΣ	122440308	4,662		
278	21/12/2012	STAVROS A. AGRODIS	ΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΡΧΟΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	1,836		
250	24/12/2012	JENNY'S PARTNERS	PROFESSIONAL SERVICES		18,270		
287	24/12/2012	IBS	PROFESSIONAL SERVICES		385		
287	24/12/2012	CRISTINA MARELLA	PROFESSIONAL SERVICES	625-492	215		
287	24/12/2012	CUSTO MARELLA	PROFESSIONAL SERVICES	625-492	500		
211	27/12/2012	PERSEUS BOUTHOUSE COOPERS & C.	ΑΚΕΣΑΡΗΤΟΣ ΑΝΤΙΝΕΩΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ, ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ		4,268,490		
211	28/12/2012	PERSEUS BOUTHOUSE COOPERS & C.	PMCO SUPPORT PROJECT	121435548	63,722		
281	31/12/2012	KPMG LTD	PHASE 2 OF THE PROVISION OF INFORMATION SECURITY RAPID DIAGNOSTIC REVIEW SERVICES	1213328222	8,928		
281	31/12/2012	KPMG LTD	PHASE 3 OF THE PROVISION OF INFORMATION SECURITY RAPID DIAGNOSTIC REVIEW SERVICES	1213328222	10,000		
211	31/12/2012		PMCO. MORTENSEY - PMCO - ACCRUAL FOR CUNSU FEE		3,648,200		
211	31/12/2012		PMCO - CREDIT LOSS REVIEW		120,000		
250	24/12/2012	JENNY'S PARTNERS	ΣΕ ΑΤΗΝΗ ΤΑ ΠΛΗΡΩΜΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ-ΑΔΕΛΦΩΝ LEGAL	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	-18,270		
TOTAL					11,570,865		

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

BANK OF CYPRUS

CONSULTANCY FEES FOR THE YEAR 2011

BRANCH	DATE	ONOMA CONSULTANT	ΣΥΝΟΛΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	ΑΡ. ΦΟΡΔΑ. ΤΑΥΤ.	ΠΟΣΟ €
211	25/01/2011	ΣΤΥΡΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ	ΑΜΟΙΒΗ ΑΠΟ 01/10/2010 - 31/12/2010	6Α750ΚΩ3 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	6.250
211	11/02/2011	HEWITT ASSOCIATES SA	STRATEGIC ASSET ALLOCATION & STATEMENT OF INVESTMENT POLICY, ANNUAL CONSOL. COST FOR IAS19/2010 & LOCAL ACTUARIAL VALUATIONS AS AT 31/12/10 - CYPRUS.	90002781V	43.700
211	20/03/2011	HEWITT ASSOCIATES SA	ΑΜΟΙΒΗ ΩΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΓΙΑ 01/01/2011 - 31/03/2011.	90002781V	28.750
211	30/03/2011	ΣΤΥΡΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ	SERVICES RELATING TO MOODY'S CREDIT RATINGS.	ΚΑΤΩΚΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	8.250
245	15/02/2011	MCCOYS INVESTORS SERVICES	SERVICES RELATING TO MOODY'S CREDIT RATINGS.	ΚΑΤΩΚΟΙ	
245	19/04/2011	MCCOYS INVESTORS SERVICES	SERVICES RELATING TO MOODY'S CREDIT RATINGS.	ΚΑΤΩΚΟΙ	
278	18/02/2011	STAVROS GROTIS	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ CISCO.	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ J.D.19868B	12.875
282	07/04/2011	LINKLATERS LLP	PROFESSIONAL CHARGES.	ΚΑΤΩΚΟΙ	
211	18/05/2011	HEWITT ASSOCIATES SA	PROFESSIONAL CHARGES.	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	8.315
211	06/07/2011	CISCO LTD	PROFESSIONAL SERVICES FOR THE ANNUAL UPDATE OF THE SATN PROGRAMME FOR 2011.	90002781V	11.000
211	06/07/2011	CISCO LTD	ΠΑΡΟΧΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΜΕΤΑΤΡΕΠΙΜΩΝ ΑΕΡΟΠΛΑΝΩΝ ΕΝΙΣΧΥΜΕΝΩΝ ΧΕΡΑΜΑΙΩΝ.	10018558V	150
211	23/07/2011	HEWITT ASSOCIATES SA	STATEMENT OF INVESTMENT POLICY AS PER CONTRACT NUMBER 2010R0C_HEWITT_001.	10018558V	484.700
211	27/07/2011	ΣΤΥΡΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ	ΑΜΟΙΒΗ ΑΠΟ 01/04/2011 - 30/06/2011	90002781V	6.000
245	15/07/2011	MCCOYS INVESTORS SERVICES	SERVICES RELATING TO MOODY'S CREDIT RATINGS.	ΚΑΤΩΚΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	9.12
198	06/06/2011	PRICEWATERHOUSE COOPERS	DESIGN & EXECUTION AN EMPLOYEE SURVEY FOR CYPRUS AND GREECE	ΚΑΤΩΚΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	25.950
264	11/07/2011	KPMG LTD	ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ISO9001:2008 ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΡΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΓΕΜΑΤΟΒΥΛΑΚΕΙΟΥ.	101435544P	2.488
267	08/07/2011	UNIVERSAL RISK SOLUTIONS	ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΜΕΡΟΥΣ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ ΕΠΙΒΕΒΗΚΗΣ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΕ Η ΠΡΑΞΕΑ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ	121328232	8.750
				ΚΑΤΩΚΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	8.750

BANK OF CYPRUS

CONSULTANCY FEES FOR THE YEAR 2011

BRANCH	DATE	ONOMA CONSULTANT	ΕΚΤΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ	ΑΡ.	ΤΙΜΟΤΗΤΑ
272	10/07/2011	CMS CAMERON MCKENNA	PROJECT M.I.L.L.	ΚΑΤΟΙΚΗ ΕΣΤΕΡΝΟΥ	7,641
274	06/05/2011	LEONIDAS KIMONOS SERVICES LTD	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2009-2010.	1014520375	10,000
264	18/07/2011	LINKLATERS LLP	PROFESSIONAL CHARGES.	ΚΑΤΟΙΚΗ ΕΣΤΕΡΝΟΥ	9,564
264	19/08/2011	LINKLATERS LLP	PROFESSIONAL CHARGES.	ΚΑΤΟΙΚΗ ΕΣΤΕΡΝΟΥ	17,255
264	25/08/2011	LINKLATERS LLP	PROFESSIONAL CHARGES.	ΚΑΤΟΙΚΗ ΕΣΤΕΡΝΟΥ	51,921
261	10/07/2011	WHITE & CASE LLC	PROFESSIONAL SERVICES RENDERED FROM 21/12/10 THROUGH 30/06/11	ΚΑΤΩΚΟ ΕΣΤΕΡΝΟΥ	24,893
265	09/05/2011	DELOITTE & TOUCHE USC	PROGRESS INVOICE FOR THE FULL-SCOPE TAX,LEGAL AND FINANCIAL SUPPORT WITHIN PROJECT APOLLO	ΚΑΤΩΚΟ ΕΣΤΕΡΝΟΥ	20,870
265	09/08/2011	DELOITTE & TOUCHE USC	FINAL INVOICE FOR THE FULL-SCOPE TAX,LEGAL AND FINANCIAL SUPPORT WITHIN PROJECT APOLLO	ΚΑΤΩΚΟ ΕΣΤΕΡΝΟΥ	61,571
264	01/09/2011	MOODYS INVESTORS SERVICES	SERVICES RELATING TO MOODYS CREDIT RATINGS	ΚΑΤΩΚΟ ΕΣΤΕΡΝΟΥ	21,375
211	03/10/2011	TTEG & ASSOCIATES LTD	CONSULTANCY SERVICES FOR THE PERIOD 01 JULY - 30 SEPT 2011	102774220	1,750
211	04/10/2011	ΣΤΥΠΟΣ ΜΕΘΩΤΟΥ	ΑΥΤΟΡΟΠΟΙΗΤΗ ΑΜΟΙΒΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ (8200.00X15%)	ΚΑΤΩΚΟ ΕΣΤΕΡΝΟΥ	105
204	07/10/2011	PRICEWATERHOUSE COOPERS	PAYMENT ON ACCOUNT FOR CONSULTING SERVICES AS PER ENGAGEMENT LETTER 27/6/2011.	10145394P	11,500
211	12/10/2011	ΣΤΥΠΟΣ ΜΕΘΩΤΟΥ	ΑΥΤΟΡΟΠΟΙΗΤΗ ΑΜΟΙΒΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ (8250.00X15%)	ΚΑΤΩΚΟ ΕΣΤΕΡΝΟΥ	108
211	12/10/2011	ΣΤΥΠΟΣ ΜΕΘΩΤΟΥ	ΑΥΤΟΡΟΠΟΙΗΤΗ ΑΜΟΙΒΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ (8250.00X15%)	ΚΑΤΩΚΟ ΕΣΤΕΡΝΟΥ	108

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

BANK OF CYPRUS

CONSULTANCY FEES FOR THE YEAR 2011

BRANCH	DATE	ONOMA CONSULTANT	ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΕΧΜΕΣ	ΑΡ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΩΝ	ΠΟΣΟ €
211	12/09/2011	TTEG & ASSOCIATES LTD	CONSULTANCY SERVICES FOR THE PERIOD 01 APRIL-30 JUNE 2011	102794220	5,750
211	12/10/2011	TAMHE TAOYΣANHE	ΑΝΟΙΓΗ ΓΙΑ 1000011-2009011 ΔΕ ΜΕΛΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΤΕΡΝΟΥ	-2,722
245	17/11/2011	MOODY'S INVESTORS SERVICES	SERVICES RELATING TO MOODY'S CREDIT RATINGS	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΤΕΡΝΟΥ	14,174
295	19/09/2011	DELOITTE & TOUCHE USG	PROFESSIONAL FEES FOR TAX LEGAL ADVISORY SERV WITH RESPECT TO PROVISION OF FINANCIAL AID TO P.J.S.C.	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΤΕΡΝΟΥ	7,070
234	14/11/2011	HEWITT ASSOCIATES SA	FEASIBILITY STUDY FOR TRANSFER OF BOC UK PENSION SCHEME TO CYPRIUS PENSION VEHICLE	90003763Y	20,700

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

BANK OF CYPRUS

CONSULTANCY FEES FOR THE YEAR 2011

BRANCH	DATE	ONOMA CONSULTANT	ΛΟΓΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ	ΑΡ. ΦΟΡΛ. ΤΑΥΤ.	ΠΟΣΟ €
211	17/11/2011	ΕΠΥΡΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ	ΑΜΟΙΒΗ ΑΠΟ 01/07/2010 - 30/06/2010.	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	6.250
234	08/12/2011	PRICEWATERHOUSE COOPERS A.E.	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ "ΚΑΛΥΜΜΕΝΟΝ ΟΜΟΛΟΓΙΑ" 55€	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	28.000
234	08/12/2011	ERNST & YOUNG LLP	EXPERT WITNESS REPORT FOR UKRAINE LITIGATION IN LONDON IN THE PERIOD 10AUG-25 NOV 2011.	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	22.000
284	17/12/2011	PRICEWATERHOUSE COOPERS A.E.	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΥΜΜΕΝΩΝ ΟΜΟΛΟΓΩΝ ΣΤΑΣ ΠΡΩΤΗ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ.	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	10.000
211	27/09/2011	DELOITTE & TOUCHE USC	PROFESSIONAL FEES PER CONTRACT OF 11998-31 MAY 2010.	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	6.250
211	27/12/2011	DELOITTE & TOUCHE USC	V.A.T - PROFESSIONAL FEES PER CONTRACT OF 11998-31 MAY 2010.	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	6.250
211	28/12/2011	ΕΠΥΡΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ	ΑΜΟΙΒΗ ΑΠΟ 01/07/2010 - 30/06/2010.	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	6.250
211	27/12/2011	ΕΠΥΡΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ	ΑΜΟΙΒΗ ΑΠΟ 01/07/2010 - 30/06/2010.	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	6.250
211	07/12/2011	HEWITT ASSOCIATES SA	REVIEW OF CHARTERED PLAN RULES IN RELATION TO CPI LINKED PENSION INCREASES AND WINDOWS BENEFITS. ASB COVERED BOND PROGRAMME, STRUCTURE AND 2 ISSUANCES UNDER THE PROGRAMME PURSUANT TO THE MANDATE LETTERS BETWEEN BNP PARIBAS JP MORGAN AND BOC.	90002761Y	402.500
266	29/12/2011	BNP PARIBAS	ΕΠΙΧΡΙΑ ΑΜΟΙΒΗ ΓΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΤΑΠΡΕΣΜΑ ΧΡΕΟΤΗΤΑΣ (ΕΚΔ.2009).	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	10.300
267	30/12/2011	KPMG LTD	ΕΠΙΧΡΙΑ ΑΜΟΙΒΗ ΓΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΤΑΠΡΕΣΜΑ ΧΡΕΟΤΗΤΑΣ (ΕΚΔ.2009)-ΣΥΜΠΛΗΡ.	121328222	3.400
267	30/12/2011	KPMG LTD	PRO FEES FOR GENERAL CONSULTANCY SERVICES FOR THE YEAR 2011.	121328222	172.500
211	31/12/2011	DELOITTE LIMITED		12162812X	

TOTAL

2.247.338

BANK OF CYPRUS

CONSULTANCY FEES FOR THE YEAR 2010

BRANCH	DATE	COMPAN CONSULTANT	ΣΚΟΠΟΣ ΠΑΡΟΜΗΧΗΣ	ΑΡ	ΠΟΣΟ €
211	15/03/2010	HEWITT ASSOCIATES SA	ANNUAL CONSOLIDATION COST FOR IAS19 FOR 2009 AND LOCAL ACTUARIAL VALUATIONS	90002761Y ΚΑΤΟΙΚΟΣ	29,750
242	21/04/2010	PM SEARCH LTD	PAYMENT FOR CONSULTING INFORMATION SERVICES	ΕΞΟΤΕΡΙΚΟΥ	11,500
245	14/04/2010	MOODYS INVESTORS SERVICES	SERVICES RELATING TO MOODYS CREDIT RATINGS	ΕΞΟΤΕΡΙΚΟΥ	23,410
245	14/04/2010	MOODYS INVESTORS SERVICES	SERVICES RELATING TO MOODYS CREDIT RATINGS	ΚΑΤΟΙΚΟΣ	31,740
245	14/04/2010	MOODYS INVESTORS SERVICES	SERVICES RELATING TO MOODYS CREDIT RATINGS	ΕΞΟΤΕΡΙΚΟΥ	3,450
258	29/04/2010	HEWITT ASSOCIATES SA	ACTUARIAL STUDY FOR THE IMPACT OF INCREASED SOCIAL INSURANCE CONTRIBUTIONS ON THE BANKS RETIREMENT GRADUITY SCHEME	90002761Y	3,450
264	22/02/2010	HEWITT ASSOCIATES SA	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΗΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ISO 9001:2008	12132822Z ΚΑΤΟΙΚΟΣ	1,750
291	09/03/2010	HEWITT ASSOCIATES SA	CONSULTANCY SERVICES	ΕΞΟΤΕΡΙΚΟΥ	2,000
294	18/03/2010	DE OTTE	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΓΕ ΘΕΜΑΤΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΗΡΙΣΗΣ	ΚΑΤΟΙΚΟΣ	1,200
250	19/05/2010	STAVROS AGROTIS	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΓΙΑ ΥΠΟΒΕΒΛΗΙ CISCO	ΕΞΟΤΕΡΙΚΟΥ I.D.519698	1,428
264	17/05/2010	KSORG	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΗΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ISO9001:2008	12132822Z	5,780
280	18/05/2010	CHRISTOFI ANASTASIA	SERVICES FOR CUSTOMER SATISFACTION SURVEY	ΚΑΤΟΙΚΟΣ	1,000
242	03/06/2010	PMSEARCH LTD	CONSULTANCY SERVICES	ΕΞΟΤΕΡΙΚΟΥ	23,080
264	30/06/2010	KPMG	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΗΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ISO 9001:2008	12132822Z	5,750
211	07/07/2010	ΣΤΥΡΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ	ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΤΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ	404	404
211	07/07/2010	ΣΤΥΡΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ	ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΤΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ	842	842
211	07/07/2010	ΣΤΥΡΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ	ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΤΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ	12,500	12,500

BANK OF CYPRUS

CONSULTANCY FEES FOR THE YEAR 2010

BRANCH	DATE	ONOMA CONSULTANT	ΣΚΟΠΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	ΑΡ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΤ.	ΠΟΣΩ Ε
211	15/07/2010	ΙΤΥΠΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ	ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΟΝΤΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΤΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	121328222	1,875
264	20/07/2010	KPMG	ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΑΝΑΓΡΑΦΙΜΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΡΗΜΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ISO 9001:2008	ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	6,750
267	14/07/2010	UNIVERSAL RISK SOLUTIONS	UNDERTAKING LIMITED SCORE RISK SURVEY IF BUC IN BUCHARST AND KIEV	ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	6,201
267	16/07/2010	UNIVERSAL RISK SOLUTIONS	UNDERTAKING LIMITED SCORE RISK SURVEY IF BUC IN BUCHARST AND KIEV	ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	19,577
278	19/05/2010	STAVROS AGROTIS	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΟΒΕΒΛΗΤΗ CISCO	I.D. 519668	1,488
292	05/07/2010	S.K. ALEXANDER III	CONSULTANCY SERVICES FROM PROFESSOR KERN SAMUEL ALEXANDER	ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	6,950
245	31/03/2010	MOODYS INVESTORS SERVICES	SERVICES RELATING TO MOODYS CREDIT RATINGS - INVOICE E:1752592000	ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	24,857
211	24/05/2010	ΙΤΥΠΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ	ΑΜΟΙΒΗ ΑΠΟ 01/01/2010 - 31/03/2010	ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	3,000
211	24/05/2010	ΙΤΥΠΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ	ΑΜΟΙΒΗ - ΦΠΑ 01/07/2010-30/09/2010	ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	933
211	24/05/2010	ΙΤΥΠΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ	ΑΜΟΙΒΗ 01/07/2010-30/09/2010	ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	6,260
251	02/05/2010	KNIGHT FRANK	CONSULTING SERVICES RENDERED AS PER INVOICE No.421	ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	130,682
251	21/05/2010	KNIGHT FRANK	REVERSAL OF CONSULTING SERVICES RENDERED AS PER INVOICE No.421	ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	130,682
292	27/05/2010	PRICE CORPORATE COMMUNICATIONS SRL	PR ACTIVITIES AS OF ACCENDUM No 1 OF 06/06/2010 TO THE SERVICE AGREEMENT No. 109/05/2010	ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	6,740
245	11/10/2010	MOODYS INVESTORS SERVICES	SERVICES RELATING TO QUARTER ENDING AUG.31.2010	ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	24,857
264	26/11/2010	KPMG	ΕΚΤΟΣ ΑΝΑΓΡΑΦΙΜΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ISO9001:2008 ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΡΗΜΗΣ ΑΡΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΓΕΜΑΤΟΓΥΛΑΚΟΥ	121328222	7,750
278	10/11/2010	STAVROS AGROTIS	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΟΒΕΒΛΗΤΗ CISCO	I.D. 519668	1,488
211	24/12/2010	KPMG	ΑΜΟΙΒΗ ΓΙΑ ΠΑΡΟΧΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	121328222	1,150
264	31/12/2010	KPMG	ΕΒΔΟΜΟΣ ΑΝΑΓΡΑΦΙΜΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ISO9001:2008 ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΡΗΜΗΣ ΑΡΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΓΕΜΑΤΟΓΥΛΑΚΟΥ	121328222	5,750
291	15/12/2010	KNIGHT FRANK	CONSULTING SERVICES RENDERED AS PER INVOICE No.70	ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	10,831
291	17/12/2010	KNIGHT FRANK	REVERSAL OF CONSULTING SERVICES RENDERED AS PER INVOICE No.70	ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	-9,415
292	22/12/2010	SOC. CIVILIA DE ADVOCATI COSIMA & ASSOCIATI	LORO ACCOUNT	ΚΑΤΟΙΚΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	89,030

BANK OF CYPRUS

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

BRANCH 292 DATE 31/12/2013
BNCMA CONSULTANT Release of provision

CONSULTANCY FEES FOR THE YEAR 2010

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

ΣΚΟΠΟΣ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΗΣ	ΑΡ	ΘΥΡΟΛ.ΤΑΥΤ.	ΠΟΣΟ €
			-50,000
TOTAL 31/12/2010			223,261

BANK OF CYPRUS

CONSULTANCY FEES FOR THE YEAR 2009

BRANCH	DATE	ΟΝΟΜΑ CONSULTANT	ΣΚΟΠΟΣ ΠΑΡΟΜΗΣ	ΑΡ. ΦΟΡΩΝ ΤΑΥΤ.	ΠΟΣΟ €
211	21/05/2009	HEWITT ASSOCIATES SA	ANALYSIS OF THE DEFINED BENEFIT RETIREMENT SCHEMES	90002761Y	5,175
211	15/09/2009	EMS ECONOMIC MANAGEMENT LTD	STUDY FOR THE PROTECTION OF INTERESTS OF BOC	10044148G	11,500
211	30/09/2009	KINLM LEGAL CONSULTANTS & CO LTD	DISBURSEMENTS PAID FOR BOC SHARE MATTER	ΚΑΤΟΙΚΟΙ	41,236
211	03/11/2009	HEWITT ASSOCIATES SA	ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΙΔΡΥΣΗΣ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ PROJECT COOPER	90002761Y	1,008
211	10/11/2009	CREDIT SWESSE	SERVICES RENDERED FOR DIFFERENT BOC ISSUES	ΚΑΤΟΙΚΟΙ	47,919
211	23/11/2009	ERNST & YOUNG	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	CY10222520W	17,250
211	31/12/2009	MOODY'S FRANCE SAS	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ	178,250
245	28/04/2009	MOODY'S INVESTORS SERVICES	ANNUAL RATING FEES FOR 2009	ΚΑΤΟΙΚΟΙ	52,007
245	29/05/2009	FITCH RATINGS LTD	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ	86,250
245	15/07/2009	MOODY'S INVESTORS SERVICES	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ	22,485
245	12/10/2009	MOODY'S INVESTORS SERVICES	ANNUAL RATING FEES FOR 2009	ΚΑΤΟΙΚΟΙ	21,257
245	12/10/2009	FITCH RATINGS LTD	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	12132822Z	1,875
250	06/02/2009	ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΓΡΟΤΗΣ	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ CISCO	I.D.519658	3,322
250	02/04/2009	ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΓΡΟΤΗΣ	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ CISCO	I.D.519658	1,112
250	30/04/2009	ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΓΡΟΤΗΣ	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ CISCO	I.D.519658	727
250	30/04/2009	ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΓΡΟΤΗΣ	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ CISCO	I.D.519658	1,538
250	26/06/2009	ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΓΡΟΤΗΣ	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ CISCO	I.D.519658	1,544
250	07/07/2009	ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΓΡΟΤΗΣ	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ CISCO	I.D.519658	1,455
250	21/10/2009	ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΓΡΟΤΗΣ	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ CISCO	I.D.519658	1,369
265	29/01/2009	MOODY'S INVESTORS SERVICES	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΕΤΗΣΙΑ ΑΜΟΙΒΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ	22,273
265	31/12/2009	KPMG ADVISOR	ΕΤΗΣΙΑ ΑΜΟΙΒΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ 2008/13	ΚΑΤΟΙΚΟΙ	4,500
265	31/12/2009	KPMG ADVISOR	ΕΤΗΣΙΑ ΑΜΟΙΒΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ 2008/13	ΚΑΤΟΙΚΟΙ	3,450
278	26/11/2009	ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΓΡΟΤΗΣ	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ CISCO	ΚΑΤΟΙΚΟΙ	1,583

BANK OF CYPRUS

CONSULTANCY FEES FOR THE YEAR 2009

BRANCH	DATE	ONOMA CONSULTANT	ΣΚΟΠΟΣ ΠΑΡΕΧΘΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ISO 9001:2000	ΑΡ ΦΟΡΟΛ.ΤΑΥΤ.	ΠΟΣΟ €
280	19/01/2009	KPMG ADVISOR	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ISO 9001:2000	12132822Z	6,877
280	02/04/2009	KPMG ADVISOR	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ISO 9001:2000	12132822Z	6,877
280	02/04/2009	KPMG ADVISOR	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ISO 9001:2000	12132822Z	6,877
280	09/04/2009	KPMG ADVISOR	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ISO 9001:2000	12132822Z	6,877
280	28/08/2009	KPMG ADVISOR	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ISO 9001:2000	12132822Z	6,877
284	13/07/2009	DELGATES LLP	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	11,464
291	23/02/2009	ERNST & YOUNG - MOSCOW	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΡ.ΚΥΠΡ.ΡΟΣΙΑ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	47,642
291	23/02/2009	ERNST & YOUNG - MOSCOW	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΡ.ΚΥΠΡ.ΡΟΣΙΑ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	8,541
291	23/02/2009	ERNST & YOUNG - MOSCOW	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΡ.ΚΥΠΡ.ΡΟΣΙΑ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	14,819
291	09/04/2009	ERNST & YOUNG - MOSCOW	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΡ.ΚΥΠΡ.ΡΟΣΙΑ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	14,693
291	15/05/2009	ERNST & YOUNG - MOSCOW	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΡ.ΚΥΠΡ.ΡΟΣΙΑ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	6,614
291	19/06/2009	ERNST & YOUNG - MOSCOW	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΡ.ΚΥΠΡ.ΡΟΣΙΑ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	10,708
291	11/08/2009	ERNST & YOUNG - MOSCOW	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΡ.ΚΥΠΡ.ΡΟΣΙΑ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	2,990
291	25/09/2009	ERNST & YOUNG - MOSCOW	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΡ.ΚΥΠΡ.ΡΟΣΙΑ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	17,542

AS UP TO 31/12/2009

TOTAL

700,631

ΑΠΟΡΡΗΤΟ

BANK OF CYPRUS

CONSULTANCY FEES FOR THE YEAR 2008

BRANCH	ΟΝΟΜΑ CONSULTANT	ΣΚΟΠΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	ΑΡ. ΦΟΡΟΛ. ΤΑΥΤ.	ΠΟΣΟ €
211	ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΓΡΟΤΗΣ	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΟΘΕΣΙΕΣ CISCO	I.D.519668	1,636
211	ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΓΡΟΤΗΣ	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΟΘΕΣΙΕΣ CISCO	I.D.519668	1,804
211	ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΓΡΟΤΗΣ	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΟΘΕΣΙΕΣ CISCO	I.D.519668	1,891
211	ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΓΡΟΤΗΣ	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΟΘΕΣΙΕΣ CISCO	I.D.519668	1,328
211	ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΓΡΟΤΗΣ	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΟΘΕΣΙΕΣ CISCO	I.D.519668	1,072
211	ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΓΡΟΤΗΣ	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΟΘΕΣΙΕΣ CISCO	I.D.519668	1,541
211	ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΓΡΟΤΗΣ	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΟΘΕΣΙΕΣ CISCO	I.D.519668	3,822
211	ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΓΡΟΤΗΣ	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΟΘΕΣΙΕΣ CISCO	I.D.519668	2,692
211	EGON ZEHNDER INTERNATIONAL	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (INV.LO/2008/396)	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	57,538
211	EGON ZEHNDER INTERNATIONAL	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (INV.LO/2008/0512)	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	59,904
211	EGON ZEHNDER INTERNATIONAL	TRAVEL EXPENSES INCURRED BY CONSULTANT A.LOWENTHAL TO US 18/4/08	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	2,763
211	EGON ZEHNDER INTERNATIONAL	TRAVEL EXPENSES VIA ATHENS OFFICE, INCURRED BY YIANNIS KATZIERIS IN MAY 08	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	2,456
211	HEWITT ASSOCIATES SA	ANNUAL CONSOLIDATION COST FOR IAS18 AND ACTUARIAL VALUATIONS FOR 2007	90002761Y	23,000
211	HEWITT ASSOCIATES SA	RETIRES MEDICAL FUND ACTUARIAL VALUATION UNDER IAS18	90002761Y	4,140

BANK OF CYPRUS

CONSULTANCY FEES FOR THE YEAR 2008

BRANCH	ΟΝΟΜΑ CONSULTANT	ΣΚΟΠΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	ΑΡ. ΦΟΡΩΛ. ΤΑΥΤ.	ΠΟΣΟ €
211	McKINSEY & COMPANY	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΟΡΚΙΣΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ 12143594R	218,500
211	PRICEWATERHOUSE COOPERS	ADVISORY SERVICES AS PER OUR ENGAGEMENT LETTER	12143594R	21,614
230	PRICEWATERHOUSE COOPERS	ADVISORY SERVICES RELATED TO INTERNAL CONTROLS OF THE BANK AND ITS SUBSIDIARIES	12143594R	70,840
211	HORWATH DSP	CONSULTANCY FEES (INV. 2008-02502)	12187854A	57,500
211	CISCO	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥ ΜΕΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ CYTRUSTEES	12018558X	29,901
211	CISCO	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥ ΜΕΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ CYTRUSTEES	12018558X	1,700
211	JPMORGAN	FEES IN CONNECTION WITH PROJECT APHRODITE	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	3,615,860
211	JPMORGAN	PROVISION FOR CONSULTANCY FEES PAYMENT TO JPMORGAN MADE IN 2007	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	-3,007,139
211	CREDIT SWISSE	PROVISION FOR DISBURSEMENT OF EXPENSES TO CREDIT SWISSE MADE IN 2007	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	164,699
211	CREDIT SWISSE	PROVISION FOR DISBURSEMENT OF EXPENSES TO CREDIT SWISSE MADE IN 2007	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	-187,946
265	MOODY'S INVESTORS SERVICES	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΕΡΑΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	19,063
265	MOODY'S INVESTORS SERVICES	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΕΡΑΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	28,733
265	MOODY'S INVESTORS SERVICES	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΕΡΑΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	94,717
265	FITCH RATINGS LTD	ANNUAL RATING FEES FOR 2008	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	69,000
211	KPMG ADVISOR	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΥΠΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΕΠΙΧ. ΑΠΟΔΟΣΗΣ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ 12132822Z	287,500

BANK OF CYPRUS

CONSULTANCY FEES FOR THE YEAR 2008

BRANCH	ΟΝΟΜΑ CONSULTANT	ΣΚΟΠΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	ΑΡ. ΦΟΡΟΛ.ΤΑΥΤ.	ΠΟΣΟ €
280	KPMG ADVISOR	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ISO 9001:2000(INV.DSV/5064)	12132822Z	6,877
280	KPMG ADVISOR	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ISO 9001:2000(INV.DSV/5700)	12132822Z	6,877
280	KPMG ADVISOR	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ISO 9001:2000(INV.DSV/5699)	12132822Z	27,508
280	KPMG ADVISOR	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ISO 9001:2000(INV.DSV/5834)	12132822Z	6,877
280	KPMG ADVISOR	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ISO 9001:2000(INV.DSV/6982)	12132822Z	5,577
280	KPMG ADVISOR	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ISO 9001:2000(INV.DSV/7461)	12132822Z	6,877
280	KPMG ADVISOR	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ISO 9001:2000(INV.DSV/7295)	12132822Z	6,877
280	KPMG ADVISOR	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ISO 9001:2000(INV.DSV/7861,7599,7762)	12132822Z	20,631

TOTAL 1,739,560

BANK OF CYPRUS

CONSULTANCY FEES FOR THE YEAR 2007

0.585274

BRANCH	DNOMA CONSULTANT	ΣΚΟΠΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ	ΑΡ. ΦΟΡΩΝ ΤΑΥΤ.	ΠΟΣΟ €
211	MONKNEY & COMPANY	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΟΡΚΙΗ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΓΙΑ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ-ΑΠΡΙΛΙΟ 2007	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΟΤΕΡΙΚΟΥ	333,914
211	PRICEWATERHOUSE COOPERS	ADVISORY SERVICES AS PER OUR ENGAGEMENT LETTER	112141594R	27,508
211	ΣΤΑΝΙΣΛΑΒΟΠΟΥΛΟΣ	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΥΠΟΒΕΒΛΗΣΕΙΣ CISCO	10.519868	6,634
211		PROVISION FOR CONSULTANCY FEES PAYMENT TO JPMORGAN (ACTUAL PAYMENT 145/06)		3,007,428
211		PROVISION FOR DISBURSEMENT OF EXPENSES TO CREDIT SWISSE (ACTUAL PAYMENT 132/08)		187,000
265	MOODYS INVESTORS SERVICES	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΟΤΕΡΙΚΟΥ	19,430
265	MOODYS INVESTORS SERVICES	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ & ANNUAL-BASE FEE	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΟΤΕΡΙΚΟΥ	30,261
265	MOODY'S INVESTORS SERVICES	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΟΤΕΡΙΚΟΥ	19,977
265	MOODYS INVESTORS SERVICES	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΟΤΕΡΙΚΟΥ	54,552
265	COMPUTERSHARE INVESTOR SERVICES (GEORGESON)	MANAGEMENT FEES (PROXY SERVICES)	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΟΤΕΡΙΚΟΥ	52,960
265	FITCH RATINGS LTD	ANNUAL RATING FEES FOR 2007	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΟΤΕΡΙΚΟΥ	63,475
265	DR PHEADON NICOLAIDES	RESEARCH AND PREPARATION AND REPORTS ON THE MERGER BETWEEN BANK OF CYPRUS & MARFIN-LAIKI BANK	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΟΤΕΡΙΚΟΥ	28,195

TOTAL 3,837,816

BANK OF CYPRUS

CONSULTANCY FEES FOR THE YEAR 2006

0.585274

BRANCH	ΟΝΟΜΑ CONSULTANT	ΣΚΟΠΟΣ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΗΣ	ΑΡ. ΦΟΡΟΛ. ΤΑΥΤ.	ΠΟΣΟ €
211	MOODY'S INVESTORS SERVICES	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΕΡΑΘΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	52,516
211	MOODY'S INVESTORS SERVICES	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΕΡΑΘΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	10,552
211	MOODY'S INVESTORS SERVICES	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΕΡΑΘΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	24,024
265	MOODY'S INVESTORS SERVICES	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΕΡΑΘΤΗΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	52,400
211	M.J. DE H. BELL	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΧΩΡΗΘΗΚΑΝ ΓΙΑ RETIREMENT BENEFIT SCHEMES	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	13,291
265	FITCH RATING LTD	ΕΞΟΜΑ ΤΑΞΙΔΙΟΥ ΓΙΑ 2 ΑΝΑΛΥΤΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2006	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	4,128
271	INCOICES (MONOS SERVICES LTD INSOLVENCY PRACTITIONERS	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΧΩΡΗΘΗΚΑΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2004	162017	19,240
265	FITCH RATING LTD	ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΧΩΡΗΘΗΚΑΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2006	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	56,858
211	MR PASCARALAMBOUS	GROUP INTERNATIONAL ADVISER FOR THE OVERSEAS REPRESENTATIVES OFFICES	ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	697
211	MR COSTAS AGATHOCLEOUS	ADVISER FOR THE REPRESENTATIVE OFFICE IN MOSCOW - ΕΚΜΕΙΔΕΗ		71,010
TOTAL				309,010

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όπως έχει συμφωνηθεί, πρώτος ομιλητής είναι ο πρόεδρος της επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως ο κ. Δημήτρης Συλλούρης, ο οποίος θα παρουσιάσει την έκθεση στην ολομέλεια του σώματος. Στη συνέχεια θα μιλήσει ο κ. Νικόλας Παπαδόπουλος και νομίζω το πρόγραμμα το έχετε όλοι.

Παρακαλώ τον κ. Δημήτρη Συλλούρη να έρθει στο βήμα.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η εξαιρετικά κρίσιμη κατάσταση στην οποία βρίσκεται η κυπριακή οικονομία έχει χαρακτηριστεί ως η δεύτερη μεγαλύτερη καταστροφή που υπέστη η Κύπρος στη σύγχρονη ιστορία της μετά τα τραγικά γεγονότα του 1974. Τα όσα διαδραματίστηκαν κατά τα τελευταία χρόνια στην κυπριακή οικονομία και συνεχίζονται έως σήμερα και κυρίως η κορύφωσή τους την άνοιξη του 2013 δεν ήταν δυνατό να μην απασχολήσουν τη Βουλή των Αντιπροσώπων, καθώς είχαν ως αποτέλεσμα τον ανεξίτηλο σιγματισμό της σύγχρονης κυπριακής ιστορίας σε όλες τις εκφάνσεις της.

Στα πλαίσια της άσκησης του κοινοβουλευτικού ελέγχου, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως αποφάσισε να εγγράψει στις 10 Ιουλίου 2012 για αυτεπάγγελτη εξέταση από την ίδια το υπό συζήτηση θέμα, το οποίο μελέτησε σε 44 συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ της 10^{ης} Ιουλίου 2012 και της 30^{ης} Απριλίου 2014.

Αποτέλεσμα της πιο πάνω επίπονης εργασίας που διεκπεραιώθηκε από την επιτροπή αποτελεί η έκθεσή της, την οποία συζητούμε σήμερα. Λόγω του ασυνήθιστα παρατεταμένου χρόνου διάρκειας της εξέτασης του θέματος, που συνήθως απαιτείται για σκοπούς άσκησης κοινοβουλευτικού ελέγχου, της πολυπλοκότητάς του και του μεγάλου εύρους των ζητημάτων που κρίθηκε αναγκαίο να εξεταστούν, η επιτροπή έκρινε σκόπιμο όπως, προτού διακόψει τις εργασίες της για τη λήξη της Δεύτερης Συνόδου της Βουλής, συντάξει προκαταρκτική έκθεση για όσα ζητήματα είχε καταρχήν εξετάσει μέχρι το χρονικό σημείο εκείνο, την οποία και εξέδωσε την 31^η Ιουλίου 2013.

Στην προκαταρκτική έκθεση της επιτροπής, η οποία αριθμεί 89 σελίδες, περιλαμβάνονται τα κυριότερα από τα ζητήματα που απασχόλησαν ή και είχαν τεθεί ενώπιον της τελευταίας κατά το πρώτο στάδιο των εργασιών της, το οποίο διήρκεσε από τις 10 Ιουλίου 2012 μέχρι την προσωρινή διακοπή των εργασιών της τον Ιούλιο του 2013, ενώ στη συμπληρωματική έκθεση της επιτροπής, που αριθμεί 434 σελίδες, περιλαμβάνονται τα όσα κατατέθηκαν, απασχόλησαν ή και εξετάστηκαν από αυτήν κατά το δεύτερο και τελικό στάδιο των εργασιών της, που έλαβε χώρα από τις 10 Σεπτεμβρίου 2013 μέχρι τις 30 Απριλίου 2014. Συναφώς, η προκαταρκτική έκθεση, η οποία αποτελεί το Μέρος Α΄ της έκθεσης της επιτροπής για το υπό μελέτη θέμα, θεωρείται και διαβάζεται ως αναπόσπαστο κείμενο με τα όσα καταγράφονται στη συμπληρωματική έκθεση της επιτροπής για το ίδιο θέμα, η οποία αποτελεί το Μέρος Β΄ της παρούσας έκθεσης. Ειδικότερα, η εν λόγω έκθεση ασχολείται με τα ακόλουθα θέματα:

1. Αξιόγραφα κεφαλαίου.
2. Η πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα.
3. Οι επενδύσεις των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων σε κυβερνητικά ομόλογα.
4. Η λειτουργία της "Marfin Egnatia Bank" στην Ελλάδα και η συγχώνευσή της με τη μητρική Λαϊκή Τράπεζα.
5. Ο διατραπεζικός δανεισμός της Λαϊκής Τράπεζας, η έκτακτη ενίσχυση σε ρευστότητα (ELA) και η κρατική στήριξη με €1,8 δις.
6. Οι επεκτάσεις των κυπριακών τραπεζών στο εξωτερικό.
7. Ο δανεισμός των πελατών σε ξένο νόμισμα.
8. Οι χορηγήσεις του συνεργατισμού, δάνεια τοπικής αυτοδιοίκησης από συνεργατισμό και Σχέδιο Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων.
9. Δάνεια και προνομιακή μεταχείριση.
10. Οι αμοιβές και τα ωφελήματα των τραπεζικών στελεχών και μελών των διοικητικών συμβουλίων των κυπριακών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.
11. Τα επακόλουθα των αποφάσεων του Eurogroup της 15^{ης} Μαρτίου 2013.
12. Οι οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας.
13. Οι χρεώσεις των εξωτερικών συμβούλων των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (λογιστών, δικηγόρων).

14. Οι χρεώσεις του οίκου “Alvarez & Marsal”: Αμοιβή ανακεφαλαιοποίησης (recapitalization fee) και αμοιβή επιτυχίας (success fee).
15. Ο διαγνωστικός έλεγχος “Independent Due Diligence of the Banking System of Cyprus” του διεθνούς οίκου “Pimco” και οι εκτιμήσεις ακινήτων που διενεργήθηκαν στα πλαίσια αυτού.
16. Ορισμένα άλλα θέματα που περιήλθαν εις γνώσιν της επιτροπής κατά την εξέταση του γενικότερου θέματος, όπως είναι οι διαγραφές δεδομένων από τα αρχεία της Τράπεζας Κύπρου, ο όμιλος MIG και το επενδυτικό ταμείο “Tosca Fund”, η “JP Morgan & Co”, ο τρόπος της ανάθεσης του διαγνωστικού ελέγχου για το κυπριακό χρηματοπιστωτικό σύστημα στον οίκο “Pimco” και των ειδικών ερευνών για τα θέματα της τραπεζικής κρίσης στον οίκο “Alvarez & Marsal”, οι πληροφορίες για χρηματισμό πολιτικών προσώπων, κομμάτων και μέσων μαζικής ενημέρωσης, οι πληροφορίες αναφορικά με σύγκρουση συμφερόντων προσώπων που εμπλέκονται στο υπό εξέταση θέμα, οι ενέργειες της επιτροπής για εξασφάλιση της λίστας “Lagarde” για την Κύπρο, κ.ά.

Με την ευκαιρία αυτή η επιτροπή επιθυμεί να απευθύνει τις ευχαριστίες της προς όλους όσους εργάστηκαν για τη διεκπεραίωση του επίπνου έργου της, επιστέγασμα του οποίου αποτελεί η παρούσα έκθεση. Αξίζει αναφοράς η εργατικότητα και το πνεύμα συνεργασίας και συναντίληψης που παρατηρήθηκε σε όλα τα μέλη της, καθ’ όλη τη διάρκεια των εργασιών της επιτροπής, αλλά και στο στάδιο των προπαρασκευαστικών εργασιών της έκθεσης, παρά το γεγονός ότι τα κόμματα και οι βουλευτές είχαν σε κάποια θέματα διαφορετικές θέσεις επί διάφορων πτυχών του θέματος. Είναι όμως πρωτόγνωρο και πρέπει να λεχθεί ότι, παρ’ όλες τις διαφορές και την κρισιμότητα, καταλήξαμε ουσιαστικά σε αυτή την ομόφωνη έκθεση με λίγες μόνο προσθήκες ως κομματικές θέσεις. Ευχαριστίες επίσης απευθύνονται στον Πρόεδρο της Βουλής κ. Γιαννάκη Ομήρου και στη γενική διευθύντρια της Βουλής κ. Βασιλική Αναστασιάδου για τη διαχρονική συμπαράστασή τους προς την επιτροπή καθ’ όλη τη διάρκεια των εργασιών της, που ήταν πολύωρες και δύσκολες.

Αξίζει να αναφερθεί ότι με την επιτροπή συνεργάστηκε στενά και με απόλυτο επαγγελματισμό η Υπηρεσία Κοινοβουλευτικών Επιτροπών και συγκεκριμένα η αναπληρώτρια διευθύντρια κ. Ελένη Ηλιάδη, οι κ. Βαλεντίνη Γεωργιάδου, Λένια Συλλούρη Μυριάνθους και Μαρία Κινάνη Νικολάου, οι οποίες ασκούσαν εποπτεία στο έργο της επιτροπής, οι γραμματείς της επιτροπής κ. Γεωργία Αρέστη Πέτρου και Θεοδώρα Βασιλείου Καουρτίσιη, τις οποίες ειδικά θέλω να ευχαριστήσω -και θέλω να ζητήσω και συγγνώμη, εάν σε κάποιες στιγμές ήμουν πολύ πιο πιεστικός από ό,τι θα έπρεπε- καθώς και ο συνεργάτης της επιτροπής κ. Μιχάλης Φιλίππου. Συνεργάστηκαν επίσης στενά με την επιτροπή ο κ. Ανδρέας Νεοφύτου της Υπηρεσίας Κοινοβουλευτικών Επιτροπών, οι κ. Ανδρέας Χριστοδούλου και Φοίβος Χατζηγεωργίου της Υπηρεσίας Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, ο κ. Ανδρέας Παπαγιάννης της Υπηρεσίας Ερευνών, Μελετών και Εκδόσεων και η κ. Γιάννα Χριστοφόρου του Κλάδου Στενογράφων. Περαιτέρω, η επιτροπή εκφράζει την ευαρέσκειά της για τη συνδρομή και άλλων υπηρεσιών και συνεργατών της Βουλής, όπως των στενογράφων, του αρχείου και των κλητήρων, καθώς επίσης και διάφορων ομάδων και προσώπων, όπως είναι οι κοινοβουλευτικοί συνεργάτες, πρόσωπα που εργάστηκαν αφιλοκερδώς με τα μέλη της, αλλά και απλοί πολίτες που συνεισέφεραν στο έργο της, παραδίδοντας στα μέλη της υλικό για τους σκοπούς της επιτροπής. Ιδιαίτερη ικανοποίηση εκφράζεται επίσης προς τις δημόσιες υπηρεσίες και τους επικεφαλής αυτών που συνέδραμαν εποικοδομητικά στο έργο της επιτροπής.

Στο σημείο αυτό κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι, εν μέσω και των αντικειμενικών δυσκολιών που αντιμετώπισε η επιτροπή, οι οποίες αναλύονται στην έκθεση, και του γεγονότος ότι η επιτροπή δε στηρίχθηκε στην καθιερωμένη διαδικασία και κοινοβουλευτική πρακτική, η επιτροπή αναγκάστηκε σε αρκετές περιπτώσεις να ακολουθήσει την πορεία των συζητήσεων, προχωρώντας στη διερεύνηση διάφορων επιμέρους θεμάτων, όταν αυτά επισημαίνονταν ή ανέκυπταν μέσα από τη σε βάθος εξέταση ορισμένων ζητημάτων αντί στη βάση προειλημμένων από αυτήν αποφάσεων.

Ωστόσο, την πορεία εξέτασης του υπό συζήτηση θέματος επηρέασαν δραματικά, όπως προαναφέρθηκε, τα σημαντικότερα γεγονότα του Μαρτίου του 2013. Τα κρίσιμα αυτά γεγονότα αποτέλεσαν οι αποφάσεις των δύο συνόδων του Eurogroup για την Κύπρο το Μάρτιο του 2013 και ο διορισμός της ερευνητικής επιτροπής, η οποία στο εξής θα αναφέρεται ως η «Ερευνητική Επιτροπή», για την εξέταση της ευθύνης ή και των ευθυνών για την κατάσταση στην οποία περιήλθε το τραπεζικό σύστημα και γενικά η οικονομία της Κυπριακής Δημοκρατίας από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Στο διάστημα του Απριλίου του 2013 την επιτροπή, αλλά και τη Βουλή γενικότερα, απασχόλησε έντονα ο καθορισμός της ακολουθητέας διαδικασίας που θα ήταν η πλέον ενδεδειγμένη για τη μελέτη του σοβαρού αυτού θέματος, με τις τεράστιες διαστάσεις που είχε λάβει, την κοινωνική αναστάτωση που είχε αναπάντεχα προκαλέσει σε ολόκληρο τον κυπριακό λαό, αλλά και τις αντιδράσεις στο εξωτερικό και τις βέβαιες επιπτώσεις, που ήταν εκ των προτέρων γνωστό ότι θα είχαν αντίκτυπο στην κυπριακή κοινωνία για τις επόμενες δεκαετίες. Συναφώς, με γνώμονα τις αρμοδιότητές της με βάση το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας και τον Κανονισμό της Βουλής, την πρακτική που ακολουθήθηκε σε προηγούμενες ανάλογες περιπτώσεις, που γεγονότα μείζονος σημασίας συγκλόνιζαν την κυπριακή κοινωνία, αλλά και λαμβάνοντας υπόψη την κοινοβουλευτική πρακτική σε σχέση με το σεβασμό ζητημάτων τα οποία άπτονται ποινικής διαδικασίας που

βρίσκεται σε εξέλιξη, ώστε αυτή να μην επηρεαστεί, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως αποφάσισε να συνεχίσει την εξέταση του θέματος διερευνώντας όλο το φάσμα των γεγονότων που συντελέστηκαν και τις παραμέτρους που οδήγησαν την κυπριακή οικονομία στη σημερινή της κατάσταση.

Έχοντας υπόψη όλα τα πιο πάνω η επιτροπή τονίζει ότι εξαρχής δε στόχευε ούτε και ήταν σε θέση να εξαντλήσει με την έρευνά της τις συνθήκες, τα αίτια και τις ευθύνες που οδήγησαν την Κύπρο στη σημερινή οικονομική κατάσταση. Ταυτόχρονα, η επιτροπή επιθυμεί στο σημείο αυτό να τονίσει ότι ασχολήθηκε με το υπό αναφορά θέμα ενεργώντας μέσα στα πλαίσια άσκησης κοινοβουλευτικού ελέγχου, ο οποίος αποτελεί αρμοδιότητα και υποχρέωση της Βουλής των Αντιπροσώπων και ασκείται εντός των ορίων που καθορίζει το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας και ο Κανονισμός της Βουλής και δεν υποκαθιστά, αλλά ούτε και υποκαθίσταται από οποιαδήποτε άλλη διαδικασία ή έρευνα που διεξάγεται σε σχέση με ένα θέμα. Με βάση τις πρόνοιες των πιο πάνω είναι σαφές ότι ο κοινοβουλευτικός έλεγχος οδηγεί μόνο σε πολιτικές απόψεις και κριτική των πράξεων ή των παραλείψεων της εκτελεστικής εξουσίας, χωρίς να υποκαθιστά τις αρμοδιότητες ή το ρόλο οποιουδήποτε άλλου κρατικού οργάνου. Περαιτέρω, η επιτροπή καθιστά σαφές ότι δεν επιθυμεί σε καμιά περίπτωση να επηρεάσει δυσμενώς την εξέλιξη της πορείας οποιασδήποτε άλλης ανακριτικής/ποινικής, δικαστικής ή οιοει δικαστικής διαδικασίας γύρω από τα ζητήματα που εμπíπτουν στο υπό εξέταση θέμα. Είναι όμως αρμόδια να διαπιστώσει και να καταγράψει γενικές συμπεριφορές, νοοτροπίες, αδυναμίες του συστήματος, αλλά και πολιτικές ευθύνες και να σχολιάσει και να κρίνει την ικανότητα, την ετοιμότητα και τις δυνατότητες της κυβερνητικής μηχανής και όσων προΐστανται αυτής.

Στα πλαίσια της διερεύνησης του όλου θέματος κλήθηκε και παρευρέθηκε ενώπιον της επιτροπής ευρύ φάσμα εμπλεκόμενων στη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος, μεταξύ των οποίων ο τέως και ο νυν Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, ο τέως και η νυν Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ο τέως Υπουργός Οικονομικών, ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, ο Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, η πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, ο γενικός διευθυντής του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου, πρόεδροι και μέλη εν ενεργεία και απελθόντων διοικητικών συμβουλίων εμπορικών τραπεζών και συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων, ο πρόεδρος του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου, ο πρόεδρος του Συνδέσμου Επιστημόνων Εκπαιδευτών και Συμβούλων Ακινήτων Κύπρου, καθώς και άλλοι εκπρόσωποι αρμόδιων φορέων και ιδιωτικών οργανισμών που κλήθηκαν να συνδράμουν στο έργο της επιτροπής. Λεπτομερής κατάλογος των προσώπων που κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής επισυνάπτεται στην έκθεση. Παρ' όλα αυτά, υπήρξαν πρόσωπα που κλήθηκαν να παραστούν σε συνεδρίες της επιτροπής, αλλά, παρ' όλες τις προσπάθειες της τελευταίας, αυτό δεν κατέστη δυνατό.

Μεταξύ των προβλημάτων που παρουσιάστηκαν κατά την εξέλιξη της όλης διαδικασίας ήταν η πρόσβαση της επιτροπής σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και ο τεράστιος όγκος έγγραφου υλικού για το θέμα. Ένα άλλο θέμα που προβλημάτισε την επιτροπή, ειδικά από το χρονικό ορόσημο του Μαρτίου του 2013 και εντεύθεν, ήταν το ζήτημα του κατά πόσο θα έπρεπε οι σχετικές συνεδρίες να διεξάγονται κεκλεισμένων των θυρών ή να επιτρέπεται η ελεύθερη πρόσβαση των μέσων μαζικής ενημέρωσης σ' αυτές για σκοπούς εξυπηρέτησης της διαφάνειας. Λόγω του τεράστιου ενδιαφέροντος που επέδειξε η κοινωνία γενικότερα, αλλά και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης για τις εργασίες της επιτροπής, η τελευταία αποφάσισε να διεξάγει γενικά τις συνεδρίες της με ελεύθερη την πρόσβαση, εκτός αν αυτό κρινόταν απαραίτητο να διαφοροποιηθεί, όπως και έγινε σε ορισμένες μόνο περιπτώσεις και ιδιαίτερα κατά την περίοδο της εξέτασης του θέματος από την Ερευνητική Επιτροπή.

Ένα άλλο μείζον θέμα που απασχόλησε την επιτροπή αποτέλεσε η έντονη επιφυλακτικότητα, δυστοκία και εσκεμμένη παράλειψη των εμπλεκόμενων μερών να καταθέσουν συγκεκριμένα στοιχεία και απόψεις σε αυτήν, ενδεικτικός κατάλογος των οποίων περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 4, καθώς επίσης η τεκμηριωμένα ισχυρή άποψη που σχημάτισε η επιτροπή αναφορικά με την ανακρίβεια και την αναλήθεια που χαρακτηρίζει ορισμένα από τα κατατεθέντα σε αυτή στοιχεία. Είναι γεγονός ότι σε πολλές περιπτώσεις η επιτροπή σχημάτισε δικαιολογημένα την εντύπωση πως τα πρόσωπα που βρίσκονταν ενώπιόν της κατά τη συζήτηση του θέματος δεν επιθυμούσαν την πλήρη, αληθινή και δίκαιη παρουσίαση των γεγονότων που διαδραματίστηκαν σε σχέση με το υπό εξέταση θέμα ή τουλάχιστον δε συνέβαλαν αποφασιστικά και αποτελεσματικά, όπως αναμενόταν, στην όσο το δυνατόν ακριβέστερη διακρίβωσή τους. Η επιτροπή, στην προσπάθειά της να υπερκεράσει το πρόβλημα αυτό, κατέβαλε τεράστιες προσπάθειες για τη διασταύρωση των πληροφοριών και των στοιχείων που λάμβανε. Ωστόσο, τελεί υπό αμφισβήτηση και παραμένει δυστυχώς αναπάντητο το κατά πόσο οι δυσμενείς επιπτώσεις στην ουσία της όλης κοινοβουλευτικής διερεύνησης κατέστη δυνατό να αποκλειστούν πλήρως. Συνεπώς, στο σημείο αυτό τονίζεται ότι ενδεχομένως ορισμένα από τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή και αξιοποιήθηκαν από αυτήν πιθανόν να περιλαμβάνουν λάθη, παραλείψεις και ανακρίβειες, γεγονός το οποίο δυσχέρανε ή εμπόδισε το έργο της επιτροπής για την πλήρη τεκμηρίωση του συνόλου των ευθυνών για όλους τους τους εμπλεκόμενους.

Το αποτέλεσμα των εργασιών της, το οποίο αποτυπώνεται στην έκθεση αυτή, αναμφισβήτητα δεν μπορεί να θεωρηθεί εξαντλητικό για τις πολυάριθμες πτυχές του θέματος ούτε αποτελεί αδιάσειστο τεκμήριο των γεγονότων και των χειρισμών που έλαβαν χώρα κατά την υπό εξέταση περίοδο. Παράλληλα, τονίζεται ότι η ενδεικτική αναφορά που γίνεται για τα κυριότερα ζητήματα που άπτονται του συνόλου των θεμάτων που

εξετάστηκαν δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι υποβαθμίζει οποιαδήποτε άλλα ζητήματα που δυνατόν να ρίχνουν φως σε όσα αφορούν το χρηματοπιστωτικό σύστημα της χώρας.

Συνεπώς, η επιτροπή, ως όφειλε, με επιστολή της, ημερομηνίας 5 Φεβρουαρίου 2014, προς το Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας τον πληροφόρησε ότι έχει συλλέξει υλικό το οποίο θεωρεί ουσιώδους σημασίας για τις ποινικές έρευνες που διεξάγει το γραφείο του στα θέματα της οικονομίας και πως, αφού το στάδιο της συλλογής στοιχείων από την επιτροπή έχει ολοκληρωθεί, βρίσκεται στη διάθεσή του για τους σκοπούς των πιο πάνω ερευνών.

Στη σελίδα 371* ξεκινούν τα βασικά συμπεράσματα της έκθεσης.

Το πρώτο ζήτημα ήταν τα αξιόγραφα κεφαλαίου. Ενδεικτικά, θα πω -γιατί έχει μεγάλη σημασία και τι θα κάνουμε από τούδε και στο εξής- ότι οι εποπτικές αρχές δεν ασκούσαν ικανοποιητικό προληπτικό έλεγχο στα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, γι' αυτό πρέπει να προχωρήσουμε άμεσα σε τροποποίηση των προνοιών και του νομοθετικού πλαισίου. Η επιτροπή θεωρεί ότι οι επενδυτές των τραπεζικών αξιολογίων κεφαλαίου έχουν παραπλανηθεί. Επίσης, είναι φανερό ότι η "Cyprus Popular Bank Public Co Ltd", ενώ είχε εμφανείς ενδείξεις αφερεγγυότητας κατά τον ουσιώδη χρόνο, προέβαινε σε εκδόσεις τέτοιων τίτλων επενδυτικών προϊόντων. Η επιτροπή απευθύνει έκκληση στις αρμόδιες αρχές για επίσπευση των διαδικασιών εκδίκασης των υποθέσεων των αξιολογίων κεφαλαίου, ώστε να αποζημιωθούν οι εξαπατηθέντες.

Σε σχέση με τις επενδύσεις των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων σε κυβερνητικά ομόλογα η έκθεση της Τράπεζας Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ σε ΟΕΔ και η συγκέντρωση αυτών εντός του χαρτοφυλακίου ομολόγων της φαίνεται ότι ήταν μεγαλύτερη από τα πρότυπα της αγοράς για τράπεζες του εν λόγω μεγέθους. Ο μηχανισμός άμυνας της Τράπεζας Κύπρου για τη διαχείριση του κινδύνου της διεξαγωγής επενδύσεων σε ομόλογα δε λειτουργούσε. Η συμμετοχή των ανώτερων στελεχών της τράπεζας σε όλα τα σημαντικά όργανα στρατηγικής και διαχείρισης κινδύνου τόσο σε εκτελεστικό επίπεδο όσο και στο επίπεδο διοικητικού συμβουλίου δημιούργησε σύγκρουση συμφερόντων.

Όσον αφορά την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, εκ των πραγμάτων φαίνεται ότι η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου δεν αναγνώρισε, δεν αξιολόγησε, αλλά ούτε και διερεύνησε την εξάρτηση της Τράπεζας Κύπρου από τα εισοδήματα που προέκυπταν από τους εισπρακτέους τόκους και από τις πωλήσεις ομολόγων, για να διατηρήσει την κερδοφορία της. Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου δεν ενήργησε, όταν η Τράπεζα Κύπρου δεν απάντησε σε επιστολή της, ημερομηνίας 1^{ης} Μαρτίου του 2010, με την οποία ζητούσε στοιχεία αναφορικά με τις επενδύσεις σε ΟΕΔ. Περαιτέρω, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου δεν έλαβε οποιαδήποτε μέτρα, όταν αντιλήφθηκε ότι η Τράπεζα Κύπρου συνέχισε την αγορά, παρά την προφορική υπόσχεση που έδωσε στον τένω Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας.

Η επιτροπή καταγράφει την απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, ημερομηνίας 12 Ιουλίου του 2013, με την οποία επέβαλε διοικητικά πρόστιμα ύψους €70.000 και €90.000 στην Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ, €60.000 και €80.000 στον κ. Ανδρέα Ηλιάδη, πρώην εκτελεστικό διευθυντή, €50.000 και €70.000 στον κ. Γιάννη Κυπρή, πρώην εκτελεστικό σύμβουλο, και σε άλλους. Όμως, επισημαίνει ότι αυτό καθυστέρησε να γίνει. Ταυτόχρονα, το ύψος των προστίμων αντιλαμβάνεστε ότι είναι πάρα πολύ μικρό. Η επιτροπή παράλληλα επισημαίνει και σε αυτή την περίπτωση τις ευθύνες της αρμόδιας αρχής αναφορικά με την καθυστέρηση που σημείωσε στη διερεύνηση των εν λόγω υποθέσεων, η οποία ολοκληρώθηκε τρία και πλέον χρόνια μετά την ημερομηνία κατά την οποία έγινε η εν λόγω παράβαση.

Περαιτέρω, η επιτροπή καταγράφει την απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για άλλα πρόστιμα. Να μην τα διαβάσω. Διαφαίνεται ότι η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ προέβη σε επενδύσεις σε ΟΕΔ αναλαμβάνοντας υπέρμετρο ρίσκο, όσον αφορά τους κινδύνους, ενώ την εν λόγω περίοδο η οικονομία της Ελλάδας εισερχόταν σε κατάσταση ύφεσης.

Σε σχέση με τη "Marfin Egnatia Bank" η επιτροπή διαπιστώνει ολιγωρία και μη άσκηση αποτελεσματικής εποπτείας εκ μέρους της εποπτικής αρχής με βάση τα παρακάτω δεδομένα: Από το 2006 μέχρι το Μάρτιο του 2009 η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου δεν είχε διενεργήσει κανένα απολύτως εποπτικό έλεγχο στη "Marfin Egnatia Bank". Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου αποφάσισε να προβεί σε εποπτικό έλεγχο των εργασιών της "Marfin Egnatia Bank" τον Οκτώβριο του 2008, αφού δηλαδή είχαν παρέλθει περίπου δύο χρόνια από τη λειτουργία της τράπεζας ως θυγατρικής. Ο έλεγχος αυτός δε διενεργήθηκε λόγω της άρνησης της "Marfin Egnatia Bank", με το επιχείρημα ότι η "Marfin Egnatia Bank" ως θυγατρική ήταν αδειοδοτημένο ίδρυμα από την Τράπεζα της Ελλάδος, άρα μόνο η Τράπεζα της Ελλάδος ή η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου από κοινού με την Τράπεζα της Ελλάδος θα μπορούσαν να κάμουν αυτό τον έλεγχο.

Η επιτροπή κρίνει επίσης ότι χρήζει γενικά περαιτέρω διερεύνησης ο ρόλος των εποπτικών αρχών σε σχέση με τη χορήγηση δανείων για αγορά μετοχών με μη επαρκείς εξασφαλίσεις και η συγκέντρωση ενδιαφέροντος σε συγκεκριμένο όμιλο. Η ανεμπόδιστη πρακτική χορήγησης τέτοιων δανείων τόσο γενικά όσο

* Η σελίδα αφορά το κείμενο της συμπληρωματικής έκθεσης πριν από την ενσωμάτωσή της στα πρακτικά της ολομέλειας της Βουλής.

ειδικά σε μοναστήρια για επενδυτικούς σκοπούς, καθώς και η μη ανάληψη δράσης από τις εποπτικές αρχές αναφορικά με την άσκηση υπέρμετρων επενδυτικών δραστηριοτήτων από μοναστήρια δημιουργούν στην επιτροπή εύλογα ερωτήματα για το ρόλο των αρμόδιων εποπτικών αρχών, αλλά και για τις υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου των τραπεζών.

Η επιτροπή διαπιστώνει επίσης ότι υπήρξε αδράνεια από πλευράς των αρμόδιων κυπριακών εποπτικών αρχών σε σχέση με τη διερεύνηση των στοιχείων και πληροφοριών που περιλαμβάνονται στο πόρισμα της Βουλής των Ελλήνων για το σκάνδαλο του Βατοπεδίου, προκειμένου να επαληθευτούν τα γεγονότα που καταγράφονται σε αυτό και συνδέονται με τα αίτια της οικονομικής κρίσης στην Κύπρο. Οι ελληνικές αρχές αντιμετώπισαν δυσκολίες στη συνεργασία με τις αρμόδιες κυπριακές αρχές σε σχέση με το άνοιγμα λογαριασμών κυπριακών εταιρειών και αυτό προβλημάτισε την επιτροπή.

Ειδικότερα, σε σχέση με το ζήτημα των επενδυτικών δραστηριοτήτων της Ιεράς Μονής Βατοπεδίου μέσω των εταιρειών “Rassadel” και “Madeus” η επιτροπή εκφράζει την απορία της για διάφορα ζητήματα.

Όσον αφορά τον εποπτικό ρόλο της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου σε σχέση με το ζήτημα της διασυννοιακής συγχώνευσης της “Marfin Egnatia Bank” με τη μητρική εταιρεία MPB, η επιτροπή εκφράζει έντονες αμφιβολίες κατά πόσο ευσταθεί ο ισχυρισμός της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου ότι δε χρειαζόταν η άδεια ή η έγκρισή της για την εν λόγω μετατροπή. Υπενθυμίζεται ότι οι εκπρόσωποι της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου είχαν δηλώσει ενώπιον της επιτροπής ότι δεν υπάρχουν νομικές διατάξεις, είτε ευρωπαϊκής νομοθεσίας είτε του περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμου, που να στοιχειοθετούν μια τέτοια ανάγκη. Ωστόσο, κατά την άποψη της επιτροπής, πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο διερεύνησης από τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας. Προκύπτει το ερώτημα γιατί η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου δεν εξέτασε το ενδεχόμενο τερματισμού των εργασιών της εταιρείας στην Ελλάδα για σκοπούς προστασίας του κυπριακού χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Επιπρόσθετα, η επιτροπή κρίνει ότι πρέπει να διερευνηθεί τυχόν ευθύνη της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για το γεγονός ότι, ενώ γνώριζε ότι η “Marfin Popular Bank” θα λειτουργούσε υποκατάστημα στην Ελλάδα ως αποτέλεσμα της συγχώνευσης και ότι η ευθύνη για τις εγγυημένες καταθέσεις του υποκαταστήματος θα μεταφερόταν στη Δημοκρατία, δεν αναχαίτισε αυτή την απόφαση, παρά το γεγονός ότι γνώριζε για την προβληματική κατάσταση από το 2009.

Σε σχέση με το διατραπεζικό δανεισμό της Λαϊκής Τράπεζας η επιτροπή εξάγει το συμπέρασμα ότι διαχρονικά υπήρξε εκ μέρους της διοίκησης της τράπεζας μια στρατηγική “φορτώματος” διατραπεζικού χρέους της τράπεζας στην Κύπρο και αντιστρόφως ανάλογα “ξεφορτώματος” του διατραπεζικού χρέους από την Ελλάδα. Αυτό όμως, κατά την άποψη της επιτροπής, και σε συνδυασμό με την απώλεια των καταθέσεων υπήρξε και ο βασικότερος λόγος της συνεχούς αύξησης του ELA, που επέφερε όλες τις δραματικές συνέπειες και την κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Κύπρο.

Η επιτροπή κρίνει ότι η διοίκηση της τράπεζας και τα στελέχη της με μεθοδευμένο, συστηματικό, αλλά και ταυτόχρονα εγκληματικό τρόπο παρέσυραν τη Λαϊκή Τράπεζα και ταυτόχρονα την κυπριακή οικονομία σε κατάρρευση. Το χρηματοοικονομικό έγκλημα σε βάρος κυρίως του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Κύπρου χρήζει από τους αρμόδιους θεσμούς της Κυπριακής Δημοκρατίας σοβαρής και ενδελεχούς διερεύνησης. Η όλη στάση των αρμόδιων και της διοίκησης της Λαϊκής Τράπεζας εμπεριέχει μια μεθοδευμένη σκοπιμότητα σε βάρος του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Κύπρου.

Σε σχέση με την έκτακτη ενίσχυση ELA και την κρατική στήριξη του €1,8 δις της Λαϊκής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία, στη σελίδα 386*, η άντληση ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα έγινε ανεξέλεγκτα και χωρίς να συνηπολογισθούν οι ενδεχόμενες κατά το δεδομένο χρόνο αρνητικές συνέπειες για την οικονομία της χώρας από τον κίνδυνο στον οποίο θα εκτίθετο άμεσα και βραχυπρόθεσμα το χρηματοπιστωτικό της σύστημα.

Η επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα δεδομένα και τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν της, διαπιστώνει την αδράνεια, αλλά και την έλλειψη υπευθυνότητας των κρατικών αρμοδίων που δεν ενήργησαν έγκαιρα και στον κατάλληλο χρόνο που έπρεπε, δηλαδή αμέσως μετά το κούρεμα του ελληνικού χρέους, ώστε να εντάξουν τη χώρα στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, εφόσον η κυβέρνηση ευθύς εξαρχής δεν ήταν σε θέση να παρέχει σχετική στήριξη και εφόσον δεν μπορούσε να παράσχει χρηματοδότηση για ανακεφαλαιοποίηση της Λαϊκής Τράπεζας. Αυτό είχε ως συνέπεια την άντληση ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα με όλα τα αρνητικά συνεπακόλουθα για την οικονομία της χώρας. Όπως αναφέρθηκε επίσης σε άλλο σημείο της παρούσας έκθεσης, το EFSF αποτελούσε την τότε δεδομένη στιγμή το μόνο όργανο το οποίο μπορούσε βάσει θεσμοθετημένων από την Ευρωπαϊκή Ένωση διαδικασιών να παράσχει δανεισμό για ανακεφαλαιοποίηση της Λαϊκής Τράπεζας με τις ενδεχομένως λιγότερο αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις τόσο στο χρηματοπιστωτικό όσο και στον οικονομικό τομέα της χώρας γενικότερα.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός, το οποίο δημιουργεί επίσης απορία, ότι, σύμφωνα με τα κατατεθέντα

* Η σελίδα αφορά το κείμενο της συμπληρωματικής έκθεσης πριν από την ενσωμάτωσή της στα πρακτικά της ολομέλειας της Βουλής.

ενώπιον της επιτροπής στοιχεία για το χρονικό διάστημα από τις 23 Μαΐου 2012 μέχρι τις 3 Ιουλίου 2012, δηλαδή για χρονική περίοδο μόλις σαράντα δύο ημερών, το ποσό της έκτακτης ρευστότητας αυξήθηκε κατακόρυφα κατά €6,2 δις, ποσό εξαιρετικά υψηλό τόσο για τα δεδομένα της εν λόγω τράπεζας όσο και για τα δεδομένα της κυπριακής οικονομίας στο σύνολό της. Συνεπώς, η επιτροπή, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, εξάγει αβίαστα το συμπέρασμα ότι η κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού συστήματος, καθώς επίσης η οικονομική καταστροφή της Κύπρου συντελέστηκαν λόγω των κάκιστων, αλλά και των εγκληματικών χειρισμών των αρμοδίων.

Υπό το φως των πιο πάνω, το ειδικότερο ζήτημα της ανεξέλεγκτης άντλησης ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα τόσο γενικά όσο και κατά τη συγκεκριμένη πιο πάνω αναφερόμενη χρονική περίοδο θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο περαιτέρω διερεύνησης από την Εισαγγελία. Θα πρέπει επίσης να διαπιστωθεί πού ακριβώς διοχετεύθηκε η αντληθείσα ρευστότητα, ενώ θα πρέπει να διερευνηθούν επίσης οι λόγοι για τους οποίους η Λαϊκή Τράπεζα προσέφυγε σε στήριξη της από το κράτος. Εφόσον η αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου κατά €1,8 δις μέσω κρατικής εγγύησης για κάλυψη της κεφαλαιουχικής επάρκειάς της στο 9% έγινε, ώστε η Λαϊκή Τράπεζα να θεωρηθεί ως δρώσα οικονομική μονάδα, η επιτροπή διατυπώνει ερωτηματικά κατά πόσο η μέθοδος της κρατικής εγγύησης ήταν το όχημα με σκοπό την περαιτέρω άντληση έκτακτης ρευστότητας από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μέσω της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.

Η επιτροπή κρίνει ότι για τη σημερινή κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει η κυπριακή οικονομία σοβαρή ευθύνη υπέχει τόσο ο τέως όσο και ο πρώην Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Πιο συγκεκριμένα, τονίζεται η ευθύνη του τέως Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας, ο οποίος μαζί με την εκτελεστική εξουσία πρότεινε στη Βουλή τη με νομοθετική ρύθμιση κρατικοποίηση της Λαϊκής Τράπεζας, μολοντί γνώριζε ότι, όπως χαρακτηριστικά δήλωσε στην επιτροπή, και διαβάζω από τα λόγια του, «[...] με αυτά τα €1,8 δις, τα οποία ήταν χρήματα τα οποία ουσιαστικά δεν είχαν ουσιαστικό αντίκρισμα, διότι το κυπριακό κράτος δεν είχε πρόσβαση στις διεθνείς αγορές από το Μάιο του 2012 [...]. Διότι ένα κράτος το οποίο δεν ήταν φερέγγυο εγγυόταν τη φερεγγυότητα ενός συστημικού τραπεζικού ιδρύματος [...]».

Περαιτέρω διερεύνησης από τη Γενική Εισαγγελία της Δημοκρατίας θα πρέπει επίσης να τύχει ο ρόλος της ίδιας της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σε σχέση με την άνευ όρων και ανεξέλεγκτη παραχώρηση ELA προς τη Λαϊκή Τράπεζα μέσω της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Να διερευνηθεί ποια στοιχεία η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου διοχέτευσε στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, καθώς και ποια πρόσθετα στοιχεία η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ενδεχομένως ζήτησε και έλαβε βάσει των διαδικασιών που προβλέπονται στο καταστατικό της και συναφώς το κατά πόσο υπήρξε ή όχι ασύγγνωστη αμέλεια ή/και ηθελημένη παράλειψη εκτέλεσης των καθηκόντων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας βάσει των αρμοδιοτήτων της, οι οποίες πηγάζουν από το ρυθμιστικό και κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας της.

Σύμφωνα με το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, σε περίπτωση που το συνολικό ποσό των σχεδιαζόμενων πράξεων έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα αναμένεται να υπερβεί το όριο των €2 δις, το διοικητικό συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας εξετάζει κατά πόσο η διενέργεια των εν λόγω πράξεων δημιουργεί κίνδυνο παρακώλυσης των στόχων και των καθηκόντων του Ευρωσυστήματος. Θα πρέπει επίσης να διερευνηθεί κατά πόσο η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ενήργησε στη συγκεκριμένη περίπτωση με τη σύμπραξη και/ή την ανοχή του διοικητικού συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και κατά πόσο διοχέτευσε τα ορθά και ακριβή στοιχεία στην τελευταία, ώστε να αξιολογηθούν οι δύο βασικές προϋποθέσεις που απαιτούνται για τη χορήγηση ρευστότητας.

Θα πρέπει επίσης να διερευνηθεί η σκοπιμότητα αφενός των κυβερνητικών αποφάσεων για στήριξη της Λαϊκής Τράπεζας με κρατική εγγύηση συνολικού ύψους €1,8 δις και αφετέρου κατά πόσο οι ίδιοι οι φορείς της τράπεζας, γνωρίζοντας εκ προοιμίου και έχοντας ενώπιόν τους όλα τα δεδομένα για την εν λόγω οικονομική κατάσταση της τράπεζας, ενήργησαν σκοπίμως, ώστε να εξασφαλίσουν την έγκριση της Βουλής για παροχή κυβερνητικών εγγυήσεων.

Η Βουλή προχώρησε σε ψήφιση της νομοθεσίας για τη διαχείριση χρηματοοικονομικών κρίσεων του 2012, με την οποία παρέιχε στη Λαϊκή Τράπεζα κρατική εγγύηση ύψους €1,8 δις, χωρίς να έχει ενώπιόν της πλήρη στοιχεία και καθαρή εικόνα. Η Βουλή, χωρίς να αποποιείται τις οποιεσδήποτε ευθύνες της σε σχέση με την απόφασή της να προχωρήσει τελικά σε έγκριση της πιο πάνω κρατικής εγγύησης, θεωρεί ότι η εκτελεστική εξουσία, οι εποπτικές αρχές και η ίδια η τράπεζα είχαν τη βασική και πρωτίστως μεγαλύτερη ευθύνη να παρουσιάσουν ενώπιόν της κατά τη δεδομένη κρίσιμη χρονική στιγμή ορθή, πλήρη, τεκμηριωμένη εικόνα όσον αφορά την οικονομική κατάσταση της Λαϊκής Τράπεζας.

Η κυβέρνηση είχε επίσης υποχρέωση μετά την έγκριση της κρατικής εγγύησης να λάμβανε όλα τα απαραίτητα μέτρα, ως ο κύριος μέτοχος, για στενή εποπτεία και έλεγχο της μετέπειτα πορείας της προβληματικής τράπεζας. Αντ' αυτού, η κυβέρνηση κρίνεται ότι παρακολούθησε με απάθεια την όλη κατάσταση.

Η επιτροπή καταγράφει την απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, με ημερομηνία 30 Σεπτεμβρίου 2013, με την οποία επέβαλε πρόστιμο ύψους €100.000 στον κ. Ευθύμιο Μπουλούτα, πρώην διευθύνοντα σύμβουλο του Ομίλου Λαϊκής, για παραπλανητική δήλωση στην οποία προέβη στις 28

Σεπτεμβρίου 2011 αναφορικά με το ότι ο εν λόγω όμιλος ήταν υγιής και ότι δε χρειαζόταν κεφάλαια. Παράλληλα, επισημαίνει τις ευθύνες της αρμόδιας αρχής αναφορικά με την καθυστέρηση που σημειώθηκε στη διερεύνηση της εν λόγω υπόθεσης, η οποία καθυστέρηση είναι χαρακτηριστική.

Στο σημείο αυτό η επιτροπή υπογραμμίζει εμφαντικά τη διαχρονική παθογένεια του συστήματος που παρατηρείται σε πολλές υποθέσεις στις οποίες οι αρμόδιες αρχές επιβάλλουν κυρώσεις εναντίον προσώπων που τελικά ακυρώνονται από το δικαστήριο για διάφορους λόγους που έχουν σχέση με τυπικότητες.

Σε σχέση με την εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum”, έπειτα από την απόφαση που έλαβε η Τράπεζα Κύπρου να προχωρήσει με την εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum”, ο οίκος FITCH την υποβάθμισε σε βαθμίδα BBB+ από τη βαθμίδα A- που κατείχε, αναφέροντας ότι η πρόσφατη εξαγορά της “Uniastrum” έχει αρνητικές επιπτώσεις στο προφίλ κινδύνου του ομίλου. Η Τράπεζα Κύπρου προχώρησε με την εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum”, παρ’ όλο που ο οίκος “Ernst & Young”, τον οποίο είχε προσλάβει για τη διενέργεια του ελέγχου δέουσας επιμέλειας, είχε καταγράψει σοβαρά αρνητικά στοιχεία αναφορικά με την τράπεζα, τα οποία είναι στη σελίδα 398 με 414*. Δε θα σας τα διαβάσω. Να δώσω κάποια γρήγορα παραδείγματα. Είκοσι πέντε από τα σαράντα τρία υποκαταστήματα της “Uniastrum” παρουσίαζαν ζημιές. Η τιμή μονάδας για καθένα από τα δεκατέσσερα ταμεία αμοιβαίων κεφαλαίων μειώθηκε κατά 85%. Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ενέκρινε την εξαγορά της “Uniastrum”, παρ’ όλο που φαίνεται να είχε γνώση του ότι η εν λόγω τράπεζα αντιμετώπιζε θέματα κακής εταιρικής διακυβέρνησης. Τέλος, θα πρέπει να τύχει ενδελεχούς έρευνας το ενδεχόμενο διενέργειας παράνομων πληρωμών και δωροδοκιών ύψους €50 εκατομ.

Σε σχέση με τις επενδύσεις της Τράπεζας Κύπρου στην “Banca Transilvania” τα ανώτερα στελέχη της Τράπεζας Κύπρου φαίνεται να παραχώρησαν προνομιακό δάνειο σε έναν από τους συνιδρυτές της “Banca Transilvania”. Τα ονόματά τους αναφέρονται στην έκθεση. Το διοικητικό συμβούλιο της Τράπεζας Κύπρου φαίνεται πως δεν είχε γνώση της αναδιάρθρωσης των δανείων του Ομίλου “Ciorcila” που είχε συμφωνηθεί, αλλά ούτε και της αγοράς μετοχών της “Banca Transilvania”. Η νομιμότητα των πράξεων και των συμφωνιών που συνομολόγησε η Τράπεζα Κύπρου αναφορικά με τη συγκαλυμμένη αγορά μετοχών της “Banca Transilvania” από τους ιδρυτικούς μετόχους της κ. Ciorcila και Silaghi, καθώς και την αγορά μετοχών μέσω αντιπροσώπων είναι αμφίβολη και δυνατόν να οδήγησε σε χειραγώγηση της τιμής των μετοχών. Φαίνεται επίσης ότι έχει γίνει προσπάθεια παραπλάνησης των ρουμανικών δικαστικών αρχών από τους αξιωματούχους της Τράπεζας Κύπρου.

Σε σχέση με τη χορήγηση δανείων από το συνεργατισμό κτλ. η επιτροπή διαπιστώνει ότι τα στοιχεία που δόθηκαν από το συνεργατισμό σε αυτήν ήταν ελλιπή και σε κάποιες περιπτώσεις αόριστα. Ειδικότερα, τα όσα κατατέθηκαν σε σχέση με τα δάνεια που παραχωρήθηκαν από τα συνεργατικά ιδρύματα σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις βάσει των σχεδίων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων κρίνονται ανεπαρκή. Συναφώς, η επιτροπή θεωρεί επιτακτική την ανάγκη όπως ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, ο οποίος έχει τη δυνατότητα πρόσβασης στο σύνολο των στοιχείων, εξετάσει το όλο ζήτημα για πιθανές ατασθαλίες, παραβίαση όρων, προϋποθέσεων και κανονισμών. Είναι επίσης αναγκαίο να διερευνηθούν όλες οι περιπτώσεις δανείων που δόθηκαν με τις οποίες σχετίζονται στελέχη ή μέλη των επιτροπειών των συνεργατικών ιδρυμάτων. Είναι στη σελίδα 409* για όσους ενδιαφέρονται να παρακολουθούν από το κείμενο.

Σε σχέση με τα δάνεια που παραχωρήθηκαν από τα κυπριακά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με όρους ευνοϊκότερους από τους συνθήεις, η επιτροπή σημειώνει ότι, παρά το γεγονός ότι οι τράπεζες έχουν καταθέσει με επιστολές τους σε αυτήν ότι δεν προβαίνουν σε προνομιακές διαγραφές χρεών, εντούτοις, όπως προκύπτει από τα ενωπίον της στοιχεία, οι τράπεζες έχουν πολιτική διαγραφής χρεών και τέτοιες διαγραφές έχουν πραγματοποιηθεί, όπως καταγράφεται στο κείμενο της έκθεσης της επιτροπής. Η αναφορά στην έκθεση σε συγκεκριμένες διαγραφές χρεών δεν μπορεί να είναι εξαντλητική ούτε μπορεί η επιτροπή να γνωρίζει το σύνολο των διαγραφών.

Σε σχέση με την παραχώρηση δανείων με προνομιακούς όρους τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα υποστηρίζουν ότι είναι πολύ δύσκολη η εξαγωγή στοιχείων που να δείχνουν εύκολα και αδιαμφισβήτητα ότι κάποιο δάνειο παραχωρήθηκε με προνομιακούς όρους, αφού αυτοί καθορίζονται από πάρα πολλούς παράγοντες. Παρά την πιο πάνω θέση των εν λόγω ιδρυμάτων, η επιτροπή με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν σε αυτήν εντόπισε περιπτώσεις στις οποίες έχουν παραχωρηθεί δάνεια με πολύ χαμηλά ή και καθόλου επιτόκια, χωρίς εξασφαλίσεις, χωρίς λήξη στην αποπληρωμή τους, γεγονός που αναμφισβήτητα καταδεικνύει τις κακές πρακτικές που ακολουθούνται στα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα. Η επιτροπή σημειώνει τη δυστοκία από μέρους των τραπεζών, αλλά και της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου να της παραχωρήσουν όλα τα στοιχεία που ζήτησε κατά καιρούς. Όλα τα στοιχεία και όλα τα ονόματα που κατέχει η επιτροπή για

* Η σελίδα αφορά το κείμενο της συμπληρωματικής έκθεσης πριν από την ενσωμάτωσή της στα πρακτικά της ολομέλειας της Βουλής.

* Η σελίδα αφορά το κείμενο της συμπληρωματικής έκθεσης πριν από την ενσωμάτωσή της στα πρακτικά της ολομέλειας της Βουλής.

αυτά τα ζητήματα περιλαμβάνονται στην έκθεση.

Η επιτροπή εισηγείται τον περαιτέρω έλεγχο από τις ανακριτικές αρχές όσον αφορά τις διαδικασίες και τους όρους παραχώρησης των δανείων και συγκεκριμένα το ύψος των επιτοκίων, τις εξασφαλίσεις, τους σκοπούς για τους οποίους χορηγήθηκαν τα δάνεια, καθώς και τις περιπτώσεις διαγραφής τους. Δεδομένων και των απορреουσών συνθηκών μη υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ επιχειρήσεων λόγω της πιο πάνω κατάστασης, η επιτροπή πιστεύει ότι προκύπτει θέμα αθέμιτου ανταγωνισμού, το οποίο πρέπει να διερευνηθεί από τις αρμόδιες κρατικές αρχές.

Σε σχέση με τις αμοιβές και τα ωφελήματα τραπεζικών στελεχών και μελών των διοικητικών συμβουλίων του τραπεζικού συστήματος η επιτροπή κρίνει απαράδεκτη, παράλογη και πέρα από κάθε λογική την πρακτική των εν λόγω τραπεζών να παραχωρούν αφειδώλιστα ωφελήματα (φιλοδωρήματα σε μετρητά) στους εν λόγω υπαλλήλους. Σ' ένα και μόνο διευθυντικό στέλεχος για το έτος 2008 παραχωρήθηκε φιλοδώρημα σε μετρητά ύψους €3.335.000. Η επιτροπή επισημαίνει επίσης ότι αυτό και μόνο το γεγονός καταδεικνύει την ασυδοσία, αλλά και την ανευθυνότητα των αρμοδίων της τράπεζας αναφορικά με την κατασπατάληση του χρήματος των καταθετών. Την επιτροπή προβληματίσε περαιτέρω το θέμα της παραχώρησης φιλοδωρημάτων σε ηγετικά και διευθυντικά στελέχη της τράπεζας, αφού κρίνει ότι η όλη πολιτική παραχώρησης φιλοδωρημάτων στα ηγετικά αυτά στελέχη χρήζει περαιτέρω διερεύνησης όσον αφορά τη σκοπιμότητα της παραχώρησης τέτοιων ωφελημάτων. Η επιτροπή επισημαίνει ότι, παρά τη συμφωνία των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 26 Οκτωβρίου 2011 που προέβλεπε ότι οι τράπεζες θα πρέπει να υπόκεινται σε περιορισμούς ως προς την καταβολή μερισμάτων και πρόσθετων παροχών, έως ότου επιτευχθεί ο στόχος της ανακεφαλαιοποίησής τους, σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουν κατατεθεί στην επιτροπή από τη Λαϊκή Τράπεζα, κατά το 2011 και το 2012 παραχωρήθηκαν φιλοδωρήματα σε στελέχη, παραβαίνοντας την εν λόγω συμφωνία. Η επιτροπή έχει βάσιμους λόγους να πιστεύει ότι η παροχή συγκεκριμένων φιλοδωρημάτων επιλεκτικά αποσκοπούσε ενδεχομένως στη συγκάλυψη ή εκμείευση αποφάσεων ή ακόμα και στην αποσιώπηση γεγονότων.

Σε σχέση με τις εκροές κεφαλαίων από καταθέσεις η επιτροπή διερωτάται κατά πόσο υπήρχαν πρόσωπα (αξιωματούχοι και εποπτικές αρχές) που γνώριζαν την πιθανότητα κατάρρευσης της Λαϊκής Τράπεζας. Από τη συζήτηση που έγινε ενώπιον της επιτροπής καθίσταται σαφές ότι παρατηρήθηκαν κύματα εκροών καταθέσεων από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Κύπρου κατά κρίσιμες περιόδους, όχι μόνο πριν από το Eurogroup. Η επιτροπή εισηγείται να γίνει λεπτομερής έλεγχος, για να βρεθούν οι συναλλαγές για τις οποίες είναι πολύ εμφανές ότι υπήρχε εσωτερική προνομιακή πληροφόρηση πριν από την πραγματοποίησή τους. Η επιτροπή σημειώνει ότι υπάρχει θέμα ηθικής τάξης και δεοντολογίας για πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα, ένεκα συγκεκριμένων εκροών καταθέσεων που τους αφορούν άμεσα ή έμμεσα.

Σε σχέση με την πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα είναι εμφανές ότι κάτω από την πρωτοφανή πίεση και τις περιστάσεις που επικρατούσαν τις συγκεκριμένες ημέρες του Μαρτίου του 2013 το κράτος λειτούργησε σπασμωδικά και η διαπραγματευτική του δυνατότητα βρισκόταν στο κατώτερο δυνατό σημείο. Η επιτροπή εκτιμά ότι η ζημιά για την Κύπρο μπορεί να ανέρχεται στο ποσό των €3,5 δις με εμφανή οφέλη προς την Τράπεζα Πειραιώς.

Σε σχέση με τις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας εύλογα προκύπτει το ερώτημα κατά πόσο οι εν λόγω καταστάσεις παρουσίαζαν την αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής κατάστασης. Ειδικότερα, η επιτροπή κατέληξε στις ακόλουθες διαπιστώσεις: Ως γενική διαπίστωση η επιτροπή επισημαίνει ότι οι οικονομικές καταστάσεις τόσο του Ομίλου της Λαϊκής Τράπεζας, της Τράπεζας Κύπρου, αλλά και των άλλων τραπεζών και συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο θα πρέπει να τύχουν ενδεδειγμένου ελέγχου από εξειδικευμένους εμπειρογνώμονες. Τυχόν μη αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής κατάστασης των τραπεζών ενδεχομένως να παραπλάνησε τους επενδυτές οι οποίοι αγόρασαν μετοχές και άλλες αξίες των τραπεζών, βασιζόμενοι στις οικονομικές τους καταστάσεις. Η επιτροπή καταγράφει την ολιγωρία που επέδειξαν οι αρμόδιες εποπτικές αρχές στην άσκηση ελέγχου. Επισημαίνει ότι σύμφωνα με τις διαπιστώσεις της η Λαϊκή Τράπεζα δεν προέβαινε στη διαγραφή της υπεραξίας στις οικονομικές της καταστάσεις από το 2005 μέχρι το 2010. Επισημαίνει ότι θα πρέπει να διερευνηθεί σε βάθος η εξαγορά της "Marfin Egnatia Bank" (θυγατρικής της "Marfin Financial Group") από τη Λαϊκή Τράπεζα έναντι του ποσού των €616 εκατομ.

Επισημαίνει ότι θα πρέπει να διερευνηθούν σε βάθος οι χειρισμοί των αξιωματούχων της Λαϊκής Τράπεζας σε ό,τι αφορά την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της θυγατρικής της "Marfin Financial Group" κατά €5 δις και την αποποίηση του δικαιώματος αγοράς νέων μετοχών της μετονομασθείσας εταιρείας MIG, με αποτέλεσμα το ποσοστό ιδιοκτησίας της επί της εν λόγω θυγατρικής εταιρείας να μειωθεί από το 97% στο 6,44% έπειτα από την ολοκλήρωση της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της. Επίσης, επισημαίνει ότι από τη μείωση του ποσοστού ιδιοκτησίας της Λαϊκής Τράπεζας επί της "Marfin Financial Group" από το 97% στο 6,44% φαίνεται να προέκυψε σημαντική ζημιά, η οποία θα έπρεπε να διαγραφεί στους τελικούς λογαριασμούς της Λαϊκής Τράπεζας του 2007, κάτι που σύμφωνα με τις εν λόγω οικονομικές καταστάσεις δεν έγινε.

Σημειώνει ότι θα πρέπει να διεξαχθεί ειδική έρευνα, για να διαπιστωθεί αφενός κατά πόσο πληρούνταν οι προϋποθέσεις αναφορικά με τη συγκέντρωση του κινδύνου των χορηγήσεων και των επενδύσεων

δισεκατομμυρίων της Λαϊκής Τράπεζας σε ομόλογα ελληνικού δημοσίου και αφετέρου κατά πόσο οι εν λόγω επενδύσεις δεν ήταν παράνομες σύμφωνα με τον περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμο του 1997. Επισημαίνει ότι θα πρέπει να τύχουν ενδελεχούς εξέτασης οι επενδύσεις της Λαϊκής Τράπεζας και ειδικότερα η επένδυσή της στη MIG, η οποία παρουσιάζονται στα βιβλία της τράπεζας.

Η επιτροπή εστιάζει την προσοχή της στην επιστολή της προέδρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου με την οποία επιβεβαιώνει τα ευρήματα της πρώτης ότι στο δελτίο τύπου της θυγατρικής εταιρείας της MPB "Marfin Financial Group" δεν υπάρχει οποιαδήποτε αναφορά που να παραπέμπει στο συμπέρασμα ότι η παροχή υπηρεσιών επενδυτικής τραπεζικής, καθώς και συμβουλευτικών υπηρεσιών από τη MPB στη MIG θα είχε διάρκεια μόνο ενός έτους, καθώς επίσης στη διαπίστωση ότι η εν λόγω ανακοίνωση υποδηλώνει ότι η παροχή των προαναφερόμενων υπηρεσιών θα είχε διάρκεια πέραν του ενός έτους. Υπό το φως των πιο πάνω, εύλογα προκύπτει το συμπέρασμα ότι οι επενδυτές, αλλά και οι μέτοχοι των τραπεζών ενδεχομένως να είχαν παραπλανηθεί από την εν λόγω ανακοίνωση, ενώ προκύπτουν επίσης σοβαρά ερωτήματα αναφορικά με τις ευθύνες των αρμόδιων αρχών, οι οποίες δεν είχαν εντοπίσει την εν λόγω πτυχή, παρά μόνο όταν τους υποδείχθηκε από την επιτροπή Θεσμών, πολλά χρόνια μετά φυσικά. Η επιτροπή καταγράφει τις ευθύνες της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για τις διαγραφές δανείων που έγιναν στις τράπεζες.

Σε σχέση με τις πληρωμές των εξωτερικών συμβούλων από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, παρά τα πολύ μεγάλα χρηματικά ποσά που φαίνεται να δαπανήθηκαν από τις δύο τράπεζες σε σχέση με την παροχή νομικών, λογιστικών και άλλων συμβουλευτικών υπηρεσιών από γνωστούς και μεγάλους νομικούς και λογιστικούς οίκους στην Κύπρο και στο εξωτερικό, δεν αποφεύχθηκαν η καταστροφή και τα σοβαρά λάθη και οι παραλείψεις.

Σε σχέση με την αμοιβή ανακεφαλαιοποίησης υπάρχουν τα στοιχεία, να μην τα διαβάζω και νομίζω κάπου εδώ να τελειώσουμε. Δεν μπορώ να αφήσω πίσω, παρ' όλο που υπάρχει στην έκθεση, την αναφορά μου σε σχέση με την αγορά των μετοχών της Λαϊκής Τράπεζας Δημόσια Εταιρεία Λτδ από τη "Marfin Investment Group" και το επενδυτικό ταμείο "Tosca Fund". Η εν λόγω μεταβίβαση μετοχών, ειδικά το χρόνο που έγινε, πρέπει να ερευνηθεί. Επίσης, διερεύνηση πρέπει να γίνει για τις PIMCO και "Alvarez & Marsal".

Σε σχέση με τις πληροφορίες αναφορικά με σύγκρουση συμφερόντων να πω ότι η επιτροπή θεωρεί ότι η ταυτόχρονη συμμετοχή του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος κ. Μιχάλη Σαρρή στο διοικητικό συμβούλιο μιας εταιρείας που φαίνεται να συνεργάζεται στενά με εταιρείες συνεργάτες του εν λόγω χρηματοπιστωτικού ιδρύματος εγείρει σοβαρά ζητήματα για ενδεχόμενη σύγκρουση συμφερόντων.

Ευχαριστώ πάρα πολύ. Με συγχωρείτε που σας ταλαιπώρησα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε, κύριε Συλλούρη.

Καλώ τον κ. Νικόλα Παπαδόπουλο, πρόεδρο του ΔΗΚΟ, να προσέλθει στο βήμα.

Ν. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Οφείλουμε να συγχαρούμε τον πρόεδρο και τα μέλη της επιτροπής Θεσμών για τη δουλειά που έχουν κάνει. Το Δημοκρατικό Κόμμα θεωρεί ότι η έκθεση συμβάλλει σημαντικά στον καταλογισμό ευθυνών για την κρίση, γι' αυτό και θα πρέπει άμεσα να αξιοποιηθεί από τη Νομική Υπηρεσία, έτσι ώστε να φτάσουμε επιτέλους σε αυτό που ζητά ο κάθε πολίτης, την τιμωρία των ενόχων.

Η έκθεση της επιτροπής Θεσμών της Βουλής δικαιολογημένα προκαλεί στους πολίτες θυμό, απογοήτευση, αγανάκτηση για τις εγκληματικές πρακτικές των τραπεζών τα τελευταία χρόνια, οι οποίες οδήγησαν σε τεράστιες ζημιές και συνέβαλαν στην οικονομική χρεοκοπία. Περίεργες επενδύσεις, μη εξασφαλισμένα δάνεια, ευνοϊκά δάνεια με πρωτοφανείς όρους, επιλεκτικές διαγραφές δανείων, παραπλάνηση επενδυτών στην περίπτωση των αξιολογώσεων, η απληστία των διευθυντικών στελεχών και τα υπέρογκα bonus είναι μόνο κάποια από τα εγκληματικά λάθη που χαρακτήριζαν τη λειτουργία των τραπεζών τα προηγούμενα χρόνια.

Είναι γεγονός ότι η οικονομική καταστροφή επήλθε για μια σειρά από λόγους, περιλαμβανομένων και αυτών που έχω αναφέρει. Αυτοί οι λόγοι φυσικά αναλύθηκαν πριν από λίγο από τον πρόεδρο της επιτροπής Θεσμών και θα αναλυθούν σε περισσότερο βάθος από άλλους συναδέλφους της κοινοβουλευτικής μας ομάδας που θα πάρουν στη συνέχεια το λόγο.

Τα εγκλήματα των εκατομμυρίων και των εκατοντάδων εκατομμυρίων πρέπει να διερευνηθούν και να αποδοθούν ευθύνες. Αυτό αποτελεί ομόθυμη και ομόφωνη απαίτηση της κοινωνίας. Αυτό απαιτεί ακριβώς το περί δικαίου αίσθημα του λαού μας. Και, όταν τελειώσουμε με τη δίωξη των εγκλημάτων των εκατοντάδων

εκατομμυρίων, ως Δημοκρατικό Κόμμα ελπίζουμε να συνεχίσουμε με τα εγκλήματα των δισεκατομμυρίων, γιατί, αν μας ενδιαφέρει η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος και αν θέλουμε να αποτρέψουμε μια παρόμοια καταστροφή στο μέλλον, πρέπει να εξεταστούν τα κενά και οι ελλείψεις του τραπεζικού συστήματος σε συνάρτηση με τα κενά και τις ελλείψεις του πολιτικού μας συστήματος, σε συνδυασμό με τις πολιτικές αποφάσεις ή και την πολιτική αδράνεια και αμέλεια, τόσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και στο επίπεδο της κυπριακής κυβέρνησης, που οδήγησαν στη χρεοκοπία και την καταστροφή.

Τράπεζες, δημόσια οικονομικά και οικονομία είναι συγκοινωνούντα δοχεία. Αυτό είναι το πιο σημαντικό συμπέρασμα που πρέπει να αποκομίσουμε από τις εμπειρίες των τελευταίων χρόνων. Δεν μπορούμε να ξετάζουμε το ένα χωρίς το άλλο. Η τραγωδία της Κύπρου συνοψίζεται στο εξής: Η καταστροφή μας ήταν αποτρέψιμη. Παρά τα εγκληματικά λάθη των τραπεζών, η οικονομική καταστροφή δεν ήταν αναπόφευκτη. Στην περίπτωση της Κύπρου δεν απέτυχε μόνο το τραπεζικό σύστημα, αλλά απέτυχε και το πολιτικό σύστημα. Και ως Δημοκρατικό Κόμμα εξακολουθούμε να πιστεύουμε πως υπήρχε εναλλακτικός δρόμος.

Η παγκόσμια οικονομική κρίση επέβαλλε να πάρουμε μέτρα, όμως η κυβέρνηση του κ. Δημήτρη Χριστόφια, ενώ έβλεπε τη δραματική μείωση των εσόδων του κράτους, δεν υιοθέτησε αποτελεσματικά μέτρα. Επέλεξε την απραξία αντί του πολιτικού κόστους. Ως αποτέλεσμα, η οικονομία μας έχασε την αξιοπιστία της. Το Μάιο του 2011 βρέθηκε το κράτος μας εκτός των αγορών, όμως και πάλι η κυβέρνηση επέλεξε την απραξία. Ως αποτέλεσμα, ένα μικρό δημοσιονομικό πρόβλημα και οι τότε μικρές ανάγκες των τραπεζών αφέθηκαν να διογκωθούν. Και τα δύο τότε μπορούσαν να αντιμετωπιστούν με σχετικά ανώδυνα μέτρα. Η τότε κυβέρνηση όμως επέλεξε τον εύκολο δρόμο της μη ανάληψης ευθυνών. Ακολούθησαν είκοσι μία υποβαθμίσεις της κυπριακής οικονομίας μέχρι και το Μάρτιο του 2013, οι δεκαεννέα μετά που βρεθήκαμε εκτός των αγορών. Ως αποτέλεσμα, από το Μάιο του 2011 μέχρι και το Μάρτιο του 2013, ο ELA της Λαϊκής Τράπεζας εκτοξεύτηκε στα ύψη λόγω των σημαντικών εκρών καταθέσεων και έφτασε στα €9 δις. Όπως χαρακτηριστικά είπε ο τώως Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας, «είχαμε προεδρικές εκλογές, κρατούσαμε τη Λαϊκή στον αναπνευστήρα, για να αποφασίσουν οι επόμενοι»!

Μία άλλη διάσταση της οικονομικής μας αυτοκτονίας δε συζητείται συχνά και αφορά τα υψηλά επιτόκια. Η ραγδαία άνοδος των επιτοκίων της κυπριακής οικονομίας άρχισε από το 2010, όταν μπήκε σε μνημόνιο η Ελλάδα, εξαιτίας της διασύνδεσης του κυπριακού τραπεζικού συστήματος με το ελληνικό. Υπενθυμίζεται ότι οι κυπριακές τράπεζες δεν μπορούσαν να δώσουν διαφορετικά επιτόκια στην Κύπρο και διαφορετικά στην Ελλάδα. Αν γινόταν κάτι τέτοιο, οι πελάτες τους ενδεχομένως να εκμεταλλεύονταν τα υψηλά καταθετικά επιτόκια της Ελλάδας και τα χαμηλά δανειστικά επιτόκια της Κύπρου και θα έβγαζαν κέρδος. Κάποιος θα μπορούσε να δανειστεί από τη Λαϊκή στην Κύπρο και να καταθέσει στη Λαϊκή στην Ελλάδα και να βγάλει κέρδος. Με άλλα λόγια, από το 2010 είχαμε επιτόκια μνημονίου χωρίς να έχουμε χρηματοδότηση μνημονίου. Και σ' αυτή την περίπτωση η καθυστέρηση και η απραξία προκάλεσαν ζημιές δισεκατομμυρίων στην κυπριακή οικονομία λόγω των υψηλών επιτοκίων που κλήθηκαν να καταβάλουν οι κυπριακές επιχειρήσεις και οι Κύπριοι δανειζόμενοι.

Το κούρεμα του ελληνικού χρέους το Νοέμβριο του 2011 επέφερε στις κυπριακές τράπεζες ζημιές €4,8 δις. Αυτή ήταν μια πολιτική απόφαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης η οποία πάρθηκε φυσικά και με τη συναίνεση της κυπριακής κυβέρνησης. Δε ζητήθηκε όμως οποιαδήποτε βοήθεια για τις κυπριακές τράπεζες, παρά το ότι κατείχαν το 16% της ελληνικής τραπεζικής αγοράς. Το κούρεμα του ελληνικού χρέους αντιπροσώπευε για την Κύπρο ζημιές της τάξεως του 25% του ΑΕΠ μας -η επόμενη συγκριτικά με μας χώρα πλήγηκε από το κούρεμα της Ελλάδας μόνο με 2% του ΑΕΠ- όμως οι κυπριακές τράπεζες δεν πήραν ούτε ένα σεντ από τη βοήθεια που δόθηκε στην Ελλάδα. Αντίθετα, οι ελληνικές τράπεζες μέχρι σήμερα έχουν πάρει πάνω από €140 δις ELA.

Αξιοσημείωτη είναι και η ευθύνη της Κεντρικής Τράπεζας για την κακή διαπραγμάτευση με την τρόικα, που οδήγησε στις πιο αυστηρές οδηγίες, στις πιο αυστηρές παραδοχές για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στον κόσμο, πιο αυστηρές από αυτές που εφαρμόζονται στην Ελλάδα, στην Ιρλανδία, στην Πορτογαλία, στην Ισπανία. Αυτές οι αυστηρές παραδοχές, οι αυστηρές οδηγίες οδήγησαν σε αύξηση των κεφαλαιακών αναγκών των τραπεζών κατά μερικά δισεκατομμύρια.

Τέλος, υπάρχουν πολιτικές ευθύνες για το ξεπούλημα των υποκαταστημάτων στην Ελλάδα. Η Τράπεζα Πειραιώς πριν από το Μάρτιο του 2013, μετά το κούρεμα του ελληνικού χρέους, με βάση τα τεστ αντοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης Τραπεζών, παρουσίαζε έλλειψη κεφαλαίων περίπου €2,8 δις με ένα κούρεμα της τάξης του 50%. Τελικά, το κούρεμα ήταν 75%. Μετά όμως το Μάρτιο του 2013 και την απόφαση του Eurogroup και της κυβέρνησης Αναστασιάδη, σε συνεργασία με την τρόικα της Ελλάδας και την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, να χαρίσουν €3,5 δις στην Τράπεζα Πειραιώς, από το ξεπούλημα των παραρτημάτων η Τράπεζα Πειραιώς, με βάση τους ελεγμένους λογαριασμούς της, το 2013 βρέθηκε με θετικά κεφάλαια €1 δις. Με άλλα λόγια, κουρεύτηκαν οι Κύπριοι καταθέτες, για να ανακεφαλαιοποιήσουμε την Τράπεζα Πειραιώς. Σημειώνεται ότι κατά την επίμαχη περίοδο που εξετάζουμε η Τράπεζα Πειραιώς αγόρασε διπλάσια ομόλογα του ελληνικού δημοσίου από όλες τις κυπριακές τράπεζες. Κανένας όμως δεν κατηγόρησε την Τράπεζα Πειραιώς ότι ήταν "τράπεζα-καζίνο". Από την πώληση των υποκαταστημάτων στην Ελλάδα οι μέτοχοι και οι κάτοχοι των αξιογράφων της Τράπεζας Κύπρου και της Λαϊκής Τράπεζας οδηγήθηκαν στην καταστροφή. Η αξία της μετοχής της Τράπεζας Πειραιώς τριπλασιάστηκε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα αποτελεί το μεγαλύτερο σκάνδαλο στην ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ως Δημοκρατικό Κόμμα θέλουμε ο Γενικός Εισαγγελέας να διερευνήσει τις περιστάσεις αυτής της πώλησης. Ποιοι σύμβουλοι τη σχεδίασαν, ποιοι την υλοποίησαν και ποιοι έχουν θησαυρίσει από αυτή τη συμφωνία. Πρέπει να γνωρίζουμε και κάποιος πρέπει να λογοδοτήσει γι' αυτή την πράξη.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Αν υπάρχει μια κριτική για την έκθεση, η οποία είναι καλοπροαίρετη και δεν υποτιμά τη σημασία της, είναι ότι δεν αναλύονται σ' αυτή σε ικανοποιητικό βαθμό οι ευθύνες της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σημειώνουμε πως ακόμα και σήμερα ισχύει η ευρωπαϊκή Οδηγία σύμφωνα με την οποία τα ομόλογα κράτους μέλους της Ευρωζώνης αποτελούν επένδυση μηδενικού κινδύνου. Το κούρεμα του ελληνικού χρέους ήταν μια ευρωπαϊκή πολιτική απόφαση. Η παραχώρηση του ΕΛΑ από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα χωρίς ικανοποιητικές εξασφαλίσεις ήταν μια πολιτική απόφαση. Η απόφαση να κεφαλαιοποιηθεί η Τράπεζα Πειραιώς με τα χρήματα των Κυπρίων καταθετών ήταν πολιτική απόφαση του Eurogroup. Η μέθοδος του κουρέματος των καταθέσεων δεν εφαρμόστηκε σε οποιαδήποτε άλλη χώρα πλην της Κύπρου. Άλλοι κανόνες εφαρμόστηκαν για τις άλλες χώρες που ζήτησαν βοήθεια, άλλοι κανόνες εφαρμόστηκαν στη δική μας περίπτωση.

Είναι εύκολο και είναι εύκολος στόχος οι τράπεζες και μπορούμε να επαναλαμβάνουμε καθημερινά τα επιχειρήματα ότι οι τράπεζές μας ήταν "τράπεζες- καζίνο". Αυτά τα επιχειρήματα χρησιμοποίησαν και εκείνοι που επέλεξαν να καταστρέψουν το κυπριακό τραπεζικό σύστημα, ενώ παραγνώρισαν τα προβλήματα των δικών τους τραπεζών. Δεν παραγνωρίζουμε τις ευθύνες των τραπεζιτών. Το Δημοκρατικό Κόμμα επαναλαμβάνει ότι η έκθεση θα έχει πραγματική αξία, μόνο όταν τιμωρηθούν οι ένοχοι. Ούτε και παραγνωρίζουμε τις ευθύνες των δικών μας πολιτικών. Το ΔΗΚΟ υπενθυμίζει πως όλα αυτά θα είχαν αποφευχθεί, αν εισακούονταν οι φωνές όσων προειδοποιούσαν, και δυστυχώς δικαιώθηκαν, όπως η δική μας φωνή.

Όμως, όταν θα τελειώσει το δικό μας αυτομαστίγωμα, πρέπει να εξετάσουμε και τις ευθύνες της Ευρώπης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι άμοιρη ευθυνών για την τραγωδία της Κύπρου και εμείς δεν πρέπει να την αποενοχοποιούμε. Αντίθετα, με αυτά τα επιχειρήματα πρέπει να επαναδιαπραγματευτούμε το μνημόνιο. Πρέπει να πείσουμε πως στην περίπτωση της Κύπρου επιβλήθηκε μια άδικη λύση. Δε γίνεται σήμερα η Κύπρος της ύφεσης, των εκποιήσεων να αντιμετωπίζει τις πιο αυστηρές οδηγίες για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στον κόσμο, πιο αυστηρές, όπως είπα προηγουμένως, από αυτές που εφαρμόζονται σε άλλες χώρες.

Πρέπει να διορθώσουμε τα λάθη του παρελθόντος. Δεν μπορούμε να αποκαταστήσουμε όλη τη ζημιά που μας επιβλήθηκε, αλλά τουλάχιστον πρέπει να προσπαθήσουμε να δώσουμε μια ανάσα στα κυπριακά νοικοκυριά που κινδυνεύουν να χάσουν τα σπίτια τους και στις μικρές επιχειρήσεις που κινδυνεύουν να κλείσουν. Πρέπει να βρούμε τους τρόπους να τους προστατεύσουμε, να προστατεύσουμε εκείνους που γονατίζουν σήμερα από τα δάνεια και τα υψηλά επιτόκια. Πρέπει να επαναδιαπραγματευτούμε σε ό,τι αφορά τις παραδοχές, τις ερμηνείες και τις οδηγίες της Κεντρικής Τράπεζας για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Πρέπει να προστατεύσουμε τους μικροδανειζομένους. Πρέπει να προστατεύσουμε εκείνους που δεν μπορούν να προστατεύσουν τον εαυτό τους. Αυτό είναι που χρειάζεται σήμερα η Κύπρος. Πρέπει να αναβαθμίσουμε τις εξουσίες του Επιτρόπου Επίλυσης Χρηματοοικονομικών Διαφορών, για να εξαναγκάσει τις τράπεζες να αναδιρθώσουν δάνεια. Πρέπει να διαπραγματευτούμε, έτσι ώστε ο ΕΛΑ να μετατραπεί σε ομόλογο μακροπρόθεσμου δανεισμού. Πρέπει να προστατεύσουμε την οικονομία μας, αυτό χρειάζεται σήμερα η Κύπρος, να μάθουμε από τα λάθη μας, να σταθούμε στα πόδια μας, να διεκδικήσουμε υπεύθυνα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Παπαδόπουλε.

Ακολουθεί ο κ. Νίκος Κουτσού της Συμμαχίας Πολιτών.

Ν. ΚΟΥΤΣΟΥ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Όπως είναι γνωστό, θα μιλήσω από τη θέση μου, διότι η κατάσταση της υγείας μου δεν επιτρέπει να ανέλθω στο βήμα, όμως ο σεβασμός στο προεδρείο υπάρχει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ και σας επιτρέπουμε να μιλήσετε από τη θέση σας.

Ν. ΚΟΥΤΣΟΥ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Αγαπητοί συνάδελφοι και συναδέλφισσες,

Το μεγαλύτερο ζήτημα που πρέπει να απασχολεί εμάς τους πολιτικούς, κατά την άποψή μας, είναι κατά πόσο κρατικοί και κομματικοί αξιωματούχοι, ως επί το πλείστον του ΑΚΕΛ, που κυβερνούσε, και του ΔΗΣΥ, που ανελάμβανε την εξουσία, γνώριζαν για το κούρεμα καταθέσεων, διότι συζητήσεις γίνονταν, το κούρεμα καταθέσεων ήταν πολύ μεγάλο ζήτημα, παγκοσμίου ενδιαφέροντος, για να λένε μερικοί ότι ήταν έκπληξη και ότι τους είχαν βάλει το πιστόλι στον κρόταφο, εκτός και αν πράγματι ήταν οι “χρήσιμοι ηλίθιοι”! Τα νομοσχέδια ήταν έτοιμα από την περίοδο που κυβερνούσε το ΑΚΕΛ και ο σημερινός Πρόεδρος δεσμευόταν ότι δε θα δεχόταν κούρεμα καταθέσεων. Πραγματικά, θέλουν να πιστέψουμε ότι δεν γνώριζαν ή ότι δεν πήραν χαμπάρι τι γινόταν δίπλα τους και τι μπροστά τους;

Το αντικείμενο της έρευνας της επιτροπής Θεσμών θα έπρεπε να ήταν το ποιοι εκ των πολιτικών, κρατικών αξιωματούχων και κυβερνητικών αξιωματούχων γνώριζαν και έδωσαν την πληροφορία ότι θα κουρευόταν οι καταθέσεις. Ελπίζω και πιστεύω ότι ο Γενικός Εισαγγελέας θα σταθεί στο ύψος των περιστάσεων και της σημασίας του θεσμού του, για να τον προφυλάξει, και θα φέρει ενώπιον της δικαιοσύνης όσους ειδοποίησαν συγγενείς, φίλους και γνωστούς για την καταστροφή που θα ερχόταν στην Κύπρο και οι οποίοι φυσικά δεν έκαναν τίποτε, για να τη σταματήσουν. Επιπρόσθετα, καλείται το Υπουργείο Οικονομικών να πιστοποιήσει κατά πόσο τα λεφτά που φυγαδεύτηκαν στο εξωτερικό ήταν νόμιμα και οι οποιοσδήποτε φορολογίες πληρωμένες.

Η Συμμαχία Πολιτών κρίνει ότι η ευθύνη για την οικονομική καταστροφή οφείλεται σε ένα συγκεκριμένο αριθμό πολιτικών αποφάσεων της ηγεσίας του τόπου. Συγκεκριμένα, έγιναν, κατά την άποψή μας, τα ακόλουθα λάθη:

1. Ελληνής εποπτεία των τραπεζών από τον Αθανάσιο Ορφανίδη, Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας, που δε σταμάτησε τις τράπεζες από το να δανείζουν λεφτά που έφερναν οι ξένοι ως καταθέσεις στην Κύπρο. Το Μάιο του 2007, όταν διορίστηκε ο κ. Ορφανίδης, οι καταθέσεις ήταν €12.824.600.000 και αυξήθηκαν στα €28.201.800.000 μέχρι την αποχώρησή του. Παρ' όλες τις πρόνοιες των κανονισμών που διέπουν τη λειτουργία των τραπεζών σχετικά με τη διοχέτευση ρευστότητας, τίποτα δεν τηρήθηκε και αυτά τα κεφάλαια από μη Κυπρίους καταθέτες στις κυπριακές τράπεζες μπήκαν στην αγορά αυξάνοντας τη ρευστότητα με αποτέλεσμα τη φούσκα των ακινήτων.
2. Η απόφαση της κυβέρνησης Χριστόφια να μη συνεχίσει τη συνετή δημοσιονομική πολιτική της κυβέρνησης Τάσσου Παπαδόπουλου, της οποίας ήταν μέλος για τεσεράμισι χρόνια, και να ακολουθήσει μια πολιτική σπατάλης, που είχε ως αποτέλεσμα να αυξηθεί το χρέος της Κυπριακής Δημοκρατίας από €8,3 δις το 2008 σε €15,3 δις το 2012. Οι προϋπολογισμοί που κατέθεσε η κυβέρνηση Χριστόφια φόρτωσαν €7 δις στο δημόσιο χρέος. Σημειωτέον ότι τα €8,3 δις συσσωρεύτηκαν στα τριάντα οκτώ χρόνια μετά από την εισβολή, ενώ τα €7 δις συσσωρεύτηκαν σε τέσσερα χρόνια μόνο.
3. Η απόφαση της Κεντρικής Τράπεζας υπό τη διοίκηση του Αθανάσιου Ορφανίδη να παραχωρήσει ELA στη Λαϊκή Τράπεζα υπό την ηγεσία Βγενόπουλου και Μπουλούτα το Σεπτέμβριο του 2011 ύψους €490 εκατομ. ήταν καθοριστική για την περαιτέρω πορεία της οικονομικής κρίσης. Τον Οκτώβριο του 2011, ένα μήνα μετά, ο ELA αυξήθηκε κατά €2 δις και το Νοέμβριο του 2011, ένα μήνα μετά, αυξήθηκε κατά €1,1 δις, σύνολο €3,3 δις. Τι πληροφορήση είχε μπροστά του ο Αθανάσιος Ορφανίδης και δεν μπορούσε να καταλάβει ότι η Λαϊκή είχε χρεοκοπήσει; Αυτό από μόνο του έπρεπε να σημάνει συναγερμό και να γίνει εκκαθάριση της Λαϊκής, με διαχωρισμό της Λαϊκής στην Κύπρο, η οποία ήταν υγιής, από την υπόλοιπη Λαϊκή, στην οποία έπρεπε να γινόταν εκκαθάριση.
4. Η απόφαση του τότε Προέδρου Δημήτρη Χριστόφια, το Φεβρουάριο του 2012, να δεχθεί το κούρεμα των ιδιωτών κατόχων χρεογράφων της Ελληνικής Δημοκρατίας. Όφειλε να ρωτήσει και να κατανοήσει το μέγεθος του προβλήματος στις κυπριακές τράπεζες. Αυτή η απόφαση, με κόστος €4,5 δις για τις τράπεζες, ήταν η αρχή της κατάρρευσης του κυπριακού τραπεζικού συστήματος.
5. Με την ανάληψη της διοίκησης της Κεντρικής Τράπεζας από τον Πανίκο Δημητριάδη το Μάιο του 2012 συνεχίστηκε η παραχώρηση ELA. Ο Πανίκος Δημητριάδης παρέλαβε τη Λαϊκή με ELA €3,8 δις και την εξυγίανε με €9,2 δις, με μέγιστο ποσό τα €9,9 δις το Σεπτέμβριο του 2012! Καίρια ευθύνη φέρει ο Πανίκος Δημητριάδης και για την παραχώρηση των €1,8 ομολόγων ως κεφάλαιο στη Λαϊκή Τράπεζα, κάνοντας την Κυπριακή Δημοκρατία ιδιοκτήτη της πιο αφερέγγυας τράπεζας της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκείνη την εποχή.
6. Τον Ιούλιο του 2012 με ELA στη Λαϊκή τα €9,6 δις, με προτροπή της Κεντρικής Τράπεζας και τις αφόρητες πιέσεις του Δημοκρατικού Συναγερμού, με πρωταγωνιστή το Νίκο Αναστασιάδη, η κυβέρνηση Χριστόφια καταφεύγει στην τρόικα, για να δημιουργηθεί ένα μνημόνιο στήριξης της κυπριακής οικονομίας. Οι συνομιλίες καθυστερούν, επειδή η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θέλει να περιμένει τις προεδρικές εκλογές, και οι διαχειριστές της τρόικας, με τη σύμφωνη γνώμη του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου κ. Πανίκου Δημητριάδη, διορίζουν την PIMCO, για να κάνει έλεγχο στα δανειστικά χαρτοφυλάκια των κυπριακών τραπεζών. Ο έλεγχος της PIMCO βγάζει τις ανάγκες των τραπεζών για

κεφάλαια στα €10 δις, ενώ το 2012 το European Banking Association, που είναι το πιο αρμόδιο να ορίσει τις κεφαλαιουχικές ανάγκες, τις όριζε στα €2,5 δις.

7. Η απόφαση του νεοεκλεγμένου Προέδρου Νίκου Αναστασιάδη να αποδεχτεί το κούρεμα καταθέσεων ήταν η ταφόπλακα στο τραπεζικό σύστημα της Κύπρου, αλλά και στην οικονομία μας. Ο νέος Πρόεδρος δεν υπολόγισε ποτέ του την αρνητική δυναμική αυτής της απόφασης και το πιο σίγουρο καταφύγιο των καταθέσεων των Κυπρίων και ξένων κατοίκων της Κύπρου απλά γκρεμίστηκε σε μια νύκτα. Υπήρχαν επιλογές για την Κυπριακή Δημοκρατία, απλά η απειρία και η ιδεολογία του Προέδρου Αναστασιάδη τον εμπόδισαν από το να τις εξετάσει. Ο ανθυποψήφιος του στις προεδρικές εκλογές Γιώργος Λιλλήκας πρότεινε το δανεισμό μέχρι και του 25% των καταθέσεων με δεκαετή ομόλογα τα οποία θα είχαν ως εγγύηση τα κοιτάσματα φυσικού αερίου της Κυπριακής Δημοκρατίας. Αυτή η διευθέτηση θα έδινε περίπου €18 δις στην Κυπριακή Δημοκρατία, η οποία θα μπορούσε να τα διαθέσει στα επόμενα δέκα χρόνια, για να μπορέσει να επανέλθει στην ανάπτυξη η κυπριακή οικονομία.
8. Μέρος της εξυγίανσης των τραπεζών ήταν η άμεση αποξένωση των ελλαδικών παραρτημάτων των κυπριακών τραπεζών. Με απόφαση του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας Πανίκου Δημητριάδη και τη συμφωνία και διαπραγμάτευση του Προέδρου Αναστασιάδη οι εργασίες τους πωλήθηκαν με ζημιά που αναλογεί στα €3,4 δις.

Είναι κάλπικη η τοποθέτηση ότι το κράτος απειλούνταν από χρεοκοπία, εάν η Λαϊκή έκλεινε. Αποδείχτηκε ότι οι κυβερνήσεις Χριστόφια και Αναστασιάδη μπορούσαν να προστατεύουν τις καταθέσεις, αλλά και να δημιουργήσουν τις απαραίτητες δομές, ούτως ώστε και οι μη ασφαλισμένοι καταθέτες να πάρουν τα λεφτά τους πίσω και οι επιχειρήσεις να έχουν κεφάλαια κίνησης. Η κυβέρνηση Χριστόφια δεν μπορούσε να αντιληφθεί τι ακριβώς διαδραματιζόταν και η κυβέρνηση Αναστασιάδη δεν επέλεξε αυτό το δρόμο αλλά τις προσαγές των Ευρωπαϊών ιδεολογικών εταίρων της. Την ευθύνη για την κατάρρευση της κυπριακής οικονομίας έχουν οι τότε Διοικητές της Κεντρικής Τράπεζας, Ορφανίδης και Δημητριάδης, και οι Πρόεδροι της Κυπριακής Δημοκρατίας Χριστόφιας και Αναστασιάδης, επειδή δεν έλαβαν μέτρα, για να διορθώσουν την οποιαδήποτε κατάσταση, όταν έπρεπε να πάρουν αποφάσεις, αλλά κάθε φορά έπαιρναν τη χειρότερη απόφαση που μπορούσαν να πάρουν.

Ο πολίτης που μας παρακολουθεί είναι θυμωμένος και απαιτεί την τιμωρία των ενόχων. Οι ανακριτικές αρχές της αστυνομίας και η Γενική Εισαγγελία έχουν βαρύτερες ευθύνες να φέρουν στη δικαιοσύνη πολιτικούς και τραπεζίτες και να δικαστούν για ελλείψεις και παραλείψεις, καθώς και για την εγκληματική αμέλεια με την οποία αντιμετώπιζαν την κατάσταση. Δυστυχώς, μέχρι αυτή τη στιγμή δεν έχει καταχωρισθεί ούτε μια ποινική υπόθεση και ούτε περιμένουμε ότι θα γίνει αυτό. Ο παράγοντας “χρόνος” έχει χαθεί, τα τεκμήρια έχουν εξαφανιστεί, οι μαρτυρίες έχουν ξεθωριάσει. Ούτε και περιμένουμε ότι θα καταχωρισθεί έστω και μια υπόθεση. Δυστυχώς! Αυτό που συμβαίνει αυτή την εποχή στην Κύπρο είναι χωρίς προηγούμενο. Η παρακμή είναι εδώ, οι ευθύνες για το πώς φτάσαμε εδώ είναι πολλές και κατανέμονται σε πολλούς. Όταν οι υπαίτιοι δεν τιμωρούνται, γίνονται αλαζόνες, διαπλέκονται περισσότερο και η διαφθορά με τη διαπλοκή γίνονται ένα.

Η τραγωδία της Κύπρου είναι ότι κυβερνάται από το ΔΗΣΥ και το ΑΚΕΛ, δύο διαπλεκόμενα κόμματα όπου η διαφορά μεταξύ του δημοσίου και του κομματικού ταμείου έχει ξεθωριάσει και θεωρούνται ένα ταμείο. Και τα δύο κόμματα έχουν βαλθεί να μας κάνουν να πιστέψουμε ότι η λύση του κυπριακού προβλήματος θα φέρει την οικονομική ανάπτυξη. Αλήθεια, ποιον προσπαθούν να πείσουν ότι η επιδίωξη της λύσης -λύση να είναι και ό,τι θέλει ας περιλαμβάνει- δεν είναι για να κρύψουν τις δικές τους απάτες, τις δικές τους ατασθαλίες, τις δικές τους παρανομίες; Δεν έχουν πείσει κανέναν ότι η λύση του Κυπριακού θα φέρει την οικονομική ανάπτυξη. Πραγματικά, γιατί νομίζουν ότι η οποιαδήποτε λύση μοιάζει με τη λύση του Σχεδίου Ανάν, την οποία απέρριψε το 76% του πληθυσμού, θα φέρει ανάπτυξη, όταν η λύση η ίδια θα είναι αντικείμενο δικαστικών διαμαχών μέχρι και στα ανώτατα δικαστήρια της Ευρώπης; Οι δικαστικές διαμάχες για το δικαίωμα στην περιουσία και το ποιος έχει δικαίωμα να την αξιοποιήσει θα κρατήσουν χρόνια. Με ποια λεφτά θα γίνει η ανάπτυξη της οικονομίας, όταν κανείς δε μας δανείζει και θα αναλάβουμε και τα χρέη των Τουρκοκυπρίων;

Η αξιοποίηση του φυσικού αερίου από την Κυπριακή Δημοκρατία είναι η καλύτερη ευκαιρία, για να λυθεί το Κυπριακό με τον τρόπο που επιθυμεί το 76% των Ελληνοκυπρίων. Αν η κυβέρνηση Αναστασιάδη επιμένει στο δρόμο που επέλεξε, θα βρει λύση που θα ικανοποιεί το 24% των Ελληνοκυπρίων, αν όχι και λιγότερο.

Δυστυχώς, η κυβέρνηση Αναστασιάδη δεν έχει μάθει από την κυβέρνηση Χριστόφια. Μόλις πριν λίγες μέρες το Υπουργείο Οικονομικών ανακοίνωσε την έκδοση ευρωπαϊκού κυβερνητικού ομολόγου ύψους €100 εκατομ., διάρκειας έξι ετών, με επιτόκιο 6,50%. Όλα αυτά, τη στιγμή που η τρόικα δανείζει το Υπουργείο Οικονομικών με επιτόκιο 2%. Εγείρονται καίρια ερωτήματα για την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, όπως ποιο ξένο ταμείο αγόρασε τα ομόλογα, ποιος ήταν ο αγοραστής εκ μέρους του ταμείου και πόση ήταν η προμήθειά του, που υπολογίζεται στα €3 εκατομ. έως €4 εκατομ. για αυτή την πράξη.

Οι πολίτες έχουν ξεπεράσει τα όρια των αντοχών τους και της ανοχής τους. Η Γενική Εισαγγελία πρέπει να αναλάβει αμέσως δράση. Επιπρόσθετα, πρέπει να εφαρμοστεί το πόθεν έσχες για τους πολιτικούς, τους κυβερνητικούς αξιωματούχους, τους υψηλόβαθμους δημόσιους υπαλλήλους, καθώς και ανώτερους τραπεζικούς υπαλλήλους. Θα πρέπει να γίνουν κατασχέσεις περιουσιών και αρκετοί να πάνε φυλακή. Το

στάπιο πολιτικό και οικονομικό κατεστημένο πρέπει να καθαρίσει. Το χρωστάμε στις νέες γενιές, οι οποίες θα πληρώσουν την απληστία των κομμάτων που τους φόρτωσαν με τόνους χρέους και έχουν αφήσει άδεια ταμεία με μεγαλύτερη τρύπα τα €9 δις του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, λεφτά τα οποία δεν υπάρχουν πλέον. Και, σαν να μην έφτανε αυτό, οι πολιτικές ηγεσίες οι οποίες ήταν υπεύθυνες γι' αυτό το κατάντημα προσπαθούν να μειώσουν και να ξεπουλήσουν το μοναδικό στήριγμα στον αγώνα για επιβίωση σε αυτό τον τόπο, το δικαίωμα στην εκμετάλλευση και αξιοποίηση των υδρογονανθράκων στην Κύπρο. Αντίθετα, ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ προσπαθούν με κάθε τρόπο να παραδώσουν αυτό τον πλούτο στους Τούρκους.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ, κύριοι συνάδελφοι και συναδέλφισσες, που είχατε την υπομονή να με ακούσετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κι εμείς ευχαριστούμε, κύριε Κουτσού. Να 'στε καλά.

Παρακαλώ τον κ. Γιώργο Πεردίκη να προσέλθει στο βήμα.

Γ. ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Κυρίες και κύριοι,

Μια παλιά κινεζική παροιμία λέει ότι, όταν δεν ξέρεις προς τα πού βαδίζεις, καλό είναι να ξέρεις από πού έρχεσαι. Θα μου πείτε: «Πού θυμήθηκες την κινεζική παροιμία σε μια συζήτηση για το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Κύπρου;». Μα, ο συμβολισμός είναι πασιφανής. Όσο κι αν δε θέλουμε να το παραδεχθούμε, το μέλλον του κυπριακού χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι αβέβαιο. Αναμένουμε με αγωνία το τεστ κοπώσεως των ευρωπαϊκών τραπεζών αργότερα αυτό το μήνα, για να μάθουμε αν η εγχείρηση ανοικτής καρδιάς των αποφάσεων του Eurogroup και των μνημονίων έχει επιτύχει και ο ασθενής είναι ακμαίος και δυνατός. Δεν πρέπει να γίνονται βεβαίως προβλέψεις περί του αντιθέτου, αλλά γεγονός είναι ότι ζούμε μια αβεβαιότητα για το μέλλον των τραπεζών μας και των συνεργατικών ιδρυμάτων. Γι' αυτό, κατά την κινεζική παροιμία, καλό είναι, για να ενισχυθεί η πορεία του χρηματοπιστωτικού μας συστήματος προς το μέλλον, να εξεταστεί με μεθοδικότητα το παρελθόν. Επιβάλλεται δηλαδή να αναζητηθούν οι αιτίες της χρηματοπιστωτικής κρίσης, να αναζητηθούν και να τιμωρηθούν οι ένοχοι, αλλά και να εντοπιστούν τα κενά και οι αδυναμίες, προφανώς για να διορθωθούν.

Μετά από πολλούς μήνες λοιπόν ολοκληρώθηκε και δημοσιεύτηκε η έκθεση της κοινοβουλευτικής επιτροπής Θεσμών για την κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος. Από τα πορίσματα της έκθεσης προκύπτουν βαριές ευθύνες στα διοικητικά συμβούλια και τις διευθύνσεις των τραπεζών. Βαρύτατες ευθύνες προκύπτουν και για τις ελεγκτικές αρχές, δηλαδή τους προηγούμενους Διοικητές της Κεντρικής Τράπεζας, κ. Ορφανίδη και κ. Δημητριάδη.

Πιο αναλυτικά, μέσα από την έκθεση τεκμηριώνεται η ελλιπής εποπτεία των τραπεζών από τους θεσμικούς ελεγκτικούς μηχανισμούς, δηλαδή από την Κεντρική Τράπεζα, η οποία, παρά το γεγονός ότι απέκτησε υπερεξουσίες μετά την ένταξη της χώρας μας στην Ευρωζώνη, αποδείχθηκε ανεπαρκής και ανίκανη να εκπληρώσει το ρόλο της. Η Κεντρική Τράπεζα την εποχή του κ. Αθανάσιου Ορφανίδη δεν κατάφερε να ελέγξει τις υπερβολικές εισροές ξένων κεφαλαίων στην Κύπρο, που γαργάλισαν την κερδοσκοπική μανία Κυπρίων και ξένων τραπεζιτών. Αυτοί με τη σειρά τους εκμεταλλεύτηκαν τους πακτωλούς καταθέσεων με το χειρότερο τρόπο, δανειζοντας αστόχαστα, χωρίς μελέτη και προβληματισμό στην Κύπρο και στο εξωτερικό.

Η κρίση στην αγορά των ακινήτων έπληξε καίρια τα δημόσια οικονομικά, αφού κακώς η αναπτυξιακή πολιτική των κυβερνήσεων της τελευταίας δεκαετίας έβαλε σχεδόν όλα τα αβγά σε ένα καλάθι, αυτό του "κτίζω και πουλώ". Εμείς ως Οικολόγοι προειδοποιήσαμε, αλλά κανένας δεν ήταν διατεθειμένος να μας ακούσει. «Σκέψου το, γίνεται», μας έλεγαν. Η πολιτική της σπατάλης ήταν η επίσημη πολιτική του κράτους και των πολιτών. Οι εισπράξεις περιορίστηκαν, οι δαπάνες μεγάλωναν χρόνο με το χρόνο. Δημιουργήθηκε υψηλός δανεισμός ανά νοικοκυριό για δαπάνες σε μη παραγωγικές επενδύσεις. Τότε κανένας από το κυβερνών κομματικό και οικονομικό σύστημα δεν ασχολήθηκε σοβαρά με τον υψηλό κρατικό και ιδιωτικό δανεισμό.

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Κύπρου αντέδρασε όπως την αλεπού στο παζάρι, όταν βρέθηκε στο νέο περιβάλλον της οιονεί τραπεζικής ενοποίησης της Ευρωζώνης. Η καταλυτική εγκληματική δράση μιας σπείρας από λαμόγια εξ Ελλάδος, με επικεφαλής τον κ. Βγενόπουλο, γρήγορα οδήγησε τη Λαϊκή Τράπεζα στις ξέρες της χρεοκοπίας. Δυστυχώς, αντί να παρθούν γενναίες και επώδυνες αποφάσεις από νωρίς, ακολουθήθηκε μια πολιτική "made in Cyprus", που μεταφράζεται στο γνωστό κυπριακό ρητό: «Στύλλον στύλλον άνεση». Μόνο που στον τελευταίο στύλο, αντί η άνεση, μας περίμενε ο πόνος, ο πόνος και το μεγάλο "ωχ" της συνολικής χρεοκοπίας.

Γι' αυτή την πορεία, κατά την οποία η Λαϊκή Τράπεζα παρέσυρε τα πάντα στην καταστροφή, δε φέρει αποκλειστική ευθύνη ο περιβόητος Βγενόπουλος και η σπείρα του. Μεγάλη ήταν και η ευθύνη της τότε κυβέρνησης και της Κεντρικής Τράπεζας, δηλαδή του κ. Ορφανίδη. Θυμούμαστε όλοι την αντιπαράθεση των δύο ανδρών, η οποία κατέληξε με την παρέμβαση ολόκληρου του κυπριακού οικονομικού και πολιτικού

κατεστημένου τότε, δηλαδή κομμάτων, κυβέρνησης και Εκκλησίας ακόμα, σε ένα συμβιβασμό που έμελλε να αποβεί θανάσιμος για την κυπριακή οικονομία.

Το σκάνδαλο της Focus αποτελεί ίσως την κορυφή του παγόβουνου της διαπλοκής μεταξύ της σπείρας Βγενόπουλου και του κυπριακού πολιτικού και οικονομικού συστήματος. Είναι γι' αυτό το λόγο που επιμένουμε στην πλήρη διερεύνηση του σκανδάλου της Focus, που αφορά καταγγελίες για ύποπτες χρηματοδοτήσεις των δύο μεγάλων κομμάτων από την εταιρεία που φαίνεται ότι συνδέεται με τη συμμορία Βγενόπουλου.

Από το βήμα αυτό προκαλώ και υποβάλλω στα δύο κόμματα να καταθέσουν εθελοντικά τις οικονομικές τους καταστάσεις στο Γενικό Ελεγκτή και να ζητήσουν έλεγχο για την περίοδο 2007-2008, όπως έχουν κάνει ήδη οι Οικολόγοι. Ας αφήσουν, αν είναι καθαροί, άπλετο το φως του ελέγχου να φωτίσει τη σκοτεινή αυτή υπόθεση. Αλλά φαίνεται ότι, όπου υπάρχει καπνός, υπάρχει και φωτιά.

Μέσα λοιπόν από ένα πλέγμα διαπλοκών και ύποπτων διασυνδέσεων προέκυψε η προσφυγή στον ELA, για να αντληθεί έκτακτη χρηματοδότηση αρχικά για τη Λαϊκή Τράπεζα, αργότερα, σε μικρότερο βαθμό, και για την Τράπεζα Κύπρου. Θυμάμαι που μας έλεγαν τότε ότι δε συμβαίνει απολύτως τίποτα, ότι αυτή είναι πλέον μια δόκιμη πρακτική της Ευρωζώνης και ότι ακριβώς ιδρύθηκε ο ELA, για να μπορούν ευρωπαϊκές τράπεζες να στηριχθούν προσωρινά και να αντιμετωπίσουν προβλήματα ρευστότητας. Το Σεπτέμβριο του 2011 η Λαϊκή Τράπεζα με απόφαση του Διοικητή κ. Ορφανίδη και τη σύμφωνη γνώμη της πολιτικής και οικονομικής ολιγαρχίας έπαιρνε ως ELA το πρώτο €0,5 δις. Ήταν η αρχή του τέλους.

Όλες οι προσπάθειες για αναχρηματοδότηση της Λαϊκής Τράπεζας έπεσαν στο κενό. Ορισμένες μάλιστα πρακτικές που εφαρμόστηκαν στο όνομα της αναχρηματοδότησης της Λαϊκής Τράπεζας -και όχι μόνο αυτής- ήταν εξόφθαλμα παράνομες. Αναφέρομαι στο σκάνδαλο των αξιογράφων που παγίδευσε χιλιάδες συμπολίτες μας. Είναι πέραν πάσης αμφιβολίας γνωστό ότι οι τράπεζες με ευθύνη των διοικήσεών τους καταδολίευσαν ανυπεράσπιστους ανθρώπους, πείθοντάς τους να μετατραπούν από καταθέτες σε επενδυτές, χωρίς να το καταλάβουν οι ίδιοι. Η πολιτεία απέτυχε να προστατεύσει ή να δικαιώσει αυτούς τους ανθρώπους, οι οποίοι δίκαια διαμαρτύρονται και ζητούν δικαιοσύνη, δικαιοσύνη η οποία δεν μπορεί να παραπέμπεται στις δικαστικές ελληνικές καλένδες. Θέση μας είναι το ότι την ευθύνη αποζημίωσης των θυμάτων των αξιογράφων πρέπει να την αναλάβει η ίδια η πολιτεία, η οποία είχε και την ευθύνη και αποδείχθηκε ανίκανη να υπερασπιστεί τους πολίτες της από μία μαζική και επίσημη ληστεία.

Η κατάσταση επιδεινώθηκε γοργά και παρέσυρε και άλλες κυπριακές τράπεζες, όταν το Φεβρουάριο του 2012 ο τότε Πρόεδρος, ο Δημήτρης Χριστόφιας, αποδέχτηκε την απομείωση, το κούρεμα δηλαδή των ελληνικών ομολόγων, χωρίς να ζητήσει αντισταθμιστικά μέτρα ή δικλίδες ασφαλείας για τις κυπριακές τράπεζες, οι οποίες -κακώς βεβαίως- ήταν τόσο πολύ εκτεθειμένες στην ελληνική αγορά ομολόγων. Ο λόγος αυτής της υπερβολικής έκθεσης φαίνεται να ήταν η έφεση τραπεζικών στελεχών και διοικήσεων να παρουσιάζουν πρόσκαιρα και πλασματικά κέρδη για ίδιον όφελος, διότι κάτι τέτοιο συνεπαγόταν υψηλά μπόνους, δώρα και αμοιβές. Ορισμένες από αυτές τις ενέργειες πιθανόν να αποτελούν αντικείμενο ποινικών ευθυνών.

Το Μάιο του 2012 αναλαμβάνει ο νέος Διοικητής, ο κ. Δημητριάδης, εν μέσω τρομερών και πρωτοφανών αντεγκλήσεων μεταξύ Κεντρικής Τράπεζας και κυβέρνησης Χριστόφια, κυβέρνησης και αντιπολίτευσης. Αντί δηλαδή να συγκεντρωθούν όλες οι δυνάμεις στην αντιμετώπιση των σκληρών προκλήσεων που αντιμετώπιζε η οικονομία της χώρας, η πολιτική και οικονομική ηγεσία αναλώνονταν σε έριδες και αντιπαραθέσεις.

Είχε βεβαίως προηγηθεί η έκρηξη στο Μαρί με την καταστροφή της ενεργειακής υποδομής της χώρας μας, που δημιούργησε επιπλέον ανάγκες δημόσιων δαπανών, κρίση στην οικονομία και κυρίως μία πολιτική κρίση διάρκειας. Εν τω μεταξύ, οι ξένοι καταθέτες, αλλά και Κύπριοι καταθέτες άρχισαν να φυγαδεύουν τις καταθέσεις τους στο εξωτερικό. Οι αξιολογήσεις των διεθνών οίκων έπαιξαν το δικό τους τότε ύποπτο ρόλο στην επιδείνωση του φαινομένου αυτού. Οι καταθέσεις έφευγαν, έρχονταν μέσα πολύ λιγότερες και αμφιβόλου ποιότητας και το τραπεζικό σύστημα κατέρρεε σταδιακά.

Όταν το Μάιο του 2012 ο κ. Δημητριάδης αναλάμβανε ως κεντρικός τραπεζίτης, ο ELA της Λαϊκής Τράπεζας ήταν μόλις σχεδόν €4 δις. Όμως κανένας δε φρόντισε να ενημερώσει τη Βουλή των Αντιπροσώπων, όταν ενέκρινε την εισήγηση της κυβέρνησης Χριστόφια, με πρωτοστάτες τότε διάφορους έγκριτους οικονομικούς παράγοντες όπως ο κ. Σαρρής, ο κ. Σιαρλής και η μαύρη κατάρρα, για την κατάθεση της εγγύησης της Λαϊκής Τράπεζας με το ποσό των €1,8 δις. Πολλοί κατηγορούν τη Βουλή των Αντιπροσώπων για αυτή την απόφαση. Είναι αλήθεια ότι, αν υπήρχε η κατάλληλη πληροφόρηση, αλλά κυρίως εάν υπήρχε η πολιτική τόλμη, ίσως να αποφεύγαμε τότε τα χειρότερα. Δύο φορές όμως αργότερα, το Νοέμβριο του ίδιου χρόνου, χωρίς ιδιαίτερη πίεση αυτή τη φορά, η Βουλή των Αντιπροσώπων με γνώση πλέον των δεδομένων και των κινδύνων ενέκρινε περαιτέρω εγγυήσεις για τη Λαϊκή Τράπεζα, που κάλυψαν το σύνολο των €6 δις.

Πολύ αργοπορημένα, με την Κύπρο αιχμάλωτη των αγορών, ο κ. Χριστόφιας αποφάσισε να καταφύγει στο δανεισμό από την τρόικα, αφού προηγουμένως δοκίμασε να βρει στήριξη από τη φίλη μας Ρωσία με πενιχρά αποτελέσματα. Από εκεί και πέρα έδρασε ο δαιμονικός χαρακτήρας της τρόικας, την οποία εκπροσωπούσε στην Κύπρο κατά τρόπο εγκληματικό, που φθάνει στα όρια της μειοδοσίας, ο κ. Δημητριάδης. Αυτός ο κύριος -τον οποίο η κυβέρνηση Αναστασιάδη πρόσφατα, αντί να τον συλλάβει και να τον περάσει από

δίκη, τον απάλλαξε με ένα χρυσό μπόνους €256.000, αφορολόγητο και κατατεθειμένο στο Λονδίνο, όπου ζει τώρα ανέμελος- πιθανόν να μας ακούει αυτή τη στιγμή και να γελά, τέτοια κορόιδα που είμαστε!

Ο κ. Δημητριάδης χρησιμοποίησε την έκθεση της PIMCO, για να φουσκώσει τις κεφαλαιακές ανάγκες των τραπεζών στα €10 δις και να δημιουργήσει την ανάγκη για bail in, αφού η κυβέρνηση αδυνατούσε να καλύψει με δημοσιονομική περισυλλογή αυτό το τεράστιο ποσό. Έτσι, μας προέκυψε το κούρεμα καταθέσεων, το οποίο δεν είναι βεβαίως μία απλή απομείωση ιδιωτικών κεφαλαίων, αλλά ένα βαρύ κτύπημα για την κυπριακή οικονομία. Είναι σαφές ότι ο Πρόεδρος Αναστασιάδης αυτοεγκλωβίστηκε στις μεθοδεύσεις των Ευρωπαίων φίλων του και του κ. Δημητριάδη και κακώς αποδέχτηκε το κούρεμα.

Δυστυχώς, για άλλη μία φορά η πολιτική ηγεσία της χώρας μας πιάστηκε στον ύπνο. Τα όσα συνέβησαν εκείνες τις μέρες, με την τραγική αποστολή στη Μόσχα, τον πανικό που επικράτησε όχι τόσο στο επίπεδο των πολιτών αλλά ανάμεσα στους πολιτικούς, και η πλήρης έλλειψη του παραμικρού σχεδιασμού θυμίζουν μόνο τις παρόμοιες καταστάσεις διάλυσης που ζήσαμε την περίοδο των τραγικών γεγονότων του '74.

Μέσα στον πανικό ο Πρόεδρος Αναστασιάδης “επέτυχε” δυστυχώς την άμεση αποξένωση των ελλαδικών παραρτημάτων των κυπριακών τραπεζών με ζημιά που αντιστοιχεί στα €3,4 δις. Η απόφαση αυτή, μία απόφαση που χρεώνεται στο δίδυμο Δημητριάδη-Αναστασιάδη, απομόνωσε την κυπριακή κρίση από την ευρωπαϊκή αγορά και μετέτρεψε τα πάθη των Κυπρίων σε ένα ασήμαντο γεγονός σε μια γειτονιά της Ευρώπης. Χάσαμε και το τελευταίο διαπραγματευτικό χαρτί έναντι της τρόικας. Γυμνός και αποστεωμένος ο Πρόεδρος Αναστασιάδης αντιμετώπισε το δεύτερο Eurogroup, που μας έφερε ένα σκληρό μνημόνιο και ένα παράνομο και πρωτοφανές κούρεμα καταθέσεων και μια πονηρή μεταφορά του ELA €10 δις στην Τράπεζα Κύπρου, το τέλειο δηλαδή κεφαλοκλειδωμά. Η Κύπρος χρησιμοποιήθηκε ως πειραματόζωο. Τα πειραματόζωα όμως τα σκοτώνουν στο τέλος του πειράματος. Το τέλος λοιπόν παραμένει, όπως λένε και οι Κινέζοι, σκοτεινό και αβέβαιο.

Κυρίες και κύριοι,

Τα εγκληματικά λάθη, οι παραλείψεις, οι υπερβολές, οι παράνομες πράξεις και πρακτικές καταγράφονται επαρκώς, θα έλεγα, στις χίλιες περίπου σελίδες της έκθεσης. Αυτό που απομένει είναι να αξιοποιηθεί αυτό το υλικό από τις δικαστικές αρχές και να υπάρξει γρήγορη δικαιοσύνη, κάθαρση και τιμωρία.

Δεν μπορώ βέβαια σε μία ομιλία λίγων λεπτών να παρουσιάσω τη δική μου άποψη για τα γεγονότα και να σχολιάσω πλήρως, λεπτομερώς την έκθεση. Είναι όμως καθήκον μου να αναφερθώ στις κατά την άποψή μου ελλείψεις της έκθεσης.

Νομίζω λοιπόν ότι εκεί που η έκθεση αποτυγχάνει να δώσει πλήρη εικόνα είναι στον τομέα των πολιτικών ευθυνών. Η εγκληματική αδιαφορία και η ανευθυνότητα της προηγούμενης κυβέρνησης, καθώς και η ανικανότητα της παρούσας κυβέρνησης να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες των πράξεων της τραπεζικής ολιγαρχίας δεν παρουσιάζονται επαρκώς στις σελίδες της έκθεσης της επιτροπής Θεσμών.

Επίσης, η έκθεση, παρά το γεγονός ότι περιλαμβάνει μεγάλο όγκο από στοιχεία, εξακολουθεί να καλύπτει με την απόφαση της πλειοψηφίας ΑΚΕΛ και ΔΗΣΥ εκείνους που δρώντας με ιδιότητα απέσυραν καταθέσεις από τις κυπριακές τράπεζες πριν από την απόφαση του Eurogroup και κατά την κλειστή περίοδο στις δύο συστημικές τράπεζες, δίνοντάς τους τη χαριστική βολή.

Θυμίζω ότι αρχικά είχε παρθεί ομόφωνη απόφαση της κοινοβουλευτικής επιτροπής Θεσμών, στις 16 Απριλίου 2014, ότι θα περιλαμβάνονταν στην έκθεσή της και τα στοιχεία των εκροών καταθέσεων την κρίσιμη περίοδο πριν και κατά το Eurogroup. Ως γνωστόν, η απόφαση αυτή ανατράπηκε στη συνέχεια από επέμβαση των ηγεσιών των δύο κομμάτων ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ οδηγώντας τα έγγραφα αυτά πίσω στα απόρρητα κελάρια της Βουλής των Αντιπροσώπων.

Το πρώτο που θέλω να παρατηρήσω είναι ότι ουσιαστικά οι περισσότερες πληροφορίες που περιλαμβάνονται στα έγγραφα αυτά έχουν ήδη δημοσιευτεί σε ελληνικά κυρίως μέσα ενημέρωσης τον περασμένο Απρίλιο, πριν ακόμα κατατεθούν στη Βουλή. Κάποιοι, προφανώς από την ίδια την Κεντρική Τράπεζα, είχαν διαρρεύσει τα στοιχεία αυτά για σκοτεινούς λόγους. Ίσως κάποιοι ήθελαν να στείλουν μηνύματα σε αυτούς που κυβερνούν και αποφασίζουν ότι κατέχουν στοιχεία που ενοχοποιούν φίλους και συγγενείς τους. Τώρα, γιατί οι ηγεσίες ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ αποφάσισαν να κρατήσουν στο απόρρητο αυτές τις πληροφορίες, οι οποίες εν πολλοίς έχουν ήδη δημοσιευτεί, είναι ένα θέμα για το οποίο πρέπει να ερωτηθούν οι ίδιες αυτές οι ηγεσίες και να δώσουν πειστική απάντηση.

Δεύτερον, πρέπει να διευκρινιστεί ότι τα στοιχεία αυτά, μετά από την επιμονή της κοινοβουλευτικής επιτροπής Θεσμών, κατατέθηκαν από την Κεντρική Τράπεζα και σε ηλεκτρονική μορφή. Αυτό έγινε και γιατί το ζητούσε το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων, ο Φόρος Εισοδήματος δηλαδή, για να ολοκληρώσει το φορολογικό έλεγχο αυτών των νομικών και φυσικών προσώπων. Σύμφωνα με την κοινοβουλευτική επιτροπή Θεσμών, τα στοιχεία στην ηλεκτρονική τους μορφή διαφέρουν από την έντυπη. Γιατί άραγε; Ποιος θα απαντήσει στο ερώτημα αυτό;

Επίσης, διερωτάται κανείς εύλογα: Γιατί τελικά δε διαβιβάστηκαν τα στοιχεία στην ηλεκτρονική τους μορφή στο Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων για ολοκλήρωση του φορολογικού ελέγχου; Τέλος, γιατί ποτέ δεν κατατέθηκε στη Βουλή, εάν ζητήθηκε, το αποτέλεσμα έστω του ελλιπούς φορολογικού ελέγχου; Εάν δε ζητήθηκε από το Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων το αποτέλεσμα των ελέγχων του, κάποιος πρέπει να απαντήσει για ποιους λόγους αυτή η υπόθεση καταχωρίστηκε στα αζήτητα.

Στους καταλόγους αυτούς ξεχωρίζουν εμφανώς γνωστά ονόματα κυπριακών εταιρειών, με κορυφαία την περίπτωση της εταιρείας A. LOUYSIOS & SONS LTD, που σχετίζεται με το συγγενικό περιβάλλον του Προέδρου Αναστασιάδη. Επίσης, αρκετές από τις εταιρείες αυτές, με μία απλή αναζήτηση στο Google, αποδεικνύεται ότι αντιπροσωπεύονται από γνωστά δικηγορικά ή άλλα γραφεία της Κύπρου. Μία πιο ενδελεχής έρευνα από τα αρμόδια όργανα της πολιτείας είναι σαφές ότι θα αποκαλύψει τις πιθανές διασυνδέσεις με πολιτικά πρόσωπα και την ενδεχόμενη προνομιακή πληροφόρηση.

Επαναλαμβάνω βεβαίως ότι είναι εξίσου σημαντικό να μάθουμε ποιοι είναι αυτοί που, θέτοντας το προσωπικό τους συμφέρον υπεράνω του γενικού καλού, έσπευσαν να διασώσουν τις καταθέσεις τους. Όχι γιατί αυτό είναι ποινικά επιλήψιμο κατ' ανάγκη, αλλά έχει τη δική του ηθική σημασία. Και εξηγούμε: Ίσως κάποιος απ' αυτούς σήμερα να εκμεταλλεύονται την οικονομική κρίση και να ζητούν και στήριξη από προγράμματα χρηματοδοτήσεων ευρωπαϊκά και κυπριακά ή να αναζητούν να εκφύγουν από τις υποχρεώσεις τους έναντι του φόρου. Ίσως κάποιος από αυτούς να είναι στον κατάλογο εταιρειών που δεν πλήρωσαν το φόρο ακίνητης ιδιοκτησίας ή να συγκαταλέγονται ανάμεσα στους είκοσι δύο μεγαλοφειλότες της Τράπεζας Κύπρου. Όπως λέω συχνά, αυτός ο λαός, που κλαδεύτηκε, κουρεύτηκε, ληστεύθηκε, δικαιούται τουλάχιστον να ξέρει ποιοι ευνοήθηκαν από την καταστροφή και ποιοι φταίνε. Μας έκλεψαν και μας φτώχυναν, ας μη μας κοροϊδεύουν κι από πάνω.

Βέβαια, είναι ίσως πολύ πιο σημαντικό να γνωρίζουμε ποιοι είναι αυτοί που νόμιμα ή παράνομα έχουν εκμεταλλευτεί την κλειστή περίοδο, για να φυγαδεύσουν τις καταθέσεις τους στο εξωτερικό. Ακούμε για έναν κατάλογο εξήντα τεσσάρων πράξεων. Είναι μόνο αυτές οι πράξεις; Ποιοι είναι αυτοί; Είχαν άδεια ή όχι και γιατί από τον κεντρικό τραπέζι; Τα ερωτήματα αυτά άπτονται θεμάτων που αφορούν πλέον ποινικά αδικήματα και όχι μόνο ζητήματα ηθικής.

Εγώ προσωπικά έχω εγείρει επιτακτικά και θέμα διαφάνειας και νομιμότητας της εξαίρεσης κάποιων λογαριασμών από το κούρεμα. Έχω ζητήσει επανειλημμένα από την κυβέρνηση και την Κεντρική Τράπεζα να καταθέσουν στη Βουλή των Αντιπροσώπων τον κατάλογο εκείνων που δεν έτυχαν απομείωσης των καταθέσεών τους, ώστε να κριθεί η νομιμότητα αυτών των αποφάσεων. Πολλοί φιλανθρωπικοί οργανισμοί, κυρίες και κύριοι, διαμαρτυρήθηκαν δημόσια ότι υπήρξε διάκριση, ότι αδικαιολόγητα κάποιος οργανισμός έτυχαν κούρεματος και κάποιος άλλος όχι. Γιατί και αυτό το θέμα έχει πέσει στο απόλυτο σκοτάδι;

Πρωταρχικός μας στόχος και μέλημα είναι βεβαίως η τιμωρία των ενόχων και η επιστροφή των κλεμμένων. Αποτελεί όμως σημαντική πτυχή του θέματος και η ανάδειξη της ηθικής πλευράς του εγκλήματος. Σημαντικό ζήτημα είναι επίσης η καθιέρωση θεσμών πλήρους διαφάνειας. Εμείς ως Οικολόγοι δε θα σταματήσουμε να αγωνιζόμαστε ποτέ και για τους τρεις αυτούς πυλώνες της δικαιοσύνης. Ζητούμε οι κλέφτες και τα λαμόγια να τιμωρηθούν και να επιστρέψουν τα κλεμμένα και θα τους κυνηγούμε μέχρι την κόλαση, όπου ανήκουν.

Στο σημείο αυτό θέλω, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, να προβώ σε μία καταληκτική δήλωση, την οποία έχω πολλάκις επαναλάβει και δημόσια. Εγώ ως γενικός γραμματέας του Κινήματος Οικολόγων Περιβαλλοντιστών δηλώνω ότι, εάν από τις ποινικές έρευνες και την πορεία της δικαιοσύνης αποδειχθεί ότι στέλεχος ή μέλος των Οικολόγων βαρύνεται με ηθικό ή ποινικό παράπτωμα που έχει σχέση με την οικονομική καταστροφή της Κύπρου, εγώ ο ίδιος προσωπικά θα αναλάβω τη διαγραφή του από τις τάξεις των Οικολόγων. Δηλώνω μάλιστα ότι, εάν το πολιτικό κίνημα που εκπροσωπώ δε διαγράψει τον οποιοδήποτε άθελα ή ηθελημένα έχει προβεί σε πράξεις ή παραλείψεις που οδήγησαν στην οικονομική καταστροφή της Κύπρου, τότε εγώ ο ίδιος θα παραιτηθώ από οποιαδήποτε θέση αυτού του πολιτικού κινήματος που εκπροσωπώ, διότι, κυρίες και κύριοι, σε μια τέτοια περίπτωση -που είναι βεβαίως απίθανη, αφού οι Οικολόγοι είναι καθαροί και ξάστεροι, ως γνωστό- προκύπτει μεγάλο ζήτημα συνειδήσεως.

Κυρίες και κύριοι,

Οι καιροί απαιτούν να αναλάβουμε όλοι τις ευθύνες μας. Για να πάμε μπροστά, οφείλουμε, όπως λένε και οι Κινέζοι, να αντιμετωπίσουμε το παρελθόν με αυστηρότητα. Απολογούμαι αν σε αυτή την προσπάθεια κάποιος μπορεί να πληγωθούν ή να εκτεθούν. Όλοι μας πρέπει να πληγωθούμε μέσα από την κριτική, την αυτοκριτική και την ανάληψη ευθύνης. Αυτό είναι το καθήκον μας στο παρόν και το μέλλον, όχι μόνο για το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Κύπρου, όχι μόνο για την οικονομία αλλά κυρίως για τον κυπριακό λαό.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε πολύ.

Για την κόλαση, αμφιβάλλω αν θα τους εύρεις τζιμμέσα!

Γ. ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Έθθα πάω εγώ! Εννά τους στείλω τζιμπάνω με τη βοήθειά σας!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ τον κ. Δημήτρη Συλλούρη να προσέλθει στο βήμα εκ μέρους του ΕΥΡΩΚΟ.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Γιατί βιάζεστε να πάτε τζιμπάνω;

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Θα προσπαθήσω να χρησιμοποιήσω κάτω του μισού του χρόνου που έχω.

Καταρχάς η έκθεση όπως την έχετε μπροστά σας νομίζω ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί προς τρεις κατευθύνσεις: πρώτον, για λογοδοσία και τιμωρία, δεύτερον, με τις σημειώσεις που έχουμε μέσα να προχωρήσουμε και να προχωρήσουν και το κράτος και οι ανάλογοι θεσμοί σε περαιτέρω έρευνα συγκεκριμένων ζητημάτων, γιατί δεν έχουν εξαντληθεί όλα τα ζητήματα, αλλά και δεν είναι δουλειά της Βουλής να το κάμει, και, τρίτον, για διόρθωση της παθογένειας του συστήματος στο σύνολο, ιδιαίτερα του τραπεζικού συστήματος και της εποπτείας.

Στο τρίτο θέλω να είμαι λίγο πιο συγκεκριμένος, χωρίς να εξαντλώ τις εισηγήσεις μου. Πρώτον, πρέπει να αρχίσουμε πάραυτα, άμεσα, αύριο την επεξεργασία ενός σύγχρονου νόμου εναντίον της διαφθοράς. Υπάρχουν νόμοι στο εξωτερικό που μπορούμε απλά να τους αντιγράψουμε, δε χρειάζεται να τους κάμουμε από την αρχή. Διότι έχουμε και αυτή την τάση, εκάμαμε νόμο για το χρηματιστήριο, εκάμαμε νόμο για τις τράπεζες. Που, αν αντιγράφαμε άλλους, νομίζω δε θα είχαμε κανένα πρόβλημα. Επειδή το σύστημά μας το νομικό ακολουθεί το αγγλικό σύστημα, υπάρχει νομίζω ο νόμος του 2010 στην Αγγλία, τον επεξεργάστηκα μερικώς και μπορούμε να τον αντιγράψουμε και στο περιεχόμενο και στον τρόπο εφαρμογής.

Έρχομαι σε μια δεύτερη εισηγήση. Μιλούμε ότι το δικαίό μας σύστημα, οι νομοθεσίες μας, τα δικαστήριά μας είναι αντιγραφή και τα ίδια των αγγλικών με μια τεράστια διαφορά: ότι πολλά από αυτά οι Εγγλέζοι τα εγκατέλειψαν, άλλα τα εκσυγχρόνισαν και, εν πάση περιπτώσει, τα εφαρμόζουν με σωστούς και διαφορετικούς μηχανισμούς. Ένα απλό παράδειγμα, αν θυμάμαι καλά: Ο Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου μάς έδωσε πάρα πολλές εισηγήσεις και μας είπε ότι υπάρχουν κανονισμοί που εφαρμόζονται από το '57 και ο ποινικός μας κώδικας, αν δεν κάμνω λάθος -διότι με τούτη την έκθεση αναγκαστήκαμε να αποκτήσουμε και άλλες ειδικότητες- είναι από το 1932, εγγλέζικος, από τους Εγγλέζους. Οι Εγγλέζοι έφυγαν από αυτούς τους κώδικές τους, έφεραν άλλους, εμείς έχουμε τον κώδικα των Εγγλέζων πριν από το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Άρα, πρέπει να εκσυγχρονιστεί το δικαίό σύστημα. Μιλούμε για μεγάλα ζητήματα, αλλά πρέπει να τα κάμουμε.

Τρίτον, οι νομοθεσίες και ο τρόπος λειτουργίας των εποπτικών αρχών. Ε, δεν μπορεί, θα το δείτε και στην έκθεση να λέει ότι το πρόστιμο που μπορώ να βάλω προκαταρκτικά της Λαϊκής είναι μηδέν, διότι χρεοκόπησε. Διότι, ώσπου να σκεφτώ να ασχοληθώ με τα αξιόγραφα, χρεοκόπησε τζιαι η Λαϊκή. Δεν μπορεί το πρόστιμο να είναι στην τράπεζα και όχι σε αυτούς που παίρνουν τις αποφάσεις. Δηλαδή, δε φτάνει που καταστρέφουν την τράπεζα με τις αποφάσεις τους, άμα εννά πάρουν λανθασμένες αποφάσεις, να πληρώσει η τράπεζα και οι μέτοχοί της. Φυσικά, έχουν κάποια ευθύνη οι μέτοχοι οι μικροί, αλλά πολύ περισσότερο οι μεγάλοι, που τους έχουν εκεί. Όμως τα προστίματα πρέπει να είναι και για πρόσωπα που αναλαμβάνουν ευθύνη και να είναι πάρα πολύ μεγαλύτερα. Ο κ. Μπουλούτας λέει ότι του βάλανε πρόστιμο €100.000, θα τις αμφισβητήσει και στο δικαστήριο και μπορεί να μας ζητήσει και αποζημιώσεις από πάνω. Άτε και δεν τις αμφισβήτησε και μας είπε ότι θα πληρώσει τις €100.000, όταν έπιασε μόνο σε ένα χρόνο πόσα εκατομμύρια μόνο μπόνους, αφήνω τα αποτελέσματα των αποφάσεων των διάφορων διοικητικών συμβουλίων...

Θα πρέπει, τέταρτον, στη διόρθωση της παθογένειας του συστήματος να θεσμοθετηθεί η εταιρική διακυβέρνηση. Και, ναι, θα το πω και πρέπει οι συντεχνίες να πάψουν να διαμορφώνουν κανόνες εταιρικής διακυβέρνησης για τις τράπεζες, διότι και εκείνες έκαναν τεράστια ζημιά εις τις τράπεζες. Ξέρετε, πολλά από τα στοιχεία που ζητούσαμε... «Δεν είναι ευνοϊκό το δάνειο», λέει, «του 1%, διότι ήταν μέσα στα πλαίσια των συμβάσεων». Ωραία, υπάρχει ένας τρόπος να διάς δάνειο το οποίο να είναι ευνοϊκό. Ο πρώτος τρόπος είναι να το αποφασίσει ένα διοικητικό συμβούλιο ευνοϊκά για τον άλφα και τον βήτα και ο δεύτερος να το θεσμοθετήσουμε στα πλαίσια μιας συνδικαλιστικής σχέσης. Άρα, πρέπει να θεσμοθετηθεί η εταιρική διακυβέρνηση όπως και στο εξωτερικό με όλα τα αντίστοιχα που υπάρχουν.

Θα ήθελα σε γενικές γραμμές να πω ότι στο θέμα των αξιολογίων είναι εμφανέστατη η εξαπάτηση των ανθρώπων. Καταγράφεται και στην έκθεση και, αν μπορεί να χρησιμοποιηθεί και στα δικαστήρια, δε θεωρώ ότι επεμβαίνουμε στο δικαίό σύστημα. Αντίθετα, υποβοηθούμε με στοιχεία τον απλό πολίτη που υποφέρει εξαιτίας της καταστροφής και της παραπλάνησης που προκάλεσαν οι διοικήσεις των τραπεζών. Ούτε ήταν

ειδικοί αυτοί που τα πουλούσαν ούτε ήταν πραγματικές οι οικονομικές καταστάσεις ούτε τους ενημέρωναν σωστά, και αυτά έπρεπε να τα είχε δει το εποπτικό σύστημα έγκαιρα.

Για το θέμα του ξεπουλήματος των παρατηρημάτων μας στην Ελλάδα νομίζω ότι λέχθηκαν αρκετά, είναι εμφανέστατα στην έκθεση, αλλά και προηγούμενοι ομιλητές τα είπαν. Απλά να πω το εξής: τριάμισι δισεκατομμύρια ευρώ ήταν περίπου η ζημιά που εμείς εκτιμούμε, αλλά ακούστε πού είναι και οι ευθύνες πράγματι και των ευρωπαϊκών θεσμών. Εάν μας έδιναν μόνο δύο ή τρεις ημέρες, για να γίνει ένα due diligence, η εκτίμηση είναι ότι θα μπορούσαμε να γλιτώναμε γύρω στα €900 εκατομ., δηλαδή η ζημιά αντί €3,5 δις θα ήταν €2,5 δις. Και ούτε αυτό δεν το είχαμε ως ευχέρεια. Αφήνω τις δικές μας ευθύνες, διότι πράγματι υπάρχουν ευθύνες στους ευρωπαϊκούς θεσμούς.

Για το €1,8 δις που εγκρίναμε εδώ νομίζω ότι είναι εμφανέστατο στην έκθεση πού υπάρχουν και πέραν της Βουλής ευθύνες. Εγώ τότε είπα ότι με αυτό το €1,8 δις ήταν πολύ πιθανό να οδηγούμασταν σε πλήρη κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος και της οικονομίας ολόκληρης. Και δυστυχώς έγινε! Είναι εδώ όμως που δε θα πρέπει να μείνουμε στις διαπιστώσεις. Πρέπει να γίνει μια ενδελεχής έρευνα. Γιατί μας το έφεραν; Τι ήθελαν να κάμουν; Αν θέλετε, να τους πιστώσω και με άγνοια. Ή δεν ήξεραν τι ήθελαν να κάμουν ή είχαν μια πολύ καλά σχεδιασμένη προσέγγιση: να ξεγελάσουμε προσωρινά και τους κουτόφραγκους και τους χαζοκουπραίους! Δε δικαιολογείται διαφορετικά να μας φέρουν το €1,8 δις και να λέει ο ίδιος ο Διοικητής μετά: «Ξέρεις, μα το €1,8 δις έντζιε ήταν στήριξη». Εκείνος ο πραγματικός επενδυτής που παρακολουθεί τούτα τα πράγματα, άμα καταλάβει -θα ξέρει καλύτερα από μας ότι ήταν ψεύτικη η στήριξη, ήταν σαθρή η κολόνα που βάλαμε να στηρίζουμε ένα ετοιμόρροπο κτίριο- έθθα πκιάει τα λεφτά του τζαι να φύει τζαι να φορτωθούμε ELA; Έν' πολλά απλό εκ των υστέρων για μας.

Οι αμοιβές και τα ωφελήματα των τραπεζών...

A. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Εκ των υστέρων.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Τουλάχιστον εκ των υστέρων!

...και τα φιλοδωρήματα είναι σκανδαλώδη. Αλλά και κάτι άλλο -ξέρω ότι και πάλι θα θιχτούν κάποιοι- δεν μπορείς να πληρώνεις συμβούλους, νομικούς, λογιστές τόσα εκατομμύρια -πάρτε να δείτε τα ποσά- και να καταλήγουμε εδώ που καταλήξαμε. Δεν μπορείς να πληρώνεις τόσα φιλοδωρήματα και να χρεοκοπήεις και να μην του τα ζητάς πίσω. Αν δεν κάμνω λάθος -και κάποιος από τους συναδέλφους που ασχολείται περισσότερο με τούτα πρέπει να το ψάξει- στην Αγγλία γίνεται συζήτηση για επιστροφή των φιλοδωρημάτων από τις τράπεζες εκείνες οι οποίες έχουν αποτύχει και είναι και κάτι πολύ λογικό. Δεν ξέρω πόσο νόμιμο είναι, αλλά μου έδιδες φιλοδωρήματα, γιατί επτέταν η τράπεζα. Όταν η τράπεζα αποδεικνύεται ότι δεν επτέταν, δεν πρέπει να τα επιστρέψω;

Ακούστε όμως και μια άλλη στρέβλωση και παθογένεια που πρέπει να διορθώσουμε. Όταν ανακαλύψαμε ότι τους έδιναν φιλοδωρήματα και δεν επληρώθη φόρος εισοδήματος και πήραμε την υπόθεση στο Φόρο Εισοδήματος και ηύραμε εκεί ότι θα πρέπει να πληρωθούν €230.000 -νομίζω- €220.000, είπαμε: «Α, ας είναι, να πάνε στο κράτος μας που τούτους που επκιάαν τα εκατομμύρια τα φιλοδωρήματα €220.000». Ναι, αλλά ξέρετε ποιος πρέπει να πκιερώσει τις €220.000 στο Φόρο Εισοδήματος; Η τράπεζα η Λαϊκή που χρεοκόπησε, όχι τούτοι που πήραν τα φιλοδωρήματα! Εάν τούτο το σύστημα εμείς θα το ανεχτούμε να λειτουργεί, να περιπαιζόμαστε ότι λειτουργούμε, να ππέφτουν αποφάσεις για νομικίστικους και τυπικούς λόγους και να χαιρόμαστε ότι είμαστε και έξυπνοι δικηγόροι... Ογδόντα οκτώ υποθέσεις της Κεφαλαιαγοράς για το χρηματιστήριο δεν προχώρησαν, γιατί ένας δικηγόρος είπε έτσι και συμφώνησε και ο άλλος δικηγόρος από μέρους της Κεφαλαιαγοράς. Επειδή δεν ήταν διορισμένο -λέει- πλήρως το διοικητικό συμβούλιο, θα ππέσουν οι υποθέσεις στο δικαστήριο, οπότε να μεν χάννουμε τζαι την ώρα μας και δεν μπορούσε να ανασυσταθεί το διοικητικό συμβούλιο της Κεφαλαιαγοράς και να πάρει άλλη απόφαση και να εξετάσει ογδόντα οκτώ υποθέσεις.

Δεν οφείλουμε εμείς να αλλάξουμε αυτούς τους νόμους και τους κανονισμούς; Δεν οφείλουμε να πούμε ότι, εάν δεν είναι συμπληρωμένο, πρέπει εντός μιας εβδομάδας να συμπληρωθεί και έχει υποχρέωση; Είναι παρανομία από το Υπουργικό Συμβούλιο, εάν δεν το συμπληρώσει, και να πάμε παρακάτω;

Θεωρώ ότι η καθυστέρηση της προσφυγής σε μηχανισμό στήριξης ήταν, αν όχι εγκληματική, τεράστιο λάθος. Και ισχυρίζομαι, όπως το λέει και η έκθεση, ότι στη δήλωση της απόφασης για το ελληνικό κούρεμα υπήρχε η ευχέρεια, υπήρχε η καθοδήγηση, ήταν μέρος της απόφασης ότι μπορούσαμε να πάμε στο ΕΤΧΣ, για να στηρίζουμε τις τράπεζές μας με τα €4,5 δις ζημιά που πάθαμε από το ελληνικό κούρεμα. Είναι πολιτική η ευθύνη εδώ.

Λέγοντας τούτο θέλω να πω το εξής: Θέλω πραγματικά να ευχαριστήσω για άλλη μια φορά όλους τους βουλευτές, γιατί, παρ' όλο που υπήρχαν πολιτικά ζητήματα και για τη νυν και για την προηγούμενη κυβέρνηση, αυτά τα ζητήματα καταγράφηκαν εις την έκθεση, ανεξάρτητα αν σήμερα στη συζήτηση ή στις επόμενες είκοσι

ημέρες, επειδή έχουμε εκλογές, ο καθένας θα προσπαθήσει να δαχτυλοδείξει τον άλλο ή να αναδείξει εκείνα που δεν τον αφορούν και αφορούν την αντίπαλη παράταξη. Επομένως, μετά τις εκλογές, θα μπορούσαμε να τα δούμε αυτά σε πολιτικό επίπεδο, για να δούμε και πώς διορθωνόμαστε στο μέλλον.

Θέλω επίσης στο ζήτημα που έγινε τεράστιος κρότος, για τα ονόματα, να πω το εξής: πέραν του ότι νιώθω ότι αδικείται η επιτροπή από διάφορους -όχι ο πρόεδρος της επιτροπής, δεν είναι προσωπική μου υπόθεση- πρέπει να πούμε ότι είναι η επιτροπή τούτη που ηύρε τα ονόματα. Εάν η επιτροπή κατηγορείται ότι έκαμε όλη αυτή τη δουλειά να βρει τα ονόματα, αλλά δε δίστασε να θίξει ζητήματα που αφορούν κόμματα, τα ίδια τα κόμματά μας, τότε γιατί μαζέψαμε τα ονόματα; Για να τα πάρουμε σπίτι μας και να τα κρύψουμε ή να τα συγκαλύψουμε; Εάν υπάρχει έστω και ένας πολίτης που μπορεί να πιστεύει αυτούς που λεν τούτο ή με συνειρμούς προσπαθούν να δώσουν την εικόνα, νομίζω ότι πρέπει να προβληματιστεί.

Δώσαμε με πολλά μεγάλες επιπτώσεις για μας -και είναι στην έκθεση- ονόματα και για υψηλά επιδόματα και για υψηλούς μισθούς και για δάνεια χαριστικά και ονόματα που ευθύνονται για αποφάσεις. Δεν είχαμε κανένα λόγο να κρύψουμε ονόματα για τις εκροές. Όμως υπάρχουν τα συγκεκριμένα ζητήματα, τα οποία είναι πολύ απλό να τα κατανοήσει και ο πιο απλός. Και ας μην εκμεταλλευόμαστε το θυμό των πολιτών ή την έλλειψη εμπιστοσύνης προς το σύστημα. Πρώτον, μας δόθηκαν στοιχεία, τα τελευταία, τα οποία με πρωτοβουλία μου βρήκα από τη Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, που αφορούσαν την κλειστή περίοδο και λίγο παραπάνω, από τις 15 μέχρι την 31^η του Μάρτη, χωρίς να είναι επεξεργασμένα. Όσον αφορά τις εκροές, μιλούμε για πολύ ελάχιστες περιπτώσεις. Νομίζω τα ξαναπήρα τώρα και υπόσχομαι εντός της ημέρας ή εντός της εβδομάδας να τα δώσω στη δημοσιότητα, αυτά ειδικά. Τώρα μου τα έφερε, την είχα δει και χθες και υποθέτω ότι είναι αυτά που πήρα από την Κεντρική Τράπεζα.

Α. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Να το ανοίξετε.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Συγγνώμη;

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Άνοιξέ το.

Διάβασ' το.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Δεν έχω πρόβλημα. Έλα να σου τα δώσω να τα διαβάσεις εσύ.

Από την άλλη, αυτά που ήταν από την 1^η μέχρι τη 15^η Μαρτίου -επειδή ρώτησε και ο κ. Περδίκης προηγουμένως, να του πω- πρώτον, ναι, δε συμφωνούσαν τα ηλεκτρονικά με τα γραπτά. Για ποιο λόγο; Πιθανό και για λάθη, δεν εξαιρώ την πιθανότητα να προσπαθούσαν να κρύψουν κάτι, για να μην το βρούμε, αλλά υπήρχε ένα μεγάλο ζήτημα: επισημάνθηκαν τουλάχιστον κοντά στις τέσσερις χιλιάδες πράξεις που ήταν εισροές. Ε, τι ερευνούσαμε; Αν είχαν προνομιακή μεταχείριση. Ε, καλά, αν η τράπεζα εφαρμόζει προνομιακή μεταχείριση και έφερε τα λεφτά του αυτός, είτε ηλίθιος είναι είτε άγαλμα πρέπει να του κάμουμε!

ΠΡ. ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ:

Να το δημοσιεύσεις.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Να το δημοσιεύσω; Γιατί;

ΠΡ. ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ:

Για να του κάμουμε άγαλμα!

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Ωραία! Εάν αποφασίζει η Βουλή ότι όσοι έφεραν λεφτά μεταξύ 1^{ης} και 15^{ης} -και το εννοώ τούτο που θα πω, μεταφέρω το λογοπαίγνιο σε ουσία- ότι σ' αυτούς που έφεραν μεταξύ 1^{ης} και 15^{ης} λεφτά στην Κύπρο θα τους δώσουμε κάποιο επίδομα, δεν ξέρω τι, αν τους κουρέψαμε, να τους το χαρίσουμε, παραδείγματος χάριν, αν αποφασίζει τούτο η Βουλή, ναι, να τα δώσουμε αύριο στη δημοσιότητα. Αλλά να είμαστε σοβαροί και υπεύθυνοι, γιατί τα πράγματα δεν είναι έτσι αστεία μόνο, «δώστε και ονόματα!». Να δώσουμε και το αρχείο πληθυσμού στη δημοσιότητα, αν θέλετε! Εδώ, απ' ό,τι φαίνεται, ναι, ο κατάλογος των εκροών είναι μικρός.

Α. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Για πότε;

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Για την κλειστή περίοδο. Εγώ δεν έχω κανένα πρόβλημα και ας έχουν πρόβλημα αυτοί που θα βγουν τα ονόματά τους, εντός της ημέρας θα τον δώσω στη δημοσιότητα.

A. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Μου επιτρέπει;

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Συγγνώμη;

A. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Μου επιτρέπει;

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Θα τον καταθέσω επίσημα.

(Στο σημείο αυτό ο κ. Δημήτρης Συλλούρης καταθέτει στη γραμματεία το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο Αρχείο της Βουλής.)

Τον καταθέτω επίσημα, για να δοθεί στη δημοσιότητα.

A. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Η ερώτηση, κύριε Συλλούρη, είναι απλή.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Πέστε μου.

A. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Είναι ολοκληρωμένος, είναι ο πλήρης κατάλογος;

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Ένα λεπτό, τι θέλετε εκ των δύο; Ένα λεπτό, ένα λεπτό, θα απαντήσω. Στη συνάντηση που είχα χθες με την κ. Γιωρκάτζη τής είπα: «Επειδή μας έδωσες διάφορα και πολλά στοιχεία, θέλω να μου ξεκαθαρίσεις μόνο τις εκροές κατά την κλειστή περίοδο. Όλα τα άλλα στα αφήνω ακόμα λίγες μέρες, για να κάμεις τις μελέτες σου». Αυτά που είναι εκροές στην κλειστή περίοδο, επειδή είναι για πολύ -υποθέτω- καλά αιτιολογημένο λόγο, δηλαδή ήταν φάρμακα, κάποιος άρρωστος κ.λπ. -υποθέτω- τότε δεν έχει πρόβλημα να δοθούν στη δημοσιότητα. Απ' εκεί και πέρα βεβαίως, αναμένουμε τη σύγκριση των καταλόγων 1^{ης} με 15^{ης} Μαρτίου, αναμένουμε τους καταλόγους για άλλες περιόδους και ιδιαίτερα γύρω από το €1,8 δις της Λαϊκής και αναμένουμε να δούμε και τα άλλα στοιχεία που μας έστειλε τι αφορούν. Και επειδή καλώς ή κακώς είναι στοιχεία που τα ετοίμασε ο κ. Δημητριάδης και μας τα έστειλε, δεν τα είχε εξετάσει η ίδια, υπήρξε και το εξής: υπήρχαν στοιχεία από τις 28 μέχρι την 31^η, που ήταν η περίοδος με περιοριστικά μέτρα. Και εγείρεται καινούριο θέμα και της το εξήτησα και μου είπε ότι θα το δει. Την περίοδο των μέτρων αυτών ελέγετο, το ακούσατε όλοι και πολλοί έρχονταν, ήρθαν και σε μένα και μου είπαν: «Ξέρεις, μας είπαν άνθρωποι ότι, αν πάμε κοντά τους και τους δώσουμε προμήθεια, μπορούμε να βγάλουμε τα λεφτά μας έξω». Έχει ευαισθητοποιηθεί η κ. Γιωρκάτζη να κάμει ελέγχους και για τούτο το θέμα. Δεν ξέρω πόσο εύκολα είναι τούτα τα πράγματα ή πόσο δύσκολα, για τη Βουλή είναι αδύνατο! Για μια Κεντρική Τράπεζα και για μια Γενική Εισαγγελία έχω την εντύπωση ότι με τα εργαλεία που έχουν κάτι μπορεί να φέρουν, έστω συμπερασματικά.

Εν ηξέρω πόσο ξεκαθάρισα και το θέμα τού να δώσουμε ονόματα ή όχι. Δεν υπάρχει καμιά ένσταση, δώσαμε, δίνουμε και τώρα και θα ξαναδώσουμε την ώρα που θα επεξεργαστούν και τα υπόλοιπα. Αφήνω πίσω που το... 1^η με 15 το χαρτί, είναι όλα σε δημοσίευμα της εφημερίδας... Να το ξαναδώσω; Να σας το ξαναδώσω, δεν έχω πρόβλημα.

Θέλω να τελειώσω... Ξέρετε, επιμελώς, με πολλή υπομονή, μέχρι σημείου παρεξηγήσεως -διάβαζα ακόμα και προχθές από φίλους άρθρα- δεν απάντησα στον κ. Βγενόπουλο σχεδόν ποτέ. Χθες ή προχθές είπα: «Αφού φτάσαμε στο τέλος, να του δώσω δυο-τρεις μικρές απαντήσεις». Φυσικά, αυτό το έκαμα, γιατί δεν είχα τίποτε το προσωπικό με κανέναν, ούτε με τον κ. Βγενόπουλο ούτε με τον κ. Ορφανίδη ούτε με τον κ. Δημητριάδη ούτε με τον κ. Μπουλούτα ούτε με τον άλφα ούτε με τον βήτα. Ούτε θεωρώ ότι μου επιτρέπεται να κατεβώ στο επίπεδο των ύβρεων, όμως πολύ σοβαρά θα πω στον κ. Βγενόπουλο τα εξής: Πρώτον, δεν ήρθε στην επιτροπή, διότι φοβόταν να έρθει. Φοβόταν διάφορα πράγματα. Δεύτερον, να του πω ότι η επιτροπή δεν είναι δικαστήριο και θα μπορούσε να έρθει να πει τα δικά του, όπως το εξανάκαμε. Είναι γνωστό περιβάλλον για τον κ. Βγενόπουλο η Βουλή. Το να βάλλει όρους και προφάσεις εν αμαρτίαις, τούτα είναι για τη δημοσιότητα. Εξάλλου, είναι τεχνίτης στη δημοσιότητα και έχει προσβάσεις στα μέσα μαζικής ενημέρωσης που το σύνολο της Βουλής και των κομμάτων των κυπριακών δεν έχουν, ακόμα και των ελλαδικών κομμάτων.

Θα τον παρακαλέσω, εφόσον του αρέσει να μιλά δημόσια και εφόσον θέλει να μας δικάζει δημόσια -εγώ κάτι τέτοιο δε θα το κάμω, γιατί σέβομαι και το σύνταγμα και τους θεσμούς- να δώσει κάποιες εξηγήσεις. Να μας εξηγήσει κάποια πράγματα και να μας πληροφορήσει για κάποια θέματα από τον καιρό που ήρθε στη Λαϊκή Τράπεζα, έχω κάποιες απορίες: Υπάρχει κάποια σχέση μεταξύ Tosca και IRF, μεταξύ IRF και MIG; Τι είναι η MFG και τι σχέση έχει μαζί της ο κ. Βγενόπουλος; Να μας πει αν η Tosca είχε σχέση με την MFG και αν γνωρίζει κάποιο κ. John David de la Hey. Ποιος ο ρόλος του, ποια η σχέση του μαζί του; Θα ήταν χρήσιμο να μας δώσει αυτές τις πληροφορίες. Να μας πει εάν ο ίδιος είχε επαφή με την Tosca.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Το Ζολώτα τζιαι εν τον ήξερε.

Γ. ΒΑΡΝΑΒΑ:

Είπε ότι το Ζολώτα εν τον ξέρει τζιαι εννά ξέρει τον...

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Είπε ότι το Ζολώτα δεν τον ξέρει ούτε τον γνώρισε στον Παναθηναϊκό ούτε ο κ. Ζολώτας είπε ότι «αν δεν είναι ο κ. Βγενόπουλος στο διοικητικό συμβούλιο του Παναθηναϊκού, δεν μπαίνω» ούτε ο κ. Ζολώτας πήρε μέχρι €600-€700 εκατομ. δάνειο. Εγώ, αν ήμουν απλός υπάλληλος μιας τράπεζας, θα ζητούσα να γνωρίσω αυτό το μεγάλο μας πελάτη. Να μας εξηγήσει την πρόσκληση για αύξηση κεφαλαίου της MIG. Ακούστε το ποσό, ακούστε το ποσό, €5,2 δις! Να μας πει αν πιστεύει ότι πληροφορήσε σωστά το κοινό για το 1% management fee που υποτίθεται ότι έπρεπε να παίρνει η Λαϊκή Τράπεζα. Πόσο λάμβανε υπόψη -θα πρέπει να πει- τους εσωτερικούς και τους εξωτερικούς ελεγκτές; Τι έχει να μας πει για τα συγκρουόμενα συμφέροντα και το ρόλο του γραφείου του με τη Λαϊκή Τράπεζα; Πώς με την αύξηση του κεφαλαίου της MIG κατά €5,2 δις μειώθηκε το ποσοστό της Λαϊκής -είναι στην έκθεση- από το 97% στο 6,4%, την ίδια ώρα που είναι η Λαϊκή που χρηματοδοτούσε τις αγορές των μετοχών; Δίνονταν δάνεια από τη Λαϊκή. Δηλαδή, η Λαϊκή έδινε δάνεια στον Ανδρέα το Θεμιστοκλέους, για να γίνει μέτοχος, και η ίδια δεν είχε λεφτά να κρατήσει το ποσοστό της στο 97%, στο 90%, στο 51% και το έριξε στο 6,44%. Όσον αφορά τις σχέσεις του με τον κ. Ζολώτα, έχω την εντύπωση -ο ίδιος μας είπε- ότι δεν τον γνωρίζει και δεν τον είδε ποτέ.

Με αυτά και ένα σύντομο επίλογο θεωρώ ότι με την ετοιμασία της έκθεσης οι ευθύνες μας δεν τελειώνουν. Τελειώνουν οι ευθύνες μας ίσως σε επίπεδο επιτροπής Θεσμών, ίσως ακόμα και σε επίπεδο Βουλής. Σε πολιτικό επίπεδο έχουμε ευθύνη να πετύχουμε δύο πράγματα -χωρίς να παρεμβαίνουμε στη δικαιοσύνη, αλλά με τη γνήσια απαίτηση ότι πρέπει να αποδοθεί δικαιοσύνη και όποιος είναι δίκαιος και δεν έχει τίποτε να κατονομαστεί και να τον χειροκροτήσουμε- απόδοση δικαιοσύνης, αλλά και διόρθωση της παθογένειας του συστήματος. Δεν το κάμαμε μετά το χρηματιστήριο, πρέπει να το κάνουμε τώρα. Δεν πρέπει να φύγουμε από εδώ και να ξεχαστούμε. Δεν μπορεί να παραμείνει το ίδιο σύστημα ούτε για ένα μήνα ακόμη.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα.

Ευχαριστούμε, κύριε Συλλούρη.

Παρακαλώ τον κ. Φειδία Σαρίκα της ΕΔΕΚ να προσέλθει στο βήμα.

Α. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ένα λεπτό, κύριε Θεμιστοκλέους.

Κύριε Σαρίκα, εάν επιτρέπετε, έχει μία ερώτηση...

Φ. ΣΑΡΙΚΑΣ:

Όι 'πού το χρόνο μου! Ναι.

Α. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Επειδή έκαμε αναφορά ο κ. Συλλούρης πριν δίκην παραδείγματος ότι έλαβα δάνειο με περίπου χαριστικούς όρους...

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Δεν είπα έτσι!

Α. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

...να δηλώσω ότι ουδαμώς, ουδόλως και ουδέποτε έλαβα οιοδήποτε δάνειο είτε από τη Λαϊκή είτε από οποιαδήποτε τράπεζα με χαριστικούς όρους.

Δ. ΣΥΛΛΟΥΡΗΣ:

Δεν είπα έτσι. Εγώ είπα ότι...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Ανδρέα Θεμιστοκλέους)

Ε, τωρά παίζεις πελλόν, για να βκάλεις αλήθειες! Αλλά να σου πω. Είπα παραδείγματος χάριν ότι εσύ ήσουν ο τελευταίος που θα σου έδινε ο Βγενόπουλος δάνειο, για να αγοράσεις μετοχές!

(Γέλια)

Φ. ΣΑΡΙΚΑΣ:

Εντάξει, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, παρακαλώ, κύριε Φειδία.

Φ. ΣΑΡΙΚΑΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η επιτροπή Θεσμών έχει ολοκληρώσει μια πολύ σημαντική δουλειά στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού ελέγχου για τη λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ελπίζοντας ότι θα αποτελέσει ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για τη Νομική Υπηρεσία και τους ποινικούς ανακριτές, ώστε να μπορέσουν πολύ σύντομα να ολοκληρώσουν τις έρευνές τους και να οδηγήσουν όσους εμπλέκονται στην καταστροφή της κυπριακής οικονομίας ενώπιον της δικαιοσύνης για την παραδειγματική τους τιμωρία.

Θεωρώ πολύ σημαντική τη σημερινή συζήτηση, γιατί δίνει την ευκαιρία στον πολίτη, ο οποίος είναι το θύμα αυτής της καταστροφής, να ενημερωθεί για το περιεχόμενο της έκθεσης και των συμπερασμάτων στα οποία έχει καταλήξει η επιτροπή, καθώς και τις απόψεις και τις θέσεις των κομμάτων, για να μπορέσει να κρίνει.

Είναι βασική και διαχρονική αρχή της ΕΔΕΚ η πλήρης διαφάνεια στη δημόσια ζωή και το δικαίωμα του πολίτη να γνωρίζει όλη την αλήθεια, ιδιαίτερα μάλιστα όταν η αλήθεια αυτή αφορά τους υπαίτιους για την καταστροφή της κυπριακής οικονομίας. Πιστεύουμε ότι η δουλειά που έχει γίνει στο πλαίσιο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών δε δημιουργεί οποιοδήποτε πρόβλημα στο ανακριτικό έργο και τη δικαστική διαδικασία και δηλώνουμε την εμπιστοσύνη μας και τη στήριξη μας στο έργο του Γενικού Εισαγγελέα και των συνεργατών του.

Κύριε Πρόεδρε,

Το 2013 ήταν σίγουρα η χειρότερη χρονιά μετά την τραγωδία του 1974. Ζήσαμε τον εφιάλτη της καταστροφής, με την κυπριακή οικονομία να φθάνει στο χείλος της χρεοκοπίας, με την υπογραφή ενός απαράδεκτου και αντιλαϊκού μνημονίου και την τρόικα να καθορίζει πλέον την οικονομική πολιτική του κράτους, με τη χρεοκοπία της δεύτερης μεγαλύτερης τράπεζας του τόπου, με το κούρεμα των καταθέσεων και την επιβολή αντιλαϊκών μέτρων λιτότητας, με τη μείωση των μισθών και των κοινωνικών παροχών, με την τρομακτική αύξηση της ανεργίας και το κλείσιμο δεκάδων μικρομεσαίων επιχειρήσεων, με την επιβολή δεκάδων νέων φορολογιών, τα υψηλά επιτόκια και την καλπάζουσα ακρίβια, με τη λήψη απόφασης για το ξεπούλημα ημικρατικών οργανισμών και τον κίνδυνο απώλειας της μόνιμης κατοικίας.

Εύλογα λοιπόν η οικονομική κρίση έχει δημιουργήσει ένα κλίμα έντονου προβληματισμού στην κοινωνία σχετικά με τις διαχρονικές ευθύνες που οδήγησαν τον τόπο στη σημερινή άθλια κατάσταση. Στο στόχαστρο, όπως ήταν φυσικό, βρίσκονται τα κόμματα, οι πολιτικοί, οι θεσμοί και γενικότερα ο τρόπος λειτουργίας του πολιτικού συστήματος. Σε αυτό συνέτειναν η διαπλοκή, τα σκάνδαλα, η κακοδιαχείριση, η διαφθορά, η απουσία ελέγχου, η έλλειψη λογοδοσίας και παραδειγματικής τιμωρίας όσων εμπλέκονται. Δυστυχώς, δεν υπήρξε η απαιτούμενη διαφάνεια, ενώ κυριάρχησε η σιωπή, η ανοχή και η ατιμωρησία. Όλα αυτά τα φαινόμενα δημιούργησαν κλίμα απαξίωσης προς τα κόμματα και τους πολιτικούς και αποχή των πολιτών από τα δημόσια πράγματα.

Οι πολίτες απαιτούν να χυθεί άπλετο φως στη σήψη που υπήρξε στη δημόσια ζωή, στην οικονομία και στο τραπεζικό σύστημα και ζητούν την προσαγωγή όλων των υπαίτιων ενώπιον της δικαιοσύνης για την παραδειγματική τους τιμωρία. Σήμερα υπάρχει μια τάση ισοπέδωσης ευθυνών και υπευθύνων. Ωστόσο, αυτή η τάση εξυπηρετεί τους ενόχους, αφού η διαφθορά εμφανίζεται να αφορά όλους, το σύνολο των πολιτικών κομμάτων και το σύνολο των πολιτικών. Είναι γι' αυτό που χρειάζεται επιτέλους η πλήρης διαφάνεια στη δημόσια ζωή. Οι πολίτες δεν πρόκειται να ανεχθούν άλλο τη συσκότιση και τη συγκάλυψη. Είναι αναγκαίο να

αποκαλυφθούν οι πολιτικές, αστικές και ποινικές ευθύνες και να κατονομαστούν όσοι και όποιοι είναι φορείς αυτών των ευθυνών.

Κύριε Πρόεδρε,

Υπάρχουν τεράστιες πολιτικές ευθύνες για τα μεγάλα αδιέξοδα της κυπριακής οικονομίας. Οι ευθύνες αυτές εστιάζονται πρώτα και κύρια στην προηγούμενη κυβέρνηση, η οποία δεν αντιλήφθηκε δυστυχώς τα προβλήματα και δεν πήρε έγκαιρα τα αναγκαία μέτρα για αντιμετώπισή τους. Τεράστιες ευθύνες έχει επίσης και για τον τρόπο που χειρίστηκε σημαντικά θέματα, όπως ήταν το κούρεμα του ελληνικού χρέους και η παραχώρηση του €1,8 δις στη Λαϊκή Τράπεζα ως κρατικής εγγύησης. Είναι χαρακτηριστικό ότι το δημόσιο χρέος από 48% το 2008 εκτοξεύτηκε το 2012 σε 85%, ενώ ο ευκαιριακός βραχυπρόθεσμος δανεισμός συγκέντρωσε πολλές λήξεις τη διετία 2014-2015, καθιστώντας την εξυπηρέτησή τους αδύνατη.

Μεγάλες πολιτικές ευθύνες φέρει όμως και ο νυν Πρόεδρος της Δημοκρατίας, που παρουσιάστηκε απροετοίμαστος στο Eurogroup του Μαρτίου, με αποτέλεσμα τη λήψη της πρωτοφανούς απόφασης για το κούρεμα των καταθέσεων στην Κύπρο, αλλά και για τον κακό χειρισμό στην πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Με την εξέταση από την επιτροπή Θεσμών του θέματος, έχει αναδειχθεί ο σκανδαλώδης τρόπος με τον οποίο λειτούργησε το τραπεζικό και το εποπτικό σύστημα της Κύπρου. Θα αναφερθώ στα πιο σημαντικά θέματα.

Οι τράπεζες Κύπρου και Λαϊκή προέβαιναν κατά καιρούς σε εκδόσεις αξιόγραφων κεφαλαίου για ενίσχυση των πρωτοβάθμιων κεφαλαίων τους, με στόχο τη συνέχιση της ανάπτυξης των τραπεζών και την ενδυνάμωση της κεφαλαιακής τους βάσης. Τα αξιόγραφα είναι πολύπλοκα χρηματοοικονομικά προϊόντα και είναι φανερό ότι εκ μέρους των τραπεζών υπήρξε παραπλάνηση ή και εξαπάτηση πολιτών, προκειμένου να επενδύσουν σε αξιόγραφα. Υπήρξε ανεπαρκής ενημέρωση για το προϊόν, για την πραγματική οικονομική κατάσταση των τραπεζών και για τους κινδύνους που ελλοχεύουν από μια τέτοια επένδυση, ενώ η προώθηση των αξιολογίων γινόταν από μη καταρτισμένο, σύμφωνα με τις οδηγίες, προσωπικό.

Δυστυχώς, διαπιστώνουμε ότι η Κεντρική Τράπεζα και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς έδειξαν αδυναμία, απροθυμία, ανικανότητα ή και σκόπιμη αμέλεια να προειδοποιήσουν τους πολίτες για τους κινδύνους και να ελέγξουν τον τρόπο προώθησής τους. Εξαιτίας των εγκληματικών αυτών λαθών και παραλείψεων, χιλιάδες συμπολίτες μας βρέθηκαν εγκλωβισμένοι. Έχασαν τις οικονομίες τους απλοί άνθρωποι, συνταξιούχοι, εργαζόμενοι, ελεύθεροι επαγγελματίες, άνθρωποι που δούλεψαν ολόκληρη τη ζωή τους, για να αποταμιεύσουν κάποια χρήματα, προκειμένου να στηρίξουν τις οικογένειές τους και να έχουν μια καλύτερη ζωή.

Σήμερα τους βασανίζει ένα τεράστιο γιατί. Γιατί να θυματοποιηθούν από τις τράπεζες; Γιατί να μη σημειωθεί καμιά αντίδραση εκ μέρους των εποπτικών αρχών; Γιατί να μην υπάρξει καμιά προειδοποίηση, κανένας έλεγχος, καμιά προστασία και καμιά τιμωρία; Και το σημαντικότερο: Πώς και πότε θα δικαιωθούν;

Η Τράπεζα Κύπρου, στην προσπάθειά της να καλύψει τις τεράστιες ζημιές της από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, προέβαινε μέχρι το 2011 σε επενδύσεις σε ομόλογα ελληνικού δημοσίου, εκμεταλλευόμενη τις υψηλές αποδόσεις τους και εφαρμόζοντας στρατηγική απόλυτης απόδοσης για αύξηση των εσόδων της από τόκους και από την ευκαιριακή πώληση ομολόγων, όταν οι συνθήκες ήταν ευνοϊκές. Η τράπεζα προσπαθούσε να καλύψει οργανικές ζημιές μέσω καιροσκοπικών κινήσεων στα ελληνικά ομόλογα.

Σειρά λαθών και παραλείψεων από τη διοίκηση της Τράπεζας Κύπρου την οδήγησαν σε υπερβολική έκθεση στην ελληνική αγορά. Είναι αδιανόητο να αγοράζονται ομόλογα από τη δευτερογενή αγορά, ενώ άλλα ξένα τραπεζικά ιδρύματα -κυρίως γερμανικά- ξεφορτώνονταν συγκεκριμένα ομόλογα.

Από την έρευνα της Alvarez & Marsal διαφάνηκε μια αδικαιολόγητη αδράνεια του διοικητικού συμβουλίου της Τράπεζας Κύπρου. Και είναι πλήρως εξηγήσιμο αυτό, αφού στο διοικητικό συμβούλιο της τράπεζας συμμετείχαν άτομα χωρίς επαρκή κατάρτιση, άτομα που δεν απαιτούσαν και δε λάμβαναν ικανοποιητική πληροφόρηση από τα στελέχη της τράπεζας, άτομα που έπαιρναν τις αποφάσεις για τις επενδύσεις σε ομόλογα ελληνικού δημοσίου, των οποίων η συμμετοχή σε όλα τα σημαντικά όργανα στρατηγικής διαχείρισης κινδύνου τόσο σε εκτελεστικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο διοικητικού συμβουλίου δημιουργούσε σύγκρουση συμφερόντων, που ενδεχομένως να οδήγησε στις ζημιές που υπέστη η τράπεζα από τις επενδύσεις της.

Στην έρευνα της Alvarez & Marsal διαπιστώνεται επίσης η αδράνεια, η αμέλεια και η ανικανότητα της Κεντρικής Τράπεζας να αναγνωρίσει, να αξιολογήσει και να διερευνήσει την εξάρτηση της Τράπεζας Κύπρου από τα εισοδήματα που προέκυπταν από εισπρακτέους τόκους και από τις πωλήσεις ομολόγων, για να διατηρήσει την κερδοφορία της. Δυστυχώς, η Κεντρική Τράπεζα δεν άσκησε αποτελεσματική εποπτεία των επενδυτικών ενεργειών της Τράπεζας Κύπρου ούτε πήρε οποιαδήποτε μέτρα, όταν αντιλήφθηκε ότι η Τράπεζα Κύπρου συνέχισε την αγορά ομολόγων ελληνικού δημοσίου.

Ευθύνη έχει και η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, η οποία αδικαιολόγητα καθυστέρησε να διερευνήσει υποθέσεις εναντίον της Τράπεζας Κύπρου για παράλειψη ενημέρωσης του επενδυτικού κοινού και χρήσιμων εμπιστευτικών πληροφοριών. Η διερεύνηση ολοκληρώθηκε και επιβλήθηκαν πρόστιμα με τρία χρόνια καθυστέρηση. Είναι φανερό ότι το διοικητικό συμβούλιο και τα στελέχη της Τράπεζας Κύπρου έθεσαν σε κίνδυνο τη βιωσιμότητά της για χάρη της κερδοφορίας της.

Η Λαϊκή Τράπεζα, η δεύτερη μεγαλύτερη κυπριακή τράπεζα, λειτούργησε τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερα την περίοδο της παρουσίας του κ. Βγενόπουλου στην προεδρία του διοικητικού συμβουλίου, με σωρεία λαθών και παραλείψεων. Είναι φανερό ότι τα διοικητικά συμβούλια και τα στελέχη της με μεθοδευμένο, συστηματικό και εγκληματικό τρόπο οδήγησαν τη Λαϊκή Τράπεζα στην καταστροφή και ταυτόχρονα την κυπριακή οικονομία στην κατάρρευση.

Σ' αυτή την καταστροφική πορεία υπήρξε αδικαιολόγητη αδράνεια από την Κεντρική Τράπεζα η οποία, ως εποπτική αρχή, ενώ διαπίστωνε τις λανθασμένες πρακτικές που εφάρμοζε η τράπεζα, δεν προέβη σε ενέργειες για αντιμετώπιση των προβλημάτων της, παρά μόνο στην αποστολή επιστολών.

Είναι αδιανόητο η Marfin Egnatia Bank να παραχωρεί δεκάδες εκατομμύρια ευρώ σε μοναστήρια, επιχειρηματίες και άλλους, χωρίς εξασφαλίσεις, για αγορά μετοχών, κάποιες φορές σε εταιρείες του ίδιου ομίλου ή να προβαίνει σε επενδυτικές δραστηριότητες, χωρίς να υπάρχει αποτελεσματικός έλεγχος από την Κεντρική Τράπεζα. Το θέμα των επενδυτικών δραστηριοτήτων της Μονής Βατοπεδίου μέσω των εταιρειών Rassadel και Madeus, οι οποίες, με βάση το πόρισμα της Βουλής των Ελλήνων, δεν είχαν ξεκάθαρο ιδιοκτησιακό καθεστώς και ούτε υπέβαλλαν την ετήσια έκθεσή τους στον Έφορο Εταιρειών, δεν προβληματίσε τις εποπτικές αρχές, για να προχωρήσουν σε έρευνα και λήψη μέτρων.

Όσον αφορά τη συγχώνευση της Marfin Egnatia Bank με τη Marfin Popular Bank, ενώ ήταν ξεκάθαρο ότι οι δύο τράπεζες αντιμετώπιζαν πολλά προβλήματα ιδιαίτερα στην Ελλάδα από το 2009, οι εποπτικές αρχές δεν πήραν οποιαδήποτε μέτρα, παρ' όλο που γνώριζαν τους κινδύνους, αλλά και την υποχρέωση της Κυπριακής Δημοκρατίας που δημιουργείται με τη συγχώνευση για εγγύηση των καταθέσεων των υποκαταστημάτων στην Ελλάδα, καθώς και την ανάγκη που θα δημιουργείται για άντληση ELA προς κάλυψη των αναγκών για τις εργασίες στην Ελλάδα. Σημειώνεται ότι στους λογαριασμούς της τράπεζας από τη συγκεκριμένη συγχώνευση δημιουργήθηκε ποσό κοντά στο €1 δις ως φήμη και πελατεία, **το οποίο** διαγράφηκε **το** 2011.

Είναι σημαντικό επίσης να σημειωθεί ότι η διοίκηση της Λαϊκής εφάρμοζε μια στρατηγική φορτώματος διατραπεζικού χρέους της τράπεζας στην Κύπρο και ξεφορτώματος διατραπεζικού χρέους της τράπεζας από τον ελλαδικό χώρο. Αυτή η πολιτική σε συνδυασμό με την απώλεια καταθέσεων υπήρξαν ο βασικότερος λόγος της συνεχούς αύξησης του ELA, οι συνέπειες του οποίου ήταν η κατάρρευση του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Κύπρο.

Η άντληση ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα έγινε ανεξέλεγκτα, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι κίνδυνοι στους οποίους θα εξετίθετο το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Κύπρου. Είναι αδιανόητο και εγκληματικό μια τράπεζα να αφηθεί να προβεί σε υπερδανεισμό μέσω ELA υπερμεγέθη σε σχέση με το ΑΕΠ της χώρας και να φτάσει ο ELA το Μάρτιο του 2013 στα €9,1 δις.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι για μικρό χρονικό διάστημα μετά την απόφαση για παραχώρηση του €1,8 δις ως κρατικής εγγύησης στη Λαϊκή Τράπεζα το ποσό του ELA αυξήθηκε κατακόρυφα κατά €6,1 δις, δημιουργώντας εύλογα ερωτήματα γιατί αντλήθηκαν τόσο υψηλά ποσά ρευστότητας. Πού έχουν διοχετευθεί; Γιατί η κυβέρνηση και ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας έδειξαν αυτή την εγκληματική ανοχή; Ύποπτη και ανεύθυνη ήταν και η ανοχή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Φυσικά, έχουμε τη δημόσια παραδοχή του κ. Δημητριάδη ότι διατηρούσε τη Λαϊκή στον αναπνευστήρα, μέχρι να τελειώσουν οι προεδρικές εκλογές, μια παραδοχή που φανερώνει την εγκληματική του αμέλεια, μια παραδοχή που αποκαλύπτει ότι ο κ. Δημητριάδης, αντί να διαδραματίζει το σωστό ρόλο του κεντρικού τραπεζίτη, προτίμησε να παίζει πολιτικά παιχνίδια που εξυπηρετούσαν τον τότε Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τους σχεδιασμούς του για τις προεδρικές εκλογές.

Δυστυχώς, σκοπιμότητες από την τότε κυβέρνηση υπήρξαν και στη λήψη απόφασης για στήριξη της Λαϊκής Τράπεζας με κρατική εγγύηση ύψους €1,8 δις. Το Υπουργείο Οικονομικών, η Κεντρική Τράπεζα και το διοικητικό συμβούλιο της Λαϊκής, ενώ γνώριζαν την τραγική οικονομική κατάσταση της τράπεζας, παραπλάνησαν τη Βουλή των Αντιπροσώπων, παρουσιάζοντας ανεπαρκή στοιχεία, χωρίς μελέτες και χωρίς την επισήμανση των κινδύνων. Κινδυνολόγησαν και εκβίασαν τα κόμματα, υποχρεώνοντάς τα να εγκρίνουν την κρατική εγγύηση του €1,8 δις, απόφαση που αποδεικνύεται καταστροφική για τη Λαϊκή και την οικονομία του τόπου.

Κύριε Πρόεδρε,

Όσον αφορά τις επεκτάσεις και επενδύσεις της Τράπεζας Κύπρου στο εξωτερικό, διαπιστώνεται και από την έκθεση της Alvarez & Marsal και από τα στοιχεία που κατατέθηκαν ενώπιον της επιτροπής ότι ανώτερα στελέχη της Τράπεζας Κύπρου, ενεργώντας με σκοπιμότητες, προχώρησαν σε επενδύσεις και επεκτάσεις στο

εξωτερικό, χωρίς να ενημερώνουν επαρκώς το διοικητικό συμβούλιο και χωρίς να λάβουν υπόψη τα αρνητικά στοιχεία που υπήρχαν ενώπιόν τους.

Απαράδεκτη και εγκληματική ήταν και η απόφαση της Κεντρικής Τράπεζας να εγκρίνει την εξαγορά, προτού ολοκληρωθεί η έκθεση δέουσας επιμέλειας, και παρ' όλο που γνώριζε ότι η Uniastum αντιμετώπιζε θέματα κακής εταιρικής διακυβέρνησης, ότι υπήρχε υπέρμετρο ύψος δανείων, κακή κερδοφορία και κακή εσωτερική παραγωγή κεφαλαίου, που δημιούργησε δυσκολία στην κεφαλαιακή επάρκεια της τράπεζας και πολλά άλλα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ένα από τα πιο σημαντικά θέματα που απασχόλησε την επιτροπή Θεσμών ήταν η παραχώρηση δανείων με ευνοϊκούς όρους, η διαγραφή δανείων, οι αμοιβές και τα ωφελήματα των τραπεζικών στελεχών και μελών των διοικητικών συμβουλίων, καθώς και το θέμα εκροών καταθέσεων σε κρίσιμες περιόδους.

Οι τράπεζες παραχωρούσαν ανεξέλεγκτα δάνεια για επενδυτικούς σκοπούς, πολλές φορές χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τα πραγματικά δεδομένα του δανειολήπτη, με μεγάλη διάρκεια αποπληρωμής, με χαμηλά επιτόκια, χωρίς εξασφαλίσεις και χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τους αυξημένους πιστωτικούς κινδύνους. Η Marfin Egnatia Bank στην Ελλάδα παραχώρησε δάνεια που ξεπερνούσαν το €1,3 δις, με σκοπό την αγορά μετοχών κυρίως της MIG του κ. Βγενόπουλου. Στη MIG παραχώρησε δάνεια €542 εκατομ. για επενδυτικούς σκοπούς, εκ των οποίων τα €133 εκατομ. είναι ανεξασφάλιστα. Ο Όμιλος Ζολώτα εξασφάλισε δάνεια ύψους €600 εκατομ., από τα οποία τα €254 εκατομ. προς την εταιρεία Focus και τα €238,9 εκατομ. για την εταιρεία Terra Stabile. Δάνεια παραχωρήθηκαν ακόμη σε εταιρείες του κ. Μιχάλη Σάλλα, προέδρου της Τράπεζας Πειραιώς, ύψους €150 εκατομ. χωρίς επαρκείς εξασφαλίσεις, στο μοναστήρι Βατοπεδίου, ύψους €156 εκατομ. χωρίς επαρκείς εξασφαλίσεις για επενδυτικούς σκοπούς από τις εταιρείες Rassadel και Madeus και σε πολλούς άλλους.

Το τραγικό ήταν ότι, παρά την επιδείνωση της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα και τη φυγάδευση στο εξωτερικό πολλών καταθέσεων, συνέχιζαν να παραχωρούν ανεξέλεγκτα δάνεια, φτάνοντας το 2010 στα €13,9 δις, ενώ οι καταθέσεις μειώθηκαν στα €9,7 δις, δημιουργώντας εύλογα το ερώτημα για το ποιος θα αναλάμβανε να καλύψει το κενό των €4,2 δις.

Στην Κύπρο η Λαϊκή Τράπεζα παραχώρησε δάνεια πολλών εκατομμυρίων με μηδενικό ή και κατά πολύ μικρότερο της αγοράς επιτόκιο, με ανεπαρκείς εξασφαλίσεις, οδηγώντας την τράπεζα σε τεράστιες κεφαλαιακές ανάγκες. Επιπλέον, σκανδαλώδης πρέπει να θεωρείται η ενέργεια της τράπεζας να παραχωρεί παχυλά φιλοδωρήματα στη διευθυντική ομάδα, την ώρα που τα ίδια άτομα είχαν μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Παρόμοια ήταν η κατάσταση και στην Τράπεζα Κύπρου, όπου εκατοντάδες επιχειρηματίες εμφανίζονται υπερδανεισμένοι με τεράστιες καθυστερήσεις στην καταβολή των δόσεων.

Στο συνεργατισμό, όπου τα μέλη των επιτροπών των διαφόρων ΣΠΕ ήταν συνήθως άτομα χωρίς προσόντα και η επιλογή τους γινόταν με βάση την κομματική τους ταυτότητα, παραχωρούσαν δάνεια με μεγάλη ευκολία, ανεξέλεγκτα, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα οικονομικά δεδομένα του δανειολήπτη και πολλές φορές με κομματικά κριτήρια. Είναι φανερό ότι και από πλευράς του εφόρου και της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας δεν υπήρχε η σωστή εποπτεία και ούτε λαμβάνονταν δραστικά μέτρα εκεί όπου εντοπιζόνταν προβλήματα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ένα θέμα για το οποίο έγινε δικαιολογημένα πολύς λόγος είναι η προνομιακή διαγραφή δανείων από την Τράπεζα Κύπρου και τη Λαϊκή Τράπεζα. Οι τράπεζες, για να διαγράψουν δάνειο, εφαρμόζουν τις εσωτερικές τους διαδικασίες. Με βάση τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν στην επιτροπή, φαίνεται ότι σε πολλές περιπτώσεις η διαγραφή γινόταν με μεγάλη ευκολία, όταν τα δάνεια αυτά ανήκαν σε πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα ή εταιρείες συνδεδεμένες μαζί τους, όπως για την εταιρεία Tamasos ποσό €2,7 εκατομ., όπου οι εγγυητές ήταν στελέχη της ΠΕΟ και του ΑΚΕΛ, της ΠΕΟ €190.000, της εταιρείας Atrotos, της εφημερίδας "Μάχη" €445.000, της εταιρείας ΕΡΕ, τον έλεγχο της οποίας είχε ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας Γιώργος Βασιλείου, διαγραφή 5,8 εκατομ. δολαρίων και άλλα.

Το ερώτημα που δικαιολογημένα τίθεται είναι γιατί δεν εφαρμοζόταν με την ίδια ευκολία η διαγραφή δανείων, όταν αυτά αφορούσαν απλούς πολίτες. Γι' αυτό θα πρέπει να γίνει σε βάθος έρευνα, ώστε να φανούν οι λόγοι της προνομιακής μεταχείρισης που έτυχαν πολιτικά εκτεθειμένα άτομα, καθώς και άτομα και εταιρείες που έχουν σχέση μαζί τους με την παραχώρηση δανείων με ευνοϊκούς όρους και τη διαγραφή δανείων, ώστε να διαφανεί αν υπήρξε και σε ποιο βαθμό υπήρξε διαπλοκή για τη λήψη συγκεκριμένων αποφάσεων είτε από κυβερνήσεις είτε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων είτε από την Κεντρική Τράπεζα προς όφελος των τραπεζών.

Σε σχέση με τις αμοιβές και τα ωφελήματα των τραπεζικών στελεχών και των μελών των διοικητικών συμβουλίων, υπήρξε μια εξωπραγματική αύξηση στις αμοιβές των διοικητικών συμβουλίων με εκτελεστική ιδιότητα, καθώς και των βασικών στελεχών μετά το 2008. Απαράδεκτη και ανεύθυνη ήταν και η παραχώρηση αφειδώλευτα μπόνους στους υπαλλήλους τραπεζών, ιδιαίτερα στη Λαϊκή Τράπεζα. Μόνο ένα στέλεχος

εισέπραξε συνολικά μπόνους ύψους €3.350.000 και άλλα στελέχη μικρότερα ποσά. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην Ελλάδα παραχωρήθηκαν συνολικά μπόνους ύψους €33 εκατομ. και στην Κύπρο €17.800.000.

Υπήρξε ανευθυνότητα των αρμοδίων, εφαρμόζοντας και σε αυτό το θέμα μια αδικαιολόγητη και εξωπραγματική πολιτική με βάση τις χρηματοοικονομικές συνθήκες των τραπεζών. Αυτή η πολιτική ωθούσε στελέχη να προβαίνουν σε επενδύσεις υψηλού κινδύνου με εικονικά κέρδη, τα οποία σχετίζονται με τις αυξήσεις μισθών και την παραχώρηση μπόνους. Πιθανόν να αποσκοπούσε επίσης στη συγκάλυψη ή και στην αποσιώπηση γεγονότων. Αξιοσημείωτο είναι ότι για τα θέματα αυτά δεν υπήρξε κανένας έλεγχος ούτε λήψη κάποιων μέτρων από τις εποπτικές αρχές.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η επιτροπή ασχολήθηκε και με τα θέματα που προκύπτουν από την κρίσιμη περίοδο του Eurogroup του Μαρτίου του 2013. Σημαντικό είναι το θέμα των εκροών κεφαλαίων και κατά πόσον υπήρξε προνομιακή πληροφόρηση κάποιων για την προοπτική λήψης απόφασης για κούρεμα των καταθέσεων. Είναι ξεκάθαρο ότι υπήρξαν σημαντικές εκροές κεφαλαίων και γι' αυτό η επιτροπή ζήτησε όλα τα στοιχεία από την ημερομηνία της έγκρισης του ποσού του €1,8 δις προς τη Λαϊκή Τράπεζα μέχρι και την περίοδο που οι τράπεζες παρέμειναν κλειστές μετά την απόφαση του Eurogroup.

Η Κεντρική Τράπεζα παρουσίασε στην επιτροπή καταλόγους 11 000 συναλλαγών με εκροές κεφαλαίων από φυσικά πρόσωπα και εταιρείες χωρίς όλα τα αναγκαία στοιχεία. Μελετώντας τους καταλόγους, διαπιστώνεται ότι υπήρξαν εκροές κεφαλαίων από πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα και από άτομα συνδεδεμένα με αυτά, καθώς και εταιρείες. Επίσης υπήρξαν εκροές κεφαλαίων από εταιρείες ξένων συμφερόντων, οι οποίες ήταν πελάτες μεγαλοδικηγόρων και μεγαλολογιστών. Σημαντικό είναι ότι στις περισσότερες των περιπτώσεων πραγματοποιούσαν εκροές, αφήνοντας υπόλοιπο στο λογαριασμό μικρότερο των €100.000.

Με βάση όλα αυτά, είναι φανερό ότι κάποιος είχαν προνομιακή ενημέρωση για το κούρεμα των καταθέσεων. Οι υποψίες επιβεβαιώθηκαν και από τη δήλωση του προέδρου του Eurogroup ότι ο Πρόεδρος Αναστασιάδης και άλλοι αξιωματούχοι γνώριζαν για τις προθέσεις του Eurogroup. Είναι γι' αυτό που στηρίξαμε την άποψη ότι θα έπρεπε να δοθούν όλοι οι κατάλογοι εκροών στη δημοσιότητα, για να γνωρίζουν οι πολίτες όλη την αλήθεια. Η στάση του ΔΗΣΥ και του ΑΚΕΛ δημιουργεί εύλογες υποψίες στους πολίτες για προσπάθεια συγκάλυψης κάποιων.

Για την ΕΔΕΚ είναι ξεκάθαρο ότι γι' αυτό το θέμα υπάρχουν πολιτικές ευθύνες. Πιστεύουμε ότι θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο μετά την έγκριση από τη Βουλή το Μάιο του 2012 του ποσού του €1,8 δις για τη Λαϊκή Τράπεζα υπήρξαν εκροές και από ποιους. Δεν είναι τυχαίο ότι μετά τη λήψη της απόφασης από τη Βουλή υπήρξε άντληση ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα γύρω στα €6,2 δις.

Επίσης, θα πρέπει να εξεταστεί κατά πόσο μετά τις 15 Μαρτίου και κατά τη διάρκεια που οι τράπεζες ήταν κλειστές ανώτερα στελέχη των τραπεζών εισήλθαν στις τράπεζες και πραγματοποιούσαν εκροές κεφαλαίων. Η ΕΔΕΚ ανέδειξε το θέμα πολλές φορές, ζητώντας να δοθούν τα DVDs του συστήματος ασφαλείας των τραπεζών, για να γίνει η σχετική διαπίστωση, χωρίς καμιά ανταπόκριση.

Ένα άλλο σημαντικό θέμα είναι η πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα. Για το θέμα αυτό έγιναν εντελώς απαράδεκτοι και ανεύθυνοι και καταστροφικοί χειρισμοί. Φαίνεται ότι η διαπραγμάτευση για την πώληση έγινε από εκπρόσωπο της Alvarez & Marsal, χωρίς την ενημέρωση των διοικήσεων των τραπεζών, με θεατή την Κεντρική Τράπεζα και με την πολιτική απόφαση του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Η τιμή πώλησης καθορίστηκε με βάση τα αποτελέσματα της Pimco, που πρόβλεπαν ότι οι ανάγκες ανακεφαλαιοποίησής τους ανέρχονταν στα €3 δις, ενώ με βάση την ανακοίνωση της Τράπεζας της Ελλάδος το Μάρτιο του 2014 οι πραγματικές ανάγκες της τράπεζας που εξαγόρασε τα υποκαταστήματα ανέρχονταν στα €425 εκατομμύρια. Αυτό καταδεικνύει πόσο βεβιασμένη, λανθασμένη και καταστροφική ήταν η απόφαση πώλησης των υποκαταστημάτων έναντι του ποσού των €450 εκατομ. στην Τράπεζα Πειραιώς, η οποία από την αγορά αυτή είχε κέρδη γύρω στα €3,5 δις. Επιπλέον, με τη συμφωνία αυτή, ο ELA που αφορούσε τις εκροές καταθέσεων στα ελλαδικά παραρτήματα φορτώθηκε στην Τράπεζα Κύπρου, γεγονός που καταδεικνύει ξεκάθαρα ότι η συμφωνία εξυπηρετούσε συγκεκριμένα συμφέροντα.

Για την καταστροφική αυτή συμφωνία υπάρχουν τεράστιες πολιτικές ευθύνες στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, με την ευθύνη του οποίου λήφθηκε η τελική απόφαση. Ευθύνες έχει και η Κεντρική Τράπεζα, για το γεγονός ότι δε συμμετείχε στη διαπραγμάτευση, καθώς και για το ότι δεν πήρε έγκαιρα διορθωτικά μέτρα για επίλυση των προβλημάτων των υποκαταστημάτων στην Ελλάδα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Πολλά ερωτηματικά υπάρχουν και για τις διαδικασίες επιλογής και αμοιβής των συμβουλευτικών οίκων Alvarez & Marsal και Pimco. Ιδιαίτερα για τον οίκο Pimco υπάρχουν και πολλά ερωτηματικά για τον τρόπο που εργάστηκε για το διαγνωστικό έλεγχο. Δημιουργήθηκε η εντύπωση ότι υπήρχε πρόθεση υπερβολής στην εκτίμηση των κεφαλαιακών αναγκών των τραπεζών, ενώ φαίνεται ότι η προσφορά του συγκεκριμένου

οργανισμού ήταν από τις υψηλότερες. Η Rimco λειτούργησε με αντιεπαγγελματικό τρόπο, χωρίς να ενημερώνει σωστά ή και να λαμβάνει υπόψη σοβαρά τις απόψεις των εκπροσώπων της Δημοκρατίας στην επιτροπή. Σε αυτό συνέτεινε και η απουσία του Διοικητή και Υποδιοικητή της Κεντρικής Τράπεζας από τη συγκεκριμένη επιτροπή. Οι πρακτικές που εφαρμόστηκαν από τις εταιρείες εκτιμητών για τις εμπράγματα εξασφαλίσεις ήταν καταστροφικές, με αποτέλεσμα να αυξηθούν δραματικά οι κεφαλαιουχικές ανάγκες των τραπεζών.

Κύριε Πρόεδρε,

Τους τελευταίους μήνες έγινε πολύς θόρυβος για τις πληροφορίες που δόθηκαν στην επιτροπή από τη ΜΟΚΑΣ για το χρηματισμό πολιτικών προσώπων, κομμάτων και μέσων μαζικής ενημέρωσης από την εταιρεία Focus του κ. Ζολώτα, στενού συνεργάτη του κ. Βγενόπουλου.

Η ΕΔΕΚ από την πρώτη στιγμή ζήτησε όπως υπάρξει πλήρης ενημέρωση για τα αποτελέσματα της έρευνας, τα οποία θα έπρεπε να δοθούν στη δημοσιότητα, για να μην υπάρχει συσκότιση και να αιωρείται σκόπιμα η άποψη ότι όλα τα κόμματα και όλοι οι πολιτικοί χρηματίζονται. Παρ' όλο που καλέσαμε τα κόμματα να δηλώσουν αν πήραν χρηματοδότηση από τη Focus, υπήρξε απόλυτη σιωπή. Το δημοσίευμα της εφημερίδας "Πολίτης" αποκάλυψε τελικά ότι τα κόμματα που χρηματίστηκαν από τη Focus ήταν το ΑΚΕΛ και ο ΔΗΣΥ, ο μεν ΔΗΣΥ να παραδέχεται μετά από προβληματισμό και το δε ΑΚΕΛ να αμφισβητεί το περιεχόμενο του δημοσιεύματος.

Επειδή το θέμα είναι πολύ σοβαρό, εμείς καλέσαμε και καλούμε το ΑΚΕΛ και το ΔΗΣΥ να εξουσιοδοτήσουν το Γενικό Εισαγγελέα να δημοσιοποιήσει τα αποτελέσματα της έρευνας, για να γνωρίζουν οι πολίτες όλη την αλήθεια. Οι πολίτες θέλουν να γνωρίζουν γιατί η Focus έδωσε αυτά τα τεράστια ποσά, τι ανταλλάγματα ζήτησε και τι εξυπηρετήσεις πήρε τελικά ο κ. Βγενόπουλος και οι συνεργάτες του.

Κύριε Πρόεδρε,

Τελειώνω με τη διαπίστωση ότι για την καταστροφή του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Κύπρου που οδήγησε στην κατάρρευση της κυπριακής οικονομίας υπάρχουν τεράστιες πολιτικές ευθύνες στον τέως Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την κυβέρνησή του, καθώς και στο σημερινό Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Υπάρχουν τεράστιες ευθύνες στους Διοικητές της Κεντρικής Τράπεζας Αθανάσιο Ορφανίδη και Πανίκο Δημητριάδη και στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς για την απουσία εποπτικού ελέγχου των τραπεζών, λήψης μέτρων και την επιβολή κυρώσεων για αντιμετώπιση των προβλημάτων και αποτροπή της καταστροφικής πορείας που ακολουθούσαν οι τράπεζες.

Εγκληματικές ευθύνες υπάρχουν σίγουρα στα διοικητικά συμβούλια και τα ανώτερα στελέχη των τραπεζών για τον τρόπο που διαχειρίστηκαν τις καταθέσεις των πελατών τους και τις απαράδεκτες και επικίνδυνες πολιτικές που εφάρμοσαν, για να αυξήσουν την κερδοφορία των τραπεζών και να εξυπηρετήσουν συγκεκριμένα συμφέροντα, οδηγώντας τελικά τις δύο μεγάλες τράπεζες στην καταστροφή.

Κύριε Πρόεδρε,

Οι πολίτες απαιτούν να αποδοθεί επιτέλους δικαιοσύνη σ' αυτό τον τόπο και τιμωρία των ενόχων. Είναι φανερό ότι βρισκόμαστε μπροστά σε ένα τεράστιο τεστ για το σύστημα δικαιοσύνης στην Κύπρο. Οι πολίτες θυμούνται την ατιμωρησία για το σκάνδαλο του χρηματιστηρίου και ανησυχούν.

Καλούμε το Γενικό Εισαγγελέα να επισπεύσει τις διαδικασίες για τις ποινικές ανακρίσεις, ώστε το συντομότερο δυνατό να διωχθούν όσοι εμπλέκονται. Καλούμε τους πολίτες να μας κρίνουν όχι από τα λόγια αλλά από τις πράξεις. Καλούμε τους πολίτες να τιμωρήσουν με την ψήφο τους στις 25 Μαΐου αυτούς που με τη στάση τους, τα λάθη και τις παραλείψεις τους έχουν οδηγήσει τον τόπο και το λαό στα σημερινά οικονομικά αδιέξοδα.

Η ΕΔΕΚ δεσμεύεται ότι θα πρωτοστατήσει στην ανάγκη διασφάλισης της διαφάνειας, της χρηστής διοίκησης, της σωστής λειτουργίας των θεσμών και στην παραδειγματική τιμωρία όσων ενέχονται στα σκάνδαλα των τραπεζών, της διαπλοκής, της κακοδιαχείρισης και της διασπάθισης δημοσίου χρήματος στο δημόσιο τομέα.

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω και να συγχαρώ τις υπηρεσίες της Βουλής και ιδιαίτερα τη γραμματεία της επιτροπής για τη μεγάλη, σημαντική και πολύ επαγγελματική δουλειά τους.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε, κύριε Σαρίκα.

Αγαπητοί κύριοι βουλευτές, τώρα θα διακόψουμε και θα επαναρχίσει η ολομέλεια τις εργασίες της στις 3.15 μ.μ., με πρώτο ομιλητή τον κ. Άντρο Κυπριανού και μετά τον κ. Αβέρωφ Νεοφύτου.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Θα αρχίσουμε αμέσως, όσοι και αν είναι, στις 3.15, νοουμένου ότι ο ομιλητής θα είναι εδώ. Δε χρειάζεται απαρτία.

(Ωρα διακοπής: 1.25 μ.μ.)

(Ωρα επανέναρξης: 3.25 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Σ. ΦΥΤΤΗΣ)

Καλό απόγευμα, αγαπητοί συνάδελφοι.

Συνεχίζουμε με πρώτο ομιλητή τον κ. Άντρο Κυπριανού.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Με τη σημερινή συζήτηση ολοκληρώνεται ο κύκλος της σημαντικής πρωτοβουλίας της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών. Στόχος ήταν να εξεταστούν τα πραγματικά γεγονότα που οδήγησαν την Κύπρο και το λαό μας σε μια άνευ προηγουμένου οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση.

Θέλω να συγχαρώ τα μέλη της επιτροπής, καθώς επίσης τους υπηρεσιακούς για το έργο που έχουν παραγάγει. Ανεξαρτήτως των διαφωνιών μας σε κάποιες πτυχές της έκθεσης, θεωρούμε ότι καταβλήθηκε σημαντική προσπάθεια.

Μεγάλη μερίδα του κυπριακού λαού τονίζει καθημερινά ως επιτακτική την ανάγκη να αποδοθούν ευθύνες στους ενόχους. Ειδικά μετά το φιάσκο της Ερευνητικής Επιτροπής Πική, αυτή η ανάγκη έγινε ακόμα πιο επιτακτική. Τότε με διάφορους τρόπους καλλιεργείτο η εντύπωση πως η Ερευνητική Επιτροπή για την Οικονομία θα λειτουργούσε περίπου ως δικαστήριο. Αυτή η εντύπωση κατεδαφίστηκε με ιλαροτραγικό σχεδόν τρόπο. Σήμερα οφείλουμε όλοι να ξεκαθαρίσουμε από την αρχή πως η Βουλή των Αντιπροσώπων δεν είναι δικαστήριο. Δεν έχει ούτε εξουσία ούτε αρμοδιότητα να τιμωρήσει τον οποιοδήποτε. Στην έκθεση της επιτροπής Θεσμών επιχειρείται η καταγραφή γεγονότων. Αυτά τα γεγονότα και όσα τα τεκμηριώνουν θα προωθηθούν στη Νομική Υπηρεσία, η οποία θα τα αξιολογήσει. Ο Γενικός Εισαγγελέας θα κρίνει αν χρειάζεται περαιτέρω διερεύνηση, πώς αυτή θα γίνει και εναντίον ποιων. Εκείνος θα αποφασίσει για το αν, τότε και ποιοι θα διωχθούν.

Τις τελευταίες μέρες υπήρξε έντονη δημόσια αντιπαράθεση αναφορικά με το αν θα έπρεπε να δημοσιοποιηθούν όλες οι ύποπτες εκροές καταθέσεων από τις τράπεζες πριν και μετά το μοιραίο βράδυ της 15^{ης} Μαρτίου του 2013. Επιχειρήθηκε από ορισμένους να δοθεί η εντύπωση πως το ΑΚΕΛ δε θέλει δήθεν να δημοσιοποιηθεί ο κατάλογος των ύποπτων εκροών. Πρόκειται για ανήθικο ψέμα! Το Μάρτη του 2013, όταν άλλοι έκλειναν τα μάτια, ως ΑΚΕΛ είχαμε ζητήσει επίσημα από το Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας να εξασφαλίσει στοιχεία από τις τράπεζες και να ενημερώσει τη Βουλή ως προς τους πραγματικούς ιδιοκτήτες, που βρίσκονται πίσω από νομικά πρόσωπα, εταιρείες, ώστε να γίνει η επεξεργασία των εκροών και να αποκαλυφθούν στην πράξη οι όποιες ύποπτες συναλλαγές. Την ίδια περίοδο ζητήσαμε γραπτώς από τη Νομική Υπηρεσία και το Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας τη διερεύνηση καταγγελιών αναφορικά με εκροές καταθέσεων έναντι προμήθειας τόσο κατά την περίοδο που προηγήθηκε του Eurogroup όσο και κατά τη διάρκεια της κλειστής περιόδου. Στόχος μας ήταν και είναι να τιμωρηθούν όσοι πραγματικά είναι ένοχοι.

Η άκριτη δημοσιοποίηση τριάντα χιλιάδων συναλλαγών όμως θα εξυτηρητήσει μόνο αυτούς που θέλουν να κρυφτούν, ενώ θα στιγματίσει τις χιλιάδες εκείνων που, κατά τη συνήθη τους πρακτική, έστειλαν και εκείνη την περίοδο χρήματα στο εξωτερικό. Θα επιτρέψει να χαθούν μέσα στις χιλιάδες ονομάτων τα ονόματα αυτών που ανήθικα και με δόλο έβγαλαν χρήματα στο εξωτερικό. Το ερώτημα λοιπόν μπορεί να αντιστραφεί. Γιατί ορισμένοι επιμένουν να δημοσιοποιηθούν και οι τριάντα χιλιάδες εκροές; Δεν αντιλαμβάνονται πως μέσα στις χιλιάδες θα χαθούν οι πραγματικά ένοχοι; Πέρσι διέρρευσε ένας κατάλογος έξι χιλιάδων συναλλαγών. Μέσα στους πολλούς καλύφθηκαν οι λίγοι. Όποιος δεν το παραδέχεται αυτό απλώς τους συγκαλύπτει. Τι θα επιτύχουμε, αν επιτρέψουμε να γίνει αυτό; Πρώτα θα τους διαπομπεύσουμε όλους και μετά θα τους ζητούμε να αποδείξουν ότι δεν είναι ελέφαντες!

Είναι υποχρέωση όλων, κύριε Πρόεδρε, μέσα σε αυτή την αίθουσα να είμαστε σοβαροί. Να απαιτήσουμε η Κεντρική Τράπεζα να επεξεργαστεί τα στοιχεία και να δημοσιοποιήσουμε τις ύποπτες συναλλαγές. Τότε θα κριθούμε όλοι για την προσπάθειά μας για διαφάνεια και παραδειγματική τιμωρία των ενόχων.

Ανάλογη σοβαρότητα οφείλουμε να επιδείξουμε και στην εξέταση του συνόλου των γεγονότων που μας οδήγησαν εδώ. Η Κύπρος διέρχεται σήμερα τη χειρότερη περίοδό της μετά το δίδυμο έγκλημα του 1974. Είναι υποχρέωσή μας να εξετάσουμε τους λόγους που μας οδήγησαν σε αυτό το σημείο ολοκληρωμένα και αντικειμενικά, αν θέλουμε να αποτρέψουμε παρόμοιες καταστάσεις στο μέλλον. Να σταθούμε πάνω από

μικροκομματικές σκοπιμότητες και προσωπικές φιλοδοξίες, που δυστυχώς κυριάρχησαν στην πολιτική ζωή τα τελευταία χρόνια και οι οποίες καλλιέργησαν διαστρεβλωμένη εικόνα στην κοινή γνώμη για τα πραγματικά γεγονότα.

Εδώ και αρκετά χρόνια διεξάγεται έντονη συζήτηση αναφορικά με το τι μας οδήγησε στη σημερινή δεινή θέση. Ως ΑΚΕΛ επισημάναμε ότι, μπορεί να υπήρχαν προβλήματα στο δημοσιονομικό τομέα, καταβαλλόταν όμως προσπάθεια να ξεπεραστούν. Διορθώθηκαν στρεβλώσεις πολλών ετών, ενώ, ως αποτέλεσμα των μέτρων που λήφθηκαν το Δεκέμβριο του 2011, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μάς αφαίρεσε από το σχετικό κατάλογο των χωρών με προβληματική οικονομία. Σε κάθε περίπτωση τα δημόσια οικονομικά μπορούσε να ελεγχθούν και δεν ήταν λόγος αυτός να προσφύγουμε στο Μηχανισμό Στήριξης. Ενδεικτικό αυτού που λέω είναι ότι οι δείκτες για τα δημόσια οικονομικά τότε ήταν καλύτεροι από σήμερα. Τότε χαρακτηρίζονταν καταστροφικοί. Σήμερα τόσο η τρόικα όσο και η κυβέρνηση τους βρίσκουν ικανοποιητικούς. Εκείνο που μας υποχρέωσε να προσφύγουμε στο Μηχανισμό Στήριξης ήταν η μεγάλη τρύπα στον τραπεζικό τομέα, τρύπα που θεωρώ ότι σκόπημα μεγάλωσαν οι Ευρωπαίοι εταίροι μας, για να μπορούσαν να μας επιβάλουν τις οδυνηρότατες για τον κυπριακό λαό αποφάσεις τους. Δυστυχώς, τότε οι σκοπιμότητες δεν επέτρεψαν σε όλους να παραδεχτούν αυτή την αλήθεια. Οι σκοπιμότητες επέβαλλαν να ισοπεδωθούν τα πάντα, να υπονομευθούν ο Χριστόφιας και το ΑΚΕΛ, για να απομακρυνθούν από την εξουσία. Αυτό δυστυχώς κυριάρχησε τότε επί των εθνικών συμφερόντων.

Το Νιόβρη του 2012 ως υποψήφιος Πρόεδρος ο κ. Αναστασιάδης, σε τηλεοπτική συνέντευξη με το σημερινό αναπληρωτή κυβερνητικό εκπρόσωπο κ. Βίκτωρα Παπαδόπουλο, ήταν απόλυτος. «Ακόμα και να μην υπήρχε το πρόβλημα στον τραπεζικό τομέα», είπε, «εμείς θα ήμασταν υποχρεωμένοι να αποταθούμε στο Μηχανισμό Στήριξης. Εξάλλου, από το Μάιο του 2011», συμπλήρωσε, «είχαμε βγει εκτός αγορών». Τότε ο κ. Βίκτωρας Παπαδόπουλος αντέτεινε λέγοντας το εξής: «Εκτός αγορών βγήκαμε λόγω της έκθεσης των κυπριακών τραπεζών στην ελληνική αγορά, άρα εξαιτίας των τραπεζών αντιμετωπίζουμε αυτά τα προβλήματα», για να εισπράξει όμως από τον κ. Αναστασιάδη την αποστομωτική απάντηση ότι είχε πέσει και εκείνος θύμα της κυβερνητικής προπαγάνδας. Σε κάτι τέτοιες συζητήσεις να μου επιτρέψετε να πω ότι συμπυκνώνεται η προσπάθεια συγκάλυψης των ευθυνών των τραπεζιτών και του τότε Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας, η οποία θα μείνει στην ιστορία μέσω χαρακτηριστικών τοποθετήσεων που έκαναν πολλοί, ανάμεσά τους και ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου την επίμαχη περίοδο. «Έχουμε τους καλύτερους τραπεζίτες», «ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας, επειδή μας λέει αλήθειες, έγινε ο πιο μισητός άνθρωπος στην Κύπρο για κάποιους», «μιλάει ο Ορφανίδης και τον παρακολουθούν Αμερικάνοι, Ευρωπαίοι, Γιαπωνέζοι, κρέμονται από το στόμα του, τι θα πει, για να το καταγράψουν τα διεθνή μέσα μαζικής ενημέρωσης που ασχολούνται με την οικονομία, ενώ ο κ. Χριστόφιας και η κυβέρνησή του, που τα γνωρίζει όλα, ούτε καν να τον ακούσουν», «η απόφαση του Προέδρου» για μη επαναδιορισμό Ορφανίδη «ενδεχομένως να προκαλέσει τριγμούς στο ευρωσύστημα». Αυτές είναι μερικές από τις αναφορές που έγιναν τότε.

Όλα αυτά βέβαια λέγονταν μέχρι προχθές. Σήμερα, που σιγά σιγά η αλήθεια βγαίνει στην επιφάνεια, θυμήθηκαν να μιλήσουν για τα εγκλήματα των τραπεζιτών. Έστω και τώρα, είναι θετικό το ότι πλέον οι κ. Αναστασιάδης, Αβέρωφ Νεοφύτου και οι υπόλοιποι παραδέχονται όλα όσα σκοπιμότητες δεν τους άφησαν να ομολογήσουν στο παρελθόν.

Ακόμα ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το εξής: Σε συνέντευξή του το 2012 ζητήθηκε από τον πρόεδρο του Δημοκρατικού Συναγερμού να σχολιάσει το γεγονός πως ο τραπεζικός τομέας της Κύπρου είναι οχτώ με εννιά φορές μεγαλύτερος από το ΑΕΠ της Κύπρου. Απάντησε ο κ. Νεοφύτου ως εξής: «Με αυτή τη λογική έπρεπε να σβήσουμε από το χάρτη το Λουξεμβούργο, που είναι μικρότερη χώρα και το τραπεζικό της σύστημα είναι κατά δεκαεφτά φορές μεγαλύτερο του ΑΕΠ της. Ξέρετε ότι, εάν είχαμε ένα μικρότερο τραπεζικό σύστημα, θα ήταν κατά πολύ χαμηλότερο το βιοτικό μας επίπεδο;». Αυτά λέγονταν τότε, επαναλαμβάνω.

Για σκοπούς ιστορίας και μόνο αναφέρω ότι ως κοινοβουλευτική ομάδα είχαμε εγγράψει θέμα τότε στη Βουλή, ζητώντας να γίνει ενημέρωση από τους καθ' ύλην αρμόδιους για την πραγματική κατάσταση των τραπεζών. Ουδέποτε αυτό το θέμα συζητήθηκε στην επιτροπή Οικονομικών.

Τελικά, αποδείχτηκε πως υπήρχε ένας υδροκέφαλος τραπεζικός τομέας, ο οποίος με τις αλόγιστες πράξεις και παραλείψεις του ζήμιωσε το λαό με €19 περίπου δις. Ποιος είχε ευθύνη να παρακολουθεί την υπέρμετρη ανάπτυξη των τραπεζών και τις συνέπειές της; Η απάντηση είναι η εξής: Η εποπτική αρχή, η Κεντρική Τράπεζα, η οποία είχε την αποκλειστική αρμοδιότητα να εποπτεύει τις τράπεζες. Αυτό καθορίζεται με βάση τις γενικές αρχές για την τραπεζική εποπτεία που είχε εκδώσει η Επιτροπή της Βασιλείας, διεθνές όργανο για την εποπτεία των τραπεζών. Είναι γι' αυτό που η Κεντρική Τράπεζα είναι ανεξάρτητος θεσμός, για να διασφαλίζεται η αυτονομία στη δράση της. Υπενθυμίζω δε πως το μόνο πολιτικό κόμμα που διαφώνησε με τις υπερεξουσίες που παραχωρούντο στην Κεντρική Τράπεζα, όταν αυτές συζητήθηκαν στη Βουλή, ήταν το ΑΚΕΛ.

Λέγοντάς τα αυτά, δεν αποδίδουμε ευθύνες μόνο στον τότε Διοικητή. Εξίσου βαρύτατες ευθύνες είχαν και διοικήσεις και εκτελεστικά στελέχη των τραπεζών. Ωστόσο, ο κ. Ορφανίδης, την κρίσιμη στιγμή που ορισμένοι αισχροκερδούσαν σε βάρος του χρηματοπιστωτικού τομέα της Κύπρου, όχι μόνο δεν έβαλε φρένο, αλλά ενέκρινε και πράξεις τους. Με δεδομένο λοιπόν το πλαίσιο δράσης και με βασικό καθήκον να

προστατεύσει το χρηματοπιστωτικό τομέα, ο κ. Ορφανίδης, παρά το γεγονός ότι γνώριζε πως η Τράπεζα Κύπρου και η Λαϊκή Τράπεζα κρατούσαν ομόλογα του ελληνικού δημοσίου πέραν του 100% των κεφαλαίων τους, δεν έπραξε τίποτα, για να υπάρξει διασπορά κινδύνου. Ούτε έλαβε τα οποιαδήποτε μέτρα, ώστε να περιορίσει τους κινδύνους που προέκυπταν από την αλόγιστη δανειοδότηση στην οποία προέβαιναν και οι δύο τράπεζες και η οποία έφτασε τα €25 δις, δηλαδή το 140% του ΑΕΠ.

Υπήρχαν προβλέψεις στους ισολογισμούς των τραπεζών για αυτούς τους κινδύνους; Υπήρξε έλεγχος από τον τότε Διοικητή; Όσα έχουμε σήμερα ενώπιόν μας απαντούν αρνητικά. Παρ' όλα αυτά, οι τράπεζες συνέχιζαν τότε να επεκτείνονται στην Ελλάδα και στη Ρωσία. Δυστυχώς, τότε η Κεντρική Τράπεζα ως εποπτική αρχή, ενώ όφειλε να ασκήσει τις εξουσίες που της παρέχει ο νόμος, όχι μόνο δεν το έπραξε, αλλά ούτε και φρόντισε για τη συμμόρφωση των τραπεζών με τις σχετικές νομοθεσίες και οδηγίες που η ίδια εξέδιδε. Ούτε φρόντισε να επιβάλει στις τράπεζες να έχουν τα απαιτούμενα κεφάλαια, ως όφειλαν, ώστε να είναι βιώσιμες, ακόμα και με την υλοποίηση των κινδύνων που ανέλαβαν.

Αποτέλεσμα των παραλείψεων του κ. Ορφανίδη, με δεδομένη την αποτυχημένη προσπάθεια για άντληση κεφαλαίων από τον ιδιωτικό τομέα, είναι το γεγονός ότι το βάρος της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών το ανέλαβε το κράτος. Συνέπειες αυτής της ανάγκης ήταν η αύξηση του δημόσιου χρέους, η πιστωτική ασφυξία στο χρηματοοικονομικό τομέα, η μειωμένη ανάπτυξη στο εγγύς μέλλον και η επιβολή μέτρων στους φορολογούμενους και εργαζόμενους για αποπληρωμή των επιπρόσθετων αυτών χρεών.

Είναι επίσης καταγεγραμμένη στην έκθεση η ολιγωρία και η αναποτελεσματική εποπτεία από την Κεντρική Τράπεζα όσον αφορά στη Marfin Egnatia και τον καθοριστικό ρόλο της στη διασυνοριακή συγχώνευση της Marfin Egnatia με τη Λαϊκή σε μια νύχτα. Με την πράξη συγχώνευσης που εγκρίθηκε από τον κ. Ορφανίδη, ό,τι κι αν λένε οι διάφοροι, μεταφέρθηκαν βάρη στον Κύπριο φορολογούμενο, χωρίς καν να προσμετρηθούν οι κίνδυνοι της πράξης. Επιφορτιστήκαμε την ευθύνη εγγύησης των καταθέσεων της Marfin Egnatia σε περίπτωση διάλυσής της, μιας τράπεζας με χρηματοοικονομικά μέσα €4 δις και ίδια κεφάλαια που άγγιζαν μόλις τα €700 εκατομ. Με ποια λογική κρίθηκε ότι αυτή η τράπεζα μπορούσε να ανταποκριθεί στις όποιες προκλήσεις; Γιατί η ευθύνη ανακεφαλαιοποίησης μεταφέρθηκε από την Ελληνική Δημοκρατία στην Κυπριακή Δημοκρατία;

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Κατά το Δημοκρατικό Συναγερμό και άλλους, ο Πρόεδρος Χριστόφιας έπρεπε να κάτσει στο σκαμνί, επειδή συναίνεσε στο κούρεμα του ελληνικού χρέους, στο οποίο η συμμετοχή των κυπριακών τραπεζών, ως σημειωθεί, ήταν εθελοντική, όμως δεν έπρεπε να κριθεί ο κ. Ορφανίδης για τις δηλώσεις του το 2011 πως οι κυπριακές τράπεζες αντέχουν ακόμα και ένα μεγάλο κούρεμα στα ελληνικά ομόλογα. Εκ των υστέρων σοφοί είμαστε όλοι! Όμως εκείνη την περίοδο ο Δημοκρατικός Συναγερμός, το ΔΗΚΟ, η ΕΔΕΚ και οι ηγεσίες των τραπεζικών ιδρυμάτων εμφανίζονταν το ίδιο βέβαιοι με τον κ. Ορφανίδη ότι οι τράπεζες μπορούσαν να αντιμετωπίσουν την κατάσταση. Αν ο Δημήτρης Χριστόφιας δε συναινούσε τότε στο κούρεμα του ελληνικού χρέους, αμφιβάλουμε για το ότι όλοι θα τον κατηγορούσαν ότι είναι αντieuρωπαϊός και θέλει να πλήξει την Ευρωζώνη; Είναι κανένας που αμφιβάλει για το ότι θα ακούγαμε τα περί ανθελληνισμού της αριστεράς; Τελικά, οι "εραστές του έθνους" έκαναν τη δουλειά τους, αλλά σε άλλο χρόνο και με άλλο τρόπο.

Το 2009 το κυπριακό τραπεζικό σύστημα φορτωνόταν, μέσω συγκεκριμένων πράξεων των διοικήσεων των τραπεζών και με ευθύνη των εποπτικών αρχών της Ελλάδας και της Κύπρου, ζημιές δισεκατομμυρίων. Το 2013 ξεπουλήθηκαν όσο όσο τα υποκαταστήματα των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα, φορτώνοντας τους Κυπρίους με ακόμα €6,8 δις χρέος. Και στις δύο περιπτώσεις οι επιλογές αυτές ήταν καταστροφικές. Η πρώτη επέτεινε την κρίση, η δεύτερη έδωσε τη χαριστική βολή. Δυστυχώς, αυτό έγινε με την έγκριση του ίδιου του Προέδρου Αναστασιάδη μετά τους εκβιασμούς της τρόικας.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Έστω και αργά, όλοι παραδέχονται πως η κρίση εκδηλώθηκε στον τραπεζικό τομέα. Αυτό δεν το λέμε μόνο εμείς. Το λένε και πολλοί άλλοι. Ο εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην τρόικα, ο κ. Βέρβεϊκ, μιλώντας στο συνέδριο του Economist τον Οκτώβρη του 2010, είπε το εξής: «Είναι παραπλανητική η άποψη ότι πρόκειται για κρίση χρέους. Τα κύρια προβλήματα αναφορικά με τις αιτίες της κρίσης βρίσκονται στις αποφάσεις των τραπεζών. Όπως στην Ισπανία και την Ιρλανδία έτσι και στην Κύπρο». Αυτό συνέβη, γιατί οι τραπεζίτες ρίσκαραν, θέλοντας να κερδοσκοπήσουν, γιατί δόθηκαν αλόγιστα δάνεια δισεκατομμυρίων, τα οποία δεν μπορεί να αποπληρωθούν. Σε αρκετές περιπτώσεις όλα αυτά έγιναν με την κάλυψη πολιτικών κομμάτων και προσώπων. Όμως, δυστυχώς, και τότε και σήμερα, αντί να καταδεικνύεται από όλους αυτή η αλήθεια, αναζητούσαμε και αναζητούμε τις αιτίες στα κοινωνικά επιδόματα, στις συντάξεις των ηλικιωμένων, στους μισθούς των δημοσίων υπαλλήλων, στους μετανάστες, στο ότι οι ημικρατικοί δεν έχουν ξεπουληθεί ακόμα στους ιδιώτες και σε άλλα πολλά.

Ως ΑΚΕΛ αναλαμβάνουμε τις ευθύνες που μας αναλογούν, όχι τις ευθύνες που κατά καιρούς μας απέδιδαν όσοι ήθελαν τότε να καλύψουν τα εγκληματικά λάθη και τις ενέργειες άλλων. Αναλαμβάνουμε την ευθύνη για τις δικές μας αδυναμίες, τα λάθη και τις παραλείψεις, που δε μας επέτρεψαν να παρέμβουμε αποτελεσματικά στις εξελίξεις. Δυστυχώς, δεν καταφέραμε να μελετήσουμε έγκαιρα και ολοκληρωμένα τις εξελίξεις στην οικονομία και να υποδείξουμε τις λιγοστές αντοχές της φούσκας της κυπριακής οικονομίας στον κατασκευαστικό και στον τραπεζικό τομέα. Ούτε καταφέραμε να συμβάλουμε στην εκπόνηση ολοκληρωμένου και αποτελεσματικού σχεδίου για την αντιμετώπιση της κατάστασης. Αυτό σε συνδυασμό με τα καθησυχαστικά και τελικά, όπως αποδείχθηκε, εξωπραγματικά μηνύματα που εξέπεμπαν οι τράπεζες μας εμπόδισαν στον έγκαιρο εντοπισμό των προβλημάτων. Δυστυχώς, δεν καταφέραμε επίσης να επικεντρωθεί η δημόσια συζήτηση στα πραγματικά προβλήματα της κυπριακής οικονομίας.

Είναι όμως καταγεγραμμένη η δήλωση του κ. Μπαρόζο πως πανευρωπαϊκά κανένας δεν μπορούσε να προβλέψει πόσο έντονη και βαθιά θα ήταν η κρίση. Αυτό, γιατί πρόκειται για κρίση συστημική. Μόνο κάποιοι εδώ στην Κύπρο προσπάθησαν να πείσουν ότι ο Δημήτρης Χριστόφιας κυβέρνησε στην Ελλάδα, στην Πορτογαλία, στην Ισπανία, στην Ιταλία και στην Ιρλανδία! Στον υπόλοιπο πλανήτη συζητούν άλλα. Πρόκειται για κρίση που έχει τη ρίζα της στο ίδιο το σύστημα. Γι' αυτό και σάρωσε ολόκληρη την Ευρώπη και συντάρραξε τον κόσμο.

Το ΑΚΕΛ υπερασπίζεται αυτή την αλήθεια εδώ και χρόνια, για να εισπράττει ως απάντηση το ότι δήθεν κατατρώχεται από ιδεοληψίες. Δυστυχώς γι' αυτούς, μας δικαιώνει η πραγματικότητα καθημερινά και όσο θα παρέρχεται ο χρόνος τόσο πιο καθαρά θα φαίνεται η αλήθεια. Ιδεοληψίες και αγκυλώσεις μάς προσάπτουν εδώ και σχεδόν μια δεκαετία, γιατί υποδεικνύαμε πως οι δεξιές νεοφιλελεύθερες πολιτικές, που με πάθος υπερασπιζόταν ο Δημοκρατικός Συναγερμός στις Βρυξέλλες και στην Κύπρο, συχνά βέβαια υποστηριζόμενος και από τις άλλες πολιτικές δυνάμεις, θα οδηγούσαν σε αδιέξοδο. Έτσι και έγινε δυστυχώς.

Η περίφημη Στρατηγική της Λισαβόνας υποτίθεται ότι θα καθιστούσε την οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης την πιο ανταγωνιστική παγκοσμίως. Για την υλοποίηση αυτού του στόχου έσφιξαν τα ζωνάρια, κατεδάφισαν το κοινωνικό κράτος, ιδιωτικοποίησαν τα πάντα. Ποιο το αποτέλεσμα; Σήμερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση ζουν περισσότεροι από σαράντα τρία εκατομμύρια άνθρωποι που αδυνατούν οικονομικά να εξασφαλίσουν περισσότερο από ένα πιάτο φαγητό μέρα παρά μέρα. Ζουν περισσότεροι από είκοσι έξι εκατομμύρια άνεργοι. Αυτή την πραγματικότητα δεν την καταγράφουν οι "ιδεοληψίες" και οι "αγκυλώσεις" του ΑΚΕΛ. Αυτή την πραγματικότητα τη δημιούργησαν οι ιδεοληψίες και οι αγκυλώσεις του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, της μεγάλης οικογένειας του Συναγερμού, που σε πολλές περιπτώσεις, βοηθούμενο από τους σοσιαλιστές, οδήγησε τους λαούς της Ευρώπης σε φτωχοποίηση.

Συνεπώς, εναντίον της Ευρώπης δεν είναι όλοι όσοι διεκδικούν καλύτερο αύριο για τους λαούς. Εναντίον της Ευρώπης είναι όσοι θα επιμένουν να θέλουν, όπως και χτες έτσι και σήμερα και αύριο, να κατεδαφίζουν όσα έχτισε η Ευρώπη με μεγάλους λαϊκούς αγώνες, πολιτικούς και κοινωνικούς. Το ΑΚΕΛ είναι υπέρ αυτής της Ευρώπης, της Ευρώπης των μεγάλων κατακτήσεων, της Ευρώπης της ειρήνης, της δημοκρατίας, της κοινωνικής δικαιοσύνης, της συνοχής και της αλληλεγγύης.

Στη δημόσια συζήτηση που έγινε αυτές τις μέρες επαναλαμβάνεται το εξής τετριμμένο: «Φταίει η προηγούμενη κυβέρνηση και το ΑΚΕΛ, γιατί δεν έλαβαν έγκαιρα μέτρα». Θα μπορούσα να αναφέρω πολλά από τα μέτρα που λήφθηκαν. Δε θα το πράξω λόγω χρόνου. Θα θυμίσω μόνο σε όλους μέσα σε αυτή την αίθουσα ότι μέτρα ξεκίνησαν να λαμβάνονται από το Δεκέμβριο του 2008.

Άραγε θυμόμαστε όλοι τι λεγόταν τότε; Ως Πρόεδρος ο Δημήτρης Χριστόφιας είχε ευχηθεί... Διαβάζω ακριβώς τι είχε πει: «Να μην κτυπήσει αυτή η κρίση τον τόπο μας... Θέλω να πιστέψω ότι η ανάκαμψη διεθνώς θα αφήσει την Κύπρο αλώβητη. Εμείς θα διατυπώσουμε έναν προβληματισμό και θα δούμε πολύ συγκεκριμένα τα ζητήματα με τον Υπουργό Οικονομικών». Και αυτή η δήλωση διαστρεβλώθηκε πάρα πολύ στη συνέχεια.

ΠΡ. ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ:

«Η ανάκαμψη θα αφήσει την Κύπρο αλώβητη»;

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Ναι, «η ανάκαμψη διεθνώς θα αφήσει την Κύπρο αλώβητη». Λυπούμαι, αν δεν το καταλάβατε, κύριε Προδρόμου, εν' πολύ ξεκάθαρα!

Την ίδια περίοδο το ΚΕΒΕ δήλωνε πως η κυπριακή οικονομία διέθετε υγιείς βάσεις και χαρακτηριζόταν από τον υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης στην Ευρωζώνη. Ο κ. Νικόλας Παπαδόπουλος τότε δήλωνε πως θα έχουμε επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία, αλλά όχι στο χρηματοπιστωτικό μας σύστημα, που είναι από τα πιο ισχυρά στον κόσμο. Συνεπώς, αν θα μιλήσουμε για λανθασμένες προβλέψεις και άρα για λανθασμένους χειρισμούς, θα πρέπει να εξετάσουμε τι έλεγαν όλοι εκείνη την περίοδο.

Μέτρα λαμβάνονταν μέχρι το Φεβρουάριο του 2012. Μέτρα στήριξης της ανάπτυξης και σημαντικών κλάδων, όπως ο κατασκευαστικός τομέας, ο τουρισμός και η απασχόληση, μέτρα στήριξης του

χρηματοπιστωτικού τομέα και ενίσχυσης της ρευστότητας, μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης, μέτρα ενίσχυσης των κρατικών εσόδων, μέτρα πολλά, που δεν ήταν όμως αρκετά και σε καμία περίπτωση δε θα ήταν αρκετά, για να καλύψουν την τρύπα των δεκαεννέα και πλέον δισεκατομμυρίων που άνοιξε ο τραπεζικός τομέας. Γι' αυτό ακριβώς το λόγο οδηγηθήκαμε στο Μηχανισμό Στήριξης και το γνωρίζετε όλοι πολύ καλά. Επαναλαμβάνω ότι οι δείκτες του δημοσιονομικού ελλείμματος και του δημόσιου χρέους ήταν τότε καλύτεροι από σήμερα, που υποτίθεται ότι βρισκόμαστε σε σταθεροποίηση και πάμε δήθεν για ανάκαμψη της οικονομίας.

Νυχθημερόν όμως ζητούσαν ορισμένοι να ληφθούν και άλλα μέτρα. Τι ήταν αυτό που ήθελαν τελικά; Να λάβουμε τα μέτρα του μνημονίου που τελικά μας έφερε η κυβέρνηση Αναστασιάδη-Συναγερμού με την υποστήριξη του ΔΗΚΟ, μειώσεις μισθών και συντάξεων, ιδιωτικοποιήσεις, πετσόκομμα δαπανών για την παιδεία, την υγεία, το κοινωνικό κράτος. Σήμερα δε παραδέχονται με τον πιο κυνικό τρόπο πως το μνημόνιο είναι το πολιτικό τους μανιφέστο. Δε μας εκπλήττουν. Πρόκειται για συνειδητές ιδεολογικές τους θέσεις, τις οποίες με τον έναν ή τον άλλο τρόπο εξέφραζαν εδώ και χρόνια.

Στην αρχή η κυβέρνηση Αναστασιάδη, αλλά και ο Δημοκρατικός Συναγερμός καμώνονταν πως δεν ήθελαν σε καμία περίπτωση να επιβάλουν τέτοια μέτρα. Με τον καιρό άρχισαν να ομολογούν την αλήθεια. Λένε πλέον ξεκάθαρα πως, ακόμα και να μην υπήρχε η τρόικα, πάλι θα επέβαλλαν στο λαό μας αυτά τα μέτρα. Μόλις την περασμένη Κυριακή ο κ. Νεοφύτου έκανε την εξής τοποθέτηση: «Όταν ο ασθενής πάσχει από βαριά ασθένεια, όσο πιο επώδυνη είναι μια θεραπεία τόσο πιο πολλές πιθανότητες έχει ο ασθενής να βρει τα πόδια του το συντομότερο δυνατό». Το 2010 ο κ. Στρος Καν είπε πως η ασθενής οικονομικά Ελλάδα έπρεπε να πάρει πικρό φάρμακο, για να επιβιώσει. Κι όμως προχθές, μετά από τέσσερα χρόνια που γονάτισαν τον ελληνικό λαό, άνθρωποι ποδοπατήθηκαν στον Κολωνό για μια σακούλα τρόφιμα!

Για την κυβέρνηση Αναστασιάδη και τον κ. Αβέρωφ Νεοφύτου όσο πιο επώδυνα τα μέτρα τόσο το καλύτερο. Αυτά βέβαια δεν τα έλεγαν προεκλογικά. Προεκλογικά φλόμωναν τον κυπριακό λαό με δεσμεύσεις και διαβεβαιώσεις. Ο ίδιος ο κ. Αναστασιάδης διαβεβαίωσε πως μέσα από πολιτικές, αλλά και με τις προσπάθειές μας θα επιτύχουμε να διαφοροποιήσουμε σημαντικά επώδυνες πρόνοιες του μνημονίου, που σήμερα τυραννούν κυριολεκτικά τους εργαζόμενους και όχι μόνο. Προς αυτή μάλιστα την κατεύθυνση ο κ. Αναστασιάδης εμφανίστηκε λίγες μέρες πριν από τις εκλογές έχοντας στην τσέπη του δύο διακρατικά δάνεια, τα οποία έλεγε πως είχε εξασφαλίσει, προκειμένου να κερδίσει χρόνο στις διαπραγματεύσεις του με την τρόικα. Με την ίδια αυτοπεποίθηση εμφανίζονταν ο κ. Αναστασιάδης και ο Συναγερμός, για να μας πείσουν πως οι φίλοι τους από το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα θα βοηθούσαν την Κύπρο.

Τελικά, οι φίλοι τους αποδείχθηκαν άσπονδοι για την Κύπρο. Ο κ. Αναστασιάδης επέστρεψε από εκείνο το Eurogroup έχοντας στις αποσκευές του το δοκιμαστικό σωλήνα μέσα στον οποίο θα έμπαινε ως πειραματόζωο η κυπριακή οικονομία. Με το πέρασμα του χρόνου και τις αποκαλύψεις ξεθώριασαν πλέον και οι διάφορες αιτιάσεις του τύπου "βρεθήκαμε προ εκπλήξεως", "ήμασταν με το πιστόλι στον κρόταφο", "ουδέποτε γνωρίζαμε". Στις 4 του Μάρτη του 2013 ο Πρόεδρος Αναστασιάδης είχε ενημερωθεί. Ούτε υποψιαζόταν ούτε απλώς άκουσε μια φήμη. Είχε ενημερωθεί πως θα του έθεταν στο τραπέζι κούρεμα των καταθέσεων. Αυτό όμως δεν ένωσε την ανάγκη να το θέσει ενώπιον των αρχηγών των κομμάτων στη σύσκεψη που έγινε στο Προεδρικό πριν από το Eurogroup. Και όσοι ήταν εκεί παρόντες θυμούνται ότι τον ερώτησα ευθέως το εξής: «Έχεις πληροφορίες, Πρόεδρε, ότι θα σου θέσουν τέτοιο ζήτημα;». Και η απάντηση ήταν "όχι", ενώ βέβαια ο κ. Σαρρής από απέναντι έγενεφε καταφατικά με το κεφάλι.

Τελικά, οι φίλοι του Δημοκρατικού Συναγερμού επέβαλαν πρωτόγνωρες πρόνοιες στο μνημόνιο μαζί με σωρεία άλλων αντιλαϊκών πολιτικών στις οποίες προσθέτει και άλλες από την τσέπη της η κυβέρνηση Αναστασιάδη, όπως η πολιτική για την επέκταση των ωραρίων των καταστημάτων. Οι πολιτικές αυτές συνθλίβουν τους εργαζόμενους, τους μικρομεσαίους και καθιστούν αβέβαιο το μέλλον της κυπριακής κοινωνίας.

Καλούμε τις υπόλοιπες πολιτικές δυνάμεις σε μέτωπο συνεργασίας και αντίστασης στις αντιλαϊκές πολιτικές. Στόχος είναι να ανακόψουμε την επιβολή όσων επιχειρεί η κυβέρνηση Αναστασιάδη να φορτώσει το λαό μας με άλλοθι το μνημόνιο. Σίγουρα δεν αναφέρομαι στα όσα χρειάζεται να γίνουν, προκειμένου να διορθώσουμε τα κακώς έχοντα του παρελθόντος. Χρειάζεται και εκσυγχρονισμός του κράτους και αντιμετώπιση των όποιων στρεβλώσεων. Χρειάζεται αναθεώρηση της νομοθεσίας, ειδικότερα σε ό,τι αφορά τη λειτουργία της κρατικής μηχανής, αλλά και σε θέματα διαφάνειας. Όμως εξίσου σημαντική είναι η δρομολόγηση πολιτικών που προστατεύουν τους πολλούς και δεν αφήνουν στο απυρόβλητο τους λίγους. Οι συνθήκες της άγριας εποχής στην οποία έβαλε την Κύπρο η τρόικα το επιβάλλουν.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Δεν αναφέρθηκα σε όλα τα ζητήματα που περιλαμβάνει η έκθεση λόγω του περιορισμένου χρόνου. Άλλοι συνάδελφοι από την κοινοβουλευτική μας ομάδα θα φωτίσουν και τις υπόλοιπες πτυχές.

Θέλω να καταλήξω λέγοντας ότι η επιτροπή Θεσμών εκπόνησε σημαντικό έργο. Στην έκθεση καταγράφονται οι ασήκωτες ευθύνες των τραπεζικών ηγεσιών, της Κεντρικής Τράπεζας, της κυβέρνησης

Αναστασιάδη που αποδέχθηκε την επιζήμια πώληση των παραρτημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα και το πρωτοφανές κούρεμα καταθέσεων.

Ωστόσο, τα συμπεράσματα δεν αντικατοπτρίζουν πιστά τα όσα καταγράφονται στην ίδια την έκθεση. Τα γεγονότα και τα ντοκουμέντα που τεκμηριώνουν το τραπεζικό σκάνδαλο και τα οποία καταγράφονται στην έκθεση δεν αποτυπώνονται δυστυχώς με τον ίδιο τρόπο στα συμπεράσματα. Ταυτόχρονα, γίνεται προσπάθεια εξωραϊσμού της πραγματικής εικόνας και των αυταπόδεικτων πολιτικών ευθυνών σε σχέση με τους χειρισμούς στα δύο κρίσιμα Eurogroup του Μαρτίου του 2013, καθώς επίσης έναντι της τρόικας αργότερα. Είναι όμως γεγονός -και πρέπει να πιστωθεί στη Βουλή- πως η άρνηση σημαντικών και τότε πρωταγωνιστικών παραγόντων να παραστούν στις συνεδρίες της επιτροπής Θεσμών, καθώς και η ελλιπής συνεργασία των εμπορικών τραπεζών και κάποιων εποπτικών αρχών αφαίρεσαν από τη Βουλή τη δυνατότητα άσκησης πλήρους κοινοβουλευτικού ελέγχου. Από εδώ και πέρα, ο προβολέας πέφτει στη Γενική Εισαγγελία. Πρέπει να αξιοποιήσει τα όσα καταγράφονται στην έκθεση, προκειμένου να οδηγηθούν επιτέλους στη δικαιοσύνη όσοι πραγματικά ευθύνονται.

Όμως ούτε και έτσι ξοφλούμε το χρέος μας προς τις επόμενες γενιές. Δεν ξοφλούμε, αν δε φροντίσουμε να διορθωθούν τα κακώς έχοντα στον τόπο μας, αν δεν κάνουμε τον έλεγχο και τη διαφάνεια στην πολιτική και οικονομική ζωή του τόπου πράξη, αν δεν πάψουμε να υποτάσσουμε το μέλλον αυτού του τόπου σε επικοινωνιακά τεχνάσματα με πιο πρόσφατο αυτό της έκδοσης ομολόγων, αν δεν πάψουμε να καλλιεργούμε αυταπάτες στο λαό, για να τον καλέσουμε αργότερα να πληρώσει ξανά ο ίδιος τις ζημιές, αν δεν καταλάβουμε πως πάνω από όλα τα συμφέροντα το υπέρτατο είναι το συμφέρον του λαού.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε, κύριε Άντρο Κυπριανού.

Ακολουθεί ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου εκ μέρους του Δημοκρατικού Συναγερμού. Παρακαλώ να προσέλθει στο βήμα.

A. ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε προεδρεύων,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Αυτή η κρίση έπρεπε να είχε δώσει την ευκαιρία σε όλους μας με πραγματισμό να κάνουμε ανασκόπηση του χθες, να κάνουμε τις παραδοχές και να χρησιμοποιήσουμε αυτή τη μεγάλη κρίση ως τη μεγάλη ευκαιρία να διορθώσουμε τα λάθη· τα λάθη και τις στρεβλώσεις που μας οδήγησαν σε αυτή την τραγική κατάσταση, με τη χώρα μας προ της χρεοκοπίας.

Σήμερα δε στέλνουμε αυτό το μήνυμα. Και θεωρώ πως, αν θέλουμε να κάνουμε ένα βήμα μπροστά, πρέπει να μιλήσουμε με πραγματισμό, έναν πραγματισμό που πρέπει να μας ενώσει, και όχι με ιδεολογήματα και δογματισμούς που μας χωρίζουν. Ναι, είπα ότι, όταν ο ασθενής πάσχει από βαριά ασθένεια -και έχουμε και γιατρούς στο σώμα, που καθικόντως ασχολούνται με βαριά περιστατικά- αν θέλεις ως γιατρός να είσαι αρεστός στους συγγενείς, θα νομίσεις ότι, δίδοντάς του παυσίπονα, για να μην πονέσει ο άρρωστος, του κάνεις καλό. Θα τον οδηγήσεις μια ώρα γρηγορότερα όμως στο κοιμητήριο!

Ακολουθήθηκε η πρακτική των παυσίπονων στην οικονομία για μια ολόκληρη πενταετία. Ο λαός κρίνει τα αποτελέσματα. Δεν είμαι όμως εδώ στο βήμα, για να μιλήσω για τα λάθη των άλλων. Μια ζωή αυτό κάναμε. Ήμασαν οι τέλειοι να αναγνωρίζουμε τα λάθη των υπολοίπων σε μια προσπάθεια αυτοδικαίωσής μας! Και τι βγαίνει από τη Βουλή μέχρι σήμερα, μέχρι τώρα, από το πρωί μέχρι τώρα; Όλοι μας δικαιωμένοι, και η αριστερά και η δεξιά και το κέντρο και οι πτέρυγες! Και οι πολίτες διερωτώνται: Καλά, ποιο αόρατο χέρι μάς έφερε προ της χρεοκοπίας;

(Σε έντονο ύφος)

Δεν ήταν πρόθεσή μου να μιλήσω για το χθες, αλλά είμαι αναγκασμένος με πολύ προσεκτικό τρόπο να μιλήσω για γεγονότα. Ποιο είναι το πρόβλημα που είχε η κυπριακή οικονομία; Το μεγαλύτερο πρόβλημα ήταν η νοοτροπία μας, που μάθαμε όλοι, νοικοκυριά, επιχειρήσεις και κράτος. Δημιουργήσαμε μια επίπλαστη ευμάρεια, όλοι με δανεικά, με το κράτος να εκτοξεύει το δημόσιό του χρέος στο 120% σε μια μόνο πενταετία. Από το 2008 ως το 2013 το χρέος αυξήθηκε κατά €8 δις, €4,5 δις ως εξωτερικό δημόσιο χρέος και €3,5 δις περίπου αύξηση στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Το ιδιωτικό χρέος έφτασε τότε -και δεν είναι ευθύνη της προηγούμενης κυβέρνησης, είναι οι νοοτροπίες που χτίσαμε- στο τότε ΑΕΠ μας 320%. Με τη σημερινή συρρίκνωση του ΑΕΠ μας το ιδιωτικό χρέος φτάνει σχεδόν στο 400%, το πιο μεγάλο ιδιωτικό χρέος σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Τα προβλήματα ήταν και δημοσιονομικά και, για να είμαστε δίκαιοι και αντικειμενικοί, τα δημοσιονομικά προβλήματα δεν είναι αποτέλεσμα μιας μόνο συγκεκριμένης πενταετίας. Τη συγκεκριμένη πενταετία μπορεί

κάποιος να την κρίνει για τη διαχείριση, αλλά τα δημοσιονομικά ελλείμματα, με ένα σπάταλο κράτος, τα δημιουργήσαμε όλοι εμείς, κυβερνώντες και αντιπολιτευόμενοι, δεξιοί και αριστεροί και κεντρώοι, στην προσπάθεια να ικανοποιούμε για δεκαετίες δικαιολογημένα ή αδικαιολόγητα αιτήματα του κόσμου. Επιδιώκαμε να εισπράξουμε το χειροκρότημα στην ικανοποίηση ακόμα και παράλογων αιτημάτων, γιατί δεν είχαμε το πολιτικό θάρρος να αναλάβουμε πολιτικό κόστος και να αντιπαχθούμε στο λαϊκισμό.

Την ίδια νοοτροπία, ναι, είχε και το τραπεζικό σύστημα. Ας μην κάνουμε όλοι όμως τις αθώες περισσότερες, όταν αυτό το σύστημα το τραπεζικό άρχισε να επεκτείνεται από το 1995 και αριστεροί και δεξιοί και ακελικοί και συναγερμικοί και του ΔΗΚΟ και της ΕΔΕΚ συνόδευσαν τραπεζίτες να κόβουν κορδέλες στην Ελλάδα, στη Ρωσία, στην Ουκρανία.

Γ. ΒΑΡΝΑΒΑ:

Συγγνώμη, αλλά εμείς, επειδή εβάλετέ μας μέσα, κύριε Αβέρωφ, δεν πήγαμε.

Α. ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Αγαπητέ μου, ξέρετε, η προσπάθεια κάποιων από εμάς να βγάλουμε την ουρά μας έξω, μπορεί κάποιος λιγότερο ή περισσότερο να έχουν την ευθύνη... Και μη μου πείτε ότι δεν παρευρέθη κανένας, όταν άνοιγαν σε κάθε γωνιά οι τράπεζες καταστήματα, όταν όλοι επαιρόμαστε για την οικονομική ανάπτυξη λόγω των εσόδων από τις τράπεζες.

Ναι, μίλησα για το Λουξεμβούργο. Και δεν είχε και δε θα έχει κούρεμα το Λουξεμβούργο, γιατί το Λουξεμβούργο είχε όραμα και στόχο στρατηγικό να είναι χρηματοπιστωτικός τομέας, γι' αυτό και είχε μια αυστηρά δημοσιονομική πολιτική, με ένα δημόσιο χρέος πριν από την κρίση στο 0%, και χρειάστηκε να στηρίξει τρεις τράπεζες και ακόμη το χρέος του είναι κάτω από 30% του ΑΕΠ του. Για να θέλεις να είσαι ισχυρό χρηματοπιστωτικό σύστημα, πρέπει να έχεις και αποθέματα, ώστε εκεί που θα σκουντουφλήσει να μπορείς να το στηρίξεις.

Εμείς επεκτεινόμαστε και δημοσιονομικά και τραπεζικά και στο τέλος, ναι, αναπόφευκτα, γιατί αναβάλλαμε να πάρουμε τις αναγκαίες αποφάσεις, φθάσαμε στο οδυνηρότατο κούρεμα. Δεν μπορούμε να λέμε σήμερα ότι το μόνο πρόβλημα ήταν ο τραπεζικός τομέας. Καλά, τότε γιατί δανειστήκαμε; Και να υπενθυμίσω ότι η τρόικα δε μας δάνεισε ούτε ένα σεντ για τις τράπεζες' μας δάνεισε €10 δις, €8,5 δις για τις τρύπες στο δημοσιονομικό τομέα και €1,5 δις για το συνεργατισμό. Πώς είναι δυνατό να ισχυριζόμαστε ακόμα και σήμερα ότι δεν υπήρχε δημοσιονομικό πρόβλημα;

Ναι, είναι γεγονός ότι φορτωθήκαμε και λάθη και ελλείψεις του ευρωσυστήματος, όμως υπήρξαν και πολιτικές αποφάσεις. Ποτέ δε θα κατηγορήσω κανέναν ότι εκ προθέσεως έβλαψε τον τόπο του. Όταν όμως τον Οκτώβριο του 2011 απεφασίζετο το δεύτερο κούρεμα, που άγγιζε περίπου το 90% των ελληνικών ομολόγων και προξενούσε μια ζημιά στο χρηματοπιστωτικό μας τομέα των €4,8 δις, έπρεπε να είχαμε προστατεύσει το χρηματοπιστωτικό μας τομέα. Δεν ισχυρίστηκε κανένας και ποτέ ότι ο Πρόεδρος Χριστόφιας έπρεπε να οδηγήσει την Ελλάδα σε χρεοκοπία. Σωστά έπραξε και στήριξε το πρόγραμμα διάσωσης της Ελλάδος. Αυτό που του καταμαρτυρείται είναι ότι, την ώρα που ο Έλληνας Πρωθυπουργός ζήτησε και πήρε €48 δις για στήριξη των ελληνικών τραπεζών, εμείς δε θεωρήσαμε χρήσιμο να στηρίξουμε το χρηματοπιστωτικό μας τομέα. Ναι, όντως το Μάιο του 2011 υπήρξαν δηλώσεις ότι το κούρεμα το πρώτο το άντεχαν οι τράπεζές μας. Ας μην ξεχνούμε ότι το πρώτο κούρεμα ήταν της τάξεως του 22% και έχει μια μέγιστη διαφορά το 22% από το 90%.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Μπορεί κάποιος να μίλησαν για καλούς τραπεζίτες. Δεν ξέρω αν είναι καλούς ή κακούς τραπεζίτες που η κυβέρνηση του Δημήτρη Χριστόφια διόρισε τρεις ως Υπουργούς Οικονομικών, και οι τρεις τραπεζίτες. Δεν έχω προσωπικά και με συνδέουν και προσωπικές φιλίες με αυτούς, αλλά δεν μπορεί να στηλιτεύονται κάποιος για το ότι δήθεν μίλησαν για καλούς τραπεζίτες από ένα κόμμα που μόνο τραπεζίτες έβαλε Υπουργούς Οικονομικών, τον ένα προερχόμενο από το συνεργατισμό. Και δε λέω -και το τονίζω- ότι ο Κίκης Καζαμίας ευθύνεται για το €1,5 δις, αλλά το συνεργατισμό τον στήριξε ο Κύπριος φορολογούμενος με €1,5 δις, ενώ τα λάθη των τραπεζών τα πλήρωσαν οι κουρεμένοι καταθέτες, οι κάτοχοι αξιογράφων και οι μέτοχοι. Και, αν είχαμε -και σίγουρα είχαμε- κακούς τραπεζίτες και πλήρωσε ο κόσμος, πώς είναι δυνατόν ο συνεργατισμός, αυτό το κοινωνικό κίνημα που δεν επεκτάθηκε πέραν των στενών συνόρων μας, που δεν αγόρασε καταραμένα ομόλογα, να έχει μια τρύπα του €1,5 δις; Ευχή μας να είναι μόνο αυτή!

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Το κράτος χρωστά όλο το ποσό στο συνεργατισμό.

Α. ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Παρακαλώ! Όχι, δεν είναι αλήθεια αυτό το πράγμα! Άλλο να δανείζεις τη ρευστότητά σου και άλλο να μιλάμε για απώλεια κεφαλαίου και ζημιάς. Συγχύζουμε ακόμα και σήμερα βασικά θέματα του τραπεζικού τομέα και της οικονομίας. Ναι, το κράτος έχει ομόλογα από το συνεργατισμό, όπως έχει ομόλογα και από την Τράπεζα Κύπρου και από την Ελληνική Τράπεζα. Αυτό δε σημαίνει τα κεφάλαια και τις ζημιές να τα συγχύζουμε με τη ρευστότητα που ένα σύστημα δανείζει.

Απλά να πω και να τονίσω πως υπήρξαν κακές πρακτικές, που καταγράφονται όλες στην έκθεση, και πρέπει να είμαστε αμείλικτοι όλοι και να ενώσουμε τις φωνές μας για αυστηρότητα και επιβολή τιμωρίας, γιατί χωρίς την τιμωρία δεν μπορεί να υπάρξει εξυγίανση, δεν μπορούμε να επανακτήσουμε την αξιοπιστία στο σύστημα. Έκανα και μια παραδοχή την περασμένη Κυριακή στο συνέδριο της παράταξής μου, πως στο θέμα της τιμωρίας, ως συντεταγμένη πολιτεία, έχουμε καθυστερήσει δραματικά. Πρέπει να ενώσουμε όλοι τις φωνές μας, να προσπαθήσουμε να ενισχύσουμε τις αρμόδιες αρχές, για να υπάρξει τιμωρία, διαφορετικά δεν μπορεί να πετύχουμε τη σταθεροποίηση στο σύστημα.

Για να υπάρξει το πρόβλημα στον τραπεζικό τομέα, βεβαίως και υπήρξαν κακές πρακτικές, κακές αποφάσεις, ελλείμματα εποπτείας, που με αυστηρότητα οι δικαστικές αρχές πρέπει να εξετάσουν, από τις οποιοσδήποτε διοικήσεις της Κεντρικής Τράπεζας και τις οποιοσδήποτε διοικήσεις των οποιοσδήποτε τραπεζών, αλλά, τονίζω, και τις διοικήσεις του συνεργατισμού, γιατί δεν μπορεί να εξαιρούνται αυτές. Και είναι πιο έντονο ή και εξίσου έντονο το πρόβλημα, γιατί, επαναλαμβάνω, τα ελλείμματα στο συνεργατισμό τα πλήρωσε ο Κύπριος φορολογούμενος.

Πρέπει να κάνουμε και εμείς την αυτοκριτική μας. Έχετε δίκαιο ότι σε αρκετές περιπτώσεις κάποιοι στήριζαν την Κεντρική Τράπεζα. Και είναι καλό να τα θυμηθούμε, γιατί ο χρόνος λειτουργεί ως σύμμαχος της λήθης. Η πρώτη επίθεση που δέχθηκε η Κεντρική Τράπεζα από το τότε κυβερνών κόμμα ήταν που εναντιωνόταν στην πολιτική θέληση να πουλήσει το χρυσό, όχι για να μειώσει το δημόσιο χρέος, αλλά για να αυξήσουμε τις κοινωνικές παροχές. Η δεύτερη δημόσια σύγκρουση έγινε, γιατί, όταν αρχές του 2009 άρχισαν τα πρώτα δείγματα των προβλημάτων της ρευστότητας στο τραπεζικό σύστημα, η κυβέρνηση του Δημήτρη Χριστόφια επέμενε ότι η λύση θα ήταν να χαλαρώσουν οι αυστηροί περιορισμοί της τράπεζας. Και υπήρχαν συγκεκριμένοι που έλεγαν ότι για κάθε ευρώ κατάθεση μπορούσαν να δανείσουν μέχρι ογδόντα και να κρατήσουν τα είκοσι και για κάθε κατάθεση πέραν του ευρώ, για κάθε \$100, παραδείγματος χάριν, έπρεπε να κρατήσουν ως ρευστά διαθέσιμα \$70 και μόνο \$30 να δανείσουν. Η θέση τότε της κυβέρνησης εδώ στην επιτροπή Οικονομικών ήταν να ζητά τη χαλάρωση αυτών των αυστηρών εποπτικών κανόνων, για να λύσουμε το πρόβλημα της ρευστότητας. Η τρίτη περίπτωση ήταν, και όλοι να τα παραδεχθούμε, όταν αποφάσιζε η Κεντρική Τράπεζα -και δεν την απαλλάσσω από τις τυχόν ευθύνες- ότι έπρεπε να γίνουν πιο αυστηροί οι κανόνες στη χρηματοδότηση αγοράς εξοχικής κατοικίας και ακινήτων, γιατί υπήρχε ο κίνδυνος να επέλθει φούσκα, και όλοι, αριστεροί, δεξιοί και κεντρώοι, επιτεθήκαμε στην Κεντρική Τράπεζα για το ότι θα σκότωνε τον τομέα των ακινήτων. Τα ξεχνούμε όλα αυτά και για όλους μας φταιν κάποιοι άλλοι!

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Περδίκη)

Κύριε Περδίκη, λέω, δεν είναι κακό πράγμα να κάνουμε παραδοχές! Μόνο έτσι θα πετύχουμε την εξυγίανση. Και βεβαίως κάποιοι είχαμε διαφορετική άποψη από αυτήν της τότε κυβέρνησης. Όταν ο τότε Υπουργός Οικονομικών προσερχόταν στην επιτροπή Θεσμών με την απειλή ότι, αν η επιτροπή Θεσμών δεν άλλαζε τους εποπτικούς κανόνες, όπως απαιτούσε συγκεκριμένος τραπεζίτης... Και να εξηγήσω. Για τις επενδύσεις θυγατρικών εκτός Κύπρου να μη χρειάζεται οι μητρικές να αντλήσουν επιπρόσθετα κεφάλαια Core Tier-One. Και το πολιτικό επιχείρημα είναι ότι, αν δε συναινούσαμε, θα έφευγε την έδρα από την Κύπρο. Δυστυχώς, δεν έφυγε η έδρα από την Κύπρο!

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Πρέπει να κοιτάξουμε μπροστά. Εγώ δε δηλώνω ούτε η παράταξή μου αναμάρτητοι. Και, αν κάποιοι νομίζουν ότι είναι αναμάρτητοι, θα τους θυμίσω: Ο αναμάρτητος πρώτος τον λίθον βαλέτω. Ας ενώσουμε τη θέση όλων, να αλλάξουμε και να διορθώσουμε τα κακώς έχοντα στο νομοθετικό πλαίσιο, στο εποπτικό, να γίνουμε πιο αυστηροί, αφού πρώτα γίνουμε πιο αυστηροί στην αυτοκριτική μας. Ας δούμε αυτή την κρίση ως ευκαιρία να διορθώσουμε τα λάθη μας, να κάνουμε τις αναγκαίες αλλαγές που χρειάζεται ο τόπος, αλλαγές που έπρεπε να είχαμε κάνει από μόνοι μας και αναβάλλαμε, για να αποφύγουμε το πολιτικό κόστος.

Θέλω να κλείσω, κύριε Πρόεδρε, λέγοντας πως, εάν θα χρειαστεί να είμαι κριτικός στη δική μου κυβέρνηση, θα το κάνω, αν προσπαθήσει να μετακυλίσει τα προβλήματα στους επόμενους. Η τακτική που είχαμε όλοι οι κυβερνώντες από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας να ικανοποιούμε αιτήματα και να μετακυλιούμε προβλήματα στους επομένους είναι ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά που μας έφεραν εδώ που μας έφεραν. Όλοι κοιτάζαμε την επανεκλογή μας, όλοι κοιτάζαμε το κομματικό μας συμφέρον, όλοι κοιτάζαμε την κομματική μας επιρροή αγνοώντας ότι με τις πολιτικές μας ομηροποιούσαμε το μέλλον των παιδιών μας. Ας κάνουμε τις παραδοχές και όλοι μαζί ας έχουμε κοινή πορεία. Χρειάζεται όλοι, και το ΑΚΕΛ και ο Συναγερμός και το ΔΗΚΟ και η ΕΔΕΚ και οι μικρότερες πολιτικές δυνάμεις, με κοινή γραμμή να γυρίσουμε σελίδα, να βάλουμε γερούς θεμελιούς, να μπορέσουμε να ξαναχτίσουμε μια σταθερή οικονομία σε γερά θεμέλια

και μαζί όλοι να προσπαθήσουμε να επανενώσουμε τον τόπο μας, γιατί, όσο ισχυρή οικονομία και να έχουμε, με τον κίνδυνο της τουρκοποίησης και της διχοτόμησης της Κύπρου δεν μπορούμε να διασφαλίσουμε εις το διηνεκές τα γερά θεμέλια της οικονομίας.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και εγώ ευχαριστώ, κύριε Νεοφύτου.

Ακολουθεί ο κ. Ζαχαρίας Κουλίας και μετά η κ. Ρούλα Μαυρονικόλα.

Γ. ΛΑΜΑΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, μπορούμε να ξέρουμε το χρόνο;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ακούστε, στον κ. Ζαχαρία Κουλία κατανεμήθηκε χρόνος δεκαπέντε λεπτά. Οι υπόλοιποι που ανήκουν σε ομάδες θα πρέπει να κάνουν την κατανομή των βουλευτών οι οποίοι δε μίλησαν, με βάση το χρόνο που απέμεινε. Τώρα, το υπόλοιπο δεν είμαι βέβαιος αν το έχει ο κ. Κώστας. Ακούστε, στην ΕΔΕΚ απέμεινε υπόλοιπο δεκατρία λεπτά και έχει τρεις ομιλητές από ό,τι βλέπω.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαπέντε λεπτά.

Ρ. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑ:

Από πέντε λεπτά ο καθένας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εδώ έχει σημειωμένο δεκατρία. Το ΑΚΕΛ έχει πενήντα οκτώ λεπτά υπόλοιπο. Ο Δημοκρατικός Συναγερμός έχει εξήντα οκτώ λεπτά και του ΔΗΚΟ του απέμειναν σαράντα επτά λεπτά. Ο κ. Ζαχαρίας δεκαπέντε.

Ζ. ΚΟΥΛΙΑΣ:

Έτοιμος, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Έτοιμος, χρονομετρώ με ακρίβεια.

Ζ. ΚΟΥΛΙΑΣ:

Ευχαριστώ πολύ.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κατέβαλα μία καλόπιστη προσπάθεια, μόλις παραλάβαμε την έκθεση, που αριθμεί τετρακόσιες πενήντα τόσες σελίδες και δεκαεφτά παραρτήματα πέραν των χιλίων διακοσίων σελίδων, να την αναγνώσω και να καταλάβω περίπου τι έγινε. Ουδμία αμφιβολία υπάρχει ότι έγινε μία μεγάλη υπερπροσπάθεια από τον πρόεδρο της επιτροπής, τον κ. Συλλούρη, τους συναδέλφους που ήταν μέλη και το προσωπικό και πράγματι συνέλεξαν σπουδαίο υλικό. Νομίζω αξίζει τον κόπο να θεωρηθεί αυτή η συζήτηση προκαταρκτική και, αφού δοθεί ο ανάλογος χρόνος και αφού διαβάσουμε όλοι καλά όλο αυτό το υλικό που συγκεντρώθηκε, να γίνει μια συζήτηση και όχι με τους περιορισμούς των πέντε, των δέκα και των δεκαπέντε λεπτών, αλλά να έρθουμε εδώ και να είναι και παρόντες από την κυβέρνηση, η οποία απουσιάζει. Για ένα τόσο κρίσιμο θέμα, νομίζω, άξιζε τον κόπο να είναι παρόντες και οι κυβερνώντες, αλλά και προπάντων οι προηγούμενοι Υπουργοί Οικονομικών έπρεπε να κάθονται δεξιά και αριστερά που χειρίστηκαν κατ' αυτό τον τρόπο όλα αυτά τα ζητήματα.

Νομίζω ότι πρώτη φορά αποκτήσαμε προέδρους, τουλάχιστον τους δύο τελευταίους, οι οποίοι μπορούν να αποτιμούν το έργο τους σε δισεκατομμύρια, αλλά σε δισεκατομμύρια καταστροφής. Και, αν υπήρχε ολυμπιακό μετάλλιο εν προκειμένω, το χρυσό δικαίως θα αναλογούσε στην πενταετία του κ. Χριστόφια και ουδείς μπορεί να το αμφισβητήσει. Το δε ασημένιο θα άρμοζε στον κ. Αναστασιάδη, ο οποίος μπορεί να το κάνει ολόχρυσο στην πορεία, όπως πάμε. Και το χάλκινο ξέρετε πού θα ανήκε και δικαίως, θα έλεγα; Στο εκλογικό μας σώμα, στην όποια πλειοψηφία αποφάσισε ότι έπρεπε να κατεβάσει τον Τάσσο, να ανεβάσει τον κ. Χριστόφια και εν συνεχεία τον κ. Αναστασιάδη, οι οποίοι εξελέγησαν με δημοκρατικό τρόπο. Και ο ευκολόπιστος και ο καλόπιστος κυπριακός λαός είπεν τους «είσαστε σπουδαίοι, κύριοι», διότι είπε ο κ. Χριστόφιας «εμείς είμαστε για το δίκαιο άνθρωπο, για την κοινωνία, για τον απλό άνθρωπο», και στο τέλος

ούτε ταμεία προνοίας δεν έμειναν. Και όλοι κάθονται σπίτι τους τζιαι πνάζουν, άνεργοι όμως και νηστικοί! Αυτή είναι η τραγωδία!

Αυτή η μεγάλη καταστροφή μπορεί να ήταν μικρότερης έκτασης, αν δεν ήμασταν ημικατεχόμενη χώρα που μας απειλεί η Τουρκία από πρῶιας μέχρι νυχτός. Και, αγαπητοί συνάδελφοι, άμα δει κάποιος τη διαδρομή των πραγμάτων... Φυσικά, μετά την ομιλία του προέδρου του Δημοκρατικού Κόμματος, του Νικόλα του Παπαδόπουλου, λίγα μένει να προσθέσει κάποιος, αλλά αξίζει τον κόπο για τους συναδέλφους που έκαναν όλο αυτό τον κόπο να προσθέσουμε τις πέντε επικεφαλίδες.

Θέλω να σας θυμίσω ότι ο λόρδος Χάνει, όταν απορρίψαμε το σχέδιο, είπε: «Α, έτσι είσατε; Τώρα θα σας κανονίσουμε καλά!». Και είναι απορίας άξιον το ότι στην Ευρωπαϊκή Ένωση εσυμπεριφερθήκαν μας περίπου ως αποικία. Ούτε η τουρκοκρατία ούτε η αγγλοκρατία μεταχειρίστηκαν έτσι τον κυπριακό λαό! Και μάλιστα ο κ. Αναστασιάδης έλεγέ μας από πρῶιας μέχρι νυχτός... Επελλάναν μας με το Λαϊκό Κόμμα! Μέχρι και τη Μέρκελ εφέραν εις τη Λεμεσό. Θυμάστε τα πανηγύρια! Και έλεγε «μην ανησυχείτε, με τους φίλους, όταν πάω εγώ που με ξέρουν, θα τα κανονίσουμε». Και του επεφύλαξαν τη χείριστη υποδοχή! Και μάλιστα είπε ο κ. Αναστασιάδης «όταν πήγα εκεί, μου 'βαλαν το πιστόλι στον κρόταφο». Ε, καλά, του Τάσσου το 2004 είναι μόνον οι Ευρωπαίοι που του 'βαλαν; Ανατολικοί, Δυτικοί, Βόρειοι, Νότιοι. Θυμάστε, «εννά γίνεται Μικρασιατική Καταστροφή, θα πέσουν οι κεραμίδες επί της κεφαλής μας!». Κι όμως εστάθηκε και υποστήριξε τη χώρα του και το λαό του. Ποια ήταν η δυσκολία εν προκειμένῳ να υποδείξει σε αυτούς τους κυρίους ότι «κύριοι, η προηγούμενη κυβέρνηση, της αριστεράς, οδήγησε τα πράγματα εδῶ που τα οδήγησε, ούτε αναβολή δεν κατάφερε να πάρει». Και μάλιστα το χείριστο όλων, το χείριστο των χειρίστων, Πρόεδρος της Δημοκρατίας ος εδιαβεβαίῳνε ότι «κύριοι, μην ανησυχείτε και δε θα υπάρχει κούρεμα». Και μάλιστα ο κ. Βασιλείου και ο κ. Σαρρής του συμπαραστέκονταν. Και, αν δεν κάμνω λάθος, ο κ. Βασιλείου έκανε μια δήλωση σε μια δημοσιογράφο και της είπε «αν γίνεις εσύ αυτοκράτειρα, εννά γίνεται κούρεμα!». Αυτές έν' δηλώσεις από υπεύθυνους ανθρώπους, που στο τέλος το αποτέλεσμα ήταν εντελῶς διαφορετικό!

Αγαπητοί συνάδελφοι της αριστεράς, είπεν το ο κ. Αβέρῳφ, ο οποίος έτσι έχει μια συνέπεια και εθυμήθηκε το χρυσό -ο μόνος που εγλίτῳσε, δηλαδή- για τα βραβεία των παρακάτω, διαμαρτύρεστε καθημερινά για τους τραπεζίτες! Καλά, αθεόφοβοι, εσείς που ορίσατε το μέλλον της οικονομίας, τους τραπεζίτες; Και να σας πῳ ένα παράδειγμα: Όταν πανικοβλημένος ο Ορφανίδης ζητούσε από τον Κίκη τον Καζαμία να προστρέξει στον Πρόεδρο για το κούρεμα και έστειλαν τον κ. Μάκη Κεραυνό στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να τον παρακαλέσει να διεκδικήσει για τη χώρα μας, είπε επί λέξει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας τότε στον κ. Κεραυνό -και επικαλούμαι τη μαρτυρία του Ορφανίδη, τον οποίο εγώ υπερασπίζομαι...

(Μη ευκρινή σχόλια από την πτέρυγα του ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις)

Ναι, ναι, λαλείτε 'πού τούτα τζιαι εννά περάσετε καλά, εννά περάσουμε καλά!

Το λοιπόν, του είπε ο κ. Πρόεδρος «μα, καλά, έστειλέ σε ο Ορφανίδης;». Λέει του «ναι, είπε μου και ο κ. Ορφανίδης». Και λέει του τζιείνος «τούτου εκάμαν του πλύσην εγκεφάλου οι Αμερικάνοι». Και ο κ. Κίκης Καζαμίας, τον άκουσα προχθές, είπε ότι, αν ο κ. Χριστόφιας δεν υποστήριξε την Ελλάδα, θα πάτιζε η Ελλάδα, θα κήρυττε πτώχευση. Καλά, κύριε Χριστόφια, άφοε του Θεού, το μέλλον της Ελλάδας η Ευρώπη εναπόθετέν το στους ώμους του Χριστόφια και, αν δεν το περνούσε, ήταν να καταστραφεί; Αφού η Ελλάς, που της έγινε το κούρεμα, είπεν τους «κύριοι, δώστε μου πενήντα δύο και μισό για ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών», λέει το η έκθεση μέσα, και τους δώσανε. Εμάς ήταν ραμμένο το στόμα μας; Γιατί δεν τα ζητήσαμε; Νομίζῳ είναι πολύ ελαφρά επιχειρήματα, για να πείσουν τον οιοδήποτε. Και παρών σε αυτή τη συνάντηση ήταν ο περισπούδαστος κ. Σταυράκης, ο οποίος έλεγε στον κ. Χριστόφια «μην πιστεύεις το Μάκη τον Κεραυνό και είναι ανοησίες που λαλεί!». Αυτή ήταν η κατάσταση των υπουργών, για να ξέρετε! Και αυτοί οι άνθρωποι... Την κύρια και πρώτη ευθύνη τη φέρει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και οι υπουργοί του και μετά θα πάμε στους τραπεζίτες και στους άλλους.

Ο κ. Ορφανίδης, εγώ θυμούμαι, το 2009 ερχόταν στην επιτροπή Οικονομικών, έκλειεν η πόρτα και ο Αβέρῳφ, ο Νικόλας, οι οποίοι συμπαρίσαντο προς αυτή την κατεύθυνση, και κάμποσοι άλλοι συνάδελφοι, ο Συλλούρης, ο Λευτέρης, ο Ιωνάς, θυμούμαι τότε φώναζαν ότι πρέπει να παρθούν μέτρα. Ήταν και άλλοι συναδέλφοι. Δε θυμούμαι να τους πῳ, αλλά διακαῶς εφώναζαν και έκρουαν τον κώδωνα του κινδύνου και έβγαινε ο φίλος μου ο Σταύρος ο Ευαγόρου -έτον εκεί που κάθεται- και έλεγε «είσατε εναντίον του Χριστόφια και είσατε καταστροφολόγοι». Είντα καλά χαπάγκα, κοπέλια, τῳρά;

Ο συνεργατισμός. Του πήραμε €2 δις. Επήρην τα η τρόικα, επήρην τα οι τραπεζίτες ή η κυβέρνηση; Καλά, εγώ δέχομαι ότι εφταιγαν οι τραπεζίτες και φαίνεται παρακάτω. Αλλά το κράτος γιατί δεν είχε λεφτά; Τα λεφτά του κράτους πού επήαν; Τα λεφτά των ταμείων προνοίας πού επήαν; Και, όταν είδαμεν τα δυο στενά, αντί να πάμε να χτυπήσουμε την πόρτα των εταιρών μας και να τους πούμε νούσιμα και προκομμένα, για να είναι και πιο σωστοί οι όροι, επήγαμε να δανειστούμε από τη Ρῳσία €2,5 δις. Ασφαλῶς, η Ρῳσία είναι φίλη χώρα, αλλά δεν ελύετο το πρόβλημά μας. Εφτάσαμε στην άβυσσο και μετά μας έκαμαν ό,τι μας έκαμαν.

Κύριοι, νομίζῳ ότι κάποιος στην Ευρωπαϊκή Ένωση μας το χρωστούσαν. Να σας θυμίσῳ το Φερχόγκεν που ήθελε να έρτει να μιλήσει από το ΡΙΚ να περάσουμε το σχέδιο. Αθθυμάστε τον; Έβγαλε αφρούς από το στόμα του ο άνθρωπος! Ε, τώρα, γιατί εις την Κύπρο έβαλαν αυτούς τους απαράδεκτους και επαχθείς όρους;

Για ποιο λόγο; Και, όταν ανατρέξει κάποιος -ηύραμεν την PIMCO, την περιβόητη PIMCO- στην ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, η πρώτη εκτίμηση ήταν €900 εκατομ., μετά έγινε 1,5 δις, μετά επήγαμε στα €2,5 δις. Ήρθε και η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών και είπε «€2,5 δις θέλετε». Μετά εσοφιστήκαμε να φέρουμε την PIMCO και είπε «όι, θέλετε €10 δις». Και ο κ. Δημητριάδης, ο οποίος, ειρήσθω εν παρόδω, ανέλαβε 3 του Μάη και εκάμαμέν του ένα σπουδαίο συμβόλαιο του αθρώπου -εδκίωξαμεν τον Ορφανίδη, που δεν έκοβε το μυαλό του, και φέραμε το φωστήρα τον άλλο- στις 3 του Μάη ανέλαβε και εξεκίνησε η κατωφέρεια της δουλειάς. Πήγε ο κ. Δημητριάδης, σας παρακαλώ, στη Νέα Υόρκη και έκαμε μια δήλωση -δήλωση κ. Δημητριάδη, γράφει το μέσα η έκθεση του κ. Συλλούρη, 11 Δεκεμβρίου του 2012 στη Νέα Υόρκη, σας παρακαλώ, 'πό τζιέινες που έκαμε ο Χριστόφιας περί μητέρων πατρίδων- «στην Κύπρο το τραπεζικό σύστημα έν' καζίνο». Φυσικά, ο ίδιος ήταν ο καλύτερος κρουπιέρης, ο υπ' αριθμόν ένα, διότι, όταν παρέλαβε από τον Ορφανίδη -έτη λίστα του Συλλούρη δαμαί, γράφει «ο ELA»- εμάθαμε και τι είναι ο ELA!

Θα πάμε και στα δικά μας, που επεράσαμεν το €1,8 δις, κύριοι, και ευθύνη μας βαρύνει εδώ. Ο ELA, όταν ανέλαβε ο κ. Δημητριάδης, ήταν κατά την έκθεση Συλλούρη €3,5 δις. Μόλις ανέλαβε ο άνθρωπος, φανταστείτε, 17 του Μάη έστειλέν τον €4,3 δις, 23 του Μάη €4,1 δις, 25 του Μάη €5,4 δις, 29 του Μάη €5,7 δις, 1^η Ιουνίου €5,9 δις, 7 Ιουνίου €6,2 δις.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Γιάννο Λαμάρη)

Περίμενε! Κακοφαινείται σου, κύριε Λαμάρη; Παίρνε υπομονή, κύριε! Παίρνε υπομονή, σε παρακαλώ! Έννεν λάθος κόλλα που έχω. Είναι για τον ELA. Έχετε άλλη κόλλα; Δώστε μου τη δική σας να τη διακιάζω. Εντάξει, κύριοι. Α, λαλεί το η έκθεση! Έννεν καλή η έκθεση! Τωρά έχετε καμιά αμφιβολία ότι ο ELA του κ. Δημητριάδη επήγε στα €9,5 δις; Καλά, ο κ. Δημητριάδης από πού ανακάλυψε τούτη τη μεθοδολογία και έστειλέ μας τον ELA στα €9,5 δις; Ευτυχώς δηλαδή που εσταμάτησε ο άθθρωπος! Εμπορούσε να τον στείλει και στα €20 δις! Εγώ λέω ότι αυτό που έπραξε ο Δημητριάδης είναι χείριστη παρανομία και έπρεπε να είναι πραγματικά υπόλογος και ασπικά και ποινικά. Αντί τούτου, οι κυβερνήτες σήμερα εφωνάξαν του, είπαν του «έλα δα, κύριε, εν μας κάμνεις εσύ, εννά βάλουμε άλλο διοικητή» και τον επληρώσαμε και μάλιστα ο αθεόφοβος είπε «εγώ τα λεφτά μου θέλω τα στο εξωτερικό, διότι είσαστε αναξιόπιστοι!». Ε, καλά, γιατί εν του εβάλατε μες στη βαλίτσα €600.000 και να πάει ένας αστυνομικός να τα παραδώσει, να μη δίνουμε αυτή την επιζήμια εντύπωση, ότι στην Κύπρο είμαστε καζίνο, όπως εδήλωσε ο ίδιος στη Νέα Υόρκη;

Σας παρακαλώ, αν αύριο μας πουν «κύριοι, θέλω τον ELA πίσω»; Τι είναι ο ELA; Ο ELA δίνεται βραχυπρόθεσμα, για μικρή περίοδο, για να καλύψει τη ρευστότητα ενός κράτους και των τραπεζών, όπως γίνεται διατραπεζικά εντός μιας χώρας. Και ο Ντράγκι, ο φίλος του Δημητριάδη, που του 'καμνε και το δικηγόρο, με ποια δικαιολογία πλήρωσε αυτά τα €9,5 δις; Έπρεπε να του πει και ο κ. Αναστασιάδης «κύριε Ντράγκι, να τα πκιερώσεις εσύ», διότι σε καμιά επισφαλή τράπεζα δε δίνεται τέτοιος ELA. Γιατί το έκανε; Έχετε την απάντηση; Και, όταν εξεκίνησε η ανακεφαλαιοποίηση, 'πού τα €2,5 δις που ήταν η PIMCO έστειλέ μας εις τα €10 δις. Όσα δηλαδή θέλαμε για τη ζημιά που μας έκαναν οι τράπεζες, εθέλαμεν άλλα τόσα για τα κόλπα του Δημητριάδη με τον ELA, που τον έδωκε τούτου του Βγενόπουλου! Αν είναι δυνατό δηλαδή! Μα, είναι ποτέ δυνατό;

Μέσα υπάρχει το παράρτημα 15, αγαπητοί συνάδελφοι, και έχει μια πολύ σπουδαία έκθεση του κ. Ανδρέα Αρτέμη. Οι κύριοι της PIMCO που ανέλαβαν την Τράπεζα Κύπρου ούτε εδέχονταν να την κοιτάξουν και να τη ρωτήσουν να πει την άποψή της. Εθέλαν να μολύνουν την τράπεζα με το ζόρι. Φυσικά, τη σκυτάλη επήρνε την ο Αναστασιάδης μετά και εσοφιστήκαμε να την ενώσουμε και να δώσουμε και τον ELA προίκα της Τράπεζας Κύπρου. Αν είναι ποτέ δυνατό! Και εδώ σας παραπέμπω να διαβάσετε τούτο το παράρτημα 15, όπου εκεί μέσα καταφαινεται ότι κάποιος εσκεμμένα, με όλες τις μεθοδεύσεις κατέβαλαν μία γιγαντιαία προσπάθεια, για να καταστρέψουν το τελευταίο οχυρό, την Τράπεζα Κύπρου, πράγμα το οποίο εν πολλοίς έχουν καταφέρει.

Ο συνεργατισμός. Το κράτος οφείλει στο συνεργατισμό €2 δις. Λέει εννά του δώσει €1,5 δις και εννά τον κατάσχει. Καλά, ρε κύριε, αφού του χρωστάτε €2 δις, εδώκατε €1,5 δις, ούτε το χρέος σας δεν εζοφλήσατε! Εδιαλύσαμεν τον, επιντώσαμεν τον, εκάμαμέν τον κάτι ιστορίες, οι οποίες δεν μπορούν να λειτουργήσουν στην πράξη. Και επιάσαμε έναν υπάλληλο που ήταν της Λαϊκής -φωστήρας εκεί- και εβάλαμεν τον απ' εδώ να την κανονίσει τη δουλειά!

Αλλά το πλέον εξωφρενικό είναι με τον κ. Βγενόπουλο του οποίου θυμάστε που του εβάλαμε χαλιά κόκκινα και επατούσε πάνω. Κύριε Ευαγόρου, θυμάσαι; Κόκκινα χαλιά σαν να υποδεχόμασταν αρχηγό κράτους! Και μάλιστα το PIK έκαμνέ του διακαναλική 'πού το Χίλτον. Φυσικά, δεν ξέρω αν αφυπηρέτησε ο κ. Καρεκλάς, αν πεταχτεί να του κάνει άλλη μια εις την Αθήνα να είναι ό,τι πρέπει, αφού εν καταδέχεται να 'ρθει στην Κύπρο να μας απαντήσει. Να του κάνουμε μια διακαναλική! Φανταστείτε τι σόι άνθρωποι είμαστε στην Κύπρο! Έχουμε εξαίρετους τεχνοκράτες, τόσους διευθυντές και παραδιευθυντές με τόσα μπόνους, με τόσους λογιστές και παραλογιστές και δικηγόρους. Εκατάφερε ο κ. Βγενόπουλος να 'ρθει να μοιράζει μπόνους ψίχουλα και αυτός να μετακομίζει με τα φορτηγά τα χρήματα στην Αθήνα. Φυσικά, πρέπει να έχουμε λιγότερο παράπονο, διότι ούτε ο Θεός δεν εγλίτωσε! Ανακάλυψε τους μοναχούς εις τες μονές και τους έκαμνε δάνεια ογδόντα, εκατό και ούτω καθεξής.

Φυσικά, αγαπητοί συνάδελφοι... Πόσο χρόνο έχω, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ένα λεπτό.

Ζ. ΚΟΥΛΙΑΣ:

Ένα λεπτό, αλλά θα κάνουμε ζουμ πα στη Focus και θα πάρω δύο λεπτά. Τούτο έχει το ο κ. Συλλούρης μες στην έκθεσή του για τη Focus. Τούτη η εταιρεία επήρε δάνειο σε πρώτη φάση από τον κ. Βγενόπουλο €84 εκατομ., μετά αστραπιαίως επήγε στα €284 εκατομ. Μόλις επήγε €284 εκατομ., αυτή που ήταν γραμμένη στους υπερατλαντικούς τόπους εθυμήθηκε ότι στην Κύπρο υπάρχουν δύο σπουδαία κόμματα -και χαιρετίζω τη στάση του κ. Αβέρωφ, που τουλάχιστον επαπαδέχτηκέν το, οι άλλοι λαλούν να το αποδείξουμε- εθυμήθηκε ότι είχε δύο κόμματα μόνο. Καλά, οι άλλοι εν είμαστε κόμματα τα ευλοημένα; Ή εμένα εν με εξέραν;

(Γέλια)

Έστειλέν τους €2 εκατομ.! Φυσικά, μπορεί να είναι ωραίο, έτσι για να γελάσετε, αλλά να σας πω ποια ήταν η συνέπεια τούτης της δουλειάς. Θυμάστε τότε έγινε τούτη η δουλειά; Κύριε Αβέρωφ, την ευθύνη τη φέρουν ο Αναστασιάδης και ο Χριστόφιας. Αυτοί ήταν οι αρχηγοί των κομμάτων! Και φυσικά στο ΑΚΕΛ ήταν τα σπίθκια της Ρήγαινας τζιαι έχασαν τα λεφτά! Άμα θέλουν, δκυο λεπτά βρίσκουν αν επήραν ή δεν επήραν. Όμως είχε το εξής αποτέλεσμα: Θυμάστε που οι δημοσκοπήσεις επαρουσιάζαν ότι ο Τάσσοσ ο Παπαδόπουλος ήταν ένας σωστός Πρόεδρος και έμπαινε στο δεύτερο γύρο. Φαίνεται έκαμε ζουμ η Focus πάνω στον Τάσσο και είπεν του «κάτω εσύ, θα παν αυτοί που τα καταφέρνουν καλά!». Έφερε αποτέλεσμα με τα χρήματα των Κυπρίων πολιτών, των καταθετών! Έχει κανέναν που μπορεί να μας αλλάξει; Και τα χρήματα να τα βάλετε πίσω, λέω εγώ, αλλάσσει το αποτέλεσμα; Έμεινέ μας η μούζη και έμεινέ μας η καταστροφή, κύριοι.

(Μη ευκρινή σχόλια από την πτέρυγα του ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις)

Ναι, ποιασ να δώσω;

Γ. ΛΑΜΑΡΗΣ:

Της προεκλογικής τζιείνου που εν έπκριαεν.

Ζ. ΚΟΥΛΙΑΣ:

Του ποιου;

Γ. ΛΑΜΑΡΗΣ:

Του Τάσσοσ, που λες εσύ ότι...

Ζ. ΚΟΥΛΙΑΣ:

Ο Τάσσοσ ήταν υποψήφιος Πρόεδρος και ζητούσε εισφορές ως υποψήφιος Πρόεδρος. Στα κόμματα επααίναν, δεν επααίναν στις υπεράκτιες εταιρείες και να τα χώννουμεν σε διακόσιους λογαριασμούς! Είχε το θάρρος να τα πάρει και να πει «κύριοι, εγώ κάμνω προεκλογικό αγώνα!». Εν καταλάβετε τη διαφορά, κύριοι; Και φαντάζομαι, αγαπητοί συνάδελφοι, τουλάχιστον πρέπει να σέβεστε το έργο του ανδρός που, για να υπάρχει Κυπριακή Δημοκρατία, εν πολλοίσ οφείλεται στο λαό μας, αλλά οφείλεται και στον ίδιο.

Ένα τελευταίο, κύριε Πρόεδρε, με την ανοχή σου, για το €1,8 δις. Κύριε Αβέρωφ, εσύ που είσαι συνεπής κύριος και δε σου γελά τίποτε, για εμένα αξιόθηκε λόγω Βγενόπουλου, επειδή του άσκησα κριτική, το Reuters και έγραψε ένα άρθρο. Ο κ. Αβέρωφ το πρωί την επομένη ηύρεν το και έστειλέν το. Και λέει μου «έχεις κανένα φίλο μες στο Reuters;». Είναι, πού τους ξέρω τους ανθρώπους; Απλώς, αυτά που είπα ήταν σωστά για το Βγενόπουλο! Ήρτε, μας τα μάζεψε και εμείς χειροκροτούσαμε και βγαίνει και στην τηλεόραση και μας κάμνει μαθήματα! Το €1,8 δις ήταν μέγα σφάλμα και πρέπει να παραδεχτούμε εδώ ότι ήταν σφικτά τα χρονοδιαγράμματα. Μας επέζε η κυβέρνηση, αλλά μας παραπλάνησαν και ο κ. Σιαρλής και ο κ. Δημητριάδης και πρέπει να είναι υπόλογοι επί τούτου. Αλλά εμείς είχαμε καθήκον, αγαπητοί συνάδελφοι, να μη δεχθούμε, να ζητήσομε μια παράταση και να σκεφτούμε τι ήταν να γίνει. Ήταν δυνατό το κράτος το οποίο ήταν πτωχεύσαν στην ουσία να εγγυηθεί τον άλλο πτωχεύσαντα; Παρά ταύτα, εμείς τους εγκρίναμε το €1,8 δις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εντάξει, Ζαχαρία.

Ζ. ΚΟΥΛΙΑΣ:

Κύριε Σοφοκλή, είσαι και Κερυνιώτης... Να σου πω και το τελευταίο, θέλω να πω το εξής: Τούτα ούλλα που συνέβησαν και το λίπασμα της ατιμωρησίας του χρηματιστηρίου έφεραν τους καρπούς της σημερινής καταστροφής. Και η Εισαγγελία ελέγχει τα αξιόγραφα, τα κουρέματα. Οι μετοχές του κόσμου εμηδενίστηκαν, η δυστυχία είναι ανείπωτη! Ο σημερινός Γενικός Εισαγγελέας, νομίζω, εξάντλησε το χρόνο του, έχει υποχρέωση

να πιάσει δουλειά! Και, αν δεν είναι αρκετοί αυτοί που έχει, να ζητήσει οικονομική βοήθεια και το κράτος πρέπει να του τη δώσει, για να πιάσει πράγματι δουλειά η δικητική ομάδα του Γενικού Εισαγγελέα.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε, κύριε Ζαχαρία.

Z. ΚΟΥΛΙΑΣ:

Να 'σαι καλά, Σοφοκλή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η κ. Ρούλα Μαυρονικόλα της ΕΔΕΚ έχει το λόγο.

P. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Ειλικρινά διερωτώμαι τι μπορούμε να πούμε μετά την καταπελτική ομιλία του συναδέλφου, του Ζαχαρία του Κουλία.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Έναν και πλέον χρόνο από την οριστικοποίηση της τεράστιας οικονομικής και κοινωνικής καταστροφής της πατρίδας μας βιώνουμε ακόμη τις συνέπειές της με την Κυπριακή Δημοκρατία να κινείται στους ρυθμούς της τρόικας και του μνημονίου. Δυστυχώς, μέχρι σήμερα, πέραν των επικοινωνιακών κινήσεων, των υποσχέσεων και των δεσμεύσεων οι οποίες διαφεύδονται η μία μετά την άλλη, ουδέν ουσιαστικό προκύπτει που θα δώσει ελπίδες εξόδου από τα αδιέξοδα. Από τη θλιβερή αυτή διαπίστωση δεν εξαιρούνται οι διαβεβαιώσεις περί εξιχνίασης του εγκλήματος, εντοπισμό των αιτίων και των ενόχων και την παραδειγματική τιμωρία όσων συνέβαλαν σε πολιτικό και τεχνοκρατικό επίπεδο στην οικονομική και κοινωνική καταστροφή του τόπου. Και όσο οι μήνες περνούν οι ανησυχίες γίνονται όλο και πιο έντονες και ο κίνδυνος ορατός να μείνει και αυτό το έγκλημα ορφανό, χωρίς υπεύθυνους για την κατάρρευση του τραπεζικού συστήματος και του οικονομικού μοντέλου ανάπτυξης του τόπου και τη διάλυση του κοινωνικού κράτους.

Να σημειώσω εδώ την προχθεσινή παραδοχή του κ. Αβέρωφ Νεοφύτου στο συνέδριο του Συναγερμού σε ομιλία του, ότι αργήσαμε. Όχι μόνο αργήσαμε, κύριε Νεοφύτου, αλλά και ο θυμός του κόσμου μεγαλώνει. Και ένας θυμωμένος λαός κάποια στιγμή θα ξεσπάσει και οι ευθύνες θα βαραίνουν όλους μας. Και εμάς, που καθαρά και ξάστερα τοποθετηθήκαμε επί του θέματος, αλλά και εσάς, πρώην και νυν κυβερνώντες, που σας βαραίνει η ευθύνη, άλλους λιγότερο και άλλους περισσότερο, για την κατάσταση που επικρατεί σήμερα. Και είναι πλέον σαφές ότι, από τη στιγμή που οι κυβερνώντες διαβεβαίωναν σε όλους τους τόνους ότι δεν τίθεται θέμα κουρέματος, κάποιοι με προνομιακή ενημέρωση φρόντισαν να φυγαδεύσουν τα λεφτά τους στο εξωτερικό. Την ίδια στιγμή, όταν οι τράπεζες ήταν κλειστές και οι πολίτες υπομονετικά ανέμεναν στις ουρές, για να αποσύρουν πενήντα και εκατόν ευρώ για κάλυψη στοιχειωδών αναγκών, κάποιοι μεγαλοσχήμονες κατόρθωσαν να εξαγάγουν τεράστια ποσά στο εξωτερικό.

Ο λαός λοιπόν απαιτεί, θέλει και πρέπει να μάθει την αλήθεια. Όλα επιβάλλεται να έρθουν στο φως σε συνθήκες πλήρους διαφάνειας και χωρίς φτηνές δικαιολογίες, κροκοδίλια δάκρυα και εκβιαστικά διλήμματα για προστασία δήθεν του καλού ονόματος της Κύπρου ως χρηματοπιστωτικού και επενδυτικού κέντρου. Η κυβέρνηση και τα κρατικά θεσμικά όργανα απογοήτευσαν τους πολίτες, οι οποίοι εναπόθεσαν τις ελπίδες τους σε εμάς, στη Βουλή των Αντιπροσώπων, η αρμόδια επιτροπή της οποίας έχει ομολογουμένως να επιδείξει σπουδαίο έργο και τους αξίζουν πραγματικά συγχαρητήρια. Δυστυχώς, παρά τις διαβεβαιώσεις, για άλλη μια φορά η Βουλή δεν ανταποκρίνεται στις προσδοκίες των πολιτών. Με την ετερόκλητη συμμαχία των κομμάτων ΔΗΣΥ-ΑΚΕΛ απετράπη η δημοσιοποίηση των ονομάτων όσων προέβησαν σε φυγάδευση κεφαλαίων τόσο κατά την περίοδο πριν από το κούρεμα των καταθέσεων όσο και στον ουσιώδη χρόνο κατά τον οποίο οι τράπεζες ήταν κλειστές. Δικαιολογίες τα δύο κόμματα προβάλλουν πολλές. Η ουσία όμως είναι ότι αρνούνται τη διαφάνεια, προκαλούν ερωτηματικά για την πράξη τους και δημιουργούν συνειρμούς σε σχέση με την ευρύτερη διερεύνηση του θέματος από την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως κατά τη διάρκεια της οποίας, σύμφωνα με καταγγελίες, στα ταμεία τόσο του ΑΚΕΛ όσο και του ΔΗΣΥ εισέρρευσαν τεράστια ποσά από την εταιρεία "Focus", η οποία είναι συνδεδεμένη με τον Ανδρέα Βγενόπουλο.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το κλίμα είναι βαρύ όχι μόνο για τα κόμματα αλλά κυρίως για το πολιτικό σύστημα και είναι σαφής η πρόθεση των πολιτών να απόσχουν από τη σημαντική εκλογική διαδικασία των ευρωεκλογών, γεγονός για το οποίο υποτίθεται όλοι αγνωιούμε και προσπαθούμε να το αποτρέψουμε.

Εμείς, κύριε Πρόεδρε, επιμένουμε στην πλήρη διαφάνεια και στη δημοσιοποίηση όλων των ονομάτων που περιλαμβάνονται στις δύο λίστες, καθώς και στο ξεκαθάρισμα ως προς το ποια πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα κρύβονται πίσω από τις διάφορες εταιρείες. Και ας μη στρουθοκαμηλίζουμε διερωτώμενοι ποια είναι τα πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα και πώς θα τους ξεχωρίσουμε και πώς θα τους αναγνωρίσουμε. Ο λαός έχει και πολιτική κρίση και αισθητήριο, γι' αυτό θα δώσει απάντηση στα παιχνιδάκια της διαπλοκής και των ετερόκλιτων συμμαχιών. Ο λαός θα μας εμπιστευτεί ξανά με πράξεις ειλικρίνειας και διαφάνειας, αλλιώς θα πληρώσουμε όλοι το κόστος το οποίο αναμένεται να είναι βαρύ.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ και εγώ.

Η κ. Ειρήνη Χαραλαμπίδου του ΑΚΕΛ.

ΕΙ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Μ' αρέσει η ευκολία και η άνεση με την οποία η ΕΔΕΚ αποφάσισε για τις χρηματοδοτήσεις, έχει θέση για το πώς εισπράχθηκαν, ποια κόμματα εισέπραξαν χρήματα, αγνοώντας βέβαια ότι, την εποχή που η ΕΔΕΚ δε γνώριζε ποια ήταν η Focus και ποιος ήταν ο κ. Ζολώτας, είναι το ΑΚΕΛ με επιστολές του στη Νομική Υπηρεσία που ζήτησε άνοιγμα και διερεύνηση του εν λόγω λογαριασμού. Αντιλαμβάνομαι ότι είναι προεκλογική περίοδος και έχουμε το δικαίωμα να ρίχνουμε πολύ χαμηλά τον πήχη, τουλάχιστον έτσι κάμποιοι νομίζουν.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το 1974 η χούντα των Αθηνών έφερε στην Κύπρο την καταστροφή. Σαράντα χρόνια μετά βιώνουμε μια άλλη καταστροφή, αυτήν που μας έφερε η χούντα των τραπεζιτών, μια καταστροφή ανυπολόγιστου μεγέθους, με εποπτικές αρχές και τραπεζίτες, μέσω μίας τραγικής διαχείρισης του χρηματοπιστωτικού συστήματος, να παίρνουν στο λαιμό τους έναν ολόκληρο λαό.

Υπάρχει ακόμη κανείς σε αυτό εδώ το σώμα, εάν θέλει να είναι ειλικρινής απέναντι στην κοινωνία και στον ίδιο του τον εαυτό, που να αμφισβητεί ότι οι γενεσιουργές αιτίες της κρίσης ήταν οι τράπεζες; Το τρίπτυχο εσφαλμένων επενδύσεων και πιστωτικής επέκτασης, κακής εταιρικής διακυβέρνησης, και ελλιπούς εποπτείας; Εάν οι τράπεζες δεν προέβαιναν στις τεράστιες επενδύσεις σε ελληνικά ομόλογα, σε προβληματικούς δανεισμούς σε μια δράκα ανθρώπων, τότε η κυπριακή οικονομία θα παρέμενε, παρά την ανάγκη για εξυγίανση, σε τροχιά χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Την τραπεζική λαίλαπα άλλωστε έχουν καταγράψει ως κύρια και βασική αιτία του προβλήματος και Ευρωπαίοι αξιωματούχοι, καθώς και αξιωματούχοι της τρόικας. Αυτό αποδεικνύεται σήμερα και με στοιχεία μέσα από τις εκατοντάδες σελίδες της έκθεσης της επιτροπής Θεσμών, η οποία από τον Ιούνιο του 2012 έχει κάνει μια πιάνια προσπάθεια συλλογής σημαντικών δεδομένων, επιβαρυντικών για τραπεζίτες, συμβούλια τραπεζών, αλλά και εποπτικές αρχές.

Ίσως τελικά, κύριε Νεοφύτου, να μην είχαμε τους καλύτερους τραπεζίτες όπως κάμποιοι διατείνονταν. Θα θυμάστε τις εξής χαρακτηριστικές δηλώσεις συναδέλφων: «Εσείς του ΑΚΕΛ αφήστε τους τραπεζίτες να κάνουν τη δουλειά τους και ξέρουν πώς να την κάνουν πολύ καλά». Ε, λοιπόν, ναι! Την έκαναν την όποια δουλειά οι κύριοι τραπεζίτες και ο κυπριακός λαός μαζί και οι καταθέτες της Λαϊκής και της Τράπεζας Κύπρου πληρώνουν τη λυπητερή της πολυδιαφημισμένης εμπειρογνομosύνης τους!

Στην έκθεση της επιτροπής Θεσμών καταγράφονται σημεία και τέρατα. Οι "άξιοι" και "ικανοί" τραπεζίτες εξανέμισαν τα χρήματα των Κυπρίων καταθετών, μοιράζοντας δάνεια, δάνεια με πολύ χαμηλά και καθόλου επιτόκια, με περιορισμένες ή και καθόλου εξασφαλίσεις, μοιράζοντας φιλοδωρήματα, κάνοντας αλόγιστες επεκτάσεις στο εξωτερικό, με ένα και μοναδικό σκοπό, να συσσωρεύσουν τον πλούτο στα χέρια μιας χούφτας οικονομικών ολιγαρχών στην Κύπρο! Με ή χωρίς πολιτικές παρεμβάσεις, αυτό θα πρέπει να απασχολήσει τους ανακριτές.

Καθοριστική πτυχή του σκανδάλου είναι η Μαρφίν Λαϊκή και η διασύνδεσή της με τη Marfin Investment Group. Επί διοίκησης Βγενόπουλου, η διασύνδεση αυτή ήταν τέτοια που οδήγησε σε προβληματικά δάνεια εκατοντάδων εκατομμυρίων για αγορές μετοχών και ομολόγων της MIG. Ο διαγνωστικός έλεγχος της Pimco κατέδειξε την κάκιστη ποιότητα των δανείων στα οποία ενεπλάκη η Λαϊκή Τράπεζα στην Ελλάδα και αυτό

οδήγησε, κατά την εκτίμηση πάντοτε της Pimco και της τρόικας, στις μεγάλες κεφαλαιουχικές ανάγκες της Λαϊκής Τράπεζας, με αποτέλεσμα την άντληση ρευστότητας από τους Κύπριους καταθέτες και κατόχους αξιογράφων.

Τι να πει κανείς για τα δάνεια του ομίλου Ζολώτα που ακουμπούν τα €729 εκατομ.; Τι να πει κανείς για τα δάνεια του τηλεοπτικού σταθμού Alter ή για τα δάνεια που παραχωρήθηκαν σε ιερές μονές χωρίς καθόλου ικανοποιητικές εξασφαλίσεις; Λες και η τότε διοίκηση της Λαϊκής επιχειρούσε να εξαγοράσει άφεση αμαρτιών, με τα χρήματα όμως των Κυπρίων καταθετών!

Είναι να απορεί κανείς τι παιχνίδι έπαιζαν οι τότε εποπτικές αρχές. Ήταν εγκληματικά ανεπαρκείς ή μήπως κάτι περισσότερο; Το μόνο σίγουρο είναι ότι ήταν απούσες. Αυτή η ανεπάρκεια μάς κόστισε δισεκατομμύρια. Κάπου στα €4 δις, όταν έγινε η συγχώνευση της Μαρφίν Εγνατίας με τη Λαϊκή. Τότε είχαν αρθεί και όλες οι διαδικασίες στην παροχή ρευστότητας, με αποτέλεσμα δισεκατομμύρια να κάνουν φτερά από τους λογαριασμούς των Κυπρίων.

Παγκόσμια πρωτοτυπία αποτελεί και ο τρόπος που μοιράζονταν φιλοδωρήματα στις δύο τράπεζες, κυρίως στη Λαϊκή. Τα φιλοδωρήματα δίνονταν χωρίς να συνδέονται με την παραγωγικότητα, ίσως γιατί αυτός ήταν ο μόνος τρόπος να διασφαλιστεί η απόλυτη αφοσίωση του προσωπικού, ιδιαίτερα υψηλόβαθμων στελεχών προς τη διοίκηση, εξαγοράζοντας έτσι και τη σιωπή τους. Ένα ακόμη ζήτημα που θα πρέπει να εξετάσουν οι ανακριτικές αρχές.

Η Λαϊκή μοίραζε φιλοδωρήματα, όταν τα προβλήματα ήταν περισσότερο από εμφανή και έπαιρνε την κατιούσα. Ο διατραπεζικός δανεισμός της Λαϊκής το 2009 είχε ακουμπήσει τα €10,5 δις, ενώ το Φεβρουάριο του 2011 οι ζημιές της ακουμπούσαν τα €3,6 δις και τα ίδια κεφάλαια ήταν μόλις €600 εκατομ. Αυτά είναι τα αποτελέσματα που ανακοίνωσε η ίδια η Λαϊκή Τράπεζα.

Μεταξύ 2007 και 2011 το χαρτοφυλάκιο χορηγήσεων της Μαρφίν Λαϊκής έφτασε τα €27,4 δις. Το χαρτοφυλάκιο δανείων περιλάμβανε όλα τα “MIGοδάνεια” και το υπόλοιπο προβληματικό δανειακό χαρτοφυλάκιο, που οδήγησαν σε τεράστιες προβλέψεις στην τράπεζα χωρίς πηγές αποπληρωμής. Τα δάνεια στη Μαρφίν Λαϊκή από το 2009 υπερέβαιναν των καταθέσεων. Μέχρι το 2011 αντιπροσώπευαν το 172% των καταθέσεων, γι’ αυτό και η Μαρφίν Λαϊκή αναγκαστικά αύξησε το διατραπεζικό της δανεισμό, κυρίως από εργαλεία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Μετά είναι τα περιβόητα θέματα με την Commerzbank, που ο κ. Βγενόπουλος και οι συν αυτώ προσπάθησαν να μας πείσουν ότι δεν καταλαβαίνουμε από επενδύσεις σε καλάθια μετοχών, σε προϊόντα δείκτη κ.λπ. Δε μας απάντησαν όμως ποτέ πειστικά γιατί αυτά τα καλάθια κάποιων δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ ήταν κατ’ εντολή τους επενδυμένα μόνο σε μετοχές συνδεδεμένες με τον ένα ή άλλο τρόπο με τη MIG και σε μετοχές της ίδιας της τράπεζας. Μήπως εννοούν καλάθια χαμένων επενδύσεων ή συγκεκριμένων επενδύσεων για στήριξη μετοχών κατά παράβαση χρηματιστηριακών κανονισμών στην Ελλάδα και στην Κύπρο;

Μία άλλη σκοτεινή πτυχή και ιδιαίτερα καθοριστική, αφού έχει επιβαρύνει με €4 δις σχεδόν ζημιές την κυπριακή οικονομία, η οποία αναλύεται επαρκώς στην έκθεση, είναι ο τρόπος που ξεπουλήθηκαν τα υποκαταστήματα των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα. Ακόμη δεν έχει διευκρινιστεί ο ρόλος της Ελληνικής Δημοκρατίας σ’ αυτό το συγκεκριμένο θέμα, της Κεντρικής Τράπεζας της Ελλάδος και κάποιων τραπεζιτών που διαδραμάτισαν ρόλο.

Ξεπουλήθηκαν, ναι, ξεπουλήθηκαν -αυτή είναι η αλήθεια- στην Τράπεζα Πειραιώς! Στην επιτροπή Θεσμών έχουν κατατεθεί στοιχεία. Η ηλεκτρονική αλληλογραφία για την ακρίβεια μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών, της Κεντρικής Τράπεζας και των Ευρωπαίων αξιωματούχων αποδεικνύει την άμεση συμμετοχή του Προέδρου της Δημοκρατίας σ’ αυτή τη διαπραγμάτευση. Κατατέθηκαν επίσης στοιχεία σύμφωνα με τα οποία ο πρόεδρος της Πειραιώς Μιχάλης Σάλλας, τα δύο του παιδιά και στέλεχος της Τράπεζας Πειραιώς είχαν συνολικές οφειλές στη Λαϊκή κατά την πώληση των υποκαταστημάτων ύψους €170 εκατομ. Στους τραπεζικούς κύκλους στην Ελλάδα αυτά ήταν γνωστά.

Θυμίζει, αγαπητέ κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ξεπούλημα Αυγούστου, όταν οι χαμηλές τιμές ξεπερνούν την κάθε προσδοκία του αγοραστή! Η Πειραιώς κέρδισε €3,5 δις μέσα σε δεκαπέντε μέρες. Η Τράπεζα Κύπρου επιβαρύνθηκε με €2 δις και η κυπριακή οικονομία με €4 δις. Μια κάκιστη συμφωνία που είναι να απορεί κανείς γιατί έγινε αποδεκτή από τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Και να σκεφτείτε πως η κυβέρνηση εκείνες τις μέρες πανηγύριζε και έδινε και τα εύσημα στον Πρωθυπουργό της Ελλάδος!

Και τι να πούμε για τις εξωφρενικές επεκτάσεις της Τράπεζας Κύπρου στο εξωτερικό; Αποφάσεις που επιβάλλεται, σύμφωνα και με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή Θεσμών, να διερευνηθούν από τις ανακριτικές αρχές. Περιπτώσεις προβληματικών δανείων καταγράφονται και στην Τράπεζα Κύπρου. Ανώτερα στελέχη της τράπεζας αντλούσαν εκατομμύρια σε προσωπικά ή για τις επιχειρήσεις τους δάνεια από τα χρήματα των Κυπρίων καταθετών, δάνεια με σκανδαλώδη επιτόκια ή ελλιπείς και ανεπαρκείς εξασφαλίσεις, τα οποία δεν ήταν σε θέση να αποπληρώσουν. Κάποια από αυτά μάλιστα ανέρχονταν σε εκατοντάδες εκατομμύρια και δόθηκαν -αυτό είναι το σκανδαλώδες- ως συμπληρωματικά δάνεια, τη στιγμή που οι συγκεκριμένοι επιχειρηματίες δεν ήταν σε θέση να αποπληρώνουν ούτε τους τόκους του αρχικού δανείου!

Εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ το αρχικό δάνειο. Πολλά λοιπόν έχουν να μελετήσουν οι ανακριτές και ας μην ολιγωρούν.

Γνωρίζουμε σήμερα ότι και οι δυο τράπεζες προέβαιναν σε πλασματικές ανακοινώσεις, παραπλανώντας για τα πραγματικά δεδομένα και αποκρύβοντας τις τεράστιες μαύρες τρύπες του τραπεζικού τομέα που οδήγησαν σε κατάρρευση την οικονομία. Με τον κ. Ορφανίδη να κλείνει τα μάτια στις πρακτικές των διοικήσεων των δύο μεγάλων τραπεζών, το έγκλημα ολοκληρώθηκε.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι αρχικά επιχειρήθηκε παραπλάνηση της κοινής γνώμης για τα αίτια της κρίσης και από πλευράς κυβέρνησης και των συγκυβερνώντων, αλλά και από μερίδα των μέσων μαζικής επικοινωνίας. Αυτός ο αποπροσανατολισμός γινόταν εσκεμμένα. Κάποιοι με μαεστρία έστρεφαν την κοινή γνώμη ενάντια στους δημόσιους υπαλλήλους, ενάντια στους εργαζόμενους, των οποίων τους μισθούς στοχοποίησαν, ενάντια στους συνταξιούχους. Τους έφταιγαν τα επιδόματα μονογονεϊκών οικογενειών και το κοινωνικό κράτος. Με αυτά τα επιχειρήματα νόμισαν ότι θα καλύψουν τις αυθαιρεσίες και τις κερδοσκοπικές πρακτικές των τραπεζών, τις οποίες για χρόνια συγκάλυπταν με δημόσιες τοποθετήσεις, όπως συγκάλυπταν κάποιοι απ' αυτό εδώ το κοινοβούλιο και την ανεπάρκεια του κ. Ορφανίδη. Οι δηλώσεις τους είναι καταγεγραμμένες! Αυτοί άραγε δεν έχουν καμία ευθύνη;

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Εμείς δώσαμε στους πολίτες μια έκθεση με αρκετά στοιχεία άκρως διαφωτιστικά για τις παθογένειες του χρηματοπιστωτικού συστήματος, αλλά και των θεσμών ευρύτερα. Αυτό που δεν τους δώσαμε όμως είναι ελπίδα, ελπίδα ότι τα πράγματα σε αυτό τον τόπο μπορεί και είναι δυνατόν να αλλάξουν!

Αν και δεν είναι αρμοδιότητα της Βουλής η απονομή δικαιοσύνης, θα ήθελα να θέσω το εξής ερώτημα: Πώς να εμπιστευτούν οι πολίτες το θεσμό που καλείται να απονεμίσει δικαιοσύνη, όταν ο ίδιος ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας προκαταλαμβάνει εκθέσεις και πορίσματα των ανακριτών, επιβραβεύοντας ουσιαστικά άτομα για τα οποία η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ελέγχου, διά του προέδρου της του κ. Γιώργου Γεωργίου, βουλευτή Δημοκρατικού Συναγερμού, έχει ζητήσει να διερευνηθούν για πιθανή διάπραξη ποινικών αδικημάτων, όπως ο τέως Υπουργός Παιδείας, και όταν ο αρμόδιος Υπουργός Δικαιοσύνης αποδεικνύεται πολύ κατώτερος των περιστάσεων μέσα από αλλεπάλληλα γεγονότα που έτυχαν τραγικής διαχείρισης; Σε μια χώρα που υπέστη πραξικόπημα, εισβολή, χρηματιστηριακό σκάνδαλο και την οικονομική καταστροφή του Μαρτίου του 2013 κι όλοι έμειναν ατιμώρητοι σας ρωτώ: Υπάρχει ελπίδα;

Αυτοί που εμπλέκονται στη διαπλοκή, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έχουν όνομα, όπως και αυτοί που εμπλέκονται στη συγκάλυψη, γι' αυτό ας αφήσουμε τη γενίκευση και την ισοπέδωση για μία φορά στην άκρη. Ας αποδώσουμε για μία φορά ευθύνες εκεί που πρέπει και στο βαθμό που πρέπει, γιατί ο θύτης και το θύμα δεν μπορούν να παρουσιάζονται ως ισότιμοι εταίροι, ιδιαίτερα όταν η κοινωνία πληρώνει ήδη ως αντιστάθμισμα της συγκαλυμμένης ανευθυνότητας ένα τίμημα για το οποίο δε φταίει, την απληστία και τους κακούς υπολογισμούς αυτών που κατέστρεψαν το τραπεζικό σύστημα και κατ' επέκταση την οικονομία της χώρας μας, τις εσφαλμένες επενδύσεις και την πιστωτική επέκταση, την κακή εταιρική διακυβέρνηση και την ελλιπή εποπτεία.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε πολύ, κυρία Χαραλαμπίδου.

Ακολουθεί ο κ. Κώστας Κωνσταντίνου του ΔΗΣΥ.

Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η αναζήτηση των βαθύτερων λόγων που επέφεραν την καταστροφή της οικονομίας της Κύπρου είναι ένα πολύπλοκο και πολυδιάστατο ζήτημα. Οι ερμηνείες δε φυσιολογικά ποικίλουν και η απάντηση στο κρίσιμο τούτο ερώτημα δεν μπορεί και δεν πρέπει να είναι μονόπλευρη ή μονοδιάστατη. Άλλωστε, κάτι τέτοιο θα μας οδηγούσε νομοτελειακά σε εσφαλμένα συμπεράσματα, γεγονός που θα συνιστούσε ιστορική διαστρέβλωση, αλλά και κάκιστη υπηρεσία προς το λαό και τον τόπο.

Τούτου δοθέντος, η έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως, που εξετάζουμε σήμερα ως αποτέλεσμα μιας χρονοβόρας και επίπονης δουλειάς εκ μέρους των εμπλεκόμενων, αποτελεί βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση. Γι' αυτό ακριβώς το λόγο αξίζουν έπαινοι σε όλους, από τον πρόεδρο και τα μέλη της επιτροπής μέχρι τους υπηρεσιακούς παράγοντες της Βουλής των Αντιπροσώπων, καθώς και την Ελεγκτική Υπηρεσία για την παραγωγική της συνεργασία. Τα συμπεράσματα της έκθεσης, ο όγκος των στοιχείων και πληροφοριών που περιέχει, αλλά και το μεγάλο εύρος των ζητημάτων

που έχουν εξεταστεί και αναλυθεί αποτελούν πολύτιμο υλικό και χρήσιμο εργαλείο στα χέρια των ανακριτικών αρχών, οι οποίες οφείλουν να το αξιοποιήσουν, με σκοπό την απονομή δικαιοσύνης και την αποκατάσταση του κοινού περί δικαίου αισθήματος.

Κάτω από αυτό το πρίσμα και με δεδομένο ότι η έκθεση της επιτροπής Θεσμών δε θα μπορούσε ποτέ να απαντήσει στο σύνολο των ερωτημάτων που έχουν τεθεί για το ποιοι, το πώς, το πότε και το γιατί, η ολοκλήρωση και δημοσιοποίησή της συμβάλλει στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των πολιτών προς τους θεσμούς, που έχει πληγεί ανεπανόρθωτα, στην πορεία του χρόνου. Άλλωστε, ως Δημοκρατικός Συναγερμός το έχουμε πει κατ' επανάληψη και το υπογραμμίζουμε ξανά με τον πλέον ξεκάθαρο τρόπο: Η παραδειγματική τιμωρία των ενόχων, το τέλος της ατιμωρησίας, η απόδοση ποινικών ευθυνών εκεί όπου υπάρχουν, η κάθαρση και η δικαιοσύνη είναι για μας ύψιστη προτεραιότητα.

Όπως διαφαίνεται στην έκθεση της επιτροπής Θεσμών και όπως ήταν γνωστό τοις πάσι, η κατάσταση στον τραπεζικό τομέα κάθε άλλο παρά σταθερή και βιώσιμη ήταν. Επί σειρά ετών η κακοδιαχείριση, οι στρατηγικές αλόγιστης επέκτασης και ο ανεξέλεγκτος δανεισμός έδιναν και έπαιρναν. Τα διοικητικά συμβούλια των τραπεζών επεδείκνυαν κατά καιρούς ανευθυνότητα απέναντι στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, τα μπόνους και οι αμοιβές των διευθυντικών στελεχών ήσαν από υπερβολικά έως ανεξέλεγκτα, οι επενδύσεις σε κρατικά ομόλογα υψηλού ρίσκου βρίσκονταν στην ημερήσια διάταξη, οι διαδικασίες και οι όροι παραχώρησης δανείων σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα χωρίς εξασφαλίσεις και με χαριστικούς τόκους υπήρξαν σκανδαλώδεις.

Επιπλέον, σε αρκετές υποθέσεις όπως τα αξιόγραφα δεν τηρήθηκαν οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, με αποτέλεσμα χιλιάδες συμπολίτες μας να βρεθούν εκτεθειμένοι και εξαπατημένοι, ενώ σε σκάνδαλα όπως οι δανειοδοτήσεις μέχρι και σε μονές εμπειρέχονται στοιχεία που εκθέτουν πρόδηλα αρμοδίους και υψηλά ιστάμενους σε Ελλάδα και Κύπρο. Ποιος είχε όμως την πολιτική ευθύνη που ποτέ δεν αναλήφθηκε; Ποιος είχε τον εποπτικό ρόλο που ποτέ δεν εξασκήθηκε; Ποιος είχε το δικαίωμα παρέμβασης που ποτέ δεν πραγματοποιήθηκε;

Σε αυτό το σημείο να υπενθυμίσω ότι από τη δραματική εξάπλωση της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης η κυπριακή κυβέρνηση, διά στόματος Προέδρου και Υπουργού Οικονομικών, εξέφραζε τη βεβαιότητα ότι η κυπριακή οικονομία δε θα επηρεαστεί, επειδή «στηρίζεται σε γερά θεμέλια» και «διαθέτει ένα σύγχρονο και αποτελεσματικό τραπεζικό σύστημα». Η άτοπη και επιφανειακή αυτή προσέγγιση ήταν η βάση πάνω στην οποία χτίστηκε το μωσαϊκό των κωλυσιεργιών και αμελειών της κυβέρνησης Χριστόφια που, μέσα από μια σειρά άστοχων πολιτικών αποφάσεων, συνέβαλε στην κατάρρευση της άλλοτε ευημερούσας οικονομίας του τόπου.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η απόφαση του Eurogroup του 2011 για το κούρεμα των ελληνικών ομολόγων που επέφερε στις κυπριακές τράπεζες άμεσες ζημιές της τάξης των €4,5 δις συν απώλειες €3,5 δις σε μεταγενέστερο στάδιο από την αναγκαστική και με επαχθείς όρους πώληση των παραρτημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα. Μην ξεχνάμε πως για αυτή την καταστροφική απόφαση η κυβέρνηση Χριστόφια έδωσε τότε τη συναίνεσή της και μάλιστα χωρίς επαρκή ανάλυση των δυνητικά καταστροφικών συνεπειών και χωρίς καμία απολύτως πρόθεση για την υποβολή αιτήματος ένταξης της Κύπρου στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας.

Του λόγου το αληθές μαρτυρούν και οι μετέπειτα παραδοχές του πρώην Υπουργού Οικονομικών κ. Κίκη Καζαμία ενώπιον της ερευνητικής επιτροπής ότι ουδέποτε συζήτησε με τον Πρόεδρο Χριστόφια για το ελληνικό κούρεμα ή για τις επιπτώσεις του, καθώς και ότι, κατά την εκτίμησή του, δεν υπήρχε κανένα περιθώριο ή δυνατότητα διαπραγμάτευσης σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι πιο πάνω παραδοχές περιγράφουν και το μέγεθος της πολιτικής ευθύνης που βαραινεί την κυβέρνηση Χριστόφια, η οποία έλαβε έγκαιρα τα σοβαρά προειδοποιητικά μηνύματα, αλλά επέλεξε για τους δικούς της λόγους να τα αγνοήσει.

Ο αμερικανικός επενδυτικός οίκος Moody's με έκθεσή του προειδοποίησε ότι οποιαδήποτε απόκλιση από τους δημοσιονομικούς δείκτες θα οδηγούσε σε χαμηλότερη διαβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην έκθεσή της επί των οικονομικών προβλέψεων για την Ευρωζώνη επεσήμαινε ξεκάθαρα τους κινδύνους για τα δημοσιονομικά της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο στην ετήσια έκθεσή του για το 2011 έκανε ειδική αναφορά στην κατάσταση του τραπεζικού συστήματος στην Κύπρο, όπου υπογράμμιζε μεταξύ άλλων και τους κινδύνους από την υπερβολική έκθεση των κυπριακών τραπεζών στο ελληνικό χρέος.

Ο αποκλεισμός της Κύπρου από τις διεθνείς αγορές λόγω των συνεχόμενων αρνητικών αξιολογήσεων από διεθνείς οίκους σε συνδυασμό με την καταστροφική έκρηξη στη ναυτική βάση "Ευάγγελος Φλωράκης" τον Ιούλιο του 2011 σηματοδότησαν και επίσημα το τέλος του κυπριακού οικονομικού θαύματος, αφού έβαλαν τροχοπέδη στην ανάπτυξη, προκάλεσαν σημαντική μείωση του ΑΕΠ και επέφεραν αρνητικότερες επιπτώσεις σε ολόκληρη την οικονομία. Σε αυτό το σημείο να υπενθυμίσω ότι, σύμφωνα με το πόρισμα της επ' αυτού διορισθείσας ανεξάρτητης επιτροπής Πολυβίου, την προσωπική ευθύνη για την καταστροφή στο Μαρί έφερε ξεκάθαρα ο τέως Πρόεδρος της Δημοκρατίας, μαζί και με άλλους φυσικά.

Εδώ να μου επιτρέψετε να πω -και θα το πω και θα συνεχίσω να το λέω- ότι κάποιοι δυστυχώς θεσμικοί παράγοντες ενήργησαν συνεννοημένα, προκατειλημμένα, εξυπηρετώντας εαυτούς και αλλήλους και χάριν

σκοπιμοτήτων βρήκαν τον τρόπο να αφήσουν εκτός και στο απυρόβλητο, εξαίρεσαν και αυτοεξαιρέθηκαν κάποιοι από μόνοι τους από τις δικές τους πελώριες ευθύνες και οδήγησαν στο δικαστήριο τον τελευταίο τροχό της άμαξας, τους τρεις πυροσβέστες, και τελικά στη φυλακή. Και ακόμα και εκεί παίχτηκε σκηνικό. Και όλα αυτά κάτω από το βάρος της τότε περιρρέουσας δημόσιας ατμόσφαιρας. Γιατί οι πραγματικοί υπαίτιοι και εμπλεκόμενοι κυκλοφορούν σήμερα και αναπνέουν ελεύθερα και όλοι εμείς έχουμε ήσυχη τη συνειδήσή μας ότι απεδόθη τελικά δικαιοσύνη! Κατηγορηματικά όχι, κύριες και κύριοι συνάδελφοι. Δεν απεδόθη δικαιοσύνη! Αντίθετα, μεθοδευμένα και εξ υπαρχής και μέχρι τέλους, κάποιοι βρήκαν εξιλαστήρια θύματα. Και δεν ήταν τυχαίο που τριάντα συνάδελφοι -και το υπερτονίζω- υπέγραψαν συγκεκριμένο θέμα για συζήτηση ενώπιον της ολομέλειας για τις βαρύτερες τότε ευθύνες που απορρέουν μέσα από την παραδοχή και τα όσα είχαν διαμειφθεί και συζητηθεί ενώπιον της επιτροπής Άμυνας της Βουλής, όπου εκεί είχε συνταχθεί και συγκεκριμένο πόρισμα. Και *scripta manent!* Οι παραδοχές και οι αναφορές κάποιων είναι εκεί δεδομένες. Και έχουν παραδεχθεί την ευθύνη τους και τη γνώση της επικινδυνότητας και τη δική τους εμπλοκή και αυτοί εξαιρέθηκαν και προσήψαν σε άλλους κατηγορίες και τους οδήγησαν στη φυλακή! Εάν αυτό είναι δικαιοσύνη... Επαναλαμβάνω, δεν είναι δικαιοσύνη και δεν πρέπει να έχουμε ήσυχη τη συνειδήσή μας, τουλάχιστον αυτοί που ξέρουν πραγματικά το τι έχει συμβεί!

Σε αυτή την κρίσιμη καμπή στην πορεία της κυπριακής οικονομίας η καθυστέρηση στη διαπραγμάτευση με την τρόικα, η απροθυμία για έγκαιρη προσφυγή στο Μηχανισμό Στήριξης και η αντί αυτού στροφή στην επιλογή του εξωτερικού δανεισμού ύψους €2,5 δις από τη Ρωσία αποδείχθηκαν λανθασμένες, καθώς συνιστούσαν μια πρόχειρη και ανεπαρκή λύση η οποία από τη μια θα επιδείνωνε τα δημόσια οικονομικά και από την άλλη θα έκρυβε κάτω από το χαλί την ανάγκη για διαρθρωτικές αλλαγές.

Συν τω χρόνω, με τη στήριξη της Λαϊκής Τράπεζας μέσω κρατικών εγγυήσεων €1,8 δις το Μάιο του 2012, απόφαση για την οποία πείστηκε η Βουλή να συναινέσει με τρόπο άκομψο, εκβιαστικό και παραπλανητικό, ξεκίνησε το μεγάλο κύμα εκροής καταθέσεων από την Κύπρο στο εξωτερικό και συντελέστηκε η εκτόξευση των αριθμών από τη βοήθεια επείγουσας ρευστότητας, το γνωστό ELA, κατά €6 δις μέσα σε διάστημα λιγότερο του ενάμισι μήνα!

Για να αποδίδουμε πάντως τα του Καίσαρος τω Καίσαρι, βαριές ευθύνες για το συγκεκριμένο θέμα φέρει τόσο η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα όσο και η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, λόγω της ελλιπέστατης, όπως αποδείχθηκε εκ των υστέρων, εποπτείας των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και συνολικά του τραπεζικού συστήματος.

Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ελέγχεται επίσης για σειρά άλλων κρίσιμων ζητημάτων, που διαδραμάτισαν καταλυτικό ρόλο στην εξέλιξη της οικονομικής κατάρρευσης, όπως οι διαδικασίες για το διορισμό της Pimco και η μεθοδολογία του διαγνωστικού ελέγχου, οι εκροές κεφαλαίων το κρίσιμο διάστημα αμέσως πριν και κατά τη διάρκεια του Μαρτίου 2013, καθώς και η επαχθής πώληση των παραρτημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα.

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω πράξεων και παραλείψεων, των ασυγχώρητων κωλυσιεργιών και των λανθασμένων εκτιμήσεων, ξεκίνησε η αντίστροφη μέτρηση ή καλύτερα η ελεύθερη πτώση που έφερε την Κύπρο ενώπιον σκληρών τελεσμένων, εκβιαστικών διλημμάτων και οδυνηρών αποφάσεων, με τον κίνδυνο της άτακτης χρεοκοπίας να επικρέμαται πάνω από την πατρίδα μας και να αποτρέπεται κυριολεκτικά την υστάτη.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Μέσω της έκθεσης της επιτροπής Θεσμών, η Βουλή των Αντιπροσώπων πράττει το ελάχιστο καθήκον της απέναντι στην αλήθεια για την οικονομική τραγωδία που έπληξε τη χώρα μας. Καλούμε εκ νέου τις ανακριτικές αρχές να αξιοποιήσουν στο έπακρο την πληθώρα στοιχείων, εγγράφων, μαρτυριών και πληροφοριών που εμπεριέχονται στον τεράστιο αυτό φάκελο και να επισπεύσουν τις σχετικές διαδικασίες, προκειμένου να προσαχθούν το συντομότερο δυνατό ενώπιον της δικαιοσύνης οι υπαίτιοι της οικονομικής τραγωδίας, όσο ψηλά και αν βρίσκονται, όπου και αν ανήκουν, είτε λέγονται διευθυντικά στελέχη τραπεζών είτε λέγονται κεντρικοί τραπεζίτες είτε λέγονται σημαίνοντα πολιτικά πρόσωπα είτε επιφανείς οικονομικοί παράγοντες, φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Αυτό επιτάσσει το συμφέρον του τόπου και αυτή είναι η απαίτηση της κοινωνίας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Κωνσταντίνου.

Ακολουθεί ο κ. Μάριος Καρογιάν του ΔΗΚΟ.

Μ. ΚΑΡΟΓΙΑΝ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Δεκατέσσερις ολόκληρους μήνες μετά τον περσινό τραγικό Μάρτιο είναι η πρώτη φορά που ο κυπριακός λαός έχει ενώπιόν του μια συνολική εικόνα και μια καθολική ακτινογραφία της παθολογικής κατάστασης της κυπριακής οικονομίας, που οδήγησε στις σκληρές αποφάσεις του Eurogroup. Και στο σημείο αυτό θα 'θελα πραγματικά να συγχαρώ τόσο τον πρόεδρο της επιτροπής Θεσμών όσο και τα μέλη της γι' αυτή την αξιόπαινη, επίπονη και δύσκολη προσπάθεια, που εδώ και μήνες έχουν αναλάβει.

Δυστυχώς, ούτε οι ερευνητικές ούτε οι ανακριτικές διαδικασίες απέδωσαν μέχρι σήμερα οτιδήποτε. Θα έλεγα ότι η πολυσυζητημένη ερευνητική διαδικασία υπήρξε ένα μεγάλο φιάσκο, μια τρύπα στο νερό. Μόνο λοιπόν μέχρι τώρα η άσκηση που επιχείρησε η Βουλή των Αντιπροσώπων διά της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών έχει δώσει μια κάπως πλήρη εικόνα των πραγμάτων και αρκετές σοβαρές διαπιστώσεις. Από τους άλλους αρμόδιους θεσμούς της πολιτείας αναμένουμε ακόμα.

Αναφερόμενος στην έκθεση της επιτροπής Θεσμών, θα έλεγα ότι εν πολλοίς καταγράφει πικρές αλήθειες. Εντοπίζει ευθύνες και ενοχές, αλλά μένει ως εκεί. Ούτε ρόλο ούτε ευθύνη έχει για τα περαιτέρω. Αναμένουμε λοιπόν τα θεσμικά όργανα της πολιτείας που έχουν και ρόλο και ευθύνη για τα περαιτέρω να πάρουν τη σκυτάλη αμέσως, χωρίς χρονοτριβή.

Έχω την άποψη ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων δε θα εκπληρώσει το δικό της ρόλο και δε θα φέρει σε πέρας τη δική της αποστολή, αν σήμερα αρχίσει να καταρτίζει και να απαγγέλει το κατηγορητήριο της προς όσους κρίνει ένοχους και υπεύθυνους για την κυπριακή τραγωδία. Είναι, πιστεύω, η ώρα της ανάληψης από τον καθένα ιδίων ευθυνών, η ώρα της αυτοκριτικής, διότι δεν είναι ελάχιστοι ούτε ολίγοι όσοι με πράξεις ή παραλείψεις έχουν μεγαλύτερο ή μικρότερο μερίδιο ευθύνης για το κακό που μας βρήκε.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ίσως η έκθεση που έχουμε ενώπιόν μας να μη δίνει απαντήσεις σε όλα. Ωστόσο, από όσα καταγράφει αναδεικνύονται πολλές ευθύνες και τεκμηριώνονται ενοχές. Πρόκειται για μια πολύχρονη και κοπιώδη δουλειά, πάνω στην οποία πρέπει να κτίσουμε, να κτίσουμε την κάθαρση. Ναι, πρέπει η έκθεση αυτή να αποτελέσει την αφετηρία για κάθαρση, για τιμωρία αυστηρή και παραδειγματική. Όλα στο φως! Και όλοι ενώπιον των ευθυνών τους!

Πάνω στην πάταξη της διαπλοκής και της διαφθοράς μπορούμε να οικοδομήσουμε ένα καλύτερο αύριο. Να οικοδομήσουμε την αξιοπιστία μας ως κράτους, ως οικονομίας, ως κοινωνίας. Να βρεθούμε ξανά σε πορεία προόδου, ανάπτυξης και ευημερίας!

Ανέφερα προηγουμένως ότι η κάθαρση είναι το πρώτιστο. Η τιμωρία των ενόχων αποτελεί προϋπόθεση κάθε άλλης προσπάθειας ανασύνταξης και εξόδου από την κρίση. Υπήρξε ένα μεγάλο έγκλημα. Πρέπει να υπάρξει και ανάλογη τιμωρία. Οι μεγάλοι αυτοурγοί και συναυτοурγοί στο έγκλημα που διεπράχθη εναντίον του κυπριακού λαού δεν πρέπει ούτε να ξεχαστούν ούτε να τους επιτραπεί να ξαναδράσουν απεργαζόμενοι νέα δεινά για την πατρίδα και το λαό μας. Τους βλέπουμε να καιροφυλακτούν. Αλίμονο, αν υπαγορεύσουν οι εγκληματίες τους όρους του νέου οικονομικού παιχνιδιού!

Ο λαός απαιτεί επαναφορά των αρχών και των κανόνων της ηθικής, της πολιτικής δεοντολογίας και της διαφάνειας. Απαιτεί εντιμότητα στην πολιτική, εντιμότητα στη δημόσια ζωή. Ο λαός απαιτεί κάθαρση. Τίποτε λιγότερο! Και σίγουρα δε θα ικανοποιηθεί με οτιδήποτε λιγότερο.

Η οικονομική κρίση ήλθε, για να σημάνει την ώρα της αλήθειας. Η δε οικονομική κατάρρευση ήλθε ως συνέπεια της κατάρρευσης του πολιτικού μας συστήματος. Δεν αποτέλεσε αίτιό της. Η παρακμή του κομματικού μας συστήματος και η γενικότερη παρακμή έφεραν και την οικονομική κρίση.

Τίποτε λοιπόν δε θα μπορέσει να αλλάξει, αν δεν ξεπεράσουμε τους εαυτούς μας, αν το πολιτικό σύστημα δε συναισθανθεί και δεν αναλάβει τις ευθύνες του. Καλούμαστε λοιπόν κάθε μέρα και σήμερα να απαντήσουμε ευθέως και ευθαρσώς στο αμείλικτο ερώτημα: Είμαστε διατεθειμένοι να έρθουμε σε ρήξη με τα κατεστημένα συμφέροντα που συνευθύνονται για την κατάσταση που βιώνει καθημερινά ο λαός μας ή θέλουμε να παραμείνουμε εγκλωβισμένοι στην άνευ προηγουμένου και εκτός ελέγχου διαπλοκή που εκκόλαψε το πολιτικό μας σύστημα και προκάλεσε την κρίση;

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σε συνέχεια αυτών που έχω πει, κάποια άλλα ερωτήματα πρέπει να τεθούν και να απαντηθούν από όλους μας. Είμαστε έτοιμοι να σπάσουμε την περιβόητη omertà, τον όρκο σιωπής; Είμαστε διατεθειμένοι να αποκαθλώσουμε είδωλα στα οποία πιστέψαμε και στα οποία υποκλιθήκαμε; Είμαστε έτοιμοι να τα βάλουμε με τους εκάστοτε ισχυρούς της ημέρας, όποιο κι αν είναι το πολιτικό τίμημα; Είμαστε έτοιμοι να αντιγράψουμε, μιας και είμαστε μια κοινωνία που συνήθως αντιγράφει; Αλλά αντιγράψουμε τα κακέκτυπα, δεν αντιγράψουμε

τα πρότυπα! Είμαστε λοιπόν έτοιμοι να αντιγράψουμε αυτό που έγινε σε άλλες χώρες, σε άλλες κοινωνίες, όταν είχαν μπροστά τους παρόμοια ή ακόμη και πολύ πιο εύκολα εγκλήματα; Είμαστε έτοιμοι να ακολουθήσουμε αυτό που έγινε στην Ιταλία, στην επιχείρηση “Καθαρά Χέρια”, όπου ουσιαστικά υπήρξε η μετάβαση από την Πρώτη στη Δεύτερη Δημοκρατία, όταν υπήρξαν άνθρωποι ορκισμένοι, άνθρωποι οι οποίοι πίστεψαν σε αυτά τα οποία έκαναν; Μιλώ για δικαστικούς, για ένα ροοί δικαστικών, όπως έναν Ντι Πιέτρο, όπως μία Ίλντα Μπોકασίνι ή όπως έναν Γκεράρντο Κολόμπο, οι οποίοι έπαιξαν τη ζωή τους κορώνα-γράμματα, γιατί ακριβώς θέλησαν το απόστημα να το σπάσουν. Είμαστε έτοιμοι λοιπόν να κάνουμε αυτό που έκαναν και πάλι δικαστικοί, όταν αποκάλυψαν το περιβόητο σκάνδαλο του Βατικανού με την ΙΟΡ ή ακόμα με την περιβόητη Banco Ambrosiano, που εκεί ήταν ακόμα πιο πολύπλοκα, γιατί υπήρχε ακριβώς εκεί ένα πέπλο μυστικότητας, εφόσον έπρεπε να χειριστούν ζητήματα που αφορούσαν την Καθολική Εκκλησία;

Αυτά συν πολλά άλλα λοιπόν είναι αυτά που πρέπει να αναλογιστούμε και εμείς. Εμείς φτάσαμε στο σημείο σήμερα όλοι μας να πιπιλούμε τις ίδιες λέξεις, κάθαρση, τιμωρία, κάθαρση, τιμωρία! Από ποιους θα γίνει; Με ποιους μηχανισμούς;

Ο πρόεδρος της επιτροπής Θεσμών στην ομιλία του είχε αναφέρει -και σωστά- ότι ουσιαστικά υπάρχει ολιγωρία, υπάρχει καθυστέρηση. Αυτό επανέλαβε και ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού στη δική του ομιλία. Έχουν δίκαιο! Αυτές όμως είναι διαπιστώσεις, είναι τοποθετήσεις που κάνουμε καθημερινά. Θεωρούμε ότι με αυτό ξοφλήσαμε; Νομίζουμε ότι οι πολίτες, που αναμένουν ακριβώς να δουν την τιμωρία των ενόχων, επαναπαύονται, χαιρόνται, ικανοποιούνται με αυτές τις ανέξοδες τοποθετήσεις; Ποιοι είναι αυτοί οι οποίοι θα δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για την κάθαρση;

Είναι γι’ αυτό το λόγο λοιπόν που εισηγούμαι στο σώμα ταπεινά... Δεν είμαι ειδικός, όμως εδώ αρκεί η λογική που μπορεί να επικρατήσει. Τι λοιπόν είναι αυτό που καθυστερεί να φέρουμε ακριβώς δοκιμασμένες συνταγές, για να αντιμετωπίσουμε πολυσύνθετα φαινόμενα, όπως αυτά που υπήρξαν στο εξωτερικό; Ειδικούς οι οποίοι, μαζί με τις δικές μας δικαστικές αρχές, στη βάση χρονοδιαγράμματος και στη βάση όλων των στοιχείων που έχουν στα χέρια τους -και η έκθεση της επιτροπής είναι ακόμα ένα επιπρόσθετο- να προχωρήσουν συντεταγμένα στο να αποκαλύψουν το συντομότερο δυνατό ποιοι ευθύνονται.

Δεύτερον, τι είναι αυτό που εμποδίζει; Το ότι συνήθως αποσπασματικά, επιδερμικά αντιμετωπίζουμε όλα τα φαινόμενα. Εκτός του ότι δεν προλαβαίνουμε τα ζητήματα, δεν ασκούμε προληπτική πολιτική! Ακόμα και όταν συμβούν, παίζουμε με το χρόνο, χρονοτριβούμε ακόμα ένα, δυο, τρία, τέσσερα χρόνια, μπας και ο χρόνος τα αφήσει να ξεχαστούν, να διαγραφούν, να φύγει το ενδιαφέρον! Τι είναι λοιπόν αυτό που εμποδίζει να υπάρξει ένα ροοί δικαστικών οι οποίοι όχι αποσπασματικά, που να ‘ν’ η δουλειά τους πρώι, μεσημέρι, βράδυ και μια και δυο και βδομάδες, μήνες, ούτως ώστε όλη η διαδρομή αυτών των διαδικασιών να τελειώσει, ούτως ώστε να μη φτάσουμε στο σημείο να πούμε «ποιος θυμάται σήμερα το χρηματιστήριο;», «ποιος θυμάται σήμερα αυτά που έγραφαν διάφοροι για το ξέπλυμα βρόμικου χρήματος;», «ποιος θυμάται σήμερα το γιατί συνέβησαν τόσα δεινά σ’ αυτό τον τόπο, που απλώς περνιούνται επιδερμικά και ξεχνιούνται;»;

Άρα λοιπόν, αν θέλουμε πραγματικά να λυθούν αυτά τα θέματα και να αποκατασταθεί το κύρος και η αξιοπιστία του πολιτικού συστήματος, που σήμερα έχει ροκανιστεί και έχει διαβρωθεί, οφείλουμε λοιπόν και εμείς, ναι, να δώσουμε το δικό μας στίγμα. Δεν είναι δουλειά μόνο της δικαστικής εξουσίας! Δεν είναι δουλειά μόνο της κυβέρνησης! Δεν είναι δουλειά μόνο της Βουλής! Όλων μαζί, συντεταγμένα!

Και ρωτώ: Τι είναι αυτό που εμποδίζει τις τρεις εξουσίες του κράτους άμεσα να κάτσουμε γύρω από ένα τραπέζι, γιατί ακριβώς μιλούμε για έκτακτη ανάγκη, μιλούμε για έκτακτα γεγονότα, μιλούμε για ζητήματα που έχουν να κάμουν με την πορεία, την προοπτική και το μέλλον αυτού του τόπου, αλλά και της αξιοπιστίας του πολιτικού συστήματος, και να δούμε ποιες νομοθεσίες μπορεί να επικαλεστούν κάποιιοι, για να κρυφτούν πίσω απ’ αυτές και να τη βγάλουν καθαρή; Τι είδους έκτακτα μέτρα χρειάζονται, νομοθετικά και άλλα, για να μπορέσουν οι αρχές εξουσίας να λειτουργήσουν με έναν τέτοιο τρόπο μαζί με ένα ροοί δικαστικών, που θα ‘ναι ουσιαστικά επικεντρωμένοι σε αυτό και σε τίποτα άλλο, και μαζί με αυτούς να μπουν τα νομοθετικά πλαίσια; Επιπρόσθετα, να μπουν χρονοδιαγράμματα και σε συνεργασία οι τρεις άξονες, οι τρεις πυλώνες του ίδιου του οικοδομήματός μας, να συλλειτουργήσουν, να συνεργήσουν, έτσι που το συντομότερο δυνατό να τελειώσει αυτός ο εφιάλτης.

Έχει σημασία να πούμε εμείς «ευθύνεται η Εισαγγελία για την καθυστέρηση»; Έχει σημασία να πούμε εμείς «ευθύνεται η κυβέρνηση, γιατί δεν έφερε το άλφα ή το βήτα νομοσχέδιο»; Έχει σημασία να μας καταλογίσουν εμάς ότι ίσως να μην είναι πλήρη αυτά τα οποία έχουμε κάνει στην έκθεση; Αντί λοιπόν να στοχοποιούμε ο ένας τον άλλο, αντί να πηγαίνουμε στα παράθυρα τα τηλεοπτικά και ο καθένας να λέει τον πόνο του και να νομίζει ότι ξόφλησε με την ιστορία, ξόφλησε με αυτά που πρέπει να γίνουν, άμεσα λοιπόν ας αναλάβουν ευθύνη -και ας το κάμει η Βουλή- η Βουλή, η Εισαγγελία και η κυβέρνηση στη βάση ενός προγράμματος, στη βάση ενός χρονοδιαγράμματος να προχωρήσουν άμεσα! Τότε λοιπόν ο πολίτης δε θα επαναλάβει αυτό που λέει συνέχεια σε όλους μας. Ποιο δηλαδή λέει; Οι πολίτες λέν «ακούμε τα έργα τους και βλέπουμε τα λόγια τους!». Αυτό λένε. Αν λοιπόν θέλουμε να κερδίσουμε το στοίχημα με τους πολίτες, με την κοινωνία, αν θέλει το πολιτικό σύστημα να αρθεί στο ύψος των περιστάσεων, αν θέλει το κράτος να είναι κράτος και όχι παρακράτος, οφείλει άμεσα να λειτουργήσει, διαφορετικά ακόμη μια μαύρη σελίδα στην ιστορία

του κυπριακού ελληνισμού θα καταχωνιαστεί! Θα μπει στο ντουλάπι, στο χρονοντούλαπο της ιστορίας! Και βέβαια, θα τη βγάλουν καθαρή αυτοί που οδήγησαν σε αυτή την κατάσταση το λαό μας!

Ας μην κοροϊδευόμαστε λοιπόν. Μια και μόνο πρέπει να είναι η απάντησή μας. Αν δεν το καταλάβουμε, αν δεν πάρουμε τα μηνύματα των καιρών, το σημερινό κομματικό σύστημα θα συντριβεί από την κοινωνία, όχι μόνο από την οργή της, όχι μόνο από το θυμό της, αλλά πρώτιστα από την ανάγκη της να εκφραστεί από αυθεντικότερα, αντιπροσωπευτικότερα, πιο σύγχρονα και πιο πειστικά και αξιόπιστα σχήματα.

Δεν είναι ώρα για πολλά ή μεγάλα λόγια, με αυτά έχει χορτάσει ο κόσμος. Είναι πεπεισμένη μου ότι σ' αυτές τις τόσο δύσκολες, τις τόσο τραγικές ώρες για τον τόπο και το λαό μας πρέπει να πρυτανεύσουν όσα η συλλογική αυτογνωσία και η συλλογική ευθύνη υπαγορεύουν και το συμφέρον της πατρίδας επιτάσσει. Πρέπει να καταφέρουμε να ξεπεράσουμε τη σημερινή οικονομική κρίση. Πρέπει να δώσουμε στο λαό ελπίδα, να του ξαναφέρουμε πρόοδο, ανάπτυξη και ευημερία. Αλλά, για να τα καταφέρουμε, πρέπει να κερδίσουμε το στοίχημα της αξιοπιστίας του κράτους και των θεσμών και να εκσυγχρονίσουμε το κράτος, την οικονομία και την κοινωνία. Πρέπει να τα καταφέρουμε! Δεν έχουμε δικαίωμα να αποτύχουμε!

Βέβαια, μαζί με αυτά να πω και κάτι άλλο και τελειώνω. Γι' αυτό δηλαδή το δηκτικό σχόλιο που γίνεται συνήθως για όλους εμάς τους πολιτικούς «είστε υπαίτιοι», ναι, έχουμε και εμείς όλοι τις δικές μας ευθύνες, άλλοι μεγαλύτερες, άλλοι μικρότερες. Αυτό δεν έχει σημασία. Όμως, αν συμπεριφερθούμε σωστά, εκείνοι που φτάνει θα οδηγηθούν στο εδώλιο του κατηγορουμένου και θα πληρώσουν. Εκείνοι οι οποίοι ήσαν καθαροί, αυτοί λοιπόν, ναι, να μπουν μπροστά με πολλούς άλλους και να διαμορφώσουν συνθήκες για μια Κύπρο όπως αξίζει και στην ιστορία της, όπως αξίζει και για τα παιδιά της, για το μέλλον τους.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε.

Ο κ. Σταύρος Ευαγόρου τώρα του ΑΚΕΛ.

Η κ. Κυριακού να με αντικαταστήσει για κάποιο χρόνο;

Ευχαριστώ.

(Στο σημείο αυτό τον προεδρεύοντα της συνεδρίασης αντικαθιστά στην έδρα η κ. Μαρία Κυριακού.)

ΣΤ. ΕΥΑΓΟΡΟΥ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Να ξεκινήσω με ανάγνωση μιας δήλωσης που έκαμε ο κ. Ορφανίδης όσον αφορά στο κούρεμα των ελληνικών ομολόγων, μετά όμως από το κούρεμα των ελληνικών ομολόγων, τον Απρίλη του '12 δηλαδή, όπου είπε επί λέξει: «Οι ζημιές που προκλήθηκαν στις κυπριακές τράπεζες από το κούρεμα του ελληνικού χρέους κρίνονται ως διαχειρίσιμες».

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Από μέρους του ΑΚΕΛ να συγχαρώ την επιτροπή Θεσμών, γιατί έχει επιτελέσει ένα αξιόπαινο έργο μετά από κοπιώδη και επίμοχθη πραγματικά εργασία. Ευχή όλωνών μας είναι να αξιοποιηθεί επαρκώς. Και τα φώτα, οι προβολείς πέφτουν πλέον στις εισαγγελικές αρχές, ενόψει της εξέτασης πιθανών ποινικών πλέον ευθυνών για το μεγάλο τραπεζικό σκάνδαλο που οδήγησε την οικονομία στην καταστροφή και τον κυπριακό λαό στη φτωχοποίηση. Επειδή όμως η επιτροπή Θεσμών εξέτασε σε βάθος τη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού μας συστήματος, να μου επιτραπεί να σταθώ, παραλείποντας αρκετά που είχα στην ομιλία μου για τους συναδέλφους, στο ίδιο το τραπεζικό μας σύστημα.

Ξεκινώντας από το 1974 μέχρι περίπου και το 1998, η τραπεζική ανάπτυξη στην Κύπρο, η ανάπτυξη δηλαδή του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ήτο αυστηρά προσαρμοσμένη στις ανάγκες της κυπριακής οικονομίας. Εκείνο το οποίο ονομάζουμε "μικρό" ή "μεγάλο οικονομικό θαύμα", το οποίο επετεύχθη μετά το 1974, οφείλεται και σ' αυτό το στοιχείο και γεγονός, ότι οι τράπεζες και το συνεργατικό κίνημα είχαν προσαρμόσει τη λειτουργία τους συμπεριφερόμενα και αναπτυξιακά, αλλά και συντηρητικά. Είχαν προσαρμόσει λοιπόν αυτή τους τη λειτουργία στην ανάπτυξη και χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας. Ο συνεργατισμός χρηματοδοτώντας τη στέγαση και τις σπουδές των παιδιών μας, την αγροτική ανάπτυξη και οι τράπεζες χρηματοδοτώντας τη μεταποίηση, την ξενοδοχειακή βιομηχανία και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Είχαμε δηλαδή παράλληλα υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και υψηλή κερδοφορία από τις τράπεζες.

Να σταθώ όμως ιδιαίτερα στα γεγονότα της χρηματιστηριακής κρίσης και του χρηματιστηριακού σκανδάλου, της χρηματιστηριακής εκείνης φούσκας η οποία έφερε ζημιές £4,5 δις στο ανυποψίαστο τότε κοινό.

Τι να θυμηθούμε; Μετοχοδάνεια χωρίς εξασφαλίσεις; Μετοχοδάνεια με εγγύηση τις ίδιες τις μετοχές; Υποχρεωτικά δάνεια προς τους εργαζόμενους των τραπεζών, που ακόμα τα χρωστούν; Ίδρυση και λειτουργία επενδυτικών οργανισμών; Split μετοχών, ιδιωτικές τοποθετήσεις, παραπλανητική προβολή και διαφήμιση μετοχών; Εξαγορές εταιρειών σε αστρονομικές τιμές; Παραχώρηση δωρεάν μετοχών με τη μορφή μπόνους σε τραπεζίτες ή τραπεζικούς υπάλληλους;

Ποιο είναι, φίλες και φίλοι, το βασικό συμπέρασμα από την τότε μεγάλη κλοπή; Ότι οι βασικές ευθύνες του τότε σκανδάλου και της τότε κλοπής ανήκουν στους ίδιους και τους συνήθεις ύποπτους τους σημερινούς, δηλαδή εκείνους που ευθύνονται για τη σημερινή οικονομική καταστροφή.

Τότε η ad hoc επιτροπή της Βουλής επέρριψε ευθύνες, σοβαρότατες ευθύνες, στους τραπεζίτες και στον επόπτη της Κεντρικής Τράπεζας, στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς -στην τότε Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς- και την εποπτεία της ή την πλημμελή εποπτεία, σε χρηματιστές, αλλά πάλι βασικοί πρωταγωνιστές δυστυχώς ήταν οι τραπεζίτες. Πώς αξιοποιήθηκε εκείνο το πόρισμα της ad hoc επιτροπής; Μπήκε στα συρτάρια δυστυχώς του τότε Γενικού Εισαγγελέα και δεν είδαμε τίποτα. Δεν τιμωρήθηκε κανένας. Ας ελπίσουμε ότι αυτή τη φορά τα πράγματα θα είναι διαφορετικά.

Ας δούμε τώρα εν συντομία τη διαδρομή προς την ολοκληρωτική καταστροφή του τόπου και πώς προέκυψε αυτή. Να υπενθυμίσω, ξεκινώντας από τη μεγάλη και προς τη σωστή κατεύθυνση φορολογική μεταρρύθμιση, την αλλαγή του εταιρικού φόρου, τη μείωση δηλαδή του εταιρικού φόρου και τη σταδιακή μετατροπή της Κύπρου σε διεθνές χρηματοοικονομικό κέντρο. Ήταν, λέω, προς τη σωστή κατεύθυνση. Είχε ως αποτέλεσμα την τεράστια ροή κεφαλαίων από το εξωτερικό και ιδιαίτερα από τη Ρωσία.

Παράλληλα, από το 2001 μέχρι και το 2007 οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης έφεραν τεράστια κερδοφορία στις επιχειρήσεις και ροή κεφαλαίων και πάλι στις τράπεζες, όπως τεράστια ροή κεφαλαίων προς τις τράπεζες, δηλαδή χρήμα που έρρεε προς τις τράπεζες, είχε και η φορολογική αμνηστία, η οποία περίπου έφερε €4 δις επιπλέον χρήματα. Το χρήμα αυτό έπρεπε να πουληθεί. Δισεκατομμύρια, τεράστιος όγκος χρήματος έπρεπε να διοχετευθεί στα νοικοκυριά. Στο τέλος της ημέρας, μαζί με την τεράστια ζήτηση ακινήτων από το εξωτερικό λόγω της παγκόσμιας υψηλής οικονομικής ανάπτυξης τότε, άρχισε να δημιουργείται σιγά σιγά και να κτίζεται η μεγάλη φούσκα των ακινήτων.

Όσες προειδοποιήσεις κι αν στείλαμε -θυμούμαι αρθρογραφία μου, συνεντεύξεις που μίλησα- για φούσκα των ακινήτων, οι παρεμβάσεις μεγαλοκτηματομεσιτών, αλλά και επιχειρηματιών ανάπτυξης γης ήταν άνευ προηγουμένου.

Η φούσκα των ακινήτων με την έκρηξη της αποκαλύπτει τα δισεκατομμύρια των επισφαλειών, τα οποία σήμερα ονομάζουμε "μη εξυπηρετούμενα δάνεια", γύρω στα €25 δις με €27 δις. Από αυτά, αγαπητοί συνάδελφοι, €7 δις οφείλονται από είκοσι και μόνο Κύπριους επιχειρηματίες. Ορισμένοι από αυτούς την περίοδο της δημιουργίας της μεγάλης φούσκας των ακινήτων αγόραζαν ολόκληρες επαρχίες της χώρας μας! Κάποιοι ήταν και τραπεζίτες δυστυχώς. Άλλοι είχαν αγαστές σχέσεις με τους τραπεζίτες.

Όταν η παγκόσμια οικονομική κρίση οδήγησε σε κάθετη μείωση στη ζήτηση ακινήτων και στην ανάπτυξη ακινήτων, τότε άρχισαν να εμφανίζονται και οι ζημιές από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια των τραπεζών. Τότε είναι που οι τραπεζίτες μας στράφηκαν δυστυχώς στα ελληνικά ομόλογα, σε μια προσπάθεια να παρουσιάσουν πρόσθετη λογιστική βεβαίως κερδοφορία και αυτό έπρατταν. Η κρίση όσο μεγαλώνει αποκαλύπτει αυτές τις επισφάλειες, όπως αποκαλύπτει δυστυχώς και τις διαχρονικές δημοσιονομικές παθογένειες της οικονομίας.

Δυστυχώς, η απόφαση του Eurogroup στις 25 του Μάρτη του 2013 μαζί με τη συμπεριφορά των τραπεζών και των τραπεζιτών επισώρευαν στη χώρα μας ζημιές, μια μεγάλη τραπεζική τρύπα των €19 δις, όπως είναι τα €4,8 δις, κύριε Πρόεδρε, από τις επενδύσεις σε ομόλογα του ελληνικού δημοσίου, η τεράστια κλοπή, διότι περί κλοπής πρόκειται, της διασυνοριακής συγχώνευσης της Marfin με τη Λαϊκή, €3,5 δις ζημιά - και αυτό με την έγκριση του επόπτη, του κ. Ορφανίδη- όπως επίσης και η απόφαση της κυβέρνησης, λανθασμένη, να πωλήσει τα παραρτήματα των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα με ζημιά και πάλι, τρύπα δηλαδή, €3,2 δις. Άλλες ανεξέλεγκτες επεκτάσεις των τραπεζών, εξαγορές τραπεζών στο εξωτερικό, όπως η Uniastrium και η Banca Transilvania, που αγοράστηκε ποσοστό αυτής της τράπεζας, επισώρευαν επίσης ζημιές.

Ένα τελευταίο όσον αφορά στις ευθύνες, συμφωνώντας με τα πορίσματα της επιτροπής -και κλείνω- κυρία Πρόεδρε. Είναι ασήκωτες οι ευθύνες του πρώην Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας, του κ. Αθανάσιου Ορφανίδη, ο οποίος επέδειξε ασύγγνωστη αμέλεια, αλλά και πλημμελή εποπτεία. Δε θέλω να αναφερθώ στις δηλώσεις που έγιναν σε μια προσπάθεια να πείσουν τον τέως Πρόεδρο της Δημοκρατίας να τον επαναδιορίσει, λέχθηκαν αυτά.

Παρακάμφθηκαν ή ποσώς εφαρμόστηκαν οι αρχές της εταιρικής διακυβέρνησης, όπως βαρύτερες ευθύνες επιρρίπτονται σε μερίδα τραπεζιτών, των τραπεζιτών εκείνων που συμπεριφέρθηκαν κερδοσκοπικά και τζογαδόρικα.

Βαρύτατες όμως είναι οι ευθύνες και της κυβέρνησης Αναστασιάδη για την αποδοχή της διάσωσης με ίδια μέσα, δηλαδή την αποδοχή του κουρέματος, αλλά και για τον τρόπο που ξεπουλήθηκαν τα παραρτήματα των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα.

Ασήκωτες όμως είναι -γι' αυτό έχω μιλήσει για τους συνήθεις ύποπτους- και οι ευθύνες ορισμένων ελεγκτικών οίκων, αλλά και ορισμένων μεγαλοδικηγορικών γραφείων, γιατί οι συμβουλές των μεν, αλλά και οι έλεγχοι που πραγματοποιούσαν οι ελεγκτές/λογιστές ήτο, φαίνεται, διάτρητοι. Υπέγραφαν και εγγυούνταν τη φερεγγυότητα των τραπεζών και στο τέλος είδαμε να καταρρέουν ως χάρτινοι πύργοι.

Σίγουρα βαρύτατες ευθύνες επιρρίπτονται και σε δημόσια εκτεθειμένα πρόσωπα, είτε γιατί υπήρξε διαπλοκή στην παραχώρηση δανείων χωρίς επαρκείς εξασφαλίσεις μεταξύ τραπεζιτών και επιχειρηματιών είτε γιατί υπήρξε διαπλοκή στην παραχώρηση δανείων με μηδενικό ή ευνοϊκό επιτόκιο είτε χαριστικές διαγραφές οφειλών είτε φυγάδευση κεφαλαίων στο εξωτερικό κατά την κλειστή περίοδο είτε φυγάδευση δισεκατομμυρίων ευρώ κατά την περίοδο προ του κουρέματος.

Όλες αυτές οι ευθύνες οι οποίες έχουν καταγραφεί στην έκθεση, στο πόρισμα της επιτροπής, στην έκθεση της επιτροπής, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, θα πρέπει να τύχουν επεξεργασίας και σίγουρα, πέραν της επεξεργασίας, και σωστής διερεύνησης κατά πόσο υπήρξαν οποιοσδήποτε ποινικές υποθέσεις. Και, επαναλαμβάνω, οι προβολείς πλέον από σήμερα στρέφονται στις εισαγγελικές αρχές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

(Μ. ΚΥΡΙΑΚΟΥ)

Ακολουθεί ο κ. Θεμιστοκλέους.

Α. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Παρά το γεγονός ότι έχω ετοιμάσει γραπτό κείμενο αρκετά εκτενές, θα το αποφύγω, επικεντρωμένος σε τρία-τέσσερα βασικά ζητήματα. Πρώτον, να πω στον κ. Μάριο Καρογιάν και στον κ. Σταύρο Ευαγόρου ότι τη μεγάλη απάτη του χρηματιστηρίου ασφαλώς και υπάρχουν πάρα πολλοί που τη θυμούνται. Είναι τα θύματα εκείνης της τραγικής φάρσας. Όπως και τα θύματα κάθε τραγικής φάρσας που επέζησαν ή οι οικείοι αυτών που απεβίωσαν θυμούνται πάντοτε τις τραγωδίες αυτού του τόπου. Αυτός όμως ο τόπος, φαίνεται, είναι καταδικασμένος να μαθαίνει μόνο μετά τις τραγωδίες του! Ουδέποτε αυτή η πολιτεία έφερε τον εαυτό της σε θέση να προλαμβάνει γεγονότα, να αποφεύγει παγίδες και να υπερπηδά εμπόδια ή, ακόμα καλύτερα, να αποφεύγει τραγωδίες. Το κράτος δικαίου αφείρεσε το δικαίωμα από κάθε πολίτη να αυτοδικεί εις βάρος άλλου πολίτη, όταν ο άλλος πολίτης παρανομεί, επηρεάζει τη ζωή του, την οικογένειά του, την περιουσία του. Επειδή λοιπόν υπήρχε το σύστημα δικαιοσύνης, οι άνθρωποι από μόνοι τους μαζί με το κράτος δικαίου αυτοαφοπλίστηκαν. Την ίδια ώρα αυξήθηκε κατακόρυφα η δυνατότητα να υπάρχει αυτή η μεγάλη απάτη στα οικονομικά μεγάλα εγκλήματα, είτε του χρηματιστηρίου είτε, καλή ώρα, της καταστροφής που επιμετρούμε τις συνέπειές της.

Όλη την έκθεση της επιτροπής Θεσμών, αν τη συμπυκνώναμε σε μία παράγραφο, αυτή θα ήταν περίπου η εξής: Ουδέποτε τόσο λίγοι και τόσο υψηλά ιστάμενοι στην τραπεζική και εποπτική και οικονομική ελίτ μιας χώρας δεν αφέθηκαν από μία τόσο ανεπαρκή και ανεύθυνη κυβέρνηση, αυτήν του κ. Χριστόφια, να κατακλέψουν τόσα πολλά από τόσους πολλούς με τόσο χυδαίο τρόπο, με τόσες πολλές δυσβάστακτες για τους συμπατριώτες τους συνέπειες, με τόσο διασυρμό και τόση καταστροφή του κράτους και της οικονομίας της πατρίδας και του λαού που τους γέννησε, αλλά και με τόση εκ των προτέρων διασφαλισμένη ατιμωρησία από ένα τόσο διαβρωμένο και σάπιο πολιτικό σύστημα.

Είπε ο κ. Καρογιάν ότι πρέπει να δράσουμε όπως έδρασε η επιχείρηση "Καθαρά Χέρια" στην Ιταλία. Cosa Nostra, μαφία. Να σας πω την τύχη αυτής της έκθεσης της επιτροπής Θεσμών; Θα είναι στην καλύτερα των περιπτώσεων ταυτόσημη με την τύχη εκείνου του πορίσματος της επιτροπής Ελέγχου για το χρηματιστήριο με πρόεδρο της τότε επιτροπής Ελέγχου τον αγαπημένο φίλο και πρώην συνάδελφο κ. Χρήστο Πουργουρίδη. Και όσο νομίζετε από εσάς ότι αυτή η έκθεση, παρά τον κόπο και το μόχθο του προέδρου της, του κ. Συλλούρη, και των μελών της, θα σταθεί η αφορμή και η αιτία να ξυπνήσει το σύστημα απονομής δικαιοσύνης, για να αποκαθάρει την Κυπριακή Δημοκρατία από κλέφτες, απατεώνες, λωποδύτες και τους υπόλοιπους της ίδιας συνομοταξίας... Βεβαίως, υπάρχουν και παραδείγματα που ακόμα δεν έχουν κατηγοριοποιηθεί, κύριε Κουλία.

Ζ. ΚΟΥΛΙΑΣ:

Δηλαδή;

Α. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Αδυνατεί το σύστημα να τους βάλει σε κατηγορία! Να μην πούμε ονόματα.

Γ. ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Λόγω του μεγέθους της απατεωνιάς!

Α. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Όχι, κύριε Περδίκη! Λόγω του τρόπου της απατεωνιάς!

Έχω ορισμένα ερωτήματα να υποβάλω. Σε ποια χώρα, σε ποια τράπεζα μάλλον της Ευρωζώνης είχε επιτραπεί να πάρει σε σαράντα πέντε μέρες τόση ρευστότητα όσος περίπου ο προϋπολογισμός της χώρας ολόκληρης;

Α. ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Ο προϋπολογισμός της χώρας δεν ξεπέρασε τα €7,5 δις καμιά φορά!

Α. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Ακόμα χειρότερα!

Εάν λοιπόν ο ΕΛΑ που πήρε η Λαϊκή αθροίζεται συνολικά στα €9,8 δις, που είναι πέραν του 50% του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος, τίθεται το εξής ερώτημα: Η Κεντρική Ευρωπαϊκή Τράπεζα φέρει ευθύνη ή δε φέρει; Γιατί δε συγκινήθηκε ο κ. Ντράγκι να κτυπήσει την καμπάνα του συναγερμού; Ερώτηση: Γιατί ο τότε Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας...

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Παρακαλώ!

Α. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Γιατί ο τότε, επαναλαμβάνω, Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας επέτρεψε αυτό το δανεισμό; Και καλά να καταλάβω ότι αυτός ο δανεισμός ήταν για όσους θα ήθελαν να αποσύρουν τις καταθέσεις τους. Σωστό; Λογικό. Ωραία! Θέλω να ακούσω τη λογική βάσει της οποίας από τα λεφτά αυτά, εκτός από τους καταθέτες που ήθελαν να αποσύρουν τα χρήματά τους, χρησιμοποιήθηκε μέγα ποσό για νέα δάνεια από μία καταρρέουσα τράπεζα. Υπάρχει λογική εξήγηση; Αν υπάρχει, θα ήθελα να την ακούσω πάντως! Σε ποια χώρα, όχι της Ευρωζώνης αλλά της οικουμένης, ακόμα και χώρες υποσαχάριας, το διοικητικό συμβούλιο μιας τράπεζας αφέθηκε, μέσα στη νιρβάνα των δισεκατομμυρίων που έρρεαν άφθονα, με καταϊγισμό, θα έλεγα, ή μάλλον μέλη του συμβουλίου, για να μην είμαι άδικος, αφέθηκαν να κάνουν δάνεια στους εαυτούς των, στους φίλους των εκατομμυρίων, δεκάδων και εκατοντάδων εκατομμυρίων, με πολύ προκλητικούς όρους και προϋποθέσεις; Ερώτηση: Ποιοι άλλοι πολίτες, συμπατριώτες, πλήρωναν τους τόκους αυτών των δανείων, αυτών των προκλητικών δανείων του επιτοκίου του 0%, του 0,5%, του 1%; Φαντάζομαι ο κυπριακός λαός!

Ποιες είναι οι αιτίες όμως για την καταστροφή μας; Είναι μόνο οι τράπεζες; Μόνο η κυβέρνηση; Μόνο οι εποπτικές αρχές; Για ένα να είμαστε βέβαιοι. Κανείς θεσμός από αυτούς από μόνος του δεν είχε τη δύναμη και δεν μπορούσε να οδηγήσει την Κύπρο στην καταστροφή. Ήταν η συνισταμένη και των τριών δυνάμεων. Είπε ο πρόεδρος μας, ο κ. Νεοφύτου, ότι για το δημοσιονομικό έλλειμμα και το χρέος ευθύνονται όλα τα κόμματα, όλες οι κυβερνήσεις. Και έχει απόλυτο δικαίωμα! Αυτό φόρτωσε στην καμπούρα του λαού εξελικτικά τεράστια βάρη, υπέρτερα των αντοχών του. Και με την πρώτη αναποδιά κατέρρευσε. Αυτή είναι η πραγματικότητα! Ποιοι όμως ευθύνονται για τη συνιστώσα των τραπεζών; Οι εποπτικές αρχές! Ποιος ήλεγχε τις εποπτικές αρχές; Είχε ευθύνη η αντιπολίτευση; Πέστε μου έναν που διόρισε, που επέλεξε. Αυτή δηλαδή η δήλωση του πρώην Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας περί αναπνευστήρος λόγω των εκλογών περιποιεί τιμήν σε κανένα κόμμα, ιδίως στο κόμμα που τον επέλεξε;

Απλά, το σχόλιο που έχω να κάνω προς το ΑΚΕΛ είναι απλό. Δεν μπορείς να σώξεις το κόμμα καταστρέφοντας την πατρίδα· μοιραία θα καταστραφείς και εσύ, όποιο κόμμα και να είσαι, όσο καλή δομή οργανωτική και να έχεις, όσο ισχυρή ιδεολογία και να διαθέτεις. Τα κόμματα σώζονται, αφού πρώτα σώσουν το λαό, αφού πρώτα σώσουν το κράτος, αφού πρώτα συμβάλουν στη σωτηρία της πατρίδας. Όποιο κόμμα εφεξής και του λοιπού νομίζει ότι θα χαιρεκακεί και θα κερδοφορεί και θα κάμνει ταμείο, που λέμε, με τις συμφορές που προκαλούνται από άλλους ή από το ίδιο το κόμμα εις βάρος της πατρίδας, σας το λέω, η κυπριακή κοινωνία θα το στέλνει στην αιώνια κατάρρα της.

Ν. ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Εις το πυρ το εξώτερον!

Α. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Δε θα πω για πυρ εξώτερον. Μίλησε ο κ. Περδίκης για την κόλαση και, επειδή πιστεύω στην ορθόδοξη πίστη, δε θέλω να το αναφέρω εκείνο. Μόνο στην κόλαση μπορούμε να τους βρούμε τους ενόχους, όταν αποδημήσουν εις Κύριον!

Θα κλείσω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι και κυρία Πρόεδρε, με το εξής: Η περίπτωση που συζητούμε, δηλαδή το γεγονός ότι κάποιος μάς έριξαν σε έναν γκρεμό και συνεχώς κατακυλούμε και ακόμα τον πάτο δεν τον έχουμε βρει και χίλια μύρια κύματα θα περάσουμε, για να ξαναγεβούμε πίσω στο δρόμο, να ξανασταθούμε στα πόδια μας και να αντικρίσουμε το μέλλον μας με ελπίδα...

(Θόρυβος στην αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Παρακαλώ!

A. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Περιμένω να ολοκληρώσουν τη στιχομυθία, κύριε Κουλία!

Αυτή η περίπτωση λοιπόν είναι κλασική περίπτωση που η παρακμή της δημοκρατίας οδήγησε στην παρακμή των συνειδήσεων, καταβύθισε το σύστημα αξιών ενός λαού. Παρήκμασαν οι θεσμοί, παρήκμασε η πολιτική και ιδού τα αποτελέσματα! Αυτό το αποτέλεσμα που βιώνουμε όλοι τις τραυματικές του εμπειρίες και τις συνέπειες που προκαλούν τόση δυστυχία είναι κλασική περίπτωση παρακμής της δημοκρατίας, που οδήγησε με τη σειρά της στην παρακμή της πολιτικής. Παρακμή δηλαδή της πολιτικής τι σημαίνει; Λανθασμένοι χειρισμοί, λανθασμένες αποφάσεις, άκαιρες αποφάσεις, απουσία βούλησης από όλους όσοι έφεραν ευθύνη για το πού πάει αυτή η χώρα, για το πώς ζει αυτός ο λαός, αυτό σημαίνει παρακμή της πολιτικής!

Αν είναι κάτι που πρέπει να μας μείνει, είναι το να αρχίσουμε από τα εύκολα, κύριοι και κύριε πρόεδρε της επιτροπής Θεσμών, αγαπητέ Δημήτρη Συλλούρη. Είναι να ανορθώσουμε εκ νέου τη Δημοκρατία μας, να την προστατεύσουμε από τους διάφορους εσωτερικούς εχθρούς που δρουν τμηματικά, δηλητηριωδώς και αφανώς. Και γίνονται εμφανείς αυτοί οι εχθροί της Δημοκρατίας στο παρά πέντε και πολλές φορές και στο και πέντε. Ο λαός δηλαδή δεν προλαβαίνει να αντιμετωπίσει τις συνέπειες.

Αν θέλουμε πραγματικά να αποκαθάρουμε το όνομά μας και τα πολιτικά μας κόμματα και τις θέσεις για τις οποίες ο κυπριακός λαός μάς έστειλε να τον αντιπροσωπεύουμε, πρέπει να ξεκινήσουμε από τους εαυτούς μας, από τα κόμματά μας. Και το πρώτο βήμα για την πολιτική εξυγίανση πρέπει να είναι η εξυγίανση των κομμάτων μας, των οικονομικών μας, το να πείσουμε το λαό ότι η δημοκρατία έχει το κόστος της και πρέπει να το καταβάλλει η ίδια, διότι διαφορετικά, αν το καταβάλλουν οι διάφοροι περιεργοί που ζουν ως παράσιτα της δημοκρατίας, τότε το κόστος για το λαό είναι δισεκατομμύρια, είναι και τραγωδίες. Και να τον πείσουμε και να πείσουμε και την κυβέρνηση το κόστος αυτής της δημοκρατίας να το καταβάλλει ετησίως από τον κρατικό προϋπολογισμό. Και να σταματήσουν οι λαϊκισμοί! Δεν υπάρχει κόμμα ή υποψήφιος Πρόεδρος που δεν έτυχε οικονομικής βοήθειας είτε από εντός είτε από εκτός επιχειρηματίες. Δεν υπάρχει τέτοιο κόμμα και τέτοιος υποψήφιος!

Τελειώνω, κυρία Πρόεδρε, με το εξής: Αν θέλουμε να σώσουμε την τιμή μας και το όνομά μας, για να μη μας καταριούνται οι επόμενες γενιές, ένα πρέπει να ξεκινήσουμε να κάνουμε από αύριο. Είπαμε, όσον αφορά εκείνο της Γενικής Εισαγγελίας, τα πράγματα θα έχουν την τύχη του χρηματιστηρίου. Τουλάχιστον όμως σε ό,τι αφορά τα κόμματά μας, τους πολιτικούς και τους βουλευτές και όλους εμάς, που σημερινοί και αυριανοί είμαστε, πρέπει να ξεκινήσουμε από το σπίτι μας να καθαρίσουμε, να αποκαθάρουμε το όνομά μας, να απολογηθούμε σε αυτό το λαό, γιατί στο τέλος τέλος της ημέρας για τον κόσμο ψιλά γράμματα είναι η έκθεση! Ένα πράγμα ξέρει ο κόσμος, ότι εμπιστευόταν την τύχη της χώρας του και την τύχη του εαυτού του στους πολιτικούς. Αυτό λοιπόν το πολιτικό σύστημα επέτρεψε τουλάχιστον να φτάσουμε σε αυτό το κατάντημα.

Αυτή είναι η τελευταία μου κουβέντα, κυρία Πρόεδρε. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Ευχαριστώ, συνάδελφε.

Ο συνάδελφος Άριστος Δαμιανού για τη δική του ομιλία.

A. ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κυρία Πρόεδρε, θα ζητήσω την κατανόηση της έδρας, αλλά και των λοιπών συναδέλφων, αλλά, με βάση τις ώρες που είχαν διανεμηθεί στα κόμματα, αν ξεκινούσαμε έγκαιρα, η ώρα έξι θα τελειώναμε. Έχουμε άλλες υποχρεώσεις και απολογούμαι που πρέπει να αποχωρήσουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Παρακαλώ, πρόεδρε.

Ο κ. Δαμιανού.

A. ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Καταρχάς, εκ μέρους του ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και ειδικά των συναδέλφων που συμμετέχουν στην επιτροπή Θεσμών, θέλω να ευχαριστήσω τις υπηρεσίες της Βουλής για την τεράστια συνδρομή τους σε αυτή την πολύ μεγάλη δουλειά που έγινε στην επιτροπή Θεσμών.

Θα περιορίσω σημαντικά το εύρος της ομιλίας μου, γιατί θεωρώ ότι αρκετά ζητήματα έχουν ήδη τεθεί. Και θα σημειώσω αρχικά ότι η αναφορά του συναδέλφου που προηγήθηκε στο ότι δεν μπορείς να σώξεις το κόμμα -εγώ θα έλεγα την παράταξη- καταστρέφοντας την πατρίδα μπορεί να ερμηνευθεί και ως μια ετεροχρονισμένη αυτοκριτική για το Συναγερμό. Και να εξηγήσω τι εννοώ, για να μη θεωρηθεί ότι πηγαίνω πίσω στο πραξικόπημα. Όταν αναφέρει βουλευτής του κυβερνώντος κόμματος ότι η έκθεση της επιτροπής Θεσμών θα έχει την τύχη της έκθεσης για το ΧΑΚ... Να πω και να υπενθυμίσω ότι το 1999 κυβερνούσε πάλι ο Συναγερμός!

A. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Τι σημασία έχει;

A. ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Και βεβαίως έχει σημασία, κύριε Θεμιστοκλέους, διότι, όταν μου λέτε ως βουλευτής του Συναγερμού ότι θα πεταχτεί και αυτή στον κάλαθο των αχρήστων... Να υπενθυμίσω ότι τότε ο κ. Πουργουρίδης δήλωνε ότι θα παραιτούνταν, αν δεν υλοποιούνταν το περιεχόμενο της έκθεσης, που ονόμαζε και στελέχη που σήμερα διώκονται ποινικά. Αν αυτή θα είναι η πρόθεση της κυβέρνησης, τότε θέλουμε να την κάσουμε. Θέλω να ελπίζω ότι, επειδή οι διωκτικές αρχές ξεκινούν από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, πηγαίνουν στην αστυνομία, πολιτικός προϊστάμενος της οποίας είναι ο Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, και καταλήγουν στη Νομική Υπηρεσία, αυτό το πακέτο που ονομάζεται "διωκτικές αρχές" δε θα επαναλάβει τον κακό εαυτό του 1999.

Έχουν λεχθεί διάφορα πραγματικά και φαντασιακά για τα θέματα διαφάνειας. Εμείς θα ενώσουμε τη φωνή μας με όλους εκείνους που θέλουν εκσυγχρονισμό των θεσμών, εκσυγχρονισμό των μυαλών και εκσυγχρονισμό των πρακτικών. Για όσους δεν το θυμούνται να πω ότι τον καιρό εκείνο εμείς ετοιμάσαμε μία εικοσασέλιδη πρόταση νόμου, στην οποία υιοθετούσαμε σχεδόν αυτούσια αυτά τα ζητήματα που σήμερα είναι ενώπιόν μας. Κάποιοι άλλοι επέλεξαν να κάνουν νομοθεσίες με παραθυράκια, τα οποία παραθυράκια δεν εισήξαμε εμείς στο νόμο, για να αυτοεξαιρούνται κάποιοι, για να παραμένουν στα έδρανα της Βουλής.

Σε ό,τι αφορά στα υπόλοιπα ζητήματα, κυρία Πρόεδρε, μια ολοκληρωμένη ανάλυση των λόγων που οδήγησαν στην οικονομική καταστροφή περνά μέσα από την αντικειμενική αναγνώριση των πραγματικών γεγονότων. Η κυπριακή οικονομία...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Λαμάρη)

Πάντα η Λεμεσός, κύριε Λαμάρη, ήταν άτακτη, αλλά η δεξιά Λεμεσός είναι διπλά άτακτη!

Η κυπριακή οικονομία βρέθηκε από το 2008 και εντεύθεν στη δίνη μιας άνευ προηγουμένου συστημικής κρίσης του καπιταλισμού, η οποία μετουσιώθηκε σε τραπεζική κρίση. Μιας κρίσης η οποία εκ των πραγμάτων επηρέασε καθοριστικά την Ευρωζώνη και μοιραία την πατρίδα μας. Είναι αλήθεια ότι υπάρχουν διαχρονικές δημοσιονομικές παθογένειες, όμως ο εξωτερικός δανεισμός κατέστη αναγκαίος ένεκα των προβλημάτων στις τράπεζες και όχι των κοινωνικών παροχών ή των υπαρκτών παθογενειών, οι οποίες ομολογουμένως εξωτερικεύθηκαν και εντάθηκαν ένεκα της κρίσης.

Μετά την έκθεση της επιτροπής Θεσμών, εκείνοι οι οποίοι μέχρι πρότινος θώπευαν ή στήριζαν ή κάλυπταν τραπεζίτες ή τον κ. Αθανάσιο Ορφανίδη, φορτώνοντας την κακοδαιμονία ατεκμηρίωτα στους προηγούμενους, σήμερα δεν πρέπει ή δε θα έπρεπε να νιώθουν πολύ άνετα, γιατί υπήρξαν και ομιλίες ομολογουμένως χωρίς μετάνοια. «Στην Κύπρο έχουμε τους καλύτερους τραπεζίτες», έλεγε ο ηγέτης του Συναγερμού. «Αν φύγει ο Ορφανίδης, θα επηρεαστεί η Ευρωζώνη», προειδοποιούσε. Και το αποκορύφωμα, «ο κ. Ορφανίδης είναι ευλογία που βρίσκεται στην Κύπρο». Και εδώ προκύπτει το εξής εύλογο ερώτημα: Οι εκ δεξιών υποστηρικτές της οικονομίας της αγοράς, όπως προτιμούν να αποκαλούν τον καπιταλισμό, νιώθουν καθόλου την ανάγκη να απολογηθούν στον κυπριακό λαό, γιατί το σύστημα το οποίο εκπροσωπούν και στο οποίο πιστεύουν κατέρρευσε, για να αναγεννηθεί και πάλι μέσα από τη φτωχοποίηση των μικρομεσαίων και των εργαζομένων; Και πού πάει όλη αυτή η επιχειρηματολογία του Συναγερμού περί ανόθευτου ανταγωνισμού, όταν στην κοιτίδα του συστήματος, αλλά και της κρίσης, στις Ηνωμένες Πολιτείες, κατέφυγαν σε επιθετικό κρατικό παρεμβατισμό, για να σώσουν το σύστημα;

Ασφαλώς, επανερχόμενος στις παθογένειες της κυπριακής οικονομίας, στο επίκεντρό της βρισκόταν ένας υδροκέφαλος τραπεζικός τομέας, οκταπλάσιος, όπως λέχθηκε, του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος, ο οποίος για τους τραπεζίτες δεν ήταν αρκετά μεγάλος. Η έκθεση της επιτροπής Θεσμών αποτυπώνει με σαφήνεια και τεκμηριωμένα τη ζημιά, η οποία μεταξύ άλλων αφορά τις επενδύσεις σε ομόλογα του ελληνικού δημοσίου, τις επεκτάσεις των κυπριακών τραπεζών στο εξωτερικό, τη διασυννοριακή συγχώνευση της Marfin με

τη Λαϊκή, την πώληση των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα και καταγράφει ασφαλώς τη μέγιστη πρόκληση των υψηλών μπόνους, των δανείων χωρίς επαρκείς εξασφαλίσεις, των χαμηλότοκων δανείων σε ημετέρους, των παχυλών μισθών, με πλήρη ονομαστικά στοιχεία. Τώρα είναι η ώρα των μέσων μαζικής ενημέρωσης, να τα μεταφέρουν στην κοινωνία.

Αυτό ήταν το επί μακρόν αμαρτωλό χρηματοπιστωτικό μας σύστημα, το οποίο τύγγανε της ανοχής πολλών και -θα συμφωνήσω- το οποίο μέσα από αλόγιστες πράξεις ή παραλείψεις, μερικές από τις οποίες δεν εμπιπτούν στον κοινοβουλευτικό έλεγχο, αφού αποτελούν ή θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο ποινικής έρευνας, συσσώρευσε μέσα από συγκεκριμένες ενέργειες €19 δις ζημιά περίπου εις βάρος του κυπριακού λαού, του Κυπρίου πολίτη. Και ασφαλώς σε βάθος χρόνου οι συνέπειες του μνημονίου θα είναι πολύ μεγαλύτερες και πολύ μεγαλύτερης έκτασης και εύρους.

Υπάρχουν πολιτικές ευθύνες πέρα από τις τραπεζικές; Εμείς λέμε “ναι, υπάρχουν”. Μια κατηγορία πολιτικών ευθυνών ανήκει στις πολιτικές ηγεσίες που συνέπλεαν με τις τραπεζικές ηγεσίες. Μεγάλο μερίδιο ευθύνης φέρει η ίδια η κυβέρνηση του κ. Αναστασιάδη, αλλά και ο ίδιος ο Πρόεδρος, αφού συμμετείχε ενεργά και καθοριστικά στις διεργασίες για το ξεπούλημα των υποκαταστημάτων των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα, ενώ είχε προηγηθεί, πάλι με τη συναίνεση και σύμφωνο γνώμη της κυβέρνησης, το πρωτοφανές κούρεμα καταθέσεων, το οποίο βύθισε την κυπριακή οικονομία και το οποίο κάπιοι θέλουν να τοποθετήσουν στο χίλια εννιακόσια τίποτα και όχι στο 2013. Ευθύνες υπάρχουν και αναφορικά με τη μη διεκδικητική πολιτική των κυβερνώντων κατά τα δύο κρίσιμα Ευροgroup του Μαρτίου του 2013, καθώς και μετέπειτα έναντι της τρόικας. Επιστρατεύεται το επιχείρημα ότι η προηγούμενη κυβέρνηση δεν αντέδρασε στην απομείωση του ελληνικού χρέους και ότι φόρτωσε την κυπριακή οικονομία με την απόφαση για στήριξη της Λαϊκής.

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Τελειώσατε; Μπορώ να συνεχίσω;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ:

Βεβαίως!

A. ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Ευχαριστώ.

Την ώρα που εξελίσσονταν, κυρία Πρόεδρε, τα γεγονότα τα οποία περιέγραψα, όχι μόνο κάπιοι δε διαφώνησαν, αλλά χαιρέτιζαν την υπεύθυνη στάση της κυβέρνησης και ειρωνεύονταν το ΑΚΕΛ, δίνοντάς μας μάλιστα από τα έδρανα εκεί, του Συναγερμού, συγχαρητήρια, όπως μας έλεγαν, για την ιδεολογική υπέρβαση να στηρίζουμε τις τράπεζες. Έτσι, για να μην ξεχνιόμαστε, κύριοι της ηγεσίας του Συναγερμού!

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σε περιόδους οικονομικής δυσπραγίας ευδοκιμούν δυστυχώς τα εξής δύο ακραία και επικίνδυνα φαινόμενα: Η νεοφασιστική ρητορεία, στην οποία δε θα επιτρέψουμε να βρει οργανωμένη έκφραση στα έδρανα αυτής της Βουλής, είναι το ένα. Ο άκρατος λαϊκισμός, ο οποίος τρέφεται από την απαξίωση της συλλογικής πολιτικής δράσης, είναι το άλλο. Φαινόμενα διαφορετικά, τα οποία απολήγουν σε αλλοίωση της ποιότητας της δημοκρατίας μας. Από φαινόμενα λαϊκισμού πάσχει δυστυχώς και η πολιτική ζωή στην Κύπρο. Τι άλλο από λαϊκισμός είναι να παρουσιάζεται ο οποιοσδήποτε ως ο μόνος αδιάφθορος, ο οποίος, σαν έτοιμος από καιρό, πετά στον κουρνιαχτό της κατανάλωσης τριάντα χιλιάδες οικονομικές συναλλαγές και αυτό το αποκαλεί “διαφάνεια”; Ποια σκοπιμότητα, πέρα από τη συσκόπιση, μπορεί να εξυπηρετήσει η άκριτη δημοσιοποίηση επαναλαμβανόμενων πράξεων, αντί της στοχευμένης και τεκμηριωμένης δημοσιοποίησης πράξεων εκκρών που να δακτυλοδείχνουν μάλιστα δημόσια εκτεθειμένα πρόσωπα; Και, προς αποφυγήν παρεξήγησης, δεν αναφέρομαι ασφαλώς στη σημερινή ενέργεια του κ. Συλλούρη, αλλά στα όσα προηγήθηκαν της σημερινής ημέρας. Ποιοι θα εξυπηρετηθούν από μια τέτοια ισοπεδωτική ενέργεια πλην εκείνων που ήδη ελέγχονται ηθικά και δεοντολογικά, αφού αυτοί οι εκατόν ή διακόσιοι θα χαθούν ανάμεσα στις τριάντα χιλιάδες;

Η αλήθεια είναι πως ο Κύπριος πολίτης θα πρέπει να διακρίνει ποιοι είναι ειλικρινείς απέναντί του. Εκείνοι που εδώ και ένα χρόνο δίνουν αγώνα, για να εκτεθούν όσοι έβγαλαν χρήματα αντιδεοντολογικά, που με μεγάλη δυσκολία κατορθώσαμε, σε πείσμα πολλών, να εντοπίσουμε, παρά τον προεδρικό περίγελο και άλλες ανάλογες πράξεις, ή εκείνοι που για ένα χρόνο δεν έκαναν τίποτα στην πράξη πέραν της ανέξοδης ρητορείας και σήμερα παρουσιάζονται βασιλικότεροι του βασιλέως, μάλιστα παραδίδοντάς μας μαθήματα ηθικής και τιμιότητας;

(Στο σημείο αυτό ο προεδρεύων της συνεδρίασης επανέρχεται στην έδρα.)

Η θέση μας είναι ξεκάθαρη. Τον Ιούνιο θα δημοσιοποιηθούν ονόματα. Και να πω και κάτι; Έχει δημοσιοποιηθεί σήμερα αυτή η λίστα των εκκρών των εξήντα τεσσάρων πράξεων. Εγώ θέλω να δω αύριο αν θα εντοπιστεί έστω και ένας πραγματικός ιδιοκτήτης πίσω από τις εταιρείες και αν θα τον δακτυλοδείξουμε. Έτσι γίνεται η δουλειά; Εμείς θέλουμε πίσω από τα ονόματα να βρεθούν οι ιδιοκτήτες. Και κάπιοι ιδιοκτήτες

κρύβονται πίσω από εταιρείες. Και κάποιες εταιρείες ανήκουν σε δημόσια θεσμικά και πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα, τραπεζίτες, μέσα ενημέρωσης, επιχειρηματίες και πολλούς άλλους.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Συνολικά θεωρούμε ότι μια αντικειμενική...

Γ. ΠΕΡΔΙΚΗΣ:

Άλλαξε η Πρόεδρος και είναι ο Πρόεδρος.

Α. ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Θα ήταν καλά να το λύσουμε αυτό το ζήτημα, να ενημερώνεται ο ομιλητής!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είδες με που έρεσσα, ρε κουμπάρε!

Α. ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Mea culpa, κύριε Πρόεδρε!

Συνολικά θεωρούμε ότι μια αντικειμενική ανάγνωση των γεγονότων που καταγράφονται στην έκθεση οδηγεί αβίαστα στο συμπέρασμα ότι μια μικρή ομάδα ηγετικών ηγετικών στελεχών των δύο μεγάλων κυπριακών τραπεζών, με πράξεις ή παραλείψεις, συνεπικουρούμενοι από πλημμελή εποπτεία σε επίπεδο Κεντρικής Τράπεζας, οδήγησαν στην οικονομική καταστροφή και κατέστησαν αναγκαία την αναζήτηση εξωτερικού δανεισμού με ιδιαίτερα επαχθείς όρους για τον κυπριακό λαό. Διαβάζω χαρακτηριστικά από τη συμπληρωματική έκθεση απόσπασμα για την αγορά ομολόγων, σελίδες 20-21*: «Κατά το πρώτο τρίμηνο του 2010 η Τράπεζα Κύπρου προέβη στην αγορά ομολόγων ελληνικού δημοσίου αξίας €1,6 δις, αυξάνοντας το εν λόγω χαρτοφυλάκιο της σε €2 δις. Τον Απρίλιο του 2010 η τράπεζα συνέχισε να επενδύει σε ομόλογα του ελληνικού δημοσίου φτάνοντας στα €2,3 δις σε επενδύσεις. Το εν λόγω συνολικό ποσό επενδύσεων υπερέβαινε το μέγιστο όριο των €2 δις για αγορά ομολόγων ελληνικού δημοσίου που καθόρισε η Επιτροπή Ενεργητικού και Παθητικού. [...] Παρά το γεγονός ότι τον Απρίλιο του 2010 τα ομόλογα είχαν υποβαθμιστεί σε επίπεδο “σκουπίδια”, το Μάιο του 2010 η επιτροπή προχώρησε στην αύξηση του ορίου επενδύσεων». Πιστεύω ότι τα λόγια και τα σχόλια περιπεύουν.

Την ίδια ώρα η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου παρουσίαζε την Τράπεζα Κύπρου, η οποία επένδυε σε τοξικά προϊόντα, ως μια τράπεζα εστιασμένη σε παραδοσιακές τραπεζικές εργασίες καταθέσεων και δανεισμού. Αυτός ήταν ο πραγματικός εποπτικός ρόλος του κ. Ορφανίδη!

Όσον αφορά τις επεκτάσεις των κυπριακών τραπεζών, αναφορικά με τις αλλαγές που σημειώθηκαν στην αγορά μετά την κατάρρευση της Lehman Brothers, ο εκπρόσωπος της Κεντρικής Τράπεζας δήλωνε στην Alvarez & Marsal ότι η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου δε θεωρούσε ότι η κατάρρευση της εν λόγω επενδυτικής τράπεζας ήταν ιδιαίτερα σχετική στην περίπτωση της εξαγοράς της Uniastrum. Μετά την εξαγορά της Uniastrum, ο οίκος “Fitch” υποβάθμισε την αξιολόγηση της Τράπεζας Κύπρου. Κατά τη διάρκεια της διερεύνησης της εξαγοράς από την Τράπεζα Κύπρου η Alvarez & Marsal καταγράφει στην έκθεσή της ότι έλαβε εμπιστευτικές πληροφορίες για παράνομες πληρωμές και δωροδοκίες που αφορούσαν την εξαγορά της εν λόγω τράπεζας. Τα υπόλοιπα αποτελούν αντικείμενο ποινικής έρευνας. Ανάλογα και χειρότερα παρουσιάζονται σε σχέση με την πράξη εξαγοράς της Banka Transylvania.

Αναμφίβολα, κύριε Πρόεδρε, η έκθεση μπορεί και πρέπει να αποτελέσει ένα επιπρόσθετο εργαλείο για τις ανακριτικές και διωκτικές αρχές. Ήδη υπάρχει καθυστέρηση, δικαιολογημένη και αδικαιολόγητη. Καθυστέρηση η οποία επιδεινώθηκε δυστυχώς με την απώλεια έξι μηνών ένεκα του φιάσκου με την Ερευνητική Επιτροπή για την Οικονομία υπό τον κ. Πική, που διόρισε με πρωτοβουλία του Υπουργού Δικαιοσύνης το Υπουργικό Συμβούλιο. Μια επιτροπή η οποία αποποιήθηκε όρων εντολής, αρνούμενη να εξετάσει σε βάθος τις ευθύνες των τραπεζών.

Η προσαγωγή ενώπιον της δικαιοσύνης όσων πιθανόν να ευθύνονται αποτελεί συλλογική απαίτηση, η οποία δεν επιδέχεται ούτε εκπτώσεις ούτε σκοπιμότητες. Και, ναι, ας μην ξαναζήσουμε ένα νέο ΧΑΚ. Αυτή τη φορά ας αρθούν όλοι οι θεσμοί στο ύψος των περιστάσεων. Είναι λαϊκή επιταγή! Και ίσως να καταστεί τούτη η πράξη όλων μας το όχημα για ανακοπή της επικίνδυνης απαξίωσης και αποχής από τα κοινά, φαινομένων εθνικά επιζήμιων για μια ημικατεχόμενη πατρίδα, ο λαός της οποίας δεν πρέπει να πάψει να αγωνίζεται μέχρι τη δικαίωση. Και κομμάτι της ευρύτερης δικαίωσης τούτη την ώρα, πέραν του πολιτικού αγώνα, είναι οι

---

* Η σελίδα αφορά το κείμενο της συμπληρωματικής έκθεσης πριν από την ενσωμάτωσή της στα πρακτικά της ολομέλειας της Βουλής.

πρωταίτιοι, οι υπαίτιοι της οικονομικής καταστροφής να λογοδοτήσουν, ει δυνατόν, και ενώπιον της δικαιοσύνης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα. Ευχαριστούμε, κύριε Δαμιανού.

Ακολουθεί ο κ. Γιώργος Βαρνάβα της ΕΔΕΚ.

Γ. ΒΑΡΝΑΒΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συγγνώμη, Γιώργο, ένα λεπτό να αναγγείλω στους συναδέλφους ότι το υπόλοιπο του χρόνου ανά κόμμα έχει ως ακολούθως: Ο Δημοκρατικός Συναγερμένος έχει σαράντα ένα λεπτά υπόλοιπο, το ΑΚΕΛ δεκαοκτώ, το ΔΗΚΟ τριάντα τρία και η ΕΔΕΚ εννέα.

Γ. ΒΑΡΝΑΒΑ:

Δέκα, εντάξει.

Ρ. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑ:

Δέκα!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η Ρούλα έχει την απαίτηση να της αυξήσουμε το χρόνο, να κάνουμε λίγο...

Ρ. ΜΑΥΡΟΝΙΚΟΛΑ:

Ένα λεπτό, κύριε Πρόεδρε, αφού είμαστε τζιαι...

Γ. ΒΑΡΝΑΒΑ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή συνεργαζόμαστε με τον κ. Πεردίκη, τα πέντε τα δικά του να τα οικειοποιηθούμε, νομίζω!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Αστειευόμενος)

Εδώ δεν υπάρχει συνεργασία! Είναι στις ευρωεκλογές η συνεργασία. Εδώ είναι κυπριακές οι εκλογές!

Συνεχίστε.

Γ. ΒΑΡΝΑΒΑ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θα συνηγορήσω σε αυτά τα οποία έχει πει η κ. Χαραλαμπίδου όσον αφορά τη διαφάνεια, γι' αυτό το λόγο καλώ και την πολιτική δύναμη στην οποία ανήκει η κ. Χαραλαμπίδου, όπως και το Δημοκρατικό Συναγερμένο, όταν γίνει έρευνα για τα €2 εκατομ. της Focus από τη Γενική Εισαγγελία, να αποδεχτούν τη δημοσιοποίηση της έρευνας.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σήμερα ως κοινοβούλιο καλούμαστε να τοποθετηθούμε στην ιατροδικαστική έκθεση την οποία συνέγραψε η αρμόδια επιτροπή, η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως. Μια έκθεση η οποία έχει ως θέμα την εκ προμελέτης δολοφονία της κυπριακής οικονομίας. Την εκ προμελέτης δολοφονία, γιατί κάποιιοι γνώριζαν, κάποιιοι επιδίωξαν, κάποιιοι εσκεμμένα διέπραξαν αυτό το οικονομικό έγκλημα εις βάρος του λαού. Ένας λαός ο οποίος καλείται για τα εγκλήματα άλλων να αναλάβει τις δικές του ευθύνες. Δυστυχώς όμως, αυτό το κράτος έτσι συνήθισε την κοινωνία. Άλλοι να κάνουν τα εγκλήματα, κανείς να μην τιμωρείται και στο τέλος να καλείται ο λαός να αναλάβει όλες τις ευθύνες που απορρέουν από αυτά τα εγκλήματα. Να θυμίσω το χρηματιστήριο, που, εκτός των απατεώνων που διατηρούσαν χρηματιστηριακά γραφεία, ακόμη και πολιτικές δυνάμεις δημιούργησαν εταιρείες, αγοράζοντας μετοχές σε ιδιωτική τοποθέτηση, με αποτέλεσμα να τις ξεφορτώσουν πάνω στο λαό κερδίζοντας εκατομμύρια; Κανείς δεν τιμωρήθηκε! Να θυμίσω τα διάφορα σκάνδαλα που κατά διαστήματα βλέπουν το φως της δημοσιότητας με εμπλοκή ακόμη και

μεγαλόσχημων, χωρίς κανέναν να αναλαμβάνει τις πολιτικές ή προσωπικές του ευθύνες; Χωρίς να τιμωρείται κανένας;

Όλα αυτά δικαιολογημένα δημιουργούν την καθολική εντύπωση ότι η χώρα αυτή είναι η χώρα της ατιμωρησίας, είναι η χώρα της πολιτικής ανευθυνότητας, είναι η χώρα, όπως κάποτε τη χαρακτήρισε ο πρώην Πρόεδρος Γλαύκος Κληρίδης, της μπανανίας. Η χώρα που ο κάθε απατεώνας μπορεί να ασελήσει εις βάρος του λαού χωρίς καμία τιμωρία. Η χώρα που κανένας επώνυμος δεν κατέληξε πίσω από τα σίδερα της φυλακής. Η χώρα όπου πολιτικοί και πολιτικές δυνάμεις μπορεί να διαπλέκονται, χωρίς να αναλαμβάνουν τις πολιτικές τους ευθύνες ούτε να παραιτούνται ούτε κανένας να καταλήγει στη φυλακή. Όλα αυτά έδωσαν το δικαίωμα σε κάποιους να εκμεταλλεύονται το σύστημα και να ασελγούν εις βάρος του λαού μας.

Σήμερα έχουμε το χειρότερο οικονομικό έγκλημα, στην εκτέλεση του οποίου έλαβαν μέρος τραπεζίτες, μεγαλοεπιχειρηματίες και στο οποίο συνέβαλαν οι πολιτικές της αδράνειας, της ευθυνοφοβίας, της παντελούς έλλειψης πολιτικής για αντιμετώπιση της προβλεπόμενης οικονομικής κρίσης, τα σφυρίγματα αδιάφορα, πολιτική την οποία εφάρμοσαν οι προηγούμενοι, που μοναδική τους έγνοια ήταν τα κομματικά ταμεία και η διαφύλαξη της κομματικής παράταξης. Όπως επίσης συνέβαλαν οι πολιτικές των νυν κυβερνήτων, που η μόνη τους δέσμευση που εφάρμοσαν μετά τις προεδρικές εκλογές ήταν το ότι δεν τους δεσμεύει τίποτα από αυτά που δεσμεύτηκαν. Αμαχητί εφάρμοσαν κατά γράμμα την πολιτική της τρόικας, εξαφανίζοντας σχεδόν το χρηματοπιστωτικό μας σύστημα, υποβάλλοντας το λαό σε μια εξαθλιωτική ζωή.

Έλαβαν μέρος πολιτικοί που τους χαρίζονταν δάνεια ή έπαιρναν δάνεια με ευνοϊκότερους όρους, κάτι που ο απλός άνθρωπος ούτε στο όνειρό του δεν μπορούσε να σκεφτεί. Έλαβαν μέρος πολιτικές δυνάμεις που σήμερα καλούνται να δώσουν εξηγήσεις στο λαό, γιατί πήραν €2 εκατομ. από την εταιρεία "Focus" του κ. Ζολώτα, η οποία... Και εδώ είναι η διαφορά των εισφορών που παίρνουν οι πολιτικές δυνάμεις από απλούς πολίτες. Και να το λέμε στο λαό! Η Focus, η εταιρεία -εδώ λέχθηκε- πήρε €729 εκατομ. από τις κυπριακές τράπεζες, χωρίς να έχει τις ανάλογες δεσμεύσεις. Άρα, αυτή η εταιρεία από την οποία τα €2 εκατομ. δόθηκαν σε πολιτικές δυνάμεις έχει συμβάλει στην καταστροφή της οικονομίας του τόπου μας. Και να μην προσπαθούν κάποιοι να συγκρίνουν τα χίλια ευρώ με το ενάμισι και το μισό εκατομμύριο!

Ορθά ο λαός, όπως και εμείς, ζητά την άμεση τιμωρία αυτών που συνέβαλαν στην οικονομική καταστροφή. Ορθά ο λαός, όπως και εμείς, ζητά να σταματήσουν αυτοί που είναι ένοχοι να υποτιμούν τη νοημοσύνη μας και να προσπαθούν να μας δώσουν μαθήματα εντιμότητας, καλύπτοντας τις δικές τους εγκληματικές ενοχές με κροκοδίλια δάκρυα και με το "όλοι τα πήραμε, όλοι τα φάγαμε, όλοι ευθυνόμαστε". Εμείς δεν πήραμε, εμείς δε φάγαμε! Εμείς αναλαμβάνουμε, όσο και να είναι, το μερίδιο της ευθύνης που μας αναλογεί, μιας ευθύνης που περιορίζεται στο ότι δεν είχαμε την ποσοτική δύναμη να μπορέσουμε να σταματήσουμε όλα αυτά τα εγκλήματα, παρ' όλες τις διαχρονικές μας συνεχόμενες προειδοποιήσεις και διαμαρτυρίες. Ορθά ο λαός απαιτεί την καταδίκη, την τιμωρία και την κατάργηση αυτού του βρόμικου διαπλεκόμενου συστήματος.

Ο λαός όμως θα πρέπει να κάνει την αυτοκριτική του, αφού ο ίδιος απαιτεί να λέμε την αλήθεια. Ο λαός ποτέ δεν επιβράβευσε με τη στήριξή του τους έντιμους, τους ειλικρινείς και ασπίλωτους. Ο λαός, παρ' όλα τα εγκλήματα εις βάρος του, δυστυχώς πάντοτε επιβραβεύει αυτούς που έκαναν τα εγκλήματα, αυτούς που θεωρούσαν διαχρονικά ότι, ό,τι και να κάνουν εις βάρος του λαού, όποια και να είναι η στάση τους, τη στήριξη του λαού την έχουν δεδομένη...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Γιώργο, αν θα αφήσετε λίγα λεπτά και για τον κ. Νικολαΐδη...

Γ. ΒΑΡΝΑΒΑ:

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, τελειώνω.

Κύριε Πρόεδρε, όπως είπε κάποτε και ο Τζώρτζ Όργουελ, «ένας λαός που εκλέγει διεφθαρμένους, κλέφτες, προδότες και απατεώνες δεν είναι θύμα· είναι συνεργός τους».

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η δική μας αξίωση ως ΕΔΕΚ είναι να μην περιοριστούμε Βουλή, κυβέρνηση, Γενικός Εισαγγελέας, εμπλεκόμενοι φορείς στην απλή φιλολογική συζήτηση. Εάν αυτή τη φορά οι εγκληματίες, οι κλέφτες, οι απατεώνες δεν καταλήξουν στη φυλακή, εάν αυτή τη φορά δεν αναληφθούν οι πολιτικές ευθύνες, εάν αυτή τη φορά ο λαός ανεχθεί και επιβραβεύσει για ακόμη μια φορά αυτούς που τον έφεραν σε αυτή την κατάντια, τότε όλοι μας θα πρέπει να συμβιβαστούμε με το χαρακτηρισμό της χώρας μας ως χώρας της μπανανίας και να συνεχίσουμε τη ζωή μας σαν να μη συνέβη τίποτα, αναμένοντας το επόμενο έγκλημα από τους συνήθεις ενόχους.

Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κι εγώ ευχαριστώ.

Ο κ. Παπαγεωργίου έχει σειρά. Δεν ξέρω, είναι εδώ;

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Όχι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι.

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ:

Παραχώρησε τη σειρά του.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αναχώρησε στο εξωτερικό;

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ:

Παραχώρησε το χρόνο του!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Α, παραχώρησε το χρόνο του.

Λοιπόν, ακολουθεί ο κ. Ανδρέας Κυπριανού του Δημοκρατικού Συναγερμού.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Απλά, δύο σχόλια σε σχέση με την ομιλία του φίλου μου του Άριστού του Δαμιανού. Το οικονομικό τραπεζικό σκάνδαλο δεν ήταν €20 εκατομ.· ήταν €10 εκατομ., τα οποία πλήρωσαν, όπως είπε και ο πρόεδρος της παράταξης, οι καταθέτες των τραπεζών, οι κάτοχοι €10 δις, οι κάτοχοι των αξιογράφων, οι μέτοχοι και οι καταθέτες.

Όσον αφορά την τιμωρία των ενόχων για το σκάνδαλο του χρηματιστηρίου, θα πρέπει να θυμίσω ότι η έκθεση δε δόθηκε το 1999, όπως αναφέρθηκε, αλλά το 2002. Το 2003 το ΑΚΕΛ ήταν συγκυβέρνηση και το 2008 κυβέρνηση. Είχε μια δεκαετία κατά την οποία δεν έκανε απολύτως τίποτε! Αυτό δε σημαίνει σε καμία απολύτως των περιπτώσεων ότι η δική μας κυβέρνηση δε θα προχωρήσει και δε θα τιμωρήσει τους ενόχους για το μεγάλο σκάνδαλο της καταστροφής της κυπριακής οικονομίας.

Ένα σχόλιο σε αυτά που είπε ο φίλος μου ο Γιώργος ο Βαρνάβα. Αρέσει στην ΕΔΕΚ πάντοτε να βγάζει την ουρά της απ' έξω. Σε πάρα πολλές κυβερνήσεις που κυβέρνησαν τον τόπο ήσασταν συγκυβέρνηση, κύριε Βαρνάβα! Διορίζατε υπουργούς, προέδρους διοικητικών συμβουλίων ημικρατικών οργανισμών και άλλους. Άρα, νομίζω καλύτερα να μείνετε και εσείς στο ότι όλοι ευθύνονται γι' αυτά τα οποία συνέβαιναν και όλοι ευθύνονται για το σύστημα -"το σύστημα" είπα, δεν είπα "το πολιτικό σύστημα"- που κατάστρεψε αυτή την πατρίδα.

Γ. ΒΑΡΝΑΒΑ:

Είπα ότι αναλαμβάνουμε το μερίδιο της ευθύνης μας, αλλά όχι αυτών που τα πήρανε!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Ο λαός άκουσε πάρα πολύ καλά το τι είπατε!

Γ. ΒΑΡΝΑΒΑ:

Σωστά!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Συζητούμε σήμερα την έκθεση της επιτροπής Θεσμών, η οποία ως κύριο στόχο είχε να ελέγξει κοινοβουλευτικά τη λειτουργία του θεσμού του χρηματοπιστωτικού μας συστήματος, αλλά μοιραία η συζήτηση έχει επεκταθεί και στους λόγους καταστροφής της κυπριακής οικονομίας. Ένας σοβαρός και υπεύθυνος αναλυτής δεν πρέπει ποτέ να απομονώνει τον οποιοδήποτε επιμέρους λόγο, αλλά πρέπει, για σκοπούς

ιστορικής αλήθειας, να καταγράφει την αλυσίδα των γεγονότων μέσα από τα οποία η Κύπρος οδηγήθηκε στο οικονομικό αδιέξοδο. Και ξεκινά από πολύ παλιά.

Το 2002, λίγους μήνες πριν εγκαταλείψει την εξουσία, η κυβέρνηση Γλαύκου Κληρίδη προχωρούσε στη φορολογική μεταρρύθμιση, μειώνοντας ουσιαστικά τους φορολογικούς συντελεστές και δημιουργώντας τεράστιες προοπτικές ανάπτυξης της οικονομίας. Το Δεκέμβριο του ίδιου χρόνου η Κύπρος ουσιαστικά εντάσσεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση μετά τη Σύνοδο Κορυφής της Κοπεγχάγης, κάτι που έγινε και επίσημα την 1^η Μαΐου του 2004. Μετά το φιάσκο και την απάτη του χρηματιστηρίου, όλες οι επενδύσεις κατευθύνονταν πλέον κυρίως στον τομέα των ακινήτων, γιατί η χρηματιστηριακή επένδυση είχε αποδειχθεί επισφαλής, δημιουργώντας τεράστια οικονομική δραστηριότητα. Τα έσοδα του κράτους διογκώθηκαν τόσο από το φόρο κεφαλαιουχικών κερδών, που εισέπραττε η τότε κυβέρνηση, τον εταιρικό φόρο, όσο και από τα τεράστια έσοδα από το φόρο προστιθέμενης αξίας, αφού ήταν η εποχή του υπερκαταναλωτισμού. Τα έσοδα επίσης από το φόρο εισοδήματος σε μια οικονομία πλήρους απασχόλησης, όπως ήταν αυτή εκείνης της περιόδου, με σχετικά υψηλές αποδοχές για όλους τους εργαζομένους, είχαν επίσης διογκωθεί.

Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και οι εξαιρετες υποδομές που υπήρχαν οδήγησαν επίσης σε μια εκτόξευση του τομέα των υπηρεσιών, αλλά και σε μια διόγκωση του τραπεζικού τομέα περίπου στις πέντε φορές του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος. Πολλοί επέλεγαν την Κύπρο και πολλά δισεκατομμύρια στάθμευαν σε ένα δυστυχώς μονοπωλιακό τραπεζικό σύστημα, που αποτελούνταν βασικά από δύο τράπεζες, την Τράπεζα Κύπρου και τη Λαϊκή Τράπεζα. Εκεί στο Υπουργείο Οικονομικών έτριβαν τα χέρια τους τότε από τα πρωτοφανή έσοδα κατά τη συγκεκριμένη περίοδο.

Επιπρόσθετα, ως θυμηθούμε και τη φορολογική αμνηστία που δόθηκε τότε, η οποία αύξησε τα έσοδα του κράτους κατά μερικές εκατοντάδες εκατομμύρια, αλλά κυρίως επαναπάτρισε κεφάλαια πολλών δισεκατομμυρίων, τα οποία και αυτά με τη σειρά τους επενδύθηκαν στην κυπριακή οικονομία κατά αυτό τον ουσιώδη, τότε, χρόνο. Προσθέστε ακόμα σε όλα αυτά και τα αυξημένα έσοδα τότε του κράτους από τις φορολογίες των πετρελαιοειδών, των οποίων η τιμή τότε είχε αυξηθεί κατακόρυφα. Ήταν -και αυτή είναι η ουσία της φούσκας που μιλούμε- η εποχή των παχιών αγελάδων και η εποχή που ο τότε Υπουργός Οικονομικών, αλλά και η τότε κυβέρνηση είχαν ένα ιδιαίτερα εύκολο έργο. Ήταν η εποχή που μπορούσε όλα τα διαρθρωτικά προβλήματα της κυπριακής οικονομίας να μπαίνουν κάτω από το χαλί. Ήταν όμως η εποχή δυστυχώς και της ασυδοσίας και της υπερβολής.

Μοιραία αυτοί που κλήθηκαν να κυβερνήσουν μετά δεν κατάλαβαν ότι τα έσοδα σε μια οικονομία δεν είναι ποτέ επαναλαμβανόμενα. Αυτή ακριβώς την οικονομία παρέλαβε η κυβέρνηση Δημήτρη Χριστόφια, η κυβέρνηση του ΑΚΕΛ, την κορυφαία οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία μάλιστα από την 1^η Ιανουαρίου 2008 εντάχθηκε στην Ευρωζώνη, δημιουργώντας επιπρόσθετες προοπτικές ανάπτυξης. Μια κυβέρνηση με συγκεκριμένη πολιτικοοικονομική φιλοσοφία αναλάμβανε να οδηγήσει την Κύπρο στα πρώτα της βήματα ως κράτους μέλους της Ευρωζώνης. Και δεν έφτανε αυτό, τον Οκτώβριο του 2008, μετά την κατάρρευση της Lehman Brothers, η κυβέρνηση του ΑΚΕΛ βρίσκεται αντιμέτωπη με τη μεγαλύτερη παγκόσμια οικονομική κρίση. Μια κρίση τις συνέπειες της οποίας δυστυχώς δεν μπόρεσε ποτέ να αντιμετωπίσει, οδηγώντας την Κύπρο εκ του αποτελέσματος στην οικονομική καταστροφή.

Είναι πραγματικά κρίμα, γιατί, ενώ η Κύπρος με τα τότε οικονομικά της δεδομένα θα έπρεπε να ήταν η χώρα με τον πιο εύκολο ρόλο στην αντιμετώπιση της κρίσης, έγινε ουραγός και οδηγήθηκε τελικά στην κατάρρευση. Ήταν ξεκάθαρο ότι συγκεκριμένες ιδεολογικές προσεγγίσεις της τότε κυβέρνησης δεν την άφηναν να πάρει τις αποφάσεις που έπρεπε, όσο κι αν η αντιπολίτευση φώναζε ότι ήταν έτοιμη να αναλάβει το πολιτικό κόστος που της αναλογούσε, για να γίνονταν οι αναγκαίες αλλαγές που χρειαζόνταν, ούτως ώστε η Κύπρος να περάσει αλώβητη από την οικονομική ύφεση.

Η οικονομία κατέρρεε, η ανεργία κάλπασε, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις έμπαιναν στα δύσκολα, τα κρατικά έσοδα μειώνονταν δραματικά, ενώ τα έξοδα αυξάνονταν. Τα αποθεματικά εξανεμίστηκαν και η κυβέρνηση συνέχισε να σφυρίζει αδιάφορα, κάνοντας ουσιαστικά, ακόμα και τότε, συντεχνιακές προσεγγίσεις και συνεχίζοντας τις σπατάλες και τις υπερβολές, εφαρμόζοντας το πρόγραμμα διακυβέρνησης που είχε εξαγγείλει ο Δημήτρης Χριστόφιας πριν από την κρίση.

Αν κάποιος ανασύρει από τα αρχεία της Βουλής τις ομιλίες των βουλευτών, αλλά και των ηγετών της αντιπολίτευσης κατά τη συζήτηση των προϋπολογισμών του 2009, του 2010 και του 2011, θα δει την ένταση με την οποία κάποιιοι προειδοποιούσαν για την επερχόμενη καταστροφή, για να χλευάζονται ως κινδυνολόγοι και καταστροφολόγοι. Παρακαλούσαμε, αγαπητοί συνάδελφοι εξ αριστερών, ποτέ να μη δικαιωθούμε σε αυτά που λέγαμε, αλλά, δυστυχώς για τον τόπο, συνέβη αυτό στο οποίο ήταν πασιφανές ότι οδηγούμασταν.

Ο τραπεζικός τομέας δέχεται σοβαρό κτύπημα από το κούρεμα των ελληνικών ομολόγων, το οποίο η κυβέρνηση υπογράφει, χωρίς να ζητήσει αντισταθμιστικά οφέλη, και οι τράπεζες χάνουν εν μια νυκτί το 25% του ΑΕΠ, περίπου €4,5 δις. Η απομείωση των ελληνικών ομολόγων, σε συνδυασμό με τα τεράστια άλλα προβλήματα της οικονομίας, άρχισαν να δημιουργούν σοβαρούς κλυδωνισμούς στο πάλαι ποτέ κραταιό τραπεζικό σύστημα της Κύπρου.

Το Μάιο του 2011 και μετά από συνεχείς υποβαθμίσεις, τις οποίες η τότε κυβέρνηση προσπερνούσε ως συνωμοσία, η Κύπρος βγαίνει από τις αγορές. Το Δεκέμβριο του 2011 η τότε κυβέρνηση, παρά τις παροτρύνσεις όλων των Ευρωπαίων για μέτρα με αντάλλαγμα ευρωπαϊκή στήριξη, επιλέγει διακρατικό δανεισμό από τη Ρωσία, θεωρώντας ότι αυτό θα της επέτρεπε να αντέξει χωρίς επιπρόσθετα μέτρα εξυγίανσης μέχρι και το Φεβρουάριο του 2013, δηλαδή μέχρι τις εκλογές. Αυτό, αγαπητοί συνάδελφοι, ήταν η αρχή του τέλους!

Νομίζω όλοι θυμούνται ότι το κυπριακό κράτος είχε φτάσει προ του φάσματος της στάσης πληρωμών, κάτι το οποίο παραδέχτηκε και δημόσια ο τότε Υπουργός Οικονομικών. Ήταν ουσιαστικά ο πρώτος αναπνευστήρας, ο οποίος συνεχίστηκε με εσωτερικό δανεισμό από τα ταμεία συντάξεων των τριών μεγάλων ημικρατικών οργανισμών, αλλά και με άλλο βραχυπρόθεσμο εσωτερικό δανεισμό.

Το Μάιο του 2012, γιατί πρέπει τα πράγματα να τα βλέπουμε αθροιστικά, αν θέλουμε να είμαστε σοβαροί, ξεσπά το μεγάλο τραπεζικό σκάνδαλο, με τη Λαϊκή Τράπεζα να ζητά κατεπειγόντως κυβερνητική στήριξη, για να αποφύγει την κατάρρευση. Το γνωστό κυβερνητικό νομοσχέδιο έρχεται στη Βουλή των Αντιπροσώπων το μεσημέρι της Πέμπτης, δημοσιοποιείται η κατάθεσή του και η Βουλή εγκλωβίζεται μεταξύ έγκρισης ή μη ελεγχόμενης κατάρρευσης της οικονομίας του τόπου μέσα από ένα ντόμινο πιθανών εξελίξεων. Ήταν ο δεύτερος αναπνευστήρας, για να μην υπάρξει κατάρρευση της τράπεζας στα χέρια της τότε κυβέρνησης.

Η κυβέρνηση επέλεξε πολιτικά, αντί να διαχειριστεί άμεσα τα προβλήματα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο υπό τις περιστάσεις, να ψάξει τον τρόπο να μπει σε μια διαδικασία αντοχής μέχρι τις εκλογές, παραδίδοντας θεωρητικά την καταστροφή στους επόμενους. Οι εξελίξεις στην οικονομία της Κύπρου από το Δεκέμβριο του 2011, αλλά ιδιαίτερα κατά τους τελευταίους οκτώ μήνες της διακυβέρνησης του ΑΚΕΛ, ήταν κατακλυσμαίες. Χάθηκε εντελώς η εμπιστοσύνη στο τραπεζικό σύστημα και δισεκατομμύρια έφευγαν από την Κύπρο.

Είναι ακόμα και σήμερα -και εδώ θέλω έτσι να παρακολουθήσουμε λίγο τη σκέψη- άξιο απορίας, αλλά και σοβαρής διερεύνησης το πώς η Λαϊκή Τράπεζα θεωρούνταν από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, αλλά και από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα φερέγγυα, για να συνεχίσει να αντλεί ΕΛΑ, φορτώνοντας την κυπριακή πολιτεία με επιπρόσθετα €6 δις. Είναι ακόμα άξιος απορίας και διερεύνησης οι συμφωνημένες παραδοχές της PIMCO μέσα από τη steering committee, στην οποία συμμετείχε ισομερώς η Κεντρική Τράπεζα, οι οποίες διόγκωναν περαιτέρω το πρόβλημα. Είναι άξιο απορίας, αλλά και διερεύνησης οι όροι εντολής της Alvarez & Marsal σε σχέση με τη διερεύνηση της λειτουργίας των δύο μεγάλων τραπεζών, καθώς και το γιατί αυτή συγκεντρώθηκε μόνο στην Τράπεζα Κύπρου, που μέχρι εκείνη τη στιγμή δεν είχε ουσιαστικό πρόβλημα. Είναι άξια απορίας, αλλά και διερεύνησης η καταληκτική συμφωνία ακόμα και για την πώληση των ελληνικών υποκαταστημάτων στην Ελλάδα, διαπραγμάτευση την οποία έκανε η Κεντρική Τράπεζα και εκπρόσωποι της Alvarez & Marsal υπό τον τότε διοικητή.

Στην Κύπρο, κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, έγιναν τραπεζικά εγκλήματα. Η ασυδοσία των τραπεζών, αλλά και ένα κατεστημένο που τις προστάτευε έκαναν τους τραπεζίτες να λειτουργούν αυθαίρετα και να πλουτίζουν σε βάρος των πολιτών, αλλά και να σκοτώνουν την ανταγωνιστικότητα της κυπριακής οικονομίας με το πλέον υψηλό κόστος του χρήματος. Οι πολίτες καταστράφηκαν, οι τράπεζες καταστράφηκαν, η οικονομία του τόπου καταστράφηκε και τραπεζίτες, μεγαλοδικηγόροι και μεγαλολογιστές έγιναν όλοι εκατομμυριούχοι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δεκατέσσερα λεπτά!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Έχουμε χρόνο, κύριε Πρόεδρε! Θα πάρω ακόμα τρία λεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Έχεις άλλους δύο συναδέλφους!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Βεβαιότατα! Έχουμε νομίζω σαράντα ένα λεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το ένα τρίτο έφαξ το!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Εντάξει. Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, εν πάση περιπτώσει.

Λειτουργήσαν κερδοσκοπικά, επένδυσαν λανθασμένα σε προϊόντα υψηλού κινδύνου, στήριξαν χρηματοδοτήσεις ύποπτου περιεχομένου στο εξωτερικό, δάνειζαν ημετέρους με μηδενικά επιτόκια, επέλεξαν

επικίνδυνες επεκτάσεις στο εξωτερικό, έδιδαν προκλητικά μπόνους εν μέσω οικονομικής ύφεσης, φυγάδευαν λεφτά στο εξωτερικό με συγκεκριμένους τρόπους, έδειχναν κέρδη προκλητικά σε περιόδους οικονομικής ύφεσης, έπαιρναν τα λεφτά των καταθετών και τα μετέτρεπαν σε αξιόγραφα, για να επιβιώσουν, και στο τέλος χρειάστηκε να κουρευτούν και οι καταθέσεις του κόσμου, για να διατηρηθούν εν ζωή.

Στην Κύπρο έγιναν εγκλήματα από τις εποπτικές αρχές, οι οποίες δεν μπόρεσαν να ελέγξουν την ασυδοσία των τραπεζών, οι οποίες δεν ενέργησαν σωστά κατά τη διάρκεια της διασυννοριακής συγχώνευσης, που καθιστούσε το κυπριακό κράτος υπόλογο για τις εγγυημένες καταθέσεις. Έγιναν εγκλήματα από τις εποπτικές αρχές, οι οποίες επέτρεψαν την αλόγιστη χορήγηση ELA, αλλά και πολιτικές ίσως παρεμβάσεις, από τις εποπτικές αρχές, οι οποίες υπερψήφισαν τις παραδοχές για το διαγνωστικό έλεγχο της PIMCO, από τις εποπτικές αρχές, οι οποίες έδωσαν ύποπτους όρους εντολής στην Alvarez & Marsal, οι οποίες δεν έκαναν τη δουλειά τους για την εκτίμηση της αξίας πώλησης των υποκαταστημάτων στην Ελλάδα, οι οποίες δε φώναξαν ή δεν παραιτήθηκαν, όταν το κούρεμα των ελληνικών ομολόγων στοίχιζε στον τραπεζικό τομέα το 25% του ΑΕΠ. Οι επικεφαλής, αγαπητοί φίλοι, των εποπτικών αρχών απολαμβάνουν τους καρπούς της καταστροφής στο εξωτερικό!

Καταλήγω, κύριε Πρόεδρε, ως εξής: Ο Κύπριος πολίτης όμως, παρά τα εγκλήματα των τραπεζιών και των εποπτικών αρχών, δεν εκλέγει ούτε τραπεζίτες ούτε εποπτικές αρχές. Εξέλεξε κυβέρνηση! Και το μεγαλύτερο έγκλημα στον τόπο είναι εξόχως πολιτικό. Η τότε κυβέρνηση, αντιμέτωπη με όλα αυτά, αντί να πάρει τις πολιτικές αποφάσεις για τη σωτηρία της πατρίδας, παραμερίζοντας τις ιδεολογικές και πολιτικοοικονομικές θεωρήσεις της, επέλεξε να οδηγήσει την Κύπρο στην ολοκληρωτική οικονομική καταστροφή, θεωρώντας πως με αυτό τον τρόπο προστάτευε την ιδεολογική της ταυτότητα, φορτώνοντας την καταστροφή πολιτικά στο τραπεζικό σύστημα. Η Κύπρος έπρεπε το 2011, μετά την έξοδο από τις αγορές, αλλά και το κούρεμα των ελληνικών ομολόγων, να ζητήσει άμεσα ευρωπαϊκή στήριξη. Επέλεξε η τότε κυβέρνηση άλλους δρόμους και οδηγήθηκε στην καταστροφή.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε, κύριε Κυπριανού.

Σειρά έχει ο κ. Γιώργος Λουκαΐδης του ΑΚΕΛ.

Γ. ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Έχουν λεχθεί πάρα πολλά και σήμερα γύρω από το επίμαχο ζήτημα. Νομίζω ότι ο λαός, οι πολίτες, δικαίως θα ήθελαν να μας ακούσουν μέσα από μία αυτοκριτική προσέγγιση να προσεγγίζουμε τα ζητήματα. Όταν αναφερόμαστε σε αυτοκριτική, αναφερόμαστε στον εαυτό μας, αντιλαμβάνομαι. Δε λέμε «φταίμε όλοι, ουδείς αλάθτος» και με αυτό τον τρόπο κάνουμε αυτοκριτική. Και αναφέρομαι σε συγκεκριμένες παρεμβάσεις και ειδικότερα στην παρέμβαση του κ. Αβέρωφ Νεοφύτου. Αυτό ουσιαστικά είναι προσπάθεια συγκάλυψης των όποιων δικών μας ευθυνών.

Ερώτημα λοιπόν: Η προηγούμενη κυβέρνηση είχε λάθη; Υπήρξαν παραλείψεις, υπήρξαν αδυναμίες σε ό,τι αφορά τη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών; Απαντάμε: «Ναι, υπήρξαν». Μπορεί πράγματα που είχαν να κάνουν με την αντιμετώπιση διαχρονικών στρεβλώσεων, για παράδειγμα, να είχαν αντιμετωπιστεί πιο ενωρίς και πιο αποφασιστικά. Λέω ένα παράδειγμα. Υπάρχουν και άλλα παραδείγματα όπου υπήρξαν αδυναμίες, για να μιλούμε αυτοκριτικά. Αλλά μιλάμε, αγαπητοί συνάδελφοι, για λάθη, αδυναμίες και παραλείψεις που, πρώτον, είχαν συντελεστεί ταυτόχρονα με την παραγωγή ενός πλούσιου και πολυσχιδούς έργου, που κανένας δεν μπορεί να διαγράψει, μέσα σε πολύ αντίξοες συνθήκες, και κυρίως μιλάμε για λάθη, παραλείψεις και αδυναμίες τα οποία με κανένα τρόπο δεν έχουν στοιχίσει και δεν έχουν κοστίσει την καταστροφή της κυπριακής οικονομίας. Κανένα από αυτά τα λάθη, τις παραλείψεις, τις αδυναμίες δε συνέβαλε στην καταστροφή της κυπριακής οικονομίας, γιατί, αγαπητοί συνάδελφοι, η καταστροφή της κυπριακής οικονομίας, όσο και αν προσπαθείτε μέχρι σήμερα κάποιος εξ υμών να τα φορτώσουμε και να ενοχοποιήσουμε για όλα αυτά που έχουμε πάθει τους μισθούς, τις συντάξεις, τις κοινωνικές παροχές, τις δαπάνες για την παιδεία και την υγεία, τους κερδοφόρους ημικρατικούς οργανισμούς... Τούτη απλώς δεν είναι η αλήθεια. Η αλήθεια είναι εντελώς διαφορετική.

Έχουν καταγραφεί, αγαπητοί συνάδελφοι, €19 δις ζημιές στο τραπεζικό μας σύστημα, αρκετά πέραν του ΑΕΠ της χώρας. Είναι οι δεύτερες μεγαλύτερες ζημιές που έχουν καταγραφεί στην παγκόσμια ιστορία μετά την Ινδονησία και αυτός ήταν ο αποκλειστικός λόγος που οδηγήθηκε σε έξοδο από τις αγορές από το Μάρτιο, όχι από το Μάιο του 2011, από το Μάρτιο, που οι επενδυτές σταμάτησαν να αγοράζουν τα κυπριακά ομόλογα, να δανείζουν την Κύπρο. Λοιπόν, αυτός ήταν ο λόγος. Μετά που η μία η τράπεζα, η μεγάλη, για την οποία έγινε λόγος, ζήτησε στήριξη, μετά που και η άλλη, τον Ιούνιο του 2012, ζήτησε επίσης στήριξη, αναγκαστήκαμε

να προσφύγουμε σε μηχανισμό. Εκεί είναι η καταστροφή και η καταστροφή καταγράφεται εν πολλοίς όχι ολοκληρωμένα αλλά σε ικανοποιητικό βαθμό και στην έκθεση που έχουμε ενώπιόν μας και συζητούμε σήμερα.

Στο “φταίμε όλοι”, αγαπητοί συνάδελφοι, εφόσον η αιτία της καταστροφής είναι ο τραπεζικός τομέας και η τραπεζική ληστεία, αν αναζητάμε πολιτικές ευθύνες πέρα από τραπεζίτες, πέρα από εποπτική αρχή, αυτές αφορούν αποκλειστικά εκείνους που έκαναν πλάτες στους τραπεζίτες και στον κ. Ορφανίδη. Αφορούν αυτούς που κρατούσαν τσίλιες την ώρα που εξελισσόταν η τραπεζική ληστεία και όχι αυτούς που κατάγγελλαν έγκαιρα την εξελισσόμενη τραπεζική ληστεία και το τραπεζικό έγκλημα σε βάρος του τόπου μας.

Δε δεχόμαστε ούτε τον αφορισμό του κ. Νεοφύτου ότι όλοι τα είχαμε καλά με τους τραπεζίτες. Ένας εύκολος αφορισμός. Βεβαίως, με δεδομένο ότι οι τράπεζες ήταν ένας βασικός πυλώνας της οικονομίας, και συναντήσεις γίνονταν μαζί τους και άνθρωποι προερχόμενοι από το τραπεζικό σύστημα αναλάμβαναν διάφορα πόστα. Ο Υπουργός των Οικονομικών που διόρισε και αυτή η κυβέρνηση τραπεζίτης ήταν, ο κ. Σαρρής, αλλά αυτό από μόνο του δε λέει τίποτα. Εκείνο που λέει πάρα πολλά είναι το αν η κυβέρνηση στην οποία συμμετείχαν οι τραπεζίτες κατάγγελλε το τραπεζικό έγκλημα και προειδοποιούσε για τις αιτίες της καταστροφής και αν άλλες πολιτικές δυνάμεις έκαναν πλάτες στους “καλύτερους” τραπεζίτες στον τόπο, στην “ευλογία” αυτού του τόπου, που ήταν ο κ. Ορφανίδης, που τον άκουγαν με ανοικτό το στόμα Αμερικάνοι, Γιαπωνέζοι και δεν ξέρω εγώ ποιοι άλλοι. Και αυτά που λέω είναι καταγραμμένες δηλώσεις.

Λοιπόν, ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου -λείπει δυστυχώς, είχε άλλη υποχρέωση- μας ετοίμασε και το άρθρο “Το ΑΚΕΛ και το χρηματοπιστωτικό μας σύστημα”, για να μας πει ότι είμαστε δογματικοί απέναντι στον τραπεζικό τομέα, 16 Ιουνίου 2010, το οποίο καταλήγει ως εξής: «Στην Κύπρο κυβερνά το ΑΚΕΛ. Εδώ και χρόνια υπάρχει απόφαση του ΑΚΕΛ να μην παρουσιάζονται εκπρόσωποι του κόμματος σε γενικές συνελεύσεις χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.». Μας καταγγέλλει, επειδή δεν πηγαίναμε στις συνελεύσεις των τραπεζών, σας παρακαλώ. Οτι είμαστε δογματικοί σε μία χώρα μέλος της Ευρωζώνης. Αβέρωφ Νεοφύτου, κατηγορίες προς το ΑΚΕΛ, επειδή δεν πηγαίναμε στις συνελεύσεις των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Ξέρετε, είναι λίγος ο χρόνος μου, δυστυχώς. Είναι πολλά που έχουν ειπωθεί από πολλούς και από τον κ. Αβέρωφ Νεοφύτου και έχω μαζέψει τα στοιχεία όλα, για να τα απαντήσω. Δε θα προλάβω δυστυχώς, αλλά αυτό είναι ένα στοιχείο το οποίο καταθέτω και το οποίο δείχνει ποια ήταν η συμπεριφορά ενός εκάστου.

(Στο σημείο αυτό ο κ. Γιώργος Λουκαΐδης καταθέτει στη γραμματεία το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο βρίσκεται στο Αρχείο της Βουλής.)

Ξεκαθαρίζω: Ακόμα και αν πηγαίναμε στις συνελεύσεις, δε θα άλλαζε τίποτα. Το ζήτημα, επαναλαμβάνω, ήταν και είναι ποιος έκανε πλάτες στους τραπεζίτες και στον κ. Ορφανίδη, την ώρα που εξελισσόταν η τραπεζική ληστεία. Και, αν αναζητούμε διαπλοκή, αγαπητοί συνάδελφοι, πρώτα πρέπει να την ψάξουμε σε αυτούς που έκαναν πλάτες, σε όλους όσους συμμετείχαν στην τραπεζική ληστεία, και δε δεχόμαστε από κανέναν κριτική για διαπλοκή από αυτή την αίθουσα, διότι είμαστε οι τελευταίοι που θα πρέπει να κατηγορηθούμε για κάτι τέτοιο, διότι όλοι οι υπόλοιποι δυστυχώς έκαναν με τον έναν ή τον άλλο τρόπο και με διαβαθμίσεις πλάτες και στον κ. Ορφανίδη, αγαπητοί συνάδελφοι της ΕΔΕΚ, και στους τραπεζίτες και ενοχοποιούσαν όλοι μαζί οι υπόλοιποι και τους μισθούς και τις συντάξεις και τις κοινωνικές δαπάνες κ.ο.κ.

Δεύτερον, ανάμεσα στους μύθους που συνεχίζουν να καλλιεργούνται, ελληνικά ομόλογα: Όσοι καταγγέλλουν την προηγούμενη κυβέρνηση, όσοι κατηγορούν την προηγούμενη κυβέρνηση, αγαπητοί συνάδελφοι, δε λένε πώς και γιατί αγοράστηκαν με εγκληματικό τρόπο τα εγκληματικά ομόλογα. Ξεχνούν αυτούς που πήγαν και τα αγόρασαν, κυρίως οι συνάδελφοι του Δημοκρατικού Συναγερμού και όχι μόνο. Εκεί είναι που συντελέστηκε το έγκλημα. Αυτό επίσης καταγράφεται στις σελίδες της έκθεσης, όπως και η ανοχή που επιδείχθηκε, για να αγοραστούν. Την ώρα που κατέρρεε η Ελλάδα, κάποιοι αγόραζαν από τη δευτερογενή αγορά ελληνικά ομόλογα. Αλλά και σε ό,τι αφορά το PSI και πάλι δε λένε την αλήθεια.

Υπήρξε κάλεσμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για απομείωση των ελληνικών ομολόγων, το οποίο θα έπρεπε να αποδέχονταν εθελοντικά οι τράπεζές μας, και αποδέχτηκαν εθελοντικά και αγγόγυστα οι τράπεζές μας κατοπινότερα, μετά τον Οκτώβρη, κάτι που επίσης καταγράφεται στην έκθεση. Δεν επιβλήθηκε κανένα κούρεμα λοιπόν. Εθελοντικά το αποδέχτηκαν οι τράπεζές μας, που και πάλι με στοιχεία έλεγαν ότι, και 100% να ήταν το κούρεμα, δε θα είχαν πρόβλημα, θα ήταν διαχειρίσιμη η κατάσταση. Το ίδιο έλεγε και ο κ. Ορφανίδης μέχρι και τον Απρίλιο του 2012. Είναι εδώ οι γραπτές του δηλώσεις. Κανένα πρόβλημα δεν υπήρχε. Εκ των υστέρων κάποιοι ανακάλυψαν αυτό το ψέμα, επειδή δεν τους έβγαине η ενοχοποίηση των μισθών, των συντάξεων, των κοινωνικών παροχών, των δαπανών για την παιδεία και την υγεία, για να πουν ότι υπήρχε ευθύνη στην προηγούμενη κυβέρνηση σε σχέση με τον τραπεζικό τομέα.

Θα τελειώσω με μία πολύ σύντομη αναφορά. Είπε ο κ. Κυπριανού -λείπει από εδώ- ότι αφέθηκαν τραπεζίτες και εποπτική αρχή από την προηγούμενη κυβέρνηση, σας παρακαλώ, να κάνουν αυτά που έκαναν. Είναι εκπληκτικό πραγματικά αυτό. Αυτοί που έστηναν στον τοίχο την προηγούμενη κυβέρνηση, αν έλεγε μισή κουβέντα για το ύψος των επιτοκίων, και κάλυπταν και προστάτευαν τον κ. Ορφανίδη επικαλούμενοι το ανεξάρτητο της Κεντρικής Τράπεζας κατηγορούν σήμερα την κυβέρνηση -που δεν μπορούσε και δεν είχε αρμοδιότητα να ελέγξει ούτε τις τράπεζες ούτε το Διοικητή- ότι τον άφησε, άφησε και τραπεζίτες και Διοικητή να κάμουν αυτά που έκαναν. Και εδώ υπάρχουν πολιτικές ευθύνες. Το μόνο σώμα, ο μόνος θεσμός που

μπορούσε να ελέγξει τις τράπεζες διά μέσου του Διοικητή, τον οποίο μπορούσε να καλεί σε λογοδοσία, ήταν η Βουλή των Αντιπροσώπων. Ο κ. Ορφανίδης όμως ερχόταν εδώ, στη Βουλή των Αντιπροσώπων, συνάδελφοι, και, αντί να λογοδοτεί και να ελέγχεται, έλεγχε την προηγούμενη κυβέρνηση με τη στήριξη όλων εσάς των υπολοίπων. Λυπούμαι και πάλι που το λέω. Και έστηνε στον τοίχο την προηγούμενη κυβέρνηση και κανένα έλεγχο δεν είχε, αφού, ό,τι έλεγε, κρέμονταν οι Γιαπωνέζοι, οι Κινέζοι, οι Αμερικάνοι και δεν ξέρω εγώ ποιοι άλλοι από το στόμα του. Και εδώ υπάρχουν ευθύνες.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα.

Ευχαριστούμε, κύριε Λουκαΐδη.

Έμεινε και χρόνος για τον κ. Λαμάρη.

Ο κ. Πρόδρομος Προδρόμου.

ΠΡ. ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Η μακροσκελής αυτή έκθεση της επιτροπής Θεσμών μετά από επίπονες και μακρές προσπάθειες συγκεντρώνει υλικό και στοιχεία που μπορεί να βοηθήσουν τόσο για την κατανόηση της κατάρρευσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας μας όσο και για την ανάδειξη δυσλειτουργιών, κακών πρακτικών και ευθυνών τόσο στο τραπεζικό σύστημα όσο και στην πολιτεία. Πρέπει να συγχαρούμε ακόμα μία φορά, και το έχουν κάνει συνάδελφοι προηγουμένως, τόσο τους συναδέλφους μέλη όσο και το προσωπικό της Βουλής, που γνωρίζουμε ότι κατέβαλαν τεράστιες προσπάθειες. Όμως αυτή την ώρα η καταλληλότερη συνοδεία γι' αυτή την έκθεση που παραδίδεται στη δημοσιότητα, η καλύτερη εξέλιξη θα ήταν, αν αύριο το πρωί ήταν δυνατό να έχουμε και τρεις τέσσερις προσαγωγές σε δικαστήρια, πέντε-έξι κατηγορητήρια. Αυτό είναι που αναμένεται να φανεί ότι είναι πραγματική απόδοση ευθυνών.

Βεβαίως, εδώ, μεταξύ μας, στο κοινοβούλιο, προέχει η παραδοχή ότι το σύστημα, το όλο σύστημα... Και απορώ που ακόμα κάποιοι προσπαθούν να κάνουν ένα ποδοσφαιρικό ντέρμπι ανάμεσα σε τράπεζες και πολιτικές αρχές, ωσάν να μην έχουν καμία σχέση μεταξύ τους, ωσάν να είναι είτε το ένα είτε το άλλο. Ολόκληρο λοιπόν το σύστημα, πολιτεία, κυβέρνηση, τραπεζικό σύστημα, εποπτικές αρχές και τελικά βεβαίως ακόμα και η Βουλή, φαίνεται ότι παρουσίασαν κενά και δυσλειτουργίες.

Κύριε Πρόεδρε, βεβαίως οι ευθύνες δεν είναι όλες οι ίδιες και για όλους το ίδιο. Η έκθεση όμως μένει εκεί και πιστεύω ότι είναι αρκετή. Αντικειμενικά, ο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να τη διαβάσει, χωρίς να έχει ανάγκη από αγορεύσεις με κομματικά γυαλιά. Ακούμε πολλές προσεγγίσεις. Θα έπρεπε όμως να είχαμε συμφωνήσει ότι στην πραγματικότητα η αυτοκριτική δεν έχει νόημα, αν δεν έχουμε τη διάθεση να αλλάξουμε πράγματα. Και πιστεύω ότι τουλάχιστον η δική μας παράταξη είναι στο πλευρό αυτών που αλλάζουν πράγματα. Πολιτευόμαστε, για να αλλάξουμε πράγματα, χωρίς να θεωρούμε ότι αυτό είναι καταστροφή, όπως δυστυχώς κάποιοι άλλοι εξακολουθούν να επιμένουν.

Θα αρκεστώ να κάνω κάποιες παρατηρήσεις μόνο και να δώσω κάποιες απαντήσεις σε πράγματα που έχουν ακουστεί. Άκουσα να λέγεται: «Αυτή η έκθεση να μην έχει την τύχη που είχε η αντίστοιχη έκθεση της επιτροπής Θεσμών για τη μεγάλη καταστροφή του χρηματιστηρίου». Και άκουσα από συνάδελφο εδώ να θέλει να πολιτικοποιήσει το θέμα. Υπενθυμίζω ότι η έκθεση για το χρηματιστήριο παραδόθηκε το 2002, λίγο πριν από τις προεδρικές εκλογές. Ουσιαστικά παραδόθηκε στο νεοεκλεγέντα Πρόεδρο της Δημοκρατίας το 2003, με νέο Πρόεδρο της Βουλής τον κ. Δημήτρη Χριστόφια και με νέο Εισαγγελέα, αφού ο κ. Μαρκίδης είχε αποχωρήσει. Αν από εκείνη την έκθεση δεν αποδόθηκαν πραγματικές ευθύνες και δεν οδηγήθηκε κόσμος στα δικαστήρια, καμία σχέση δεν είχε η διακυβέρνηση Κληρίδη και απορώ γιατί ο συνάδελφος ο κ. Δαμιανού, που δεν είναι εδώ να τα ακούσει, είχε αυτή τη φαινή ιδέα να το αναφέρει. Αυτοκριτική ήταν αυτό για τη διακυβέρνησή τους τότε, τη διακυβέρνηση στην οποία συμμετείχαν.

Το ερώτημα, κύριε Πρόεδρε, έχει την απάντησή του. Ήταν το τραπεζικό σύστημα διαβρωμένο; Ήταν βεβαιότατα. Περιγράφεται στην έκθεση ικανοποιητικά. Φάνηκε, όταν η επιτροπή μετά την καταστροφή άνοιξε το μαύρο κουτί των τραπεζών. Όμως δεν κατέρρευσε η οικονομία και το ίδιο το τραπεζικό σύστημα εξαιτίας αυτής της διάβρωσης. Άλλοι ήταν οι λόγοι. Ήταν το τραπεζικό σύστημα ένα καράβι που έμπαζε νερά; Ναι. Δε βυθίστηκε όμως, επειδή έμπαζε νερά. Παρουσίασε ρήγματα. Πρώτο ρήγμα η δράση της Marfin Investment Group, οι κινήσεις με τις οποίες αιχμαλώτισε μία κανονική τράπεζα και τη μετέβαλε σε έμβολο που διοχέτευε δυνατότητες δανεισμού που προέκυπταν από μαζικές καταθέσεις που έφταναν στην Κύπρο είτε σε μετοχοδάνεια είτε σε δανεικά και αγύριστα σε ημετέρους κυρίως στην Ελλάδα, όπως περίπου τα έχει προαναφέρει ο συνάδελφος ο κ. Κουλίας.

Δεύτερο ρήγμα η μοιραία απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 26 Οκτωβρίου 2011. Μοιραία ειδικά για την Κύπρο, πράγμα που δεν είχε γίνει τότε κατανοητό. Και απαντώ εδώ στο συνάδελφο τον κ. Άντρο

Κυπριανού του ΑΚΕΛ, ο οποίος διερωτήθηκε, αν ο Χριστόφιας δεν ενέκρινε την απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τι θα του λέγαμε. Μα, κανείς δεν είχε πει ότι δε διανοείται να μην την εγκρίνει. Εδώ όμως, στην απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου εκείνης της ημέρας, η κατάληξη είναι η εξής: Διαβάζω: «Οι τράπεζες θα πρέπει πρωτίστως να χρησιμοποιήσουν ιδιωτικούς κεφαλαιακούς πόρους μεταξύ άλλων μέσω αναδιάρθρωσης και μετατροπής του χρέους σε μετοχικούς τίτλους. Εφόσον χρειαστεί, οι εθνικές κυβερνήσεις θα πρέπει να παρέχουν σχετική στήριξη και, σε περίπτωση που αυτή δεν μπορεί να παρασχεθεί, η ανακεφαλαιοποίηση θα πρέπει να χρηματοδοτηθεί μέσω δανείου του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας, εφόσον πρόκειται για κράτη της Ευρωζώνης». Ωσάν να είχε γραφτεί για την Κύπρο! Μόνο ο Πρόεδρος της Κύπρου, ο υπουργός του, η κυβέρνησή του δεν είχαν καταλάβει τίποτα. Δεν υπάρχει άλλη εξήγηση. Δε θέλω να πιστέψω ποτέ ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είδε εδώ που γράφει «σε περίπτωση που αυτή η στήριξη δεν μπορεί να παρασχεθεί» -η περίπτωση της Κύπρου- γιατί το κράτος ήταν ήδη εκτός αγορών, γιατί το κράτος είχε ήδη τεράστιο χρέος και ό,τι θέλετε λέτε. Οι αριθμοί είναι εδώ.

Το κράτος σε τρία-τέσσερα χρόνια έκανε ελλείμματα €4 δις, όχι για να τα δίνει στις τράπεζες, αλλά δυστυχώς για να τα σπαταλάει, όπως το είπε προηγουμένως ο πρόεδρος του κόμματός μου από αυτό το βήμα, κατ' εξακολούθηση κακών συνηθειών, που δεν είναι αποκλειστικές σ' εκείνη την κυβέρνηση και στο ΑΚΕΛ. Και εδώ είναι η αυτοκριτική που πρέπει να κάνει όλος ο πολιτικός κόσμος. Πλην όμως το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είχε προτείνει εκείνη την εθελοντική απομείωση χρέους, που δεν ήταν εντελώς εθελοντική -απαντώ στον κ. Λουκαΐδη- γιατί οι νομοθεσίες προέβλεπαν ότι, εάν ένας ικανός αριθμός πιστωτών το θελήσει, είναι και οι άλλοι υπόχρεοι να ακολουθήσουν. Εν πάση περιπτώσει, αν γινόταν αυτό, θα έπρεπε το κράτος που ήταν της Ευρωζώνης -και η Κύπρος ήταν- να χρηματοδοτηθεί μέσω δανείου του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας.

Ρωτάμε ακόμα και σήμερα: Γιατί δεν το κάναμε αυτό; Η απάντηση είναι πολιτική: Δυστυχώς διότι δεν ήθελε η κυβερνώσα τότε παράταξη να δεχτεί ότι υπήρχε πρόβλημα, διότι δεν ήθελε η τότε κυβερνώσα παράταξη να αποταθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση, διότι είχε την εντύπωση η κυβερνώσα παράταξη ότι τα μνημόνια και τα προγράμματα διάσωσης είναι ο διάβολος. Ακόμα και αυτό το οποίο στο τέλος άφησαν παρακαταθήκη, ζητώντας να έρθει εδώ η τρόικα τον Ιούνιο του 2012... Αυτό ήταν το δεύτερο ρήγμα.

Το τρίτο ρήγμα ήταν η επί σκοπώ οργανωμένη επιστράτευση ενός οίκου όπως η PIMCO, με στόχο να χυθεί λάδι στη φωτιά και να διογκωθούν, όσο μπορούσαν, τα τραπεζικά προβλήματα, που ήταν υπαρκτά. Τα είπε απ' αυτό το βήμα προηγουμένως ο κ. Νικόλας Παπαδόπουλος, νομίζω.

Προκειμένου να δικαιωθεί ένα πολιτικό άλλοθι της τότε διακυβέρνησης, η οποία έντρομη διαπίστωνε τη βιβλικών διαστάσεων καταστροφή που γινόταν στην Κύπρο, ήρθε εδώ η PIMCO και ήρθε με την ευθύνη ενός Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας ο οποίος ήταν επιλογή, για να αντικαταστήσει τον άλλο Διοικητή, για τον οποίο έχουμε ακούσει τόσα και τόσα απ' αυτό το βήμα και χάριν συζητήσεως ας τα δεχτούμε. Για να φύγει εκείνος που τον θεωρείτε πρωτεργάτη της καταστροφής του συστήματος, ήρθε ένας άλλος, ο οποίος επέλεξε συνειδητά την PIMCO, η οποία PIMCO είναι κοινό μυστικό ότι σκόπιμα είχε διογκώσει τις ανάγκες της Κύπρου κατά τρόπο που στο τέλος η κατάρρευση του συστήματος ήταν αναπόφευκτη.

Ο Διοικητής τότε της Κεντρικής Τράπεζας μας έλεγε ότι οι εκτιμήσεις της PIMCO είχαν και διεθνή παραδοχή. Βεβαίωτα! Αφού ο ίδιος φρόντιζε να δηλώνει ότι είχαμε τράπεζες καζίνο και αφού ο ίδιος είχε εξαγγείλει, προτού να έχουμε τα αποτελέσματα της PIMCO, ότι το τραπεζικό σύστημα χρειαζόταν €10 δις. Βεβαίως έγινε μία αυτοεπιβεβαιούμενη προφητεία. Εδώ πρέπει να απαντήσω και σε κάτι άλλο και συμφωνώ βεβαίως. Η διαπίστωση αυτή έγινε και από τον κ. Άντρο Κυπριανού του ΑΚΕΛ, ο οποίος είπε «...τρύπα στον τραπεζικό τομέα που τεχνικά διογκώθηκε από τους εταίρους μας». Στην πραγματικότητα διογκώθηκε προηγουμένως δυστυχώς από κάποιους που ενεργούσαν με εντολή από την Κυπριακή Δημοκρατία για τη συγκεκριμένη εταιρεία.

Ακούσαμε ακόμα ότι υπήρξε αύξηση του κρατικού χρέους, διότι, λέει, το κράτος ανέλαβε την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών. Αν είχε γίνει κάτι τέτοιο, ναι, θα ήταν όντως εγκληματικό. Δεν ανέλαβε όμως την ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών εκτός από εκείνο το -επιτρέψτε μου να πω- φιάσκο του €1,8 δις, το οποίο συμπαρέσυρε και τη Βουλή. Το χρέος της Κύπρου από €8,4 δις πήγε στα €16 δις χωρίς τράπεζες μέσα. Καθαρά πράγματα. Οι τράπεζες, γιατί ακούσαμε εδώ κάτι λογαριασμούς, έχουν υποστεί κούρεμα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, το κούρεμα ήταν €8 δις. Τόσο ήταν. Τα €4,5 δις χάθηκαν στην απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Τα €3,5 δις χάθηκαν σ' εκείνη την -η λέξη αρμόζει- ληστρικής λογικής συμφωνία για παραχώρηση των ελλαδικών εργασιών των κυπριακών τραπεζών σε συγκεκριμένη τράπεζα στην Ελλάδα, για την οποία ακόμα και μετά την έκθεση και διαβάζοντάς την δεν έχει βγει άκρη ποιος είχε την επιμέλεια εκείνης της συμφωνίας. Την πολιτική ευθύνη την είχε βεβαίως ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Ήταν όροι του Eurogroup και της συμφωνίας. Δε συμφώνησε όμως ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ότι θα είναι €3,5 δις με αυτή την εκτίμηση της PIMCO και πάλι. Εδώ ήταν η PIMCO και πάλι. Εκεί ήταν δυστυχώς η Alvarez & Marsal.

Γιατί τα λέω αυτά; Γιατί θα πρέπει να έχουμε συνείδηση, όταν μιλάμε για τράπεζες, τη ζημιά την οποία στο ήδη τραυματισμένο από όλες αυτές τις απεριόριστες πρακτικές -που σωστά τις καταγράφει η έκθεση τις κακές πρακτικές- τραπεζικό σύστημα... Θα πρέπει στο μέλλον με σωστή εποπτεία, όχι σαν εκείνη την

εποπτεία που όλοι λέτε ότι έκανε ο Διοικητής που διορίστηκε όχι από την κυβέρνηση του Δημοκρατικού Συναγερμού αλλά από την κυβέρνηση ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΕΔΕΚ και ο Διοικητής ο δεύτερος, που διορίστηκε από την κυβέρνηση του ΑΚΕΛ... Αυτή η εποπτεία που δεν έκαναν είναι δουλειά αυτής της Βουλής να φροντίσουμε να γίνεται από τούδε και στο εξής.

Πλην όμως τεσεράμισι και τρεισήμισι κάνουν οκτώ. Να τα €8 δις του κουρέματος! Η ζημιά βεβαίως που είπε εδώ ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ, ότι ζήμιωσαν το λαό... Λέει: «Ο τραπεζικός τομέας με €19,6 δις...». Να λέμε πρώτα και ποιοι ζήμιωσαν. Ζήμιωσαν πρώτα οι μέτοχοι, ζήμιωσαν οι καταθέτες, οι μεγάλοι καταθέτες, ζήμιωσαν οι κάτοχοι αξιογράφων. Δε ζήμιωσε ο λαός στο σύνολό του. Και αν αυτή η επιτροπή και η Βουλή ολόκληρη είχαν καταλήξει τις τελευταίες μέρες... Και μας ειρωνεύτηκαν -και τολμώ να το πω- δίκαια, δικαιολογημένα ότι ψάχναμε λίστες και ψάχναμε τους καταθέτες που έκαναν τι, πήραν τα λεφτά τους! Και έχουμε ενοχοποιήσει το ότι κάποιος που έχει καταθέσεις τις παίρνει.

Εγώ θέλω να πω ότι η αδικία που έκανε αυτή η πολιτεία και η προηγούμενη κυβέρνηση ήταν το ότι χώρισαν τους καταθέτες σε δύο τάξεις, σε δύο κατηγορίες, άνισα, άδικα: σ' αυτούς που είχαν επαγγελματική γνώση ή συμβουλές, σ' αυτούς που είχαν την εμπειρία και την τεχνογνωσία... Και από την ώρα που η Κύπρος βγήκε από τις αγορές το Μάρτιο του 2011 και από την ώρα που οι τράπεζες ερχόντουσαν να ζητήσουν κρατική στήριξη, βεβαίως και απέσυραν τις καταθέσεις τους και κάποιιοι τις έβγαλαν και απ' την Κύπρο. Αλλά δεν είναι αυτό το θέμα. Το θέμα είναι το εξής: Οι άλλοι που άφησαν εκεί μη γνωρίζοντας ή για άλλο λόγο τις καταθέσεις τους έχουν υποστεί ζημιά για την οποία έχει ευθύνη η πολιτεία και είναι και πολιτικές οι ευθύνες.

Όσον αφορά τις ευθύνες κοινού δικαίου και τα όσα υπάρχουν μέσα σ' αυτή την έκθεση, θα επαναλάβω αυτό που είπα απ' την αρχή. Κανονική δικαίωση αυτής της προσπάθειας θα είναι, αν αύριο, και αν το "αύριο" είναι σχήμα λόγου, αν πολύ σύντομα ακούσουμε και για τις πρώτες προσαγωγές υποθέσεων στα δικαστήρια, γιατί υπάρχουν πολλές και διάφορες, και για την απόδοση δικαιοσύνης.

Ευχαριστώ.

Ν. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Πού αποσκοπεί η σημερινή συζήτηση στην ολομέλεια; Η επιτροπή Θεσμών ξεκίνησε πριν δύο σχεδόν χρόνια, τον Ιούλιο του 2012, αυτεπάγγελα μια συζήτηση για τη λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος με στόχευση, στα αρχικά στάδια της συζήτησης, στη διαδικασία έκδοσης των αξιογράφων. Όπως αναφέρεται στην έκθεση της επιτροπής, από κάποιο στάδιο και μετά η επιτροπή αποφάσισε να ασχοληθεί με όλο το φάσμα των θεμάτων που οδήγησαν την κυπριακή οικονομία στην πορεία της καταστροφής. Αυτή η εξέλιξη ήταν αναμενόμενη. Δε θα μπορούσε η συζήτηση που άρχισε στην επιτροπή Θεσμών για άλλο θέμα να μην οδηγηθεί στο μείζον θέμα, στο καυτό θέμα, στο θέμα που απασχολεί σήμερα ολόκληρη την κυπριακή κοινωνία, τι έφταιξε και ποιοι έφταιξαν για την καταστροφή.

Η επιτροπή Θεσμών δεν μπορούσε να μην ανταποκριθεί στην πίεση και στην απαίτηση του κόσμου, πίεση και απαίτηση που κατευθύνθηκε προς τη Βουλή, ιδίως μετά την αδυναμία της περιλάλητης και καθ' ύλην, υποτίθεται, αρμόδιας επιτροπής διερεύνησης να διαμορφώσει ένα αξιόπιστο πόρισμα για τα αίτια και τους αιτίους της καταστροφής, πίεση και απαίτηση που γινόταν και γίνεται, ακόμα και σήμερα που μιλούμε, ολοένα και πιο ισχυρή, όσο καθυστερούν να κινηθούν ποινικές διαδικασίες για μια σειρά από εγκλήματα για τα οποία η κοινή γνώμη ζητά απαντήσεις εδώ και τώρα.

Συζητούμε σήμερα εφ' όλης της ύλης. Το ερώτημα όμως παραμένει: Πώς διαχειριζόμαστε ως ολομέλεια της Βουλής ένα πόρισμα για τα αίτια και τους αιτίους της κρίσης που δεν είναι ένα ολοκληρωμένο πόρισμα για τα αίτια και τους αιτίους της κρίσης, γιατί η επιτροπή που το συνέταξε δεν είχε ούτε ως αρχικό στόχο αλλά ούτε όρους εντολής να καταλήξει σε ένα τέτοιο πόρισμα. Η διαδικασία που ακολουθήθηκε στην επιτροπή δεν ήταν μια διαδικασία που αποσκοπούσε ή θα μπορούσε να καταλήξει σε ένα ολοκληρωμένο πόρισμα. Δεν εξαντλήθηκαν όλα τα θέματα που έχουν σχέση με την οικονομική καταστροφή, δεν κλήθηκαν όλοι όσοι έπρεπε να κληθούν, για να δώσουν στοιχεία στην επιτροπή, και γενικά δεν ακολουθήθηκε μια εξεταστική διαδικασία που επιβάλλεται σε εξεταστικές διαδικασίες που αποσκοπούν στην έκδοση ανάλογων πορισμάτων.

Το κατά πόσο η Βουλή των Αντιπροσώπων όφειλε να προχωρήσει από την αρχή σε μια κίνηση αναλόγου βαρύτητας με την ιστορική καταστροφή που υπέστη ο τόπος μας, σε μια συνολική, ολοκληρωμένη, θεσμική διερεύνηση μέσα από μια εξεταστική των πραγμάτων επιτροπή της Βουλής είναι ασφαλώς μια άλλη συζήτηση. Όμως αυτή την ώρα έχουμε μπροστά μας το πόρισμα της επιτροπής Θεσμών και επ' αυτού πρέπει να τοποθετηθούμε. Έχουμε ένα πόρισμα που είναι το προϊόν μιας επίμονης, επίπονης και επίμοχθης δουλειάς. Μπορεί να μην καλύπτει όλο το φάσμα των θεμάτων που οδήγησαν στην καταστροφή, αλλά καλύπτει ένα μεγάλο αριθμό από τα θέματα, ένα μεγάλο αριθμό από τα σημαντικά θέματα. Θεωρώ εξαιρετικά σημαντικό αυτή την ώρα να βάλουμε τις βάσεις για την περαιτέρω διαχείριση του πορίσματος και προς την κατεύθυνση αυτή θα εγείρω κάποια ζητήματα.

Πρώτο ζήτημα: Το πόρισμα δεν έχει τη δυνατότητα να κατονομάσει ενόχους, αλλά ούτε να αθώσει τον οποιοδήποτε. Η επιτροπή Θεσμών δεν είναι δικαστήριο ούτε λειτούργησε ως ένα οιονεί δικαστήριο. Αυτό σημαίνει δύο πράγματα. Πρώτον, ότι η διαδικασία απονομής ευθυνών, η διαδικασία ενοχοποίησης ή αθώωσης υπόπτων είναι μια άλλη διαδικασία, για την οποία η ανάγκη παραμένει ανοικτή και επιτακτική όσο ποτέ άλλοτε. Το δεύτερο είναι ότι επιβάλλεται η Βουλή να τονίσει την αναρμοδιότητά της αυτή, ώστε να διαφυλαχτεί η διαδικασία απονομής ευθυνών, που είναι αποκλειστική αρμοδιότητα των εισαγγελικών και δικαστικών αρχών του κράτους.

Δεύτερο ζήτημα: Παρ' όλες τις όποιες αδυναμίες του, το πόρισμα καθορίζει με τρόπο διεξοδικό σημαντικούς τομείς, αλλά και συγκεκριμένες πράξεις και παραλείψεις για τις οποίες πρέπει να αναζητηθούν ευθύνες και ένοχοι. Αυτό είναι η ουσία του πορίσματος, ο καθορισμός σημαντικών γεγονότων που οδήγησαν ή συνέβαλαν ή δεν εμπόδισαν, ως όφειλαν, τις καταστροφικές εξελίξεις για την κυπριακή οικονομία, αλλά και άλλες πράξεις και ενέργειες που εμπεριέχουν το στίγμα της παρανομίας κατά την επίμαχη περίοδο, όπως τα ακόλουθα:

- Η αλόγιστη επέκταση των κυπριακών τραπεζών στο εξωτερικό.
- Η ανεξέλεγκτη και εγκληματική άντληση ELA.
- Η πώληση των κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα.
- Τα χαριστικά και μη επαρκώς εξασφαλισμένα δάνεια.
- Οι διαγραφές δανείων.
- Η παραπλανητική και παράνομη έκδοση αξιογράφων.
- Οι ύποπτες εκροές κεφαλαίων στο εξωτερικό.
- Ο χρηματισμός κομμάτων και πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων.
- Άλλοι τομείς.

Για όλα αυτά τα ζητήματα, στα οποία αναφέρεται, το πόρισμα της επιτροπής Θεσμών αποτελεί σημαντικότατο υλικό που θα πρέπει να αξιοποιηθεί από την ποινική διερεύνηση. Η πραγματική όμως σημασία αυτού του πορίσματος δεν είναι τα στοιχεία που περιέχει. Η πραγματική του σημασία είναι ότι με το πόρισμα αυτό η Βουλή επιχειρεί να αναλάβει τη δική της ευθύνη και να συμβάλει στη διερεύνηση του θέματος της οικονομικής καταστροφής της Κύπρου. Για να έχει όμως αξία αυτή η προσπάθεια, για να έχει αξιοπιστία, για να έχει πολιτικό και ηθικό βάρος, πρέπει πρώτα να γίνει το μεγάλο βήμα από τα πολιτικά κόμματα, το βήμα που δεν έχει γίνει μέχρι αυτή τη στιγμή που μιλούμε. Πρέπει πρώτα τα πολιτικά κόμματα να αναλάβουν τις δικές τους ευθύνες για την οικονομική καταστροφή στον τόπο μας. Και υπάρχουν ευθύνες, ευθύνες που δε βαρύνουν όλα τα κόμματα το ίδιο. Υπάρχουν πολιτικές δυνάμεις με τεράστιες ευθύνες, με τεράστια λάθη, με τεράστιες παραλείψεις, με τεράστια διαπλοκή, με τεράστιες ενοχές. Όσο αυτές οι πολιτικές δυνάμεις δεν αναγνωρίζουν και δεν αναλαμβάνουν τις δικές τους ευθύνες, όσο αυτές οι πολιτικές δυνάμεις προσπαθούν να συγκαλύψουν τις ευθύνες τους, ακόμα και όταν αυτές οι ευθύνες αποκαλύπτονται και αποδεικνύονται ανοικτά, να μην περιμένει κανένας από μας ότι θα υπάρξει αποκατάσταση της αξιοπιστίας και του πολιτικού και ηθικού βάρους που λείπει δυστυχώς από αυτή τη Βουλή. Χωρίς την αποκατάσταση αυτού του πολιτικού και ηθικού βάρους, δε θα μπορέσει αυτή η Βουλή να αποκαλύψει και να καταγγείλει πειστικά και αποτελεσματικά τις τεράστιες ευθύνες που υπάρχουν πέρα από τα πολιτικά κόμματα. Και πού είναι οι κύριες ευθύνες;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Νίκο, εξαντλήθηκε ο χρόνος.

Ν. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ:

Τελειώνω σε μισό λεπτό.

Ούτε και θα μπορέσει χωρίς την αποκατάσταση αυτού του πολιτικού και ηθικού βάρους να επιτελέσει η Βουλή, ως το κατεξοχήν αντιπροσωπευτικό σώμα του κυπριακού λαού, το ιστορικό της καθήκον, να εκφράσει δηλαδή αυτό το λαό, να εκφράσει το λαό διαμορφώνοντας ένα κλίμα ισχυρής πολιτικής βούλησης και να απαιτήσει γρήγορη και αποτελεσματική απονομή δικαιοσύνης και κάθαρση. Αυτές είναι οι τεράστιες ευθύνες μπροστά σε όλους μας και εδώ είναι που θα κριθούμε όλοι μας.

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Νικολαΐδη.

Θα παρακαλέσω -έμειναν τρεις ομιλητές- να κάνετε λίγη ησυχία, γιατί...

(Μη ευκρινή σχόλια από την πτέρυγα του Δημοκρατικού Κόμματος)

Το ΔΗΚΟ έχει και τον περισσότερο χρόνο. Μπορεί να δανείσει και σε άλλους!

Καλώ τον κ. Κωνσταντίνου να έρθει στο βήμα.

N. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Πρώτα απ' όλα να τονίσω και να εκφράσω τη χαρά μου που έχω ακροατήριο.

K. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Κατέχεις το 100% της Πάφου! Κύριε Νεόφυτε Κωνσταντίνου, το 100% της Πάφου είναι εδώ!

N. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Γι' αυτό είμαι περήφανος για την καταγωγή μου, κύριε Κωστάκη!

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Αμέσως μετά την απόφαση του Eurogroup της 16^{ης} Μαρτίου 2013 για το κούρεμα καταθέσεων στην Κύπρο, πολλοί, ανάμεσά τους και αρκετοί συνάδελφοι, δήλωναν ότι στην Κύπρο τα προηγούμενα χρόνια γινόταν ένα ξέφρενο πάρτι το οποίο έφθασε στο τέλος του! Αρκετοί από αυτούς έφταναν στο σημείο να υπονοούν ότι το πάρτι γινόταν κυρίως από τον απλό Κύπριο πολίτη. Όντως, κάποιο πάρτι γινόταν και όντως είχε φτάσει στο τέλος του! Όμως αυτό το πάρτι δισεκατομμυρίων, που γονάτισε την Κύπρο, γινόταν στην πλάτη του απλού Κύπριου πολίτη. Αυτό το πάρτι αποκαλύπτει η έκθεση της επιτροπής Θεσμών, η οποία καταδεικνύει ξεκάθαρα ποιοι έγραψαν την κυπριακή οικονομική τραγωδία. Και όλοι αυτοί έχουν και όνομα και διεύθυνση.

Το ότι έχουμε μπροστά μας σήμερα αυτή την έκθεση δεν ήταν εύκολο εγχείρημα. Η προετοιμασία της έκθεσης τον τελευταίο ενάμιση χρόνο ήταν όντως μια δύσκολη και επίπονη προσπάθεια. Και εδώ θέλω να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τις υπηρεσίες της Βουλής για την υπερπροσπάθεια που κατέβαλαν, αλλά και την υποστήριξη την οποία παρείχαν στην επιτροπή. Πρέπει να τονιστεί επίσης και η σκληρή δουλειά η οποία έγινε από όλους τους συναδέλφους, μέλη και μη της επιτροπής.

Θεωρώ πως η επιτροπή μας με τα μέσα που είχε στη διάθεσή της στάθηκε στο ύψος των περιστάσεων. Και αυτό είναι πολύ σημαντικό να αναφερθεί, γιατί η έκθεση θα μπορούσε να ήταν ακόμα πιο εμπειριστατωμένη, αν είχαμε στη διάθεσή μας περισσότερα στοιχεία. Αρκετά από αυτά που ζητήθηκαν δεν έφθασαν ποτέ στην επιτροπή, ενώ κάποια άλλα που κατατέθηκαν ήταν ελλιπή ή ακόμα και παραπλανητικά. Παράλληλα, η έκθεση θα ήταν ακόμα πιο αναλυτική, αν αρκετοί από αυτούς που κλήθηκαν να καταθέσουν παρουσιάζονταν τελικά στις συνεδριάσεις της επιτροπής.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Πολλοί έχουν ευθύνη για το πώς φθάσαμε εδώ που βρισκόμαστε σήμερα. Η οικονομική κρίση δε βρέθηκε μέσα στα σπίτια μας τυχαία. Κάποιοι της άνοιξαν την πόρτα. Στην Κύπρο συντελέστηκε μια καταστροφή τις επιπτώσεις της οποίας δεν μπορούσε ίσως κανένας να φανταστεί πριν από κάποια χρόνια. Η χείριστη εταιρική διακυβέρνηση από τις τράπεζες, η κάκιστη εποπτεία τους από τις εποπτικές αρχές, αλλά και οι ανεπαρκείς χειρισμοί των κυβερνήσεων, ιδιαίτερα της προηγούμενης, αλλά και της νυν, είναι οι λόγοι για τους οποίους σήμερα η Κύπρος είναι πλέον μνημονιακή με την ανεργία να βρίσκεται στα ύψη και με τους πολίτες να έχουν χάσει εντελώς την εμπιστοσύνη τους προς τους θεσμούς του κράτους, στο πολιτικό και πολιτειακό μας σύστημα.

Τράπεζες

Πριν να γνωρίσουμε τι σημαίνει οικονομική κρίση, θεωρούσαμε ότι στην Κύπρο υπήρχαν οι καλύτεροι τραπεζίτες τουλάχιστον στον ευρωπαϊκό χώρο. Πόσο, μα πόσο, λάθος είχαμε! Τελικά, όλοι αυτοί οι "top bankers" δεν ήταν τόσο καλοί! Έπαιξαν με τις τύχες του κυπριακού λαού και τα αποτελέσματα τα βιώνουμε σήμερα. Φυσικά, οι προηγούμενοι κυβερνώντες αντάμειψαν αυτούς τους κορυφαίους τραπεζίτες και τους διόρισαν υπουργούς, δηλαδή αυτούς που κατέστρεφαν την κυπριακή οικονομία τούς διορίζαμε, για να τη σώσουν! Ας θυμηθούμε τις δηλώσεις τους, όταν ξέσπασε η παγκόσμια οικονομική κρίση, που διαβεβαίωναν το λαό ότι η κυπριακή οικονομία είναι σε γερά θεμέλια και δε θα μας αγγίξει η κρίση.

Οι τραπεζίτες παραπλάνησαν μεγάλη μερίδα συμπολιτών μας με το σκάνδαλο των αξιολόγων. Έχοντας ανάγκη από ρευστό για τις ήδη τραυματισμένες τους τράπεζες, επέλεξαν με τεχνάσματα ουσιαστικά να βάλουν το χέρι τους στις τσέπες του απλού πολίτη, στερώντας του τη σύνταξή του ή τις οικονομίες μιας ζωής. Οι ίδιοι φυσικά γνώριζαν πως οι υποσχέσεις που έδιναν στους πολίτες για μεγάλες αποδόσεις στις

επενδύσεις τους θα έπεφταν στο κενό. Στο τέλος έτσι έγινε, με αποτέλεσμα οι συμπολίτες μας να πέσουν ουσιαστικά θύματα κλοπής.

Τα golden boys φυσικά μια χαρά περνούσαν, αφού ευλογούσαν τα γένια τους με τα τεράστια μπόνους τα οποία έπαιρναν. Ο χαρακτηρισμός της διαχειρίστριας της Λαϊκής Τράπεζας ότι η Λαϊκή ήταν ένας μεγάλος κουκουμάς όπου ο καθένας έβαζε το χέρι του μέσα και έπαιρνε ό,τι ήθελε, για να υλοποιήσει τα όνειρά του, αντικατοπτρίζει πλήρως το τι συνέβαινε. Είναι πραγματικά παράδοξο μια τράπεζα να είναι σχεδόν χρεοκοπημένη, αλλά οι διοικήσεις της να αμείβονται με μπόνους για το έργο που επιτελούν. Είναι επίσης παράλογο και κατακριτέο το γεγονός ότι δίνονταν μπόνους χωρίς καμιά συνεννόηση με τα διοικητικά συμβούλια των τραπεζών ή με την επιτροπή αμοιβών και σε πολλές περιπτώσεις με απλές οδηγίες τηλεφωνικώς από τις γραμματείες των μεγαλομετόχων της Λαϊκής, όπως κατατέθηκε στην επιτροπή. Παράλληλα, στις πλείστες των περιπτώσεων με το φόρο για τα μπόνους, αντί να τον πληρώνουν αυτοί που επωφελούνταν, επιβαρυνόταν η τράπεζα. Αξιοσημείωτη είναι η τοποθέτηση της ΕΤΥΚ που αναφέρει ότι τα φιλοδωρήματα παραχωρούνταν με βάση τη δημιουργία πλαστών αποτελεσμάτων τα οποία παρουσίαζαν υπερβολική κερδοφορία.

Τα δάνεια με χαριστικά επιτόκια, αλλά και οι διαγραφές χρεών που είδαν το φως της δημοσιότητας από την επιτροπή Θεσμών είναι ακόμα μια ένδειξη της χειρίστης διακυβέρνησης των τραπεζών από τις διοικήσεις τους. Είναι πραγματικά εγκληματικό το ότι σε κάποιους δίνονταν υπέρογκα ποσά σε δάνεια χωρίς ικανοποιητικές εξασφαλίσεις με χαμηλά επιτόκια, ενώ, για να λάβει ο απλός πολίτης ένα δάνειο, για να σπουδάσει τα παιδιά του ή να χτίσει το σπίτι του, χρειαζόταν περίπου να παρουσιάσει ως εξασφάλιση οτιδήποτε άλλο περιουσιακό στοιχείο είχε, επιβαρυνόμενος με υψηλά επιτόκια και άλλες επιβαρύνσεις από τις τράπεζες.

Εγκληματικός ήταν επίσης ο τρόπος με τον οποίο ενήργησαν στην προσπάθειά τους να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους στο εξωτερικό. Ειδικότερα, σχετικά με την εξαγορά της τράπεζας “Uniastrum”, παρ’ όλο που υπάρχει σαφής καταγραφή στοιχείων και πράξεων τα οποία καταδεικνύουν πως η εν λόγω εξαγορά θα έπρεπε να είχε αποφευχθεί, εντούτοις η Τράπεζα Κύπρου, αγνοώντας τις υποδείξεις ειδικών, συνέβαλε κατά τρόπο αντικανονικό ή παράνομο, ώστε να δημιουργηθούν εκείνες οι οικονομικές ή άλλες συνθήκες που θα επέτρεπαν ή θα δικαιολογούσαν την εξαγορά της ρωσικής τράπεζας “Uniastrum”. Σχετικά με την εξαγορά της ρωσικής τράπεζας, υπάρχουν στοιχεία ότι πληρώθηκε και διαμοιράστηκε ποσό €50 εκατομ. ανάμεσα σε ορισμένα πρόσωπα, γεγονός που πρέπει να διερευνηθεί ενδελεχώς.

Οι “top bankers” που δρούσαν στην Κύπρο δυστυχώς για τον κυπριακό λαό δεν ήταν καλοί ούτε και στον τζόγο! Ρισκάροντας την κυπριακή οικονομία, τζόγαραν στα επισφαλή ελληνικά ομόλογα, με αποτέλεσμα οι ζημιές που αποκομίσαμε ως κράτος να μας έχουν κατατάξει στις μνημονιακές χώρες της Ευρώπης. Η Τράπεζα Κύπρου φαίνεται ότι προέβαινε σε επενδύσεις σε ομόλογα του ελληνικού δημοσίου, αναλαμβάνοντας υπέρμετρο ρίσκο όσον αφορά τους κινδύνους σε μια περίοδο όπου η κατάσταση της οικονομίας της Ελλάδας εισερχόταν σε περίοδο ύφεσης. Παράλληλα, παρά τις συνεχείς υποβαθμίσεις από τους οίκους αξιολόγησης, το όριο επενδύσεων παρέμενε σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα, θέτοντας σε άμεσο κίνδυνο τα κεφάλαια της τράπεζας. Όλοι αυτοί πρέπει να πληρώσουν. Ο Θεός συγχωρεί, όμως η τιμωρία πρέπει να τιμωρεί αυτούς που καταστάραξαν τους κόπους και τις θυσίες του λαού. Όλοι αυτοί είναι καλοί μόνο για τη φυλακή!

Εποπτικές αρχές

Εδώ είναι που τίθεται το ερώτημα για το τι έκαναν οι εποπτικές αρχές και ιδιαίτερα η Κεντρική Τράπεζα, την ώρα που συνέβαιναν όλα αυτά στις κυπριακές τράπεζες. Σύμφωνα με τον περί Κεντρικής Τράπεζας Νόμο, η Κεντρική Τράπεζα είναι αρμόδια για την εποπτεία των τραπεζικών ιδρυμάτων της Κύπρου. Τελικά, η Κύπρος ήταν μια ανοχύρωτη πολιτεία, επειδή αυτοί που έπρεπε να φυλάσσουν τα τείχη σφύριζαν στην καλύτερη περίπτωση αδιάφορα. Και δυστυχώς δε σφύριζαν απλώς αδιάφορα, αλλά σκόπιμα έκαναν και τα στραβά μάτια. Η εποπτεία των τραπεζικών ιδρυμάτων κατά τη συγκεκριμένη περίοδο ήταν τουλάχιστον κακή. Ο εποπτικός έλεγχος δεν ήταν αποτελεσματικός. Οι επιτόπιοι έλεγχοι στα τραπεζικά ιδρύματα και ιδιαίτερα στη Λαϊκή Τράπεζα κατέληγαν σε διαπιστώσεις των εσφαλμένων πρακτικών που ακολουθούσαν οι εποπτευόμενες τράπεζες, χωρίς να επιβάλλονται καθόλου κυρώσεις και χωρίς να γίνονται ενέργειες για διόρθωση των προβλημάτων που καταγράφονταν.

Σε σχέση με τα μετοχοδάνεια σε μονές, ένα σκάνδαλο που στην Ελλάδα πήρε τεράστιες διαστάσεις, η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου και οι άλλες εποπτικές αρχές, όπως η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, δεν παρενέβησαν ουσιαστικά και δραστικά αναφορικά με την υπέρμετρη επενδυτική δραστηριότητα των ιερών μονών. Στο υπόμνημα Τσιρώνη προς την επιτροπή Θεσμών για το σκάνδαλο του Βατοπεδίου αναφέρεται μεταξύ άλλων: «[...] για ένα παράπλευρο οικονομικό και χρηματοπιστωτικό σκάνδαλο με επίκεντρο τον όμιλο MIG και τις συνδεδεμένες τράπεζες του ομίλου με πιθανές απρόβλεπτες συνέπειες για τη σταθερότητα του ελληνικού και κυπριακού τραπεζικού συστήματος και τα συμφέροντα των καταθετών και των επενδυτών».

Φυσικά όμως κατά την ουσιώδη περίοδο, όπου οι τράπεζες προέβαιναν σε αυτές τις πρακτικές, ο τότε Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας προέβαινε σε συστάσεις προς την πολιτεία, για να μειώσει τους μισθούς στη δημόσια υπηρεσία. Το συγκεκριμένο διοικητή φαίνεται δεν τον ενδιέφερε το πάρτι δισεκατομμυρίων που

γινόταν στα ιδρύματα που είχε ευθύνη να εποπτεύει, αλλά τον ενδιέφεραν τα λεφτά που έπαιρνε κάποιος μισθοσυντήρητος χαμηλής κλίμακας. Φαίνεται ότι ο διοικητής νόμιζε πως η δουλειά του ήταν να μαζέψει λεφτά από τους πολίτες, για να τα δώσει στους τραπέζιτες!

Ανεπαρκής ήταν και η εποπτεία της Κεντρικής Τράπεζας σε σχέση με την ανεξέλεγκτη άντληση ELA από τη Λαϊκή Τράπεζα. Το χαρτοφυλάκιο της συγκεκριμένης τράπεζας στην Ελλάδα ήταν ιδιαίτερα προβληματικό, αφού, ενώ το χαρτοφυλάκιο ήταν περίπου €12 δις, οι καταθέσεις ήταν περίπου €6 δις, δηλαδή υπήρχε ένα μεγάλο κενό ύψους €6 δις. Σύμφωνα μάλιστα με την κατάθεση των μελών του διοικητικού συμβουλίου της Λαϊκής Τράπεζας, το πρόβλημα υφίστατο από το 2008, αφού υπήρχε, όπως λέχθηκε, χάσμα μεταξύ του ύψους των καταθέσεων και των δανείων, ενώ είχαν δημιουργηθεί αυξημένες προβλέψεις για επισφαλή δάνεια κυρίως για το ελληνικό δανειακό χαρτοφυλάκιο. Αυτά όμως φαίνεται ότι ήταν ψιλά γράμματα για κάποιους, ειδικά μάλιστα για εκείνους που μας έκαναν τους φωστήρες και τους ειδικούς. Τελικά, ήταν ειδικοί μόνο στο να φέρουν την καταστροφή!

Αν και το ερώτημα κατά πόσο η Λαϊκή Τράπεζα ήταν φερέγγυα, ώστε να μπορεί να αντλεί ELA από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, δεν απαντάται με σαφήνεια, στη βάση των πιο πάνω διαπιστώσεων, προκύπτει αβίαστα το συμπέρασμα ότι η Λαϊκή Τράπεζα δεν ήταν φερέγγυα. Η πιο πάνω διαπίστωση εξάγεται και από την δήλωση του τέως Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας σύμφωνα με την οποία «η Κύπρος ήταν αποκλεισμένη από τις διεθνείς αγορές, άρα το κράτος δεν ήταν πλέον φερέγγυο», και ως εκ τούτου δεν μπορούσε να εγγυηθεί τη φερεγγυότητα της τράπεζας. Προχώρησαν ωστόσο στην κρατικοποίηση της Λαϊκής Τράπεζας, μεταφέροντας την ευθύνη στο κράτος. Το μέγα ερώτημα επομένως που προκύπτει είναι πώς και γιατί συνέχιζε για διάστημα δεκαοκτώ περίπου μηνών να αντλεί ELA.

Σε βάθος εξέταση θα πρέπει να τύχουν και ο ρόλος, οι ευθύνες και τα καθήκοντα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Μεταξύ άλλων, πρέπει να διερευνηθεί το γεγονός ότι από τα στοιχεία που δόθηκαν στην επιτροπή η παραχώρηση ELA προς τη Λαϊκή Τράπεζα μέσα σε διάστημα πενήντα μιας ημερών (27 Σεπτεμβρίου 2011 έως 17 Νοεμβρίου 2011) εκτοξεύτηκε από €300 εκατομ. στα €4,6 δις. Συναφώς, απαιτείται όπως εξεταστεί σε βάθος και με κάθε λεπτομέρεια από τις αρμόδιες αρχές του κράτους το κατά πόσο η ίδια η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ενήργησε εκτός του ρυθμιστικού και κανονιστικού πλαισίου λειτουργίας της. Νοούμενου ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν αποφάνθηκε σχετικώς με το πιο πάνω ζήτημα, συνάγεται το συμπέρασμα πως οι αρμόδιες ελεγκτικές αρχές του κράτους και ειδικότερα ο πρώην και ο τέως Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας, καθώς επίσης και οι αρμόδιοι αξιωματούχοι της Λαϊκής, λόγω των κάκιστων και εγκληματικών χειρισμών τους, συνέχιζαν να φορτώνουν αλόγιστα τη Λαϊκή Τράπεζα με έκτακτη ρευστότητα, μέχρι που οι εξασφαλίσεις δεν αρκούσαν πλέον, με αποτέλεσμα να απαιτηθεί κρατική στήριξη της εν λόγω τράπεζας.

Υπό το φως των όσων αναφέρθηκαν πιο πάνω, το ζήτημα της ανεξέλεγκτης άντλησης ELA από τη Λαϊκή και ειδικότερα το ζήτημα της κρατικοποίησης της Λαϊκής Τράπεζας θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο περαιτέρω και σε βάθος διερεύνησης από τη Νομική Υπηρεσία και τους ανακριτές. Πρέπει να διερευνηθεί το κατά πόσο προκύπτουν σοβαρές πολιτικές και ενδεχομένως ποινικές ευθύνες τόσο για το Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας όσο και τους αρμόδιους αξιωματούχους της Λαϊκής Τράπεζας, καθώς και για το τότε Υπουργικό Συμβούλιο και ειδικότερα τον Υπουργό Οικονομικών, που, ενώ ήταν εν γνώσει τους η οικονομική κατάσταση της τράπεζας και ο υπέρμετρος δανεισμός ELA, που μέχρι την κρατικοποίηση της Λαϊκής Τράπεζας έφτανε το ποσό των €7,2 δις, ενήργησαν σκόπιμα και κατά δόλιο τρόπο. Σκοπός ήταν η εξασφάλιση της σχετικής έγκρισης από τη Βουλή, αφού, με βάση τα πρακτικά της συνεδρίας της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών στις 18 Μαΐου 2012, όπου εξεταζόταν το επίμαχο νομοσχέδιο για κρατικοποίηση της Λαϊκής Τράπεζας, κανένας από τους πιο πάνω αξιωματούχους δεν έκανε καμία αναφορά σε ELA. Επίσης, δεν έγινε οποιαδήποτε άλλη ανάλυση ή σχετική ενημέρωση ως προς τις συνέπειες ή τους κινδύνους από τυχόν ψήφιση του εν λόγω νομοσχεδίου, θέτοντας παράλληλα τη Βουλή ενώπιον εκβιαστικών διλημάτων, ότι, αν δεν ψηφιζόταν, η Λαϊκή Τράπεζα θα κατέρρεε, συμπαρασύροντας μαζί της και την Τράπεζα Κύπρου, με καταστροφικές συνέπειες για την οικονομία και τον τόπο.

Οι χειρισμοί των κυβερνήσεων στα ζητήματα της οικονομικής κατάστασης της Κύπρου θα έπρεπε να ήταν πολύ καλύτεροι. Έπρεπε να αναζητούσαμε έγκαιρα βοήθεια από το Μηχανισμό Στήριξης. Αντί αυτού, προτιμήσαμε το ρωσικό δάνειο, αφήνοντας πολύ χρόνο να περάσει ανεκμετάλλετος, με αποτέλεσμα να έχουμε συνεχείς υποβαθμίσεις από τους οίκους αξιολόγησης μεταξύ άλλων. Έπρεπε η προηγούμενη κυβέρνηση να δράσει αποτελεσματικά κατά τον ουσιώδη χρόνο και να μην περιμένει τις επόμενες προεδρικές εκλογές, για να ρίξει στη νέα κυβέρνηση την καυτή πατάτα της οικονομίας.

Καλύτερα προετοιμασμένη έπρεπε να ήταν και η νυν κυβέρνηση στο θέμα του κουρέματος, όπως επίσης και στην πώληση των υποκαταστημάτων του εξωτερικού, αφού στο συγκεκριμένο θέμα το μη υπάρχον διαπραγματευτικό πλάνο της πλευράς μας επέφερε τεράστιες ζημιές στο κυπριακό τραπεζικό μας σύστημα, μεγαλώνοντας έτσι το λογαριασμό για τα σπασμένα.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Αυτά είναι μερικά από τα συμπεράσματα της έκθεσης της επιτροπής Θεσμών. Πολιτικές και ποινικές ευθύνες είναι φανερό ότι προκύπτουν. Το ερώτημα όμως που βρίσκεται στο μυαλό του κάθε απλού πολίτη είναι το αν όσοι ευθύνονται για τη σημερινή κατάσταση που επικρατεί στον τόπο θα οδηγηθούν ενώπιον της δικαιοσύνης. Αυτό θεωρούμε ότι είναι εκ των ων ουκ άνευ. Η κοινωνία απαιτεί δικαιοσύνη και ζητά να τιμωρηθούν οι υπαίτιοι της οικονομικής τραγωδίας. Το έγκλημα που διαπράχθηκε στη χώρα μας δεν μπορεί και δεν πρέπει να μείνει ατιμώρητο. Ο λαός απαιτεί κάθαρση, όχι επιφανειακή κάθαρση αλλά βαθιά και ουσιαστική. Δεν μπορούν να μείνουν ατιμώρητα τα εγκληματικά λάθη. Ο κυπριακός λαός δε θα το ανεχθεί. Όποιοι ευθύνονται πρέπει να πληρώσουν. Οι πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι τραυματισμένοι από τα όσα έγιναν εις βάρος τους από κάποιους. Η άμεση προσαγωγή των υπαιτίων της οικονομικής κρίσης ενώπιον της δικαιοσύνης θα λειτουργήσει ως θεραπεία για τον τόπο.

Σε τέτοιες συνθήκες το περί δικαίου αίσθημα των πολιτών είναι έντονο και οπωσδήποτε δικαιολογημένο. Είναι γι' αυτό που ως Δημοκρατικό Κόμμα εμμένουμε στην άποψη για πλήρη δημοσιοποίηση όλων των ονομάτων στις λίστες των εκροών πριν, αλλά και μετά το κούρεμα για πλήρη διαφάνεια. Αναμένω ότι στις επόμενες μέρες θα δει ο κατάλογος επίσημα το φως της δημοσιότητας, όπως είχα τονίσει ότι πρέπει να γίνει στην τελευταία συνεδρία της επιτροπής Θεσμών.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να εξάρω τη συμβολή της Διοικητού της Κεντρικής Τράπεζας για την προθυμία που επέδειξε να συμβάλει στο έργο της επιτροπής, έτσι ώστε όλα αυτά τα ονόματα που βρίσκονται στους καταλόγους να ελεγχθούν. Θεωρώ όμως ότι ο έλεγχος πρέπει να είναι πλήρης για όλα τα ονόματα και για όλες τις πράξεις που περιλαμβάνονται στους καταλόγους και όχι δειγματοληπτικός έλεγχος, έτσι ώστε να διασφαλιστεί ότι, αν υπήρξαν οποιεσδήποτε παρανομίες ή πράξεις που αντίκεινται στους κανόνες της ηθικής, θα οδηγηθούν στη δικαιοσύνη, όπου αυτό είναι δυνατό, ή θα τύχουν της δημόσιας κατακραυγής μέσω του name and shame.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η υπομονή του κυπριακού λαού έχει φθάσει στα όριά της. Παραδείγματα του παρελθόντος με σκάνδαλα και ατασθαλίες τα οποία μένουν ατιμώρητα μέχρι σήμερα είναι παραδείγματα προς αποφυγή. Πιστεύω έντονα πως οι Κύπριοι είμαστε όντως υπομονετικός, νούσιμος λαός. Όμως, όπως λέγεται, πρέπει να φοβάσαι την οργή των υπομονετικών ανθρώπων. Και είναι γεγονός ότι οι αντιδράσεις των πολιτών, πέραν της απαξίωσης του πολιτικού και πολιτειακού συστήματος, μπορούν να προσλάβουν εκρηκτικές διαστάσεις, αν δεν αποδοθούν οι ευθύνες εκεί που πρέπει. Τα θεσμικά όργανα της πολιτείας, η Νομική Υπηρεσία και οι διωκτικές αρχές, έχουν την ευθύνη να προσαγάγουν τους υπαίτιους ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων και αυτό πρέπει να πράξουν άμεσα. Δίκαια ο λαός εντοπίζει κωλυσιεργία. Έπρεπε ήδη κάποιες υποθέσεις να προχωρήσουν από τις διωκτικές αρχές.

Η έκθεση της επιτροπής Θεσμών είναι ένα σημαντικό εργαλείο και πρέπει οπωσδήποτε να αξιοποιηθεί από τους υπευθύνους προς αυτή την κατεύθυνση. Με το να καθίσουν στο σκαμνί όσοι ενέχονται στην κυπριακή οικονομική τραγωδία θα επανακτήσουμε την αξιοπιστία μας, αλλά και οι πολίτες θα ξαναεμπιστευθούν το πολιτικό και πολιτειακό μας σύστημα. Η εκλιπαρούσα Κύπρος πρέπει να γίνει ξανά ευημερούσα και η τιμωρία των υπευθύνων είναι οπωσδήποτε ένα βήμα προς αυτή την κατεύθυνση.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε, κύριε Κωνσταντίνου.

Ακολουθεί ο κ. Γιάννος Λαμάρης του ΑΚΕΛ.

Γ. ΛΑΜΑΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Τα εύσημά μας και τα μπράβο μας σε όσους δούλεψαν για αυτή την έκθεση, είτε συνάδελφοι είτε λειτουργοί της Βουλής είτε... Χωρίς μπόνους!

Θεωρώ πως μετά τη μελέτη και έρευνα της επιτροπής Θεσμών της Βουλής, τις χιλιάδες σελίδες υλικού και μια έκθεση γεγονότων πέραν των πεντακοσίων σελίδων για τη λειτουργία, με θέμα τη λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού τομέα του τόπου -αυτό ήταν το αντικείμενο- θα έπρεπε να ανασκουμπωθούμε όλοι και να μπούμε σε μια κινητοποίηση, γιατί είμαστε μετά την έρευνα και όχι πριν την έρευνα και έχουμε όλα αυτά τα στοιχεία στα χέρια μας. Δεν μπορεί ο καθένας μας πλέον να λέει ό,τι θέλει.

Θα έπρεπε να κινητοποιηθούμε, γιατί η σήψη που αποκαλύπτει η ανατομία αυτής της έρευνας, ιδιαίτερα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, που θεοποιήσαμε κατά καιρούς όλοι, είναι σημαντική. Βέβαια, είναι ένας τομέας ο οποίος δε λειτούργησε ποτέ από μόνος του, αποκομμένος από υπόλοιπους θεσμούς, ήταν ο βασικός

πυλώνας όμως της οικονομίας του τόπου. Αν κάτι προκύπτει, είναι η απαίτηση αυτού του σώματος μέσα σε συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα οι αρμόδιες υπηρεσίες και αρχές του κράτους να φέρουν τα ποθούμενα αποτελέσματα και τα ποθούμενα αποτελέσματα είναι να λογοδοτήσουν και -γιατί όχι;- να επιστρέψουν ή και να δημευθούν περιουσίες όσων κατάκλεψαν αυτό το λαό.

Δυο-τρία ζητήματα, συνάδελφοι, με τα οποία θα σας απασχολήσω. Η κρίση που εξέσπασε παγκόσμια προς τα τέλη της δεκαετίας του 2000 βεβαίως ήταν συστημική κρίση του καπιταλισμού -και δεν το λέμε εμείς, το λένε θεωρητικοί, ακαδημαϊκοί, πανεπιστημιακοί, που καμία σχέση με το δικό μας επίπεδο και γνώσεις- και φυσιολογικά η Κύπρος υπέστη ισχυρό πλήγμα στο βασικό, στον πιο ισχυρό της τομέα, όπως υπέστησαν στον πιο ισχυρό τομέα της οικονομίας τους και οι άλλες χώρες, αυτόν των υπηρεσιών και δη τον τραπεζικό τομέα. Όποια προσπάθεια γίνεται να αντιστραφεί αυτή η πραγματικότητα και να φορτωθούν ευθύνες και βάρη στο σπάταλο, στον ανεύθυνο, στον αρχοντοχωριάτη λαό και στις εκ των έσω οποιεσδήποτε διαρθρωτικές αδυναμίες, παραλείψεις, ακόμα και λάθη -που αναγνωρίζουμε ότι υπήρξαν- θεωρώ πως είναι άδικη και παραπλανητική για τη μελλοντική πορεία των πραγμάτων. Η κύρια ευθύνη ανήκει πρώτιστα στο ευρωσύστημα, σε εκείνες τις πολιτικές που εφάρμοσαν οι κυρίαρχες δυνάμεις και που φάνηκαν ανίκανες υπό τις περιστάσεις να προστατεύσουν την οικονομία των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μπήκαμε πριν δέκα χρόνια ως χώρα στην οικογένεια της Ευρώπης με πολλές προσδοκίες και ελπίδες. Κάποιοι μάλιστα εξ ημών τις υπερκαλλιέργησαν, σε αντίθεση με κάποιους που κατέθεταν και προβληματισμό και διεκδικητική διάθεση σε ένα χώρο συμφερόντων και αντιπαλότητας. Δέκα χρόνια μετά είμαστε η μοναδική χώρα από τις δέκα που μπήκαν το 2004 που μειώθηκε το βιοτικό επίπεδο του λαού μας κατά 13%. Δεν είναι άμοιρες ευθυνών ούτε πολιτικές δυνάμεις οι οποίες για μεγάλο χρονικό διάστημα χάιδευαν εποπτικές αρχές και κεντρικό τραπεζίτη ή τραπεζίτες και τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων, γνωστοί όλοι μεγαλοεπιχειρηματίες αυτού του τόπου, τζάκια της κυπριακής κοινωνίας. Αλήθεια, πώς συμβαίνει από το 1960 και πριν ακόμα τα ίδια ονόματα, οι ίδιες οικογένειες, τα ίδια δικηγορικά γραφεία να είναι συνδεδεμένα με τις διοικήσεις των τραπεζών; Ένα βαθύ κράτος. Αυτό θεωρώ πως υπήρχε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Αστειευόμενος)

Είχαν τες παραπάνω μετοχές!

(Γέλια)

Γ. ΛΑΜΑΡΗΣ:

Να θυμίσω βέβαια πως τότε η κυβερνώσα Βουλή, εποπτικές αρχές, αντί να ασκούν την εποπτική τους πολιτική και ορθολογιστική πολιτική που υπαγόρευαν και οι αρμοδιότητές τους, έκαναν το δικό τους πολιτικό παιχνίδι, που θεωρούσαν κάποιες πολιτικές δυνάμεις ότι τους βόλευε, ανεξάρτητα από το πού οδηγείτο η χώρα. Από τις είκοσι τρεις που λέμε αξιολογήσεις των προσφιλών για κάποιους οίκων αξιολόγησης δύο αναφέρονταν κατά κύριο λόγο στα δημοσιονομικά και είκοσι μία στα τραπεζικά προβλήματα. Αγρόν ηγοράσαμεν κάποιοι, χωρίς να βλέπουμε τα πραγματικά προβλήματα.

«Το τραπεζικό σύστημα είναι εύρωστο και η εποπτεία του συστήματος πολύ καλή» έλεγε τότε ο Ορφανίδης. Αλήθεια, ποιος κεντρικός τραπεζίτης χώρας, ιδιαίτερα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σοβαρά και υπεύθυνα, πλην του θεοποιημένου Ορφανίδη, με ευθύνη πλείστων πολιτικών δυνάμεων σε αυτή την αίθουσα, θα μπορούσε να βλέπει με απάθεια ή και ανικανότητα τις δυο μεγάλες τράπεζες του τόπου να έχουν στην κατοχή τους ομόλογα ελληνικού δημοσίου που να καλύπτουν 100% τα κεφάλαιά τους;

Είπε ο αγαπητός Πρόδρομος για τες ιδεοληψίες του πρώην Προέδρου της Δημοκρατίας τότε με το κούρεμα, που φοβήθηκε να κάνει αυτό που έλεγε και η συμφωνία, να καταφύγει, να προσφύγει στον Μηχανισμό. Ε, ξεχνά μια περίοδο που όλοι έλεγαν «δε χρειάζεται, αφού αντέχει τζι άλλο κούρεμα το τραπεζικό μας σύστημα»! Και εγώ θα διαβάσω... Ένα μόλις μήνα πριν ζητήσει κρατική στήριξη και η Τράπεζα Κύπρου και αναγκαστούμε σε προσφυγή στο Μηχανισμό Σταθερότητας, ο κ. Αναστασιάδης, στις 24 Μαΐου του 2012, απαντώντας σε ερώτηση κατά πόσο η Κύπρος είναι κοντά στο Μηχανισμό Στήριξης, απάντησε: «Το θέμα είναι να αποφύγει το Μηχανισμό Στήριξης. Δεν είναι πόσο κοντά είμαστε· είναι πόσο δραστηριοποιούμεθα, εξαιτίας του μικρού μεγέθους των αναγκαίων κεφαλαίων που χρειάζονται, να αποφύγουμε αυτό το ενδεχόμενο, γιατί οι συνέπειες θα είναι δυσάρεστες για όλους». Δεν το είπε ο Άντρος ο Κυπριανού, ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ, αλλά ο Νίκος ο Αναστασιάδης. Επομένως, ας βλέπουμε όλοι συνολικά και συλλογικά τα προβλήματα και τες ευθύνες μας.

Αναφέρθηκαν πάρα πολλά, κύριε Πρόεδρε, για το πώς θεοποιήθηκε ο κ. Ορφανίδης. Λέχθηκαν πολλά για το Δημοκρατικό Συναγερμό. Εγώ θα πω ότι για το ΔΗΚΟ ήταν το τελευταίο καρφί στο φέρετρο της κυπριακής οικονομίας ο μη επαναδιορισμός του. Το τελευταίο καρφί! Για την ΕΔΕΚ, που αρέσκειται να λέει ότι ήταν μια δήλωση μόνο του κ. Παπαδάκη, αυτή δεν είναι δήλωση του κ. Παπαδάκη: «Δημόσιος λειτουργός που αποδεικνύεται επιτυχημένος αποτελεί πλεονέκτημα που δεν μπορεί να χάσει η Κύπρος». Αυτό το πλεονέκτημα είναι ο κ. Ορφανίδης! Ο φίλος μου ο Γιώργος ο Περδίκης: «Ο Πρόεδρος να ακούσει τη φωνή της λογικής και να επαναδιορίσει τον Αθανάσιο Ορφανίδη». Για να μην πάω σε άλλα!

Φαίνεται ότι κάποιοι συνάδελφοι έχουν συνηθίσει στο κουρεύειν τζιαι προσπάθησαν να μας κουρέψουν τζιαι τες ζημιές. Είναι εκεί οι ζημιές...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Γιάννο...

Γ. ΛΑΜΑΡΗΣ:

Τελειώνω.

Είναι εκεί οι ζημιές και είναι €19 δις! Δεν μπορούν να αλλάξουν.

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, με τον περιβόητο ELA, όπου συνεχίζει να επιχειρείται να καταλογιστεί πολιτική σκοπιμότητα μέσω του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας στην τότε κυβέρνηση του τόπου, με σκοπό να περάσουν οι εκλογές και να φορτωθεί η επόμενη κυβέρνηση του τόπου την ευθύνη.

Ενώ μέχρι το Σεπτέμβρη του 2011 η έκτακτη παροχή ρευστότητας από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα προς τη Λαϊκή ήταν €320 εκατομ., τον Ιανουάριο του 2012, όταν αντικαταστάθηκε η διοίκηση Βγενόπουλου, το ποσό αυτό ανήλθε στα €4 δις και το Μάιο-Ιούνιο εκτοξεύθηκε στα €8 δις. Η Λαϊκή Τράπεζα από το 2009 είχε πάντα ένα υπόλοιπο €10 δις, από το 2009 €10 δις έλλειμμα, το οποίο ήταν ρευστότητα που αντλούσε από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Πρόσθεσε -θα πω ποιος είναι- πως η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα παρείχε στη Λαϊκή τη ρευστότητα με εγγύηση ομόλογα ή άλλους στεγαστικούς τίτλους. Λόγω της αβεβαιότητας αυτής μεταφέρθηκαν όλα αυτά από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στον ELA. Η Λαϊκή Τράπεζά μας δεν έπαιρνε ρευστότητα από την Ευρώπη από το 2012 ή το Δεκέμβρη του 2011 αλλά από το 2009! Και αυτά είναι η μαρτυρία του κ. Χατζηγιαννάκη στις 26 Μαρτίου 2013 στην επιτροπή Θεσμών. Παρόμοια και του κ. Κρις Παύλου, ο οποίος, αν δεν κάμνω λάθος, ήταν κάποιο διάστημα εκτελεστικός διευθυντής της Λαϊκής Τράπεζας.

Γεννιέται βέβαια και το ερώτημα: Καλά, ποιοι ήθελαν να εξυπηρετήσουν την κυβέρνηση Χριστόφια για πολιτικούς σκοπούς; Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα που έδιδε τη ρευστότητα; Ο ELA που έδιδε τη ρευστότητα; Ο οποίος Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας; Ο κ. Γιούνκερ; Που, όσοι Γιούνκερ και να έρθουν σήμερα στην Κύπρο να μας πουν αυτά που μας είπαν προχτές, ένα υπάρχει, η δήλωση που έκαναν το Δεκέμβρη του 2012 και η απόφαση που πήρε το Eurogroup, ότι θα περιμένουν τες εκλογές του Φεβράρη και το δυνητικά διαφανόμενο νέο Πρόεδρο της Δημοκρατίας, που ήταν δικός τους, να υπογράψει το νέο μνημόνιο. Και υπογράφηκε το νέο μνημόνιο με όλα τα σχετικά συνεπακόλουθα και αποτελέσματα.

Κύριε Πρόεδρε,

Επαναλαμβάνω ότι η ευθύνη η δική μας είναι πλέον να σταματήσει ο καθένας να κοιτάζει προς τα εκεί που θέλει και να αλληθωρίζει. Εδώ υπάρχουν τα στοιχεία, γι' αυτό οι αρχές θα πρέπει να τα πάρουν και σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, το οποίο θα πρέπει να ελέγξει η Βουλή, θα πρέπει να έχουμε αποτελέσματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε, κύριε Λαμάρη.

Ο κ. Τορναρίτης Νίκος εκ μέρους του ΔΗΣΥ.

Ν. ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Να μου επιτρέψετε στην αρχή να συγχαρώ τον πρόεδρο κ. Συλλούρη και τα μέλη της επιτροπής Θεσμών της Βουλής, αλλά και τη γραμματεία της επιτροπής Θεσμών της Βουλής για το έργο που παρήξαν. Αυτό το αποτέλεσμα καταδεικνύει στην πράξη ότι, αν λειτουργήσουμε και εργαστούμε με συλλογικότητα και συνυπευθυνότητα, μπορούμε να πετύχουμε αρκετά και θετικά αποτελέσματα. Αυτό είναι το πρώτο που θέλω να πω.

Το δεύτερο. Κατανώ το γεγονός. Έχουμε εκλογές σε λίγες μέρες και οι φίλοι του ΑΚΕΛ οφείλουν να δικαιολογήσουν τα αδικαιολόγητα. Είναι πολύ δύσκολο το έργο τους! Το κατανώ. Δεν πρόκειται όμως να απαντήσω στο όποιο σχόλιο. Θεωρώ ότι είμαι ο τελευταίος ομιλητής και είμαι ο τελευταίος ομιλητής. Δε θα υπάρχει αντίλογος. Θα σεβαστώ το συγκεκριμένο και τη δημοκρατία ευρύτερα.

Θα πω συμπερασματικά, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι με τις πράξεις και τις παραλείψεις τους κάποιοι ταπείνωσαν την Κυπριακή Δημοκρατία και οδήγησαν το λαό μας στη φτώχεια, στα κοινωνικά παντοπωλεία, στην ανεργία. Ο άλλοτε περήφανος Κύπριος πολίτης σήμερα δυστυχώς έχει μετατραπεί σε επαίτη, γιατί κάποιοι δεν προέβλεψαν, δεν αποφάσισαν σωστά και στο τέλος καταχράστηκαν την εμπιστοσύνη του λαού μας. Την ίδια ώρα κάποιοι άλλοι πλούτιζαν με ποινικά κολάσιμες πράξεις και αυτοί οι συγκεκριμένοι έχουν και όνομα και επίθετο. Θυματοποιήσαμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, μια ολόκληρη

γενιά. Δημιουργήσαμε τη γενιά των €500! Ξενιτέψαμε οικογένειες. Όλοι έχουμε ευθύνες, γιατί δεν κατορθώσαμε να εμποδίσουμε τη μεγάλη καταστροφή.

Σκέφτομαι, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ότι σήμερα, που ουσιαστικά κάνουμε το μνημόσυνο της κυπριακής οικονομίας, η μόνη εξιλέωση είναι η κάθαρση. Δεν μπορούμε να συνεχίσουμε να στεκόμαστε μπροστά στο λαό μας, εάν δεν υπάρξει τιμωρία όσων εγκλημάτησαν, τιμωρία με ταυτόχρονη δήμευση της περιουσίας τους. Τις πολιτικές ευθύνες τις κατανέμει ο λαός -το έπραξε στις προεδρικές εκλογές, θα το πράξει ξανά στις 25 του Μάη- τις ποινικές όμως ευθύνες τις απονέμει η δικαιοσύνη, η οποία άργησε. Η δικαιοσύνη άργησε στον τόπο μας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Η κυβέρνηση οφείλει να δώσει όλα τα εργαλεία που χρειάζονται, δικαστές, εμπειρογνώμονες, για να λειτουργήσουν οι θεσμοί, για να λειτουργήσει σωστά η δικαιοσύνη. Η δικαιοσύνη, όταν αργεί, δεν είναι δικαιοσύνη.

Σε αυτό το μεγάλο έγκλημα που πραγματοποιήθηκε τα χρόνια που πέρασαν το απηρχαιωμένο αλλά πανίσχυρο σύστημα στον τόπο μας είχε τον πρώτο λόγο. Αλόγιστες πολιτικές αποφάσεις, αλόγιστες εποπτικές αρχές. Και τον Ορφανίδη, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ο κ. Χριστόφιας τον πρότεινε και ο κ. Τάσος Παπαδόπουλος τον διόρισε. Ο Δημοκρατικός Συναγερμός καμία απολύτως σχέση δεν έχει με το συγκεκριμένο κύριο. Αλόγιστες αγορές ομολόγων, αλόγιστες δανειοδοτήσεις. Ζούσαμε με δανεικά κράτος και ιδιώτες. Αγωνιζόμασταν μέσα από ένα σύνδρομο αρχοντοχωριατισμού ποιος θα κτίσει το μεγαλύτερο σπίτι με δανεικά, ποιος θα αγοράσει το μεγαλύτερο αυτοκίνητο με δανεικά! Βυθίσαμε την κυπριακή οικονομία, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

Σήμερα μαζί με την παράθεση των γεγονότων πρέπει να γίνουμε πιο σοφοί. Σίγουρα, δεν είμαστε όλοι οι ίδιοι, όμως ο πολίτης εκεί έξω δεν ξεχωρίζει κόμματα και πολιτικούς. Στέλλει το μήνυμα ότι είμαστε όλοι οι ίδιοι. Μας λέει ότι φταίμε όλοι, ασχέτως αν κάποιοι προειδοποιούσαν και κάποιοι άλλοι από μας δεν είχαμε καμιά σχέση με το εξωφρενικό τρίγωνο τραπεζιτών, επιχειρηματιών και πολιτικού συστήματος. Σήμερα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, πρέπει να πείσουμε ότι αλλάξαμε. Πρέπει να πείσουμε τους πολίτες ότι εργαζόμαστε για το δημόσιο και όχι για το προσωπικό ή το κομματικό συμφέρον. Πρέπει να πείσουμε ότι μελετούμε και καταθέτουμε νομοθεσίες, για να δυναμώσουμε την Κυπριακή Δημοκρατία. Πρέπει να πείσουμε, αλλά και να αποδείξουμε στην πράξη, με έργα ότι θέλουμε πραγματικά την απονομή της δικαιοσύνης. Όσοι έκλεψαν πρέπει να πληρώσουν παραδειγματικά, είτε αυτοί είναι μπλε είτε αυτοί είναι κόκκινοι -αυτή την ώρα δεν έχουν σημασία οι κομματικές ταυτότητες- θα προσθέσω και τους πράσινους και τους μοβ και τους λιλά. Κανένας, κύριοι συνάδελφοι, δεν έχει το δικαίωμα αυτή την ώρα να βγάζει την ουρά του απ' έξω. Αυτή την ώρα σημασία έχει να ξανακτίσουμε την κυπριακή οικονομία σε νέα, άφθαρτα και υγιή θεμέλια, απελευθερωμένα από τα βαρίδια του χτες.

Ας ακούσουμε τους πολίτες! Ας ακούσουμε τους πολίτες, που άλλωστε εκπροσωπούμε. Πιστεύω ότι αυτή η θέληση και αυτή η φωνή διαπερνά σήμερα τις κομματικές γραμμές. Είναι σήμερα λαϊκή επιταγή. Είναι σήμερα λαϊκή εντολή. Ας δώσουμε την υπόσχεση όλοι μαζί, έστω μια φορά, ότι θα τα καταφέρουμε να συνεργαστούμε. Ας δώσουμε την υπόσχεση ότι δε θα επιτρέψουμε να επαναληφθεί ξανά αυτό το δράμα που ζήσαμε και είμαστε συνυπεύθυνοι. Μάρτυρες των πράξεων και των παραλείψεών μας απ' εδώ και μπρος θα είναι οι ίδιοι οι πολίτες, οι οποίοι πλέον δεν είναι όπως και πριν, οι οποίοι πλέον κρίνουν όλους μας και μας κρίνουν αυστηρά. Δεν αποδέχονται το λαϊκισμό, δεν αποδέχονται τα κούφια, τα μεγάλα λόγια. Και αυτό το μήνυμα πρέπει να πάει σε όλους, και στην κυβέρνηση του τόπου και στα κόμματα και στον κάθε πολιτικό ξεχωριστά. Οι πολίτες απαιτούν έργα, οι πολίτες απαιτούν μετριοπάθεια, οι πολίτες απαιτούν πραγματισμό. Ας το αντιληφθούμε όλοι μας, έστω και σήμερα, που πλέον η ώρα είναι δώδεκα και πέντε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε, κύριε Τορναρίτη.

Δυο-τρία λόγια από μένα, σας παρακαλώ. Έχω κάθε δικαίωμα να πω δυο-τρία λόγια. Είμαι εφτάμισι ώρες δαπάνω!

Γ. ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Είσαι ψηλά τουλάχιστον!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είμαι ψηλά και καθετί που λέτε κάτω ξέρετε πώς ακούεται δαπάνω; Φαντάζομαι στους γειτόνους σας! Παρακολουθώ, παρακαλώ, δεν ήθελα να προσβάλω κάποιον με οτιδήποτε, αλλά κάποιοι άνθρωποι που παρακολουθούν τους άλλους, όταν βγαίνουν στο βήμα, δεν τους παρακολουθούν οι υπόλοιποι, δεν υπάρχει ο αμοιβαίος σεβασμός. Είναι λυπηρό δηλαδή.

Γ. ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Οι παρευρισκόμενοι εδώ είναι οι πιο συνεπείς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Γιώργο, επήγες τζεικάτω που έν' η Αθηνά τζι εμίλας ούλλην την ώρα!

(Γέλια)

Γ. ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Προσπαθώ να σου πω, Πρόεδρε, ότι εμείς εν εφύαμεν, εμείναμε δαμαί μαζί με εσένα, οπτόταν η κριτική, αν αφορά κάποιους, έν' τζιείνους που έννεν δαμαί!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα.

Ήθελα να πω τα εξής: Αυτή η αξιόλογη έκθεση της επιτροπής Θεσμών θα ήταν καλό να διαβαστεί από όλους και όσους άλλους ενδιαφέρονται. Εγώ θα κάτσω να τη διαβάσω σε όλο το διαθέσιμο χρόνο. Θα αποκτηθεί πολλή πείρα από όλους τους βουλευτές και από όλους όσους ενδιαφέρονται να μάθουν.

Δεύτερον, η συζήτηση που έγινε σήμερα έγινε σε πολύ πολιτικά, πολιτισμένα και άξια επαίνου επίπεδα. Πραγματικά, σε άλλες περιπτώσεις που είχαμε προϋπολογισμούς και άλλα υπήρχε πολλή οξύτητα. Σήμερα δεν υπήρχε και αυτό ανεβάζει το επίπεδο της Βουλής μας και της εργασίας που κάνουμε.

Έχω κάνει τρεις διαπιστώσεις. Ενώ αυτή η έκθεση αφορά ένα από τα πιο σοβαρά προβλήματα της Κύπρου τα τελευταία χρόνια και η συζήτηση εδώ ήταν τόσο ουσιώδης, έχετε διερωτηθεί γιατί ούτε πολιτικοί άλλοι ήρθαν ούτε τραπεζικοί ούτε άλλες οργανώσεις που διαδήλωναν έξω εναντίον μας και εναντίον των μνημονίων, των κουρεμάτων και και και... ούτε και από απλό κόσμο; Ήρθαν πέντε-έξι άτομα πάνω το πρωί και ένας είναι ακόμα εδώ κάτω σήμερα. Αυτό το πράγμα πρέπει να μας προβληματίσει ως Βουλή όλους και να βρούμε τους τρόπους. Γιατί; Ναι, εντάξει, το δείχνει η τηλεόραση, αλλά πόσοι την παρακολουθούν; Πόσοι άκουσαν τις αξιόλογες αναλύσεις που έγιναν;

Η δεύτερη διαπίστωσή μου. Μέσα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι και ο συνεργατισμός. Ελάχιστοι από τους τριάντα έναν ομιλητές αναφέρθηκαν στα προβλήματα στο παρόν και στο μέλλον. Γι' αυτό θα εισηγούμουν να ξεταστεί αυτό το θέμα του συνεργατισμού, που αφορά εκατοντάδες χιλιάδες συμπολίτες μας, που ναι μεν δεν κουρεύτηκαν, αλλά τυγχάνουν της χειρίστης μεταχείρισης με τον τρόπο που έχει κρατικοποιηθεί. Αδιανόητο δηλαδή! Ο συνεργατισμός κρατικοποιήθηκε! Ο "ένας για όλους και όλοι για τον καθένα" έχει κρατικοποιηθεί και έχει συρρικνωθεί και έχει χίλια προβλήματα. Λοιπόν, πρέπει να γίνει κατά τη γνώμη μου, και το εισηγούμαι σ' εσάς, ειδική συνεδρία γι' αυτό το θέμα, που δεν ακούστηκε τίποτα. Κάτι ελάχιστα είπαν κάποιοι.

Γ. ΛΑΜΑΡΗΣ:

Έντζιε έκαμε τα ίδια ο συνεργατισμός με τις τράπεζες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Έχετε αναφερθεί για την Τράπεζα Κύπρου και για τη Λαϊκή Τράπεζα σε έκταση. Για το συνεργατισμό, που είναι ο τρίτος πυλώνας της οικονομίας μας...

Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Πρόεδρε, έγινε αναφορά και, αν διαβάζατε τουλάχιστον τα συμπεράσματα, θα τα βρίσκατε μέσα και για το συνεργατισμό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μιλώ για τις ομιλίες, αγαπητέ μου! Αυτή την έκθεση δεν την έχουν όλοι.

Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ:

Μπορεί την ώρα που απουσιάζατε να έγινε αναφορά και να μην το ακούσατε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η άλλη διαπίστωσή μου αφορά στα μέτρα για το μέλλον. Λεπτομερειακά, όχι γενικότητες, μέτρα ριζοσπαστικά, στα οποία έχουμε ρόλο κι εμείς.

Αυτά έχω να πω.

Εσήκωσε το χέρι του ο κ. Σταυριανός.

Π. ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΣ:

Αν επήρα το λόγο, ήταν για να πω δυο κουβέντες. Υπάρχει και ένα τέταρτο, το οποίο το παράλειψες, Πρόεδρε, ότι μέσα από τη διαδικασία δεν εντοπίσαμε το γιατί. Εντοπίσαμε το ποιος, το πού, το πώς, το πότε.

Το γιατί; Για μένα το γιατί είναι απλό. Το εύκολο κέρδος! Το εύκολο κέρδος -πρέπει να τονιστεί- αυτό που θέλαμε όλοι μέσα σ' αυτό το λαό. Όλοι επιδίωκαν το εύκολο κέρδος. Αυτό ήταν η αιτία που επήλθε όλη αυτή η καταστροφή για την κυπριακή οικονομία. Να σκεφτούμε ότι υπάρχει διαπλοκή, υπάρχει το βαθύ κράτος και όλα αυτά για το εύκολο κέρδος.

Εν πάση περιπτώσει, επειδή πρέπει να έχουμε και πρόληψη και θεραπεία, η διάγνωση βγήκε, πρέπει να περάσουμε στη θεραπεία. Και αυτή η θεραπεία μάς αφορά όλους και είναι καθήκον ολωνών. Αλλά, επειδή δεν αλλάζει τίποτε, ούτε το ρεύμα το οποίο έχει να πληρώσει ο πολίτης ούτε το ενοίκιό του ούτε τα χρέη του και ούτε η καλοπέρασή του, την οποία έχασε, περίμενα εγώ ότι θα πρέπει να πάρουμε την απόφαση όλοι -όπως ακριβώς ειπώθηκε από τις δύο ομιλίες τις τελευταίες, των κοινοβουλευτικών εκπροσώπων και του φίλου του Φύτου και των υπολοίπων- ότι πρέπει να κάσουμε να νομοθετήσουμε, για να έρθουν τα λεφτά πίσω. Να έρθουν τα λεφτά πίσω, για να μπορέσει και ο λαός να αναπνεύσει. Αυτό είναι το ζητούμενο αυτή τη στιγμή. Και αφού μπήκε η διάγνωση, ναι, να μάθουμε, να αλλάξουμε και νοοτροπίες του λαού μας, Πρόεδρε. Να σταματήσει να είναι υπερκαταναλωτικός τζίρι να υποστηρίξουμε τον τόπο μας, να αναπτύξουμε και αγροτική ζωή, να παράξουμε, γιατί δεν παράγουμε, συνέχεια αγοράζουμε. Αυτά τα πράγματα, πιστεύω, όταν τα βάλουμε κάτω, τότε θα έχει ελπίδα το μέλλον στον τόπο μας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Λοιπόν, ευχαριστώ πάρα πολύ.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εδώ φθάσαμε στο τέλος της σημερινής συνεδρίας της Βουλής. Η επόμενη συνεδρία της Βουλής ορίζεται για την ερχόμενη Πέμπτη, 8 Μαΐου 2014, στις 4.00 μ.μ., με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ:

Νομοθετική εργασία

1. Ο περί Ατόμων με Αναπηρίες (Τροποποιητικός) (Αρ. 3) Νόμος του 2007. (Πρόταση νόμου). (Αρ. Φακ. 23.02.048.034-2007).
2. Ο περί Διενέργειας Εράνων Νόμος του 2013. (Αρ. Φακ. 23.01.054.198-2013).
3. Ο περί Πολιτικής Δικονομίας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2014. (Αρ. Φακ. 23.01.055.096-2014).
4. Ο περί Προϋπολογισμού του Ενιαίου Φορέα Εξώδικης Επίλυσης Διαφορών Χρηματοοικονομικής Φύσης του 2014 Νόμος του 2014. (Αρ. Φακ. 23.01.055.094-2014).
5. Ο περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (Τροποποιητικός) (Αρ. 4) Νόμος του 2013. (Αρ. Φακ. 23.01.054.219-2013).
6. Ο περί Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου (Τροποποιητικός) Νόμος του 2013. (Αρ. Φακ. 23.01.054.217-2013).
7. Ο περί της Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Κρατών Μελών της αφενός και της Δημοκρατίας του Ιράκ αφετέρου (Κυρωτικός) Νόμος του 2014. (Αρ. Φακ. 23.01.055.069-2014).
8. Ο περί Προϋπολογισμού του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου του 2014 Νόμος του 2014. (Αρ. Φακ. 23.01.055.081-2014).
9. Ο περί Προϋπολογισμού του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου του 2014 Νόμος του 2014. (Αρ. Φακ. 23.01.055.082-2014).
10. Ο περί Πολιτικής Δικονομίας (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2013. (Πρόταση νόμου). (Αρ. Φακ. 23.02.054.115-2013).
11. Ο περί Αναγκαστικής Απαλλοτρίωσης (Τροποποιητικός) Νόμος του

2011.
(Αρ. Φακ. 23.01.052.038-2011).
12. Ο περί Νομικής Αρωγής (Τροποποιητικός) Νόμος του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.01.055.009-2014).
  13. Ο περί Νομικής Αρωγής (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.01.055.030-2014).
  14. Ο περί της Εφαρμογής της Αρχής της Αναγνώρισης Δικαστικών Αποφάσεων και Αποφάσεων Αναστολής Εκτέλεσης της Ποινής ή Απόλυσης υπό Όρους με σκοπό την Εποπτεία των Μέτρων Αναστολής και των Εναλλακτικών Κυρώσεων Νόμος του 2013.
(Αρ. Φακ. 23.01.054.233-2013).
  15. Ο περί της Διαδικασίας Αναγνώρισης και Εκτέλεσης Αποφάσεων Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι οποίες Επιβάλλουν Ποινές Στερητικές της Ελευθερίας ή Μέτρα Στερητικά της Ελευθερίας Νόμος του 2013.
(Αρ. Φακ. 23.01.054.260-2013).
  16. Οι περί Χυμών Φρούτων και Ορισμένων Ομοειδών Προϊόντων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.03.051.024-2014).
  17. Οι περί Πανεπιστημίου Κύπρου (Ίδρυση Ερευνητικών Μονάδων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.03.051.017-2014).
  18. Οι περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας (Έλεγχος Διαφημίσεων) Κανονισμοί του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.03.251.2002).
  19. Οι περί Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας- Θέσεις Διευθυντή Κλινικής/Τμήματος και Βοηθού Διευθυντή Κλινικής/Τμήματος (Σχέδια Υπηρεσίας) Κανονισμοί του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.03.048.058-2011).
  20. Οι περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας της Δημοκρατίας (Διάθεση) Κανονισμοί του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.03.048.079-2011).
  21. Οι περί του Επιτρόπου Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομικών Υπηρεσιών (Όροι Πρόσληψης και Υπηρεσίας) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.03.048.100-2011).
  22. Οι περί του Ασυμβιβάστου προς την Άσκηση των Καθηκόντων Ορισμένων Αξιωματούχων της Δημοκρατίας Ορισμένων Επαγγελματικών και Άλλων Συναφών Δραστηριοτήτων τους (Διαδικασία Έρευνας και Σύναξης Πορίσματος της Επιτροπής) Κανονισμοί του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.03.048.107-2011).
  23. Οι περί Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας - Θέσεις Διευθυντή Κλινικής/Τμήματος και Βοηθού Διευθυντή Κλινικής/Τμήματος (Σχέδια Υπηρεσίας) Κανονισμοί του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.03.049.038-2012).
  24. Οι περί Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου - Θέση Λειτουργού Εσωτερικού Ελέγχου (Σχέδια Υπηρεσίας) Κανονισμοί του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.03.049.057-2012).
  25. Οι περί Ρύθμισης Οδών και Οικοδομών (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.03.049.063-2012).
  26. Οι περί Τμήματος Γεωργίας - Θέση Ανώτερου Λειτουργού Γεωργίας (Σχέδια Υπηρεσίας) Κανονισμοί του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.03.049.064-2012).

27. Οι περί Τμήματος Οδικών Μεταφορών - Θέση Βοηθού Πρώτου Ελεγκτή Μεταφορών (Σχέδια Υπηρεσίας) Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.049.075-2012).
28. Οι περί Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού - Θέση Γενικού Διευθυντή (Σχέδια Υπηρεσίας) Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.050.003-2013).
29. Οι περί Ιδιωτικών Πανεπιστημίων (Ίδρυση Νέου Παραρτήματος, Νέων Σχολών και Τμημάτων κατά Σχολή, Προσφορά Νέων Προγραμμάτων Σπουδών και Προσφορά Διαπανεπιστημιακών Προγραμμάτων Σπουδών) Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.050.009-2013).
30. Οι περί Οργανισμού Νεολαίας - Θέση Γραμματειακού Λειτουργού (Σχέδια Υπηρεσίας) Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.050.013-2013).
31. Οι περί Οργανισμού Νεολαίας - Θέση Λειτουργού Λογιστηρίου (Σχέδια Υπηρεσίας) Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.050.014-2013).
32. Οι περί Τμήματος Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών - Θέση Διευθυντή (Σχέδια Υπηρεσίας) Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.050.027-2013).
33. Οι περί Πανεπιστημίου Κύπρου (Διοικητικό Προσωπικό) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.050.028-2013).
34. Οι περί Πανεπιστημίου Κύπρου (Συντάξεις Ακαδημαϊκού Προσωπικού) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.050.029-2013).
35. Οι περί Ψυχιατρικής Νοσηλείας Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.050.030-2013).
36. Οι περί Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου - Θέσεις Πρώτου Λειτουργού Εσωτερικού Ελέγχου, Ανώτερου Λειτουργού Εσωτερικού Ελέγχου και Λειτουργού Εσωτερικού Ελέγχου Α΄ (Σχέδια Υπηρεσίας) Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.050.033-2013).
37. Οι περί Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Γενικοί) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.050.038-2013).
38. Οι περί Αποκαταστάσεως Καταδικασθέντων Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.050.039-2013).
39. Οι περί Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού - Θέση Επιθεωρητή Δημοτικής Εκπαίδευσης (Σχέδια Υπηρεσίας) Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.050.040-2013).
40. Οι περί Υπουργείου Υγείας, Διοίκηση-Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών-Κλάδος Επισκεπτριών Υγείας - Θέση Προϊσταμένης Λειτουργού Επισκεπτριών Υγείας (Σχέδια Υπηρεσίας) Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.050.056-2013).
41. Οι περί Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας - Θέση Υγειονομικού Λειτουργού (Σχέδια Υπηρεσίας) Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.050.057-2013).
42. Οι περί Υπουργείου Υγείας, Διοίκηση-Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών, Γενικός Νοσηλευτικός Κλάδος - Θέση Προϊστάμενου/ης Νοσηλευτικού Λειτουργού (Σχέδια Υπηρεσίας) Κανονισμοί του 2014. (Αρ. Φακ. 23.03.050.058-2013).
43. Οι περί Υπουργείου Υγείας, Διοίκηση-Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών - Θέση Λειτουργού Νοσηλευτικών Υπηρεσιών (Σχέδια

- Υπηρεσίας) Κανονισμοί του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.03.050.059-2013).
44. Οι περί Πυροβόλων και Μη Πυροβόλων Όπλων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.03.050.069-2013).
45. Οι περί Κρατικού Αρχείου (Πληρωτέα Τέλη) Κανονισμοί του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.03.051.003-2014).
46. Οι περί Συντάξεων Υπαλλήλων Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου Κανονισμοί του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.03.051.004-2014).
47. Οι περί της Αρχής Λιμένων Κύπρου (Σχέδια Υπηρεσίας Θέσεων) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.03.051.020-2014).
48. Οι περί Φαρμάκων Ανθρώπινης Χρήσης (Τέλη) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.03.050.081-2013).
49. Οι περί Μεταλλείων και Λατομείων (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.03.051.022-2014).
50. Οι περί Δημιουργίας Μητρώου Αγροτών και Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων Κανονισμοί του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.03.051.023-2014).
51. Οι περί Μηχανοκινήτων Οχημάτων και Τροχαίας Κινήσεως (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 2014.
(Αρ. Φακ. 23.03.050.083-2013).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ:

Κατάθεση νομοσχεδίων και εγγράφων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ:

Ερωτήσεις και απαντήσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ:

Θέματα εγγραφέντα για συζήτηση

«Η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης στο περιβάλλον της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης που βιώνουμε».
(Θέμα εγγραφέν με εισήγηση του κ. Φειδία Σαρίκα εκ μέρους του Κινήματος Σοσιαλδημοκρατών ΕΔΕΚ).
(Αρ. Φακ. 23.05.046.012-2013).

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ωρα λήξης: 8.05 μ.μ.)

Παρόντες βουλευτές

Αδάμου Αδάμος	Λουκαΐδης Γιώργος
Αντωνίου Αντώνης	Ματπουρίδης Ρίκκος
Βαρνάβα Γιώργος	Μαυρίδης Μάριος
Βότσης Άγγελος	Μαυρονικόλα Ρούλα
Γαβριήλ Γιαννάκης	Μισός Αριστοτέλης
Γεωργίου Γιώργος	Μιχαηλίδης Ανδρέας
Δαμιανού Άριστος	Νεοφύτου Αβέρωφ
Δημητρίου Μισιαούλη Στέλλα	Νικολαΐδης Νίκος
Δίπλαρος Ευθύμιος	Νουρής Νίκος
Ευαγόρου Σταύρος	Παπαγεωργίου Πάμπος
Ζαχαρίου Ζαχαρίας	Παπαδόπουλος Νικόλας
Θεμιστοκλέους Ανδρέας	Περδίκης Γιώργος

Καρογιάν Μάριος	Προδρόμου Πρόδρομος
Κατσουρίδης Νίκος	Προκοπίου Γεώργιος
Καυκαλιάς Αντρέας	Σαμψών Σωτήρης
Κουκουμά Κούτρα Σκεύη	Σαρίκας Φειδίας
Κουλίας Ζαχαρίας	Σταυριανός Πανίκκος
Κουτσού Νίκος	Συλλούρης Δημήτρης
Κυπριανού Ανδρέας	Τάσου Γεώργιος
Κυπριανού Άντρος	Τζιοβάνης Χριστάκης
Κυριακίδου Αθηνά	Τορναρίτης Νίκος
Κυριακίδου Στέλλα	Φακοντής Αντρέας
Κυριακού Μαρία	Φυττής Σοφοκλής
Κωνσταντίνου Κώστας	Χαραλαμπίδου Ειρήνη
Κωνσταντίνου Νεόφυτος	Χατζηγιάννης Κυριάκος
Κώστα Κώστας	Χριστοφόρου Λευτέρης
Λαμάρης Γιάννος	

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Κατάθεση νομοσχεδίων και εγγράφων, συζήτηση (Ν. Τορναρίτης, Γ. Πεрдίκης, Φ. Σαρίκας, Δ. Συλλούρης, Γ. Λαμάρης, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Νεοφύτου, Ζ. Κουλίας) για την κήρυξη των προτάσεων νόμου «Ο περί Πολιτικών Κομμάτων (Τροποποιητικός) Νόμος του 2014» και «Ο περί Πολιτικών Κομμάτων (Τροποποιητικός) (Αρ. 2) Νόμος του 2014» ως επείγουσών και απόφαση για μη κήρυξή τους.

2. Ερωτήσεις βουλευτών:

Αίτημα για επαναφορά του επιδόματος σανατορίου για τους νοσηλευτές του νοσοκομείου Κυπερούντας - Ερωτήματα σχετικά με τις περιουσίες Ελληνοκυπρίων στην εντός των τειχών πόλη της Αμμοχώστου - Η ανέγερση λέσχης ενηλίκων στη Δερύνεια - Θέμα κατασκευής κολυμβητηρίου στη Δερύνεια - Ερωτήματα σχετικά με την πώληση της χρονοθυρίδας των Κυπριακών Αερογραμμών στο Heathrow - Οι επιδράσεις στο υπό δημιουργία εθνικό μητρώο αναπήρων από την εφαρμογή του Συστήματος Αξιολόγησης της Αναπηρίας και Λειτουργικότητας - Αντισταθμιστικά μέτρα για δήμους και κοινότητες στα όρια των οποίων λειτουργούν διεθνή αεροδρόμια - Πιθανό κλείσιμο παιδοκομικών σταθμών και γηροκομείων που υπάγονται στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων - Ανάγκη νομοθετικής ρύθμισης του προβλήματος της ηχορρύπανσης από τη λειτουργία κέντρων αναψυχής - Ανάγκη υλοποίησης μέτρων για προστασία των οικοδομών από τους σεισμούς - Η λειτουργία δικοινοτικού καζίνου στην Πύλα - Ενημέρωση για την αγορά βιολογικών προϊόντων στην Κύπρο και τα μέτρα που πρόκειται να ληφθούν προς ενίσχυση της παραγωγής βιολογικών προϊόντων σε σχέση με το σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής - Εισήγηση για μη καταβολή του αντιτίμου επανέκδοσης ταυτότητας στις περιπτώσεις κλαπείσων ταυτοτήτων - Προκήρυξη αρχιτεκτονικού διαγωνισμού για τη μετατροπή της Λέμπας σε "πολιτιστικό χωριό της Κύπρου" - Ποσό χορηγίας σε ίδρυμα προστασίας ατόμων με νοητική αναπηρία για το 2014 - Αίτημα της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων και Κηδεμόνων Δημόσιων και Κοινοτικών Νηπιαγωγείων για παραμονή των εκπαιδευτικών στα νηπιαγωγεία για τέσσερα έτη - Ανάγκη πρόσληψης περισσότερων επιθεωρητών για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προσωπικού των δημόσιων και κοινοτικών νηπιαγωγείων - Ανάγκη λήψης μέτρων για αντιμετώπιση προβλημάτων ορισμένων νηπιαγωγείων σε θέματα υγείας και εκπαίδευσης - Αίτημα της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων και Κηδεμόνων Δημόσιων και Κοινοτικών Νηπιαγωγείων για αλλαγή του ωραρίου λειτουργίας των κοινοτικών νηπιαγωγείων - Αίτημα της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων και Κηδεμόνων Δημόσιων και Κοινοτικών Νηπιαγωγείων για λειτουργία των νηπιαγωγείων και τον Ιούλιο χωρίς την καταβολή επιπλέον μισθών - Εισήγηση της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων και Κηδεμόνων Δημόσιων και Κοινοτικών Νηπιαγωγείων για διεξαγωγή ιατρικών εξετάσεων στην προδημοτική εκπαίδευση - Πληροφορίες για επιβολή αυξημένου όγκου εργασίας σε υπαλλήλους ξενοδοχείων - Μετατροπή υποστατικών της Βιομηχανικής Περιοχής Εργατών σε αποθήκες εισηγμένων βιομηχανικών προϊόντων - Ανάγκη βελτίωσης των κτιριακών εγκαταστάσεων νηπιαγωγείων που αντιμετωπίζουν προβλήματα - Ανάγκη τροποποίησης του περί Φορολογίας του Εισοδήματος Νόμου για άρση αδικιών που δημιουργήθηκαν λόγω κατάργησης της φοροαπαλλαγής των συντάξεων χρειάς - Αίτημα του κοινοτικού συμβουλίου Λέμπας για κήρυξη ως Λευκής Ζώνης ολόκληρης της περιοχής κοιλάδας εντός των κοινοτικών ορίων - Πρωτόκολλο συνεργασίας μεταξύ του Υπουργού Εξωτερικών της

Τουρκίας και του “Υπουργού Εξωτερικών” του ψευδοκράτους για προσαρμογή των κατεχομένων στο ευρωπαϊκό κεκτημένο - Σχέδιο διαχείρισης και λειτουργία του φράγματος της Σολιάς - Ερωτήματα σχετικά με το αποχετευτικό έργο στη Σολιά - Οι κρατικές δαπάνες για το Ίδρυμα Πολιτισμού Κύπρου - Οι δικαιούχοι του σχεδίου του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος - Οι εργοδοτούμενοι ανά κλίμακα και βαθμίδα δημόσιοι υπάλληλοι - Ερωτήματα σχετικά με την προκήρυξη προσφορών αγοράς υπηρεσιών για εποχικές εργασίες από τμήματα του δημοσίου - Αριθμός των εν ισχύ επαγγελματικών αδειών οδήγησης συνταξιούχων ή ληπτών επιδόματος αναπηρίας - Ενημέρωση για το χειρισμό της υπόθεσης ακύρωσης από το Ανώτατο Δικαστήριο του διορισμού τριάντα τεσσάρων ακολούθων των εξωτερικών υπηρεσιών του Υπουργείου Εξωτερικών - Ενημέρωση για την αποκοπή του μισθού των προσληφθέντων ωρομίσθιων εποχιακών εργατών κατά 10% - Θέμα κατάθεσης στη Βουλή νομοσχεδίου για την ακολουθητέα διαδικασία σχετικά με αδικήματα βίας σε αθλητικούς χώρους - Ανάγκη επιδιόρθωσης του παλαιού δρόμου Δεκέλειας-Αμμοχώστου - Ανάγκη ολοκλήρωσης οδικού έργου στο Παραλίμνι - Παραχώρηση πετρελαίου κίνησης στους αγρότες ανάλογα με την ποσότητα χρωματισμένου πετρελαίου που χρησιμοποίησαν - Η διαδικασία επιλογής ληπτών μισθών καρδιάς και η εξασφάλιση μηχανικής υποστήριξης των ασθενών που επισκέπτονται την Κύπρο.

3. Απαντήσεις υπουργών στις ακόλουθες ερωτήσεις βουλευτών:

Το οικονομικό κόστος για το κράτος από την εφεδρική λειτουργία των μονάδων αφαλάτωσης - Η πρακτική των επιχειρήσεων της αστυνομίας για πάταξη της πορνείας - Το θέμα των επιχορηγήσεων των αεροπορικών εταιρειών χαμηλού κόστους - Η αποζημίωση των πληγέντων από χαλαζοθύελλα κατοίκων της Παναγιάς - Απολύσεις έμπειρων οδηγών λεωφορείων του Οργανισμού Συγκοινωνιών Πάφου - Τοποθέτηση αντιθαμβωτικών συστημάτων στους αυτοκινητοδρόμους - Έκδοση άδειας για δημιουργία νεκροταφείου στην Τερσεφάνου και εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων - Οι εισπράξεις του κράτους από φορολογίες που επιβαρύνουν κατόχους ακίνητης περιουσίας τα τελευταία δέκα έτη - Αίτημα για τροποποίηση της διαδικασίας εισπράξης τελών και έκδοσης αποδείξεων στα δημόσια νοσηλευτήρια - Η ευθύνη των αρμόδιων αρχών στις περιπτώσεις κακομεταχείρισης και εγκατάλειψης παιδιών - Ενημέρωση για τη χρήση υποστατικού στη λεωφόρο Αγλαντζιάς - Ερωτήματα σχετικά με την αναθεώρηση της κυπριακής νομοθεσίας για τις μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) - Ανάγκη λήψης μέτρων για την εφαρμογή της νομοθεσίας σχετικά με την απαγόρευση των καφαλισμάτων - Το σχέδιο επιδότησης της αεροπορικής εταιρείας “Ryanair”, το κόστος και τα αποτελέσματά του - Το σύστημα ελέγχου στα οδοφράγματα για τους Τουρκοκυπρίους για τους οποίους εκκρεμούν εξώδικα και εντάλματα πληρωμής τροχαίων παραβάσεων (εμπιστευτική απάντηση) - Η απώλεια φακέλων ασθενών που αποτελούσαν τεκμήριο σε εκδικαζόμενες υποθέσεις για ιατρική αμέλεια - Αριθμός περιστατικών σωματεμπορίας και εργασιακής εκμετάλλευσης - Αίτημα για αξιοποίηση του νοσοκομείου Κυπερούντας - Αίτημα για διεξαγωγή περιβαλλοντικής μελέτης και επανεξέταση των ορίων του πεδίου βολής στην Αγία Μαρίνα Ξυλιάτου - Το καταβληθέν από το κράτος ποσό για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των φοιτητών - Εισήγηση της Γενικής Ελεγκτού για μεταστέγαση του Επαρχιακού Γεωργικού Γραφείου Πάφου σε μικρότερο χώρο - Ο σχεδιασμός απορρόφησης των ευρωπαϊκών κονδυλίων από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα Πολιτικής Συνοχής - Ερωτήματα σχετικά με το δίκτυο αρδεύσεως που καλύπτει την κοινότητα Φασούλας της Επαρχίας Πάφου - Εμπλουτισμός του υδροφόρου δικτύου της Φασούλας από το φράγμα Αρμίνου - Αίτημα της Παγκύπιας Οργάνωσης Πολυτέκνων για δωρεάν μεταφορά των παιδιών στο σχολείο - Η τραπεζική εγγύηση κατόχου άδειας λατομείου στην Ανδρολίκου και ενδεχόμενη χρήση της για αποκατάσταση του χώρου - Ανάγκη λήψης μέτρων για διαμονή του εισερχόμενου τουρισμού στις ελεύθερες περιοχές της Κύπρου - Το ενδεχόμενο νομικής ρύθμισης της χρήσης του bitcoin και ευκαιρίες για συναφείς οικονομικές υπηρεσίες στην Κύπρο (εμπιστευτική απάντηση) - Επιβολή υποχρεωτικού ελέγχου MOT στις μοτοσικλές - Ενδεχόμενο χαλάρωσης της νομοθεσίας για ιατρική χρήση μαριχουάνας - Ο τερματισμός της λειτουργίας της Συνεργατικής Ένωσης Διακίνησης Σιτηρών - Ανάγκη αποκατάστασης του Σχεδίου Παροχής Οικονομικής Βοήθειας σε Άτομα με Αναπηρία για Απόκτηση Αυτοκινήτου - Συμμετοχή των Τουρκοκυπρίων στις ευρωεκλογές - Στήριξη γεωργοκτηνοτρόφων για τις ζημιές από τα τελευταία ακραία καιρικά φαινόμενα - Ανάγκη λήψης μέτρων για αποφυγή της ανεξέλεγκτης βόσκησης στην Τραχυπέδουλα - Οι σχεδιασμοί για την τοπιοτέχνηση του ποταμού Λιοπετρίου - Παράνομη αφαίρεση των αλεξικεραυνών από τους προσφυγικούς οικισμούς Τσακιλερού και Αγίων Αναργύρων - Ενδεχόμενο συμπερίληψης της Κύπρου σε ευρωπαϊκούς κανονισμούς για τη γεωργία και την κτηνοτροφία - Ερωτήματα σχετικά με την πληρωμή της εκταρικής επιδότησης - Οι νομικοί σύμβουλοι του δημοσίου τομέα, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης και άλλων ανεξάρτητων αρχών - Αίτημα για ενημέρωση για τους λόγους καθυστέρησης των εργασιών εγκατάστασης ανελκυστήρων σε πολυκατοικίες στους συνοικισμούς Αγίων Αναργύρων στη Λάρνακα - Το συνολικό κόστος της ενοικίασης κτιρίων για στέγαση κρατικών υπηρεσιών και ημικρατικών οργανισμών - Πρόκληση οχληρίας για τους περιοίκους από τις εργασίες για επέκταση του Γενικού Νοσοκομείου Λάρνακας - Το θέμα της ευθύνης για τη δημιουργία και την περιποίηση των χώρων αστικού πρασίνου - Η λειτουργία των υποστατικών που αγοράζουν χρυσαφικά ή προσφέρουν υπηρεσίες ως ενεχυροδανειστήρια - Ερωτήματα σχετικά με τα τροχαία δυστυχήματα σε αυτοκινητοδρόμους ταχείας κυκλοφορίας - Η χορήγηση εκπαιδευτικού επιδόματος σε Κυπρίους

διπλωμάτες στο εξωτερικό - Οι έλεγχοι για τη χορήγηση αδειών ασθενοείας στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα - Αίτημα για πληροφόρηση σχετικά με τις παροχές ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης σε παραπληγικά και τετραπληγικά άτομα - Η διάθεση σε διαβητικούς συσκευών μέτρησης του σακχάρου σε υψηλή τιμή - Η χρηματοδότηση από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και η αξιοποίηση των χρημάτων - Τυχόν περιορισμοί στη διακίνηση σκύλων σε αστικές περιοχές.

4. Έκθεση για το θέμα «Η λειτουργία των θεσμών του χρηματοπιστωτικού συστήματος», αγορεύσεις και συζήτηση [Δ. Συλλούρης, Ν. Παπαδόπουλος, Ν. Κουτσού, Γ. Περδίκη, Α. Θεμιστοκλέους, Πρ. Προδρόμου, Φ. Σαρίκας, Άντρος Κυπριανού, Α. Νεοφύτου, Γ. Βαρνάβα, Ζ. Κουλίας, Ρ. Μαυρονικόλα, Ει. Χαραλαμπίδου, Κ. Κωνσταντίνου, Μ. Καρογιάν, Στ. Ευαγόρου, Ά. Δαμιανού, Ανδρέας Κυπριανού, Γ. Λουκαΐδης, Ν. Νικολαΐδης, Ν. Κωνσταντίνου, Γ. Λαμάρης, Ν. Τορναρίτης, προεδρεύων (Σ. Φυττής), Π. Σταυριανός] και λήξη αυτού.

Τιμή: €3,50